

PRESA NOASTRA

Nr. 1 (248) 1977

DIN SUMAR :

- VIRTUȚILE PROFESIUNII DE ZIARIST
- PE TEME PROFESIONALE
- DOCUMENTAR ECONOMIC
- FILE DE ISTORIE A PRESEI
- RECENZII
- CĂRȚI DE ZIARISTICĂ

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

IOAN ADAM ● DELIA BALABAN ● ION BĂIEȘU ● MARCEL BREAZU ● ION
BUCHERU ● GH. BULGĂR ● ION GH. CENUȘĂ ● IOAN CHIRILĂ ● CONST.
CLEMENT ● DUMITRU CONSTANTIN ● FLORIN COSTINESCU ● DOREL
DORIAN ● ION FELEA ● MIHAIL GROZA ● VICTORIA ILIESCU ● MIHAI
OGRINJI ● GH. PARJA ● CAROL ROMAN ● RODICA ȘERBANESCU

„Aici, pe-acest străbun țărîm
Cinstim Partidul Comunist Român!“

„Începem anul 1977 cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut planul dezvoltării economico-sociale a țării, de a asigura, în continuare, progresul în ritm rapid al industriei și agriculturii, al întregii economii naționale. În centrul întregii activități va trebui pusă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea puternică a eficienței economice. În acest scop este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii să acționeze cu înaltă răspundere și spirit de abnegație pentru înfăptuirea hotărîtă a măsurilor de reducere a consumurilor de materiale și materii prime, ieftinirea investițiilor și reducerea cheltuielilor de producție, pentru creșterea susținută a productivității muncii și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Aplicarea în viață a acestor măsuri are un rol hotărîtor pentru realizarea cu succes a întregului cincinal, pentru înfăptuirea plinară a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru perfecționarea tuturor domeniilor de activitate.

În conformitate cu hotărîrile Congresului al XI-lea, în 1977 vom trece la înfăptuirea reducerii treptate a săptămînii de lucru, vom începe realizarea măsurilor de majorare a retribuției oamenilor muncii prevăzute pentru acest cincinal.

În anul în care intrăm vom sărbători centenarul independenței — eveniment istoric de însemnătate hotărîtoare pentru progresul economico-social al țării, pentru afirmarea liberă și independentă a națiunii noastre —, va avea loc primul festival al muncii și creației poporului nostru, „Cîntarea României”, se vor desfășura lucrările Congresului cooperativelor agricole de producție, Congresului consiliilor oamenilor muncii și ale Conferinței Naționale a Partidului. Să întimpinăm aceste evenimente și reuniuni cu noi succese în toate domeniile de activitate, în realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor
la posturile de radio și televiziune)

P. 95936

10 ANI IN VIATA A ZECE FAMILII TINERE

Un reportaj analiza desigur lucrurile, mai ales, desigur, faptele și întâmplările care au marcat existența acestor tineri

rimul original din
teților Moldovei

Acum, drept să vă spun
mă gândesc și la o masă

Când simțea
problemele
repartit

... într-o altă calitate de viață și în al...
popor își împăna un nou an cu...
... aspirații pentru ridicarea...
... noi calități de progres și civilizație

La mulți ani!

Scinteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST
ANUL NOU
1977

DE ANUL NOU, PĂRĂȘII TINEREASCĂ, ÎNTR-UN ÎMPĂRIȘI, LA SEDIUL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI

Scinteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

MESAJUL DE ANUL NOU adresat întregului nostru popor la posturile de Radio și Televiziune de TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Scinteia tineretului

... tot mai mare
... multă sănătate și ferici

MATERIILE PRIME—FOLOSITE RATIONAL CU SPIRIT GOSPODARESC
DIN PRIMELE ZILE ALE ANULUI
LA NIVELUL MAXIM DE PRODUCTIVITATE
LA SATE—CAMPANIE CONTINUA

ARGUMENTELE TINERILOR
"SUCUDA, DINA" FIDELI

Scinteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST
ECONOMIA IN 1977 - EXIGENTE MAJORE LA FIECARE LOC DE MUNCA
REDUCEREA CONSUMURILOR
obiectivul numărul unu al inițiativelor uteciste

Brigada "Scinteia tineretului" transmite
...
Combinatul petrochimic Brazi
Grupele de economii în acțiune

Scinteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST
ECONOMIA IN 1977 - EXIGENTE MAJORE LA FIECARE LOC DE MUNCA
CONSUMURI REDUSE - EFICIENȚĂ SPORITĂ

... a impetrecământul populației și al tineretului
O amplă acțiune care slujește
interesele întregului popor.

VIRTUȚILE PROFESIUNII DE ZIARIST

Ne sînt încă vii în memorie cuvintele rostite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la primul Congres al educației politice și al culturii socialiste : „Ziariștii presei noastre comuniste trebuie să fie animați de un puternic simț partinic, de dorința arzătoare de a contribui prin scrisul lor, la progresul general al societății noastre, la împlinirea mării opere de edificare a socialismului și comunismului în România. Noi combatem rutina și spiritul funcționăresc în orice domeniu al activității — și cu atît mai mult în domeniul presei care, prin excelență, trebuie să aibă un caracter creator, să fie promotoare a tot ceea ce este nou, înaintat în viața socială, servind mersului înainte, neîntrerupt, al societății noastre“.

Aceste indicații strălucite constituie în același timp un **indemn** pentru perfecționarea neîntreruptă a calității muncii ziariștilor. Ridicarea nivelului politic al materialelor publicate, abordarea aprofundată, cu mai multă competență și principialitate revoluționară a problemelor vieții necesită o temeinică pregătire marxist-leninistă, ideologică, teoretică, științifică, de strictă specialitate din partea fiecărui gazetar.

Întreaga noastră activitate profesională trebuie să se desfășoare pe fundalul unui amplu și permanent schimb de experiență, în cadrul căruia tot ce este condei înzestrat și virulent — aparținînd fie unui ziarist ce și-a început activitatea în urmă cu cîteva decenii ori unuia intrat în profesiunea noastră mai de curînd — să se poată exprima.

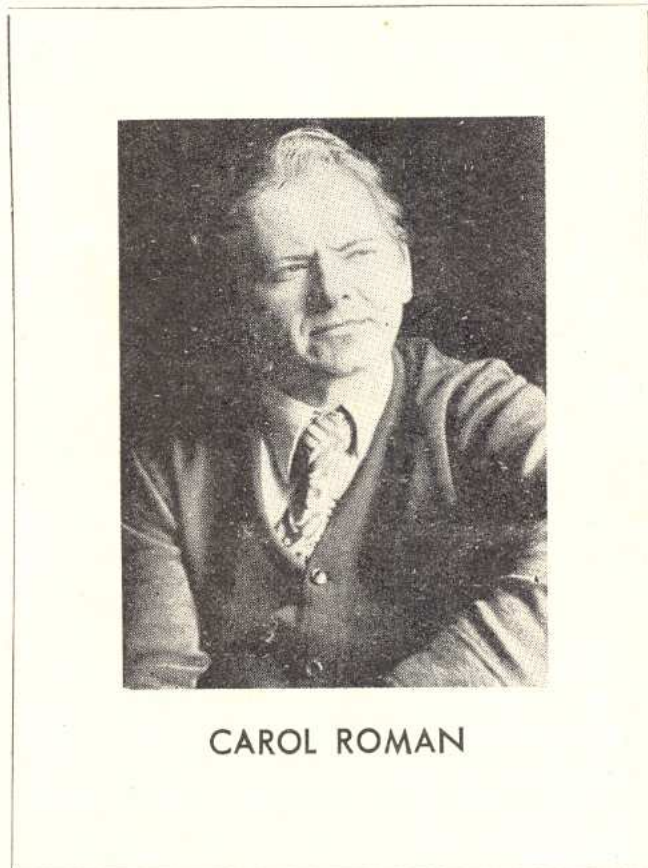
GAZDĂ:

CAROL ROMAN

INVITAȚI:

MARCEL BREAZU
ION BUCHERU
IOAN ADAM
ION BĂIEȘU
DUMITRU CONȘTANTIN
DOREL DORIAN

REDACTORI DE IERI ȘI DE AZI AI „SCÎNTEII TINERETULUI“

CAROL ROMAN

Într-o dimineață de noiembrie ne-am reunit, la noul nostru sediu profesional de pe Bulevardul Republicii, cîteva oameni a căror biografie și destin publicistic sînt legate de „Scînteia tineretului“. Pentru toți participanții la

discuția organizată la redacția revistei „Presa noastră“, „Scînteia tineretului“ înseamnă deopotrivă un cotidian de tineret, o epocă de biografie, o secvență de viață trăită intens la cotele unui început de nou ev al țării și, de

asemenea, o stare de spirit. Da, „Scînteia tineretului“ prin ceea ce reprezintă ea în conștiința a numeroase generații de oameni împliniți pe frontul ideologic ori publicistic a însemnat o torță aprinsă, care le-a deslușit un

drum și le-a deschis o cale proprie pe care a pășit fiecare, potrivit aptitudinilor și destinului său. Este ziarul la care au lucrat Dumitru Popescu, Alexandru Ionescu, Ion Băieșu, Fănuș Neagu, Ion Hobana, Alexandru Mirodan, Radu Cosașu, Eugen Mandric, Nicolae Țic, Teodor Mazilu, Valentin Câmpeanu, Florin Mugur,

Ștefan Iureș, Nicolae Dragoș, Petre Dragu, Eugen Florescu, Vasile Băran, Mirel Ilieșu, Eugen Taru și mulți alții.

Fără a proslăvi, fără a diminua, am dat cuvântul, în acea dimineață, participanților spre a ne vorbi despre VIRTUȚILE PROFESIUNII DE ZIARIST, extrase din experiențe profesionale și de

viață, multiple, provenind de la diferite generații continuate succesiv și înălțate prin împlinirea epocii. **Organizatorul acestei debateri a fost Carol Roman, vreme de un deceniu și jumătate redactor și membru în colegiul redacțional al „Scintei tineretului“, colaborator al ziarului și azi.**

Am introdus în discuție patru subiecte :

1. Ce-ați deprins la „Scinteia tineretului“, lucruri valabile pentru o viață ? ;
2. Ce gen cultivați cu precădere, de ce ? ;
3. Un moment notabil din propria biografie la ziarul de tineret ;
4. Preocupări publicistice actuale.

Fără să ne propunem o operă de selectare a celor spuse în fața casetofonului, vom reda în cele ce urmează discuția purtată, pe cât posibil, așa cum s-a desfășurat ea.

MARCEL BREAZU

Primul interlocutor a fost prof. univ. Marcel Breazu, membru al Academiei de științe social-politice, primul redactor șef al cotidianului „Scinteia tineretului“. Sint bine cunoscute lucrările sale teoretice de estetică, „Cunoașterea artistică“, „Educația estetică prin literatură și artă“, „Estetica vieții cotidiene“.

Condiții de ieri, condiții de azi...

M. BREAZU : Mă voi referi mai întâi la atmosfera de la „Scinteia tineretului“ a anului 1949, când a apărut ca organ cotidian al U.T.M. și când redacția era alcătuită din numeroși tineri, adoles-

cenți chiar, care lucraseră înainte la „Tinărul muncitor“. Problema care se punea pentru noi era de a trece de la ritmul de lucru al unui săptăminal, la cel al unui cotidian. Pentru aceasta s-a lucrat timp de 2 săptămâni, experimental ; pregăteam numere de gazetă care trebuiau să apară în așa fel, încât după cum se spunea pe atunci, să prindă „trenul de Tîrgoviște“, un tren care pleca din gară pe la trei și jumătate dimineața. Și nu a fost un efort deloc ușor, dar care, pină la urmă a fost depășit.

M-ați solicitat să vă relatez un moment notabil de la „Scinteia tineretului“. Îmi amintesc acel moment emoționant când așteptam la rotativă să apară primele numere ale noului cotidian, care trebuiau să intre pe piață la 3 aprilie 1949. Mă aflam la „gura tiparniței“ împreună cu Ion Mihăileanu și Cornel Răducanu, redactorii șefi adjuncți de atunci și priveam cu emoție cum arată acest prim număr al ziarului de tineret. Și vă pot asigura că întreaga redacție era tot atât de emoționată ca și noi, pentru că toți acești tineri care lucrau atunci, dădeau dovadă de un entuziasm pe care nu-l pot uita nici acum, după aproape trei decenii. Trebuie să spun, poate pentru tinerii gazetari de astăzi, că, acest entuziasm era dătător de bucurie, ne crea o stare de spirit de mare tensiune emoțională. Avantajele materiale tinerii de atunci nici nu le aveau în vedere. Mulți dintre ei dormeau pe mesele redacției pentru ca să asigure apariția ziarului la timp și uneori nici nu aveau vreme, când interveneau alte ocupații de care am să vorbesc îndată, să doarmă decît cîteva ore.

C. ROMAN — Dar aceasta este o formă a atașamentului față de profesiune în condițiile de atunci...

M. BREAZU — Fără îndoială, acum condițiile sint cu totul altele și nu putem cere asemenea sacrificii, nici nu este nevoie de asemenea sacrificii, așa cum era nevoie atunci.

I. BUCHERU — Dar spiritul care a determinat acele sacrificii eu aș spune că trebuie să rămînă treaz, și foarte multe fapte din realitatea presei cotidiene și chiar din realitatea presei de tineret demonstrează că ceea ce ne spuneți dv. despre vre-

murile pe care le evocați se păstrează, s-a transmis !

M. BREAZU — Fără îndoială, fără o asemenea entuziasm, fără o asemenea dragoste de profesiune, nu se poate face gazetărie autentică, nu se pot transmite cititorului unei gazete convingerile pe care le ai... Eu spuneam, însă, că nu este nevoie de asemenea sacrificii materiale pentru că altele sînt actualele condiții de lucru decît în cadrul acelei etape istorice, a trecerii de la capitalism la socialism, pe care o trăiam atunci. Mulți dintre noi plecam uneori chiar din redacție în săliile de curs, unii ca studenți, alții ca dascăli. Această atmosferă de mare entuziasm, de totală dezinteresare materială, de devotament fără condiții, față de profesiune și față de cauza pe care o slujeam, este un lucru, cum spunem, care nu poate fi uitat. Mi se pare că cele mai frumoase momente ale vieții mele, care din păcate adună deja un mare număr de decenii, cele mai frumoase momente sînt acelea trăite la „Științea tineretului“.

În ce mă privește, acolo am deprins eu efortul de a scrie în așa fel încît ceea ce se publică să aibă o largă **accesibilitate**... Poate că uneori colegii de-ai mei, oameni de știință, au găsit o scădere în caracterul „publicistic“ al studiilor și articolelor mele, în faptul că nu erau foarte abstruse și se adresau, fără să facă concesii facilității, unui public foarte larg. Acest efort de a da o largă accesibilitate scrisului meu, s-a manifestat și prin felul în care activitatea mea de dascăl și de cercetător în domeniul esteticii a fost corelată cu necesitatea de a publica, nu numai în revistele de specialitate sau în cărțile care se adresau oamenilor de meserie, dar de a publica și în presă. După cum probabil știți, timp de 5 ani am publicat în „Informația Bucureștiului“, articole referitoare la educația estetică, convorbiri cu cititorii despre artă, tocmai din nevoia de a mă adresa unui public foarte larg și nu unui cerc îngust de specialiști. Al doilea lucru pe care cred că l-am deprins la „Științea tineretului“, și pe care am încercat să-l aplic și la alte publicații unde am lucrat ca redactor șef — la „Contemporanul“ și la „România liberă“ și, mai târziu, chiar la publicații de specialitate cum ar fi „Revista de filozofie“ și „Analele de estetică“ — a fost efortul de a interesa, de a ieși din șablon, de a nu merge pe clișee bătute, pe prefabricate publicistice sau teoretice.

...a nu merge pe clișee bătute

C. ROMAN — Este oare vorba de un **deziderat în sine** sau este o formă de exprimare a dumneavoastră, ca publicist ?

M. BREAZU — Evident, această formă de exprimare nu-mi aparține în exclusivitate. Mi se pare că datoria aceuia care activează într-un domeniu teoretic este de a stîrni interes întotdeauna prin ceea ce realizează și nicidecum să elaboreze lucrări care să-și găsească locul doar în biblioteci, unde să doarmă liniștite. Trebuie să mai constat, însă, că dată fiind situația de atunci în frontul nostru ideologic, firește că am elaborat articole într-un stil care astăzi, fără îndoială, este depășit. Ne aflăm doar într-un moment în care trebuia să luptăm cu „tancurile ideologice“ ale reacțiunii, încă nu total învinsă. Și, împotriva acestor „tancuri ideologice“, cum am mai spus, nu ne puteam lupta cu o floretă elegantă. Trebuia să folosim metode în stare să învingă această rezistență a mentalității vechi, care era încă foarte puternică în acea vreme. Pe de altă parte, manifestam atunci un naiv manicheism : lumea se

împărțea pentru noi — cum spun copiii, astăzi cînd privesc la televizor — în buni și răi, în alb și negru. Era mai puțin colorată, mai puțin nuanțată această lume, decît o putem vedea astăzi, cînd avem o informație atît de bogată, și în cu totul alte condiții sociale și anume cînd socialismul a învins deplin și definitiv în țara noastră.

C. ROMAN — Nu era o „împărțire“ personală în „alb și negru“ ci, corespundea unor situații și unor forțe sociale existente în planul național.

M. BREAZU — Fără îndoială... iar această atitudine era luată pentru că trebuia dusă o luptă dîrză, de la care nu puteam abdica.

Sigur că activitatea mea de astăzi diferă de ceea ce era ea altă dată. În 1976, în calitatea mea de cercetător științific și de dascăl, elaborarea materialului cere o meditație mult mai departe împinsă, o informație mult mai serioasă, o documentare „la zi“ cu tot ceea ce se cercetează pe plan național și mondial în domeniul în care lucrez, în așa fel încît în redactarea studiilor noastre să putem fi în competitivitatea teoretică cu tot ceea ce se creează astăzi în lume. Dar... această seriozitate și exigență a documentării, această specializare departe împinsă nu trebuie să cedeze în fața unei tentații, care se ivește cîteodată, și anume de a folosi un limbaj exclusiv tehnicist, și pe care îl poate înțelege numai un cerc foarte restrîns de specialiști.

Între cunoaștere și talent

C. ROMAN — Vreau să vă întreb ceva : în ceea ce privește meșteșugul propriu-zis ziaristic sinteți de părere că au apărut lucruri noi ?

M. BREAZU — N-aș putea să spun că au apărut lucruri noi, dar modul de abordare a problemelor poate fi acum mult mai profund decît altă dată. În primul rînd, datorită pregătirii temeinice pe care o are și trebuie să o aibă un ziarist în ziua de astăzi.

C. ROMAN — Totuși, nu credeți cumva că această pregătire temeinică care este mult mai amplă decît era în trecut, ar putea să aibă și un rol negativ, în sensul că acea exprimare foarte limpede, acea forță de convingere pe care trebuie s-o aibă verbul este uneori anihilată tocmai de o abundență de informații ori de folosirea improprie a unor termeni tehnici ? Parcă nu-mi vine să renunț la talentul gazetăresc... Poate că însăși această afirmație conține un germene de contradicție...

M. BREAZU — Nu, nu cred că pregătirea temeinică poate să fie o piedică în calea unei largi accesibilități, așa cum ați spus adineauri. Nu încapă nici o îndoială că ziaristul contemporan trebuie să dețină o cunoaștere aprofundată a domeniului pe care îl abordează și, de asemenea, să aibă aptitudini ziaristice, talent, cum ați spus dumneavoastră.

El nu-și poate îngădui în nici un fel superficialitatea, informația după ureche ci, trebuie să scrie numai după ce în prealabil a fost foarte bine documentat în problemele pe care le abordează, după ce a meditat la aceste probleme. Dar cu cît este mai bine informat, cu cît meditația este mai adîncă, cu cît înțelege mai limpede ceea ce află, cu atît modul lui de exprimare trebuie să fie mai clar, cu atît articolul trebuie să devină mai accesibil. Gazetarul de astăzi are obligația să selecteze riguros tot ce are de spus, să desprindă esențialul, să găsească expresii concentrate și limpezi.

C. ROMAN — Spuneți-ne la ce lucrați în prezent ?

M. BREAZU — Pregătesc împreună cu un număr de cadre didactice și de cercetători de la Institutul de filozofie și de la Institutul de istoria artei, un tratat de estetică, care va apărea sub egida „Academiei de științe sociale și politice“, lucrare menită să sublinieze poziția marxistă a cercetătorilor români, progresele esteticii românești din etapa contemporană, ca și tradițiile progresiste ale teoriei artelor și ale criticii noastre literare și artistice.

Pot să vă mai spun că îmi continui colaborarea la reviste, la cotidiene, la radio și televiziune, ceea ce fac cu o deosebită satisfacție. De curind, am elaborat o lucrare de largă accesibilitate în legătură cu **arta de-a călători**, cu arta de a-ți îmbogăți fondul uman tocmai prin călătorie, care devine, astăzi, după părerea mea, așa cum am spus în lucrarea respectivă, un nou mass media. Se numește „**Arta de a fi turist**“ Este, dacă vreți, un „hobby“ al meu, dar el relevă vechile mele deprinderi de gazetar.

ION BUCHERU

Al doilea participant este Ion Bucheru, fost redactor șef la „Scinteia tineretului“, în prezent director la Casa de filme nr. 1, om de inițiativă și acțiune, eseist talentat.

Tinerețea nu este numai o etapă...

C. ROMAN — Tovarășe Bucheru dorim să vă spuneți cuvîntul în problemele propuse spre a fi abordate.

I. BUCHERU — Poate că răspunsul la prima întrebare n-ar fi complet dacă n-aș începe cu precizarea că eu asimilez stagiului meu de activitate, într-o redacție de tineret nu numai momentul „Scinteia tineretului“ ci, și cei nouă ani de muncă la

„Viața studentească“. Practic, mi-am început profesia de gazetar într-o redacție de tineret, în redacția revistei studenților și am avut după aceea deosebită satisfacție să mi-o continui în redacția „Scinteia tineretului“. Atît elementele de apropiere cît și cele de continuitate sînt evidente. Nu pot să mă pronunț în cunoștință de cauză, adică din interior, asupra epocii pe care a evocat-o tovarășul Breazu în discuția noastră. Dar am prins perioada anilor '56—'66 în redacția „Viața studentească“, și după aceea, perioada anilor '69—'70, în redacția „Scinteia tineretului“ și, de data aceasta în cunoștință de cauză, pot să afirm că ceea ce determina atunci comportarea pe care tovarășul Breazu o sublinia, adică atașamentul neprecupețit și total al tinerilor gazetari față de ziar și față de ideile vehiculate de ziar, a însemnat și caracteristica perioadei pe care eu am trăit-o în redacție.

Ce-am deprins ? Cred că cel mai important cîștig publicist, ca lucrător pe frontul ideologic, este convingerea ce mi-am format-o despre tinerețe și despre tineri. În cele două redacții de tineret, și mai cu seamă la „Scinteia tineretului“, am învățat un lucru nou pe care poate că în facultate și în școală dascălii nu ni l-au transmis cu toată tăria, în toate dimensiunile lui, și anume că tinerețea nu este numai o treaptă intermediară spre altceva, spre valoarea adevărată sau spre capacitatea de a crea valori. De foarte multe ori la școală ni s-a spus: învățați, pregătiți-vă, acum pentru ca, **mai tîrziu**, să puteți face cutare și cutare... Ei bine, în redacția „Scinteia tineretului“ am învățat că tinerețea nu este numai o etapă, o treaptă, ci este **ea însăși un moment ideal**, nu propice, ci **ideal** pentru crearea de valori materiale și spirituale.

Am fost membru în Biroul Comitetului Central al U.T.C. și în această calitate am călătorit în țară și am avut contacte directe cu tineri muncitori, contacte pe care, altfel, pînă atunci, nu le avusesem. În calitate de lucrător la „Scinteia tineretului“ am avut legături strînse și largi cu tinerețea creatoare care în mod firesc gravita în jurul redacției, ca să nu mai spun de momentul „Viața studentească“, momentul '56—'57 cînd și peisajul publicisticii și al presei noastre nu era atît de larg și de diversificat ca astăzi. Nu trebuie uitat că atunci nu apăreau reviste literare în județe, nu existau atîtea titluri de publicații literare ori publicații social-culturale și „Viața studentească“ a însemnat atunci, efectiv, un focar al tinerelor talente de plasticieni, de poeți, de prozatori, de esești, de cinești, de critici cinematografici, de artă plastică. Ei bine, toate aceste medii, mi-au relevat un tineret în plină forță de creație, cu un randament valoric nebănuit ! Aceste perioade sînt hotărîtoare pentru ce-am făcut mai departe, ce fac acum și — sînt convinși — pentru ce o să fac în continuare, pînă la pensie și poate mai tîrziu, pînă la memorii. ...De ce ? Pentru că mi-am întărit convingerea că tinerețea ca vîrstă și ca stare de spirit, în condițiile noastre, merită toată încrederea. Dealtfel, gazetăria, în general, este o stare de spirit, dar gazetăria într-o redacție de tineret mi se pare o **stare de spirit ridicată la pătrat**, dacă nu cumva la club. Trăiam într-un combinat de presă în care redacțiile erau învecinate...

„Lecții“ învățate pentru toată viața...

C. ROMAN — În ce an ?

ION BUCHERU ...între anii '56 și '66 și după aceea, în '69—'70...

Mă refer la redacțiile de tineret, la „Viața studențească” și la „Scinteia tineretului”. Vreau să vă spun că redacțiile care ființau pe același coridor cu multe alte publicații, trăiau parcă mai puternic, mai acut și mai efervescent toate evenimentele, toate momentele importante, — trăite plenar, de întreaga presă, de toată breasla noastră de gazetari. Îmi permit să fac apel la amintirea pe care sînt sigur că o păstrează și Carol Roman, despre momentele în care biografiile noastre profesionale s-au intersectat și s-au adunat într-o redacție unde efectiv învățam nu numai să scriem, nu numai să gîndim ci învățam să trăim — și am senzația, am convingerea că ce-am învățat atunci am învățat bine și într-adevăr ne ajută pentru toată viața.

Cum am folosit, în ce măsură am fructificat aceste concluzii profesionale și de viață? Vă spun sincer că niciodată ca în momentul acesta, nu mi-am explicat mie însumi importanța sau ponderea pe care au avut-o aceste experiențe pentru destinul meu profesional.

Am lucrat patru ani la radioteleviziune și după aceea, într-o casă de filme; domenii oarecum apropiate, dar și deosebite de viața de redacție pe care am evocat-o aici. Ei bine, în Radioteleviziune mi-am început munca prin căutarea punctelor de sprijin nu numai în oamenii care însemnau valori sigure în ierarhiile profesionale ale instituției, ci și în **oamenii noi**, în nume noi, care în foarte scurt timp, simțind încredere și ajutor au forțat ierarhiile, au forțat stratificările care, de ce să nu recunoaștem, există peste tot și au o anumită inerție, și au devenit atunci, în mai puțin de un an și jumătate, virfuri profesionale ale programelor de radio și televiziune. Mi-aduc aminte, de exemplu, ce luptă a însemnat impunerea anchetei sociale în programele de televiziune. Gen foarte dificil, gen pe care mulți realizatori de televiziune cu statut profesional bine definit și de frunte îl considerau impropriu pentru televiziune, greu de realizat, riscant, cu mai multe daune decît foloase în plan educațional. Privind în urmă, nu pot să nu constat că demonstrația viabilității genului în condițiile noastre, ca și combaterea acestor prejudecăți, am făcut-o nu în primul rînd cu cei mai buni și cei mai consacrați realizatori ci, cu cîțiva tineri care și-au asumat riscuri într-un experiment esențial pentru programele de televiziune de atunci; după care pe un teren deja...

C. ROMAN — deminat...

I. BUCHERU — ...nu atît deminat cît demonstrat că se poate demina au pășit cu foarte bune rezultate, toți realizatorii importanți.

Un jubileu în redacție

C. ROMAN — Să nu uităm un moment notabil de la „Scinteia tineretului”...

I. BUCHERU — Da... Ordinul care stă din 1969 pe frontispiciul ziarului, ordinul cu care ziarul a fost distins la aniversarea a 25 de ani de la apariția primului număr, am avut fericirea să-l primesc în mină din partea conducerii de partid. Șansa a făcut ca acest jubileu al „Scinteii tineretului” să mă găsească la redacție. Vreau să vă spun că am trăit atunci momentul cu emoția cumulată a tuturor celor care ar fi trebuit să întindă mina odată cu mina mea pentru a primi înalta distincție. Și în clipa în care în fața unei redacții emoționate pînă la lacrimi am ridicat însemnele acestei înalte prețurii, vă spun

sincer că m-am gîndit la toți cei care au trudit în redacție de-a lungul anilor, așa cum ne evoca aici, cu atîta căldură și cu atîta pasiune, tovarășul Marcel Breazu. Sigur că asemenea momente nu se uită după cum n-o să pot uita niciodată un lucru care pentru mine este de asemenea pilduitor în ceea ce privește capacitatea de atașare și dăruire a unei redacții formate din tineri. Mi-am început activitate la „Scinteia tineretului” înlocuind un redactor șef de care lumea se atașase foarte mult. În momentul în care el își lua rămas bun de la colegii de redacție și eu spuneam „bine v-am găsit” și încercam să formulez în 2—3 cuvinte ce intenționam să realizăm împreună, am văzut lacrimi în ochii care priveau spre redactorul șef care se despărțea de redacție. Mi-am promis și mi-am propus atunci un lucru pe care nu-l puteam spune cu voce tare, anume să încerc să fac tot ce depinde de mine ca oamenii să mă privească la fel atunci cînd ne vom despărți. Știam că într-o redacție de tineret nu se stă o viață și nici măcar foarte mulți ani, pentru că așa este firesc să fie; presa de tineret este, în primul rînd, un loc prin care trebuie să treacă tineri, în care trebuie să se formeze oameni pentru alte locuri din presă sau pentru alte sectoare ale propagandei noastre. Vă spun sincer că am trăit deosebita bucurie de a vedea privirile calde ale oamenilor, care-și luau rămas bun de la mine după un an, deși la primul contact poate că unii dintre ei mă priviseră cu reticență...

C. ROMAN — Ce gen cultivăm cu precădere și de ce anume?

I. BUCHERU — Și asta se leagă tot de ce v-am spus pînă acum. Optez pentru eseu și cursiv. De ce? Tocmai pentru că sînt genuri care presupun **dezbatere**, întrogare și efort de căutare a răspunsului. Sînt genuri care oferă cititorului **nu concluzii** sau afirmații gata elaborate ci, îl invită în laboratorul intim, în dialectica intimă a demonstrației și uneori chiar în polemica cu unele idei pe care poate cursivul sau eseuul respectiv nici măcar nu le nominalizează dar le presupune.

Nu subscriu la ideea unor colegi de breaslă, din fericire nu foarte des întîlnită și nu foarte larg răspîndită, că cititorului trebuie să i se comunice **rezultatul** unui proces de gîndire. Eu cred că un articol de ziar nu trebuie numai să comunice ci să formeze, nu numai să informeze, ci să introducă în procesul „tehnologic” de elaborare a unei afirmații, a unui adevăr, chiar dacă, păstrînd proporțiile, acest adevăr este de dimensiuni mult mai restrinse decît cel afirmat de proză, de pildă.

Căutăm adevărurile împreună cu cititorii...

M. BREAZU — Cu atît mai mult, astăzi, cînd ar fi foarte primejdios ca cineva să aibă impresia că deține adevărul ultim. Într-un moment pe care sociologul american Alvin Toffler îl denumește de **tranziență accelerată**, tocmai într-un asemenea moment, **formarea** cititorului de către cel care scrie, pentru a înțelege necesitatea înnoirii neîncetate, a evoluției continue presupune ca tocmai cel ce scrie să nu aibă impresia că are adevărul în buzunarul de la vestă ci, că el însuși, este un **căutător** al acestui adevăr, în neîncetată transformare. Fapula acesta cere adaptabilitate continuă a gîndirii celui care scrie ca și a celui care citește, la această înnoire neîntreruptă.

C. ROMAN — Aceasta nu înseamnă că un ziarist nu are convingerile sale, nu are educația lui, nu are o idee pentru care pledează ; ca să ne delimităm precis în această chestiune.

I. BUCHERU — Pentru ca lucrurile să fie pe deplin clarificate așa mai adăuga : este interesant de constatat că instituții care pînă acum aveau mai mult misiunea să transmită cunoștințe, cum ar fi de pildă școala, ajung astăzi să pună pe primul plan rolul **formativ**, propunîndu-și cu precădere a **te învăța să înveți**. Cu atît mai mult, presa, care este o instituție socială mai vie, mai dinamică, de altă esență și factură decît școala, trebuie să pună accentul pe **munca de laborator și nu pe rezultatele experienței**, adică nu numai pe ce se decantează în eprubeta publicistului, ci pe **tot procesul care precede și care însoțește concluzia**. Cititorul trebuie învățat să gîndească, trebuie învățat să elaboreze, trebuie învățat să parcurgă el însuși întregul proces, să trăiască senzația că el însuși descoperă adevărul pe care ziaristul vrea să-l acrediteze și nu că i-l comunică cineva așa cum barza își hrănește odrasla transmitînd mîncarea în ciocul larg deschis al puilului.

C. ROMAN — Deci, în ultimă instanță, este vechia problemă a capacității de convingere a presei.

I. BUCHERU — Fără îndoială.

M. BREAZU — Fără îndoială... Eu cred că este binevenită intervenția lui Carol Roman pentru a sublinia că acest efort al nostru, al acelora care publicăm la diferite nivele, materiale, acest efort de a forma oameni și de a fi mereu în contact cu înnoirile vremii, nu presupune o orientare neînchegată ci o **fermitate de convingeri, o linie continuă, ascendentă, în dezvoltarea unor convingeri ferme, a unor poziții pe care le-am asimilat și pe care le dezvoltăm fără să riscăm să cădem într-o anchiloză spirituală, dar fără să rămînem totodată în bătaia tuturor vînturilor**.

Coincidențe...

I. BUCHERU — Răsfoind, în continuare, un imaginar jurnal de activitate personală descopăr foarte multe elemente asemănătoare cu perioada de la radioteleviziune și în cei 2 ani și jumătate petrecuți la cinematografie. Cred că deloc întîmplător. Casa de filme în care lucrez a bătut recordurile în numărul de debuturi, adică a propulsat cel mai mare număr de tineri în frontul creației, dintre care doi sau trei se anunță chiar foarte însemnați. Eu așa spun că această realitate exprimă exact ceea ce spuneam la început, adică încrederea temeinică în **capacitatea tineretului de-a rodi plenar la vîrsta tineretii**. Și mai cred încă ceva. Viața în cinematografie nu este atît de agîtată ca viața în presă. Dar și aici se dau „mici bătăi”, cîștigate sau pierdute, pentru a afirma o idee, pentru a afirma un mod de abordare a creației, pentru a afirma un mod de-a face film, pentru a afirma un mod de a concepe filmul într-un proces mai larg de educație estetică, civică sau chiar politică ; așa spune că, de asemenea, deloc întîmplător, două din casele de filme în care lucrează doi vechi gazetari din presa de tineret — numesc astfel casa de filme trei, condusă de Mandric — se întîlnesc exact pe aceeași platformă. Cei care nu cunosc tot ce am discutat noi, aici, poate să atribuie comunitatea de optică și acțiune fie unei prietenii personale, fie unei întîmplări pur și simplu. Nu este vorba de așa ceva. Cred că totul pleacă de

la niște ani trăiți în redacții de tineret, poate nu neapărat „dormind pe birou”, cum a apucat tovarășul Breazu, dar, în orice caz, pătrunși de un spirit ofensiv, constructiv, de convingeri adînci, de-o optică pe care sperăm că nu ne-am pierdut-o.

C. ROMAN — Asta înseamnă că în climatul de înaltă moralitate a presei noastre nu-și au rațiunea grandilocvența, emfaza și teribilismul.

I. BUCHERU — Evident !

M. BREAZU — Nici grandilocvența și nici șablonul. Și așa cum s-a spus aici, înnoirea continuă, efortul de-a fi mereu proaspăt, acesta este secretul tineretii, tineretii la orice vîrstă și este secretul unei gazetării autentice.

I. BUCHERU — Dacă-mi aduc aminte bine, cu prilejul împlinirii a 60 de ani, George Călinescu atunci cînd a fost sărbătorit la Academie și-a intitulat cuvîntul pe care după aceea l-a publicat sub forma unei tablete în „Contemporanul”, „A fi tînăr”. Era lucrul care-l preocupa pe Călinescu, la vîrsta de 60 de ani. Mi se pare definitoriu pentru acel ce a fost, poate cel mai viu și cel mai neliniștit spirit al creației noastre din ultimele decenii.

C. ROMAN — Ce scriem în prezent ?

I. BUCHERU — Din cînd în cînd, articole despre preocupările noastre zilnice, în „Contemporanul” sau „Cinema”, uneori și în „Scînteia”... Mă preocupă, acum, elaborarea unui volum care s-ar putea subintitula, foarte aproximativ, „Fals tratat de estetica receptării”, mai exact un dialog cu tinerii despre ceea ce trebuie să găsească pregătit în noi opera de artă pentru a fi înțeleasă.

Ce transmitem, cum transmitem...

C. ROMAN — Dar de ce socotim că este actual un asemenea subiect ?

I. BUCHERU — Un asemenea subiect a fost actual întotdeauna, dar în condițiile transformării bunurilor spirituale în bunuri din ce în ce mai larg răspîndite și, mai ales, în condițiile în care mass-media fac dintr-o mulțime de creații bunuri cu o putere de circulație și cu o putere de impact pe care vechile modalități de transmitere nu le puteau visa altădată, este esențial, ca pe de o parte creatorul să fie conștient de noua dimensiune a operei sale și să se pregătească pentru această novă și uriașă deschidere ; în același timp este esențial ca **publicul nou**, să fie cît de cît pregătit pentru această nouă dimensiune a confluenței dintre public și creație. N-o să vă vină să credeți, dar între un film văzut în sala de proiecție și un film văzut la televizor este o distanță pe care n-o puteți bănuî.

C. ROMAN — Este implicată recepția ?

I. BUCHERU — Da, deoarece ea ține de o mulțime de lucruri : de starea de spirit, de pregătirea pentru acel moment al întîlnirii cu opera, de un fond aperceptiv...

M. BREAZU — De fondul aperceptiv al contemplatorului, al „consumatorului” operei de artă, operă care capătă, în receptare, o cu totul altă amplitudine atunci cînd acest contemplator al operei de artă percepe creația artistică transmisă printr-un mijloc mass-media, decît atunci cînd o receptează prin tradiționalele modalități de comunicare a creației artistice.

I. BUCHERU — Un cîntec ascultat la radio și același cîntec filmat la televiziune are alți parametri. Ceea ce nu-ți place la ascultat poate să-ți placă odată vizualizat; el poate fi vizualizat cu bun gust, sau o melodie foarte bună poate fi stricată, poate fi vulgarizată prin imagine.

C. ROMAN — Atunci s-ar părea că apelul este adresat nu atît receptorului de forme de cultură și de artă, ci creatorului. Asta înțeleg eu din ce se spune aici...

I. BUCHERU — Amîndurora... Adresa este în primul rînd spre receptor pentru că oamenii de specialitate pot dialoga cu creatorul la un nivel de competență superior unul condei de publicist. În schimb sînt foarte multe elemente care țin de receptor, și care o dată definite și conștientizate creează discernămintul, disponibilitatea la valoare și uneori la tehnică, metodică, receptări eficiente. Nu întîmplător, doresc să-mi intitulez cartea „Maturitatea opțiunii”; în condițiile noastre actuale, oferta este atît de mare încît trebuie să găsească receptorul pregătit și pentru a alege.

IOAN ADAM

Ioan Adam este șef al secției culturale a ziarului începînd din mai 1974; anterior a lucrat la „Scînteia”. Cronicar cu talent, este și un afirmat organizator de dezbateri estetice și ideologice.

Premise...

I. ADAM — Dacă aș sta să meditez la adevărurile cu valoare pentru o viață pe care le-am deprins

lucrînd în acest colectiv cu tradiții ilustre, cred că m-aș referi, în primul rînd, la tinerețea spirituală, la capacitatea de a vibra mereu în fața realității, de a nu rămîne indiferent față de aspectele ei multiforme și în continuă transformare. După cum vedeți, nu reduc tinerețea numai la simpla accepție biologică; dacă m-aș conforma acestei optici, ar rezulta o subsumare numai de formă. Constat, urmărind publicistica predecesorilor, că mulți au rămas tineri la multe decenii de la trecerea lor prin această redacție. Firește, mă gîndesc la tinerețea spiritului, care se poate defini și prin perpetua curiozitate în fața cotidianului, prin dorința de a interveni activ în cotidian, de a stimula și înriuri conștiințele, de a te refuza, în ultimă instanță, inerției.

Ce gen cultiv cu precădere? Desigur, cronica literară și pentru opțiunea asta am explicații atît psihologice, cît și culturale. Dintre cele culturale, ar fi faptul că am absolvit Facultatea de limba și literatura română; sînt profesor, am urmat cursurile speciale de critică literară, disciplină predată de profesorul Șerban Cioculescu și de criticul Nicolae Manolescu. După cum observați...

C. ROMAN — Este, deci, vorba de o bună pregătire anterioară, ceea ce nu înseamnă în același timp și un certificat de cronicar gata format.

I. ADAM — Da, dar este o premisă obligatorie pentru un cronicar. Și, în al doilea rînd, mi se pare că discutînd despre cărți (cărțile fiind de multe ori realitatea la pătrat) ai posibilitatea de a interveni asupra publicului, recomandîndu-i o carte bună, explicîndu-i de ce este bună. Infirmand o carte slabă și argumentînd convingător de ce este o carte slabă, faci în primă instanță o operă de educație. Nu ne este indiferent cu ce oameni construim socialismul. Meditînd asupra cărților, meditezi și asupra realităților. Deci cronica literară este o modalitate prin care pot opera acea înserare în cotidian de care amineam la început.

C. ROMAN — Aveți de-acum, amintiri profesionale de la ziarul de tineret?

I. ADAM — Desigur, îmi vine însă cam greu să sintetizez, să aleg una singură dintr-o multitudine. Dar ca satisfacție publicistică aș nota ancheta „Spiritul critic și spiritul de generație”, care pleca de la o anumită umflare filantropică a operei scriitorilor tineri de către criticii tineri sau a poezilor și prozatorilor tineri de către colegii lor.

Am organizat o dezbatere care a animat spiritele, angajînd în discuție oameni de cultură de vîrste și formații diferite, de la academicianul Șerban Cioculescu pînă la criticii Daniel Dimitriu, Petru Poantă, sau poetul Horia Bădescu. Această largă deschidere spre toate generațiile s-a efectuat sub semnul unității în diversitate: o unitate a intransigenței, a atitudinii comune față de primejdia proliferării nonvalorilor, a mediocrităților, care se fofilează în literatură și în viață, prevalîndu-se de atributul vîrstei tinere.

Între critică și literatură...

C. ROMAN — Ce scrieți în prezent?

I. ADAM — Ce scriu? Aici lucrurile sînt ceva mai complicate. Scriu, în primul rînd cronici literare, cum spuneam anterior, și fiindcă depind de

aparitiile editoriale este dificil să spun de pe acuma ce carte bună va apare peste vreo lună-două.

C. ROMAN — Vă rezumați numai la cronică literară ?

I. ADAM — Nu mă rezerv în exclusivitate pentru cronică literară ; organizez, împreună cu colegii mei, și dezbateri, iar acum pregătesc demararea unei anchete care s-ar intitula „**Timp literar, timp social**“. Plec adică de la faptul că există o anumită distanțare între realitatea prezentului și realitatea literaturii prezente. Mi se pare că literatura a rămas oarecum datoare prezentului și că unii scriitori se prevalează excesiv de argumentul că este necesară distanțarea (perspectiva) pentru a reflecta realitatea. Și, în felul acesta, tot continuându-se în anii '50, nu abordează realitatea anilor '70, care nu-mi închipui că este mai lipsită de probleme sau că nu poate da naștere unei meditații viabile estetice.

C. ROMAN — Se spune că atunci când un om înzestrat practică cu precădere critica literară, în același moment ucide un eventual scriitor. Ați avut vreodată veleități literare în sensul de a crea literatură ?

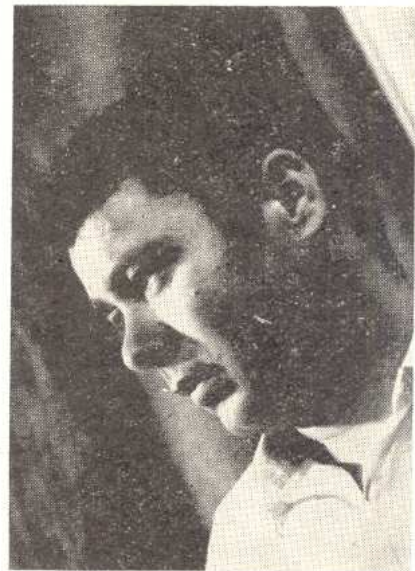
I. ADAM : Dacă stau să mă gândesc bine, mi se pare că îmi propuneți o disociere inoperantă. Socotesc critica literară ca fiind ea însăși o formă a literaturii. Nu fac tradiționala discriminare între critic și scriitor. Criticul este el însuși un scriitor, așa că nu am complexe în fața colegilor mei. Critica literară devine tot mai evident un gen foarte citit de literatură. Dealtfel, și anul 1976 este în primul rând un „an al criticii“.

C. ROMAN — Nu este vorba de complexe. Mă refeream dacă scrieți literatură, simplu și decent, adică dacă creați materia obiectivă supusă judecății criticului...

I. ADAM — Și criticul produce materie de judecată pentru critic.

C. ROMAN — Eu credeam că scriem cu fața la public... Întrebam dacă ați avut veleități „scriitoricești“.

I. ADAM — Nu, în sensul la care vă referiți dumneavoastră n-am avut. Mă tentează, câteodată, un gen de memorialistică, dar pentru asta trebuie timp, trebuie experiență și trebuie, mai ales, gândire asupra experienței. În ce privește latura mea nu neapărat publicistică, ci aceea editorială, lucrez la o carte despre Duiliu Zamfirescu, o „Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu“, carte care se află într-o fază destul de avansată și, de asemenea, mă preocupă un volum de profiluri ale scriitorilor tineri. Fiindcă, refuzându-mă acelei hipertrofieri a valorilor noi, nu vreau să cad nici în eroarea cealaltă, neglijarea valorilor recente. Mie mi se pare că în ultimul deceniu s-au impus niște prezențe scriitoricești remarcabile, pe care vreau să le pun unitar în lumină, prezentându-le publicului.

ION BĂIEȘU

Ion Băieșu, alias Mihalache, a lucrat mulți ani la „Scinteia tineretului“, întotdeauna fiind un condei de prima mână a ziarului. Cariera sa ziaristică se îmbină perfect cu cea scriitoricească. Schițe literare, nuvele, foiletoane, piese de teatru, toate vădesc un talent viguros, o profundă cunoaștere a realităților, un romantic îndrăgostit de viață de care s-a apropiat și pe care a început s-o cunoască pe cind lucra la „Scinteia tineretului“.

Solidaritatea — izvor de emulație...

C. ROMAN — Cred că niciodată nu ne putem dezice de anii petrecuți la „Scinteia tineretului“, Ion Băieșu. Nu că am fi didactici însă „lecțiile“ de la ziar sînt recepționate pentru întreaga viață...

I. BĂIEȘU — Cu totul de acord. Cînd vorbesc de „Scinteia tineretului“, mă înviez și mă înseninez, deopotrivă, deoarece mi-aduc aminte de primul contact direct, masiv, cu viața. Aici, în acest mediu de tineret am deprins înainte de toate solidaritatea cu cei alături de care m-am aflat numeroși ani. Eram un număr de entuziaști, de tineri doritori să deprindem meșteșugul scrisului și în tot ceea ce făceam puneam pasiune și înfocare. Atunci am învățat să-mi iubesc profesiunea, să mă dedic ei, să uit ce este efortul peste 2 dimineața, ori documentarea în ploaie, furtună, arșiță și ninsoare.

Această solidaritate pe care aș denumi-o „de generație“ prin spiritul în care se manifesta ea, constituia un izvor de emulație. Fiecare dintre noi, fie că se numea Fănuș Neagu, Nicolae Țic, Eugen Mandric sau subsemnatul, eram unul mai ambițios decît altul și doream ca scrisul nostru să-i poată

captiva pe toți. De altfel, dintre ziaristii de la „Scînteia tineretului“ dintre anii 1950—1960 s-a format o adevărată pleiadă de scriitori talentați, pînă în urmă cu cîțiva ani denumiți „tineri scriitori“, iar acum, consacrați în statutul de scriitori maturi. Sînt mulți, foarte mulți aceștia...

C. ROMAN — Deoarece confesiunea aceasta are o notă, să-i zicem, memorialistică, m-aș hazarda să-l rog pe Ion Băieșu să relateze un fragment autobiografic din anii aceea...

O întîmplare cu cîntec, mai de demult...

I. BĂIEȘU — Nu știu dacă am mai povestit această întîmplare, dar de ea mi-aduc aminte adesea, cu un sentiment aflat între duiosie și teamă. Eram într-unul din primii mei ani cînd lucram ca reporter la „Scînteia tineretului“. Pe vremea aceea redactor șef adjunct era Cornel Răducanu. Încă de pe atunci umblam după subiecte „tari“. Aflîndu-mă pe un mare șantier de construcții, un tînăr ultragiāt mi-a relatat niște grozāvii pe care le făcea „șeful-ispravnic“ de pe-acolo. Individul tăia și spînzura pe șantier, vindea pe sub mină materiale, iar tinerii muncitori argăteau la el acasă ca la conac boieresc. Unul dintre acești tineri îmi istorisește toată tărășenia, cu foc și supărare, încît pe dată, impresionat am venit la ziar și m-am decis: am scris un foileton care a fost publicat chiar a doua zi. Dar, vai, să vezi beleaua naibii... În afară de declarațiile tînărului, nu mai aveam alte elemente care să probeze vinovăția „ispravnicului“. Și uite așa, frumușel, m-am trezit dat în judecată. Pentru mine procesul acesta avea o înfățișare înfricoșătoare. Cu fiecare zi ce trecea eram tot mai dezorientat. Un secretar de partid de pe la construcții de care aparținea cel criticat de mine, m-a chemat și m-a admonestat cu o gravitate care m-a cutremurat: „Tovarășul X. este un conducător bun, de-al nostru... Este stimat și respectat... Ai să dai seamă...“.

La redacție mi s-a spus: „Te descurci cum poți. Dacă ai dreptate, dovedește că ai scris adevărul. Altfel o încurci...“.

Pe atunci așa se discuta: deschis, tare, la subiect... Iar eu nu aveam decît declarația tînărului cu pricina, pe care într-un anume fel, îl infundasem.

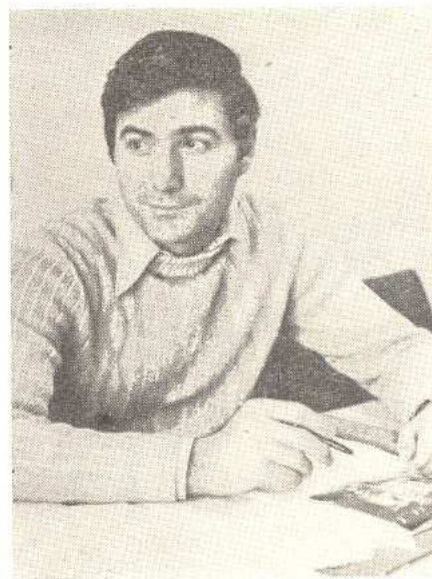
Îmi aduc aminte, ca azi. A doua zi urma să înceapă procesul. Cinstit să fiu, pe dinainte aveam un pahar cu vin. Eram destul de abătut și așteptam să se întîmple o minune. Cînd, deodată mi-a apărut tînărul cu pricina punîndu-mi în față un teanc de ziare vechi, hîrtii scrise și cîteva fotografii. M-a rugat să cercetez atent fotografiile. După o scurtă privire am sărit în sus, ca ars. În fotografie, șeful nostru de șantier îmbrăcat în uniformă de ofițer hortist. Deci acesta era „tovarășul nostru cel stimat și respectat“.

Ce se întîmplase? Băiatul continuase să trebăluiască în casa șefului de șantier, cînd, într-una din zile, din spatele unui tablou a căzut pachetul cel compromițator. Pe semne că, soția, fire slabă nu ținuse seama de îndemnul „vătafului“ de-a arde toate acestea și voise să-i păstreze o fotografie îmbrăcat în acele haine. N-am mai stat pe gînduri, l-am luat de mină pe tînărul cu pricina și ne-am dus direct la partid. O analiză de fond, la șantier,

o cercetare a biografiei insului și... toată lumea mi-a dat dreptate.

C. ROMAN — Am impresia că atunci s-a decis ziaristul Băieșu să devină scriitor...

I. BĂIEȘU — Tot ce este posibil. Și-o precizare, ziaristică și literară. N-am renunțat și nu voi renunța niciodată la foileton; de asemenea îmi propun ca efortul meu în dramaturgie să se vădească cu pregnanță în acest an nou.

DUMITRU CONSTANTIN

Dumitru Constantin este șeful secției economice a ziarului, unde lucrează de aproape doi ani. Om de inițiativă și de condei, deopotrivă, se dovedește a fi un adevărat ferment al unor inițiative cu caracter economic realizate pentru tineretul muncitoresc.

„Nu sîntem ziaristi doar 8 ore...“

D. CONSTANTIN — Cred că în doi ani am deprins cîteva lucruri prețioase pentru mine, ca ziarist. În primul rînd cred că aici am căpătat deprinderea unei munci sistematice, organizate, am învățat să prețuiesc efortul. Vreau să spun că în activitatea noastră consider că nu ne putem socoti gazetari doar 8 ore, doar o parte din timpul unei zile. De asemenea am învățat să mă apropiu mai mult de oameni. Lucrul la „Scînteia tineretului“ a constituit o revelație. Am întîlnit un colectiv tînăr care a fost pus de fapt să dea răspunsuri vîrstei tinere

și, legat de acest lucru, răspunzând întrebării despre un eveniment din propria-mi biografie, mă voi referi la „brigăzile” „Științei tineretului”, acțiune tradițională a ziarului. Vreau să spun că sosirea mea a coincis de fapt și cu plecarea într-o brigadă a ziarului. Este vorba de niște brigăzi complexe pornite pe teren să surprindă cum se reflectă evenimentele importante din viața poporului nostru. În cazul acesta era vorba de cea de-a 30-a aniversare a eliberării patriei și brigada noastră se numea „Această vară la puterea virstei noastre”. Am lucrat, totodată, cu oameni deosebit de talentați. Am avut drept colegi pe Ion Andreiță, pe Vasile Răvescu, pe Marian Ovidiu. Drept să fiu, a fost primul meu contact nu numai cu ziarul, dar și cu realitatea de pe teren. Până atunci, nu eram obișnuit să mă apropii de tineri, să le înțeleg gândurile.

Ce genuri cultiv cu precădere și de ce anume?

Îmi place ancheta economică, din două motive: mai întâi că sînt un adept al lucrurilor exacte și în al doilea rînd mă favorizează pregătirea mea ca economist. Prin „lucrul exact” înțelegînd exactitatea cifrelor cît și o anumită rigoare pe care o presupune munca în acest domeniu, și în special, în domeniul industrial.

C. ROMAN — Aș vrea să vă întreb: de ce anume scrieți un articol pe o temă economică într-un ziar de tineret?

D. CONSTANTIN — Avem datoria de a forma tineretul nu numai ca incidență spirituală ci să-l determinăm să aibă o anumită gândire economică absolut necesară. Socotim că în arsenalul pregătirii sale profesionale, cunoștințele economice trebuie să ocupe un loc prioritar, important.

A nu realiza un produs de calitate, să zicem, a executa un rebut sînt rezultate ale unei conștiințe profesionale insuficient de evolute. Poate că, pentru tineri nu are semnificație decît faptul că a stricat o bucată de material; dar ei trebuie însă să înțeleagă semnificația aceasta dincolo de risipa materială intrinsecă, adică trebuie să înțeleagă că acest rebut se reflectă urmînd filiera în însăși activitatea generală a întreprinderii lor.

De ce scriem articolul economic...

C. ROMAN — Deci, puneți o problemă de competență a ziaristului care scrie pe probleme economice și anume a competenței profesionale în sensul unei abordări tematice esențiale. Dar eu mă refer la altceva, la capacitatea de a ne exprima cît mai convingător ideile.. Problema meșteșugului ziaristic, a modului cum abordezi cititorul, cum i te adresezi, ce fapte îi prezinți...

D. CONSTANTIN — Socotesc că este o preocupare esențială pentru munca noastră în acest domeniu economic. Sigur, a scrie articole economice este un lucru destul de dificil, adică operezi cu niște date și elemente mai puțin accesibile într-o anumită măsură, înconjurîndu-l pe cititor cu foarte multe cifre și date. Trebuie multă îndeminare pentru a dobîndi o eficiență la cititorul tînăr. Mai întâi trebuie să știi cum să explici fenomenul economic. Pentru asta îți trebuie talent, multă măiestrie profesională, adică să-l convingi pe om cu propriile lui argumente.

C. ROMAN — Încă o problemă. Care este de obicei sensul unui articol pe o temă economică? Ce

rezultat așteptăm? Cărui comandament personal al cititorului se adresează articolul economic? Tînărul, lucrînd doar într-o întreprindere își cunoaște procesul de producție, obligațiile, programul... Atunci, eu care vin de la ziar, cum pot să-l influențez, ce pot să fac?

D. CONSTANTIN — Atitudinea față de muncă este o problemă de conștiință foarte importantă. Apoi îi sprijinim în formarea unei gândiri economice. Pentru că, chiar dacă tînărul cunoaște foarte exact situația întreprinderii lui și cunoaște exact sensul activității sale din întreprindere, el trebuie deprins cu o anumită **moralitate a muncii**, trebuie să gîndească dincolo de limitele întreprinderii lui. Și nu cred să rostesc vorbe mari afirmînd că tînărul trebuie să înțeleagă că chiar simpla lui activitate la nivelul întreprinderii se reflectă, de fapt, în munca întregii țări. Aici cred eu că este de fapt elementul hotărîtor.

C. ROMAN — Ce scrieți în prezent?

D. CONSTANTIN — Am să vă relatez cîteva din ultimele preocupări ale secției și ale mele, în mod deosebit. Vrem, în primul rînd, să răspîdim în mijlocul tineretului cîteva inițiative uteciste deosebit de eficiente ale acestui cincinal.

Una dintre acestea, care mi se pare deosebit de importantă, se referă la politehnicile muncitorești pentru tineret. Este de fapt o formă de integrare, de implicare mai concretă a organizației U.T.C., deosebit de complexă, în procesul formării profesionale, multilaterale a tineretului. Inițiativa se află încă la începutul ei. De fapt a debutat odată cu acest prim an al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Aceasta ar fi una dintre acțiunile propuse. Sigur, celelalte acțiuni vizează de asemenea, teme importante dintre care aș enunța-o pe cea referitoare la tinerii specialiști, în special proiectanți, cercetători, ingineri, prin care sînt chemați să-și aducă contribuția la reducerea costului investițiilor. Îmi place să scriu reportaje, anchete, ca și articole de sinteză pe care le văd realizate pe o perioadă mai mare de timp, avînd o permanență și, deopotrivă, o continuitate.

A scrie în felul tău

Dramaturgul Dorel Dorian, în prezent mai cu seamă omul de știință Dorel Dorian, a fost consacrat la „Știința tineretului” ca reporter de șantiere, relatînd viața muncitorească în care întotdeauna se întimpla ceva. A scris numeroase reportaje cu conflict, și de aici pasul la dramaturgie. În prezent articolele sale științifice sînt jucate cu interes pe scena revistei Magazin.

C. ROMAN — Ce a reținut ziaristul, scriitorul Dorel Dorian din anii de lucru la „Știința tineretului”?

D. DORIAN — Ce-am deprins... Am intuit mai întîi, încă din perioada primelor mele colaborări la „Tineretea”, „Revista elevilor”, „Tînărul muncitor” (și să tot fie vreo 30 de ani de-atunci), că publicistica — înainte de a fi o vocație și de a de-

veni o profesie — marchează o angajare. Deci termenul „colaborări“ — vezi prima propoziție — s-ar cere corectat... Pagina scrisă, semnată, trimisă la cușes, tipărită, înseamnă implicare, trăire, act vital. Punând neapărat, în forul tău intim, semnul egalității între „a scrie“ („a fi ziarist“) și „a fi“... ...Dacă n-ar fi sunat grandilocvent, aș fi spus: „a respira“.

Am învățat, mai apoi, în aceeași 30 de ani, că poți să scrii într-o mie de feluri, dar într-un singur fel, unul singur, **al tău...** Că poți să te strecoari printre cuvinte fără să te împiedici și să te împiedice nimeni și fără să spui nimic — dar nimic! — esențial. Și că poți, dimpotrivă, să te înzidești în fiecare frază, să te frământezi pentru un substantiv, nume comun, și să te bați pentru un verb, acolo unde s-ar cere, poate, un imperativ și nu un imperfect...

DOREL DORIAN

Am aflat, în sfârșit — și din fericire la timp — că un articol bun nu scuză unul slab, că publicistica nu-i aritmetică simplă, ci calcul integral (nu neapărat matematic). Și că reușita reală nu-i simpla notorietate (a se citi: prezența semnăturii), ci cauza pentru care ai pledat, dacă ai onorat-o... Aprecierea de fond rămânând audiența, clipa de comunicare reală cu cititorul... Singurul orgoliu frumos al acestei profesii! Restul e vanitate...

Și încă: la un ziar nu lucrezi numai atunci când figurezi pe o schemă, un regulament de ordine interioară obligându-te să fii prezent la ora... și să nu pleci înainte de... Colecția ziarului în care figurezi sau nu — și cu ce figurezi! — (și viața care mai subsistă acolo, presată printre pagini), spune adesea mai multe decât statele de plată lunare...

C. ROMAN — Genul publicistic preferat...

D. DORIAN — Mai întâi și întâi, reportajul. Pentru că, reportajul mi se pare a fi pentru un gazetar vârsta adolescenței, universitatea serală și un „tribut“ de zile și de nopți care se cere plătit pentru a învăța să vezi dincolo de fapte, dincolo de cuvinte, dincolo de pitoresc, de tehnică, de idilic, de automatisme, dincolo de speranțe... Iar când ajungi să vezi dincolo — atestare supremă — ajungi (numai atunci) să te simți gazetar...

Povestiri, mai apoi, simple povestiri, istorisiri de viață, când am izbutit să mă apropiu de oameni... Și să-i aud când tac...

Piese de teatru, când am intuit dimensiunile și implicațiile unei confruntări pe care o bănuiam esențială... Că m-am și înșelat uneori? Să arunce primii piatra cei care nu s-au înșelat niciodată...

Eseuri, uneori... Da, am și azi în cap vreo câteva eseuri nescrise...

Informații și note (cel mai greu gen)...

Și pentru că sint inginer și am o formație tehnico-științifică, când sint obosit de tot ceea ce nu scriu, **file din aventura cunoașterii.** Poate că se vor aduna și ele vreodată...

C. ROMAN — Aveți... amintiri?

D. DORIAN — Emoționante, mai mult decât notabile, mi se par a fi — cel puțin pentru mine — reîntîlnirile peste ani cu oamenii despre care am scris, pe care i-am simțit sufletește aproape, în care am crezut, cred și azi...

La Paroșeni, pe când lucram pe șantierul termocentralei — unul din eroii mei potențiali (a se citi: ai șantierului) era un șef de echipă, un maestru, numele lui real: Petre Logan. Azi îl revăd, aflu că-i inginer, șef de șantier la rindu-i... Dar nu evoluția aceasta, firească, mi se pare notabilă... ci sentimentul că pentru acest om pe care-l revăd azi, după 20 de ani, nu sint un străin! Și nu sint un ziarist, un scriitor, un nume oarecare. Sint omul lângă care a muncit, pe care l-a simțit sufletește aproape și în care are, nădăjduiesc, încredere și azi.

— Ați implinit 45? mă întrebă.

— Am implinit 46...

— Aștept, îmi zice el...

Ce așteaptă nu-mi spune, dar seara stau și scriu și-i mulțumesc lui Logan.

C. ROMAN — Ce scrieți în prezent?

D. Dorian — Regretatul Moisi! afirma, mi se pare, că ar fi de scris cîndva „povestea“ celor care și-au pierdut răsufarea alergînd după propriile lor idei. Și tragedia celor ce, nevrînd să rămînă în urmă, nu pot să mai meargă înainte. Și comedia amară a celor care, neputînd alerga, încearcă să oprească puhoiul. Și dramele provocate de cei ce, neînțelegînd noul, prigonesc pe cei care-l practică...

Toate acestea, spunea Moisi!, ar fi subiecte de roman. Și de filosofare.

De ce nu și de teatru?

Întrebarea, cu beneficiu retoric, nu admite un alt răspuns decît cel — sper — al unei distribuții teatrale și a unui caiet de spectacol...

Cit de instructive au fost discuțiile noastre, rămîne ca fiecare lector al lor să judece în parte.

SUSȚINEM ACTIV BĂTĂLIA PENTRU MAI MULT OȚEL ȘI LAMINATE

Acum, cînd întreaga țară este antrenată în bătaia de cea mai mare anvergură din istoria României — înfăptuirea obiectivelor atît de grandioase ale cincinalului 1976—1980 — lucrătorii din presă se află în avanposturile activității ce se desfășoară sub conducerea organelor și organizațiilor de partid pentru stimularea aplicării inițiativelor, a cuceririlor științei și tehnicii în producție și dinamizarea întrecerii socialiste. Legătura mai strînsă cu viața, cu preocupările oamenilor muncii ne ajută să fim mai „pe fază“ în tratarea problematicei actuale economice destul de complexe și să asigurăm materialelor de presă un grad mai înalt de combativitate, așa cum indică Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste. Avem, desigur, în vedere mai ales rolul penetrant al presei, imensele sale posibilități de a uni într-un singur șuvoi toate energiile, talentul și inițiativa oamenilor muncii în direcția îndeplinirii „la scadență“ și mai ales, mai devreme, a planului de producție la toți indicatorii. Cum la Galați se află cel mai important obiectiv siderurgic al țării, care produce 95 la sută din cantitatea de tablă groasă și mijlocie a României și care deține, de asemenea, recordul în materie de investiții, se înțelege că principala atenție a ziarului local „Viața nouă“ s-a îndreptat spre reflectarea în cît mai bune condiții — publicistice și de spațiu — a problemelor cu care se confruntă marile colective ce lucrează pe platforma Smîrdanului. Este greu ca în cîteva file de manuscris să descriem ce am făcut pentru a susține în coloanele ziarului eforturile depuse de colectivele de muncă de la combinat, de a da țării producția de cocs, fontă, oțel și laminate înscrise în planul de stat, și suplimentar acestor prevederi, faptele deosebite de muncă ale siderurgistilor, constructorilor și acțiunile întreprinse pentru depășirea momentelor critice din activitatea lor.

Programele noastre de acțiune au fost întocmite în așa fel încît să vizeze verigile principale ale fluxului tehnologic de producere a metalului, paralel cu urmărirea sistematică a pulsului șantiereilor de construcții, în vederea înscrierii în graficele de execuție a noilor obiective siderurgice, urmărind ce anume întreprind organizațiile de partid și, sub conducerea acestora, sindicatele, organizațiile U.T.C. pentru mobilizarea siderurgistilor, a constructorilor și proiectanților la îndeplinirea exemplară a sarcinilor, pentru întărirea ordinii și disciplinei, pentru creșterea gradului de conștiință și responsabilitate socială.

La începutul anului, vreme de cîteva săptămîni, am consacrat combinatului o suită de reportaje, articole și grupaje de informații în cadrul cărora am relatat despre angajamentele uzinelor, secțiilor și șantiereilor în întrecerea socialistă pe acest an,

apoi am început o adevărată „cursă de urmărire“ a modului cum se acționează pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor, nescutind de critică pe nici unul din factorii care, între timp, au „uitat“ de răspunderile ce le revin pentru desfășurarea normală a producției. Pe parcurs, a crescut intensitatea articolelor de analiză, vizînd ritmul producției, calitatea produselor, îndeplinirea sarcinii de creștere a productivității muncii, întărirea ordinii și disciplinei, creșterea eficienței economice. În ultima perioadă ne-am orientat tematica vizînd înfăptuirea sarcinilor stabilite de conducerea superioară a partidului, a indicațiilor personale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la reducerea consumurilor specifice în construcții-montaj, în întreaga activitate industrială.

Sistemul revenirii la articolele publicate, a sporit contribuția ziarului la lichidarea lipsurilor semnalate, stimulînd luarea unor măsuri imediate pentru îmbunătățirea muncii. Așa am procedat în cazul laminorului de benzi la cald, al uzinei de piese de schimb, oțelăriilor cu convertizoare și cu cîteva șantiere de la noile unități aflate în construcție, analizele făcute la aceste obiective determinînd un reviriment în activitatea organizațiilor de partid și a conducerilor tehnice ale C.S.G. și I.C.M.S.G.

Evident, în viziunea noastră, privind stimularea întrecerii socialiste intră — pe același plan cu analiza economică — reportajul, însemnarea, informația lapidară, fotocronica, genuri gazetărești prezente în coloanele ziarului „Viața nouă“. Dealtfel, răspunzînd și unei recomandări a editorului nostru — de a acorda mai mult spațiu în fiecare număr de ziar platformei siderurgice — grupăm de cîteva luni de zile, sub genericul: „Fiecare colectiv de pe platforma C.S.G. — angajat cu răspundere în îndeplinirea sarcinilor“, mai multe materiale de presă despre combinat, veghind la asigurarea unei frecvențe mai mari a articolelor menite să evidențieze și să generalizeze experiența înaintată, faptele deosebite din întrecerea socialistă. Cele mai multe relatări și analize despre inițiativa muncitorilor pe care le publicăm în ziar se referă la colectivele de muncă de la C.S.G. Bunăoară, inițiativa: „Fiecare lingotieră — cu un consum minim de cocs“, „Gospodarii energiilor“, „Fiecare tonă de laminate — cu un consum minim de metal“, „Să lucrăm o zi pe lună cu combustibil economisit“, „Nici o mașină, nici un utilaj sub randamentul planificat“, „La o sută de carcase pentru piloți Franki, să realizăm una din economii“, sînt cîteva din acțiunile care, susținute activ de redactorii noștri, au fost îmbrățișate de muncitorii, inginerii și tehnicienii din cetatea de metal a Galațiului, ele concretizîndu-se în rezultate mai bune în producție.

În general, reușim să ne ocupăm cu o bună frecvență de problemele principale cu care se confruntă combinatul și nu neglijăm nici colectivele mici din cadrul fluxului tehnologic, întrucât s-a constatat, din practică, faptul că o cît de mică fisură în procesul de elaborare și prelucrare a metalului, se repercutează negativ asupra finalizării producției. Trebuie să recunoaștem, însă, că sub presiunea lipsei de spațiu, nu reușim întotdeauna să tratăm la nivelul exigențelor actuale problemele ce le ridică activitatea celor peste 35 mii de angajați de pe platforma Combinatului siderurgic de la Galați. Am rămas datori, din acest punct de vedere, la capitolul probleme sociale, ale activității organizațiilor de masă și, în general, ne ocupăm destul de sporadic de acele aspecte situate în afara perimetrului producției — dar care își au contribuția lor bine definită la realizarea sarcinilor economice. Avem în vedere aici, îndeosebi, relația cetățean-familie, comportamentul tinerilor în afara uzinei, participarea angajaților de la C.S.G. la activitatea obștească, la manifestările cultural-educative etc. Este adevărat că într-o perioadă mai „fierbinte“ din activitatea combinatului — este vorba de lunile iulie-august din acest an — am suplinit lipsa de spațiu prin editarea unor foi volante destinate acestui obiectiv, cu tematică precisă, dintre care exemplificăm: „Toți tinerii de pe platformă — exemplu de dăruire și abnegație în muncă“, „Disciplina, pasiunea și dăruirea — atribute ale înaltei conștiințe muncitorești“, „Timpul de muncă — o dimensiune cu o mare valoare! Cum îl folosim?“ și altele.

De asemenea, constituirea pe platforma combinatului a unei subredacții condusă de un lucrător al ziarului, ne este de un mare ajutor în oglindirea cu o mai mare operativitate a evenimentelor ce se consumă zilnic acolo, pe platforma Smîrdanului, de lângă Galați.

Cele spuse pînă acum ar putea conduce la concluzia că, ocupîndu-ne mai intens de oglindirea problematicii economice de la C.S.G. (care dă totuși aproape 60 la sută din producția globală industrială a județului Galați), neglijăm celelalte obiective și sectoare din paleta destul de bogată a economiei acestei zone a țării. Nu este vorba de așa ceva, deoarece urmărim permanent cuprinderea geografică, în coloanele ziarului, a tuturor unităților economice, bineînțeles în timp, și în raport de ponderea pe care o ocupă fiecare.

Recent, pe baza prețioaselor indicații cuprinse în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 am întocmit un plan tematic special de materiale și acțiuni de presă, menit să contribuie prin mijlocirea scrisului nostru, la mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii din județul Galați, și în primul rînd al celor de la C.S.G. — la traducerea în viață a sarcinilor stabilite în aceste documente; sarcini care vizează măsuri energice pentru îndeplinirea planului pe acest an și pregătirea producției anului viitor, ridicarea calității produselor, reducerea consumului de ciment, oțel-beton și altor materiale, restructurarea revoluționară a concepției în construcții-montaj; realizarea unui plus de laminate, îmbunătățirea permanentă a tehnologiilor de fabricație și, pe aceste căi, a eficienței întregii activități economice. Propunîndu-și să abordeze cît mai competent această problematică vastă, colectivul nostru de redacție se va mobiliza pentru a elimina din activitatea sa scrisul șablonard, analiza, uneori superficială a faptelor, străduindu-se să folosească cu o mai mare frecvență genurile publicistice atrăgătoare, cu aderență la cititori.

ION GH. CENUȘĂ

redactor șef al ziarului „Viața nouă“ — Galați

ÎNSEMNĂRILE UNUI CRAINIC DE TELEVIZIUNE

Un om de litere s-a simțit deunăzi tentat să-mi definească profesia și a făcut-o cu o malițioasă dezinvoltură, aproximativ în următorii termeni: o crainică (un crainic) trebuie să arate bine și să nu se bîlbiie.

Extinzînd, asta ar însemna că pentru a fi romanțier e destul să ai creionul bine ascuțit (sau o prestigioasă marcă de mașină de dactilografiat) și dorința de a te devota scrisului.

Revenind, ambele condiții menționate rămîn valabile, caracterul lor eliminativ fiind indiscutabil, dar cît de departe ești, după ce descoperi că le îndeplinești, de ceea ce trebuie să fie un crainic de televiziune!

Aflați la punctul terminus al întregii filiere a producției de televiziune, în care își concentrează eforturile sute de oameni — redactori, operatori, regizori, scenografi, graficieni, secretari de emisie, coordonatori de emisie, ingineri, tehnicieni, electricieni, recuziteri — noi, crainicii, sîntem ultima

verigă spre beneficiarul nevăzut, dar pe care îl știm și îl simțim prezent — publicul telespectator.

Concentrăm și reprezentăm întreg acest proces creator în numai cele cîteva fraze, uneori cuvinte, rostite întotdeauna pe viu, în direct, din studio. Această încărcătură de responsabilitate dă reala dimensiune a condiției de crainic TV.

De aici voi pleca și aici mă voi întoarce.

Sentimentul acestei investiții de încredere a tuturor aceluia „dinaintea“ mea în procesul elaborării programului de televiziune, nu l-am încercat de la început.

În perioada debutului mă luptam cu tracul (nu-mi puteam controla respirația, și aveam senzația de sufocare) și nu realizam — cît de salvatoare mi se pare acum această inconștiență — toată asprimea unei profesii în care poți aluneca în fiecare seară pe toată scara eșecului, pînă la ridicol.

Cu timpul, pe măsură ce am învățat această meserie, în care nu există nici profesori nici manuale

și care se asimilează treptat, cu fiecare apariție, dînd întruna examen după examen, aveam să înțeleg că un crainic trebuie să fie un om care s-a deprins cu toate detaliile tehnicii de televiziune, cu rigorile psihologiei comunicării și care este (toțuși) capabil să-și păstreze prospețimea și firescul firii sale, puterea de a se dăruia de fiecare dată publicului cu vibrația sinceră a unei ființe deloc sofisticate.

Pericolul supraestimării și al pierderii măsurii îl pîndește aici pe cel ce nu iubește echilibrul și firescul.

De la starea de panică pe care mi-o declanșa becul roșu în momentul cînd camera mea intra în emisie și pînă la plăcuta tensiune în care aștept azi aprinderea aceluiași bec roșu, se află întreg efortul de a-mi stăpîni mijloacele profesiei.

Ați remarcat vreodată cîte tonalități are glasul și mina crainiceii de-a lungul a 4-5 ore de emisie? Invitația la o emisiune de cîntece populare diferă de aceea la un film a cărui problematică socială se cere punctată ca atare, în cele 2—3 minute de prezentare; invitația la un meci de fotbal sau comunicarea ultimelor știri olimpice, de aceea la o emisiune de artă sau de evocare istorică.

Ce s-ar întîmpla cu buna dispoziție a telespectatorului dacă aș citi un anunț la o piesă de teatru ca pe acela din sectorul publicitar, în care precizez condițiile de angajare urgentă a unui caloriferist? Cît de mult diferă funcția crainiceii cînd anunță o emisiune pentru copii și cînd anunță, la un scurt interval, un ambasador care se adresează telespectatorilor români cu ocazia sărbătorii naționale a țării sale!

Mărturisesc, am fost doar invitată s-o fac, că această „comutare“ de dispoziție, atitudine, de la un minut la altul, mi-a dat mult de lucru. Aveam să descopăr că în ea stă abilitatea, inteligența, capacitatea de înțelegere și de redare a unui crainic bun.

În timpul desfășurării Jocurilor Olimpice de la Montreal, cînd pentru prima dată am prezentat știri cu un asemenea caracter, am avut satisfacția ca mulți telespectatori pasionați de sport să mă întrebe de cînd lucrez la redacția „Sport“. Am avut confirmarea că, deși relativ străină de lumea sportului, am fost „de acolo“, am fost „în subiect“ și aceasta datorită experienței dublate de entuziasmul cu care am intrat în acest „rol“ în timpul Olimpiadei.

Realizînd continuitatea programului unei zile, crainicul permanent are sarcina de a marca fiecare moment al acestuia, cînd e necesar, bineînțeles. Fără entuziasm și sinceritate, cele rostite nu au substanță și nu „trec sticla“. Înțeleg prin sinceritate dăruirea față de profesiune, respectul ce i se cuvine, dat de greutatea ei specifică. Intervine aici, de fapt, devotamentul față de uriașul auditoriu.

Cînd primesc un text alcătuit de altcineva (nu întotdeauna anunțurile sînt scrise de crainici), mă aplec cu atenție asupra lui spre a-l înțelege perfect; aceasta este premisa exactei lui comunicări.

Claritatea comunicării înseamnă mult mai mult decît a nu rosti defectuos, mai mult decît a avea o dicțiune impecabilă; înseamnă să nu citești mecanic sau să nu reproduci mecanic, nenuanțat; înseamnă să vorbești limba literară care să fie model de rostire corectă. Claritatea comunicării înseamnă notarea dimensiunii exacte a vreunui film polițist, prin inflexiunea ușor ironică a vocii și expresia feței, sau recomandarea călduroasă în fața unui moment de viață outremurător surprins de pe-

liculă. Și mai mult decît orice, claritatea comunicării înseamnă înțelegerea care invită la reflecție. În acest moment, cuvîntul rostit de tine, ideea vehiculată spre milioane de oameni, este împărtășită în măsura în care ai reușit să convingi; ea devine mobilizatoare și, prin aceasta, răspunderea crainicului este uriașă. Redînd-o plat îi mutilezi sensul și semnificația.

Neavînd posibilitatea tehnică de a relua un anunț, orice greșeală rămîne greșeală. Uneori, necunoscîndu-se situația exactă, crainicul este admonestat. Are nevoie în acest moment de toate resursele de rezistență pentru a continua cursa. Îmi amintesc că în timpul unei transmisii de tenis, din dorința noastră de a fi prompti în informarea publicului asupra situației de la Barcelona, colegii de la „Sport“, mi-au alcătuit un anunț în care se anticipa, prin exces de optimism, împrejurarea că „Năstase conduce cu...“, lipsea doar scorul, „amănunt“ care trebuia comunicat „cald“, în chiar momentul aflării lui. Aveam reflectoarele aprinse și, cu cîteva fracțiuni de secundă înainte de a fi comutată camera mea în emisie, mi se spune „tunător“ în intercomunicație: „3 la 3“; în momentul următor rostesc în emisie anunțul care „ieșise“ cam așa: „Năstase conduce cu 2—3 în meciul cu Borg...“. Consternare în public, furie în regia de emisie, haz general în cele din urmă. Anunțul care a urmat, cu corectarea de rigoare, pentru mine nu a adus nici o consolare. Cîteva zile am fost ca și bolnavă.

Ați observat că uneori de-a lungul a șapte ore, crainicul apare în total 4—5 minute? Puțin probabil, deoarece, în general, se deschide televizorul la ora emisiunii care interesează. În cele șapte ore nu părăsim studioul pentru ca, oricînd ar fi necesar, să putem interveni. Iar cînd intervenim, de exemplu în timpul transmisiilor directe, care au surprizele lor inevitabile (starea vremii, depășire de timp etc.), activitatea noastră are aspectul unei explozii, după ore întregi de așteptare și de „dat gata“ (termen care semnifică starea de „pregătit pentru a intra în emisie“). Credeți-mă, e dificil după cîteva ore de așteptare să arborezi o mină proaspătă, să fii la potențialul maxim de încărcare nervoasă, necesar condiției optime a crainicului.

Și pentru că a venit vorba despre această condiție optimă, n-o cred posibilă fără a fi perfect odihnit și sănătos. Un somn bun și o stare fizică excelentă, dublate de temeinică pregătire a materialului din ziua respectivă, sînt „secretele“ celor mai reușite prezentări.

Este la fel de adevărat că toată tehnica pe care ți-ai însușit-o nu te ajută să maschezi o oboseală cronică, o stare acută de indispoziție și nici o gripă pe care vrei s-o ignori. Privirea și glasul — care n-au strălucirea obișnuită — sînt primele elemente care trădează o zi proastă.

În sfîrșit, în această profesiune totul se re-creează în fiecare zi, de la primul pînă la ultimul anunț. Reușita de ieri am dobîndit-o pentru ieri. Mîine o iau de la capăt.

Înțelegerea rolului televiziunii — de tribună politică, de for civic merit să propage ideile cele mai înalte, linia conducătoare trasată de Programul partidului — devotamentul față de prestigiul instituției pe care o reprezintă, față de calitatea întregii producții de televiziune, dau profesiei mele o însemnată încărcătură de gravitate și răspundere comunistă.

DELIA BALABAN

WEEK-END-ul UNUI ZIARIST DE SPORT

Ce este un ziarist de sport? — ne întreabă redacția revistei „Presa noastră”.

Ziaristul de sport este un ziarist care se urcă în tren simbăta, pe la 23,30, de cele mai multe ori fără vagon de dormit, pentru că plecarea e aproape întotdeauna intempestivă, intră în vorbă cu însoțitorul de vagon, îl roagă, îi spune, îi povestește ceva despre Rapid, se așază pe culoar, ascultă zgomotul ușilor care se închid ermetic, una după alta, urmărește timid mișcările șefului de tren, caută să citească în ochii lui, mai face o glumă, o retrage, aduce din nou vorba despre Rapid, despre reclama cu peștele oceanic de pe zidul stadionului Giulești, mai cere o apă minerală — de când berea nu se mai vinde în vagonul de dormit — coboară la Ploiești, ca să aibă impresia că urcă abia atunci, intră în cabina însoțitorului — între timp relațiile s-au îmbunătățit — și obține, uneori, patul al treilea de sus, care „era rezervat”, dar care, vezi bine, a rămas liber, deși ne-am apropiat de Buzău.

Pe la Rm. Sărat, ziaristul de sport care trebuie să fie a doua zi la Iași, la meciul de fotbal cu Olimpia Satu Mare sau cu Dinamo, reușește să realizeze mica ascensiune pe treptele reci ale scării metalice și să adoarmă, de cele mai multe ori îmbrăcat, pentru că îi e greu să-i deranjeze pe ceilalți doi, mai ales că somnul lor e dulce și zgomotos, și plin de vise, pentru că uneori tovarășii de compartiment pornesc la atac, strigând atît de tare, încît nici nu-ți dai seama că au și trecut traversele nenumărate ale gării Tecuciului.

Ajuns la Iași, ziaristul de sport coboară și pornește pe jos, pentru că e prea obosit — vedeți dv., programul acesta cu trenul nocturn de 23,30 sau 23,45 se repetă cam de 35 de ori pe an, totdeauna simbăta, imediat după Kojak, cînd e atît de frumos acasă, adică în singura seară în care ziaristul de sport are bucuria de a nu rezolva problemele de matematici ale băiatului său dintr-a cincea. Așadar, pentru că e prea obosit, urcă încet spre Piața lui Cuza, aude primul clopot al Mitropoliei, își promite că va intra, ca de obicei, la Trei Ierarhi, ca să nu-și reproșeze apoi, cum s-a întîmplat o dată, că trăiește pe deasupra, o tinerețe fără duminici, fără gînduri, pentru că la ora aceea crampoanele băieților au și început să tropotească prin tunelul de beton al stadionului, spre lumina verde a gazonului. Așadar, pentru că e obosit de toată această lipsă de acasă, și de un mic dor de cei mici, intră la hotelul cel mare al Ieșilor, să se așeze în fotoliile de plastic negru.

Nici nu știe cît timp a dormit în fotoliul negru de plastic. L-a trezit stoperul dreapta de la Olimpia Satu Mare sau de la Dinamo. „Ce faci nene?” — îl întreabă masivul fundaș, rumen la față, după cele zece ore bune de somn. Ziaristul de sport se simte puțin stingherit în fața acestei servituți de ordin fizic, dar încearcă să pară vioi. Curînd vor veni toți ceilalți.

Ziaristul de sport, uitînd că timpul a și zburat, sare peste masă și ia drumul Copoului. A uitat să mai meargă la Trei Ierarhi, pentru că între timp s-a ivit prilejul unui interviu, care trebuie dat pe marți, cel mai tîrziu.

În Copou se adună lume multă, pentru că echipa gazdă își joacă retrogradarea. Cîțiva spectatori îl recunosc, unii sînt binevoitori, cei mai mulți dau vina pe cronicarii „care ne mînîncă”, dar toate

trec, pentru că ziaristul de sport a învățat, ca nimeni altul, să primească grindina ironiilor, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Există, dealtfel, și o tehnică în acest sens. Dacă cobori capul, ești pierdut. Dacă mergi cu capul sus, riști cel mult un sfert de înghețată pe obraz. Dacă e caniculă, momentul nu este neplăcut.

Jos, în vestiar, cronicarul își continuă munca. E mereu la mijloc. Antrenorul X nu e de acord cu o cronică pe care el, ziaristul, i-a scris-o acum 5 ani, „la meciul acela, cînd trebuia să ni se dea un penalty, dar cînd ai tăcut milc”. Antrenorul Y, cel cu echipa oaspe, profită de această diatribă a gazdei și joacă rolul culanței, în speranța că totul se va termina cu bine.

...Începe meciul. Dintre toți cei aflați pe stadion, cronicarul vede meciul cel mai puțin. El scrie, notează, adună cornere, împarte șuturi, desenează traiectorii, reconstituie faze, încearcă să stabilească nota pentru sportivitate, încearcă să nu scape nici una din înlocuirile efectuate, încearcă să nu audă megafonul care transmite „Duminica sportivă”, încearcă să se detașeze de tot ce se întîmplat la Oradea sau la Timișoara, încearcă să vadă totul, încearcă să facă o sinteză, din cele 300 de informații pe care i le servește un meci pe care îl va scrie în 30 de rînduri, plus caseta tehnică, în care nu trebuie să se strecoare nici o greșeală de minut, de șut, de corner sau de penalty.

Meciul s-a încheiat. În vestiar, sub tunelul de beton, se joacă un nou meci. Antrenorul X îl atacă pe arbitru, antrenorul Y îl atacă pe arbitru. Y strigă: „Să scrii totul, domnule!”. X strigă: „Să scrii totul, domnule!”. Dacă ziaristul e slab de înger, nu îndrăznește să treacă, să-și taie drum prin mulțimea suporturilor. Dar, oricum, e obligat să o facă. Pentru că telefonul de la redacție sună. Și nu e un telefon obișnuit. E un telefon grăbit, de parcă ar arde ceva, așa cum ardea timpul secretarului de redacție în „Ziaristii” lui Mirodan. Iar în camera telefonului e un zgomot mai mare decît a fost pe teren. Toți vînzătorii de bilete își fac șotelile, cu glas tare, ca în sala pașilor pierduți ai Oborului. Stenograful de la București nu înțelege nimic. Cronicarul urlă, în speranța că va ajunge, totuși, ceva. La capătul convorbirii este sleit și mai ales foarte nesigur de ceea ce a fost recepționat.

...Drumul spre gară e plin de gînduri. Am fost exact? Am fost bun? Am fost eu? Mai sînt 20 de minute pînă la plecarea trenului. Ceva îi spune, însă, că stenograful n-a înțeles înlocuirile. Va trebui să încerce un telefon la tipografie: „Alo, Adriane, ia șpaltul cu Iașul. Citește-mi și mie minutul în care a fost înlocuit Trandafilon”. Adrian tace cîteva clipe: „Care Trandafilon? Nici nu figurează!”. „Te rog din suflet, bagă-l pe Trandafilon și înlocuiește-l în minutul 76 cu Sofian”.

La Tecuci se aud, în sfîrșit, traversele triajului. Ziaristul de sport cunoaște toate stațiile, după lumina pe care o fulgeră ele prin jaluzeaua trasă. În Gara de Nord, viața și-a reluat cursul. E luni dimineața. Ziaristul de sport se uită la ceas. Ar mai fi o oră. Și se urcă în tramvaiul 24, ca să prindă plecarea băiatului la școală. Pe Mihai Bravu, tramvaiele și camioanele n-au nici o clipă de odihnă...

IOAN CHIRILĂ

MODALITĂȚI DE PERFEȚIONARE A MĂIESTRIEI GAZETĂREȘTI

Înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism este condiționată, după cum bine se știe, de sporirea eforturilor și capacității de acțiune ale întregului nostru popor. Spre onoarea și mândria noastră, la această operă de proporții deosebite sînt chemați să-și aducă o însemnată contribuție și lucrătorii din presă. Îndatoririle ce ne revin, subliniate de Congresul educației politice și al culturii socialiste și de Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, în-sușit și adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, sînt, de altfel, clare și bine întipărite în mintea și conștiința noastră de activiști ai partidului, investiți cu înalta misiune de formare a omului nou, prin intermediul scrisului.

Pornindu-se de la concluzia că eficiența cuvîntului scris și tipărit este direct proporțională cu preocuparea autorilor lui pentru a-i asigura o forță cît mai mare de penetrație și înriurire, la noi în redacție se discută cu regularitate — în adunări de partid și sindicale, ședințe de machetă sau cu orice alt prilej despre diverse modalități de perfecționare a pregătirii profesionale, a măiestriei gazetărești, astfel încît să ne situăm întotdeauna la înălțimea cerințelor și exigențelor etapei pe care o parcurgem

Dar ceea ce este și mai important, pentru realizarea acestui deziderat nu se discută numai ci se și acționează cu consecvență, atît individual cît și în colectiv. Voi susține afirmația cu cîteva fapte, fără a avea pretenția că ele sînt suficient de edificatoare și, mai ales, inedite.

Pe linia acțiunilor practice, cu efect imediat, pentru ridicarea nivelului activității profesionale, un loc de frunte îl deține, de mai multă vreme, caracterizarea săptămînală — sub aspect tematic, publicistic și grafic — a numerelor de ziar apărute în perioada respectivă. Făcută prin rotație, de toți redactorii, această privire multilaterală asupra ziarului urmărește în primul rînd să dezvolte spiritul de observație, inițiativă și exigență al tuturor factorilor care concură la elaborarea și editarea lui, să stimuleze interesul și eforturile pentru calitatea muncii redacționale și să contribuie la îmbunătățirea continuă a conținutului și graficii ziarului. Impunîndu-li-se un pronunțat caracter de lucru, aceste analize își ating scopul în majoritatea cazurilor, fiind cu adevărat generatoare de învățăminte și concluzii pentru întregul colectiv redacțional. Unele observații, dovedindu-se oportune și judicioase, au ca urmare asigurarea echilibrului tematic și a unei mai bune cuprinderi geografice, evitarea unor situații considerate anormale, înviorarea paginilor de ziar și a stilului unor materiale.

Tot în scopul perfecționării muncii în redacție, a măiestriei gazetărești în general, s-a inițiat și s-a trecut la valorificarea lucrărilor de absolvire a cursurilor post-universitare, de reciclare și a Facultății de ziaristică. Eșalonate într-o ordine dinainte stabilită, potrivit unui grafic întocmit de biroul grupei sindicale, aceste lucrări sînt mai întii studiate individual de toți redactorii, după care sînt supuse discuțiilor colectivului. Cei care iau cuvîntul pe marginea conținutului lor apreciază de obicei ce este valoros în ele și scot în evidență, îndeosebi, ideile care aduc colectivului un plus de experiență și gîndire novatoare și au aplicabilitate în activitatea curentă a redacției. Lucrările care au fost studiate și au format obiectul discuțiilor de pînă acum au avut ca teme presa locală și opinia publică, relația dintre cererea și oferta tematică ca element definitoriu pentru profilul și personalitatea ziarului județean, titlul — invitație la lectură, reflectarea problematicii agriculturii moderne în ziarul local, tematica articolului economic. Indiferent de tema abordată, fiecare dintre aceste lucrări a supus atenției interesante puncte de vedere privind teoria și practica presei. Inspirare din activitatea practică a colectivului nostru redacțional și vizînd continuarea, dezvoltarea și chiar generalizarea metodelor care și-au dovedit eficiența, lucrările luate în dezbateri determină nu numai un util schimb de idei și experiență, ci și un îndemn la reflecție și acțiune.

Ridicarea măiestriei gazetărești este stimulată și printr-un concurs profesional, aflat la cea de-a treia ediție, organizat și desfășurat prin grija biroului

Casa de cultură a Sindicatelor din Suceava

grupele sindicale. Anul acesta, marcat de împlinirea a 30 de ani de la apariția primului număr al ziarului nostru, întrecerea dintre redactori are trei obiective: pentru „cele mai bune articole“, „cele mai interesante informații“ și „cele mai atractive titluri“. Calificativele se stabilesc pe numere de ziar de o comisie formată din cinci membri, pe principiul majorității voturilor și se consemnează într-un caiet de evidență, pe baza căruia se întocmesc clasamente pentru fiecare obiectiv. La sfârșitul anului câștigătorii sînt premiați, popularizați și trecuți în „cartea de onoare“. Comisia de întrecere comunică săptămînal, în plenum redacțional, care au fost cele mai bune articole, cele mai interesante informații și cele mai atractive titluri, cui au aparținut ele și care este configurația „la zi“ a clasamentelor. Se confruntă astfel sau se completează reciproc păreri redactorului care face critica numerelor de ziar dintr-o săptămîină cu cele ale comisiei de întrecere. Prin aceasta se întreține și se dezvoltă efervescența creatoare, climatul de emulație și autodepășire, din care își trag „seva“ noi căutări și împliniri profesionale.

Oricît de variate, instructive și mobilizatoare ar fi acțiunile întreprinse de conducerea redacției, organizația de partid și grupa sindicală în sprijinul ridicării măiestriei gazetărești, hotărîtor în acest sens rămîne, totuși, efortul propriu pentru continua perfecționare și autodepășire. Pe bună dreptate, la o recentă adunare a organizației de partid din redacție, care a avut la ordinea de zi tocmai preocuparea pentru continua pregătire profesională a redactorilor, precum și la adunarea de dare de seamă a grupei sindicale s-a subliniat necesitatea de a se împleni în mod armonios și cu consecvență cele două laturi ale problemei abordate în rîndurile de față.

Datorită deselor referiri ce se fac la noi în redacție la marile îndatoriri ce ne revin din documentele de partid și din Legea presei, membrii colectivului nostru redacțional își îndreaptă tot mai mult preocupările spre autoperfecționare. Strădaniile ce le depun pentru ridicarea nivelului politico-ideologic, lărgirea orizontului cunoașterii, completarea bibliotecilor personale și a materialului documentar specific domeniului de care se ocupă, creșterea vitezei și corectitudinii la dactilografare, folosirea aparatelor de înregistrat și fotografiat devin din ce în ce mai evidente. Ele se înscriu în cadrul pregătirilor pentru susținerea probelor în vederea atestării în profesia de ziarist și se reflectă, în mod destul de convingător, în operativitatea și calitatea îndeplinirii obligațiilor profesionale și obștești, în consistența, acuratețea și puterea de convingere a textelor date spre publicare.

Cum e și firesc, perfecționarea este însă privită și tratată ca proces complex și continuu. Ea stă permanent în atenția noastră. Avînd ca punct de plecare experiența acumulată și tezaurul de înțelepciune colectivă, reafirmat în numeroase ocazii, ne propunem să menținem mereu în actualitate această idee, să aducem îmbunătățiri formelor folosite și să venim în sprijinul eforturilor personale ale redactorilor, cu noi acțiuni organizatorice și politico-educative. Beneficiarii investițiilor de inițiativă pe care le vom aloca vom fi noi înșine. De adevărata lor valoare dorim să se convingă și cititorii cărora ne adresăm.

CONSTANTIN CLEMENT

redactor principal, ziarul „Zori noi“ — Suceava

ȘEDINȚA BIROULUI EXECUTIV AL UNIUNII SINDICATELOR DIN PRESĂ, POLIGRAFIE ȘI EDITURI

Pe data de 23 decembrie a.c. a avut loc ședința Biroului executiv al Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri, avînd ca prim punct al ordinei de zi prezentarea unui referat despre activitatea organelor sindicale din întreprinderile poligrafice, privind îndeplinirea măsurilor pentru mai buna organizare a producției și a muncii și îmbunătățirii calității tipăriturilor. S-au prezentat informații despre activitatea comitetelor sindicatelor presă din Cluj-Napoca și Iași în domeniul pregătirii profesionale a redactorilor și despre organizarea și desfășurarea manifestărilor dedicate „Zilei tipografilor“.

Au fost prezentate și discutate planul de relații internaționale pe anul 1977 și planul de muncă al Biroului executiv pe trimestrul I/1977.

Cei prezenți au analizat, de asemenea, o serie de probleme curente, hotărînd măsurile corespunzătoare precum și nota privind convocarea plenarei Comitetului Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie, și edituri.

SEMNARE DE PROTOCOL

Luni 13 decembrie 1976, la București, a fost încheiat Protocolul de colaborare bilaterală pe anii 1977—1978 dintre Consiliul Ziariștilor din Republica Socialistă România și Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă Cehoslovacă. Documentul a fost semnat din partea română de Ion Cumpănașu, iar din partea cehoslovacă de Iosef Valenta — vicepreședinți ai celor două organizații partenere.

La semnare au asistat membri ai Consiliului Ziariștilor, redactori șefi și redactori din presa centrală, reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, precum și ai Ambasadei Cehoslovaciei la București.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

Trăind în mijlocul realității sociale, căreia trebuie să-i înțelegă sensurile și s-o interpreteze, ziaristul, militant politic și ideologic, este necesar să poată pătrunde mesajul încifrat al faptelor. Cu greu găsești în realitatea înconjurătoare piste de pătrundere, de forare în adâncime, în spatele unor fapte, a unor realități, mai pasionante decât îți oferă statistica. Ea a încetat de mult timp să se cantoneze numai în economie, demografie, sociologie sau științele naturii. Treptat, a pătruns în sfere de activitate tot mai largi și mai diferite, în viața social-politică cotidiană. Ce reprezintă oare astăzi sondajele de opinie, anchetele la care presa modernă, atent observator al vieții cotidiene recurge tot mai des? Oare nu revine presei, ziaristului comunist, misiunea nobilă și responsabilă de a ajuta opinia publică să înțeleagă mai exact, mai corect și mai profund realitatea în care trăim?

Oricine își asumă serios sarcina de a investiga realitatea înconjurătoare, în dorința de a înțelege cauzele și semnificațiile mai adânci ale fenomenelor nu se poate dispensa de statistică. Nici ziaristul zilelor noastre, și cu atât mai mult gazetarul comunist, implicat adinec în realitatea social-politică, nu poate să ignoreze total instrumentarul de lucru și perspectivele de înțelegere pe care i le oferă statistica. Numeroase din faptele izolate, chiar dacă admitem unicitatea fiecărui lucru, aproape întotdeauna au esență sau cel puțin trăsături comune, au legități care permit reunirea lor într-o logică internă, în grupe sau evoluții care facilitează și saltul de la cantitate la calitate. Trecerea de la semnificația unei cifre, a unui fapt, la un șir de cifre și fapte coerente, permite nu numai descrierea unor fenomene sau procese, ci și pătrunderea în spatele lor, pentru identificarea conexiunilor, interrelațiilor și înțelegerea mai deplină a lucrurilor. Și aceasta este o datorie de conștiință politică și profesională a gazetarului comunist. Cum să înțelegem în esență, în intimitate, politica partidului nostru, fundamentele sale științifice, semnificațiile și implicațiile profunde pentru destinele societății românești, ale fiecăruia dintre noi, dacă nu vom putea să descifrăm mesajul social-uman, politic și economic, istoric și filozofic al realităților, realizărilor, perspectivelor și chiar al faptelor zilnice.

Numai într-o asemenea viziune largă vom putea înțelege fundamentele și conținutul științific și profund uman al politicii partidului nostru. În programul partidului se exprimă în mod explicit concepția multidimensională și unitară a scopurilor, obiectivelor și valorilor economice, social-politice, ideologice etc., ca și a mijloacelor și strategiilor de realizare.

„Conducerea științifică — se arată în Program — trebuie să cuprindă toate problemele organizării societății — de la cele privind dezvoltarea economiei, științei, cul-

turii, până la cele ce privesc familia și normele de conviețuire socială, deoarece toate influențează într-o măsură mai mare sau mai mică progresul general¹⁾.”

Nu este în intenția mea de a desfășura o pledoarie pentru asaltarea breslei cu statistică sau cu date statistice, este doar un demers în întâmpinarea celor interesați să aibă la îndemână un tablou, este adevărat incomplet și mult simplificat privind unele aspecte de ansamblu ale creșterii economice a României postbelice. O precizare cred că se impune din capul locului. Evoluția creșterii economice a României socialiste nu poate fi înțeleasă decât privită în cadrul mai larg al dezvoltării economico-sociale, al eforturilor generale ale unei națiuni confruntate cu problemele punerii în valoare a resurselor naturale și umane în scopul ridicării rapide a nivelului de trai al întregii colectivități, cu aspectele deosebit de complexe ce decurg din opțiunea fundamentală pentru socialism, a edificării unei economii și societăți moderne, structurate pe baze economice, sociale, politice esențialmente modificate, pe noi principii și valori etice. Ceea ce mi se pare că prezintă o importanță particulară, atât teoretică cât și practică în elaborarea politicii economico-sociale și fundamentării construcției sociale în concepția partidului nostru este modul în care a fost gândit și pus în operă procesul extrem de **dinamic al creșterii economice**, bazat pe orientarea sa consecventă spre **finalitatea sa social-umană**, pe o concepție coerentă privind proiecția și construcția socială în cadrul unui proces unitar dintre **creștere, dezvoltare și progresul social-economic și politic general**.

Opțiunea pentru o creștere economică accelerată și intensivă

1. Evoluțiile și semnificațiile unor parametri de bază

Prezentarea unui tablou sintetic al dezvoltării economico-sociale a României postbelice, chiar dacă nu permite exprimarea multiplelor semnificații ale fenomenelor și proceselor complexe ce au avut loc în această perioadă, creează avantajul facilitării unui prim contact cu dinamica de ansamblu a principalilor indicatori.

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, p. 107, 108.

Cîteva constatări generale se impun :

- (I) Privind evoluția volumului **produsului social total** a cărui semnificație în statistică exprimă potențialul productiv al țării, se constată creșterea sa rapidă (de 10,7 ori în anul 1975 față de 1938) și accelerarea acestei creșteri în următorii 15 ani. Dinamica produsului social reflectă în primul rînd creșterea potențialului industrial, dar și al agriculturii și al celorlalte ramuri ale economiei. (Scara creșterii este ilustrată elocvent de faptul că întreaga producție industrială a României din 1938 s-a realizat anul trecut în 11 zile, în 1980 se va realiza în 7 zile, iar în 1990 în 3 zile).
- (II) O consecință și ilustrare în același timp a creșterii potențialului productiv reprezintă dinamica ascendentă rapidă a **venitului național**, de 10,7 ori mai mare decît în 1938 și de 10 ori mai mare ca în anul 1950.
- (III) O evoluție similară a cunoscut și un alt indicator semnificativ pentru creșterea economică: **venitul național pe locuitor** de la 2300 lei în 1938 la 18000 lei în 1975 și 60000 lei în 1990. Venitul național a crescut mai repede decît numărul populației în perioada 1950—1975 (de 10 ori față de 130,3%), astfel încît venitul pe locuitor a crescut cu 784% în acești ani (vezi tabelul 1).

Tabelul 1

Evoluția venitului național pe total, pe locuitor și a numărului populației *

— în % —

	1950	1960	1970	1975
Venitul național	100	268	599	10 ori
Numărul populației	100	112,8	124,2	130,3
Venitul național pe locuitor	100	238	482	784

* Toate tabelele care nu au indicată sursa, Anuarul statistic al R. S. România

- (IV) Urmărind **corelația** dintre cei doi indicatori de bază, ai creșterii economice, dinamica produsului social și a venitului național în întreaga perioadă postbelică se desprind unele constatări cu o semnificație economică deosebită: (a) pe ansamblul perioadei 1950—1975 **ritmul de creștere** mediu anual al venitului național a fost aproape egal cu cel al produsului social (9,85 și 9,80 — vezi tabelul 2); (b) etapa cincinalului 1971—1975 marchează o pronunțată **acelerare** a ritmului mediu anual de creștere a venitului național, care îl devansează, astfel, pe cel al produsu-

Tabelul 2

Dinamica produsului social și a venitului național

— % —

	1950=100			Ritmul mediu anual de creștere				
	1960	1970	1975	1951—1975	1961—1970	1971—1975	1976—1980	1976—1990
Produsul social	263	629	1040	9,85	9,1	10,5	8,5—9,5	8—9
Venitul național	268	599	1030	9,80	8,4	11,3	10—11	9—10
Corelația dintre ritmul de creștere al venitului național și al produsului social	—	—	—	0,99	0,92	1,07	1,17	1,12

Sursa: C. Bărbăcioru: Devansarea creșterii produsului social de către dinamica venitului național, în „Revista economică” nr. 33, 1976, p. 8.

lui social (11,3%, față de 10,5%); (c) în etapa actuală și în deceniul următor este prevăzută o **evoluție similară** (se prevede ca produsul social să crească cu 50—57% în anii 1976—1980, ceea ce reprezintă un ritm mediu anual de 8,5—9,5%, iar venitul național cu 61—68,5% corespunzînd unui ritm mediu de 10—11)%.

- (V) Pe ansamblul perioadei investigate (1950—1975), dinamica rapidă a sporirii venitului național pe locuitor (de circa 8 ori) a fost devansată de cea a **creșterii productivității muncii sociale** (circa 8,75 ori). Corelația se păstrează și în planurile de perspectivă (pentru anii 1976—1990 este prevăzută o creștere de 2,5—3 ori a venitului național pe locuitor și de 2,7—3,2 ori a productivității muncii sociale²). După unele calcule circa 90% din sporul de venit național din deceniile 6 și 7 s-a realizat pe seama creșterii productivității muncii³.
- (VI) De asemenea, în perioada postbelică (1950—1975), ca urmare a unei politici consecvente de dotare intensă a economiei naționale cu o structură tehnică de producție de înalt nivel **volumul fondurilor fixe** (mașini, utilaje, instalații, clădiri etc.) au crescut în economie de 5,3 ori (ajungînd în 1975 la 1200 de miliarde), într-un ritm mediu anual de circa 7%. Venitul național pe locuitor a crescut însă mult mai rapid în aceeași perioadă, de 7,8 ori.

Scurte concluzii

a) Dacă privim tabloul parametrilor sintetici principali ai dezvoltării României socialiste, prima constatare este **evoluția continuă ascendentă a tuturor indicatorilor**, fără să cunoască oscilații conjuncturale, deși economia capitalistă a avut de depășit numeroase perioade de recesiune și criză în această perioadă (1950—1975).

b) Este caracteristic **ritmul rapid** de creștere a tuturor indicatorilor, inclusiv a venitului național pe locuitor, considerat unul din indicatorii expresivi pentru creșterea economică. Saltul a fost realmente imens (de la sub 100 de dolari în 1938 la circa 1000 de dolari în 1975) și posibil numai prin atacarea cauzelor de fond: o industrie insuficient dezvoltată și cu productivitate scăzută (7—10% din totalul populației ocupate); o agricultură extensivă cu randamente slabe (circa 80% din populație); o populație insuficient utilizată și un procentaj ridicat de analfabetism (circa 35%); imense scurgeri de venit național în străinătate, pe diferite căi și fără echivalent.

c) Devansarea ritmului mediu anual al creșterii venitului național față de cel al produsului social, ca și a venitului național pe locuitor față de sporirea volumului fondurilor fixe și a productivității muncii sociale exprimă o creștere economică **intensivă**, datorată mării randamentului factorilor de producție — forței de muncă și potențialului tehnic de producție.

d) Privind dinamica principalilor indicatori în timp, se remarcă **accelerarea** creșterii economice în ultimul deceniu (1965—1975), și în deceniul viitor, ca urmare a analizelor și hotărîrilor Congreselor IX, X și XI ale Partidului Comunist Român, prin care au fost mobilizate și puse în valoare noi resurse și resorturi ale creșterii economice.

* * *

Semnificațiile evoluțiilor, ritmurilor și corelațiilor puse în evidență permit sesizarea unora din trăsăturile definitorii ale

²) Datele au fost calculate pe baza Anuarului statistic al R. S. România pe anul 1975, p. 51—57 și 67 și a cifrelor publicate în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Plenarei comune a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975.

³) Cf. C. Bărbăcioru, Devansarea creșterii produsului social de către dinamica venitului național, în „Revista economică” nr. 33 din 1976, p. 9.

economiei socialiste românești : **opțiunea pentru o creștere economică accelerată și intensivă.** Această opțiune de bază a Partidului Comunist Român și-a pus amprenta pe întreaga politică economică de creare a bazei tehnico-materiale necesare edificării societății socialiste românești, fie că este vorba de industrializarea socialistă, de dezvoltarea agriculturii sau a celorlalte ramuri, de modernizarea structurilor economiei naționale, optimizarea raportului acumulare-consum, sau de sporirea eficienței altor factori interni sau externi ai creșterii economice. Parametrii analizați sint tocmai rezultatul acestei politici economice și a opțiunilor care i-au asigurat **coerența concepției și concomitențele** necesare unei creșteri **dinamice și echilibrate.**

Chiar dacă am considera creșterea economică un proces cantitativ prin excelență, el nu poate fi redus la analiza dinamicilor cantitative ce au loc în timp. Fiind un proces prin excelență macroeconomic, în care schimbările sectoriale sint inserate în trendurile și modificările de ansamblu, desfășurarea sa, ca și explicarea sa presupune pe lângă analiza dinamicilor cantitative și analize structurale cantitative și calitative. Pentru a înțelege evoluția economiei postbelice românești este indispensabilă analiza modificărilor structurale care au intervenit în cadrul economiei naționale, ale industriei, bazei energetice, agriculturii, investițiilor, amplasării raționale a forțelor de producție etc.

2. Politica industrială

Evoluțiile din economia mondială au confirmat pentru analistul obiectiv, care nu pornește cu idei preconcepționate aserțiunea că **nu poate exista creștere economică susținută și de durată fără industrializare.**

Cum arăta președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „importanța dezvoltării industriei rezultă din experiența țării noastre, ca și din concluziile pe care le oferă întreaga istorie a dezvoltării societății moderne: industria reprezintă factorul principal care asigură creșterea nivelului de viață al poporului, progresul în toate domeniile vieții sociale“. Astăzi este evident pentru economistul avizat că factorii care influențează hotărâtor fizionomia și ritmul creșterii, mai ales în primele faze, cum sint valorificarea resurselor naturale și de muncă, nivelul tehnic și potențialul de producție, tehnologia și organizarea etc., dau randamentele cele mai înalte **în mediul industrial**, acesta devenind o componentă și o condiție a civilizației și bunăstării.

În politica de modernizare a structurilor economice, industrializarea consecventă a devenit, așa cum aveau s-o denumească unii observatori străini, „primul articol“ al dezvoltării, ajungînd ramura conducătoare a economiei. Aceasta nu numai prin mărirea aportului ei la creșterea produsului social și a venitului național, dar și prin crearea unei structuri care să faciliteze accelerarea creșterii economice și reorganizarea tuturor ramurilor pe baza unei tehnici avansate. Pentru modificările petrecute în structura și profilul economiei naționale și care au avut o influență hotărîtoare asupra accelerării creșterii economice sint edificatoare schimbările ce au avut loc în ponderea diferitelor ramuri în venitul național (tabelul 3).

Tabelul 3

Structura venitului național pe ramuri ale economiei naționale

	1938	1955	1965	1975	1980
Industrie	16,8	39,8	48,9	56,2	68,1
Agricultură	38,1	37,4	28,9	16,0	11,8
Construcții	4,4	5,6	8,0	7,6	8,0
Alte ramuri	26,7	17,2	14,2	20,2	12,1

Cîteva **trăsături ale industrializării** economiei românești permit formarea unei priviri generale, de ansamblu, asupra procesului, fără să poată substitui însă pentru analist necesitatea de a forța în adincime :

I. Alocîndu-se dezvoltării industriale în perioada 1950—1975 peste 53% din volumul total al investițiilor care au însumat peste 1000 de miliarde de lei (vezi tabelul 4), producția industrială a crescut de aproape 22 de ori, într-un **ritm anual accelerat** de 13%, mai rapid decît produsul social și venitul național (vezi tabelul 5) și de 3—4 ori mai rapid decît media mondială.

Tabelul 4

Dinamica fondurilor de investiții destinate industriei

	1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980	1981—1990
Total industrie	33,3	45,0	92,8	165,4	281,2	circa 514	circa 1590
Creșteri (în procente)	100	135,1	278,6	496,7	844,4	1543,5	—

Tabelul 5

Dinamica producției industriale

(1950=100)

	1960	1970	1975	1980
Produsul social	263	629	10 ori	15,9—16,7 ori
Venitul național	268	599	10 ori	16,7—17,5 ori
Producția globală industrială	340	11 ori	21 ori	32,9—34,4 ori

Două elemente îmi par semnificative pentru ilustrarea ritmului accelerat de dezvoltare: (a) dacă România ar fi continuat să se dezvolte în ritmul mediu antebelic de circa 4% pe an, nivelul anului trecut al producției industriale ar fi fost atins abia în anul 2030 (deci cu un decalaj de 55 de ani); (b) evoluția extrem de rapidă sub raport cantitativ și calitativ a unor produse industriale caracteristice pentru o economie modernă, energie electrică, mașini și utilaje tehnologice, mașini-unelte, mijloace de automatizare și tehnică de calcul etc. (vezi tabelul 6).

Tabelul 6

Dinamica unor produse industriale principale

	U/M	1965	1975	1980 (plan)
Energie electrică	mld. kWh	17,2	53,7	75,0—78,8
Oțel	mil. tone	3,4	9,5	16,6—17,2
Mașini și utilaje tehnologice pentru industrie	mii tone	152,7	424,0	750—790
Mașini-unelte	mld. lei	0,3	3,3	7,8—8,5
Mijloace de automatizare și ale tehnicii de calcul	mld. lei	0,15	4,3	12—14
Nave maritime	mii tdw.	29,1	324	1100—1235
Fibre și fire chimice	mii tone	21	171	310—348,7
Materiale plastice și rășini sintetice	mii tone	75,5	472,4	1000—1100

II. Urmărind evoluția industriei „în interior“ se constată un proces extrem de dinamic de **modernizare a structurii industriale**, ceea ce confirmă opțiunea politică de dezvoltare prioritară a ramurilor de vîrf ale progresului tehnic, cu un efect mare de antrenare și multiplicare în creșterea economică. Astfel, ponderea industriei constructoare de mașini și chimică în totalul producției industriale a crescut de la 12,9% în 1938*, la circa 44% în 1975. Pentru a ilustra consecvența acestei orientări este de menționat că în cadrul ramurii constructoare de mașini se dezvoltă mult mai rapid subramurile purtătoare prin excelență de progres tehnic (electronica, electrotehnica, mecanica fină și optica, utilajele tehnologice și mașinile-unelte) care în 1975 dețineau împreună peste 26% din producția ramurii

* În 1938, industria extractivă, alimentară și ușoară reprezentau 81,9% din producția industrială globală.

(vezi tabelul 7). În cazul industriei chimice, de exemplu, petrochimia deține 54% din totalul producției ramurii.

Tabelul 7
Dinamica ponderii unor subramuri de vîrf ale industriei constructoare de mașini
— % —

	1965	1975	1980
Electronică	3,6	6,2	8,6
Electrotehnică	10,1	11,2	11,6
Mecanică fină și optică	0,9	1,4	2,3
Mașini-unelte	0,9	1,8	2,7
Utilaje tehnologice	5,3	5,3	6,5

III. În același context al analizei „în interior”, desprindem una din orientările de bază ale procesului de industrializare socialistă a României, prin care s-a urmărit realizarea unei creșteri economice **intensive**: crearea unei structuri industriale care să asigure **valorificarea** superioară a materiilor prime, prin dezvoltarea mai rapidă a ramurilor prelucrătoare față de cele extractive. Această orientare este ilustrată de creșterea ponderii principalelor ramuri prelucrătoare (energie electrică, prelucrarea țiteiului, construcția de mașini, chimia și prelucrarea lemnului) de la 23,1% în 1950 la peste 52% în 1975 și circa 56% în 1980. În anul 1990, se prevede ca, împreună, chimia și construcțiile de mașini să furnizeze 55—60% din totalul producției industriale (pentru a vedea influența acestor ramuri asupra dinamicii producției globale industriale (vezi tabelul 8). Indicii de devansare ai creșterii subramu-

și asemenea orientare a dezvoltării industriale explică și creșterea valorii producției realizate pe unitate de materie primă în ultimul deceniu cu 57% în cazul laminatelor, cu 62,2% în cazul țiteiului, 60% în cazul lemnului, 52% în cazul lînii etc.

IV. Orientarea politicii economice românești spre o creștere intensivă, spre modernizarea potențialului de producție, se reflectă nu numai în mutațiile intervenite în structura industriei și a subramurilor sale, ci și în procesul dinamic de modernizare a **structurii tehnicii de producție** și a **nomenclatorului de produse**. Ca urmare a politicii consecvente de dezvoltare și modernizare a capacităților industriale, numai în ultimul deceniu, 1965—1975, au fost construite peste 3300 de noi obiective și capacități industriale dotate cu echipamente de înaltă tehnicitate, ponderea fondurilor fixe industriale crescînd în totalul fondurilor fixe de la 28,2% la 42% astăzi și la 48% în 1980. O imagine asupra procesului de dezvoltare și înnoire a tehnicii de producție ne dă și faptul că 3/4 din totalul fondurilor fixe au fost puse în funcțiune în ultimii zece ani. Ponderea produselor noi și reproiectate a reprezentat 43% în cincinalul trecut și va constitui 45% în actualul cincinal, punînd în evidență un proces rapid de modernizare și diversificare a producției industriale, ca urmare a dezvoltării cercetării științifice și a compartimentelor de proiectare tehnologică. În unele domenii,

Tabelul 8
Influența unor ramuri prelucrătoare asupra dinamicii producției globale industriale

	1950 = 100			Ritmul mediu anual de creștere	
	1970	1975	1980	1971—1975	1976—1980
I. Dinamica producției globale industriale	1100,0	1961,0	3157,0	12,25	9,0—10,0
II. Dinamica producției globale industriale fără creșterea:					
1. Industriei energiei electrice și termice	1066,7	1908,0	3086,3	11,9	9,9
2. Industriei prelucrării țiteiului	1080,1	1933,9	3120,3	12,1	9,92
3. Industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor	838,3	1368,4	2096,9	8,52	6,52
4. Industriei chimice	992,0	1709,2	2686,6	10,5	8,4
5. Industriei prelucrării lemnului	1048,3	1892,0	3067,8	12,0	9,85
III. Dinamica producției globale industriale fără creșterea celor 5 ramuri	625,4	967,4	1429,8	5,82	5
Indice de devansare (I/III)	1,759	2,027	2,208	2,105	1,724

Sursa: Popescu (V), Modernizarea industriei și dinamizarea creșterii producției materiale în „Revista economică” nr. 4, 1975, p. 4—6

rilor prelucrătoare față de cele extractive sînt de peste 3 în cazul țiteiului, de aproape 3 în cazul minereurilor feroase și de peste 6 în exploatarea și prelucrarea lemnului (vezi tabelul 9).

cum sînt instalațiile de foraj, inclusiv cel marin, construcția unor mașini-unelte cu comandă program, locomotive, automobile și tractoare, mașini agricole, petrochimie și altele, produsele industriei românești se si-

Tabelul 9
Devansarea creșterii industriei extractive de către cea prelucrătoare

	1950 = 100				Ritmul mediu anual de creștere	
	1950	1970	1975	1980	1971—1975	1976—1980
1. Petrol	100,0	479,0	608,0	772,0	4,9	4,9
din care:						
a) Extracția țiteiului și a gazelor petroliere	100,0	310,0	344,0	361,0	2,1	1,0
b) Prelucrarea țiteiului	100,0	596,0	805,0	1097,0	6,2	6,35
Indice de devansare (rînd 1 b : rînd 1 a)	1,00	1,92	2,31	3,03		
Ponderea prelucrării țiteiului în total industrie petrol (în %)	55,8	66,7	72,3	77,1		
2. Metalurgia feroasă (inclusiv extracția minereurilor feroase)	100,0	1200,0	1926,0	3467,0	9,9	12,5
3. Construcții de mașini și prelucrarea metalelor (rînd 3 : rînd 2)	100,0	2700,0	5612,0	10270,0	15,6	11,5—12,5
Indice de devansare (rînd 3 : rînd 2)	1,00	2,25	2,91	2,96		
4. Exploatarea și prelucrarea lemnului	100,0	680,0	904,0	1148,0	6,0	4,9
din care:						
a) Exploatarea forestieră	100,0	283,0	272,0	280,0	0,8	0,6
b) Prelucrarea lemnului	100,0	986,0	1400,0	1820,0	7,25	5,4
Indice de devansare (rînd 4 b : rînd 4 a)	1,00	3,48	5,15	6,50		
Ponderea prelucrării lemnului în total ramură (în %)	55,6	81,3	86,5	89,0		

Sursa: Popescu (V), Modernizarea industriei și dinamizarea creșterii producției materiale în „Revista economică” nr. 4, 1975, p. 4—6

tuează la un înalt nivel tehnic, deplin competitive cu cele ale unor state cu tradiție industrială mai bogată.

V. Orientările și opțiunile în dezvoltarea industrială, în modernizarea structurilor, a echipamentului tehnic și a structurii producției, ca și numeroase alte procese cum ar fi concentrarea producției, profilarea și specializarea, impulsul educațional, inovațional, organizațional, adâncirea prelucrării etc. au făcut ca eficiența muncii în industrie să crească permanent (productivitatea muncii în industrie a sporit de la 34 000 lei în 1938, la circa 212 000 lei în anul trecut, într-un ritm rapid care l-a devansat pe cel de înzestrare cu fonduri fixe (vezi tabelul 10).

3. Politica energetică

Avind o producție de energie electrică pe locuitor dintre cele mai scăzute din Europa (72,4 kWh în anul 1938), demarajul creșterii economice nu ar fi fost posibil fără a fi susținut de o politică judicioasă și consecventă de **lărgire și structurare** eficientă a bazei energetice. Cîteva trăsături sînt definitorii pentru această politică clarvăzătoare, fundamentată științific, dusă de partidul nostru pentru dezvoltarea bazei energetice :

(a) Ca urmare a alocării unei părți însemnate de investiții din totalul investițiilor industriale** unor importante programe de construcții de hidro și termocentrale puterea

Tabelul 10

Corelația dintre dinamica înzestrării cu fonduri fixe și electroenergetice a muncii și cea a productivității muncii

INDICATORUL	1971	1972	1973	1974	1975	Ritm mediu anual 1971—1975
Industria						
Fonduri fixe pe muncitor	105,8	110,5	113,2	123,7	128,2	5,0
Consum de energie electrică pe muncitor	104,4	108,3	109,7	110,7	118,3	3,3
Productivitatea muncii	105,0	110,0	119,0	127,0	137,0	6,4
Construcții						
Fonduri fixe pe muncitor	109,4	117,5	131,9	156,7	175,4	11,7
Consum de energie electrică pe muncitor	102,1	99,0	118,6	121,7	134,3	5,9
Productivitatea muncii	105,9	113,8	124,1	135,3	145,5	7,9
Transporturi și telecomunicații						
Fonduri fixe pe muncitor	106,3	109,6	113,2	125,1	125,1	5,7
Consum de energie electrică pe muncitor	107,7	112,7	135,0	158,8	158,8	12,2
Productivitatea muncii	104,7	109,8	116,9	123,6	123,6	5,4

Sursa : D. Pugna, Creșterea productivității în concordanță cu dotarea tehnică a muncii, în „Revista economică“, nr. 33, 1976, p. 12

VI. Potențialul industrial la care a ajuns astăzi România, ca urmare a opțiunii ferme pentru industrializare, nu este ilustrat numai de creșterea volumului producției industriale de circa 33 de ori față de 1938, ajungînd

instalată și producția de energie electrică și termică a crescut în ritmuri accelerate, mai rapid decît producția industrială, fiind de 23 ori și respectiv de circa 53 ori mai mare în anul 1975 față de 1938 (vezi tabelul 11).

Tabelul 11

Dinamica puterii instalate și a producției de energie electrică și termică

	1938	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1990
Puterea instalată (în mii kW)	501	740	1 220	1 779	3 258	7 346	11 578	18 685	...
in %	100	148	244	355	650	cca. 15 ori	23 ori	peste 37 ori	
Producția de energie electrică (în mrd. kWh)	1,1	2,1	4,3	7,6	17,2	35,0	53,7	75,0—78,8	180—200
in %	100	187	384	690	cca. 16 ori	cca. 32 ori	cca. 49 ori	68—72 ori	164—182 ori

la aproape 600 de miliarde lei sau că astăzi lucrează în industrie aproape 3 milioane de oameni față de cca. 800 mii în 1950. Dimensiunile economice ale dezvoltării industriale se desprind și din faptul că în prezent industria românească este capabilă să acopere 2/3 din necesarul de mașini și utilaje al economiei naționale*, față de anul 1938 cînd România era obligată să importe 95% din cerințele — și așa foarte modeste — de mașini și utilaje. Sporirea cantitativă și calitativă a potențialului industrial este ilustrată și de creșterea exporturilor de mașini și echipamente de producție de 47 de ori și a produselor chimice de 37 de ori în perioada 1951—1970. Ponderea acestor produse a crescut, îndeosebi pe seama materiilor prime agricole, petroliere și a produselor alimentare, de la 6% în 1951 la peste 40% în 1975.

(b) Ca urmare a fost posibil ca și consumul anual de **energie electrică pe locuitor** să crească rapid: de la 72,4 kWh (1938) și 129,5 kWh în 1950, la 2529 kWh în 1975, adică de circa 35 de ori, (și circa 3 000—3 400 kWh în 1980).

(c) Corelat cu dezvoltarea generală și a producției de energie electrică a crescut și producția de **energie primară** de la 11,6 milioane tone c.c. în 1950 la peste 81 milioane tone c.c. în 1975 (și circa 96—98 milioane tone c.c. în 1980).

(d) În cadrul unei concepții unitare și de perspectivă, încă mult înainte de apariția crizei energetice pe plan mondial, orientarea programelor de dezvoltare a bazei energetice naționale a avut în vedere o politică riguroasă

* Nevoile unor sectoare, ca forajul și extracția petrolului, transporturile auto și feroviare, agricultura, industria cimentului, exploatarea lemnului, industria frigorifică și altele pot fi acoperite aproape în întregime de industria românească.

** 13,3% în cincinalul 1951—1955; 9,5% în 1956—1960; 13,4% în 1961—1965; 14,7% în 1966—1970 însumînd în perioada 1951—1970 circa 37 de miliarde lei, iar în industria combustibilului peste 72 de miliarde în aceeași perioadă.

de economisire a resurselor naturale, îndeosebi a celor ce puteau fi valorificate superior prin adîncirea prelucrării industriale, cum sînt gazele naturale și păcura, a căror pondere a scăzut continuu în structura **balanței de energie primară** (vezi tabelul 12).

Tabelul 12

Structura resurselor de energie primară folosite pentru producerea energiei electrice

	— % —			
	1938	1965	1975	1980
Cărbune	21,4	24,3	29,1	44,0
Gaze naturale	—	64,0	49,1	32,0
Păcură	62,6	4,3	6,9	4,6
Energie hidro	13,0	5,3	12,0	14,0
Alte resurse	—	2,1	2,0	5,4

(e) Printre caracteristicile de bază ale politicii energetice este prevăzută creșterea continuă a **ponderii hidroenergiei** (prin cele peste 30 de hidrocentrale construite a sporit la puterea instalată de la 9,6% în 1938 și care utilizeaza circa 3,6% din potențialul hidroenergetic economic amenajabil la circa 23% în 1975, adică 41% din potențial.  n 1985 se va amenaja 83% din potențial, iar în 1987 este prevăzută valorificarea întregului potențial hidro).

(f) Eficiența sistemului energetic național a fost continuu îmbunătățită prin restructurarea balanței energiei primare și a celei electrice, concentrarea producției în mari centrale (puterea medie în 1950 era de 1230 kWh, iar în prezent centralele cu puteri instalate de peste 300 000 kW furnizează circa 70% din producția totală),

4. Politica agrară

România interbelică sau postbelică era caracterizată de o agricultură rudimentară (65% din totalul tracțiunii era animală, la un tractor reveneau circa 2500 ha, mai mult de o treime din totalul gospodăriilor agricole, circa 1 milion nu aveau nici cel puțin un plug), cu randamente scăzute ( n 1938 producția medie la hectar era 1310 kg la griu și 1060 kg la porumb), handicapată de flagrante inechități sociale* și grevată de sărăcie, șomaj agricol și analfabetism.

Experiența românească de dezvoltare a agriculturii prezintă un interes economic și social deosebit, atit privind trendul continuu ascendent al principalilor indicatori economici (infirmind astfel teza după care socializarea agriculturii ar fi însoțită în mod inevitabil de o scădere a producției agricole), cit mai ales pentru schimbările intervenite în satul românesc, în ridicarea nivelului de civilizație și bunăstare (vezi tabelul 13).

Ca urmare a potențialului economic important pe care il reprezintă agricultura pentru România (aproape 15 milioane hectare de teren agricol)**, acesteia i s-a acordat un rol important în creșterea economică, a venitului național. Politica Partidului Comunist Român a urmărit cu constanță o dezvoltare armonioasă, proporțională care să asigure un raport judicios între industrie și agricultură, ilustrată în politica de investiții și de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a agriculturii (5,8 miliarde în cincinalul 1951—1955, 36,4 miliarde în anii 1961—1965, 50 de miliarde în cincinalul 1966—1970, circa 100 miliarde în cincinalul trecut și aproximativ 115 miliarde în actualul cincinal).

Producția agricolă vegetală și animală a crescut de 2,5 ori și respectiv de 3,1 ori în anul 1975, față de anul 1938.  n ultimul deceniu producția medie anuală de cereale a crescut la 14,8 milioane de tone, fiind cu 42% mai mare

Tabelul 13

Evoluția principalilor indicatori în agricultură

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
1. Populația, pe medii (Urban = U, Rural = R)	U = 23,4 R = 76,7	32,1 67,9	40,8 59,2	43,2 56,8		
2. Populația ocupată în agricultură (procente din total)	74,1	65,4	49,1	37,8	27	12—15
3. Producția globală agricolă	100	171	212	289		
4. Greutatea specifică a agriculturii						
— �n produsul social	25,7	24,5	16,5	13,3		
— �n venitul național	27,8	33,0	18,5	16,0		
5. Dinamica fondurilor fixe în agricultură	100	127	212	3,6 ori		aproape 5 ori
6. Pondere fondurilor fixe din agricultură în total fonduri fixe	19,0	14,9	12,6	11,4		
7. Retribuția medie a personalului din agricultură (lei)	259	731	1 327	1 737		

prin ameliorarea exploatării sistemului energetic, prin reducerea consumurilor tehnologice și a pierderilor în rețea etc.

decit media anuală a deceniului 1956—1965 (unele produse crescind peste medie. +85% la sfecla de zahăr, +63% la carne, +54% la lapte etc. — vezi tabelul 14). Producția

Tabelul 14

Dinamica unor indicatori ai producției agricole

	1950	1960	1970	1975	1980
1. Producția de cereale (mii tone)	5 149,2	9 825,7	10 631,4	15 265	20—21000
2. Numărul bovinelor (mii cap.)	4 502	4 530	5 216	6 126	7500
3. Numărul porcinelor (mii cap.)	2 197	4 300	6 359	8 813	12000—13000
4. Numărul ovinelor (mii cap.)	10 222	11 500	13 818	13 835	19000—19550*
5. Numărul păsărilor (mii cap.)	17 610	38 000	54 333	78 626	50000—56930
6. Producția de carne (mii tone)	595	943	1 349	1 977	—
7. Lapte (mii hl)	22 930	32 420	37 932	44 421	—

* inclusiv caprine

* Micile exploatări țărănești sub 3 ha reprezentau 52,1% din numărul total, deținind numai 12,7% din suprafața agricolă totală, în timp ce marile proprietăți funciare de peste 50 ha, reprezentind numai 0,8% din numărul exploatărilor, dețineau 32,2% din suprafața agricolă,

** Reprezintă 63% din suprafața totală a țării, din care aproape 10 milioane ha teren arabil, circa 4,5 milioane pășuni și finețe și aproximativ 800 000 hectare plantații viticole și pomicele.

zootehniei reprezenta sub 40% din totalul producției agricole. În cincinalul actual producția medie anuală de cereale va ajunge la 18—20 milioane tone, iar zootehnia va crește la peste 40%. Ritmul mediu de creștere anuală de +5% a producției agricole pe o lungă perioadă în perspectivă situează România printre țările cu cea mai dinamică agricultură.

Creșterea continuă a producției agricole a fost posibilă ca urmare a orientărilor de politică economică spre edificarea unei agriculturi intensive, pe suprafețe mari, cu randamente înalte prin organizarea agriculturii pe baze socialiste, dezvoltarea bazei materiale, amenajarea terenurilor, promovarea tehnologiilor avansate agricole și de creștere a animalelor în mari complexe mecanizate și selecționarea semințelor, materialului săditor și raselor, prin sistemul de cointerensare a lucrătorilor și integrarea activităților agricole cu cele industriale. Evoluțiile unor indicatori sugestivi sînt concludente în acest sens: (a) **Creșterea gradului de mecanizare**, suprafața de teren arabil la un tractor a scăzut de la 2500 de ha în 1938, la 83 în 1975, urmînd ca în cincinalul actual să fie mecanizate toate lucrările agricole; (b) **sporirea gradului de chimizare**, cantitatea de îngrășăminte pe un hectar de teren arabil, vii și livezi a crescut de la 1,6 kg în 1938, la 140 kg. substanță activă în 1975 și va ajunge la 250—280 kg în 1980; (c) **suprafața irigată** a ajuns, prin amplele lucrări realizate în cincinalul trecut, la 28% din întreaga suprafață amenajabilă realizînd unul dintre ritmurile cele mai înalte din lume. La sfîrșitul deceniului al nouălea va fi irigată jumătate din suprafața arabilă a țării. Se estimează că prin punerea în operă a programului de îmbunătățiri funciare și gospodărire a apelor, capacitatea productivă a terenurilor va fi în 1980 cu circa 40% mai mare decît în 1970, iar a terenurilor agricole cu peste 60% mai mare (vezi tabelul 15).

rilor Directivelor Congresului al XI-lea al partidului 300—400 de localități rurale (din care 120 pînă în anul 1980) vor fi transformate în centre orășenești în jurul cărora vor gravita un număr mare de localități rurale.

5. Politica regională

Una din componentele fundamentale ale politicii Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste românești, care decurge atît din funcția-obiectiv — ridicarea nivelului material și spiritual al întregii colectivități — cît și din viziunea unitară asupra procesului de creștere-dezvoltare-progres, a constituit-o **dezvoltarea teritorială echilibrată**. Necesitatea elaborării unui concept încheșat de dezvoltare teritorială economică și socială echilibrată a decurs deci din însăși esența opțiunii socialiste, de echilibrare a condițiilor de viață și de muncă din toate zonele și localitățile țării, de omogenizare a nivelului general de civilizație al societății și ștergere treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș. Concepția românească asupra dezvoltării teritoriale poate fi urmărită cel puțin pe două planuri generale: (a) în politica de repartizare echilibrată a forțelor de producție și îndeosebi a industriei pe întregul teritoriu și (b) în concepția largă de sistematizare a dezvoltării economico-sociale teritoriale și a localităților și în accelerarea procesului de urbanizare reflectată în „Programul național de sistematizare“.

În cazul României postbelice, datorită concentrării industriei doar în cîțiva poli (în anul 1938, două ținuturi — Bucegi și Timiș — concentrau 63% din producție și 55% din forța de muncă ocupată în industrie), imperativul elaborării și aplicării unei strategii de dezvoltare regională se punea cu acuitate, atît din rațiuni sociale, dar și

Tabelul 15

Dinamica unor indicatori privind mecanizarea și chintizarea agriculturii

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
1. Numărul tractoarelor	13 713	44 194	107 290	120 000	130 000	
2. Numărul combinelor autopropulsate	44	1 582	1 325	12 245	—	
3. Suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic — ha	684	222	91	81	—	
4. Îngrășăminte chimice (total substanță activă) mii tone	5,9	74,5	594,3	928,7	2400—2700	
5. Suprafața amenajată pentru irigat (mii ha.)		222,6*	664,6	1424,2	3 mil. ha.	5 mil. ha.

* 1965

Ca urmare a opțiunilor și măsurilor de politică economică și socială populația ocupată în agricultură a scăzut aproximativ la jumătate în perioada 1950—1975 (de la 74,1% la 37,8%), în același timp producția globală agricolă a crescut de peste 3 ori. Ca urmare a accelerării dezvoltării în toate domeniile după Congresul al IX-lea al partidului, și îndeosebi după cel de-al X-lea, asistăm la accelerarea creșterii productivității muncii și în agricultură de la 2,8% în perioada 1956—1960 la 4,7% în anii 1966—1970 și la circa 12% în cincinalul trecut, întrecînd astfel creșterea productivității muncii din industrie, circa 8% în medie pe an în perioada 1951—1975.

Viziunea unitară asupra procesului de creștere-dezvoltare-progres în domeniul dezvoltării agriculturii este marcată în perioada ce a urmat Congresului al X-lea al partidului, care a elaborat strategia edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în România (1969) de **noi și profunde transformări în viața economică și socială a satului românesc**. În această etapă se urmărește, pe planuri multiple, accelerarea procesului de urbanizare a mediului rural, prin amplasarea unor obiective industriale în localitățile rurale* și integrarea tot mai puternică a activităților agricole cu cele industriale**, de accelerare a transformării unor localități rurale mari în localități urbane sau orașele agroindustriale, de sistematizare a comunelor și satelor și a dezvoltării rețelei comerciale, de servicii a infrastructurii educaționale, culturale, de asistență sanitară, edilitare etc. Pînă în anul 1990, conform prevedede-

* În anii 1971—1975 au fost construite obiective industriale mai mari, de interes național, în 120 de localități rurale.

** Unul dintre obiectivele strategice ale actualei etape (1976—1980) după cum este cunoscut îl constituie transformarea agriculturii într-o variantă a muncii industriale cu un impact puternic asupra nivelului de viață și de civilizație, asupra specificului și condițiilor de muncă, pregătirii profesionale și nivelului educațional și de cultură.

economice, știut fiind că o creștere economică necontrolată, din cauza criteriilor economice „pure“ tinde să se amplifice, să accelereze dezvoltarea polilor, adîncind discrepanțele teritoriale. Îndeosebi după anul 1964 (Congresul al IX-lea al partidului), pornindu-se de la obiectivul strategic al echilibrării dezvoltării întregului teritoriu și de la imbinarea criteriilor economice cu cele sociale, ținînd seama de eficiența economică și socială pe termen lung, s-a accentuat politica de repartizare echilibrată a forțelor de producție, județele mai puțin dezvoltate înregistrînd în ultimul deceniu **ritmuri de creștere medie anuală mai rapide** (de circa 19% în județe ca Sălaj, Bistrița-Năsăud, Gorj etc.), decît media pe ansamblul țării (+12,5%).

O asemenea orientare a politicii teritoriale de creștere economică a avut ca consecință **reducerea disparităților** în dezvoltarea regională, repartizarea mai echilibrată a potențialului economic și de producție între județe (vezi tabelul 16), apariția unor noi centre industriale și apro-

Tabelul 16

Dinamica producției industriale în profil teritorial

	Numărul județelor			
	1965	1970	1975	1980
pînă la 2 miliarde lei	14	5	1	—
2,1— 4 miliarde lei	13	11	4	—
4,1—10 miliarde lei	9	15	14	—
10,1—15 miliarde lei	3	5	7	16
15,1—25 miliarde lei	—	3	11	12
peste 25 miliarde lei	1	1	3	12

pierea condițiilor de muncă, de civilizație și de nivel de trai între județele țării. Obiectivul principal în politica de dezvoltare regională în actualul cincinal este ca fiecare județ să ajungă la o producție industrială minimă

de 10 miliarde lei, vizînd aproape jumătate din județele țării, în care trăiește o populație de circa 8 milioane locuitori. Aceasta înseamnă că în unele județe are loc o dublare sau chiar triplare a volumului producției industriale în acest cîcinal.

Ca urmare a orientărilor și a interdependenței existente între creșterea economică și **urbanizare** în anii postbelici asistăm la o accelerare a acestui proces. El este ilustrat de creșterea numărului de orașe de la 152 la 236, a populației urbane de la circa 3,7 milioane la aproape 9 milioane (respectiv de la 23,4% la peste 42%) în perioada 1948—1975.

Strategia de dezvoltare echilibrată a întregului teritoriu reflectată în mod coerent atît în planul unic de dezvoltare economico-socială a țării, cît și în profilul teritorial la nivelul fiecărui județ va produce mutații profunde în condițiile economice și sociale ale orașelor și localităților rurale. Acestea urmează să devină cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestor programe „...unități administrativ-teritoriale complexe, capabile să asigure locuitorilor condiții optime de muncă, învățămînt, cultură și ocrotire a sănătății, de aprovizionare, de participare activă la conducerea treburilor publice”⁴.

6. Politica investițională

(a) Politica economică a Partidului Comunist Român se caracterizează prin programe masive de investiții. Realizarea unei creșteri economice dinamice, crearea unor structuri economice moderne, nu ar fi fost posibilă fără alocarea unor însemnate resurse financiare pentru investiții și în primul rînd pentru dezvoltarea aparatului de producție, a **fondurilor fixe**. Acestea au crescut din 1950 de 5,3 ori pe total și de 7 ori în ramurile producției materiale, ajungînd în 1975 la 1200 miliarde lei, iar pînă în 1980 va crește de 11,5 ori, reprezentînd aproape 2000 de miliarde lei.

(b) **Volumul investițiilor** aproape că s-a dublat în fiecare cîcinal constituind o expresie a creșterii capacității de investiții a statului (62 miliarde în 1951—1955, circa 100 miliarde 1956—1960, peste 200 de miliarde în cîcinalul 1961—1965, 331 miliarde în anii 1966—1970, peste 540 miliarde în 1971—1975 și circa 1000 de miliarde în 1976—1980).

(c) Una din caracteristicile de bază ale politicii de investiții o constituie bazarea într-o măsură covârșitoare pe **resursele interne**, pe **efortul propriu**. Creșterea volumului de investiții a fost mai rapidă decît a venitului național (vezi tabelul 17). **Rata medie de acumulare** care a crescut de la 17,6% (anii 1951—1955), la 19,6% (în anii 1956—1960), aproximativ 28% (în 1961—1965), 30,3% (în 1966—1970), circa 32—33% (în 1971—1975) a rezultat din calculele de optimizare a raportului cheie — între acumulare și consum — pentru o economie în curs de dezvoltare. Ea a fost impusă de condițiile specifice ale României, de necesitatea susținerii unui ritm ridicat de dezvoltare, care asigură în ultimă instanță nu numai reducerea treptată a decalajelor economice și tehnologice ce o despart de țările avansate din punct de vedere economic, crearea unei structuri moderne și eficiente a economiei sau eliminarea unor grave disparități teritoriale moștenite, ci pe termen lung asigură și maximizarea consumului, ridicarea nivelului de trai și civilizație.

Tabelul 17

Dinamica venitului național și al investițiilor

1950 = 100

Anii	Venitul național	Total investiții
1951	131	141
1955	192	231
1960	268	439
1965	413	748
1970	599	13 ori
1975	10 ori	22 ori

⁴ Nicolae Ceaușescu: Expunere la Congresul consiliilor populare județene și al consiliilor populare municipale, orașenești și comunale. Ed. politică, 1976, pag. 40.

(d) Nivelul și evoluția ratei acumulării și modul de **utilizare a investițiilor** au constituit pîrghii principale de reglare conștientă a creșterii economice, de sporire a venitului național și a fondului de consum, de dezvoltare și eficientizare a structurilor aparatului de producție. Resursele de investiții au fost orientate cu prioritate spre dezvoltarea producției materiale și îndeosebi a industriei, care a primit în medie peste 50% din volumul total al investițiilor (vezi tabelul 18).

Tabelul 18

Repartizarea investițiilor din fondurile centralizate ale statului

	1966—1970		1971—1975	
	în miliarde lei	în %	în miliarde lei	în %
Investiții total	314,5	100,0	470	100,0
din care:				
— industrie	165,4	52,6	281,2	59,8
— industria construcțiilor	12,8	4,1	18,5	4,0
— agricultură	50,0	15,9	81,4	17,3
— transporturi și telecomunicații	33,9	10,8	53,6	11,4
— comerț, alimentație publică, hoteluri, silozuri și baze de aprovizionare	9,5	3	13,2	2,8
— învățămînt, cultură și protecția sănătății	10,7	3,4	9,6	2,0
— știință	2,0	0,6	4,5	1,0
— construcții de locuințe	16,6	5,3	14,3	3,0
— administrație comunală	9,0	2,8	8,1	1,7

În pofida unor ritmuri de creștere economică foarte înalte și a unui mare efort investițional, România continuă încă să se afle la un nivel de dezvoltare economică insuficientă, nu numai în ceea ce privește venitul național pe locuitor, dar și a unor indicatori cum ar fi productivitatea socială a muncii, mai scăzută de cîteva ori decît în țările dezvoltate, ca urmare a unui procent de populație rurală încă prea ridicat (circa 38%) și a altor indicatori economici), datorăți unor structuri economice încă neadevate. Din această cauză și în anii viitori va continua realizarea unor programe masive de investiții, rata acumulării rămînînd înaltă 33—34% în anii 1976—1980 și 30—32% în deceniul 1980—1990. În felul acesta România va continua să se dezvolte în ritmuri rapide, astfel încît în jurul anului 1990 să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare.

Valențele unui binom: omul — scop, economia — mijloc

Mult timp analiza și disciplinele economice „pure”, chiar și modelele clasice ale creșterii economice de tip H-D-H (Harrod, Domar, Hicks) au neglijat elementele indispensabile descifrării proceselor economice cum sînt relațiile între creștere economică — dezvoltare socială și progres sau între om — economie — societate — tehnologie — natură — politică — ideologie etc. Astăzi nici o societate nu-și mai poate permite o orientare pur **economocentrică**, preocupată numai de maximizarea beneficiilor, de utilizarea mai intensivă a resurselor umane și materiale fără să se preocupe de efectele sociale și ecologice ale deciziilor economice. Abordarea creșterii economice „în sine” este depășită.

Opțiunea României pentru socialism a însemnat în fapt implicat conceperea creșterii economice ca un **mijloc** de realizare a **scopului** programatic declarat: ridicarea nivelului de trai **material** și **spiritual**. Creșterea economică a fost deci înțeleasă și abordată în cadrul proiecției și construcției sociale elaborate de Partidul Comunist Român ca un mijloc de a realiza baza tehnico-materială necesară dezvoltării și progresului de ansamblu al societății românești. Unitatea procesului creștere-dezvoltare-progres și finalitatea sa social-umană pune în evidență o dată în plus natura **sociocentrică** a societății socialiste românești, pe care o regăsim și în planul creșterii economice.

Un raport cheie : acumulare-consum

Chiar și semnificațiile unui concept cheie al creșterii economice cum este **raportul dintre acumulare și consum** nu vor putea fi înțelese deplin decât dacă îl situăm în planul mai larg al dinamicii economico-sociale, al incidențelor sale economice, dar și sociale. O asemenea abordare a optimizării raportului acumulare-consum înseamnă să se țină seama : (a) de eficiența economică și socială ; (b) de faptul că este vorba nu numai de a maximiza creșterea nivelului de trai material, ci și nivelul spiritual, de civilizație și **dezvoltare socială** în genere ; (c) nu numai de eficiența pe termen scurt, dar și pe **termen lung** ; (d) de exigențele „echității intertemporale“ prin care se încearcă echilibrarea intereselor generațiilor prezente cu o celor viitoare. Cum spunea președintele României tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la această problemă de bază a dezvoltării „Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci, în primul rând, de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției naționale“⁵.

Am văzut că în politica sa economică România socialistă a optat pentru o cotă înaltă de acumulare, singura cale de a putea să-și asigure o dezvoltare economico-socială rapidă și înlăturarea treptată a decalajelor economice față de țările dezvoltate. Calculele făcute de economiștii români au demonstrat că abordând optimizarea deciziilor de dezvoltare economico-socială în perspectiva unui orizont de timp adecvat, însăși maximizarea consumului individual implică o acumulare mai accelerată în primele etape. Rezultatele concrete ale dezvoltării economiei românești susțin teza și dau satisfacția confirmării în practică, sub raport economic, social, politic și științific, a justeții opțiunii și politicii economice subordonate finalității social-umane.

În perspectiva viziunii menționate, imaginea creșterii nivelului de trai văzută numai prin prisma fondului de consum este incompletă, pentru că o bună parte din fondul de acumulare se materializează în crearea infrastructurii sociale : locuințe, construcții social-culturale, edilitare, rețea de învățământ, de asistență sanitară, de servicii, de sport și recreere etc.

Bunăstare pentru toți

(a) Expresia cea mai directă și sintetică, deși incompletă, a creșterii nivelului de trai al populației, ca o consecință directă a înlăturării orientărilor menționate privind dezvoltarea economico-socială a țării, este redată de evoluția **veniturilor totale reale ale populației**. Acestea au crescut în cei 25 de ani postbelici (1950—1975) de aproape

5 ori (vezi tabelul 19). În cincinalul trecut ele au crescut cu 74 miliarde lei, respectiv cu 46%.

Tabelul 19

Evoluția veniturilor totale reale ale populației

1950 = 100

Anii	Creșteri
1955	146
1960	182
1965	249
1970	326
1975	474

Sursa : I. Răvar, S. Munteanu, Rădicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii — țelul suprem al politicii partidului în „Revista economică“ nr. 33, 1976, p. 14

(b) Salariul mediu **nominal** lunar a crescut de la 366 lei în 1950, la 1813 lei în anul 1975, adică tot de circa 5 ori (vezi tabelul 20). Ținând seama de stabilitatea relativ mare a indicelui de prețuri, creșterea salariului **real** este foarte apropiată de a celui nominal. De exemplu, în ultimii 5 ani, 1971—1975, când economia mondială a cunoscut o puternică presiune inflaționistă, indicele mediu al prețurilor a crescut în jur de 1% în România, iar salariul **real** a sporit cu circa 20%.

Tabelul 20

Evoluția retribuției nominale medii lunare — lei

Anii	Nivelul
1950	366
1960	854
1965	1115
1970	1434
1975	1813

I. Răvar, S. Munteanu, op. cit.

(c) În legătură cu sistemul de retribuții și politica veniturilor, în virtutea principiului **eticii sociale** este de menționat preocuparea politicii economice a României socialiste pentru restrângerea evantaiului, evitarea existenței unor diferențieri prea mari între veniturile populației. De exemplu, prin politica de majorare cu predilecție a retribuțiilor mici și mijlocii, evantaiul dintre retribuția minimă și maximă în economia românească este în prezent de 5,9 la 1, față de 20 la 1 în urmă cu două decenii. Retribuția **minimă** lunară

Tabelul 21

Principali indicatori ai dinamicii economiei naționale și ai producției unor bunuri de consum.

	U/M	1950	1960	1970	1975	1980
Produsul social	%	100	263	629	10 ori	circa 15—16 ori
Venitul național	%	100	268	599	10 ori	cca 16—17 ori
Retribuția reală total personal	%	100	185	271	325	384—397
Producția globală industrială	%	100	340	11 ori	21 ori	34—35,7 ori
Vinzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	%	100	290	726	11 ori	circa 16—16,2 ori
Carne *	mii tone	140	270	425	713	1320—1464
Ulei comestibil	mii tone	36	118	274	321	605—623
Zahăr	mii tone	87	391	377	516	1000—1030
Conserve de legume și fructe	mii tone	34	75	286	455	520
Țesături	mil. mp.	193	329	608	866	1400—1426
Încălțăminte	mil. per.	11	30	66	86	135—138,7
Aparate radio	mii buc.	40	167	455	712	1100—1180
Televizoare	mii buc.	—	—	280	512	700—730

* Producția industrială obținută în abatoare, fără slănină

Sursa : Anuarul statistic al R. S. România — 1976 și Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a R. S. România pe perioada 1976—1980.

⁵ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, 1974, p. 59.

în economie a ajuns astfel la 1400 lei pentru muncitorii calificați și 1200 lei pentru muncitorii necalificați, dar ponderea personalului cu retribuții lunare pînă la 1400 lei

a scăzut de la 57,6% în anul 1970, la numai 15% în 1975, iar ponderea celor cu o retribuție de peste 2 000 lei lunar a crescut de la 14,2% la 38% în aceeași perioadă.

(d) Creșterea nivelului de trai al populației se desprinde și din **sporirea consumului** și din modificările profunde intervenite în modelul de consum (vezi tabelul 21). Volumul desfacerilor de mărfuri prin magazinele comerțului socialist au sporit cu 48,3% în ultimii cinci ani, crescând mai rapid la carne și produse din carne (+53%), lapte și produse lactate (+50%), ouă (+116%), fructe proaspete (+63%) și mai ales la produsele nealimentare și îndeosebi la cel de folosință îndelungată: (+81%) la frigidere, (+63%) la televizoare, (+52%) la mobilă, (+78%) la autoturisme.

(e) O dinamică extrem de accelerată, mult peste media cu care au crescut unii indicatori sintetici ai creșterii economice, produsul social și venitul național (circa 10 ori în 1975 față de 1950) a cunoscut-o dezvoltarea infrastructurii sociale. De exemplu, bugetul de stat pentru sănătate a fost în 1975 de peste 15 ori mai mare decât în 1950, iar cel pentru învățămînt (devenit obligatoriu de 10 ani) a crescut de circa 11 ori. Populația care s-a mutat în locuințe noi în ultimul deceniu depășește 20% din total (4,5 milioane s-au mutat în cele 1,4 milioane locuințe noi construite în ultimii 10 ani (în următorii 5 ani se vor construi peste 1,1 milioane locuințe noi, în marea majoritate de 3 și 4 camere).

Vectorul creștere → dezvoltare → progres sau „starea colectivității“

Astăzi există un acord cvasiunanimității asupra faptului că indicatorii sintetici de genul produsului național brut (PNB) sau a venitului național nu sînt deplin concludenți pentru măsurarea nivelului de dezvoltare economică (vezi de exemplu cazul țărilor arabe exportatoare de petrol) și sînt cu totul insuficienți pentru a putea măsura nivelul de dezvoltare în general al unei țări.

Aș dori să fac o paranteză. Johan Galtung spunea că dacă măsurăm gradul de dezvoltare numai cu ajutorul unor indicatori economici, majoritatea țărilor capitaliste occidentale sînt incluse în rîndul celor dezvoltate. Dar dacă măsurăm nivelul dezvoltării lor prin unii indicatori sociali, cum ar fi echitatea și justiția economică și socială, securitatea economică, participarea la decizii, echilibrul ecologic sau alții asemănători vom constata că din acest

În acest context un fapt mi se pare extrem de semnificativ. Comparînd indicatorii sociali-economici analizați de John McHale și Magda Cordell McHale, ai unei țări considerată foarte dezvoltată din punct de vedere economic (S.U.A.), cu una slab dezvoltată (India) și cu mediile pe trei grupuri de țări (A.B.C.) întocmite de autori după gradul de satisfacere a trebuințelor populației cu cei ai țării noastre, se constată că deși venitul național pe capita al României este de cîteva ori mai mic decât cel al S.U.A., la un număr ridicat de indicatori sociali pe locuitor, depășim nivelul celor echivalenți din Statele Unite, sau din țările dezvoltate (am ales spre ilustrare, cîteva din indicatorii analizați de autori, vezi tabelul 22).

Am recurs la aceste ilustrări exemplificative nu cu intenția unei analize comparative, ci pentru că mi se par deosebit de elocvente, nu numai luate în sine, ci îndeosebi pentru ilustrarea pregnantei orientări social-umane a creșterii și dezvoltării economiei românești. O constatare se poate face cu ușurință: deși potențialul nostru economic este mult mai redus decât cel al țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, nivelul unor indicatori sociali din domeniul învățămîntului, sănătății, culturii etc., este relativ ridicat, confirmînd teza enunțată.

Este cît se poate de evident că „bunătatea“ colectivității unei națiuni, nivelul ei de dezvoltare, nu se poate măsura numai prin bunurile materiale pe care le are la dispoziție, sau nivelul consumului individual. În concepția Partidului Comunist Român privind orientarea creșterii și dezvoltării spre finalitatea sa social-umană, s-a ținut seama că, pe măsură ce îi sînt satisfăcute trebuințele materiale de bază, de consum individual, de hrană, îmbrăcăminte, adăpost, cresc cerințele pentru educație, ocrotirea sănătății, de servicii, de comunicație, de informații, de securitate economică, socială, cetățenească, de egalitate, de echitate și justiție economică și socială, crește nevoia de **participare și responsabilitate** socială.

Modul în care în „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism“ este ghidată și proiectată dezvoltarea societății românești spre sfîrșitul acestui mileniu, ilustrează esența și natura societății, viziunea avansată și umanistă asupra proiecției și construcției sociale, opțiunile pentru o dezvoltare multilaterală, bazată pe o profundă etică și echitate, pe adîncirea democrației socialiste și creșterea participării la decizii și a responsabilității sociale. Participarea largă la dezbaterile planurilor de dezvoltare economico-socială a țării, a schițelor de sistematizare, ca și alte structuri organizaționale

Unii indicatori economico-sociali (niveluri comparative)

Tabelul 22

	SUA, 209 mil.	Grupe de țări			India 548 mil.	România, 21 mil.
		A, 230 mil.	B, 217 mil.	C, 209 mil.		
— Produs național brut (dolari pe locuitor)	6170 ¹	1692	842	160	110	cca. 1000 ²
— Consumul de energie (kg. c.c. pe locuitor)	11611	3657	1543	192	186	3850 ³
— Populația ocupată în agricultură (%)	4	12	34			39,8 ⁴
Învățămînt						
— Cadre didactice: nivelul preșcolari, primar și secundar în cifre absolute (mii)	2340	2261	1569	877	1996	216,2
— la 1000 de locuitori	11,2	9,8	7,2	4,2	3,6	10,3
— Numărul de elevi la un profesor (nivel preșcolar și primar)		23	33	39		21 ⁴
— Numărul de elevi la un profesor (nivel secundar)		19	20	16		21 ⁴
Gerotirea sănătății						
— Paturi de spital (locuitori pentru un pat)	133	117	300	769	1571	108 ³
— Medici (locuitori la un medic)	634	677	1167	13343	4795	624 ³
Cultură						
— Aparate de radio (la 1000 loc.)	1623	312	163	128	221	145 ³
— Televizoare (la 1000 loc.)	449	187	73	11	0,08	127 ³
— Ziare (tiraj la 1000 loc.)	301	251	113	21	16	167 ³
— Biblioteci (publice)		6161	2315	21		6575 ⁴

1) Produsul național brut în 1973. 2) Venitul național în 1975. 3) 1975. 4) 1974.

Sursa: Date bazate pe U.N. Statistical Yearbook 1973, UNESCO Statistical Yearbook 1973, UNESCO Statistical Yearbook 1972, Yearbook of Labour Statistics 1974, Encyclopaedia Britannica of the Year 1975. După John McHale, Magda Cordell McHale, Human Requirements, Supply Levels and Outer Bounds, Aspen Institute for Humanistic Studies, 1975. Datele privind România — după Anuarul statistic al R.S.R., 1975, și „Scinteia” nr. 10405 din 4 februarie 1976.

punct de vedere țările capitaliste occidentale sînt, cum se exprima el, abia în curs de dezvoltare.

⁶⁾ John McHale, Magda Cordell McHale „Human Requirements, Supply Levels and Outer Bounds: A Framework for Thinking about Planetary Bargain, New York, 1975, p. 23—27.

și instituționale creează posibilitatea ca membrii colectivității să-și formuleze aspirațiile lor de „beneficiari“ față de condițiile și cadrul lor de viață în perspectivă, dînd astfel un plus de conținut finalității social-umane a dezvoltării și noi valențe unității procesului creștere-dezvoltare-progres.

EMINESCU ȘI RĂZBOIUL NOSTRU PENTRU INDEPENDENȚĂ

Poezia lirică de cea mai pură și mai adâncă expresie a lui Eminescu nu a exclus participarea marelui poet la eforturile politice și sociale de emancipare, pe care poporul român trebuia să le depună odată cu atâtea sacrificii ca să-și apere existența și să-și asigure viitorul. S-a spus mereu despre Eminescu, folosindu-se și aserțiunile lui proprii, că era mai ales întors cu fața către trecut, că era de fapt un „laudator temporis acti” (glorificând timpul trecut); în manuscrisele lui am descoperit, în urmă cu mulți ani, aceste versuri grăitoare despre iubirea trecutului, despre pasiunea lui pentru faptele eroice de odinioară, prin care omenirea a mers înainte :

„Trecutul e în mine și eu sunt în trecut,
Precum trăiește cerul în marea ce-l respiră“.
(Ms. 2254, f. 40)

Istoria a fost astfel una din preocupările constante ale acestei minți geniale, ale acestui gânditor poet, care a fost și unul dintre cei mai instruiți oameni ai vremii sale. Maiorescu spunea în momentul apariției primului volum de versuri (ediția princeps, în dec. 1883) îngrijit chiar de el, că Eminescu e „cea mai înaltă întrupare a inteligenței românești”; criticul atât de exigent nu rostea o laudă de circumstanță, el a cunoscut și a sprijinit toată activitatea creatoare a poetului genial.

Inițiativele și faptele decisive ale istoriei contemporane nu-l puteau lăsa indiferent pe gânditor, pe poetul retras de obicei în turnul lui de fildeș. Eminescu nu a fost un izolat de arena politică, de toilul luptelor, cu toate că facultatea lui dominantă, visarea lirică din care s-au născut capodoperele artei lui poetice, părea să nu se împace cu înregimentarea militantă pentru cauza națională, pentru emanciparea, libertatea și progresul poporului român. Nu scrisese chiar Eminescu, la vârsta tinereții lui, când organiza Serbarea de la Putna, cu Slavici, în 1871, pentru slăvirea lui Ștefan cel Mare, apărătorul Europei de primejdia otomană : „Dacă o generație poate avea un merit e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe

care-l ocupă în lăntuirea timpilor“ ? (Ziarul **Românul** din 15 aug. 1871) Iar după ce militase cu toată energia pentru drepturile românilor din Transilvania de a putea trăi liberi „în pământul ce-l ocupă“, ca student la Viena, alături de cercul ardelenilor de acolo, după ce în conferința lui din cadrul Junimii, vorbind despre „influența austriacă asupra românilor din Principate“, acum un secol, la 14 martie 1876, nu scrisese tot el : „Inimă foarte caldă și minte foarte rece se cer de la un patriot chemat să îndrepteze poporul său“ ? Eminescu se angaja apoi, la începutul verii aceluiași an, ca ziarist la „Curierul de Iași“, unde poetul visător, elegiacul pătrunzător „in medias res“, avea să comenteze, să sintetizeze datele politicii europene în preajma importantului eveniment al coalizării forțelor popoarelor oprimate în această parte a Europei contra puterii otomane, deprinsă să exploateze nemilos micile popoare, lipsite de apărare, la discreția celor tari, care aveau dreptatea totdeauna de partea lor. Eminescu avea nu numai o minte genială, ci și un spirit liber, și ca orice cuget profund era clarvăzător și anticipa mersul istoriei, cu acea intuiție senină a adevărilor pe care nici o forță nu le poate anihila, — adevărul istoric iese totdeauna la suprafață, oricâte piedici și mistificări ar inventa despotii și politica lor violentă și abuzivă. Deci, în 1876, Eminescu, fără a-și părăsi uneltele artei lui poetice (pentru că tocmai în a doua jumătate a acestui an el tipărește cea mai bogată colecție de poezii : **Melancolie, Crăiasa din povești, Lacul, Dorința**, apoi marile poeme : **Călin, Strigoii**), își pune marele său talent în slujba scrisului publicistic pentru a informa și pregăti pe concetățeni în lupta iminentă pentru independența țării, simțind că se apropie ceasul socotelilor istorice cu opresorii popoarelor, cu violențele de secole exercitate de puterea otomană, fără a uita vecinătățile amenințătoare ale altor două imperii, aspru judecate adesea de Eminescu : cel austro-ungar și cel țarist, despre care a scris mult și documentat, perfect obiectiv, acum un secol, în 1876. Eminescu și-a pus condeul, cu mare dăruire patriotică, în slujba adevăru-

lui istoric, a dreptății și libertății la care toate popoarele și toți oamenii au dreptul.

Pregătind pe cititorii gazetei pentru evenimentele care se precipitau, Eminescu scrie în foiletoanele **Curierului** despre o confederație balcanică, drept antidot al dominației otomane, și încurajează pe românii din Transilvania împotriva exceselor regimului imperial austro-ungar: „Idealul românilor din toate părțile Daciei lui Traian este menținerea unității reale a limbii strămoșești și a bisericii naționale. Este o Dacie ideală aceasta, dar ea se realizează pe zi ce merge“. (Scrieri politice și literare, ed. I. Scurtu 1905, p. 136). Avea dreptate poetul: temelile sufletești ale unirii și emancipării fiind foarte vechi și trainice, — limba, tradițiile, credințele și cultura națională —, procesul independenței și al unirii politice a tuturor românilor era un fapt natural și inevitabil. Cu câteva luni înaintea războiului din Balcani pentru independență, Eminescu avertiza pe adversari și accentua ideea de solidaritate atât de necesară în împrejurări decisive ca cele de acum un secol: „Dar ceea ce voiesc românii să aibă e libertatea spiritului și conștiinței lor în deplinul înțeles al cuvântului. Și fiindcă spirit și limbă sînt aproape identice, iar limba și naționalitatea asemenea, se vede ușor că românul se vrea pe sine, își vrea naționalitatea, dar aceasta o vrea pe deplin“. (Ibidem, p. 138).

Vechimea așezărilor noastre în toate regiunile românești, specificul limbii, ca descendență singulară a romanității orientale, deci o continuitate erică, nealterată, în același timp, istoria atestînd această realitate etnică de milenii, îndreptătesc aspirațiile la independență, unitate, progres ale popoului român: „Constatăm mai înainte de toate că românii nu sunt nicăieri coloniști, venitori, oameni nimănui — scria Eminescu — ci pretutindena unde locuiesc sunt autohtoni, populație nepomenit de veche, mai veche decît toți conlocuitorii lor. Căci dacă astăzi se mai ivește cîte un neam singular care caută să ne aducă de peste Dunăre, nu mai întrebăm ce zice un asemenea om, ci ce voiește el... Daci sau romani, romani sau daci, e indiferent, suntem români și punctum. Nimeni nu are să ne învețe ce am fost sau ce am trebuit să fim; voim să fim ceea ce suntem — români!“ (Ibidem, p. 139).

Să reținem că toate aceste adevăruri istorice și analize politice apăreau sub condeul poetului tocmai în anul pregătitor al confruntării armate din Balcani, — și sublinierile le făcea poetul publicist pentru întărirea solidarității morale a românilor de pretutindeni. Un conflict armat privea pe toți și de la el cei în suferință din cauza nedreptăților despotice așteptau mai multă dreptate: „Și apoi ni se pare — continua poetul — că nici un neam de pe fața pămîntului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decît tocmai românul pentru că nimeni nu este mai tolerant decît dînsul. Singure Țările Românești sunt acelea în care din vremi străvechi, fiecare a avut voie să se închine la orice dumnezeu și să vorbească ce limbă i-a plăcut.“ (Ibidem, p. 139—140). Și în acest studiu întins despre relațiile noastre cu Imperiul austro-ungar, tipărit în 5 numere din **Curierul** (noiembrie 1876), cu premise evidente pentru politica drepturilor la independență și libertate, la unire și prosperitate, prin organizarea și valorificarea autonomă a economiei și forțelor de creație proprii, Eminescu vrea să marcheze începutul unei noi ere pentru români, „pe pămînturile noastre stră-

moșești, pe care nimeni nu le stăpînește **iure belli** (prin dreptul de război)“, deci nu trebuie nimeni lăsat să facă ce vrea pentru că are puterea armelor în mînă. O altă morală se impunea în politică, — o altă dreptate pentru toate popoarele prin respectul moralei internaționale de către marile puteri, vrăjmașe între ele, asociate însă în practica opririi celor slabi.

În preajma izbucnirii războiului din Balcani, la 1 aprilie 1877, scriind despre Turcia și Europa la „Revista externă“ a ziarului citat, Eminescu observa în acest sens: „Istoria lumii, ce-i dreptul, nici nu se face pe hîrtie, ci prin modificarea de voințe și de intenții intime“, — atunci, ca mai tîrziu în Europa, se știa că tratatele contează prea puțin în ochii despoților deprinși să comande și să umilească pe cei mai slabi militărește; dar cum „între slavi și turci există, — zicea poetul —, o antiteză tot atît de pronunțată ca între Roma și Cartago“ e de la sine înțeles că zilele puterii oto-

Dorobanț (reproducere după o pictură de Vermont)

mane în Europa sînt numărate : „Turcia simte că-i este păstrată soarta Cartaginei și că ultima condiție de pace va fi ca turcii să părăsească Europa“.

Ceea ce presimțise, încă la începutul secolului 18 Cantemir, angajîndu-se alături de Petru cel Mare contra puterii otomane, devenea acum un secol realitate ; păcat că istoria nu merge totdeauna atît de repede înainte ca imaginația generoasă a gînditorilor, a poeților. Acum un secol însă lucrurile se precipitau și Europa sudestică nu mai era la discreția sultanului ; dintre cele trei mari imperii care ne înconjurau, — cel austro-ungar, cel otoman și cel țarist, — și care toate se cam clătinau pe temelia subredă a asupririi popoarelor, ceasul pare să fi sunat pentru turcii invadatori, urmînd să se împlinească adevărul aceluia celebru aforism politic al Bălcescului care scrisese în **Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul** : „O națiune, oricît de mică ar fi ea, trebuie să fie respectată, căci sfînt e dreptul ce-l are ea de a trăi în pămîntul ce-l ocupă“. Tocmai atunci această operă fusese tipărită de Odobescu, după un sfert de secol de la moartea lui Bălcescu, și tipărirea aceasta faimoasă, cu așa adînc ecou în conștiința românilor, era recențată elogios de Eminescu în **Timpul**, la puțin timp după sosirea la București, ca redactor la acel ziar. Atunci scrisese poetul un articol însuflețit, de mare laudă pentru oștirea noastră, la trecerea Dunării, articol pentru care fusese muștrat de Lahovary, fruntaș conservator, furios că redactorul lăuda de fapt o măsură politică și militară a liberalilor de la guvern. Eminescu i-a răspuns energic și mîndru că angajarea armatei noastre în acel război și trecerea Dunării pentru a lupta contra turcilor e o faptă patriotică, de cel mai mare interes național, deasupra oricăror interese de partid, — Lascăr Catargi, șeful conservatorilor dîndu-i dreptate poetului, nu prietenului său politic Al. Lahovary.

Care trebuia, după poet, să fie atitudinea noastră consecventă, în împrejurări decisive pentru viitorul țării ? „România va trebui să urmeze direcția ce i-o va prescrie interesul, bine înțeles, al nației românești. A protesta — scrie Eminescu — și a umbla cu protestele pe la ușile împăraților, a căuta pentru a nu găsi și a bate pentru a nu țî se deschide e un rol nu numai nedemn, dar și nefolositor. E mai bine ca lumea să aibă trebuință de tine, iar nu tu de lume, — de aceea, se înțelege că politica «extremei precauțiuni» trebuie să rămîie a noastră și să nu cultivăm nici o periculoasă simpatie pentru orient sau pentru occident, căci singura simpatie ce ne este permisă e aceea pentru neamul românesc, oriunde s-ar afla el pe pămînt și care vede în existența noastră garanția existenței sale“, **Scrieri pol.**, p. 192).

Cu aceste convingeri, într-adevăr, au pornit oștile noastre să se bată pentru independența țării și pentru demnitatea poporului român. Eminescu a avut desigur deseori prilejul de a vorbi despre acel război, chiar dacă opoziția conservatoare îl critica mai mult decît îl susținea, din interese înguste de politicianism obtuz. Articolele despre **Dorobanții** și despre **Oștirea română** deplîngeau mai ales lipsa de grijă a oficialității pentru „Eroii de la Plevna“, cum o făcuse în poezia cu acest titlu și Alecsandri, poet foarte prețuit, cum se știe, de curtea regelui Carol ; nedreptățile pentru ostașul simplu revoltau însă pe acești poeți, sincer legați de masele populare. Eminescu nu pierde însă prilejul, cînd critică o piesă despre „oștenii noștri“ a lui F. Damé, să sublinieze prețuirea și entuziasmul unanim pentru sacrificiul ostașilor pe cîmpurile de

luptă : „Iar astăzi ostașii noștri se aruncă cu bărbăție în luptă, — scrie Eminescu abia sosit în redacția **Timpului** în toamna lui 1877, — pămîntul se cutremură sub picioarele lor ; cad și iarăși cad, și totuși merg înainte ; lumea întregă este uimită. Un fior de jalnică și totuși senină mîndrie înalță sufletele tuturor românilor“.

Acesta era sentimentul dominant al poetului redactor la **Timpul**, în epoca Războiului pentru Independența României, epocă în care el a desfășurat o activitate civică de mare valoare morală și patriotică, așa cum colecția ziarului citat o atestă, în cei șase ani cît a lucrat din greu, adesea făcînd singur ziarul, pentru a susține marile principii ale progresului unei națiuni : adevărul, munca și cultura, — care garantează viitorul țării, în conformitate cu cele mai bune tradiții umaniste ale poporului nostru, călit în lupta pentru libertate, dreptate și autonomie.

Dar Eminescu înfruntă și oficialitățile, la cel mai înalt rang, combătînd idei formulate greșit în mesajul domnesc către corpurile legiuitoare, în legătură cu trecutul istoric al neamului, angajînd însă, tocmai în momentul luptelor din Balcani, prestigiul și revendicările de independență ale țării : „**Cu adîncă mîhnire** a trebuit — scrie Eminescu, observator ferm al atitudinilor oficiale în legătură cu lupta pentru independență — a trebuit să vedem în mesajul domnesc o frază pe care tocmai în ziua de astăzi nu o putem nicidecum înțelege : «Timpul tutelei străine, timpul vasalității a trecut dar, și România este și va fi o țară liberă, o țară de sine stătătoare». Avem nădejde în Dumnezeu — continuă Eminescu —, avem încredere în brațele oștenilor români și nu ne îndoim că marile puteri europene, recunoscînd că suntem un popor trainic și vrednic de viață neamnată, vor recunoaște și vor scuti independența noastră. Ne întrebăm însă cînd a fost acel «timp al vasalității», care după mesajul domnesc va fi trecut după ce independența ne va fi recunoscută ? Cînd România a fost vasala vreuneia din puterile vecine ? Cînd Domnul român a stat în relațiuni de vasalitate către vreun suveran vecin ? Niciodată ! **Niciodată pentru România nu a existat un timp de vasalitate !**“.

Replica dată de marele poet în redacția influentului ziar (condus cîteva luni, la începutul anului 1876, chiar de Titu Maiorescu), guvernului liberal și autorității supreme a tronului era deosebit de dîrză și bine documentată ; Eminescu cunoștea istoria mai bine decît istoricii timpului său, mai bine decît întregul guvern liberal de atunci. Articolul scurt, dens însă în idei, se încheia astfel, cu ultima frază subliniată de autor : „Vrăjmașii noștri, ori aceia care nu cunoșteau îndestul legăturile statornicite între noi și Poarta Otomană, din rea voință ori din neștiință, puteau să ne ia și ne-au luat drept vasali ai Porții Otomane. Acesta e un lucru pe care îl înțelegem. Nu înțelegem însă cum chiar un guvern român poate să spuie Corpurilor legiuitoare române că, după ce ni se va fi recunoscut independența, vom înceta a mai fi o țară vasală, — dacă, numai dacă, — numai după ce, numai între anumite condițiuni vom înceta de a mai fi ce nu am fost niciodată. Nu știm și nu stăruim a ști dacă guvernul, din ușurință ori din rea voință a pus aceste cuvinte în mesajul domnesc ; ne ridicăm numai glasul împotriva lor și protestăm atît contra ușurinței, cît și contra relei voințe. **România nu va fi, dar nici nu a fost niciodată vasală !**“.

În acest spirit a militat energic, inspirat marele poet pentru demnitatea, libertatea, drepturile țării sale în epoca luptelor din Balcani, pe care le urmărea cu inima strânsă de suferințele ostașilor români, trimiși la sacrificiu, fără a fi prevăzuți și cu cele trebuincioase vieții și luptei dramatice de pe cîmpurile din jurul Plevnei, Griviței, Smîrdanului, unde s-au acoperit, cum se știe, de glorie, atrăgînd laudele puternicului aliat rus, dar și recunoașterea eroismului lor de foștii stăpînitori vremelnici ai Balcanilor, puterea otomană. La sfîrșitul lui 1877, cînd dorobanții se întorc, o parte, acasă din război, Eminescu deplînge starea de miserie fizică în care se găseau ei, învingătorii, ei susținătorii cu riscul vieții ai drepturilor noastre; guvernul se mîndrea cu ei, dar nu s-a îngrijit de hrana și îmbrăcămintea lor; prizonierii turci erau mai bine îmbrăcați și hrăniți. Cu atît mai mare era admirația poetului pentru sacrificiul impresionant al „acestui neam de țărani care au salvat onoarea țării”. Și cînd roadele acestei lupte crîncene trebuiau să se coacă, țara devenind independentă, preocupată de progresul minților și al creației moderne în toate sectoarele vieții publice, Eminescu notează în *„Timpul”*, cu un accent optimist, încrezător în viitorul românilor, anticipînd puterea spiritualității, care își avea rădăcini adînci în moștenirea lor istorică: „Optsprezece veacuri sunt de cînd viața latină a fost sădită pe acest pămînt unde suntem noi, în ciuda zguduirilor prin care a trecut, această viață înaintea mereu sporind și întărindu-se. S-a păstrat însă și crește această viață nu pentru că erau mulți și puternici aceia ce conlucrau la întemeierea ei, ci pentru că fieștecare din cei puțini era mîndru de munca înaintașilor săi. De cînd este sufletul de român pe fața pămîntului, românul a fost mîndru de a fi român, — și chiar atunci cînd lumea îl privea cu dispreț, el își cînta doina, și în conștiința puterilor pe care le purta în sine, privea mîndru în jurul său. Sămînța din care a răsărit acest popor e nobilă și poporul nu va pieri decît atunci cînd românii vor uita nobleța seminției lor”.

A trecut un secol de cînd aceste pagini de foc au fost scrise de Eminescu, poetul și ziaristul patriotic, vizionar al destinului poporului său, care a anticipat cu puterea geniului împlinirea celor mai sacre năzuințe ale confrăților săi; acestora le-a lăsat nu numai opera poetică cea mai adîncă, mai mișcătoare, ca o cvintesență a spiritualității, a sensibilității românești, ci și adevărurile istorice ale luptelor pentru emancipare, pentru unire și progres, în numele cărora românii din toate generațiile au făcut atîtea sacrificii, apărînd demnitatea lor și a Europei, dînd o lecție pe deplin valabilă orgolioaselor imperii care uitau de legile firești ale fraternității umane, ale egalității și drepturilor popoarelor și indivizilor, în spiritul adevăratului progres modern, pentru conlucrarea efectivă a tuturor la edificiul comun al prosperității și creației umane.

La un secol de la obținerea independenței noastre, lecția de înalt patriotism și de înalte adevăruri istorice, interpretate de cel mai inspirat scriitor român, care a fost poetul nostru național Mihai Eminescu, se cuvenea rememorată cu sentimentul pietății și cu încrederea în triumful marilor principii ale păcii, colaborării între popoare, ale progresului adevărat și pentru toți egal.

prof. univ. dr. GH. BULGĂR

75 DE ANI DE LA APARIȚIA PUBLICAȚIEI SOCIALISTE „ROMÂNIA MUNCITOARE”

Publicația socialistă de la începutul veacului nostru, al cărei prim număr a apărut la 1 ianuarie 1902 — acum 75 de ani — avea un titlu sonor, care îmbrățișa masele largi muncitoare, întregul popor muncitor, și se chema **România muncitoare**. Nu trecuse multă vreme, nici doi ani, de cînd cîțiva intelectuali au șters cu buretele frumoasa și impunătoarea emblemă românească: P.S.D.M.R. — adică Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România — și pe cei douăzeci de ani din calda lor dăruire tinerească socialismului — și iată că idealul dezrobirii proletariatului român apare ca pasărea Phönix la început de veac: **ideea și forța socialistă**. Cu gîndul fierbinte și voința de granit, un grup de muncitori, hotărîți să nu încline în fața burgheziei steagul roșu revoluționar al muncitorimii, s-au adunat într-o odăiță din strada Vămii nr. 6 din București. Ioan C. Frimu, tîmplarul, era în fruntea lor. Sediul-gazdă era societatea „Munca” condusă de Frimu. Lîngă el, tipograful Alex. Ionescu, acela care a scris articolul ca toată lumea să-l audă: **Socialismul nu moare!** Li se alătură poetul-cizmar Th. D. Neculuță, studentul Iosif Nădejde (care-și iscălea articolele: I. N. Armașu). Pe băncile așezate mai în urmă se aflau cizmarul Valerian Prescurea, tîmplarii Mihai Cornea și Gh. Popescu, metalurgistul Haraľamb Constantinescu, Gh. Ionescu, bătrînul Bucur, care ducea flamura roșie la toate manifestațiile. Și într-un colț intelectualul, publicistul și poetul avîntat al mișcării: Const. Z. Buzdugan, acela care a tradus în românește, pentru prima oară, **Internaționala**.

Muncitorii au hotărît că trebuie scoasă o gazetă. Ioan C. Frimu a prezentat astfel rostul apariției unei publicații socialiste: „Mișcarea meseriașilor, legea meseriilor, înființarea corporațiilor impune și muncitorilor să-și spună și ei cuvîntul la ordinea zilei”. Au început să discute un titlu potrivit noii situații. Titlul trebuia să aibă un caracter muncitoresc, ținîndu-se seama de noua fază a mișcării, cînd proletariatul trebuia să ducă lupta în forme noi. La acea ședință se afla și dr. Panait Zosiu, care era programat cu o conferință. În toiu discuției, el a propus ca titlu: **România muncitoare**. Propunerea a fost primită cu aplauze. Muncitorii au primit cu bucurie noua publicație. În amintirile sale, Alecu Constantinescu scrie: „ziarul a fost bine primit de muncitorii rămași credincioși socialismului”¹.

La rubrica „Informațiuni” din primul număr, redacția arăta că inițiativa editării noului organ

¹ — Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. — Fond 95, dosar 2, vol. III, fila 28.

muncitoresc s-a datorat „unui număr de muncitori“, vechi membri ai Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România — P.S.D.M.R. — împreună cu câțiva tineri. Inițiatorii **României muncitoare** erau călăuziți de aceeași năzuință a fraților lor de muncă din veacul trecut: educarea clasei muncitoare și apărarea intereselor ei.

Editorialul primului număr era intitulat: „**Nu moare**“, scris de același militant socialist, Alex. Ionescu, lucrător tipograf, care a publicat, în **Lumea nouă** din 8 martie 1899, răsunătorul articol: „Sintem și rămânem“, în timp ce câțiva intelectuali proveniți din burghezie plecau la liberali să atace socialismului, pe care ei înșiși l-au propovăduit două decenii...

Dezertorii spumegau de furie. Prin paginile presei burgheze ei au atacat pe acei care n-au lăsat să se stingă flacăra socialismului. Pentru a răspunde noilor și vechilor adversari, care afirmau în mod eronat că socialismul în România e o „plantă exotica“, au cerut Nestorului socialismului român, Const. Dobrogeanu-Gherea, să scrie un articol cu caracter teoretic, privitor la socialismul în România. Și Gherea a scris un articol intitulat „Socialismul își are oare rațiunea?“, apărut în primul număr al **României muncitoare**, în pagina întâi. Acest articol scris de Gherea are o deosebită importanță istorică. Și nu numai pentru România. Dacă atunci, când România mai era o țară slab dezvoltată, iar Gherea a demonstrat necesitatea propovăduirii ideilor socialismului, astăzi cu atât mai mult e valabilă teoria lui Gherea când o aplicăm la țările din diferite meridiane ale lumii, care, odată cu căpătarea independenței lor naționale, își făuresc regimuri socialiste.

Cum a răspuns Gherea acum 75 de ani, preopinienților săi, într-o modestă publicație socialistă, în legătură cu propaganda socialistă? Dăm un citat din acel articol: „**Socialismul are o concepție a lui proprie asupra vieții sociale și deci acela care are această concepție, și, suma convingerilor și principiilor ce se referă la dînsa, va fi socialist și trebuia să fie socialist în orice țară europeană va fi el: fie Franța sau Germania, fie Bulgaria sau Ungaria**“.

Gherea a decedat în 1920. Dacă ar fi trăit astăzi, n-ar fi scris: „în orice țară europeană“, ci ar fi scris: „în orice țară din lume“, deoarece, astăzi, concepția socialistă e îmbrățișată și în Asia, în Africa, în America Latină, pretutindeni.

Socialismul are o filozofie a istoriei sale, socialismul judecă într-un anumit mod evenimentele din istoria omenirii, relațiile între oameni. Socialismul are o etică a lui proprie. Principalul la un socialist sînt vederile sale economico-sociale. Acela care are convingerea că organizarea capitalistă nu este veșnică, că modul cum se produc bogățiile în societatea capitalistă și modul cum se împart nu este veșnic, acela este socialist. Și Gherea mai arăta că **un socialist trebuie să fie consecvent cu principiile sale, trebuie să le propage și altora**. Un socialist care prin viu grai sau scris, sau prin altă activitate caută să convingă pe alții de dreptatea principiilor sale, e un socialist militant — spunea Gherea. Apoi, el a emis această idee de deosebită importanță: „**Dar un socialist, care e socialist într-o țară de mare industrie și e ne-socialist într-o țară de mică industrie, n-are — după modesta mea părere — nici-un sens**“.

Confuzia care s-a făcut la noi, la sfîrșitul veacului trecut, de către unii intelectuali, a fost între teoria și tactica socialistă. În această problemă

Gherea a emis o valoroasă teorie, valabilă nu numai pentru acele vremuri: „**Lucrarea practică, însă, a socialismului, socialismul aplicat, dacă s-ar putea zice așa, tactica socialiștilor pentru a pune în practică învățămintele socialiste, trebuie să fie deosebită în fiecare țară, după condițiile reale politice, culturale și economice ale fiecărei țări**“. Cu cât deosebirea e mai mare între două țări, cu atât și tacticile socialiste vor fi mai deosebite.

Elementele înaintate din jurul **României muncitoare** au prezentat într-un articol poziția „Iskrei“ leniniste în „cazul Millerand“², găsind în acel articol o puternică confirmare teoretică marxistă a atitudinii lor față de dezertorii socialismului.

Tot în problema tacticii mișcării socialiste, Alex. Ionescu, redactorul responsabil al **României muncitoare**, a făcut un aspru rechizitoriu acelora care susțineau „inutilitatea“ unei mișcări socialiste în România. În articolul său intitulat „Descurajații“ el a chemat pe muncitori să-și strîngă forțele și să lupte „cu foc și entuziasm“. Răspunzînd lui Ioan Nădejde, care, într-un interviu acordat ziarului **Adevărul**, susținea, el fostul marxist ortodox, că „în România socialismul e o utopie“, Alex. Ionescu, muncitorul ridicat, fost alături de Nădejde în conducerea P.S.D.M.R.-ului, a anihilat toate argumentele profesorului său. Alex. Ionescu a arătat că în România socialismul a făcut mult, ar fi putut să facă și mai mult, dacă elementele burghezo-liberale nu ar fi subminat mișcarea socialistă aflată în plină dezvoltare.

Chiar din primul număr, **România muncitoare** a început să publice, la rubrica „**Foița României muncitoare**“, un capitol din lucrarea lui Karl Marx: „Muncă salariată și capital“ tradus de M. B. (Mihai Botez — n.a.) Despre importanța studiilor economice a scris V. Gh. Cupru, care a arătat că „Marx a studiat prea importanta chestie (a socialismului — n.a.) care i-a cîștigat nemurirea“.

România muncitoare (seria I) din 1902 s-a ocupat de frămîntările muncitorești, de grevele, mai ales cele din porturile dunărene, care au avut loc în vremea aceea.

În numărul de 1 Mai 1922, poeta de prestigiu, Elena Farago, sub pseudonimul ei literar, **Fatma**, a publicat frumoasele „vorbe de îndemnuri“:
„**În umbră zace lașul ce tremură la gîndul
Că drumul înspre luptă nu-i tocmai printre flori,
Noi mergem spre lumină în ea încrezători —
Curaj, în drum nici unul nu rupe rîndul!**“

România muncitoare, apărută la 1 ianuarie 1902, n-a viețuit decît pînă la 9 iunie, același an, în total 23 de numere. Ea a fost mai mult o publicație teoretică și literară. Or, mișcarea muncitorească a cunoscut atunci o continuă creștere și a simțit nevoia unui ziar revoluționar, care să cuprindă și articole teoretice, politice și de luptă.

...Ceea ce a fost **România muncitoare**, apărută în 1905 (seria a II-a), care a trăit zece ani...

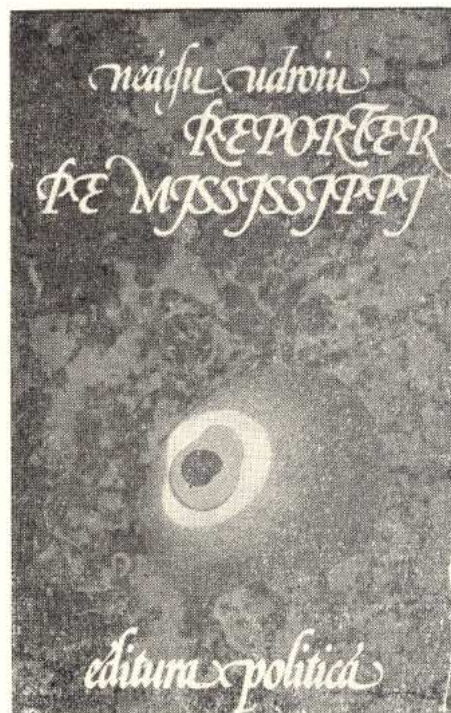
În timp ce se estompează amintirea acelora care la sfîrșitul veacului trecut încetau să mai creadă în istoricul rol al proletariatului din România, amintirea grupului purtător de steag de la începutul veacului nostru apare tot mai mult în plină lumină. Acei muncitori și intelectuali militau în continuare pentru aplicarea învățăturii marxiste la realitatea vieții noastre sociale, lansînd și răspîndind lozinca de foc: **socialismul nu moare!**

ION FELEA

² — Alexandre Etienne Millerand (1859—1943) socialist francez, a intrat la sfîrșitul veacului trecut într-un guvern burghez. A fost exclus din Partidul Socialist Francez.

NEAGU UDROIU:

REPORTER PE MISSISSIPPI

Ilustrat de o serie de scriitori de prestigiu și gazetari de marcă, reportajul are o bună tradiție la noi. Datorită unor exigențe noi — atât ale celui ce îl scrie, cât și ale celui ce îl citește — reportajul a devenit un gen „dificil”. Aglomerarea de date, descrierea propriu-zisă a tablourilor decupate din realitate, chiar minuțioasă, atentă la detalii, considerate altă dată „carnea” reportajului au rămas pe planul al doilea. Reportajul înseamnă azi, în primul rând, reflecție, atitudine, o continuă tensiune a ideilor. Cu siguranță, Neagu Udroi, gazetar deosebit de talentat, a știut toate acestea când s-a așezat la masa de lucru. Dar, din păcate, a ști nu este totul. Prin „Reporter pe Mississippi”, Neagu Udroi a parcurs cu mult aplomb drumul de la a ști la a putea, realizând o carte de reportaj care îl reprezintă cu succes. Observațiile culese direct de la sursă îi servesc autorului pentru a contura imagini pregnante ale vieții social-politice, economice, culturale americane de astăzi, cartea fiind un fel de jurnal de bord al călătorului pasionat de investigații de tot felul, de a cerceta dimensiunile unei lumi și ale unei realități cu instrumente proprii spre a nu fi înșelat de aparențe, de un înveliș deseori prea multicolor pentru a distinge culoarea reprezentativă. Ochiul atent al reporterului alege pentru noi eșantioane din realitatea americană, care vorbesc prin ele însele; trecerea de la un subiect la altul se face cu dezinvoltură, fără ca unitatea cărții să sufere. Imaginile

Americii propuse de Neagu Udroi sunt caleidoscopice, dar mișcarea lor, datorită condeiului bine strunit este înceată, bine dozată, așa încât îmbinarea lor — ca a bucățelelor de sticlă din atât de simplul instrument — conduce la reale armonii vizuale.

„Reporter pe Mississippi” este cartea unui autor fără idei preconceptuate despre Statele Unite ale Americii, dar bine informat despre ele. Aceasta îl ajută să se miște cu ușurință într-un univers eterogen, dar interesant, să pună întrebările care se justifică cel mai mult, să caute răspunsurile cele mai plauzibile și apropiate de adevăr. Spiritul lucid, obiectiv este pretutindeni prezent în paginile cărții.

Fie că este vorba de „obsesia albă”, de cifrele impresionante ale consumului de metal, de tonele de gunoi și resturi menajere ce cresc în progresie geometrică în marile orașe, de activitatea clinicii Universității din Minnesota, de Piața Franceză din New Orleans, de muzee de artă etc., Neagu Udroi găsește modalitățile adecvate de a capta atenția cititorului. Voi semnala ca pe o certă reușită stilul cărții, semn că autorul a știut să întrebuinteze o peniță fină care i-a permis cu o frumoasă consecvență, nuanțarea și potențarea ideilor... „Reporter pe Mississippi” și-a găsit locul între aparițiile editoriale de prestigiu din domeniul reportajului.

FLORIN COSTINESCU

COLECȚIA „REPORTER XX“

Gestul Editurii „Junimea“ de a publica o nouă colecție, „Reporter XX“, ni se pare mai mult decît meritoriu. Deoarece „genul a prins“ după cum se exprima F. Aderca cu aproape cincizeci de ani în urmă, editura amintită reînvie o tradiție în publicistica românească. Această nouă serie de carte își propune să cuprindă note de călătorie, interviuri cu oameni de seamă ai culturii și științei românești și de aiurea, reportaje etc. Colecția „Reporter XX“ își are justificarea, determinată fiind de o realitate de necontestat: informarea cititorilor, setea de a cunoaște tot ce se întîmplă în jur. Cărțile publicate pînă acum confirmă pe deplin strădania editurii, sînt reușite ale genului, nu de puține ori excelente. Prin prezentările de față nu facem altceva decît să prețuim cum se cuvine prestigioasa editură ieșeană, pe cei care ne transmit neodihna lor în forme publicistice.

Fiind la început de drum, nu ne rămîne decît să urăm colecției „Reporter XX“ viață lungă, măcar pînă-n secolul viitor.

ALEXANDRU STARK:

DAȚI-MI VOIE SĂ VĂ ÎNTREB!

O carte de interviuri devine cu atît mai interesantă cu cît interlocutorii poartă cu ei o bogată experiență de viață, iar chestionarea oferă cadrul mărturisirii. În ultima sa carte, **Dați-mi voie să vă întreb!** (Editura Junimea, 1976), Alexandru Stark ne avertizează, încă de la început, că eroii „au o viață atît de bogată, încît n-ar ajunge nici cărți întregi să o epuizeze“. Misiunea reporterului are în acest caz un grad sporit de dificultate, pe care volumul de față reușește să o depășească, însă, apelînd la tonul confesiunii ori al meditației, aduce în fața cititorului aspecte inedite din viața și activitatea celor intervievați.

Mai mult, interviurile au structuri diferite după cum sînt și eroii cărții. Ce ni se pare deosebit, în acest volum, este unghiul aparte din care este abordat genul, precum și o anume dinamică a întrebărilor. Alexandru Stark întîmpină interlocutorul cu siguranță, de aici și pregnanța, acuitatea unor întrebări, care lipsesc cartea de monotonie.

Volumul se subintitulează „amintiri despre amintirile altora“, ceea ce trimite cu gîndul la lungi confesiuni. Nu se întîmplă așa ceva, aceste călătorii în timpul trecut reușesc să apropie personajele de inima noastră.

Măiestria reporterului se vede atunci cînd, prin ochean propriu, descoperă fapte mai puțin știute despre interlocutor, le intuiește clar personalitatea, fixîndu-și o atitudine față de ea. Cu Geo Bogza

interviul devine insolit, deoarece maestrul exprimă prin scris ceea ce vrea să comunice: „Dacă nu pot spune în scris — înseamnă că nu am ce spune. Și dacă nu am ce spune, de ce să vorbesc?“ Cu Henri Coandă, Petre Constantinescu-Iași, Șerban Cioculescu, George Macovescu ori Nicolae Topor, să enumerăm doar cîțiva din cei întrebați, dialogurile devin sentimentale, adică mai aproape de suflet. Curioasă și interesantă în același timp este comportarea autorului față de un alt reporter: Brunea-Fox. Alexandru Stark tace („lingă acest bătrîn frumos și dezlănțuit, întrebările tale nu-și găsesc loc“), nu pune nici o întrebare, Brunea-Fox vorbește. Este adevărat: „cînd zeii vorbesc muritorii tac“. Apoi îl întîlnim pe Grigore Moisil — iubind poezia în matematică, pe C. Daicoviciu — confesîndu-se ori numai adăugînd încă ceva la cunoștințele noastre de istorie. Amintirile devin vii, apropiate de noi.

Ultima parte a cărții purtînd titlul **Interviuri cu iz amar**, este un apendice care rămîne o propunere pentru un model de a face ancheta.

Cartea prezintă cîteva elemente definitorii pe care autorul încearcă și reușește să le susțină, dintre care se desprind: sinceritatea și spontaneitatea.

Strădania autorului de a aduce în fața cititorilor fapte semnificative din viața unor personali-

tăți este meritorie. Volumul de care ne-am ocupat este deosebit de interesant prin felul în care este abordat genul; încă din prima filă, într-un **intervi**u comod, autorul spune explicându-se: „Prefer instantaneele, ezitățile, (...) sclipiri care depă-

șesc zidul discuțiilor cu întrebări fortuite sau răspunsuri inexistente, aliniate după capriciile unei țineri de minte mai mult sau mai puțin exactă”.

GH. PĂRJA

GRIGORE ILISEI:

STAMPE EUROPENE

Noua carte de reportaje a lui Grigore Ilisei, **Stampe europene**, atrage atenția, în primul rând, printr-o arhitectură mai puțin obișnuită, prin sincopearea aproape regulată a însemnărilor sale care nu dă nicidecum, însă, o tentă rigidă structurii cărții. Dimpotrivă. Ea constituie, fără îndoială, o tehnică abilă, un mod de captare ciudată a cititorului pe perioada citirii ei; ne relevă, în același timp, folosirea cu multă dibăcie de către autor a suspansului. E, într-un fel, o „cursă” pe cât de transparentă, pe atât de utilă celor care parcurg acest volum. Această orchestrare aparte a materialului imprimă reportajului un anumit ritm. **Stampele europene** ne dezvăluie un spirit meditativ, riguros, de o discreție, chiar și aparentă, mai greu depistabilă în arsenalul acestui gen publicistic. În consecință, nu avem de-a face cu consemnarea imediată, caldă, nudă a evenimentelor, a faptelor; reporterul ieșean își „pritocește”, își filtrează impresiile, detașându-se, reușește să dea la iveală acel aspect asupra căruia forța de eroziune a timpului acționează mai puțin. Pe reporter îl interesează gestul ca atare, altfel spus, ceea ce rămîne după consumarea faptului, a evenimentului surprins. Toate acestea, firește, fără să diminueze autenticitatea, prospețimea realității. Poate și acest mod de abordare este un secret care determină reportajul să supraviețuiască, nu doar în pagina de ziar, ci și între copertele cărții.

Microreportajele cărții dispun de o individualitate destul de precis conturată. Bunăoară, textul ce urmează: „Lectura ziarului e o îndeletnicire pasionantă pentru locuitorii Bratislavei. Jurnalul se citește, ca și la noi, în tramvai, pe stradă, în încălțuri de lume, în magazine, în restaurante, baruri, hoteluri, în parcuri. (...) Din această pa-

siune, tipică pentru omul modern, s-a ivit acel original club al presei, din orașul vechi, de lângă turnul galben de pulbere. (...) Rătăceam prin orașul vechi, și cînd să trec Mihalska Brana (Poarta Mihăileană) am zărit jos, cam la 10 metri, o grădină, o grădină între ghizdurile de piatră, un fel de stranie fîntînă. Bătrîni cu mustăți stufoase, ca în timpul imperiului, puștani cu obraz curat de porțelan, fete cu mini, bărbați de vîrstă mijlocie, stăteau pe scaune de plastic și citeau ziare, reviste, unele mai noi, altele mai vechi. (...) Am stat acolo un ceas, dar prezența și curiozitatea mea nu au tulburat cu nimic acest ceremonial modern, repetat în fiecare zi frumoasă în miezul Bratislavei medievale”.

Microreportajele se prelungesc unele într-altele, se implică, se intercondiționează. Mai mult, adesea, consemnările din acest traseu european sînt împănate cu elemente comparative din alte țări, neincluse în trama cărții. Un singur exemplu: „Iar îmi vine în minte Veneția. Primăria Stockholmului are ceva din aerul Domurilor italiene. Chiar și gustul pentru sistemele galactice și acoperișuri de culoarea otăvilor brumate, aștri de bronz, mitre episcopale daurite...”. Neîndoielnic, „Stampele europene” alcătuiesc o carte de reportaj cu multe momente incitante, plămădită cu migală, într-un stil viu, colorat. Deși unele rezerve — referitoare la metaforizarea uneori excesivă sau, pe alocuri, la reliefaarea amănuntului în detrimentul ansamblului — se pot formula, volumul îl recomandă pe Grigore Ilisei, o dată în plus, ca pe un povestitor, comentator sensibil și avizat.

MIHAI OGRINJI

DORIN TUDORAN, EUGEN SECELEANU:

MARTORI OCULARI

Volumul de reportaje **Martori oculari** se înfățișează ca o scurtă lecție de cinste. Adevărul nu se poate afla pe furiș. El pretinde gazetari cu dinți de oțel, care mușcă din realitate ca dintr-un măr.

Textele, unele suculente, altele scrise „strîns”, degajă o deliberată evitare a pedanteriei; morală rămîne intrinsecă faptului și nu e fluturată triumfător, ca o panglică colorată. Din care pricină

și citim cu plăcere relatări despre lucruri — mici sau mari — care au fost, dar care ar putea tot așa de bine să ne lase indiferenți. Așa au descoperit „martorii oculari” cauza supraviețuirii reportajului, în dreptul clipei de a avea o istorie.

Ținărul Dorin Tudoran se simte excelent într-un spațiu reportericesc dominat de crezul său poetic: „Cu gheața lumii pururi înfiptă în me-

ninge", apărînd ca un gazetar matur, scăpat neatins din găoacea cuvîntului aromitor. Eugen Seceleanu, autor de forță, de franchise, pune reportajul în termenii anchetei, trecînd de la impresie la verdict, considerîndu-și cititorul virtual partener în emiterea judecății. Se produce astfel o deturnare în sens pozitiv a tehnicii reportajicești, autorii devin implicați în propriile texte pînă la identificarea cu instanța etică supremă — bunul simț al colectivității.

Deontologia gazetărească respectată cu sfințenie: oamenii sînt lăsați să spună exact ce cred, cum gîndesc și cum vorbesc; se intervine însă prompt în desfășurarea actului publicistic, metodă ce neagă refularea individualității ziaristului, tehnică aparținînd interviului verité, inimitabil uzitată de Monciu-Sudinski. „Rîciiți” puțin, oamenii spun, spun lucruri formidabile, cu o liniște care te în-

gheață, și un Gheorghe Goina, președinte de C.A.P. poate fi propus ca un model greu de atins și pentru oameni cu mult mai înalte ambiții. Gazetarii inteligenți care sînt Tudoran și Seceleanu nu-și permit să uite nimic, căci adevărat grăia Dumitru Dumitru: „Nu e cinstit să duci cu tine în pămînt prea multă viață”. Reporterii nu acceptă să rămînă datori vieții cu nici o fărîmă de adevăr. Așa cum Natalia Săvescu, eroină a cărei parte de viață n-a fost prea îndulcită, n-a avut niciodată datorii.

Ne așteptam să găsim și fisuri sau inabilități gazetărești. Ele desigur există. Dar culmea e că autorii cărții au întotdeauna dreptate. Și unor oameni care au dreptate n-ai ce le face.

MIHAIL GROZA

Atenție!

ÎNNOIȚI-VĂ ABONAMENTELE

LA

„PRESA NOASTRĂ”

PE ANUL 1977

Abonamentele se fac prin oficiile poștale și difuzorii obștești, prin factorii poștali.

În București, revista „Presa noastră” se poate cumpăra de la:

- standul Academiei „Ștefan Gheorghiu”;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Universității;
- magazinul de difuzare a presei din str. Doamnei nr. 5;
- magazinul de difuzare a presei din Bd. Magheru nr. 18;
- magazinul de difuzare a presei din Piața Palatului;
- magazinul de difuzare a presei de pe peronul Gării de Nord;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Kogălniceanu;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Romană.

- Costul unei reviste: 5 lei
- Costul unui abonament anual: 60 de lei

CERCETAREA PROCESULUI DE COMUNICARE DE MASĂ

Lucrarea colectivă „Sisteme parțiale de comunicare”*, editată de Centrul de studiere a presei din cadrul Institutului de literatură și tehnici artistice de masă din Bordeaux, oferă o sinteză a cercetărilor întreprinse în ultimii ani în Franța, asupra procesului de transmitere și receptare a informației, asupra mijlocului de emisie, asupra condițiilor socio-economice de producție și difuzare a mesajului presei. Deoarece acest inventar de probleme nu poate fi exhaustiv, iar studiile înglobate în culegerea de față se referă la domenii specifice ale procesului de comunicare, s-a considerat necesară — explică autorii — utilizarea în titlul lucrării a termenului parțial. Acesta arată atât nivelul actual metodologic, cât și limitarea voluntară a cimpului de studiere a realității, în mod obiectiv circumscriș și determinat a studiilor cuprinse în lucrare. Folosirea cuvântului sistem vrea să exprime grija fiecărui cercetător de a realiza o analiză coerentă, de a elucida modalitățile concrete de structurare și funcționare a subansamblelor fenomenului de comunicare de masă și mai puțin de a elabora un sistem explicativ global.

Odată cu aceste precizări este relevantă orientarea de principiu a tuturor cercetărilor reunite în volumul de față. Se pornește de la concepția că procesul de comunicare nu poate fi înțeles și explicat în afara unor referiri precise la sistemul social-politic și cultural în interiorul căruia funcționează mijloacele de informare de masă. Este o poziție generatoare de teze, demonstrații, analize semnificative pentru o interpretare obiectivă a rolului și funcțiilor presei.

Astfel, este analizat din multiple unghiuri modul de acțiune și influență al mijloacelor de comunicare în sistemul social al societăților occidentale. Primul studiu, semnat de Oliver Burgelin își propune o radiografiere a pieței mesajelor din Franța, unde, la ora actuală, există monopol absolut (sau cvasi absolut) pentru televiziune; concurență de tip oligopolistic pentru cea mai mare parte a publicațiilor cotidiene și periodice și concurență de tip tradițional, relativ marginală, a difuzării mesajelor pentru edițiile de lux. Oligopolul (piață în care nu există decât câțiva vânzători în fața unor numeroși cumpărători) este deci forma preponderantă pentru întreaga strategie a cererii și ofertei mesajelor din Franța. În aceste condiții, arată Burgelin, relația dintre oligopol, public, realizator și editor se poate exprima în următorii termeni: activitatea oligopolului va fi determinată de cererea publicului iar activitatea realizatorului va fi determinată de cererea editorului. Apare în circuitul social al mesajului (culegere, înmagazinare, difuzare) un element care guvernează întreaga acțiune a oligopolului și editorului, de fapt două expresii diferite ale aceluiași actor sau super-actor social, foarte greu de despărțit în practică, așa după cum și realizatorul și publicul alcătuiesc un sistem. Profitul, arată autorul, determină în ultimă in-

stanță conținutul comunicațiilor de masă în ansamblul lor, precum și tipologia mesajelor, fiecare tip corespunzând unui anumit fel de strategii și contrastrategii. Oliver Burgelin nu uită să includă în acest circuit și interesele de ordin politic care condiționează mesajul comunicațional în Franța.

„Comunicare și dezvoltare”, un studiu bine documentat, semnat de Robert Escarpit, furnizează o serie de date, elemente concrete care vor să înlăture legenda concurenței audio-vizualului cu mijlocul de comunicare tipărit sau, mai exact, să demonstreze ideea complementarității presei audio-vizuale cu presa tipărită.

La scară mondială nu este deloc evident că mijloacele audio-vizuale sînt pe cale de a elimina sau a înăbuși mijloacele tipărite, deoarece radioul s-a dezvoltat între 1961 și 1966 cu 36%, iar televiziunea cu 55%. În aceeași perioadă presa tipărită a crescut cu 6%, procent cu totul remarcabil și superior sporului mediu înregistrat în prima jumătate a secolului al XX-lea. Între 1950—1971 producția mondială de carte s-a dublat ca titluri și s-a triplat în ceea ce privește numărul de exemplare. Analiza la scară națională a expansiunii radioului și televiziunii evidențiază faptul că țările în curs de dezvoltare dau o mai mare atenție rețelei audio-vizuale, în timp ce în țările dezvoltate este favorizată expansiunea presei tipărite. Acest fenomen este explicabil, arată Escarpit, datorită faptului că atunci cînd se investește un dolar în economie, el se poate traduce imediat în tranzistori și televizoare, dar nu se traduce decît cu un decalaj de mai mulți ani în alfabetizare, școlarizare, deci în lectură și în posibilitatea de lectură. Este una din explicațiile rămîinerii în urmă, într-o oarecare măsură, a presei tipărite față de extinderea audio-vizualului, dar considerăm că absolutizarea sa este de natură să îngusteze mult înțelegerea cauzelor evoluției vertiginose a radioului și televiziunii, preferinței publicului pentru aceste mijloace de comunicare.

Cercetarea structurală a limbajului presei, descrierea principiilor și metodelor analizei de conținut a presei fac obiectul articolului „Presa și comunicarea verosimilă”, de Jules Gritti. În câteva studii se analizează raportul presei cu comunicarea pedagogică, rolul radioului și televiziunii în educația copiilor și adulților, psihosociologia cititorului, radioascultătorului și telespectatorului.

Ultimul studiu, avînd valoare de concluzie pentru volum, stabilește câteva coordonate ale sistemului științific al comunicării de masă. Charles Bouazis distinge în cadrul comunicării, caracterizată ca o disciplină de frontieră, două tipuri de operații: constituirea unui mesaj din punct de vedere semantic semnificativ și specific și transmiterea mesajului elaborat către un receptor determinat. Aceste două principale obiective ale teoriei comunicării sociale menționate de Charles Bouazis stau la baza definirii comunicării drept știință a semnificației. Obiectul acestui sistem științific este discursul social care articulează date materiale asupra funcționalității codurilor sociale.

VICTORIA ILIESCU

* Systèmes partiels de communication, apărută sub redacția lui Robert Escarpit și Charles Bouazis, Editura Mouton, Paris, 1972.

INTRODUCERE ÎN FOTOGRAFIA DE PRESĂ*

Un nou volum apărut recent la Praga lărgeste aria tematică a seriei manualelor de ziariști editate de Organizația Internațională a Ziariștilor — prin abordarea domeniului de mare interes al fotografiei de presă. Autorul lui — cehoslovacul Petr Tausk — practician și teoretician al fotografiei este cunoscut în lumea specialiștilor prin cele câteva lucrări fundamentale cu care a îmbogățit literatura de tehnică și artă fotografică din țara sa. Ultima sa carte însă, editată într-o limbă de largă circulație — engleza — se adresează cu precădere specialiștilor de peste hotare. Într-un număr relativ mic de pagini (o sută) ea prezintă o imagine de ansamblu asupra subiectului, pe care-l abordează din unghiuri de vedere variate. Astfel, primul capitol al lucrării se referă la acele caracteristici generale ale fotografiei care îi determină folosirea în scopurile presei și anume: natura documentară a fotografiei și potențialul ei obiectiv de informare, concizia limbajului fotografic și implicațiile ei asupra presei, diferența de funcție dintre alb-negru și color în raport cu necesitățile mesajului ziaristic, obligațiile de ordin deontologic care decurg din veridicitatea imaginii fotografice și implicațiile sociale ale reproducerii fotografiei în presă. Capitolul următor oferă sfaturi tehnice, prezintă date complete asupra echipamentului care stă la dispoziția fotoreporterilor atât pentru luarea imaginii cât și pentru laborator, asupra parametrilor de funcționare ale principalelor tipuri și mărci de aparate, precizează criteriile de alegere a aparatului, în funcție de scopul urmărit.

În continuare cartea prezintă de-a lungul mai multor capitole o imagine completă a dezvoltării fotografiei de presă în perspectiva ei istorică, prin analiza etapelor pe care le-a parcurs de la apariție pînă astăzi, prin confruntarea permanentă a stadiului dezvoltării tehnice cu aportul creator al oamenilor. Nepierzînd nici un moment din vedere faptul că cercetarea istorică nu poate fi un scop în sine, ci un mijloc cu adevărat științific de a scruta viitorul, autorul descoperă din investigația trecutului și a prezentului tendințele fenomenului, pînă la desprindere concluzii privind activitatea de perspectivă.

Proiectată pe fundalul istoriei generale a fotografiei și mai ales a istoriei presei, dar stabilită pe baza termenilor săi proprii de referință, perioadizarea propusă de autor împarte istoria fotografiei de presă în trei mari etape. Prima (1839—1880) — am putea-o numi „preistoria“ fotografiei de presă — cuprinde de fapt perioada de început a fotografiei cu invențiile și căutările care au făcut posibilă reproducerea fotografiei în presă. Prima fotografie a apărut la 4 martie 1880 în „New York Daily Graphic“, acest moment marchează începutul istoriei propriu-zise a fotografiei de presă, al perfecționării, răspîndirii și afirmării ei ca o componentă importantă a ziaristicii. Dezvoltarea fotografiei de presă în perioada, relativ lungă, dintre anii 1880 și 1939 înregistrează o creștere a spațiului și a importanței acordate fotografiei în presă, culminată cu apariția revistelor ilustrate în care fotografia are prioritate asupra textului. Ritmul, evoluind la început lent și ezitant, s-a accelerat către sfîrșitul

perioadei, cunoscînd un puternic avînt. Ultimii 30 de ani — cea de-a treia perioadă analizată — au adus multe schimbări în situația fotografiei de presă. În țările capitaliste, din cauza concurenței televiziunii în domeniul reclamei și a scumpirii procesului de tipărire, multe reviste cu o contribuție importantă la dezvoltarea fotografiei de presă au fost nevoite să dispară. Pe de altă parte, presa socialistă, practic independentă față de capriciile reclamei și-a urmat calea proprie. Aici locul senzaționalului este luat de orientarea spre sobrietate și seriozitate. În consecință s-a evidențiat faptul că o anumită sobrietate în concepția despre fotografia de presă este mult mai eficientă decît permanenta goană după unghiuri noi cu orice preț.

Un capitol special al manualului abordează principalele genuri — delimitate după criteriile tematice și tehnice specifice — din punctul de vedere al exigențelor unui nivel de eficiență profesională adecvat. Astfel, fotografia de viață, genul cu potențialul epic cel mai înalt, este în același timp cel mai indicat pentru scene panoramice și codificarea mesajelor cu o complexitate considerabilă. În același timp compoziția și eliminarea elementelor care disturbă este mai ușoară cînd imaginea cuprinde un număr mic de oameni. Fotografierea unor scene largi este o muncă dificilă care cere experiență, respectarea condiției ca toți protagoniștii să se afle la locul potrivit.

Deși există o multitudine de posibilități în funcție de împrejurări, rămîne general valabilă obligația fotoreporterului de a înzestra mesajul cu o claritate suficientă și de a aborda diferitele evenimente în funcție de tipul lor fotogenic. De pildă, șarjele de oțel sînt subiecte ideale pentru fotografii în culori, domeniul sportului — unul dintre cele mai fotogenice — cere prezență de spirit și promptitudine în reacții, cel al teatrului și concertelor — capacitatea de a selecționa o imagine agreabilă și expresivă, în același timp, a gestului.

Portretul — gen bine stabilit al fotografiei de presă, prezintă la rîndul lui posibilități de abordare dintre cele mai variate, în funcție de scopul urmărit. Atunci cînd este vorba de o personalitate prominentă accentul se pune desigur pe caracteristicile personale și trăsăturile faciale, alegîndu-se momentul cînd expresia reflectă trăirea proprie, este animată, spre deosebire, de pildă, de cazul indivizilor care reprezintă un grup social sau etnografic la care interesează tocmai trăsăturile generale, comune întregii colectivității, sau de portretele de femei (care subliniază frumusețea fizică), de cele ale celebrităților din diferite domenii și ale copiilor, cu cerințele lor specifice.

Celelalte genuri de bază ale fotografiei de presă — peisajul cu toate particularitățile sale determinate de tema aleasă (domeniul agricol sau industrial, problema integrării omului în peisaj ș.a.), arhitectura, studiul de natură, stilul de viață, reportajul format dintr-o succesiune de secvențe fotografice — sînt abordate, de asemenea, cu aceleași referiri la o gamă variată de situații concrete. Fără pretenția de a da soluții pentru toate împrejurările în parte, autorul urmărește și reușește să-și înarmeze cititorul cu acele criterii de orientare și repere absolut necesare în practica profesională.

Intrucît scopul și conținutul fotografiei de presă nu este determinat numai de capacitatea, preferin-

* Petr Tausk — An introduction to press photography, Edited by the International Organisation of Journalists, Prague, 1976 (93 p. 33 p ilustrații).

țele și stilul de prezentare al fotoreporterului, ci și de nevoile publicului căruia îi este destinată, analiza modului de folosire a fotografiei în structura ziarelor, revistelor și cărților, ocupă în manual un loc important. Circulația ilustrației în presa cotidiană atinge cifre de ordinul milioane. În funcție de importanța ziarului, circulația imaginii se înscrie între câteva mii și milioane de exemplare pe zi. În aceste condiții reproducerea unei singure fotografii constituie un eveniment de o semnificație socială majoră cu toate că în cazul cotidienei cuvântul tipărit este, firește, mult mai important decât fotografia. Criteriul de bază al alegerii materialului fotografic este unul funcțional: informația fotografică suplimentează informația și comentariul verbal. Presa cotidiană — arată autorul manualului — acordă preferință fotografiilor care descriu evenimentele. Aici rapiditatea procurării ilustrației fotografice este decisivă. Pe lângă aceste atribute, fotografia de presă trebuie să respecte și cerințele tehnicii de reproducere. În general, se preferă fotografiile care nu creează dificultăți prea mari în privința nuanțelor și detaliilor. De aceea, fotoreporterul trebuie să evidențieze punctul focal de interes care ocupă cea mai mare parte a imaginii. În funcție de scopul urmărit, de temă și profilul publicației, fotografia de presă capătă anumite trăsături particulare. De pildă, coloanele pe teme de literatură au fotografii menite să creeze cititorului o dispoziție emoțională; fotografia pentru suplimente presupune un nivel estetic mai înalt ș.a.m.d.

Spre deosebire de cotidiene, la revistele ilustrate fotografia reprezintă elementul predominant (în relația cu textul) dintre cele două tipuri de reviste, săptămânale și lunare, cele dintii au cunoscut până de curând un succes record. Din cauza exodului reclamei din presă spre televiziune, în ultima vreme situația s-a schimbat. Faptul se resimte mai ales în S.U.A. În Europa de vest, unde săptămânalele aveau o circulație relativ mică, impactul televiziunii nu a luat până în prezent proporții critice. Cea mai bună situație există în Franța, unde „Paris Match” rămâne fără rival printre celelalte săptămânale, iar cea mai „neagră” — pare să fie aceea din Marea Britanie, unde principalele săptămânale — „Picture Post” și „Illustrated” și-au încetat apariția de câțiva ani. Un avantaj incontestabil pentru fotografia săptămânalelor ilustrate îl reprezintă folosirea rotativei cu fotografierea, care dă posibilitatea unei reproduceri mai de calitate a nuanțelor fine. De asemenea, periodicitatea permite o alegere a fotografiei mai principală și deliberată decât în cazul hotărârii de ultimul minut a editorului de cotidian, astfel încât să sugereze o reflecție mai serioasă și o viziune mai sobră a cauzelor și implicațiilor.

Spre deosebire de săptămânale care acoperă de obicei o zonă largă de interes, ilustratele lunare se orientează spre o categorie mai specializată a publicului. Statisticile indică aici predominanța publicului feminin. Numeroase reviste destinate femeilor tratează subiecte de gospodărie, decorații interioare, iar unele dintre ele și-au dobândit chiar o faimă mondială, ca de pildă publicația americană „Vogue”; de asemenea, foarte răspândite sînt revistele destinate tineretului și cele referitoare la călătorii. Din ultimă categorie „National Geographic” a apărut fără întrerupere din secolul al XIX-lea și până în prezent. În cazul lunarelor, calitatea reproducerii este și mai importantă. De aceea, multe reviste folosesc tehnica rotativei și a fotografierei precum și o hîrtie de calitate superioară. Interesul

pentru fotografia color atrage noi obligații pentru găsirea căilor și mijloacelor de a atinge o calitate optimă a reproducerii. Concluzia specialiștilor ar fi că litografia offset color răspunde cel mai bine atît criteriului calitativ cît și celui economic.

Deși situația actuală a fotografiei în presă înregistrează în unele privințe un regres față de perioada precedentă, concluzia la care ajunge autorul în urma analizei evoluției trecute și prezente a fenomenului, este optimistă în privința perspectivelor ei. Argumentele sînt convingătoare. Televiziunea, care după cel de-al doilea război mondial ocupă un loc din ce în ce mai important în prezentarea informației ilustrate despre evenimentele curente, a obligat revistele să schimbe cite ceva din concepția lor. Dacă televiziunea urmărește să aducă știrile cele mai proaspete, producția revistelor se orientează spre o aprofundare a informațiilor despre aceleași evenimente și, din ambele puncte de vedere, al textului și fotografiei, relatarea va fi mai detaliată, iar comentariul mai informat. Deși atracția pe care o exercită televiziunea reduce în mare măsură timpul rezervat citirii ziarelor, revistelor și cărților, ea le aduce totuși și unele servicii, stîrnind interesul publicului pentru completarea informației. Această situație pune în fața conducătorilor revistelor moderne exigențe sporite în privința orientării care trebuie să fie precisă, exactă și eficientă. O practică din ce în ce mai răspîndită este sondajul cititorilor și aplicarea rezultatelor analizei în scopul atragerii unui număr cît mai mare de aderenți din rîndul tinerei generații, pentru că numai în felul acesta se poate spera în păstrarea pentru multă vreme a atașamentului cititorilor. Exemplul dat în acest sens este foarte grăitor. Directorul revistei americane „National Geographic” consideră ca cel mai mare succes al său faptul că în ultimii cinci ani, datorită alegerii corecte a conținutului și a bunei orientări a publicității, a redus media de vîrstă a abonaților de la 43 la 39 de ani. În captarea interesului tinerilor un rol considerabil îl joacă fotografia de presă. Dar, subliniază autorul, trebuie avut în vedere că nivelul cultural vizual al tineretului de astăzi este mai ridicat decît cel al generațiilor mai vechi, la aceeași vîrstă. De aici exigențe sporite față de calitatea fotografiei. Se pare că nu peste multă vreme nu va mai fi suficient pentru o fotografie dintr-o revistă ilustrată faptul că aduce o informație, fără a avea în același timp o valoare artistică și creatoare. Educația vizuală exercitată prin televiziune va conduce astfel la o dezvoltare calitativă a fotografiei de presă, și în mod corespunzător, la o creștere a cerințelor față de nivelul de calificare al fotoreporterului.

În condițiile revoluției tehnico-științifice, popularizare științei va depinde într-o măsură mult mai mare de fotografie decît până acum.

Interesul crescînd pentru informația ilustrată îndreptățește cele mai optimiste opinii privind viitorul fotografiei de presă. Cu atît mai utilă devine, dintr-o asemenea perspectivă, cartea lui Petr Tausk pentru aceia care urmează să concure la întruchiparea acestui viitor — fotoreporteri și cadre de conducere din domeniul presei.

Confirmînd parcă încă o dată justetea aprecierilor privind valoarea informativă și artistică a fotografiei de presă, ilustrația — bogată și riguros selectată — constituie ea însăși un punct de atracție al acestei cărți.

SUMARUL NUMERELOR REVISTEI „PRESA NOASTRĂ” PE ANUL 1976

Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, de participanții la Conferința Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri (nr. 4, pag. 1)

— Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, de promoția de absolvenți 1973—1976 a Facultății de ziariștică, Academia „Ștefan Gheorghiu” (nr. 7, co-perta a II-a)

— Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, de participanții la Adunarea festivă consacrată „Zilei presei române” și celei de-a 45-a aniversări a apariției primului număr al „Scintei” (nr. 8, pag. 1)

ÎN ACTUALITATE

Constantin Florea : Caracterul constructiv și dinamismul politicii externe a României socialiste (nr. 1, pag. 3—4).

Marian Dumitrescu : Cincinalul revoluției tehnico-științifice (nr. 1, pag. 1—2).

Neagu Udroi : Educația patriotică, revoluționară a tineretului (nr. 2, pag. 1—2).

Szücs Olga : Exigențele și răspunderile activității noastre (nr. 2, pag. 3—4).

Mircea Moarcăș : Eveniment de referință istorică în procesul dezvoltării și întăririi statului nostru socialist (nr. 3, pag. 1—3).

Constantin Marian : Cerințe ale eticii comuniste (nr. 3).

ÎN PREGĂTIREA CONGRESULUI EDUCAȚIEI POLITICE ȘI AL CULTURII SOCIALISTE : **Viorel Sălăgean** : Creșterea eficienței propagandistice a ziarului (nr. 4, pag. 5—6); **Dumitru Tabacu** : Un moment de referință pentru întreaga noastră activitate (nr. 4, pag. 7—8); **Octavian Iordăchescu** : Etica gazetarului comunist (nr. 4, pag. 8—9); **Nicolae Arsene** : Să sporim forța de convingere a fiecărui cuvânt tipărit (nr. 4, pag. 10—11); **P. Petra** : Oglindă a temeinicei activității politice (nr. 4, pag. 12—13); **Ion Agapi** : Prilej de afirmare puternică a spiritului revoluționar (nr. 4, pag. 13—14); **Szücs Olga** : Cu înaltă responsabilitate comunistă (nr. 4, pag. 14—16); **Gheorghe Pantazi** : Înaltă competență, eficiență maximă (nr. 4, pag. 16—17); **Willi Potoesnik** : Perioadele de maximă solicitare devin măsura muncii de zi cu zi (nr. 4, pag. 18—19); Dr. **Maria D. Popescu** : Cultura economică a omului modern (nr. 5, pag. 3—4); **Sofia Șincan** : Educația patriotică sarcină principală a emisiunilor radiofonice pentru tineret (nr. 5, pag. 5—6); **Nikolaus Berwanger** : Cine cunoaște trecutul înțelege prezentul (nr. 5, pag. 6—7); **C. Șova** : Argumentele convingătoare ale științei (nr. 5, pag. 7—8); **Șerban Cionoff** : Pentru un om nou, om al unei înaintate concepții științifice, revoluționare despre lume și viață (nr. 5, pag. 8—9).

Irimie Străuț : Educația prin muncă și pentru muncă, mijloc de formare a conștiinței socialiste la tînăra generație (nr. 6, pag. 31—32).

CREȘTEREA CONTINUĂ A ROLULUI FORMATIV ȘI EDUCATIV AL PRESEI

Nestor Ignat : Perfecționarea ziariștilor și pregătirea noilor generații de gazetari (nr. 7, pag. 1—2).

Ioniță Olteanu : Rolul formativ al presei economice (nr. 7, pag. 3—4).

Neagu Udroi : Formarea multilaterală pentru muncă (nr. 7, pag. 4—5).

Maria Costache : Presa în procesul de educație a femeii (nr. 7, pag. 7).

Cristian Popișteanu : Publicistica istorică, parte componentă în activitatea mijloacelor de comunicare și difuzare a culturii (nr. 7, pag. 7—8).

Ștefan Zaideş : Caracter ofensiv, combativ, informației externe (nr. 7, pag. 8—10).

Iuliu Rațiu : Noile dimensiuni ale pionieriei (nr. 7, pag. 10—11).

CREȘTEREA NIVELULUI POLITIC AL MATERIALELOR PUBLICATE ÎN PRESĂ : **Nicolae Dragoș** : Literatură despre oameni, pentru oameni; colonel **Radu Olaru** : Modelarea profilului moral-politic al omului îmbrăcat în haina militară; **Ion Chițu** : O publicistică științifico-tehnică militantă; **Rozalia Peterfi** : Misiunea social-politică a ziaristului; **Ana Fronius** : Crearea unei opinii publice active și responsabile (nr. 8, pag. 7—15).

DEZBATERI PROFESIONALE, MESE ROTUNDE

Milena Comarnescu : Intrecerea socialistă — modalități de reflectare și stimulare (nr. 1, pag. 25—28)

Cristina Constantiniu : Presa și lecția vie a istoriei (nr. 1, pag. 17—20)

Milena Comarnescu : Atenție prioritară inițiativelor născute în focul întrecerii socialiste (nr. 2, pag. 18—22)

PRESA ȘI EDUCAȚIA COMUNISTĂ : **Nestor Ignat** : Considerații despre rolul presei în educarea comunistă a masei; **Eugen Florescu** : Vocația formativă a presei române; **Ernst Breitenstein** : Despre unele probleme ale eficienței în munca de educație patriotică; **Neagu Udroi** : O presă adresată omului zilei de mâine; **Nicolae Simionescu** : Lumea satelor în paginile ziarelor; **Stelian Moțiu** : Educația patriotică a tinerei generații; **Victor Vântu** : Raportul dintre etică și publicistică; **Andrei Magheru** : Propaganda, mijloc fundamental al acțiunii politice, știință a secolului XX; **Victoria Iliescu** : Valoarea formativă a mesajului social-politic al presei; **Lajos Magyar** : Educația patriotică și internaționalistă; **Vasile Tincu** : Educarea simțului moral și moralitatea profesională a gazetarului (nr. 6, pag. 7—28); La dezbateri au mai participat : **Petre Dragu**, **Ion Pavelescu**, **Dorina Bădescu**, **Ion Șinca**, **Victor Frunză**, **Victor Vișinescu**, **Ticuța Crețu**; **Gheorghe Tăsiță** (nr. 7, pag. 15—24)

Grafica și graficul de apariție : **Ion Moja** : Proces creator continuu cu două faze și două forme distincte de lucru; **V. Botez** : Colaborarea secretariatului de redacție cu tipografii; ing. **Mihai Ioan Rusescu** : Secția „Gazete” este capabilă să execute cele mai diverse lucrări; **Mihai Maloș** : Am văzut multe lucruri bune dar și unele mai puțin bune; **Ion Drăgan** : Arhitectura ziarului, creație comună a redacției și a tipografiei; **Gheorghe Tone** : De ce machete cu codițe? De ce modificări în ultima clipă?! **Lucian Rotenberg** : ...să faci ca ziarul să nu semene unul cu celălalt; **Marin Zamfir** : Vreau să vorbesc despre paginatori...; **Traian Antonies** : Recomandări... oarecum telegrafice; **Jean Moscovici** : Aș propune o temă de discuție: garniturile de litere și varietatea lor; **Gavril Baboș** : Ziarele pot influența graficul de difuzare; **Ion Niculeanu** : Să reducem perioada de formare a specialiștilor; **Laurențiu Dragomirescu** : Să dăm meșteșugului ziaristic și tipografic importanța care decurge din marile răspunderi puse de partid presei (nr. 9, pag. 21—32).

PRINCIPIILE ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE, NORME ALE MUNCII ȘI VIETII NOASTRE : **Ion Mitrăn** : Cultivarea unui climat de înaltă responsabilitate partinică ; **Vasile Dochia** : Exigență sporită față de calitățile morale și politice ; **Elena Ionescu** : Educația viitorilor educatori ; **Ecaterina Ursuleac** : Modelarea permanentă a profilului etic și moral ; **Gheorghe Gherasim** : Disciplina muncitorească, criteriul de valoare a tuturor gazetelor ; **Constanța Niculescu** : Ziaristul comunist, un model de muncă și comportament ; **Corina Bușe** : În problemele de etică nu se poate face rabat ; **Ilie Gancea** : Întărirea continuă a principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor ; **Viniciu Gafița** : Pregătirea politică și profesională a editorului ; **Radu Dobre** : Formarea omului nou se realizează în muncă și pentru muncă ; **Ioan Stelian** : Perfectionarea permanentă a activității de educație politico-ideologică ; **Nicolae Nițescu** : Munca de educație, munca concretă, individualizată ; **Alexandru Iani** : Educația comunistă, proces cu implicații majore ; **Cornel Pilof** : Eficiența scrisului — condiție vitală de existență profesională (nr. 10—11, pag. 1—29)

FESTIVALUL NAȚIONAL : „CÎNTAREA ROMÂNIEI” : Presa și stimularea creației artistice de masă ; **Boris Buzilă** : Implicare activă în problemele culturii de masă ; **Eugen Dumitru** : Geniul inepuizabil și mereu inovator al poporului ; **Octavia Treistar** : Radioul — stimulator al activității culturale-educative de masă ; **Mihálka Zoltán** : Rolul presei în stimularea activității de masă ; **Eva Sirbu** : Alături de pasiune talentul, alături de entuziasm, meșteșugul ; **Emmerich Reichrath** : Valorificarea și sporirea potențialului de creație al maselor ; **Constantin Gheorghe** : Permanent în miezul vieții spirituale ; **Valer Chioreanu** : Creația artistică a maselor — fenomen mereu actual ; **Timotei Jurjica** : Stimularea creației oamenilor muncii ; **Constantin Lupu** : Un teatru românesc cu... mii de scene (nr. 12, pag. 1—14)

MUNCA — ȘCOALA SUPREMĂ DE FORMARE A OMULUI NOU : **Constantin Dumitru** : O linie fermă de acțiune ; **Cseke Gábor** : De la principii la fapte ; **Lidia Novac** : Intensificarea pregătirii practice a școlarilor ; **Ana Fronius** : Așa cum înveți azi, așa vei munci mâine ; **Dorina Bădescu** : Munca — instrument și scop al educației comuniste ; **Aurel David** : În cultul muncii ; **Eugen Tureschi** : Normele codului etic, repere în edificarea omului nou (nr. 12, pag. 19—26)

CUVÎNTUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

Nestor Ignat : Presa și limba (nr. 1, pag. 7—8)
Acad. prof. **Al. Graur** : Pentru o limbă unitară și corectă (nr. 1, pag. 9—10)
Prof. univ. dr. **Gh. Bulgăr** : Cuvîntul ce exprimă adevărul (nr. 1, pag. 10—12)

Eugen Florescu : Stricătorii principali ai limbii sînt oamenii care n-au nimic de spus și totuși spun ! (nr. 1, pag. 12—13)

Conf. univ. dr. **Liviu Onu** : Cum se accentuează cuvîntul „prevedere” (nr. 1, pag. 13—14)

Conf. univ. dr. **Victor Vișinescu** : Firescul pe care limba română, în evoluția ei permanentă, ni-l impune (nr. 1, pag. 14—16)

Prof. univ. **Boris Cazacu** : Presa și limba literară (nr. 2, pag. 23—24)

Mihai Stănescu : Rigori de ortografie (nr. 2, pag. 24—25)
Prof. **Mircea Handoca** : „Mult e dulce și frumoasă...” (nr. 2, pag. 25—26)

Corectitudine și accesibilitate în limbajul presei

Acad. prof. **Al. Graur** : Greșeală și corectitudine (nr. 3, pag. 9—10)

Conf. univ. dr. **Liviu Onu** : Pledoarie pentru o acțiune conjugată (nr. 3, pag. 10—11)

Ecaterina Oproiu : Pe „omenește”, nu pe „radical” ! (nr. 3, pag. 11—12)

Constantin Lupu : Prețiozități de limbaj în presa actuală (nr. 3, pag. 12—13)

Mircea Rucăreanu : Simplitatea adevărului (nr. 3, pag. 13—14)

Violeta Șurcă : Telegenia limbii române (nr. 3, pag. 14—15)

Andrei Magheru : Concizie și claritate în limbajul publicisticii radiofonice (nr. 3, pag. 15—17)

Virgil Dănculescu : Respectul pentru ideea pe care cuvîntul o rostește (nr. 3, pag. 17—18)

Ioan Chirilă : Misiunea hotărîtoare a școlii (nr. 3, pag. 18—19)

Conf. univ. dr. **Theodor Hristea** : Rolul presei în apariția și difuzarea inovațiilor lingvistice negative (nr. 3, pag. 19—22)

Ovidiu Zotta : Despre limbajul publicațiilor pentru copii (nr. 3, pag. 22)

Prof. univ. **Boris Cazacu** : Două cerințe fundamentale ale stilului presei actuale (nr. 3, pag. 27)

George-Radu Chirovici : Despre snobism... dar nu numai atât (nr. 3, pag. 28)

Lector univ. **Elena Ionescu** : Aportul presei la cultivarea limbii literare (nr. 3, pag. 28—31)

Ion Parhon : Atitudini și aptitudini în limbajul de presă (nr. 3, pag. 31—32)

Laurențiu Olan : O incursiune în zona titlurilor (nr. 3, pag. 32—33)

Conf. univ. dr. **Victor Vișinescu** : Limbajul ziaristicii economice (nr. 3, pag. 33—36)

Prof. univ. **Gh. Bulgăr** : A scrie pentru mulți înseamnă a scrie pentru multă vreme (nr. 3, pag. 36—37)

Acad. prof. **Iorgu Iordan** : Consultanți lingvistici ? (nr. 3, pag. 37—38)

Nestor Ignat : Stare de alarmă față de tot ceea ce strică și sărăcește limbajul presei (nr. 3, pag. 39—40)

Nicolae Dragoș : Teamă de neologisme ? (nr. 4, pag. 31—32)

Ion Haineș : Limba și stilul presei, disciplină fundamentală în formarea viitorului gazetar (nr. 4, pag. 32—33)

Elena Zarescu : Pro domo : Estetica rostirii (nr. 4, pag. 33—35)

Nicolae Dan Fruntelată : Patosul autentic și manufactura lirică (nr. 5, pag. 18)

Boris Buzilă : Simțul limbii (nr. 5, pag. 19—20)

Sașa Pană : Limba ce vorbim (nr. 5, pag. 20—21)

Prof. **Ioan N. Chițu** : „Performanțe” nedorite ale presei sportive (nr. 5, pag. 21—22)

Constantin Crișan : Despre limbajul presei scrise audiovizuale (nr. 6, pag. 41—43)

Corneliu Lupașcu : Drumul spre stil, un drum al cunoașterii (nr. 6, pag. 43—45)

F. Vasas : O critică publicistică — de ce nu ? (nr. 6, pag. 45)

Romulus Vulpescu : Erori sau orori ? (nr. 7, pag. 39—40)

G. I. Tohăneanu : Corectitudine și accesibilitate (nr. 7, pag. 40—42)

Nelu Ionescu : Pledoarie pentru drepturile unui cuvînt (nr. 7, pag. 43)

Lascăr Sebastian : Să depunem armele ? (nr. 8, pag. 39—40)

Dan Mutașcu : Stricătorii de limbă (nr. 8, pag. 40)

Cătinea Ralea : Pentru a ajunge la simplitate trebuie mult exercițiu și multă cultură (nr. 9, pag. 39)

Ion Văduva-Poenaru : Limbajul articolului de popularizare (nr. 9, pag. 40—41)

Tia Șerbănescu : Personal și impersonal (nr. 10—11, pag. 83)

Neagu Udroui : Unealtă și formă a spiritului (nr. 10—11, pag. 84)

Prof. univ. dr. **Gh. Bulgăr** : Realitățile actuale și exigențele limbajului (nr. 10—11, pag. 85)

PE TEME PROFESIONALE

Mihai Stoian : Ancheta socială pe micul ecran (nr. 1, pag. 29—30)

Vartan Arachelian : Cîteva considerații personale privind calitățile interlocutorului în reportajul de televiziune (nr. 1, pag. 31—36)

Illés Francisc : Suplimentul „Bihari Naplo” (nr. 1, pag. 37—38)

Milena Comarnescu : Suplimentele „Harghita” și „Maramureș” (nr. 1, pag. 38)

Dorel Dorian : Stăruitorul demers al rațiunii (nr. 2, pag. 14).

Constantin Lambă : Legătura cu terenul — cheia succesului (nr. 2, pag. 29—30).

Mircea Bunea : Să știi exact ceea ce nu știi (nr. 4, pag. 21—22).

Constantin Căpraru : Un scris calificat, de mare responsabilitate partinică (nr. 4, pag. 22—23).

Ion Manea : „Omul nostru de la fața locului” (nr. 4, pag. 23—24).

Ioan Pop : Valențele gândirii colective (nr. 4, pag. 25—26).

Cristian Popișteanu : Însemnări despre publicistica istorică (nr. 5, pag. 10—11).

Gh. Diaconu : Promovăm consecvent publicistica înaintată (nr. 5, pag. 13—14).

Maria Costache : Interviu cu redactorul șef (luat de el însuși) (nr. 5, pag. 15—16).

Mihail Cabel : Specificul reportajului radiofonic (nr. 5, pag. 31—34).

Neagu Udroi : Conspicte profesionale (nr. 5, pag. 35—36).

M. Călin : Sesizarea sensului evenimentelor (nr. 6, pag. 33—34).

Tudorel Oancea : O carte scrisă de eroii ei (nr. 6)

Mircea Ichim : Metalimbajul presei (nr. 6, pag. 40).

Pavel Pop : Elementele informativ-formative — rațiunea existenței presei (nr. 7, pag. 35—36).

Al. Cornescu : Scrisori, comentarii și altele (nr. 8, pag. 19—20).

Petrică Butuc : Profilul, structura, semnamentele publicației tabloide (nr. 8, pag. 21—28).

Radu Marian : Emisiunile de actualitate la televiziune (nr. 8, pag. 30—33).

D. Țințaru : Studioul teritorial de radio în ansamblul sistemului (nr. 8, pag. 37—39).

Lector univ. **Mircea Ichim** : Limbajul nonlingvistic al ziarului I, II, III (nr. 9, pag. 17—18 ; nr. 10—11, pag. 57—59 ; nr. 12, pag. 39—40).

Ana Barbu : Locul și rolul lectorului în procesul editorial (nr. 10—11, pag. 34—36).

Mariana Zlățaru : Conținutul marketingului editorial (nr. 10—11, pag. 37—39).

Tiberiu Stama : Contribuția presei sportive la atragerea tineretului școlar în practicarea exercițiului fizic (nr. 10—11, pag. 43—49).

Victor Botez : Cognitiv și coorientativ în formarea opiniei publice prin presă (nr. 10—11, pag. 52—56).

D. Năstase : Calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale în industria poligrafică (nr. 10—11, pag. 73—74).

Costin Ștefănescu : Presa de profil și noul an de învățământ (nr. 10—11, pag. 78—80).

Vasile Niță : Contribuția cărții social-politice la educația socialistă a maselor (nr. 12, pag. 27—28).

Mihai Florea : Concursurile cu public, act de cultură (nr. 12, pag. 29—30).

Bazil Ștefan : Cum devii externist (nr. 12, pag. 35—36).

Petru Calapodescu : Locul educației rutiere pe agenda activității de presă (nr. 12, pag. 36—37).

V. Oltean : Pregătirea profesională a librarului (nr. 12, pag. 38).

Neagu Udroi : Erskine Caldwell despre greutatea cuvintelor (nr. 12, pag. 46—48).

ANIVERSARI

V. Câmpeanu : 55 de ani de la crearea P.C.R. (nr. 4, pag. 3—4).

Ion Găleteanu : Combinatul poligrafic „Casa Sfintei” la a 25-a aniversare (nr. 6, pag. 29—30).

Ion Cumpănașu : Ziua presei române (nr. 8, pag. 2—6).

V. Câmpeanu : 23 August (nr. 8, pag. 5—6).

*** Ziua solidarității internaționale a ziaristilor (nr. 10—11, pag. 26).

L. Tarco : De ziua armatei : Ne scrie un reporter militar (nr. 10—11, pag. 64—65).

Laurențiu Dragomirescu : Ziua tipografilor (nr. 12, pag. 15—16).

Manifestări în cinstea zilei tipografilor : Ing. **Eugenia Ciubincan** : A X-a conferință tehnico-științifică în domeniul tehnicii și tehnologiilor poligrafice ;

Constanța Opreșeanu și Dumitru Năstase : Concursul profesional dotat cu trofeul „Cartea de aur” ; **Mihai Albici** : Crosul tipografilor la a V-a ediție ; **Stelian Ioan** : A doua ediție a concursului „Făclia tipografilor” (nr. 12, pag. 16—18).

PE AGENDA PRESEI JUDEȚENE

Emilian Popa (secretar al Comitetului județean Botoșani al P.C.R.) : Problematika gazetei locale ancorată în viața economică și socială a județului (nr. 1, pag. 21—22)

Alexandru Szekeres (secretar al Comitetului județean Harghita al P.C.R.) : Educarea patriotică a tineretului — obiectiv principal al ziarelor din județul Harghita (nr. 1, pag. 23—24)

Elena Georgescu (secretar al Comitetului județean Brașov al P.C.R.) : Formarea omului nou cu o conștiință înaintată, principala preocupare a publicațiilor brașovene (nr. 2).

Gheorghe Moca (secretar al Comitetului județean Galați al P.C.R.) : O importantă pirghie educațională (nr. 2, pag. 9—11)

Dorel Zăvoian : (secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R.) : Contribuția presei arădene la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii din județ (nr. 4, pag. 27—28)

Lazăr Băciucu (secretar al Comitetului județean Buzău al P.C.R.) : Un dialog mai viu, mai dinamic cu cititorii (nr. 4, pag. 29—30)

Ion Gheorghe (secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R.) : Promovarea principiilor și normelor eticii și echității socialiste (nr. 5, pag. 27—28)

Ioan Caița (secretar al Comitetului județean Satu-Mare al P.C.R.) : O presă vie militantă, o prezență activă în toate sectoarele de activitate (nr. 5, pag. 29—30)

Simion Scutea (secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R.) : Un dialog al conștiințelor, un dialog stimulator (nr. 7, pag. 27—28)

Pompei Crăciun (secretar al Comitetului județean Bistrița-Năsăud al P.C.R.) : Cuprinderea activităților cultural-artistice în paginile gazetei „Ecoul” (nr. 7, pag. 29—30)

Ion Gh. Roșu (secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R.) : Educația socialistă a maselor în gazeta „Înainte” — Brăila (nr. 10—11, pag. 60—61)

Constantin Gheorghe (secretar al Comitetului județean Olt al P.C.R.) : Munca politică de masă în coloanele gazetei „Oltul” (nr. 10—11, pag. 62—63)

ÎNVAȚĂMÎNTUL ZIARISTIC

*** Lucrarea de diplomă — act final al studenției, început al profesiei (nr. 2, pag. 31—34).

*** Preselecție la Facultatea de ziaristică (nr. 4, pag. 36).

Lector univ. **Mircea Ichim** : Aplicațiile practice : Obiective și strategii (nr. 5, pag. 37—38).

Lector univ. **Elena Ionescu** : Formarea și perfecționarea ziaristilor în concordanță cu cerințele dezvoltării sociale (nr. 7, pag. 35—36).

Lector univ. **Elena Ionescu** : Pregătirea individuală, pregătire colectivă (nr. 7, pag. 37—38).

Lector univ. **Mircea Ichim** : „Șantier” — ediție specială pentru... (nr. 7, pag. 38).

*** Practica de vară a studenților (nr. 10—11), pag. 66—72).

FILE DE ISTORIE A PRESEI

Ion Hogaș : Din publicistica teleormăneană (nr. 2, pag. 39—42).

Dumitru Tabacu : „România muncitoare“, publicație mi-litant-revoluționară (nr. 4, pag. 37—42).

Constantin Darie : Tudor Teodorescu — Braniște și pam-pletul (nr. 5, pag. 39—40).

Constantin Apostol : Presa vilceană la o sută de ani (nr. 9, pag. 34—36).

Constantin Lupu : Din tradițiile presei băcăuane (nr. 9, pag. 37—38).

Radu Sp. Haret : Spiru Haret și presa (nr. 12, pag. 41—43)

MANIFESTĂRI INTERNAȚIONALE

Lector univ. **Elena Ionescu** : Pregătirea ziaristilor din țările în curs de dezvoltare (însemnări pe marginea celui de-al II-lea Colocviu internațional de la Budapesta) (nr. 1, pag. 41—42).

* * * Al II-lea Colocviu al O.I.Z. (nr. 5, pag. 41—46).

Ion Stănculescu : Al VIII-lea Congres al O.I.Z. (nr. 10—11)

RECENZII, CĂRȚI DE ZIARISTICĂ

Dr. **Luiza Seche** : Apariția Dicționarului explicativ al limbii române (nr. 2, pag. 27).

Valeriu Râpeanu : Mesaj de trăinicie spirituală (nr. 2, pag. 37).

Victor Birlădeanu : Eseistică și literatură (nr. 2, pag. 38).

Lector univ. **Victoria Iliescu** : Despre „Sociologia radio-televiziunii“ (nr. 2, pag. 45).

Dr. **Luiza Seche** : Afirmarea potențialului creator al fe-meii în viața socială (nr. 3, pag. 41—42).

Lector univ. **Mircea Ichim** : Despre „Afișul în societatea urbană“ (nr. 3, pag. 42).

Lector univ. **Elena Ionescu** : Despre „Procese și efecte ale comunicării de masă“ (nr. 7, pag. 45—46).

Mihai Mihailiuc : Genurile publicistice (nr. 7, pag. 46).

Lector univ. **Victoria Iliescu** : Funcțiile presei, studiate la scara societății (nr. 8, pag. 43—44).

Mihai Mihailiuc : Corelații, legități, influențe în cerce-tarea de specialitate (nr. 8, pag. 44—45).

Victor Vișinescu : Despre „Scrisul și comunicarea“ (nr. 9, pag. 43—44).

I. Petrescu : Despre „Procese ale comunicației de masă“ (nr. 9, pag. 44—45).

Prof. univ. **Gh. Bulgăr** : Cartea „Istoria generală a presei franceze“ (nr. 12, pag. 44).

Constantin Crișan : Dicționarul „Presa scrisă și audio-vizuală“ (nr. 12, pag. 44—45).

REVISTA REVISTELOR

* * * : Fotografia de presă („Le journaliste démocratique“) (nr. 2, pag. 43).

* * * Știința publicisticii între teorie și practică („Publizistik“) (nr. 2, pag. 43—44).

* * * Nouă fizionomie a radiodifuziunii cehoslovace (Radio-Television O.I.R.T.) (nr. 2, pag. 44).

* * * Evoluția comunicării („Le journaliste démocratique“) (nr. 3, pag. 43).

* * * Funcția socială a mijloacelor de comunicare de masă („Le journaliste démocratique“), (nr. 4, pag. 43—44).

* * * Cibernetica, semiotica, ziaristica („Bilgarski jurnalst“) (Nr. 4, pag. 44).

* * * Programe-servicii pentru auditori la radiotelevizi-unea finlandeză (Radio-Television O.I.R.T.) (nr. 7, pag. 44).

* * * Semnificația unei aniversări („Zeszyty prasoznaw-zce“); Romanul — foto prezentat de „Presse actualité“ (nr. 8, pag. 41—42).

Anul XXII

Nr. 1 (248)

1977

PRESA NOASTRĂ

Revistă editată de Consiliul Ziaristilor
din cadrul Uniunii Sindicatelor
din presă, poligrafie și edituri
din R. S. România

DEZBATERILE „PRESEI NOASTRE“ : **Carol Roman** : Virtuțile profesiei de ziarist. Participă : **Marcel Breazu, Ion Bucheru, Ioan Adam, Ion Băieșu, Dumitru Constantin, Dorel Dorian**

PE TEME PROFESIONALE : **Ion Gh. Cenușă** : Susținem activ bătălia pentru mai mult oțel și laminate; **Delia Balaban** : Însemnările unui crainic de televiziune; **Ioan Chirilă** : Week-end-ul unui ziarist de sport; **Constantin Clement** : Modalități de perfecționare a măiestriei gazetărești

DOCUMENTAR ECONOMIC : **Ioniță Olteanu** : Dezvoltarea economico-socială a României socialiste

FILE DE ISTORIE A PRESEI : Prof. univ. dr. **Gh. Bulgăr** : Eminescu și războiul nostru pentru independență; **Ion Felea** : 75 de ani de la apariția publicației socialiste „România muncitoare“

RECENZII : **Florin Costinescu** : „Reporter pe Mississippi“ de Neagu Udroidu; Colecția „Reporter XX“ : **Gheorghe Pârja** : „Dați-mi voie să vă întreb!“ de Alexandru Stark; **Mihai Ogrinji** : „Stampe europene“ de Grigore Ilisei; **Mihail Groza** : Martori oculari“ de Dorin Tudoran și Eugen Secleanu

CĂRȚI DE ZIARISTICĂ : **Victoria Iliescu** : Cercetarea procesului de comunicare de masă; **Rodica Șerbănescu** : Introducere în fotografia de presă

Sumarul numerelor revistei „Presa noastră“ pe anul 1976

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136—137 — telex : 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

REDAȚIA : București, Bd. Republicii 21, telefon : 132192

ADMINISTRAȚIA — I.S.I.A.P. Piața Scînteii nr. 1, telefon : 180357

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care contractează asigurarea, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului din orice cauză al asiguratului. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, dacă o persoană dorește ca întreaga sa familie să fie asigurată, poate să realizeze acest lucru, contractând „asigurarea familială mixtă de viață”, în care pot fi cuprinși toți membrii familiei în vârstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceștia putând încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întâmplat.

Dacă o persoană este interesată ca în cazul în care ar suferi un accident să fie asigurată pentru o sumă mai mare, aceasta are posibilitatea să contracteze „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente”, în condițiile căreia, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) ADAS plătește de 6 ori suma înscrisă în poliță.

De asemenea, dacă o persoană dorește să garanteze urmașilor săi primirea eșalonată a unor sume de bani, în cazul în care ar deceda din orice cauză, aceasta poate contracta „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași”, în baza căreia beneficiarii stabiliți în poliță primesc: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, până la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

- Sunt accesibile tuturor persoanelor având vârsta de la 16 până la 60 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare sunt convenabile, diferențiate în funcție de vârsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 100% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordându-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere câte 1.000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează ci rămâne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcându-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, până la expirarea duratei poliței, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de până la 3 ani.

● În situația în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începând cu cel de al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțământ scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atât pentru asigurările în curs, cât și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Condițiile speciale ale asigurărilor de viață oferă, de asemenea, și alte avantaje pentru asigurați. Pentru a afla toate amănunțele referitoare la avantajele ce se oferă, cât și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

O victorie a chimiștilor din Slobozia în luptă cu poluarea atmosferei

Specialiștii Combinatului de îngrășăminte chimice din Slobozia au realizat o performanță de valoare, adăugând la sporul de recolte de pe ogoarele județului Ialomița, eficiența unor măsuri de înlăturare a poluării atmosferei și a infestării apelor.

Este vorba de azotul lichid, un produs secundar, obținut numai din reziduuri. Printr-un sistem special de irigații, azotul lichid este drenat către suprafețele arabile, ferind astfel apele și atmosfera de poluare.

Cînd directorul ne explică ce valoare au inovațiile unor colaboratori, dintre care am reținut nume ca Vizireanu Virgil, Nicolae Stroe — ingineri, sau maiștrii Păduraru Ioan, Ganea Ioan, Buduruz Ion, Digui Ion — s-a arătat jenat că nu-i lăsăm timp să ne spună toate numele de tehnicieni și muncitori din combinat.

Inginerul Valeriu Platon este cunoscut în lumea chimiștilor ca o personalitate de seamă. De numele său sînt legate numeroase inovații care au adus țării economii de zeci de milioane. Numai în doi ani de zile, cu sprijinul unui colectiv format din tineri ingineri stagieri și agricultori de prin partea locului, combinatul din Slobozia a dobîndit un prestigiu care depășește fruntariile României socialiste.

Produsele Combinatului de îngrășăminte chimice din Slobozia sînt solicitate în peste 20 de țări între care se numără Anglia, Suedia, R. F. Germania, R. D. Germană, și Japonia — țări cu îndelungată experiență în fabricarea îngrășămintelor chimice.

— „Faptul că îngrășămintele chimice produse la noi, în combinatul de la Slobozia, ne spune directorul comercial, tov. Gheorghe Anastasoae, sînt căutate pretutindeni și în cantități mult mai mari decît capacitatea actuală de producție, ne dă o mare satisfacție. Și cu atît mai mult cu cît știm că 95% dintre utilajele, în care se include și echipamentul electrotehnic și de automatizare, sînt fabricate în țara noastră și montate numai cu specialiștii români din toate ramurile industriei. Metalurgia, siderurgia, electrotehnica, industria chimică ș.a. toate au dat, la punerea în funcțiune a Combinatului din Slobozia, un strălucit examen. Cu materiile prime nu avem necazuri. Apă se găsește destulă, iar gazul metan îl primim de la rețeaua națională. Nici carbonatul de potasiu nu-l mai aducem din import. Fabrica de la Turda satisface toate nevoile țării, deci și pe ale noastre. La capitolul Aprovi-

zionare tehnico-materială trebuie să menționăm contribuția inginerilor noștri care au reușit să asimileze circa 300 repere de piese de schimb.

Existînd deci toate condițiile pentru o producție de bună calitate, era normal să nu avem reclamații pe această temă din partea beneficiarilor externi, cunoscuți pentru exigența lor.

FĂRĂ REBUTURI LA CALITATE este devisa întregii noastre activități“.

Directorul Combinatului, inginerul Platon Valeriu, povestește cum s-a început construirea Combinatului, de la trasare și fundații pînă la montarea ultimului utilaj. Ne destăinuie, de asemenea, secretul marilor succese obținute la Slobozia, printr-o producție sporită de AZOTAT DE AMONIU, NITRO CALCAR și UREE. Dintre produsele secundare, AZOTUL LICHID are cea mai largă întrebuințare și, totodată, eficiență pe ogoarele din împrejurimile orașului.

Asigurăm îngrășăminte chimice pentru județul Ialomița și alte județe limitrofe și, desigur și la export.

Formăm cadre de bază din tinerii muncitori iar pe inginerii stagieri îi încadrăm ca șefi de secții, șefi de tură, șefi de instalații etc., făcîndu-i răspunzători direct în producție, pentru fiecare utilaj, pentru fiecare kilogram de materie primă sau finită.

80% din numărul lucrătorilor noștri sînt tineri. Pentru ei avem grijă să fie bine pregătiți profesional și bine educați ca cetățeni de nădejde.

Le-am asigurat masă și locuință în blocuri unde se bucură de tot confortul.

Stimulăm activitățile culturale și sportive. Echipa noastră de fotbal AZOTUL se află în divizia C și a cucerit trofee: CUPA CHIMIȘTILOR și CUPA ORAȘULUI.

Dacă ați merge prin secții acum, ați vedea și dv. cu cită precizie și demnitate lucrează tinerii noștri în producție, fiecare la locul lui de muncă — ați spune și dv. că acești oameni sînt de cînd lumea chimiști.

Cu ei realizăm și depășim sarcinile economice și tot cu ei ne gîndim să dublăm producția în acest cincinal, sporind neconținut calitatea îngrășămintelor chimice fabricate la Slobozia. În general, sîntem o familie unită în care domnește disciplina nesilită“.

Merită să trădăm aceste secrete ale succesului!

Valeriu Cassian

Primul act material de înlăptuire a programului de dezvoltare a industriei constructoare de mașini a fost sărbătorit, în ultimele zile ale anului trecut, la uzina Tractorul din Brașov, într-o atmosferă încărcată de emoții. Amintirile din faza primelor încercări s-au împletit cu satisfacțiile obținute, azi, când tractorul românesc este utilizat în peste 80 de țări din toate zările lumii.

Forța creatoare românească s-a impus de atunci pe toate planurile, s-a dovedit capabilă să-și apere prestigiul cucerit în toate ramurile industriei recunoscute pretutindeni.

Dar începutul s-a făcut atunci, la 26 decembrie 1946 când a ieșit pe poarta uzinei primul tractor construit, în întregime, de români!

„În centrul atenției noastre — ne spune directorul economic al Centralei industriale pentru tractoare și mașini agricole, tovarășul Anton Ciobanu, — stă creșterea eficienței întregii activități a centralei noastre. Majoritatea produselor de bază din cadrul întreprinderilor centralei sînt realizate cu beneficiu, iar în ceea ce privește mărfurile care sînt vîndute la export am realizat prin cursuri de revenire favorabile — sub cele indicate — obținerea unor beneficii peste plan. Verificăm posibilitățile concrete de a realiza economii la cheltuielile materiale prin reducerea și încadrarea consumurilor specifice planificate, reducerea, pe cît posibil a rebuturilor și eliminarea cheltuielilor neeconomice.

Avem un vast program de activitate privind încadrarea în normativele planificate la materiile prime și materiale și eliminarea tuturor materialelor fără mișcare sau cu mișcare lentă, precum și a comenzilor neînscrise la termenele planificate.

Urmărim, de asemenea, prin instructajele pe care le facem la sediul centralei, cît mai ales pe teren, la fața locului, acolo unde se poate cunoaște cu certitudine realitatea, ca toate produsele din cadrul centralei noastre să-și sporească gradul de rentabilitate în așa fel încît beneficiile peste plan să fie cît mai substanțiale.

Pe linia creșterii productivității muncii ne-am propus o serie de măsuri tehnico-organizatorice care vor conduce la reducerea costurilor planificate.

În acest an am realizat o serie de contracte suplimentare la export ca urmare a calităților tehnico-economice de care se bucură tractorul nostru pe piața mondială, avînd parametri su-

periori și funcționali și ca urmare a muncii depuse de către organele de specialitate din cadrul întreprinderii noastre de comerț exterior. S-au încheiat noi contracte pentru tractoare de toate tipurile în S.U.A., în Canada, și în alte piețe în care s-au prezentat, pentru prima oară tractoarele noastre, făcînd față competiției.

În Africa și mai ales în Iran tractoarele românești depășesc la ora actuală 30 mii de bucăți.

Nu mai puțin la Tîrgul Internațional de la București, am încheiat un contract cu Turcia pentru anul 1977 pentru livrarea a 5 750 bucăți, o cifră care a depășit, cu mult, prevederile noastre. Alte contracte pentru diferite tipuri de tractoare, cu alte țări din Europa și Africa, au fost încheiate cu același prilej.

În continuare, tovarășul Anton Ciobanu, ne-a arătat cîtă grijă se pune pentru pregătirea oamenilor fapt care justifică bunul renume de care se bucură tractoarele românești.

n
i
c
i
p
e
g
e
r
e
l
e
g
a
n
ț
a

nu trebuie
uitată!

O încălțăminte asortată perfect la îmbrăcămintea de iarnă vă completează în mod agreabil ținuta.

Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT sînt bine aprovizionate cu un bogat sortiment de încălțăminte de sezon, pentru femei, bărbați și copii, cizmulite, ghete și pantofi, din materiale de calitate, într-o gamă coloristică variată și cu o linie foarte modernă.

Unul din cele mai importante produse ale întreprinderii timișorene este mașina de prelucrat prin electroeroziune tip ELER-01. Pentru a veni în ajutorul beneficiarilor, întreprinderea pune la dispoziție utilizarea, descrierea și caracteristicile tehnice principale ale produsului.

MAȘINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTROEROZIUNE TIP ELER-01

UTILIZARE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune ELER-01 se utilizează la prelucrarea pieselor din materiale dure și foarte dure (oțeluri aliate, carburi metalice) dar care prezintă conductibilitate electrică. Se pot prelucra matrițe, scule, piese cu forme complicate, execuția de fante și găuri de dimensiuni mici, extragerea unor scule rupte din piese (burghie, tarozi, alezoare), tăierea de materiale dure și alte lucrări de acest gen.

DESCRIERE

Mașina de prelucrat prin electroeroziune se compune din mașina propriu-zisă cu subsansamblele anexe și generatorul de impulsuri transistorizat de tip impulsuri comandate. Mașina propriu-zisă se compune dintr-un batiu și montanț de construcție sudată ce susțin :

- masa de lucru în coordonate formată dintr-o sanie transversală și una longitudinală pe role;
- bacul de lucru ce asigură nivelul de lichid dielectric în zona de lucru;
- capul de lucru ce cuprinde placa portelectrod rigidă cu pistolul hidraulic ce asigură interstițiul constant între piese de prelucrat și electrodul de lucru. În interiorul batiului este cuprins agregatul hidraulic, iar în interiorul montanțului se găsește tabloul electric al mașinii.

Circulația dielectricului este asigurată de grupul de pompare filtrare dielectric.

CARACTERISTICI TEHNICE PRINCIPALE

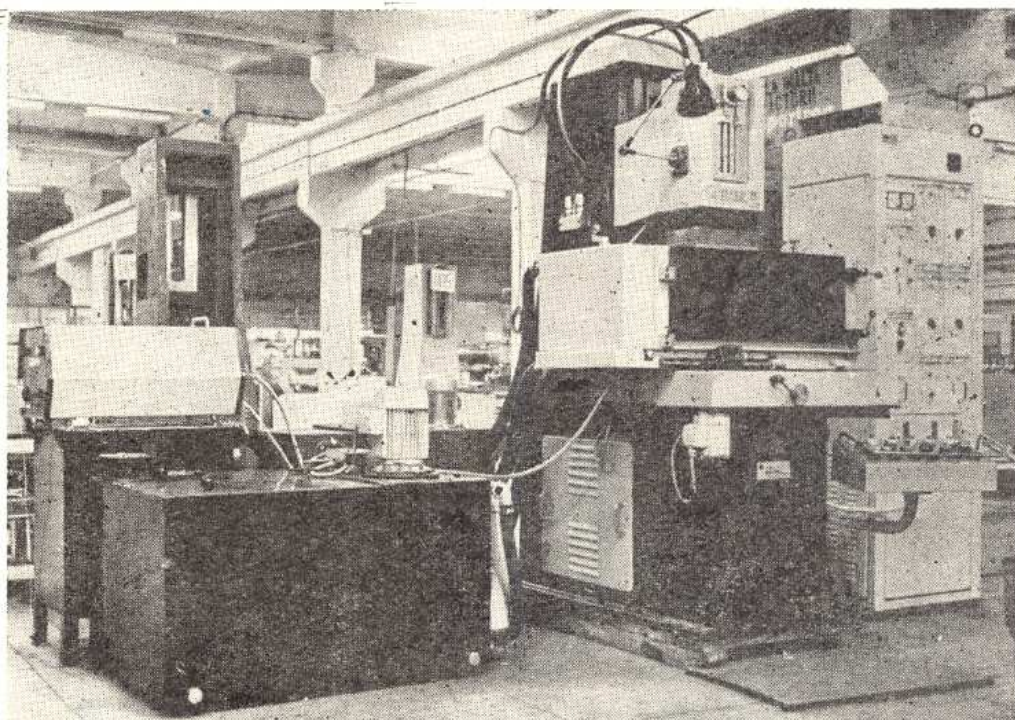
- Dimensiunile mesei de lucru 600 × 400 mm
- Cursele mesei de lucru 410 × 225 mm
- Precizia de deplasare a mesei prin dispozitivul de citire optică 0,01 mm

- Dimensiunile interioare ale bacului de lucru 925 × 500 mm
- Dimensiunile plăcii port electrod 300 × 180 mm
- Distanța maximă dintre suprafața mesei și placa port electrod 555 mm
- Cursa maximă a saniei capului de lucru 300 mm
- Cursa maximă de deplasare automată a plăcii port electrod 200 mm
- Masa maximă de încărcare a pistonului 50–200 kg
- Capacitatea rezervorului dielectric 460 l.

GENERATORUL DE IMPULSURI

- Curent nominal în timpul de scinteiere la tensiunea nominală de 20 V 61 A ± 15 %
- Curent maxim de scinteiere la tensiunea de descărcare de 30 V 51 A ± 15 %
- Tensiunea în gol 85 V
- Durata impulsului reglabil în 12 trepte între valorile 2,5 până la 1800 μs
- Durata pauzei reglabilă în 12 trepte între valorile 2,5 la 1800 μs
- Valoarea medie a curentului max. de lucru 40 A
- Puterea absorbită de la rețea sertar de suprafinisare 5,2 KVA
- Tensiunea de mers în gol 250 V
- Nivele de energie în 10 trepte 0,06–3,12 mJ
- Nr. de trepte a frecvenței de descărcare 10
- Tensiunea de alimentare 3 × 380 V + N ± 10%
15%
- Electrozi de lucru: din cupru grafit, aliaje, cupru, wolfram, oțel
- Capacitatea maximă de îndepărtare pentru prelucrarea oțelurilor tratate și cu electrod de cupru tehnic este de cel puțin 210 mme/min.
- Sistem de măsurare numerică la cerere
- Filtrare electrostatică a lichidului dielectric la cerere

ADRESA:
ELECTROTIMIȘ
TIMIȘOARA
Calea Buziașului 15
INTREPRINDEREA
DE MATRIȚE, SCULE
ȘI UTILAJE TEHNOLOGICE
PENTRU INDUSTRIA
ELECTROTEHNICĂ
Telefon 961/37707-35300-35200
Telex 43291

Instructiv

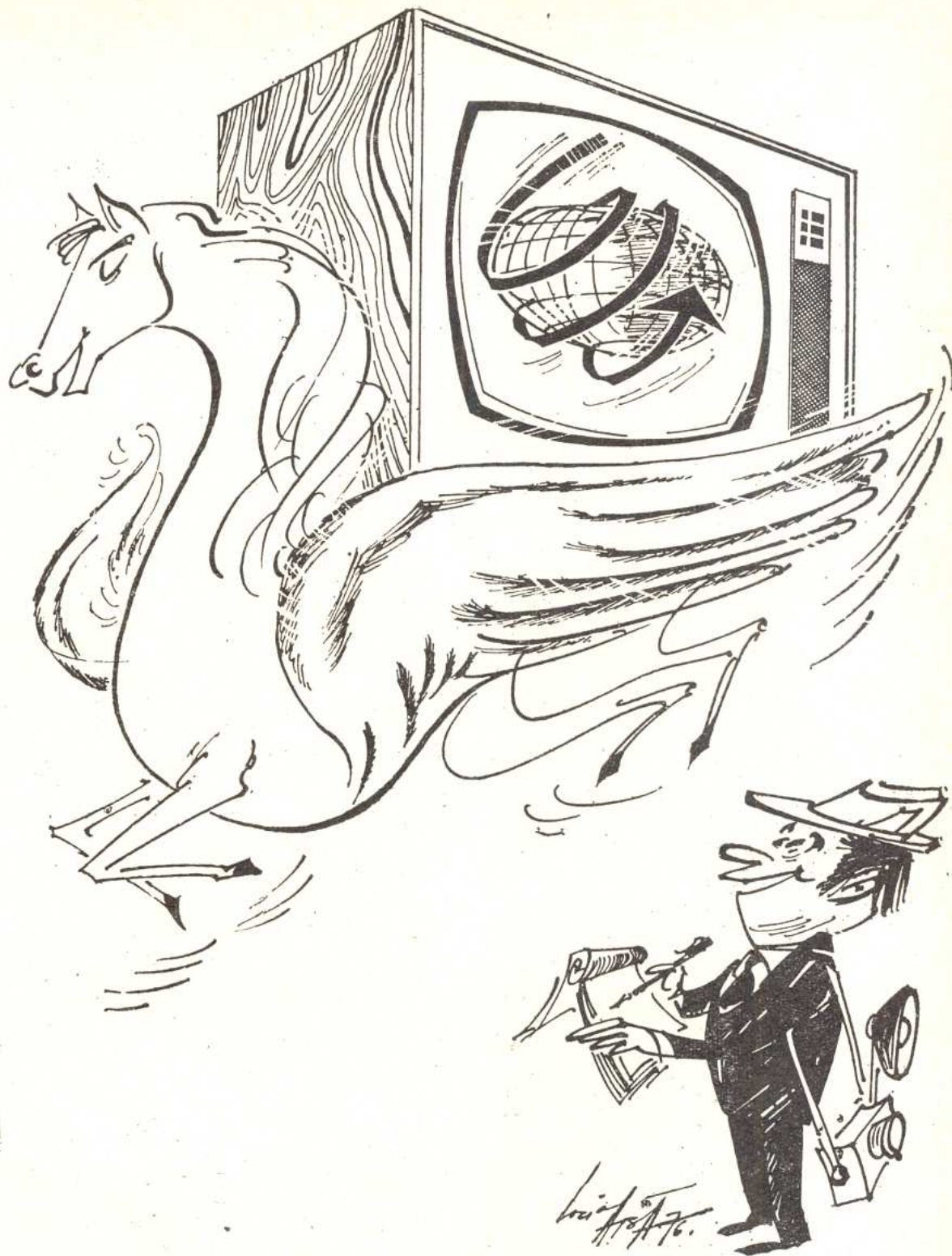
Educativ

Distractiv

Pentru

toate

vîrstele

Un televizor în căminul dv. vă oferă posibilitatea de a urmări emisiuni din cele mai diverse — filme, concerte, piese de teatru, operă, transmisii sportive, cursuri de limbi străine, emisiuni științifice, emisiuni pe teme de circulație, emisiuni pentru școlari ș.a.

Procurați-vă de la magazinele și raioanele specializate ale COMERTULUI DE STAT un televizor care să vă satisfacă exigențele. Vă propunem, spre alegere, câteva tipuri :

Denumirea	Diagonala ecranului	Preț lei	Aconto 15%	Rate lunare (24 rate)
— SPORT	31 cm	2870	431 lei	105 lei
— VENUS	47 cm	2870	431 lei	105 lei
— VENUS COMPLIMENT	50 cm	3050	458 lei	110 lei
— OPERA	59 cm	3500	525 lei	125 lei
— CLASIC	59 cm	3530	530 lei	125 lei
— OPERA DIAMANT	61 cm	3550	533 lei	126 lei
— LUX	65 cm	3960	594 lei	140 lei

Prezentate în casete cu o linie modernă, televizoarele sînt receptoare multicanal, au o mare stabilitate în funcționare, imagine și sunet de calitate. Televizoarele se vind și cu plata în rate lunare.

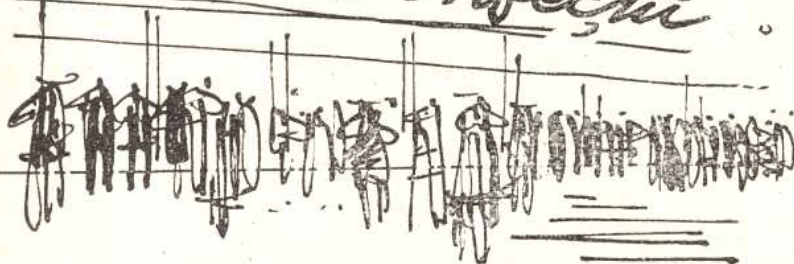
Elegante,
de calitate superioară,
moderne și practice

confecțiile!

Bine aprovizionate cu o mare varietate de sortimente de îmbrăcăminte, magazinele și raioanele specializate ale COMER-

ȚULUI DE STAT vă invită să vă completați garderoba cu confecții de sezon (pentru femei, bărbați și copii) deosebit de atrăgătoare.

MAGAZIN *de* Confecții

Combinatul de Îngrășăminte chimice „Turnu“

Turnu Măgurele, str. Portului nr. 1

județul Teleorman,

tel. 11320 ; 11321 ; 11322 ; 11323

Telex : 0118151/12

produce și livrează :

- uree granulată
conținut azot 46%
conținut biuret 1% maximum
- azotat de amoniu
conținut azot minimum 33,5%
- nitrocalcar
calciu amoniu nitrat
conținut azot minimum 26%
- acid sulfuric tehnic
concentrație 95,5—98,5%

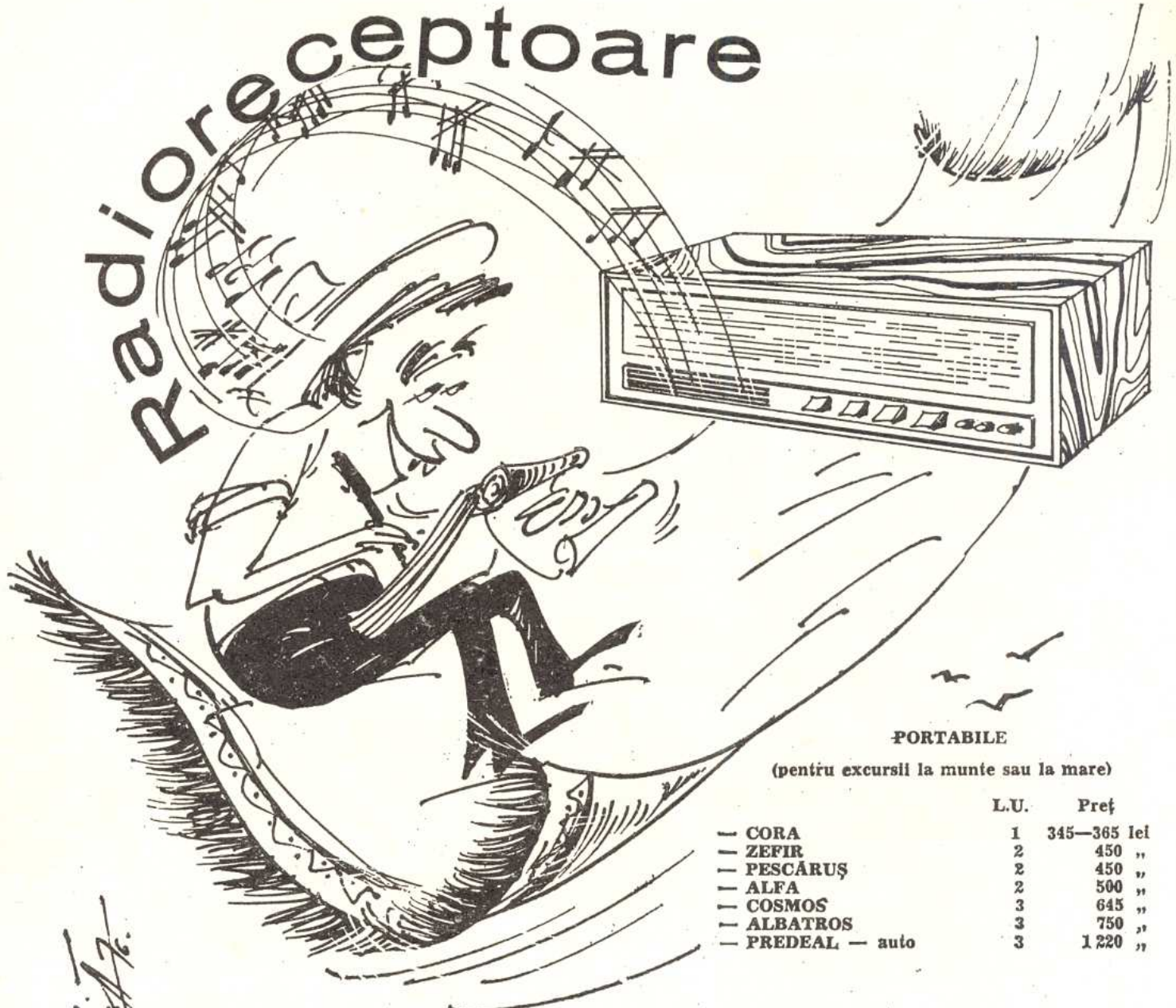
TIPURI DE ÎNGRAȘĂMINTE COMPUSE
ÎN GRANULE :

- tip I — 16—48—0 (16% N₂ 48% P₂O₅ ;
0% K₂O)
- tip II — 23—23—0 (23% N₂ 23% P₂O₅ ;
0% K₂O)
- tip III — 13—26—13 (13% N₂ 26% P₂O₅ ;
13% K₂O)
- tip IV — 27—13—0 (27% N₂ 13% P₂O₅ ;
0% K₂O)
- tip V — 16—16—16 (16% N₂ 16% P₂O₅ ;
16% K₂O)
- tip VI — 22—22—0 (22% N₂ 22% P₂O₅ ;
0% K₂O)

Îngrășămintele noastre chimice sint livrate în saci de polietilenă de 50 kg.

Radioreceptoare

PORTABILE

(pentru excursii la munte sau la mare)

	L.U.	Preț
— CORA	1	345—365 lei
— ZEFIR	2	450 "
— PESCĂRUȘ	2	450 "
— ALFA	2	500 "
— COSMOS	3	645 "
— ALBATROS	3	750 "
— PREDEAL — auto	3	1 220 "

Informații din cele mai diverse domenii vi le poate oferi un radioreceptor portabil sau staționar.

Emisiunile posturilor noastre de radio cuprind programe de muzică simfonică, ușoară sau populară, transmisiuni sportive, teatru la microfon, concu-

suri pe teme de cultură generală, programe speciale pentru școlari, răspunsuri la întrebările radioascultătorilor, știri, reportaje și interviuri din toate domeniile vieții noastre politice, economice și sociale.

Magazinele și raioanele specializate ale **COMERȚULUI DE STAT** vă indică să alegeți aparatul dorit din radioreceptoarele prezentate.

Un ten impecabil ? O piele catifelată ?
O lenjerie perfect spălată ?

Nimic mai simplu ! E suficient să folosiți produsele Întreprinderii „STELA“ din București și vă veți convinge că săpunurile : ● CATIFELIN ● OANA ● MAMAIA ● PELL AMAR ● DARCLÉE ● MARGARETA sînt de calitate superioară.

„STELA“ produce într-o gamă bogată sortimente de săpunuri fine și extrafine, săpunuri de menaj (LION BRAND, TIGER BRAND, TWO LIONS), săpunuri pentru hoteluri, săpunuri lichide parfumate.

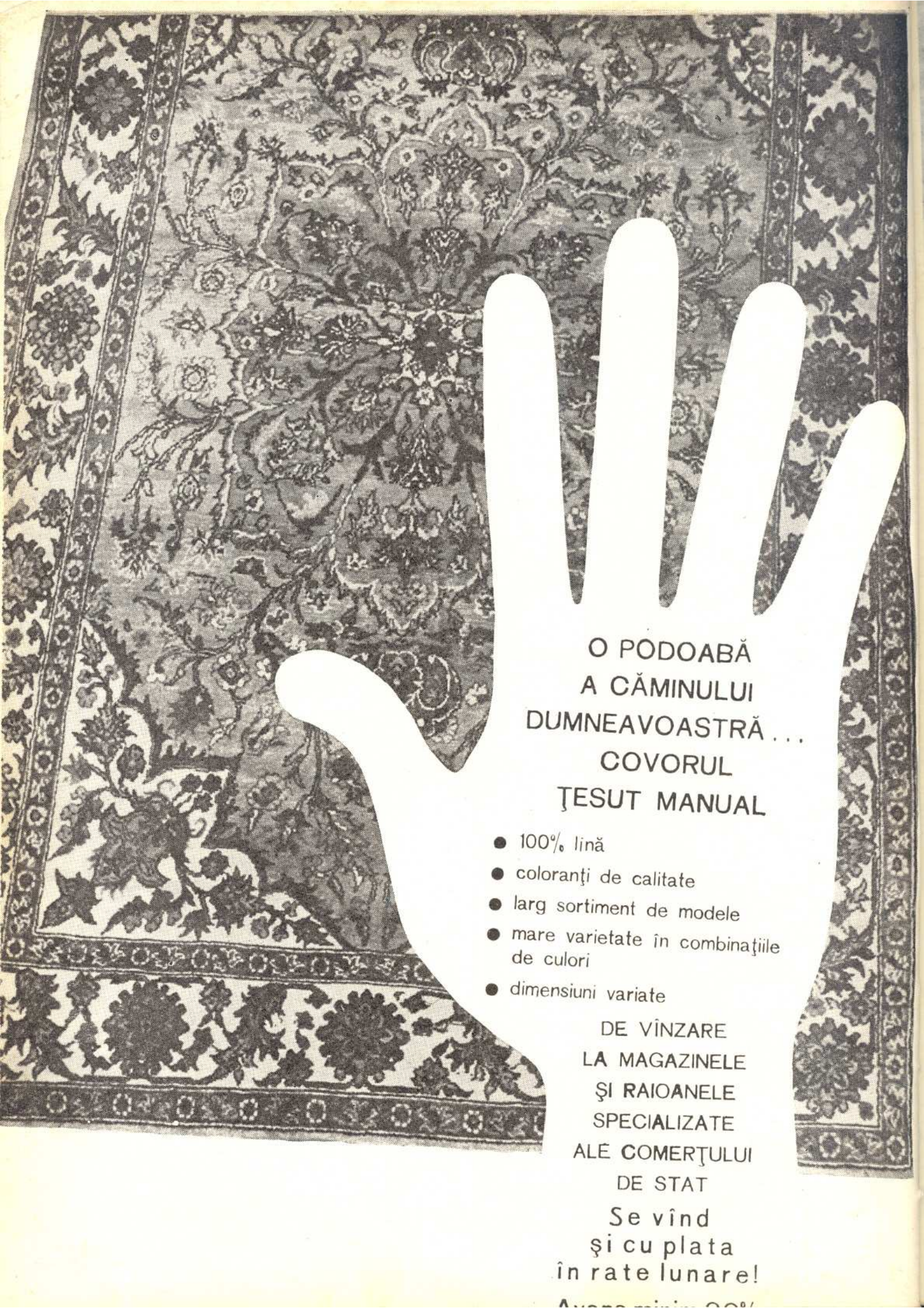
Producător :

Întreprinderea „STELA“ Șoseaua Colentina nr. 54,
București — România Telefon : 35 15 00 ; 35 03 66
TELEX : 11711 ISSBR,

Exportator :

„CHIMIMPORTEXPORT“, B-dul Republicii nr. 10, Întreprindere de comerț exterior, București — România
Telefon : 16 43 80 ; 16 06 36, Telex : 011184 ; 011185 ; B. P. 525

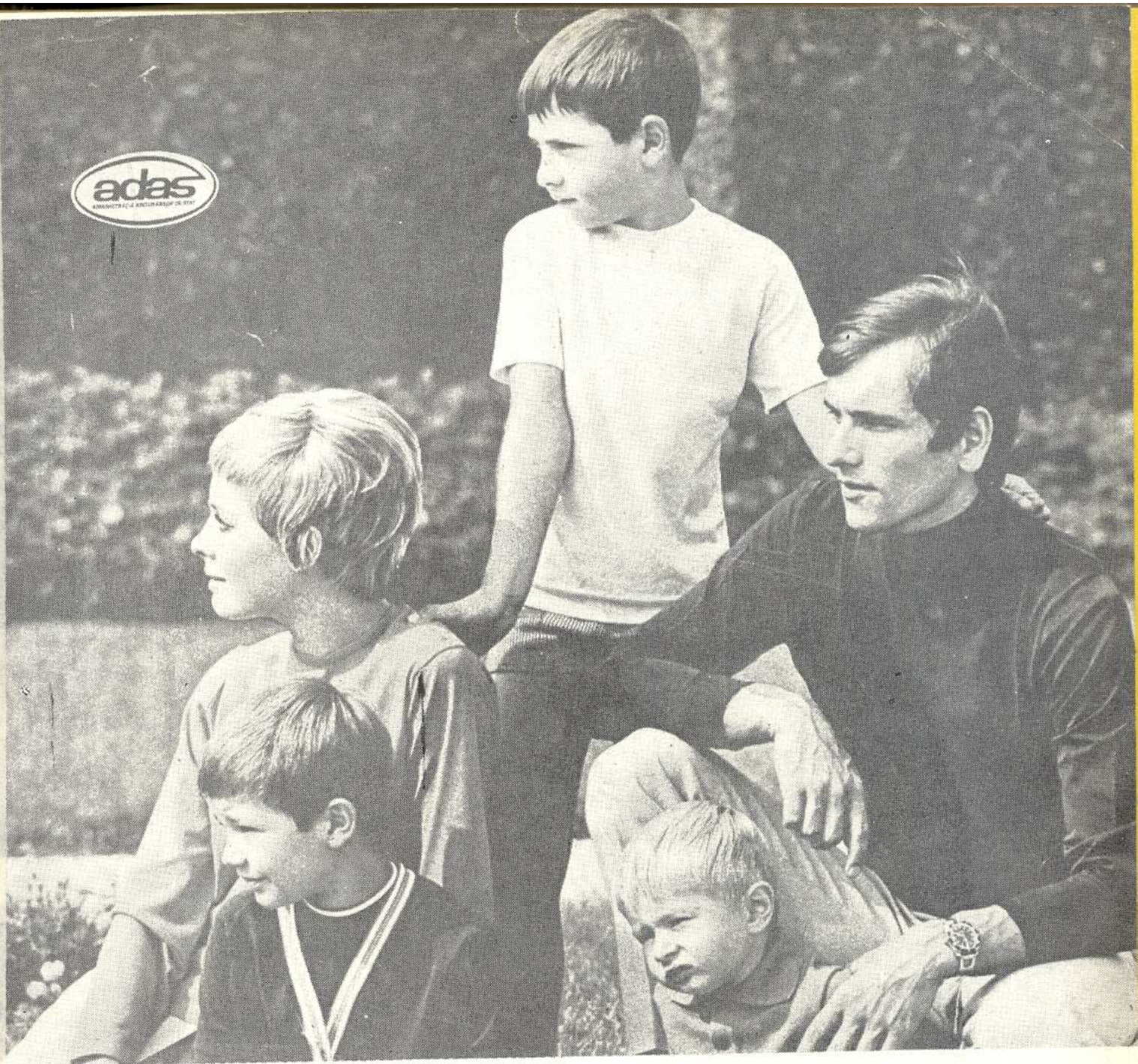
O PODOABĂ
A CĂMINULUI
DUMNEAVOASTRĂ...
COVORUL
ȚESUT MANUAL

- 100% lână
- coloranți de calitate
- larg sortiment de modele
- mare varietate în combinațiile de culori
- dimensiuni variate

DE VÎNZARE
LA MAGAZINELE
ȘI RAIOANELE
SPECIALIZATE
ALE COMERȚULUI
DE STAT

Se vînd
și cu plata
în rate lunare!

Aveți minimum 20%

Administrația Asigurărilor de Stat aduce la cunoștința celor interesați că pot contracta asigurarea de accidente — la alegere — într-una din cele 3 variante, fiecare din acestea prezentînd caracteristici diferite, astfel :

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate fixe**, totale, de 15 000 de lei, la care primele de plată pe o durată de 3 luni sau de 6 luni sînt, de regulă, de 12 lei sau de 15 lei, în funcție de profesia persoanei care se asigură și de felul întreprinderii în care lucrează.

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate convenite**, la care primele de plată sînt, în funcție de aceleași criterii, de regulă, între 1,60 lei și 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată și se pot achita și în rate.

● **Asigurarea familială de accidente**, care cuprinde soții, precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

Toate aceste asigurări de accidente oferă și avantajul cuprinderii în asigurare și a bunurilor casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, fără vreo plată de primă suplimentară.

● **Asigurarea de accidente „Turist“**, la care prima de plată este de 15 lei pe o perioadă de 1 lună, acoperă, pentru sume asigurate totale de pînă la 40 000 de lei, cazurile de accidente ale asiguratului, iar pentru o sumă de 20 000 de lei, pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia.

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parțială, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate lit se plătește majorată cu 25%.

Pentru încheierea asigurărilor pot adresa responsabililor cu organizațiile socialiste, agenților de asigurare, cooperativelor de consum sau, direct, oricărui

DE
LA

TURIST
N VIȘIANU

I.
T.
H.
R.

INTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI. organizează cu ocazia aniversărilor, căsătoriilor și a altor evenimente familiale și sociale, „mese festive” în saloanele marilor sale restaurante: Athenée Palace, Ambassador, Lido, Cina, Nord, Bucur, Victoria, Parc, Modern, Parcul Privighetorilor, Pădurea Băneasa, Pescăruș, Dorobanți, Hanul Vlăsiei, Parc Herăstrău, Palas, Crama Universal etc.

Se asigură și servicii suplimentare :

- închirieri de autoturisme și autocare
- ornarea meselor
- programări pentru fotograf
- rezervarea locurilor în hotelurile din București, pentru orașii din provincie.

Facilitează : organizarea voiajelor de nuntă, excursii în cele mai frumoase și interesante zone ale țării.

Pentru informații și perfectarea serviciilor dorite, vă rugăm să vă adresați la sediul nostru, la hotelul „Dorobanți”, parter, Piața Republicii, sectorul 1, telefon 12.60.89, zilnic orele 8—14.

P. 11 583

BLU

PRESA NOASTRA

Nr. 2 (249) 1977

DIN SUMAR:

- CONCEPTIA TEMATICĂ ȘI MODALITĂȚILE PUBLICISTICE DE ABORDARE ÎN PRESĂ ȘI LA RADIOTELEVIZIUNE A PROBLEMELOR ECONOMICE ACTUALE
- GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI
- FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI” — VAST ȘANTIER DE CONSTRUCȚIE SPIRITUALĂ A OMULUI NOU
- CUM REFLECTĂM ȘI CUM STIMULĂM CREAȚIA ARTISTICĂ
- CRONICA PUBLICISTICII
- FILE DE ISTORIE A PRESEI
- CĂRȚI DE ZIARISTICĂ

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

CONST. ANTIP ● OLGA APOSTOL ● MIHAI DUMITRIU ● ION FELEA
● EUGEN FLORESCU ● NICOLAE DAN FRUNTELATĂ ● VICTOR FRUNZĂ
● CĂTĂLIN IONUȚAȘ ● MILAN IOVANOVICI ● KRIZSÁN ZÖLTAN
● MIRCEA MANEA ● DUMITRU MÂNDROIU ● OLGA MIHĂILĂ ● LIDIA
NOVAC ● V. OLTEAN ● SORIN PAMFIL ● CRISTIAN POPIȘTEANU ● HORST
SCHULLER ANGER ● LUIZA SECHE ● VASILE STANCU ● JEAN VÎJÎIANU
● CONSTANTIN VRÂNCEANU

1. Convorbire între tovarășul Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker.
2. Dialog prietenesc între președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad.
3. Aspect din timpul lucrărilor Consfătuirii pe țară a unităților de control al oamenilor muncii.

CONCEPȚIA TEMATICĂ ȘI MODALITĂȚILE PUBLICISTICE DE ABORDARE ÎN PRESĂ ȘI LA RADIOTELEVIZIUNE A PROBLEMELOR ECONOMICE ACTUALE

PARTICIPANȚI:

CONSTANTIN VRÂNCEANU
SORIN PAMFIL
VASILE STANCU
JEAN VIȚIANU

În cadrul ciclului „În spiritul cuvântării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976“, sîmbătă 22 ianuarie a.c., la Consiliul Ziariștilor a avut loc o dezbateri la care au participat ziariști economiști din redacții ale cotidienele și periodicelor din Capitală, de la Radioteleviziune și Agerpres, avînd ca temă „**Concepția tematică și modalitățile publicistice de abordare în presă și la radioteleviziune a problemelor economice actuale**“.

În deschiderea dezbaterii **Nicolae Simionescu**, redactorul șef al gazetei „Agricultura socialistă“, a arătat că această primă dezbateri profesională a ziariștilor economiști din noul an își propune ca, în lumina Cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, să aducă în discuție modalitățile prin care publicațiile, radio-ul și televiziunea să-și sporească rolul mobilizator, activ. Este vorba de a găsi — împărțîșind din experiența fiecărui — acele căi și mijloace publicistice care să capteze interesul cititorului, demonstrînd că gaze-tăria economică poate trece dincolo de barierele unor platitudini

corecte, ale unor înșiriri terne de cifre. Dar aceasta presupune ca gazetarul cu profil economic să aibă pregătirea profesională necesară pentru a realiza acea investigație de fond și a putea vehicula idei noi, interesante, care să depășească interesul strict al specialistului, antrenînd o masă tot mai largă de cititori.

Luînd ca exemplu modul în care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntările sale, în cadrul vizitelor întreprinse în unitățile economice, arată deschis și concret care sînt deficiențele, presa trebuie să dezvăluie cu mai mult curaj și operativitate ceea ce este rămas în urmă și să găsească acele căi de a mobiliza întregul popor la îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce-i revin în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice.

În continuare, **Const. Vrânceanu**, redactor șef adjunct al ziarului „România liberă“, a prezentat un scurt referat, iar **Sorin Pamfil**, redactorul șef al emisiunilor economice de la RTV, **Vasile Stancu**, redactor principal la „Agricultura socialistă“ și col. **I. Vițianu**, redactor la gazeta „Apărarea patriei“ au susținut conferate pe care le publicăm.

A CONVINGE PRIN ARGUMENTE — O NECESITATE ELEMENTARĂ

Ne-am propus să abordăm cu prilejul acestei debateri câteva probleme legate de orientarea tematică și mijloacele publicistice în tratarea problemelor economice actuale. Fără îndoială că utilitatea unui asemenea schimb de idei se înțelege de la sine, că asemenea întâlniri — pe care le dorim cât mai dese — au menirea să faciliteze un schimb de experiență între gazetarii care lucrează în acest domeniu al publicisticii economice, în profitul tuturor. Nu voi insista în cele ce urmează asupra sarcinilor economice, ele sînt de altfel, cu siguranță bine cunoscute celor prezenți, mulțumindu-mă doar să punctez câteva dintre ideile de maximă actualitate ce domină astăzi activitatea economică românească, așa cum se desprind ele din dezbaterile ce au avut loc la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 și la Consfăturile de lucru de la C.C. al P.C.R. din toamna anului trecut. Cu acele prilejuri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a formulat cu clarviziune o serie de măsuri ce se impun în actuala etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, înalte comandamente pe frontul economic, menite să asigure progresul accelerat al țării, atingerea unui nivel de dezvoltare care să ne înscrie în rîndul țărilor avansate ale lumii.

Este vorba, în primul rînd, de primatul eficienței. La recenta Consfătuire de lucru din 27—28 decembrie anul trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că în centrul preocupărilor economice trebuie să se afle eficiența, văzută sub multiple aspecte, în toate domeniile. Despre ce este vorba? Pentru fiecare om al muncii se pune astăzi problema realizării unei schimbări de mentalitate în ceea ce privește propria activitate; pentru întreaga noastră economie se pune problema unui puternic salt calitativ cerut de acest cincinal al revoluției tehnico-științifice pe care îl străbatem. Și fără îndoială că, în lumina exigențelor majore pe frontul economic — voi cita dintre acestea creșterea accelerată a productivității muncii, reducerea consumurilor de orice fel (de materii prime, materiale, energie, combustibili etc.), valorificarea superioară a tuturor resurselor, reducerea costului construcțiilor, promovarea accelerată a noului în toate domeniile etc. — apar în mod corespunzător și necesar o serie de exigențe noi în domeniul propagandei, al publicisticii economice. Există, după opinia mea, o deplină corespondență între saltul calitativ pe care trebuie să-l facă economia românească în acest cincinal și saltul calitativ pe care trebuie să-l facă, în momentul de față, publicistica economică. Schimbarea mentalității, abordarea revoluționară a problemelor economice la scară națională trebuie să-și găsească o deplină corespondență în presa noastră de partid, prin orientarea tematică, prin promovarea unei publicistici moderne, interesante, eliberată de balastul tehnicismului și formalismului.

Mă voi opri, în continuare, asupra unor exigențe pe care le consider de stringentă actualitate în domeniul publicisticii economice, bazîndu-mă pe expe-

riența ziarului „România liberă“, din ultima perioadă. Ce ni se cere, de fapt, acum, nouă, gazetarii economiști, în activitatea de fiecare zi? Este cert că astăzi, cînd dezvoltarea accelerată a economiei este însoțită de importante prefaceri ale cadrului social, de desăvîrșirea personalității umane, noi, ziaristii, nu trebuie să cunoaștem îndatorire mai mare decît aceea de a propaga ideile partidului, de a mobiliza energiile întregii națiuni în opera de accelerare a progresului multilateral al țării. Spiritul nou, creator, promovat în întreaga noastră viață politică și socială, al cărui strălucit promotor este tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne deschide astăzi și nouă, gazetarii economiști, orizonturi noi de reflecție și de acțiune. Ni se cere, astăzi, mai mult ca oricînd, să convingem cu argumente cititorii că fiecare om al muncii, în dubla sa calitate de producător și proprietar al mijloacelor de producție, are o înaltă menire în vasta operă de făurire a societății noastre socialiste. Se pune pentru noi, gazetarii economiști, problema de a promova sistematic experiența înaintată, de a critica cu fermitate obiceiurile și mentalitățile înapoiate, de a asigura exprimarea părerilor oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate, de a face ca presa să devină un puternic instrument în dezvoltarea democrației socialiste, în afirmarea principiilor eticii și echității socialiste în țara noastră.

Vorbeam mai sus despre necesitatea de a convinge cu argumente. Acestea trebuie să fie cît mai palpabile, cît mai șocante — și în acest sens aș dori să remarc că în ultima perioadă și în presă, ca și la Radioteleviziune, au fost popularizate o serie de rezultate obținute în diverse sectoare de activitate, o serie de noi produse ale căror performanțe tehnice și economice reflectă tocmai acea schimbare de mentalitate, acea abordare revoluționară a problemelor de care am amintit. Desigur, acesta este numai un început și va trebui să trecem acum într-o etapă superioară în ceea ce privește reflectarea eforturilor de inteligență tehnică pe multiple planuri, ce se întreprind în întreaga economie. Mă gîndesc la necesitatea abordării concrete, pînă în cele mai mici detalii, în cadrul unor discuții cu cadre de răspundere din ministere, centrale, întreprinderi, a unor chestiuni legate exclusiv de aspectele eficienței. Nu ne mai putem permite astăzi să rămînem cantonați în perimetrul ideilor abstracte, avem obligația — ca activiști ai partidului în presă — să impunem în munca noastră câteva principii majore, dintre care aș sublinia concretetea, operativitatea și combativitatea revoluționară.

Articolele noastre lasă să se întrevadă existența unei bune legături cu terenul. Dar, sîntem încă departe de a putea spune că asigurăm o reflectare judicioasă a vieții și muncii de pe întreg cuprînsul țării. Trebuie ca fiecare deplasare a noastră pe teren să se soldeze cu articole din care să nu lipsească faptele de viață, investigația complexă și profundă a vieții, pentru a descoperi în realitățile concrete sensurile epocii noastre. Pentru stilul de muncă al gazetarii economiști, de o deosebită importanță este îndeplinirea indicației secretarului general al partidului care sublinia că, în principiu, problemele trebuie soluționate în permanentă confruntare cu viața, cu terenul.

Atitudinea militantă în tot ceea ce scriem este, după opinia mea, o problemă de atitudine politică. Nu se poate concepe o propagandă bună dacă nu se are în vedere finalitatea ei. Am mai spus și cu alte ocazii, o repet și acum: uneori banalitatea, formalismul unor articole economice își iau drept pavază importanța temei și justetea problemei. Ce fel de

importanță și ce fel de justețe, din moment ce prin tratarea publicistică ele nu ajung la mintea și sufletul cititorului ?

Și în redacția noastră există gazetari economiști care și-au făcut din calitatea articolelor lor un criteriu de exigență permanentă. Dar, în același timp, există și alții care acționează inegal, uneori cu o scăzută responsabilitate față de scrisul lor, ceea ce ne obligă uneori la publicarea unor articole economice de serviciu, cenușii, cu o slabă putere de a convinge. Iată de ce cred că, acum, mai mult ca oricând, trebuie să ne punem, pentru fiecare articol, întrebarea dacă folosește sau nu la ceva, dacă este sau nu susceptibil să exercite o influență în direcția educației politice a maselor.

O ultimă chestiune asupra căreia mă voi opri este legată de promovarea noului în economie. Noi, gazetarii economiști, avem obligația să ne plasăm în primele rînduri ale luptei pentru promovarea noului, nu numai prin popularizarea unor idei valoroase ci, mai ales, prin abordarea dintr-o perspectivă etică și patriotică a necesității luptei pentru nou, cu toate conflictele și riscurile pe care uneori le implică. Cu atît mai mult în condițiile acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice în economia noastră, în cercetarea științifică proprie, gîndirea tehnică originală trebuie să-și aducă o contribuție simțitor sporită la modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale. Avem obligația de a milita pentru nou, de a face totul pentru a populariza resursele de inteligență tehnică, preocupările din ce în ce mai intense pentru valorificarea lor. A lăsa, ca gazetar, să treacă noul pe lingă tine, a nu manifesta receptivitatea cuvenită față de tot ceea ce este nou în jurul tău, este astăzi o atitudine incompatibilă cu calitatea de activist în presă, de militant pe tărîmul propagandei.

Desigur că, în acest scurt cuvînt introductiv, nu am putut decît să comunic cîteva gînduri ale mele, să supun discuției dumneavoastră cîteva idei, rămî-nînd ca dezbaterile din acest cadru să aducă unele completări și clarificări, unele puncte de vedere utile pentru toți cei prezenți la această întîlnire.

SORIN PAMFIL

PRIN PARTICIPAREA TELESPECTATORILOR ÎN CALITATE DE COAUTORI MAI MULTĂ PROSPEȚIME

N-am să repet cele spuse de tovarășul Vrînceanu cu privire la comandamentele formulate de conducerea partidului pentru întreg frontul presei și în special al presei economice. Ele sînt valabile și pentru noi cei de la Radioteleviziune. Ceea ce este particular în cazul nostru ține de specificul limbajului instituției noastre și asupra acestui aspect aș vrea să mă opresc pe scurt.

Dumneavoastră știți, probabil, că nu cu mulți ani în urmă se acreditase ideea că economia constituie o sursă tematică netelegenică. Cu alte cuvinte, problematica economică este aridă și nu poate constitui subiectul unor emisiuni care să suscite cît de cît

interesul telespectatorului. Constatarea nu era de parte de adevăr și trebuie s-o spunem deschis că noi, cei de la Radioteleviziune, am contribuit în mare măsură la formarea acestor convingeri în rîndul publicului. Iată însă că de la o vreme încoace, renunțînd la maniera greoaie de realizare a emisiunilor economice, la vorbărie, la nesfîrșitele mese rotunde în care mai mulți specialiști monologau, de fapt, pe o singură temă și introducînd în emisiunile economice o manieră scurtă, la obiect, în tratarea problemelor, am reușit în bună parte să reabilităm această categorie de emisiuni în ochii și în conștiința publicului.

Este locul să amintesc că în această direcție am beneficiat de ajutorul și îndrumarea de neprețuit a conducerii partidului, și asta o spun nu pentru că să dau greutate cuvintelor mele, ci pentru că, într-adevăr, așa cum știți și dumneavoastră, în Programul pentru aplicarea hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste, elaborat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, emisiunile de televiziune, printre care și cele economice, s-au regăsit în mod expres.

Ni s-a indicat să concepem și să realizăm astfel de emisiuni care să răspundă totalității problemelor care se ivesc în perimetrul producției materiale, indiferent că ele sînt pur economice sau că privesc activitățile sociale, educative din întreprinderi. Cu alte cuvinte, să renunțăm la obiceiul de a mai secționa viața în compartimente distincte : de aici pînă aici economie, de aici încolo activitate socială ș.a.m.d. Așa se face că în momentul de față avem la Televiziune două mari emisiuni, de fapt două mari programe săptămînale, unul adresat oamenilor muncii de la orașe, celălalt adresat satului.

În scurta experiență pe care o avem în realizarea acestor emisiuni, pot afirma că ele au fost bine primite de public, sondajele noastre de opinie fiind grăitoare în acest sens. Dar nu numai sondajele. Spre exemplu, am constatat că ocupîndu-ne de problemele ridicate de oameni prin scrisori, telefonic, sau intrînd în contact direct cu echipele de televiziune aflate în întreprinderi, putem realiza o bună parte din aceste emisiuni pornind de la aceste probleme.

Cîteva cuvinte despre tratarea critică a problemelor economice. Noi, la Radioteleviziune, încercăm să răspundem cît mai adecvat acestei sarcini pusă în fața presei de conducerea partidului, de a lupta contra a ceea ce este vechi, perimat, în activitatea și în mentalitatea unor colective de muncă.

Trebuie să vă spun însă că ne izbim de oarecari greutăți în această direcție. Există, cum bine știți, un sumum de parametri respectivi de care trebuie să ținem seama în munca noastră. Din păcate, am constatat că nu o dată unele conducători de întreprinderi, de centrale, de ministere profită de acest fapt pentru a bara accesul presei la fenomenele negative care se petrec în perimetrul lor de răspundere, motivînd că respectivele fenomene constituie secret de stat. Cred că aici am putea beneficia de un ajutor ceva mai mare din partea Consiliului Ziariștilor. Este, în esență, vorba de a obliga respectivele foruri să respecte spiritul și litera Legii presei, care — lege fiind — este obligatorie pentru toată lumea ; pentru că este limpede că altfel nu ne vom putea achita integral de ceea ce ni s-a cerut la Consfătuirea de lucru din decembrie anul trecut cu privire la rolul organizatoric pe care presa și radiotelevizi-

unea trebuie să-l joace pentru afirmarea noului în economie și în general în toate domeniile vieții sociale.

VASILE STANCU

CONTINUITATE ȘI DIVERSITATE

Toate publicațiile, fără excepție, își întocmesc, la început de an, planuri de perspectivă, de regulă semestriale și trimestriale. Structura, orientarea tematică a lor țin seama de direcțiile prioritare cuprinse în documentele de partid. După confirmarea lor, aceste planuri devin instrumente de lucru, ghid al activității curente. Dar... după părerea mea, din lectura presei, se poate constata, pe perioade mai lungi, că între concepția tematică și tematica reflectată în ziar există o anume diferență de nivel.

Sigur, apar evenimente, se produc schimbări care modifică întrucîtva traiectoria stabilită. De aici și pînă la „subțierea” tematicii este însă o distanță care, cel puțin în unele perioade, nu se justifică. Mă refer la faptul că o serie de aspecte majore care, cu certitudine, figurează în planurile tematice, rămîn în umbră. Evident, presa cotidiană trebuie să percuteze prompt. Ea are menirea de a informa și forma opinia publică. Trecerea de la un subiect la altul, lipsa unei continuități în abordarea tematicii dă însă o tentă de simplificare, de zbor ușor peste unele probleme, micșorîndu-se astfel puterea de influențare, de eradicare a unor deficiențe, de soluționare constructivă. Ideea poate fi mai bine ilustrată prin referire la tematica economică agrară. În ziare, de regulă, sînt nelipsite subiectele pe teme de campanie (semănat, întreținerea culturilor, recoltare). Ciclu de ciclu se oferă cititorului aceleași aspecte, i se prezintă cîteva cifre și îndemnul la urgentarea lucrărilor. Cam asta este esența articolelor sau reportajelor de campanie. Este o tematică utilă, dar unilaterală; sînt modalități publicistice care, mai ales cînd autorul nu ia atitudine, riscă să nu mai aibă eficacitatea dorită. Oare să fie atît de mic registrul tematic economic? Nicidecum! Problemele referitoare la introducerea progresului tehnic, creșterea productivității muncii, utilizarea rațională a parcului de mașini și utilaje, a forței de muncă, sporirea producției nete și a rentabilității, mai judicioasa gospodărire a mijloacelor fixe și circulante, eficiența investițiilor, reducerea cheltuielilor materiale, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, organizarea rațională a transportului sînt doar cîteva din temele economice, care trebuie să stea mai mult în atenția atît a ziarelor centrale, cît și a publicației „Agricultura socialistă”.

Desigur, în unele cazuri, spațiul aflat la dispoziție este restrîns. Trebuie însă ca el să fie mai bine drămuț astfel ca, sistematic, să poată fi date articole de analiză, consultații economice, interviuri, anchete, raiduri etc., care să nu plutească în generalități, ci să redea pregnant experiența pozitivă sau să ia atitudine fermă împotriva proastei gospodării, indiferent de domeniul economic.

Concepția tematică trebuie să cunoască și alte îmbunătățiri. Nu este vorba de a aborda într-o zi sau alta o temă economică sau alta. E bine și așa. Dar și mai bine ar fi dacă în presa noastră economică și-ar face loc tratarea cu o anume continuitate a unor fenomene, cu intenția de a ajuta la generalizarea a ceea ce este bun și a dezrădăcina tot ceea ce face posibilă ineficiența. Vrem să subliniem necesitatea trecerii de la abordarea strict localizată (la nivel de unitate sau secție) la analiza unor tendințe, la oglindirea esențială, a tipicului. Pentru a ajuta cititorii să-și sporească participarea la rezolvarea unor probleme trebuie să li se ofere dinamica unui proces și nu să li se dea doar o imagine, o secvență, o parte dintr-un întreg. Astăzi este nevoie de o abordare sistemică, de prezentarea cu date statistice a evoluției unui fenomen economic, de indicare precisă a locului unde ne aflăm în comparație cu alte țări, de comparare cu parametrii atinși pe plan mondial, pentru ca astfel să mobilizăm și mai larg energia maselor la lichidarea decalajelor existente.

Modalitatea publicistică adecvată este suita de articole menită să supună o problemă sau alta dezbaterii publice, pentru ca prin participarea colaboratorilor să se ajungă la soluții viabile, eficiente.

O îmbunătățire a concepției tematice este impusă și de faptul că trăim în plină desfășurare a revoluției științifico-tehnice. Perioada 1976—1980 este declarată cincinalul revoluției științifico-tehnice. Pînă acum însă cititorilor li s-au oferit, după părerea mea, destul de rar, în salturi de campanie, articole pe asemenea temă.

Deși conducerea de partid și de stat a subliniat această necesitate, se face încă prea puțin vizibilă preocuparea pentru crearea unui climat revoluționar în muncă, pentru afirmarea spiritului novator, pentru intensa propagare a cuceririlor tehnico-științifice, pentru atragerea largă a maselor la organizarea științifică a producției și a muncii. Dezvoltarea în ritm accelerat, creșterea venitului național, a bunăstării tuturor sînt nemijlocit legate de apelul la știința devenită forță de producție.

Nouă, ziariștilor, ne revine obligația de-a face totul pentru dezvoltarea activității de concepție, de inovare, de raționalizare etc. Planurile noastre tematice trebuie să reflecte, prin reportaje, articole, colaborări, febrila căutare a acelor muncitori, ingineri, tehnicieni, oameni de știință, cercetători călăuziți de înalta responsabilitate de-a face nu numai reproducție, ci și de a crea, de a inova. Stimulînd climatul creativității, luînd atitudine împotriva inerțiilor, lărgind continuu tematica promovării noului, publicațiile la care lucrăm vor deveni, trebuie să devină, generatoare și amplificatoare de noi și noi inițiative creatoare, cu efecte economice salutare.

Și în viața economică există lucruri nedorite, negative. Avem datoria să le dezvăluim la vreme, fără să așteptăm semnale speciale. Aceasta ține de responsabilitatea ziaristului, de conduita lui civică, de competența și de curajul lui, de capacitatea de a analiza faptele și a propune soluții constructive, de combativitatea lui. Drumul spre societatea socialistă multilateral dezvoltată nu este lipsit de unele greutăți. Îvingerea lor obligă să folosim, cu pricepere, arma criticii constructive. Aceasta este, după părerea mea, o foarte utilă și necesară participare a ziariștilor economiști la conducerea treburilor obștești, la progresul general al țării.

„ECONOMICUL” — O TEMĂ GENEROASĂ

Publicația la care lucrez, „Apărarea patriei”, organ central al Ministerului Apărării Naționale, se adresează cititorului-ostaș, înțelegând prin aceasta pe toți cei care, într-un fel sau altul, își desfășoară activitatea în cadrul armatei. Tema pe care ne-am propus să o dezbaterem astăzi are însă multiple tangențe și cu așa-zisele publicații „specializate” — nu mă refer numai la a noastră — deoarece nu putem concepe ca într-o societate dinamică, așa cum este societatea românească de astăzi, să existe vreun sector al activității sociale unde „economicul” să nu dețină o pondere însemnată.

Este cunoscută, firește, misiunea principală a armatei. Pe terenurile de instrucție și aplicații, în poligoane și tancodroame, pe uscat, în aer și pe apă, în condiții grele de teren și stare a vremii, în sălile de specialitate, ostașii țării se pregătesc cu rivnă pentru a fi în măsură ca, alături de celelalte formațiuni de apărare, de întregul popor, să apere glia străbună, independența și suveranitatea patriei. Dar, în același timp, ca parte integrantă a națiunii noastre, armata este chemată să contribuie efectiv și la dezvoltarea economică a țării.

La adunarea activului de comandă și de partid de bază din armată ce a avut loc la începutul lunii octombrie 1976, secretarul general al partidului, comandantul suprem al forțelor noastre armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta că și în acest cincinal militarii au datoria cetățenească să participe activ la construcția economică. Concret, aceasta se materializează în irigarea a 350 de mii de hectare, construirea multor altor obiective economice. Iată o minunată școală de educare a tinerilor ostași prin muncă și pentru muncă, dar și o ilustrare grăitoare a legăturii armatei cu poporul. Rezultatele cu care s-a încheiat primul an al cincinalului sînt edificatoare asupra „ritmului militar” pe care ostașii au înțeles să-l imprime în activitatea economică. Lucrînd pe 50 de platforme industriale, militarii constructori au realizat, în anul 1976, indicatorii planificați cu 30 de zile mai devreme. 76 460 ha au amenajat ostașii în sistemele de irigații din Dobrogea, Lehliu-Mostiștea și Giurgiu-Răzmiștea. Geniștii specializați în drumuri și poduri au executat peste 115 km. de modernizări și construcții noi de drumuri, printre care și modernizarea Transfăgărășanului, iar cei din subunitățile de c.f. au raportat, încă la 13 noiembrie, realizarea planului anual, bilanțul lor însumînd modernizarea a 500 km cale ferată normală.

Datele de mai sus — prezentate desigur selectiv — relevă, sper tematica variată și vastă pe care ziaristul militar are posibilitatea să o abordeze în paginile publicațiilor destinate ostașilor. Cum facem ca ea să fie îmbrăcată în forme cit mai agreabile de cititor? Să nu pară aridă? Iată întrebări pe care ni le punem ori de cîte ori atacăm asemenea subiecte.

Sînt în armată ofițeri, subofițeri, maiștri militari care de 10—15 ani lucrează pe șantier. Înfruntînd condițiile grele de lucru, singurătatea, depărtarea de familie, lipsa confortului cotidian, ei își fac eroic datoria acolo unde le cere țara. **Portretul** acestor oameni, **fotografia** lor apar la loc de cinste în coloa-

nele ziarului. În ediții speciale periodice pentru militarii constructori sau în ziarul curent, publicăm cu regularitate **reportaje**, **insemnări**, ilustrații despre tinerii ostași ce-și desăvîrșesc pregătirea de specialitate pe șantierele economiei naționale.

Campaniile agricole de vară și de toamnă, în care armata este chemată să sprijine stringerea recoltei, ne oferă minunate prilejuri de a scrie despre hărnicia și disciplina cu care militarii lucrează pe ogoare. Numai anul trecut am scos 8 ediții speciale pentru ostașii din agricultură, în care, ca modalitate de tratare a predomnat **genul scurt**. În scurte **interviuri** cu șefi de ferme sau mecanizatori, în **reportaje**, **insemnări**, **informații**, **note** și mai ales în amplul material ilustrativ, căutat de cititori, am prezentat bătălia ostașilor, alături de oamenii muncii de la sate, pentru a pune recolta la adăpost. Nu au lipsit nici aspectele critice. **Epigrama**, **caricatura**, **semnalul critic**, **foiletonul** le-am folosit pentru a combate tendințele de delăsare în muncă, indisciplina, dar și neglijența unor comandanți în asigurarea celor mai bune condiții de trai și muncă ostașilor.

Aceasta este însă numai o fațetă a problemei. Pe lângă participarea armatei în economia națională, tematica noastră economică cuprinde și reflectarea activității unităților productive ale armatei. Publicăm constant **articole** despre activitatea atelierelor, a unităților de reparații, în care milităm pentru îndeplinirea sarcinilor planificate în condițiile utilizării integrale a capacităților de producție, creșterea productivității muncii, reducerea consumului de materii prime și materiale, a reducerii costurilor.

În cele spuse pînă acum în cadrul dezbaterii s-a ridicat și problema „tonului critic” pe care trebuie să-l aibă și publicațiile departamentale. Aș dori să precizez că noi, ziaristii militari nu ne eschivăm de la folosirea ascuțișului criticii. Într-o rubrică specială intitulată „La loc comanda!”, prin raiduri, articole de atitudine, pe baza unor scrisori sosite la redacție dezvoltăm aspectele negative în gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale și bănești destinate armatei, criticăm lipsa de interes a unor comandanți și activiști de partid — și nu numai la nivelul comandantului de pluton cum s-ar crede — pentru a asigura ostașilor condiții optime de viață și muncă.

În discuțiile care au urmat, participanții au abordat numeroase fațete ale temei supusă dezbaterii.

În momentul actual, publicisticii economice i se cere să nu se mai limiteze doar la a rămîne o tribună a experiențelor înaintate și un instrument de semnalare a deficiențelor, ci să-și îndeplinească, totodată, mai bine rolul său organizator și mobilizator, inițiind acțiuni de presă care să capteze interesul cititorilor prin concretețea și ineditul lor.

Trebuie, de asemenea, bine înțeles faptul că, pentru a contribui cu mai multă eficiență la realizarea obiectivelor cincinalului revoluției tehnico-științifice trebuie ca, promovînd într-un mod interesant **noul** necesar, **noul** util să milităm, în același timp, cu fermitate împotriva inertiilor, ca și împotriva exagerărilor, împotriva risipei, ca și împotriva falselor economii.

Un alt imperativ subliniat în cadrul discuțiilor a fost acela al necesității unei temeinice documentări a ziaristului economist, argumentîndu-se că este neconcludentă investigația făcută într-o singură întreprindere sau instituție; numai lărgirea ei la nivelul a cel puțin două-trei unități cu același profil poate oferi termeni de comparație care să-l convingă pe cititor sau telespectator.

Trebuie să mărturisesc, de la început, că tema propusă de revistă mi se pare deosebit de dificilă. Din mai multe puncte de vedere: în primul rând pentru că vizează o zonă, o problemă de maximă importanță pentru ziaristică; în al doilea rând, pentru că subsemnatul nu poate trata acest subiect prin prisma unei experiențe îndelungi, lucru ce ar permite comparații, apelul la o multitudine de cazuri trăite etc.; în toate celelalte rânduri, pentru că referirile la un proces în plină mișcare nu pot nicidecum exclude tratarea subiectivă.

Iată de ce, înainte de a mă referi la activitatea desfășurată în acest sens la cotidianul tineretului, unde tema în discuție constituie însuși modul prim de existență, statutul de lucru al ziarului, voi încerca să transcriu câteva din impresiile anilor în care am început să scriu în presa de tineret și studentească.

Cred că este, în formarea unui tânăr gazetar, o perioadă decisivă aceea în care este solicitat, este primit în calitate de colaborator în redacția unui ziar sau a unei reviste. Când pasiunea pentru scris și curajul de a te exprima într-un articol în fața opiniei publice găsesc înțelegerea unor oameni de meserie, când la examenul — fără bilet, fără notă, dar cu o comisie foarte exigentă, cititorii — reușești să intri în circuitul publicistic. Aș aminti aici tradiția valoroasă a revistei „Viața studentească”, în spațiul căreia s-au format, ca membri ai subredacțiilor din toate centrele universitare, zeci de tineri, mulți dintre ei devenind, după absolvirea facultății, ziariști în presa centrală, locală, la radio ori televiziune. În același sens, subredacțiile locale ale „Scînteii tineretului”, care grupează tineri de diferite profesii, constituie un permanent „seminar de presă”. Nu în ultimul rând, în acest eșalon al uceniciei publicistice trebuie menționate colectivele ce realizează gazete „la zi” și emisiuni radiofonice în întreprinderi, redacțiile școlare și cele ale revistelor locale studentești.

Ceea ce mi se pare important în activitatea acestor forme neinstituționalizate strict, este faptul că ele dau posibilitatea testării complete. Concret, tinerii scriu, încearcă să scrie în toate genurile publicistice. Știrea (marea piatră de încercare), ancheta, reportajul, totul despre tot, iată o treaptă necesară în creșterea unui tânăr gazetar. Nu mi se pare că poți deveni ziarist specializându-te ab inițiu într-un domeniu sau altul, într-un gen sau altul. Aș vrea să povestesc, pe scurt, o experiență proprie care evidențiază o metodă ce mi se pare foarte eficientă în formarea pentru presă. Am debutat, student fiind, la revista „Viața studentească”, într-un număr special de Anul Nou, cu câteva parodii. Peste câteva zile, redactorul șef de atunci al revistei, poetul Niculae Stoian, m-a chemat și m-a întrebat dacă nu mă interesează problemele practicii productive a studenților agronomi. Am primit o delegație, am fost instruit despre „ce trebuie să faci un ziarist în documentare” și am realizat o anchetă în care singurul câștig real a fost acela de a fi reușit să stau de vorbă cu vreo douăzeci de studenți. După „lucrul pe material” cu un redactor, un sfert din ancheta mea a apărut

CE ÎNSEAMNĂ A CREA

în revistă. Peste o săptămână scriam un articol de pagina întâi, iar peste două ratam o bună documentare de reportaj. Am fost trimis la Galați să scriu despre Combinatul siderurgic aflat la începuturile sale. Am mers în combinat cu un autobuz care transporta muncitorii din oraș. Se vorbea în autobuz, firesc, despre muncă, despre problemele de fiecare zi. Am ascultat atent și uimit, era un spațiu nou pentru mine, frumos și adevărat. De scris, însă, am scris despre „tinerii care muncesc pe un mare șantier”. Câteva dialoguri forțate și câteva portrete „la gura cuptorului”. Văzînd rezultatul, am început să înțeleg ce înseamnă mobilitate și autonomie, în documentare. Am dat apoi articole pentru secția externă, pentru sport, m-am întors la reportaj.

Lucrînd în redacție, după absolvirea facultății, am început, la rîndul meu, să lucrez cu colaboratorii. Cu mai multe tipuri de colaboratori. Unii cu siguranța scrisului, „stilisti” cu ambiția de a convinge prin construcția exemplară a frazei, alții, speriați de cuvînt, autori de texte informale, cu fapte aglomerate, fără structuri. După părerea mea, cei din ultima categorie merită o atenție prioritară.

Am cunoscut un astfel de colaborator, atunci în anul I de facultate. Venea dintr-un sat bucovinean, se mira de viață, de întîmplări, prezenta uneori chiar lucruri banale cu sentimentul descoperirii personale. Avea, însă, un stil bolovănos, greoi, obosea după ce îi citeai un material. Faptul că s-a încapăținat să scrie în continuare, faptul că noi, cei care colaboram cu el, nu l-am respins, a făcut să ajungă în doi ani unul dintre „permanenții” revistei, un om pe care se poate conta într-o redacție. Câștigător al unor premii de reportaj, numele lui e cunoscut azi cititorilor presei de tineret. Il cheamă Eugen Mihăescu.

Cred, pornind de la asemenea exemple, că există oameni tineri, cu gustul cercetării vieții, oameni într-o permanentă „stare de documentare”. Și mai cred că, în imensa majoritate a cazurilor, numai aceștia pot ajunge ziariști adevărați. După cum, mi se pare că redacția care-și asumă sarcina formării unor gazetari tineri are datoria să le întretină această stare, să-i stimuleze către „documentarea de idei”, către autoselecție, nu să le stabilească de la început un statut de executanți ai unor „scheme fixe”.

O a doua problemă care trebuie, cred, rezolvată încă din start, se referă la necesitatea trecerii stagiilor prin cît mai multe secții de lucru ale publicației, oferindu-li-se astfel posibilitatea de „a vedea” ansamblul tematic, de a simți prin expe-

UN TÎNĂR GAZETAR

riență proprie ponderea unor subiecte și a unor domenii.

Reluînd o idee amintită în prima parte a însemnărilor de față, vreau să spun că nu mi se pare nimic mai dăunător pentru formarea și evoluția unui ziarist tînăr decît stabilirea, de către redacția unde vine să lucreze, a unei „etichete“ precise care-l urmărește pe acesta uneori ani în șir. Cu alte cuvinte, ideea „clasificărilor“. Un exemplu: se vorbește de foarte multe ori de „ziariști răi“, sintagma definindu-i pe cei care scriu bine articole critice, care știu să urmărească un caz pînă în pînzele albe. Aceștia reușesc mult mai puțin în domeniul articolelor așa-zis „pozitive“ și, invers, sînt ziaristi care nu pot redacta plauzibil nici măcar o notă critică. Sigur, unui om îi iese mai bine anumite lucruri, anumite genuri, decît altele. Dar de aici pînă la a se legifera inapetența totală la un mod de tratare a temei mi se pare că intervine o eroare în munca de formare de către redacție a unui tînăr. Într-un sens mai larg, și aceasta duce la o specializare prematură a gazetarului, la îngustarea opticii sale, la forțarea modului în care trebuie să observe, să dialogheze cu viața. Concluzia mi se pare un truism, dar o transcriu pentru că susține afirmațiile de mai sus: nu cred în ziaristul care n-a scris nici un articol critic, cum nu cred în cel ce n-a scris niciodată emoționat, entuziast, despre oameni.

Fără îndoială că, în discuția temei „Ce înseamnă să crești un tînăr ziarist?“, pe care sper că revista o va continua, se cuvine acordat un capitol distinct activității Facultății de ziaristică din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu“. Încerc să punctez un singur aspect: practica, finalitatea și organizarea ei. Cred că menținerea contactului studenților cu publicațiile doar în perioada de câteva săptămîni care înscriu în orar „practică la...“ este total insuficientă. Un sistem de practică permanentă, includerea în obligațiile studentului a publicării sistematice în organele de presă — lucru fără de care să nu se admită intrarea la exame-

ne — sensibilizarea redacțiilor și statuarea obligației ca, la rîndul lor, să acorde o atenție deosebită viitorilor ziaristi, mi se pare a fi soluții necesare ce ar permite cunoașterea mai exactă a aptitudinilor tinerilor, constituind și o bază a repartiției finale.

Am lăsat pentru final două chestiuni, poate cele mai importante, după opinia mea, în formarea unui gazetar. Prima s-ar rezuma cam așa: stimularea ambiției și a generozității. Tînărul, nou venit în redacție, trebuie să-și cîștige dreptul la semnătură. Nici o facultate, nici o diplomă nu i-l poate da de la sine. Și din această cauză trebuie ajutat să-și definească de la început cîteva direcții ferme, cîteva teme mari, cîteva probleme pentru care „să se bată“ prin scrisul lui, prin adevărul și calitatea articolelor sale. Poate realiza asta numai dacă are răbdarea documentării, vocația dialogului cu oamenii și puterea de a evita șabloanele. Generozitatea, în cazul de față, înseamnă disponibilitatea afectivă la problemele oamenilor, credința că poți și trebuie să-i ajuți să le rezolve.

A doua, reprezintă chintesența profesiei noastre, crezul nostru politic și moral. Calitatea de a lucra și a te comporta în permanență ca un ziarist comunist într-un colectiv comunist, într-o echipă din prima linie a conștiinței revoluționare. A asigura climatul pregătirii politice și profesionale necesar formării unor asemenea oameni este datoria primordială a fiecărui colectiv din presa noastră. Ea le subsumează pe toate celelalte și se concretizează cel mai deplin prin legătura vie cu viața, cu oamenii țării, cu devenirea țării.

Sînt, toate acestea, probleme și exigențe cu care se confruntă colectivul în care lucrez, acela al „Științei tineretului“, loc unde muncesc și trăiesc oameni tineri. Și pentru că la noi obiectivul înprospătării continue a redacției cu oameni tineri, cu oameni care să cunoască direct viața, producția, este un obiectiv fundamental, consider firesc să fac, în finalul acestor însemnări, propunerea ca discuția lansată de „Presa noastră“ să ia în considerație și posibilitatea atragerii în presa de tineret a unor oameni direct din producție, a unor tineri cu stagii la publicațiile școlare și studentești care pot urma apoi cursurile fără frecvență ale Facultății de ziaristică.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

redactor șef al ziarului „Știința tineretului“

NOTA REDACȚIEI

Apreciînd ca foarte utilă invitația la organizarea unei dezbateri pe această temă, invitație pentru care pledează convingător tovarășul Nicolae Dan Fruntelată, o adresăm, la rîndul nostru, tuturor cititorilor revistei, solicitîndu-le să ne scrie despre experiența proprie, să propună măsuri, acțiuni care să conducă la perfecționarea procesului de formare a tinerilor gazetari. Acestui scop îi consacram rubrica pe care o inaugurăm în acest număr al revistei: **GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI — DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI.**

VAST ȘANTIER
DE CONSTRUCȚIE
SPIRITUALĂ
A
OMULUI NOU

CUM REFLECTĂM CREAȚIA

Dezbateră organizată la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. din inițiativa Consiliului Ziariștilor, la care au participat factori de răspundere din domeniul activității culturale și gazetari din secțiile culturale ale publicațiilor din Capitală, și-a propus realizarea unui dialog deschis, cu valoare informativă și practică, în legătură cu experiența acumulată și cu ceea ce trebuie făcut în continuare pentru reflectarea și stimularea creației artistice în cadrul marelui festival național „CÎNTAREA ROMÂNIEI“.

Discuția a fost condusă de **Nicolae Dragoș**, redactorul șef al revistei „Luceafărul“, care în cuvîntul său introductiv s-a referit la modul în care presa s-a preocupat de a oglindi desfășurarea festivalului pînă în prezent, subliniind caracterul permanent al acestei manifestări a cărei cuprindere a tot ce este talent capabil să se exprime într-o formă artistică îi conferă valoarea unei acțiuni de amploare neîntîlnită pînă acum în activitatea culturală de la noi. Faptul că presa nu a reușit totdeauna să aducă în fața cititorului și a organizatorului de acțiuni culturale experiențele cele mai valoroase, cu șansă mai mare de perenitate și generalizare și a popularizat uneori fapte mărunte, ne semnificative, fără ecou și perspectivă de durabilitate, pierzînd din vedere imperativul exigenței față de ceea ce nu este valoare și contribuție reală în desfășurarea acestui festival, arată că, pe alocuri, în concepția unor gazetari se mai manifestă rutina și viziunea rigidă asupra rostului manifestărilor culturale. Poate nu în mod suficient presa a subliniat și faptul că acest festival trebuie să fie și un festival al creației, care să îmbogățească zestrea viitoare a culturii noastre cu producții perene!

Ideea festivalului național ca formă organizatorică menită să cuprindă toate forțele spirituale ale țării și să contribuie efectiv la educarea multilaterală a oamenilor muncii de toate categoriile se cere în viitor urmărită de întreaga presă, cu mai multă consecvență.

Invitații la dezbateră, **Ion Ilișiu**, directorul Direcției așezămintelor culturale din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, **Elena Poparad**, adjunct de șef de secție la Consiliul Central al U.G.S.R., **Ion Hobana**, secretar al Uniunii scriitorilor, **Amza Săceanu**, vicepreședinte al Comitetului pentru cultură și educație socialistă al municipiului Bucu-

rești, **Dumitru Pădure** — președintele Comitetului sindical de la Întreprinderea „23 August“, **Const. Dinu**, președintele Consiliului culturii și educației socialiste de la Întreprinderea „Semănătoarea“ au prezentat pe larg, în cuvîntul lor, activitățile desfășurate în cadrul etapei de masă a festivalului, oferind gazetarilor, pe lîngă un bogat material documentar, și sugestii pentru o intervenție viitoare, cît mai activă și eficientă.

Reținem dintre acestea :

— Festivalul este conceput în deplină armonie cu ideile și tezele care călăuzesc ansamblul vieții noastre politice și sociale, urmărind lărgirea bazei democratice a culturii de masă. ● Necesitatea unei înțelegeri mai profunde a semnificației festivalului de către întregul activ cultural, în funcție de care să se stabilească orientarea teoretică și practică a activității generale. ● Menținerea în actualitate a ideii că acest festival trebuie să reprezinte o modalitate eficientă de modelare a conștiințelor, că el trebuie să valorifice, prin creația și mișcarea artistică, gîndirea înaintată a vremii noastre, frumusețea spirituală a omului, virtuțile muncii creatoare. ● Înțelegerea că festivalul în sine constituie o permanență, o neîntreruptă activitate pe parcursul căreia pot exista anumite dominante — ca, de exemplu, în anul acesta aniversarea unui secol de la cucerirea Independenței — dar care nu trebuie să însemne o întrerupere în activitatea creatorilor, artiștilor de toate categoriile în ce privește pregătirea pentru festival. ● Cerința de a pune accentul pe faza de masă a festivalului ca izvor neîntrerupt de creație și interpretare ● Existența unei preocupări continue pentru accesul oamenilor la valorile reale ale culturii, pentru conștientizarea maselor de oameni asupra imensului potențial creator pe care-l dețin, ajutîndu-i nu numai să ia contact cu aceste valori, dar să le și poată interpreta. ● Festivalul înțeles ca o școală civică, un imens șantier național de construcție spirituală a omului nou. ● Găsirea unor metode noi de sensibilizare publică la procesul de creație a maselor, prin descoperirea și organizarea judicioasă a forțelor creatoare locale, în cercuri și cenecluri de toate categoriile. ● Crearea unui climat cultural necesar afirmării oamenilor în cenecluri literare și cercuri, astfel ca acestea să devină

VAST ȘANTIER
DE CONSTRUCȚIE
SPIRITUALĂ
A
OMULUI NOU

ȘI CUM STIMULĂM ARTISTICĂ

focare de cultură. ● O legătură mai activă a profesioniștilor cu amatorii, în sensul unei îndrumări competente a artei amatoare de către profesioniști.

● Reprezentarea în festival a întregului patrimoniu spiritual al poporului român, întrucît sînt prea puțin puse în lumină valorile sociale, etice, estetice și filozofice pe care le conțin producțiile noastre folclorice. ● Un efort constant pe linia prezentării acelor producții tradiționale care conțin idei și poziții cu caracter de luptă socială ce definesc, explică și susțin fundamental ideile de continuitate neîntreruptă istorică, de unitate națională, de libertate, dreptate socială și independență.

● Întărirea continuă a conținutului ideologic al spectacolelor, al ținutei estetice a acestora și amplificarea permanentă a mesajului lor. Legat de această cerință, presa ar putea sprijini și în viitor alcătuirea unor repertorii corespunzătoare prin publicarea unor materiale selectate de la cenaclurile creatorilor profesioniști și neprofesioniști. ● Intensificarea contactului între arta profesionistă și amatoare, crearea unei conlucrări permanente între experiența profesioniștilor și autenticitatea creației amatorilor, atît prin realizarea unor spectacole comune ale artiștilor profesioniști cu amatorii, cît și prin participarea specialiștilor la realizarea spectacolelor de amatori; toate acestea au ca scop final constituirea unui potențial artistic național echilibrat, alcătuit, la rîndul său, dintr-un potențial artistic al fiecărei localități, al fiecărei întreprinderi și instituții (**I. Ilișiu**).

— Festivalul, prin întreaga sa organizare, se constituie într-o adevărată școală de educație patriotică și ideologico-artistică a maselor muncitoare. ● Ar fi util ca presa nu numai să popularizeze inițiativele, dar să-și aducă o contribuție proprie la crearea unor asemenea inițiative. ● Întregul complex de acțiuni organizate în cadrul festivalului are menirea să contribuie la formarea conștiinței oamenilor muncii în vederea obținerii unei sporite eficiențe economice; de aceea este necesară găsirea mijloacelor de stimulare a talenților din rîndul muncitorilor și constructorilor. ● Presa ar trebui să ia o mai fermă atitudine critică față de cei care nu înțeleg și nu implică în rezolvarea sarcinilor economice funcțiile politice

și educative ale mișcării artistice de amator, ignorînd faptul că o mai bună stare spirituală va duce negreșit la obținerea de rezultate pozitive în activitate; după cum ea ar putea constitui un puternic stimulent moral pentru acei pasionați activiști culturali care sînt instructorii formațiilor artistice, dacă din cînd în cînd și-ar întîlni numele consemnate în diversele publicații. (**Elena Poparad**).

— Festivalul are rolul de a stimula instituțiile de cultură la o mai mare exigență în ceea ce privește conținutul și calitatea, cît și în asigurarea unei continuități în activitatea tuturor formațiilor artistice. Se remarcă, de exemplu, că o formă de mare audiență la public, participarea teatrelor profesioniste la activitățile din cadrul festivalului prin organizarea unor spectacole mixte cu amatorii, numărul de 130 de asemenea spectacole fiind edificator în acest sens. ● Presa ar aduce un sprijin eficient consemnînd, fără a ocoli carențele, aceste spectacole, în ideea de a încuraja asemenea acțiuni. ● În vederea înlăturării accentelor de formalism din activitatea unor formații artistice, presa ar putea oferi un sprijin eficient prin intervenții critice, la obiect (**Amza Săceanu**).

— La înlăturarea unor manifestări de formalism evidente în multe locuri în care, neținîndu-se seama de talentele existente într-un domeniu artistic, se încearcă alcătuirea de formații pentru care nu există forțele necesare, presa poate aduce o foarte utilă contribuție. ● Participarea scriitorilor la acest festival se materializează în îndrumarea cercurilor literare din întreaga țară, prin întîlniri cu cititorii și membrii cercurilor, prin înființarea unui studio municipal al orașului București, care va înmănușea talentele cele mai viguroase aparținînd cercurilor și cenaclurilor literare din Capitală, prin organizarea unor festivaluri comune de poezie, veritabile confruntări ale creației profesioniștilor și amatorilor, cu valoare stimulativă pentru aceștia din urmă (**Ion Hobana**).

În încheiere, reprezentanții întreprinderilor „Semănătoarea“ și „23 August“ au prezentat aspecte concrete ale activității cultural-artistice desfășurate în unitățile lor, referindu-se în mod deosebit accentul pus pe imbinarea armonioasă a activității profesionale cu munca de pregătire a formațiilor artistice care participă la acest festival al hărniciei și onoarei.

VAST ȘANTIER
DE CONSTRUCȚIE
SPIRITUALĂ
A
OMULUI NOU

Pe primul plan caracterul educativ-patriotic al tuturor manifestărilor

Trei ipostaze în care ziarul „Flacăra Iașului“ își aduce contribuția la desfășurarea în cele mai bune condiții a Festivalului național, de proporții nemai-cunoscute pînă acum în țară și care poartă denumirea atât de inspirată „Cîntarea României“.

În primul rînd, intervenim în toate etapele acestei impresionante manifestări culturale. Explicăm sensul și dimensiunile festivalului în educarea patriotică și moral-cetățenească a maselor, ajutăm organele obștești, culturale, școlare, organizațiile creatorilor de tot felul pentru ca să depășească rutina și să se angajeze mai puternic în marea întrecere a hărniciei și cîntului.

Nu este ușor și simplu. Există unele tendințe de formalism față de care luăm atitudine și încercăm să imprimăm întregii activități un conținut cât mai bogat de idei, urmărind, prin articolele noastre, ca aspectul de masă al festivalului să nu însemne o renunțare la valoarea intrinsecă, social-politică și estetică a manifestărilor, ci, dimpotrivă, să îmbine cât mai strîns latura ideologică cu cea emoțională pentru a asigura eficiența integrală a programelor colectivelor antrenate în această competiție culturală de masă.

Festivalul „Cîntarea României“ e ceva unic și nou nu doar prin dimensiune, prin timpul și forțele angajate, ci în primul rînd prin mărimea ideilor ce le transmite. De aceea, căutăm ca, publicistic, să evidențiem forța estetică a creației profesionale și

amatoare, patriotismul și partinitatea tuturor manifestărilor ce trebuie să determine o unanimă mobilizare a energiilor creatoare în vederea transpunerii în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., a Programului de măsuri adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. în domeniul muncii politico-ideologice și cultural-educative.

Nu voi menționa aici rubricile inițiate, nici articolele despre instituțiile analizate. Remarc doar că am întîlnit în cele mai multe locuri entuziasm mobilizator care însă nu era totdeauna bine călăuzit.

Ne-am propus să ajutăm, publicistic, la mobilizarea tuturor energiilor în festival. Planul tematic și tot ce am publicat reflectă preocuparea noastră pentru antrenarea organelor și organizațiilor de partid și de masă, a istoricilor, economiștilor, muzicienilor, pictorilor, la organizarea unor manifestări care să răspundă cât mai bine atît din punct de vedere politic-educativ, cît și artistic.

A doua ipostază ne angajează ca ofertanți de materie primă pentru participanții la festival. Nu-i vorba numai de documentare istorică, de pagini speciale bogat ilustrate, ci de material artistic propriu-zis. Am solicitat compozitorilor și poezilor cîntece pentru coruri, texte pentru brigăzi artistice, versuri pentru recitatori, pe care le-am și publicat ori sîntem în curs de a le da la tipar. Finisăm acum cîteva pagini cu producții artistice originale ale muncitorilor, țaranilor, ale unor intelectuali, creatori amatori în sensul cel mai bun al cuvîntului.

Cititorii ne-au spus că am făcut bine, deoarece nu există suficient material la dispoziția formațiilor.

În sfârșit, a treia manieră a redacției de a participa direct la Festivalul „Cîntarea României“ este mai aparte. De doi ani am întemeiat un cenaciu, zis al epigramiștilor. Ședințele cenaclului sînt, de fapt, nu un simplu pretext pentru un concurs de epigrame, ci adevărate manifestări artistice. Sînt prezentați publicului numeros cei mai buni poeți afirmați, ca și începători, actori de prestigiu și brigăzi artistice, formații folk (noi am lansat cîteva), grupuri corale, formații de teatru politic ale muncitorilor ori studenților. Practica tuturor acestora este inspirată din actualitatea noastră socialistă, din trecutul național, iar manifestările nu au loc doar în sala festivă a Casei presei din Iași, ci tot mai mult în fabrici, în cooperative agricole, în licee de specialitate și facultăți, antrenînd energiile artistice de acolo.

Sîntem însă conștienți că unele intervenții ale ziarului în bunul mers al festivalului „Cîntarea României“ n-au fost de calitate, uneori fiind ușor atinse de rugina rutinii. După recenta adunare de dare de seamă și alegeri a comuniștilor de la „Flacăra Iașului“, în care s-au analizat critic și autocritic și aceste aspecte, se observă în ziar un progres publicistic, un plus de pasiune și talent pentru reușita emoționantului festival de cinstire a centenarului independenței românești.

MIHAI DUMITRIU — redactor șef

toare la metodică diferitelor genuri de artă de amatori, la teatrul în școli, la eficiența sau ineficiența activității școlii populare de artă etc. Toate aceste acțiuni aveau ca obiectiv lansarea și popularizarea unor idei și metode noi într-un cerc cît mai larg al celor răspunzători de îndrumarea activității culturale de masă.

Îndeosebi din luna octombrie — anul trecut — aceste teme au fost reluate și actualizate în raport cu ideile și obiectivele festivalului. Era o perioadă cînd ziarul nostru își propunea să devină un factor mai activ în pregătirea festivalului. Curînd, avînd în vedere unele rămîneri în urmă în pregătirea și organizarea festivalului în cadrul unor instituții — situație sesizată și de organele județene — ne-am lansat într-o acțiune de mobilizare sistematică, publicînd articole de analiză în care arătam unele deficiențe, făcînd cunoscut mai amănunțit programul festivalului, exemplificînd posibilitățile reale existente, prin popularizarea unor inițiative și realizări de răsunset atît în județul nostru, cît și în alte județe. Colaborarea noastră permanentă cu forurile județene și locale implicate în organizarea festivalului a devenit și mai strînsă în lunile următoare.

Ianuarie a marcat o etapă în activitatea noastră privind Festivalul național „Cîntarea României“, sub două aspecte. Pe de o parte, au început concursurile formațiilor de amatori în școli, pe comune etc. în cadrul fazei de masă. Firește, membrii secției au participat la multe dintre aceste spectacole-concurs. Dar în ceea ce privește reflectarea evenimentelor în ziar, ne-am străduit ca latura informativă să nu devină dominantă. Dimpotrivă, am avut în primul rînd în vedere — și în bună măsură am reușit — să popularizăm concret și convingător experiența pozitivă, să analizăm în spirit critic unele spectacole, combătînd lipsa de grijă pentru calitate. Multe din articolele noastre au căpătat, astfel, un caracter metodic. Pe de altă parte, integrarea ziarîștilor în activitatea unor organizații și instituții ne-a oferit prilejul să contribuim direct la organizarea și îndrumarea mișcării culturale de masă în cadrul festivalului. Independent, însă, de această integrare în activitatea unor instituții cu profil cultural, unii membri ai secției aveau relații mai vechi de colaborare cu unele cenacluri literare, formații de amatori etc. Tot în acest cadru se înscrie și participarea mai multor redactori ai ziarului nostru la diferite forme de educație politico-ideologică, respectiv, de răspîndirea științei, în calitate de lectori, conferențieri etc., precum și participarea unora în comitetele de organizare și în juriile festivalului. A sporit și s-a diversificat, astfel, contribuția ziarului nostru la buna pregătire și desfășurare a Festivalului național „Cîntarea României“.

O analiză exigentă a ceea ce am realizat, pe acest plan pînă acum ne arată, însă, că este încă mult loc pentru mai bine. În consecință, ne-am propus ca, folosind întreaga gamă a genurilor publicistice, să prezentăm mult mai convingător experiența bună, creația valoroasă, să popularizăm generoasele idei ale festivalului, să luăm poziție fermă față de manifestările de formalism, de tolerare a prostului gust — pe scurt, față de lipsa de grijă pentru calitate.

KRIZSÁN ZOLTAN — redactor

Strînsă colaborare cu instituțiile culturale și formațiile artistice

Marele Festival național „Cîntarea României“ a prilejuit pentru secția noastră culturală, reluarea, la un nivel calitativ superior, a unor preocupări mai vechi, privind mobilizarea și îndrumarea mișcării culturale de masă. În anii precedenți, în cadrul unor acțiuni susținute un timp mai îndelungat, noi am publicat unele cicluri de articole despre problematica „științei culturii de masă“ — avînd ca idee de bază necesitatea organizării și îndrumării științifice a mișcării. Am pus, de asemenea, în dezbatere o sumă de probleme referi-

Nicolae Ceaușescu că „O adevărată „Cintare a României“ nu poate fi concepută și înțeleasă fără (umultul) abatajelor din mine, al furnalelor, laminoarelor, utilajelor grele, fără freamățul muncii din industria electronică, din industria ușoară sau alimentară. De asemenea, nu poate fi concepută o adevărată „Cintare a României“ fără zgomotul tractoarelor și mașinilor agricole, fără munca entuziastă a muncitorilor și țăranilor. Acesta este adevăratul sens a ceea ce dorim să fie Festivalul „Cintarea României“ — festivalul muncii, al creației, adăugind la aceasta și bucuria exprimată în muzică, dans, în creația literar-artistică“.

Permanent în atenție:

- Contactul cu realitatea
- Consecvență în susținerea acțiunilor

Festivalul național „Cintarea României“ a pus în fața noastră, a ziariștilor, a întregii prese, sarcini noi, complexe, ne-a deschis un câmp larg de acțiune, ne-a oferit un mare prilej de a ne aduce o contribuție sporită la materializarea Programului de măsuri pentru aplicarea hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative. Este firesc, având în vedere cerințele formulate de tovarășul

Pornind de la aceste exigențe am considerat, astfel, că Festivalul național „Cintarea României“ constituie un obiectiv de prim ordin nu a unei secții, ci a întregului colectiv redacțional, a ziarului, care trebuie să colaboreze strins cu instituțiile culturale și organizațiile de masă și obștești, cu toți cei care, în județul nostru, au răspunderi concrete în organizarea și desfășurarea festivalului.

În concordanță cu graficul etapelor și al manifestărilor cultural-educative stabilite la nivel județean, atenția noastră s-a concentrat asupra câtorva direcții principale de acțiune: explicarea, în prima etapă, a semnificației, a sensurilor și mobilurilor acestei mari întreceri a creației artistice și a muncii: informarea constantă a cititorilor despre inițiativele, acțiunile ce se întreprind în orașele și localitățile județului; intervenția directă a ziarului, prin note, articole, fotografii, analize critice, pentru înlăturarea unor neajunsuri ivite pe parcurs.

Prilejul pentru inaugurarea dezbaterii problemelor Festivalului în ziar ni l-a oferit deschiderea în județul nostru a tradiționalelor manifestări cultu-

Festivalul național „CINTAREA ROMÂNIEI“
Ample acțiuni pentru stimularea participării oamenilor muncii la activități de creație științifică și tehnică

Concursul nostru
deschis tuturor cititorilor și corespondenților voluntari

AICI, STAȚIA DE RADIOAMPLIFICARE!
 În robortul permanent — viața social-economică a satului

VENIȚI CU TOȚI CĂMINUL

STATORNICA TEMELIE A VIETII SATULUI

UN VIBRANT OMAGIU ADUS OMULUI MUNCII ȘI MUNCII OMULUI NOU

FESTIVALUL NAȚIONAL AL EDUCAȚIEI ȘI CULTURII SOCIALISTE „CINTAREA ROMÂNIEI“

AMPLE ACȚIUNI
 Redacția ziarului „Dobrogea nouă“ organizează în cinstea sărbătoririi Centenarului Independenței de stat a României, a împlinirii a șapte decenii de la Răscoala țăranilor din 1907 și ziua de 1 Mai un concurs de informații, note și reportaje la care POT PARTICIPA TOTI CITITORII, COLABORATORII ȘI CORRESPONDENȚII VOLUNTARI. Dorim, în acest concurs să constituie O ADEVĂRATĂ ÎNȚECERE ÎNTRE SUBREDACȚII ȘI ÎNȚECERE ÎNTRE VOLONTARI.

Redacția ziarului „Dobrogea nouă“ organizează în cinstea sărbătoririi Centenarului Independenței de stat a României, a împlinirii a șapte decenii de la Răscoala țăranilor din 1907 și ziua de 1 Mai un concurs de informații, note și reportaje la care POT PARTICIPA TOTI CITITORII, COLABORATORII ȘI CORRESPONDENȚII VOLUNTARI. Dorim, în acest concurs să constituie O ADEVĂRATĂ ÎNȚECERE ÎNTRE SUBREDACȚII ȘI ÎNȚECERE ÎNTRE VOLONTARI.

Redacția ziarului „Dobrogea nouă“ organizează în cinstea sărbătoririi Centenarului Independenței de stat a României, a împlinirii a șapte decenii de la Răscoala țăranilor din 1907 și ziua de 1 Mai un concurs de informații, note și reportaje la care POT PARTICIPA TOTI CITITORII, COLABORATORII ȘI CORRESPONDENȚII VOLUNTARI. Dorim, în acest concurs să constituie O ADEVĂRATĂ ÎNȚECERE ÎNTRE SUBREDACȚII ȘI ÎNȚECERE ÎNTRE VOLONTARI.

rale „Pontica '76“. Sub genericul „Pontica — dialog cultural cu viața“, fază preliminară a amplului Festival național „Cântarea României“, timp de o săptămână, în fiecare zi, am publicat în coloanele ziarului numeroase relatări de la întâlnirile unor prestigioși oameni din domeniile culturii, artei, științei, cercetătorii, profesorii, scriitorii, pictorii, cineaștii, compozitorii, din Capitală și Constanța, cu făuritorii bunurilor materiale din această parte a țării.

Deosebit de folositoare au fost paginile speciale consacrate bunei pregătiri a manifestărilor ce se vor organiza în cadrul festivalului. Un exemplu elocvent l-a constituit pagina publicată la mijlocul lunii noiembrie în care am inserat sinteza programului de măsuri privind organizarea și desfășurarea festivalului în județul nostru, un interviu cu Gheorghe Munteanu, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă privind pregătirile ce se fac pentru buna demarare a fazei de masă și alte articole care împărtășeau experiența unor formații artistice din comunele Topalu, Deleni, Lipnița, Băneasa, orașul Mangalia și din alte localități, prezente frecvent pe scenele căminelor culturale și ale caseilor de cultură.

O atenție deosebită am acordat în paginile ziarului și pregătirilor ce se fac în vederea participării la festival a teatrelor profesioniste, a altor instituții de cultură, a creatorilor de artă.

Am ținut mereu trează atenția cititorilor asupra faptului că festivalul este o manifestare a muncii, a creației, a fruntașilor în producție. Într-un articol aducem la cunoștința cititorilor că fruntașii de pe scena clubului Combinatului de lianți și azbociment din Medgidia, sint, în același timp, fruntași în producție. După cum, într-un alt articol, popularizam acțiunile organizate pentru stimularea participării oamenilor muncii la activitatea de creație științifică și tehnică și îndemnam colectivele de muncă la generalizarea acestora.

Declanșarea fazei comunale ne-a găsit, astfel, cu o anume experiență acumulată, experiență pe care am îmbogățit-o și continuat-o în articolele despre manifestările din localitățile județului.

Rolul și contribuția ziarului la buna desfășurare a festivalului au sporit odată cu creșterea în intensitate a acestora. Intervențiile prompte, într-o serie de probleme, au avut efecte pozitive. Analiza făcută într-un editorial, precum și într-o foaie volantă asupra modului cum se desfășoară faza de masă a festivalului și criticarea unor neajunsuri ce se manifestă în creația științifică și tehnică, în cea literar-artistică au determinat luarea unor măsuri concrete în această direcție.

În urma unei recente analize în colegiul de redacție a modului cum ziarul sprijină acțiunile inițiate de Comitetul județean de partid pentru buna desfășurare a festivalului s-au născut două rubrici noi: „**Veniți cu noi la căminul cultural**“ și „**Oamenii muncii — oamenii creației**“, care au stîrnit interes în rîndurile cititorilor.

Comuniștii din redacție au considerat însă că nu este suficientă participarea noastră la festival numai prin oglindirea în coloanele ziarului a manifestărilor, prin răspîndirea experienței și sprijinirea unor colective de a-și îmbunătăți activitatea. Într-o adunare de partid ei s-au angajat să participe la desfășurarea festivalului, nu numai prin scris, ci și direct, printr-o contribuție practică la activitatea politico-ideologică. În acest sens, la recomandarea Comitetului județean de partid ne-am asumat răspunderea sprijinirii efective, concrete a colectivelor gazetelor de perete și stațiilor de radioamplificare din

unitățile economice ale municipiului Constanța și din orașele și satele județului. Și sigur că efectele acestei inițiative n-au întârziat să apară. Multe gazete de perete și stații de radioamplificare au oglindit mai bine, mai competent problemele localității sau ale unității respective.

Recent, la propunerea colegiului de redacție, ziaristii au luat inițiativa organizării, împreună cu comitetele de partid din marile unități economice, în centrele de comună și orașe a unui număr de cel puțin 15—20 de cercuri de publicistică, cercuri care să-și aducă, în cadrul festivalului, o contribuție însemnată la popularizarea — prin mijlocirea creației artistice — a experienței pozitive, a eroismului în muncă, a înnoirilor socialiste ce au loc în toate domeniile de activitate ale județului nostru.

Considerăm că n-am făcut totul pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a manifestărilor organizate în cadrul Festivalului. Ziarul poate și trebuie să-și aducă o contribuție mai mare la eforturile organelor și organizațiilor de partid, pentru ca toate manifestările să stimuleze creșterea conștiinței socialiste, să ajute la făurirea omului nou, multilateral dezvoltat. Experiența dobîndită pînă acum ne dă garanția că putem face mai mult.

DUMITRU MÂNDROIU — redactor șef

Prin calitate superioară, eficiență sporită

Congresul educației politice și al culturii socialiste a subliniat o dată mai mult ideea lărgirii conceptului de cultură. Astfel, pe drept cuvînt, se accentuează faptul că prin noțiunea de cultură trebuie înțeles și un „imens laborator în care se făurește scara de valori proprii, unde se constituie o anume matrice de gîndire, unde se elaborează preferințele, se stabilește ierarhia“.

Contribuția redacției noastre la înlăptuirea politicii culturale a partidului nu se poate limita la simpla reflectare a evenimentului. Rolul nostru în ceea ce privește Festivalul „Cîntarea României“ l-am înțeles în a informa dar și a organiza. Am vrea să dăm cîteva exemple în ceea ce privește ultimele două obiective. Ne-am propus să orientăm opinia publică atît prin publicarea unor articole de fond, dar mai ales prin fundamentarea

teoretică a tuturor acțiunilor culturale. Colaboratorul nostru, cunoscutul prozator Franz Storch, a invitat în articolul său „Înțelegere de sine și înțelegerea lumii“, la discutarea rolului pe care-l joacă cultura socialistă ca pîrghie principală pentru cunoașterea de sine a unei societăți și pentru interpretarea lumii actuale. Deosebit de importante am considerat atît noi cît și cititorii noștri ideile despre fenomenul amatorismului și profesionismului în artă.

Chiar de la începutul primei ediții a Festivalului este bine să nu se uite că nu activitatea cu aspecte culturale în sine este laudabilă, ci doar acele activități care păstrează, creează sau prefigurează valori reale, adică acele valori care rezultă dintr-o muncă serioasă și ancorată în mod responsabil. Articolul redacțional „Festivalul“ a revenit asupra ideii legării Festivalului cultural de necesitățile reale ale societății noastre. Ne propunem ca, atît în faza de masă a festivalului, cît și mai tîrziu, să urmărim tocmai acest aspect al ancorării manifestărilor culturale în realitatea vieții noastre de zi cu zi. Dintre anchetele revistei legate de Festivalul „Cîntarea României“ o amintim pe cea dedicată claselor externe ale Școlii populare de artă din mediul rural, anchetă care a avut în vedere județele Brașov, Sibiu, Timiș, Arad etc., publicată sub titlul „Mai multe talente decît s-ar crede“. Pe lîngă faptul că am informat cititorii revistei asupra unor împliniri și lipsuri în organizarea acestor clase, am sugerat forurilor în drept forme noi de organizare, perfecționare și îndrumare.

Intr-o altă anchetă legată de repertoriile formațiilor artistice de teatru de amatori, constatînd lipsa unor texte actuale, atractive, am reamintit promisiunea editurii Kriterion de a edita în cel mai scurt timp o antologie de texte pentru formațiile artistice de amatori în limba germană. Încercînd să apropiem cititorii și mai mult de problematica dezbătută în paginile revistei și să-i cooptăm cît mai mult în rîndul colaboratorilor, am publicat o rubrică mult apreciată cu titlul „Întîlnire cu poezia“. În această rubrică prietenii poeziei contemporane au propus redacției texte — care în majoritatea cazurilor erau de bună calitate — pentru a fi publicate. Am primit propuneri de asemenea texte din partea unor muncitori, tehnicieni, cercetători, studenți, profesori, pensionari, actori, oameni de litere care au selectat din lectura lor texte semnificative, propunîndu-le spre lectură celorlalți cititori.

În prezent, redacția stimulează tinerele talente printr-o rubrică denumită sugestiv „Bucuria“ începutului“, în care din două în două săptămîni publicăm cite un debut poetic însoțit de un comentariu de specialitate, realizat cu colaborarea poetului sibian Wolf Aichelburg. În pagina noastră permanentă dedicată educației patriotice am inițiat rubrici interesante care ilustrează ideea și istoricul luptei pentru independență a poporului nostru, aducînd o serie de date noi privind contribuția naționalităților conlocuitoare la realizarea acestui deziderat multiseclar.

În colaborare cu Consiliul județean al educației politice și culturii socialiste și cu Consiliul județean al oamenilor muncii de naționalitate germană din Brașov, am trecut la reorganizarea, pe o treaptă superioară, a „serilor culturale ale revistei „Karpaten Rundschau“, care continuă o frumoasă tradiție a redacției noastre. În cadrul acestor seri organizate pînă în prezent, colectivul redacțional s-a întîlnit cu circa 10 000 de oameni ai muncii de toate categoriile. Prin aceste seri, care sînt organi-

zate mai ales în mediul rural, se urmărește găsirea unor forme de practică culturală eficientă, ca de exemplu, concursul: „Cine știe răspunde“ pe teme de istoria patriei, montaje literar-artistice, programe de brigadă de agitație. Cu ocazia acestor manifestări sînt descoperite unele talente sau se confirmă talente aflate în plină dezvoltare. Ținînd seama de profilul său, redacția răspunde și invitațiilor din afara județului.

Atît cursurile Universității cultural-științifice din Brașov (cele în limba germană) cît și cenaclul literar în limba germană din oraș sînt patronate și orientate de redacția noastră, iar redactorii participă activ în calitate de conferențieri atît la Casa de cultură „Frederich Schiller“ din Capitală, cît și la universitățile cultural-științifice din Sibiu, Timișoara, Rupea, Făgăraș, Codlea ș.a.

Iată cum înțelegem să participăm la marele festival național al muncii și creației artistice; nu numai prin a reflecta, dar mai ales contribuind în mod activ la orientarea și organizarea, împreună cu toți factorii de răspundere din domeniul culturii, a activităților culturale.

HORST SCHULLER ANGER

membre în colegiul de redacție, responsabilul rubricii culturale

„Colocviile“ ziarului, prețioasă sursă de idei

Festivalul național „Cîntarea României“ semnifică pentru colectivul redacțional al ziarului „Flacăra roșie“ din Arad, ca și pentru întreaga presă românească, pentru toți oamenii muncii, o implicare profundă și stimulativă în vastul proces de creație și dezvoltare spirituală a poporului nostru.

Încă de la declanșarea acestei mari manifestări, ziarul nostru a căutat să-și definească clar obiectivele spre care trebuie să-și îndrepte eforturile, pentru a contribui plenar și eficient la stimularea creației și interpretării artistice, la reflectarea fidelă a mișcării cultural-artistice și educative din județ, ca premisă a exprimării personalității umane și a confruntării ample cu exigențele publicului, ca oglindire a vieții și activității creatoare a oamenilor aces-

tor meleaguri românești. Punctul de plecare al unei atari întreprinderi l-a constituit una din întâlnirile periodice organizate cu cititorii noștri „Colocviile ziarului“. S-a purtat în acest cadru un dialog fructuos cu cititorii la care și-au adus contribuția reprezentanți ai forurilor culturale județene, ai instituțiilor artistice profesioniste și, bineînțeles, membrii colegiului de redacție, redactorii ziarului nostru. În legătură cu felul cum vor fi marcate în paginile ziarului manifestările cultural-artistice și educative ale festivalului s-au făcut multe propuneri valoroase, în primul rând referitoare la profilul și conținutul paginilor noastre săptămânale „Viața culturală“, multe dintre ele fiind de pe acum, transpuse în fapte. Așa, de exemplu, în urma sugestiilor formulate cu ocazia „Colocviilor ziarului“ am inițiat publicarea lunară a unui „Șantier literar arădean“, unde au apărut pînă acum creații literare ale membrilor cenaclului „Lucian Blaga“ din Arad, „Liviu Rebreanu“ din orașul Ineu și o pagină dedicată primei întâlniri a scriitorilor țărani din România, care a avut loc în județul nostru la sfîrșitul anului trecut.

Înmănunchind creații pătrunse de ideile nobile ale luptei pentru independență a poporului român, de idealurile și aspirația spre dreptate și libertate ce au animat dintotdeauna viața și activitatea sa, aceste pagini au oferit prilejul exprimării sincere și în stiluri diferite a sentimentelor patriotice ale diferiților condeieri arădeni.

Alte pagini publicate sub egida Festivalului național „Cîntarea României“ au circumscris o anumită tematică specială, dar integrată firesc evantaiului cuprinzător al său. Paginile : „Brigada artistică — permanență educativă în viața satului“, „Forța educativă a adevărilor materialist-științifice“, „Cine și cum se ocupă de educarea navetiștilor?“ sînt tot atîtea repere ale dezbaterii funcțiilor educative ale mișcării cultural-educative și artistice, ale promovării experiențelor pozitive, cu răsunset în conștiința oamenilor și ale afirmării principiilor de viață caracteristice socialismului și comunismului.

În afara acestora, ziarul nostru consemnează aproape zilnic — sub genericul „Părticiparea noastră la Festivalul național «Cîntarea României»“ — majoritatea acțiunilor ce au loc sub egida festivalului : spectacole ale formațiilor artistice profesioniste și de amatori, expoziții de artă plastică, concerte, concursuri etc., consacrandu-le nu numai informări, ci și cronici, note sau reportaje. Putem aminti în acest sens evocarea „Zilelor editurii Eminescu“ la Arad, a expoziției județene de artă plastică a filialei U.A.P. Arad închinată Centenarului independenței de stat a României și aniversării a 70 de ani de la răscoalele țărănești din 1907, a centenarului corului din Siria și dezvelirii bustului animatorului său, învățătorul Nicolae Ștefu și altele.

În sfîrșit, ziarul „Flacăra roșie“ este prezent, prin redactorii săi, la acțiunile organizate de secția de propagandă a Comitetului județean Arad al P.C.R., în colectivele constituite cu scopul de a îndruma, sprijini și controla, în întreg județul, desfășurarea unitară și sistematică a manifestărilor înscrise pe agenda Festivalului național „Cîntarea României“.

CĂTĂLIN IONUȚAȘ — redactor

Prezență permanentă în viața spirituală a cititorilor

În cadrul amplului program de măsuri menite să modeleze profilul moral, conștiința făuritorilor de bunuri materiale și spirituale la nivelul cerințelor și exigențelor stabilite de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, Festivalul național „Cîntarea României“ se înscrie ca un imn al muncii, creației libere și al bucuriei închinată patriei noastre socialiste, ca o manifestare grandioasă, creatoare a tuturor fiilor țării, indiferent de naționalitate, izvorîte din cele mai nobile sentimente patriotice.

Conștient de locul și rolul Festivalului în activitatea efervescentă, însuflețitoare pentru înfăptuirea Programului partidului și animat de răspunderea comunistă de a se înscrie pe coordonatele angajării plene a întregii prese românești în slujba acestei grandioase manifestări la scara națională, colectivul redacției revistei „Banatske novine“ din Timișoara a acordat și acordă o importanță prioritară acestui act cultural fără precedent în istoria țării noastre.

Ne-am propus, astfel, să prezentăm și să explicăm oamenilor muncii de naționalitate sîrbă profundele sensuri politice, sociale și culturale ale Festivalului național „Cîntarea României“, în lumina indicațiilor secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu ; să aducem o contribuție cit mai activă în sprijinirea, stimularea și mobilizarea acestei populații la manifestările tuturor oamenilor muncii, organizate în cadrul Festivalului. Am permanentizat, în fiecare număr al revistei, rubrica **Festivalul „Cîntarea României“**, sub genericul căreia am publicat și publicăm articole cu caracter politic, de propagandă, știri, reportaje și ample materiale de analiză și sinteză despre manifestările din cadrul fazelor de desfășurare ale Festivalului. Ilustrative în acest sens sînt articolele : „Zilele culturii la Reșița“, „Viziuni artistice ale măreției“, „Acțiuni și inițiative noi“ (înființarea de noi formații artistice în județele Timiș, Caraș-Severin și Arad), „Într-un amfiteatru fără catalog“ (despre acțiunile Casei de cultură a studenților din Timișoara, unde acți-

vează și o formație în limba sîrbă), „Sub semnul bucuriei“ (o sinteză a acțiunilor și manifestărilor organizate pînă în prezent în județul Timiș) etc.

Fără a neglija latura informativă, revista noastră a pus un accent deosebit pe latura formativă, creativă. Atît prin forțele proprii ale redacției, cît și prin atragerea unui număr mare de colaboratori, cu sprijinul Consiliului județean Timiș al oamenilor muncii de naționalitate sîrbă, ne-am adus contribuția la organizarea, sprijinirea și stimularea activității așezămintelor culturale, a școlilor și secțiilor cu limba de predare sîrbo-croată, a creației literare. În această ordine de idei menționăm publicarea unor montaje literar-artistice și muzicale, a unor suplimente cu conținut adecvat repertoriilor pentru formațiile cultural-artistice de masă, a unor pagini speciale de poezie patriotică și a unor materiale politico-educative dedicate marilor evenimente — aniversarea a 70 de ani de la răscoala țaranilor din 1907 și Centenarul independenței României.

Pentru elevi și pionieri am publicat montajul literar: „Casa mea e patria mea!“, paginile de poezie patriotică intitulate: „De ziua ta, Republică!“ și „Ție, partid iubit“, iar pentru repertoriile formațiilor cultural-artistice montajul literar-muzical: „În zodia fericirii“, care evocă marile realizări înnoitoare din patria noastră dobîndite sub conducerea Partidului Comunist Român, viața și munca înfrățită a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. De asemenea, am organizat o consfătuire cu instructorii formațiilor de teatru ale căminelor culturale, dezbaterile subliniind necesitatea și modalitățile îmbunătățirii activității acestora.

Pentru perioada februarie-mai a.c. redacția a organizat un concurs cu tema: „Sub cerul patriei“ adresat tuturor categoriilor de cititori, precum și ample manifestări consacrate marilor aniversări ale anului — toate în scopul stimulării creației literar-artistice, descoperirii de noi talente, educării cititorilor noștri în spiritul dragostei de patrie și partid.

Redactorii revistei participă activ la promovarea și stimularea creației literare de expresie sîrbo-croată. Patru sînt membri ai Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România, iar unul dintre ei este distins cu premiul Uniunii scriitorilor pentru poezie pe anul 1975. Milenovici Cedomir și Muntean Ivan vor publica în cinstea Festivalului în editura Kriterion romanele: „Castelul fără acoperiș“ și „O noapte fără somn“.

În noua sa biografie, la mai bine de trei decenii revista „Banatske novine“ ocupă un loc distinct în peisajul spiritual al populației sîrbe. În contextul marilor evenimente și sarcini care stau în fața întregii prese românești, ea continuă să fie o prezență vie, activă, eficientă și permanentă în viața spirituală a cititorilor, aducînd o contribuție importantă la îmbogățirea realizărilor patriei noastre socialiste.

MILAN IOVANOVIĆ — redactor șef

Un tablou sugestiv printr-o abordare multilaterală

Încă de la declanșarea etapei de masă a festivalului „Cîntarea României“ ziarul „Steaua roșie“ a publicat articole, interviuri, reportaje, informații, discuții cu conducători ai unor instituții artistice care oglindeau pregătirile pentru participarea la festival. Articolul „Conținut educativ, înaltă ținută artistică“ insista pentru mobilizarea tuturor forțelor interpretative de la combinatul „Azomureș“ în vederea alcătuirii celor mai potrivite genuri de formații. Interviewul cu Iulius Moldovan, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă sublinia ideea că Festivalul național „Cîntarea României“ — ca festival al muncii și creației — este un prilej de revitalizare a conceptului potrivit căruia izvorul tuturor realizărilor și experienței artistice și culturale este munca închinată propășirii și fericirii poporului.

În intervențiile sale, un accent deosebit a pus ziarul pe activitatea desfășurată, sub auspiciile Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, pentru permanenta reevaluare și dinamizare a mișcării artistice tradiționale, pentru păstrarea autenticului în preluarea întregii moșteniri a creației populare, știut fiind că județul Mureș reprezintă una din importanțele vetre folclorice ale țării.

În ziar au fost sistematic prezentate serile muzeale și expozițiile muzeelor, întîlnirile actorilor Teatrului de stat cu oamenii muncii din întreprinderi și instituții — toate acestea fiind consacrate Festivalului.

Ziarul nostru a publicat în această perioadă unele articole care au reflectat preocupările Filialei Tg. Mureș a Uniunii compozitorilor și ale cercetătorilor de la Centrul de științe sociale pentru o participare cît mai activă în cadrul Festivalului; compozitorii tîrgumureșeni, de pildă, iau parte la marea confruntare educativă atît cu creații proprii, ce vor fi valorificate de formațiile județului, cît și ca îndrumători artistici ai unor formații de amatori.

Un spațiu amplu a fost acordat prezentării Salonului județean de artă plastică circumscris Festivalului național „Cîntarea României“ care, la această ediție, s-a ridicat la un nivel superior celor anterioare atît ca tematică cît și ca abordare artistică.

O parcurgere, chiar și succintă, a colecției ziarului nostru pe perioada la care ne referim, privind desfășurarea etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României“, ne dă o sugestivă imagine asupra amploarei activității miilor de participanți și a efervescenței creatoare și educativ-formative ce caracterizează această adevărată competiție populară închinată muncii poporului.

OLGA APOSTOL — redactor de rubrică

ANCHETA NOASTRĂ CU O ÎNTREBARE

VAST ȘANTIER
DE CONSTRUCȚIE
SPIRITUALĂ
A
OMULUI NOU

Anul 1977 este marcat de aniversarea unor evenimente remarcabile din istoria patriei, momente de o crucială importanță pentru destinul României, al poporului nostru : Centenarul independenței, 70 de ani de la răscoala din 1907, 60 de ani de la luptele de la Mărășești, Mărăști și Oituz, 30 de ani de la proclamarea Republicii.

Gîndul de dragoste și recunoștință pe care întregul nostru popor îl îndreaptă către cei care au trasat, de-a lungul timpului, prin lupte și jertfe, chipul României de azi, exprimarea omagiului nostru, își află locul firesc în amplul program de manifestări cultural-artistice reunite sub semnul Festivalului național „Cîntarea României“.

Pornind de la faptul că, în acest context, cărții îi revin sarcini de primă însemnătate, am adresat conducerilor unora dintre editurile noastre următoarea întrebare :

Prin ce lucrări se înscrie editura dumneavoastră pe coordonatele primului festival al muncii și creației libere a întregului popor?

EDITURA POLITICĂ :

Din activitatea noastră pe anul 1977 cu privire la cartea social-politică menționăm, în special, editarea volumului 13 din operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și volumele : **De la Republica Populară la România socialistă**, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice, **România socialistă pe coordonatele lumii**, sub egida Academiei de științe sociale și politice și **Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și România**, autor N. Copoiu.

Lucrările pe care editura noastră le pregătește pentru sărbătorirea principalelor aniversări ale anului 1977 sînt rodul colaborării cu colective largi de cercetători, cadre didactice, tovarăși cu munci de răspundere în aparatul de partid și de stat. La realizarea obiectivelor acestor manifestări vom fi prezenți cu volumele : **Masele populare în războiul pentru cucerirea Independenței de stat a României**, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice ; **Acțiuni diplomatice ale României în vederea cuceririi Independenței**, sub egida Ministerului Afacerilor Externe ; **Progresul economic în România, 1877—1977**, realizat de Institutul de cercetări economice ; **1877 — Războiul național și popular al României pentru Independență**, autor C. Corbu ; **Independența și suveranitatea națională — trăsături definitorii ale politicii partidului și statului nostru socialist**, autor Elena Florea ; în limba maghiară vom edita volumul **1877 în conștiința ardelenilor**, autori

Al. Porțeanu și Istvan Csucsuja ; în traducere din limba sîrbă volumul **Mica Înțelegere. Momente și semnificații 1920—1938**, autor M. Vanku ; sînt dedicate Centenarului independenței de stat a României. Pentru aniversarea a șapte decenii de la răscoalele țărănești, vom edita, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice, volumul al patrulea al operelor complete C. Dobrogeanu-Gherea, volum ce cuprinde **Ncoiobăgia**, vom edita **Răscoalele țărănești din istoria României**, autori D. Hurezeanu și L. Demeny, volumul în limba maghiară **1907 — Marea răscoală țărănească și Transilvania**, autor Vajda Lajos.

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ :

Programul editorial al Editurii Cartea Românească, pentru 1977, este, în ansamblul său și prin majoritatea lucrărilor care-l constituie, integrat Festivalului național „Cîntarea României“ — aceasta în primul rînd prin trăsătura sa de bază, care este actualitatea. Preocupării de a da o imagine sugestivă a României contemporane, i se aliază proza, între care unele volume realizează mai direct și mai amplu acest obiectiv, dată fiind cuprinderea lor mai largă, epica mai întinsă, numărul mai mare al personajelor reprezentative pentru fiecare din domeniile abordate din viața socială complexă a acestor ani.

Poezia, și ea în mod divers, exprimă prezența în actualitate a lumii noastre.

Cartea cu subiect istoric — cea dedicată Griviței, Mărășeștilor, luptei comuniștilor ilegaliști, proclamării Republicii —, cea consacrată uzinei moderne, satului socialist, centralizează mai eficient și mai vizibil efortul scriitorilor de a da imaginea acestui timp, în latura construcției lui de viitor, în cea a prezentului, în evocarea tradițiilor și faptelor de arme ale înaintașilor.

Cartea Românească are în planul său numeroase astfel de lucrări, care se impun atenției: opt romane istorice, între care trei despre momentul independenței, două despre participarea României în primul război mondial, o cronologie a perioadei 1877—1878, o antologie de lirică patriotică și o culegere de mărturii documentare despre decembrie 1947, câteva volume de evocări ale perioadei interbelice, studii critice de sinteză despre literatura ultimelor trei decenii și despre evoluția literaturii și scriitorilor în acest interval. „Cântarea României“ e mai mult decît o acțiune convergentă și de proporții, ea devine o caracteristică de structură și de perspectivă a întregii literaturi din această epocă.

EDITURA EMINESCU :

Dintre lucrările recent apărute, sau în curs de apariție, la editura noastră, prin care ne înscriem în ampla mișcare cultural-artistică desfășurată în întreaga țară sub semnul Festivalului „Cântarea României“ trebuie notată, în primul rînd, culegerea care cuprinde 23 de texte dramatice, **Piese într-un act**, adresată nemijlocit formațiilor de amatori și care va constitui, nădăjduim, un substanțial sprijin în alcătuirea unui repertoriu de ținută. În cursul acestui an Editura Eminescu va oferi, de asemenea, cititorilor, iubitorilor de teatru, o culegere de piese într-un act de Paul Everac.

În ideea stimulării creației artistice a amatorilor, a popularizării celor mai interesante producții ale acestora, am înscris în planul nostru un volum cuprinzînd pagini din creația unor cenacluri literare a căror activitate este cunoscută și sprijinită în mod constant de redactorii noștri. O culegere din cele mai izbutite creații ale membrilor acestor cenacluri este, credem, binevenită, în măsură să reflecte realizările de pînă acum, să fie un stimulent pentru împliniri viitoare.

Formațiile artistice de amatori vor putea afla un sprijin important pentru alcătuirea unui repertoriu de calitate și în volumele de versuri semnate de Mihai Beniuc, Nicolae Dragoș, Gheorghe Tomozei, Vasile Nicolescu etc.

Am notat aici doar câteva dintre lucrările cu care Editura Eminescu se află prezentă în marele festival al muncii și creației libere al întregului popor, lucrări care se înscriu nemijlocit, se adresează direct celor angrenați în Festivalul „Cântarea României“.

EDITURA JUNIMEA :

În climatul fertil și stimulator pe care-l determină Festivalul național „Cântarea României“, editura ieșeană Junimea va fi prezentă, mai întîi, cu câteva lucrări consacrate importantelor evenimente din acest an. **Independența — încununare a luptei seculare a poporului român** se intitulează un amplu volum ce reprezintă rodul colaborării unor pres-

tigioși istorici și publiciști din București, Cluj-Napoca și Iași. Principalele momente ale războiului din 1877 vor fi evocate în cartea **Centenarul independenței** de C. Ucrain. Împlinirii a 70 de ani de la răscoalele țărănești din 1907 îi consacram o meticuloasă cercetare cu caracter economic și sociologic a zonei din jurul comunei Flămînzii — cartea va fi editată în colaborare cu Comitetul județean Botoșani pentru cultură și educație socialistă. La 6 august împlinindu-se 60 de ani de la marile bătălii desfășurate la „porțile Moldovei“, Junimea va fi prezentă cu volumul **Triunghiul eroic Oituz-Mărăști-Mărășești**. Tuturor evenimentelor menționate mai sus le vor fi consacrate, așa cum este firesc, și lucrări de beletristică (proză, poezie, memorialistică).

Să menționăm, apoi, tipărirea a trei cărți care, de fapt, sînt una: **Cartea eroilor, Cartea patriei și Cartea naturii** în fond, o singură **Carte a patriotismului**, înțeles ca sentiment înălțător al dragostei față de tot ceea ce se leagă de îndelungata noastră existență ca popor pe acest colț de pămînt, de lupta noastră pentru unitate națională, libertate și independență, de activitatea creatoare pentru făurirea unei patrii demne de visele strămoșilor și truda contemporanilor. Am așezat acest buchet de apariții sub semnul unui citat din Delavrancea, capabil să definească exact intențiile editorilor: „Patria este înlăuntrul nostru (...), e pămîntul plămădit cu singele și întărit cu oasele înaintașilor noștri (...) generațiile ies una din alta și se duc pe rînd, obîrșia stă pe lume ca o matcă fără de sfîrșit“. Pagini datorate celor mai valoroși scriitori clasici și contemporani, de la Vlahuță la Geo Bogza, de la Neculce la D. R. Popescu, de la Rebreanu la Eugen Barbu, de la Arghezi la Marin Preda, sînt înmănușiate în **Cartea patriei, Cartea naturii și Cartea eroilor**. Apoi, tot despre o carte alcătuită din cărți: **Eminesciana**. „Pășim alături de Eminescu în luptele zilei de azi“ — spunea Tudor Vianu. Unsprezece noi apariții în colecția „Eminesciana“ vor întregi, în 1977, acea „bibliotecă de inimă și cuget“ pe care **instituția națională Eminescu** o așteaptă și o merită cu prisosință.

EDITURA MINERVA :

Se cuvine să semnalăm mai întîi recenta apariție a antologiei **Poezii patriotice și revoluționare**, consacrată, prin criteriul selecției, formațiilor de montaj literar angrenate în Festivalul național „Cântarea României“. Cartea cuprinde poezii din creația clasică și contemporană, oglindind aspectele majore ale luptei pentru realizarea aspirațiilor poporului nostru, de dreptate socială, unitate și independență națională. Prin tematica lor, alte noi antologii, în pregătire la Editura Minerva, vor sta, sîntem siguri, în atenția participanților la Festival. Acestea sînt: **Flăcări în primăvară** (antologie a literaturii lui 1907), **Pui de lei** (consacrată Centenarului independenței naționale), **Carmen Patriae** (poezii patriotice), **Dacii în lirica românească**. Dar sfera de interes în ceea ce privește publicarea unor scrieri ce pot fi interpretate pe scenă nu se reduce la antologii. Pornind de la sublinierea, în Rezoluția Congresului educației politice și al culturii socialiste, a rolului istoriei ca un puternic factor al educației patriotice, este locul să enumerăm și alte titluri din cadrul aparițiilor din acest an, care, înscriindu-se în programul Editurii Minerva de valorificare a patriotismului literar ro-

mănesc, pun în circulație, prin tematica lor, opere inspirate din istoria patriei: Gr. Alexandrescu: **Poezii, Proză** (seria „Patrimoniu“), D. Bolintineanu: **Poezii** (seria „Arcade“), G. Coșbuc: **Cinzece de vitejie** (seria „Arcade“), M. Eminescu: **Opere**, vol. IV, **Teatru** (colecția „Scriitorii români“), care publică, pentru prima dată, piese ca **Decébal, Bogdan Dragoș, Alexandru Lăpușeanu**. În două volume ale colecției „Biblioteca pentru toți“ apar poeziile lui Eminescu. Culegeri inedite de folclor vor constitui un volum de **Folclor din Oltenia și Muntenia**. Toate aceste titluri conțin material de repertoriu și răspund îndatoririi editurii de a participa la îndeplinirea nobilelor scopuri ale Festivalului „Cântarea României“ în educarea oamenilor, a tinerei generații în spiritul devotamentului față de patrie.

EDITURA MILITARĂ :

Integrându-se în ampla mișcare cultural-educativă de masă, pe care o reprezintă Festivalul național „Cântarea României“, Editura Militară a publicat sau are sub tipar numeroase lucrări care, respectând aria specifică de preocupări, vin în sprijinul direct al participanților la manifestările cultural-artistice din cadrul acestui festival în întreaga țară și, bineînțeles, și în rândurile armatei. Vom edita și o culegere de cîntece prezentate la Festivalul cîntecului ostășesc, ediția 1976.

O bună parte din publicistica și beletristica anului 1977 se aliniază sub steagul aniversării Centenarului Independenței de stat a României, oferind cititorilor noi repere în înțelegerea acestui eveniment epocal din istoria patriei. Nu de mult a intrat în librării jurnalul de război al generalului Alexandru Cernat, intitulat **Memorii. Campania 1877—1878**, apărut sub îngrijirea generalului-maior dr. Constantin Olteanu. Este prima publicare integrală a acestui important document de epocă. I-a urmat recent albumul-atlas **Oastea română de-a lungul veacurilor**, de colonel Gheorghe Romanescu, care se încheie cu prezentarea participării armatei române la războiul de independență. Urmează să apară lucrarea de larg interes: **Cronica participării armatei române la războiul pentru independență 1877—1878**. — rezultat al unei temeinice documentări care reflectă desfășurarea evenimentelor politice și militare, a acțiunilor și faptelor din timpul luptelor, în succesiunea lor pe luni, zile și chiar ore. De curînd a fost dată la tipar ampla monografie **România în războiul de independență 1877—1878**. Reprezentînd o veritabilă premieră în istoriografia românească, lucrarea este rodul muncii unui colectiv de specialiști, sub coordonarea generalului-colonel Ion Coman, ministrul apărării naționale. Analizînd cauzele și caracterul războiului de la 1877—1878 în lumina concepției marxist-leniniste a partidului nostru, cartea oferă o imagine convingătoare a contribuției României, alături de armata rusă și de voluntarii bulgari, la obținerea victoriei de acum 100 de ani.

Din suita de lucrări care constituie ofranda adusă memoriei eroilor de la '77 mai amintim: **Monumentele neatîrnării**, de colonel dr. Florian Tucă, **Lauda vitejiei**, de Constantin Avram, **Maiorul Eftimie**

Ulescu — Scrisori din războiul de independență, Asalt la redute — culegere de portrete și evocări ale unor eroi, ediție revăzută și îmbogățită a lucrării publicate cu opt ani în urmă, apoi biografiile unor eroi ai războiului pentru independență, între care **Generalul Moise Groza și Sergentul Gheorghe Donici**.

Literatura beletristică este și ea bogat reprezentată în acest context prin romanele **Valea singelui**, de Lucian Dumitrescu, **Soldații frontului alb**, de Dan Tărchilă, **Cei șase de la Plevna**, de Mihai Joldea sau **Eroul necunoscut**, de Ion Ochinciuc, antologia **Societatea românească la 1877**, alcătuită de Valeriu Râpeanu, sau volumul de poezii **Patima libertății**, de Ion Crînguleanu. La acestea, se vor adăuga, firește, cărți dedicate celorlalte aniversări ale anului: împlinirea a **60 de ani de la memorabilele bătălii de la Mărăști-Mărășești-Oituz**, sărbătorirea a **30 de ani de la proclamarea Republicii**.

EDITURA KRITERION :

Pentru început o informare statistică: deși în anul 1976 au apărut doar 12 titluri în plus față de producția lui 1970 (primul an de funcționare a editurii), tirajul cărților „Kriterion“ s-a triplat. O dovadă grăitoare, cred eu, a interesului publicului cititor față de edițiile noastre. Ceea ce este un prilej de satisfacție, dar și un memento permanent al răspunderii pe care o purtăm.

În planul nostru editorial pe anul în curs figurează, cu opere noi, scriitori de mare prestigiu din rîndul naționalităților conlocuitoare: Méliusz József, Wolf Aichelburg, Szemler Ferenc, Anton Breitenhofer, Georg Scherg, Sütő András, Deák Tamás, Vladimir Ciocov, Stefan Teaciu, Szabó Gyula, Wolf Tamburu și alții. Creația lor — la care se adaugă cărțile prestigioase ale colegilor lor români, Marin Preda, Ion Brad, Fănuș Neagu, Dumitru Radu Popescu etc., traduse în limbile maghiară și germană — adaugă noi opere valoroase la patrimoniul nostru cultural, pătruns de idealurile umanismului revoluționar.

Vom publica două antologii de versuri închinete pămîntului natal, republicii noastre. Vor fi prezente în librării o serie de lucrări din domeniul istoriografiei, al folclorului, al artelor, care vor atesta îndelungata conviețuire a poporului român cu naționalitățile conlocuitoare, interdependența firească a creației populare și culte.

Centenarul Independenței de stat a României va fi marcat de trei apariții deosebite: două volume de studii, unul în limba maghiară, celălalt în limba germană, care vor aduce noi dovezi asupra sprijinului material și moral pe care, în timpul campaniei din 1877, l-au dat românii din Transilvania și Banat precum și locuitorii de naționalitate maghiară, germană, sîrbă, evreiască. În această idee se înscrie, de asemenea, editarea bilingvă, româno-maghiară, a amintirilor medicului bucureștean de origine maghiară, Ludovic Fialla, fostul medic șef al spitalului militar de la Turnu Măgurele în timpul războiului pentru independență.

Cărțile noastre, editate în șase limbi: maghiară, germană, română, sîrbocroată, ucraineană și idis, diverse sub aspectul genurilor și al disciplinelor, se înscriu în contextul general al culturii socialiste unitare a țării. Dorim cu toată ardoarea ca ele să se alătore clarelor voci ale valorilor spirituale au-

tentice, ce se unesc atât de armonios în „Cîntarea României“.

EDITURA FACLA :

În strădania de a fi prezentă prin nume și titluri cît mai semnificative la amplul festival al muncii și creației libere a întregului popor, editura noastră este preocupată, mai mult decît oricînd, de înalta valoare educativă a scrierilor pe care le va prezenta cititorilor, de calitatea lor artistică.

Amintim, dintre cărțile dedicate sărbătoririi Independenței de stat a României, **De la Podul Mogoșoaiei la Calea Victoriei** de I. M. Ștefan, cronică evocatoare a luptelor purtate pentru eliberarea țării.

Pe coordonatele Festivalului „Cîntarea României“ se poate înscrie florilegiul liric — omagiu pentru aniversarea Republicii — oferit prin volumele de versuri cîntînd patria și frumusețile sale, viața nouă și pe făuritorii ei ; notăm aici **Plaiuri românești** de Nicolae Pirvu și **Virstele dorului** de George Ciudan. Alături de poezia în limba română pregătăm și o antologie de lirică românească, în limba maghiară cu titlul **În piatră-i mărturia**, în tălmăcirea poetului Franyó Zoltan, precum și volumul în limba sîrbă **Cintecul zorilor** al tînărului Slavomir Gvozdenovici.

Concursul pentru debut în poezie, inițiat de Editura „Facla“, ale cărui rezultate vor fi în curînd date publicității, a relevat talente autentice, nume ce merită a fi recomandate atenției cititorilor ; astfel, anul acesta vom tipări două volume de debut, urmînd ca anul viitor să prezentăm încă două.

Dintre aparițiile editoriale ale acestui an dorim, de asemenea, să menționăm **Bătălia de la Mărășești**, proză de un vibrant patriotism, datorată scriitorului bănățean, azi aproape uitat, Cassian Unteanu, care în timpul luptelor din 1917 a trecut munții, înrolindu-se voluntar în armata română.

Dintre lucrările consacrate nemijlocit educației tinerei generații notăm grupajul de patru volume adresate copiilor, care va cuprinde **Balada vitejilor** de Damian Ureche, o carte de poezie semnată de Vasile Versavia, precum și două volume — destinate de asemenea micilor cititori — în limbile maghiară și germană.

Ni se pare demnă de relevat bogata secțiune de plan rezervată lucrărilor de știință și tehnică oglindind preocupările oamenilor muncii, angrenați în realizarea cincinalului revoluției tehnico-științifice.

EDITURA ALBATROS :

În alcătuirea planului său editorial, Editura Albatros a acordat o atenție deosebită marcării, prin lucrări de înaltă valoare tematică și artistică, a importanțelor evenimente pe care țara noastră le sărbătorește în acest an.

Vom nota, în rîndurile ce urmează, cîteva dintre titlurile cu care vom fi prezenți la aceste mari aniversări.

• În colecția „Cutezătorii“ va apărea volumul lui Radu Theodoru **Cronica eroică**, roman-document ce reface itinerariul luptelor purtate în timpul războiului de la 1877, reconstituind portretele unor luptători ce și-au înscris numele la loc de cinste în cartea de aur a bătăliei date de poporul român pentru cucerirea independenței.

• Poemul 1907 va fi prezentat cititorilor într-o ediție omagială Tudor Arghezi, concepută în condiții grafice deosebite, cu ilustrații de Constantin Baciu. Împlinirea a 70 de ani de la marea răscoală va fi marcată și de apariția volumelor : **Marea vilvătaie** de Marin Livescu și **La cina din nouă sute șapte** de Ștefan Fay, lucrare ce oferă o semnificativă imagine de ansamblu a luptelor țărănimii, întemeiată pe documente de epocă, unele descoperite recent de autor, prin minuțioase cercetări de arhivă.

• Romanul istoric **Ulmul de la Ionășești** consemnează imagini din marea epopee națională a **Mărășeștilor**, cuprinzînd notațiile unui tînar luptător, participant la războiul din 1917.

• Ce de a 30-a aniversare a Republicii va fi marcată prin apariția unei antologii de versuri, realizată în condiții grafice deosebite și cuprinzînd texte inedite din creația celor mai cunoscuți poeți contemporani.

NOUTĂȚI ÎN LIBRĂRII

Literatură social-politică

VASILE PAVELESCU : **Metamorfozele lumii înteroare**. Eseuri. Seria „Humanitas“. Editura Junimea. 256 p., 7,25 lei.

* * * Colecția : „Învățămîntul politico-ideologic de partid“. Seria : **Probleme ale materialismului dialectic și istoric și ale rolului științei și tehnicii în progresul economico-social al țării**. Broșura nr. 2 / Consultații. Editura politică, 128 p., 4 lei.

* * * Colecția : „Învățămîntul politico-ideologic de partid“. Seria : **Probleme fundamentale ale activității de partid și de stat**. Broșura nr. 2 / Consultații. Editura politică, 62 p., 2 lei.

* * * Colecția : „Învățămîntul politico-ideologic de partid“. Seria : **Probleme fundamentale ale activității de partid și de stat**. (Organizațiile de bază ale partidului. Modul de constituire, structura și atribuțiile acestora. Funcțiile adunărilor de partid. Munca politico-organizatorică desfășurată de organizațiile de partid pentru întărirea rîndurilor partidului). Broșura nr. 3 / Consultații. Editura politică, 38 p., 1,50 lei.

* * * Colecția : „Învățămîntul politico-ideologic de partid“. Seria : **Momente din istoria mișcării revoluționare și democratice din România**. Ediția a II-a revăzută și adăugită. Coordonatori : Aron Petric, Mircea Mușat, Ioan Vlangu. Broșura nr. 3 / Consultații. Editura politică, 228 p., 7 lei.

Filozofie

FRANCIS BACON : **Despre înțelepciunea anticilor**. Traducere din limba latină, studiu introductiv, note introductive și note de Alexandru Posescu. Colecția „Clasicii filozofiei universale“. Editura științifică și enciclopedică, 328 p., 18 lei.

MARIN DIACONU : **Filozofie. Tematică, bibliografie, crestomație.** Editura didactică și pedagogică. 477 p., 21,60 lei.

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE; INSTITUTUL DE FILOZOFIE : **Coordonate valorice ale civilizației socialiste.** Coordonatori prof. dr. doc. Al. Tănase și dr. Liubomira Miroș. Editura Academiei, 280 p., 16,50 lei.

Sociologie

MIHAI FLOREA : **Responsabilitatea acțiunii sociale.** Editura științifică și enciclopedică, 296 p., 7,25 lei.

Enciclopedii

HOREA MATEI ș.a. : **Statele lumii. Mica enciclopedie.** Ediția a II-a revăzută și adăugită. Coordonator științific : Mircea Malița. Editura științifică și enciclopedică, 696 p., 52 lei.

Literatură română

Proză

MIHAIL KOGĂLNICEANU : **Scrieri literare.** Antologie, postfață și bibliografie de Paul Cornea. Seria „Arcade”. Editura Minerva, 288 p., 6 lei.

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU : **Sărbătorile în familie** (nuvele). Ediție de Eugenia Tudor-Anton. Editura Minerva, 388 p., 10,50 lei.

ANTON BACALBAȘA : **Moș Teacă și alte schițe.** Ediție îngrijită și prefață de Virgiliu Ene. Colecția „Biblioteca pentru toți copiii”. Editura Ion Creangă, 184 p., 7 lei.

IVAN ALECU GHILIA : **Noaptea Negostinei** (roman). Colecția „Romanul de dragoste”. Editura Eminescu, 184 p., 4,25 lei.

SŪTŌ ANDRÁS : **Mutter verspricht guten schlaf** (Un leagăn pe cer). Editura Kriterion, 236 p., 14,50 lei.

DRAGOȘ VICOL : **Pasărea Phoenix** (roman). Editura Cartea Românească, 284 p., 9 lei.

PLATON PARDĂU : **Cu ochii dragostei** (roman). Editura Cartea Românească, 288 p., 12 lei.

SORIN HOLBAN : **Te iubesc, iubita mea** (proză). Editura Eminescu, 104 p., 4 lei.

Poezie

GRIGORE ARBORE : **Averse.** Editura Eminescu, 64 p., 3,50 lei.

GEORGE DAN : **Sună dimineața!** (Cu o însemnare de Ion Vinea). Ediție îngrijită și cuvânt înainte de Marcel Gafton. Editura Minerva, 228 p., 11 lei.

DINU FLĂMÂND : **Altoiri.** Editura Eminescu, 76 p., 6 lei.

PETRE GHELMEZ : **Evenimente 1976.** Editura Eminescu, 108 p., 7,75 lei.

MIRCEA ICHIM : **Ieșirea din crisalidă.** Editura Cartea Românească, 56 p., 5 lei.

NICOLAE LABIȘ : **Poezii.** Antologie, postfață și bibliografie de Voicu Bugariu. Seria „Arcade”. Editura Minerva, 216 p., 6,25 lei.

ADRIAN PĂUNESCU : **Pământul deocamdată.** Editura Eminescu, 222 p., 11,50 lei.

MARIN SORESCU : **Poeme.** Cu o prefață de Cornel Regman. Colecția „Cele mai frumoase poezii”. Editura Albatros, 168 p., 4,50 lei.

PETRE STOICA : **Iepuri și anotimpuri.** Editura Cartea Românească, 60 p., 5,50 lei.

PETRU VINTILĂ : **Zăpezile de altădată.** Editura Cartea Românească, 136 p., 9,25 lei.

TITUS VÎJEU : **Aniversarea unui crin.** Editura Eminescu, 100 p., 5,75 lei.

* * * **Imnurile neatinării.** Antologie, prefață și note de Victor Rusu. Editura Scrisul Românesc, 184 p., 10 lei.

* * * **Poezii patriotice și revoluționare.** (Festivalul național „Cântarea României”). Editura Minerva, 400 p., 5 lei.

* * * **Zimbete la umbră.** Culegere de epigrame îngrijită de : Giuseppe Navarra, Mircea Trifu și George Zarafu. Editura Sport-Turism, 108 p., 5 lei.

Critică și istorie literară. Stilistică. Eseuri

ION BĂLU : **Marin Preda.** Colecția „Monografii”. Editura Albatros, 196 p., 5,50 lei.

AL. CĂLINESCU : **Caragiale sau vîrsta modernă a literaturii.** Colecția „Contemporanul nostru”. Editura Albatros, 194 p., 5 lei.

G. CĂLINESCU : **Opera lui Mihai Eminescu.** Vol. I—II. Ediție îngrijită în redacție de Andrei Rusu. Repere istorico-literare alcătuite în redacție de G. Gheorghită. Seria „Patrimoniu”. Editura Minerva, 688 p., 41 lei.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA : **Eminescu — cultură și creație.** Editura Eminescu, 312 p., 10,50 lei.

G. GHEORGHITĂ : **Sburătorul. Revista și cenaclul.** Seria „Momente și sinteze”. Editura Minerva, 530 p., 17 lei.

FLORIN MIHĂILESCU : **Conceptul de critică literară în România.** Vol. I. Seria „Momente și sinteze”. Editura Minerva, 562 p., 16 lei.

ALEXANDRU MITRU : **Acasă la Macedonski.** Editura Sport-Turism, 152 p., 7 lei.

OCTAVIAN PALER : **Mitologii subiective** (eseuri). Ediția a II-a. Editura Eminescu, 288 p., 7 lei.

DIM. PĂCURARIU, CLAUDE PICHOS : **O carte și șapte personaje.** Noi comentarii, cu unele documente inedite, despre „Briser d'Orient” de D. Bolintineanu. Editura Cartea Românească, 188 p., 7 lei.

EUGEN SIMION : **Scriitori români de azi.** Vol. II. Editura Cartea Românească, 472 p., 16,50 lei.

DRAGOȘ VRÂNCEANU : **Materia literară și ideile ei.** Editura Eminescu, 172 p., 6,25 lei.

* * * **Alexandru Odobescu interpretat de...** Antologie, prefață, biobibliografie selectivă de Rodica Pandele. Editura Eminescu, 208 p., 6,50 lei.

* * * **Alexandru Sahia interpretat de...** Antologie, prefață, cronologie și bibliografie de Emil Vasilescu. Colecția „Biblioteca critică”. Editura Eminescu, 168 p., 5 lei.

* * * **Hortensia Papadat-Bengescu.** Antologie, studiu introductiv, argumente, cronologie, bibliografie de Viola Vancea. Colecția „Biblioteca critică”. Editura Minerva, 352 p., 10,50 lei.

* * * **Pagini vechi despre Eminescu.** Antologie, texte stabilite, note și prefață de Gh. Bulgăr. Colecția „Biblioteca Eminescu”. Editura Eminescu, 208 p., 6 lei.

* * * **Semnificațiile criticii contemporane. Perspective ideologice.** Studii și antologie de Florin Mihăilescu. Colecția „Permanențe. Perspective”. Editura Eminescu, 348 p., 14,50 lei.

Teatru

D. R. POPESCU : **Acești îngeri triști.** Piesă în trei acte (șase tablouri). Colecția „Rampa”. Editura Eminescu, 120 p., 4,75 lei.

ST. O. IOSIF : **Opere III**. Ediție îngrijită, comentarii și variante de Ion Roman. Colecția „Scriitori români”. Editura Minerva, 952 p., 53 lei.

TEATRUL NAȚIONAL DIN IAȘI : **160 de ani de teatru românesc** (album). Editura Junimea, 220 p., 26 lei.

Literatură universală

Proză

VLADIMIR BOGOMOLOV : **Trei în pădure** vol. II (roman). Traducere de Veronica Bârlădeanu și Nadejda Stahovski. Postfață de Victor Bârlădeanu. Colecția „Delfin”. Editura Meridiane, 288 p., 289 p., 22 lei ambele volume.

IURI DOLD-MIHAILIK : **Singur printre dușmani**. Vol. I—II (roman). În românește de Nicolae Guma. Ediția a III-a. Colecția „Aventura”. Editura Albatros, 424 p., 224 p., 17 lei ambele volume.

GUSTAVE FLAUBERT : **Educația sentimentală**. Traducere de Lucia Demetrius. Cuvânt înainte de Irina Mavrodin. Colecția „Clasicii literaturii universale”. Editura Univers, 432 p., 14,50 lei.

JULIEN GREEN : **Leviathan** (roman, în limba maghiară). Colecția „Horizont”. Editura Kriterion, 248 p., 12 lei.

KIM SI SIP : **Noi povestiri auzite pe muntele Broastei-Testoase de aur** (Povestiri clasice coreene). În românește de Igor Block. Editura Univers, 156 p., 7,75 lei.

MIROSLAV KRLEZA : **Novele** (Nuvele, în limba sârbo-croată). Colecția „Mala biblioteka”. Editura Kriterion, 212 p., 4,75 lei.

LU SIN : **Mituri repovestite**. Traducere din limba chineză și note de Constantin Lupeanu. Cuvânt înainte de George Timcu. Editura Albatros, 130 p., 6 lei.

HERMAN MELVILLE : **Cojocelul alb sau lumea pe un vas de război**. Vol. I, II. Traducere, prefață și tabel cronologic de Petre Solomon. Colecția „Biblioteca pentru toți”. Editura Minerva, 342 p., 280 p., 10 lei ambele volume.

CESARE PAVESE : **Scrisori**. Selecție, traducere și note de Const. Ionică. Editura Univers, 360 p., 12 lei.

LILLI PROMET : **Primăvara** (roman în limba maghiară). Colecția „Lektura”. Editura Kriterion, 232 p., 8 lei.

FRIEDRICH SCHILLER : **Szolón és Lükurgosz** (Solon și Licurg, eseuri istorice). Selecție, traducere, cuvânt înainte și note alcătuite de Mikó Imre. Colecția „Téka”. Editura Kriterion, 172 p., 7 lei.

BRUNO SCHULZ : **Manechinele** (proze). Traducere și cuvânt înainte de Ion Petrică. Colecția „Globus”. Editura Univers, 416 p., 9 lei

MANUEL SCORZA : **Garabombo invizibilul** (roman). În românește de Angela Teodorescu. Prefață de Dan Grigorescu. Colecția „Romanul secolului XX”. Editura Univers, 264 p., 9 lei.

WALTER SCOTT : **Guy Mannering** (roman). În românește de Petre Grigore Anastasis. Colecția „Cutezătorii”. Editura Albatros, 536 p., 20 lei.

Poezie

SERGHEI ESENIN : **Poezii și poeme**. În românește de George Lesnea. Prefață de Lucian Raicu. Tabel cronologic de Mihail Dascăl. Colecția „Biblioteca pentru toți”. Editura Minerva, 248 p., 5 lei.

* * * **Antologie de poezie canadiană de limbă franceză**. Antologie, cuvânt înainte și traducere de Al. Andrițoiu și Ursula Șchiopu. Colecția „Biblioteca pentru toți”. Editura Minerva, 366 p., 5 lei.

Teatru

EURIPIDE : **Hecuba. Electra. Ifigenia în Taurida. Hipolit**. Colecția „Biblioteca pentru toți”. Editura Minerva, 320 p., 5 lei.

BEN JONSON : **Volpone** (în limba maghiară). Traducere de Vas István. Colecția „Drame”. Editura Kriterion, 176 p., 9 lei.

Critică literară

WAYNE C. BOOTH : **Retorica romanului**. În românește de Alina Clej și Ștefan Stoescu. Prefață de Ion Stoescu. Colecția „Studii”. Editura Univers, 572 p., 20,50 lei.

RENÉ WELLER : **Istoria criticii literare moderne**. Volumul al III-lea. Epoca de tranziție. 1750—1950. În românește de Rodica Tiniș. Cu o prefață de Romul Munteanu. Editura Univers, 424 p., 28 lei.

Arte plastice

* * * BANNER ZOLTÁN : **Szervátiusz Jenő** (album în limba maghiară). Editura Kriterion, 72 p. text + 57 reproduceri, 17 lei.

BARBU BREZIANU : **Brancusi în România** (Brâncași în România) (album). Editura Academiei, 316 p., 57 lei.

MIRCEA DEAC : **Impresionismul în pictura românească. Precursori, maeștri, influențe**. Seria „Curenți și sinteze”. Editura Meridiane, 116 p., 12 lei.

VASILE DRĂGUȚ ș.a. : **Pictura românească în imagini**. Ediția a II-a revăzută (album). Prezentarea grafică a albumului : Klara Tamás-Blaier. Editura Meridiane, 452 p., 170 lei.

HUGH HONOUR : **Neoclasicismul**. Traducere de Gabriel Gafița. Prefață de Ion Pascadi. Seria „Curenți și sinteze”. Editura Meridiane, 196 p., 12,50 lei.

FERNAND LÉGER : **Funcții ale picturii**. Traducere de Alexandru Baci. Prefață ediției românești de Dan Grigorescu. Colecția „Biblioteca de artă. Biografii. Memorii. Eseuri”. Editura Meridiane, 216 p., 5 lei.

SMARANDA ROȘU : **Kokoschka** (album). Colecția „Maeștrii artei universale”. Editura Meridiane, 72 p., 25 lei.

Turism

TEOFIL BĂLAJ : **Franța**. Colecția „Pe harta lumii”. Editura științifică și enciclopedică, 264 p., 13 lei.

HEDY LÖFFLER : **Popasuri olandeze**. Prefață de Ioan Grigorescu. Seria „Albume fotografice”. Editura Meridiane, 12 p. text și 107 fotografii, 45 lei.

GEORGE TOMA MAIORESCU : **Hoinar pe meridiane**. Editura Sport-Turism, 276 p., 11,50 lei.

GEORGE SBÎRCEA : **Cesurile de zi și de noapte ale Austriei**. Colecția „Mapamond”. Editura Sport-Turism, 216 p., 7,50 lei.

GEORGE ȘERBAN : **București** (album). Prefață și comentarii la imagini de Maria Banuș. Din istoria Bucureștilor de Dan Berindei (prezentare în limbile : română, franceză, engleză și germană). Prezentarea artistico-grafică : C. D. Constantinescu. Editura Sport-Turism, 40 p. text și 244 ilustrații.

FOTOREPORTERII ÎN CONFRUNTARE CU EI ÎNȘIȘI ȘI CU CERINȚELE ACTUALE ALE PRESEI

De la 10 ianuarie Facultatea de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu“ a devenit — pentru o perioadă de 10 săptămâni — locul de întâlnire a fotoreporterilor din toată țara. Grupați în cinci serii, toți fotoreporterii din presa centrală și locală participă, în acest interval, la prima etapă a unui curs de perfecționare a pregătirii profesionale.

Fiind prima acțiune de acest fel organizată la noi, este destul de greu, și în orice caz prematur,

să tragem concluzii. Ceea ce se poate spune cu certitudine este că acțiunea ca atare era absolut necesară, iar continuarea și dezvoltarea ei se impun drept condiții importante ale îmbunătățirii fotografiei de presă.

Dacă despre plusurile și minusurile acestor cursuri vom putea vorbi în cunoștință de cauză abia după terminarea primei etape, sigur este că, din pornire, ele au o calitate indiscutabilă; reunesc la

dezbateră problemelor și cerințelor actuale ale fotografiei de presă pe **toți fotoreporterii și prilejii** întâlnirea **tuturor fotoreporterilor** cu **toți** sau **aproape toți** specialiștii genului. Altfel spus, sînt create condiții optime de realizare, pentru început, a unui real și valoros schimb de experiență la cele mai înalte cote ale profesiei.

Cum era și firesc, cursul nu și-a propus să dea lecții de tehnică fotografică, și mai ales să dea soluții infailibile, rețete sigure pentru realizarea unor fotografiilor bune.

Obiectivul central al acestei activități a fost acela de a căuta împreună — fotoreporteri, reprezentanți autorizați ai redacțiilor și specialiști în arta fotografică — răspunsuri cît mai multe și mai bune la cerințele pe care le ridică fotografia de presă din țara noastră.

În program sînt cuprinse informații și activități practice privind noutățile pe plan tehnic — aparatură și procese tehnologice aplicate în fotografia modernă — însă accentul este pus în special pe modalități de îmbunătățire a conținutului de idei, de sporire a gradului de atractivitate și de creștere a eficienței scrisului cu umbre și lumini.

O problemă mult dezbătută a fost aceea a rolului și locului fotografiei în ziar. În acest context colegii noștri fotoreporteri au discutat mult despre necesitatea asigurării unui grad sporit de informare a lor, despre cerința de a fi direct consultați și implicați în ilustrarea ziarelor, despre spațiul acordat fotografiei în ziar, despre modul mai mult sau mai puțin explicit în care primesc comenzile pentru fotografii, despre tratamentele uneori brutale suferite de unele fotografii pe care autorii ajung să nu le mai recunoască. Au adus, totodată, în discuție și calitatea unor materiale fotografice, cu referiri speciale mai ales la acelea cu termen de garanție expirat, precum și unele aspecte ale relațiilor de muncă.

Toate acestea se constituie într-o sumă de aspecte importante a căror soluționare va contribui direct la îmbunătățirea calității fotografiei de presă. Dovadă că asemenea probleme n-au fost aduse în discuție pentru a scuza lipsurile din activitatea proprie este seriozitatea, meticulozitatea, i-aș spune, cu care au discutat despre modalități concrete de prezentare mult mai convingătoare, mai veridică a realității social-politice a țării.

Numitorul comun al tuturor dezbaterilor, indiferent dacă a fost vorba de mesajul fotografiei sau de chestiuni de tehnică, l-a constituit cerința și dorința, unanim împărtășite, de a se reda fotografiei, în cea mai mare măsură posibilă, atributele ei reale în cadrul propagandei prin presă. Și dacă într-o seamă de probleme de tehnică sau aparatură fotografică, de modalități concrete de realizare a fotografiei au fost adesea discuții contradictorii, puncte de vedere diferite, opiniile au fost convergente, aș spune pînă la unanimitate, în constatarea faptului că sînt multe sectoare ale activității social-economice necorespunzător oglindite în presă cu ajutorul fotografiei. Atît în ceea ce privește numărul, modalitățile de execuție și mai ales calitatea fotografiilor, înțelegînd prin aceasta în primul rînd mesajul și informația pe care acestea reușesc să le transmită cititorilor.

De aici marea atenție acordată în dezbateri a căilor și modalităților concrete ce ne sînt la îndemînă, de prezentarea mai convingătoare, mai aproape de dimensiunile reale, a actualității noastre.

De o mare atenție s-au bucurat dezbaterile despre fotografia politică, despre fotografia economică, socială, culturală, sportivă ș.a.

Dacă, așa cum spuneam, nu s-au dat rețete „sigure“, în schimb s-a realizat un valoros schimb de experiență a cărui concluzie majoră ar fi lupta hotărîtă împotriva șablonului, a facilului și în acest sens necesitatea studierii mult mai atente a realităților noastre. S-a demonstrat practic că, sporind cantitatea de idei pe „punctul de raster“ aceeași realitate apare în fotografie mult mai firească și mult mai aproape de dimensiunile ei reale.

Spunea unul din participanții la cursuri — și eu cred că avea mare dreptate — că „multe din ideile răspindite din belșug în timpul dezbaterilor, și mă refer și la acelea cu care poate n-am fost la un moment dat de acord sau ni s-au părut imposibil de realizat, ne vor urmări și se vor regăsi cu siguranță în paginile ziarelor“.

Deocamdată pe panourile individuale din sala de dezbateri sînt doar niște mini-expoziții cuprinzînd fotografii executate mai demult sau chiar în timpul cursului. Pentru că trebuie spus că în perioada desfășurării cursurilor participanții au primit spre rezolvare un număr de teme.

În toamnă însă se va desfășura etapa finală a acestui curs. Participanții au obligația să parcurgă o bibliografie de specialitate și să execute diferite genuri de fotografii de presă pe care le vor prezenta în fața unui juriu pentru a fi analizate. Dorința noastră, ca și a multor participanți la cursuri este ca aceste fotografii să fie o convingătoare demonstrație a măiestriei și talentului colegilor noștri fotoreporteri. O demonstrație a faptului că fotografia de presă se poate ridica la nivelul pe care i-l impune modelul: impresionanta realitate a construcției socialiste din țara noastră.

Dealtfel, s-a făcut propunerea, care credem că ar trebui luată în considerație, ca în toamnă, o dată cu încheierea acestor cursuri, într-una din marile săli ale Capitalei să se organizeze — folosind ca expozate lucrările participanților — o expoziție a fotoreporterilor.

MIRCEA MANEA

NOUTĂȚI ÎN LIBRĂRII

Reportaje. Interviuri. Memorii. Impresii de călătorie

N. IORGA : **Sfaturi pe întunec.** Conferințe la radio. Antologie, ediție îngrijită, note și comentarii de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu. Studiu introductiv : Valeriu Râpeanu. Editura Militară, 203 p., 6,50 lei.

ALEXANDRU CERNAT : **Memorii. Campania 1877—1878.** Ediție îngrijită, cuvînt înainte și notă bibliografică de general-maior doctor Const. Olteanu. Editura Militară, 42 p., 3,25 lei.

EUGEN LOVINESCU : **Memorii.** Texte alese și postfață de Nicolae Balotă. Seria „Arcade“. Editura Minerva, 312 p., 6 lei.

BEKE GYÖRGY, CSEKE PÉTER, MAROSI BARNA : **Emberarkok** (Reportaje). Editura Kriterion, 156 p., 5,75 lei.

CONSTANTIN COROIU : **Dialoguri literare.** Colecția „Reporter XX“. Editura Junimea, 172 p., 5,25 lei.

*** **Singur în fața performanței ?** O anchetă internațională de Carol Roman. Editura politică, 216 p., 7 lei.

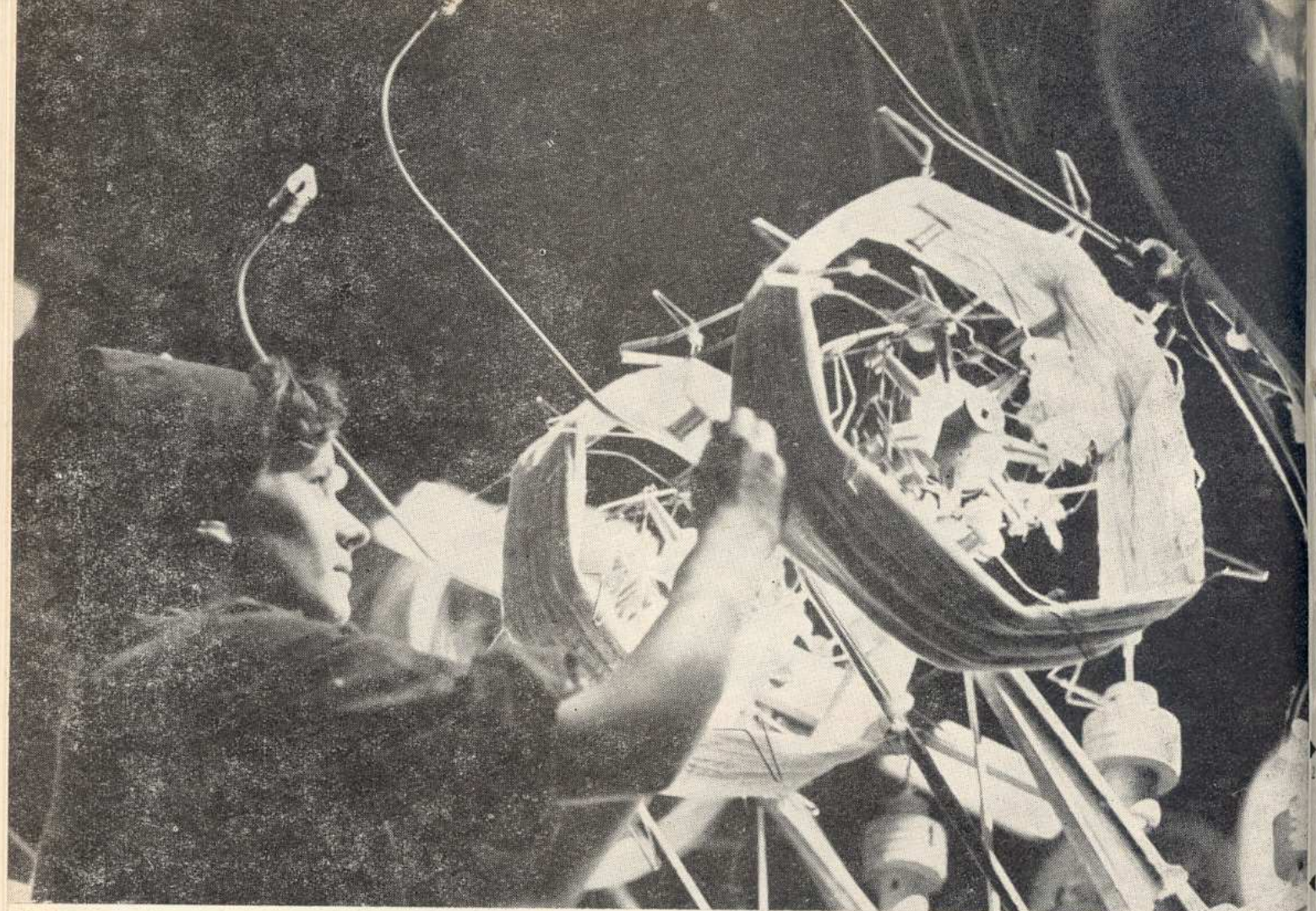
1 ▲ 3 ▼

2 ▲ 4 ▼

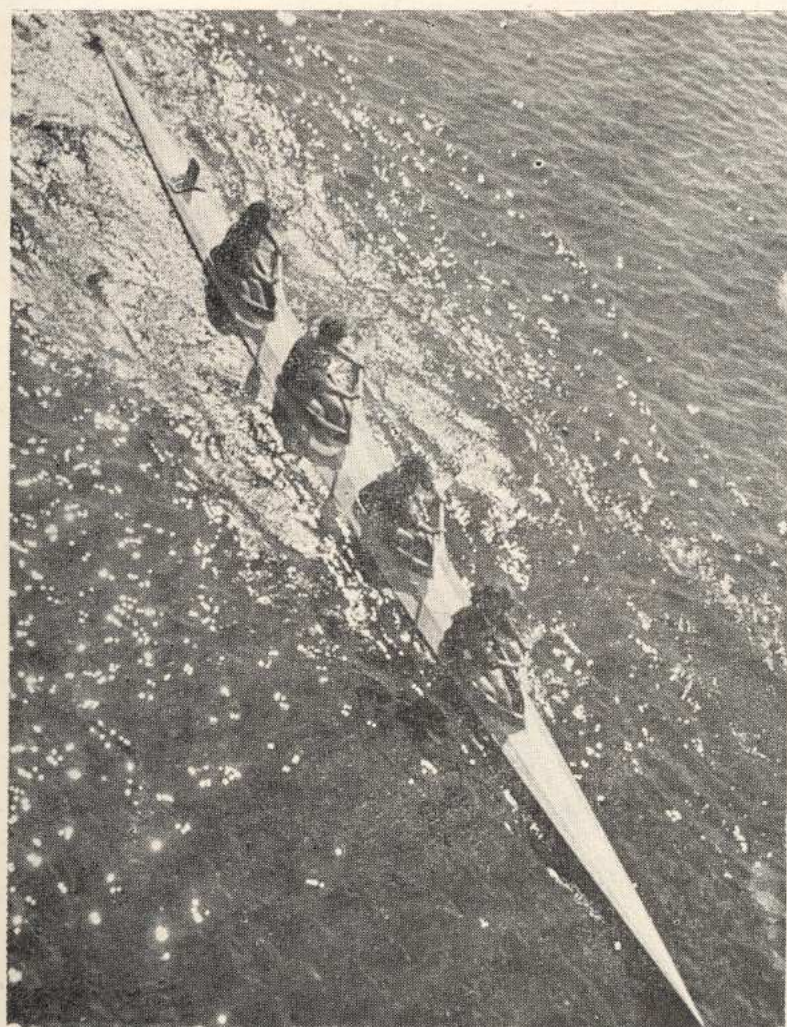
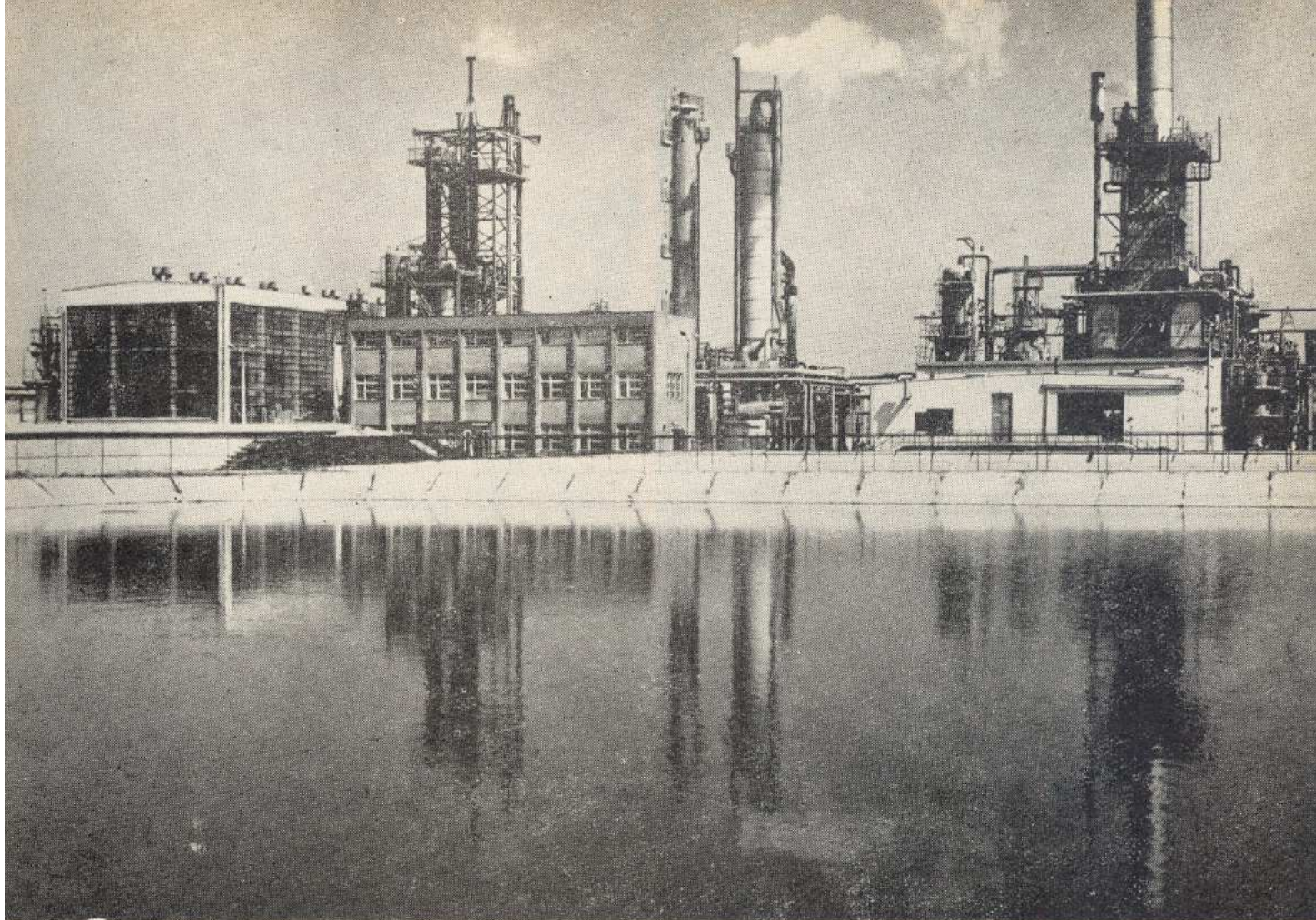

1. Piine nouă (foto : **ARCADIE OSMULKIEVICI**) ; 2. Sticlarul (foto : **ȘTE-FAN ALBESCU**) ; 3. Îndeletnicire străveche (foto : **NICOLAE BUICĂ**) ; 4. Mîinile care chiamă (foto : **PAUL POPA**).

1. Filatoarea (foto :SZÁKACS V. ALEXANDRU) ; 2. Azomureş (foto :SZASZ CAROL) ; 3. Peisaj nocturn (foto : S
6. Valea Mureşului la

ȘTEFAN ALBESCU); 4. Rod bogat foto : PETREA COZIA); 5. În constelația apei (foto : MIHAI ANDREESCU);
a Lunca Bradului (foto : SZASZ CAROL).

1 ▲

3 ▼

2 ▲

Forestieră (foto : ION PETRU) ; 2. Țapinari (foto : SZÁKACS V. ALEXANDRU) ;
La tabăra de creație din Lăzarea (foto : SZÁKACS V. ALEXANDRU).

PLENARA COMITETULUI UNIUNII SINDICATELOR DIN PRESĂ, POLIGRAFIE ȘI EDITURI

Lucrările plenarei Comitetului Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri, care au avut loc în luna ianuarie a.c., au relevat modul în care ziarisții, tipografii, editorii și librării au acționat, în consens cu eforturile generale ale întregului nostru popor, pentru realizarea la cote tot mai ridicate a sarcinilor pe 1976 în domeniile de activitate ce le revin și care sînt, implicit, legate de dezvoltarea vieții spirituale a țării, de ridicarea continuă a nivelului politico-ideologic și de cultură generală al oamenilor muncii.

O astfel de privire retrospectivă asupra activității desfășurate într-un an atît de bogat în evenimente de importanță majoră pentru întreaga noastră națiune a prilejuit o analiză amplă și concretă a modului în care s-a acționat pentru ca toate sindicatele afiliate uniunii, toți membrii acestora — indiferent că locul în care își desfășoară activitatea se numește redacție de ziar sau editură, tipografie sau librărie — să-și aducă, prin forța cuvîntului scris și tipărit sau a imaginii o contribuție pe măsura importanțelor îndatoriri ce le revin din Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative.

Desigur — așa cum a reieșit din referatul prezentat și din discuții — bilanțul este marcat de multe împliniri: gazetarii și-au intensificat eforturile pentru abordarea unei problematice majore și creșterea eficienței presei scrise și audio-vizuale în rîndul maselor de cititori; muncitori, inginerii și tehnicienii din industria poligrafică au realizat și depășit principalii indicatori ai planului de stat, obținînd o producție suplimentară de 36 milioane lei; editorii și-au adus o contribuție importantă în procesul complex de instruire, informare și educare a cititorilor, materializată în publicarea a peste 2 400 de titluri de carte, iar cei din sectorul difuzării au realizat o desfacere peste plan la carte diversă de 24 milioane lei. Toate aceste realizări, datorate și modului în care organizațiile sindicale, conduse de organizațiile de partid, au desfășurat o susținută muncă politico-educativă în rîndul membrilor lor, constituie pentru anul 1977 un punct bun de pornire în mobilizarea tuturor membrilor Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri pentru îndeplinirea sarcinilor concretizate în cele două planuri de măsuri adoptate de plenară: „Planul de măsuri pentru îndeplinirea măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. privind îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii politice și cultural-educative de masă” și „Planul de măsuri pentru îndeplinirea sarcinilor economice și profesionale din ramura noastră pe anul 1977, reieșite din Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976”.

(Continuare în pag. 30, col. I)

ȘEDINȚA CONSILIULUI ZIARIȘTILOR

Marți 18 ianuarie a.c. a avut loc ședința Consiliului Ziarisților.

În prima parte a fost analizată, pe baza unei informări, activitatea desfășurată de Consiliul Ziarisților în cursul anului 1976, de la constituirea sa în cadrul Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri. S-a arătat, astfel, că, pornind de la sarcinile ce revin presei și gazetarilor din documentele de partid în noua etapă de dezvoltare multilaterală a țării, Consiliul a situat în centrul preocupărilor sale pe plan intern îndatorirea de a contribui, prin forme specifice, la formarea și perfecționarea politico-profesională a gazetarilor și, prin aceasta, la ridicarea nivelului publicistic și creșterea eficienței activității mijloacelor de comunicare de masă. Totodată, acționînd în spiritul principiilor politicii externe a partidului și statului nostru, Consiliul a adîncit și dezvoltat legăturile sale cu organizații similare din țări socialiste și cu organizații democratice de ziarisți din alte țări din Europa, America Latină, Africa și Asia, realizînd — pe bază de protocoale de colaborare bilaterală — schimburi de gazetari; a fost reprezentat la manifestări ziaristice internaționale inițiate de Organizația Internațională a Ziarisților, de Federația Internațională a Ziarisților și Scriitorilor de Turism, de Asociația Internațională a Presei Sportive etc. și a găzduit o astfel de acțiune în țara noastră.

De asemenea, au fost discutate și adoptate **Planul de activități interne și Planul de relații externe** pe anul 1977.

Pe tărîm intern, Consiliul Ziarisților va acorda, cu prioritate, atenție studierii și aprofundării de către gazetari a documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R., ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, a Cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976.

În desfășurarea activității sale, Consiliul Ziarisților va avea în vedere indicațiile și orientările privind pregătirea Conferinței naționale a partidului, precum și principalele aniversări și evenimente politice ale anului curent. În acest scop, au fost stabilite pentru prima parte a anului: Planul de întîlniri de lucru cu membri ai conducerii de partid, cu membri ai guvernului și alți factori de răspundere ai vieții economice și social-politice în scopul unei mai bune informări a gazetarilor cu problemele actuale, între care pe prim plan se situează cele economice; Planul de acțiuni privind aprofundarea de către gazetari și materializarea în presă a orientărilor desprinse din Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative; Planul de manifestări comune ale ziarisților cu tipografii, editorii și difuzorii de carte; Planul privind sprijinirea sindicatelor județene ale ziarisților în activitatea politico-profesională.

În domeniul relațiilor internaționale, Consiliul Ziarisților va dezvolta și adînci, în continuare, legăturile sale cu organizații de ziarisți din alte țări. În

(Continuare în pag. 30, col a II-a)

Din obiectivele de importanță majoră care stau în fața întregului nostru popor în anul pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a apreciat ca an hotărâtor pentru înfăptuirea cincinalului revoluției tehnico-științifice, se desprind o serie de sarcini pentru sindicatele din domeniul presei și editurilor, pentru cele din industria poligrafică și centrele de librării. Indiferent că este vorba de a îndeplini și depăși indici ai unor planuri ce vizează creșterea productivității muncii printr-o mai bună organizare a activității la fiecare loc de muncă, prin aplicarea inițiativelor ce și-au dovedit eficiența în producție, prin dezvoltarea mișcării de inovații sau de a scrie articole, a realiza emisiuni și edita cărți cu o putere de influențare din ce în ce mai mare în rîndul maselor, li se cere tuturor — așa cum se precizează în planurile adoptate de plenară — să-și concentreze eforturile în vederea ridicării activității pe un plan calitativ superior, în acord cu exigențele pe care partidul le manifestă față de mijloacele de informare în masă, a căror misiune principală este aceea de a contribui activ la educația comunistă a maselor.

Participanții la plenara Comitetului Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, o telegramă în care, subliniindu-se sarcinile de răspundere ce revin tuturor lucrătorilor din presă, poligrafie, edituri și librării în uriașa operă revoluționară de ridicare a României pe noi trepte de cultură și civilizație, se spune: „Conștiință de înalta misiune ce ne-a încredințat-o partidul, sîntem hotărâți să ne îndeplinim cu cinste această îndatorire, să ne perfecționăm continuu cunoștințele ideologice pentru a spori calitatea întregii noastre munci, contribuind cu și mai multă vigoare și perseverență la înfăptuirea Programului ideologic aprobat de cel de-al XI-lea Congres al partidului.

Laolaltă cu toți oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, lucrătorii din presă, poligrafie, edituri și din centrele de librării sprijină cu toată hotărîrea și entuziasmul politica internă și externă a partidului, luptînd neabătut pentru unitatea țărilor socialiste, a tuturor forțelor progresiste, împotriva imperialismului, pentru respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pentru o nouă ordine politică și economică în lumea întregă.

Ne angajăm în numele celor peste 40 000 de membri de sindicat din ramură că vom urma neabătut calea indicată de partid, minunata Dumneavoastră pildă de militant comunist și strălucit conducător, de slujitor neobosit pentru împlinirea marilor năzuințe ale poporului român, apărător ferm al idealurilor socialismului și comunismului“.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

În cadrul Protocolului de colaborare dintre organizațiile de ziaristi din România și U.R.S.S., ne-a vizitat țara, în perioada 20—29 ianuarie a.c. o delegație a Uniunii partenere, condusă de **Akmudar Mamedov** — membru al C.C. al P.C. din Turmenia, secretar al Uniunii ziaristilor din U.R.S.S., președintele Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă Sovietică Turmenia, director al Agenției telegrafice din această republică; din delegație au mai

acest cadru, își propune să contribuie, prin forme specifice, la mai buna cunoaștere a țării noastre peste hotare, la apropierea și cooperarea între popoare, la cauza păcii și progresului social în lume; de asemenea, la facilitarea schimbului de experiență în domeniul profesional. Planul prevede, în același scop, participarea gazetarilor români la activități ziaristice internaționale.

Un punct special al ordinii de zi a fost consacrat examinării și stabilirii de măsuri concrete privitor la atestarea calității de ziarist profesionist conform prevederilor Legii presei.

Participanții la ședință au discutat și adoptat, de asemenea, regulamentul concursului profesional „Al. Sahia“, concurs menit să stimuleze activitatea publicistică românească.

MANIFESTĂRI ORGANIZATE DE CONSILIUL ZIARIȘTILOR

În cursul lunii ianuarie a.c., în cadrul ciclului „Cincinalul 1976—1980 — cincinalul revoluției tehnico-științifice“, Consiliul Ziaristilor a organizat un ciclu de întâlniri cu următorii membri ai guvernului și dezbateri pe teme profesionale:

— Întîlnire cu tovarășul Mihai Diamandopol, președintele Băncii de investiții, pe tema: „O concepție nouă în vederea creșterii ritmului și eficienței investițiilor“ (sîmbătă 15 ianuarie); au participat ziaristi din presa centrală, de la Radioteleviziune și Agerpres;

— Cu tovarășul Ioan Avram, ministrul industriei construcțiilor de mașini, s-a discutat despre „Promovarea continuă a progresului tehnic în industria constructoare de mașini“. În continuare a fost vizitată expoziția cu produse noi ale industriei constructoare de mașini din cadrul Complexului expozițional din Piața Scintei (sîmbătă 29 ianuarie); au participat ziaristi din presa centrală, de la Radioteleviziune și Agerpres.

În expunerile făcute de invitați, în întrebări și răspunsuri, au fost abordate pe larg orientările izvorite din sarcinile majore trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu celor ce lucrează în domeniul investițiilor și construcțiilor de mașini, în cadrul Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din decembrie 1976, precum și cu prilejul vizitelor de lucru din decembrie trecut și ianuarie 1977.

Cu conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini s-a stabilit ca un grup de ziaristi economiști să facă o vizită colectivă de documentare, cu durata de 3—4 zile — în primăvară — în câteva întreprinderi de profil din țară, după care să urmeze o dezbateri privind colaborarea dintre minister și presă în acest domeniu.

făcut parte: **Vladimir Sevastianov** — șeful secției industrie a ziarului „Pravda“ din Moscova, **Juri Vasilkov** — șeful secției informații a ziarului „Trud“ din Moscova, **Ivan Biriukov** — șef de secție la ziarul „Komunist“ — **Saratov** și **Leonid BRAGHIN** — redactorul șef al ziarului de partid orășenesc din Berezniiki.

LIBRARUL, ÎNTRE CEREREA CITITORULUI ȘI OFERTA EDITURII

Transformările revoluționare pe care, sub conducerea partidului, le înfăptuim pe plan politic, economic și social accentuează, din ce în ce mai mult, problema locului și rolului literaturii în societatea noastră socialistă.

În cadrul acestei problematice nu sînt de neglijat aspectele multiple ridicate de relația autor-editor-cititor, adică nu este de neglijat, în fapt, drumul pe care îl parcurge o carte de la autor la cititor. În acest drum, alături de partea tehnico-grafică — tipărirea — sînt două rele pe care le considerăm de intensități egale: editorul și librarul, prin editor înțelegînd întregul ansamblu editorial, iar prin librar — ansamblul de răspîndire a cărții, de difuzare.

Aparent, întregul proces este simplu: autorul scrie, editorul aduce manuscrisul la faza de a deveni carte, tipograful „construiește” cartea, librarul o difuzează.

Dacă analizăm însă faptele în amănuntul lor, observăm că în realitate fenomenul relevă o structură mai complexă.

Atît autorul cît și editorul se orientează în activitatea lor avînd drept călăuză cerințele general obiective ale societății, în diferitele ei etape de dezvoltare, vizînd scopuri imediate sau de perspectivă. Pe aceste criterii își organizează munca editorul și în acest sens canalizează el munca autorului.

Pornind de la această afirmație s-ar putea deduce că, în ansamblul relației menționate mai sus (autor-editor-librar-cititor) librarul are un rol oarecum pasiv, de a trece o carte cerută de la cel ce o oferă — editorul, la cel ce o solicită — cititorul. În acest caz, locul lui în relație ar trebui analizat numai dintr-un singur punct de vedere: cum efectuează această trecere, cît de bine o face. Acesta însă este doar un aspect din activitatea sa. Un alt aspect este dezvăluit de faptul că librarul, spre deosebire de autor sau editor, are un contact permanent cu cititorul, are posibilitatea să afle părerile acestuia, mult mai spontan, despre o carte sau alta. Un al treilea aspect pe care trebuie să-l avem în vedere, dacă dorim să înțelegem mai bine rolul și locul librarului în relația pe care ne-am propus să o discutăm, derivă tot din posibilitatea pe care acesta o are, prin natura muncii sale, de a fi în permanență legătura cu cititorul, de a putea nu numai să-i afle opiniile, ci să le și influențeze.

Factorul determinant al modului în care librarul rezolvă principalele obiective ale activității sale — transferul cărții de la editor la cititor, culegerea opiniilor cititorului despre o anumită carte sau influențarea opiniilor cititorilor — este pregătirea sa generală și profesională. Pe această direcție s-au făcut și se fac multe eforturi; se caută noi forme care să asigure un ritm progresiv de acumulare de noi cunoștințe politice și culturale de către librari.

Pornind de la aceasta putem aprecia modul în care transferă librarul o carte de la editor la cititor, cum știe să găsească pe cititorul fiecărei cărți. Sînt librari care știu să caute cititorul, să-i iasă în întîmpinare amenajînd standuri în fața librăriei, amena-

jînd mari expoziții de carte în piețe, în parcuri, pe largile artere de circulație ale orașului. Sînt librari care se duc cu cartea în școli, în întreprinderi și instituții, amenajează standuri și expoziții tematice. Sînt librari care duminica amenajează, în parcuri, cunoscutele, acum, alei ale cărții. Și alături de librari vin și editorii, vin și autorii. Împreună, ei se întîlnesc cu cititorii, lansează cărți, discută despre cărți. Numai într-un singur an, 1976, în București, de exemplu, s-au organizat aproape 2 200 de acțiuni diverse cu cartea, la realizarea cărora au contribuit sute și sute de librari, difuzori voluntari de carte din întreprinderi, instituții și școli, alături de ei fiind, cum arătam, editori și autori.

Activitatea aceasta este mereu mai intensă. Mereu mai mulți librari participă la ea. Se creează o opinie de masă în rîndul librarilor, favorabilă renunțării la așteptarea „tradițională” a cititorului în spațiile tonetei de carte, favorabilă ieșirii în întîmpinarea lui în locuri cît mai diverse, acolo unde muncește, acolo unde se relaxează, în parcuri și săli de spectacole, în muzee și grădini publice. Acestea sînt premisele ce ne determină să afirmăm că în cadrul festivalului „Cîntarea României” se va realiza cea mai largă prezentare a cărții, înregistrată pînă acum.

Arătam că, prin natura muncii sale, în procesul de transfer al cărții, librarul culege opiniile spontane, imediate ale cititorului, referitoare la o anumită carte sau la ansamblul producției editoriale. Urmărind, selectînd, notînd și transmițînd editorului impresiile cititorului, librarul poate și trebuie să influențeze munca acestuia în sensul dorit de cititor, cerut de nevoile sale de carte. El, librarul, poate ajuta editorul să-și îmbunătățească atît calitativ cît și cantitativ munca sa, poate determina reeditări sau suplimentări de tiraj, abordarea unor tematici solicitate de cititor.

De asemenea, librarul nu trebuie să înregistreze mecanic opiniile cititorului și nu trebuie să constate că o carte se bucură de succes, sau nu. El trebuie să încerce să influențeze pe cititor, pentru că este știut că de multe ori decizia, în actul de cumpărare, se ia greu.

Fără a avea pretenția de a epuiza multiplele aspecte ale rolului și locului pe care îl are librarul în relația autor-editor-librar-cititor, sperăm că am spus atenției unele aspecte ce pot constitui baza unei dezbateri mai largi.

Hotărîrile Congresului educației politice și al culturii socialiste, sarcinile ce revin cărții din documentele acestui mare forum determină o mai amplă abordare a acestei probleme, determină, cred, în primul rînd, o din ce în ce mai strînsă colaborare între editor și librar pe linia apropierii cărții de cititor, a ușurării drumului pe care aceasta îl parcurge spre cel ce are nevoie de ea, cititorul de orice profesie, de orice vîrstă, de orice nivel de pregătire culturală.

V. OLTEAN

directorul Centrului de librării București

CAROL ROMAN:

SINGUR

ÎN

FAȚA

PERFORMANȚEI?

Între ziariștii noștri care, în chip fericit, au ambiția unei scriituri cu trăsături personale, Carol Roman și-a căutat și găsit o formulă care-l impune, deja, în atenția cititorului. De fapt, descoperirea sa pornește de la fructificarea unor valoroase învățăminte ale presei mondiale contemporane, între care, pe primul loc, se situează concluzia că **schimbul de idei** realizat pe baza unor **experiențe trăite personal** constituie unul dintre mijloacele cele mai eficiente de influențare — în sens pozitiv, educativ — a celui ce citește gazeta. Acestei adevărate legi a publicisticii moderne i se adaugă, fără îndoială, o alta, necesară într-o măsură aproape egală: în schimbul de idei foarte important este, desigur, cu deosebire, ceea ce **se spune**, dar și **cine spune**, rolul autorității în procesul de influențare fiind, se știe, preponderent. Or, propunându-și să se înscrie în rîndul publiciștilor cu clare obiective educaționale, așa cum arată seria de volume pe care Carol Roman le-a reunit de-a lungul ultimilor ani din totalitatea articolelor sale — formula **anchetei**, avînd ca centru o unică întrebare, de larg interes, precum și selecționarea interlocutorilor din rîndul unor personalități ale vieții economice, culturale, artistice, științifice etc. înterne și internaționale — a corespuns aproape perfect obiectivelor sale. Fără să fie singurul între cei ce au atacat genul, el demonstrează, totuși, un avans cert față de alții prin perseverența cu care a stăruit să-și creeze din formulă un stil, ca și prin priceperea (egală în acest caz cu un talent) de a găsi aproape întotdeauna expresia sintetizată într-o întrebare scurtă a unor multitudini de probleme pe care omul și le pune mai ales în perioada constituirii sale ca personalitate. („Există un secret al celebrității?“; „Cum stăpîniți mașina timpului?“).

În volumul care-mi prilejuieste aceste gînduri („Singur în fața performanței?“), apărut recent la

„Editura politică“, autorul anchetei, ca și personalitățile cărora li se adresează, par, la lectură, mai puțin concentrați spre realizarea unor răspunsuri foarte direct legate de întrebare, — așa cum se întîmpla în cărțile anterioare — dar slăbiciunea este, pînă la urmă, numai aparentă. Deși savantul sovietic Anatoli Blaganarov, de exemplu, aproape că uită de titlul anchetei și se cufundă în posibilitatea construirii unor stații astronomice în spațiul cosmic, întreaga lui argumentație subînțelege fără echivoc că o asemenea performanță este absurd să fie gîndită ca fiind opera unui singur om, iar performanțele cu adevărat mari ale omenirii, în prezent ca și în viitor, pretind o creștere a solidarității umane în aspirații, în muncă, în cercetarea științifică. Întreaga anchetă, dealtfel, are meritul de a constitui o puternică pledoarie pentru un nou mod de a concepe succesul și realizarea personală într-o epocă a marilor avînturi colective. De la Josephine Baker, sau Mireille Mathieu, care-și descoperă realizarea artistică susținută pe colaborarea, prietenia și întrajutorarea unui mare număr de oameni, pînă la Addeke N. Boerma, care demonstrează că a da răspuns numai la una din relele umanității pe care Enea, personajul lui Virgiliu, le descoperea simbolic la ... porțile Infernului — și anume Foametea — presupune o concentrare a eforturilor întregii umanități; de la Robert Jung, care demonstrează ce energie concentrată se cere educatorilor pentru a da fiecărui locuitor al planetei convingerea că omul nu este o biată jucărie în mîna soartei, la Saburo Okito, care integrează succesului calității umane individuale implicate în adevărate arhipelaguri ale eforturilor tuturor — toate răspunsurile converg, așa cum foarte clar se exprimă Mircea Malița, spre ideea că viitoarele mari cuceriri nu pot presupune decît o dominantă a „jocului de echipă“, în paralel cu o severă combatere a „exacerbării individualiste“.

„Singur în fața performanței?“ reprezintă astfel încă o carte ce se adaugă prețioaselor dezbateri publicistice a căror țintă este formarea unui om nou, beneficiar al unor valoroase experiențe de viață, și care-l pot ajuta, îndeosebi pe tînr, să pășească mai înarmat în viitor.

EUGEN FLORESCU

NOUTĂȚI ÎN LIBRĂRII

Reportaje. Interviu. Memorii. Impresii de călătorie.

MARCEL PETRIȘOR : **Călătorie spre Soare-Răsare** (însemnări de călătorie). Editura Cartea Românească, 196 p., 5,50 lei.

ILIE PURCARU : **Încă 3 kilometri pînă la Apele VII. Schițe la un portret al satului oltean**. Editura Scrisul Românesc, 328 p., 13,50 lei.

ROMULUS RUSAN : **O discuție la Masa Tăcerii și alte convorbiri subiective în colaborare cu Ana Blandiana** (interviu). Editura Eminescu, 216 p.,

ALEXANDRU STARK : **Dați-mi voie să vă întreb**. Amintiri despre amintirile altora. Seria „Reporter XX“. Editura Junimea, 128 p., 3,75 lei.

RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ ÎN PRESA VREMII

Imaginea incandescentă a acelui moment crucial pe spirala devenirii istorice a României, care a fost războiul de independență de la 1877, o găsim pe larg și multilateral prezentată în paginile presei apărute în epocă. Publicistica de acum un secol constituie o mărturie vie și emoționantă a ceea ce a reprezentat efortul militar, uman și material, sacrificiile voluntar consimțite ale întregului popor, consacrate cauzei pe care o socotea cea mai înaltă și cea mai dreaptă dintre toate.

Prin activitatea lor, publicațiile de la 1877 s-au afirmat ca demne continuatoare ale tradițiilor făurite de prestigioasele lor predecesoare. Pentru că marile idei ale dezvoltării și fortificării conștiinței naționale, ale libertății, unității și independenței au prezidat, cu priorități și intensități determinate de circumstanțele în care au apărut, travaliul presei române de la pionieri — „Curierul românesc“, „Albina românească“, „Gazeta Transilvaniei“, primul cotidian „România“, marile reviste „Dacia literară“, „Magazin istoric pentru Dacia“ — la gazetele militante pe baricadele anului revoluționar 1848 — „Poporul suveran“, „Pruncul român“ — la presa luptătoare pentru Unirea de la 1859, în frunte cu „Steaua Dunării“ și „Românul“, pînă la foile care și-au luat drept titlu „Independența“ sau „Independența română“.

Idealurile naționale, afirmate mai întii pe planul spiritual, al unității de limbă, cultură, de conștiință, al fizionomiei morale, au căpătat progresiv o expresie politică în jurnalistică noastră de început. „Omul este răspunzător pentru faptele sale; nația pentru slava ce a cîștigat, pentru pămîntul ce i s-au dat spre moștenire...“ scria Mihail Kogălniceanu în „Introducere“ la „Arhiva românească“, revistă editată de el la Iași în 1840. Datoria unui popor de a se mîntui „prin sine însuși“ era ideea promovată de Nicolae Bălcescu în „Magazin istoric pentru Dacia“, apărut la București în 1845. Și nu este întîmplător că revendicările programatice politice și sociale ale revoluției de la 1848, ale cărei cauze rezidau în 18 veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși, erau însoțite de apeluri la simțămintele generoase ale poporului, gata a apăra cu prețul vieții libertatea și ființa patriei. „Pre-gătiți-vă dar de lucrare — scria «Poporul suveran»

— și nu vă amăgiți de promisiunile streinului; și dedeți-vă cu maxima: tot ce nu e prin noi, nu va fi pentru noi“. Ideea libertății, înțeleasă atît sub raport social cît și național, era exprimată și de „Învățătorul poporului“ din Blaj: „Libertatea va străluci peste voi cînd veți zice în fundul inimii voastre: voim a fi liberi! cînd, pentru ca să ajungeți la aceea, veți fi gata a jertfi toate și a suferi toate“.

Și această deviză — voim a fi liberi! — o vom găsi permanent, în diferite forme, în paginile presei progresiste a generației care avea să înfăptuiască unirea la 1859 și apoi independența la 1877. Pe direcția luminată de concluzia lui Bălcescu că revoluția socială trebuia urmată de alte două revoluții — de unitate și independență națională, presa revoluționară din exil își fixa ca un obiectiv programatic de a milita, cum declara „Republica română“, apărută la Paris în 1851, pentru „o patrie independentă și liberă“, „o patrie cu zece milioane de români“. Deschis și concret, numeroase publicații, între 1859—1877, au revendicat independența față de Poarta otomană, începînd chiar cu formularea titlurilor: „Independența“ (București, 1862), „Independența română“ (gazetă în limba română și germană, București, 1866), „Independența română“ (Iași, 1874), „Independența națională“ (Ploiești, 14 februarie 1877) ș.a.

Agravarea crizei Imperiului otoman în 1875—1876 și accentuarea stării de spirit revoluționare au dat un impuls maxim popoarelor subjugate de a se ridica la arme pentru cucerirea libertății și independenței. Lupta lor de emancipare demonstra că obținerea libertății și independenței reprezenta condiția obiectiv necesară pentru înflorirea și propășirea națiunii, pentru afirmarea ei ca factor cu rol determinant al progresului istoric. Forțele progresiste și presa lor, masele populare din România au privit cu simpatie și sentimente de solidaritate lupta popoarelor din Balcani, au susținut mișcarea național-eliberatoare a bulgarilor, sîrbilor, muntenegrenilor, vîzînd în dezlănțuirea unei revoluții în Imperiul otoman și o condiție externă prielnică realizării dezideratului deplinei independențe a României însăși. Reliefind legitimitatea răscoalei bulgare din aprilie 1876, ziarul „Românul“ din 6 mai același an trăgea concluzia că popoarele aflate sub dominația Porții „nu mai

pot să stea în stare de jaf, de destrămăre, de sugrumare și de pieire în care sînt... Voiesc turcii să țină sub sabie naționalitățile din imperiu? Le-am spus și le-o mai spunem că nu vor izbuti decît a pierde întreg imperiul“.

Atmosfera încinsă a redeschiderii problemei Orientului a situat tema independenței în centrul preocupărilor presei românești. Interesul public pentru marea cauză a neatîrnării a impus apariția în cursul anului 1877 a noi și noi ziare. În „Istoria ziaristicii românești“, Nicolae Iorga sublinia, ca element caracteristic, că „Războiul din 1877 a trebuit neapărat să creeze publicații speciale pentru dînsul. Se poate zice chiar că marele interes pentru ziar, în afară de nevoile politice și de pasiunile, de grupări sau personale, s-a produs în momentul cînd o societate întreagă a fost turburată în inima ei prin cea dintîi apariție a ostașilor români pe un cîmp de luptă. Pentru a hrăni speranțe, pentru a întreține energia, pentru a alina durerea pierderilor prin omagiul adus celor căzuți, au trebuit deci să se întemeieze, aducînd în haosul patimilor o suflare de viață mai curată, trecînd peste undele vie ale neamului, ziare de informație răpede, de literatură vioaie“. Astfel, „Românul“, „Telegraful“, „Timpul“ au asistat la nașterea unor confrăți, precum „România liberă“ (București, 15 mai), „Steaua României“ (Iasi, 22 mai), „Socialistul“ (București, 26 mai), „Războiul“ (București, 23 iulie), „Dorobanțul“ (București, 15 noiembrie), unele din ele, ca ultimele două citate, ajungînd la tiraje record de 9 000—10 000 de exemplare. „Sîntem fericiți a vedea îmbrățișarea cu care publicul s-a grăbit a primi această foaie, care nu este a nici

unei partide, ci numai a publicului, pentru că de la întîiul ei număr și-a propus d-a nu susține decît binele și adevărul, orice s-ar întîmpla — scria „Războiul“, după numai patru zile de existență. Asigurăm pe cititori că din fiecare număr vor vedea că ne dăm silința d-a îmbunătăți cuprinsul, pentru a merita stima și sprijinul lor“.

Evaluînd global, se poate afirma că, indiferent de orientare și apartenență politico-socială, de la gazeta „Socialistul“, care exprima opinia mișcării socialiste născînd și poziția clasei muncitoare în proces de afirmare, la „Românul“, exponentul burghezii liberal-radicală, și de la acesta la ziarul conservator „Timpul“, de la gazetele apărute în chiar focul evenimentelor, ca „Războiul“ și „Dorobanțul“, la decanul de vîrstă al presei române de atunci „Gazeta Transilvaniei“, toate publicațiile care se tipăreau de o parte și de alta a Carpaților vibrau în sensul înlăturării dominației otomane.

Dacă în privința necesității abolirii suzeranității Porții, a obținerii independenței statului român exista un consens, cînd era vorba de căile realizării acestui obiectiv au intervenit și în sînul presei, potrivit opțiunilor grupărilor politice existente, deosebiri de vederi. Nuanțele diferite erau ilustrate îndeosebi de organele de presă ale celor două partide politice — liberal și conservator, respectiv „Românul“ și „Timpul“.

Înainte de a ne declara în stare de beligeranță cu Poarta, „Timpul“ dădea expresie poziției conservatoare potrivit căreia independența trebuia realizată pe calea negocierilor diplomatice și grație bunăvoinței marilor puteri, ocrotirii din partea Europei; „Românul“, însă, sublinia că independența absolută a patriei trebuia să fie un act categoric al voinței poporului român, indiferent de conjunctura diplomatică, care să fie consacrat prin lupta armată împotriva Imperiului otoman.

Și aceasta era și dorința întregii suflări românești, inclusiv a românilor din provinciile aflate sub dominație străină. De aceea, proclamarea independenței la 9 mai 1877 s-a bucurat de adeziunea totală a națiunii, decisă să lupte cu toate mijloacele pentru consolidarea ei. Paginile presei erau dominate de entuziasmul acestei aprobări și hotărîri cuprins în articole, telegrame, scrisori, moțiuni. „Independența absolută a României este oficial consacrată și proclamată — scria „Românul“ imediat după memorabilul act istoric. Starea noastră de război față de Imperiul otoman este asemenea categoric și oficial consacrată și proclamată. Știm în fine poziția unde mergem, ce facem, și în fața dominațiunii musulmane, devenită odioasă tuturor puterilor din Europa, putem striga plini de încredere în viitor: Trăiască România absolut independentă!“.

Exprimînd poziția mișcării socialiste și a clasei muncitoare, „Socialistul“, în primul său număr, scria: „Azi e timpul cînd românii, în avîntul și entuziasmul suvenirilor trecute, iau armele pentru a-și apăra independența“. De peste Carpați, „Gazeta Transilvaniei“ aprecia: „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni, fie aceasta risipită în oricare parte a lumii“.

În climatul generat de hotărîrea unanimă de a consfinți cu armele independența declarată, poziția presei conservatoare a trebuit să cedeze. „Timpul“, fără a se dezice de vechile puncte de vedere, a adoptat un ton cumpătat, moderat la adresa guvernului și a acțiunilor sale, iar după ce armata noastră s-a angajat în operații la sud de Dunăre, revista „Convorbiri literare“ și-a deschis paginile creațiilor literare care elogiau virtuțile ostașilor români.

RESBOIU

APARE ÎN FIE-CARE DIMINEȚA LA 7 ORE.

București, la Palatul „Dacia“

CAPTANUL NICOLAE VALTER MARĂCINEANU.

Am avut ocazia să
vizitez în anul 1842
pe cel din urmă Nicolae
pe la Lăzariu Mă-
reșean. A fost în
epoca gloriei la 1859
a războiului de război
cu turcii. În
caz a fi în război
cu turcii, a fost în
armată, unde a fost
într-un grad de căpitan.
La 30 August a. e.
a fost rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite. Ca un
comandant, el
a fost pe deplin
capabil să ducă
la îndeplinire
toate sarcinile
de război. El a
fost în război
cu turcii în anul
1859 și a fost
rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite.

Am avut ocazia să
vizitez în anul 1842
pe cel din urmă Nicolae
pe la Lăzariu Mă-
reșean. A fost în
epoca gloriei la 1859
a războiului de război
cu turcii. În
caz a fi în război
cu turcii, a fost în
armată, unde a fost
într-un grad de căpitan.
La 30 August a. e.
a fost rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite.

BUCUREȘTI 14 SEPTEMBRIE.

Am avut ocazia să
vizitez în anul 1842
pe cel din urmă Nicolae
pe la Lăzariu Mă-
reșean. A fost în
epoca gloriei la 1859
a războiului de război
cu turcii. În
caz a fi în război
cu turcii, a fost în
armată, unde a fost
într-un grad de căpitan.
La 30 August a. e.
a fost rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite.

Am avut ocazia să
vizitez în anul 1842
pe cel din urmă Nicolae
pe la Lăzariu Mă-
reșean. A fost în
epoca gloriei la 1859
a războiului de război
cu turcii. În
caz a fi în război
cu turcii, a fost în
armată, unde a fost
într-un grad de căpitan.
La 30 August a. e.
a fost rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite.

Am avut ocazia să
vizitez în anul 1842
pe cel din urmă Nicolae
pe la Lăzariu Mă-
reșean. A fost în
epoca gloriei la 1859
a războiului de război
cu turcii. În
caz a fi în război
cu turcii, a fost în
armată, unde a fost
într-un grad de căpitan.
La 30 August a. e.
a fost rănit și a dat
seama de la Piana,
dar comanda un
batalion de milite.

Cronică vie a acestui război, presa a oglindit pe larg toate evenimentele, de la trecerea armatei peste Dunăre, la bătăliile de la Plevna, Rahova, Vidin, reliefând prin informații, însemnări, reportaje, comentarii, articole, patriotismul fierbinte, eroismul luptătorilor de pe front, spiritul de dăruire cu care masele populare, în primul rînd țărănimea, au purtat pe umerii lor povara cea mai grea a campaniei. Ziarele nu se rezumau la atitudini constatative, ci trăgeau concluzii generalizatoare privind forța solidarității naționale în susținerea războiului eliberator, lupta armatei române ca argument al drepturilor poporului român la deplină sa independență și suveranitate politică. Cu prilejul trecerii Dunării de către armata noastră, „România liberă“ exclamă: „România s-a deșteptat!... Alergați viteji români, alergați ca vîntul, ca gîndul! Lăsați plugul la bătrîni, sapa la femei, vitele la copii... Călea vă este deschisă la glorie și nemurire. Strămoșii noștri se găseau odinioară totdeauna între sapă și sabie, între plug și pușcă, vrednici și de una și de alta. Alergați din munți și din cîmpii, după dealuri și văi. Faceți din piepturile și din brațele voastre un zid viu și puternic de apărare, o cetate mișcătoare... Un popor e ca un gigant în unire, ca o furnică în desunire; să ne unim și să ne iubim, căci în unire și în virtute stă mîntuirea neamului românesc“.

Asaltul Griviței de la 30 august 1877 a constituit substanța multor numere ale gazetelor românești. „Românul“ din 5 septembrie arată că „armata română s-a comportat strălucit la atacul Griviței“ și că „Ziua de 30 august va rămîne în anele istoriei“, iar „Gazeta Transilvaniei“ din 8 septembrie scria: „Luarea redutei celei mari «Grivița» și păstrarea acestei poziții tari este a se mulțumi mai cu seamă eroismului admirabil al bravilor oșteni români, care, disprețuind moartea, s-au repezit asupra formidabilului fort de repetate ori și, urcînd cu scările șanțurilor inamicului, l-au respins din cuibul acela întărit. Victoria de la «Grivița» a făcut să lucească paloșul strămoșesc iarăși în vechea-i splendoare“. La rîndul său, „Telegraful“ din București, în numărul din 22 septembrie, accentua: „O țară care are asemenea fii ca ai tăi, Românie, nu poate nici o dată a pieri... Un popor care știe să moară cu arma în mînă merită să trăiască respectat și iubit“.

Ziarul „Răsboiul“, apoi „Dorobanțul“ și altele și-au făcut un obicei din a consacra prima pagină portretelor eroilor căzuți. Începînd de la 15 septembrie, în multe numere, „Răsboiul“ a publicat următorul anunț: „Rugăm cu stăruință pe rudele și amicii ofițerilor căzuți pe cîmpul luptei de-a binevoi să ne împrumute fotografiile acelor bravi, pentru a le reproduce în foaia noastră. Totodată rugăm a ne trimite împreună cu fotografia și o însemnare de vîrstă, locul nașterii, trecutul și alte asemenea date din viața răposaților“. În urma acestor anunțuri ziarul a primit date care i-au creat posibilitatea să infățișeze, cu text și ilustrație, personalitatea căpitanului Nicolae Valter Mărăcineanu, maiorilor George Șonțu, Constantin Ene, Dimitrie Giurescu și alților altora. Pe lîngă informațiile și reportajele corespondenților de război aflați la fața locului, pe lîngă materialele redacționale, ziarele au folosit și scrisorile particulare expediate de cei aflați pe front rudelor și cunoscuților. De pildă, „Gazeta Transilvaniei“ a publicat a suită de scrisori ale căpitanului Moise Groza, bănățean voluntar în armata română. Presa politică și literară evoca eroismul ostașului român în creații literare și plastice. „Odă ostașilor români“, „Peneș Curcanul“ și alte poezii ale lui

Recenzie

Grivița de la 30 August. (Continuare din numărul anterior.)

... în ziua de 30 August, armata noastră a luat asaltul asupra redutei Grivița. După o luptă foarte aspră, în care au căzut mulți eroi, armata noastră a cucerit reduta și a păstrat-o cu vitejie până la sfîrșitul războiului.

Asaltul Griviței

În ziua de 30 August, armata noastră a luat asaltul asupra redutei Grivița. După o luptă foarte aspră, în care au căzut mulți eroi, armata noastră a cucerit reduta și a păstrat-o cu vitejie până la sfîrșitul războiului.

Luarea redutei Grivița

În ziua de 30 August, armata noastră a luat asaltul asupra redutei Grivița. După o luptă foarte aspră, în care au căzut mulți eroi, armata noastră a cucerit reduta și a păstrat-o cu vitejie până la sfîrșitul războiului.

Grivița de la 30 August

În ziua de 30 August, armata noastră a luat asaltul asupra redutei Grivița. După o luptă foarte aspră, în care au căzut mulți eroi, armata noastră a cucerit reduta și a păstrat-o cu vitejie până la sfîrșitul războiului.

Scrieri îngrijite

... în ziua de 30 August, armata noastră a luat asaltul asupra redutei Grivița. După o luptă foarte aspră, în care au căzut mulți eroi, armata noastră a cucerit reduta și a păstrat-o cu vitejie până la sfîrșitul războiului.

Vasile Alecsandri au fost publicate în revista „Convorbiri literare“ și reproduce apoi de cotidianele politice. Pentru ilustrare presa a beneficiat de desenele lui Nicolae Grigorescu, Sava Henția, Carol Pop de Szatmari, care au însoțit armata pe front.

Active au fost gazetele românești și în ceea ce privește susținerea războiului de către populația din țară prin răspunsul prompt la rechizițiile pentru nevoile armatei, prin donații în bani pentru cumpărarea de arme, precum și în natură — îmbrăcăminte, alimente, medicamente. Apelurile „Crucii Roșii“, ale comitetelor locale constituite în acest scop, ale comitetelor de femei din Transilvania și Bucovina, liste de subscripții, indemnuri proprii erau zilnic prezente în gazete. După cunoscutul apel al guvernului din 7 septembrie 1877 prin care se solicitau contribuții benevole în vederea cumpărării de arme și mai moderne, „Steaua României“ se adresa astfel locuitorilor Iașului: „Să îmbărbătați pe... luptători, să le înarmăm brațele cele vînjoase cu arme mult mai bune. România are o armată tînă și frumoasă, plină de inimă. Armata trebuie să aibă arme cu îndestulare. Români! și voi vătrari ai Municipiului Iași, așa este, voi veți da obolul vostru pentru arme române, căci cine-și dă fiul de soldat patriei, bucuros îi va da și arma în mînă. Arme să redăm noi dar fiilor noștri de sub steaguri, să le redăm în grabă și cu bucurie, ca ele să fie bine venite în mîna valoroșilor noștri soldați, în care avem speranța mîntuirii“. O largă popularizare se făcea prin presă spectacolelor, balurilor, bazarurilor, tombolelor organizate pentru stringerea de ofrande. Și ziarele nu s-au

rezumat numai la latura publicitară în acest domeniu, ci au întreprins și acțiuni organizatorice privind primirea și trimiterea donațiilor la destinație; „Românul“, „Monitorul oficial“, „Monitorul oastei“, „Gura satului“ (Arad) și alte ziare au înființat pe lângă redacții servicii speciale în acest scop.

Pentru a ilustra valoarea eforturilor poporului român și armatei sale, ziarele publicau telegrame și articole din presa de peste hotare sau corespondențe scrise special pentru ele de gazetari străini aflați pe teatrul de operații din Balcani, unde se găseau circa 30 de corespondenți din Franța, Anglia, Germania, Italia, Suedia, Elveția, Statele Unite ale Americii ș.a. Iată, de pildă, într-o corespondență trimisă ziarului „Telegraful“ de Lachmann, reprezentant al ziarului elvețian „Bund“ și al celui american „Chicago Gazette“, citim: „Fiind însumi ofițer într-o armată străină, cred că aprecierea mea poate avea oarecare valoare, de vreme ce am destulă experiență din timpurile trecute, când am avut și eu onoarea de a lupta cu arma în mână... Astăzi am ferma convingere că armata română merită a fi pusă lângă orice altă armată a Europei și oricine poate fi mandru de soldații și ofițerii ei care au dat probe atât de strălucite de vitejie... Vă adresez acestea, rugându-vă a le da publicității, fiind o datorie pentru mine să relatez un fapt la care am fost martor ocular lângă bravii soldați români“.

Erau publicate, de asemenea, telegrame, scrisori și alte documente ale unor personalități străine care apreciau comportarea ostașilor noștri. În același timp, presa răspundea cu demnitate și fermitate diverselor aserțiuni calomnioase apărute în unele ziare străine. „Noi nu vom neglija — scria „Răsboiul“ în numărul 27 — a da din când în când câte o probă despre incorecta procedură a susnumitelor ziare (e vorba de ziare ca „Neue Freie Presse“ — Viena, „Standard“ — Londra ș.a. — n.n.) ca să cunoască și publicul nostru de care trebuie să se ferească mai mult d'a da crezământ, deoarece este vădit că-si umplu coloanele numai cu insinuații, scorniri și știri tendențioase“.

Presa română oglindea, totodată, acțiunile forțelor militare ale Rusiei, cooperarea dintre cele două armate aliate — română și rusă. În „Răsboiul“, „Dorobanțul“ și alte ziare au fost prezentați, prin portrete de pagina întâi, comandanți și generali, ca Tottleben, Skobelev și mulți alții. În portretul locotenentului Romanov, din numărul 23 al „Răsboiului“, se scria: „Pe lângă veteranii armatei rusești, care merg înaintea inamicului, înconjurați de aureola unei reputații strălucite, mai sînt acei tineri ofițeri care pentru întâia oară trec prin botezul focului și care de la cele dintîi pasuri, faima militară le trimbetează numele. Aceștia intră în luptă fără altă aureolă decît aceea a curajului și patriotismului lor. Dacă este adevărată zicătoarea populară că **ziua bună se cunoaște de dimineață**, apoi desigur putem asigura despre viitorul junilor ofițeri ruși că va fi demn de veteranii lor“.

Și inamicul era văzut la adevărata lui capacitate și valoare militară. După capitularea Plevnei (28 noiembrie 1877), „Dorobanțul“ din 30 noiembrie scria următoarele: „Groaznicele întăriri de la Plevna nu mai sînt amenințătoare pentru viața ostenilor noștri. Viteazul, inteligentul și curajosul Osman-Pașa e biruit și întăririle lui luate... Căpitanul cel mai viteaz și oștirea cea mai disciplinată, care luptau pentru existența Turciei, d'acum nu mai sînt de nici un folos în resbelul de față. Ei s-au predat fără condițiuni, însă după o luptă care face onoare nu numai oștirilor aliate, ci și vrăjmașului lor“.

Dealtfel, căderea Plevnei a fost înfățișată în paginile presei cu un patos deosebit. „Peste tot rotocolul pămîntului pe unde ajung sîrmele telegrafice s-a răspîndit marea veste că Plevna a căzut — scria „Gazeta Transilvaniei“ la 1 decembrie 1877. Ea va merge din gură în gură și va străbate pînă în cea mai neînsemnată colibă a țaranului. În tot locul unde bate o inimă de român va duce numai bucuria și veselia, căci Plevna a căzut prin concursul valoroaselor brațe ale oștirii române“. Presa a dat glas bucuriei populare manifestată în adunări și demonstrații sărbătorești în orașe și sate pe ambele versante ale Carpaților, ca și în coloniile române din alte țări. Ea s-a făcut, totodată, ecoul simpatiei arătate față de români de masele populare din alte țări. „Dorobanțul“ din 17 decembrie 1877, la rubrica „Din afară“, publica o corespondență din Marsilia, pe care o reproducem pentru filonul ei emoțional: „Un amic din Marsilia ne comunică impresiunea ce a produs asupra francezilor sărbătoarea de la Corniche. On(oratul) d. Plagino, care locuiește la Corniche, îndată ce a primit vestea luării Plevnei, a arborat tricolorul românesc în balconul d-sale, iar seara și-a iluminat casa. Locuitorii din acea parte, informați de fericita știre, ... luară parte la acea sărbătoare și aclamațiunile de „Vive les Roumains, nos freres!“ făcură mult timp să răsune atmosfera. Apoi seara se petrecu într-o manifestare frățească, în care francezii își arătară sentimentele lor de iubire pentru frații lor din Valea Dunării și astfel știrea căderii Plevnei se răspîndi repede în populațiunea rurală din partea de miazăzi a Franței“.

Momentul a fost folosit și pentru a se aduce un omagiu contribuției presei la triumful cauzei independenței României. La București, manifestații s-au adunat în fața locuinței directorului „Românului“, monitorul cel mai entuziast al războiului de neafermare, ovaționînd îndelung. Cu acest prilej, C. A. Rosetti, răspunzînd celor ce-l aclamau, a rostit celebra frază: „Domnilor, am cucerit Plevna externă, e adevărat, acum însă ne rămîne să cucerim Plevna internă“, prin aceasta sugerînd necesitatea unui program politic care să aibă în vedere recunoștința față de participanții la război, anihilarea forțelor reacționare, reforme sociale și politice radicale spre a asigura dezvoltarea ulterioară a țării pe o linie mereu ascendentă.

Emoționante pagini a închinat presa, intrării armatei în București, în toamna anului 1878. În „Timpul“ cu data de 8 octombrie 1878, Mihai Eminescu, în articolul „Oștirea română“, scria: „Mîine, duminică, e ziua hotărîtă pentru intrarea triumfală a trupelor noastre în București. Într-adevăr, dacă este vre-un organ al națiunii, care-n aceste vremuri triste, cînd totul e amenințat, să prezinte o priveliște mai mîndră și mai întăritoare de suflet, e organul puterii fizice a poporului românesc, ostașul...“. Iar „Românul“ din 9 octombrie aprecia: „Defilarea armatei române prin București se poate asemăna numai doar cu acele serbări antice ale Eladei prin care se menținea și se întărea unitatea națiunii elene, astfel că un mic popor, știind cît este de compact, cît este de forte prin unire și prin cultură, nu se teme de amenințările puterilor celor mai colosale, rezistîndu-le ca o stîncă de granit în mijlocul furtunosului ocean“.

Încadrată în uriașul efort făcut de națiune, presa română de acum un secol s-a dovedit un redutabil combatant în războiul de independență, binemeritînd stima și recunoștința urmașilor.

PRESA MUNCITOREASCĂ DIN 1907

În anul 1907 organizațiile muncitorești au dat o atenție deosebită dezvoltării presei muncitorești. În luna aprilie „un număr de reprezentanți ai diferitelor organizații din țară” s-au întrunit într-o consfătuire intimă și, între altele, s-a ocupat și de presă. S-a hotărât să se strângă fonduri pentru ajutorarea publicațiilor **România muncitoare** și **Dezrobirea** din Brăila. De asemenea, s-a hotărât să apară un nou organ „de luptă politică și de activitate teoretică”. E vorba de revista **Viitorul social** al cărei prim număr a apărut în august 1907.

A doua Conferință a sindicatelor și cercurilor socialiste din România s-a ținut la Galați, în zilele de 29 și 30 iunie și 1 iulie 1907, în orașul în care prefectul I. C. Atanasiu dezlănțuise o furibundă teroare împotriva organizațiilor muncitorești. M. Gh. Bujor, raportor la punctul „Presa mișcării”, a relatat cum rubrica „Din câmpul muncii” din **România muncitoare** era scrisă adesea de înșiși muncitorii care „se ocupă de nevoile lor imediate, de pățaniile și suferințele lor zilnice”¹. Ca exemplu, Bujor a arătat că de la Conferința din 1906 pînă-n iunie 1907, un număr de 500 articole din 1036 erau scrise de muncitori în legătură cu corporațiile, grevele, organizarea în sindicate etc.

Încă din februarie 1907, **România muncitoare** a dat alarma: „La sate se petrec lucrurile cele mai înfiorătoare. Nu numai că țăraniii trăiesc în lipsa cea mai mare, nu numai că exploatarea proprietarilor nu are margini, nu numai că autoritățile se poartă

cu ei ca misionarii cu sălbaticii din Asia și Africa, dar acești țărani duc o astfel de viață, apăsările sînt atît de crude, încît, dacă lucrurile nu se vor îndrepta — și nu credem — vom intra în curînd într-o nouă perioadă de agitație, de revoltă și de vărsări de sînge”.

Ceea ce a prevăzut ziarul muncitorilor s-a întimplat. În primăvara anului 1907 țărănimea română a pornit să-și facă singură dreptate. „Marele suferind”, care a învățat să rabde și să muncească în tăcere pentru îmbogățirea altora, s-a trezit din letargie. Socialiștii au anunțat cu glas tare în presa muncitorească faptul că de la Severin la Dorohoi un curent de nemulțumire străbătea masele țărănești.

Forța socială care, în ansamblul ei, sprijinea lupta țărânimii, era clasa muncitoare. „Mișcarea muncitorească — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — preocupată de problema agrară încă din secolul trecut, și-a manifestat cu putere, în timpul răscoalei, solidaritatea cu țărănimea, protestul împotriva repressiunilor dezlănțuite de cercurile guvernante, cerînd improprietărea țăranilor. Sprijinul acordat de clasa muncitoare luptelor țărânimii prevestea zorii alianței muncitorești-țărănești, care avea să devină cea mai puternică forță socială și politică a societății noastre”².

La Conferința din Galați, în 1907, s-a hotărât ca **România muncitoare** să consacre o pagină probleme-

¹. „România muncitoare” din 8—15 iulie 1907

². Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste” pag. 349. Editura Politică, București, 1968

LIQUIDI

Spre conac

lor sindicale. Pagina „Viața sindicală“ a apărut pentru întâia oară în numărul 28 din 9—11 septembrie 1907 al **României muncitoare**. Pagina era scrisă de Alecu Constantinescu, sub semnătura proprie și sub pseudonimele **I. Costin, Ac.** Pagina a doua din numărul următor al **României muncitoare** avea următoarele titluri : „Cum să se organizeze un sindicat“, „Cum se fură și se cheltuiesc banii muncitorilor“.

În 5 iunie 1907 a apărut : **Buletinul sindicatului lucrătorilor timplari din București**, număr festiv, cu prilejul aniversării a doi ani de existență a sindicatului acestor lucrători. De asemenea, a apărut **Cizmarul**, număr unic, în care era înfățișată activitatea sindicatului cizmarilor de la înființarea lui. În anul 1907 s-au editat broșuri cu caracter de agitație și propagandă ca : „Sindicatul muncitorești“, „Jos corporațiile !“.

În urma prigoanei guvernamentale, atât sindicatele cât și cercurile socialiste au hotărât ca la alegerile parlamentare muncitorii să anuleze voturile și să scrie pe ele : votul universal, amnistia, legi ocrotitoare ale muncii, jos legea meseriilor, jos legea expulzării !³. În legătură cu alegerile, **România muncitoare** a publicat un manifest adresat „alegătorilor delegați“ în care se înfățișa pe larg, pe bază de cifre, neagra mizerie în care trăiau masele muncitorești de la orașe și sate.

O altă manifestare politică socialistă a fost participarea socialistilor români la Congresul de la Stuttgart din august 1907. La Conferința de la Galați M. Gh. Bujor spunea că participarea la Congresul internațional de la Stuttgart era necesară, mai ales în acele împrejurări : „Drepturile sînt suprimate. Muncitorii sînt loviți, nedreptățiți. Armata e scoasă împotriva lor. Ziarele și scrisorile sînt confiscate. Dreptul de întrunire este suprimat“⁴. Delegații români au luat parte la discutarea problemelor la ordinea de zi, Congresul a votat o rezoluție cu privire la prigoana dezlănțuită de guvernul reacționar din România împotriva mișcării muncitorești și țărănești. În articolul „Programul nostru“, apărut în primul număr din **Viitorul social**, august 1907, se spune că revista va fi „un organ de luminare, de critică și de luptă“. Prin propagarea socialismului științific — se spune în editorialul primului număr — revista va arăta proletariatului că el nu are numai cerințe imediat realizabile, ci scopuri mai îndepărtate, politice și sociale.

Anunțarea apariției unei reviste teoretice marxiste a fost primită cu multă bucurie de intelectualii devotați socialismului și de muncitorii înaintați. Printre scrisorile rămase de la Garabet Ibrăileanu se află una trimisă de Gherea. Scrisoarea era un răspuns la încercările lui Ibrăileanu de a-l atrage pe Gherea în rîndul colaboratorilor revistei **Viața românească**, ceea ce acesta nu dorea. Cu atât mai mult cu cât încă de-atunci, 1905, se punea problema editării unei reviste socialiste. Gherea spunea : „Evident că atîta vreme cît e speranță să iasă această publicație, nici vorbă nu poate să fie să scriu în altă parte“. Apoi „Aș fi vrut să mai scriu mai multe, spre pildă, asupra deosebirii noastre care provine de acolo că unii credem să slujim idealul într-un chip, alții în altul... etc.“. Aceeași atitudine a avut-o savantul și profesorul universitar Dimitrie Voinov, cînd Const. Stere i-a propus să preia conducerea științifică la **Viața românească**. El scria : „În curînd va apare în București o revistă socialistă (despre aceasta nu știam nimic cînd ți-am scris rîndul tre-

cut) la care puținii socialiști care au mai rămas trebuie să colaboreze“⁵.

Viitorul social din 1907 a publicat un studiu : „Chestia agrară“. Chestiunea agrară în România, considerată în întregimea ei — scria autorul — nu-și va găsi soluția finală decît în formula socialistă, în socializarea tuturor mijloacelor de producție, inclusiv a pămîntului⁶. Pentru prima oară s-a preconizat de către socialiști exproprierea forțată a pămîntului. Înainte de răscoală socialiștii nu puneau în mod răs-picat problema expropriării. După răscoală, cînd liberalii au venit cu promisiunile lor demagogice, teza expropriării forțate a marii proprietăți a figurat în fruntea programului agrar al Uniunii socialiste, prezentat în decembrie 1907.

Calendarul Muncii. În prima Conferință a organizațiilor sindicale și a cercurilor socialiste, care a avut loc între 13 și 15 august 1906, s-a hotărît scoaterea, în fiecare an, a **Calendarului Muncii**. În anul 1907 a apărut primul număr. Lupta eroică a țărănimii din primăvara anului 1907, acțiunile ei, doleanțele ei scrise cu sînge, au găsit o frățescă solidaritate, în clasa muncitoare.

În **Calendarul Muncii** din 1907 a apărut un substanțial articol despre cauzele răscoalei țaranilor. Trebuie subliniată ideea autorului care vedea rezolvarea problemei agrare pe calea realizării unității de luptă a clasei muncitoare și țărănimii împotriva orînduirii bazate pe exploatare.

Ziarul **Dezrobirea**, care a apărut la Brăila, Galați, București, în anul 1907, a publicat articole vijelioase împotriva teroarei sîngeroase dezlănțuită de clasele stăpînitoare împotriva țărănimii. În numărul din 8 martie 1907 **Dezrobirea** a publicat un apel plin de revoltă împotriva teroarei guvernamentale. Într-un articol intitulat „Un învățămînt“, N. D. Cocea, sub pseudonimul **Nicoară al Lumii**, arăta că teama guvernaților față de forța muncitorimii și de perspectiva alianței cu țărănimea muncitoare constituie o chemare către unitatea de acțiune a clasei muncitoare. Cocea scria : „Proprietari, arendași și politicieni, în loc să-și recunoască vina, în loc să priceapă măcar acum că numai mulțămîntă neghiobiei și lăcomiei lor țaranii au fost împinși la răscoală, cred mai nimerit să arunce toată vina asupra socialiștilor“⁷.

Muncitorul român, care a apărut mai întîi la Budapesta și apoi la Timișoara, în prima jumătate a anului 1907, s-a ocupat de organizarea țărănimii pentru a-și putea cîștiga drepturile.

Marile răscoale țărănești din Muntenia și Moldova au avut o puternică influență asupra maselor muncitoare din Transilvania și Banat. **Muncitorul român**, reflectînd această influență, scria : „Noi din sîngele țaranilor români de dincolo, din blestemul și lacrimile opincarilor moldoveni și munteni... trebuie să învățăm. În Moldova — scria gazeta, referindu-se la faptul că pe acele meleaguri izbucnise răscoala — se face istorie, istoria este oglinda în care vedem trecutul și viitorul“.

Și ca să nu se întîmple acolo, peste munți prăpăd (...), ziarul **Muncitorul român** îndemna pe țărani să se organizeze, să se întărească și, textual : „să ne punem fundamentul puternic al **TOVĂRĂȘILOR**“⁸.

ION FELEA

⁵. Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Fond 3, dosar 171

⁶. „Viitorul social“ din septembrie 1907, pag. 147

⁷. „Dezrobirea“ din 5 aprilie 1907.

⁸. „Muncitorul român“ din 1 aprilie 1907.

³. „România muncitoare“ din 27 mai 1907

⁴. „România muncitoare“ din 15—22 iulie 1907

ANDRÉ

MALRAUX

OMUL

ȘI

OPERA

În după amiaza zilei de sîmbătă, 27 noiembrie 1976, bătrîna curte a palatului Luvru a cunoscut o tristă solemnităte. O mulțime de peste 10 000 de francezi și franceze, avînd în primele rînduri pe toți membrii guvernului, în frunte cu președintele Valery Giscard d'Estaing, asculta, cernită de durere, vocea celui care a fost André Malraux, scriitorul combatant a cărui viață și operă s-au identificat cu multe dintre mărețiile și tragediile secolului nostru, dintre luptele pentru libertate, democrație, progres. Auzind cuvintele prin care premierul Raymond Barre îl omagia „pe omul angajat, prezent pretutindeni acolo unde într-un moment sau altul a fost pus în joc destinul semenilor săi, pasionat al libertății și dreptății“, mi-l aminteam pe Malraux așa cum l-am cunoscut în întrevederile acordate în ultimul deceniu, așa cum l-am cunoscut prin cărțile și acțiunile sale. Mulți comentatori au amintit această ceremonie asociînd-o cu funerariile pe care Franța le-a făcut, în 1885, unui alt mare spirit al ei, scriitorului Victor Hugo.

Născut la 3 noiembrie 1901 la Paris și dispărut din viață la 23 noiembrie 1976, tot la Paris, Malraux a fost deseori numit „un erou al timpului nostru“. André Malraux s-a impus lumii artistice franceze și internaționale încă din anii imediat următori primului război mondial. Așa cum el singur mărturisea, două au fost dominantele sub care s-a constituit opera sa de o mare diversitate: **Istoria și Arta**. Conștient de această dublă atracție, André Malraux spunea „dacă ar trebui să-mi aleg o altă viață mi-aș alege-o pe a mea“. Traectoria acestei vieți ni-l descoperă pe Malraux angajat — nu o dată în împrejurări misterioase — în laborioase investigații arheologice în Indochina și Yemen, în riscante acțiuni în China revoluționară, în primele rînduri în apărarea Republicii Spaniole ca șef al aviației brigăzilor internaționale. De altfel, cercetări istorice recente au scos la iveală că Malraux a îndeplinit misiuni speciale de mare însemnătate pentru solidaritatea opiniei publice cu Spania republicană încă din prima săptămîină a războiului civil. În anii premergători izbucnirii celui de-al II-lea război mondial, Malraux s-a aflat între fruntașii mișcării antifasciste a intelectualilor europeni pentru ca, odată cu invadarea țării sale de către naziști, el să ia parte eroică la lupte, fiind rănit și luat prizonier. Malraux se dedică plin de fervoare mării bătălii a rezistenței antihitleriste, devenind una din figurile ei legendare sub numele Colonelul Berger. Ajuns în fața plutonului de execuție al ocupanților, el se salvează și continuă lupta în Maquis. Participant la distrugerea diviziei de elită nazistă **Das Reich**, el este primul ofițer francez care intră în catedrala istorică din Strasbourg comandînd brigada Alsacia-Lorena. Devenit fidel și intim al generalului De Gaulle încă din momentul eliberării Franței, Malraux a fost apreciat ca primul său sfetnic pînă la dispariția fondatorului celei de a V-a Republici franceze. Primul ministru al culturii din istoria Franței, Malraux și-a legat numele și acțiunea de restituirea culorii naturale a celebrelor monumente ale Parisului, înnegrite de colbul secolelor, de crearea Caselor Culturii pentru artiști profesioniști și amatori, de introducerea învățămîntului prin televiziune, de organizarea unei largi campanii în favoarea culturii de masă, de organizarea unor mari expoziții retrospective ale artelor plastice de la Picasso la impresionisti. Între 1959—1969, cît timp a fost ministrul Culturii, el a îndeplinit numeroase misiuni cu caracter confidențial peste hotare, din însărcinarea președintelui Charles de Gaulle.

La capătul acestei schițe biografice atât de sumar evocatoare a unei atât de tumultuoase existențe, singurul răspuns privind sursa de inspirație a cărților sale ne pare a fi cu certitudine : viața.

Nu e poate lipsit de interes că despre Malraux s-au scris pînă acum peste 10 000 de lucrări, studii, eseuri, articole, interviuri, (unul din biografii săi, Jean Lacouture, își intitula cartea „O viață într-un secol“, iar Pierre Gallanti se întreabă în titlul cărții sale : „Ce roman Malraux poarte fi altul decît viața sa?“ Toate cărțile lui Malraux au ieșit de sub imperiul concepției expuse de el însuși, „Omul este ceea ce el realizează. Omul este suma actelor sale, a ceea ce a făcut, e ceea ce poate face. Esențialul este la el să se dedice unei mari cauze și să nu o părăsească“. Romanele sale — **Cucezătorii, Calea Regală, Condiția umană** — aceasta i-a asigurat celebritatea literară încă din 1933 — **Șperanța ; Antimemoriile** sale în care sînt prezente multe dintre personalitățile veacului nostru, începînd cu Mao Tze Dun și încheind cu Jawaharlal Nehru, cele două volume consacrate picturii și sculpturii sub genericul titlu **Muzeul imaginar ; Elogiile funerare** consacrate unor mari figuri sau evenimente din istoria omenirii ; filmul său de televiziune „Legenda secolului“, ca și filmul său despre lupta poporului spaniol contra fasciștilor, toate aceste opere pe care Malraux ni le-a dăruit (o parte din ele apărute și la noi în traducerea lui Ion Mihăileanu) au transpus în practică idealul său : **a transforma în fapt de conștiință o experiență umană cît mai vastă cu putință**“. Am reținut dintre sutele de articole scrise după moartea scriitorului combatant cîteva rînduri aparținînd fiului fostului ambasador francez în România, Jean d'Ormesson, el însuși membru al Academiei franceze : „Revoluția, Arta, Istoria, Absolutul și Demnitatea omenească — scrie Jean d'Ormesson — nu sînt la Malraux decît diferitele aspecte ale aceleiași realități“. Închei aceste cîteva notații despre viața și opera lui André Malraux — care, fără a fi fost ziarist profesionist decît o scurtă perioadă la începutul carierei sale, ne-a oferit prin scrierile sale un model al genurilor jurnalistice de la reportaj la eseu, de la portret la comentariu — citînd ceea ce-mi spunea, la ultima noastră întîlnire, despre poporul român pentru care nutrea o deosebită admirație :

„Sînteți posesorii unei moșteniri spirituale și istorice fabuloase, ceea ce oferă artiștilor români de astăzi potența creatoare a unui univers de o puternică inventivitate și de o rară vitalitate. Dar nu numai artiștilor, ci și, poate chiar mai mult, istoricilor români care mi se pare că au în față un teren de explorare formidabil. Aici, pe acest teren, se pot construi adevărate „Cariatide“ care să aducă istoria românească într-o viziune universală. M-am simțit toată viața angajat, istoricește — îmi repeta Malraux — și nu numai pe o singură baricadă, ci în scris, ca și în faptă, în reflecții. Misiunea istoricului este să facă inteligibilă aventura umană și aventura umanității“.

CRISTIAN POPIȘTEANU

LUMINA CULORILOR, mesaj cald al solidarității

În activitatea revistei „Cutezătorii“ a devenit tradițională participarea la diferite manifestări internaționale dedicate copiilor.

Anul acesta, micii desenatori din țară au avut posibilitatea să participe la un nou concurs internațional de desene inițiat de UNESCO. În cadrul programului său de protejare a vechilor monumente de cultură și artă ale umanității, Organizația Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură — UNESCO — a organizat o săptămîină dedicată Veneției. Printre numeroase manifestări premergătoare, s-a lansat un concurs internațional de desene ale copiilor, la care au fost invitați să participe și cititorii revistei „Cutezătorii“, cîștigători ai unor frumoase premii la concursurile similare din anii trecuți.

Sensibilizați profund de soarta cetății maritime muzeu, dovedind adîncă solidaritate umană, prețuire pentru valorile culturale ale vechiului oraș italian, pionieri din întreaga țară au prezentat în cadrul concursului „Culorile Veneției“ peste două mii de desene. În urma deliberării, lucrarea „Veneția în sărbătoare“, executată de pioniera Adriana Moisin din clasa a VII-A de la Școala generală nr. 19 din Timișoara, a fost distinsă cu unul din marile premii oferite de UNESCO — o călătorie la Paris și, totodată, prețiosul premiu acordat de Fundația Sonja la Bree, pentru cea mai bună lucrare executată de o participantă la concurs.

Pentru revista noastră, îndatorirea de a mobiliza și a dirija marile resurse de creativitate ale copiilor de vîrsta cutezătorilor este o problemă de educație, de permanentă atenție. În această idee, desenele realizate de copiii români duc pe meridianele lumii, prin graiul luminos al culorilor, gîndurile lor de pace și prietenie, mesajul cald al solidarității umane.

LIDIA NOVAC

DICȚIONARUL ORTOGRAFIC, ORTOEPIC ȘI MORFOLOGIC AL LIMBII ROMÂNE

Nu credem că mai este cazul să subliniem importanța și stringenta necesitate pe care o prezintă elaborarea unei noi ediții a **Indreptarului ortografic al limbii române**, cu atât mai mult cu cât vechea ediție s-a dovedit deficitară în privința inventarului de cuvinte înregistrate și inconsecventă în ceea ce privește rezolvarea unor situații ambigue sau dificile.

Comisia pentru cultivarea limbii române din cadrul Academiei Republicii Socialiste România, în colaborare cu Institutul de lingvistică al Universității București a organizat, la sfârșitul anului 1976, o dezbateră cu tema **Problemele elaborării Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române**, în vederea căreia, s-a distribuit, cu câteva zile înainte, și o machetă, cuprinzând 470 de termeni din litera I (**i-imortal**).

Ne exprimăm regretul și dezaprobarea (am făcut-o și în cadrul dezbaterii) față de faptul că la această utilă și însemnată ședință de lucru nu a fost făcută o mobilizare mai largă și mai diversă, pentru ca, prin participarea diferitelor categorii de oameni din toate domeniile de activitate (profesori, elevi, studenți, ziariști, tehnicieni, redactori, scriitori, tipografi, cercetători etc.) — beneficiarii viitorului îndreptar de scriere și de pronunțare corecte — să se fi putut face un util schimb de opinii în vederea ajungerii la un consens cu privire la terminologiile speciale, care pun atâtea probleme de scriere, de pronunțare, de înțelegere și de adaptare la sistemul limbii literare. Credem că măcar cei care patronează diversele comisii de cultivare a limbii sau conduc rubricile de limbă, printre care se numără și revista „Presa noastră”, n-ar fi trebuit să lipsească de la această dezbateră, aducând și unele observații și sugestii desprinse din munca redacțională, de-a lungul anilor. Participarea lucrătorilor din presă ar fi fost cu atât mai utilă, cu cât publicistica (mai puțin radioul și televiziunea, mai mult periodicele) este transmitătorul direct, general și operativ al tuturor informațiilor, indiferent de natura lor, din toate sectoarele de activitate.

În desfășurarea programului, prima parte a fost consacrată prezentării unui referat general, întocmit de dr. Mioara Avram, redactorul responsabil al viitorului **Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române**, și unui număr de opt comunicări referitoare la diferite aspecte ale lucrării supuse dezbaterii publice: Dublete neologice cu sau fără h la inițială (F. Hasan) : tipul **exagon-hexagon, ilar-hilar, umor-humor, ieroglifă-hieroglifă, elenism-helenism, emisferă-hemisferă, igienă-higienă** etc. ; Desinență zero sau -u la substantivele neutre cu tema în -o (M. Rădulescu) : tipul **ferodo, studio, bolero,**

indigo, banjo, maro, radio etc. ; Genul unor termeni științifici formați cu elementul de compunere -cit (M. Popescu-Marin) : tipul **fagocit-fagocită, leucocit-leucocită, trombocit-trombocită, limfocit-limfocită** etc. ; Femininul formațiilor cu -log : -logă sau -loagă (L. Vasiliu) : tipul **filologă-filoloagă, sociologă-socioloagă, biologă-bioloagă, zoologă-zooloagă, psihologă-psiholoagă** etc. ; Nume de locuitori în -e a n, -i a n, -an (E. Carabulea) tipul **ardelean, italian, crișan** ; Hiat sau diftong în dicționarele normative (I. Rizeșcu) : tipul : **enologie-oenologie** „știință care se ocupă cu studiul vinurilor și al produselor derivate din vin“ ; Unele funcții ale cratimei (F. Ciobanu) tipul : **social-democrat, social-democratism, arici-de-mare, viță-de-vie, floarea-soarelui** etc.

În partea a doua a programului au avut loc discuții pe marginea comunicărilor și machetei prezentate și au fost făcute o serie de observații, propuneri și sugestii pentru viitorul îndreptar de scriere și de pronunțare corecte.

Referatul principal a făcut o succintă trecere în revistă a diverselor etape și a îmbunătățirilor aduse ortografiei actuale, de-a lungul anilor, din 1953, momentul stabilirii ei. Elaborate de Academia Română și concretizate prin apariția, în același an, a Micului dicționar ortografic, cuprinzând normele de scriere corectă și un index de cuvinte, această primă ediție a servit drept bază și pentru edițiile următoare din 1954, 1955, precum și pentru cele ale **Indreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație** din 1960, 1965, 1971. Indiferent de denumirile și de grupările lor, principiile fundamentale ale ortografiei intrate în vigoare în 1953 au rămas, în esență, aceleași : **principiul fonetic** — ca principiu de bază, scrierea redând, pe cât posibil, pronunțarea literară, **principiul silabic, principiul morfologic, principiul sintactic** (sau logic sau **sintactico-lexical**), **principiul etimologic** (sau **tradițional-istoric**), cu aplicabilitate mai ales în sectorul neologic, **principiul simbolic** — scrierea cu majuscule și cu minuscule, criteriu de diferențiere semantică —, în sfârșit, **principiul estetic**, constând în evitarea unor cuvinte prea lungi sau a repetării unor semne identice în succesiune directă în cadrul aceluiași cuvânt. Nici unul dintre principiile enumerate mai sus nu are caracter „absolut“ și nici putere de lege, definitivă, imuabilă, fixată odată pentru totdeauna. Regulile ortografice sînt numai niște convenții sau niște recomandări unitare, întocmite cu măsură, cu echilibru, cu consecvență și, mai ales, cu respect față de tradiție, de istoria și specificul limbii noastre, al vocabularului și gramaticii românești.

Elementul care a constituit o noutate în proiectul de dicționar prezentat a fost includerea, în titlu, a determinativului „morfologic“, ceea ce dovedește importanța pe care o acordă colectivul de autori pentru soluționarea problemelor de ordin morfologic (rădăcină, temă, desinențe, sufixe, prefixe etc.).

Trăsătura esențială desprinsă și subliniată în mod insistent în cursul dezbaterilor a fost asigurarea că principiile ortografice, stabilite în 1953 — la care trebuie să fie adăugate ameliorările, precizările și clasificările din edițiile ulterioare — rămân aceleași, că ele vor fi aplicate unitar și consecvent și că indexul de cuvinte are în vedere atingerea numărului de 60 000 de cuvinte (față de 6 500, în 1953, sau 12 500 în 1971), propunându-și rezolvarea ambiguităților și indicarea formelor normative pentru cât mai multe cuvinte, vechi și noi, mai cu seamă pentru neologismele cerute de progresul înregistrat în toate sectoarele de activitate din țara noastră. Marele dicționar ortografic va reprezenta — așa cum arăta acad. Ion Coteanu — „aplicarea actualei ortografii, și nu **modificarea** ei“... Prin urmare, atitudinea celor care îl elaborează este determinată de principiile ortografice în vigoare. Dicționarul nu se face spre a schimba ortografia, ci spre a o întări“. Comunicările celorlalți membri ai colectivului care va elabora **Dicționarul**, deși au ridicat — după cum am văzut mai sus — unele probleme însemnate, au păcătuțit prin aceea că, aproape fără nici o excepție, s-au limitat să înfățișeze unele inconsecvențe, paralelisme sau dificultăți din scrisul contemporan, fără însă să ofere și soluțiile (sau măcar unele propuneri de soluții!) pentru înlăturarea lor. Adunarea și prezentarea situațiilor incerte sau eronate au constituit, desigur, un fapt pozitiv, dar mai utilă, mai convingătoare și mai eficientă ar fi fost indicarea regulilor ce trebuie urmate în respectivele situații. Problema genului unor termeni științifici formați cu elementul de compunere **-cit** ar fi putut fi extinsă și la alte categorii de termeni tot din domeniul științelor exacte (**magnetit-magnetită, pegmatit-pegmatită, diatonit-diatonită, limcnit-limonită** etc.). De asemenea, în legătură cu norma recomandabilă pentru femininul substantiveilor terminate la masculin în **-log**, s-ar fi putut pune în discuție și cazurile similare ale substantivelor terminate în **-nom** (**astronomă-astronoamă, agronomă-agronoamă, gastronomă-gastroanoamă**).

Dând o deosebită apreciere modului în care a fost întocmit referatul principal, acad. Iorgu Iordan a făcut și unele observații și a insistat asupra faptului că, la o asemenea dezbateri cu caracter general, participarea ar fi trebuit să fie mai largă și mai diversificată. Prof. Boris Cazacu a propus eliminarea determinativului „morfologic“ din titlul lucrării și introducerea, în schimb, a precizării că noua ediție a **Dicționarului ortografic și ortoepic** are în vedere numai aspectele limbii **actuale**, ale limbii române-standard. Interesantă și pertinentă a fost intervenția acad. Remus Răduț, care a arătat, printre altele, că terminologia științifică nu poate fi **adoptată și**, cu atât mai puțin, **adaptată** oricum; în formularea unor norme de scriere și de pronunțare, trebuie să se țină seamă și de formele acceptate și recomandate de unele foruri internaționale, din care și țara noastră face parte și care — la stabilirea respectivei nomenclaturi — au avut în vedere și unele tendințe de internaționalizare a terminologiei tehnico-științifice, fapt verificabil în toate limbile moderne. Absența specialiștilor din diverse discipline științifice, și îndeosebi din tehnică, a fost — după cum am mai spus — unul dintre punctele slabe ale

dezbaterii la care ne referim. Consultarea specialiștilor și colaborarea cu ei în rezolvarea scrierii și pronunțării unor termeni tehnici nu este numai un act de recunoaștere a competenței și de respect față de ramurile științifice pe care le reprezintă, ci și un mod de lucru corect, necesar, eficient. În fixarea terminologiei tehnico-științifice, prezența specialiștilor este tot atât de utilă (am zice chiar tot atât de obligatorie), cât este de utilă și de obligatorie prezența lor la experimentarea sau la aplicarea în producție a unor noi metode de lucru, a unor noi aparate sau a unor inovații. Termenii științifici nu trebuie numai „să sune bine“, să fie scriși în „spiritul limbii“ sau să se încadreze mecanic într-una dintre regulile ortografice, ortoepice, morfologice sau lexicografice; ele trebuie să fie „corecte“, în primul rând, din punctul de vedere al disciplinei căreia le aparțin. Grupurile sau radicalii **diazo-**, **cis-**, **izo**, **orto-**, **nitro-**, etc. din chimie, pluralele **roce** sau **strate** (pentru **rocă**, respectiv **strat**) din geologie, formele contorsionate și complicate în care sînt scrise enzimele din biologie sau rigiditatea impusă de precizia nomenclaturii matematice nu sînt dorințe subiective ale specialiștilor, nici aprecieri personale ori empirice și, cu atât mai puțin, „aspecte rebarbative“ care strică limba.

De cele mai multe ori, ele sînt elemente științifice, factori constituenți sau determinanți ai structurilor respective, care depășesc puterea de înțelegere și de recomandare a „cultivatorului limbii“, preocupat numai de carcasa exterioară a cuvintelor, de încadrarea noilor termeni în cutare sau cutare regulă ortografică sau ortoepică, de înregistrare a lor conformă cu sistemele limbii.

Din nou am pus în discuție¹⁾ problema necesității de a se introduce în viitoarea ediție a **Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române** a literelor **q, w, y**, precum și a înregistrării, în coloanele indexului, a termenilor care conțin la inițială, în interiorul sau la finala cuvîntului respectivele litere. Indicația existentă în edițiile anterioare cu privire la regimul acestor litere, atunci cînd redarea unor cuvinte străine o impune, este nesatisfăcătoare, atîta vreme cît pentru litera **k** s-a făcut excepție (aceasta fiind acceptată de **Dicționarul ortografic**) și cînd există nenumărate cuvinte, foarte frecvente și foarte importante, în uzul curent, înregistrate de absolut toate dicționarele românești, ca să nu mai vorbim de scrisul românesc **yale, yoga, york, yterbiu, ytriu; watt, western, weber, wisky, wolfram** etc.).

★

Prin importanța capitală a lucrării pusă în dezbateri și prin felul în care s-au purtat discuțiile — cu rezerva pomenită față de relativ slabă participare a tehnicienilor și, în general, a oamenilor din afara disciplinei lingvistice — ședința de lucru care a avut loc la Academie cu tema **Problemele elaborării Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române** poate fi considerată o reușită, care ne dă certitudinea că viitoarea ediție a îndreptarului de scriere și de pronunțare corecte va fi mai complet, mai util și mai bun și că va contribui, în mod practic și substanțial, la opera de cultivare a limbii române.

LUIZA SECHE

¹⁾ Vezi Luiza Seche, **Noua ediție a Îndreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație**, în „Presa noastră“, XVII, 1972, nr. 2 (189), p. 33—35, și Luiza Seche, **În loc de recenzie... supunem discuției**, în „Limbă și literatură“, 1973, nr. 2, p. 423—426.

TELEVIZIUNEA PASIVĂ, TELEVIZIUNEA ACTIVĂ*

„Există multiple modalități de a aborda televiziunea. Noi nu repudiem nici unul: totul depinde de rațiunea pentru care este studiată” — se spune în introducerea cărții „Televiziunea pasivă și televiziunea activă” de Guy Gauthier, Philippe Pilard. Unghiul de abordare este cel al măsurii în care acest mijloc participă la viața cotidiană, mărturisesc autorii. Dar analiza se înfăptuiește și cu ochiul profesionistului, cunoscător al jurnalismului prin imagine și sunet. Cercetătorii și specialiștii în mass-media au găsit în scurta istorie a televiziunii numeroase definiții-parafraze (nu numai aceea de „mic ecran” folosită abuziv la noi). Definită de data aceasta ca o „divinitate domestică”, familiară în consumația cotidiană, autorii observă caracterul ei bipolar, exprimat plastic prin existența a două capete ale tubului catodic avînd la unul din ele publicul, iar dincolo, la celălalt, pe realizatorii programelor. În acest sens, problema care se pune pentru un grad real de interes al emisiunilor este activizarea acestui public, deziderat ce se poate atinge prin coborîrea camerei de luat vederi în stradă, cu alte cuvinte, transformarea în realitate a prezenței active a opiniei publice, dar — observă autorii cu un ton critic la adresa emisiunilor unor televiziuni occidentale — publicul reprezintă în multe privințe un decor viu. Sînt analizate cu observații profesionale extrem de utile și interesante sondajele de opinie și interviurile.

„Televiziunea trebuie să vorbească” se intitulează un capitol consacrat relației imagine-cuvînt și unde contrar ideii, în genere acceptate, conform căreia televiziunea înseamnă prioritatea imaginii asupra cuvîntului, se susține ideea puțin teribilistă a priorității absolute a verbului. Enunțul prilejuiește o amplă analiză a fenomenului vedetelor, analizat prin cîteva cazuri concrete (Guy Lux, L. Zitrona etc.).

Mai mult interes decît capitolul anterior prezintă compartimentele care se referă la informațiile de televiziune. Prilejul este utilizat de autori pentru a realiza o adevărată teorie a informației de presă în general, a informației de televiziune, în special, bogat alimentată cu exemple din dosarele politice contemporane.

Autorii sînt preocupați de complementaritatea dintre mijloacele de informație, dar și de „separarea genurilor”, de problema informației prezentată ca spectacol, (oricare emisiune reprezintă în felul ei un spectacol), de relația divertisment-informație, de transformarea informației în „documentar”, de „scriitura” prin imagine. Se cercetează relația „direct” — document — specific de televiziune, adică se întreabă autorii: care este punctul unde filmul de televiziune se desparte de filmul de cinema?

Cartea celor doi autori dezbate și alte aspecte. Tot o chestiune profesională este și enunțarea dublei ca-

lități, a unui program de televiziune, existînd în acest enunț implicit un semn de întrebare: industrie și creativitate, adică în ce măsură o emisiune de televiziune este industrie și cît din ea este creație? Punctele de vedere sînt interesante, dar problema rămîne deschisă. Și o problemă de sociologie: „O dublă evoluție: spre televiziunea de cartier și alta — prin sateliți”. Ea interesează pe viitorologi.

Implicațiilor evoluției televiziunii i se acordă un spațiu destul de larg în această lucrare.

Cartea prezintă interes prin ideile urmărite care au calitatea că sînt expuse limpede și argumentat. În sprijinul punctelor de vedere exprimate se oferă și un aparat bibliografic și o antologie de texte inedite sau publicate pînă la această dată doar în paginile unor ziare.

VICTOR FRUNZĂ

JURNALISM*

Ziarist cu un bogat palmares profesional, durat în timp — începînd din anii Rezistenței — și într-un spațiu geografic care cuprinde lumea întregă, Marc Paillet, actualmente redactor șef al agenției France-Presse, oferă cititorului, sau mai bine-zis omului din presă, un original eseu despre jurnalism.

Această carte s-a născut, după cum mărturiseste însuși autorul, „dintr-o experiență” — aceea a ziaristului care, în decursul carierei sale, a ocupat funcții foarte diverse nu numai într-un domeniu strict profesional, ci și în discipline conexe, cum ar fi pedagogia mijloacelor de comunicare de masă.

Cîteva precizări cu privire la coeficientul de nouitate pe care-l aduce prezentul volum față de cele elaborate anterior de către sociologi, specialiști ai informației sau institute universitare sînt menționate de autor încă din prefață.

Astfel, pe întinsul teren al jurnalisticii, explorat de altfel din unghiuri de vedere diferite — istoric, al tehnicilor de realizare și al raporturilor pe care le are cu societatea, îndeosebi cu mediile de influență politică, financiară, industriale — așadar pe fundalul acestor variate preocupări, ceva parcă rămăsese nedescoperit, neaprofundat. Paginile cărții condensează eforturile gazetarului francez în direcția analizării citorva aspecte esențiale; **funcțiile** pe care le îndeplinesc diversele forme de activitate jurnalistică, **structurile** ce se formează, precum și **vas-tul sistem** pe care îmbinările infinite ale unor asemenea structuri le generează în realitate.

Pentru a înțelege mai bine rolul pe care informația îl are în societatea contemporană este necesară, după părerea autorului, o „cheie” care să permită descoperirea elementelor ce stau la baza sistemului

*) Paris, Tema-édition, 1972.

*) Marc Paillet. Le journalisme. Fonctions et langages du quatrième pouvoir. Paris, Editions Denoel, 1974, 226 p.

mijloacelor de comunicare de masă și să releve totodată originalitatea fiecărui mijloc de informare.

Eseul de față își propune, deci, să studieze funcțiile de bază ale mass-mediei și rolul acestor mijloace în structurarea civilizației umane în genere și a celei contemporane îndeosebi.

Primul capitol, intitulat „Componentele selecției, explică esențele ziaristicii în strânsă legătură cu mutațiile culturale ce au avut loc de-a lungul istoriei și mai ales în contextul apariției și dezvoltării „galaxiei Gutenberg“. De asemenea, studiază consecințele revoluției tehnico-științifice asupra ziaristicii, oprindu-se în cele din urmă la analizarea statutului socio-cultural al ziaristului ca factor esențial în transmiterea informației către marele public. Autorul insistă deseori asupra nevoii ca purtătorii mesajului să reflecteze permanent asupra modalităților și criteriilor selecției.

Următorul capitol — „La sursă“ — prezintă aspectele pe care le îmbracă lupta pentru culegerea și selecționarea informației, luptă pe care autorul o consideră „niciodată câștigată, dar întotdeauna continuată“. (p. 54). Căci nici un ziarist nu are posibilitatea să participe în mod direct și în permanență la evenimentele pe care urmează să le relateze. El se adresează deci la surse, la informatori, ei înșiși de primă sau a doua mână.

Citeva exemple citate de Marc Paillet în capitolul al treilea — „Creație critică“ — și, de altfel în tot cuprinsul cărții, tind să demonstreze că „selecția, redactarea, prezentarea cer o poziție critică, care reprezintă, într-adevăr, esențialul în ziaristică“ (p. 58).

Autorul descrie apoi, în capitolul „Obiectivitate, ideal și realitate“, cu siguranța reporterului care a trăit felurite experiențe, acel proces, acea „alchimie“ ce se petrece în „instanța redacțională“ de îndată ce faptul, evenimentul, știrea au fost selectate.

Dar Paillet atrage atenția și asupra unui alt aspect: important nu este numai **ce anume** transmitem și ce selectăm, ci și **cu ce anume** transmitem. Cu alte cuvinte, cum să se procedeze pentru ca omul modern, care dispune de un buget de timp și de un buget de atenție foarte limitate să facă față puternicului și permanentului flux informațional? Cum poate fi concepută o organizare globală a informației? Ce tehnici, ce metode ar trebui utilizate în epoca noastră, ținându-se cont de întreaga „galaxie a presei și audio-vizualului? La aceste întrebări, ca și la altele, încearcă să răspundă ultimele capitole ale eseului.

Un loc aparte în spațiul lucrării îl ocupă televiziunea, considerată de autor „mijlocul ziaristic dominant“. Sînt analizate în acest sens structurile fundamentale ale T.V. și ale anexelor sale mai recente, cum ar fi transmisia prin cablu și sateliți, video-casetele etc.

Fără a investiga toate aspectele fenomenului T.V., Marc Paillet ni-l prezintă ca pe o revoluționare a mijloacelor de comunicare de masă, comparabilă, prin amploarea sa, cu ceea ce a reprezentat, la momentul respectiv, inventarea tiparului.

Volumul lui Marc Paillet se sprijină în mare parte pe o experiență personală; actualitatea problematicei abordate, originalitatea și claritatea limbajului și a soluțiilor propuse îl recomandă ca pe un util instrument de lucru atât pentru profesioniștii presei, cât și pentru cei care se pregătesc să dobîndească atestarea ca ziarist.

OLGA MIHĂILĂ

PRESA NOASTRĂ

Anul XXII
Nr. 2 (249)
1977

Revistă editată de Consiliul Ziariștilor
din cadrul Uniunii Sindicatelor
din presă, poligrafie și edituri din R. S. România

DEZBATERE PROFESIONALĂ: Concepția tematică și modalitățile publicistice de abordare în presă și la radioteleviziune a problemelor economice actuale
Constantin Vrâncănu: A convinge prin argumente, o necesitate elementară; **Sorin Pamfil:** Prin participarea telespectatorilor în calitate de coautori mai multă prospețime; **Vasile Stancu:** Continuitate și diversitate; **Jean Vijianu:** „Economicul“ o temă generoasă

GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI: **Nicolae Dan Frunteală:** Ce înseamnă a crește un tânăr gazetar

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI“ — VAST ȘANTIER DE CONSTRUCȚIE SPIRITUALĂ A OMULUI NOU:

Cum reflectăm și cum stimulam creația artistică:
Mihai Dumitru: Pe primul plan caracterul educativ-patriotic al tuturor manifestărilor; **Kriszán Zoltan:** Strînsă colaborare cu instituțiile culturale și formațiile artistice; **Dumitru Mândroiu:** Permanent în atenție: contactul cu realitatea, consecvență în susținerea acțiunilor; **Horst Schuller Anger:** Prin calitate superioară, eficiența sporită; **Cătălin Ionuș:** „Colocviile“ ziarului, prețioasă sursă de idei; **Milan Iovanovici:** Prezență permanentă în viața spirituală a cititorilor; **Olga Apostol:** Un tablou sugestiv printr-o abordare multilaterală

Ancheta noastră cu o întrebare: Prin ce lucrări se înscrie editura dumneavoastră pe coordonatele primului festival al muncii și creației libere a întregului popor? Răspund: Editura Politică, Editura Cartea Românească, Editura Eminescu, Editura Junimea, Editura Minerva, Editura Militară, Editura Kriterion, Editura Facla, Editura Albatros; Noutăți în librării

PE TEME PROFESIONALE: **Mircea Manea:** Foto-reporterii în confruntare cu ei înșiși și cu cerințele actuale ale presei; **V. Oltean:** Librarul între cererea cititorilor și oferta editurii

* * * Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din presă, poligrafie și edituri

* * * Ședința Consiliului Ziariștilor; Manifestări organizate de Consiliul Ziariștilor; Oaspeți de peste hotare

CRONICA PUBLICISTICII: **Eugen Florescu:** Singur în fața performanței? de Carol Roman

FILE DE ISTORIE A PRESEI: G-ral maior **Const. Antip:** Războiul de independență în presa vremii; **Ion Felea:** Presa muncitorească din 1907

INSEMNĂRI: **Cristian Popișteanu:** André Malraux — omul și opera; **Lidia Novac:** Lumina culorilor, mesaj cald al solidarității

OPINII: **Luiza Seche:** Dicționarul ortografic, ortopic și morfologic al limbii române

CĂRȚI DE ZIARISTICĂ: **Victor Frunză:** „Televiziunea pasivă“, televiziunea activă, de Guy Gauthier, Philippe Pilard, **Olga Mihăilă:** „Jurnalism“ de Marc Paillet

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136—137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

REDACȚIA: București, Bd. Republicii 21, telefon: 132192

ADMINISTRAȚIA — I.S.I.A.P. Piața Scînteii nr. 1, telefon: 180357

UN BILANȚ DUPĂ TREI DECENII DE ACTIVITATE A TRUSTULUI DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE DIN BRAȘOV REALIZĂRI PENTRU CARE A FOST PRIMIT TITLUL DE LAUREAT AL PREMIULUI DE STAT

Cititorii modernelor cartiere și localități noi, aparute pe harta țării laolaltă cu atâtea întreprinderi industriale — muncitorii, tehnicienii și inginerii trustului de construcții din Brașov, înscriu, în bilanțul unei lungi perioade de muncă, numeroase realizări și o creștere a capacității de producție care se oglindește în valori de miliarde.

Dintre cele 500 de întreprinderi noi și alte extinse date în folosință trebuie să amintim de combinatele pentru industrializarea lemnului din Blaj, Gherla, Comănești, Bacău, Sighet, Reghin, Sebeș-Alba, de fabricile de zahăr de la Luduș și Tg. Mureș, complexele de morărit de la Cluj-Napoca și Sibiu, fabricile de bere de la Bacău și Sibiu, fabricile de piine de la Brașov, Victoria, Sibiu și Cluj-Napoca ca și cele de industrializarea laptelui de la Satu Mare și Bacău ș.a.

Pentru industria materialelor de construcții au fost ridicate sau extinse fabricile de ciment de la Hoghiz, Turda, Bicăz. Construcții dificile au fost executate pentru sectorul de industrie ușoară cum sînt: Întreprinderea de faianță Sighișoara, Uzinele textile OLTUL de la Sf. Gheorghe, Fabrica de stofe Filatura din Sibiu, Firul Roșu din Tilmaciu, Covoare Cîsnădie etc. și nu fără importanță secțiile noi construite la uzinele de autocamioane „Steagul roșu”, Tractorul din Brașov, Independența, Balanța și uzina mecanică din Sibiu, Vlăhița — Harghita.

Și pentru industria chimică au fost construite secții noi la Combinatul Chimic Victoria, Combinatul Făgăraș, Întreprinderea COLOROM-Codlea, întreprinderile chimice din Tirnăveni, Govora, Turda etc.

Măiestria constructorilor brașoveni nu s-a dezmintit nici în sectorul agriculturii pentru care s-au executat complexele avicole de la Hălchiu, Măgurele-Brașov, Acățări-Mureș, Turda, Apahida, a fermelor de la Șercaia, Gorunești, Geoagiu, Ozun-Sf. Gheorghe, și chiar la Galați și Brăila.

În domeniul social-cultural lista construcțiilor date în folosință de trustul de construcții industriale din Brașov este nesfîrșită: zeci și zeci de mii de apartamente din care majoritatea în Brașov; grădinițe de copii, creșe, hoteluri moderne cum sînt Carpați din Brașov, Bradul, Teleferic, Sportul și complexul comercial din Poiana și, desigur, cinematografe, săli de spectacole etc.

Măsurile adoptate și tehnologiile aplicate pentru asigurarea unei creșteri a productivității sînt im-

bogățite cu participarea activă a peste 500 de angajați la realizarea celor 1 600 de invenții și inovații de pe urma cărora s-au obținut economii mai mari de 30 milioane lei.

La Brașov s-au folosit primele prefabricate din beton și tot de acolo a pornit primul exemplu de economisire a materialului lemnos care a fost redus din baremul consumurilor specifice de la 200 metri în 1949 la 5,5 metri în 1976.

Alte realizări în premieră pe țară au fost cofrajele din aluminiu pentru turnarea betonului monolit la clădirile de locuințe și a cofrajeilor glisante la construirea silozurilor de la fabricile de zahăr Bod, Luduș ș.a.

Primele panouri mari ca și grinzile precomprimate-prefabricate au fost executate după proiectele realizate în colaborare cu INCERC, acestea, constituind și ele, la vremea aceea, adevărate performanțe ale colectivului de specialiști din cadrul trustului brașovean care a primit pentru aceasta titlul de Laureat al Premiului de Stat. Din colectiv au făcut parte inginerii Mircea Halmagiu, Ștefan Popovici, Ștefan Angelescu și muncitorii Wilhelm Gusebeth și Iuliu Pari.

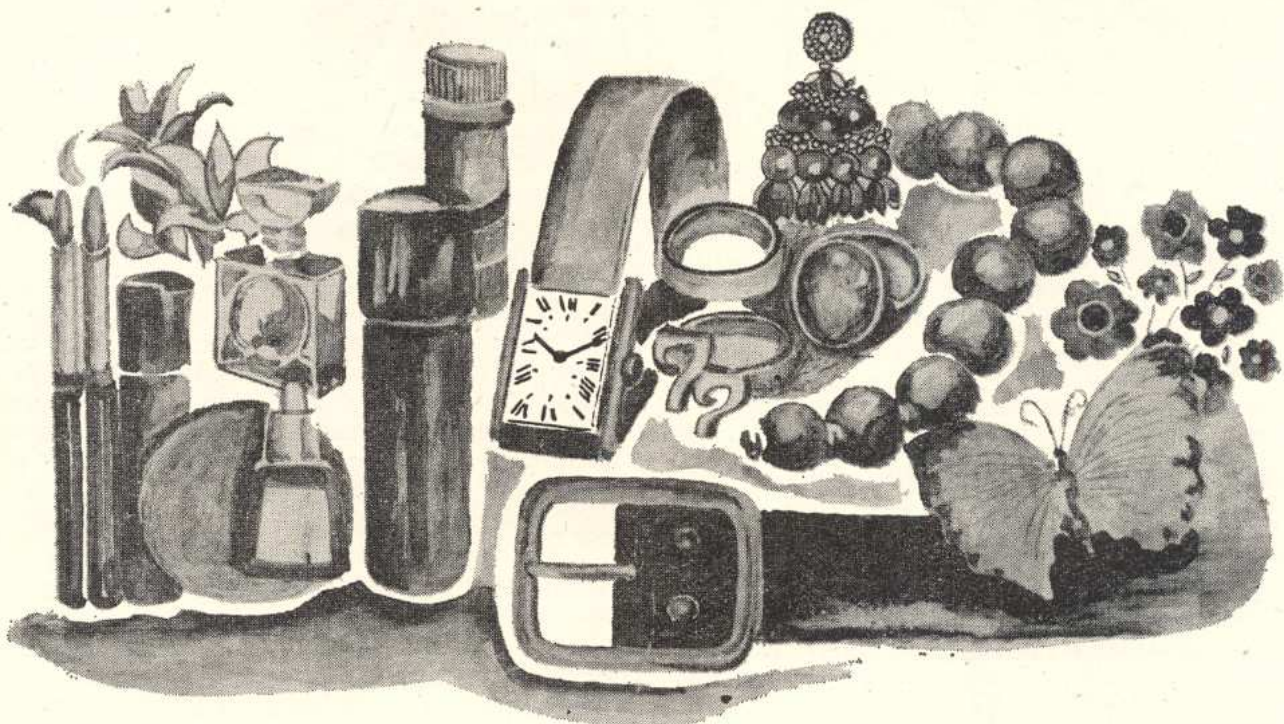
Pregătirea cadrelor de muncitori, pentru toate meseriile, a constituit o preocupare serioasă, în cadrul trustului funcționînd două școli profesionale dotate, corespunzător, cu localuri pentru ateliere, laboratoare, internate, cantine. Timp de 20 de ani au fost calificați astfel 18 mii de muncitori constructori.

La suma performanțelor sale, pentru care a primit cele mai înalte distincții, trustul construcțiilor industriale din Brașov adaugă, poate, cel mai mare procent de stabilitate al cadrelor de toate categoriile ceea ce demonstrează importanța unei discipline bine înțeleasă.

Dintr-un grafic, alcătuit la sfîrșitul anului 1976, se poate vedea că într-o perioadă de un sfert de veac productivitatea muncii a crescut de la 19 mii la 76 mii lei pe om, adică de patru ori. Asociate cu alte date statistice care reflectă realizările trustului, sporurile de productivitate a muncii omului ilustrează un stil deosebit de eficient al activității de coordonare.

MĂRȚIȘOR '77

MĂRȚIȘOARELE — PODOABELE LUNII MARTIE

Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT au pus în vânzare amuzante figurine mărțișor, realizate din lemn, metal, sticlă, materiale plastice și textile. De asemenea vă recomandă, tot ca mărțișoare atrăgătoare, diverse articole de podoabă ca de exemplu: broșe, mărgelile, brățări și inele din diverse materiale moderne, precum și cos-

metice de bună calitate și frumos ambalate, dintre care amintim casetele MAGNOLIA, EVA sau BUCUREȘTI (prețul între 29,50—60 lei), care conțin ape de colonie, demachiante, creme, săpunuri, adecuate fie tenurilor normale sau celor grase sau uscate. Vizitați chiar astăzi magazinele COMERȚULUI DE STAT, pentru a vă decide din timp asupra darului pe care să-l oferiți celor dragi.

Grupe de „Service“ asigură în 37 țări asistența tehnică și buna funcționare a tractoarelor

Tractoarele românești, cunoscute și apreciate în lumea întreagă, se fabrică în 300 de variante constructive din peste 30 tipuri — pe roți și pe șenile — cu motoare între 35 și 360 CP.

Calitățile tehnico-economice ale tractoarelor produse la Brașov au obținut recunoașteri de merit în competițiile internaționale, trecând înaintea multor firme care se bucurau de o faimă tradițională. Așa bunăoară, la Tîrgul internațional jubiliar de la Leipzig din anul 1965 tractorul românesc a primit medalia de aur; altă medalie de aur la Tîrgul internațional de la Markleberg și încă alte diferite medalii între care și Trofeul internațional al calității la salonul internațional de la Madrid.

Confirmarea calităților superioare pe care le are tractorul românesc este dată și de certificatele de calitate eliberate de institutele de specialitate din multe țări ca S.U.A., R.F.G., Canada, Franța etc.

În condiții foarte diferite de sol, climă și necesități tractorul brașovean s-a dovedit superior altor produse similare și de aceea este solicitat pretutindeni, actualmente fiind utilizat în aproape 90 de țări, de pe toate meridianele, țări cu nivel industrial foarte ridicat cum sînt Anglia, S.U.A., R.F.G., Franța, Canada, Olanda, Belgia ș.a. Dar nu numai produsele ei și specialiștii uzinei brașovene sînt solicitați de firme străine, fie pentru construirea de fabrici de tractoare (Iran), fie pentru construirea de linii de montaj pentru tractoare (India, Egipt, Canada și S.U.A.) practic, asta înseamnă că vindem licențe de produse și tehnologii de fabricație.

Desigur că n-a rămas fără ecou activitatea de asistență tehnică organizată prin grupele de „service“ în 37 țări care asigură buna funcționare chiar și a tractoarelor ieșite de pe liniile de montaj din S.U.A., Iran, Australia, Egipt, Canada și Brazilia.

Creșterea continuă a producției excelează prin salturi calitative tehnice și de utilizare, fără concurență pe piața mondială.

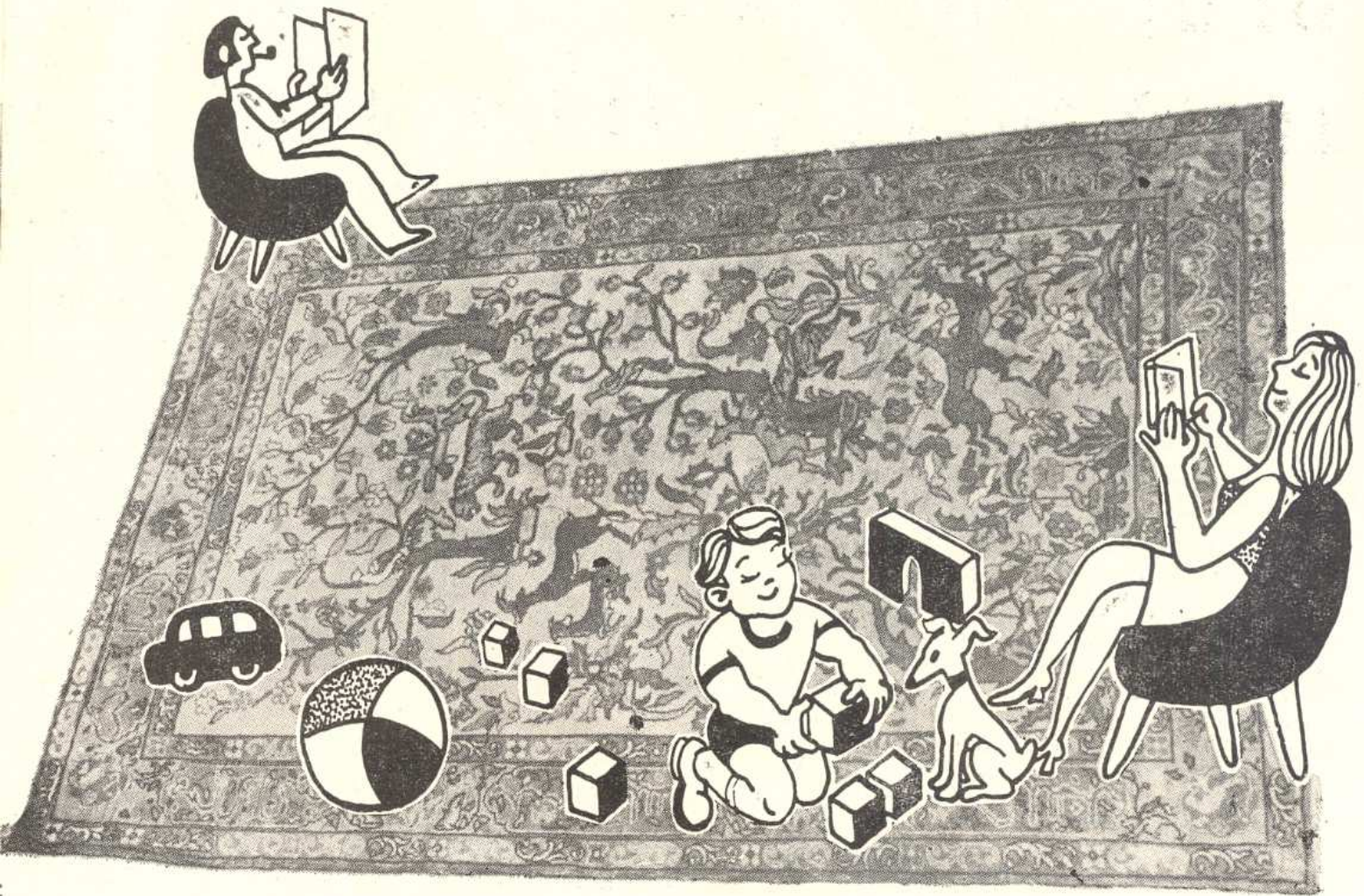
În această privință declarațiile unor clienți sînt edificatoare: astfel, președintele consiliului de administrație al firmei „Beltrame“ din Italia spune că „tractoarele românești sînt foarte robuste și se pre-

tează bine pentru atașarea celor mai variate echipamente industriale“, iar fermierul olandez Van Loon arată că „tractorul românesc poate fi utilizat la executarea unor lucrări mult mai grele și complexe“ în comparație cu renumitele tractoare „Massey Ferguson“.

C. VALERIU

UN ADEVĂRAT COVOR FERMECAT ÎN CĂMINUL DV:

COVORUL ÎESUT MANUAL

- 100% lână
- coloranți de calitate
- larg sortiment de modele
- mare varietate în combinațiile de culori
- dimensiuni variate

De vânzare la toate magazinele și raioanele specializate
ale COMERȚULUI DE STAT

Se vînd și cu plata în rate lunare! Avans minim 30%.

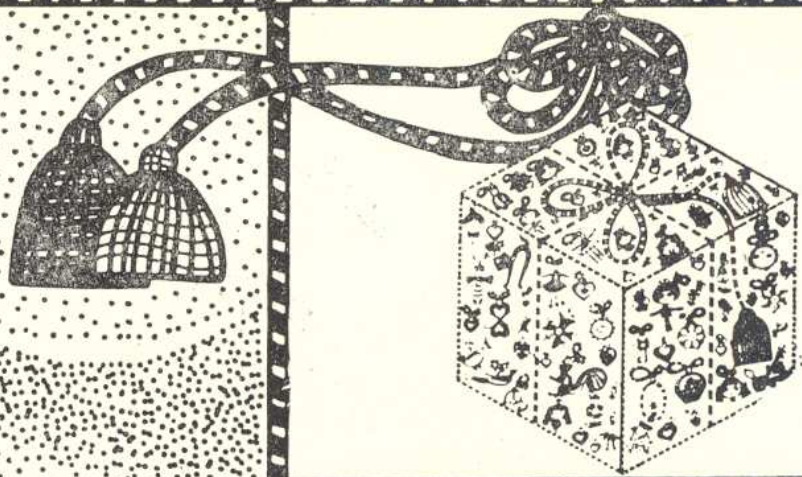
ÎN INTERIOR
SAU
PE STRADĂ,

O ÎNCĂLȚĂMINTE
COMODĂ,
O ÎNCĂLȚĂMINTE
COCHETĂ!

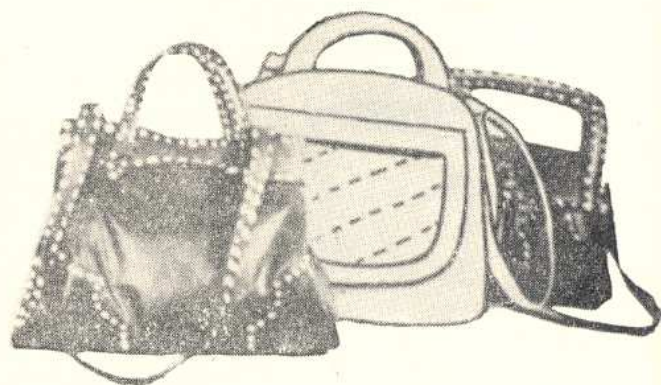
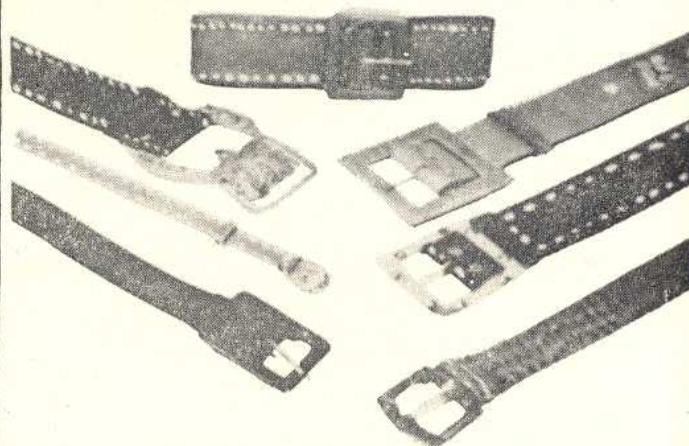
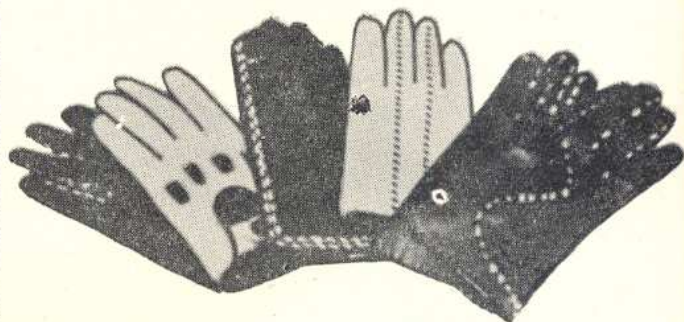
Mereu bine aprovizionate cu produse moderne și de bună calitate, magazinele și raioanele specializate ale CCMERȚULUI DE STAT vă stau la dispoziție cu un bogat sortiment de papuci de casă în diferite modele și culori, atât pentru femei, cât și pentru bărbați și copii, precum și cu șoșoni și cizmulițe din cauciuc și din piele, pentru femei, bărbați și copii.

Luca 77.

Recom

MĂRȚIȘORUL — prilej tradițional de a oferi cadouri

Încă de pe acum nenumărate produse cosmetice, tricotațe, coliere, poșete, mănuși, cercei, cordoane, broșe, umbrele, inele, baticuri... așteaptă să fie cumpărate și dăruite aceluia pe care le stimați, le îndrăgiți.

Din magazinele comerțului de stat nu lipsesc nici tradiționalele mărțișoare!
MĂRȚIȘORUL este un simbol al primăverii, un mesager al sentimentelor dvs.

DIN METAL VECHI, METAL NOU!

METALUL — CONDIȚIE A PROGRESULUI ECONOMIEI

METALUL VECHI — Cea mai economicoasă sursă pentru obținerea de metal nou.

RECUPERAREA ȘI VALORIFICAREA deșeurilor metalice și a metalelor vechi este o îndatorire patriotică.

VENITURI IMPORTANTE se pot obține prin predarea în colectare pe sortimente a deșeurilor metalice și a metalelor vechi. Prin amestecare, deșeurile metalice și metalele vechi pierd din valoare și preț, necesitând cheltuieli mai mari la prelucrare.

CENTRALA DE PRELUCRARE ȘI COLECTARE A DEȘEURILOR METALICE BUCUREȘTI colectează în toată țara, prin unități proprii deșeurile metalice, metalele vechi și deșeurile refractare. **DE LA POPULAȚIE** — colectările de obiecte gospodărești metalice scoase din uz se fac și prin organizații obștești imputernicite prin mandat.

AUTOMOBILIȘTI,

Acumulatorii uzați se colectează cu 2,50 lei/kg. prin unități de colectare specializate cit și prin unitățile de reparații auto.

Răspundem la apelurile dvs. :

București (centrala) 15 22 45 ; 15 07 11 ; București (Berceni) 83 65 82 ; 84 69 89 ; București (depozit) 41 37 47 ; 41 12 89 ; București (loc de depozitare pentru persoane particulare) 21 32 11 ; Teleorman (Alexandria) 120 94 ; Brașov 3 26 17 ; 2 17 94 ; Covasna (Sf. Gheorghe) 1 27 90 ; Harghita (M. Ciuc) 1 19 68 ; Mureș (Tg. Mureș) 1 50 65 ; 1 14 04 ; Carafș-Severin (Caransebeș) 1 30 52 ; 1 25 42 ; Reșița 1 11 93 ; Dolj (Craiova) 2 39 95 ; 1 28 85 ; Gorj (Tg. Jiu) 1 29 70 ; Olt (Slatina) 1 33 25 ; Timiș (Timișoara) 2 30 74 ; Cluj 3 09 29 ; 1 41 65 ; Bistrița-Năsăud (Bistrița) 1 15 37 ; Bihor (Oradea) 2 18 16 ; 2 24 03 ; Maramureș (Baia Mare) 1 22 99 ; Satu Mare 3 04 00 ; Sălaj (Zalău) 1 16 39 ; Galați 1 42 25 ; 1 29 06 ; Vrancea (Focșani) 1 35 15 ; Brăila 1 32 17 ; 1 27 77 ; Buzău 1 45 84 ; Constanța 6 20 93 ; 6 01 35 ; Tulcea (Cataloi) 26 ; Ialomița (Slobozia) 1 19 42 ; Iași 1 44 49 ; 3 02 23 ; Bacău 1 31 48 ; 1 50 10 ; Suceava 1 61 37 ; 1 28 38 ; Botoșani 1 48 46 ; Neamț (Piatra Neamț) 1 34 21 ; Vaslui 1 26 32 ; Prahova (Ploiești) 1 41 49 ; 2 31 83 ; Argeș (Pitești) 3 04 87 ; Dimbovița (Tîrgoviște) 1 16 53 ; Titu 94 ; Simeria 6 01 80 ; Hunedoara 1 25 52 ; Alba (Alba Iulia) 1 33 55 ; Sebeș 3 12 19 ; Sibiu 3 28 19 ; Arad 3 42 98 ; Vâlcea (Rimnicu Vâlcea) 1 34 27.

OSPITALIERE

UNITĂȚI

TURISTICE

ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM

În pitorești zone ale țării, cooperația de consum a construit unități turistice bine dotate, care constituie ideale locuri de odihnă și recreare. Iată câteva adrese :

— Hanul „Ursul Negru“ lângă stațiunea balneoclimaterică Sovata-Băi, pe drumul național Miercurea Ciuc-Sovata (D.N. 13 A, km. 98).

— Hanul „Praid“ în localitatea cu același nume din județul Harghita (D.N. 13 A., D.N. 13 B.).

— Hanul „Izvorul Mureșului“ în frumoasa stațiune montană Izvorul Mureșului pe drumul Miercurea Ciuc — Gheorghieni.

— Hanul „Dealul Viilor“ Bălașeri amplasat pe șoseaua E 15, la intersecția drumurilor Tg. Mureș-Brașov și Sovata-Tîrnăveni.

Unitățile cooperației de consum, adevărate puncte de atracție turistică, dispun de încălzire centrală, camere confortabile și funcționează în tot timpul anului.

MAGNOLIA

UN
„MĂRȚIȘOR“
PENTRU
FRUMUSEȚEA
CELEI
ÎNDRĂGITE!

Magazinele comerțului de stat
vă oferă :

MAGNOLIA — o nouă soluție
pentru păstrarea prospețimii
tenului.

MAGNOLIA — conține prin-
cipii active extrase din plante,
curăță de impurități și farduri,
tonifică, hrănește, hidratează
epiderma.

Gama **MAGNOLIA** este reali-
zată în 3 variante de produse
cosmetice destinate îngrijirii te-
nului uscat, normal și gras :

● **Caseta MAGNOLIA pentru ten uscat**

- emulsie nutritivă
- emulsie hidratantă
- loțiune demachiantă
- mască emolientă

Prețul : 60 lei

● **Caseta MAGNOLIA pentru ten normal**

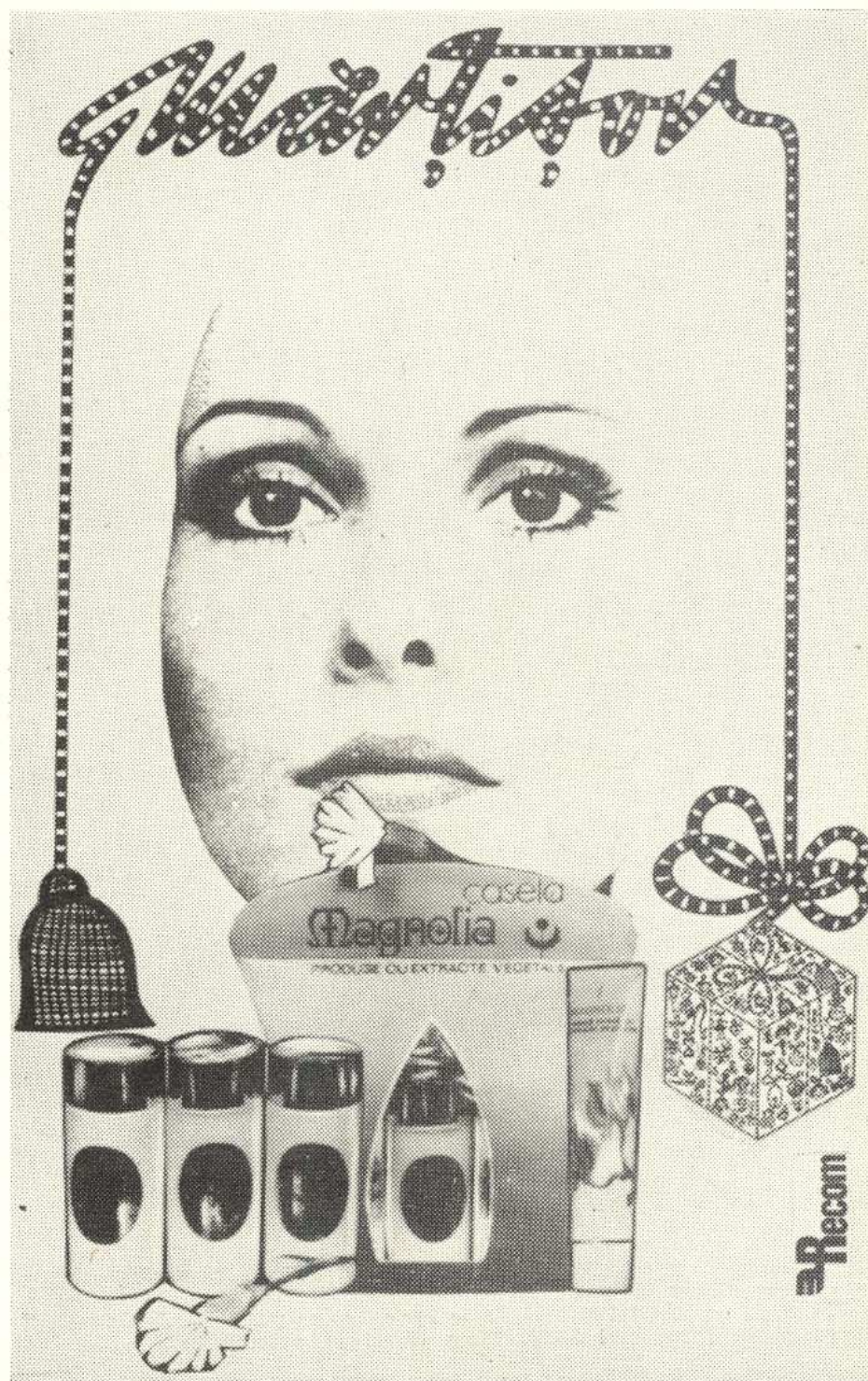
- emulsie nutritivă
- emulsie hidratantă
- loțiune demachiantă
- mască tonică

Prețul : 60 lei

● **Caseta MAGNOLIA pentru ten gras**

- emulsie hidratantă
- loțiune tonică
- loțiune demachiantă
- mască tonică

Prețul : 55 lei

NU UITAȚI !

Trecera anilor lasă mult mai puține urme pe un obraz îngrijit din timp.

Pentru amatorii sporturilor de iarnă începînd de la 1 februarie a.c. Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București, extinde gama excursiilor cu autocarul:
— în fiecare marți, joi și sîmbătă la orele 7,00 se pleacă la Predeal de la hotelul Intercontinental. Înapoierea în aceeași zi în jurul orei 20,00. Plata direct la autocar.

ÎNTRERINDEREA DE TURISM HOTELURI ȘI RESTAURANTE-BUCUREȘTI vă invită, de asemenea, în fiecare duminică la orele 6,30 în excursii

Trasee posibile : București-Predeal ; București-Poiana Brașov ; București-Cheia ; București-Cîmpulung-Cabana Voina ; București-Curtea de Argeș și altele.

În timpul excursiei se oferă și un dejun.

Plata se face direct la autocar.

Înapoierea în jurul orei 20 în același loc.

Relații suplimentare la telefoanele : 15.74.11 ; 14.08.00 ; 14.72.08

PRESA NOASTRA

Nr. 3—4 (250—251) 1977

DIN SUMAR:

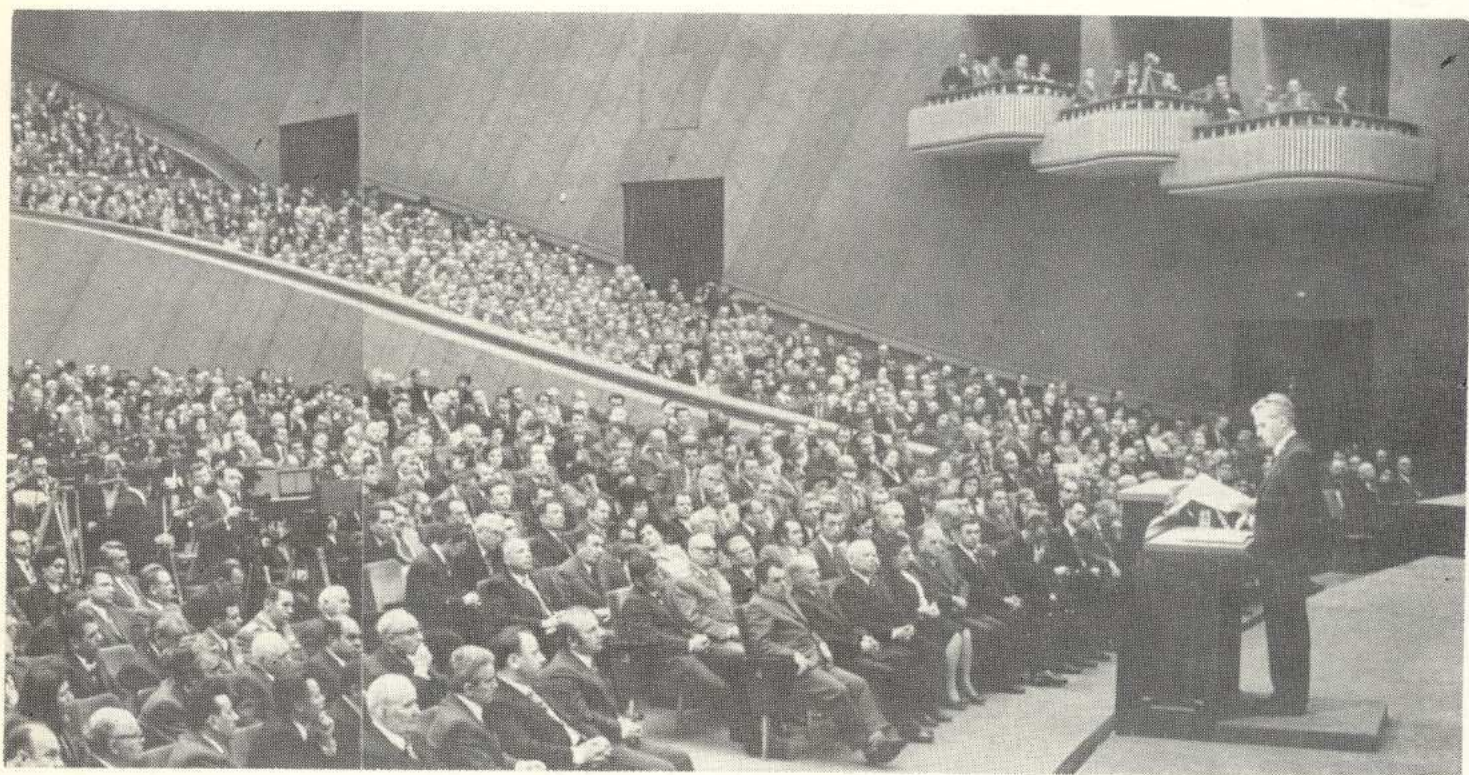
- CENTENARUL INDEPENDENȚEI OGLINDIT ÎN COTIDIANELE ȘI PERIODICELE NOASTRE
- CONTRIBUȚII ALE PRESEI LA PROMOVAREA NOULUI ÎN AGRICULTURĂ
- PE AGENDA NOILOR BIROURI ALE ORGANIZAȚIILOR DE PARTID DIN REDACȚII
- CHIPUL OMULUI NOU REFLECTAT ÎN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIZIUNE
- SÎNT PREZENTE ȘI SE RECUNOSC FEMEILE ÎN ARTICOLELE ȘI EMISIUNILE NOASTRE?
- ANCHETA SOCIALĂ—FORMATOR DE OPINIE PUBLICĂ
- SĂ DISCUTĂM SERIOS DESPRE SATIRĂ ȘI UMOR
- CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT?
- CALITATEA TIPĂRITURILOR—REZULTATUL UNOR EFORTURI CONJUGATE
- FILE DE ISTORIE A PRESEI
- CRONICA PUBLICISTICII

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

CONSTANTIN AGOPIAN ● SERGIU ANDON ● VARTAN ARACHELIAN ● ION BĂIEȘU ● VASILICA BEJAN ● VALENTIN CÂMPEANU ● TOADER CONSTANTIN ● MARIA COSTACHE ● GERHART CORDIER ● VASILE CRIȘU ● EFREM CHERIEȘ ● CIK DAMADIAN ● SONIA DIRADURIAN ● MARIAN DUMITRESCU ● SANDA FAUR ● MARIA FLUCSĂ ● ANA FRONIUS ● NICOLAE GÎRCEAG ● ION HERȚEG ● IULIA HORVATH ● CONSTANTIN ISMĂILEANU ● ROMULUS LAL ● MIRCEA LUCESCU ● ADRIANA LUSCALOV ● EUGENIA MAGDA ● SANDU MARIAN ● FETRE MATEI ● THEODOR MATEESCU ● THEODOR MARCAROV ● PAUL MICLĂU ● N. MIHĂESCU ● VALERIU MIRONESCU ● ELISABETA MORARU ● AUREL NEAGU ● TEOHARIE OPREA ● FLORIN PANTELIMONESCU ● PIA RĂDULESCU ● VALENTIN SILVESTRU ● GETA DAN-SPÎNOIU ● EMILIA STANA ● MIHAI STOIAN ● RODICA ȘERBAN ● DUMITRU TABACU ● L. TARCO ● FLORIN TUDOSE ● OLGA UDESCU ● ELENA VRĂBIEȘ ● ION VRĂJITORU

„Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănime — primul congres de acest fel ținut în România — constituie cel mai larg și mai reprezentativ forum al țărănimii noastre — clasă cu adevărat nouă, liberă, deplin stăpînă pe munca și pe destinele sale —, al tuturor oamenilor muncii din agricultură, marchează un moment nou în viața social-politică a României socialiste pe calea desăvîririi construcției socialiste și edificării comunismului în România“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, rostind — la sesiunea comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Marii Adunări Naționale, a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Expunerea pe care forurile supreme ale partidului și statului nostru, reunite în sesiune, au adoptat-o drept program de acțiune al partidului și statului, al întregului nostru popor pe planul politicii interne și activității internaționale, în lupta pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

1877—1977

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

oglindit în cotidienele și periodicele noastre

În conferința de presă ținută cu ziariști străini și români, la 10 martie a.c., răspunzând unui corespondent străin care a întrebat dacă situația creată de cutremur va afecta în vreun fel pregătirile pentru sărbătorirea centenarului cuceririi independenței de stat a României, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a spus: „Cutremurul, cred, va face să dăm chiar o mai mare subliniere acestei sărbători. Aceasta pentru că, dacă România nu și-ar fi cîștigat independența, dacă nu ar fi construit socialismul și dacă nu ar fi astăzi un stat liber și independent, nu ar fi putut face față greutăților prin care trece acum... Vrem să subliniem că întărirea independenței și suveranității fiecărei națiuni constituie o condiție pentru a învinge orice greutate și a asigura dezvoltarea continuă...”.

Iată subliniate, în această remarcabilă sinteză, pătrunsă de o profundă mîndrie patriotică, momente hotărîtoare ale luptei poporului român pe calea devenirii sale libere și independente, ale luptei necurmăte duse secole de-a rîndul pentru scuturarea dominației străine, pentru libertate națională și socială.

Ca o reflectare a convingerii exprimate de secretarul general al partidului, în întreaga țară se des-

fășoară în acest an jubiliar nenumărate manifestări consacrate centenarului independenței, manifestări în cadrul cărora contribuția la cunoaștere și educare adusă de presa noastră scrisă, de radio și televiziune este demnă de subliniat. Nu mi-am propus și nici nu am căderea să fac, în aceste scurte însemnări, ceea ce se cheamă o analiză a modului în care presa a oglindit și continuă să oglindească aspectele atât de diverse și de semnificative ale actului istoric de la 9 mai 1877, ale consecințelor lui asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului. Presa cotidiană centrală — „Scînteia”, „România liberă”, „Scînteia tineretului”, „E'ôre” și „Neuer Weg” — periodicele — „Era socialistă”, „Magazin istoric”, „Munca”, „Agricultura socialistă”, „România literară” și celelalte — Radioteleviziunea, cotidienele și periodicele din județe au abordat, printr-o mare varietate tematică, problemele complexe ale evenimentului, au inițiat rubrici, au publicat documente inedite sau mai puțin cunoscute privind perioada respectivă, implicațiile ei asupra dezvoltării țării în etapele modernă și contemporană. Este, fără îndoială, un merit al redacțiilor atragerea spre publicații a unor cadre de specialiști — istorici, sociologi, econo-

miști etc. — al căror scris de înaltă competență a dat greutate textului publicat sau transmis, a luminat, din unghiuri de vedere noi, problematica luptei noastre pentru independență. De aceea, editarea, în volume, în perioada următoare, a celor mai semnificative articole și documente publicate în întimpnarea centenarului mi se pare a fi un act de cultură și de educare patriotică dintre cele mai utile.

După cum se știe, aprobînd măsurile cu privire la aniversarea, în 1977, a 100 de ani de la proclamarea independenței de stat a României, Plenara C.C. al P.C.R. din 14 aprilie 1976 a apreciat că acest eveniment a constituit o strălucită incununare a luptelor seculare purtate de masele largi din țara noastră pentru libertate și neatîrnare, pentru apărarea și afirmarea ființei naționale, pentru progres social, împotriva exploatării și asupririi, a dominației străine. Dobîndirea independenței naționale — a subliniat Plenara — a dat un puternic impuls dezvoltării economico-sociale a țării, exercitînd o profundă înfrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune liberă, de sine stătătoare.

Acestea sînt — așa cum o dovedesc și paginile publicațiilor — ideile principale care au constituit cadrul de reflectare a evenimentului independenței în presa noastră de partid. Asupra citorva dintre ele mă voi opri mai departe.

Istoria atît de frămîntată a poporului nostru stă mărturie elocventă faptului că *ideea de independență politică, de înlăturare a suzeranității otomane* a dominat lupta maselor populare de-a lungul secolelor XV—XVIII și ea a fost exprimată cu toată claritatea, printre alții, de Dan al II-lea, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă cel Viteaz, Mihai Viteazul, Șerban Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu, Dimitrie Cantemir. Aceeași idee domină gîndirea politică a lui Tudor Vladimirescu, afirmată explicit în convenția încheiată, în ianuarie 1821, cu reprezentanții Eteriei, a revoluționarilor moldoveni din 1848, ca și a frunțașilor revoluționari munteni Nicolae Bălcescu și Dumitru Brătianu. De asemenea, Alexandru Ioan Cuza nutrea hotărîrea de dobîndire a independenței pe calea armelor, exprimată în scrisoarea adresată, în aprilie 1859, din București, ministrului de externe al Moldovei, Vasile Alecsandri, trimis în misiune la Paris: „Războiul, acest război așteptat cu atîta nerăbdare de unii, atît de temut de alții și care trebuie să fixeze pentru totdeauna soarta Principatelor, este pe punctul de a izbucni... Trebuie să înțelegeți cu ce ochi și cu cît arzător interes urmăresc românii preparativele luptei. Mă cunoașteți indeajuns pentru a nu vă îndoii că mă asociez în întregime speranțelor lor și chiar nerăbdării lor“.

În condițiile complexe ale perioadei următoare, diplomația română a mers perseverent pe drumul spre cîștigarea independenței politice. Este semnificativ faptul că între 1866—1877, România a încheiat mai multe convenții diplomatice, reprezentînd tot atîția pași pe acest drum, între altele, Convenția telegrafică, semnată la Viena în 1868, Convenția consulară din 1869 cu Rusia, Convenția comercială, vamală și de navigație cu Austro-Ungaria, în 1875.

Prevăzînd eventualitatea intrării în război a Rusiei alături de Serbia și Muntenegru, care declaraseră război Porții, guvernul român a încheiat, la 4/16 aprilie 1877, o convenție cu Rusia prin care se îng duia trecerea prin țară a trupelor rusești, în convenție fiind garantată integritatea teritorială a

României — „...guvernul maiestății sale imperatorul tuturor rușilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice ale statului român astfel cum rezultă din legile interioare și tractatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României“.

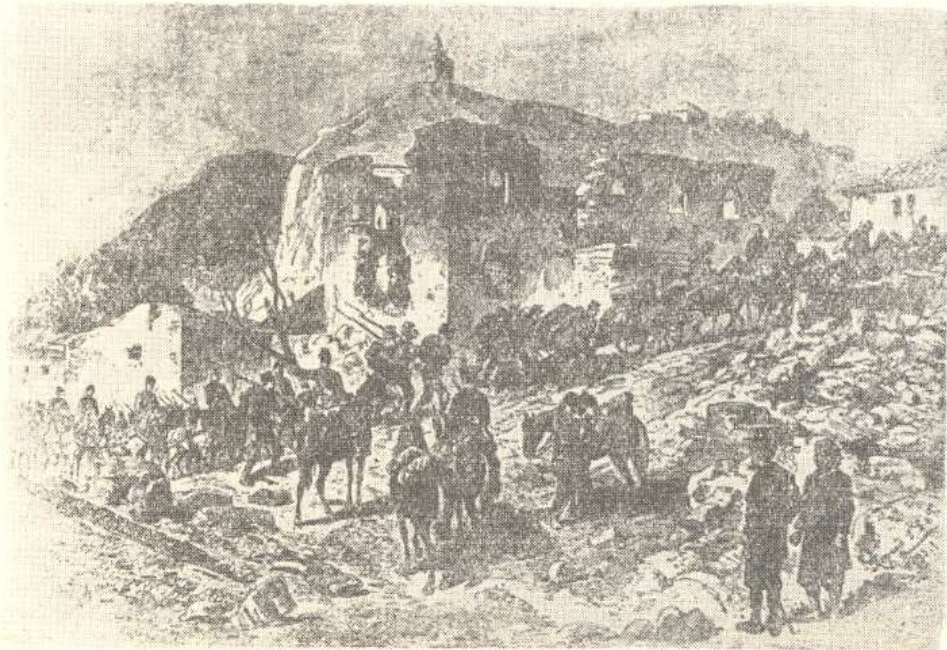
Trupele țarului au trecut Dunărea și au început ostilitățile, iar Parlamentul român, prin glasul ministrului de externe, Mihail Kogălniceanu, a proclamat, la 9/21 mai 1877 independența deplină a României, moțiunea votată precizînd că „ruperea legăturile noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială“. După ce trupele ruse au fost oprite la Plevna, unde generalul turc Osman Pașa a raportat două victorii și o altă la Pasul Șipka, în Munții Balcani, a urmat o întrevedere a lui Alexandru al II-lea cu prințul Carol al României, căruia țarul i-a cerut sprijin militar, incredîndu-i totodată comanda supremă asupra tuturor trupelor din fața Plevnei. Trupele române au trecut Dunărea, întregul popor român demonstrînd în aceste împrejurări prin fapte adevărul celor afirmate cîțiva ani mai înainte, de Alexandru Ioan Cuza, cu privire la speranțele și nerăbdarea tuturor românilor de a lupta.

Din întreaga desfășurare a evenimentelor se desprinde și o altă idee, de excepțională însemnătate și anume aceea că *masele populare au fost forța hotărîtoare în cucerirea independenței de stat a țării*. „Înrolările de bună voie în oștire și în ramurile ei auxiliare se

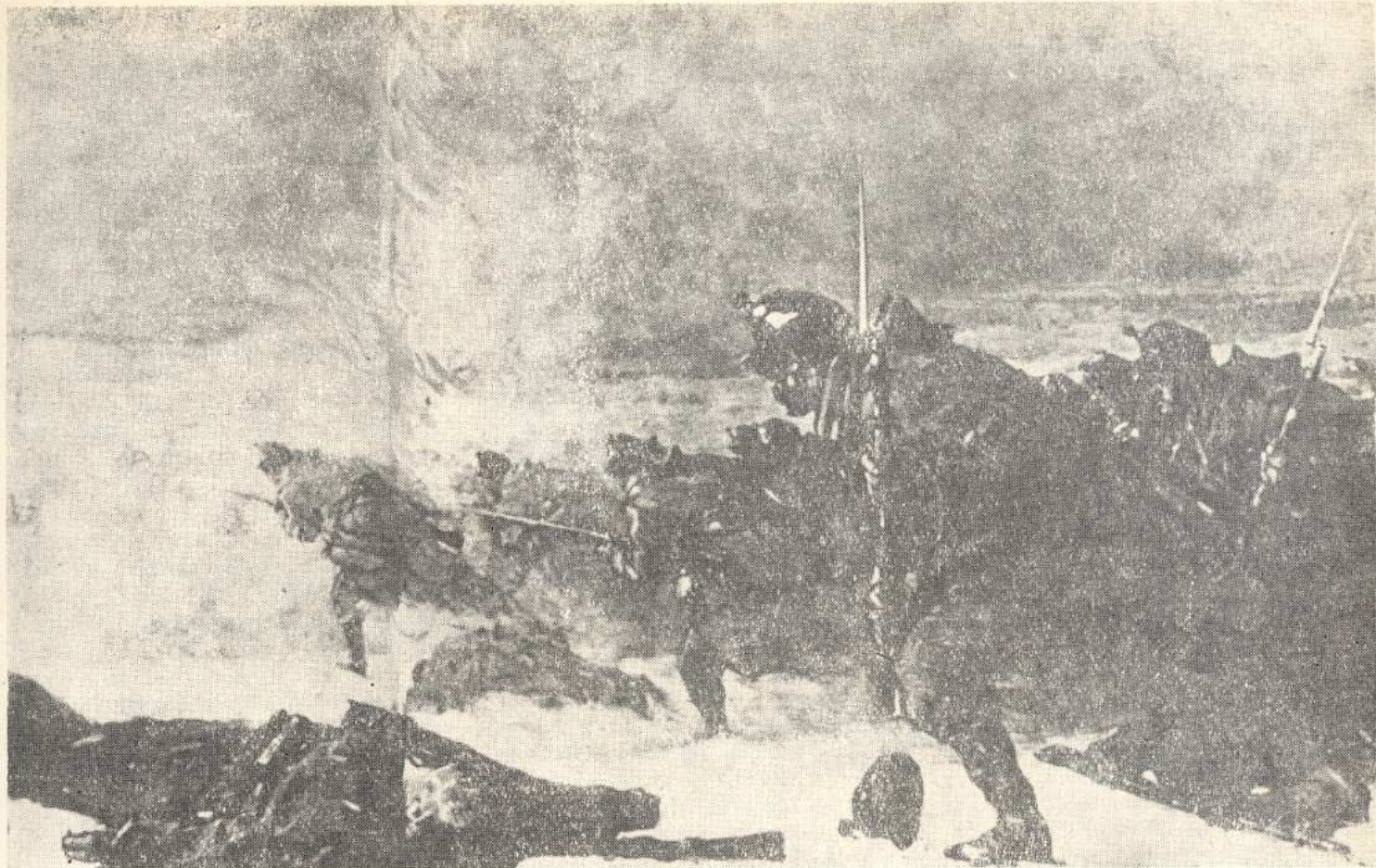
îmbulzesc din toate părțile; tineri și oameni maturi din toate stările sociale... părăsesc căminul și ocupațiile lor, iau arma și aleargă în jurul steagurilor“ — nota T. C. Văcărescu, iar „Gazeta Transilvaniei“ sublinia: „Ziua proclamării independenței României a produs în inimile fiecărui român sentimentele de bucurie că după atîția secli... România este redată sieși“. Este neîndoielnic că masele orașenești și sătești au dus greul războiului, dovedind o înaltă conștiință patriotică. Pentru înzestrarea armatei, populația a subscris bani cu care s-au putut cumpăra 50 000 de puști; țărani au dat îmbrăcăminte groasă și alimente; muncitorii și meseriașii — bani și îmbrăcăminte; intelectualii, comercianții, diferite categorii de salariați au dat de asemenea alimente, îmbrăcăminte și bani. Pe lingă donațiile oferite pentru sprijinirea războiului prin diferite asociații și comitete, cele înregistrate de guvern au reprezentat o sumă cu care se asigura aprovizionarea cu alimente a armatei pe timp de 300 de zile, adică pe toată durata războiului.

O subliniere aparte se cuvine a fi făcută ecoului pe care lupta pentru independență a românilor a avut-o în Transilvania. Comitete pentru colectarea donațiilor populației au luat ființă, încă în luna mai 1877, în numeroase localități de peste Carpați, printre care Brașov, Sibiu, Făgăraș, Abrud, Cluj, Alba-Iulia, Timișoara, Lugoj, Oradea, Năsăud. După interzicerea activității lor de către autorități, strîngerea ofrandelor a continuat susținut prin acțiuni individuale.

Transport de provizii și muniții pe front

Atacul de la Smîrdan
(După celebra pictură a lui Nicolae Grigorescu)

Condamnînd dizolvarea comitetelor, „Gazeta Transilvaniei” scria, într-o relatare de la Craiova: „Cred ei oare (reprezentanții autorităților habsburgice — n.n.) că prin aceea dizolvare vor opri simpatiile românilor de dincolo de Carpați spre a zbura spre frații lor de dincoace; lacrimile lor de bucurie de a curge pentru victoriile drapelului român? Nu, aceasta nu se poate, fiindcă nu există nici o autoritate omenească care să poată reglementa bătaia inimii”. Tot „Gazeta Transilvaniei” — ce apărea la Brașov, sub redacția lui Iacob Mureșan — scria, cu înflăcărare, dezaprobind măsurile autorităților hasburgice de a împiedica trecerea graniței de către tineri din Transilvania și Bucovina, dornici să se înroleze ca voluntari în armata română: „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni, fie aceea risipită în oricare parte a lumii”. Din multe alte relații ale publicațiilor de peste munți reiese pregnant faptul că numeroși muncitori și țărani transilvăneni aparținînd altor naționalități — maghiari, sași, evrei ș.a. — înfruntînd atitudinea potrivnică a guvernului, și-au dat obolul la sprijinirea armatei române și a familiilor celor răniți sau căzuți în

război. Printre alte exemple este menționat, în „Gazeta Transilvaniei”, cel al meseriașilor maghiari din Cluj, care au contribuit cu suma de 500 de franci la ajutorarea răniților.

Odată cu trecerea Dunării, la 20 august 1877, a oștirii noastre, avea să se afirme în cel mai înalt grad

vitejia armatei române, spiritul de sacrificiu, puterea de luptă și buna ei pregătire. Sînt nenumărate mărturiile, multe pentru prima dată relevate de presa noastră, despre eroismul în luptă al ostașului român — la Grivița, Plevna, Rahova, Smîrdan, pe alte cîmpuri de luptă ale Bulgariei alături de ar-

Dorobanții pătrund în reduta Grivița

La 8 octombrie 1878, în jurul Arcului de Triumf populația Capitalei a făcut o entuziastă primire trupelor victorioase

mata rusă și de voluntarii bulgari. Însoțind în prima linie de foc pe ostașii români, corespondentul ziarului „Bund“ din Berna și al „Gazetei de Chicago“ relata cu entuziasm : „Mi-ar trebui mult timp ca să numesc pe toți bravii... Niciodată n-aș fi crezut să văd atîta bravură la o trupă care pînă atunci n-a cunoscut focul... Armata română merită a fi pusă lingă orice altă armată a Europei și oricine poate fi mîndru de soldații și ofițerii ei, care au dat probe atît de strălucite de vitejie“. La rîndul său, corespondentul ziarelor „Le Siècle“ și „L'Indépendance Belge“, consemna, după asaltul românilor asupra redutei Grivița : „Cu o îndîrjire de necrezut s-au aruncat în această vale a morții ; respinși, zdrobiți, decimați de focul omorîtor al unui inamic acoperit... neezitînd nici un moment, avansînd mereu... lăsînd în urma lor un lung șir de morți și de muribunzi. Au fost acte de eroism care nu se pot povesti“. Generalul rus Krilov nota : „Luptele de la Teliș, Gorni-Dubnik, Semeret, Tretenik, precum și diferite expedițiuni încredințate de mine cavaleriei române, au dovedit într-un mod strălucit bravura, ținuta perfectă și exactitudinea în serviciu ale brigadierilor de roșiori și călărași, precum și ale bateriei de artilerie călăreață română.“

Evocarea luptei eroice a poporului român pentru dobîndirea independenței de stat a țării a prilejuit preseii noastre relevarea mai amplă a poziției mișcării socialiste și muncitorești față de război, idee insuficient reliefată în evocări anterioare. Se știe că, în perioada războiului de independență, încă nu

exista la noi un partid socialist, muncitoresc. Dar în condițiile în care, în deceniile al VII-lea și al VIII-lea ale secolului trecut, își făcea intrarea pe arena vieții politice tînăra clasă muncitoare, purtătoarea idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, se constituiseră numeroase cercuri socialiste, revoluționare care au desfășurat în perioada războiului

Monumentul de la Răhova închinat ostașilor români

o susținută activitate în sprijinul cuceririi independenței de stat. Este deosebit de semnificativ faptul că, la mai puțin de o lună după proclamarea independenței, în București apărea, din inițiativa cercului socialist, ziarul „Socialistul“. În articolul „Rezbelul“, ziarul sublinia caracterul just al războiului afirmînd : „Astăzi... e timpul cînd românii, în avîntul și entuziasmul suvenirilor trecute iau armele pentru a-și apăra independența“.

Puternicele sentimente patriotice de care erau animați socialiștii români sînt dovedite de participarea la lupte, ca voluntari, a multora dintre ei, printre care : dr. Russel, dr. Codreanu, precum și studenți adepți ai ideilor socialiste. Într-o impresionantă scrisoare, Nicolae Codreanu își explica astfel gîndurile care l-au îndemnat să plece pe front : „M-am gîndit și eu neapărat despre ceea ce trebuie să fac în împrejurările de față ale țării noastre, în ce chip să mă arăt că sînt vrednic de un adevărat fiu al națiunii române ; de aceea, iată că m-am hotărit să părăsesc pentru cîtăva vreme serviciul de medic de plasă și să mă duc acolo unde arma inamicului... zdrobește vieți tinere și puternice... Din aceste considerații... am hotărit să intru în campanie ca medic ambulant“. Merită, de asemenea, amintit faptul că studenții socialiști participanți la război, printre care Gheorghe Manicea, C. I. Istrati, Alexandru Spiroiu, l-au ales comandant pe militantul socialist Constantin Stănceanu, care a desfășurat pe front o susținută activitate revoluționară, contribuind la răspîndirea ideilor socialiste în rîndul ostașilor.

Desigur, aceste sumare însemnări nu înfățișează — așa cum am mai spus — decît o mică parte din problematica extrem de vastă pe care presa noastră a abordat-o în legătură cu memorabilul eveniment pe care-l vom sărbători curînd. Este neîndoios că și în viitor contribuția ziarelor și periodicelor, a radioteleviziunii în reflectarea acestei problematice se va face puternic simțită, va da o tot mai bogată substanță manifestărilor din cadrul Festivalului național „Cîntarea României“, în ideea majoră, subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1976, potrivit căreia „...fără unire, fără proclamarea independenței de stat, însăși ființa națională și dezvoltarea poporului român, a națiunii noastre, nu ar fi fost posibilă“.

TEOHARIE OPREA

CONTRIBUȚII ALE PRESEI LA PROMOVAREA NOULUI ÎN AGRICULTURĂ

**Cel mai convingător
argument —
faptul de viață**

Bilanțul realizărilor obținute în anii care s-au scurs de la crearea primelor cooperative agricole de producție relevă saltul uriaș pe care l-a făcut satul românesc pe fondul dezvoltării generale a țării, prefacerile radicale care au avut loc în structura populației rurale, contribuția țărănimii la sporirea avuției naționale, la întreaga operă de edificare a socialismului. Roadele politicii partidului de organizare socialistă a agriculturii se exprimă elocvent în creșterea producției agricole. Iar dacă punem în talerul balanței recolta de cereale a anului 1976 constatăm că ea a ajuns la 20 milioane tone — cea mai mare din istoria țării. Știm cum au crescut recoltele la celelalte culturi, cum s-a dezvoltat zootehnia. Știm, de asemenea, că organizarea pe baze socialiste a agriculturii a determinat transformarea din temelii

a satului românesc, a structurii populației rurale. Ca unul care am participat, prin scris, timp de peste un sfert de secol la vasta acțiune inițiată și condusă de partid pentru triumful revoluției agrare în țara noastră, pot să-mi dau seama de drumul parcurs, de rezultatele obținute. Rolul hotărîtor în dobîndirea succeselor de seamă în dezvoltarea agriculturii l-a avut și îl are conducerea de către partid a întregii opere de transformare socialistă a agriculturii, de modernizare a acestei importante ramuri a economiei țării. Iar pentru rezultatele obținute, partidul nostru comunist și-a cîștigat stima, dragostea și încrederea nestrămutată a țărănimii, a întregului popor.

Ziarele, în frunte cu „Scînteia“, au susținut, etapă cu etapă, marile acțiuni inițiate de partid, avînd ca obiectiv organizarea pe baze socialiste a agriculturii, sporirea producției vegetale și animale în concordanță cu impetuosul progres economico-social realizat de poporul nostru. Au existat destule forme de propagare a experienței înaintate, a cunoștințelor agricole. Aceste forme au fost adaptate condițiilor specifice de dezvoltare a agriculturii în diferite etape. Într-un fel erau tratate problemele în timpul cooperativizării agriculturii, cînd trebuiau demonstrate avantajele unirii țărănilor în cooperative agricole, și cu totul altfel se tratează ele acum, cînd are loc un puternic proces de concentrare și specializare a producției în unitățile agricole

cooperatiste și de stat. A fost o perioadă când era reliefată pe larg experiența personală a fruntașilor în producție, articole ce erau publicate, de regulă, la rubrica „Ne vorbesc maeștrii recoltelor bogate“. Acum, cooperativele agricole devenind unități agricole complexe, cu un înalt grad de mecanizare a lucrărilor, este deosebit de important să arătăm oamenilor cele mai de seamă realizări din domeniul organizării producției și a muncii, al conducerii unităților respective, să urmărim creșterea eficienței economice care reprezintă sarcini centrale pentru progresul agriculturii cooperatiste, al agriculturii în general.

Conducerea partidului ne-a cerut să tratăm cu competență experiența înaintată, să fim necruțători față de lipsuri. De la prezentarea experienței într-o formă simplistă, „Scînteia“, ca și alte publicații, a ajuns la forme în care este concentrat tot ce este mai bun, mai valoros, ceea ce poate și trebuie să intereseze pe cititorul dornic de a afla noi modalități de lucru, de rezolvare a diferitelor probleme. În locul interminabilelor torente de vorbe care dădeau lungime articolelor, astăzi se publică, de regulă, articole scurte, dar pline de conținut, articole care sintetizează ceea ce este mai valoros, mai util, cu putere de generalizare. Inspirîndu-ne din conținutul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul „Zilei recoltei“, care s-a sărbătorit la Slatina, articolele de experiență au fost publicate sub titlul de rubrică : „Puterea pămîntului stă în puterea oamenilor“. Am continuat publicarea lor sub titlul : „În întîmpinarea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni“. Articolele, reliefînd realizările, militează pentru organizarea temeinică a producției și a muncii pentru a se ajunge la rezultate asemănătoare în fiecare unitate agricolă. Și putem fi siguri că, după un timp, ceea ce numim astăzi vîrfuri, vor deveni producții obișnuite într-un mare număr de unități agricole.

În luna aprilie s-au întîlnit în Capitală 11 000 de participanți la marele forum al agriculturii pentru a analiza și găsi, în mod democratic, cele mai bune căi și mijloace pentru valorificarea mai intensă a resurselor de care dispun unitățile agricole de stat, cooperatiste, precum și agricultura din zonele necooperativizate în vederea creșterii substanțiale a producției vegetale și animale, a sporirii contribuției agriculturii la îndeplinirea obiectivelor cincinalului, la dezvoltarea economică și socială mai rapidă a țării. Prin îmbunătățirea activității consiliilor intercooperatiste, măsură hotărîită de conducerea partidului nostru, se asigură valorificarea mai bună și mai eficientă a rezervelor mari de care dispune agricultura noastră. Trebuie să fim pregătiți, așadar, pentru ca în lumina noilor sarcini să abordăm cu mai multă competență, pricepere gazetărească și originalitate problemele sporirii producției agricole. Este nevoie de articole cu un înalt conținut, care să-l atragă pe cititor, să-i ofere ceea ce-l interesează și poate să-l ajute să muncească mai bine.

Învățămintele desprinse din lucrările Congresului, indicațiile pe care ziarul le primesc periodic de la conducerea partidului, consultarea permanentă a cititorilor ne vor ajuta să tratăm cu mai multă competență problemele dezvoltării agriculturii. Trebuie să găsim însă forme publicistice adecvate, atrăgătoare, pentru a prezenta experiența înaintată. Aceasta presupune două direcții de acțiune. Prima se referă la legătura permanentă cu terenul, cu oamenii, pen-

tru a cunoaște tot ceea ce este nou, avansat, problemele pe care le ridică activitatea de zi cu zi. Nu pot fi admise articole prefabricate, articole în care să abunde cifre, lipsite de interes general. Nu se poate concepe ca ziaristul care se ocupă de problemele agrare să dea lecții, să arate că știe mai mult decît oricare inginer agronom sau alt specialist de la locul de muncă unde s-a documentat. Dînd cuvînt oamenilor în articolele sau anchetele pregătite spre publicare, trîgînd concluziile de rigoare, se va putea face o generalizare a problemei, a faptelor, ceea ce va interesa, bineînțeles, un număr mai mare de cititori. În al doilea rînd se cere o diversificare a producției gazetărești pentru a se preveni uniformitatea, monotonia. Desigur, aici intervine măiestria fiecărui gazetar, dar această măiestrie este „fertilizată“, în mare măsură, tot de legătura strînsă cu terenul, cu viața, care-ți oferă atîtea și atîtea exemple de tratare sub diverse forme a problemelor.

Să avem în vedere propagarea cu consecvență a noului, a tot ceea ce este valoros și care merită să fie extins. Vorbînd cititorului, prin limbajul faptelor descrise, despre munca desfășurată și realizările obținute în diferite sectoare vom contribui la cunoașterea și generalizarea experienței înaintate. Să nu uităm nici o clipă că succesul întregii activități a cooperativei agricole, a întreprinderilor agricole de stat și stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii se află în strînsă relație cu modul lor de conducere. Trebuie să facem mai mult loc în articolele noastre problemelor legate de perfecționarea democrației socialiste în aceste unități, să contribuim la valorificarea imenselor capacități creatoare ale țărâni, a marii ei experiențe în obținerea unor producții tot mai ridicate. A extrage grăunțele prețioase al experienței înaintate, a explora și reliefa noul, procesele înnoitoare în viața satului nostru contemporan, reprezintă piatra de încercare a capacității și a talentului fiecărui gazetar agrarian.

ION HERȚEG
„Scînteia“

Semnale deosebit de utile ale unui sondaj de opinie

De fapt, ce înseamnă acest nou în agricultura românească? El s-ar putea defini prin întregul proces de trecere de la mica producție fărîmițată în mii de gospodării individuale, la marea producție agricolă socialistă (cu toate implicațiile ce decurg din această transformare). Cu alte cuvinte, nou este drumul parcurs — și trebuie subliniat, neîncheiat încă — de la o agricultură extensivă la cea intensivă, de mare productivitate, capabilă să satisfacă

intr-o măsură cât mai mare cerințele economiei românești în plin progres.

Deci **noul** înseamnă :

- Extinderea amplă a mecanizării ;
- Folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice ;
- Utilizarea „ploii artificiale“ ;
- Promovarea în cultură a unor soiuri și hibrizi valoroși ;
- Introducerea progresului tehnic în toate ramurile agriculturii.

Promovarea noului însă este în egală măsură o atitudine care ține atât de tehnica agrară, cât și de etica profesională. Este vorba, deci, de atitudinea nouă a celor ce lucrează în agricultură față de tot acest nou, preocuparea lor, nouă, pentru îmbogățirea cunoștințelor, modul nou în care valorifică informația, cum receptează critica. Alături de întreaga presă, ziarul nostru și-a adus și el contribuția la încheierea cu succes a cooperativizării agriculturii, iar apoi, prin articolele publicate, a acționat în direcția consolidării economico-organizatorice a unităților agricole și sporirii continue a producției agricole. La un moment dat, secției agrare a ziarului „România liberă“ i s-a cerut o îmbunătățire radicală a activității, o apropiere mai strânsă de sarcinile ce revin agriculturii în noua etapă pe care o străbate, o contribuție sporită la promovarea noului. Ne-am pus întrebarea : „Ce așteaptă cititorii, în fond, să găsească în articolele pe teme agrare ?“. Din păcate pentru noi, cititorii constituie încă o masă amorfă. Este drept că membrii secției iau contact cu cei ce ne citesc, în cursul deplasărilor, sau cu cei ce ne întâlnim la diferite consfătuiri și ședințe de lucru, precum și din lectura scrisorilor etc. Dar ne-am dat de mult seama că acest lucru nu-i suficient. Aflăm câteva păreri individuale (adesea contradictorii !), dar ne lipsește cunoașterea științifică a fenomenului în ansamblu. Presa (cu excepția Radio-televiziunii care și-a organizat, de mai mulți ani, un oficiu propriu pentru efectuarea sondajelor de opinie) nu dispune de un instrument științific permanent pentru a verifica cum reacționează cititorul la ceea ce scriem, cum receptează ideile și experiența pe care o prezentăm. Am căutat să suplینim această lipsă organizând un sondaj de opinie, luând un eșantion de 500 cadre de conducere din agricultură. Acest sondaj — în care, trebuie să recunoaștem, nu ne-am pus mari speranțe — ne-a oferit, în final, ca urmare a observațiilor pertinente care ni s-au comunicat, a concluziilor ce s-au desprins, jaloane pentru așezarea activității secției agrare pe baze noi.

În fond, ce am aflat din acest sondaj de opinie, care și astăzi își păstrează, în mare măsură, actualitatea ? Din analiza răspunsurilor primite de la eșantionul cercetat a rezultat că numai 0,5 la sută din cei chestionați nu citesc nici un ziar. În schimb, 4 la sută își procură pentru studierea articolelor agrare 4 ziare (din care unul județean), 11 la sută — 3 ziare (din care unul județean), 42 la sută — 2 ziare (din care unul județean), 18 la sută citesc un ziar central, iar 24,5 la sută se rezumă la ziarul județean. Interesantă a fost concluzia că mulți cititori de la sate preferă ca articolele pe o serie de teme agrare să le găsească în presa scrisă, argumentând că în felul acesta nu sînt legați de o anumită oră de transmitere (în cazul emisiunilor radiotelevizate) și pot decupa articolul care îi interesează. Iată preferințele celor care au răspuns la întrebarea noastră : „Care

este mijlocul de informare pe care-l considerați cel mai eficient pentru diferitele teme agrare ?“.

— în procente —

Tema sau genul	Radio	Presă scrisă	Televiziune
— prezentarea noilor tehnologii	25	64	11
— reportaje	12	20	68
— prezentarea experienței unităților frunțase	16	43	41
— informații	34	48	18
— sinteze privind politica agrară	12	87	1

Desigur, în cadrul sondajului (care a avut în total 22 de întrebări) am căutat să cunoaștem și părerea cititorilor despre eficiența activității ziariștilor agrarieni. Un motiv în plus de a racorda conținutul tematicii agrare a ziarului nostru la actualitatea imediată l-au constituit răspunsurile primite la întrebarea : „Urmați în mod obișnuit îndrumările tehnice cuprinse în materialele agrare ?“ : 7,5 la sută — foarte mult, 62 la sută — mult, 23 la sută — puțin, 6 la sută — foarte puțin, iar 1,5 la sută deloc.

Concluziile ce s-au degajat din acest sondaj — investigația n-am limitat-o doar la ziarul nostru, ci am extins-o pe întreaga presă — ne-au ajutat mult în orientarea tematicii agrare, în schimbarea unghiului de abordare a problemelor, în folosirea modalităților publicistice. De mare ajutor ne-au fost observațiile critice făcute de cei chestionați, din care spicuim câteva : „Tratarea la general a problemelor, fără aplicabilitate în toate zonele pedoclimatice“, „Se insistă adesea pe fapte mărunte, nesemnificative, se preferă prezentarea la modul general“, „Nu se evidențiază întotdeauna esențialul în prezentarea detaliilor“, „Netratarea tuturor aspectelor aceleiași probleme“, „Interpretarea greșită a unor date și realități întilnite de redactori pe teren“, „Nu se acordă prioritate dezbaterii problemelor de interes imediat“, „Se recurge uneori la literaturizarea faptelor în detrimentul eficienței“, „Tratarea prea tehnicistă a problemelor, ceea ce face ca articolele să nu aibă o audiență prea largă“ etc.

Un sprijin puternic l-am primit în ridicarea nivelului de tratare a problemelor agrare din partea conducerii redacției și a biroului organizației de partid, care ne-au cerut ca promovarea noului în agricultură să constituie un obiectiv de prim ordin al secției agrare. Ceea ce am făcut în această privință (desigur și cu unele neîmpliniri) s-a putut vedea aproape zilnic în coloanele ziarului nostru. De aceea nu vom prezenta un opis de titluri, ci vom insista pe modul cum au înțeles redactorii și corespondenții „României libere“ — alături de întreaga noastră presă — să abordeze problemele agrare.

În coloanele ziarului nostru s-a publicat o serie de articole cu tematică agrară de larg interes, înțelegînd prin aceasta nu numai o periodicitate în publicarea anumitor teme, ci și unghiurile complexe din care au fost tratate. De pildă, problemele folosirii intensive a pămîntului, cât și ale redării în circuitul agricol a noi suprafețe au fost reluate de mai multe ori sub forma unor anchete „dosar“, anchete care vizau nu numai pe cei care, cu forme

legale sau fără acestea, micșorează suprafața agricolă, ci chiar și pe cei care dețin pământul. Asemenea „**Dosare R. I.**” au stîrnit în rîndul cititorilor — nu numai al celor de specialitate — un real interes datorită profunzimii analizei, dovadă fiind numeroasele scrisori primite la redacție în care se făceau cunoscute și alte nereguli în gospodărirea pământului. Se poate vorbi și de eficiența deosebită a unor astfel de articole publicate, măsurile luate de factorii de răspundere criticați aplicîndu-se în bună parte. Același lucru se poate spune și despre alte teme de importanță majoră pentru economia noastră, cum sînt creșterea intensivă a șeptelului, respectarea legilor care reglementează problemele agriculturii, funcționarea la întreaga capacitate a sistemelor de irigații, evitarea pierderilor de recoltă în perioada culesului și înmagazinării producției. Atunci cînd am publicat primele articole însoțite de grafice și tabele, am avut unele dubii, întrebîndu-ne dacă cei care ne citesc vor reacționa pozitiv. Susținînd ideile din articole — și neavînd doar rolul „de a sparge materia” — statisticile au dat un plus de interes problemelor dezbătute, fapt care a fost apreciat de cititori.

Ziarul nostru și-a propus să promoveze noul și pe alte căi. O serie de articole au pus față în față mai mulți interlocutori din unități agricole care au obținut rezultate mai mult sau mai puțin diferite. Asemenea comparații se publică de mult timp în coloanele tuturor ziarelor. Prin ce s-a deosebit rubrica „României libere” „**Experiențe comparate**” de restul presei? Bănuim că cei ce ne citesc frecvent au sesizat faptul că redactorii noștri nu pornesc cu prejudecata unor comparații nete: frunțaș-codaș, pozitiv-negativ. Am evitat acest lucru deoarece se știe că realitatea, îndeosebi în agricultură, este extrem de complexă și diversă, ca urmare a condițiilor pedoclimatice și de altă natură. Am considerat că mijlocul prin care putem să ajungem mai bine la cunoașterea adevărului, să putem trage unele concluzii, îl constituie confruntările în care interlocutorilor li se oferă posibilitatea să-și etaleze experiența, realizările, neîmplinirile și planurile de viitor. Cu prilejul discuțiilor care au avut loc în redacția noastră a reieșit că nu este suficient să comparăm numai datele tehnice și economice — pentru că problemele nu se rezumă, în ultimă instanță, la atît — ci să punem față în față modurile diferite de a gîndi și acționa, conștienți fiind că este necesar ca promovarea noului — inclusiv în agricultură — să ocupe în permanență un loc esențial în activitatea noastră. Aceasta presupune atît obligația redactorilor de a se deplasa sistematic pe teren, de a cunoaște ce se întîmplă în unitățile agricole, cît și adoptarea unei poziții ferme, combative, pusă în slujba promovării noului. Am căutat — lucru mai evident în ultimul timp — să dăm cuvîntul (sub diferite forme) celor care lucrează nemijlocit în unitățile agricole — președinți de cooperative agricole, specialiști din unitățile agricole, de la consilii inter-cooperatiste.

Adesea ne-a fost dat să auzim, chiar în rîndurile confrăților agrarieni, că nu toate temele care intră în sfera noastră de preocupări oferă posibilitatea realizării unor articole interesante. Adevărul este că vina nu trebuie aruncată pe teme, pentru că avem destule cazuri cînd teme generoase au fost ratate. Din sondajul la care ne-am referit a reieșit că o parte din vină o avem și noi, gazetarii. La întrebarea „**Din parcurgerea articolelor pe teme agrare considerați că autorii lor cunosc problemele tratate?**”, am primit următoarele răspunsuri:

Temele agrare	— în procente —	
	Bine	Nesatisfăcător
— Tehnologiile ce se aplică în mod curent în practica agricolă	74	26
— Organizarea și retribuirea muncii	80,5	19,5
— Construcția cooperatistă	91,5	8,5

Cu toate acestea, circa 84 la sută din cei chestionați au răspuns că preferă articole semnate de personalități științifice, celor scrise de ziaristi profesioniști și că numai 16 la sută, cînd deschid publicațiile, caută, în mod special, articole pe teme agrare semnate de anumiți gazetari. Sînt păreri care ar trebui să ne pună pe gînduri, să ne oblige să analizăm unde am rămas datorii cititorilor.

Un amănunt semnificativ. Chiar rubricile consacrate desfășurării campaniilor agricole, aparent mai puțin atractive (cărora „România liberă” s-a străduit să le dea un caracter cît mai concret și atractiv, folosind multe fotografii de la fața locului) sînt totuși urmărite de o categorie largă de cititori. Iată răspunsurile primite la una din întrebările adresate în cadrul sondajului:

— în procente —

Întrebarea	— în procente —				
	Foarte mult	Mult	Puțin	Foarte puțin	Deloc
„Articolele de actualitate imediată, așa cum sînt redactate, vă orientează în cursul campaniilor agricole?”	8	50	28	12	2

În cadrul sondajului, am căutat să clarificăm o problemă asupra căreia părerile confrăților sînt în general împărțite. Este vorba de întrebarea: „**Considerați că pot fi utile și altor cooperative agricole observațiile critice ce privesc alte unități?**” Unul din cei chestionați, în afară de răspunsul său: „nu”, ne-a scris următoarele: „Critica limitată la o cooperativă, două, este inutilă și se consumă în zadar spațiul ziarelor. Observațiile respective ar putea fi comunicate celor vizați de către redacție printr-o scrisoare”. Și, totuși, poate surprinzător pentru unii, 91 la sută din cei chestionați au răspuns afirmativ la întrebarea noastră, ceea ce confirmă faptul că cititorii urmăresc cu cea mai mare atenție ceea ce scriem.

Pornind de la sarcinile sporite ce revin agriculturii în actualul cincinal, redacția noastră se va strădui să îmbunătățească permanent rubrica agrară, va urmări ca din tot ce scriu redactorii noștri să se degaje pasiune și în primul rînd pasiunea politică pentru promovarea unor idei, pentru ca noul să-și facă mai repede loc.

THEODOR MARCAROV
„România liberă”

Obligație de prim ordin în cincinalul revoluției tehnic-științifice

Cititorii publicației „Agricultura socialistă“ au remarcat, credem, săptămână de săptămână, la locul destinat individualizării fiecărui exemplar prin număr și dată, o anumită notare: anul de apariție. Ne aflăm în cel de-al 28-lea. Nu este o simplă consemnare cronologică, ci atestarea unei realități cu o profundă semnificație: a continuității în activitatea de mare răspundere de a contribui cât mai eficient la îndeplinirea politicii partidului și statului în lumea satelor. Este o continuitate care oglindește, totodată și importanța pe care conducerea partidului o acordă presei agrare. Faptul că prima publicație centrală de acest tip — „Muncitorul Agricol“ — a apărut chiar în anul istoricei plenare din 3—5 martie și al constituirii primelor unități cooperatiste este mai mult decât grăitor.

Pe măsură ce procesul de transformare socialistă a satului românesc s-a intensificat, parcurgând etape cu obiective din ce în ce mai importante, au apărut, cu necesitate, schimbări corespunzătoare de structură și conținut ale organului de presă destinat țărânimii. Ele s-au operat „din mers“, asigurându-se permanența unei publicații care se adresează tuturor celor ce lucrează în agricultură, locuitorilor satului, în general, fie că ea s-a numit, de la etapă la etapă, „Agricultura nouă“, „Agricultura“, „Satul socialist“ sau „Agricultura socialistă“.

Am făcut această întoarcere în timp pentru a evidenția faptul că deși seria nouă a „Agriculturii socialiste“ numără pînă acum numai 153 de apariții, publicația a fost prezentă de-a lungul anilor, ca militant activ al presei comuniste, contribuind, sub conducerea și îndrumarea partidului, la îndeplinirea revoluției socialiste, la transformarea socialistă a agriculturii, la procesul, care continuă, de modernizare și intensificare a acestui important sector al economiei.

Nu ar fi posibilă și, cred, nici necesară, o trecere în revistă a ceea ce s-a întreprins în trecut pentru a răspunde comandamentelor fiecărei etape. Pentru aprecieri și statistici pot fi consultate colecțiile.

Ne aflăm însă, acum, raportându-ne la timpul țării, în al doilea an al unui cincinal în care trebuie îndeplinit un nou tip de revoluție: revoluția tehnico-științifică. Este o cerință obiectivă a construirii în țara noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate, cerință înscrisă la loc de frunte în Directivele Congresului al XI-lea, în Programul partidului. Pentru agricultură aceasta înseamnă o orientare hotărîită spre o producție intensivă și de înaltă eficiență, element calitativ deosebit al activității în etapa actuală. Decurg, de aici, direct, obligațiile multiple ale săptămînalului „Agricultura socialistă“, editat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, obligații în rîndul cărora **promovarea noului** se situează pe primul plan.

Am putea chiar afirma că această obligație, care constituie și obiectul temei oferite spre dezbateră de „Presa noastră“, se suprapune aproape în totalitate direcțiilor de activitate ale publicației. În definitiv, ce altceva urmărim prin articolele proprii sau cele semnate de înșiși creatorii de bunuri agro-alimentare decît să împărtășim o experiență nouă, să milităm pentru introducerea și generalizarea unei metode mai productive și mai eficiente, tehnică sau organizatorică, să contribuim la formarea unei atitudini superioare față de muncă, la nivelul cerințelor Codului principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste? Considerăm deci îndeplinirea acestei obligații de promovare a noului ca una din formele cele mai concrete și cu finalitate asigurată, de sprijinire a eforturilor celor care muncesc pe ogoare pentru materializarea obiectivelor acestui cincinal.

Spre ce ne-am îndreptat și ne îndreptăm atenția? Încercînd o punctare a preocupărilor, una ar putea fi situată pe un plan major: aceea de a **contribui la formarea agriculturii moderne**, lucrător în marea unitate socialistă, de stat sau cooperatistă, înzestrată cu mijloace de înalt nivel tehnic, cele mai multe recent introduse în producție și care, la rîndul lor, se multiplică și se modernizează continuu. Este de ajuns să ne amintim de cele trei direcții în care se desfășoară procesul de intensificare a agriculturii noastre — mecanizare, chimizare, irigații — ca să înțelegem marea distanță care separă practica agricolă de azi de cea din urmă chiar numai cu un deceniu, un deceniu și jumătate. Or, transformarea muncii în agricultură într-o variantă a muncii industriale, tendință specifică azi țării noastre și urmărită prin toate programele acestui cincinal, nu o pot realiza decît oameni stăpîni pe tot ceea ce oferă tehnica, dar totodată conștienți de forța pe care le-o dă dubla calitate, asigurată de socialism, de proprietari și producători.

Este firească, deci, atenția cu care publicația se ocupă atît de **formarea tehnică**, cît și de cea **politică** a lucrătorilor ogoarelor, pentru ca toți și cît mai repede să depășească, în mentalitate și atitudine, condiția țaranului obișnuit să-și lucreze mica parcelă individuală. În acest sens „Să gîndim, să muncim, să trăim în chip comunist“ nu este un simplu titlu prezent în publicația noastră, ci o rubrică-instrument de lucru, pe care o dorim cît mai eficientă. Prin ea urmărim să contribuim la formarea oamenilor în spiritul actualelor cerințe ale construcției socialismului în țara noastră: dornici să învețe și să aplice ce au învățat, să se autodepășească în realizări, spre binele lor și al colectivității. Disciplina, intransigența față de lipsuri, atitudinea față de obligațiile la locul de muncă, eficiența continuei perfecționări profesionale și morale, relațiile specialiști-cooperatori, atitudinea față de promovarea tehnicii înaintate — sînt cîteva din temele abordate în articolele de la această rubrică. Excluzînd genul „moralizator“, se urmărește ca prin fapte concrete, prin spirit critic militant rubrica să prezinte crîmpeie de viață adevărată, cu putere de influență și cu valoare de schimb de experiență.

Adiacentă acestei problematici este și cea abordată în cadrul rubricii „Oameni cu care se mîndrește satul“. Conținutul ei reiese din titlu. Portretele multora din fruntașii agriculturii pot constitui o școală de muncă și viață. Este o rubrică pe care o promovăm cu predilecție, deoarece ea scoate din anonim mulți eroi, nebănuți, ai zilelor noastre. Dar și pentru că astfel de portrete constituie un

mijloc de a vehicula, într-o formă publicistică, nou-tăți de natură tehnică sau organizatorică cu valoare girată de autoritatea și personalitatea celor cu care „ne mîndrim“. Ne impunem, desigur, să realizăm asemenea portrete nu prin simpla „fotografiere“ a unor rezultate, ci aducînd în prim plan experiența valoroasă și reproductibilă.

A stimula dorința de preluare a unei experiențe înaintate, de perfecționare la nivelul celor mai buni este, desigur, o modalitate eficientă pe care publicația noastră o va practica și de acum înainte. Dar în obligațiile noastre intră și aceea de a furniza direct noutatea agricolă, de a-i grăbi propagarea. Căci străduindu-ne să mărim receptivitatea pentru nou sîntem datori și să o satisfacem. Lucrul nu este ușor dacă ținem cont de explozia informațională, de progresele continui ale cercetării științifice în domeniul agriculturii, atît pe plan mondial cît și în țara noastră. Lucrul nu este ușor și pentru că în actuala structură a publicației, comanda socială depășește, nu de puține ori, posibilitățile concrete de cuprindere a problemelor. Ni se cere, deci, discernămînt maxim.

Căutînd să depășească, de fiecare dată, asemenea bariere, publicația și-a propus și urmărește să susțină problemele majore ale cincinalului tehnico-științific pe multiple căi. „Cheia“ care dă cale liberă noului în paginile publicației este racordarea lui la cerințele modernizării și intensificării producției agricole. Amintim cîteva din noutățile oferite în ultimul an cititorilor: prezentări de soiuri și hibrizi valoroși, de mașini agricole noi, de rase de animale cu indici productivi superiori, tehnologii de cultură diferențiate pe soiuri, condiții pedoclimatice sau mod de valorificare a produsului finit, tehnologii de creștere industrială a diferitelor specii de animale etc. Tot de modernizare și intensificare țin și aspectele organizării muncii în echipe și retribuirea în acord global, probleme cărora li s-a acordat un spațiu deosebit.

Unde depistăm noutatea? În primul rînd la cei ce o elaborează pentru difuzare în practică: unități de cercetare, specialiști din minister și centrale. Rubricile „Știință, tehnică, tehnologie“ „Centrala X recomandă“, „Sfatul specialistului“ au făcut cunoscute multe aspecte inedite din diferite domenii ale practicii agricole. Interesul cu care ele sînt urmărite este demonstrat de numeroasele scrisori care sosesc la redacție, prin care ni se solicită elucidarea unor probleme. Așa că nu de puține ori tema o propun înșiși cititorii. Urmărim ca informația furnizată pe această cale să îndeplinească anumite condiții: să prezinte un interes de sezon, să servească un domeniu cît mai larg de activitate, să fie redată cu concizie dar clar, oferind posibilitatea unei preluări directe în practică. Fără îndoială că există un pericol: acela de a nu oferi întotdeauna cele mai noi sau cele mai interesante probleme intervenite într-un domeniu sau altul, cu alte cuvinte de a „vinde castraveți grădinarilor“. Căutăm să-l evităm prin legătura strînsă atît cu „furnizorii“, cît și cu „beneficiarii“ de asemenea informații și, mai ales, printr-o cît mai serioasă documentare proprie.

Dar o sursă cu adevărat nepuizabilă de noutăți o constituie, să nu uităm, înșăși practica agricolă, unitățile de producție, care, trecînd cele dintii la preluarea unor metode noi, moderne, obțin rezul-

tate deosebite devenind **modele** ce pot fi reluate pe scară largă. Publicația noastră nu și-ar îndeplini funcția organizatorică dacă ar neglija o asemenea sursă de depistare a noului. De aceea cu înțelegera cuvenită acestui comandament s-au întreprins și se vor întreprinde în continuare acțiuni „cu bătaie lungă“, pe o temă sau alta, pentru a înlesni cunoașterea și generalizarea experienței deosebite a unităților fruntașe, dar și pentru a lua atitudine cînd în calea noului apar barierele inerției. „Tot pămîntul țării — la nivel productiv maxim“, „Programul legumiculturii în acțiune“, „Cîte animale creșteți, cît produc?“ „Acordul global de la angajament la încheierea socotelilor“, „1976, an hotărîtor pentru redresare“, sînt titlurile unora dintre aceste acțiuni. Susținîndu-le, asigurînd fiecareia o cît mai bună periodicitate, publicația noastră își îndeplinește una din sarcinile cele mai importante care i-au fost trasate — de a fi permanent **o tribună a experienței înaintate**.

Considerăm, în ansamblu, că intervenția redacției s-a manifestat cu eficiență în nu puține direcții determinante pentru progresul agriculturii: sporirea densității plantelor la hectar (cu accent pe cultura grîului), cultura legumelor în miriște, automatizarea serelor, modernizarea pomiculturii și viticulturii, sistemele de agricultură pe terenurile în pantă, pe solurile podzolice și cele sărăturate, sistemele moderne de exploatare în zootehnie (avicultură în bacterii, mulsul mecanic, pregătirea superioară a furajelor), noutățile intervenite în perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste, a asociațiilor economice intercooperatiste, în organizarea muncii pe echipe și aplicarea acordului global etc.

Cele mai multe dintre aceste probleme rămîn în atenția noastră, în perioada care urmează ele constituind obiectul unor viitoare acțiuni cu durată determinată.

*

Prin intervenția în dezbateră organizată de „Presa noastră“ nu ne-am propus o autoanaliză a activității pe care o desfășurăm pentru promovarea noului în agricultură. Cele cîteva „ferestre“ deschise spre preocupările publicației „Agricultura socialistă“ pot completa însă tabloul general al muncii pe care întreaga noastră presă comunistă este chemată să o desfășoare pentru ca, depistînd și acționînd pentru generalizarea noului, să contribuie efectiv la îndeplinirea obiectivelor acestui cincinal.

Fără îndoială că mai avem multe de făcut. Agricultură o modernizează și o intensifică oamenii. Ei și munca lor sînt o nepuizabilă sursă de generalizare a noului. Care este obligația noastră de gazețari comuniști? Să ne îndeplinim cu răspundere acea datorie pe care Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste o formulează cu profunzime: „Toți comuniștii trebuie să manifeste curaj și inițiativă în lupta pentru promovarea spiritului revoluționar, a noului în producție, în activitatea economică și socială, să acționeze cu hotărîre împotriva inerției, birocratismului, rutinii și conservatorismului, a tot ceea ce este învechit și poate frîna progresul societății noastre socialiste“.

SONIA DIRADURIAN
„Agricultura socialistă“

Mutații

care ne solicită permanent receptivitatea

Împlinirea a 15 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii în țara noastră ne readuce în memorie momentele vibrante când țărâna ilfoveană, rupînd cu rînduiele și deprinderile statornicite de veacuri, cu trecutul de grele încercări și dureroase neîmpliniri, a pășit, la îndemnul partidului nostru, pe calea unor transformări fundamentale, socialiste, care prefigurau, sub razele de lumină ale voinței de făurire a unei vieți noi, ale încrederii în politica comunistilor și în viitor, înfățișarea satului de azi. Participant direct, cu inima și cuvîntul scris, la acest proces istoric, colectivul ziarului „Steagul roșu” a urmărit zi de zi să sădească în conștiința oamenilor convingerea că în munca unită stă prosperitatea și fericirea lor, explicîndu-le mutațiile calitative profunde determinate de cooperativizare în agricultură, în viața țărânimii, a țării întregi. Din 1949 — an în care la Livedea, Paicu și Frățești au luat ființă primele cooperative agricole — și pînă în 1962, anul încheierii cooperativizării, paginile ziarului au ținut la loc de cinste acest obiectiv major.

Ani în șir s-a aflat pe prima pagină acțiunea „**Veniți alături de noi**”. Sub acest generic erau publicate îndemnul celor care își uniseră ogoarele, bucurîndu-se de avantajele cooperării în producția agricolă, aspecte din vizitele țăranilor la noile unități agricole cooperatiste etc. Un puternic caracter agitatoric îl aveau relatările de la inaugurarea unor cooperative agricole.

Ne amintim cu emoție de aceste zile de pionierat, de foile volante tipărite în satele și comunele în care se deplasau echipe speciale de redactori și tipografi. Erau prezentate în aceste foi volante primele experiențe valoroase, primele rezultate în consolidarea organizatorică și economico-financiară a tinerelor unități agricole, rezultate care demonstau justetea politicii agrare a partidului și statului nostru.

Nu intenționăm să enumerăm acum toate acțiunile ziarului, inițiate atunci în calitatea sa de organizator colectiv. Dorim, însă, să subliniem ideea esențială care se desprinde din lectura articolelor publicate în perioada cooperativizării și în anii următori: realitățile au demonstrat încă de la început și apoi din ce în ce mai pregnant, temeinicia tezelor partidului potrivit cărora agricultura socialistă deschide perspective largi pătrunderii și aplicării eficiente a cuceririlor științei în acest important domeniu al economiei naționale și că numai pe această cale, prin promovarea tehnologiilor moderne, prin mecanizare, chimizare și irigații se poate spori rodnicia pămîntului înfrățit, se poate asigura creșterea nivelului de trai al țărânimii, al întregului popor.

Existența pe teritoriul județului Ilfov a patru institute de cercetări cu profil agricol și a cinci stațiuni centrale experimentale, constituie o dovadă concludentă a rigurozității și consecvenței cu care

partidul urmărește că agricultura socialistă să beneficieze din plin de rezultatele cercetării științifice.

Acordînd un spațiu corespunzător acestei cerințe de prim ordin, gazeta a publicat frecvent numeroase articole dedicate modului în care se desfășoară colaborarea dintre cercetători și unitățile agricole, colaborare care a îmbrăcat forme variate, de la asistența de specialitate, la furnizarea de material valoros, de la experimentul în condiții de producție, la înarmarea inginerilor și cooperativilor cu cele mai noi cunoștințe oferite de știința agricolă.

Atît în anii cooperativizării, cît și după aceea, colectivul redacțional a acționat cu mijloace publicistice — pe care le-am dorit cît mai penetrante, mai atractive, mai convingătoare — pentru promovarea noului în unitățile agricole, a noului generat de experiența acestor unități și de cercetările institutelor specializate. Așa s-a născut inițiativa „botezată” simbolic „Porumbița” care a contribuit la generalizarea unor tehnologii moderne în zootehnie. Așa s-a născut „Porumbin”, un alt personaj simbolic care, multă vreme prezent în paginile gazetei, înfățișa într-o manieră populară tot ce era mai valoros în organizarea pe baze științifice a producției de porumb și care, totodată, cu umor satiriza mentalitățile învechite, reținerile onora față de nou, neajunsurile din unele cooperative agricole.

Mai tîrziu, sub genericul „Dacă toate brigăzile ar fi lucrat la fel”, a fost împărtășită experiența pozitivă și au fost criticate neajunsuri din munca unor formații de lucru. Pagini întregi, reportaje, raiduri, subscrise rubricilor de mai sus, au folosit drept argumente opiniile cercetătorilor din domeniu, în scopul creșterii producției la nivelul potențialului existent în fiecare unitate agricolă.

Folosind forme publicistice variate, colectivul redacției noastre a lansat și susținut multe alte rubrici: „Instanța zootehniștilor”, „Cerințe noi în zootehnie”, „Peste tot ca la Spanțov”, „Inițiative de aur la Gurbănești”, „Bucșanii au dovedit că se poate”. Nelipsitele caricaturi au dat sarea și piperul articolelor publicate, tematica fiecărei acțiuni fiind argumentată științific și realizată cît mai agitatoric. Au fost popularizate tehnologii și metode moderne în producerea furajelor, sisteme de lucru din fermele de elită, căile reducerii cheltuielilor de producție în zootehnie etc. Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca și cel de nutriție a animalelor de la Balotești și-au spus cuvîntul în paginile ziarului, ajutînd la modernizarea acestui important sector al agriculturii ilfovene. Genericul actual din gazeta noastră „An hotărîtor în zootehnia ilfoveană” a fost lansat pe baza orientărilor și măsurilor Comitetului județean de partid, care au în vedere ridicarea zootehniei județului la nivelul exigențelor cincinalului revoluției tehnico-științifice, înscrise în documentele Congresului al XI-lea al partidului.

„Pentru fiecare țăran cooperativ, pentru fiecare unitate agricolă, pentru întreaga economie națională — **PORUMB ÎNSEAMNĂ AUR**”, așa s-a intitulat o altă acțiune a gazetei. Detaliînd căile principale de creștere a producției de porumb — mecanizarea, chimizarea, irigațiile — redactorii noștri au pornit de la experiența unor echipe, ferme, unități fruntașe care au dovedit că, ajutat cu mijloacele științei, pămîntul din cîmpia Dunării poate da mai mult. Cercetătorii Institutului de la Fundulea au argumentat în coloanele gazetei căile prin care se poate ajunge la 18—20 tone porumb la hectar, re-

zultatele ultimilor doi ani depășind toate așteptările. La Valea Măcrișului, Gîrbovi, Frăsinet, Braniștea, Bucșani multe formații de lucru au atins recordurile preconizate de cercetătorii de la Fundulea, recorduri la care cu trei, patru ani în urmă nici nu visau.

E drept, celor trei factori principali li s-au mai adăugat și alții : valoarea hibridilor cultivați, munca în acord global pe echipă ca factor stimulatîv de cointeresare, fertilizarea în doze optime, erbicidarea a sute de mii de hectare cultivate cu cereale, plante tehnice, legume și furaje. La recentele adunări generale din întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole, un loc important în dezbateri l-au ocupat asemenea aspecte : respectarea asolamentelor, cartarea agrochimică a terenului, alegerea soiurilor, îmbogățirea sistemii de mașini agricole, relația dintre producția vegetală și cea din zootehnie, această problemă demonstrînd creșterea competenței profesionale a mecanizatorilor și țărănilor cooperatori, dorința lor de-a face totul pentru înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului.

Evident, în actualele condiții, gazeta pune accentul nu numai pe popularizarea tehnologiilor moderne, tot mai larg cunoscute, ci, mai ales, pe modalitățile, pe iscusința oamenilor de a le aplica operativ și eficient.

Cît de adînci sînt mutațiile care au avut loc în cei 15 ani care au trecut de la încheierea cooperativizării agriculturii ! În anul 1976, județul Ilfov a

obținut cea mai mare producție de cereale de pînă acum. Satele de pe aceste meleaguri cunosc tot mai mult prosperitatea civilizației socialiste. Urmașii pălmașilor de la 1907 care foloseau încă plugul de lemn și care s-au răscolat împotriva exploatării moșierești, sînt astăzi stăpîni pe pămîntul pe care îl muncesc, folosesc cele mai moderne mașini agricole pentru obținerea unor recolte din ce în ce mai bogate, se înfrățesc cu știința pentru a face cît mai fertile ogoarele înfrățite. Iată mărturia cea mai strălucită a justetei politicii agrare a Partidului Comunist Român.

În întîmpinarea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, oamenii muncii din agricultura județului nostru și-au amplificat acțiunile consacrate dezvoltării ei continue, prin valorificarea mai largă a posibilităților oferite de mecanizare, chimizare și irigații, de rezultatele cercetării științifice. Hotărîrile adoptate de Congres constituie un puternic imbold în nobila activitate pe care ei o dedică înfloririi agriculturii românești. Este un motiv în plus și pentru noi, ca gazetari, de a prezenta această activitate la un nivel publicistic mai înalt, de a contribui prin noi și noi acțiuni publicistice la îndeplinirea mărețelor obiective stabilite pentru agricultură în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Este o datorie de onoare !

PETRE MATEI
„Steagul roșu“ — Ilfov

Voichița

foto: ARCADIE OSMULIKIEVICI

PE AGENDA NOILOR BIROURI ALE ORGANIZAȚIILOR DE PARTID DIN REDACȚII

ZIARIȘTII NOȘTRI— ÎN MIEZUL FIERBINTE AL VIEȚII

Comuniștii din redacția ziarului nostru, alături de comuniștii din întreaga țară, s-au aflat în primele rinduri ale luptei pentru înlăturarea urmărilor cutremurului din 4 martie și normalizarea vieții în zonele calamitate. Redactorii noștri au fost prezenți zi și noapte în mijlocul acelor care nu au cunoscut odihna, care au salvat atâtea vieți omenești și bunuri materiale, în întreprinderi, pe străzi, acolo unde seismul a produs cele mai grele avarii, acolo unde activitatea nu a cunoscut răgaz. Participarea nemijlocită a comuniștilor de la „Scinteia“ la evenimentele petrecute în acest început de martie, dăruirea cu care s-a muncit se reflectă în paginile numerelor de ziar în această perioadă. În reportajele ce s-au scris se simte temperatura înaltă la care s-a acționat pentru transpunerea în viață a indicațiilor date de conducerea partidului, personal de secretar general al partidului, patosul cu adevărat revoluționar care a însuflețit și a caracterizat efortul întregului nostru popor. În această perioadă, în ciuda greutăților de deplasare, a timpului scurt de elaborare a reportajelor, considerăm că articolele publicate au fost de o înaltă ținută, că, mai mult ca niciodată, ele au răspuns dorinței firești de informare largă a cititorilor.

Toate acestea sînt dovada vie a înaltei conștiințe revoluționare a comuniștilor din redacție, care, sub conducerea biroului organizației de bază, au acționat ca un singur om, atît pentru onorarea exemplară a sarcinilor politice și profesionale, cît și pentru înlăturarea urmărilor seismului.

Desigur, starea de necesitate a încetat. Dar pentru noi, comuniștii de la „Scinteia“, încordarea voinei, mobilizarea tuturor resurselor publicistice continuă. Reflectarea în ziar a eforturilor de reconstrucție, acțiunile de întîmpinare a marilor evenimente ale anului — aniversarea centenarului Independenței de stat a României, Conferința Națională a partidului, precum și alte acțiuni de mare însemnătate, pe plan național, vor solicita eforturi sporite, un grad înalt de responsabilitate, din partea fiecărui membru de partid.

În același timp, vom acționa, mai bine decît pînă acum, prin mijloacele specifice presei, pentru înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru a ne ridica la înăl-

țimea sarcinii pe care partidul ne-a încredințat-o, de a contribui, alături de celelalte sectoare ale propagandei de partid, la formarea omului nou, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor.

Ca oameni ce se află permanent în miezul fierbinte al evenimentelor, comuniștii din redacția noastră sînt preocupați de îmbunătățirea continuă a muncii lor. Ne propunem în acest sens să dăm articolelor și reportajelor mai multă forță de pătrundere în conștiința maselor, mai multă vigoare, eficiență și spirit combativ.

Călăuzindu-se după indicațiile pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a dat presei, în expunerea la Congresul educației politice și al culturii socialiste, de a acorda mai multă atenție ridicării calității activității noastre, creșterii nivelului politic al articolelor, abordării mai aprofundate a problemelor, biroul organizației de bază a inițiat o serie de acțiuni menite să contribuie efectiv la îndeplinirea, de către întregul colectiv al „Scintei“, a sarcinilor încredințate de conducerea partidului. Unele dintre acestea au prins contur îndeosebi în urma discuțiilor ce au avut loc cu prilejul recentei adunări de dare de seamă și alegeri, ele fiind concretizate în obiective înscrise în hotărîrea adoptată de adunare.

Ce ne-am propus în acest sens? Pe primul plan al atenției biroului se va situa pregătirea ideologică a comuniștilor, însușirea creatoare a problemelor de fond ale politicii partidului nostru, ale concepției sale cu privire la evenimentele lumii contemporane. Considerînd că fără o solidă cultură politică, strădană noastră de a elabora articole puternice ancorate în realitate, pătrunse de spirit revoluționar nu va da rezultatele scontate, ne-am propus, printre obiectivele de primă importanță din planul nostru de activitate, îmbogățirea conținutului seminariilor organizate în cadrul învățămîntului politico-ideologic de partid, o cît mai bună frecvență și creștere a nivelului de pregătire al comuniștilor, participanți la dezbateri. În aceeași ordine de idei, se cere relevat și obiectivul, cuprins în plan, de a invita în redacție cadre cu munci de răspundere, activiști de partid, miniștri, personalități din diverse domenii de activitate, care să ne informeze despre tot ce e interesant și actual în sectorul în care își desfășoară

munca. Sîntem convinși că urmărind, cu consecvență, buna desfășurare a tuturor formelor de pregătire ideologică a comuniștilor din redacție vom contribui, implicit, la ridicarea nivelului politic al articolelor pe care aceștia le scriu, la mai buna orientare a acestora.

În ultima vreme beneficiem de un sistem de informare la cel mai înalt nivel: cu o strictă periodicitate ne sînt aduse la cunoștință temele prioritare ce trebuie abordate în paginile ziarului. Depinde numai de noi ca această informare să fie cît mai bine fructificată, într-o cît mai mare varietate de genuri și unghiuri de abordare a fenomenelor. De aceea, aș dori să înfățișez și cîteva dintre inițiativele biroului în direcția perfecționării pregătirii profesionale a redactorilor. Prin aceasta înțelegem o largă mișcare, în rîndul comuniștilor, pentru înlăturarea oricăror fenomene de rutină, de oboseală a gîndirii, de conservatorism. Am căutat și vom căuta, în continuare, formele organizatorice adecvate descătușării inițiativei, afirmării modalităților inedite de expresie, stimulării eforturilor pe care lucrătorii redacției noastre le fac pentru îmbunătățirea tematică a ziarului, pentru aducerea în paginile sale a vieții, în toată amploarea și complexitatea ei, a omului, cu problemele lui. Dînd curs numeroaselor propuneri ale comuniștilor de a facilita schimbul de experiență între redactorii diferitelor secții ale ziarului, biroul și-a propus să creeze cadrul propice acestui schimb. Astfel, redactorii secției economice și cei ai secției de reportaje și anchete au întreprins acțiuni publicistice comune. Scopul lor — elaborarea unor articole de actualitate despre industrie și oamenii ei, mai colorate, mai vii, pe cît se poate curățate de balastul tehnicismelor și al abuzului de cifre. Vom continua să organizăm asemenea acțiuni, precum și un șir de dezbateri cu colectivele fiecărei secții în parte, în care comuniștii să-și analizeze activitatea în spirit critic și autocritic, dînd glas, totodată, intențiilor de per-

fecționare a propriei activități, a colectivelor de muncă din care fac parte. Biroul va sprijini conducerea redacției în organizarea și buna desfășurare a plenarelor de redacție, în cadrul cărora se vor dezbate cele mai importante probleme cu care se confruntă colectivul redacțional într-o perioadă sau alta în organizarea muncii pe baze cît mai raționale.

Un accent deosebit punem pe îmbunătățirea contactelor noastre cu realitățile de pe teren. Desigur, nu este vorba de obișnuitele deplasări (deși sînt unele cadre care nu au făcut, de multă vreme, nici măcar asemenea deplasări), ci de crearea unor legături statornice cu oamenii, mai directe și, mai ales, mai profunde. Pornind de la cerința ca fiecare comunist din redacția noastră, indiferent de funcția sa, să meargă, în mod sistematic, pe teren, biroul, împreună cu secretariatul de redacție, a întocmit un grafic lunar al deplasărilor, și-și propune totodată să analizeze periodic eficiența acestor deplasări. Ne gîndim, în momentul de față, la o formă concretă de legare mai strînsă a fiecărui membru al redacției de un număr de unități economice, la activitatea cărora să participe, cu preocupările cărora să se identifice. O astfel de trainică legătură cu terenul va avea, desigur, ca urmare aducerea unui suflu proaspăt, de viață autentică în articolele noastre, le va face mai interesante, mai percutante.

Acestea sînt doar cîteva din problemele ce stau în fața noastră, a comuniștilor din redacția „Scînteii“, pentru a căror înfăptuire sîntem hotărîți să mobilizăm întreaga noastră putere de creație, priceperea și talentul gazetăresc. Îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe care ni le-a încredințat partidul este, pentru fiecare comunist, un titlu de cinste, de justificată mîndrie.

RODICA ȘERBAN

adjunct al secretarului biroului organizației de bază P.C.R.
a ziarului „Scînteia“

OBIECTIV CENTRAL — CALITATEA MUNCII

Ne-am propus ca, în acest an, calitatea muncii să constituie principalul obiectiv al activității organizației noastre de partid. 1977, ca atare, impune o asemenea opțiune. El are pentru poporul nostru multiple și profunde semnificații — pe plan istoric, politic, economic — reclamînd, firesc, o abordare distinctă, particulară. Este anul în care sărbătorim centenarul cuceririi Independenței de stat a României — aspirație născută odată cu oamenii acestor meleaguri; este anul de cinstită a memoriei țăranelor noștri căzuți, în urmă cu șapte decenii, pentru pîine și dreptate; este, deopotrivă, anul în care aniversăm trei decenii de la proclamarea Republicii, trei decenii de mari împliniri în România, de consolidare și potențare cu noi valențe și dimensiuni a independenței ei, a bunăstării noastre, de afirmare puternică, prestigioasă, a României în lume.

În dezvoltarea actuală a țării, 1977 este un an

hotărîtor al cincinalului revoluției tehnico-științifice, etapă de însemnătate deosebită pe calea realizării obiectivului strategic al partidului, formulat în documentele programatice ale Congresului al XI-lea: edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. În acest an va avea loc și Conferința Națională a partidului, care va dezbate și stabili noi măsuri în vederea accelerării mutațiilor calitativ-structurale din economie, ridicării în continuare a nivelului de trai al celor ce muncesc, înfloririi, pe toate planurile, a patriei noastre socialiste.

Pe plan internațional au loc, în acest an, importante evenimente înscrise în continuitatea proceselor pe linia soluționării unora din complexe probleme ce confruntă omenirea, a afirmării unor noi relații între state și instaurării unei noi ordini economice și politice în lume. Se vor desfășura lucră-

rile reuniunii de la Belgrad, consacrată analizării problemelor consolidării destinderii, securității și dezvoltării colaborării în Europa. Contextul politic actual oferă condiții favorabile rezolvării conflictului din Orientul Mijlociu. Dialogul internațional în legătură cu problemele economice a ajuns într-un punct în care nu mai pot fi eludate abordările concrete, trecerea de la principii la fapte în privința înaintării spre o nouă ordine economică internațională. Se impune o abordare frontală a dosarului dezarmării, în primul rând a celei nucleare. Este meritul partidului nostru de a fi orientat activitatea României în direcția participării efective la soluționarea acestor probleme ale vieții economice și politice internaționale, printr-o contribuție activă, amplu remarcată și apreciată în lume.

Toate acestea ridică în fața organizației de partid de la revista „Lumea”, ce se identifică, practic, cu întregul colectiv redacțional, exigențe sporite. Preocuparea noastră profesional-politică fundamentală este aceea de oglindire, în paginile revistei, a politicii externe a României socialiste, de explicare clară a resorturilor și direcțiilor de acțiune ale acesteia, de înfățișare a evenimentelor din lumea contemporană prin prisma analizelor și aprecierilor conținute în documentele de partid, în cuvântările și expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ținând seama de indicațiile cuprinse în programul politico-ideologic al partidului, organizația noastră de bază se mobilizează nu numai pentru a reuși să reflecte în mod cuprinzător politica externă românească, în datele și orientările sale fundamentale, ci și pentru o investigație adâncă a temeiurilor acesteia, a găsirii, în desfășurarea fenomenelor politice curente, de noi fapte și dovezi ce confirmă justetea analizelor și acțiunilor de politică externă românească, înfățișarea și explicarea audienței largi de care se bucură inițiativele României pe plan internațional, precum și pentru trezirea interesului cititorilor în direcția unei cunoașteri mai profunde a sensului revoluționar al politicii externe a partidului și statului nostru. Este vorba, în fapt, de amintit, la început, obiectiv — calitatea muncii. A înfățișa temeinic politica partidului, a găsi metodele cele mai adecvate pentru a oglindi fidel în paginile revistei locul și rolul țării noastre în lumea contemporană; a mobiliza energiile și capacitățile colectivului și a stimula o participare vie, dinamică la îmbogățirea conținutului tematic al revistei, la ridicarea nivelului său publicistic — iată sarcinile de mare răspundere spre a căror îndepli-

nire ne concentrăm, în acest an în mod deosebit, întreaga activitate. Dealtfel, având în vedere tocmai importanța acestor sarcini, un număr de adunări generale vor fi consacrate modului în care comuniștii apreciază aspecte felurite ale activității redacționale, ordinea de zi, stabilită în consens cu conducerea redacției, urmînd să aducă în discuție problemele ce s-au dovedit cele mai acute într-un moment sau altul al procesului de producție. Este, firește, necesară — și nu scăpăm din vedere acest fapt — o susținută muncă de educație politică și ideologică, în convingerea că succesele profesionale sînt, în primul rând, condiționate de creșterea continuă a nivelului de pregătire al redactorilor, de înțelegerea politică, atît a propriilor lor sarcini și răspunderi, cît și a fenomenelor despre care sînt chemați să scrie. În acest scop, ne propunem ca activitățile noastre — fie că este vorba de adunările generale, învățămîntul de partid, discuțiile individuale sau alte acțiuni preconizate — să contribuie la întărirea responsabilității comuniste, la sporirea combativității, a spiritului de inițiativă și dăruire. Arma criticii și autocriticii va constitui, în acest sens, o pirghie de cea mai mare importanță.

Adunarea generală a organizației noastre, din luna februarie, a pus pe ordinea de zi tocmai asemenea exigențe, dezbaterile subliniind hotărîrea comuniștilor de a-și spori eforturile, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce stau, în acest an, în fața revistei noastre.

În clipele grele ce ne încearcă în urma seismului din 4 martie, comuniștii organizației noastre, întregul colectiv redacțional răspund cu responsabilitate, cu deplină dăruire comunistă chemării conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a face totul, pe de o parte pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesional-politice ce ne revin, pe de altă parte pentru a ne alătura, cu toate forțele, eforturilor generale de înlăturare a urmărilor catastrofei și normalizare deplină a activității. Apariția la timp și în bune condiții a revistei noastre, ca și preocuparea de evidențiere în paginile sale, într-un mod specific profilului, a momentelor de profund patriotism pe care le străbate întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, reflectă, fără îndoială, capacitatea ridicată de mobilizare a colectivului.

VASILE CRIȘU
secretarul biroului organizației de bază
de la revista „Lumea“

PROMOVAREA SPIRITULUI REVOLUȚIONAR— PREOCUPARE PERMANENTĂ

Dacă am înțeles bine, tema acestui articol este astfel formulată: ce-și propune biroul organizației de partid pentru promovarea spiritului revoluționar și a inițiativei creatoare în redacția noastră, și, evident, în coloanele gazetei „Munca”. Răspunsul

ar putea să nu fie cel așteptat: nu ne propunem nimic special, nimic ieșit din comun, nimic deosebit. Pentru că noi — și acesta este spiritul întregii politici a partidului, izvorul forței transformatoare a poporului nostru — nu concepem că aceste coordo-

nate fundamentale ale presei, ale ziaristului comunist, pot rezulta dintr-o acțiune sau alta, dintr-o ședință, mai multe dezbateri etc. Sub semnul revoluției și al creației în gândire și acțiune se află întreaga noastră muncă.

Problema nu este, deci, de a începe acum o campanie pentru promovarea spiritului revoluționar. Problema fundamentală care ne preocupă este de a dezvolta această trăsătură, expresie a demnității, semn distinct și necesar al apartenenței noastre la această operă. Prin urmare vrem, aceasta este convingerea noastră, să părăsim ceea ce nu aparține prin definiție spiritului revoluționar: rutina, conservatorismul, șablonul, inerția, facilul, ignoranța, descriptivismul, lozinca fără conținut, cu alte cuvinte „scrisul” care se vrea reflectare a realității nemijlocite dar care este, în fapt, o deformare a realității, o copie a unei lumi care nu există. Ne vrem, deci, oameni ai acestui timp revoluționar care, cunoscând viața, oamenii, faptele lor, de o frumusețe exemplară, reliefată pregnant în vasta operă de edificare socialistă, aspirațiile, necazurile și bucuriile, eșecurile și erorile lor, să știm să le recompunem mai ales din unghiul de vedere al semnificațiilor pentru ceilalți. A trecut timpul — dacă cumva a existat — al simplei „arheologii jurnalistice” și, deopotrivă, al fotograficeii priviri a realității, din care nu răzbate viața. Mai vrem ca tot ceea ce încredințăm tiparului să poarte semnul responsabilității superioare, să exprime convingător și, într-un mod publicistic atractiv, efortul nostru neîntrerupt de autoperfecționare multilaterală. „Articolele de serviciu”, atât de sterpe, compromis adesea ziaristi buni, cu nume, dar, mai grav, compromis idei, principii, lozinci generoase și generatoare de îmbolduri în muncă, în creație. Noi vrem să adâncim profilul gazetei noastre, îndeosebi sub raportul abordării problematicei sindicatelor. Este cel puțin nefiresc să ne prezentăm în fața cititorilor cu articole care spun: „la aceasta a contribuit și sindicatul” sau „pe lângă această situație a trecut și președintele sindicatului”. Firește nu scriem chiar așa — eu am simplificat mult lucrurile — ne-am „perfecționat”, dar în esență, uneori, rar, este drept, gândim și scriem astfel. Ne mai propunem să fim mai deschiși în relațiile noastre, mai aspri în observațiile critice asupra lucrului făcut de noi și de colegii noștri, mai preocupați de îmbogățirea orizontului de cunoaștere, mai prieteni, mai productivi, mai mult pe teren, mai atenți față de tovarășii care bat la poarta profesiei de ziarist sau ar dori să bată și au motive certe s-o facă, dar nu o fac din timiditate, din modestie. Și pentru că dorim toate acestea, pentru că le vrem ca părți constitutive, intrinseci ale personalității și muncii ziaristului comunist și revoluționar, acționăm ferm. Avem o experiență valoroasă, o dezvoltăm, o îmbogățim. Biroul organizației de bază a reluat de data aceasta, în comun cu conducerea redacției, discuțiile cu comuniștii asupra modului în care înfăptuiesc Angajamentul solemn. Ele nu sînt și nu vor fi dialoguri uscat-moralizatoare, ci exigente analize, revoluționare în conținut, care să determine evaluarea exactă a aportului personal la îndeplinirea sarcinilor gazetei și, pe această bază, să asigure o creștere, îndeosebi calitativă, a muncii fiecăruia. Concomitent, vom introduce ca practică de partid obligatorie prezentarea de către comuniști a unor scurte rapoarte privind activitatea proprie. Misiunea biroului — și noi știm aceasta — este de mare răspundere.

Purtînd amprenta unui puternic spirit muncitoresc, autocritic și critic, aceste informări trebuie să se constituie în autentice căi de gândire și regîndire a muncii fiecăruia, în raport cu sarcinile și cu exigențele actuale și de perspectivă. Va fi pus în discuție tot ce nu ține de spiritul nostru de muncă revoluționar. Dorim, prin urmare, ca aceste dialoguri cu noi înșine, care forează profund în conștiința fiecăruia, să suscite un viu interes, să reprezinte un eficient schimb de experiență și de idei, să întrețină și să dezvolte un climat general de autoexigență și de autoperfecționare politică și profesională, etică și cultural-științifică. Ne propunem, de asemenea, în adunările generale lunare, dezbateri angajante, pe probleme majore, de conținut, ale muncii noastre vizînd adîncirea profilului gazetei, îmbogățirea conținutului de idei al articolelor, umanizarea acestora (nu printr-o simplă și ne semnificativă înșiruire de nume, nici printr-o formală și neselectivă punere cap la cap a opiniilor oamenilor în legătură cu o problemă sau alta, ci scriind cu suflet și luciditate despre oameni, despre faptele lor minunate). În centrul dezbaterilor adunărilor generale va sta și problema importantă a permanentizării legăturii cu viața, unii redactori, dar mai ales unii tovarăși cu munci de conducere la gazetă, continuînd să aibă un contact slab și întîmplător cu terenul, cu viața uzinelor și șantierelor, a instituțiilor de cultură ale sindicatelor etc. Creșterea productivității și a calității muncii noastre, ca și îmbunătățirea și diversificarea legăturilor cu colaboratorii, corespondenții și cititorii, au fost înscrise și ele în tematica viitoarelor adunări generale.

Un loc de frunte în activitatea biroului și a întregii organizații de bază îl va ocupa permanent îmbunătățirea conținutului învățămîntului de partid în sensul apropierii lui de viață, de problemele noastre specifice. Aceasta pentru că este cel puțin lipsită de sens simpla enunțare a unor teze, principii și idei de o deosebită însemnătate, fără a stabili exact cum vor fi ele reflectate în gazetă, astfel ca cei cărora ne adresăm să le înțeleagă bine, putînd astfel să le transpună în graiul faptelor de muncă.

Pentru că la puține zile după ce am trimis redacției acest articol am fost cu toții greu încercați de groaznicul seism, nu pot să nu adaug cîteva rînduri consemnînd contribuția noastră de gazetari comuniști în acele clipe în care țara întregă — la chemarea însuflețitoare a partidului — lupta zi și noapte pentru a înlătura consecințele dezastrului.

Pe lângă o preocupare firească de a reflecta în gazeta noastră participarea eroică a celor care s-au înscris din primele momente în acțiunile de salvare a vieților semenilor lor, pentru salvagardarea bunurilor social-culturale, organizația noastră a hotărît, în cadrul adunării generale, ca membrii redacției să subscrie la Contul 1977, contul omeniei, suma de 58 000 lei precum și să participe, prin muncă, la înlăturarea molozului din locurile afectate.

Iată, pe scurt, cum înțelegem noi, comuniștii de la „Munca”, să acționăm și să trăim în spirit revoluționar.

FLORIN PANTELIMONESCU
secretarul biroului organizației de bază
de la gazeta „Munca”

DE LA DEZBATERE LA ACȚIUNE

Noul birou al organizației de bază a pornit la muncă avînd ca punct de plecare experiența deja acumulată pe parcursul mai multor ani. Avem drept ghid hotărîrea adoptată de adunarea generală, la îmbogățirea căreia și-au adus contribuția, prin propunerile lor, majoritatea comuniștilor care au luat cuvîntul.

Făcînd o retrospectivă asupra activității politico-educative și profesionale desfășurate în redacție, adunarea generală a organizației de bază pentru dare de seamă și alegeri a apreciat rezultatele bune obținute pe această linie și a reliefat, în acest cadru, dorința și hotărîrea comuniștilor de a face totul pentru ca ziarul „Înainte” să răspundă cît mai bine cerințelor puse de partid în fața presei, pentru ca în paginile lui să-și găsească loc, cu și mai multă pregnanță, spiritul revoluționar. Obiectivele ce ne stau în față se desprind clar din sarcinile pe care partidul le-a trasat presei, în actuala etapă. **„Ziariștii presei noastre comuniste — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste — trebuie să fie animați de un puternic simț partinic, de dorința arzătoare de a contribui prin scrisul lor la progresul general al societății noastre, la împlinirea marii opere de edificare a socialismului și comunismului în România. Noi combatem rutina și spiritul funcționăresc în orice domeniu al activității — și cu atît mai mult în domeniul presei care, prin excelență, trebuie să aibă un caracter creator, să fie promotoare a tot ceea ce este nou, înaintat în viața socială, servind mersul înainte, neîntrerupt, al societății noastre”.**

În spiritul acestor indicații și al prevederilor din Programul de măsuri adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, organizația noastră de bază va acționa perseverent în direcția perfecționării neîntrerupte a calității muncii colectivului redacțional, a activității noastre de gazetari comuniști. Printre altele, în această privință avem în vedere organizarea unui ciclu de dezbateri pe teme politico-profesionale, etico-morale, în adunările de partid, în ședințe ale colegiului și în cele ale grupei sindicale și chiar într-un cadru mai restrîns. Biroul organizației și-a propus să stimuleze larg inițiativa comuniștilor, menită să depășească substanțial tiparele, să dea cale liberă noului în munca publicistică. Discuțiile individuale pe care biroul organizației de bază le poartă lunar cu cîte doi, trei comuniști au în vedere tocmai stimularea eforturilor acestora pentru promovarea a ceea ce este înaintat, combaterea manifestărilor rutiniere, șablonarde ce-și mai găsesc uneori loc în activitatea profesională, dar și

în stilul de muncă al biroului organizației de bază, al colegiului de redacție.

Între obiectivele ce figurează pe agenda noastră de lucru se află, la loc de frunte, ridicarea în continuare a nivelului publicistic, a conținutului de idei al materialelor pe care fiecare redactor le dă spre publicare. Ca acțiuni practice pentru atingerea acestui țel avem, desigur, în vedere în primul rînd studierea și cunoașterea temeinică, de către fiecare lucrător al redacției, a documentelor de partid, a legilor, îmbogățirea cunoștințelor lui politico-ideologice și profesionale. Vom continua să inițiem dezbateri, fie în plen, fie pe rubrici, pe marginea documentelor de partid și de stat, a cuvîntărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, imediat după apariția lor, astfel încît prevederile acestora să fie însușite cu operativitate, să putem desprinde din ele sarcinile concrete, specifice județului Dolj, activității noastre publicistice. De asemenea, dezbaterile în cadrul învățămîntului de partid vor fi mai puternic ancorate în realitățile redacției, ale problematicii planurilor redacționale. Aceasta va ajuta, în mod sigur, la abordarea mai competentă și într-un spirit de principialitate revoluționară a problematicii vieții economico-sociale și spirituale a Doljului. Totodată, ne-am propus să insistăm asupra unei temeinice predocumentări în redacție și a documentării pe teren de către fiecare redactor, în legătură cu tema ce urmează să o abordeze, a investigației mai aprofundate a realităților, astfel încît consistența și puterea de convingere a scrisului nostru să crească în mod continuu. Dealtfel, legătura redactorilor noștri cu viața, cu activitatea și preocupările majore ale organizațiilor de partid și de stat, ale colectivelor de oameni ai muncii din industrie și agricultură, din sectorul cultural-educativ, va face și obiectul uneia din viitoarele adunări generale ale organizației de bază.

Un alt important obiectiv ce concentrează preocupările organizației de bază a ziarului nostru este întărirea spiritului de partid, a combativității revoluționare a colectivului în activitatea de elaborare a articolelor, pentru creșterea eficienței ziarului ca tribună a opiniei publice, ca instrument de cunoaștere și dezbateri a problematicii cu care este confruntat Comitetul județean de partid, pentru generalizarea experienței valoroase a colectivelor fruntașe din diverse domenii, precum și combaterea neajunsurilor. Astfel, vom supune dezbaterii, în adunări de partid, probleme cum sînt: spiritul de responsabilitate al redactorilor față de îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesionale și politice specifice nouă, calitatea muncii comuniste-

lor în lumina Codului principiilor și normelor eticii și echității socialiste, utilizarea curajoasă a criticii și autocriticii.

Adunarea de alegeri a reliefat încă o dată cât de important și necesar este să milităm perseverent pentru promovarea în paginile ziarului a unui spirit de combativitate revoluționară. De aici, necesitatea de a acționa și în viitor pentru ca articolele publicate să fie întemeiate pe cunoașterea întocmai a realităților, a cauzelor care provoacă unele neajunsuri, fiindcă numai astfel ziarul poate să ajute în mod real la îndreptarea lipsurilor.

Paleta destul de bogată a preocupărilor biroului, a întregii noastre organizații de bază o vom materializa, așa cum am făcut-o și pînă acum, numai printr-o strînsă conlucrare cu comuniștii din colegiu, cu conducerea redacției.

O experiență pe care ne propunem s-o amplificăm este ancorarea, implantarea directă, efectivă, ca adevărați activiști de partid, a tuturor lucrătorilor ziarului în activitatea politică și socială a județului. Toți redactorii noștri participă în prezent la viața cabinetului județean pentru activitatea ideologică și politico-educativă, ca lectori ai Comitetului județean de partid, acordînd sprijin concret comitetelor de partid din toate comunele în munca de propagandă, în perfecționarea muncii politico-educative, precum și editării unui număr de 14 reviste școlare. Ne străduim să determinăm pe fiecare redactor să se simtă implicat permanent, în toate situațiile, ca un adevărat ziarist comunist, ca activist de partid, militant neobosit pentru înfăptuirea exemplară a politicii partidului nostru.

În condițiile deosebite create în urma dezastrului cutremur, comuniștii au activat cu multă dăruire pentru sporirea aportului ziarului la aplicarea măsurilor inițiate de conducerea partidului și statului privind grabnica revenire la normal a întregii activități economico-sociale. La numai

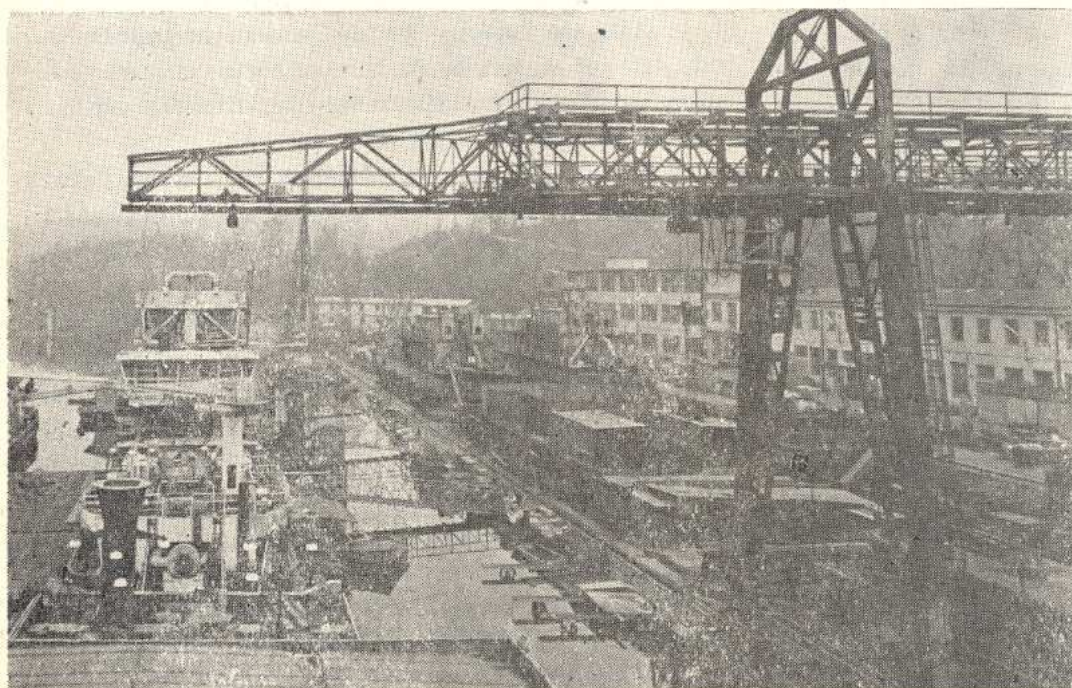
cîteva minute după nefastul cutremur, conducerea ziarului și cea mai mare parte a redactorilor s-au aflat în tipografie sau la redacție. Depășind condițiile grele pricinuite de avarierea gravă a întreprinderii poligrafice și a sediului redacției, ziarul a apărut a doua zi la ora 9, publicînd Decretul prezidențial, precum și un comunicat local privind primul bilanț al efectelor seismului la Craiova. În cursul zilei de 5 martie și în cele ce au urmat, colectivul de redacție s-a aflat continuu la datorie și a acționat cu fermitate pentru informarea cetățenilor și mobilizarea lor organizată, în vederea înlăturării cât mai operative a efectelor cutremurului.

În coloanele cotidianului au fost oglindite, prin pagini speciale, cele mai înălțătoare fapte de muncă, de eroism și conștiință patriotică a echipelor de intervenție, alcătuite din militari, tineri, cetățeni din municipiu. Conducerea redacției și biroul organizației de partid au inițiat operativ măsuri de reflectare în coloanele ziarului a activității celor ce lucrează la refacerea fondului de locuințe, la punerea în funcțiune a unităților industriale, la sporirea producției, dînd astfel un sprijin efectiv acțiunilor întreprinse de Comitetul județean de partid pentru înlăturarea efectelor cutremurului, normalizarea grabnică a vieții economice și sociale în toate localitățile din această parte a țării, greu lovită de seism.

Intrucît sediul redacției a suferit serioase avarii, mai ales în interior, s-au format echipe din membrii colectivului care au lucrat după program, pe acoperișul clădirii, la repararea stricăciunilor, la îndepărtarea operativă a molozului din birouri și de pe culoare, din împrejurimile imobilului.

Cu aceeași dăruire vom munci în continuare pînă la ștergerea definitivă a urmelor cutremurului.

ION VRĂJITORU
secretarul biroului organizației de bază
de la ziarul „Înainte“-Dolj

Grafică industrială

CONTINUITATE ȘI PERFECȚIONARE

Am fost invitați să răspundem la întrebarea: „Ce-și propune pentru perioada imediat următoare noul birou al organizației de partid?” Cred că, înainte de a formula obiectivele muncii noastre, între care esențiale dorim să fie stimularea inițiativei creatoare a redactorilor, crearea tuturor premiselor pentru a se instaura în redacție un climat de rodnică căutare novatoare, înainte, deci, de aceasta, se cuvine să spunem că trei din cinci tovarăși, deci majoritatea celor ce compun noul birou au fost realeși în funcțiile respective. Am subliniat acest fapt în ideea de a evidenția continuitatea preocupărilor biroului organizației noastre de partid pentru consolidarea spiritului de emulație, pentru încurajarea tuturor ideilor care, aplicate, pot determina prefaceri pozitive, o mai mare responsabilitate în a îndeplini sarcinile pe care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le pune în fața presei, de a îmbunătăți conținutul și grafica ziarului nostru.

„De unde atâtea idei...?” — ar putea zimbi malițios vreun coleg, mult prea convins, rutinat-convins, aș zice, de faptul că presa se scrie din vremea lui Gutenberg, că astăzi... spațiul este acela care este... În ceea ce ne privește, nu de noi idei ducem lipsă; le-am descoperit printr-un sporit efort de concentrare, de sondare a noi posibilități de expresie publicistică, dar mai ales, analizându-ne într-un spirit critic, intransigent munca, întrebându-ne mereu și mereu: „Ce-am adus nou în ziar în ultima perioadă, în ultimele zile?” Iar atunci când răspunsul pe care ni l-am dat a putut fi unul satisfăcător, n-am ezitat să adresăm aceeași întrebare și vecinului de birou, celorlalți comuniști din redacție.

În adunările generale de partid în care comuniștii din diversele secții ale ziarului au raportat despre modul cum muncesc concret pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, s-a dezbătut temeinic, la obiect, contribuția fiecăruia la construirea „bugetului de nou” al ziarului nostru, pentru ca cititorul să găsească mereu și mereu ceva nou în ziarul „Dobrogea nouă” și în suplimentul său estival, cotidianul „Litoral”.

Și insistența biroului nu a fost zadarnică. Au apărut rubrici noi, de mare eficiență, cu un cert ecou în rîndul cititorilor. În special redactorii din secția „economia industriei și agriculturii” s-au remarcat prin câteva interesante acțiuni de presă cum au fost cele intitulate: „Productivitatea muncii — în fiecare întreprindere un procent peste plan”, „Pămîntul — nici o palmă scoasă din circuitul agricol; fiecare brazdă să rodească mai mult!” Și în domeniile „vieții interne de partid, tineret, cultură-învățămînt” au apărut noi modalități de abordare ziaristică a problematicii respective, noi rubrici: „Să dai cît poți, să poți cît cere țara!”, „Ex-temporal etic” și altele.

În primăvara anului trecut, înaintea apariției suplimentului „Litoral”, ediția 1976, am organizat o acțiune, cu ecou în rîndul redactorilor și colaboratorilor ziarului, pentru „colectarea” de propuneri, sugestii și soluții de îmbunătățire a acestui coti-

dian cu profil aparte. În luna octombrie, în adunarea generală de partid am analizat amănunțit rezultatele muncii de peste vară, diferențiind ceea ce am făcut bine, de ceea ce n-am făcut bine, stabilind „planul de bătaie” pentru ediția 1977. Vrem să facem acest ziar mai interesant, mai atractiv, dar și funcțional, mai căutat de toți cei care ne vizitează, români și străini! Iată de ce îndrăznim să cerem opinii în acest sens chiar și de la dumneavoastră, stimați colegi care lecturați aceste rînduri.

Apariția Programului de măsuri privind aplicarea în viață a hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste, declanșarea Festivalului național „Cîntarea României” au presupus o abordare tematică nouă, superioară. În afara rubricilor permanente „Veniți cu noi la căminul cultural”, „Oamenii muncii — oamenii creației”, redactorii ziarului au scris pagini volante și speciale privind creația științifică și tehnică, activitatea cultural-artistică, activitatea pionierilor și școlărilor etc.

Biroul organizației de bază urmărește îndeaproape modul cum ne îndeplinim datoria de a efectua o muncă politică concretă; astăzi, integrîndu-se în munca de activist de partid, fiecare din redactorii ziarului răspunde de buna funcționare a unor stații de radioficare din comunele județului, precum și de funcționalitatea propagandei vizuale din localitățile respective. Și primele rezultate sînt deosebit de rodnice.

Din primele momente ale dramaticei nopți de 4 martie 1977, comuniștii din organizația noastră au probat devotamentul necondiționat față de cauza partidului răspunzînd apelului de a fi prezenți în primele rînduri ale luptei pentru refacerea bunurilor distruse, alături de activiștii de partid și de toți ceilalți oameni ai muncii. Duminicile noastre, duminici în haine de lucru, ca și toate zilele ce s-au scurs pînă acum, ne-au găsit pe șantierele și ogoarele județului spre a fi cronicari ai minunatelor fapte de eroism în muncă, fapte care neîndoielnic vor fi înscrise cu litere de foc în istoria devenirii socialiste și comuniste a patriei.

Pentru perioada imediat următoare am hotărît ca în cadrul adunărilor generale de partid să supunem analizei comuniștilor modul cum tratăm și cum abordăm în continuare Festivalul național „Cîntarea României” și marile evenimente pe care le aniversază țara în acest an. Intenționăm, de asemenea, să organizăm o dezbateră asupra graficii ziarului nostru (în adunarea generală de partid din luna aprilie). De asemenea, fiecare comunist va raporta în adunarea generală despre modul cum muncește pentru a-și îndeplini exemplar sarcinile profesionale și politice, cum contribuie la „zestrea” de nou a ziarului.

Iată, dar, cîteva repere ale modului în care biroul organizației de bază al ziarului „Dobrogea nouă” realizează unul din obiectivele principale din planul său de muncă: stimularea inițiativei creatoare.

CONSTANTIN ISMĂILEANU
secretarul biroului organizației de partid
a ziarului „Dobrogea nouă”

CHIPUL OMULUI NOU REFLECTAT IN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIZIUNE

La sfârșitul lunii februarie, Consiliul Ziariștilor și redacția revistei „Presa noastră” au organizat o masă rotundă cu tema: Chipul omului nou reflectat în presă, la radio și televiziune.

La scurt timp după data acestei dezbateri, poporul nostru a fost confruntat cu dramaticele momente provocate de seismul de la 4 martie — nedorit prilej de verificare a unor concepții, atitudini, de transformări și împliniri în planul conștiinței și al faptei.

Pentru afirmarea trăsăturilor morale ale omului nou, ale comunistului, ale făuritorului bunurilor materiale și spirituale nu este nevoie, desigur, de un eveniment de excepție, ele reies cu pregnanță în procesul muncii, în activitatea socială, în viața de familie, desfășurate în condițiile obișnuite, de fiecare zi. Ar fi fost însă imposibil ca, vorbind despre omul zilelor noastre, să trecem cu vederea examenul de dăruire, de eroism pe care toți cetățenii patriei, în frunte cu comuniștii, l-au dat pentru salvarea de vieți și bunuri materiale, pentru intrarea cât mai grabnică în funcțiune a întreprinderilor avariate, pentru ca viața și activitatea noastră să reintre în făgașurile normale.

Am rugat, deci, pe participanții la masa noastră rotundă să-și revadă, să completeze textul intervențiilor susținute atunci.

CEI CE-ȘI FAC MAI MULT DECÂT DATORIA

Vorbim despre modalitățile publicistice de oglindire a chipului omului nou în presă și la radio-televiziune, într-un moment în care Capitala, țara întreagă a apelat din nou la conștiința, curajul, tenacitatea, spiritul de sacrificiu, eroismul și patriotismul oamenilor săi — bărbați și femei, tineri și vîrstnici, mobilizîndu-i din nou într-un eroic efort pentru depășirea stării grave în care ne-a adus cutremurul de la 4 martie. Ca și inundațiile din 1970 și 1975, această tristă împrejurare a constituit proba de foc a unității noastre socialiste în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, solidaritatea și profundul umanism al poporului român, sensibilitatea sufletească, generozitatea sa. Iată, așadar, calitățile umane care consider eu că îl definesc, trebuie să-l definească pe omul nou, omul societății noastre noi, crescut, format, educat de partidul comunist, la care trebuie să ne raportăm în discuția noastră și pe care, de altfel, îl căutăm în reportajele noastre pentru a-l oferi ca model, ca argument. Re-

venind la momentul 4 martie, la zilele care au urmat seismului, repet, consider că a fost un nedorit prilej de afirmare plenară a omului nou, a calităților sale, începînd cu lupta pentru salvarea oamenilor și terminînd cu lupta pentru recuperarea pierderilor în economie, printr-o muncă încordată de zile și nopți, prin renunțarea la unele zile de odihnă în folosul muncii, prin prelungirea schimburilor în întreprinderi, pe șantiere etc.

Dar, se înțelege, nu era și nu este nevoie de un cataclism pentru afirmarea trăsăturilor morale ale omului nou, ale comunistului, ale patriotului. Pentru că aceste calități ies pregnant la iveală, se remarcă de la sine, zi de zi, la fiecare loc de muncă, în împrejurările obișnuite ale muncii, ale vieții sociale, ale vieții de familie. Noi avem doar datoria să-i descoperim pe acești oameni și să-i prezentăm convingător, sincer și frumos cititorilor noștri, radio-ascultătorilor sau telespectatorilor. E grea, e ușoară misiunea noastră de reporteri? E o întrebare la care uneori se răs-

punde nepermis de superficial. Mulți — și din păcate chiar lucrători ai domeniului nostru — socotesc că nu e nimic mai simplu decît să te deplasezi într-o uzină sau într-o cooperativă agricolă de producție, pe un șantier sau într-un institut de cercetări, să stai de vorbă cu directorul sau secretarul de partid și ei să-ți pună pe tavă zeci de exemple de oameni cu trăsăturile tipice ale omului nou. Desigur, în descoperirea exemplurilor de care avem nevoie trebuie să pornim de la sursele autorizate, cu toate că poți ajunge, deseori întîmplător, la omul-erou, omul cu virtuți alese. Dar problema este nu nominalizarea subiectului, ci demonstrarea calităților lui. Aici intervine măiestria reporterului de a sesiza ceea ce este spectaculos în sensul frumos și omenesc al cuvîntului, ceea ce particularizează și aduce în față omul despre care ne-am propus să scriem. Faptul că un muncitor, un inginer, un profesor etc. își fac întocmai datoria la locul lor de muncă este foarte bine, înseamnă că ei își justifică retribuția pe care o primesc. Or, oameni care și-au făcut datoria au fost și vor fi întotdeauna; ei reprezintă majoritatea. Toată cinstea, tot respectul pentru ei. Reporterul trebuie să-și facă și el datoria, iar datoria

lui este de a face, prin intermediul presei, educație. De aceea mă interesează, în primul rând, acei oameni care depășesc condiția simplei datorii și se remarcă printr-un plus de ceva: de curaj, de pasiune, de dăruire, de talent, de tenacitate, de omenie, de spirit de sacrificiu. Numai cu aceste exemple, cu aceste argumente pot demonstra calitățile omului nou, îl pot oferi ca model educativ. Vrem să cultivăm la tineri bărbăția? Trebuie să le oferim cât mai multe și mai frumoase exemple de bărbăție. Lupta pentru înlăturarea consecințelor cutremurului a fost dusă și se duce în continuare de sute de mii și milioane de oameni. Majoritatea lor zdrobitoare își fac pe deplin datoria. Acest lucru se știe. Eu am preferat să scriu, însă, printre altele, despre doi tineri ostași dintr-o companie de pompieri — Ioan Pop și Luis Soptireanu — care după o zi și o noapte de eforturi istovitoare la un punct de lucru din Capitală au cerut, au insistat, l-au implorat pe comandantul lor să rămână mai departe în acțiune pentru a contribui la salvarea unor vieți. Comandantul avea cu cine să-i înlocuiască, dar nu le putea refuza o atît de omenească dorință. A doua zi ei au cerut iarăși prelungirea misiunii. Aveau un argument mai mult: cunosc mai bine decît cei care le-ar lua locul caracteristicile obiectivului la care lucraseră, pot fi mult mai eficienți. Așa și era. Cu cîte o oră, două de odihnă în cabina mașinii lor, cei doi tineri comuniști au stat în linia de foc — ca să folosesc această metaforă — a bătăliei pentru salvarea oamenilor și bunurilor lor. Prin faptele lor ei sînt incomparabil mai convingători decît cei care au stat cîte opt ore pe zi în post, cu toate că și ei și-au făcut datoria. Găsind omul, cu faptele lui alese, urmează a doua și, firește, cea mai dificilă treabă: prezentarea lui la modul cel mai interesant, în presă, la radio sau la televiziune. În așa fel ca cititorul sau telespectatorul să-l urmărească, cum se spune, cu sufletul la gură, ba, mai mult, să dorească să-i semene. Fără îndoială, pentru a ajunge la acest rezultat sînt extrem de multe căi, modalități publicistice. Eu cred că trebuie să începem cu începutul, adică cu titlul. Reportajele din presa noastră suferă deseori

de slăbiciunea unor titluri care nu îndeamnă la citit, care îți taie din start interesul pentru articolul respectiv, chiar dacă acest articol e bine scris. Nu se pot da rețete pentru titluri. Dar ele trebuie să aibă calitatea de a incita, de a stîrni curiozitatea, de a te obliga într-un fel să parcurgi textul. Sobru, decent, clar, omenesc, iată cîteva din atributele pe care consider că trebuie să le îndeplinească titlul unui reportaj. Emisiunea, de fapt ancheta lui Ion Sava — după opinia mea unul dintre cei mai valoroși reporteri ai televiziunii noastre, valoroși tocmai prin sobrietatea, decența, sinceritatea și omenescul, simplitatea și modestia cu care „operează“, pe care le impune în relația reporterului cu cei despre care vrea să vorbească, cu cei cu care stă de vorbă în reportajele sale, refuzînd poezia fadă, convenționalismul și prețiozitatea care din păcate mai abundă în unele reportaje — ancheta lui, zic, intitulată „Al șaselea simț“, mă îndemna s-o urmăresc încă de la

titlul de pe generic. Care este al șaselea simț? Bunul simț! Cum, în ce împrejurări își dezvăluie oamenii bunul simț — cei care îl au — dar, mai ales, unde duce lipsa de bun simț? Reporterul răspunde magistral la aceste fi-rești întrebări, prin exemplele aduse pe micul ecran.

Unui titlu bun trebuie să-i urmeze un text bun. Altfel n-am făcut nimic. Iar textul reportajului care prezintă chipul omului nou trebuie, consider eu, să respecte și el niște reguli. Să fie destul de scurt, rezumîndu-se la esențialul care poate accentua trăsăturile de caracter ale eroului, la acele date și fapte care îi pot dimensiona exact profilul moral, care să-l aducă în față ca om al zilelor noastre, legat prin trup și suflet de idealul socialist și comunist al patriei. Fiecare reportaj care își propune oglindirea chipului omului nou trebuie să fie un frumos și convingător mod de educație a cititorului.

ROMULUS LAL
„Scinteia tineretului“

foto: Radu CONSTANTINESCU

SĂ NU ALERGĂM DUPĂ CAZURILE EXTREME

Pentru a discuta despre modul în care presa tratează problema „omului nou“ cred că e nevoie totuși să vedem ce înțelegem noi prin „om nou“. Desigur, nu este vorba de a găsi o definiție, ci a preciza despre ce anume scriem. După părerea mea ar trebui să tratăm în special **trăsăturile** omului nou... Pentru că ar fi o greșeală să încercăm o triere de genul „ăsta-i om nou, ăsta-i vechi“, ca și cum am sorta niște bucăți de minereu. (În paranteză fie spus, nici acolo nu se prea mai poate face o asemenea sortare, dovadă că bucățile de rocă din așa-numitele „minereuri sărace“ s-au dovedit pînă la urmă deosebit de folositoare, cantitățile mici de substanțe utile din ele, puține, e adevărat, dar existente, fiind în prezent utilizate). Și atunci, cum să facem o asemenea triere cu oamenii? Nu pot fi de acord cu opinia exprimată de unii colegi, anume că om nou este numai cel ce face ceva ieșit din comun. Cum nu pot accepta nici cealaltă extremă, că oricine vine la timp la lucru, își realizează sarcinile de producție și are o viață de familie „fără probleme“ este un om nou. Pentru că un asemenea om, cum surprindea excelent într-un reportaj colegul meu Zidăriță, se dovedea indiferent la necazurile tovarășilor de muncă, nu-i păsa dacă cel de lângă el nu-și făcea planul sau dădea rebuturi...

M-aș opri la cazul cascadorilor, acești băieți care s-au dovedit extraordinari în zilele de după cutremur. Îi știu bine și știu că nu

erau deloc niște „sfînți“, aveau și ei destule păcate, mai mari sau mai mici. Și totuși acești oameni, care făceau o serie de pozne, au dovedit că au un fond excepțional și că sub aspectul lor aparent ușuratic se ascund mari resurse de umanism, o sensibilitate deosebită. Și nu numai cascadorii, ci mii și mii de alți oameni care, deși nu și-au riscat viața lor pentru salvarea altor vieți de sub ruine, s-au comportat exemplar la locul lor de muncă, s-au dovedit demni de titlul de om nou.

Nu întotdeauna însă ne găsim în situații de excepție — și nici nu sînt de dorit asemenea situații — astfel că după opinia mea datoria gazetarului comunist este de a prezenta prin forme publicistice adecvate, cit mai originale, trăsăturile esențiale, definitorii, ale omului nou, în condiții obișnuite, normale.

Oricum, eu cred că majoritatea covârșitoare a cetățenilor României socialiste de azi întrunesc asemenea trăsături — desigur unii dintre ei mai mult și într-o măsură mai mare — și pornind de la această idee, consider că ceea ce ne revine nouă este căutarea celor mai convingătoare, mai veridice moduri de a evidenția concret aceste trăsături, de a stimula marea masă a cetățenilor adulți, a tineretului, a copiilor, în însușirea, în aplicarea practică, în tot ceea ce întreprind, a principiilor pe care codul eticii comuniste le definește în mod clar.

MARIAN DUMITRESCU
„România liberă“

ADEVĂRATUL EROISM ESTE SOBRU, FIRESC, FĂRĂ OSTENTAȚIE

Între recenta consfătuire colegială organizată de „Presa noastră“ și momentul cînd se pregătea pentru tipar cuvîntul participanților s-au iscat, în vreme, secunde, infinitele secunde ale cutremurului; între consfătuirea aceea din clădirea de pe Bd. Republicii, la cîțiva metri de locul

acum viran, unde pînă mai ieri se înălța un bloc cu multe etaje și momentul de față, cînd reluăm în scris discuțiile noastre, s-a derulat un timp de neasemuite trăiri umane, cetățenești și... profesionale. Este, așadar, firesc să regîndim cuvîntul nostru de atunci, dinainte de...

Discutasem despre omul nou, crescut în spiritul societății noastre socialiste și prezentarea sa în coloanele presei, la radio și televiziune. Am relatat noi toți cite ceva din experiența de reporter, ne-am aprobat, ne-am completat, ne-am contrazis... (Ce mult a trecut de atunci! — încerc sentimentul). Reiau firul a ceea ce spuneam atunci... nu susținînd o idee a unuia dintre participanți sau contestînd o alta, cum făcusem, ci evocînd (cu ajutorul unor file scrise de atunci incoace în carnetul de reporter militar) citeva argumente care definesc, după părerea mea, ideea de om nou, spiritul de bărbăție și de dăruire. Argumente vii, care ni s-au relevat pe munții de moloz și care, multe, foarte multe dintre ele, purtau — cine nu știe? — haine ostășești.

...Erau amîndoi într-un salon la Spitalul militar. Cel salvat după multe ore cumplite sub dărîmături, vorbea cu tînărul de pe patul vecin, dar evita să evoce drama pe care o trăise, ca nu cumva să răscolească în sufletul acestuia cine știe ce amintiri. Știa că acel băiat a fost supus unei intervenții chirurgicale. Dar după un timp a povestit totuși că fusese salvat de un ostaș, cu eforturi supraomenești, care...

Care, avea să afle, era chiar cel din patul vecin. Ostașul se rănise în timp ce se străduia să-l salveze.

— De ce nu mi-ai spus?

Nu i-a spus. Adevăratul eroism este sobru, firesc, fără ostentație.

Un alt ostaș, pe nume Acasandrei — lucrase două ore strecurat sub un planșeu gata-gata să-l strivească, a salvat o femeie, apoi, în zilele următoare a căutat-o la spital, bucurîndu-se de însănătoșirea ei. Fruntașul Bolohan, un alt oștean, a plecat din infirmeria unității, cu temperatură, și a mers în seara lui 4 martie direct la „O.D. 16“ de pe Bd. Armata Poporului; a acționat cu curaj eroic și abia dimineața, după ore și ore de muncă, a cerut și i s-a dat un răgaz să dea o fugă pînă în Colentina, să vadă ce și cum e cu locuința mamei. Un activist de partid din armată, maiorul Petru Goia, a muncit la „Scala“, apoi pe Rosetti, literalmente pînă a căzut din picioare, epuizat. Soldatul Mosang — despre care am avut cîntea să scriu în „Scînteia“ — a căzut la datorie, jertfindu-și viața tînără și ge-

neroasă pentru a salva bunuri de mare preț ale țării.

Nu continui să citez fapte din rapoartele și comunicatele de pe frontul solidarității și omeniei, toți colegii mei de profesie au consemnat la rîndul lor zeci și zeci de acte de aceeași frumusețe morală. Dar vreau să mărturisesc marea mîndrie care mă încearcă, eu însumi fiind ostaș, pentru faptul că, împreună cu întregul popor, armata și-a reconfirmat statutul și profilul social de școală a curajului, a vitejiei, a solidarității umane de tip socialist, de înaltă școală a patriotismului și a edificării omului înaintat, așa cum cere partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comandantul suprem al forțelor armate.

Cum să înfățișăm convingător pe oamenii noi, educați de partid — a fost subiectul dezbaterilor noastre inițiate de revistă. Să-i înfățișăm așa cum sînt ei, ne îndeamnă o dată mai mult acest moment eroic. Să învățăm a-i vedea, și a-i recunoaște, ne propunem noi, cei de la ziarul „Apărarea patriei“, pentru că ei, cei ce știu să fie eroi cînd clipa le-o cere, sînt printre noi.

Cînd scriu aceste rînduri, comuniștii din redacția noastră se pregătesc pentru adunarea de partid. Pe ordinea de zi — tocmai sarcinile noastre de a oglindi chipul omului nou, apelînd la experiența îmbogățită de zilele aspre prin care a trecut țara, poporul, armata. Îmi îngădui să detașez o idee din raportul nostru: în actele de dirzenie și curaj, nenumărate, ale cetățenilor patriei — între care și ostașii țării — trăia, se manifesta la înaltă tensiune educația de partid, conștiința socialistă. Și era în aceste acte ceva și din scrisul nostru, al gazetariilor comuniști, care răspindim de ani și decenii cuvîntul partidului, morala de partid. Ar fi o falsă modestie să trecem sub tăcere aceasta, și n-o putem face pentru că noi credem în ceea ce așternem pe hirtie; sînt convingeri, idei, sentimente generoase, comuniste și umane, ce încolțesc în conștiințele și inimile în care le conștinăm.

Cum să scriem despre omul nou și înaintat al societății noastre socialiste? Să scriem crezînd ferm în adevărul că milioanele de oameni ai României de azi sînt NOI și INAINȚAȚI, capabili de a fi dirzi și neînfricați și chiar eroici și crezînd în forța educativă, mobilizatoare a reportajelor, articolelor, eseurilor, informațiilor pe care le scriem.

Tot ce a fost dăruire în aceste zile aspre probează uriașele resurse morale ale poporului nostru condus de partid, puterea de înrîurire a educației comuniste ai

cărei purtători sîntem și noi, ziaristi — activiști de partid.

col. L. TARCO
„Apărarea patriei“

LA LOCUL DE MUNCĂ, ÎN VIAȚA DE FAMILIE, ÎN SOCIETATE

De multe ori, vorbind și scriind despre omul nou, sîntem tentați să uităm că fiecare epocă istorică a avut purtători ai progresului, pe planul ideilor și al faptelor. Important este să definim omul nou al timpului nostru, idealurile societății noastre, scopurile acestei societăți.

S-a discutat în cadrul reuniunii noastre despre valoarea deosebită a documentării și, într-adevăr, de aceasta depinde modul de a prelucra materialul, modul de a prezenta faptele. Atît din experiența proprie cît și din experiența colegilor, pentru că vorbim mult despre asta, pot afirma că, uneori, e destul de greu să găsești eroul reportajului, să descoperi calități deosebite sub aparențe uneori ne semnificative. Trebuie să discuți cu foarte mulți oameni, și cu comitetul de partid și cu conducerea sindicatului, cu șefii de unitate ș.a.m.d. Dar experiența arată că în momentul cînd reușești să vorbești cu acest om într-un mod mai degajat, deloc protocolar, poți să-l cunoști într-adevăr, să ai o imagine nefalsificată. Omul vorbește altfel într-un birou, spune de multe ori niște generalități din care nu poți să reții aproape nimic. Eu, cel puțin, caut mereu să stau de vorbă cu oamenii în afara locului lor de muncă, acasă, în familie, sau în oraș, și să-i întilnesc de cel puțin două, trei ori. Prima oară cînd te vede, omul se intimidează; imediat începe să vorbească altfel cînd ai scos bloc-notesul și începi să iei notițe. Bineînțeles, aici intervine așa-numita artă a ziaristului, darul de a se apropia de acest om.

Aș vrea să ridic acum o altă problemă și anume: cred că noi toți avem importante sarcini în privința reflectării în ziare, la radio și la televiziune, a **procesului de formare** a omului nou. Acesta e un proces complex, plin de con-

tradiții între concepții vechi și noi care se manifestă în comportarea lui atît la locul de muncă, cît și în viața socială, în familie. În reflectarea acestui proces avem multe de făcut, mai ales că trăsăturile omului nu sînt date o dată pentru totdeauna, nu sînt puse în casete — asta e nou, asta e vechi.

O altă idee pe care aș vrea s-o pun în discuție: s-a vorbit aici despre eroi, despre fapte eroice, despre performanțe deosebite. Odată mi s-a recomandat să scriu despre Vasile Miclea, directorul Fabricii de geamuri din Mediaș, Erou al Muncii Socialiste care a obținut niște performanțe extraordinare într-adevăr, în afirmarea inteligenței tehnice românești. Eu am mers acolo, am stat 3—4 zile, de dimineața pînă seara, în fabrică și pînă la urmă am venit cu un foarte bogat material despre oameni și fapte. Nu era unul, ci vreo 20 de portrete de oameni noi, ca Vasile Miclea, cu performanțe mai modeste, poate, dar cu o conștiință, cu o atitudine înaintată. Am găsit niște relații interumane deosebit de interesante încît era imposibil să scriu despre un singur om, fără a vorbi despre colectivul în care lucrează, și cred că aceasta e general valabil. Omul trebuie văzut între tovarășii săi de muncă, nu poate fi scos din colectivitatea în care muncește.

În acele zile ale luptei crîncene a întregului popor, pentru înlăturarea urmărilor tragice ale cutremurului, reporterii ziarului nostru au căutat să reflecte prin limbajul **faptelor**, omenia și spiritul de solidaritate, eroismul și munca plină de abnegație ale soldaților, muncitorilor, studenților, activiștilor de partid, medicilor, cascadeurilor, oamenilor de cele mai diferite ocupații, vîrste, categorii sociale.

Am căutat să reliefăm, tot în limbajul **faptelor**, felul în care s-a manifestat umanismul socialist, eficiența socială a celor mai dife-

rite valențe ale conștiinței omului nou.

IULIA HORVATH
„Előre“

CU CE INSTRUMENTE MĂSURĂM VALOAREA OAMENILOR DESPRE CARE SCRITEM?

Vorbisem înainte de cutremur despre chipul omului nou, despre eroul zilelor noastre la modul abstract, unii dintre noi căutând definiții, alții relatând întâmplări cu care au fost puși față în față, și toți laolaltă ajunseserăm la concluzia — așa cel puțin mi s-a părut mie — că a ști să surprinzi trăsăturile morale ale contemporanului sau contemporanei noastre este o chestiune de profesionalitate și de talent. Eu, dacă îmi amintesc bine, pedalasem pe tema documentării ziaristului. Expri-masem cu voce tare un monolog interior mai vechi. Cu ce instrumente măsurăm valoarea oamenilor despre care scriem? Putem noi ziarisții, s-o facem singuri? Mă îndoiam! Dar relațiile existente în colectivele de muncă nu atîrnă oare în balanță cînd o persoană ne este recomandată drept erou pozitiv? Sînt aceste relații întotdeauna principiale? Firile neliniștite, oamenii explozivi, de obicei nu prea stîrnesc simpatii. Sînt ei oare mai puțin oameni noi? Sau poate tocmai dinșii sînt, fiindcă își refuză comoditatea, fiindcă aspirațiile lor sînt mai înalte, fiindcă trăiesc nu numai clipa de azi, ci și pe cea de mîine, fiindcă au curajul să-și apere cu îndrîjire opiniile, dacă sînt convinși de dreptatea lor.

Toate acestea le-am spus înainte de cutremur. Acum mă simt obligată să adaug gînduri noi intervenției mele. Seismul ne-a făcut pe noi, ziarisții, să redescoperim imensa forță a eroismului colectiv. Oamenii și-au păstrat, desigur, individualitatea, dar au acționat ca unul. În împrejurări de excepție s-au afirmat și oameni de excepție, prin curajul sau rezistența lor morală și fizică. Despre ei s-au scris și se vor scrie în continuare multe pagini. Dar vor rămîne și sute, mii de anonimi, care n-au fost cu nimic mai prejos decît cei de pe șantierul

salvării. În atmosfera de calm și luciditate, de muncă încordată și disciplină, de mare omenie și solidaritate, pe care au creat-o măsurile luate de conducerea partidului, prezentă tot timpul la postul de comandă, a ieșit la iveală tot ce a fost mai bun în oameni, esențial uman. Într-o asemenea atmosferă, chiar și lașilor, panicar-

zilor le-a fost rușine să se manifeste, chiar și ei au găsit tăria să-și înăbușe simțurile primare, să se autodepășească. Și acesta, zic eu, ar putea fi un subiect interesant pentru noi.

Milioane de oameni nu și-au cruțat sănătatea, nopțile, zilele de odihnă, ca viața să reîntre în normal. Ei nu se consideră eroi! Ei cred că era firesc să-și apere uneltele cu care își cîștigă pîinea, să ștergă urmele ruinelor, să zidească, să redea copiilor surîsul și să-i facă să uite că într-o noapte pămîntul s-a pus în mișcare și clădirile s-au năruit peste oameni. Să nu-i uităm pe acești eroi anonimi, să le dăruim cuvintele de laudă pe care le merită cu prisosință.

Reportajul de atmosferă, de simțire a fost acum mai prezent ca oricînd în presa noastră și a făcut sufletele să vibreze. Înseamnă că putem scrie și așa!

ELISABETA MORARU
„Femeia“

SĂ ZUGRĂVIM CU EXACTITATE FAPTELE ȘI SCRISUL NOSTRU VA AVEA AUDIENȚĂ

Ne-am propus, la această masă rotundă, să discutăm modul în care îl prezentăm pe omul nou în articolele, documentarele, reportajele noastre, pentru ca cititorii, ascultătorii sau telespectatorii să-l simtă, să-l recunoască. Evident, va fi mai greu să dăm aici o definiție. Eu aș propune, însă, să discutăm pe un caz concret, să judecăm dacă un om pe care vi-l voi prezenta, înzestrat, fără îndoială, cu anumite calități, este sau nu este un om nou, un om al societății socialiste. Vă voi povesti un caz real, eroul meu trăiește și cred că ar fi interesant de discutat felul lui de acțiune într-o anumită împrejurare, pe care o voi relata.

În urmă cu vreun an-doi, am primit misiunea să realizez, pentru pagina de tineret portretul unui tînar. Eu de obicei lucrez la altă rubrică a ziarului. Ca atare, mi s-a și indicat eroul, un tînar inginer dintr-o întreprindere, care, după cum spuneau colegii, îi face pe toți „praf“ cu realizările lui. În timpul anilor de studii el făcuse deja practică în în-

treprinderea în care lucrează acum, iar lucrarea sa de diplomă, realizată practic cu mijloacele și în folosul întreprinderii, a fost brevetată ca invenție. Au urmat cîțiva ani de producție în aceeași întreprindere, în cursul cărora a reușit să cunoască toate sectoarele fabricii ca în palmă, a urmat o nouă invenție... La ora actuală, mi s-a mai spus, el conduce sectorul de cercetare-proiectare al întreprinderii, iar două noi invenții de-ale lui își așteaptă brevetarea.

Pînă aici totul era bine. Ajung însă în întreprindere și-l găsesc pe eroul meu într-un adevărat război — cum zicea el — cu birocrațismul conducerii. Ce se întîmplase?

Inginerul T. — astfel îl voi numi pe eroul meu — fusese chemat să-și satisfacă stagiul militar. În timp ce el era în armată, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri s-a stabilit o nouă schemă organizatorică și s-au modificat funcțiile de conducere și responsabilitățile în întreprindere de un anumit grad. Hotărîrea s-a apli-

cat și în întreprinderea în care lucrase el. Întors din armată, eroul meu s-a trezit cu o altă funcție, cu aceeași retribuție ca înainte, dar în fruntea unui colectiv redus numeric și cu obligația de a da socoteală unui inginer mai în vîrstă și de a-i cere aprobarea pentru fiecare lucrare.

Inginerul T. n-a acceptat situația nou creată. A intervenit la conducerea întreprinderii, unde i s-a dat următoarea explicație: la gradul ei, întreprinderea nu mai are dreptul la un serviciu cercetare-proiectare, ci doar la un compartiment cu această denumire în cadrul serviciului dezvoltare-dotare. Totodată, doar nouă cadre au putut fi confirmate ca deținînd posturi de conducere. Astfel, serviciul lui devenise compartiment în cadrul serviciului condus de un inginer mai în vîrstă. Reducîndu-se numărul posturilor de conducere, bineînțeles că inginerul T. și nu noul său șef fusese tăiat de pe listă.

Am asistat la o discuție între inginerul T. și inginerul șef al întreprinderii. T. cerea ca mai vîrstnicul său coleg să fie scos din funcție și să i se dea lui funcția acestuia.

Am stat de vorbă ulterior cu inginerul șef. Acesta recunoștea că T. este foarte capabil, că a adus întreprinderii foloase mai mari, poate, decît celălalt. Dar inginerul mai în vîrstă era și el un specialist foarte bun, chiar dacă nu era atît de dotat ca T., nu greșise niciodată și-și îndeplinesc întotdeauna cu cea mai mare corectitudine obligațiile de serviciu. Practic, postul lui T. era acela care fusese restructurat. Serviciul dezvoltare-dotare rămăsese în picioare. Ce motiv s-ar fi putut, deci, invoca pentru a-l scoate pe mai vîrstnicul inginer din funcție?

Pe de altă parte, T. era un înzestrat prin excelență, era specialistul cel mai bun din întreprindere, iar noua lui funcție nu-i mai permitea să lucreze în stilul său obișnuit. Era obligat acum să ceară mereu tot felul de aprobări, și chiar dacă le-ar fi obținut avea și personal mai puțin la dispoziție și i se îngădise și domeniul de cercetare.

Ce a făcut T. în această situație? Și-a înaintat demisia. Știa că plecarea lui ar aduce întreprinderii prejudiciu, că practic întreprinderea nu-și putea permite să-l piardă. Și atunci a jucat totul pe o carte. Printre altele, el conducea în acea perioadă activitatea într-o hală nouă, cu agregate montate, după revenirea lui

din armată, sub îndrumarea sa directă. Instalațiile funcționau deocamdată doar experimental. Nimeni n-ar fi fost în stare atunci să-l înlocuiască acolo deplin, să conducă treaba, în continuare, cu aceeași competență.

Pe scurt, părerea mea. Hotărîrea Consiliului de Miniștri răspundea evident unor necesități concrete și generale, la întreprinderi de un anumit grad. Situația lui T., însă, este o situație de excepție. Chiar dacă știm că avem multe cadre tinere de nădejde, trebuie să admitem că nu foarte mulți ajung să fie la 26—27 de ani stîlpii de bază ai unei întreprinderi. Realizările excepționale explică, după părerea mea, dar nu scuza, orgoliul excesiv al lui T., lipsa de înțelegere față de colegi, față de o situație momentană în întreprindere, nu scuza nici gestul său pripit.

Pe de altă parte, eu cred că și conducerea întreprinderii a greșit acționînd fără discernămint, alegînd calea cea mai comodă de a aplica litera legii, fără adaptarea necesară la situația concretă. Conducerea întreprinderii, colegii mai în vîrstă, ar fi fost datori să-l lămurească pe T. să accepte măcar temporar și să se găsească de urgență o rezolvare, rezolvare care pînă la urmă s-a și găsit. Astfel ar fi fost evitate multe neplăceri.

Repet, nu pot să-l absolv pe T. de culpa orgoliului exagerat, a pripelii cu care și-a dat demisia.

Acum întrebarea mea: a acționat T. în chip comunist? Sau considerați că gestul său era pur și simplu șantaj?

Vreau să adaug doar că T. era într-adevăr devotat trup și suflet întreprinderii, că muncise zi și noapte, deseori și două schimburi neîntrerupt, că se bucura de toată stîmă și simpatia colegilor care îl aleseseră chiar de două ori secretar U.T.C. pe întreprindere, desfășurînd și o activitate obștească din cele mai susținute. Într-o convorbire între patru ochi, mi-a mărturisit că el, practic, nu concepe să lucreze în altă parte, că nu știe cum va trăi fără munca lui din această întreprindere, în care realizase tot ce visase el vreodată pe tărîm profesional. Totuși, era ferm hotărît să plece.

★

După evenimentele care au avut loc în țara noastră, la scurt timp după data acestei mese rotunde, după groaznica tresărire a pămîntului care a pricinuit atîtea răni

în sufletul și în avuția poporului nostru, cred că putem trage multe învățăminte pentru discuția purtată. Am asistat ca reporter, zi cu zi, aproape ceas de ceas, la lupta încrîncenată, dar niciodată deznădăjduită pe care oamenii noștri, militari și civili, muncitori, studenți, gărzi patriotice au dus-o, sub directă îndrumare a partidului, pentru salvarea de vieți omenești, pentru salvarea bunurilor, pentru stăvilirea stricăciunilor, iar apoi pentru înlăturarea urmelor cutremurului, pentru vindecarea rănilor fizice și materiale pe care le-a provocat. Uneori, nici nu știam ce să mai scriu. Care erau adevărații eroi ai acestei imense tragedii? Aceia care au reușit, nu rareori riscîndu-și viața, să salveze persoane vii de

Constructorul
(foto : SZAKÁCS V. ALEXANDRU)

sub dărîmături, să redea viața unor oameni? Sau poate eroi erau aceia care, cu tot îndemnul firii de a sta mereu în primele rînduri, de a salva pe cineva, rămîneau disciplinați zile în șir în rîndul al doilea, manevrînd compresoarele sau un alt agregat fără de care eforturile celorlalți ar fi fost derizorii?

Am urmărit și munca de zi cu zi, în schimburi prelungite, în întreprinderi, instituții, pe șantierele de construcții, și mi-am spus: Ei toți, cei ce muncesc și nu precupețesc nici un efort pentru normalizarea cît mai grabnică a situației în întreaga țară, ei toți sînt oamenii noștri comuniști. Trebuie să-i urmărim cu atenție, să le zugrăvim cu exactitate faptele și vom avea audiență și ecou la toate categoriile de cititori și telespectatori.

GERHART CORDIER
„Neuer Weg“

SÎNT PREZENTE ȘI SE RECUNOSC FEMEILE ÎN ARTICOLELE ȘI EMISIUNILE NOASTRE?

Participă : **Maria Costache** — redactor șef al revistei „Femeia“, ing. **Maria Flucșă**, director al Întreprinderii textile „Suveica“-București, ing. **Elena Vrăbieș**, șefa serviciului pregătirea, programarea și urmărirea producției la Întreprinderea „Dacia“-București, **Vasilica Bejan**, președinta Cooperativei agricole de producție „Drogu“ — jud. Brăila, **Emilia Stana**, muncitoare, controlor de calitate la Întreprinderea „Dacia“-București, **Geta Dan-Spinoiu** — psiholog, **Sanda Faur** („Femeia“), **Pia Rădulescu** („România liberă“), **Ana Fronius** („Neuer Weg“), **Adriana Luscalov** („Munca“), **Olga Udescu** (Radio), **Dumitru Tabacu** („România liberă“).

Abordarea problematicii feminine de către presă și radioteleviziune a mai făcut obiectul unei dezbateri găzduite de revista „Presa noastră“ cu cîțiva ani în urmă. Invitînd la această masă rotundă și cîteva cititoare, evident în același timp radioascultătoare și telespectatoare, ne-am propus o discuție deschisă și sperăm profitabilă, în egală măsură, profesioniștilor condeiului, ca și celor cărora se adresează presa scrisă și audio-vizuală, în legătură cu modul în care este ogîndită această creștere a rolului femeii în viața politică, economică și socială, cu toate implicațiile sale.

Dezbaterea — inițiată de Consiliul Ziariștilor și revista noastră — a fost deschisă de **Maria Costache**, membră a Consiliului, redactor șef al revistei „Femeia“, care în cuvîntul său introductiv a arătat, printre altele :

**Femeia —
om al muncii,
soție și mamă**

Cred că veți fi de acord cu mine să apreciem că, în general, presa, radioul, televiziunea au militat în ultimul timp mai consecvent pentru creșterea rolului

femeii în viața politico-economică și socială, că au folosit cuvîntul scris și vorbit într-un mod mai pregnant, pledînd pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și

de viață ale femeii. Desigur, nu pentru a constata acest lucru ne-am strîns astăzi, aici, ci pentru a discuta împreună ceea ce nu ne satisface încă în modalitățile folosite de presă și radioteleviziune, în legătură cu problemele care ne interesează.

Există unele păreri potrivit cărora, dat fiind că în România a fost asigurată egalitatea deplină pentru masele de femei și au fost create condițiile în vederea afirmării lor în toate domeniile — ceea ce este de altfel consemnat în Programul partidului ca una din cuceririle fundamentale ale socialismului — n-ar mai fi cazul să se vorbească despre așa-zisele „probleme specifice“ privind femeia, că însăși discutarea unor preocupări speciale ar însemna o discriminare. Atitudinea față de o asemenea optică se impune de la sine dacă adoptăm o viziune dialectică asupra semnificației de „egalitate deplină“, înțelegînd

că odată create condițiile juridice și sociale în vederea afirmării femeilor în toate domeniile de activitate, nu înseamnă automat și realizarea efectivă a acestei afirmări. Vom constata că sînt încă locuri unde se manifestă mult formalism, insuficientă preocupare pentru transpunerea în fapt a măsurilor stabilite de partid. De aceea vă propun, ca o primă problemă, să discutăm cum acționează presa noastră, radioteleviziunea, în direcția sensibilizării tuturor acelor factori (ministere, organe centrale, locale, de stat, organizații de masă și obștești) în domeniul care face obiectul dezbaterii noastre.

Doă aspecte mi se par de cea mai mare actualitate. Să vedem, în primul rînd, cum se înfăptuiește hotărîrea partidului cu privire la atragerea femeilor în ramurile de vîrf ale economiei și în al doilea rînd să discutăm cît de temeinice sau șubrede sînt explicațiile pe care le dau unii conducători de întreprinderi atunci cînd își manifestă neîncrederea față de capacitatea tehnică a femeii. Tovarășa Flucșă poate sau nu să fie de acord cu mine, dar aș spune că pînă și o femeie, cînd se află în postura de director de întreprindere, are o poziție oarecum schimbată atunci

cînd angajează o femeie, față de felul cum s-ar manifesta ea în alte condiții. Cred, totodată, că este util să discutăm și despre modul în care presa și radioteleviziunea încurajează procesul de promovare a femeilor în funcții de conducere. Asupra acestui fapt s-a atras atenția, de nenumărate ori de către conducerea de partid. Am putea spune că nu există cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în care, referindu-se la rolul femeii în societatea noastră, să nu sublinieze din nou și din nou necesitatea ca femeile să fie promovate, — în condiții egale de competență — cu mai multă încredere, în funcții de conducere, în special în acele ramuri în care ele constituie majoritatea forței de muncă. Știm că există și în această direcție foarte multe lucruri de făcut; știm, de pildă, că deși femeile reprezintă 60 la sută din forța de muncă a cooperativelor agricole, femei președinte de cooperative întîlnim în mai puțin de 10 la sută din unități; știm, de asemenea, că există încă sectoare importante, cum ar fi industria alimentară, unde lucrează multe femei, dar în funcții de conducere sînt foarte puține.

Poate că aceste aspecte ar trebui să fie dezbătute mai mult în

presa noastră. În fond, aceste probleme sînt direct legate de cele ale formării rezervei necesare de cadre, care în multe locuri sînt, dar în multe altele există doar pe hîrtie. Este vorba și de o politică permanentă în legătură cu crearea acelor condiții ca femeia să poată parcurge întreaga scară ierarhică pentru ca ea să devină un bun cadru conducător, și este vorba, în același timp, și de anumite rezerve pe care le manifestă înseși femeile, rezerve, unele poate obiective, altele datorate unei moșteniri pe care încă o purtăm multe dintre noi, unei insuficiente încrederi în forțele proprii. Pentru a risipi această neîncredere, pentru a cultiva încredere, cred că presa a făcut încă prea puțin. Și nu ne putem plînge că nu avem în rîndul contemporanelor noastre numeroase exemple convingătoare. Am rămas, deci, la acest capitol datori și mă gîndesc, făcînd această afirmație, atît la revista „Femeia“ cît și la celelalte publicații, precum și la radioteleviziune.

Am impresia că de multe ori noi folosim femeia doar ca exemplu pentru a demonstra participarea la anumite acțiuni, cum ar fi întrecerea socialistă, activitatea de control aloamenilor muncii etc. Dar puțin facem pentru a

prezenta femeia în toată complexitatea ei, cum se realizează ea în societate, în viața de familie, cum se afirmă ea în profesie, ca om, cu toate drepturile pe care societatea i le conferă. Prea puține modele de femei contemporane oferim cititorilor.

Și așa mai ridică o problemă: noua condiție a femeii implică desigur și emanciparea bărbatului! Pentru că nu vom putea convinge că femeia poartă multiple răspunderi — de om al muncii, de cetățeană egală în drepturi, de soție și primă educatoare a copilului ei — dacă nu în aceeași măsură vom încerca să acționăm și asupra conștiinței bărbatului,

demonstrând că și el este om al muncii, cetățean cu drepturi, dar și cu datorii egale de soț și părinte și cu răspunderi deopotrivă în ceea ce privește creșterea și educarea copiilor.

În sfârșit, vreau să spun că ceea ce cred că i se cere presei mai mult în această etapă este nu atât sub raport cantitativ, cât mai ales calitativ, prin orientarea tematicii noastre spre acele probleme fundamentale a căror rezolvare, în spiritul măsurilor inițiate de partid, va determina, realmente, creșterea rolului femeii în societate și participarea efectivă la evoluția ei.

cred că este bine că o avem fiindcă, totuși, femeile au o sumă de probleme specifice. Dar, totodată, este bine să fim prezente și să ne recunoaștem și în articolele publicate în toată presa, precum și, în emisiunile de radio și televiziune.

La întrebarea **cum** să se scrie? așa răspunde declarând că sînt cu totul de acord cu cele spuse de tovarășa Costache și anume că femeia este prezentată puțin cam unilateral, numai în procesul muncii. Poate că pînă la un anumit moment a fost necesar, de-a lungul vremii, dar astăzi cred că nu mai este cazul să prezentăm femeia numai și numai prin ceea ce realizează ea în producție. Să înfățișăm femeia așa cum se prezintă ea în mod real, să nu facem din ea un idol, dar nici o victimă.

Să nu uităm: unei femei îi place să fie și cochetă; în majoritatea cazurilor, unei femei echilibrate, normale, îi place să fie îngrijit îmbrăcată, să aibă o înfățișare agreabilă. Or, noi nu sîntem prezentate așa; cu excepția revistei „Femeia“ care se referă și la modă, în alte publicații asemenea lucruri nu apar.

Și fiindcă tovarășa Costache m-a provocat să-i răspund cum se poartă femeia față de femei cînd ea devine conducătoare, trebuie să recunosc că avea dreptate și că e adevărat că atunci cînd ești conducător uii că în primul rînd ești femeie și te situezi pe poziția de conducător! Se pune atunci întrebarea: este bine oare să fie conducător o femeie acolo unde sînt multe femei?

Eu cred — cu toată modestia — că este bine. Nu fiindcă sînt femeie o spun, dar măcar la angajare — și mai sînt și alte momente în relațiile de fiecare zi — cînd femeile conducători se comportă cu mai multă căldură umană și înțelegere față de femeile pe care le conduc.

Ne străduim să depășim momentele în care nu sîntem suficient de înțelegătoare față de semenele noastre. E adevărat că noi avem tendința să spunem mereu că bărbații trebuie educați, în sensul de a ne recunoaște egalele lor, dar cred că trebuie să ne facem și nouă înșine educație, trebuie să ne demonstrăm tăria, perseverența, conștiinciozitatea, și cred că o asemenea demonstrație ar avea efectul educativ cel mai puternic asupra bărbaților.

Calitățile femeii trebuie demonstrate în mod obiectiv

Maria Flucșă: Într-adevăr, în ultimul timp și presa și radioul și televiziunea au acordat mai mult spațiu oglindirii preocupărilor femeii și rolului ei în societate. Mă voi opri asupra ideii enunțate mai sus de tovarășa Costache și anume: dacă mai este sau nu nevoie să se scrie în mod special despre femei. Fără să consider că nu mai este nevoie, sînt adepta ideii că, totuși, scriindu-se prea mult, nu se face un serviciu femeii, ci din contra, un deserviciu. Orice problemă tratată în mod exagerat, deranjează.

Ar trebui puse cîteva întrebări: cînd, cum și unde trebuie abordată tema femeii?

În ce privește întrebarea **cînd**? eu așa spun că **nu** trebuie neapărat să căutăm niște evenimente deosebite, problema se poate

pune ori de cîte ori în activitatea obișnuită apare o femeie în fața celui care se ocupă de problema respectivă.

Cît trebuie să se ocupe presa de femei? Răspunsul meu este: în mod normal, atît cît s-ar ocupa gazetarii de orice cetățean din această țară. Numai faptul că sîntem femei și că ni se acordă mereu mai multă atenție nu ne îndreptățește să credem că de acum putem, în orice împrejurare, să luăm locul bărbaților. Cred că ar trebui, în primul rînd, să ne deranjeze pe noi o asemenea atitudine. Avem prestigiu, personalitate. Aceste calități trebuie dovedite în mod obiectiv.

La întrebarea **unde** trebuie abordate temele respective? Așa răspunde: mai întii în publicația noastră de specialitate — și

Și în producție, și în familie, și în societate

Ing. **Elena Vrăbieș** : Femeile, ca și bărbații, pot fi conducători mai buni sau mai puțin buni. Pregătirea profesională este aceea care contează în primul rând, și, după părerea mea, și experiența, capacitatea organizatorică și de decizie.

Din păcate însă, disponibilitățile femeii, sînt mai reduse : numai acele femei care în viața familială pot fi ajutate de cineva sau cele care nu au probleme familiale, pot să-și dedice o parte mai

mare din timp activităților profesionale și obștești.

Poate nu trebuie ignorat și un alt aspect : responsabilitatea femeii este împărțită. Dacă în funcția pe care o are trebuie să dea dovadă de competență, de putere de muncă și de simț de răspundere, și acasă ea trebuie să-și asume aproape întreaga responsabilitate ; acasă, de cele mai multe ori bărbatul muncește dacă vrea și cînd vrea, pe cînd femeia trebuie să asigure existența și continuitatea căminului.

Femeia — cetățean cu drepturi și îndatoriri egale

Ana Fronius : Aș vrea să spun ceva din experiența mea la un ziar cotidian. Aș începe cu o observație : rar am văzut scriind un bărbat în cinstea zilei de 8 Martie sau pentru alte ocazii. De

ce totdeauna numai femeile trebuie să scrie despre femei ? Cred că la publicațiile cotidiene tratăm într-un mod foarte superficial problemele femeilor ; adică, rupem femeia de societate ! Ce

facem ? Căutăm un colectiv unde sînt multe femei și discutăm despre acest colectiv arătînd cum muncește, ce face etc. Aproape că dăm impresia că femeia nu are drepturi egale și trebuie să mai luptăm ! De aceea arătăm că uite, există întreprinderea cutare care are femei cu drepturi egale !

Deci, cred că ar fi bine să tratăm femeia pur și simplu ca cetățeană, cu drepturi și îndatoriri egale, care desigur, are și probleme specifice. Dar nu trebuie neapărat întotdeauna să accentuăm pe aceste probleme specifice.

Cred, de asemenea, că presa ar trebui să se ocupe mai mult de problemele de familie, de cele ale educației familiei. Familia nu reprezintă numai mama și copilul. Familia este : tatăl, mama, copiii. Cred că ar trebui acționat mai mult asupra mentalității părinților și în special a tinerilor părinți. Ar trebui arătat că noi și astăzi în familie facem o educație oarecum diferită fetelor și băieților, deosebire care este precis în dezavantajul fetelor. Adică socotim că este normal ca fata să fie pusă să facă totul în casă, pe cînd băiatul este pus doar la anumite munci „bărbătești“ sau așa-ceva. Și cred că chiar în grădinițe și școli se comit asemenea greșeli : într-un colț stau fetele care spală rufe, gătesc, țes etc., iar băieții stau la jocuri mecanice !

La școală, în clasele 5—8 practica școlară este, de asemenea organizată în felul acesta : fata este pusă să coasă, băiatul este antrenat la diferite munci cu caracter tehnic.

Și, încă un lucru asupra căruia am putea acționa ca ziariști : să arătăm că pentru femeie profesiunea ei este tot atît de importantă ca și profesia pentru bărbat. Dacă are o profesie, are același drept ca și bărbatul să se afirme. De aceea presa trebuie să acționeze asupra mentalității familiei, să ajute la crearea, și în cadrul familiei, a unor condiții care să permită femeii să se dezvolte în egală măsură cu bărbatul.

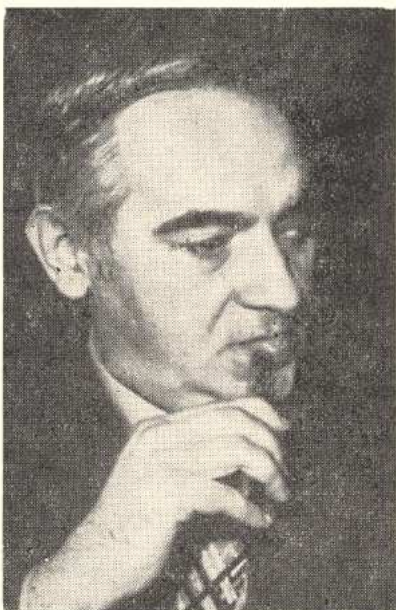
Nu rețete, ci modele demne de urmat

Emilia Stana : E pentru prima dată că particip la o asemenea masă rotundă. Ca mamă a doi copii aş dori ca revista „Femeia“ să publice mai multe lucruri legate de modul cum trebuie să ne preocupăm de educarea copiilor pentru a-i creşte astfel încît să devină cetăţeni folositori patriei. Desigur, nu se pot da rețete în această privință, dar articole care să ne ofere exemple concrete, metode pedagogice și eficiente de educație ne-ar fi foarte utile. În întreaga presă am dori, apoi, să găsim portrete de femei care prin forța exemplului lor să ne poată oferi modele demne de urmat atît în viața profesională, cît și în aceea de familie.

Într-adevăr, televiziunea oferă tinerelor și chiar femeilor de toate vîrstele multe emisiuni interesante; una dintre emisiunile recente, de pildă, a reușit să ne convingă că femeia trebuie să fie cît mai feminină, trebuie să fie preocupată să arate cît mai plăcut atît ca înfățișare cît și din punctul de vedere al unui comportament demn și civilizată.

Cred că presa trebuie să încerce să ne ajute să găsim modul de a trăi frumos și a avea un cămin fericit.

M. Costache : Pe mine mă onorează referirile acestea la revista „Femeia“, dar eu aş zice să-i „judecăm“ și pe ceilalți. Iată, de pildă, sînt aici prezente „România liberă“, „Munca“, emisiunile de la radio.

Modalitățile de abordare ni le oferă viața

Dumitru Tabacu : Vreau să mărturisesc că este foarte plăcut să te afli într-o asemenea com-

panie, în care se discută cu și despre femei, sau mai degrabă zis, despre felul cum scriem noi

despre femei în ziare și reviste. Aș îndrăzni să afirm că despre femei scriem încă în mod declarativ, neabordînd în suficientă măsură activitatea socială în care sînt antrenate reprezentantele, paradoxal zis, ale sexului slab.

Mi-a plăcut în mod deosebit felul foarte demn și ponderat în care a vorbit aici tovarășa Maria Flucșă. În loc să creăm false probleme despre femei, trebuie să scriem despre ele în modul cel mai veridic, așa cum însăși viața ne dictează, integrîndu-le logic și firesc în viața noastră publică. Iată, anul trecut am fost la Întreprinderea de confecții-București să scriu un reportaj despre o muncitoare. N-am avut nevoie de nici un fel de efort de imaginație, deoarece muncitoarea Anastasia Matei de la secția a 7-a are o biografie exemplară, iar întreprinderea unde lucrează se confundă cu însăși viața și destinul său. Acolo, la Întreprinderea de confecții și-a cunoscut soțul, acolo și-a crescut copiii în creșă și tot acolo muncește și astăzi una din fetele ei. Această muncitoare mi-a demonstrat că femeia își dobîndește prețuirea prin însăși valoarea și munca ei. Dacă vrem să scriem despre problemele specifice ale femeii, atunci ar trebui să ne referim la niște sectoare adiacente, care îi pot facilita casnic vorbind, viața zilnică.

Am făcut mai de mult un serial de teste în care mi-am propus o investigație în magazinele cu articole de uz casnic, pentru a vedea la modul cel mai concret ce ustensile se pot găsi în acest domeniu, ce anume aparatură electrotehnică este pusă la dispoziția gospodinelor și, dacă vreți, și a gospodarilor noștri. Constatările nu au fost prea încurajatoare. Din acest motiv trebuie să cerem în anchetele pe care le întreprindem mai multă atenție și sollicitudine din partea producătorilor de astfel de bunuri, în așa fel ca unitățile comerciale să fie înzestrate cu produse cît mai diverse de acest gen. Iată un mod de a pleda în favoarea femeii, deși se poate riposta că și bărbatul are toate drepturile să pășească în bucătărie cu șorțul în față.

Trebuie să mărturisim că este necesar să combatem însă unele manifestări retrograde în ceea ce privește comportamentul unora față de femei. Mă aflu, nu de mult, tot la o întreprindere, la UREMOAS, o fabrică foarte interesantă și foarte modernă în același timp. Am văzut la secția turnătorie, din puzderia de bărbați, între care erau mulți frunțași în producție, o femeie lucrând exact în sectorul cel mai dificil. Era singura femeie din această secție. Să nu exagerăm, deci. Or fi și excepții, dar să ținem seama de faptul că femeii îi sînt destinate anumite sectoare de activități în care ea se poate afirma. Să scriem, deci, despre acest lucru. Și mai cu seamă despre cadrul social în care acționează femeile, despre rolul lor nobil în educarea copiilor, despre capacitatea cu care se afirmă în toate domeniile vieții sociale. Auzim de multe ori bărbați investiți cu responsabilități sociale vorbind foarte frumos despre egalitatea femeii în drepturi cu bărbatul. Dar uneori acești bărbați, cînd sînt directori de întreprinderi sau instituții, cad pradă unei subite amnezii și refuză să angajeze femei. Să apărăm femeile nu numai la modul teoretic.

Cîteva cuvinte și despre femeile care țin creionul în mînă, chiar dacă nu scriu neapărat despre femei. Am plăcerea să afirm că la noi, în redacția ziarului „România liberă”, alături de colega mea Pia Rădulescu, prezintă la această masă rotundă, lucrează și s-au afirmat gazetari talentați, aș zice chiar de referință, ca: Ioana Pătrașcu, Graziela Vântu, Cornelia Simionescu, Crina Sirbu, Catinca Muscan, Tia Șerbănescu, Cornelia Preda și multe altele pe care le cunoașteți și dumneavoastră chiar din paginile ziarului.

Întrucît sînt singurul bărbat prezent la această discuție feminină și cum această discuție are loc în preajma Mărțișorului, vă rog să-mi permiteți să vă prezentăm toate omagiile și toată prețuirea noastră.

**Tovarăși ziarști,
să ne prezentați
așa cum sîntem
și la muncă,
și în viața de toate zilele!**

Vasilica Bejan: Eu aș vrea să mă refer numai la cîteva probleme din agricultură. Fără îndoială că atît presa cît și radioul și televiziunea vorbesc foarte mult despre problemele agriculturii socialiste, rezultatele obținute în agricultură și mai cu seamă despre aportul femeilor la realizarea sarcinilor ce revin acestui sector. Și pe bună dreptate: cine poate uita faptul că femeile reprezintă circa 60% din cei ce dau piinea țării? În unitatea pe care o conduc aproape 80% din totalul forței de muncă sînt femei. Cu ele am reușit ca în 5 ani de activitate, de cînd sînt președintă, să obținem rezultate foarte bune; dintr-o unitate slab dezvoltată, a reușit să devină frunțașă, să producă mult. Ast-

fel, la floarea soarelui, la porumb, depășim producția cu 5 milioane și producția netă cu 3 milioane etc. Și toate acestea, în special datorită femeilor. Nu neg aportul bărbaților, dar aceștia, în unitatea pe care o conduc sînt în număr foarte redus.

Trebuie să știți — și sînt sigură că dv., ziarștii știți foarte bine lucrul acesta — că la țară femeia nu mai este femeia de altădată. Tărâncile sînt și ele abonate la presă și citesc cu interes ziare și reviste. Ne plac reportajele care se scriu cu căldură, cu fapte de viață interesante, cu curaj. S-a scris și despre mine un reportaj, poate prea frumos, care m-a făcut să fiu mai responsabilă și obligată față de

unitatea pe care o conduc. Mi-a dat mai mult curaj.

Am vrea cu toții ca, într-adevăr, femeia să fie promovată; dar se observă niște rețineri din partea bărbaților, și am să vă dau propriul meu exemplu: cînd m-au ales pe mine ca președintă, nu mi-a fost deloc ușor. S-au oprit destui bărbați. Au spus că nu vor să fie conduși de o „muieră”. În hotărîrile de partid se vorbește ca femeia să fie promovată și bine se face, pentru că, să știți, femeile nu judecă mai puțin ca bărbații. Avem femei foarte capabile. Eu m-am străduit prin munca mea să le arăt celor care au avut rețineri că nu au avut dreptate. Cu vremea au căpătat încredere în mine, au văzut că nu mă dau în lături de la nici o muncă, oricît de grea, că

nu cer rabat la efort pentru că sînt femeie.

Aș mai vrea să spun că emisiunile pentru femei ale Radioteleviziunii ar fi bine să se transmită seara. De ce? Să știți că noi, în agricultură, avem ziua foarte ocupată. Eu, de pildă, n-am deloc timp dimineața; aș vrea ca măcar o zi pe săptămînă să fie programate asemenea emisiuni seara, fiindcă noi seara ne strîngem acasă și, cu toată oboseala noastră, mai dăm drumul la radio sau televizor.

Tovarăși ziarști, arătați că femeia nu este inferioară bărbatului; sînt femei care, pe lîngă că cresc copii, lucrează foarte mult în producție și acasă și dv. trebuie să scrieți despre asta. Să scrieți adevărul, să ne prezentați așa cum sîntem și la muncă, și în viața de toate zilele.

dezbat cîteva aspecte, se elogiază sau se critică unele femei și... tema este dată uitării pînă la vreo nouă indicație. Cum bine știm, cotidienele nu prea mai au ziarști specializați în problematicele supușă dezbaterii noastre, aceasta fiind încadrată în zona mai largă a problemelor cetățenești.

Cred că păcatul nostru principal — mă refer acum la publicațiile nespecializate — ar fi, deci, o anumită lipsă de profunzime și de continuitate în notarea temelor despre care ne-am adunat să vorbim astăzi.

Pe de altă parte, presa, ca și emisiunile radio și tv. specializate, au un alt cusur — și să mă iertați că mă refer mai ales la deficiențe, în fond nu ne-am adunat aici ca să ne firitisim și să ne batem reciproc pe umăr, ci ca să vedem cum putem crește calitatea scrisului nostru. Cusurul de care vorbesc l-aș numi lăcomia tematică, setea de a spune și a cuprinde totul, dintr-o dată, dorința de a îmbrățișa totul în puținul spațiu și timp pe care îl avem la dispoziție într-un număr de revistă sau într-o emisiune. Această survolare a tematicii duce, după părerea mea, la o anumită superficialitate în documentare și la un nivel care nu este cel dorit de noi în ce privește calitatea. În acest sens cred că ar trebui — fiindcă ne preocupă și ne arde această problemă — să încercăm un echilibru tematic, ceea ce ne-ar ajuta să reușim a spune mult în puțin spațiu. Acesta este lucrul cel mai greu; și mă întreb dacă emisiunea de radio de duminică dimineața, de pildă, izbutește să dea o imagine reală a ceea ce fac și reprezintă femeile în țara noastră, dacă se străduie să spună într-o emisiune de numai o jumătate de oră totul, de la problema productivității, a spațiilor verzi, la cea a economiilor de energie electrică.

Esențialul pentru presa noastră este — așa cum spuneau Vasilica Bejan și Maria Flucșă — să reușim a reda în emisiuni convingătoare noul tip de femeie, care se făurește în zilele noastre

Esențial este să asigurăm un bun echilibru tematic

Sanda Faur: Fiindcă întîlnirea noastră de astăzi este, totuși, o întîlnire între oameni de breaslă, o întîlnire cu caracter de lucru, mă gîndeam că am putea discuta aici, cu franchețe, cîteva din problemele care ne preocupă în mod special și continuu pe noi, gazetarii specializați în problemele feminine de la publicațiile și emisiunile specializate, dar nu mai puțin — cred — și restul presei și al ziarștilor, ce nu pot ignora o problemă în mod egal acută — aș zice — cum este cea a condiției femeii. Și aș porni de la constatarea că există o diferență netă între modalitățile în care presa scrisă, vorbită și vizuală de spe-

cialitate tratează problematica feminină, și publicațiile cotidiene, mai „absoluite”, ca să zic așa, de urmărirea asiduă a acestei tematicii. Cred că nu folosesc un cuvînt prea tare, dar cotidienele practică, în acest domeniu, un stil pe care l-aș numi „ocazional” sau „festivist”. Scriu cînd se aproprie luna lui martie — și atunci căpătăm tonalități omagiale, elogioase, măgulitoare — scriem cînd apar hotărîri de partid și atunci abordăm un ton grav, important. Dar, practic, lucrurile se petrec cam așa: se trimite rapid un reporter sau un redactor într-o unitate cu forță de muncă preponderent feminină, se investighează cîteva probleme, se

cu toată complexitatea sa, cu luminile și umbrele sale, cu victoriile și temporalele ei eșecuri. Or, sigur că pentru aceasta trebuie întâi să le cunoaștem și să scriem interesant despre aceste personaje interesante.

Noi știm foarte bine că Ecaterina Oproiu s-a afirmat cu putere, cu rezonanță, în toate straturile literaturii prin faptul că materialele sale publicistice (devenite apoi carte și piesă de teatru) au avut o forță de impact ce venea din modul realist, uneori dur de a privi poziția socială a femeii, pentru care emanciparea însemna, mai demult, un drum al Golgotei. Noi știm acest lucru, știm că bărbatului îi convenea să aibă o femeie subordonată, care să se ocupe și de casă și de el. Eu înțeleg că unii bărbați suferă din cauza emancipării soției. Dar emanciparea aceasta ne costă foarte mult și pe noi, femeile. Ecaterina Oproiu a urmărit acest lucru.

Cind scrii despre o femeie-model, imaginea te încurajează și pe tine, femeie, care citești. Cred că ar merita să urmărim cu mai multă atenție și să scriem și convingător despre femeile foarte interesante ale țării noastre. Este bine să urmărim și femeia harnică din fabrică, țărancă etc., dar nu trebuie să ignorăm acele femei-directoare de fabrici, mari creatoare în artă, avem forțe redutabile în toate domeniile. Cred că noi am cam neglijat aceste tipuri pe care trebuie, sintem obligați să le oferim ca modele cititorului nostru.

Există o atitudine feministă revendicativă, la care s-a făcut aici o referire și de care sintem „acuzate” — pe nedrept, după părerea mea — unele din gazetărițe.

Sigur că față de poziția revendicativă, ești ori galant și îngăduitor, ori dimpotrivă, ai o atitudine de înfruntare. Dar nici una din aceste atitudini nu este valabilă, fiindcă în promovarea femeii nu este nevoie de curtoazie! 8 Martie este o sărbătoare a muncii, o sărbătoare politică,

și nu numai o zide omagiu sau de elogiu.

Deci, această atitudine feministă ne este utilă de la un anumit grad dacă prin feminism înțelegem apărarea condițiilor de viață ale femeilor. După părerea mea trebuie spus că nu se

poate vorbi despre problema femeii ca despre o problemă care n-ar merita o atenție specială a presei. Cred că presa trebuie să se ocupe cu grijă, cu insistență, și fără frica de a se interpreta că pledează neapărat pentru matriarhat.

Atitudini cel puțin ciudate

Adriana Luscalov: În ceea ce privește promovarea femeii cred că nu trebuie să scriem vreodată în așa fel încât să poată fi interpretat că noi cerșim ceva: 4% sau 2%; nu este bine să promovăm o femeie în muncă numai pentru că alături de șapte bărbați trebuie să fie și o femeie! La ora actuală femeia trebuie să fie promovată în muncă în condițiile în care este capabilă în egală măsură cu bărbatul. Înainte nu i se oferea această posibilitate de a se afirma. Acum există numeroase posibilități care vin în întimpinarea dorinței de afirmare, dar ea nu trebuie greșit înțeleasă și, firește, nu putem bate din palme și totul să se facă dintr-o dată.

Femeile reprezintă 80% din totalul celor ce lucrează în instituțiile sanitare, dar nu există nici o singură femeie directoare de spital.

Am fost într-o întreprindere unde erau 90% femei, dar conducător era un bărbat. Eu n-am putut spune nimic fiindcă nu mă

ocupam de această treabă, dar mi s-a părut ciudat.

Noi avem o viziune, uneori, foarte greșită asupra unor sectoare de activitate. Se spune, de pildă, că în comerț munca e ușoară! Or, să știți că una din cele mai grele munci pentru femei este în comerț. Eu fac acum o anchetă la o cofetărie, responsabil este un bărbat, dar cele care spală și cară toată ziua sint femeile! De asemenea, la Alimentara, șefi sint bărbați, iar marfa o cară femeile.

Femeia poate să facă față unor munci diverse; ea se bucură de stima celorlalți și a demonstrat că își merită drepturile. Gazeta noastră, începînd din ultimul număr, a încetat să mai facă o pagină a femeii. Tratăm aspectele acestea nu în mod separat. Acolo unde vorbim de oameni, trebuie să demonstrăm că e vorba atît de femei cît și de bărbați; nu mai trebuie făcută această diferențiere.

Desigur, nu vorbesc de revista „Femeia” care are un specific.

O parte dintr-un tot unitar

Pia Rădulescu : Trebuie să mărturisesc că nu am o apetență deosebită față de termenul de „feminism“, „feminist“ etc. Ca femeie și ca ziaristă împărtășesc cu totul gândurile tovarășei Flucșă. În esență, dînsa relevă o idee care mi s-a părut extrem de valoroasă din toate punctele de vedere — cu deosebire din punct de vedere politic și social : că femeia este o entitate și în același timp o parte componentă a societății noastre, că ea muncește alături de bărbat și trebuie privită ca atare. Proporția de cît muncește unul și cît celălalt la serviciu și acasă, acestea sînt chestiuni mai specioase, care, fără îndoială trebuie discutate, dar ca pornind dintr-o singură ramură, dintr-un unic trunchi mare și ele nu trebuie despărțite, dissociate.

Este adevărat că în presa cotidiană apar adesea materiale „de serviciu“ privind activitatea femeilor — dar sînt și multe articole bune care, chiar dacă nu sînt închinare special femeilor, tot problemele lor le tratează. Pentru că femeia nu este privită doar ca femeie, ci în primul rînd ca profesionistă — într-un domeniu sau altul — și atunci nu se mai face nici o departajare, ci doar capacitatea profesională este cea care primează. Poate că, pe undeva, departajările provin doar din propriile noastre prejudecăți și dintr-un mecanism chiar rudimentar și rutinier de a privi problemele. Poate că uneori sîntem încă tentați să judecăm prea „feminist“, încercînd să inghesuim

în creuzet de sufragete problemele femeii moderne.

Am urmărit anul trecut debaterile din presa franceză privind egalitatea femeii cu a bărbatului și articolele relevau, într-adevăr, probleme nerezolvate încă. Aspecte mai puțin de psihologie, cît de existență materială, fiind vorba despre salariu inegal, despre orele de muncă, despre imposibilitatea femeii de a tinde spre anumite funcții etc. Mă gîndeam după aceea că, din acest punct de vedere, noi despre ce discutăm, de fapt ? Pentru că acestea sînt drepturi cîștigate, legiferate și aplicate în țara noastră și a ne opri și insista asupra lor înseamnă să creăm o falsă problemă. Prin aceasta nu vreau să spun, însă, că problemele noastre sînt perfect rezolvate — ci doar că se pun pe alt plan și prin altă optică. Eu cred că ceea ce trebuie să primeze este capacitatea individuală, intrinsecă — fie că e vorba de femeie sau bărbat. Important este cît dă în profesie, cît poate să dea, ce forțe de gîndire și de realizare are, ca om și ca profesionist. Și asta e valabil pentru orice meserie.

Fiindu-ne recunoscută capacitatea și cunoscîndu-ne forțele — altele sînt problemele care comportă încă discuții și rezolvări. De pildă, ușurarea muncii gospodinei prin mijloacele tehnicii moderne, economisirea timpului prin cumpărături, livrate la domiciliu, modernizarea formelor de comerț și de prestații etc.

Acestea sînt într-adevăr chestiuni pentru care te poți lupta și realmente cred că în acest domeniu se pot face multe. Prin urmare, sînt lucruri pe care trebuie să le discutăm astfel încît să dobîndim un progres concret. Dar, modul acesta de a vorbi despre femei readucînd pe tapet aceleași și aceleași probleme — fie rezolvate, fie irezolvabile nu este de dorit. Toată lumea știe că n-au existat și nu există soluții universale. Fiecare om e o problemă — și deci, fiecare femeie — și fiecare om are de rezolvat de-a lungul vieții propriile sale probleme, potrivit temperamentului, modului de a fi, de a gîndi, de a se manifesta. Diversitatea este infinită și așa trebuie s-o reflectăm și noi în presă, respectînd adevărul. De aceea, eu cred că în presa cotidiană, și chiar și în cea de specialitate, nu trebuie făcută o strictă și rigidă specializare a ziariștilor în ceea ce privește activitatea femeilor. O asemenea specializare implică pericolul unei deformări de optică și de tratare. O exacerbare a problemei nu este utilă din nici un punct de vedere, și cu atît mai puțin al femeii însăși.

Referitor la promovarea femeii la noi în țară, cred că se pot discuta numeroase aspecte, care nu sînt „făcute“, ci poartă amprenta autenticului : de pildă, dacă există o anumită reticență a bărbaților de a avea conducător o femeie, există însă și o reținere a femeii însăși de a se angrena în diferite funcții. Nu neapărat de frica de a nu corespunde funcției, ci de teama că nu va putea face față ca timp și energie și celorlalte obligații pe care le are — ca soție, ca mamă, ca gospodină. De la funcția de director se poate eschiva — dar de la aceea de mamă nu, și nici nu o dorește. Director poate fi oricine, dar mama copilului ei nu poate fi decît ea. Deci, pentru promovare se cere — și sub acest aspect — o calitate deosebită : ca femeia să aibă capacitatea de a se autoorganiza perfect, de a gîndi și acționa rapid și impecabil, de a avea spirit sintetic și analitic, de a ști cu precizie să stăpînească și să exploateze timpul material. Deci — din nou capacitatea individuală. De aceea, închei revenind la ceea ce a spus tovarășa Flucșă : că femeia trebuie promovată potrivit capacității ei individuale și tratată, nu dissociat, ci făcînd parte integrantă din societate — așa cum este de fapt și de drept.

Una din sarcinile principale ale presei — sporirea competenței sociale a cititorilor

Dr. Geta Dan-Spinoiu : Nu lucrez la o revistă cu specific feminin și nici la un cotidian care are problematică variată. Sunt specialist în psihologie socială, ocupându-mă, în această calitate, și de problemele muncii femeii, ale vieții ei de familie, ale integrării ei socio-profesionale. Ca atare, luarea mea de cuvânt va fi puțin diferită de a dumneavoastră.

Din nou s-a adus aici în discuție problema egalității dintre cele două sexe. Istoria ne-a deprins atât de mult cu ideea încît ne este greu să scăpăm de ea? Sau realitatea ne oferă, în amestecul ei de spontan și necesar, motive să continuăm discuțiile pe această temă? Sau poate că anumite diferențieri între cele două sexe se mai impun a fi respectate? Faptele dovedesc că prima ipostază — cea istorică — este perimată. Nici un bărbat nu mai crede astăzi serios că femeia îi este inferioară. N-o mai cred nici femeile. Aportul lor pe tărîm social și profesional este un argument puternic în favoarea lor. Izbucniri spontane de mentalități retrograde mai există încît presa, alături de alte mijloace de influențare a atitudinilor oamenilor, trebuie să acționeze în continuare. Dacă egalitatea ar fi rezolvată definitiv în practică, nu am găsi bărbați care lucrează în locuri de muncă potrivite pentru femei sau, invers, femei care fac munci necorespunzătoare organismului lor. Evident, există multe alte probleme referitoare la viața și munca femeii ce pot figura pe agenda discuțiilor de astăzi. Multe dintre ele au fost relevate aici. Nu la acestea socot important să mă refer, ci la unele aspecte pri-

vind munca redactorului în a le aborda. Cercetările făcute de noi în urmă cu un an și jumătate despre influența presei feminine asupra opiniilor și atitudinilor cititorilor, ne-au dovedit că, deși tematica abordată în conținut este importantă, actuală și uneori chiar acută, influența ei poate rămîne marginală pentru formarea unei concepții unitare în rîndurile femeilor și bărbaților privind comportamentul lor social și psihosocial. Pe de o parte, presa feminină, adresîndu-se femeilor influențează numai comportamentul acestora. Pe de altă parte, celelalte organe de presă, abordînd probleme sociale, politice și profesionale comune tuturor cetățenilor, indiferent de caz, dar cu vădită înclinație spre exemple masculine, introduc, și ele, fără intenție, o disociere. Dacă întreaga presă, indiferent de nota ei specifică, ar trata problemele de o manieră ce să permită femeilor ca și bărbaților să se reflecte în egală măsură în conținutul ei, nu ar mai exista impresia despre care vorbea Sanda Faur, că în unele ziare problemele femeii se reflectă ocazional. În concluzie, să scriem cu adresa nediferențiată pentru femei și bărbați, concretizările relevîndu-i și pe unii și pe alții.

La acest mod de a scrie vă rog să-mi permiteți a mă referi în continuare. Socot, în primul rînd, că redactorul trebuie să gîndească munca sa, nu numai în termenii unei tematici pe care să o abordeze, ci, mai ales, ai unui plan structurat de acțiune. Care sînt obiectivele majore ale unui astfel de plan?

Este vorba, în primul rînd, de **sporirea competenței sociale a ci-**

ditorilor, în sensul de a atrage atenția asupra problemelor și valorilor societății în care ei trăiesc, să le fie ușurată înțelegerea semnificațiilor, să li se sugereze căi de adaptare socială, să fie sprijinită înțelegerea schimbărilor ce se produc neîncetat și rezolvarea stărilor conflictuale generate de aceste schimbări. În cercetările pe care noi le-am făcut, precum și în alte studii, s-au conturat frecvente fenomene de inadaptare socială și profesională datorită neînțelegerii semnificației unor valori noi față de altele vechi. Pentru redactor revine sarcina dificilă de a le selecta cu o viziune clară din noianul faptelor și evenimentelor. Îi trebuie în acest caz un ochi de sociolog, un fler de psiholog și tact de pedagog. Este utilă colaborarea cu specialiștii. De pildă, în abordarea problematicii familiei de astăzi avem specialiști care pot da explicații cauzale competente comportamentelor inadecvate, dereglărilor privind exercitarea rolurilor, a funcțiilor etc.

Sporirea competenței sociale a cititorului se transpune și în capacitatea acestuia de a se confrunța cu ceilalți. Nu prin descrieri de caz — de care abundă presa noastră la ora actuală — se creează această capacitate, ci prin surprinderea unor tipuri grupe purtătoare de fapte, idei și valori. Interesul pentru istoria vieții unui om este efemer. Ceea ce persistă în timp și cu efect asupra comportamentelor sînt istoriile grupelor, cu care fiecare tinde să se identifice în scopul adaptării lui sociale.

Un alt obiectiv major al planului de acțiune structurat, la care m-am referit mai sus, este **întărirea influenței presei asupra opiniilor și atitudinilor cititorilor**. Practic, rezolvarea derivă din felul în care este construit materialul redacțional. Cercetările privind receptarea mesajelor de către cititor relevă fenomene de respingere în momentul în care acesta simte că opiniile lui sînt forțate. A influența în sensul unei desirabilități sociale, înseamnă a elabora strategie echilibrată. De pe poziția acestei aserțiuni aș recomanda mai multă atenție în felul în care sînt abordate problemele muncii profesionale ale femeii, relevînd nu aspecte utilitariste, ci umaniste. Atitudinea fa-

vorabilă a femeii față de munca profesională nu este stimulată de componentele extrinsece muncii ei, ci de cele intrinsece care îi dau satisfacția autorealizării capacităților, a progresului personal, îi dau sentimentul că pe această cale viața ei devine mai bună și mai bogată. Presa trebuie să contribuie la construirea unei psihologii noi a femeii. Să intensificăm, de asemenea, influența presei asupra atitudinilor femeilor, dar și a bărbaților privind promovarea femeii. Această sarcină socială de mare răspundere, subliniată la loc de cinste în documentele de partid, se reflectă destul de palid în fapte încât să putem spune că la nivel general, ea a fost rezolvată. Există încă un fel de rezistență a multora dintre bărbați sau, poate, lipsă de încredere. Există și din partea

femeilor un fel de prudență — de a nu-și asuma un rol pentru care condițiile lor de viață (mai ales de ordin familial) nu le-ar fi propice. Dar există și o altă mentalitate care trebuie spulberată: subiectivismul nejustificat privind dreptul la promovare. Mă refer aici la faptul că multe femei gîdesc la acest drept al lor ca la ceva ce li se oferă pur și simplu, și nu ca la o confirmare a valorii capacității lor profesionale. Presa influențează asupra atitudinilor sociale a cititorilor nu prin avansarea formală a unor idei, ci prin felul în care aceste idei capătă forță de activare a comportamentului obiectiv. Există multe femei active care merită confirmarea valorii muncii lor prin promovări pe treptele cele mai înalte, dar sînt și unele care nu înțeleg rostul acestui lu-

cru, dorind promovarea fără a o raporta la o valoare reală. Această lucruri poate fi spus și despre unii bărbați. În consecință sporim influența presei asupra atitudinilor cititorilor — femei și bărbați — făcîndu-i pe aceștia să fie mai raționali, mai responsabili, mai interesați de perfectarea competenței lor.

Se recomandă mai mult tact în felul cum abordăm problemele intime ale vieții femeii, ale familiei. Chiar și oamenii cei mai simpli dar cu bun simț, nu-și declară intimitățile în public. Nici nu trebuie să le cerem; discreția a fost întotdeauna o trăsătură a conduitei civilizate.

A construi un plan structurat de acțiune prin presă înseamnă a gîndi și la **modalitățile de întărire a interacțiunii sociale**. Formarea unității sociale, sub multiplele ei aspecte, este un principiu de bază al socialismului. Înscriindu-ne în cadrul concret al discuției prezente, dimensiunea unității sociale care apare în prim plan este cea a relațiilor dintre femei și bărbați. De cele mai multe ori vorbim de problemele femeilor de astăzi adresîndu-ne femeilor, organizăm conferințe sau mese rotunde despre femei invitînd tot femei — ca și aici, de altfel. Ce fel de interacțiune se dezvoltă pe această cale? Dimpotrivă, ea duce la ideea unei departajări. Într-o scrisoare pe care am primit-o de la un bărbat intelectual, ca urmare a articolelor pe care le-am publicat în revista „Femeia”, eram acuzați de intenția că dorim să încurajăm independența femeii pentru a o îndepărta de bărbat. Evident, intenția ne este străină, dar este posibil că adresîndu-ne numai femeilor le-am educat pe ele și mai puțin pe bărbați. Nu cumva am trecut astăzi în altă extremă și anume, luptînd pentru emanciparea femeii am neglijat emanciparea, în aceeași măsură, a bărbatului? În realitate, problemele unuia sînt și ale celuilalt, dialogul are poziții egale. O cale bună pentru sporirea eficienței lui este să lăsăm și pe bărbați să-și confrunte opiniile privind munca și viața femeii, să iasă la iveală ideile învechite dar operante, să găsim modalități eficiente de implantare a noului. Există femei cu munci de răspundere, activiste remarcabile pe tărîm social și profesional care duc un gen de viață dublă, deoarece, ceea ce au cîștigat în afara locuinței lor, nu au reușit să cîștige și înăun-

„Dialog“ (foto : PETRE COZIA)

tru. Mentalitățile retrograde ale bărbaților le mențin încă în contextul unor dificultăți cu care au mult de luptat. Cercetările noastre au evidențiat influența favorabilă a dialogului cu oameni care au popularitate, prestigiu, competență recunoscută în problemă. Este firesc așa deoarece mecanismul opiniilor personale și sociale nu acționează la întâmplare, ci este efectul concurenței între canale de influență. Cu cât încrederea acordată unora dintre acestea este mai mare, cu atât capacitatea lor de a influența crește. Este o lege a procesului persuasiv. Psihologic este clarificat faptul că forma de dialog întreținută de mai multe persoane pe această temă are efecte sporite asupra atitudinilor omului, tinzând să se identifice nu cu valorile unui individ, ci a unor grupe, colective. Conștiința de sine se formează prin raportare la valori sociale desprinse din conduita grupelor de apartenență sau a celor de referință.

O ultimă problemă care, după părerea mea, trebuie să fie prezentă în atenția redactorului, este menținerea noului în conținut. Dorința de nou este organică psihicului uman. Omul ascultă radioul când se trezește dimineața, citește ziarul din cursul zilei pentru a afla știri noi, seara recepționează emiterea ultimelor evenimente. Dar el nu citește oricare. Adesea lasă ziarul din mână pentru că nu a descoperit nimic nou. Dacă noul în presa zilnică se afirmă prin recența lui, în presa săptăminală sau lunară, lucrurile se schimbă. Soluțiile nu trebuie căutate în improvizații redacționale, în formulări atractive de titluri. Oricum, caracterul redondant al conținutului se menține. Sugerăm două căi pentru a ne feri de acest pericol: 1) Selecția riguroasă a evenimentelor. Există unele care pălesc repede în timp, altele care dau roade sau care, prin aprofundarea lor, trebuie să dea roade. Criteriul de selecție este valoarea acestor evenimente. Nu trebuie selectate dacă au valoare pur și simplu informativă, căci ele nu se leagă

de opinii și convingeri. Prin evenimente și valori semnificative se modelează atitudini sociale. 2) Găsirea unor modalități noi de a dăinui a semnificațiilor evenimentelor, în special a semnificațiilor lor pentru viața oamenilor. Mai mult, comentariile noi trebuie să permită un spațiu de gândire pentru viitor, oferindu-i posibilitatea ca, în continuare, să-și pună probleme, să caute răspunsuri. Prin preluarea ideilor altora nu se formează convingeri, atitudini, comportamente sociale ferme.

Închei prin a releva faptul că din ancheta făcută de noi în rândul cititorilor femei a rezultat o bogăție tematică care interesează

la ora actuală. Sînt vizate probleme variate ale muncii femeii, ale vieții de familie, în special privind modalități noi de rezolvare a funcției educaționale la nivelul familiei, educația tinerilor pentru rolul de mamă, educația sexuală a tineretului în vederea reglementării funcțiilor reproductive ale familiei și a întreținerii sănătății fizice și psihice, etc. În aceeași măsură a izvorit interesul cititorilor pentru forma de prezentare a mesajelor, pentru ilustrație, pentru colorit, fapte ce dovedesc că presa are și un rol estetic formativ considerabil. Probabil că întotdeauna frumosul a fost și va rămîne un conducător spre bine, spre împlinire.

Rezultatele

de pînă acum

au dat un plus

de demnitate femeilor

Olga Udescu: Problema egalității sigur că s-a rezolvat prin legi, prin hotărîri etc. Dar foarte multe lucruri au rămas doar teoretic rezolvate.

Promovare înseamnă ceva cîștigat pe merit, indiferent dacă ești bărbat sau ești femeie. Am spus-o de mult, am spus-o și acum 3 ani, că promovarea femeii, așa cum o văd eu, are alt țel decît acela de a ajunge „șef“; ea înseamnă doar posibilitatea de acces la toate posturile oferite de societatea noastră.

Rezultatele obținute pînă acum au dat un plus de demnitate femeilor. Dacă femeia capătă acest plus de demnitate și conștiința valorii sale, poate să-l judece altfel și pe bărbatul care nu o respectă.

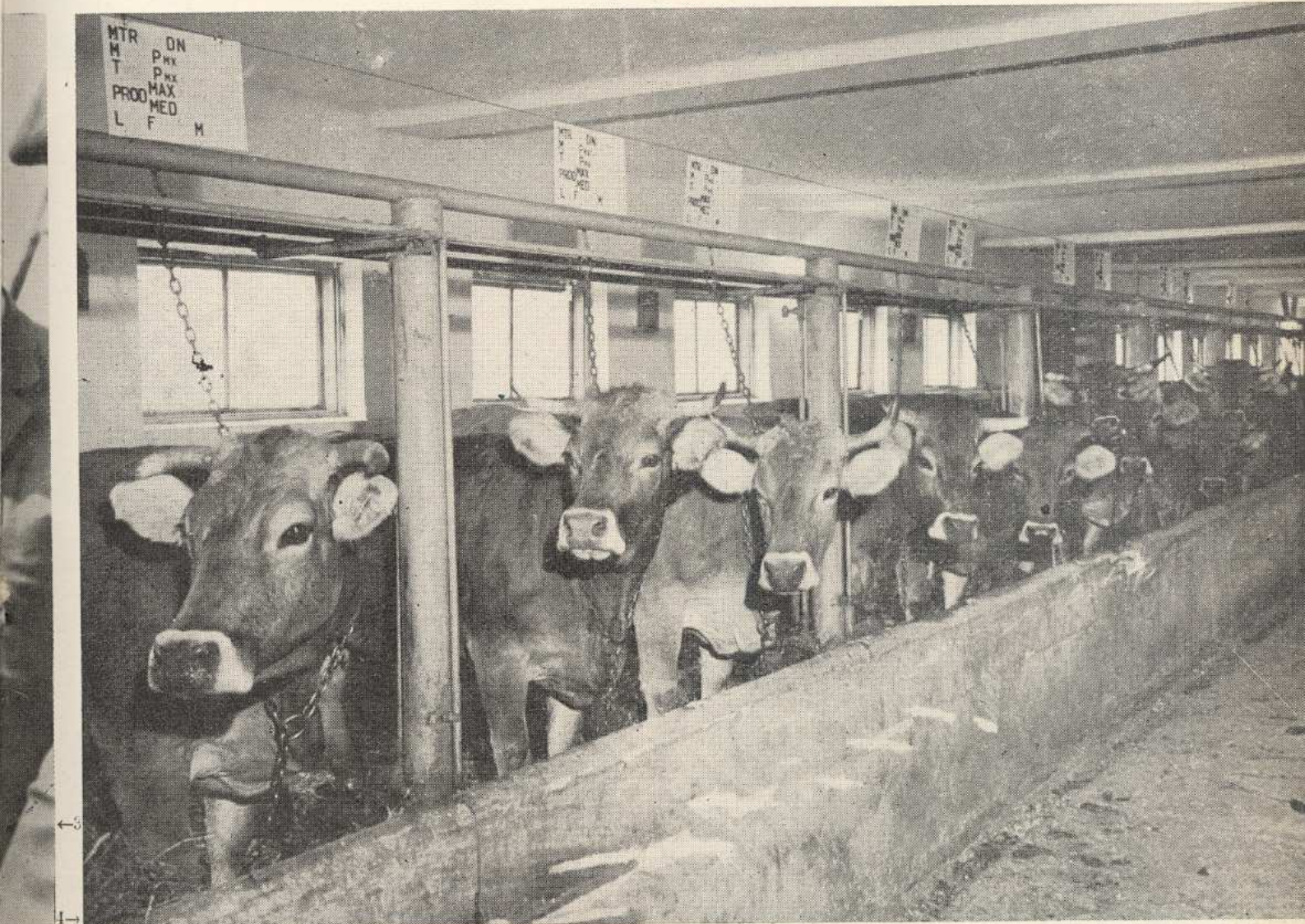
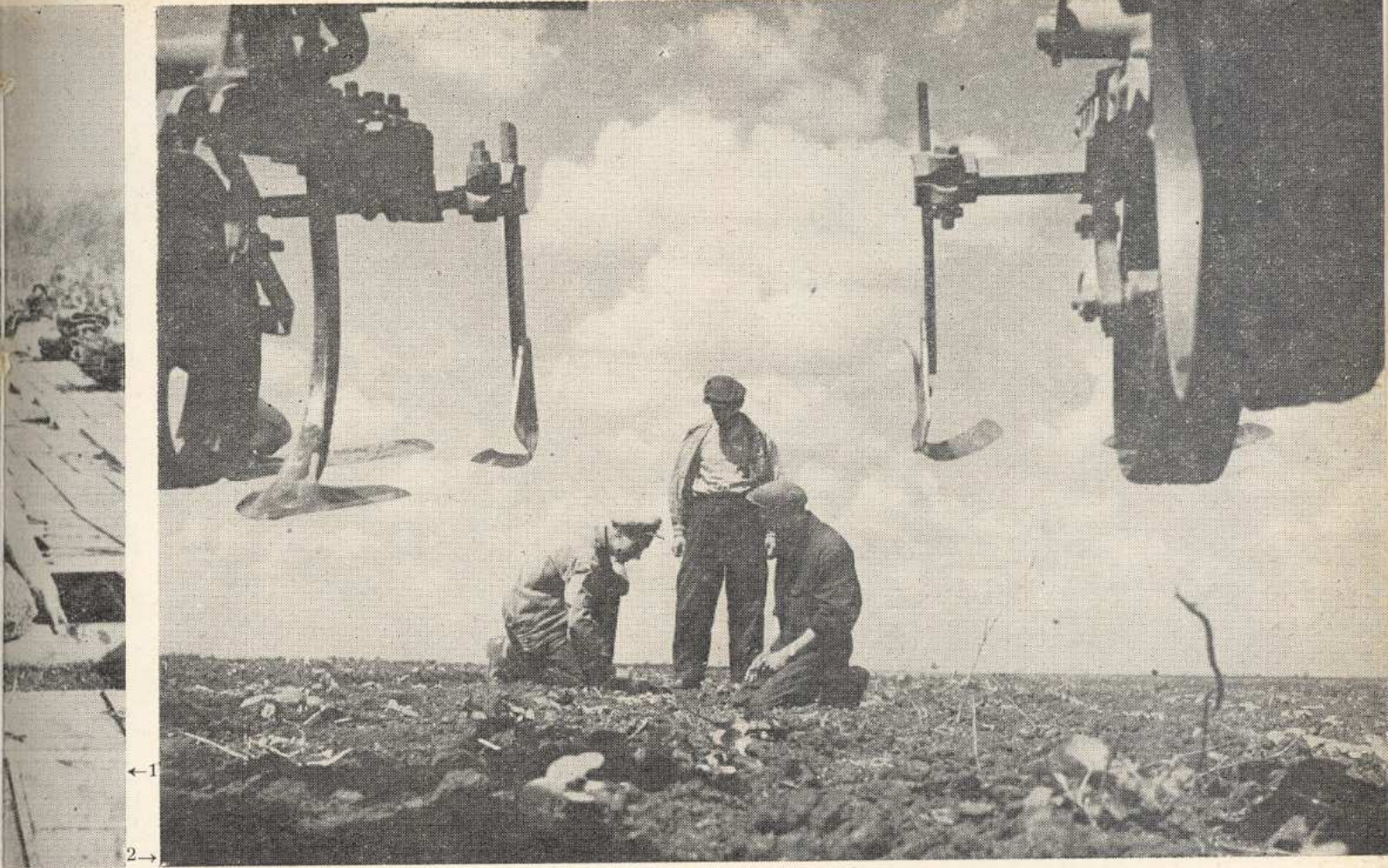
Emisiunea noastră „Pentru noi femeile“ este foarte veche, împli-

de foarte multe probleme în a-nește acum zece ani. M-am lovit ceastă emisiune fiindcă este un fel de emisiune-tampon. Dacă e ziua Crucii Roșii trebuie să spunem despre Crucea Roșie; dacă se sărbătorește C.E.C.-ul trebuie să spunem despre economii! Aceasta ce denotă? Prejudecăți cu care trebuie să mai luptăm.

Sînt anumite profesii despre care nu am vorbit niciodată. O singură dată în emisiune am avut o mecanică de locomotivă; cînd am întreb-o despre viața ei de familie mi-a spus că de 16 ani este divorțată din cauza profesiei! Sînt deci profesii în care a rămas mentalitatea că femeia trebuie să facă eforturi, sacrificii pentru ca să-și îndeplinească menirea ei în viața socială. Lucrul acesta nu l-am abordat încă destul de pregnant în emisiuni.

1. Se pregătește o nouă producție de legume (foto: DUMITRU CONSTANTINESCU); 2. Lucrări de primăvară (foto: ARC)

ADIE OSMULIKIEVICI ; 3. În plină campanie... (foto : MIHAI ANDREESCU) ; 4. Zimbiți, vă rog ! (foto : ION PETCU)

1. Poartă (foto : FRED NUSS) ; 2. Creatorul de frumos (foto : Ștefan Albescu) ; 3. La joc (foto : R. CONSTANTINESCU) ; 4. Bună dimineața soare (foto : ARCADIE OSMULICHIEVICI)

ANCHETA SOCIALĂ, FORMATOR DE OPINIE PUBLICĂ

Formînd, ne formăm și iar formăm

— dintr-o fișă de lucru —

Nici o noutate în asta : orice text de ziar are un **caracter formativ** (și nu de azi, de ieri). Ca să aleg un exemplu „extrem“, aș zice că pînă și „Mica publicitate“ contribuie, într-un sens, la orientarea publicului, influențîndu-l; dacă am publica orice fel de anunț, indiferenți la ceea ce acesta **propune** (nu atît spre vînzare sau cumpărare, cît din punctul de vedere al existenței noastre colective, moraletice), atunci am lăsa deschisă unor înriuriri nedorite, negative chiar, dacă nu o fereastră largă, măcar o ferestruică.

Lăsînd de o parte exemplul minim — al rubricii „Mica publicitate“ — merită să ne punem întrebarea, ca profesioniști ai diferitelor genuri jurnalistice, care este „**greutatea specifică**“ a fiecărui gen în parte, tocmai din perspectiva rolului formativ pe care, categoric, îl are. Desigur, un articol de fond are un **anumit** tip de iradiere a ideilor în masa cititorilor — iar o anchetă socială (însă una autentică și nu din cele care se pretind a fi astfel... în subtitlu sau supratitlu) un **alt** tip de influențare a lectorilor. Comparații, paralele, delimitări etc. se pot face între absolut toate genurile jurnalistice... Ele seamănă și nu seamănă între ele, precum seamănă și nu seamănă strict un om cu altul : sîntem toți — în limitele normalului — posesori ai nasului, ochilor, gurii, dar identitate nu există, din ferire, ceea ce și dă, în parte, frumusețea vieții. Pot fi diferitele genuri jurnalistice atît de asemănătoare între ele, încît să ai neplăcuta senzație că, prin fața ochilor, îți defilează același și același chip? Are rost și, mai ales, **eficiență**, ca ancheta socială să semene, cu infinitezimale deosebiri, cu articolul de fond, cu cursivul, cu reportajul? Varietatea **obligatorie** a genurilor nu vine numai din nevoia, firească, a cititorului de ziar și de revistă, să aibă, la lectură, o paletă cît mai diversă, de ordin informativ; alternanța genurilor produce și o **alternanță de ritm** a lecturii, urcușuri și coborișuri, în stare, tocmai, să-l implice pe cititor, să-i pretindă eforturi de înțelegere, de concluzionare; și, în același timp, să-i ofere momente de respirație — totul

întocmai ca într-un drum real, cu denivelările naturale, cînd variația decorului alungă monotonia și te îmbie să participi, în fel și chip, la propriul mers (adică : la propria lectură !).

Așadar, un punct cîștigat ar fi : deși un număr de ziar sau de revistă este **un tot unitar**, oglîndind o concepție unică, o orientare fermă, această construcție solidă se încheagă din „piese“ aparent dispartate, oricum neidentice (prin formă, prin conținut). Să asemuim totul cu un joc de cuburi? Prea palidă comparația, fiindcă alcătuirea unui număr de ziar sau de revistă este o treabă înfinit mai anevoioasă (chiar dacă păstrăm proporțiile).

Mi s-a întimplat, cîndva, să fac o „anchetă socială“ pentru televiziune. Subiectul : chilipirgii. Adică oamenii care, în loc să-și păstreze, cu orice preț, cinstea, ajung să și-o vîndă pentru un preț de nimic, pentru un ipotetic cîștig de cîteva sute sau de cîteva mii de lei. De regulă, cînd pornești la drum pentru a realiza o anchetă socială, n-ai cazurile concrete în... buzunar, ci te mulțumești să știi liniile mari (dar esențiale !) ale categoriei pe care ai de gînd s-o pui în dezbatere, să-ți stabilești din timp eșafodajul argumentelor cu care să poți combate și dezintegra eșafodajul argumentelor celui-lalt, ale „adversarului“ de dialog, în sfîrșit, să cunoști stația terminus în care ai de gînd să ajungi. Cu alte cuvinte : viitoarea zonă să fie gata investigată macroscopic, rămînînd acum ca **ideile** să fie ilustrate ca urmare a investigației microscopice. Un anchetator social care pleacă la drum cu planul minuțios pus la punct, n-are decît să scrie, în redacție sau acasă, un cursiv pe tema respectivă, colorîndu-l cu fapte concrete, cu nume reale, și gata ! De ce să pretinzi că operezi o investigație, că faci o **anchetă**, deci că pornești, totuși, de la un anumit procent de fapte **necunoscute**, incitante pentru tine și pentru cititor totodată (căci emoția necunoscutului se transmite, fără doar și poate, în carnea literei tipărite), cînd totul este gata masticat dinainte, cînd ai pînă și (ca să exagerăm puțin) replicile celui-lalt dacă nu scrise pe hîrtie, măcar formulate în gînd ?

Reintorcându-mă la ancheta TV — desigur **socială** — privitoare la cei care nu știu că **cinstea n-are preț**, m-a interesat să dezvălui mecanismul psihologic care îngăduie unor oameni, altminteri, la locul lor de muncă sau în familie, onorabili, corecți, să admită — în forul lor interior — o eclipsă, fie și de o secundă, a cinstei. Bineînțeles, am decis inițial să investighez simultan diferite pături sociale, oameni cu indeletniciri cât mai diferite, cu un nivel cultural deosebit. Astfel, am ajuns să filmez: un sătean bătrîn care cumpărase un cal cu... 500 de lei (cal care valora 4 000—5 000 de lei) de la niște hoți; un șofer care se băgase într-o afacere tragicomică, lăsîndu-se păcălit de niște așa-zîși „fabricanți de bani“ (voia să... tipărească 1 000 000 de lei, contra 70 000 de lei pe care i-a dat escrocilor) — iar apoi, același individ „păcălitul“, ca să-și scoată pîrleala, s-a băgat într-o a doua afacere necurată, cu un loz falsificat; un inginer electronist care a cumpărat, cu 800 de lei, un magnetofon japonez (valoare reală: 5 000 lei) furat dintr-o mașină.

Dar mai înainte de a nota modul în care am **construit** ancheta socială, pentru a-i da **finalitatea** dorită, și tocmai legat de această finalitate, să ne punem, brutal, întrebarea: de ce este nevoie de o asemenea anchetă socială, cînd — limpede — categoria respectivă, de chilipirgii, nu reprezintă, cantitativ, ceva demn de luat în seamă? Argumente există și încă deosebit de temeinice: a) în primul rînd, orice manifestare de necinste trebuie stîrpită din societatea noastră; b) cei în cauză se cuvine să înțeleagă că au greșit **fundamental** față de colectivitate și, deloc secundar, față de ei înșiși; c) combătîndu-i pe cei în cauză, atragem atenția celor mai vulnerabili, tinerilor, că asemenea practici reprezintă un cuțit cu două tăișuri; d) exprimîndu-ne oprobiul față de chilipirgii, față de cei care cumpără, pe căi dubioase, tot felul de lucruri, jugulăm delictele propriu-zise, furtul, căci infractorii, nemaigăsînd debușeuri, logic, n-ar mai comite hoția (oricum, numărul acestora s-ar diminua).

Revenind la aspectele **concrete** filmate, ceea ce surprinde (și n-avea cum să fie știut **de-acasă**, din redacție) este **coincidența** argumentelor folosite de personajele implicate în afaceri necurate: săteanul — șoferul — inginerul, fiecare în limbajul său specific, personalizat, exprimă însă un pseudocrez: „Putea să-l vîndă (calul, magnetofonul etc.) și cu... 100 de lei, treaba ăluia care vinde“. **Inexact!** — replică reporterul-anchetator social. Cînd omul cumpără ieftin și își vinde, totodată, pe același preț de nimic, **cinstea lui**, cum să-l privească asta pe... vînzător (adică pe hoț)? Așadar, cea mai expresivă cale de influențare a cititorului, a telespectatorului, este — după umila mea părere — **dialogul** care se încheagă, spontan, „pe cinstite“, între oponenti (tonul poate să fie civilizat, dar fără rabat în esența chestiunilor dezbătute). Pentru ce consider că aici, în dialogul acesta comparabil cu un duel din filmele bune de capă și spadă, se ascunde miezul de foc, simburile din care poate și trebuie să încolțească înțelegerea cititorului-spectatorului, captarea lui de partea ta, a anchetatorului social, precum și de dirijarea treptată a sensurilor către concluzia dorită? Fiindcă replicile tale, ale anchetatorului social, nu-s decît (sau asta, în mod ideal, ar trebui să fie) replicile pe care cititorul-spectatorul simte impulsul intern să le rostască, față în față cu situația cu care este obligat să se confrunte. Subtil, rapid, înlăuntrul propriei conștiințe, cu viteza luminii, fiecare — cînd vede asemenea întîmplări și ascultă asemenea dialoguri (cu

se întreabă și își răspunde: cum ar reacționa într-o împrejurare identică, ce argumente și-ar găsi pentru a rezista tentației unui câștig dubios, ilicit în ultimă instanță? Și iată-l, dintr-odată, pe anchetatorul social, deși singur în imagine (sau la semnătură) că are îndărătul său o masă compactă de ochi, cititorii-spectatorii, care, deși tacit, îl sprijină în acțiunea pe care o întreprinde, făcîndu-l să le simtă umărul alături. Puțin lucru? Imens! Sentimentul acesta, că te afli în fața unuia care a ieșit „din serie“, avîndu-i însă aproape pe toți ceilalți care alcătuiesc seria, colectivitatea, te face și mai isteț în dialog, și mai intransigent, îți dă, în fond, suportul moral de care neapărat ai nevoie.

Timpul doi al anchetei sociale (**timpul întii** fiind prospecția zonei și stabilirea parametrilor teoretici inovației — ca să le spunem pe nume!) ia poziție, în care vrei să-ți porți pașii) are, așadar, o maximă importanță **formativă**: prin calitatea **demascatoare** a dialogului purtat, prin promovarea criteriilor eticii și echității socialiste, prin simțămîntul pe care-l stîrnește la cititor sau telespectator, că, de fapt, EL vorbește (adică așa ar vorbi și el.). Iată că, spre deosebire de un articol de fond sau de un cursiv, în care concluziile (după cum o arată și noțiunea de concluzie) se trag în finalul materialului, aici, într-o anchetă socială, acestea se „topesc“, devreme, în însăși canavaua textului sau a peliculei, fiindcă aici îl iei drept tovarăș de drum, în investigație, de la început, și pe cititor-spectator (pe cînd dincolo, în articol, demonstrația decurge în așa fel, încît abia în final cititorul se plasează pe poziția autorului, convins de argumentele desfășurate). Să fim bine înțeles: nu-i vorba cumva de un „șiretlic profesional“, ci de **ceva** ce se impune de la sine, de către natura proprie și irepetabilă a genului luat în discuție. Ancheta = investigație, senzația de **căutare a adevărului** pe care, nici autorul, nici cititorul sau spectatorul, nu-l dețin, **în aspectele sale concrete**, înainte de a fi străbătut tot itinerarul propus, dar adevăr care se cîștigă pas cu pas și nu se relevă dintr-odată, doar în final.

Contrapunctul se obține, firește, nu numai în dialogul purtat, ci și în contrastul realizat — în cazul anchetei sociale filmate, ca și în cea scrisă — prin alternarea planurilor, prin ceea ce se cheamă, în cinematografie, **montaj paralel**: în „Chilipirgiii“, de pildă, imediat după scena în care „păcălitul“ care voia să cumpere suta de lei cu... zece lei, adică mai ieftin, mărturisește că visa să obțină astfel... un milion de lei — repet, imediat! — ne aflăm cu aparatul de filmat în fața unui milion de lei, bani autentici: într-o uzină, în ziua plății retribuției. O singură replică, a contabilului-șef este suficientă: „Aștia sînt bani adevărați, bani muncii, banii muncitorilor!“ Nici un ...milion de cuvinte n-ar fi fost — bănuiesc — mai convingătoare, demonstrînd că hoții și verișorii lor — chilipirgiii — îi fură de fapt pe acești oameni, imensa majoritate, care muncesc conștiincios, cu devotament și pricepere (am filmat și trei interviuri-fulger, în picioare, lingă mașini, cu trei dintre muncitori)... În sfîrșit, spre final — însă deloc ca o tradițională concluzie — ci, atenție! **pe firul acțiunii**, am stat de vorbă și cu un specialist de la Miliție, om versat în treburi dintr-acestea, care comentează faptele sub aspectul lor „tehnic“ și, de la sine, sub aspectul lor moral, luminînd tocmai mecanismele psihologice atît ale făptașilor (hoților, escrocilor), precum și ale „păcăliților“ care, acum reiese mai pregnant, se păcălesc pe sine (este poate clipa în care telespectatorul și-ar fi spus, categoric, că niciodată, în nici o condiție,

sub nici un motiv „justificativ“, EL n-are ce căuta printre asemenea oameni certați cu normele eticii și echității). Aș fi putut plasa dialogul cu milițianul în final, ca să... țină loc de concluzii, însă n-am făcut-o pentru că așa pretindea evoluția, de pînă atunci, a investigației : ca, la un moment dat, înaintea dialogului cu inginerul (previzibil mai dificil pentru anchetatorul social), să dobîndim (reporterul și spectatorul) date noi cu privire la fenomen, să ne înarmăm pentru ceea ce urmează...

Dar unde am vrut să ajung, de fapt, cu demonstrația ? Să lăsăm însă — chiar și-atunci cînd este vorba despre „destinul“ unei anchete sociale — să vorbească faptele : cineva mai de mult, (de altfel omul nici nu mai lucrează în domeniul acesta), vizionînd materialul, a criticat... absența opiniei publice din anchetă. Adică : „De ce nu se ia hotărît atitudine împotriva...“. Am întreat : „Nu reiese suficient de limpede pe ce poziție se situează anchetatorul social?“. „Ba da ! admite personajul. Însă n-are rost ca numai anchetatorul să fie exponentul opiniei publice“. Omul era într-o gravă confuzie : voia o „masă rotundă“ în final. Un adevăr bine știut în lumea spectacolului : cînd se ride prea mult pe scenă, nu se mai ride suficient în sală (idem pentru comentarii).

Pînă la urmă am fost din nou (la Brăila), i-am luat pe cei trei muncitori, admirabili la locul lor de muncă, pe care-i filmasem lingă mașini, și am comentat împreună cazurile... A ieșit lamentabil ! Punct.

Totuși, m-am întreat : de unde pînă unde să existe o asemenea „prejudecată“ (căci **prejudecată** este !), desconsiderîndu-l pe cititor, pe telespectator, nelăsîndu-l să se implice, **prin efort de înțelegere**, în problematica abordată ? Nici copilul mic de tot, dacă-i dai alimentele mereu gata mestecate, nu-și dezvoltă cum se cuvine funcțiile digestive... Sau lipsa de mișcare duce la atrofierea masei musculare, slăbește omul, îl face comod... Din fericire, realitatea și milioanele de cititori-telespectatori-auscultători de radio infirmă în mod indiscutabil **neîncrederea** (fie și înveșmîntată în cuvinte mari) în puterea lor de pătrundere, de extracție a adevărului și a sensurilor majore, nu numai din **comen-**

tariul explicit, ci și din **comentariul implicit**. După părerea mea — întemeiată pe o anumită experiență în domeniul anchetei sociale — aceasta nu admite **comentariul explicit** sau, dacă-l îngăduie, slăbește din expresivitatea textului sau pehiculei și, asta-i adevărul gol-goluț, scade din eficiență, în ultimă instanță din caracterul formativ. Căci, atunci cînd proiectezi o anchetă pe micul ecran, este evident că opinia publică nu se află „după sticlă“, ci „dincolo de sticlă“, în halat și papuci, acasă. Ei, opiniei publice de „dincolo de sticlă“ i te adresezi indirect, o iei părtașă la investigație, și — de pe o **poziție comună** — respingem ceea ce se **înfățișează** (nu neapărat... **comentează**). Dacă mă feresc de excesul de comentariu într-o anchetă socială, n-o fac, nici gînd, fiindcă urechile mele ar fi prea fine, sau buzele mele ar fi prea subțiri și n-ar suporta — vezi bine ! — rostirea unor adevăruri limpezi, direct exprimate, fundamental prețioase ; ci, iarăși și iarăși, genul ca atare îmi impune acest punct de vedere. De altminteri, cîți autori de anchete sociale ne scriu și cursive sau articole de fond, în care, nimic mai firesc, lucrurile se exprimă altfel ?

Și încă ceva : treburile sînt cu mult și cu mult mai complexe decît le-am schițat, pentru că ar fi trebuit să amintesc despre **dialectica** influențării opiniei publice, prin mijlocirea anchetei sociale, neomițînd faptul că, la origine, sursa poziției pe care se plasează reporterul se află, nu-i așa, în chiar opinia publică... Deci, s-ar putea formula astfel această idee : **de la opinia publică pentru opinia publică**. Iar cureaua de transmisie nu-i alta decît anchetatorul social. Al cui exponent să fie el, dacă nu al opiniei publice ? Dialectica este evidentă : el formează, dar la rîndul său este format. De aici și simțămîntul de care vorbeam anterior, de părtași la investigație, de tovarăși de drum. Ancheta socială este o călătorie prin realitate. Faptele vorbesc. Și jocul subtil al adevărului și minciunii, al abnegației și indiferenței, al creativității și inerției etc. Ciocnirea dintre alb și negru, cu toate tonurile intermediare, spun, dacă nu mai mult, măcar atîta cît trebuie, însă **convingător, eficient**.

MIHAI STOIAN

Intransigență și omenie

Mulți dintre colegii mei de gazetărie au văzut în ancheta socială o modă ca multe altele. Ar fi suficient să amintim pletora de anchete de acum un deceniu, de exemplu, în care erau investigate cu un pospai de metodologie sociologică ce vrei și nu vrei, de la cît de urmărite sînt transmisiile sportive de televiziune și pînă la frecvența dușului pe care îl iau săptămînal adolescenții ce locuiesc în noile blocuri din cutare cartier bucureștean. Grăbita invazie a modei anchetelor a dus tot atît de repede la devitalizarea genului publicistic, din cauza acelor condeie care deprinseseră exercițiul

formal în dauna obiectivului de investigat și a modalităților de revelare a relațiilor respective. În sfîrșit, unii după ce rataseră în reportaj (pe care îl transformaseră într-un act de rutină, care dilata pînă la limita inflației verbale simplul fapt divers) au trecut, cu arme și bagaje (a se citi cu suficiență și cu indiferență față de realitatea umană) la ancheta socială, stabilind repede un rețetar care se rezuma la a povesti un incident etic, în a-l cita copios pe un „specialist“ și a te întoarce de unde ai plecat : la niște concluzii moralizatoare care erau aceleași idei introductive ale „anchetei“, cu alte cuvinte spuse, la coada rîndurilor tipografice.

Nu numai pentru a respecta adevărul simțim însă nevoia de a reaminti aici de marile succese pe

care le-au impus publiciștii de primă mână prin folosirea acestui gen în coloanele cotidianelor noastre, ci și pentru a defini ancheta socială ca un gen propriu al gazetăriei și poate, cu riscurile pe care le impune o astfel de afirmație, ca cea mai eficientă modalitate de formare a opiniei publice. Rudă, într-un fel, cu ancheta sociologică, mai ales prin finalitatea ei, ancheta socială folosește datele științifice stabilite de prima, dar nu i se substituie, așa cum nu poate fi nici ea substituită. Reporterul investigator — o nouă profesie a presei moderne — este sinteza perfectă a **reporterului** tradițional — în măsura în care el relatează povestea investigației făcute și a **anchetatorului**, un alt fel de magistrat public, care cercetează și pledează în numele publicului. El nu poate — și nici n-are dreptul! — să aibă distanțarea și temperatura normală a sociologului; el are mandatul opiniei publice și în numele ei investighează, pledează, dar și trebuie să o convingă de adevărurile de viață în virtutea cărora a investigat.

Găsesc că e cazul de a repeta aici ceea ce am afirmat altă dată¹ că reporterul trebuie să aibă, pe lângă tehnica mînuirii informațiilor, capacitatea de selecție și de sinteză, vocația lui **multe în puțin**. El este mai puțin rudă acum cu scriitorul și tinde să devină egalul oratorului de disciplină antică exersat la școala modernă a expresiei convingătoare și a incisivității ofensivei. El nu se mai poate mulțumi să observe și să scrie ceea ce a observat; el trebuie să cerceteze pentru a găsi adevărul, într-un caz sau altul, și în numele acestui adevăr să-și convingă cititorul, să-și facă drum spre conștiința opiniei publice. În această menire a lui, prin îndeplinirea acestui mandat al slujitorilor săi, presa realizează, în esență, una dintre funcțiile sale principale: de organizator colectiv, de formator al opiniei publice. Nu este singura cale de a realiza acest deziderat, dar este una fundamentală și iată de ce, cred eu, trebuie revenit cu mai multă vigoare și cu mai multă inteligență profesională la ancheta socială, la dezbateri etice, la investigațiile morale.

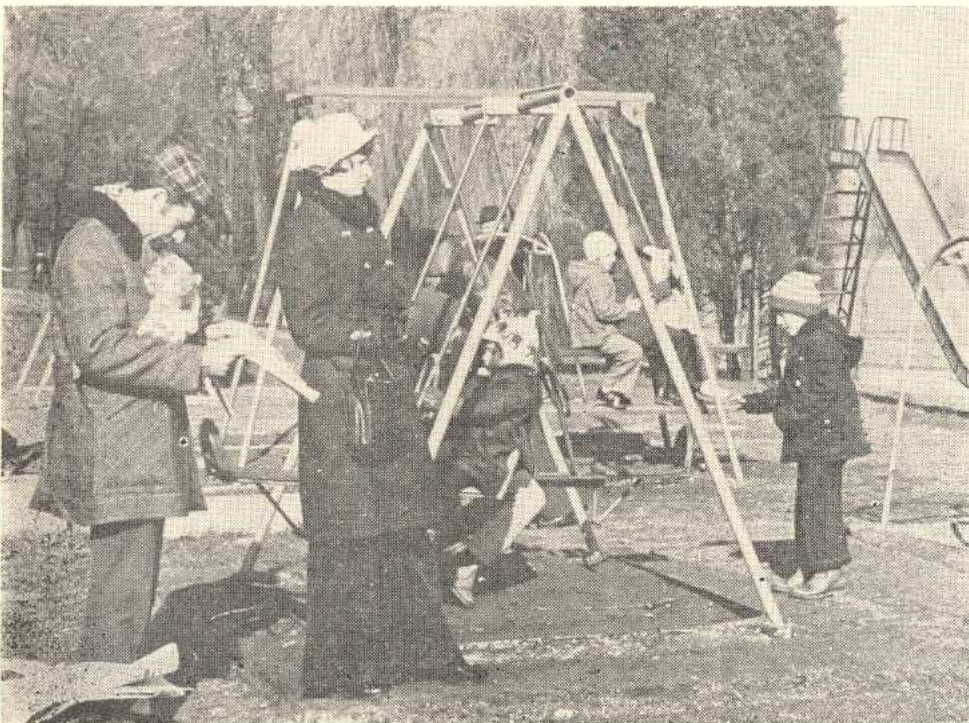
Cum am practicat în egală măsură acest gen, atît în presa scrisă, cît și în cea de televiziune, cred că nu mi se poate tăgădui obiectivitatea — sau măcar intenția ei — afirmînd că dacă tele-

¹ Presa noastră nr. 1/1976. „Calitățile interlocutorului de televiziune“.

viziunea a continuat cu constanță să folosească ancheta ca un fertil mijloc de expresie, ca o eficientă modalitate de formare a opiniei publice, în presa scrisă numărul gazetarilor care continuă să folosească acest mijloc de expresie publicistic s-a subțiat, iar cele mai bune exemple ale genului au devenit mai rare. Desigur, cauzele pot fi numeroase și e privilegiul colegilor mei din presa scrisă să le analizeze, dar ceea ce aș fi vrut să constat aici e că în competiția tacită pe care au iscat-o nu numai ambițiile profesionale, ci și mijloacele specifice ale celor două sectoare publicistice, televiziunea are avantajele sale. Mă gîndesc în primul rînd la emoția pe care o provoacă, cu un plus de accent, ancheta de televiziune, ca și la capacitatea, fără egal, de a aduna, seară de seară, milioane de oameni în fața televizorului și, prin această convocare, la capacitatea ei virtuală de a omogeniza în fața unui caz sau a altuia investigat o opinie ce se confundă, practic, cu întreaga națiune.

Mărturisesc că redescoperind pe această hirtie adevărul pe care uneori îl ignorăm, o anume spaimă de consecințele necontrolabile ale unei neatențe investigații sau ale unei demonstrații, chiar abile, nocive prin falsitatea ei, mă stăpînește. Acest anchetator de televiziune, personaj modern care și-a făcut atît de repede loc în rîndul profesiilor publice, erou de film și de literatură, nu este — ca să cităm o autoritate în cronica de televiziune — nici instructor de pionieri, nici Fraulein, nici Solomon, nici Daniil Sihuștrul, dar el este — meseria i-o cere! — un modelator de conștiințe. El trebuie să fie de o integritate morală deasupra oricăror bănuieli, dotat cu o inteligență activă și inspirată, un iubitor de oameni și de adevăr, calități fără de care consecințele exercitării publice a meseriei sale ar fi grave. Da, într-adevăr, e o răspundere care nu poate fi dusă fără o superioară integritate morală, dar și fără o personalitate foarte bine conturată. Căci din același motiv — capacitatea televiziunii de a deveni, la orele sale de maximă recepție, deci în zona în care se transmit și anchetele sociale, un puternic și rapid coagulant de conștiințe — mai mult decît oriunde lipsa de personalitate a reporterului-anchetator echivalează cu o lipsă de moralitate publică.

De-a lungul anilor pe postul de televiziune mulți și-au încercat puterile profesionale și morale pentru a sluji acest gen publicistic și, spre lauda lor,

Insoțind copii

foto : SZÁSZ CAROL

cei ce nu au putut duce pe umeri o astfel de povară au renunțat sau au fost ajutați să se illustreze în alte sectoare ale presei de televiziune. Și este firesc ca, cei care au rămas, să-și transfere amprenta lor personală asupra genului pe care-l exercită. Ar fi o iluzie să cred că părerile mele ar putea fi obiective, dar ceea ce aș vrea să afirm — și sint convins că nu pot fi contrazis — e că ancheta socială **aici** și **acum** nu se poate face ca aiurea, că lupa măritoare a cutărui fapt sau fenomen de viață nu poate fi minuită la noi la fel ca în alt punct cardinal al lumii. Sint o nevoie acută să fac această precizare mai ales că un anumit obiectivism, o anume plăcere a revelării uritului, a grotescului își face loc, ca scop în sine, în unele anchete sociale. Ancheta socială văzută ca o înlănțuire de fapte, apologia anchetatorului care se rezumă doar la fapte, a omului fără temperatură morală și fără nervul apartenenței la un sistem etic manifest exprimat, mai face prozești. Desigur că habitudinile serialului polițist își exercită presiunile și asupra anchetei, văzută și ca un spectacol (ca orice dezbatere cu oameni și fapte vii) dar ancheta — dacă ar fi să ne rezumăm numai la latura sa spectaculară, absolut necesară formării unei opinii publice solide — nu este numai spectacolul faptelor, ci trebuie să fie o convertire a lor într-un spectacol de idei. Chiar dacă ar fi vorba numai de latura sa emoțională și argumentul ar fi suficient. Dar mai este un argument esențial înregistrării și montării „albe“ a faptelor: apartenența celor investigați, ca și a celor care urmăresc investigația, la una și aceeași familie întreagă cit națiunea noastră. Și ca în orice familie care împarte același destin, nu numai relațiile ce se stabilesc între membrii ei sint diferite, sau experiențele de viață sint variate, dar și tonul și insistența unora față de ceilalți sint altele. Cu alte cuvinte, o anchetă socială pusă sub genericul „Cum deschidem adolescenței ușa maturității“, care investighează cauzele foarte subtile ale relațiilor dintre părinți și copiii eșuați în derivă morală, va avea altă tonalitate și altă insistență decît o anchetă care își propune să descopere circumstanțele unei recidive de furt, ca să dau un exemplu, de extremă limită. Tot așa cum cu alte mijloace și cu altă insistență reporterul va încerca să demonteze procesul psihologic prin care dragostea dintre doi tineri s-a transformat în reversul ei, în ura care macină o căsnicie. Dar în toate cazurile — și asta mi se pare esențial — atitudinea reporterului, finalitatea actului său public este evidențierea căilor de asanare a laturilor retrograde din viață, a neproliferării alunecărilor de la etica noastră socialistă, cîștigarea masei largi a cetățenilor de partea dreaptă a lucrurilor și, în sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, recuperarea morală și umană a celor anchetați. Intransigența față de actele imorale trebuie făcută de la înălțimea codului eticii și echității socialiste, însoțită de o fermitate întotdeauna dublată de umanitatea care îl caracterizează numai pe comunistul de omenie.

Dirijarea atitudinilor opiniei publice este un act extrem de complicat, cu multe variabile și afirmația care se face uneori că aici nu se poate acționa decît cu o știință și cu o artă specifice, nu este deloc exagerată. Deseori avem ocazia să constatăm că fragilul echilibru al balanței farmaceutice pe care-l constituie reporterul, pe de o parte, și publicul său pe de altă parte, se poate rupe dintr-un amănunt, dintr-un detaliu cinematografic

pe lingă care se poate trece cu indiferență în altă emisiune. Mi-amintesc că într-o anchetă care-și propunea să demonstreze și să cîștige opinia publică împotriva abandonului filial, a tratării formale a obligațiilor paterne, un întreg eșafodaj publicistic ridicat cu trudă și știință a construcției a fost surpat de apariția și insistența prezenței în cadru a unui copil abandonat. Reacția publică — labilă în astfel de situații s-a mutat rapid de la reprobarea tatălui absent de la obligațiile familiale la respingerea pledoariei reporterului care, printr-o inabilă alăturare de imagine — una singură dar cît de importantă s-a văzut apoi — a fost luat drept un om fără inimă. „La ce bun să amestecăm copiii aici, cui folosește să-l arate lumea cu degetul pe acest copil nevinovat!“ — s-au auzit vocile publicului. Sau în altă anchetă care vorbea despre poezia și nevoia socială de romantism, toate cazurile prezente în anchetă, tot comentariul inteligent s-a împotmolit și a eșuat după ce reporterul întrebă o mamă care și-a crescut singură copilul, dacă a fost vreodată romantică. Ce era să spună femeia care întîmpinase destule greutăți în viața ei, sacrificîndu-se pentru a-și vedea copilul în rîndul oamenilor? În atari condiții ar fi putut fi ea romantică? Care a fost efectul public al anchetei după o atare gafă, nu este greu de imaginat.

Mai puțin decît oriunde, aici, unde avem de-a face cu destine umane, cu pasiuni și fapte de viață, cu sentimente și resentimente omenești gafa este deseori grea în consecințe și atît de omenească greșeala scuzabilă în altă parte este greu de uitat în cazul reporterului, creditul său în fața opiniei publice fiind diminuat, avînd de suferit.

În altă ordine a eficienței anchetei de televiziune ar trebui să medităm mai mult la tonalitatea umană în care este ea realizată. Problema este esențială și ar trebui măcar amintită aici. Se întîmplă uneori ca reporterul anchetelor sociale să se vadă fie în postura optimistului, fie la cealaltă extremă, folosind gravitatea tonului și a privirii. Confuziile sint însă mult mai numeroase și ar trebui deconspirate ori de cîte ori avem ocazia. Abilitatea de a obține confesiuni trece uneori drept tact, finețe sufletească; duritatea, obrăznicia sau violența în limbaj vor să fie intransigentă; suficiența intelectuală și indiferența la dramele altora se scuză printr-o așa-zisă obiectivitate etc.

Dacă nimeni nu-i cere reporterului de anchete sociale să fie ceea ce nu este, în schimb i se cere să fie drept și bun, plin de tact și de solicitudine cu cei pe care îi abordează. Nimic mai străin acestei profesii, chemată să formeze curente de opinie robuste, de un nobil umanism-socialist, decît iezuitismul și demagogia, brutalitatea sufletească și exercițiul arbitrar al puterii pe care i-o conferă un aparat de filmat. Căci oricît de nobilă i-ar fi stirpea și oricît de atentă i-ar fi selecția, nici o sîmîntă nu poate rodi în conștiința publică dacă gestul celui care seamănă nu este pus în mișcare de omenie și de conștiința că împarte — alături de cei investigați și de cei pentru care investighează — același destin. Pentru că nimic durabil nu se poate înălța din frică și suspiciune, din ură sau delațiune, din indiferență și egoism. Iar eficiența dorită anchetei sociale în formarea opiniei publice începe după ce fiecare dintre noi a ucis în el orgoliul și deșărtăciunea, buruienia egoismului.

Valoarea promovată și destinatarul acesteia

Conform unui vechi nărav personal, încep prin a mă viri singur în gura lupului. Vreau să pun în discuție o problemă care este, poate cea mai delicată din cele ce privesc raportul autor de anchetă socială-masă de cititori, fără ca să am, cel puțin eu însumi, o opinie sigură, fermă, cristalizată. La ce mă refer? La așa-zisul stil de a promova morala arătând (în înțeles de **admonestînd**) cu **degetul**.

E lesne de observat că dilemă se înscrie în întrebarea mai largă: trebuie ancheta socială să conțină, pe lângă fapte și opinii de interlocutor, și opinii ale autorului? Dacă da — în ce proporție și la ce temperatură? Cum nimeni nu se așteaptă să lămurim aici doze exacte ca pentru rețetele de cocteil, să observăm că disputa privește problema comentariului și să o simplificăm cît mai mult posibil.

Trebuie, mai întii, dat deoparte comentariul contestabil nu pentru că e comentariu, ci pentru că e nepublicistic:

- vorbăria fără idei,
- concluziile fără premise în fapte,
- șabloanele, frazeologia de rutină. Or mai fi și altele. Eu le-am enunțat nu ca să demonstrez că știu ce poate fi nepublicistic, ci pentru că, în cazul anchetei sociale, aceste pseudo-mesaje sînt mai primejdioase decît în alte genuri. În reportaj, în eseu, în articolul-comentariu, în celelalte genuri, oricare din aceste păcate care ruginesc interesul cititorului, îl pot face pe acesta să caște, să întoarcă pagina ori să nu te creadă. Dar în ancheta socială, care atrage cea mai largă categorie de ochi și urechi, care constituie cea mai largă zonă de interes, ale cărei expuneri de fapte suscită curiozitate și, în mod automat, reacție emoțională și de conștiință, surogatele de comentariu pot determina o contra-reacție. Trăgînd în ținte zdravene cu săgeți de caș-caval, arcașul-publicist se pune nu numai pe el însuși într-o postură ridicolă, ci și valoarea morală pe care o promovează.

Alte vicii ale comentariului care au alimentat părerea aceea, cu amenințarea cu degetul, țin, cred eu, de etica autorului. Includ aici, în primul rînd, sinceritatea. Morala abil pusă în frază dar în care publicistul nu crede, se simte imediat. Indirect aici se include și situația — sper că, în prezent, doar teoretică — a moralistului ipocrit, care într-un fel vorbește și într-alt fel se poartă. Mai este aerul superior, savantlicul care picură din megalomanie profesională, tonul de amvon prea sus cocoțat. Nu prinde și nu-i moral. Cam tot aici s-ar potrivi să amintim dozajul vehemenței. Atît buna noastră credință cît și receptivitatea cititorului nu rezistă la folosirea fortissimo a trompetelor. Eu nu exclud cu totul comentariul tunător. Dar el trebuie folosit numai atunci cînd cititorul, în fața temei și a faptului redat, simte nevoia să se ridice de pe scaun și să apuce microfonul, așteaptă să audă pe tribunul rîndurilor dînd glas vehemenței care clocotește în

el însuși, în cititor. Fără respectarea unor condiții ca: seriozitatea temei, gravitatea faptelor, sinceritatea autorului, solidaritatea cititorului, comentariul supradozat cu pasiune și har pamfletistic poate avea, oricît de meșteșugit ar fi, efecte contrare celor urmărite. Îl poate îndepărta pe cititor, îl poate face să se simtă admonestat cu degetul.

Sper că am reușit să exprim că problema comentariului în ancheta socială este, în mare măsură, o problemă a raportului de încredere și acceptare autor-cititor. Și încă una foarte spinoasă și specifică. Dacă am încerca să evaluăm gradul de acceptare apriorică a fiecărei categorii de comentariu vom observa că el diferă mult de la un domeniu publicistic la altul. Astfel, comentatorul de politică externă, sau comentatorul problemelor economice — în măsura în care spun ceva — sînt admiși din capul locului, și chiar doriți să se pronunțe **ex-cathedra**. Publicul cititor îi urmărește în virtutea considerației firești pe care o ai față de **specialist**; se presupune că specialistul trudește zi de zi și se ține la curent cu noutățile, ca să ți le rezume, sistematizeze și interpreteze ție, celui care-l urmărești. El trebuie să dea lecții și mai trebuie să fie purtătorul tău de cuvînt. La polul opus se află cronicarul „de gust și simpatie“. Includ aici pe comentatorul sportiv și criticul de artă. Ei dau verdicte în domenii în care aprecierile personale nu vor ajunge niciodată la unison, așa că sînt ascultați cu „interesul capsat“ al suporterului pătimaș. Nu fac nici un rău, chiar dacă sînt contestați. Adesea sînt doriți tocmai din apetit polemic. Cititorul chiar dorește să afle ce mai zic, ce mai cred, ce mai prevăd și alții, cu interesul cu care filo-dinamovistul merge în Cișmigiu să polemizeze cu filo-rapidistul. Să mă ierte colegii care fac cronică de artă, care fișează, studiază și își ascut mereu gustul, dar oricît de academică ar fi judecata lor, cititorul o urmărește, din capul locului, ca pe o opinie a unui egal, așezat la aceeași masă, veșnic rotundă. Asta e democrația gusturilor, ce să-i faci!

Pe această scară gradată, anchetatorul social se află exact la mijloc. El comentează morala. Nefiind o chestiune de gust și de subiectivitate, comentatorului i se admite să urce la catedră. Dar cum în morală se pricepe toată lumea, dacă spiciul vorbitorului e găunos ori fals, auditoriul îl fluieră imediat și-i cere să coboare. Deci situația lui de tribun nu e contestată, dar e contestabilă.

Ei, și atunci, cum trebuie să fie comentariul anchetei sociale ca să fie admis și să contribuie la formarea opiniei publice? Trebuie, fără îndoială, să fie adaptat. Cui? Temei? Ținutei generale a publicației? Stilului autorului? Probabil că și aceștia sînt factori de care trebuie să se țină seama. Ca și de criteriile generale ale profesiei noastre, din care aminteam la început. Dar, în primul rînd, cred că stilul, proporția și dozarea comentariului trebuie alese în funcție de **mesaj**. Cum?

Iată-ne din nou vizavi de finalitatea anchetei sociale: formare de opinie publică prin transmiterea

pe căi publicistice a unui mesaj educativ dedus argumentat cu fapte și situații de viață.

Ca această finalitate să se realizeze, părerea mea este că trebuie să se țină seama, în principal, de două elemente: valoarea promovată și destinatarul ei.

Primul element:

Să luăm ca exemplu faptul reprobabil al celui care pretinde sau primește foloase în plus pentru activitatea pe care o prestează. Esența abaterii morale este aceeași, fie că cel la care ne referim este frizer, medic sau conferențiar universitar. Dar este evident că amploarea și vehemența comentariului nu pot fi aceleași în cazul primirii ciubucului pentru un tuns plastic și în cazul măsluirii unor concursuri de admitere la facultate. Intervine în discuție o anumită importanță socială a abaterii, gradul de alterare a valorilor pozitive, amploarea sferei acestora, coordonate ale tirului de calificative și idei de care artileristul de mașină de scris trebuie să țină seama. Nu poți trage cu tunul în vrăbii și nici cu pușcociul în cazemate. Calibrul, traiectoria, frecvența focului trebuie alese în funcție de țintă.

S-ar părea că vorbind despre mesaj am epuizat și chestiunea destinatarului acestuia dar nu-i așa.

Receptivitatea mai depinde și de individualitatea cititorului, de întregul său bagaj de cunoștințe și concepții adunat pînă în momentul în care ne adresăm lui. N-o să mă înțeleagă nimeni la modul absurd, în sensul că autorul e dator și poate să estimeze valorile spirituale ale fiecăruia dintre cei care-l urmăresc și să facă o medie a lor! Dar nici nu se poate face abstracție (amintesc și părerea anterioară despre predispozițiile cititorilor de a con-

testa sau nu comentatorul), de gradul de voință al publicului. De atitudinea lui în viață de tema tratată. Unii sînt ei înșiși promotorii ai valorii pe care o susținem; alții o respectă, cu indiferență; a treia categorie o încalcă. E limpede că obiectivul formativ urmărit cu fiecare din aceste grupe de oameni diferă. Atunci, trebuie să difere și tonul, și argumentele. De regulă, primii așteaptă să-i înarmăm mai bine pentru conduita lor curentă și adesea discretă de promotori ai valorii aceleia. Dinșii vor căuta argumente și formulări care să-i întărească în propria convingere și pe care, eventual, să le vehiculeze; ei vor accepta discursul ex cathedra. Cei din a doua categorie trebuie cîștigați. Pe dinșii îi vor convinge faptele concludent alese și puse în rînduri, mai mult morala implicită decît cea explicită. Ultimii trebuie, scuzați-mi expresia, puși la respect: redresarea lor e în funcție de modul în care înțeleg intoleranța, de tonul răspicat de infirmare a poziției false pe care se postează.

Așadar orchestrația unei anchete, pe lîngă o multitudine de factori mai mărunți, depinde, cred, în special de partitură (adică tema tratată și faptele invocate) și de compoziția auditorului. Iar cum de citit te citește oricine, autorul trebuie să opteze, de fiecare dată, în care categorie din cele trei intenționează, în special, să formeze opinie.

Dar, spuneam la început, părerile de mai sus nu-mi sînt suficient de cristalizate, le-am pus în discuție mai mult din dorința de a invita la dezbateri.

SERGIU ANDON

activități ale Consiliului Ziariștilor

ÎNȚÎLNIRI CU MEMBRI AI GUVERNULUI

În cadrul ciclului „Cincinalul 1977—1980 — cincinalul revoluției tehnico-științifice”, Consiliul Ziariștilor a continuat și în luna februarie să organizeze întîlniri cu membri ai guvernului.

● Tovarășul Vasile Patilineț — ministrul economiei forestiere și materialelor de construcții, a fost invitat la o întîlnire cu tema „Preocupări actuale în economia forestieră și a materialelor de construcții; materiale noi și soluții mai eficiente în construcții” la care au participat gazetari din presa centrală, de la Radioteleviziune și Agerpres.

● Tovarășul Angelo Miculescu — viceprim-ministru, ministrul agriculturii și industriei alimentare a făcut o expunere despre „Anul agricol 1977” la care au fost prezenți ziariști din presa centrală și județele apropiate de Capitală, de la Radioteleviziune, Agerpres și Comitetul pentru Presă și Tipări-turi.

Cu această ocazie s-a stabilit un program pe baza căruia, eșalonat, vor avea loc conferințe de presă cu șefi de departamente și adjuncți ai ministrului.

Vor fi organizate, de asemenea, vizite colective de documentare ale

ziariștilor în unele unități agricole.

● Tovarășul Neculai Agachi — ministrul industriei metalurgice a vorbit despre „Preocupări actuale și tendințe ale industriei siderurgice românești”. La expunere au fost prezenți ziariști din presa centrală, Radioteleviziune, Agerpres și Comitetul pentru Presă și Tipări-turi.

În cadrul acestor întîlniri au fost abordate cu precădere sarcinile ce revin diferitelor sectoare ale economiei noastre naționale din orientările și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din decembrie 1976, ca și cu prilejul vizitelor de lucru din lunile ianuarie-februarie 1977, manifestările dovedindu-se de un real ajutor pentru activitatea gazetarilor.

Să discutăm serios despre satiră și umor

Starea publicisticii spirituale

Era o vreme cînd în „Scînteia“ apăreau trei foiletoane pe săptămînă în pagina întii (termenul „foileton“ nu spune nimic, e vorba, de fapt, de pamflet, dar, mă rog, n-avem ce-i face, s-a încetățenit așa, nu-l mai poți scoate din uz) și ziarul nu avea, din această cauză, o audiență mai mică. Era o vreme cînd „România liberă“ publica de patru ori pe săptămînă o rubrică similară, foarte gustată de cititori. La un moment dat a dispărut modalitatea satirică din presa noastră...

Acum înmugurește un interes nou pentru gazețaria spirituală, în forme concise și percutante; să vedem dacă va și îmboboci. Așadar, pe lîngă rubrica voioasă permanentă „Pe scurt“ din principalul cotidian al țării, s-au ivit și timidele dar foarte vizibilele extrase „Din caietul grefierului“. „Informația Bucureștiului“ a fost cea dintii care a revivificat o tradiție remarcabilă a presei noastre, pagina umoristică; ce-i drept, „Radiografiile satirice“ nu ocupă chiar o pagină, ci doar trei sferturi din ea, fiind consolidate, totdeauna, la subsol, de „Mica publicitate“, dar cum și aceasta are destul umor involuntar, se poate spune că tot o pagină integrală e — și chiar cu surprinzător de regulată apariție hebdomadară. Revista „Vatra“ din Tg. Mureș a inaugurat un colț intitulat „Satiricon“, de proză satirică; e un colț mic, uneori tescuit de enorme și grave articole suprapuse, dar totuși e un locușor al voioșiei, fiind, îndeobște, agreabil și cîteodată chiar de ambianță corosivă. „Luceafărul“ are o parcelă mică, săptămînală, de anecdotică literară. „Orizont“ din Timișoara a dăruit cîteva colonițe umoriștilor locali. În sfîrșit, televiziunea și-a revigorat brusc și puternic preocupările în materie de umor și satiră, producînd trei emisiuni săptămînale de cîte o oră, retenționînd ironia binefăcătoare a unor secțiuni preponderent critice („Reflector“, „Ancheta socială“ etc.) dînd și alte semne de jurnalism tăios și eficace. Radioul conservă, cu credință, jumătatea de oră veselă duminicală și distribuie perlat voie bună prin diverse emisiuni, de la mai matinala „De toate pentru toți“ pînă la nocturna estradă, și ea de toate pentru toate. „Urzica“ apare, în continuare, cu colaborări prestigioase și efort

redacțional meritos, deși într-un contrasens total, adică lunar.

În ansamblu e mult? E puțin? E satisfăcător? O primă impresie ar fi că problema principală acum nu e a cantității. Se practică oare satiră cetățenească foarte acidă, cu țel precis, ca o modalitate de intervenție critică scrutînd rezultate? Mai greu de spus. Aspectul dominant e al umorului benefic și molcom, extrem de fărîmițat, această pilulă continuă nefiind favorabilă sancționării drastice a culpelor morale. Predominante la televiziune sînt, deocamdată, anecdota — flască sub raport punitiv — poanta fără maliție, în dialog de două replici, catrenul mai mult sau mai puțin epigramatic. În presă apar, în cantitate prea mare, șuetele mici și se lățește aforismul, parodia proverbelor, sentența fals filozofică, maxima (minimalizată), moralisții de toate calibrele arătîndu-se dezlănțuiți. Sînt, desigur, și oameni talentați, care au descoperit astfel o posibilitate succintă și atractivă de a surîde pe seama defectelor umane, în spiritul lui La Rochefoucauld, dar uneori se pierd în grămadă — care crește constant.

Pamfletul microscopic nu are însă decît o eficacitate microscopică și cultivarea lui în exces poate duce rapid la degradare și saturație.

Lectura atentă și continuă mai vădește că umorul și satira din presă — reduse, cum sînt — au acum un voltaj mic și ambiții foarte modeste. În presă, zisul „foileton“, cursivul de pagina întii, nota incisivă publicată în chenar au strălucit întotdeauna prin adresă concretă spre zone de interes social obștesc, cazul atacat reverberînd în generalitate. Cîteodată, așa arată și azi nota (nesemnată) sporadică, pe teme culturale din „Contemporanul“. Sau cîte un reportaj critic cu carat de anchetă în „Flacăra“. Ori un pamflet în „Săptămîna“.

Promovînd genul satiric, trebuie să respingem orice exagerare, orice deformare. Invectiva fetidă, măscările pe seama confrăților, încercările de a anihila moral oamenii aflați în controversă cu iscăliitorul — deși fenomene laterale și aleatorii — reprezintă pentru satiră parazitoze. Se știe că pe anumite frunze trăiește un fel de păduche vegetal, vorace, destul de greu de deosebit din punct de vedere cromatic. El e similar calomniei în satiră. Avem în flora română o specie curioasă: Clocticiul, o plantă de aparență bolnavă, cu foi debile, crestate; rădăcinile-i sînt atît de subțiri că se frîng în palmă. Dar în jurul ei, plante mult mai puternice se ofilesc de timpuriu și pier. Te uiți mai îndeaproape la rădăcinuțele atît de firave și vezi că au o sumedenie de negi. Cu acești negi, ca prin niște ventuze, ea sughe hrana celorlalte, direct de pe rădăcinile vecine. Tot astfel, unde se înrădăcinează grosolanăia nihilistă nu mai poate înflori nici surîsul, nici minia curată.

Satira cu obiectiv concret, specifică gazetăriei, e acum puțină și foarte rară. Ca formă extremă și specializată a criticii sociale constructive ea e obiectiv necesară. Orice acțiune tinzând la instaurarea deplină a normelor eticii și echității comuniste, acolo unde ele sînt vremelnice încălcate, ar avea în specia publicistică satirică un auxiliu prețios și eficient. Ea nu e în genere — și n-a fost niciodată — un adjuvant al instanțelor penale — și direcția pe care o ia uneori, de a zeflemisi oameni care au fost descoperiți ca infractori, pedepsiți fără drept de apel și aflați în justă detențiune, e o direcție, din punct de vedere specific, ineficientă. Satira țintește către acele rele și neajunsuri care nu intră imediat sub incidența legii penale, ci mai ales sub aceea a convențiilor morale. O observație pertinentă, cu viabilitate istorică, face în acest sens, în *Comicologia* sa, Marian Popa, amintind că toți comediografii antici atacau predilect ceea ce considerau „a scăpa legilor“. Satira contribuie în principal la amendarea defectelor de caracter, a înclinațiilor și comportărilor asociale, a ceea ce contrariază idealurile noastre civice, sociale, filozofice, politice, etice. Nefiind sociolog, nu am suficiente temeiuri să afirm că ar exista o legătură între involuția genului satiric în presă și la radio-televiziune, într-o perioadă, și ecloziunea unor manifestări, în multe colective de muncă, de individualism acerb deteriorat pînă la megalomanii pernicioase, sau lățirea bătăriei în locuri și localități publice, în raporturile diurne dintre oameni, ori îndesirea cazurilor de indiferență față de proprietatea obștească — și așa mai departe. Dar s-ar putea să existe o relație între fenomene.

Recenta aniversare a lui Caragiale ne-a reamintit, printre altele, multora, că genialele sale momente, perene, au fost, la nașterea lor, foiletoane — cum le-am zice azi. Recitiți volumul patru din „Opere“ (publicistica) și veți vedea că acest titan al literaturii și gazetăriei noastre nu concepea decît modul spiritual de a scrie la jurnal, în cele mai complicate probleme. Editorii au perfectă dreptate cînd afirmă, în nota introductivă, că la acest literat „Separarea beletristicii de publicistică nu poate fi decît o clasificare aproximativă“. Directorul „Moftului Român“ găsea, de altfel, că omagiul cel mai înalt ce i-l poate aduce lui George Ranetti consta în aprecierea: „Articolele lui totdeauna pline de vervă caldă, au făcut onoarea coloanelor noastre“.

Avem a continua această admirabilă tradiție, a publicisticii spirituale, pe coordonatele timpului nostru. Sîntem îndemnați, într-astfel, de documente de partid și de stat, de cuvîntul secretarului general al partidului, președintele țării, care a formulat clar adevărul „Satira e necesară“ și ne-a adresat o chemare cît se poate de stimulantă: „Folosiți arma umorului, satirizați defectele care se manifestă în societate și la oameni“.

Firește, dacă umorul în presă e încă pauper, iar satira e încă pipernicită și de rezonanță vătuită, dacă pamfletul bate laturile și zisul foileton e lingav (cînd există) înseamnă nu că n-avem destule talente și forță a afirmării, ci că acționează, în sens contrar necesităților, prejudecăți obtuze și inhibitorii, și adversități deschise sau drapate în principii.

Despre care evident că s-ar cuveni să discutăm cu franchețe.

...Poate altă dată.

VALENTIN SILVESTRU

Unde sînt foiletoniștii noștri?

Deși are o tradiție strălucită în această privință, presa noastră contemporană nu cultivă umorul. Doar, din cînd în cînd, cite o caricatură sau, de revelion, cite o schițoasă în care, de obicei, se povestește cum își petrece această seară un birocrat care-și numără sarmalele din farfurie, sau un servil care-și pierde vremea făcînd urări în stînga și-n dreapta. Există, ce-i drept, cîteva rubrici de fapte mai mult sau mai puțin diverse în care se mai strecoară, din cînd în cînd, cite o timidă ironie. Dar unde sînt foiletoniștii noștri de altădată? Unde e Nicuță Tănase? Unde e... (era să zic Băieșu!) Și atîția alți scriitori și gazetari cu vocație satirică, condeie care să-și aplice acidul asupra unor întimplări luate din realitate, sfînta și inimitabila realitate, cu tipurile și moravurile ei, pe care niciodată nu vom fi noi în stare să o concurăm cu imaginația noastră, unde e acel satiric care, atunci cînd pătrunde într-un loc unde s-au petrecut niscai coțcării sau matrapazlîcuri, să dirijie cei vinovați și pe care cititorul să-l aștepte săptămînal cu sufletul la gură de emoție și curiozitate? Unde e acea pagină de sîmbătă sau duminică pe care o aveau într-o vreme, sporadic, ziarele noastre, o pagină dedicată în special umorului și satirei? Oare să nu mai aibă încredere conducătorii de gazete în forța umorului și a satirei, sau pur și simplu genul acesta este prea dificil și, de aceea, ocolit?

În fine, s-ar putea spune multe despre situația umorului și a satirei din presa noastră, dar nu vreau să mă întristez din cauza asta tocmai acum.

ION BĂIEȘU

N-avem de ce să evităm sarcasmul

„Rîsul e propriu omului“ — spunea Rabelais, și aceste cuvinte adăpostesc o supremă experiență de viață, un autentic tezaur de înțelepciune. Este cunoscută funcția socială a satirei, tot așa cum o experiență îndelungată subliniază virtutea morală a actului desprinderii, individuale sau colective, de acele vicii, moravuri, deficiențe care — judecate dialectic, în lumina împlinirilor ce le infirmă —

devin rizibile în sine, prin inaderență la o altă mentalitate ori filozofie.

Fiind una dintre manifestările definiției ale spiritului uman, risul „public” presupune, desigur, o motivație general acceptabilă; altminteri, gestul ar cădea în ridicol. Această „complicitate” asupra obiectului supus deriziunii implică, din partea ambelor părți — în cazul nostru, autor și cititor — cunoașterea cât mai exactă a realităților respective, a păcatelor incriminate. Și cum, în mod dialectic, noul nu poate fi despărțit mecanic de vechi, una dintre sursele inepuizabile ale umorului și satirei angajate este lupta neconținută dintre laturile luminoase ale existenței noastre sociale și morale, și ceea ce întunecă ori umbrește relieful vieții de azi.

Dealtfel, este un adevăr notoriu că publicistica românească a cultivat cu predilecție o formă am zice particulară a satirei, extrem de apropiată de foiletonul modern. Încă de la sfârșitul secolului trecut, un mare scriitor ca Ion Luca Caragiale biciuia năravurile vremii nu numai în genialele sale „momente”, ci și în pagini de publicistică propriu-zisă, modalitate preluată de mulți contemporani ai săi, putându-ne referi, spre pildă, la Anton Bacalbașa. Mai aproape de noi, Geo Bogza considera pamfletul drept o latură de bază a „triumphiului” care dă sare și piper presei. Acest exemplu ilustru, ca și numeroase altele — și îi avem în vedere pe Arghezi, Cocea, Jebeleanu, Stancu, Aderca, iar în prezent cu deosebire Eugen Barbu — au ridicat continuu acest gen, apropiindu-l de literatura „pură” prin puterea de generalizare, prin verva acidă a frazei. Prin această lungă tradiție, foiletonul „efemer” s-a dovedit surprinzător de peren, atrăgând cele mai strălucite condeie ale vremii.

Noi, colectivul redacției ziarului „Informația Bucureștiului” — ca, dealtfel, toți lucrătorii din presa scrisă și vorbită — pornim, la căutarea soluțiilor publicistice, de la repetatele indicații date de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a critica fără menajamente, cu curaj partinic și principialitate comunistă, tot ce e străin de principiile eticii și echității socialiste. Aș menționa, în acest sens, remarcabila cuvîntare rostită de secretarul general al partidului la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, în care sînt definite obligațiile ce revin presei de a lua o atitudine fermă, combativă față de orice abatere de la normele noastre de muncă și viață. Fără îndoială, în funcție de gravitatea faptelor, de implicațiile lor în sfera vieții materiale și spirituale, abordarea — în coloanele ziarului suportă diverse soluții.

Ceea ce aș dori să subliniez cu deosebire este faptul că, avînd datoria de a critica unele stări de lucruri străine climatului nostru, — putem și trebuie să facem acest lucru prin modalități diferite, și nu avem de ce să evităm sarcasmul, indignarea pamfletară, care să provoace, prin intermediul risului, reacția dorită din partea cititorilor. Acest mod specific de a face satiră încercăm să-l abordăm în tonalități diferite. Revitalizarea cursivului de pagina întâi, semnat de apreciați scriitori, își propune să îmbine eseul general cu foiletonul inspirat dintr-o multitudine de „fapte diverse”. Aceste articole sînt susținute de autori care practică o asemenea modalitate publicistică, cum sînt: Valentin Silvestru, Ion Băieșu, Vasile Băran. Tot astfel, o seamă de forme publicistice cărora dorim să le dăm o notă de specificitate — în rubrici ca „Strict autentic”, „Accente”, „Post restant”, „Mar-

tori oculari” — folosesc arma risului, polemica spre a-și atinge finalitatea — eliminarea unor neajunsuri din viața noastră publică.

Această preocupare este reflectată și în pagina noastră săptămînală de „Radiografii satirice”, alcătuită cu sprijinul Cenaclului umoriștilor al Asociației scriitorilor din București, pe care o considerăm nu ca pe o **adăugire** oarecum întâmplătoare, ci ca pe o **continuare** firească în unitatea tematică a ziarului. Prin intermediul rubricii citate, combatem, într-o formă particularizată — cu reușite mai mari sau mai mici, în funcție de talentul celor care o realizează — atitudini și mentalități retrograde, precum necinștea, parazitismul, încercările de căpătuială, lenea etc.

Avînd girul obștii de specialitate, paginile respective — schițe, fabule, cronici rimate, epigrame, aforisme etc. — au mai mari șanse să întrunească adeziunea afectivă a unor cit mai largi categorii de cititori. De mult interes public (și atenție redacțională) se bucură caricatura; fie în cadrul unor „extemporale grafice” pe teme date de noi sau impuse de sezon, fie „la alegerea” autorului. Uneori, caricatura însoțește — și completează — anchetele ziarului. Fiind o producție de unicate, nu de serie, inegalitățile sînt mai vizibile. Ne preocupă, însă, dorința de a antrena pe cei mai talentați protagoniști ai genului în realizarea rubricii de satiră și umor, inclusiv din noile generații, al căror ochi proaspăt ar putea surprinde din unghiuri inedite tarele vechi (la propriu și la figurat), precum birocrăția, înșelăciunea în dauna avutului obștesc sau personal, nesocotirea legilor țării, a normelor de conduită în societate, la locul de muncă ori în familie etc.

Toate aceste modalități publicistice nu sînt concepute în sine, ci pentru alții, pentru cei mulți și exigenți, care nu caută amuzamentul gratuit, ci argumentul cel mai potrivit în favoarea propriilor reacții față de faptul respectiv. Rîzînd împreună, cititor și autor, convingerea că obiectul risului merită blamul public se fortifică pe pilonii umanității. În felul acesta, risul devine instrument de dezvoltare a acelei concepții despre lume și societate, potrivit căreia omul nu-i o sumă algebrică a unor relații sau necesități social-economice, ci o conștiință care și-a asumat destinul în univers.

NICOLAE GĂRCEAG

redactorul șef al ziarului
„Informația Bucureștiului”

Rîsul, articol de lux?

Apologia risului depășește competența umoristului. Apărarea propriei noastre bresle, pe de altă parte, ne pune într-o situație penibilă dacă nu e imposibilă. Imposibilă deoarece nimeni nu a atacat umorul, deci nu avem ce apăra. Împotriva indiferenței e greu de luptat. E ca și cum ai țînți ubi-cuitatea. Morile de vînt ar fi mai rezonabile! De aceea nu voi aminti de palmaresul caricaturii noastre în străinătate și nici de bogata tradiție a

presei noastre care a dat naștere actualei pleiade de umoriști talentați.

Portretul, șarjă amicală, a dispărut cu desăvârșire. De ce? Ca să nu supărăm pe nimeni! În cariera mea de patruzeci de ani am desenat, poate, zeci de mii de portrete. Numai doi cetățeni s-au simțit jigniți. Ipoteza e deci fără acoperire. Cauza dispariției caricaturii din presă — rarele excepții confirmă regula — diferă de aceea care motivează absența portretului, dar o consider tot atât de superficială, în pofida gravității sale. Voi pleda cauza umorului nu prin prisma umoristului și nici prin cea extrem de semnificativă a publicului, care prin afluența sa la „saloanele anuale ale umorului” își manifestă afinitatea, simpatia și aderența.

Voi încerca să privesc problema într-o dublă ipostază, de filozof și de sociolog virtual. Cer iertare anticipat pentru improvizații. Scopul meu este doar să sugerez compatibilitatea unei atari abordări pentru depășirea sferei strict estetice a categoriei comicului, spre a-i dezvălui rădăcinile sociale și dialectice.

Umorul este o însușire fundamentală a omului. Nu ne putem deci mulțumi cu definiția bergsoniană a risului, pe care ne-o oferă Dicționarul explicativ al limbii române, ca fiind o „manifestare a veseliei exprimată printr-o mișcare caracteristică a feței și a gurii însoțită de un sunet specific narticulat”. Sau cea caricaturală a umorului (a aceluiași dicționar), „înclinare spre glume și ironii, ascunse sub aparență de seriozitate”. Să lăsăm deci definițiile și să încercăm deslușirea valorilor dialectice și ontologice ale umorului.

Negația în sine nu există așa cum și afirmația în sine e lipsită de sens. Poți afirma o negație! Tot astfel o negație dublă devine o afirmație. Ceea ce pare paradoxal este faptul că unica modalitate de afirmație este negarea negației. Dialectica nu cunoaște altă cale. Într-adevăr afirmarea unei afirmații exclude mișcarea, transformarea, cel mult poate constitui (cuvânt impropriu deoarece implică o integrare) ceea ce se numește un pleonasm, adică o bilbiială. Dar negarea negației este modalitatea specifică a caricaturii și umorului. Umorul este deci anticonformist prin excelență. Sesizăm aici similitudinea cu conceptul de nou, care apare contrazicând vechea paradigmă. Nu întâmplător un gazetar l-a întrebat odată pe un fizician, deținător al Premiului Nobel, ce legătură există între umor și cercetarea științifică! După un moment de nedumerire savantul a răspuns zîmbind că într-adevăr nu există descoperire științifică fără a repune în discuție certitudinile ortodoxe. Aici este implicată legea evoluției înseși. Tonicitatea umorului este o consecință a înscrierii pe linia ascendentă a devenirii omului. Optimismul este implicat umorului ca o condiție sine qua non. Acest lucru este evident în formele cele mai obișnuite ale umorului numit uneori „umor alb”. Umor gratuit, după părerea mea nu există! Chiar sub forma simplului joc, el are un substrat justificând necesitatea jocului, indiferent de vîrstă.

Abordînd optimismul ca „stare naturală a umorului”, trecem de acum la implicații sociale. Efervescența creatoare a societății noastre nu s-ar putea justifica fără existența unei anumite stări de spirit. Privind acest aspect al problemei în dezvoltarea ei firească mă duce gîndul la principiile ergonomiei.

Nu mă refer la ambianta locului de muncă avînd efect stimulator atît în ceea ce privește o mai mare

grijă pentru mașini, cît și efectul asupra randamentului însuși al muncitorului. Mă refer la ergonomia viitorului. În anumite țări capitaliste s-a și născut ideea creării unui minister al „loisir“-urilor. Bineînțeles nu sub imboldul unei satisfaceri dezinteresate a populației, sau ca o măsură umanitară, ci pentru simplul fapt că un om care știe să se distreze va munci mai bine, adică va produce profituri mai mari.

Privind umorul prin această prismă îmi amintesc de inițiativa unei reviste din provincie care îmi solicita colaborarea pentru un număr special dedicat umorului. Fără să vreau, am făcut o asociere de idei cu „Ziua femeii”. De ce în fond nu are și bărbatul un asemenea privilegiu? Scăzînd ziua femeii din 365 de zile, vom avea 364 de zile ale bărbatului. Umorul nu trebuie, în primul rînd, considerat, ca și ziua femeii, un articol de lux. Remarcăm efortul Televiziunii noastre de a crea la sfîrșit de săptămînă o atmosferă veselă și deconectantă. De ce n-am cultiva însă umorul ca un instrument dialectic cotidian împotriva prostiei, ipocriziei, carierismului, lașității, necinstei, ca să nu vorbim de leneși, blazați, pisălogi și emasculați.

Să nu uităm că poporul nostru nu este un simplu consumator de umor, ci și un creator spontan de umor. Amatorismul în umor sau spontaneitatea pot devia și transforma această prețioasă pîrghie de educare și elevare spirituală într-un joc de frondă inadecvat și uneori chiar lipsit de răspundere etică și socială. Ne-am depărtat mult de definițiile dicționarului citat, dar cred că invitația mea cere o tratare serioasă, mai responsabilă. Umorul nu trebuie confundat cu un libret idilic de operetă. Categoria comicului pornește de la „jocul” aparent inofensiv pînă la satiră, culminînd cu zîmbetul lui Buddha, expresie și simbol ale înțelepciunii și ale spiritualității.

Și, intrucît trăim în epoca revoluțiilor tehnice și sîntem martorii fantasticei dezvoltări a ordinarilor și aplicării lor în toate domeniile de activitate, trebuie să constatăm că performanțele **cantitative** ale creierului omenesc au fost incontestabil depășite.

Viitorul va aduce oare și saltul calitativ? Ar fi, poate, suficient ca ordinarile să aibă... UMOR!

CIK DAMADIAN

Locul satirei e pe oricare pagină

Dacă plecăm de la axioma că : „rîzînd se îndreaptă moravurile”, deci de la un adevăr indubitabil, bine verificat la proba timpului, este foarte greu de înțeles de ce umorul, sub toate formele lui, este așa de puțin folosit de presa ce se dorește, și fără

îndoială este, un factor principal de modelare a societății. Nu sîntem și nicicînd nu am fost un popor cu „penurie“ de umor, rezervele naționale în acest domeniu sînt, se pare, inepuizabile. Dacă „tot românul se naște poet“ de umorist ce să mai vorbim... Și cu toate acestea deschizînd presa centrală sau locală ce putem găsi? În ceea ce privește marile cotidiene satira e destul de slab reprezentată. Urmează săptămînalele cum ar fi „Flacăra“ cu „Racul“ în care Teodor Mazilu reușește să obțină un efect constant cu tabletele sale. Monciu-Sudinschi cu „Condica de reclamații“ lasă uneori pagini albe. Băieșu e constant bun. În „Sportul“ Belcosașu răspunde de unica rubrică ce descrețește frunțile. E îndreptățit să o facă pe teme sportive, e un ziar cu profil specific. Dar mult mai puțin potrivit mi se pare ceea ce se întîmplă în celelalte ziare: să bați la nesfîrșit monedă în pamflete fără răsunset la adresa unuia sau altuia din fotbalistii români. Azi îl ironizăm pe Dumitru, mîine îi dăm un perdaf lui Rică, poimîine îl facem de rîsul galerierii pe Dinu. Astea sînt toate problemele care merită să ridice de pe birourile redactorilor de la o publicație sau alta bisturiul satirei?

Mergînd mai departe pe calea satirei, ne-am putea opri în punctul zicalei că de unde nu e nici noi, cititorii, nu avem ce să cerem. E o soluție comodă. Dar oare nu există motivațiile satirei? Nu ar fi mai util, de multe ori, decît a enunța zi de zi, sub forma unei știri, un caz sau altul de abatere de la regulile societății noastre, să le satirizăm, pornind de la unul din ele, într-un pamflet spumos? De ce îl uităm așa ușor pe Caragiale? Nu numai pe un Cațavencu trebuie să-l facem să roșească și să fie întîmpinat cu zîmbete, ci pe toți la fel cu el. Așa cum ne-a învățat Caragiale. Și reversul medaliei e valabil. Ironizăm, satirizăm nepotismul. Luați, oameni buni, un exemplu concret, săpuniți-l spumos și cu talent pe trei coloane pe director cu scaunul și nepoții lui cu tot, și se vor simți vizați și alți unchi și nepoți din alte instituții. Satira să aibă forță, să simt și eu, cititorul X, că asta poate schimba ceva, să simt și eu, Y, că celălalt e ridicol, nemaipomenit de ridicol în avariția, aroganța, servilismul, lenea, fuga lui de răspundere. Să fi uitat Monciu-Sudinschi „Caracterele“ sale? De ce nu scrie, de ce nu publică niște interviuri „pe viu“ cu paraziții, bulevardistii, sau bișnițarii — prezențe violent discordante în contextul realității noastre socialiste. Cine se teme și de ce s-ar teme de satiră? Să nu o lăsăm să circule numai în bancurile al căror erou în patru litere ne este tuturor așa de cunoscut. Locul ei e pe oricare pagină și nu numai pe cea cu supratitlul mai improbabil decît buletinul meteorologic — UMOR.

FLORIN TUDOSE
student I.M.F. București

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT?

Avem ca bază un program atotcuprinzător

Ancheta revistei „Presa noastră“ privind preocuparea pentru sport a ziarelor și revistelor din țara noastră are, desigur, la bază sarcinile ce ne revin din Programul privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980 și pregătirea sportivilor români în vederea participării la Jocurile Olimpice din anul 1980, aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în luna noiembrie 1976 și din celelalte documente de partid care se referă la acest domeniu.

În Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973, cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și a sportului — hotărîre care a stat la baza îmbunătățirii și amplificării ulterioare a mișcării sportive, și, ca urmare, la obținerea, de către Nadia Comăneci și ceilalți sportivi români, la Montreal, a succeselor și distincțiilor binecunoscute — presa centrală și locală, scrisă și audio-vizuală din țara noastră a primit sarcina „să desfășoare o largă acțiune de stimulare a populației în vederea practicării sistematice a exercițiilor fizice și a sportului, acordînd o mai mare atenție abordării problemelor educației fizice și sportului de masă și de performanță, generalizării experienței pozitive, muncii de educație în rîndul sportivilor, creării unei atmosfere de combativitate față de orice tendințe negative din mișcarea sportivă“.

Presa centrală, și în primul rând ziarul „Scînteia”, precum și radioul și televiziunea, presa locală și-au intensificat activitatea în spiritul cerințelor crescute cuprinse în această hotărîre de partid și au realizat, în bună măsură, o propagandă mai eficientă pentru mișcare și sport, s-au preocupat mai atent de problemele diverse ale creșterii nivelului sportului de performanță către parametrii europeni și mondiali.

Avînd preocuparea specifică de stimulare și reflectare a activității sportive de masă și de performanță, ziarului „Sportul” și celorlalte publicații sportive ale Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport le revin sarcini deosebite din Programul amintit. În consecință, **conținutul acestui important document de partid, vast și complex program de acțiuni practice, eficiente, prin care se va asigura înflorirea și continua afirmare a sportului românesc, a fost pe larg și cu responsabilitate dezbătut în adunarea generală a comuniștilor, în plenare redacționale și, firește, în cadrul colegiului de redacție, stabilindu-se măsurile corespunzătoare.**

Principala direcție de activitate a constituit-o, încă de la apariția Programului, sublinierea sprijinului permanent pe care partidul și statul nostru îl acordă mișcării sportive, tineretului patriei. Timp de cîteva săptămîni, ziarul „Sportul” a publicat la loc de frunte în prima pagină, articole, declarații, reportaje ș.a. în care erau exprimate dragostea și recunoștința tuturor slujitorilor și practicantilor sportului, angajarea deplină a acestora pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite de partid.

În mod deosebit, de la începutul anului 1977, ziarul „Sportul” și-a intensificat preocupările și acțiunile pentru a contribui mai eficient la îndeplinirea, la toate nivelurile mișcării sportive, a prevederilor Programului aprobat de Comitetul Po-

litic Executiv al C.C. al P.C.R. După ampla prezentare a fiecăruia din capitolele Programului, ziarul „Sportul” a publicat, în mai multe numere, consecutiv, o serie de anchete privind cerințele dezvoltării educației fizice, verigă fundamentală a mișcării sportive, componentă inseparabilă a educației comuniste, a inițiat o dezbatere a problemelor actuale ale sportului de masă, școlar și universitar în care a fost subliniată necesitatea întineririi continue a loturilor reprezentative precum și o suită de analize a muncii și rezultatelor din unele ramuri de sport (atletism, handbal).

Corespunzător sarcinilor actuale, ziarul și-a profilat o serie de rubrici apreciate de cititori, care apar cu regularitate: editoriale, „interviul nostru”, „reportajul nostru”, rubrici speciale pentru reflectarea obiectivelor și activității din sportul școlar, universitar, sindical, din sportul feminin, din cooperare, cartiere ș.a., rubrici care dezbate problemele sportului de performanță: „Antrenorii au cuvîntul”, „Nivel competitiv tot mai ridicat” ș.a.m.d.

În cadrul acestei noi structuri tematice a ziarului, o atenție cu totul deosebită este acordată rubricii săptămînale: „Sportul, școală a educației”, la realizarea căreia participă un mare număr de redactori și corespondenți. Toate obiectivele acestui important domeniu sînt, totodată, atent și permanent urmărite în celelalte rubrici ale ziarului și în mod deosebit în rubricile de turism și sporturi tehnic-aplicative.

Am amintit cîteva din reușitele colectivului nostru redacțional, cu deplina convingere că ele reprezintă doar un început de drum, o nouă experiență pe care trebuie s-o îmbogățim în continuare pentru ca publicațiile sportive să-și îmbunătățească neconținut conținutul tematic și, implicit, forma grafică, pe măsura cerințelor actuale. **Sîntem conștienți că în activitatea redacțiilor noastre mai**

avem mult de făcut, sîntem receptivi la neajunsurile ce ne sînt semnalate de cititori, ne străduim să ridicăm continuu nivelul calitativ al publicațiilor de specialitate.

Dintre direcțiile pe care ne propunem să le urmăm cu consecvență — pe primul plan vom situa: analiza modului în care sînt îndeplinite prevederile Programului, în toate domeniile și la toate nivelurile mișcării sportive; aprofundarea problemelor privind viața și activitatea organelor sportive, a celorlalți factori cu atribuții; dezvoltarea sportului de masă și de performanță; folosirea judicioasă și cu eficiență sporită a bazei materiale; pregătirea și perfecționarea cadrelor de specialitate; afirmarea normelor eticii și echității socialiste în întreaga viață sportivă a țării.

Sîntem, de asemenea, convinși că va trebui să acționăm și pentru creșterea combativității ziarului și a celorlalte publicații sportive, pentru promovarea mai largă a noului, a spiritului de inițiativă, a experiențelor valoroase în toate domeniile sportului.

Colectivul nostru redacțional este hotărît să-și sporească eforturile și exigența pentru creșterea nivelului publicistic al fiecărui număr, al fiecărui articol. Cu toate că cele mai multe din articolele apărute în ziarul „Sportul” sînt de ultimă oră, recepționate seara tîrziu, uneori la miezul nopții, impunînd o redacție rapidă, adesea în cabina telefonică, situație care determină uneori scăpări în ceea ce privește corectitudinea exprimării în scris, redacția publicațiilor sportive este hotărîtă să elimine aceste deficiențe.

După Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie-martie 1973, nu numai presa de specialitate, ci toate ziarele centrale și locale, revistele și publicațiile periodice au început să se preocupe mai mult, mai consistent și mai eficace, de problemele mișcării sportive, de modul cum activează organismele acestora și organizațiile cu atribuții în sport, ca și organizațiile de partid, care, prin această Hotărîre au primit sarcini importante în vederea dezvoltării activității sportive.

Este de remarcat faptul că măsurile luate de partid acum patru ani, cu prilejul apariției acestei hotărîri deosebit de importante pentru sportul românesc, precum și unele măsuri ulterioare, au avut un larg ecou internațional. În presa străină au apărut articole scrise de către redactori de la „Sportul”. Au fost primite, de asemenea, cu mult interes referatele participanților români la sesiunile Asociației Internaționale a Presei Sportive (A.I.P.S.), care numără în prezent asociații naționale de presă sportivă din 85 de țări, cu circa 30 000 de ziaristi afiliați.

Se poate aprecia că presa noastră se preocupă mai bine de popularizarea mișcării sportive, de calitatea activităților ce se desfășoară în acest important domeniu de formare a omului nou. Intervin, însă, din păcate, multe discontinuități în susținerea unor acțiuni, a unor rubrici de mare acuitate, cum sînt cele prin intermediul cărora ne propunem să cultivăm interesul maselor, și în primul rînd al copiilor, al tineretului pentru educația fizică și sport. Adesea acestea sînt sufocate de relatările unor evenimente sportive „la zi”, mai mult sau mai puțin importante, de listele rezultatelor competițiilor — îndeosebi la fotbal. Se pare că uităm, cel puțin în aceste situații, că presa are rolul nu numai de a informa, ci, mai ales, de a forma opinia publică.

O contribuție mult sporită în aplicarea hotărîrilor partidului privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport ar putea s-o aducă emisiunile radio, dar, mai cu seamă, acelea de televiziune, care au audiență și eficiență deosebită în rîndurile telespectatorilor. Înmulțirea emisiunilor dedicate Programului de dezvoltare a mișcării sportive, sub formele cele mai variate, de la discuții și mese rotunde, la filme, ar produce efecte care să depășească rezultatele obținute prin presa scrisă.

Pentru ca poporul nostru, de la mic la mare, de la copil la bătrîn, să facă mișcare, să facă sport, călîndu-și astfel organismul, menținîndu-și sănătatea, statul nu precupețește nici un efort. Rezultă de aici fireasca obligație pentru noi, gazetarii care ne ocupăm de mișcarea sportivă să depunem eforturi în plus pentru a scrie mai bine, mai convîgător despre un domeniu atît de îndrăgit.

AUREL NEAGU
redactorul șef al ziarului „Sportul”

Stimularea sportului de masă, principală îndatorire a cronicarului de specialitate

În anii din urmă, în consens cu dezvoltarea accelerată a economiei, științei, învățămîntului și culturii, s-au făcut pași însemnați înainte și în domeniul educației fizice și sportului. Sub conducerea permanentă și nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, mișcarea noastră sportivă și-a lărgit sistematic sfera de cuprindere a populației, mai ales a tineretului, la practicarea exercițiilor fizice, a sporturilor și turismului. Pe această bază, sportul românesc de performanță a atins și el cote înalte, avînd drept punct culminant reprezentarea cu cînte a culorilor sportive ale patriei la Jocurile Olimpice din vara anului trecut, jocuri aureolate de extraordinarele performanțe ale Nadiei Comănești, tînăra gimnastă romîncă declarată în unanimitate sportiva nr. 1 a lumii.

Corespunzător marilor realizări din domeniul sportului, publicațiile de specialitate și rubricile de sport ale majorității ziarelor și-au mărit aria de oglindire a acestei activități, devenind, totodată, mai active, mai combative în direcția propagandei sportive. În context, consider că principalul în activitatea ziaristilor de sport a fost, este și va fi cunoașterea aprofundată, asimilarea deplină a politicii partidului și statului în acest domeniu, efortul cotidian, creator pe temeiul documentelor de partid, al cuvîntărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest fel, noțiunea de „cronicar de sport” capătă valori și atribute noi.

Temele mărunte și periferice, tonul de strictă relatare al articolelor, tratarea la suprafață a problemelor de sport sînt și trebuie să fie lucruri cu totul străine, azi, unui adevărat cronicar de sport. Ziaristul comunist din presa sportivă confruntată cu sarcini mari și de maximă responsabilitate are un stil nou de muncă, o atitudine partinică, militantă. În Programul privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980, document aprobat de conducerea partidului nostru, se direcționează limpede și îndatoririle noastre, al

cronicarilor de sport. Ni se cere să ne sporim aportul la dezvoltarea sportului de masă, să ne axăm activitatea publicistică, desfășurată cu vocație și talent, pe atragerea întregului tineret al țării la practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sporturilor, pe propagarea eficientă a rolului important al educației fizice în pregătirea tineretului pentru muncă și viață, pe educarea comunistă a tinerei generații. Acestea sînt direcțiile fundamentale, prioritare în care sintem chemați să acționăm prin scrisul nostru combativ, mobilizator, declanșator de ambiții și energii.

Sintem prin urmare și noi, gazetarii sportivi, participanți prin scrisul nostru la determinarea unei îmbunătățiri substanțiale a activității sportive, la ridicarea acesteia la nivelul exigențelor dezvoltării multilaterale a societății noastre.

În redacția unde muncesc, tematica dezvoltării ample a educației fizice și sportului de masă, a cuprinderii întregului tineret în această activitate, ca și complexa problematică a ridicării nivelului general al performanței sportive stau în centrul atenției conducerii ziarului. Pomindu-se de la un plan cuprinzător, ale cărui teme izvorăsc firesc din prevederile Programului amintit, rubrica de sport a „Scînteii” este orientată spre tratări variate de fond și perspectivă ale sportului de masă, desfășurat în școli, întreprinderi și instituții, în mediul rural. Relevabil și faptul că în redacția noastră, în timpul Jocurilor Olimpice și mai ales în ultima jumătate de an, au fost îndrumați să se documenteze și să scrie despre sport, fie în colaborare cu cronicarii de specialitate, fie singuri și alți ziaristi decît cei de profil. Comentariile și anchetele sub semnătura lui Ilie Tănăsache mi se par cele mai edificatoare exemple în această privință, ca și aspectele importante ale vieții de partid și educaționale în cadrul cluburilor sportive abordate de Constantin Moraru. O contribuție de preț la realizarea unei rubrici de sport cu un conținut bogat, variat și atractiv, strîns legat de realitățile sportului local, de masă și de performanță, o aduc și corespondenții județeni ai „Scînteii”. Deși cei mai mulți dintre aceștia nu au cunoștințe de specialitate, înțelegînd atenția sporită ce trebuie acordată de presă sportului, îndeosebi celui de masă, furnizează cu regularitate redacției articole și informații interesante și la zi despre activitatea sportivă tot mai amplă și diversificată, ce se desfășoară în toate județele țării, fără excepție. Chiar și un ziarist cum este Constantin Căpraru, corespondentul „Scînteii” în județul Prahova, care deși nu este ceea ce se cheamă curent un mare amator de sport în accepția adesea unilaterală a termenului — cel pe care-l pasionează exclusiv fotbalul de Divizia A — semnează deseori la rubrica de specialitate a ziarului. El abordează teme interesante și variate ca : sporturile de iarnă, specifice în județ, de natație pentru școlari sau practicarea sistematică a gimnasticii la locul de producție în marile întreprinderi prahovene. Un alt corespondent județean al ziarului nostru, Gheorghe Susa, poate constitui și el un exemplu demn de urmat. El transmite cu regularitate, sirguincios, din Maramureș date interesante despre inițiativele laudabile ale forurilor locale de formare a unor adevărate și valoroase pepiniere școlare la cele mai diverse sporturi — schi, natație, gimnastică, handbal. Astfel, prin contribuția prețioasă a corespondenților noștri județeni, în cadrul rubricii, sporește tot mai mult ponderea relatărilor despre sportul de masă și de performanță din toate zonele țării, sînt tot mai amplu reliefate eforturile efectuate pe plan județean,

sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, pentru înlăptuirea programului privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980.

În finalul exprimării acestor cîteva gînduri personale, doresc să subliniez din nou, pentru frații mei cronicari de sport, importanța cu totul și cu totul deosebită a datoriei de onoare și de mare răspundere ce ne revine de a fi în permanență cu fața spre sportul de masă. Cînd fac această subliniere, consider că sînt în gîndul tuturor ziaristilor sportivi, afirmînd că prin a fi cu fața spre sportul de masă, nu înțelegem o „campanie”, ci o muncă permanentă, stăruitoare, de lungă durată, care cere eforturi, inițiativă, competență, dăruire, vocație, talent. Prin aceasta, contribuim publicistic la integrarea tot mai deplină a educației fizice și sportului în ansamblul muncii educative, la creșterea aportului acestora în dezvoltarea multilaterală a tineretului patriei, la pregătirea temeinică a tinerei generații pentru muncă și viață. Să punem condeiul nostru în slujba acestor idealuri de desăvîrșire a personalității umane.

VALERIU MIRONESCU
cronicar de sport la ziarul „Scînteia”

Gînduri adresate ziaristilor

Aveam 16 ani. Aceasta se întimpla în 1963. De pe la 4 dimineața pînă cînd s-au deschis chioșcurile de ziare am tot patrulet prin fața lor, cu o nerăbdare greu de prins în cuvinte. Pe la orele 6, vine „Sportul”, îl cumpăr și caut cronica despre meciul Dinamo București—F. C. Argeș. O descopăr, și în formația Dinamo găsesc repede și numele căutat : Mircea Lucescu. Numele meu apărea atunci pentru prima oară în presă. Am decupat articolul din ziar și l-am pus într-un album de fotografii de familie, întîmplător și poate nu întîmplător, lîngă poza mamei. Și acum articolul acela e tot acolo. De atunci s-au scris mii și mii de articole despre mine și în presa română și în cea străină. Articolul acela însă mi-a rămas la inimă, ca un stimulent de mare preț. Am început cu această amintire pentru a fi cît mai retoric față de ziaristii sportivi, în invitația ce le-o adresez din inimă de a scrie nu numai despre noi, sportivii consacrați, ci și despre tinerii care abia fac primii pași în sport, a scrie cît se poate de mult despre sportul de masă, despre sportul sutelor și sutelor de mii de tineri care-l practică pentru sănătatea, vigoarea și tinerețea lor. Cum spuneam, despre mine s-a scris atunci, dar cu regret o spun, despre cei aproape 200 de copii și juniori ce învață pe stadionul Dinamo tainele sportului rege cu balonul rotund, de la Frățilă, Dimitriu II și Ivan nu se scrie deloc, sau aproape deloc, și e păcat... Și ei au albume acasă, în care ar vrea să pună lîngă poza mamei primul articol de ziar în care apare numele lor. Tovarăși ziaristi sportivi, poftiți pe stadioane ! Notați-vă în carnețele numele acestor tineri încă anonimi și scrieți despre ei. Peste ani și ani în carnețele dumneavoastră se vor aduna numele multora din componenții naționalei de atunci. Veniți pe stadion nu numai în ziua meciului, în tribune. Cei care ne văd doar la meci sînt spectatori, nu ziaristi sportivi. Ziaristii sportivi trebuie să fie mereu între noi și la antrenamente, și la meciurile amicale, să deslușească cu adevărat tainele fotbalului, ale tacticii și tehnicii fotbalistice, eforturile intense pe care le depunem,

să se bucure alături de echipă, atunci când un Lucescu trecut de 30 de ani reușește în aceeași dimineață, ca la vârsta majoratului, să alerge de trei ori câte 1 600 de metri, de fiecare dată cu mult sub baremul de 6 minute. Numai alături de noi, în iureșul pregătirii asidue, gazetarul sportiv va putea aborda cu competență și patos, nu dinafara fotbalului, ci de pe terenul problematicii reale, neinventate, a fotbalului, să scrie dinăuntrul fotbalului, ca participant activ la redresarea sportului atât de îndrăgit de întregul nostru tineret, de întregul nostru popor. Dacă te rezumi la rolul de simplu spectator pe stadion, în ziua meciului, chiar și de la masa presei, cronica va fi tot de simplu spectator și expresia care vizează probabil și pe ziariști, că „toată lumea se pricepe la fotbal“ consider că tot din această țară s-a născut. Tot de aici și subiectivitatea. Ca și ceilalți fotbaliști, lumea sau marșea, după duminica meciului, citesc cu interes cronicile care s-au scris despre meciul echipei mele, meciul la care am participat, dorind să știu dacă am jucat bine sau nu, dacă jocul mi-a fost apreciat la justa valoare sau nu. Dar ce învățăminte pot desprinde când un gazetar scrie că am fost formidabil, iar un confrate de-al lui nici nu mă trece printre evidențiați? Subiectivitatea nu provine numai din anumite carențe la capitolul profesionalitate. (Adesea ai sentimentul că autorii unor cronici, care se întrec în stilistică literară și caută să te epateze cu cele mai inedite metafore, n-au pus niciodată mina pe un regulament de joc, pe un manual despre tehnica și tactica fotbalului modern.) Subiectivitatea se explică și prin neputința unor ziariști sau crainici sportivi de a se detașa, măcar pentru timpul cit își scriu cronica, de simpatia exagerată ce-o nutrește unei echipe sau alteia. Pentru ca fotbalul nostru — și aceasta este valabil pentru oricare din disciplinele sportive — să realizeze progresul dorit de noi toți, pe lângă alte acțiuni necesare trebuie ca și ziaristul sportiv să cultive gustul și interesul publicului spectator pentru fotbalul de calitate, chiar dacă acesta este practicat de formația oaspete, și nu să aplaude fault-ul prin care echipa gazdă a izbutit să obțină o victorie chinuită, certată cu etica sportivă.

În altă ordine de idei aș mai dori să arăt că nu m-am împăcat niciodată cu ziariștii care alungă lumea de pe stadioane, făcându-ne să jucăm în anonim, scriind tot timpul că fotbalul e la pământ, că dacă vin la meci spectatorii n-au nimic de văzut, își pierd timpul degeaba. Am absolvit Facultatea de comerț exterior, cunosc bine 4 limbi de circulație internațională și de aceea ori de câte ori mă duc în străinătate îmi place să cumpăr cât mai multe ziare și gazete de sport. Procedând astfel, am observat, în contrast cu cele arătate înainte, că în Franța, de pildă, înainte cu o săptămână, două, de un meci internațional, fie de fotbal, fie de rugby, toate ziarele publică pagini întregi despre respectivul joc, stîrnind în juru-i maximum de interes, astfel că în ziua meciului toată lumea vorbește numai despre el, tribunele sînt pline pînă la ultimul loc, și în restaurante se montează televizoare pentru că fiecare francez doarește să fie alături de echipa iubită. La noi, nu se face mai niciodată o asemenea pregătire a opiniei publice și cu multă tristețe am văzut că în marele meci al naționalei noastre de rugby, când am învins „cocoșul galic“, tribunele nu erau nici pe jumătate pline.

Presa sportivă, ziariștii sportivi ar trebui să fie aproape și de sportivii care la un moment dat au un succes, o scădere de formă, trăiesc un moment greu, fiind ajutați astfel cu căldură să iasă din impasul trecător. Ca să fiu înțeles mai bine la ceea ce mă gîndesc când fac această afirmație, voi relata aici

un fapt trăit de mine însumi. Mi-a rămas în minte, cu multă amărăciune, momentul greu pe care l-am trăit în 1972 în partida decisivă pentru calificarea în sferturile de finală ale campionatului european de fotbal. Jucam cu Cehoslovacia, eram în formă, scorul era 0—0 și pentru calificare ne trebuia neapărat victoria. Arbitrul dictează 11 metri. Bucurie în tribune. Bucurie pe teren. Am fost ales pentru dificila sarcină de executare a penalti-ului într-un meci atât de decisiv, într-un moment ce putea fi hotărîtor. Alegerea mea nu fusese întîmplătoare. Transformasem în meciurile anterioare ale naționale și echipei Dinamo penalti-uri, fără a rata nici unul. Toată lumea își oprise respirația. Totă lumea era cu ochii pe mine. De emoție, nu mai vedeam nimic. Nici mingea, nici portarul, nimic. Fatalul s-a întîmplat. Am ratat. Nici azi, după cinci ani, n-am uitat acea ratare. O voi uita oare vreodată?... După aceea, am avut totuși tăria, bărbăția, să mă regăsesc în meci și fiind în formă, am contribuit parțial la înscrierea primului gol și decisiv la al doilea, Dobrin marcîndu-l din pasa mea de pe extremă. Pînă la urmă lucrurile s-au terminat cu bine. Am învins cu 2—1, ne-am calificat în sferturile de finală ale campionatului european. În pofida rătării, făcusem un meci mare. Mi-au spus-o colegii de echipă, mi-au spus-o adversarii, am simțit-o eu însumi. Agențiile străine de presă, ziariștii străini prezenți la meci, în unanimitate m-au lăudat. Ce s-a întîmplat însă în presa noastră? În presa noastră s-a scris doar de ratare, nici un cuvînt, nici un cuvîntel bun despre jocul prestat de mine de-a lungul meciului, despre contribuția la cele două goluri care au adus victoria echipei. Și aceasta se întîmpla tocmai într-un moment atât de greu pentru mine. Aceasta este valabil pentru fiecare sportiv, indiferent de sportul pe care-l practică. Tovarășii ziariști, nu uitați că și sportivul este om! Că are și el supărările lui, că uneori joacă chiar accidentat, cum nu de puține ori am făcut-o eu însumi pentru că prezența mea în echipă însemna un factor mobilizator pentru cochipierii mai tineri. Nu poți cîștiga întotdeauna. Presa însă trebuie să fie alături de noi nu numai la victorie, ci și atunci când, deși te-ai pregătit, ai dat de adversari mai buni și n-ai putut să-ți ocupi locul pe podium.

Am adus vorba de absolvirea unei facultăți pretențioase ca cea de comerț exterior, de cunoașterea a patru limbi de circulație internațională nu întîmplător, ci, în ideea ca presa sportivă, să participe cu mai multă eficiență la eradicarea unei păreri complet eronate, într-o nimic motivată, dar încă destul de răspîdită, și anume că fotbalistul are totul în picior... Părerea și-a mai făcut vad și fiindcă unii scriitori și caricaturiști au încasat mulți bani satirizînd pe nedrept un lucru care este numai în mintea lor. Îi cunosc bine pe fotbaliști, le știu pregătirea; pe mulți îi văd adesea lîngă mine la operă sau concert, îi întîlnesc în sălile de expoziții ori adînciți în lectură în nu știu care bibliotecă. Deci, să se respecte adevărul. Aceasta și pentru faptul că tinerii, mulți tineri din țara noastră, își fac din sportivii de elită model. De ce să le prezentăm modele ciuștite și care n-au nici în clin, nici în mîneacă cu adevărul? Prin reportaje, interviuri, articole, presa noastră sportivă ar trebui să promoveze asemenea modele de sportivi de performanță, sportivi de tip nou, care își închină întreaga viață, întreaga putere de muncă și luptă gloriei patriei.

Acestea sînt cîteva din gîndurile mele adresate ziariștilor sportivi. Gînduri sincere, deci fără motiv de supărare. Fair-play, ca în sport...

MIRCEA LUCESCU
fotbalist la Dinamo-București

Nu-i suficientă simpla afirmare a necesității

Prin munca pe care o am, prin pasiunea pentru sport, am avut des prilejul să întâlnesc ziaristi sportivi, să le cunosc preocupările, gândurile și anumite „secrete“ ale profesiei. În plus, un mare număr de ani am fost și eu redactor sportiv. De aceea, consider că nu este lipsit de interes să-mi exprim câteva opinii despre cerințele de azi ale acestei profesii. Cred că o primă cerință pe care trebuie s-o îndeplinească un gazetar sportiv este pasiunea pentru sport, sub toate aspectele lui, pasiune care-i conferă și multiplele calități de propagator competent și înflăcărat al acestei activități cu atât de largă audiență în rândurile tineretului nostru și nu numai ale lui.

Cunoașterea profundă a vieții sportive în ansamblu și cu precădere a ramurii de sport de care este atașat și scrie în mod curent, îi conferă calitatea de competent cronicar al evenimentelor, al problematicii de actualitate și perspectivă. Menirea ziaristului sportiv este și aceea de a dezvălui luminile și umbrele vieții sportive, de a nu se identifica cu un simplu aparat de fotografiat care transpune realitatea ca atare, fără a o interpreta, fără a lua atitudine. O cerință de prim ordin, a sa este și asidua informare, participarea însuflețită, emoțională la activitatea sportivă, documentarea ...24 de ore din 24 de ore, ceea ce-i conferă competență în materie. Obiectivitatea este și ea absolut necesară unui ziarist, indiferent că el — om fiind — este simpatizant declarat al unei echipe. Mai sînt destule cerințe ce caracterizează un ziarist sportiv, dar ele sînt cunoscute mai bine de înșiși cei cărora le adresez acum aceste gânduri... Cert este că, întrunite, ele conferă ziaristului sportiv, clarviziune, capacitate de analiză eficientă, audiență la cititori și satisfacție profesională. S-ar evita astfel apariția unor cronici, simple relatări cu aspect de proces-verbal. „fotografiind“ rece fapte sau situații, iar în cazul articolelor critice, fără soluții de remediere.

Și în ceea ce privește aspectul informațional al presei sportive, al rubricilor sportive de la diverse ziare centrale, socot că este încă loc, mult loc pentru mai bine. Cred, de asemenea, că n-ar fi lipsit de interes să se comenteze mai mult decît pînă acum evoluția fenomenului sportiv, a vieții sportive din alte țări, stadiul și evoluția valorică a unor echipe cunoscute și a unor sportivi celebri, cuceririle metodice pe mapamond care explică anumite performanțe, de excepție, recorduri care te umplu de uimire și admirație. Aceasta înseamnă experiență împărtășită, totdeauna binevenită. Propun mai multă grijă și pentru popularizarea operativă a succeselor dobîndite de sportivii noștri la competițiile internaționale. Printr-o consemnare seacă și cu întîrziere a rezultatelor de prestigiu ale sportivilor români, fără comentarii care să sublinieze importanța, răsuretul lor, acestea își pierd din rezonanță. Nu trebuie pierdut niciodată din vedere nici aspectul formativ al presei sportive, căreia îi revin sarcini importante stabilite de conducerea partidului în direcția educării maselor de cititori. Alături de ceilalți factori de mass media, presa scrisă și vorbită contribuie la formarea personalității sportive, promovează normele eticii comuniste, situîndu-le la baza vieții sportive.

Referindu-mă la ziarul „Sportul“, credem că ar fi util ca el să devină și o tribună a spe-

cialistului, menită să suplinească ceea ce revista „Educație fizică și sport“ nu reușește să cuprindă. Nu înțelegem prin aceasta publicarea unor materiale didactice, strict teoretice, ci posibilitatea schimbului de opinii pe o anume problemă cu care activitatea sportivă se confruntă la un moment dat. Aceasta presupune antrenarea nu numai a specialiștilor, ci și a sportivilor care să-și expună punctul de vedere privind măsurile, modalitățile de pregătire, eficiența lor. Tot la această rubrică pot fi publicate impresiile pe care antrenorii, oameni de știință, sportivi, activiști pe tărîmul educației fizice și sportului le-au cules și sintetizat în numeroasele lor contacte cu școlile sportive din, alte țări, abordînd modul de organizare a activității, stadiul și posibilitățile de evoluție ale mișcării sportive sau ale unei anumite ramuri de sport. Presa sportivă are și datoria nobilă de a contribui mai din plin prin genuri și forme gazetărești atractive, la educarea sportivilor și dezvoltarea conștiinței lor socialiste, popularizînd modelele exemplare, promovînd atitudinile și trăsăturile înaintate ale sportivului de tip nou. Problema numărul unu a presei sportive rămîne însă atragerea masei largi de tineret, de oameni ai muncii spre practicarea sportului, formarea unei mentalități favorabile acestei activități. S-au făcut eforturi susținute în acest sens, dar am impresia că modalitățile la care a recurs presa pînă acum nu sînt cele mai eficiente. Trebuie, după aprecierea mea, să se utilizeze întregul evantai de genuri publicistice — interviuri, anchete, articole care să trezească și să dezvolte interesul general pentru practicarea sportului și culturii fizice, să convingă de necesitatea mișcării pentru menținerea sănătății, tineretii, robusteții, puterii de muncă și creație — lucru pe care strămoșii noștri îl știau atît de bine, sintetizîndu-l în celebrul dicton latin : „Mens sana in corpore sano“. Părinții, profesorii de alte specialități, directorii de școli trebuie convinși că sportul și educația fizică au o finalitate deosebită, cunoscută și pe care nici o altă disciplină din planul de învățămînt nu o poate suplini. Modalitățile, formulele cele mai bune, mai convingătoare trebuie găsite desigur de ziaristul în cauză. Afirmarea necesității nu este suficientă. Exemplul real, concret, datele obiective, acestea conving ! Dealtfel, este bine știut că problema sportului școlar se identifică cu problema prezentului și viitorului sportului în țara noastră. Dintre elevi se recrutează sportivii de performanță. Elevii de astăzi sînt părinții de mîine ai noii generații de sportivi. Odată convinși, „converțiți“ pentru sport, ei își vor educa, mai tîrziu, propriii copii în spiritul dragostei față de mișcarea în aer liber, față de bogata paletă a sporturilor practicate în toate anotimpurile anului, în toate zonele țării.

EUGENIA MAGDA

instructor principal cu probleme de propagandă-presă

la CNEFS

Putem fi mulțumiți numai cu grupajele de știri?

Iubesc sportul, sînt la curent cu performanțele echipelor și sportivilor noștri fruntași, le urmăresc evoluția pe terenurile și în sălile noastre de sport sau pe stadioanele din afara țării. Sînt deosebit de emoționat și bucuros cînd Nadia Comănechi umple

de uimire și admirație o lume întregă. Trăiesc cu emoție fiecare secvență din meciul care pînă la urmă aduce naționalei noastre o mare victorie în fața Franței la rugby sau disputa aprigă pe ring a unuia din frații Cuțov în campionatul european sau la Olimpiadă...

Mă număr printre acei care, atunci cînd deschid un ziar, citesc cu nerăbdare și coloanele rubricii de sport, căutînd răspunsuri la tot soiul de întrebări: Ce șanse avem, după victoria repurtată în fața spaniolilor, în preliminariile campionatului mondial de fotbal? Ce comportări au avut la Londra, la „Turneul campionilor“ la gimnastică, Teodora Ungureanu și invitata de onoare, Nadia Comăneci? Cum se comportă Ilie Năstase în „Circuitul W.C.T.“ după ce l-a învins pe Jimmy Connors în finala celor mai bune opt rachete ale lumii? În cîteva minute ziarul mă pune la curent cu ce este nou pe mapamond. Ca „microbist“ aș aștepta însă de la ziarul meu preferat nu numai suita de știri ce mi se oferă zilnic, ci și unele articole în care să se comenteze faptul sportiv, să se analizeze izvoarele cutărui sau cutărui succes sportiv de prestigiu internațional sau cauzele unui insucces care ne-a mîhnit la momentul respectiv. Nu știu ce se întîmplă de la o vreme, fapt evident mai ales în vacanța de iarnă dintre două ediții, ale campionatului național de fotbal, că articolul, comentariul lipsește aproape cu desăvîrșire la rubrica „României libere“.

Nu mă pricep la ziaristică, dar, ca simplu cititor, pot să afirm că știrea nu poate ține locul articolului. Știrea e știre, articolul este articol și de dorit ar fi ca ambele să fie prezente, de regulă, în ziar. Loc pentru articol s-ar găsi, după opinia mea, chiar în actualul spațiu rezervat sportului în „România liberă“, dacă s-ar face o selecție mai riguroasă a știrilor, publicîndu-se doar cele cu interes real pentru cititor. Pe lîngă știrile interesante se publică însă, nu de puține ori, și informații ne semnificative despre întreceri în nu știu ce punct îndepărtat de pe glob, întreceri care n-au nici măcar explicația prezenței sportivilor noștri. Personal, nu mă interesează rezultatul meciului de fotbal de la Orléans dintre selecționatele secunde ale Franței și R. F. Germania (23.II.1977) sau că Japonia a fost învinsă cu 5—0 de Borussia (22.II.1977). Nici chiar că un fost campion european — englezul Joe Bugner — va boxa la Las Vegas cu Ron Lyle de care aud, fără să mă intereseze, prima oară (22.II.1977). În locul unor asemenea știri s-ar putea publica și articole despre organizarea, despre suportul succeselor sau cauzele insucceselor în fiecare dintre

disciplinele sportive. Locul știrilor ne semnificative ar mai putea fi luat, desigur, și de informațiile privind paleta bogată a sportului de masă, care, după mine unul, ar trebui să șadă mai mult decît pînă acum în atenția cotidianului de mare tiraj. Știrile despre activitățile sportive cu caracter de masă sînt și ele „păsări rare“ la rubrica de sport a „României libere“. În numărul din 22.II., din 21 de știri una singură privește sportul de masă; în cel din 27.II., din 20 de știri, nici una nu se referă la sportul de masă; în numărul din 23.II. sînt 17 știri privind sportul de performanță și una singură despre sportul de masă. Și exemplele ar putea continua. În întreaga țară, în toate județele, se desfășoară o vastă activitate sportivă de masă, care antrenează mase de tineri. Surse pentru asemenea știri există, deci, și ziariștii le cunosc, dar nu le folosesc cu regularitatea necesară.

Redacția să nu mi-o ia în nume de rău.. Am zis că este cinstit și în folosul ziarului și al cititorilor săi să-mi exprim deschis părerea. La urma urmei, preocuparea ca ziarul să corespundă pînă la ultima rubrică cît mai adecvat cerințelor reale ale cititorilor — printre care mă număr și eu — socot că nu trebuie să fie numai a ziariștilor, ci și a beneficiarilor direcți, cititorii.

CONSTANTIN AGOPIAN

lăcătuș mecanic

la întreprinderea de montaj-instalații din București

Mai multă atenție sportului de masă

Potrivit sarcinilor stabilite de Plenara Comitetului Central al P.C.R., măsurilor adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea de educație fizică și sport din întreprinderi și instituții a cunoscut în ultimii ani o largă dezvoltare, și-a lărgit sfera de cuprindere a oamenilor muncii în practicarea exercițiilor, pentru fortificare, sănătate, în scop recreativ.

Ca urmare și ziarele și gazetele au publicat mai multe articole, reportaje, anchete și dezbateri pe această temă. Ziarele „Sportul“ și „Scinteia“ în mod deosebit au popularizat cu mai multă regulari-

tate aspecte de la întreceri și manifestări sportive de masă, competiții dotate cu cupe, organizate pe ramuri de producție. De asemenea, raiduri-anchetă realizate la unele asociații și cluburi sportive muncitorești și în ultima perioadă unele anchete privind practicarea gimnasticii la locul de muncă. O mențiune specială pentru interviul pe tema „Cerințe crescute pentru activitatea sportivă din întreprinderi și instituții” ce a fost publicat de ziarul „Sportul”. O oarecare insatisfacție îmi produce faptul că mai toate publicațiile pun accentul, și aceasta în mod excesiv, pe publicarea rezultatelor de la competiții sau a știrilor despre pregătirea diferitelor echipe — cu precădere de fotbal — și mai puțin, mult mai puțin decît ar trebui, abordează unele probleme de fond, privind preocuparea cluburilor și asociațiilor sportive din întreprinderi și instituții pentru transpunerea în viață a sarcinilor izvorîte din planul de măsuri privind dezvoltarea activității de educație fizică, turism și sport accesibilă maselor largi de oameni ai muncii. Nu se manifestă, decît foarte palid, preocuparea pentru generalizarea experienței pozitive din activitatea unor asociații, activiști și instructori sportivi. Însăși „Munca”, gazeta care are obligații exprese în această direcție alocă, de regulă, un spațiu foarte restrîns sportului — circa 30—40 de rînduri — și chiar și pe acesta îl consumă de cele mai multe ori cu portrete și aspecte care nu au tangență cu problematica activității de educație fizică și sport din întreprinderi și instituții. (A se vedea suita de articole de și despre Rică Răducanu — 1976 etc). În presa sportivă, pe lângă faptul că critica este o „rara avis”, nu se urmărește, după opinia mea, în mod sistematic eficacitatea unor articole critice publicate, dacă au fost receptate sau nu semnalele critice și ce măsuri s-au întreprins pentru remedierea neajunsurilor.

În scopul creșterii contribuției presei la îmbunătățirea activității sportive de masă din întreprinderi și instituții, la cultivarea în rîndul maselor de oameni ai muncii a interesului pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sportului, la demonstrarea convingătoare a rolului social și economic al acestei activități, mi-aș permite să dau cîteva sugestii cu adresă. Astfel, redacției ziarului „Sportul” i-aș sugera să illustreze cît mai des modul în care se preocupă sindicatele, cluburile și asociațiile sportive din întreprinderi și instituții de organizarea activității sportive, de extinderea gimnasticii la locul de muncă, de problemele ce le ridică această activitate (greutăți, modalități de rezolvare) în diferite ramuri de producție; să reflecte măsurile adoptate de organele de conducere ale cluburilor și asociațiilor sportive din întreprinderi și instituții, cum sînt ele urmărite și ce eficiență au; să evidențieze preocuparea unor organe sindicale și sportive pentru crearea condițiilor de petrecere a timpului liber la sfîrșit de săptămînă de către tineri și ceilalți oameni ai muncii în mod cît mai plăcut și educativ; să publice cu regularitate articole cu caracter propagandistic, interviuri cu oameni de știință, cultură, cu oameni ai muncii — privind efectele pozitive ale practicării sistematice a exercițiilor fizice, ale mișcării în aer liber.

Ar fi, de asemenea, necesar ca gazeta noastră, „Munca” să aloce în fiecare număr cel puțin o jumătate de pagină problemelor educației fizice și sportului; să publice articole de analiză, anchete, interviuri privind preocuparea sindicatelor și organelor de conducere colectivă ale întreprinderilor pentru crearea condițiilor de desfășurare a educației

fizice și sportului de masă, extinderea gimnasticii la locul de muncă.

În ceea ce privește cotidienele centrale cu rubrici de sport, îmi exprim rugămîntea ca periodic să publice articole de orientare pentru organele sindicale și cele de conducere colectivă privind organizarea activității de educație fizică și sport de masă și extinderea gimnasticii la locul de muncă, de popularizare a măsurilor și metodelor de atragere a oamenilor muncii la practicarea exercițiilor fizice și sportului în timpul liber. De asemenea, ar fi util să se publice opinii ale unor oameni de știință cu privire la efectele importante ale acestora asupra organismului.

Ca vicepreședinte al Federației române de atletism, aș solicita presei sportive să abordeze mai amplu problemele acestei discipline sportive, cotată ca ramura nr. 1 în Programul de pregătire sportivă pe perioada 1976—1980.

Prof. EFREM CHERTEȘ
adjunct al președintelui Comisiei sport-turism a Consiliului Central al U.G.S.R., vicepreședinte al Federației române de atletism

Veniți mai des în rîndurile activiștilor și sportivilor din întreprinderi și instituții!

Sînt un vechi, pasionat și statornic cititor al ziarului „Sportul”, lucru firesc dacă ținem seama de faptul că de peste două decenii muncesc ca activist sportiv. Articolele sînt însă, uneori, telegrafice, insuficient de analitice, de bogate în idei. Este cazul, de pildă, al cronicii despre meciurile, ce-i drept de antrenament, pe care „11”-le național le-a susținut în Franța. Cum s-au comportat jucătorii acolo, ce progrese s-au înregistrat, ce valoare au avut fotbalistii adversi — iată întrebări la care unde, decît în „Sportul” putem primi răspunsuri? În locul răspunsurilor, cîteva rînduri ca într-o telegramă care pe mine unul și pe ceilalți „microbiști” din întreprindere n-aveau cum să ne mulțumească...

Am impresia că simpla relație ia adesea locul analizei de fond, aprofundate, deși avem gaze-tari buni, cunoscători în profunzime ai problemelor vitale cu care se confruntă mișcarea sportivă în țara noastră. Nu o dată mi-a fost dat să citesc articole ce purtau semnături îndrăgite de iubitorii sportului. Asemenea articole așteptate constituie pentru noi, activiștii sportivi, adevărate îndreptare în munca ce-o desfășurăm zi de zi, scoțîndu-ne din rutină, din inerție.

În genere, consider că despre sportul de masă a sosit ceasul să se scrie mai mult și mai bine. Simple știri de cîteva rînduri — cerute cel mai adesea la telefon — care să consemneze doar o competiție sau alta de masă nu înseamnă — este limpede pentru toți — abordarea competentă, la obiect, a pro-

blematicii vaste, a sportului de masă. Un exemplu recent. În sectorul 4 al Capitalei a fost organizat pentru prima oară „Festivalul sportului sindical“. Am anunțat telefonic redacțiile ziarelor din București despre această acțiune care a antrenat sute și sute de muncitori practicanți ai diverselor discipline sportive. Am urmărit apoi cu atenție ziarele. În „Sportul“ și „Scinteia tineretului“, cite o știre de 5—6 rânduri și atât. A fost bună inițiativa noastră, n-a fost bună, merită ea să fie generalizată așa cum intuiam noi? Cele 5—6 rânduri n-aveau cum să răspundă la întrebările noastre. O asemenea tăcere a presei pe marginea unei asemenea acțiuni de masă, care, continui să cred, are o anumită importanță, anumite implicații, n-a avut firește darul de a ne mobiliza. Dimpotrivă... De aici, rugămintea ce-o adresăm gazetelor sportivi: Veniți mai des în rândurile activiștilor și sportivilor din întreprinderi și instituții, contribuiți prin scrisul vostru, prin popularizarea entuziaștilor sportivi la amplificarea și diversificarea activității sportive de masă. În ceea ce mă privește, adresez această invitație în mod cu totul special ziariștilor sportivi de la „Informația Bucureștiului“, care n-au deloc motive să se considere mulțumiți de modul în care abordează problemele majore ale sportului de masă pe care-l practică zeci și zeci de mii de tineri, de oameni ai muncii în Capitală. Și în acest cotidian, în loc de articole de analiză, cu semnificații, cu conținut, se publică, după părerea mea destul de formal, clasamente sau știri și aceasta numai atunci când rubrica de fotbal, cu referiri la Divizia A și la competițiile internaționale nu consumă întreg spațiul rezervat sportului, spațiu și așa destul de restrins...

Foarte vitregită, arăt în încheierea acestei intervenții, este însă gimnastica în producție, la a cărei promovare presa sportivă ar trebui să concure mai mult, având în vedere rolul ei la fortificarea muncitorilor, la destinderea lor, la ridicarea producției și productivității muncii. În întreprinderea noastră, „Flacăra Roșie“, gimnastica în producție este practică de nu mai puțin de 3 000 de muncitori. N-are merita oare să se scrie în presă un cuvânt și despre această activitate? Nu este vorba că vrem neapărat să fim lăudați, deși am observat că un rând, două, în ziar despre un tânăr practicant al sportului îl leagă pe viață pe acesta de stadion sau de sala de sport. „Sportul“ și celelalte ziare, apreciind la nivelul cuvenit marea importanță a gimnasticii în producție, ar trebui să antreneze sistematic medici, psihologi, sociologi care să explice pe înțelesul tuturor marile foloase ce le au — în primul rând pentru sănătate și pentru „a se ține în formă de producție“ — cei care o practică sistematic. Și articolele de schimb de experiență — și de ce nu, și critice — ar fi binevenite pe această temă.

TOADER CONSTANTIN

președintele Asociației sportive „Flacăra Roșie“, responsabilul Comisiei sport-turism a Consiliului sindical al Sectorului 4 — București

Inadvertențe

Scopul anchetelor de felul acesteia în care se încadrează și rândurile de față este dublu — întâi, să sublinieze direcțiile pozitive ale activității analizate, stimulându-le, astfel, perfecționarea continuă, și, în al doilea rând, să semnaleze eventualele neajunsuri, spre a fi, evident, într-o cit mai largă măsură, evi-

tate. Din păcate însă nu întotdeauna minusurile semnalate sînt reținute pentru completa lor dispariție. Fac această afirmație deoarece greșeli de exprimare flagrante sau inadvertențe semnalate continuă să apară în articolele de sport ca de pildă formula **de puțin**, contrară structurii gramaticale a limbii noastre, căci adverbul **puțin** se asociază în românește cu prepoziția **cu**, nu cu **de**. Tradusă ad litteram din franceză, unde există sub forma **de peu**, ca, de exemplu, în acest pasaj: „Castellan plaça une tête plongeante qui alla **de peu** au dessus“ (*L'Equipe*, 3 mai 1976, p. III, c. 2), respectiva locuțiune încalcă, așa cum spuneam, și încă în mod flagrant, una din normele esențiale ale limbii române — aceea privitoare la modul în care cuvintele se leagă între ele. Am arătat aceasta de mai multe ori în comentariile publicate. Prima dată, în 1960, în **Informația Bucureștiului**, nr. 2091. Rezultatul? Formula greșită n-a încetat să apară, în ciuda faptului că, în afară de semnatarul cronicilor sportive în cauză, nici un alt spectator al competițiilor nu spune, atunci cînd relatează un anume moment al întrecerii dintre două echipe de fotbal: „X a șutat, dar mingea a trecut **de puțin** pe lîngă poartă!“. În schimb, mulți dintre cronicarii sportivi îi trag într-una cu: „**de puțin** pe lîngă poartă“. Aș putea cita nenumărate exemple. Iată numai unul: „Munteanu (min. 53) și Ologeanu (min. 55) greșesc **de puțin** ținta“ (*Sportul*, nr. 8116, p. III, c. 5).

Am — nu-i așa? — toată îndreptățirea să nu reiau cazurile semnalate în comentariile mele anterioare, mai ales că alte noi aspecte ale limbajului sportiv ne atrag atenția. Oprindu-ne asupra lor, nădăjduim ca observațiile noastre să aibă de astă dată o soartă mai bună...

★

În privința **vocabularului**, unele relatări sportive pun în circulație anumite cuvinte a căror accepție este denaturată. Amintesc, mai întâi, de cazul termenului **opțiune**, care, potrivit tuturor dicționarelor înseamnă: **faptul de a alege una din două sau din mai multe posibilități**. Subliniez: **faptul de a alege**. Cum se împacă, atunci, acest înțeles al cuvîntului **opțiune** cu acela pe care i-l dau autorii unor relatări sportive — acela de **avantaj**? Aproape că este de necrezut o asemenea confuzie de termeni — și, cu toate acestea, iată un exemplu: „Întîlnirea retur din cadrul Cupei balcanice intercluburi dintre **Sportul studentesc și Adana Spor** (Turcia) a debutat sub semnul **opțiunii** luate de studenți în prima partidă“ (*„România liberă*, nr. 9832, 4.VI.1976).

Și mai recent, în transmisiunea meciului de rugbi, televizat în ziua de 5.II.1977, crainicul reporter și-a încheiat relatarea declarînd că echipa franceză (învîngătoare în acea competiție) „a luat o frumoasă **opțiune** asupra echipei Țara Galilor“.

Sigur, cuvîntul acesta **opțiunea** nu face parte din terminologia propriu-zisă specifică limbajului sportiv. Am ținut, cu toate acestea, să amintesc de cazul lui, deoarece l-am întîlnit cu accepția greșită numai în cronicile sau în reportajele sportive.

Dealtfel, în această categorie a elementelor lexicale impropriu folosite pot fi incluse, din păcate, destul de multe exemple.

În unele transmisiuni radiofonice ale meciurilor de fotbal am auzit pe unii crainici reporteri vorbind de „șutul **violent**“ al cutărui sau cutărui jucător.

Dacă ținem seama de faptul că **violent** se spune despre „un act săvîrșit cu violență“ și că noțiunea de **violență** implică ideea de „forță brutală“ nu mi se pare tocmai potrivită asocierea adjectivului aci în discuție de termenul „șut“.

Tot așa de nepotrivit îmi apare folosirea lui **agresiv** în contexte în care nu este vorba de o **acțiune brutală, pornită, fără provocare, împotriva cuiva**. Și acest adjectiv (adverb) apare nelalocul lui în unele contexte. Amintesc un exemplu : „Practicînd un joc mult îmbunătățit față de anul trecut, mai rapid, mai **agresiv** și mai bine încheșat din punct de vedere tehnic, hocheiștii din M. Ciuc au dominat majoritatea timpului“ (**Sportul**, nr. 8389, 21.X.1976, p. I, c. 3). Cred că în pasajul dat, **agresiv** s-a substituit lui **ofensiv**.

Și din punctul de vedere propriu-zis gramatical pot fi întîlnite unele construcții deficitare. Nu are rost să citez multe exemple în această privință ; unul singur, cu caracter ilustrativ, ajunge : „În cadrul întrecerilor ce au avut loc cu acest prilej și-au disputat întîietatea peste 400 de tineri sportivi din orașele și centrele industriale hunedorene, clasați pe primele locuri la **competițiile de masă** a acestor atractive manifestări...“ (**România liberă**, nr. 9834 din 7.VI.1976). Este evidentă greșeala de acord gramatical : articolul posesiv (genitival) nu stă în relație cu **masă**, pentru a avea forma femininului singular **a**, ci cu elementul regent (**competițiile**) din imbinarea lexicală : **competițiile de masă**.

Unele neglijențe se manifestă și sub raport stilistic. O frază cum este cea care urmează păcătuiește în această privință : „Etapa de zonă a dezvoltat trăsături comune : **participare** redusă, **județe** care au absentat, număr foarte mic de spectatori...“ (**Sportul**, nr. 8389, p. III, c. 4). Dacă zici „**participare** redusă nu poți continua cu „**județe** care au absentat“, ci formularea : „**absentarea** unor **județe**“, căci **absentarea** (ca și **participarea** redusă) constituie una din „**trăsăturile** comune“, cum scrie autorul notei.

Alteori greșeala este și mai flagrantă, cu atît mai dăunătoare, cu cît din cauza ei se modifică și sensul comunicării. De exemplu : „...se înregistrează **scăderi de interes și concentrare** în muncă...“ (**Sportul** nr. 8465 din 1.II.1977, p. I, c. 6—7). Este evident că, omițîndu-se prepoziția de dinaintea substantivului **concentrare**, reiese un nonsens, anume că se **înregistrează scăderi de interes și (se înregistrează) concentrare în muncă**“...

Dar, nu numai sub aspectul folosirii corecte a vocabularului și a construcțiilor sintactice sînt de făcut unele observații atunci cînd se analizează limbajul sportiv. O anumită particularitate a acestuia pe care am putea-o integra stilului și care se caracterizează prin utilizarea unor procedee folosite mecanic nu poate să nu rețină atenția. Este vorba anume de apelul insistent și cînd trebuie și, mai ales, cînd nu trebuie, la două semne grafice : **punctele de suspensie și ghilimelele**.

Se știe că, în general, **punctele de suspensie** au rolul de a marca o ironie la adresa cuiva sau privind o anumită situație. Ele pot exprima și un element de suprimare.

Să zicem, bunăoară, că într-un pasaj ca următorul : „atît brăilenii cît și gălățenii s-au străduit și au reușit să ofere un joc plăcut, de bună calitate, cu faze dramatice la ambele porți și cu un final... fierbinte“ (**Sportul**, nr. 8389, p. III—IV, c. 7) **punctele de suspensie** plasate înaintea adjectivului **fierbinte** și-ar justifica prezența, într-o oarecare măsură, sfîrșitul meciului respectiv nepărînd, mai înainte, a fi așa cum s-a dovedit în realitate.

Nu cred însă că **punctele de suspensie** pot avea vreoa semnificație specială într-un enunț cum este acesta : „În min. 53, Vrinceanu a majorat scorul din-

tr-o excelentă centrare a lui Tilihoi, după care a urmat, din păcate, aceeași... obișnuită suită de mari ratări“ (Idem, p. III—IV, c. 9).

Cît privește **ghilimelele**, acestea, ca și **punctele de suspensie**, cunosc nu numai o excesivă, dar de multe ori și nejustificată întrebuintare.

Atunci cînd, de pildă, autorul unui text recurge — și bine face — la o modalitate de expresie figurată, pentru a da culoare și sugestivitate stilului, salvîndu-l astfel de primejdia monotoniei, găsește, nu o dată, de cuviință să noteze expresia sau cuvîntul cu valoarea metaforică între ghilimelele.

Să admitem că acesta este cazul ghilimelelor din următoarea ingenioasă formulare : „Echipa noastră a dominat, a atacat și cu fundații laterali, dar de pe „rampa“ trio-ului de mijlocași au plecat“. (Idem, p. III—IV, c. 9).

În multe, în foarte multe situații, însă, **ghilimelele** n-au ce căuta. Iată un asemenea exemplu : „Ce s-ar întîmpla dacă Oros ar avea o „zi slabă“...“ (**Sportul**, nr. 8465 din 1.II.1977, p. II, c. 7). Încă un exemplu : „Schalke 04 a ajuns la 9 șuturi la poartă, dintre care cel puțin două (min. 53, cînd Răducanu a salvat „în extremis“ cu piciorul...“ (Idem, nr. 8389, p. III—IV, c. 10). De ce, adică, o zi slabă și în extremis să fie prinse în cleștele ghilimelelor ? Un alt exemplu : „Fără îndoială, „**barometrul**“ valorii unui sport îl reprezintă — în cazul jocurilor — Divizia A“ (Idem, p. III, c. 4). În ceea ce mă privește, n-aș fi cuprins între **ghilimelele** cuvîntul **barometrul**. Dealtfel, autorul pasajului respectiv dă dovadă de inconsecvență în această materie, căci, în fraza imediat următoare enunțului pe care l-am citat, scrie : „iată cîteva din elementele pe care **seismograful** valorii le înregistrează...“

Așadar, **barometrul** între **ghilimelele**, dar **seismograful**, nu. Care să fie rațiunea ?... Și stilistic, folosirea într-o frază a **barometrului**, în cealaltă a **seismografului** nu ni se pare prea fericită...

N. MIHĂESCU
doctor în filologie

Semiotica presei sportive

Presă sportivă trebuie abordată în dublă comparație : pe de o parte cu cealaltă presă, pe de alta, cu celelalte mijloace de comunicare de masă, preocupate de sport, mai ales radioul și televiziunea.

În ansamblu, presa este imaginea lumii, desprinsă din vîrtejul evenimentelor ; ea se prezintă ca un discurs organizat după legi proprii, în care se imbină semnele limbii scrise cu imaginea. Principiile fundamentale ale discursului de presă sînt axate pe reguli scrise și nescrise, care converg spre procedeele retoricii, stabilite din vechime și aduse în actualitate de tehnica modernă.

Presă actuală are ca suport referențial realitatea politică, socială, economică, culturală etc. Nu discutăm aici secțiunea culturală a presei și nici publicațiile specializate pe probleme de cultură, care au ca suport evenimentele culturale, realizate la rîndul lor ca semne. Oricum, cu ele se aseamănă presa sportivă, prin faptul că ea vorbește despre o activitate realizată ca spectacol ; chiar dacă nu este precumpănitor artistic, sportul are trăsăturile unui spectacol alcătuit din semne înzestrate cu semnificații, aranjate după o gramatică strictă, fiind menite să

influențeze publicul. Sportul ca sistem semiotic are deci o dimensiune semantică, una sintactică și una pragmatică; ca orice sistem de semne, sportul este, așadar, un discurs semiotic despre un alt discurs semiotic.

Acest lucru este intuit de cei care elaborează ziarele sportive, și, mai puțin, de cei care se ocupă de pagina sportivă din alte ziare; o intuiție eficace, marcată de meritele și de limitele acestui demers.

Iată, de pildă, prima pagină din ziarul **Sportul** din 12 februarie 1977: impresia de ansamblu este că ea reflectă bine imaginea activității sportive, luată ca punct de plecare; la o privire mai atentă se constată însă un decalaj între semnele iconice (embleme, fotografii) și semnele grafice, mai ales titlurile. Dacă imaginile sînt la un nivel adecvat, titlurile sînt prea austere prin grafică și conținut; lucrul se explică probabil prin caracterul sintetic al primei pagini. Interesantă este însă prezentarea raidului-anchetă cu privire la gimnastica la locul de muncă: titlu agreabil, explicitare prin meta-lingvaj și rezumat pe puncte, primul începînd cu un citat caracteristic la care se adaugă titlurile din interiorul articolului, unele fiind mai antrenante. În celelalte pagini titlurile sînt mai variate (mai ales că se introduce secția de Magazin), ele avînd funcția de indiciu, de semnal prin care se obține stimularea interesului pentru materialul publicat.

În cele ce urmează prezentăm pe scurt unele probleme ale imaginii din presa sportivă cotidiană, deoarece ele sînt cele mai interesante pentru semiotică și, implicit, pentru aprecierea și îmbunătățirea iconicității, ca mijloc fundamental de adziune la mesaj, de convingere și de trezire a atitudinii preconizate.

Ca și alte ziare, **Sportul** recurge la semne emblematice, cum este constanta imagine a medaliei „Meritul sportiv“, plasată lingă titlu, reflectînd meritele publicației, dar fiind și un stimulent pentru sportivi. Pe aceeași linie a semnelor iconice sumare sînt de menționat vinietele, cum este cea alcătuită pentru campionatele europene de bob (Sinaia 1977), conținînd textul cadru și imaginea schematizată a bobului. Ele țin de tehnica afișului, alcătuit prin acumulare de semne iconice, îmbinate cu textul laconic și sugestiv, ambele aspecte avînd scopul să mobilizeze interesul pentru manifestarea respectivă.

În scopul educării și informării, **Sportul** recurge sistematic la portrete de sportivi; se remarcă în acest sens o pozitivă tendință de demitificarea vedetei, adusă uman în contextul axiologic al societății noastre. În numărul din 12 februarie 1977 se dau două portrete interviu: unul cu Dezideriu Varga, însoțit de imaginea sportivului într-un scurt răgaz la antrenament: interesantă ideea de a surprinde „la lucru“ pe un sportiv care se apropie de încheierea unei strălucite cariere. În pagina următoare, un scurt și sugestiv „un-doi“ cu Nicolae Florescu, cumințit în text și în imagine. Mai sugestiv și mai apropiat de specificul discursului sportiv este portretul și interviul acordat de Petre Mehedințu în numărul precedent al aceluiași ziar. Eforturile trebuie îndreptate pe această linie.

La acest tip de portrete se adaugă cele în acțiune, de pildă: Georgeta Băncilă (12 feb.) și Galinia Stepanskaia (ibid.), reproduse pentru a ilustra probele de slalom special și, respectiv, de patinaj viteză; aici transparența textului compensează opacitatea imaginilor. Cînd însă imaginea precede textul, ea devine mai explicită, avînd o semnificație independentă, ca în cea însoțită de legenda: „Anne-

marie Pröl-Moser a devenit din nou campioană a Austriei în proba de coborîre“ (11 feb.): prin prezența „decorului“, a dinamismului mișcării, fotografia capătă înțelesuri dramatice.

În privința retoricii propriu-zise a imaginii sportive, se remarcă mai ales iconicitatea metonimică; articolul deja menționat despre gimnastica la locul de muncă este însoțit de o fotografie înfățișînd programul de gimnastică la Întreprinderea de confecții și tricotaaje București; este o metonimie care sugerează iconic efectul preocupărilor în acest domeniu important; la rîndul său, imaginea este un stimul care produce un efect mai cuprinzător asupra cititorilor.

Iconicitatea caracteristică sportului este însă cea reprezentată de imaginea-eveniment; în acest caz se surprinde un moment, de obicei culminant, dintr-o suită evenimentială, ca o secvență oprită dintr-un film. Acțiunea respectivă se prezintă ca o narațiune, iar prin imaginea oferită, cititorul va fi edificat asupra tramei, reconstituind mental rezultatul spectacolului. Imaginile pot fi anticipante ca cele din prima pagină a ediției din 12 feb., dar cele mai elocvente sînt cele care reproduc evenimente recente, cum este redarea săriturii în lungime a Ginei Panait (14 feb.). Aici intră clasicele imagini de fotbal, de tipul „șut — gol!“, semnificative ca dinamică și ca substrat psihologic: după tensiunea așteptării golului, realizarea lui aduce o descărcare de energie afectivă, o destindere mulțumită. În trecut fie spus, de ce reclama mărtisorului (15 feb.) socoate că numai mărtisorul este o dublă satisfacție („și pentru cine îl oferă și pentru cine îl primește“), înțelegîndu-se că șutul ar fi o comunicare unidirecțională? Dar nu puțini sînt fotbaliștii care au făcut mărturisiri publice despre satisfacția de a lovi mingea.

Alt procedeu retoric foarte frecvent în iconicitate este sinecoca. Ea constă în sugerarea întregului prin parte sau invers: portretele amintite, mai ales al lui Dezideriu Varga, ilustrează procedeul. Se mai întilnesc și alte figuri retorice, cum este hiperbola în imaginea lui Jean-Pierre Couttet din Caleidoscopul din 12 februarie.

Figura centrală a retoricii este metafora, larg răspîndită în literatură și chiar în limba curentă, dar mai puțin în imagine. Iată o metaforă explicită în legenda unei imagini din 11 feb.: „Clăbucetul din Predeal — leagăn al schiului — din nou în actualitate“. Textele sportive, cele de comentare îndeosebi, au o retorică proprie, în care predomină metafora. În articolul intitulat antitetic și prin derivare antonimică de la titlul binecunoscutului serial („Lunga iarnă fierbinte a boberilor...“ — 14 feb.) sînt folosite circa 15 figuri retorice semantice, dominate de metaforă („coasta muntelui“, „papucii zburători“). Deși uneori discutabile, asemenea procedee au fost rare în numerele de iarnă: să fie un efect al cliimei?

În ansamblu, se poate spune că presa noastră sportivă practică o semiotică de bun nivel, angajată și angajantă. Cit despre semnele iconice, ele pot fi înmulțite și îmbunătățite. Să nu uităm că presa sportivă se adresează tineretului și în acest sens poate urma exemplul **Scintei tineretului**, ziarul poate cel mai interesant la noi ca folosire a iconicității. Din păcate, de cele mai multe ori, spațiul acordat sportului este prea restrîns în acest ziar al elanului tineresc.

prof. univ. PAUL MICLĂU

(Anchetă realizată de TRAIAN DUMITRESCU)

m
a
s
ă
r
o
t
u
n
d
ă

pe tema:

CALITATEA TIPĂRITURILOR, rezultatul unor eforturi conjugate

La începutul lunii februarie Uniunea sindicatelor din presă, poligrafie și edituri a organizat o masă rotundă cu tema: **Calitatea tipăriturilor — rezultatul unor eforturi conjugate**, la care a invitat reprezentanți ai conducerilor Uniunii sindicatelor din industria chimică și de prelucrare a țiteiului, Uniunii sindicatelor din economia forestieră și materialelor de construcții, Uniunii sindicatelor din industria ușoară, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Centralei industriei poligrafice, Centralei editoriale, Centralei industriale a

celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale de la Brăila, Combinatului poligrafic „Casa Scînteii“, Întreprinderii poligrafice „Informația“, Întreprinderii poligrafice „Arta grafică“, Întreprinderii poligrafice „Buletinul oficial“, Întreprinderii de difuzare a cărții.

În cuvîntul introductiv, tovarășul **Laurențiu Dragomirescu**, președintele Comitetului Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri, a precizat scopul acestei întîlniri, ca fiind expresia necesității de a pune în dezbatere probleme concrete de

muncă, realizările, dar mai ales dificultățile ce intervin în relațiile dintre industria poligrafică, furnizorii și beneficiarii săi. Cunoscut fiind rolul de primă importanță ce revine tipăriturilor, cuvântului scris, în procesul de educare politico-ideologică a maselor, de făurire a omului nou, vorbitorul a subliniat necesitatea imperioasă a unei cât mai largi și mai rodnice colaborări între factorii chemați să contribuie la realizarea unor publicații și cărți de ținută, corespunzătoare înaltului conținut tematic, ideilor promovate.

Dezbaterile care au urmat s-au definit prin caracterul deschis, concret, au supus atenției o arie largă de probleme, pe care vom încerca să le sintetizăm în rîndurile ce urmează.

Din analiza amănunțită, la obiect, a relațiilor de producție existente între industria poligrafică și principalul ei furnizor, Ministerul Industriei Economice Forestiere și Materialelor de Construcții, a reieșit, ca principală problemă — încă nesoluționată pe deplin — **calitatea și diversitatea sortimentală a hîrtiei și cartoanelor.**

Tovarășul **Florin Panaitescu**, șeful serviciului aprovizionare de la Centrala industriei poligrafice, a subliniat largă și rodnică cooperare care există între Centrala industriei poligrafice și Centrala industrială pentru celuloză, hîrtie, cartoane și fibre artificiale din Brăila... Producătorii de hîrtie și cartoane, în strînsă cooperare cu industria poligrafică, au făcut eforturi serioase în ultimii ani pentru asimilarea unei game sortimentale mai largi de hîrtie și cartoane, au obținut succese deosebite în îmbunătățirea calităților de imprimare ale unor sortimente de hîrtie și cartoane. Se poate afirma, de asemenea, că, de regulă, a crescut operativitatea producătorilor de hîrtie în onorarea contractelor economice privind livrările de hîrtie și cartoane și că există un spirit de înțelegere atunci cînd necesitățile industriei poligrafice solicită unele schimbări operative de sortimente și formate în producția de hîrtie și cartoane. Cu toate acestea, vorbitorul a evidențiat, în cuvîntul său, consecințele pe care unele dificultăți în aprovizionarea tehnico-materială, determinate de calitatea materiilor prime, le au asupra realizării în bune condiții a sarcinilor, a indicatorilor de plan stabiliți de comanda socială și de necesitățile economiei naționale.

Observații critice foarte serioase, exemplificate prin prezentarea unor mostre, au fost formulate de majoritatea participanților în legătură cu unele sorturi de carton duplex și carton velin furnizate de Fabrica de cartoane de la Drobeta-Turnu Severin. Un lot din cartonul velin livrat Combinatului poligrafic „Casa Scînteii“ în luna octombrie a prezentat fenomene de smulgere și exfoliere la imprimare, ceea ce face să dispară caracteristicile grafice ale policromiei, nerealizîndu-se astfel — după cum observa tov. **Stan Ciocîrlan**, inginer tehnolog în secția ofset de la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“ — dublul rol, de ordin estetic și de protecție, al unei coperte.

Reproșuri întemeiate, sprijinite cu argumente, s-au formulat și la adresa unor loturi de hîrtie pentru ziare și reviste furnizate de fabricile de hîrtie de la Bușteni și Prundu Birgăului. Tipărirea pe o hîrtie inadecvată determină, firească, apariția unor exemplare ale publicațiilor și revistelor cu aspect necorespunzător, provoacă creșterea timpului de lucru și a cheltuielilor de producție, împie-

dică buna funcționare a mașinilor și instalațiilor din tipografia.

Inginerul **Ion Balint**, șeful secției tipar adînc și **Ion Niculeanu**, inginer șef la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“, atrăgeau atenția asupra eforturilor depuse în ultimul timp în domeniul modernizării producției poligrafice, a înaltului nivel tehnic ce caracterizează utilajele introduse în industria poligrafică în ultimii ani. Tehnica modernă poligrafică presupune și o anumită calitate a materiei prime folosite. Inconstanța în calitatea hîrtiei determină, în mod direct, inconstanță în calitatea tipăriturilor. Vorbitorii au evidențiat eforturile depuse în anul 1976 de colectivul fabricii de hîrtie de la Prundu Birgăului în vederea asimilării producției de hîrtie pentru tiparul adînc, au prezentat amănunte despre experimentările făcute în industria poligrafică și și-au exprimat nedumerirea că tocmai atunci cînd s-au obținut serioase îmbunătățiri, cînd lucrurile păreau aproape rezolvate, s-a renunțat, se pare, la eforturi și un nou lot din producția de hîrtie livrată după experimentare a fost iarăși de calitate necorespunzătoare.

În consfătuire s-a subliniat că o altă cauză a îngreierii procesului de tipărire îl constituie modul defectuos în care se ambalează hîrtia destinată imprimării ziarelor. Ambalarea necorespunzătoare determină, uneori, degradarea și risipirea unei prea mari cantități de hîrtie, duce la depășirea cheltuielilor materiale. În acest sens, ing. **Mihai Rusescu**, șeful secției gazete de la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“, după ce a subliniat parametrii calitativi superiori ai hîrtiei obținute la noua mașină de la Letea, a arătat că, datorită ambalării defectuoase, la unele transporturi se pierde o cantitate însemnată.

O cerință formulată de toți reprezentanții industriei poligrafice prezente la întîlnire s-a referit la **necesitatea diversificării sortimentale a producției de hîrtie, cartoane și materiale pentru legătorie.**

Necesitatea unei creșteri calitative, a unei îmbogățiri a gamei sortimentelor a reieșit și din discuțiile privind materialele destinate legătoriei. **Gheorghe Corbeanu**, șeful secției legătorie de la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“, atrăgea atenția asupra pînzei crude furnizate de Întreprinderea textilă „Oltul“ de la Sfîntu Gheorghe, caracterizată prin apretare și culoare neuniformă, defecte de țesătură și de bobinare, ceea ce provoacă mari greutăți procesului de producție la instalațiile automate cu care se lucrează în legătorie.

La consecințele folosirii unui material de slabă calitate, cu loturi inconstante din punct de vedere al parametrilor calitativi s-au referit și tovarășii **Constantin Panciu**, directorul Întreprinderii de difuzare a cărții și **R. Ventura**, director tehnic la Centrala editorială. Materiile prime folosite și, implicit, nivelul execuției poligrafice, au determinat, în ultimul an, o simțitoare majorare a numărului de cărți returnate din rețeaua comercială. Tradusă în bani, pierderea nu este, poate, impresionantă, dar avînd în vedere faptul că fiecare carte al cărei cotor se desprinde, fiecare carte cu pagini rupte sau inversate, cu culoarea copertei ștersă, reprezintă un cititor nemulțumit, prejudiciul devine destul de serios.

Și în legătură cu producția de carte se pune acut problema diversificării sortimentale a materiilor prime.

Participanții la discuții au făcut un insistent apel la respectarea exactă a standardelor, la realizarea și menținerea calității produselor. Referitor la standarde, tovarășa inginer **Angela Bidu**, de la biroul tehnic al Centralei industriei poligrafice a avansat propunerea ca acestea să fie revizuite, să se studieze posibilitățile de introducere a noi sisteme de testare, cuprinzând un număr mai mare de caracteristici, răspunzând în mai exactă măsură exigențelor tehnologiei poligrafice actuale.

Colaborarea strânsă între furnizori și beneficiari, factor esențial în buna desfășurare a activității productive, trebuie să-și manifeste influența pozitivă și în echilibrarea balanțelor de produse de către unitățile industriale, conform prevederilor metodologiei existente în prezent în economia națională. S-ar evita astfel repartizările de materiale necerute, formarea unor stocuri de materii prime inutile și întârzierea sau anularea livrării unor produse solicitate. Corelată cu această problemă, la fel de importantă este și aceea a ritmicității în aprovizionare. Faptul că fabricile de hârtie execută comenzile industriei poligrafice abia la sfârșitul lunii, uneori în grabă, neglijându-se calitatea, produce în procesul de tipărire perturbări deloc negliabile.

Tot pe linia colaborării producători-beneficiari, aceștia din urmă au supus atenției un alt neajuns: refuzul unor loturi de hirtie și cartoane necorespunzătoare atrage după sine, automat, încetarea livrărilor următoare — arăta ing. **Ion Simion**, directorul Întreprinderii poligrafice „Informația”. Reclamațiile la producătorii de hirtie și cartoane nu au nici ele întotdeauna un efect practic; se face schimb de vizite de delegați, se stabilesc măsuri, se fixează termene, se trimite uneori un prim lot având caracteristicile înscrise în standarde, dar, uneori, cam la atât se reduce totul.

Exemple multe și foarte exacte pentru confirmarea acestei situații au fost prezentate și de tovarășul **Nicolae Stănică**, inginer șef la Întreprinderea poligrafică „Arta grafică”. Acesta a fost un aspect insistent discutat în cadrul întâlnirii, impunând o soluționare grabnică.

Relații de fructuoasă colaborare are industria poligrafică cu **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini**. Comenzile se execută operativ, pe parcursul anului de plan, uneori chiar fără prevederi inițiale, cu permanenta preocupare de corelare a nevoilor cu posibilitățile. Există, totuși, și aici un neajuns: garniturile de matrice linotip produse de Întreprinderea de mecanică fină din București nu corespund într-un totuș exigențelor tehnicii actuale. Gama sortimentală a caracterelor de literă este și ea destul de restrânsă. Existența unor posibilități largi de diferențiere a multiplelor categorii de tipăriți ar fi în măsură să contribuie substanțial la educarea gustului estetic, la captarea interesului cititorilor.

Ca un aspect pozitiv, susceptibil desigur de îmbunătățiri, dar aflat pe un bun făgaș, a fost menționată colaborarea cu **Ministerul Industriei Chimice**. Problemele legate de calitatea și diversitatea sortimentală a cernelurilor de tipar furnizate de Uzina „Policolor” au fost urmărite și soluționate în cadrul unor strânse și permanente relații de muncă, stabilite între industria poligrafică și întreprinderea producătoare. O problemă care s-a abandonat însă, nejustificat, este producerea unui ter-moclei, absolut necesar poligrafiei, în legătură cu

care s-au purtat discuții în urmă cu câțiva ani, s-au făcut unele experimentări ce se cer acum continuate, finalizate.

În privința planificării producției de cerneluri trebuie analizată și soluționată, de asemenea, problema stabilirii cantității și sortimentelor necesare (pe nuanțe chiar) cu un an înainte de livrare, termen mult prea lung, ținând seama de faptul că editurile își formulează cererile abia cu o lună sau două înainte de intrarea în producție a unor lucrări. O comandă fixată după criteriile estimative comportă riscul — suportat uneori de întreprinderile poligrafice — de a se face stocuri supranormative, provocându-se, astfel, degradarea materialelor.

În cuvântul său, tovarășul **Pavel Foiaș**, director al Întreprinderii de mecanică poligrafică, a adus în discuție dificultățile pe care le întâmpină unitatea pe care o reprezintă, mai ales în ceea ce privește realizarea unor piese turnate din fontă și oțel de gabarite mari, a unor prelucrări pe utilaje speciale, precum și în ceea ce privește asimilarea unor aparaturi și subansamble de tehnicitate ridicată. Pentru realizarea acestor sarcini este imperios necesară o strânsă colaborare — pe bază de plan — cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, prin unitățile sale specializate, colaborare al cărei conținut nu a fost încă fixat cu precizie. Linia „micii înțelegeri” nu poate fi o soluție. Cu eforturi, cu surplus de cheltuială, cu rabat la calitate, uneori, lucrările necesare industriei poligrafice s-au realizat, dar sprijinul M.I.C.M. este în continuare deosebit de util organizării și dezvoltării unei baze de construcții de mașini poligrafice.

Răspunzând observațiilor formulate de reprezentanții industriei poligrafice și ai beneficiarilor săi, tovarășii **Nicolae Legun**, vicepreședinte al Comitetului Uniunii sindicatelor din economia forestieră și materialelor de construcții, **Ofelia Constantinescu**, inginer principal în Direcția Plan a Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, **Iancu Stoenescu**, secretarul Uniunii sindicatelor din industria ușoară, **Constantin Stancana**, șeful serviciului producție de la Centrala industrială a celulozei, hârtiei și fibrelor artificiale de la Brăila, **Radu Gavril**, de la Întreprinderea „Oltul” — Sfintu Gheorghe, au explicat celor prezenți cauzele acestor deficiențe, au prezentat măsurile de îmbunătățire a activității pe care forurile respective și le propun. Astfel, cei prezenți au fost informați cu privire la acțiunile de modernizare a unor mașini și întreprinderi și asupra investițiilor importante prevăzute în acest scop, asupra programului de măsură adoptat în vederea asimilării unor largi game sortimentale, pentru diversificarea, a cărei stringență necesitate a rezultat, o dată în plus, în cadrul discuțiilor de la această masă rotundă.

Din răspunsul delegaților unităților producătoare s-a desprins, ca și din întreaga dezbatere, utilitatea unei corelări strânse între activitatea tuturor factorilor, uniți în efortul comun de realizare a sarcinilor ce le revin, în ansamblul economiei naționale.

În încheiere, tovarășul **Laurențiu Dragomirescu** a subliniat caracterul deschis, spiritul tovarășesc în care s-au desfășurat discuțiile. Exprimând satisfacția organizatorilor pentru atmosfera de lucru a consfăturii, vorbitorul a observat că valabilitatea reală a acestei întâlniri va putea fi concretizată în activitatea viitoare. Este necesar ca din discuțiile purtate să ia naștere planuri de măsuri alcătuite în termeni cât mai exacti, cu date de rezolvare și responsabilități concrete.

La 19 martie, a încetat din viață publicistul scriitor, poetul și reporterul de mare talent al „Scînteii”, Petre Dragu.

Aducem piosul nostru omagiu omului care a iubit nemăsurat oamenii și omenia și s-a bucurat de dragostea și prețuirea lor ; comunistului care s-a aflat în toate clipele vieții sale — cu arma sa puternică, condeiul său — în linia întâi a luptei pentru adevărurile vieții noastre noi, ale partidului nostru ; ziaristului, călător neostent pe toate drumurile țării, căutînd mereu și mereu mugurii vieții noi.

Născut la 19 aprilie 1932, la Craiova — oraș de care a rămas legat prin toate fibrele ființei sale pînă în ultima clipă a vieții — Petre Dragu s-a dedicat cu pasiune revoluționară, încă din tinerețe, activității publicistice și lasă în urma lui, în paginile „Scînteii”, în ale altor publicații, în volumele apărute, sute și sute de articole, reportaje, poezii — adevărate acte de identitate ale unei torțe cu chip și suflet de om și cu un nume ce va fi întotdeauna rostit cu respect și prețuire de toți cei ce l-au citit, de toți cei ce l-au cunoscut.

Ca un ultim omagiu adus poetului și ziaristului Petre Dragu, publicăm poezia „**E ceasul greu și aspru...**”, scrisă la cîteva zile după cutremurul din 4 martie și cu cîteva zile înaintea fulgerătorului și neașteptatului său sfîrșit.

E CEASUL GREU ȘI ASPRU...

E ceasul greu și aspru. Se întrupează clipa
Din hîdele molozuri cu lacrimă și sînge,
Dar vîntul disperării nu ne-a putut înfrînge
Sub steaguri funerare ce-și flutură aripa.

Nu-i nici un suflet singur. Nici unul nu disperă.
Toți simt dogoarea țării cum urcă protectoare,
Desprinsă, din învățul unui trecut ce doare,
Să-nfrunte, dîrz necazul, umană, austeră.

Nu-i nici un suflet singur cînd neamu-ntreg e-o torță
Ce arde fără istov spre-a birui amarul,
Urmînd înalta pildă prin care temerarul
Bărbat din fruntea țării ne-arată : — Nu e forță

Să n-o putem înfrînge cînd țara e unită,
Cînd ne-nvestim durerea cu aspra-nverșunare
De comunist, ce știe că omul e mai tare
Decît natura însăși, cumplit dezlănțuită.

Nicicînd n-au stat românii cu brațe-ncrucișate,
Nicicînd nu-nngenunchiară la vreme de primejdii ;
La fel și-acum : în inimi cu flacăra nădejzii,
Se bat pe mii de fronturi — și știu că vor răzbate.

...E totuși primăvară ! Și dacă brazda pîinii
O însoțim cu brazde prin mari dărîmături,
În frîu ne ținem plînsul, puternici și maturi,
Dînd forțe inzecite mașinilor și mîinii.

Să știm privi spre miine ! Cu dinții strînși. Cu-amarul
Mocnit adînc în inimi și explodînd în fapte !
E totuși primăvară — și, după crunta noapte,
Zori vii — riposta noastră — și-au scăpărat amnarul.

E totuși primăvară !... Mart' șaptezeci și șapte :
Veninu' deznădejzii nu ne-a-ntinat paharul.

PETRE DRAGU

Însemnări

despre

Între publicațiile patriotice românești din deceniul al șaselea al secolului trecut, „Stéoa Dunării“, apărută din inițiativa și sub direcția marelui cărturar și om politic Mihail Kogălniceanu, a ocupat o treaptă de prim rang, trezind puternice rezonanțe în rîndul cititorilor din Principate și de peste hotare.

În cele ce urmează nu ne propunem prezentarea unor lucruri îndeobște știute, ci am dori să ne oprim îndeosebi asupra unor momente legate de evaluarea însemnătății acestei gazete în ansamblul activității de presă din acel timp *).

Avem în față textul unei interesante scrisori din Londra, datată 29 ianuarie 1856, și adresată lui Mihail Kogălniceanu de către Dumitru Brătianu. Autorul, care nu-și putea reține îngrijorarea față de poziția celor ce treceau pasivi și inactivi pe lângă marile comandamente naționale ale vremii („oameni cu bune poziții sociale, cu stări, cu învățătură... (care)... își plimbă neconținut indiferența din capitală în capitală și din salon în salon“), spunea despre inițiativa și meritele fondatorului publicației „Stéoa Dunării“ :

„Da frate, un singur minut nu am pierdut speranța ; am sperat mereu că... se va ivi un Român care să simtă în pulsația lui pulsația a cinci milioane de martiri și să-i răsbune de viclenile uneltiri a boerilor fanariotizați și de mirșava indiferență a patrioților coconași. Asta am sperat ; și am avut cuvînt să sper, căci acel Român există : „Notre

* O succintă dar cuprinzătoare privire asupra conținutului acestei publicații v. în : **Const. Antip** : „Contribuții la istoria presei române“ (editată de Uniunea ziaristilor, revista „Presa noastră“ în 1964) ; v. și **Nicolae Deleanu** : „Presa în slujba Unirii“, „Presa noastră“ nr. 5/1957, pag. 27—29.

savant et infatiguable Gogalnitcheano“, îmi scrie Costache Rosetti dela Paris, „vient de fonder à Iassy un journal roumain sous la titre de l'Étoile du Danube. L'Étoile du Danube est plus qu'un journal, c'est une oeuvre vivant de verité et de patriotisme ; elle a pris hardiment la defense du projet de reunion des deux Principautés en un seul État et des saints principes de la Révolution. Ce n'est pas tout : Gogalnitcheano m'écrit qu'il... est décidé à mettre toute son activité et à faire de sacrifices d'argent pour que la presse étrangère popularise notre question en Occident et la disserte encore plus ouvertement qu'il ne peut le faire lui en Moldavie sous l'occupation autrichienne. Ainsi, cher ami voilà ta voeux exaucés ; rejouis-toi donc, et soit prêt a seconder les efforts de notre digne compatriote ; car Gogalnitcheano est un homme serieux, et ce qu'il me dit, tu peux le tenir pour un fait déjà accompli“. („Învățatul și neobositul nostru Kogălniceanu... fondează curînd la Iași un ziar românesc cu titlul de l'Étoile du Danube. L'Étoile du Danube este mai mult decît un ziar, este o operă vie a adevărului și a patriotismului ; ea a luat în mod îndrăzneț apărarea proiectului de reunire a celor două Principate într-un singur Stat și a principiilor sacre ale Revoluției. Aceasta nu e totul : Kogălniceanu îmi scrie că este hotărît să-și consacre întreaga activitate și să facă sacrificii bănești pentru ca presa străină să popularizeze problema noastră în Occident și să o discute într-un mod și mai deschis de cum ar putea-o face în Moldova sub ocupația austriacă. Astfel, dragă prietene iată dorințele tale împlinite. Bucură-te deci, și fii gata să unmezi eforturile demnului nostru compatriot ; căci Kogălniceanu este un om serios, și ceea ce îmi spune el, tu poți să socoți drept un fapt împlinit“).

„Cum să-ți întorc, frate — scrie mai departe D. Brătianu, adresându-se lui M. Kogălniceanu — binele ce mi-ai făcut?... Bucuria ce simt în minutul acesta, fie bucuria toatelor zilelor tale! Și va fi; căci munca-ți, n'avea îndoială, va da roade, și roadele ei vor fi eterne; căci patrioticu-ți instinct te-a făcut să descoperi momentul propiciu, și să pui mina pe coarnele plugului atunci când ochii simpatici ai Europei întregi încălzesc și fecundă țărîmul independenței române; căci prin prismul eroicilor sacrificii, Steaua Dunării va arunca o lumină ce va străbate inimile cele mai întunecate, și mulți Români se vor închina ei... căci chiar singur de-ai fi, agățîndu-te din toate puterile inimi-ți de tîpsia balanței în care se află astăzi destinele României, balanța, fii sigur, se va inclina în parte-ți pentru că miinile ce o țin sînt bine dispuse pentru Români, și inima-ți va avea greutatea unui popor întreg împovărat de lanțuri și agitat de florile libertății, greutatea interesului a celor mai multe staturi și a opiniei publice a toatei lumi civilizate“**.

Scrisoarea menționată, din cuprinsul căreia am reprodus în mod intenționat acest lung dar revelator pasaj, evidențiază pregnant locul și însemnătatea publicației și a activității generale a întemeietorului ei, despre care s-a spus pe drept că, asemenea lui I. H. Rădulescu, Gh. Asachi, C. A. Rosetti, a fost printre „cei dintii ziariști care în țările române au făcut ziarism politic cu autoritate și cu răsunet... Toți fruntași ai neamului, toți mari talente și inteligențe superioare“***.

E știut că autorizația de a edita „Stéoa Dunării“ M. Kogălniceanu o primise la începutul lunii octombrie 1855, cu începere din iulie 1856 avînd să publice și o ediție în limba franceză. Ideea de bază ce a călăuzit publicația a fost subliniată în editorialul program și „care se resumă în aceste cuvinte: **autonomia Principatelor, unirea Principatelor**“. Hărțuită de la început de opreliștile cenzurii oficiale, „Stéoa Dunării“ a trebuit să folosească cu precădere un ton relativ moderat, articolele și comentariile mai ascuțite să le reproducă din periodice apusene, iar arma polemică proprie s-o îndrepte — cum nota N. Iorga — „numai față de represintanții unor curente literare și culturale opuse tradiției și dezvoltării normale a scrisului bun și a civilizației românești“.

Grija și atenția pentru scrisul frumos făcea parte — cum bine se știe — din cele mai bune tradiții ale marilor înaintași ai presei române, care, în împrejurări și la date diferite, dar în scopuri identice, întemeiaseră „Curierul românesc“, „Albina românească“, „Gazeta de Transilvania“ (cu ale lor suplimente de cultură „Curierul de ambe sexe“, „Alăuta românească“, „Foaie pentru minte, inimă și literatură“).

** cf. „Din arhiva lui Dumitru Brătianu“, vol. II, pag. 47—48.

*** **Const. Bacalbașa**: „Ziaristica română din zilele noastre“ (apărută la sfîrșitul volumului „Istoria presei românești“ de Nicolae Iorga), pag. 190—191.

„Stéoa Dunării“ a fost suprimată în septembrie 1856 și nevoită să-și continue apariția la Bruxelles —

prin ediția sa în franceză — timp de un an și jumătate, pînă în mai 1858, prin grija fratelui lui Ion Ionescu de la Brad, Nicolae. Toate aceste împrejurări, dificultățile deosebite întîmpinate în editarea publicației „Stéoa Dunării“ nu fac decît să îndreptățească și mai mult entuziasmul și interesul acelor bărbați luminați care i-au schițat, încurajat și urmărit apariția. Prin articole și scrisori, Kogălniceanu va continua să sprijine în apariție „Stéoa Dunării“; numeroase din foilete de mătase pe care se tipărea aceasta vor fi trimise în țară, altele răspîndite în marile capitale, printre reprezentanți de seamă ai vieții politice și culturale vest-europene. În condițiile atenuării, prin 1858, a asprimii cenzurii, în preajma alegerilor de domnitori în Principate, „Stéoa Dunării“ va avea posibilitatea să reapară o vreme, în țară.

Importantei funcții ce a îndeplinit-o ca un adevărat precursor — de publicație de aleasă ținută pentru propagarea idealului nostru național în cercurile influente din Apus — merită să i se dea o prețuire aparte, caracterizarea făcută în acest sens de Nicolae Iorga, în 1922, căpătînd o semnificație de reținut, ea vizînd cadrul mai larg al propagandei românești peste hotare:

„L'Étoile du Danube — menționa N. Iorga — a îndeplinit rolul său cu cel mai mare succes, și astăzi încă lămuririle și răspunsurile sale pentru opinia publică din Occident pot servi **DREPT MODEL** (subl. ns.) atunci când, din nou, în împrejurările atît de mult schimbate ale Europei moderne, e de cea mai mare importanță ca nimic din ceea ce ne privește în marile organe ale presei europene să nu rămînă fără comentariul, completarea și, eventual, întîmpinarea necesare“****).

„Stéoa Dunării“ a fost un luminător spre un nou drum al Principatelor, un far ridicat din miezul aprins al frămîntărilor petrecute și al eforturilor nobile depuse de acei mari patrioți care pregăteau temelii solidă și trainică marelui Act al Unirii. Cu o existență de scurtă durată, ca de altfel mai toate publicațiile românești din acea perioadă „Stéoa Dunării“, efortul patrioților unioniști de a fi prezentă poziția lor în presa apuseană au contribuit în măsură apreciabilă la întărirea curentului unionist.

V. CĂMPEANU

**** N. Iorga: „Istoria presei românești“, pag. 107.

O CARTE DE ARTICOLE VORBITE

Cu aproape o jumătate de veac în urmă, înființarea postului național de radio instala în viața culturală a țării o solidă tribună, la care aveau să se perinde încă de pe atunci mai toate personalitățile de prestigiu ale vremii. Între acești „oameni de seamă” una dintre cele mai fascinante și mai tumultuoase prezențe rămîne Nicolae Iorga. Dacă s-a spus despre el că a fost un „scriitor citit”, e tot atât de evident că a fost, deopotrivă, un „vorbitor ascultat”. Interesul său pentru noua tribună, ce propaga mesajul pe calea necuprinsă a eterului pare, în acest fel, cât se poate de firesc. În scurt timp Iorga a devenit un pasionat orator la radio, oferind celor ce-l urmăreau un autentic spectacol intelectual. Cunoașterea acestei activități de luptător cu armele erudiției ne este înlesnită de antologia alcătuită la Editura Militară de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu sub titlul **Sfaturi pe întunec**, ce grupează selectiv aproape zece ani de prezență la microfon.

Rostit de Iorga, cuvîntul dobîndește acea tonalitate înaltă, care mai întîi atrage atenția transfigurînd-o în meditație și apoi în atitudine. Cuvîntul care nu spune nimic, cuvîntul „sterp” este elementul de limbaj cu care, organic, savantul n-a putut opera în relația sa de comunicare. Menirea cuvîntului este să afirme, să promoveze și să apere adevărul, să înrîurească — în numele adevărului — conștiințele, să năruie inerția și să provoace spiritul de acțiune în numele binelui public. Articolele lui Iorga, așa-zisele „conferințe la radio” nu sînt simple expuneri, consemnări la zi, „cozerie”, ci interpretări scînteietoare, distinct nuanțate, ale unui eveniment, ale unei personalități a epocii sau a trecutului, care se dovedeau cel mai adesea veritabile contribuții la îmbogățirea unui capitol de cultură. Niciodată la Iorga un articol n-a avut caracterul descrierii de rutină. Erudiția i-a îngăduit să facă din orice luare de cuvînt un prilej de a etala vaste cunoștințe, numeroase elemente inedite ce dau vigoare și

elocință cuvîntului rostit. Prin aceasta Iorga s-a manifestat, mai presus decît alți iluștri contemporani de-ai săi, ca un tribun propagator de idei, căruia radioul i se potrivea în chipul cel mai fericit pentru a se adresa unei mulțimi nemăsurabile. Enunțul clar formulat, digresiuni și comparații, atitudinea ferm precizată, vii accente polemice, datoria de a apăra moștenirile de aur ale trecutului, pilda înaintașilor, patetice apeluri la înălțarea țării alcătuiesc, împreună cu inepuizabila tărie morală, conținutul general al publicisticii lui Iorga.

Ținînd seama tocmai de receptivitatea sporită a publicului, prin mijloacele radiofoniei, savantul și-a onorat prezența la microfon, de-a lungul a mai bine de nouă ani de colaborare, cu un variat repertoriu tematic: numeroase articole devin vibrante documente de istorie românească, unele pagini sînt mici tratate de pedagogie socială, cum o multitudine de aspecte ale vieții culturale în Capitală și în provincie, probleme ale limbii, repertoriul teatrelor, activitatea editorială, organizarea muncii științifice rămîn alte repere ale acestui itinerariu de observație analitică, încredințat de Iorga microfonului de radio. Ca interesant sistem de gîndire filosofică se constituie ciclul dedicat „fenomenului popular”, caracteristicilor pregnante ale vitalității poporului nostru, implicînd atît aspecte ale vieții materiale, cît și laturi ale creației spirituale a acestuia.

„Fiecare, în afară de optimismul sau pesimismul obișnuit are de făcut un singur lucru: datoria lui, datoria lui întregă, orice s-ar alege de dînsul după ce și-a făcut datoria, pentru că nu interesează acel care și-a făcut datoria, ci interesează datoria ce s-a făcut... Restul e indiferent”. Sub semnul acestui acut imperativ cartea apărută acum dobîndește sensul unei necesare restituiri pentru un public „care numără tot mai puțini oameni care l-au ascultat pe Iorga”.

TEODOR MATEESCU
(Studioul de radio Cluj-Napoca)

CĂLĂTORULUI ÎI ȘADE BINE CU ... GLUMA

S-ar părea că literatura de satiră și umor a ajuns astăzi la o dezvoltare neobișnuită, datorită cerințelor — le-am putea numi „industriale” — ale emisiunilor de radio și televiziune. În special ale celor de TV. Din păcate, aceste texte — uneori foarte reușite — o dată transmise, devin niște simple piese numerotate, (și nefolositoare) în arhiva televiziunii.

Iată însă că, doi dintre cunoscuții redactori ai orelor de divertisment TV, Dan Mihăescu și Grigore Pop, au reușit să strîngă într-o carte cîteva din cele mai bune scenete, scrise și realizate de ei. Citite, micile comedioane nu-și pierd nimic din farmecul de pe micul ecran; dialogurile, pline de vervă și umor, care se desfășoară cu abilitate și talent se citesc cu aceeași plăcere cu care au fost ascultate în interpretarea unor mari actori ai genului. Este de remarcat bogăția de idei, actualitatea, faptul de viață care stau la baza fiecărui text și căroră le datorează de cele mai multe ori succesul. Și, desigur, la găsirea zecilor de subiecte, autorilor le-a fost de mare folos profesiunea lor de ziariști.

Textele cuprinse în această carte, pe lângă că înseamnă o lectură agreabilă, reconfortantă, au și mare merit de a readuce în circuitul artistic lucrări de valoare din literatura umoristică, utile îmbogățirii repertoriului echipelor artistice de amatori, participante la Festivalul național „Cîntarea României”.

Cartea intitulată „Călătorului îi șade bine cu... gluma” are un „Cuvînt înainte” scris de Ion Băieșu, din care vom cita cîteva rînduri:

„Ceea ce scriu acești autori e literatură. Textul lor e literă în care se zbate un gînd, o metaforă, un zîmbet și o amăreală a sufletului, cuvîntul lor intră cu fruntea sus în zona nobilă a literaturii de satiră și umor, dulce și utilă Cetății, minunatul ei agent sanitar. Ca un confrate al autorilor, îi salut și-i aplaud”.

SANDU MARIAN

REVISTĂ EDITATĂ DE CONSILIUL ZIARIȘTILOR DIN CADRUL UNIUNII SINDICATELOR DIN PRESĂ, POLIGRAFIE ȘI EDITURI DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Teoharie Oprea : 1877—1977. Centenarul independenței oglindit în cotidienele și periodicele noastre

15 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii

CONTRIBUȚII ALE PRESEI LA PROMOVAREA NOULUI ÎN AGRICULTURĂ : **Ion Herțeg** : Cel mai convingător argument — faptul de viață ; **Theodor Marcarov** : Semnalele deosebit de utile ale unui sondaj de opinie ; **Sonia Diradurian** : Obligație de prim ordin în cincinalul revoluției tehnico-științifice ; **Petre Matei** : Mutații care ne solicită permanent receptivitatea

PE AGENDA NOILOR BIROURI ALE ORGANIZAȚIILOR DE PARTID DIN REDACȚII : **Rodica Șerban** : Ziariștii noștri — în miezul fierbinte al vieții ; **Vasile Crișu** : Obiectiv central — calitatea muncii ; **Florin Pantelimonescu** : Promovarea spiritului revoluționar — preocupare permanentă ; **Ion Vrăjitoru** : De la dezbateri la acțiune ; **Constantin Ismăileanu** : Continuitate și perfecționare

CHIPUL OMULUI NOU REFLECTAT ÎN PRESĂ, LA RADIO ȘI LA TELEVIZIUNE : **Romulus Lal** : Cei ce-și fac mai mult decât datoria ; **Marian Dumitrescu** : Să nu alergăm după cazurile extreme ; col. **L. Tareo** : Adevărul eroism este sobru, firesc, fără ostentație ; **Iulia Horvath** : La locul de muncă, în viața de familie, în societate ; **Gerhart Cordier** : Să zugrăvim cu exactitate faptele și scrisul nostru va avea audiență ; **Elisabeta Moraru** : Cu ce instrumente măsurăm valoarea oamenilor despre care scriem ?

SÎNT PREZENTE ȘI SE RECUNOSC FEMEILE ÎN ARTICOLELE ȘI EMISIUNILE NOASTRE ? : **Maria Costache** : Femeia — om al muncii, soție și mamă ; ing. **Maria Flucșă** : Calitățile femeii

trebuie demonstrate în mod obiectiv ; ing. **Elena Vrăbieș** : Și în producție, și în familie, și în societate ; **Emilia Stana** : Nu rețete, ci modele demne de urmat ; **Vasilica Bejan** : Tovarăși ziarști, să ne prezentați așa cum sintem și la muncă și în viața de toate zilele ! ; **Pia Rădulescu** : O parte dintr-un tot unitar ; **Sanda Faur** : Esențial este să asigurăm un bun echilibru tematic ; **Dumitru Tabacu** : Modalitățile de abordare ni le oferă viața ; **Olga Udescu** : Rezultatele de până acum au dat un plus de demnitate femeilor ; **Ana Fronius** : Femeia — cetățean cu drepturi și îndatoriri egale ; **Adriana Luscalov** : Atitudini cel puțin ciudate ; **Geta Dan-Spinoiu** : Una din sarcinile principale ale presei — sporirea competenței sociale a cititorilor.

ANCHETA SOCIALĂ—FORMATOR DE OPINIE PUBLICĂ : **Mihai Stoian** : Formând — ne formăm și iar formăm ; **Vartan Arachelian** : Intransigență și omenie ; **Sergiu Andon** : Valoarea promovată și destinatarul acesteia

SĂ DISCUTAM SERIOS DESPRE SATIRĂ ȘI UMOR : **Valentin Silvestru** : Starea publicisticii spirituale ; **Ion Băieșu** : Unde sînt foiletoniștii noștri ? ; **Nicolae Girceag** : N-avem de ce să evităm sarcasmul ; **Cik Damadian** : Risul, articol de lux ? ; **Florin Tudose** : Locul satirei, oricare pagină

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT : **Aurel Neagu** : Avem ca bază un program atotcuprinzător ; **Valeriu Mironescu** : Stimularea sportului de masă — principală îndatorire a cronicarului de specialitate ; **Mircea Lucescu** : Gînduri adresate ziariștilor ; **Eugenia Magda** : Nu-i suficientă simpla afirmare a necesității ; **Constantin Agopian** : Putem fi mulțumiți numai cu grupajele de știri ? ; prof. **Efrem Cherteș** : Mai multă atenție sportului de masă ; **Toader Constantin** : Veniți mai des în rîndurile activiștilor și sportivilor din întreprinderi și instituții ! ; prof. univ. **N. Mihăescu** : Inadvertențe ; prof. univ. **Paul Miclău** : Semiotica presei sportive

*** **CALITATEA TIPĂRITURILOR — REZULTATUL UNOR EFORTURI CONJUGATE**

FILE DE ISTORIE A PRESEI : **V. Câmpeanu** : Însemnări despre „Stéoa Dunării“

CRONICA PUBLICISTICII : **Theodor Mateescu** : O carte de „articole vorbite“ („Sfaturi pe întunec“ de N. Iorga) ; **Sandu Marian** : „Călătorului îi șade bine cu... gluma“ de Dan Mihăescu și Grigore Pop

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136—137 — telex : 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

REDAȚIA : București, Piața Scintei 1, telefon : 185775

ADMINISTRAȚIA — I.S.I.A.P. Piața Scintei nr. 1, telefon : 130357

Atenție !

ÎNNOIȚI-VĂ
ABONAMENTELE
LA
REVISTA

„PRESA

NOASTRĂ“ !

Abonamentele se fac prin oficiile poștale și difuzorii obștești, prin factorii poștali.

În București, revista „Presa noastră“ se poate cumpăra de la :

- standul Academiei „Ștefan Gheorghiu“ ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Universității ;
- magazinul de difuzare a presei din str. Doamnei nr. 5 ;
- magazinul de difuzare a presei din Bd. Magheru nr. 18 ;
- magazinul de difuzare a presei din Piața Palatului ;
- magazinul de difuzare a presei de pe peronul Gării de Nord ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Kogălniceanu ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Romană.

- Costul unei
reviste: 5 lei
- Costul unui
abonament anual:
60 de lei

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „**asigurarea mixtă de viață**“.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care contractează asigurarea, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului, din orice cauză, al asiguratului. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitate asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

Răspunzând unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, dacă o persoană dorește ca întreaga sa familie să fie asigurată, poate să realizeze acest lucru contractând „**asigurarea familială mixtă de viață**“, în care pot fi cuprinși toți membrii familiei în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întîmplat.

Dacă o persoană este interesată ca în cazul în care ar suferi un accident să fie asigurată pentru o sumă mai mare, aceasta are posibilitatea să contracteze „**asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente**“, în condițiile căreia, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) ADAS plătește de 6 ori suma înscrisă în poliță.

De asemenea, dacă o persoană dorește să garanteze urmașilor săi primirea eșalonată a unor sume de bani, în cazul în care ar deceda din orice cauză, aceasta poate contracta „**asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași**“, în baza căreia beneficiarii stabiliți în poliță primesc: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

— Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

— Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

— Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată și, pot fi achitate și în rate.

— La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în

poliță, ADAS plătește, majorată cu 10%, suma pentru care s-a contractat asigurarea.

— Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere cîte 1 000 de lei.

— Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de un an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

— Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță, referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

— Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

— În situația în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate avantajele asigurărilor mixte de viață, este necesar ca ratele să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris“, prin împuternicirea ce se dă către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va închea sau reînnoi.

Condițiile speciale ale asigurărilor de viață oferă, de asemenea, și alte avantaje pentru asigurați. Pentru a afla toate amănuntele referitoare la avantajele ce se oferă, cît și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

La întreprinderea „Tractorul“ din Braşov colectivul de muncitori, ingineri şi tehnicieni desfăşoară o susţinută activitate pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de export, pentru lărgirea ariei de desfacere a tractorului românesc pe pieţele externe, oferindu-se la export tractoare cu parametri tehnici competitivi. La loc de frunte se situează şi preocuparea pentru continua ridicare a rentabilităţii exportului, lucru ce se urmăreşte continuu prin aplicarea metodei „gestiunea calităţii“. „Gestiunea calităţii“ nu este totuna cu controlul calităţii produselor, ambele noţiuni trebuind să fie corelate în cadrul procesului de organizare ştiinţifică a producţiei, a muncii.

Noţiune lansată la cel mai înalt nivel al cercetării ştiinţifice a fenomenelor economice, **gestiunea calităţii** reprezintă balanţa dintre beneficiile obţinute şi cheltuielile efectuate pentru realizarea de produse cu un grad înalt de competitivitate pe piaţa externă, grad de competitivitate determinat de calitate. De unde şi numele metodei. Iată un exemplu clasic în literatura economică, exemplu ce demonstrează grăitor că prin gestiunea de calitate nu trebuie să se înţeleagă controlul industrial al calităţii produsului, noţiune intrată de mult în uzul economiştilor, specialiştilor, tehnicienilor şi muncitorilor. Este vorba de cele petrecute cu firma capitalistă Rols-Royce care, neputându-se înscrie fericit în cerinţele gestiunii de calitate, ale celor de rentabilitate, neputând realiza beneficiile scontate a trebuit să dea faliment, deşi în ceea ce priveşte produsele ce le realiza erau — fapt recunoscut pe piaţa mondială — de înaltă calitate...

O cerinţă primordială a gestiunii calităţii este aceea a adaptării continue a produsului la cerinţele pieţii externe, a competitivităţii aces-

La întreprinderea „Tractorul“ Braşov

Preocupări susţinute pentru creşterea producţiei destinate exportului, pentru sporirea rentabilităţii

tua în funcţie de diverşi factori cum ar fi :

- optica diversă a cumpărătorilor externi faţă de noţiunea de calitate. (De exemplu, pe piaţa americană nu se cer autovehicule cu durată mare de exploatare, pînă la uzură, cum se cer în diverse ţări, ci autovehicule care să se încadreze în cerinţele anului respectiv cu privire la confort, securitate etc.) ;

- schimbările care survin în procesul de producţie, ca urmare a modificării tehnologiilor, a creşterii productivităţii muncii, automatizării proceselor de fabricaţie etc. ;

- perfecţionarea activităţii comerciale, pe baza studiilor de marketing.

De toţi aceşti factori se ţine permanent seama în activitatea de

export desfăşurată la binecunoscuta întreprindere „Tractorul“ din Braşov. Aici, adaptarea calităţii gradului de competitivitate a produsului se desfăşoară sistematic în funcţie de variaţia factorilor enunţaţi mai sus, impunând intervenţii prompte şi eficiente în domenii diverse.

Faţă de cerinţele pieţii externe, ca şi ale realizării exportului la cote înalte de rentabilitate se urmăreşte în permanenţă corelarea dintre cele două noţiuni ale calităţii — gestiunea calităţii şi controlul de calitate propriu-zis al produselor. Datorită bunei corelări a celor două noţiuni ale calităţii, datorită bunei organizări a procesului de producţie, dotărilor şi tehnologiilor avansate, în întreprinderea „Tractorul“ Braşov, s-au obţinut, în 1976, beneficii substanţia-

Cauze de defectare

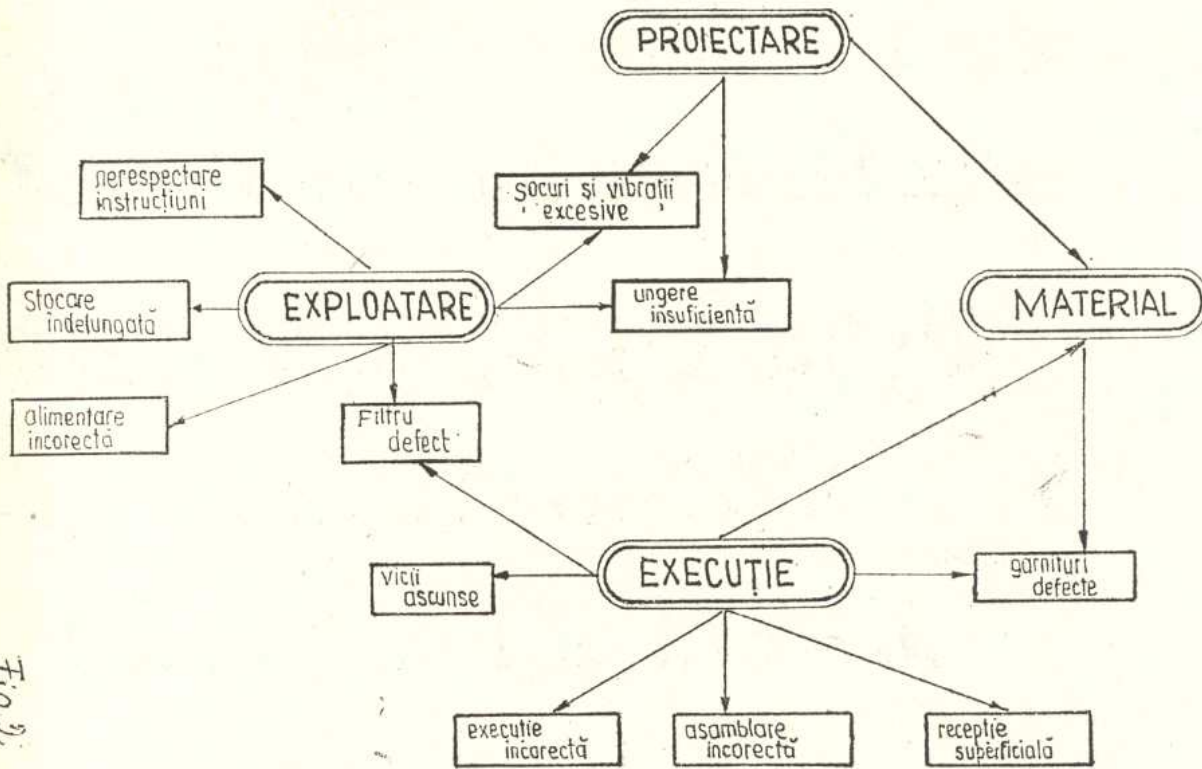

Fig. 2

le, cu mult peste cele planificate. S-a diversificat gama tractoarelor, înscriindu-se la parametrii unor produse competitive pe piața mondială și reușindu-se astfel să se concureze firme cu vechi renume, în țări cu tradiție industrială ca : S.U.A., Anglia, Canada și Franța. S-au utilizat maximum de repere comune, s-a îmbogățit nivelul de calitate și fiabilitate al tractoarelor astfel ca acestea să fie superioare produselor străine din aceeași gamă.

Activitatea depusă pentru îmbunătățirea calității și fiabilității tractoarelor se bazează pe :

- constatările efectuate la recepția produselor livrate de furnizori, avînd în vedere că nivelul calității se stabilește încă de la semifabricatul brut intrat în fluxul tehnologic ;

- observațiile din cursul controlului de pe fluxul de fabricație,

începînd de la sectoarele primare pînă la recepția finală a tractoarelor ;

- prelucrarea statistică a defecțiunilor, în garanție, a tractoarelor vîndute în țară și la export ;

- urmărirea în exploatare a unor loturi produse.

Cele două surse (una de birou și una de teren) constituie un mod eficient de organizare a urmării modului de comportare în exploatare a tractoarelor și de stabilire a nivelului de fiabilitate, care ia în considerație indicii cantitativi și calitativi ai producției. Fiabilitatea ca știință stabilește legitatea apariției defecțiunilor la produse și metodele prevederii lor, caută căile de ridicare a calității temporale a produselor privind concepția și tehnologia de execuție, precum și mijloacele de verificare a calității la recepția unor loturi mari.

Un tractor fizic reprezintă un agregat mecanic complex compus din ansamble mai mult sau mai puțin independente funcțional. Exceptînd defecțiunile de uzură, inerente oricărui produs, defecțiunile care pot apărea înaintea uzurii au o mulțime de cauze. În schema alăturată se prezintă cauzele posibile care duc la defecțiuni în exploatare. **Esența activității de fiabilitate este, în fond, delimitarea cauzei care provoacă defecțiunea, stabilirea măsurii de remediere și urmărirea eficienței acesteia.**

Activitatea depusă pe linia îmbunătățirii calității tractoarelor prin ridicarea fiabilității s-a axat pe intervenții constructive sau tehnologice, aplicate cu maximum de operativitate la reperele indicate de prelucrarea statistică.

Urmarea firească a acestor măsuri : un spor substanțial de producție pentru export.

Excursii de 1 Mai

Filialele de turism

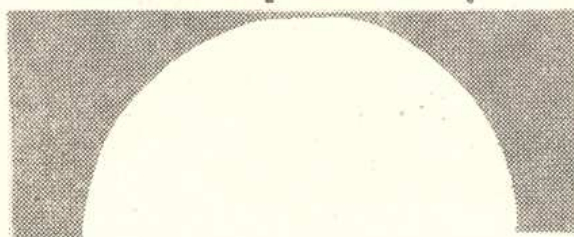
vă oferă:

— 20 programe
de excursii cu autocarul

— 10 programe
de drumeții la cabane

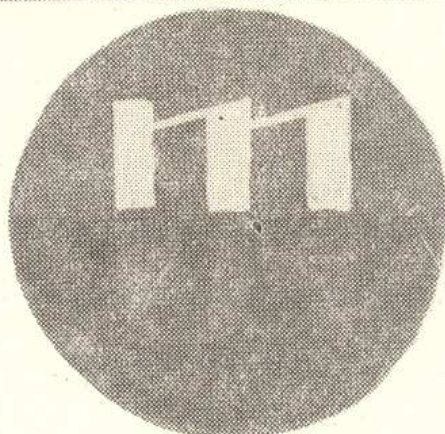
**CITEVA ZILE DE DECONECTARE
LA MUNTE, LA MARE
ÎN ZONE PITOREȘTI**

**RELAXARE, BUNĂ DISPOZIȚIE,
CUNOAȘTEREA ȚĂRII**

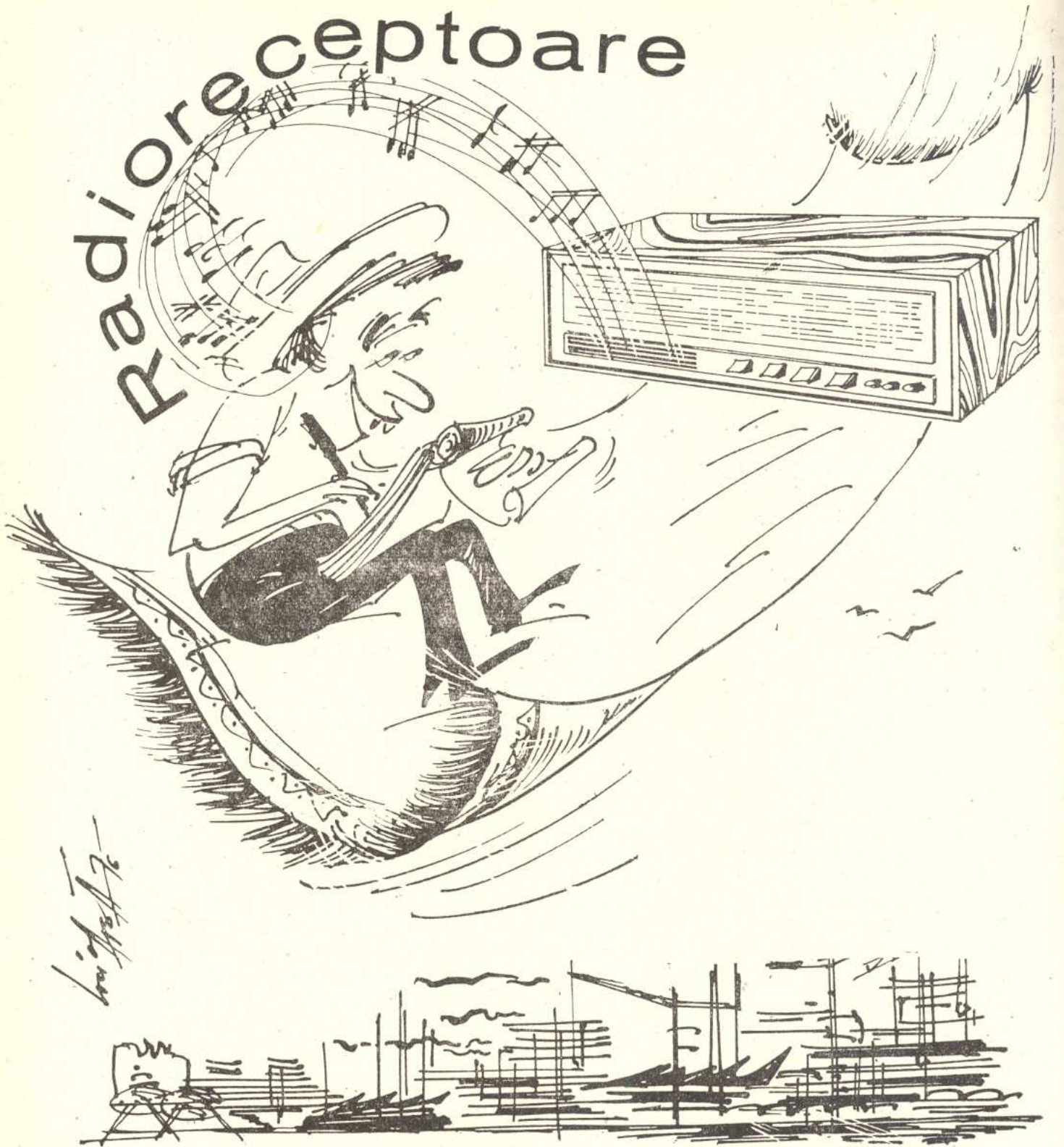

în excursiile organizate de întreprinderea de turism,
hoteluri și restaurante București.

Înscrieri, informații, zilnic între orele 8 — 20
(sâmbăta 9—13) la sediile filialelor I.T.H.R. București
din Bd. Republicii nr. 4, (etaj I) și nr. 68, Bd. N.
Bălcescu nr. 35 și Calea Griviței nr. 140.

Radioreceptoare

PRACTICE

UȘOARE

ECONOMICE

AUDIȚIE PERFECTĂ

SELECTIVITATE

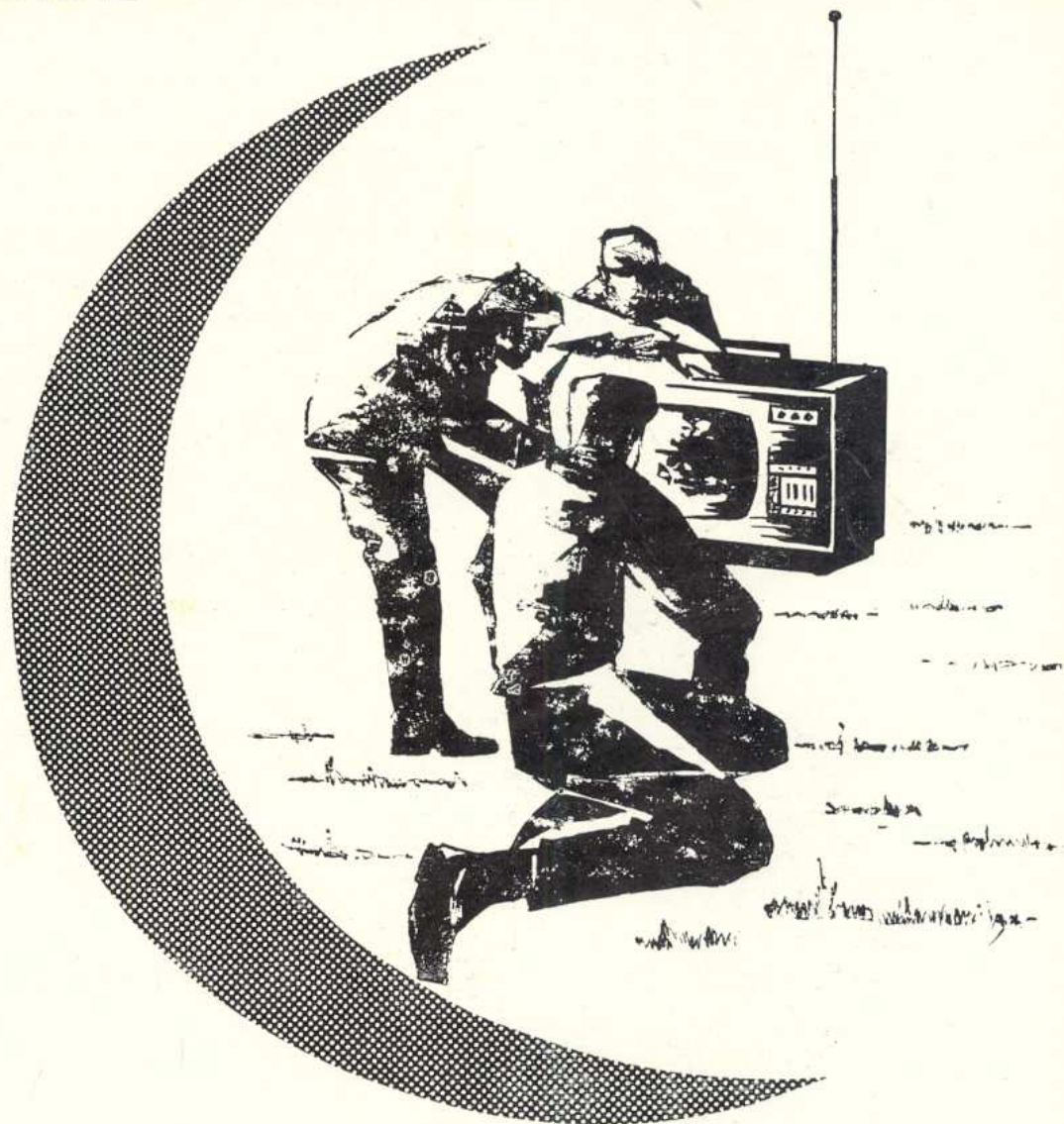
În orice loc puteți asculta emisiunea radiofonică dorită, dacă aveți la dv. un radio-receptor portabil!

Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT vă recomandă spre alegere :

CORA (1 lungime de undă — prețul 345 lei), **APOLLO** (1 lungime de undă — prețul 345 lei), **PESCĂRUȘ** (2 lungimi de undă — prețul 450 lei), **ALFA** (2 lungimi de undă — prețul 500 lei), **COSMOS** (3 lungimi de undă — prețul 645 lei), **PREDEAL**-auto (3 lungimi de undă —

TELEVIZORUL

SPORT

ACASĂ, LA MUNTE SAU LA MARE puteți fi spectatorul emisiunilor dv. preferate, dacă aveți un televizor **SPORT**.

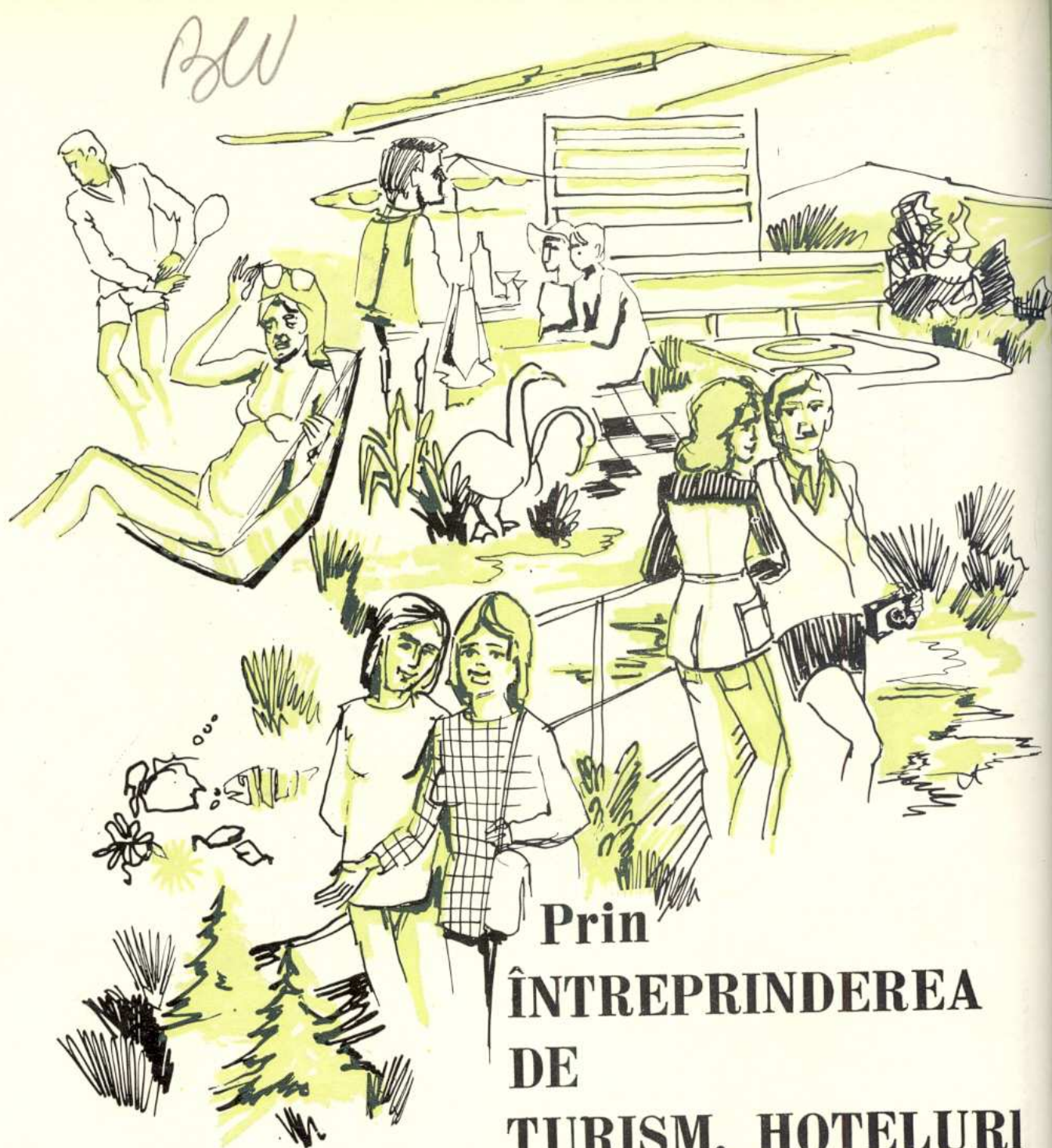
Pe vârful muntelui, la malul mării sau în locuința dv., televizorul portabil **SPORT** redă o imagine la fel de clară și la fel de fidelă.

CARACTERISTICI DE CONSTRUCȚIE ȘI FUNCȚIONARE : ● Receptor multicanal
● Diagonala ecranului : 31 cm ● Tensiunea de alimentare : 110/220 V, curent

alternativ sau curent continuu (preluat de la acumulatorul autoturismului). ● Antenă proprie telescopică, rabatabilă și mufă pentru conectare la antenă exterioară ● Selector de canale cu comutare electronică a benzilor.

Prețul televizorului portabil **SPORT** este de 2 870 lei.

Poate fi cumpărat și cu plata în 24 rate lunare de 105 lei, avansul minim fiind de numai 431 lei.

Prin ÎNTRERINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE

ODIHNĂ, VACANȚE, TURISM, TRATAMENT ȘI CURĂ BALNEARĂ ÎN PRINCIPALELE STAȚIUNI DIN ȚARĂ.

Filialele de turism din Bd. Republicii nr. 4 și 68, Bd. Bălcescu nr. 35, Calea Griviței nr. 140 și Bd. Dorobanți, nr. 1-7 (holul Hotelului Dorobanți) vă așteaptă zilnic între orele 8-20 (sâmbătă 9-13).

P. II 583

PRESA NOASTRA

1977

Nr. 5 (252) 1977

DIN SUMAR:

- ÎN ANUL CENTENARULUI INDEPENDENȚEI
- FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI“
- ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIZIUNE
- SCRISUL NOSTRU — PUTERNIC ANGAJAT ÎN URIAȘA OPERĂ DE CONSTRUCȚIE ȘI RECONSTRUCȚIE
- ARTICOLUL DE PROPAGANDĂ
- DIVERSITATEA ȘI EFICIENȚA RUBRICII FAPTULUI DIVERS
- OPINII DESPRE SURSELE DE DOCUMENTARE ȘI VALORIFICAREA LOR
- GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI, DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

C. AMARIȚEI • NICOLAE ANDRIAN • CEZAR ANDRONIC • D. BACIU • PETRE MIHAI BĂCANU •
I. BUTNARU • MIHAI CABEL • IOAN CHIȚU • VIORICA CIORBAGIU • CONSTANTIN COȘMAN •
PUIU CRISTEA • HORIA C. DELIU • DORIN DOBROVICI • DOREL DORIAN • A. DUMITRAȘCU •
ION FELEA • C-TIN FUGARU • ION GHITULESCU • STERE GIOGA • OCTAVIAN GOGA • ILLÉS
FRANCISC • TIBERIU ISTRATE • D. LĂZĂRESCU • M. LEOVEANU • H. MANGHIUREA • ELENA
MANTU • M. MANOLACHE • DUMITRU MATEUȚĂ • N. MIHĂESCU • D. MĂNDROIU • I. OLARU •
I. PAVELESCU • LIVIU RIUREANU • L. RUGINĂ • VIRGIL SIMION • DIONISIE ȘINCAN • D-TRU
TĂRNAUCEANU • IOSIF TRIPȘA • ANTON UNCĂ • GRAZIELA VĂNTU • VALENTIN VLAD

*„Acum, cînd intrăm
in al doilea secol al
independenței patriei
noastre, să facem
legămint solemn in
memoria marilor
noștri inaintași, in
fața întregului popor
că nu vom da inapoi
in fața nici unei
greutăți, că vom ține
întotdeauna și in
orice împrejurări sus
steagurile de luptă,
atît tricolorul, cit și
steagul roșu, servind
cu devotament și dir-
zenie cauza revolu-
ționară a poporului,
independența și su-
veranitatea patriei,
cauza socialismului
și comunismului in
România”.*

NICOLAE CEAUȘESCU

Aspecte de la grandiosul spectacol, dedicat centenarului Independenței, desfășurat pe stadionul „23 August” din Capitală

În
anul

CENTENARULUI INDEPENDENȚEI

MOMENT CULMINANT AL UNEI ACȚIUNI PERMANENTE

Centenarul independenței de stat a României, eveniment ce domină viața politică a societății românești în anul 1977, este, bineînțeles, și pentru redacția ziarului „Dobrogea nouă”, subiectul unei largi campanii de presă, pe care o dorim cu toții la înălțimea marii aniversări.

Pornind de la acest deziderat, colectivul redacției a procedat, încă de la începutul anului, la întocmirea planului după care urma să se desfășoare această acțiune menită să reliefeze în coloanele ziarului semnificația politică, patriotică și istorică a evenimentelor din 1877-1878 și, totodată, să illustreze modul în care masele largi de oameni ai muncii din județul Constanța întâmpină marea sărbătoare a poporului român.

Conform unui principiu obișnuit și întotdeauna respectat în redacție, planul acestei campanii de presă a fost rodul gândirii colective, la elaborarea sa, ca de altfel și la punerea sa în practică contribuind cu idei, propuneri, sugestii, întregul colectiv redacțional, membri ai consiliului de conducere al redacției, corespondenți voluntari și colaboratori apropiați. Un sprijin prețios ne-a fost acordat în pregătirea, lansarea și desfășurarea actualei campanii de presă de către secția de propagandă a Comitetului județean de partid, cu ai cărei activiști lucrăm îndeaproape.

Și, fiindcă alături de Centenarul independenței de stat a României, co-

memorarea a 70 de ani de la răscoala din 1907 constituie un alt moment deosebit al anului, dat fiind faptul că aceste două evenimente sînt componente inseparabile în contextul istoriei poporului nostru, de-a lungul căreia lupta pentru libertate națională s-a împletit organic cu dorința arzătoare de dreptate socială, consider necesar să amintesc că, paralel cu desfășurarea campaniei de presă dedicate Centenarului, cu aceeași atenție a fost conceput și transpus în viață, în cadrul unei rubrici speciale, și planul campaniei consacrate răscoalelor țărănești de la începutul secolului.

Campania de presă dedicată Centenarului independenței a fost declanșată în redacția noastră în prima lună, prin intermediul rubricii „1877 - CENTENARUL INDEPENDENȚEI - 1977”, în cadrul căreia am început să publicăm o serie de articole cu o frecvență bi-săptămînală. Legat de aceasta, trebuie să subliniez trei idei principale ce-au stat la baza elaborării și desfășurării acțiunii de presă la care ne referim. În primul rînd, ne-am gîndit că ar fi bine să pornim aceasta călăuziți de un fir cronologic al evenimentelor. În al doilea rînd, am căutat să conferim acesteia o nuanță specifică zonei noastre geografice, care să asigure un plus de interes cititorilor. Logica acestui fapt se bazează pe considerentul că nu sîntem singura sursă de informare a cititorului con-

stăntean, că el acumulează informații și prin intermediul presei centrale, radioului, televiziunii care, în această perioadă, acționează concertat în același sens - cel de a omagia spiritul de jertfă și sacrificiu, de înalt patriotism al poporului român în lupta sa - încununată de victorii - pentru independență națională. În consecință, am acordat, mai ales la începutul campaniei, un spațiu mai mare articolelor ce porneau de la surse de informare locale (cum ar fi Muzeul marinei române) și care ilustrau participarea, laolaltă cu întregul popor și întreaga armată română la evenimentele din 1877-1878, a marinarilor flotei de pe Dunăre, faptele de arme ale acestor oameni cărora le-a revenit onoarea de a repurta, după cum nota presa timpului, prima victorie din războiul din 1877 - victoria de la Măcin. Prin această victorie, flota otomană, ce bombardea orașele de la Dunăre, a suferit o grea înfrîngere încă de la începutul conflictului. De asemenea, am subliniat, și o vom face în continuare, contribuția populației din Dobrogea ocupată de otomani, la lupta pentru dobîndirea independenței. Toate aceste articole scrise de colaboratori apropiați (profesori și lectori universitari, ofițeri superiori de marină, specialiști în istoria medie, modernă și contemporană), ca și de redactori ai ziarului, au urmărit, desigur - și acesta ar fi cel de-al treilea obiectiv aflat la baza preocupărilor noastre redacționale - să confere materialelor scrise, pe lângă caracterul omagial, științific, un profund caracter educativ. Aceasta fiindcă sîntem conștienți de faptul că în primul rînd misiunea unei publicații este aceea de a contribui la educarea cititorilor în spiritul iubirii de țară, al dragostei față de pămîntul natal, în spiritul înaltului respect pentru trecutul glorios, ce stă la temelie înfloritorului prezent al patriei.

În cadrul rubricii noastre și-au găsit totodată locul, alături de articole și reportaje cu caracter evocator-is-

toric, și materiale ce au ilustrat evenimentele culturale mai importante dedicate „Centenarului Independenței”, organizate și desfășurate în Constanța, cum ar fi sesiuni științifice, spectacole de amploare etc. Au fost publicate, de asemenea, grupe de informații și note, cu sprijinul nemijlocit al corespondenților și subredacțiilor voluntare, despre manifestările similare, dedicate aceluiași eveniment, în comunele și orașele județului nostru.

Privind în ansamblu activitatea ziarului „Dobrogea nouă”, doresc să subliniez faptul că articolele publicate în campaniile de presă, dedicate Centenarului Independenței și comemorării a 70 de ani de la răscoala din 1907, nu apar ca elemente singulare, ocazionale. Ele sînt parte integrantă a eforturilor pe care colaboratorii, corespondenții și redactorii ziarului, alături de toți gazetarii țării, le fac în scopul cultivării înaltelor sentimente patriotice în rîndul maselor largi de oameni ai muncii, prin întregul arsenal de mijloace publicistice folosite pentru a prezenta marile realizări ale poporului pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Noi, gazetarii comuniști, purtători

de cuvînt ai Partidului Comunist Român în această parte a țării, ai partidului care a ridicat independența națională și suveranitatea — idealul suprem, dintotdeauna al națiunii noastre — la rangul de principiu de căpătîi al politicii României socialiste, sîntem hotărîți să milităm, neabătut, să nu precupețim nici un efort în această activitate ce implică o înaltă exigență, ce constituie datoria supremă a fiecăruia. De aceea, considerăm ilustrarea în coloanele ziarului nostru, a marului eveniment de la 9 Mai 1977 ca fiind un moment culminant al unei acțiuni permanente. Iar permanența activității noastre în acest sens își are obârșia în îndemnul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu care arată că „Trebuie să redăm istoria așa cum este ea și din aceasta nu avem decît de cîștigat. Să facem ca oamenii să înțeleagă cum trebuie istoria” — îndemn ce vizează toți factorii educaționali, îndemn ce ne vizează direct și pe noi, ca cetățeni, ca ziariști, ca locuitori ai Dobrogei, ai acestui străvechi pămînt românesc, neclintit în urma atîtor furtuni ale istoriei, sub veghea bărbătească, a vitejei străbunilor noștri, vitejie despre a cărei mărturie vorbesc metopele zidite acum mai bine de două milenii pe falnicul Monument Triumfal de la Adamclisi,

refăcut, în întîmpinarea Centenarului Independenței, în întreaga sa măreție.

Această datorie, de a contribui la cunoașterea istoriei poporului nostru, la triumful adevărului istoric, s-a cristalizat în ziarul nostru în rubrica permanentă, inițiată anul trecut — „Memoria pămîntului dobrogean” — rubrică în cadrul căreia am publicat, publicăm și vom publica, cu sprijinul colaboratorilor, al unor personalități de prim rang ale științei istoriei, articole ce-și propun să reliefeze permanența poporului român pe pămîntul dintre Dunăre și mare, lupta sa milenară pentru dreptate socială și libertate, pentru apărarea ființei naționale, pentru triumful adevărului, articole care, făcînd istoricul localităților județului, evidențiază sușul prin timp al românilor din această parte a țării, pînă la prezentul luminos pe care-l trăim astăzi.

Așadar, iată de ce considerăm acțiunea de presă dedicată Centenarului Independenței, ca un moment de vîrf al unei activități permanente a ziarului nostru, pe care ne străduim s-o desfășurăm în înălțimea sarcinilor ce ne revin, ca ziariști comuniști.

DUMITRU MĂNDROIU

redactor șef al ziarului „Dobrogea nouă” Constanța

PE MĂSURA IMPORTANȚEI EVENIMENTULUI

Aniversarea unui veac de la cucerirea Independenței de stat a României, sărbătoare așezată la loc de frunte de către Partidul Comunist Român, continuatorul celor mai înaintate tradiții ale luptei pentru libertate și progres, a ocupat și ocupă un spațiu important în coloanele ziarului „Teleormanul”. În reflectarea acestui moment epopeic din istoria românilor, ziarul nostru a pornit de la câteva idei care au vizat: integrarea evenimentelor de acum un veac în contextul luptei seculare a poporului român pentru libertate și neatinare; activitatea diplomatică, desfășurată la nivel european, pentru pregătirea și dobîndirea Independenței; relevarea eroismului pe cîmpul de luptă, a importanței actului de la 1877 în făurirea statului modern; ecoul său pe plan internațional și, așa cum era firesc, — rolul și contribuția locuitorilor județului Teleorman la cucerirea Independenței.

În acest sens, începînd din ultima lună a anului trecut, ziarul a publicat serialul „Diplomația românească în slujba Independenței”. Cele cinci articole grupate sub acest generic au schițat o succintă istorie a diplomației românești, subliniind rolul „ascuțitului minții”, alături de „ascuțitul săbiei”, în lupta pentru statornicie și libertate națională și socială pe pămîntul românesc. Tabloul astfel schițat a constituit o trecere în revistă a unor momente istorice de rezonanță, punctînd activitatea politică a unor mari personalități ale neamului — Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, demersurile perseverente și înțelepte ale unor mari patrioți — Bălcescu, Negri, Alecsandri, Kogălniceanu — pînă la politica externă de pace, suveranitate și independență națională promovată consecvent de Partidul Comunist Român.

Pe lîngă unele articole de sine stătătoare, cum ar fi „1877 — temelia de

granit a statului român modern”, importanța actului de la 1877 a constituit obiectul unei pagini generice „1859, 1877, 1918 — evenimente hotărîtoare din marea epopee a unității și Independenței poporului român”.

Avînd în vedere așezarea geografică a județului, era firesc ca ziarul să acorde un spațiu larg participării — umane și materiale — a Teleormanului, la războiul pentru neatinare. O mare parte a articolelor publicate s-au ocupat de Turnu Măgurele, localitate importantă prezentă mai apoi și în literatura de evocare — în desfășurarea evenimentelor. Astfel, au apărut articolele: „Turnu Măgurele în epopeea luptei pentru Independență”, „Turnu Măgurele, martor al unor evenimente memorabile”, „În sprijinul celor răniți în lupte”. Despre rețeaua sanitară organizată în urbea de pe malul Dunării, punct de staționare și de trecere a armatelor române, s-a scris în articolele „Spitalul Crucii Roșii la Turnu Măgurele”, „Societatea Crucii Roșii la Turnu Măgurele”. Un alt articol „Serviciul sanitar în timpul războiului”, s-a ocupat de întreaga rețea sanitară organizată pe teritoriul județului. În același timp, ziarul nostru s-a străduit să releve participarea și eroismul teleormănenilor la operațiile militare care au condus la cucerirea Independenței. Am publicat, astfel, serialul „Pe urmele dorobanților teleormăneni”, generic sub care au apărut articolele: „Nu uitați niciodată că drapelul este simbolul patriei”, „O zi memorabilă pentru armata de impresurare a Plev-

nei", și „Au făcut onoare armatei române”.

Tot despre contribuția județului, dar văzută cu ochii unor corespondenți ai presei străine, a tratat și articolul „Imagini teleormănene din războiul pentru independență consemnate de ziariști spanioli”.

Paralel cu articolele consacrate strict pregătirii, desfășurării și ecourilor evenimentelor, ziarul a publicat o serie de informații privind activitățile culturale-artistice din județ dedicate Centenarului independenței, a semnalat și recenzat lucrarea „Participarea județului Teleorman la cucerirea Independenței de stat a României”, editată sub egida secției de propagandă a Comitetului județean de partid, și a informat, printr-un interviu, despre monumentul care se va ridica în municipiul Turnu Măgurele.

In același timp, aniversarea Independenței a prilejuit publicarea unui montaj literar pentru formațiile artistice de amatori, „Bărbații acestui pământ” și a unor grupaje de poezii patriotice sub genericul „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”.

De reținut că, pentru a reflectare cât mai adecvată a evenimentelor, pe lângă redactorii noștri, am atras și o

serie de colaboratori — profesori, specialiști, cercetători etc. Continuăm publicarea unor articole care să întregească ideile enunțate la început, atât în coloanele ziarului, cât și în suplimentul social-cultural dedicat acestei mari sărbători naționale. De fapt, în tot cursul acestui an redacția va publica periodic pagini, articole, reportaje pe tema independenței de stat a României.

MARIN LEOVEANU
redactor șef al gazetei
„Teleormanul”

IDEEA PRINCIPALĂ —

CULTIVAREA

DRAGOSTEI DE PATRIE

Uniți în muncă, luptă și idealuri, puternic antrenati în infăptuirea Programului partidului, în făurirea vieții noi, socialiste, toți oamenii muncii din patria noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — cinstesc, într-o atmosferă vibrantă, înălțătoare, Centenarul independenței de stat a României. Pentru că — moment crucial în istoria poporului român — evenimentul de acum o sută de ani a deschis noi căi dezvoltării României moderne, desăvârșirii unității statale, a creat condiții prielnice pentru valorificarea potențialului său material și uman, pentru afirmarea țării în mod suveran în viața internațională.

Integrându-se în această atmosferă, redacția ziarului „Făclia” din Cluj-Napoca a considerat ca o datorie a ei dintre cele mai importante de a oglindi și cinsti așa cum se cuvine, în paginile sale, marele eveniment aniversat în acest an.

Nu e o noutate pentru nimeni dintre cei care lucrăm în presă că orice acțiune publicistică poate să înregistreze rezultate bune numai atunci când e bine gândită, planificată și organizată. Intrucât amploarea manifestărilor dedicate Centenarului independenței impunea, în mod firesc, o acțiune de durată mai mare, colegiul nostru de redacție a stabilit ca un redactor („nestrăin” de istorie) să se

ocupe în exclusivitate de acțiunea amintită. În același scop, pentru alcătuirea unui plan tematic cât mai bogat și judicios (la infăptuirea căruia să contribuie specialiști din domeniul istoriei și alți oameni de cultură), am organizat o consfătuire la care au participat cadre didactice de la Facultatea de istorie-filosofie Cluj-Napoca și cercetători de la Institutul de istorie și arheologie din Cluj-Napoca, în frunte cu academicianul Ștefan Pascu. Participanții la discuții — profesori, conferențieri, lectori, asistenți universitari, cercetători științifici — nu numai că ne-au ajutat în stabilirea tematicii, dar s-au și angajat să scrie pe această temă, mulți dintre ei publicând până în prezent numeroase și interesante articole în paginile „Făcliei” dedicate independenței de stat a României.

O idee principală a tematicii stabilite la amintita consfătuire este aceea de a releva succesiunea cronologică a faptelor, momentelor și evenimentelor istorice — din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre.

Suita articolelor pe tema Centenarului independenței am început-o la 26 decembrie 1976 cu un interviu (pe o pagină de ziar) acordat de academicianul Ștefan Pascu, sub titlul „Tradiții luminoase, pagini de nepieritoare glorie”. Făcând o vibrantă incursiune în trecutul de luptă al poporului nos-

tru — de la începuturi și până la formarea națiunii române — eruditul istoric spunea, printre altele: „Tradițiile luptei noastre pentru neatarnare își au izvorul, geneza în îndepărtatele vremuri ale strămoșilor noștri daco-geți, ele amplificându-se asemenea unui foc în neîntreruptă înțepire, pe măsura urcării, treaptă după treaptă, pe scara istoriei. Preluând aceste tradiții, generații după generații le-au cultivat în minunata grădina a sufletului românesc, ca pe o minunată floare dătătoare de forță, cutezanță, vitejie și încredere în viață, în viitor (...) Cucerirea independenței României n-a fost decît încununarea acestor lupte ale căror tradiții își găsesc începuturile în îndepărtate veacuri”.

În lumina acestor idei au fost publicate, apoi, articolele: „Fărmecarea națiunii române moderne și accentuarea tendințelor de independență și unitate”, „Generoase idei de independență și unitate națională în revoluția de la 1821”, „Independența și unitatea națională în revoluția de la 1848”, „Unirea de la 1859 — marele act al nașterii României moderne”, „Animații de aspirații comune, în sprijinul luptei vecinilor și prietenilor de la sudul Dunării” și alte, multe altele. În continuarea acestora, urmează să vadă lumina tiparului alte articole — referitoare la rolul hotărîtor al maselor largi populare în pregătirea și desfășurarea războiului de la 1877-1878, însemnata cucerirea independenței pentru dezvoltarea economică, politică și socială a României; lupta clasei muncitoare din țara noastră împotriva dominației străine și subordonării țării intereselor monopolurilor străine; Partidul Comunist Român — stegarul luptei poporului nostru pentru cucerirea adevăratei independențe; promovarea de către P.C.R., de către România socialistă a principiilor respectării independenței și suveranității în relațiile dintre state etc.

Călăuziți de ideea de a prezenta cititorilor chipurile și faptele de eroism ale citorva dintre eroii neamului, ce s-au jertfit pe cimpurile de luptă,

CENTENARUL
1877-1977
INDEPENDENȚEI

SUB SEMNUL
REVOLUȚIEI
DE LA 1821

CENTENARUL
1877-1977
INDEPENDENȚEI

GENEROASE IDEI DE UNITATE
ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ

EROI AU FOST, EROI SÎNT ÎNCĂ!

Locotenentul LACHE ELEFTERESCU

Căpitanul MIHAIL ROMAN

In facsimil, reproducere după articole despre independența de stat a României publicate în „Făclia” din Cluj-Napoca

ne-am mai propus publicarea unor pagini speciale, dintre care prima a și apărut la 26 martie. În alte pagini speciale, cit și în numărul dedicat în întregime marelui moment reliefăm puternic – prin articole semnate de colaboratori, eseuri, reportaje și poezii – patriotismul fierbinte, înaltele virtuți morale ale celor care, dovedind un nemărginit devotament și spirit de sacrificiu, au dus pe umerii lor tot greul războiului. De asemenea, evidențiem și faptul că luminoasele tradiții moștenite de la vitejii noștri înaintași au fost ridicate și sînt continuate azi pe treptele superioare ale societății noastre socialiste, în munca și lupta pentru continua înflorire a patriei noastre libere și independente. Bineînțeles că la baza viitoarelor articole și pagini speciale pe teme de istorie vor sta ideile și tezele cuprinse în magistrala expunere prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat.

LIVIU RIUREANU
redactor șef al ziarului
„Făclia” Cluj

ÎN MAREA CARTE A ISTORIEI ȚĂRII — PERSONALITĂȚILE ȘI LOCURILE ISTORICE ALE JUDEȚULUI

Voi încerca să prezint succint citeva din orientările și reușitele ziarului nostru, „Viața nouă”, în abordarea de-a lungul întregului an a tematicii acțiunii de presă consacrată Centenarului independenței de stat a României, tratare ce ne-am dorit-o cit mai bogată, diversificată și interesantă. Nu vom obosi memoria confracților noștri înșirînd zeci și zeci de titluri de articole pe care le-am publicat sau le-am planificat pînă la finele anului. Încerc o dezbatere mai utilă, mai profesională, relevînd numai ceea ce consider că ar interesa cit de cit și pe colegii de la celelalte ziare județene.

Propaganda ce ne-am propus s-o facem în legătură cu Centenarul independenței o privim ca o acțiune de presă pe întregul an, care impune continuitate și varietate. Momentul de vîrf l-am ales, firește, în lunile aprilie-mai, iar celelalte cerințe ale acțiunii le vom satisface prin planul pe un întreg an, plan întocmit cu consultarea unui mare număr de specialiști din diverse domenii și cititori.

Pornind la acțiune, am avut în vedere obligația esențială de a aborda problema independenței nu izolat, ci ca rezultată a unui îndelung proces istoric, publicînd, în context, articole care au marcat cele mai importante

momente din lupta poporului român, de-a lungul veacurilor, pentru libertate și dreptate socială. Evenimentele istorice cele mai apropiate și mai strîns legate de cucerirea independenței de stat a României au fost evocate pe spații ample – inclusiv pagini speciale – și de-a lungul mai multor numere. Așa am procedat, de pildă, cu Unirea Principatelor, căruia printr-o abordare, din diverse unghiuri tematice, socotesc că i-am luminat plener semnificațiile, ideile, legătura cu evenimentul aniversat la 9 Mai.

Articole interesante, bogate în idei și fapte care să-i educe și să-i informeze pe cititori, să le dezvolte conștiința națională nu se puteau realiza fără concursul unor colaboratori din cei mai avizați, din rîndurile propagandiștilor, ale cadrelor didactice universitare și liceale, ale cercetătorilor Muzeului județean de istorie. Am reușit, sperăm noi, să alcătuim o tematică interesantă, atrăgătoare, și prin utilizarea fondului vechi documentar de o inestimabilă valoare al Muzeului județean de istorie, al Filialei județene a Arhivelor Statului, al Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați etc.

Nu ne-am mărginit la abordarea strict istorică a evenimentului, ci i-am luminat cit mai multe fațete, printr-o suită de articole care relevau modul în care a fost oglindit războiul pentru independență de la 1877-1878, la vremea respectivă și ulterior, în literatură, muzică și arte plastice.

Spre a capta atenția cititorului gălățean și a realiza o notă distinctă,

specifică, față de restul presei, un accent deosebit am pus pe reliefarea faptelor istorice legate de melegurile noastre. Astfel, a fost bine primită prezentarea rolului, în diverse evenimente istorice din preajma și din timpul războiului pentru neatinare de acum o sută de ani, a unor personalități care au trăit și luptat în județul nostru — domnitorul Cuza, Costache Negri, Al. Cernat etc. Alte articole, reportaje, fotomontaje etc. au ilustrat participarea maselor populare din zona Covurluiului la războiul de acum un secol.

În județul nostru, ca în întreaga țară de altfel, tematica Centenarului independenței a stat în centrul creației literare și artistice în cadrul Festivalului național „Cântarea României”. Publicind unele dintre aceste creații, am asigurat și o varietate, un plus de atractivitate acțiunii la care ne referim. Opere literare ale unor scriitori din județ și ale multor creatori locali — muncitori, țărani, elevi, studenți — care au abordat această temă au fost găzduite sistematic de ziarul nostru. De asemenea, a fost stimulată de ziar creația artiștilor plastici gălățeni, prezenți în ziar prin lucrări de certă valoare cu temă patriotică.

Ziarul „Viața nouă” a publicat cu periodicitate săptăminală rubrica *Orizont cultural* dedicată, în majoritatea aparițiilor, evocării luptei poporului nostru pentru libertate națională. O expresie concentrată a acestor preocupări de oglindire a trecutului nostru,

prin lucrările creatorilor locali, o constituie revista supliment „*Dunărea*” editată recent de redacție și consacrată aniversării Centenarului independenței de stat a României. Cronicile și reportajele pe marginea spectacolelor cu temă istorică („*Petru Rareș*” la Teatrul „N. Leonard” și „*Singele*” la Teatrul dramatic Galați) a programelor cu conținut patriotic prezentate în Festivalul național „Cântarea României” de formațiile artistice de amatori și a Salonului de primăvară al Filialei Galați a Uniunii artiștilor plastici (cu multe tablouri de inspirație istorică) au concurat și ele la diversificarea tematicii.

Acestea au fost ideile, temele articolelor noastre. Citeva cuvinte și despre modalitățile de abordare. Gama publicistică utilizată a fost din cele mai diverse, de la articolul cu tentă eseistică, de evocare lirică, la reportaj, la articolul de propagandă și pînă la memorialistică și reproducere de documente ale vremii. În articole s-a făcut uz de tot ceea ce putea aduce o notă de inedit și atractivitate — creații folclorice locale, informații toponimice, fragmente de literatură, citate din scrieri istorice etc. La loc de frunte, în articole s-au situat întotdeauna tezele din Programul partidului, din cuvântările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind lupta poporului român, a partidului comunistilor pentru cucerirea și consolidarea independen-

ței naționale, teze, idei, care îmbogățesc armătura argumentației, dau articolelor un spor de profunzime, claritate și atractivitate.

Tematica și proporțiile evenimentului istoric — cucerirea independenței — nu pot fi reflectate, desigur, în întreaga lor amploare, într-un ziar care are de oglindit o realitate atât de complexă și atât de dinamică, cum este cea a României contemporane. De altfel, noi nici nu ne-am propus scopuri atât de ambițioase. Ceea ce ne străduim să realizăm constă în a participa, în funcție de resursele și specificul unei publicații cotidiene locale, la ampla afirmare a spiritului revoluționar, a sentimentelor de prețuire și dragoste fierbinte de patrie, a respectului față de trecutul eroic al poporului nostru. Cum Centenarul independenței va fi sărbătorit în tot cursul acestui an, vom continua, de bună seamă, să susținem în coloanele ziarului actualele rubrici consacrate acestei aniversări și altele, utilizând la maximum sursele de documentare și inspirație existente pe plan local, și, mai ales, ideile cuprinse în expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat.

L. RUGINĂ

„Viața nouă” Galați

1. Atac la Grivița. 2. Moment din lupta de la Vidin, poziție importantă de apărare a armatelor turcești în războiul din 1877-1878.

Festivălu național

„CÎNTAREA ROMÂNIEI”

CUM STIMULEAZĂ GAZETELE JUDEȚENE CREAȚIA ORIGINALĂ

ÎN PAGINI SPECIALE
ȘI ÎN
„LABORATORUL”
CENACLULUI

Reflectarea cu consecvență a realității culturale, orientarea și mobilizarea forțelor artistice, stimularea creației originale constituie dimensiuni permanente ale activității gazetei „Viața Buzăului”.

Din primul an al existenței sale, gazeta buzoiană a consacrat, săptăminal, acestui domeniu de activitate o pagină de profil, intitulată **Cadrul cultural**, menită să suplinească lipsa unei reviste cu caracter literar, oferind spațiul corespunzător celor mai însemnate probleme culturale ale acestui perimetru geografic și spiritual. Prin această pagină ziarul și-a asumat, cu responsabilitate, nobila misiune a ordonării și stimulării pasiunii pentru creație a tinerilor iubitori de literatură. Evident, cadrulul cultural nu a însemnat o școală folcloristică sau de literatură, nici nu avea cum, dar prin spiritul manifestat pentru descoperirea și comunicarea creației populare și culte, el trece ca un organizator și catalizator al acesteia. Meritul rezidă, în primul rînd, în modul cum a intenționat reliefaarea disponibilităților artistice ale creatorilor, cum a interpretat producția lor literară și a folosit-o în largul proces de elevare spirituală a oamenilor.

Ziarul nu a întreprins acțiuni anume pentru culegerea creației populare, dar a militat cu perseverență pentru o susținută muncă științifică, în scopul descoperirii și valorificării acestei inestimabile bogății. El și-a oferit cu generozitate coloanele acelei producții care, prin calitățile ei estetice și etice, constituie expresia reală, reprezentativă a spiritualității spațiului buzoian. Bogatul volum de folclor literar publicat în această pagină relevă contribuția substanțială a gazetei la circulația valorilor, în genere, la educarea patriotică, etică și estetică a maselor, implicit la stimularea spiritului creator al acestora. O imagine tonică transpare dintr-una din creațiile folclorice aparținînd prin motivul inspirației, zilelor noastre: „Foaie verde bobuleț, / Mîndru, mîndruleț județ, / Să-nflorești în primăvară, / Să-nflorești ca floarea rară, / Să-nflorești ca lămîița, / În cosiță la

mîndruța, / Să-nflorești ca o lealea, /
Pe cămașă la badea, / Să-mi încălec
murgulețul / Și să plec în tot județul,
/ Să trec Buzăul în lat, / Să mă
duc în al meu sat, / Acolo unde-am
jucat / Și-am învățat să iubesc, /
Ce-i frumos și romănesc".

Organizarea activității de creație a iubitorilor de literatură, de arta scrisului reprezintă, incontestabil, una din cele mai însemnate realizări ale ziarului. Fundamentînd pe criteriul noi cenaclul „Viața Buzăului”, acesta și-a propus crearea unui climat propice afirmării talentelor și creațiilor puse în slujba omului, a nevoilor sale spirituale. În reuniunile săptămînale, la care participă între 30 și 100 de membri, se fortifică opinii, se însușește sensul cuvîntului scris, înobilat la temperatura culturală a timpului nostru. În acest climat de laborator artistic, patronat de ziar, se încearcă emoțiile primului zbor public pe fondul confruntării exigente cu judecata de valoare a opiniilor. Din această relație rezultă un câștig real, materializat atît pe planul orientării gustului spre valoarea autentică, cît și al șlefuirii și definirii personalității, al îndreptării creației spre îndeplinirea imperativelor spirituale actuale.

De la muncitori sau tehnicieni la profesori și elevi, cenaclul „Viața Buzăului” își exercită funcția de îndrumător critic și ideologic, contribuind la formarea celor ce scriu. Publicarea în coloanele cadranului și ale suplimentului a celor mai valoroase creații stimulează spiritul de emulație și dorința legitimă de auto-depășire. Chiar dacă cenaclul n-a produs nume de rezonanță în aria poeziei românești contemporane — doar doi din membrii săi debutînd cu volume de versuri — în ultimii doi ani el s-a impus în conștiința publicului prin participarea tinerilor la îmbogățirea climatului spiritual al județului. De fapt, acest dialog bine susținut al creatorului cu publicul reprezintă un aspect concludent al activității cenaclului, care-l definește ca o realitate artistică în viața noastră culturală. Spectacolele de poezie și muzică — peste 70 pînă acum — susținute în mijlocul unor colective de oameni ai muncii (Depoul C.F.R., Flacăra, Filatura de lînă pieptănată), în licee (B. P. Hasdeu, M. Eminescu, Beceni, Pătirlagele), la sate (Ziduri, Glodeanu-Sărat, Smeeni), cît și revistele sale de poezie și muzică constituie forme cu rezonanțe educative atît pentru creatori cît și pentru publicul spectator, Cultivînd, astfel, ideea utilității artistice și sociale a creatorului în peisajul cultural al zilelor noastre, ziarul contribuie la stimularea activității de creație și la înfăp-

tuirea unor veritabile acte de cultură.

O altă rubrică a cadranului cultural cu o largă adeziune la publicul iubitor de literatură, (în special tineretului) este rubrica **manuscise** (poșta literară), care are o reală contribuție la stimularea spiritului de creație, impunîndu-se prin competența și atenția cu care se preocupă de reliefaarea promisiunilor literare, de urmărirea evoluției lor. Afluxul de scrisori își află răspunsul într-un spațiu suficient, în termeni decenti și în expresii concentrate.

Festivalul național „Cîntarea României”, care a determinat o largă eferescență în viața spirituală a țării noastre, a constituit un stimulent esențial al activității ziarului de reflectare a fenomenului de creație, de antrenare a cetățenilor la dimensionarea acestui fenomen la scara unei mișcări de masă, la formarea unei stări de spirit propice creației. Artă plastică, domeniu care înregistrează o bogată eflorescență, fiind îmbrățișată de un număr impresionant de oameni ai muncii de diverse profesii, este atent abordată în acest cadran.

Stimularea creației literare și-a găsit, în contextul omagierii Centenarului independenței și comemorării a 70 de ani de la răscoalele țărănești de la 1907, un loc de frunte în activitatea ziarului, prin publicarea celor mai valoroase poezii inspirate din epopeica istorie a patriei (Permanență, de M. Vodarici, Din adînc, de Gh. Lixandru, ambii elevi), precum și în organizarea concursului de poezie „România eternă”. Acțiunea s-a constituit ca un ferment artistic de substanță, suscitînd atenția a peste 40 de condeie, cele mai multe creații ale acestora reliefaînd sinceritatea și tensiunea înaltă a sentimentelor, valori care înobilează scrisul zilelor noastre. Concursul a dat, desigur, și cîteva nume, cărora ziarul le va acorda atenția cuvenită.

Acțiunile întreprinse și modalitățile folosite pentru stimularea creației artistice locale constituie o contribuție a gazetei „Viața Buzăului” la traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste privind educarea oamenilor muncii în acest spirit, stimularea creației, realizarea unei arte și literaturi care să aibă în centrul său omul societății noastre, cu întregul său univers de viață, idealurile majore care au animat poporul nostru în milenara sa existență, eroismul contemporan, generator de istorie nouă.

PIIU CRISTEA

șeful rubricii cultural-învățămînt de la gazeta „Viața Buzăului”

CREATORII LOCALI— COLABORATORI PREȚIOȘI AI ZIARULUI

În atmosfera de emulație spirituală pe care o trăiește țara întreagă, îndeosebi de la declanșarea Festivalului muncii și al creației „Cîntarea României”, participarea creatorilor de frumos la viața orașelor, satelor, a județului a cunoscut un simțitor salt calitativ și cantitativ. Au luat ființă în ultima vreme numeroase cenacluri literare, în vreme ce altele — mai vechi — și-au amplificat activitatea; s-au constituit noi formații artistice de amatori, brigăzi de agitație, echipe de teatru, recitatori; manifestările expoziționale ale artiștilor plastici profesioniști și amatori s-au intensificat, de asemenea. Toate au dus la descoperirea de noi talente, la lansarea în circuitul de valori a unor lucrări interesante. Creatorii s-au simțit, mai mult decît oricînd, atrași de realitatea imediată, de zugrăvirea în pagini literare a chipului omului nou, constructor al noilor edificii ale socialismului, al unei vieți demne și libere. Așa după cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cuvîntul de închidere al Ședinței comune a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat din 28—29 martie a.c. „**În momentele grele prin care a trecut țara noastră s-au afirmat cu putere nobilele trăsături ale omului nou, constructor al socialismului. Cred că nici un fel de lucrări ale filozofilor, ale celor care se ocupă de caracterizarea omului nou nu ar fi putut pune în evidență cu atîta pregnanță aceste trăsături minunate pe care le-a demonstrat poporul nostru, omul nou stăpin pe destinele sale, hotărît să înfrîngă orice greutate, să-și făurească viitorul în mod liber, așa cum dorește el.**”

De aceea, acum mai mult decît oricînd, presei îi stau în față îndatoriri deosebit de mari, izvorîte din amploarea și complexitatea sarcinilor trasate de partid. În atari condiții, ziarului „Cuvîntul nou” — ca organ de presă al Comitetului județean Covasna al P.C.R. și al Con-

siliului popular județean — i-au revenit și îi revin atribuții sporite în a reflecta efortul uriaș pe care oamenii muncii, români și maghiari, ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri îl depun, împreună cu înțelegul popor, pentru ca hotărârile celui de-al XI-lea Congres al P.C.R., indicațiile date de conducerea de partid și de stat să devină fapte. În această amplă efervescență creatoare, forțele artistice locale (poeți, prozatori, artiști plastici, actori ș.a.) și-au adus nota lor de contribuție originală, pe care ziarul nostru s-a străduit s-o facă cunoscută publicului larg. De fapt, încă de la înființarea sa, ziarul nostru s-a bizuit pe colaborarea oferită cu generozitate de creatorii locali, cele mai bune lucrări ale lor fiind publicate în „Cuvîntul nou”. Este cazul poezilor Vasile Artenie, Miron Rusu Barian, Sorin Teodorescu, a rapsodului popular din zona Intorsurii Buzăului, Ghiță Baciu, a artiștilor plastici Plugor Sandor, Kissgörgy Tamaș ș.a. Au fost inserate în paginile ziarului cu o mare frecvență creațiile autorilor locali consacrați, putînd aminti aici contribuțiile de elevată tinută artistică ale scriitorilor Radu Selejan, Farkaș Arpad, Magyari Lajos, Csegő Zoltan. Odată cu apariția suplimentului politic-social-cultural „Orizonturi noi”, colaborarea dintre redacție și acești creatori a devenit și mai strînsă.

Vorbînd de felul în care ziarul „Cuvîntul nou” sprijină creatorii din județ, se cuvine să ne referim neapărat și la activitatea cenaclului literar, ce ființează pe lîngă Casa de cultură a sindicatelor din orașul Sfîntu Gheorghe, cenaclu patronat de redacția noastră. Modalitățile de lucru ale cenaclului — condus de poetul Vasile Artenie — sînt două : ședințe obișnuite de analiză a lucrărilor membrilor și ședințe cu public, la care autorii, secondați de un grup de recitatori (amatori și profesioniști) prezintă cele mai izbutite lucrări. La reușita acestor spectacole — pentru că de fapt așa sînt gîndite — își dau concursul și citiva tineri cîntăreți folk. Succesul de care s-au bucurat seriile de poezie și muzică, organizate pentru început doar la sediul, i-au îndemnat pe membrii cenaclului să prezinte aceste seri și în alte localități, în întreprinderi etc. Deosebit de apreciate au fost ședințele publice ținute la Hăghig, Dobîrlău, Valea Mare, la întreprinderea de aparataj electric auto din orașul reședință de județ. Nume ca Mircea Zeicu, Mihai Bobuțanu, Mariana Sava, Viorica Stanciu sînt cunoscute azi în județ, grație activității acestui cenaclu.

De altfel, în ziar, în cadrul rubricii „Secvențe culturale”, s-au publicat în repetate rînduri relatări de la ședințele cenaclului, ea și cele mai bune creații ale membrilor săi. De cele mai felurite profesioniști, fie ei dascăli, elevi, muncitori, ingineri, fie români ori maghiari, tineri și

mai puțin tineri, toți acești iubitori de frumos sînt pentru ziarul „Cuvîntul nou” prieteni și colaboratori prețioși.

HORIA C. DELIU
redactor de rubrică la ziarul „Cuvîntul nou” Covasna

ÎN MIEZUL FIERBINTE AL VIETII SPIRITUALE

Cu opt ani în urmă, ziarul „Clopotul” lua inițiativa înființării unui cenaclu literar județean. Participau pe atunci la ședințele cenaclului redactorii ai ziarului (Ion Murgeanu, Alexei Rudeanu, Nicolae Cîntec), colaboratorii (Lucian Valea, Dumitru Tiganiuc, Radu Cadecul, Dorel Sora), iubitorii ai literaturii din întregul județ. Mă refer la cenaclu „Mihai Eminescu”, condus de poetul Lucian Valea și patronat astăzi de Asociația scriitorilor din Iași și Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă. Iată că la rădăcinile acestui cenaclu, cu o îndelungată și merituosă activitate, care a concentrat cea mai mare parte a disponibilităților creatoare din județ, se află inițiativa unei gazete. Au venit către el tineri, care au ucenicit și au cîștigat mult participînd la reuniunile sale literare atît de aprinse și interesante. Putem spune că cenaclu a stîrnit o nobilă emulație artistică, fiind un ferment spiritual veritabil în viața culturală a județului. Ziarul, de-a lungul anilor, a constituit un sprijin permanent pentru ființarea continuă, fără întrerupere a cenaclului „Mihai Eminescu”. Paginile de cultură și cele literar-artistice, publicate cu consecvență bisăptămînal apoi lunar, au cuprins creațiile membrilor cenaclului, au susținut o rubrică de dialog cu posibili debutanți, au oferit modele, publicînd producțiile unor scriitori consacrați, colaboratori ai ziarului botoșănean.

Am vorbit atît de mult despre cenaclu „Mihai Eminescu” deoarece consider că a fost un îndemn foarte convingător și concret pentru înființarea altor cenacluri literar-artistice în orașele și satele județului. Aș menționa doar cenaclu „Artur Enășescu” al clubului muncitoresc „23 August”, care a reunit creatorii de literatură și arte plastice din între-

prinderile și instituțiile municipiului Botoșani. Are un specific oarecum deosebit, dar interesant : cultivă epigrama și caricatura pentru lichidarea unor atitudini negative. Mai amintesc că după Congresul educației politice și al culturii socialiste, numărul cenaclurilor și cercurilor literar-artistice a crescut substanțial, ziarul făcîndu-și o sarcină permanentă din susținerea unui dialog între toate cenaclurile din județ.

Am încercat să evidențiez una din laturile fundamentale ale acțiunii ziarului județean de încurajare a vieții literar-artistice locale prin oferirea unui model concret de cenaclu de creație — cenaclu „Mihai Eminescu”.

E inutil să mai argumentez necesitatea unei pagini literar-artistice, cu apariție periodică, într-o gazetă județeană. Mă gîndesc mai cu seamă la județele ce nu au reviste culturale și edituri. Această pagină este începutul de drum al unor tineri scriitori sau artiști plastici. Evident, o spunem cu tristețe, este și sfîrșitul de drum al altora care nu au avut resurse suficiente să se afirme cu mai multă putere. Pagina literar-artistică a „Clopotului” a descoperit și a încurajat talente autentice, dar — trebuie să recunoaștem — a dat gir unor și mediocrității ambițioase. Dincolo de aceste inevitabile erori, importantă e atmosfera de creație pe care o stimulează permanent gazeta. Sute de oameni, de diverse profesii și vîrste, ni se adresează cu încredere și speranță. O statistică recentă a dovedit că redactorul cultural al gazetei primește cel mai mare număr de corespondențe locale și din afara județului. E încă o dovadă a setei de cultură, a interesului pentru literatură și artă ale oamenilor muncii, pe care avem datoria să-l stimulăm. Credem sincer că paginile literar-artistice ale gazetei noastre au fost și sînt de un real folos creatorilor locali prin publicarea celor mai bune producții artistice, a unor dezbateri pe marginea celor mai importante probleme ale creației artistice contemporane, prin popularizarea acelor cărți de artă, a expozițiilor de arte plastice, a spectacolelor de teatru și concertelor muzicale cu un înalt conținut educativ și de o tinută artistică bună. N-au lipsit nici atitudinile critice, tăioase, dar constructive.

Din cele spuse pînă aici s-ar putea crede că participarea ziarului la viața cultural-artistică se realizează din afară. Din contra, ne aflăm implicați intim în activitatea obișnuită a tuturor cenaclurilor literare. Putem afirma că ziarul e un membru de seamă al tuturor cenaclurilor, atît prin participarea directă a redactorilor săi, cît și prin pătrunderea, prin intermediul paginii tipărite, în activitatea creatoare a instituțiilor de cultură și artă. Am fost și sîntem organizatori — alături de organele de specialitate — a unor manifestări culturale-artistice. Recent, la „Săptămîna teatrelor din Moldova”, am acordat un premiu de interpretare.

Multe din creațiile poetice publicate în ziar au fost rostite pe scenele Festivalului „Cîntarea României”. Continuăm aceste eforturi de implicare cât mai profundă a ziarului în viața cultural-artistică a județului.

Amintesc, nu în ultimul rînd, suplimentele cultural-artistice pe care, aproape, anual, le-a editat ziarul „Clopotul”. Largi spații din aceste suplimente au fost puse la dispoziția creatorilor, am comentat creațiile acestora, fie ei poeți, artiști plastici, actori amatori sau profesioniști.

Desfășurarea Festivalului național „Cîntarea României” ne-a stimulat interesul pentru ogîndirea și îndrumarea creației artistice. După selecții riguroase ziarul a publicat grupaje de poeme prezentate de cenaclurile din județ, cronici de spectacole și de artă plastică, semnate de colaboratori calificați, a popularizat inițiative interesante, a luat atitudine critică împotriva manifestărilor artistice de un gust indoielnic, de o calitate slabă.

Putem afirma că în județ, în perioada festivalului, activitatea creatoare, alît pe tărîmul artei cît și al științei și tehnicii, a cunoscut un impuls și o dezvoltare remarcabile. În bună măsură, ziarul a ogîndit desfășurarea activității cultural-artistice și a sprijinit-o activ.

DORIN BACIU
„Clopotul” Botoșani

PE MULTIPLE PLANURI — O BUNĂ CONLUCRARE

Hunedoara — județ cu o însemnată pondere industrială, important centru al producției de oțel și cărbune, al materialelor de construcții și al energiei electrice — cunoaște, paralel cu intensă dezvoltare economică, însemnate ascensiuni pe plan spiritual. Și ni se pare firesc ca pe aceste meleaguri, în care progresul tehnic și creația tehnologică se situează în prim-planul preocupărilor la ordinea zilei, o pondere corespunzătoare să dețină și dezvoltarea creației spirituale. De aceea ne străduim să o ogîndim corespunzător în paginile gazetei județene.

În luna aprilie a acestui an s-a împlinit un deceniu de la prima apariție a suplimentului politic-social-cultural „Ritmuri hunedorene”, editat de gazeta „Drumul socialismului”. Răsfoind colecția suplimentelor editate în acești zece ani, am avut o imagine a drumului parcurs de cultura și arta hunedoreană în perioada respectivă, bineînțeles în măsura în care suplimentul a reușit să cuprindă și să reflecte această evoluție. Faptul că astăzi în județ trăiesc și creează numeroși membri ai Uniunii scriitorilor, activează filiale și cenacluri ale artiștilor plastici, desfășoară o intensă activitate zeci de cercuri literare și de artă, depășindu-se stadiul amatorismului diletant și trasindu-se ferm contururile unei profesionalizări artistice evidente, relevă o evoluție certă, generatoare de satisfacții. În acest proces, o contribuție, bineînțeles modestă, și-a adus și gazeta noastră, suplimentul „Ritmuri hunedorene”.

Dar nu este cazul acum să facem un bilanț. Am menționat însă aceste lucruri pentru a sublinia ideea că între colectivul de redacție al gazetei și creatorii hunedoreni există o legătură strînsă, și din conlucrarea, de-a lungul multor ani, s-a cristalizat o experiență, s-au fructificat câteva roade.

Marele impuls pe care l-a conferit vieții noastre artistice Festivalul național „Cîntarea României” a determinat și dezvoltarea legăturilor între creatorii de artă și colectivul de redacție. Expresia cea mai directă a acestui proces a fost atragerea în mai mare măsură a creatorilor din județ la realizarea de articole, însemnări, eseuri. Astfel, la rubricile dedicate Centenarului independenței, comemorării răscoalei din 1907 sau în alte rubrici au apărut, alături de articolele semnate de specialiști din diferite domenii de activitate, și cele semnate de scriitorii Radu Ciobanu, Neculai Chirica, de pictorii Iosif Matyas, Iosif Tellman și alții.

În paginile lunare de literatură și artă, intitulată, ca și suplimentul, „Ritmuri hunedorene” publică, alături de scriitori, poeți și artiști plastici consacrați, numeroși poeți sau prozatori membri ai uniunilor de creație, cît și creatori din cenaclurile literare și artistice din întregul județ.

Atragerea în mai mare măsură a creatorilor la activitatea de editare a ziarului se realizează și prin strînsa legătură cu cenaclurile din județ. Împreună cu Casa de cultură din Deva, redacția patronează cenaclul „Ritmuri”, iar scriitorul Neculai Chirica este o prezență aproape permanentă în redacție ca reprezentant al cenaclului „Flacăra” din municipiul Hunedoara.

O modalitate eficientă de sprijinire și stimulare a activității creatorilor de artă din județ este apariția, de cîteva ori pe an, a suplimentului politic social-cultural „Ritmuri hunedorene”. În legătură cu editarea suplimentului sînt de menționat cîteva lucruri ce se realizează în co-

laborare cu Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă și constituie, alături de culegerea literară anuală, mijlocul principal de valorificare a creațiilor autorilor din județ. În plus, față de culegere, care este exclusiv literară, suplimentul găzduiește în paginile sale reportaje, reproduceri de artă, cronici literare și dramatice, articole de opinie permițînd valorificarea, pe lîngă creația literară și a cercetării științifice, a celorlalte arte, a criticii literare și dramatice.

După mai multe încercări, s-a ajuns la crearea unui colectiv de redacție al suplimentului, pe baze obștești, la care sînt antrenați, alături de redactori ai ziarului, scriitorii Radu Ciobanu, Neculai Chirica, metodistul Petrișor Cioroaba. Odată cu elaborarea machetei, acest colectiv selectează materialul propus spre publicare (din materialele primite la redacție și la Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă). Această selecție, efectuată de un colectiv, elimină eventuale criterii subiective și asigură o bună calitate.

Pentru a realiza o mai strînsă legătură între activitatea scriitoricească și cea de reporter, începînd cu suplimentul care se află acum sub tipar am solicitat scriitorilor să scrie reportaje din și despre diferite colective de muncă, reportaje care pînă acum erau realizate de redactori ai ziarului. Reportajele primite de la poetul Neculai Chirica (din Combinatul siderurgic Hunedoara), prozatorul Corneliu Rădulescu (mina Lupeni), poeții Eugen Evu (comuna Geoagiu) și Miron Țic (comuna Ilia) sînt de bună calitate și sîntem convinși că se vor bucura de audiență la cititori.

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României” redacția a organizat o acțiune desfășurată sub genericul „Serile culturale ale ziarului „Drumul socialismului”. În cadrul acesteia redactori ai ziarului, împreună cu lectori ai Comitetului județean de partid, cu colaboratori apropiați prezintă expuneri, informări politice însoțite de filme documentare, dau răspunsuri la întrebări, ajută la organizarea unor momente artistice. La aceste seri sînt invitați și scriitorii din cenaclurile hunedorene care citesc din creațiile lor.

Desigur, modalitățile de sprijinire a creatorilor din județ sînt mai multe și mai diverse decît cele menționate în rîndurile de față. Totuși, nu putem spune că s-a făcut totul, că lucrăm perfect. Esențial este însă faptul că există o bună conlucrare între redacție și creatorii de artă și din experiența acestei colaborări permanente vor rezulta noi și noi modalități de perfecționare.

TIBERIU ISTRATE
„Drumul socialismului”
Deva

ANCHETA**NOASTRĂ**

ÎN CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA în

PARTICIPANȚI :

- Prof. dr. docent IOSIF TRIPSA
vicepreședinte al Consiliului
Național pentru Știință și
Tehnologie
- IOAN CHIȚU
redactor șef al revistelor „Ști-
ință și tehnică” și „Tehnum”
- ELENA MANTU
„Scinteia”
- CEZAR ANDRONIC
realizator și coordonator al
emisiunilor de știință și teh-
nică la Radio
- DOREL DORIAN
„Magazin”
- ANTON UNCŪ
„România liberă”
- Prof. univ. DORIN DOBROVICI
Institutul Politehnic București
- DAN LĂZĂRESCU
Redacția publicațiilor pentru
străinătate
- Dr. ing. VALENTIN VLAD
șeful colectivului Holografie-
Laseri de la Centrul Național
de Fizică
- NICOLAE ANDRIAN
inginer stagiar la Intreprin-
derea „Electromagnetica” --
București
- Prof. dr. în filologie N. MIHĂ-
ESCU.

Gânduri ale unui mai vechi confrate

Apreciez inițiativa revistei „Presa noastră” de a pune în dezbaterea unor oameni de știință, ziaristi și cititori, modul de abordare în publicațiile de specialitate, în presă, în general, a problemelor de știință și tehnică. Aceasta cu atât mai mult cu cât în condițiile cincinalului revoluției tehnico-științifice este imperios necesar să antrenăm permanent masele largi de oameni ai muncii în soluționarea optimă a unor probleme de mare însemnătate economică și în același timp tehnică și științifică ce se ridică în fața colectivelor din întreprinderi, instituții și școli. Mie unul, esența revoluției tehnico-științifice mi se pare a consta tocmai în antrenarea în această direcție a maselor de oameni ai muncii de toate categoriile.

Oamenii de știință, luați ca grup social, nu pot și nu vor fi niciodată în măsură să determine singuri o revoluție tehnico-științifică. Aceasta în pofida faptului că ei au un rol important în revoluția tehnico-științifică, creația lor fiind de natură să dea un impuls însemnat mișcării revoluționare contemporane cu caracter științific și tehnic. Revoluția tehnico-științifică se produce numai și numai atunci când are loc o aplicare masivă în viață, în practică, a rezultatelor cercetării științifice. În procesul valorificării rezultatelor creației tehnico-științifice în viața noastră cotidiană, în practica economică și socială, rolul hotărâtor revine întregii mase de oameni ai muncii, uriașului și concertatului efort rezultat astfel, adăugându-i-se punctul de ve-

dere original al fiecăruia dintre noi, diferit de al celorlalți, fapt generat de experiența și pregătirea proprie, de particularitățile intelectuale ale fiecăruia. Azi, orice abordare a unei probleme tehnico-științifice, pînă chiar și aplicarea în producție a unor rezultate tehnologice relativ simple, reclamă o participare colectivă, multidisciplinară. În aceste condiții cînd participarea creatoare a maselor determină însuși caracterul de revoluție tehnico-științifică, devine imperios necesară mobilizarea amplă a tuturor oamenilor muncii la această revoluție contemporană, mobilizare ce poate și trebuie să se realizeze și prin mijloacele de informare largă, — presa, radioul și televiziunea — printr-o suită de metode care socotesc că merită a fi reliefate în această utilă dezbatere. În primul rînd consider că masele trebuie să fie informate cît mai exact posibil asupra stadiului în care se găsește și evoluează, atît pe plan național cît și universal, fiecare ramură a științei și tehnicii. Fără îndoială că oricare om al muncii posedă mult mai multe cunoștințe în domeniul său de activitate decît cele pe care le poate prezenta presa. Cunoașterea nivelului de dezvoltare a celorlalte ramuri ar fi însă foarte dificilă fără aportul inestimabil al presei scrise, vorbite sau vizuale. Procesul de însușire a cunoștințelor este mult facilitat de transpunerea într-o formă chiar modificată a unor rezultate, idei, metode de lucru dintr-un domeniu dat, în alt domeniu în care omul muncii respectiv este stăpîn, este

„Un rol deosebit de important în mersul înainte al societății socialiste românești îl au dezvoltarea științei și tehnicii, cultivarea spiritului de creație propriu, a mândriei de a aduce o contribuție originală prețioasă la progresul rapid al patriei noastre și la patrimoniul cunoașterii universale. Știința românească, toți oamenii muncii trebuie să facă totul pentru îndeplinirea directivelor Congresului al XI-lea de afirmare plenară în acest cincinal a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate“

NICOLAE CEAUȘESCU

presă, la radio și televiziune

cum, se zice, „la el acasă“, având darul să fructifice, nu de puține ori, înzecat, însușit, experiența avansată din domeniul prezentat. Din cele spuse și nespuse de mine rezultă, sper, rolul remarcabil al presei în propagarea largă a științei și tehnicii.

În revoluția tehnico-științifică, pe lângă cunoștințele din diverse ramuri, consider că mai este neapărat nevoie și de o îndrumare metodologică pertinentă a creației tehnico-științifice de masă. De aceea este util să se publice, și în ultimul timp au și apărut în „Știința“, „România liberă“ și în alte publicații care se adresează diverselor categorii de cititori, inclusiv în „Știința și tehnica“ și „Tehnum“ articole care au marele merit de a aborda și problemele de metodologie în legătură cu alcătuirea grupelor de creație, distribuția rolurilor între diverșii participanți ai grupelor de creație, posibilitatea acordării de sprijin din partea altor categorii de oameni ai muncii și în primul rând de către oamenii de știință, cercetători, proiectanți, ingineri. Sub egida Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a academiilor de știință, a ins-

titutelor centrale de cercetări, a comisiilor inginerilor și tehnicienilor din județe și întreprinderi, aceștia pot să asigure organizat, sistematic, un sprijin competent și operativ diverselor grupe de creație tehnico-științifică înființate în întreprinderi și școli.

Demn de evidențiat este rolul notabil pe care poate și trebuie să-l joace presa în stimularea participării maselor în creația științifică și tehnică, prezentând sugestiv diversele reușite, și, bineînțeles, la loc de frunte pe autorii lor. Aceasta înseamnă, printre altele, și a umaniza rindurile ce le așternem pe hîrtie. De altfel, mai ales după Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, cînd s-a statornicit locul marcant al mișcării pentru antrenarea maselor în creația tehnico-științifică, componentă valoroasă a Festivalului național „Cîntarea României“, întreaga presă și-a îmbunătățit apreciabil activitatea de popularizare a științei și tehnicii. Un accent deosebit se pune, firește, pe evidențierea realizărilor științei și tehnicii românești, știut fiind că în revoluția tehnico-științifică ce-și pune amprenta pe cincinalul 1976—1980 o importan-

ță crucială are, după cum se subliniază în documentele de partid, aportul creației științifice proprii, românești, la rezolvarea problemelor legate de dezvoltarea economico-socială a țării.

În cursul acestui an, am remarcat cu vie satisfacție multe articole deosebit de valoroase inserate în cotidianele noastre centrale, ca și în presa cu profil preponderent tehnico-științific. Menționez în primul rînd suita de articole din „Știința“ referitoare la modul în care răspund diversele ramuri ale economiei noastre naționale la exigențele actuale privind progresul tehnic, calitatea produselor și serviciilor, eficiența economică. Valoroase sînt și articolele din „România liberă“ privitoare la energie, combustibil și spirit gospodăresc, precum și la creația tehnică de masă. La vremea respectivă, în numele comisiei pe țară a mișcării de stimulare a participării maselor la creația tehnico-științifică, am felicitat, verbal și în scris pe autorii unor asemenea valoroase articole, printre care și unii ziariști prezenți la această dezbateră — Elena Mantu și Anton Uncu. Articolele citate, ca și multe, multe altele necitate, ne-au

Centrul național de Fizică — București

plăcut nu numai ca realizare publicistică și abordare competentă a temelor respective, ci și, îndeosebi, pentru eficiența lor notabilă. Demn de evidențiat în context mi se pare și modul dirijat, pertinent și atrăgător de prezentare în „Știința”, „România liberă” și alte organe de presă a soluțiilor care ne permit să reducem substanțial cheltuielile de investiții, a soluțiilor de reducere a consumurilor materiale, de energie și combustibil, a metodelor de organizare și folosire a progresului tehnic în scopul creșterii suplimentare a productivității muncii etc.

În acest domeniu este însă mult loc de mai bine afit în presa de profil, cit și în restul ziarelor și publicațiilor. Se impune astfel a fi mereu intensificată, după opinia mea, preocuparea tuturor redacțiilor pentru sporirea numărului de articole care vizează asemenea obiective primordiale. În cadrul comisiei pe țară a mișcării de stimulare a participării maselor la creația tehnico-științifică am avut discuții speciale privind rolul pe care ziarurile, gazetele și revistele îl au în această importantă acțiune politică și economică. Cu acest prilej, au fost subliniate nu numai aspectele pozitive, preponderente ale presei, ci și unele scăpări și deficiențe, cum ar fi slaba antrenare a unor intelectuali de înaltă calificare în acțiunea de răspândire a cunoștințelor științifice și tehnice și în darea de soluții competente cu privire la diversele acțiuni cu finalitate economică importantă, precum reducerea consumului de materiale, combustibil și energie electrică.

O mențiune aparte și de ultimă oră: în perioada imediat următoare seismului catastrofal din 4 martie, presa, în ansamblul ei, a fost prezentă cu numeroase articole de informare cuprinzătoare a publicului larg cu privire la fenomenele telurice, combătând eficient și convingător diversele manifestări de resuscitare a misticismului, ca și diverse atitudini panice, neconstructive. Cred însă că presa ar fi trebuit să prezinte mai mult — lucru ce-l poate face și de aici înainte — nu numai cauzele cataclismului natural de tristă aducere aminte și explicațiile științifice de rigoare, ci și îndrumări practice cu privire la modul în care fiecare dintre noi trebuie să-și întreprindă cât mai bine gospodăria, locuința, cum să ne facem micile reparații strict necesare, cum să sesizăm, atunci când e cazul, organele tehnice autorizate, eventualele fenomene de degradare care costă infinit mai mult atunci când se omit, când se neglijează să se acționeze cu maximum de promptitudine și hotărâre. Legat de abordarea amplă a multiplelor fațete în presă a unui fenomen, proces, obiectiv, mi-aș îngădui o observație la care ar fi bine ca ziaristii să reflecteze mai mult. Este vorba de faptul că popularizarea unui anumit fenomen, a unui anumit proces științific, a unui anumit obiectiv tehnico-științific se face cu maximum de eficiență atunci când pro-

blema respectivă interesează nu numai pe specialiștii din domeniul respectiv, ci masele largi de cititori, întregul popor, atunci când se manifestă o sete puternică de cunoaștere față de fenomenul, procesul sau obiectivul respectiv în toate straturile publicului cititor, indiferent de gradul de pregătire științifică și tehnică. Într-un asemenea moment-cheie, accesibilitatea articolului despre știință și tehnică se impune de la sine și se realizează printr-o cunoaștere temeinică a subiectului dezbătut. Lucrul bine cunoscut se exprimă întotdeauna simplu, accesibil, inteligibil. Personal, am ajuns la concluzia că cel mai adesea în dosul unei exprimări greoaie sau criptice, neaccesibilă masei largi de cititori cu niveluri de pregătire diferite se ascunde insuficiența stăpînire a temei abordate. Limbajul alambicat, ultraspecializat, ultraneologic maschează și el nu de puține ori insuficiența cunoaștere a temei, lipsa de idei noi, cu adevărat valoroase.

Noi, cei din Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie sintem conștienți de rolul marcant pe care presa poate și trebuie să-l joace în revoluția tehnico-științifică, fapt pentru care ne-am propus să-i invităm mai des pe ziaristi, să discutăm cu ei problemele cele mai importante și mai actuale care stau în fața colectivelor noastre, să-i antrenăm și mai mult în acțiunile ce le inițiem, să le stăm la dispoziție cu tot ceea ce dispunem pentru realizarea de articole și reportaje tot mai valoroase. Astfel, vom recomanda ziaristilor, redacțiilor, autori de înaltă calificare pentru abordarea competentă și atrăgătoare a paletei ample de probleme ale științei și tehnicii. Totodată, le vom facilita acce-

sul la informațiile privind realizările științifice și tehnice ale institutelor noastre de cercetare, de proiectare și ale cadrelor tehnice din întreprinderi, creînd astfel, cu sprijinul prețios al presei, un sistem larg de informare a oamenilor muncii cu diversele înfăptuiri semnificative pe tărîmul științei și tehnicii românești, așa cum de altfel ni s-a și trasat ca sarcină de Plenara C.C. al P.C.R. din 2-3 noiembrie 1976. Ne-am mai propus să discutăm sistematic cu ziaristii diversele aspecte ale organizării superioare a activității științifice, ca și necesitatea stringentă ca rețeaua noastră de cercetare și proiectare să se îmbunătățească substanțial și sistematic, să devină zi de zi tot mai legată de practică, de șantier, uzină, de agricultură, așa cum este și firesc să evolueze acest proces de-a lungul revoluției tehnico-științifice.

Acestea au fost gândurile pe care am ținut să le împărtășesc în cadrul acestei anchete, al acestei dezbateri profesionale a colegilor mei de bransă. Am folosit noțiunea de „colegi de bransă” nu numai pentru că mulți din ziaristii care dezbăt în presă cu competență și vocație problemele științei și tehnicii sînt ingineri ca și mine, dar și în amintirea celor șapte ani în care, într-un trecut nu prea îndepărtat, am condus ca redactor șef revista „Știință și tehnică”, de care mă simt încă sufletește legat, dorînd-o cît mai interesantă și mai atractivă, cît mai ancorată în problematica științei și tehnicii românești.

prof. dr. doc. IOSIF TRIPȘA
vicepreședinte al Consiliului
Național pentru Știință
și Tehnologie

Publicațiile de specialitate — plenary angajate în efortul de înfăptuire a Programului partidului

Tema pusă în dezbateri de către revista „Presa noastră” o consider de mare utilitate pentru activitatea ziaristului de știință și tehnică: relevarea experienței colectivelor ce-și desfășoară activitatea la revistele cu profil tehnico-științific, a unor publiciști remarcați în activitatea de popularizare a politicii partidului în domeniul științei și tehnologiei, cunoașterea opiniei unor colaboratori și cititori activi ai publicațiilor noastre, jalonarea citorva dintre cele mai importante repere tematice, publicistice, grafice etc. dimensionează strălucit preocuparea noastră stator-

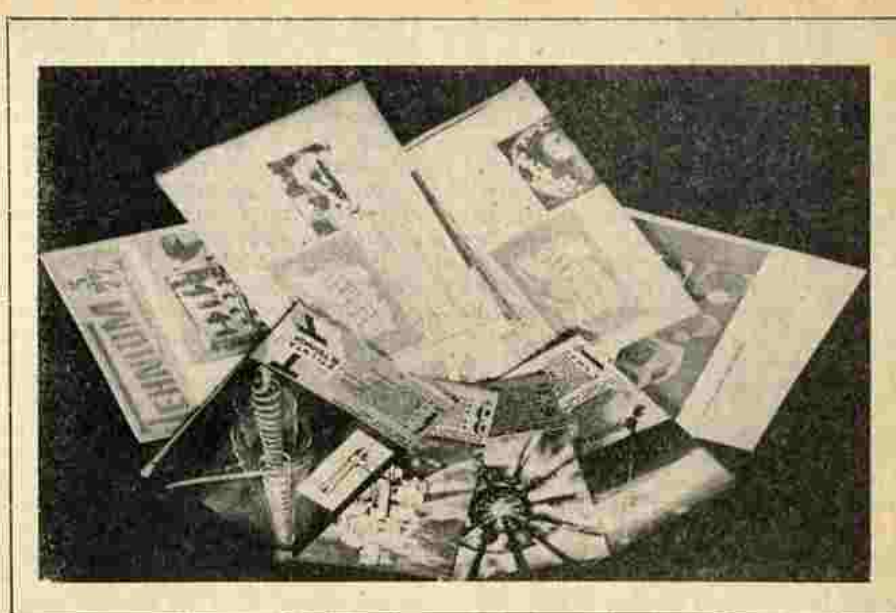
nică, angajată, contribuția pe care o aducem în opera de edificare socialistă și comunistă.

Într-adevăr, impactul revoluției tehnico-științifice a dus la propulsarea forțelor de producție pe culmi nebănuite, la schimbări fundamentale în producție — care devin tot mai mult aplicații tehnologice ale științei — la îmbogățirea culturii, la dezvoltarea universului nostru spiritual. „După cum vedeți — arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării — practic nu există

domeniu în care știința, cercetarea, să nu aibă un cuvânt de spus. Astăzi nu ne putem propune soluționarea vreunei probleme fără a studia în mod serios, fără a o porni de la ceea ce a realizat mai bun cunoașterea științifică pe plan național și internațional". Deci, în procesul făuririi economiei noastre socialiste, bazată pe o industrie modernă și o agricultură ca variantă a activității industriale, în edificarea spirituală a omului nou, constructor al socialismului, cuceririle științei și tehnicii moderne joacă un rol de prim ordin.

Firește, fiecare publicație are profil și sarcini distincte, reieșite din poziția pe care o ocupă în ansamblul mijloacelor de propagandă a politicii partidului în rândul oamenilor muncii. Revistele „Știință și tehnică” și „Tehnum” constituie organe de presă prin care Uniunea Tineretului Comunist înfăptuiește politica partidului de educare materialist-științifică a maselor de tineri, le dezvoltă aptitudinile de creativitate tehnico-științifice, le ajută să capete îndemânare și cunoștințe tehnice practice necesare în procesul muncii și în viața de fiecare zi. Cele două publicații, ca de altfel întreaga presă care promovează o publicistică tehnico-științifică militantă, trebuie să se afle la cotele de vîrf ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, să promoveze noul din știință și tehnica românească și cea mondială, să fie prezente în zonele fierbinți ale cercetării indicate în programul ideologic al partidului. Revistele „Știință și tehnică” și „Tehnum”, fiecare, desigur, cu un profil distinct, sînt angajate plenar în promovarea unei publicistici formative, generatoare de puternice convingeri materialist-dialectice, ateist-științifice, în abordarea unei tematici strîns legate de faptul științific, de noutatea tehnică necesară producției de bunuri materiale, în reliefaarea acelor domenii cu caracter tehnico-aplicativ, practic, care interesează masele largi de tineri.

Așadar, unde se află, cum desprindem și cum promovăm în paginile publicațiilor noastre acele fapte tehnico-științifice, acele probleme majore care interesează în cel mai înalt grad economia țării, masele de oameni ai muncii, cititorii publicațiilor noastre? Din experiența colectivului nostru privind acest important aspect al muncii redacționale, am desprins câteva concluzii la care aș dori să mă refer în continuare. Este vorba, în primul rînd, de existența în redacție a unui studiu profund, izvorît din cele mai recente documente de partid, din discuțiile purtate în redacție cu specialiști, colaboratorii ai publicațiilor, din cerințele și propunerile făcute de către cititorii etc. în care se regăsesc cele mai de seamă probleme ce stau la baza politicii partidului în domeniul științei și tehnologiei. Acest studiu cuprinde direcțiile de acțiune ale revistelor noastre, în funcție de programele prioritare în cercetarea

științifică, indicînd, în același timp, institutele și întreprinderile avute în vedere, colaboratorii ce vor fi antrenati și modalitățile publicistice de abordare: dezbateri, interviuri, cicluri de articole etc.

Aceste direcții de acțiune, deși au în vedere o perioadă mai îndelungată — în prezent cincinalul 1976—1980 — se îmbogățesc permanent cu probleme și idei inspirate de noile documente de partid, de noile înfăptuiri ale cercetării științifice aduse în actualitate de însăși viața societății, de dezvoltarea economică a țării. După părerea mea, fără un asemenea studiu în redacție, fără o permanentă preocupare (la „Știință și tehnică” purtăm discuții cel puțin de două ori pe an cu redactorii și colaboratorii apropiați asupra noutăților de anvergură în cele mai variate domenii științifice) pentru o viziune de ansamblu asupra fenomenului tehnico-științific, nu putem aborda o publicistică științifică eficientă, militantă, ancorată în actualitate, nu putem conduce cu adevărat cele două publicații de profil. Aceasta deoarece, poate mai mult decît în oricare alt domeniu al presei, nimic nu este mai dăunător în popularizarea științei decît promovarea unei tematici conjuncturale, „de moment”. O astfel de tematică este facilă. Ea nu permite aprofundarea unei problematice științifice, desprinderea esențialului din bogăția de informații, abordarea deliberată a unei publicistici tehnico-științifice de fond.

Revista „Știință și tehnică”, acționînd în ultimii ani pe baza unor astfel de direcții prioritare în publicistică, a reușit să dezbate în paginile sale multe dintre cele mai actuale și importante probleme tehnico-științifice. Amintim, dintre cele mai recente, ciclul de articole despre domeniile de vîrf, purtătoare de progres tehnic, ale tehnicii contemporane: electronica, mecanica fină, electrotehnica, automatica etc., suita de articole sub genericul „Geneza —

miș și știință”, susținută în foarte multe numere, dezbateri și „dосare ale numărului” pe probleme, cum sînt zonele fierbinți ale biologiei.

O amplă tematică reflectă preocuparea cercetării pentru promovarea progresului tehnico-științific, pentru economia de energie, de metal, de alte materii prime, pentru descoperirea de noi înlocuitori ai metalului. Dezbateri pe multe pagini de revistă au avut ca subiect problemele majore ale metalurgiei de astăzi, energetica nucleară în economia energetică mondială, progresul rapid în agricultură ca direcție de bază a cercetării științifice, geodinamica planetei noastre etc. — bucurîndu-se, toate, de aprecierea tinerilor cititori, dornici să fie informați despre cele mai importante noutăți.

În ceea ce privește revista „Tehnum” — completare tematică firească a revistei „Știință și tehnică” — ea și-a diversificat activitatea punînd un accent tot mai mare pe construcțiile ce pot fi executate de către elevi în vederea autodotării atelierelor școlare, pe dezbateri unor teme de inițiere în electronică, automatică, tehnică foto, de depanare și întreținere a aparaturii casnice, de reparare și întreținere cu mijloace proprii a locuințelor etc. Dozînd rațional materialele necesare pentru constructorii amatori începători, cu cele ce au în vedere pe cei mai avansați, revista „Tehnum” a reușit să trezească un interes de masă pentru tehnică, pentru descifrarea unor scheme de construcție, aducîndu-și contribuția la orientarea profesională a tinerilor, la dezvoltarea pasiunii pentru profesiile cu caracter practic. Dar o astfel de publicație, care este solicitată în peste 150.000 de exemplare, mai arată ceva, și anume: creșterea înimaginabilă a interesului tinerilor noștri pentru tehnică, formarea în anii socialismului a unei culturi tehnico-științifice de înalt nivel pe care

noi, ziaristi de știință și tehnică, trebuie să o avem în vedere.

Fără îndoială, o bună popularizare a științei, o reflectare adecvată a celor mai importante probleme tehnice și tehnologice pornește întotdeauna de la tematică, de la faptul dacă aceasta este sau nu modernă, actuală, dacă ea răspunde în cel mai înalt grad sarcinilor majore reieșite din documentele Congresului al XI-lea al partidului, din programul ideologic al partidului. Privită din acest unghi, consider că publicistica tehnico-științifică are încă multe zone perfectibile. Popularizarea științei și tehnicii în adevăratul ei înțeles trebuie completată tematic cu noi și noi domenii care să înțregească paleta problematicii de care s-a ocupat pînă în prezent.

Trebuie să fim și sîntem nemulțumiți de faptul că în paginile ziarelor și revistelor noastre nu și-au găsit loc decît în mică măsură teme care să dezbată procesul dialectic al luptei dintre nou și vechi în cercetarea științifică, în promovarea progresului tehnic, să reliefeze forța emulativă a ideilor novatoare și dificultățile ce mai există în scoaterea din gastele spre fructificare a unor asemenea idei. În prea mică măsură (aș zice mai degrabă deloc) a fost promovat articolul conflictual în care să se regăsească stigmatizate piedicile din calea noului în știință și tehnică. Astăzi, cînd conducerea partidului nostru a inițiat mișcarea pentru stimularea participării maseilor la activitatea de creație științifică și tehnică, astăzi, cînd toți cei mulți categorii de oameni ai muncii sînt atrase spre nobilul act de creație, este de datoriu noastră, ca ziaristi de știință și tehnică, să aducem în paginile publicațiilor ceva din romantismul muncii de cercetare, de inovare, de promovare a noului tehnic în producție. Deci, pledez pentru o tematică mult mai bogată, care să ridice nivelul de preocupare, să sporească eficiența publicisticii tehnico-științifice. Aceasta, desigur, în profilul fiecărei publicații. Să nu pretindem ziarului „Știința” să facă popularizarea științei, dar să-i solicităm să dezbătă pe larg politica partidului în domeniul științei și tehnologiei.

Tot în legătură cu tematica, m-aș referi la necesitatea aducerii în actualitate a unei teme care la un moment dat prezintă interes enorm pentru masele de cititori. Exemplul cel mai elocvent este seismul din 4 martie a.c., cînd toată lumea se interesa de fenomen, de explicarea lui științifică. Presa a făcut un lucru extrem de util, mobilizînd cele mai autentice forțe științifice și acordînd spații largi dezbaterii pe multiple planuri a cauzelor generatoare de cutremur.

Din experiența noastră am desprins o concluzie pe care o considerăm deosebit de utilă: în popularizarea științei, în educarea științifică a maseilor nu trebuie să intervină nici un fel de pauză. În domeniul de maximă importanță cosmo-

gonică, cum este cunoașterea genezei și a evoluției planetei noastre, a sistemului solar, a Universului, în ramurile științifice de vîrf, ultramoderne, cum sînt energetica nucleară, laserii, fizica particulelor elementare, genetica modernă etc. în științele de graniță, ca biofizica, bionica, biochimia la intersecția cărora se așteaptă noi descoperiri, este necesar să desfășurăm o activitate continuă, stăruitoare, să ținem la curent pe cititori cu cele mai noi realizări. Numai în felul acesta evităm completa ignoranță a oamenilor atunci cînd un eveniment tehnico-științific este adus în actualitate. De exemplu „Știință și tehnică” a publicat în ultimii 5—6 ani nenumărate articole despre geodinamica planetei, despre teoria lui Wegener privind deplasarea continentelor, despre faimoasa falie San Andreas, despre plăcile tectonice și fenomenele ce au loc atunci cînd ele se deplasează, despre cutremure în general și încercările de prevedere a lor în special.

În popularizarea științei și a tehnicii poate fi abordat oricare gen publicistic folosit frecvent în presă (articol, reportaj, interviu, dezbateri etc.). Experiența ne-a dovedit, nu o singură dată, că atunci cînd nu reușim să publicăm ceva interesant, nu varietatea publicisticii folosite e de vină, ci faptul că turnăm într-o formă sau alta o insuficientă cantitate de informație; materialul avînd redundanță mare, interesul cititorului este mic.

În ceea ce privește lungimea articolelor, există păreri diferite. Unii sînt pentru articole de „lung metraj”, alții, dimpotrivă, consideră că este mult mai bine să precumpănească „genul scurt”, în care să se insiste numai asupra unei singure idei. Desigur, este greu de optat pentru o formă sau alta și, de altfel, după cum bine este știut, în materie de publicistică bună, nu există rețete, singurul sfat general ce se poate da este acela de a folosi orice formă capabilă să concentreze la maximum informația și apoi s-o redea cititorului în toată splendoarea ei. În acest sens mi se pare interesantă o experiență mult apreciată de cititorii revistei „Știință și tehnică”. Despre ce este vorba? Concomitent cu o variație tematică evidentă, subliniată îndeosebi de multitudinea problemelor abordate și de o bogată informație relativ scurtă, în revistă a apărut așa-zisa „temă a zilei” (mai corect a „lunii”) dezbătută în câteva articole (4—5) cu aparentă independență, dar toate avînd ca scop lămurirea unei probleme majore a științei și a tehnicii moderne într-o formă interesantă. În modul acesta, fiecare număr al revistei apare cu un profil distinct în cadrul personalității pe care o are. (După părerea mea, nimic nu este mai dăunător unei reviste decît mărunțirea tematică în așa fel încît, să zicem, numărul din septembrie să nu-l poți deosebi de cel din mai). Cititorul, judecătorul

suprem al muncii noastre de gazetari de știință, are numai de cîștigat dintr-o astfel de modalitate publicistică: i se lămurește bine într-o formă atractivă o problemă majoră a științei asupra căreia nu se mai revine decît dacă apar noutăți. Față de un ciclu de articole, publicat în mai multe numere, un asemenea mod de tratare nu mai pune pe cititor în situația să aștepte luni de zile pînă la terminarea ciclului.

În ceea ce privește stilul, limbajul, așa-zisul „scris frumos și interesant”, fiecare publicație a promovat, de-a lungul anilor, un anume fel de a scrie, într-un stil mai sobru sau mai alert, mai de largă popularitate etc., constituind un fel de marcă, o expresie a personalității fiecărei reviste sau ziar.

Colectivul revistei noastre a fost, este și rămîne adeptul unei largi popularizări a științei și tehnicii. Urmărim ca ceea ce publicăm să fie accesibil maseilor de tineri cititori. Sîntem însă împotriva unei popularizări dusă în extremă, împotriva vulgarizării, a unei publicistici de suprafață, fără o cantitate informațională adecvată, împotriva unui stil cu inflorituri, chipurile, atractive. Ne-am condus și ne conducem după ideea că un articol, dezbateri, interviu etc. sînt interesante în primul rînd prin nouitatea temei, prin interesul ce-l trezesc în rîndul cititorilor și, în al doilea rînd, prin modalitatea publicistică serioasă, prin stilul lor vioi, alert (cu sau fără metaforă) cu încărcătură informațională suficientă pentru înțelegerea problemei, sîntem (de ce nu?) pentru un „scris frumos”, de bun gust. Unii dintre cei mai mari oameni de știință au popularizat știința într-o manieră interesantă, scriind atrăgător, folosind metafora, dar cu miez, nu în dauna probității științifice. Iată cît de sugestiv explică regretatul academician Grigore Moisil revoluția tehnico-științifică contemporană: „Că se petrecu ceva pe lume care face ca totul să se întîmple astăzi altfel decît în tinerețea noastră, că fabricile merg singure, că există o inteligență artificială, că o singură bombă poate distruge un oraș cu 10 milioane de oameni, că apăsînd pe un buton trei oameni au pornit spre Lună, iată lucruri de care unii se îngrijesc, alții se pasionează, dar toți simțim că sînt ale noastre. Acest ceva a fost numit revoluția științifică și tehnică”.

În context aș dori să spun cîteva cuvinte despre limbajul tehnic, științific pe care-l folosim în revistele de profil. Se pare că aici lucrurile sînt clare și că ziaristul de știință și tehnică ar fi ferit de a cădea în „capcanele limbii române”. Un exemplu îl constituie revista „Tehnum” în care abundă termenii tehnici consacrați și unde explicarea unora dintre ei pentru masa de cititori, constructori amatori, ar părea un nonsens, fiindcă ei cunosc, sînt familiarizați cu acești termeni. Pentru ei un „circuit de detecție” are un sens foarte bine cunoscut. Mai

mult, există o notație obligatorie pentru toate publicațiile de profil. Deci, în cazul de față nu putem și nici nu este bine să înlocuim un termen tehnic, de circulație mondială, cu unul așa-zis mai „popular”.

Desigur, șintem împotriva utilizării excesive a neologismelor și lupțăm pentru ca „Știință și tehnică” și chiar „Tehnium” să promoveze o publicistică scrisă într-o limbă românească frumoasă, aleasă, elevată, iar neologismele, intrate de acum pe nesimțite în fondul de cuvinte al limbii române, să fie utilizate cel mai puțin. Dar, autocritic vorbind, nu întotdeauna reușim acest lucru, și nu întotdeauna din vina redactorului sau a autorului. Am afirmat mai sus că neologismele au intrat „pe nesimțite” în fondul de cuvinte românești. După părerea mea, un asemenea fenomen nu trebuie considerat un defect al limbii române, ci dimpotrivă...

Cu ani în urmă discutam cu un filolog despre una dintre marile virtuți ale limbii române, o limbă viguroasă, deschisă, *capabilă să asimileze, în variantă românească*, aproape tot ceea ce evoluția societății omeneste a creat și creează (ca noțiuni și cuvinte noi, expresie a dezvoltării științei, tehnicii, culturii) în această efervescentă epocă a revoluției tehnico-științifice. Am în față Dicționarul explicativ al limbii române, ediția 1975, în care se află mii de cuvinte românești, intrate de acum în vocabularul uzual și care își au obârșia în limbile franceză, latină, greacă, engleză etc. Cine mai consideră, de exemplu, termenul „detergent” utilizat de orice gospodină din oraș și sat, un cuvânt neviabil? Cu peste 20 de ani în urmă, se discuta intens în legătură cu termenul de *cibernetică*, numele acelei științe de sinteză, pe atunci abia apărută, care avea să determine orientări extraordinare în foarte multe alte domenii ale științei. Unii autori scriau pe atunci în „Știință și tehnică” despre această disciplină folosind termenul de *kibernetică* din grecescul *kybernao* — a conduce, iar alții de *cibernetică* provenind din franțuzescul *cybernétique*. În cele din urmă, redacția noastră a luat hotărârea să nu mai folosească decât cuvântul *cibernetică*, mult mai plăcut la auz (folosit azi de orice elev, student, specialist).

Am dat aceste câteva exemple (s-ar putea da mii) nu întrucât aș fi pentru utilizarea neologismelor, ci spre a sublinia două aspecte deosebit de importante și anume: 1) *limba română, departe de a fi o capcană, în sensul peiorativ al cuvântului, este o limbă care, paradoxal, pe cât este de veche pe atât este de tinără, viguroasă, modernă, capabilă de înnoirile lingvistice ale secolului nostru. Astăzi, pentru a folosi binecunoscutul exemplu, dacă nu spunem cravatei, obiect atât de uzual, gîtleagău, cum propuneau unii filologi din secolul trecut, aceasta se datorește capacității poporului român de a fi sensibil la nou, creativității lui exprimată pe planul culturii, științei și tehnicii.* 2) *Ca urmare firească a revoluției desfășurate în anii luminați ai socialismului, poporul nostru a ajuns la o înaltă cotă a civilizației. A dispărut pentru totdeauna imaginea muncitorilor și țăranilor aproape analfabeți. Școlile profesionale, liceele de specialitate, numeroasele școli de maiștri și alte forme de pregătire profesională ne-a dat, an de an, promoții muncitorești cu bogate cunoștințe științifice, tehnice și culturale. A nesocoti cultura acestor oameni, capacitatea lor de a înțelege fenomenele lumii contemporane ar fi o greșeală de neiertat. Pentru ei în definitiv, la nivelul corespunzător de înțelegere, trebuie să scriem, aceasta fiind o datorie de onoare a ziaristului de știință și tehnică.*

În încheierea intervenției mele la dezbaterile revistei „Presa noastră” mă voi referi la una dintre strălucitele idei ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, enunțată cu prilejul înființării cu cadrele din cercetarea științifică, întilnire ce a avut loc în toamna anului trecut, la sfîrșitul lunii septembrie. Este vorba de faptul că *revoluția tehnico-științifică din țara noastră, afirmarea pleneră în producție a cuceririlor științifice trebuie privite în strînsă legătură cu oamenii, cu cei ce lucrează pe frontul cercetării științifice, cu specialiștii din producție și cadrele din învățămînt. Revoluția tehnico-științifică — spunea secretarul general al partidului — presupune o adevărată revoluție în gîndire, în mentalitatea oamenilor, în felul de a acționa al lucrătorilor din cercetare și dezvoltare tehnologică. Tre-*

buie să se termine cu modul defectuos care mai există în unele institute ca cercetarea să se facă numai atunci cînd cel care cercetează are inspirație, are dispoziție.

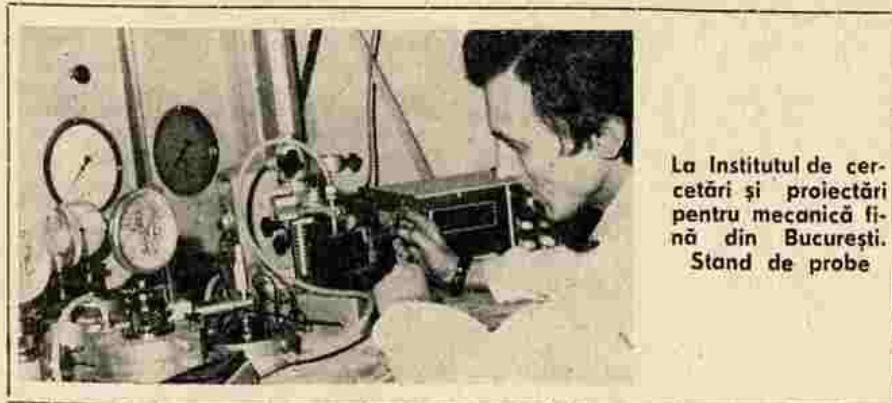
Pentru ziaristii de știință și tehnică, această concepție a tovarășului Nicolae Ceaușescu are o dublă semnificație. Mai întii că ei sînt chemați ca, prin scrisul lor, prin publicistica abordată să contribuie la revoluționarea gîndirii celor care desfășoară muncă de cercetare, a specialiștilor din producție și din învățămînt. Apoi, trebuie să avem în vedere că pentru a face acest lucru la cote de eficiență politică maximă, este necesar ca însuși ziaristul de știință să aibă o gîndire revoluționară, o viziune înaintată asupra fenomenelor din natură și societate, să privească în viitor, în perspectivă.

Nu mai înarmați cu o concepție revoluționară, ziaristii de știință și tehnică pot să ajute organizațiile de partid din institute, pe toți lucrătorii din cercetare și dezvoltare tehnologică în unirea tuturor forțelor din acest sector și orientarea lor spre înfăptuirea obiectivelor actualei cincinal, a Programului partidului. Și aceasta fiindcă în știință și tehnică revoluția înseamnă înscrierea țării noastre în ritmul dezvoltării științei și tehnicii mondiale contemporane, înseamnă afirmarea pleneră a științei în toate domeniile vieții economice și sociale. Este absolut necesar să fim la nivelul a ceea ce se cunoaște pe plan mondial.

Revistele „Știință și tehnică” și „Tehnium” și-au făcut un punct de onoare din reflectarea unor astfel de înalte sarcini. Lună de lună, în paginile acestor publicații apar articole și informații, dezbateri și reportaje, în care se regăsesc problemele tineretului pe linia creației tehnico-științifice, ceva din romanismul muncii de inovare, de promovare a noului în cercetare și proiectare, de creștere a responsabilității tînarului specialist în producție, în procesul de învățămînt, în realizarea actului creativ indiferent unde își desfășoară activitatea. Pe viitor, sarcina noastră este de a contribui la crearea unui curent, a unei mișcări de masă pentru creația tehnico-științifică la care să participe muncitori cu înaltă calificare, maiștri și tehnicieni, specialiști din producție, din activitatea de proiectare tehnologică, din cercetarea științifică. Considerăm că ne vom face datoria numai atunci cînd alături de alți factori vom interveni mai hotărîți pentru a determina, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, o adevărată revoluție în gîndirea tinerilor cercetători și a celor mai vîrstnici, care trebuie să înțeleagă că poartă răspunderea pentru produsele și mașinile concepute pînă la fabricarea lor, pînă la realizarea producției.

IOAN CHITU

redactor șef al revistelor „Știință și tehnică” și „Tehnium”

La Institutul de cercetări și proiectări pentru mecanică fină din București.
Stand de probe

Izvorul tematicii noastre

Cred că o dezbatere despre felul în care sînt prezentate problemele de știință și tehnică în presă, la radio și televiziune — trebuie să pornească de la sarcinile concrete ale fiecărei publicații sau emisiuni în parte, ca și de la modalitățile lor specifice de tratare. Pentru că într-un anumit fel sînt tratate aceste probleme în publicațiile sau în emisiunile de radio și televiziune cu profil tehnico-științific, și în altfel de cotidiene. Este adevărat că orientarea tematică majoră este aceeași, ea izvorînd din documentele de partid. După cum se știe, cotidienele — ca să mă refer numai la sectorul în care lucrez — pun un accent deosebit pe problemele legate de știință ca forță de producție, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane știința fiind chemată să-și sporească simțitor caracterul aplicativ, eficiența economică în producție.

Cincinalul 1976-1980, definit de Congresul al XI-lea al partidului ca cincinal al afirmării revoluției tehnico-științifice în România, pune în fața noastră, a gazetarilor de știință și tehnică, probleme deosebite în legătură cu orientarea tematică și cu modalitățile publicistice de tratare. Pentru prima oară, în acest cincinal, planul de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică este structurat pe obiective ale economiei naționale și corelat, prin termene și executanți, cu planul tehnic și planul de investiții. Aceasta înseamnă o abordare nouă față de anii precedenți a temelor ce vizează activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică. Se înțelege că fiecare publicație răspunde acestor sarcini printr-o tematică, forme și modalități publicistice specifice profilului.

Ca ziaristă pentru probleme de știință și tehnică la ziarul „Știința”, aș dori să mă refer la modul în care au fost oglindite în ultima perioadă în ziar problemele progresului tehnic care au o pondere mai însemnată în tematica noastră. Ca și la celelalte ziare și reviste, concepția noastră tematică pornește de la direcțiile prioritare cuprinse în documentele de partid. Nu ne-am propus să insistăm asupra sarcinilor ce revin cercetării științifice și ingineriei tehnologice în acest cincinal, dar pentru a aduce în discuție unele aspecte ale muncii ziaristului de știință și tehnică nu socotesc lipsit de importanță să amintesc câteva din direcțiile de acțiune ale secțiunii „Progres tehnic” din planul național unic de dezvoltare economico-socială. De pildă, se știe că :

● *din 1000 de mașini, instalații, materiale și bunuri de consum care*

trebuie realizate în acest cincinal, circa 960 vor fi produse pe bază de concepție proprie ;

● *circa 45 la sută din producția industrială trebuie să o reprezinte produsele noi și reproiectate prin valorificarea concepției tehnico-științifice proprii ;*

● *în ample acțiuni de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibili față de prevederile planului cincinal, sînt antrenate masele cele mai largi de muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri ;*

...Și așa mai departe.

Se înțelege că realizarea unor asemenea obiective cuprinse în planul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, plan integrat organic cu obiectivele majore ale economiei, impune participarea întregului nostru potențial de gândire și creație tehnico-științifică din unitățile de cercetare și proiectare în cadrul unei strînse cooperări cu unitățile economice și cu specialiștii din învățămîntul superior.

Este clar că ne revine sarcina de a oglindi acest efort colectiv pentru accelerarea progresului tehnic, de a populariza tot ceea ce este nou și valoros, pentru a contribui la cunoașterea și extinderea unor produse noi, tehnologii, soluții sau metode noi. Dacă pînă acum am pus accent pe popularizarea unor realizări de prestigiu, rod al creativității tehnico-științifice din țara noastră, în continuare ne preocupăm, într-o măsură mai mare decît pînă acum, dezbaterii unor aspecte specifice muncii de concepție, de la elaborarea proiectului pînă la execuția produsului, stimularea gândirii tehnico-științifice originale, a cărei contribuție trebuie să se facă tot mai mult simțită.

În ultimii ani, interesul pentru problemele de știință și tehnică a crescut considerabil. Mă refer nu la curiozitatea pentru faptul neobișnuit, pentru senzațional (zborul spre Lună, o încununare la un moment dat a cuceririlor tehnico-științifice a ținut trează atenția întregii omeniri). Mă gîndesc la specialistul vital interesat să fie informat cu tot ce a apărut nou pentru a putea crea, aplica, generaliza în propriul său domeniu de activitate. Și cred că specialiștii au găsit adesea surse de informații tehnico-științifice în presă, în emisiunile de radio sau televiziune, deoarece, după opinia mea, în general s-a acordat atenție popularizării unor rezultate bune obținute în diverse sectoare de activitate, a unor produse noi cu performanțe calitative și tehnice superioare. Cu toate a-

Activitate de înaltă cercetare științifică în laboratorul de microscopie electronică.

cestea cred că noi, ziaristii de știință și tehnică, mai sîntem încă foarte datori.

Un exemplu : 1976 a fost un an de vîrf în activitatea de invenții și inovații din țara noastră, atît în ce privește numărul invențiilor, cît și calitatea acestora. Am convingerea că puteam face mai mult pentru popularizarea, extinderea și generalizarea unor invenții valoroase (uneori popularizarea invențiilor are un caracter festivist, amintindu-se de ele cu prilejul medalierii sau prezentării în expoziții). Amploarea acțiunii de stimulare a creativității tehnico-științifice din țara noastră creează o rezervă însemnată de soluții inovatoare, de creștere a eficienței economice, soluții care se cer extinse în interesul bunăstării generale. Este necesară și o colaborare mai bună cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, care ar trebui să manifeste mai multă receptivitate față de presă, venind în întîmpinare cu noutăți, pe măsură ce sînt brevete realizări valoroase ale creativității tehnico-științifice proprii.

Și acum, câteva cuvinte despre informația științifică. „Interesul pentru știință depășește pe zi ce trece

cadrul restrins al grupului de specialiști preocupați și implicați direct în anumite probleme de cercetare. Noutățile de ultimă oră de exemplu, din domeniul structurii materiei, descoperirea unei noi particule elementare, o nouă aplicație a laserului, performanțele superioare în tehnica forajului sau alte noutăți trec foarte repede din cadrul publicațiilor de specialitate (unele cu o apariție săptăminală) în circuitul larg al presei, radioului sau televiziunii. În această epocă a exploziei informaționale, există în lumea specialiștilor — și fiecare este un specialist în domeniul său — o nesățioasă foame de informație științifică. Este o realitate a zilelor noastre de care trebuie să ținem seama. Primim scrisori, dar mai ales sintem chemați la telefon de colaboratori sau cititori care ne solicită date suplimentare în legătură cu o știre sau alta apărută la rubricile de informații din țară și de peste hotare. Uneori ni se reproșează, pe bună dreptate, că am publicat ca noutăți din alte țări probleme studiate și rezolvate, cu mult înainte, la noi în țară. Găsirea unei modalități de editare a unui buletin cu o bogată informație tehnico-științifică din țară — așa cum există un buletin Agerpres pentru informațiile tehnico-științifice din străinătate — ar fi deosebit de utilă pentru activitatea tuturor publicațiilor, radioului și televiziunii. Informația tehnico-științifică ar fi astfel mai amplă, contribuind totodată la creșterea prestigiului oamenilor noștri de știință în țară și peste hotare. Dar, dincolo de o justificată dorință de informare și cunoaștere, caracteristică omului modern, se află adevărul de necontestat că știința devine pe zi ce trece o tot mai puternică forță de producție, că progresul industriei, al economiei în general, nu poate fi conceput fără aportul substanțial al activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică. Asemenea probleme, de altfel, vizind aportul științei și tehnologiei la dezvoltarea economiei naționale, ocupă o pondere însemnată în tematica ziarului „Scinteia”.

Problema este cum facem acest lucru, prin ce modalități publicistice? De obicei cînd se aduce în discuție o atare problemă se emit multe păreri despre oportunitatea unui gen publicistic sau altul. Mie una însă mi se pare că esențial, în cazul de față, este nu atât genul publicistic, toate fiind în ultimă instanță la fel de adecvate, la fel de bune — cît materialul faptic, dacă acesta reușește să convingă, să atragă, să incite la maximum de interes și acțiune. *Un argument în acest sens sînt paginile noastre speciale cu fotografii de produse noi („Din expoziții direct în producție”), care s-au bucurat de mult interes din partea specialiștilor, a colectivelor din întreprinderi și instituții. Ca reușite mai deosebite, din ultima perioadă, ale ziarului „Scinteia” aș mai aminti rubricile sau suitele de articole pe diverse te-*

me care oferă posibilități certe de aprofundare a unei probleme aflată la un moment dat în centrul politicii partidului, al interesului publicului larg din țara noastră. O astfel de rubrică a abordat, de pildă, modul în care răspund diversele ramuri ale economiei naționale cerințelor actualului cincinal, exigenței privind eficiența economică, progresul tehnic, calitatea produselor etc. Prin participarea unor colaboratori competenți, suita de articole inserate la această rubrică a fost organizată ca un adevărat schimb de experiență între diferitele ramuri industriale, evidențiind unele mijloace proprii de accelerare a pro-

gresului tehnico-economic în actualul cincinal.

În aceste rînduri nu mi-am propus, desigur, o analiză, o prezentare exhaustivă a problemelor de știință și tehnică apărute în ziarul „Scinteia”. Ele conțin doar câteva din gândurile și preocupările noastre în acest domeniu, împărtășite cu dorința de a găsi, împreună cu colegii de bransă, noi și noi modalități publicistice, de antrenare și stimulare a întregii capacități de creativitate tehnico-științifică originală, în procesul de accelerare a progresului tehnico-economic al țării, de creștere a bunăstării generale.

ELENA MANTU
„Scinteia”

Contribuția emisiunilor de radio la formarea gândirii științifice, la informarea maselor

Se spune atât de des că trăim într-o epocă a științei, încît pare de prisos să se mai insiste asupra contribuției radioului la formarea unei mentalități corespunzătoare și la informarea maselor largi despre cele mai importante sau mai interesante rezultate ale cercetărilor științifice. Ascultătorii noștri sînt doritori de materiale instructive și, mai ales, de știri care să le indice noi adevăruri, noi biruinți ale minții, mărturie a puterii omului de a cunoaște și de a stăpîni natura.

Ridicarea nivelului general de cunoaștere al maselor, lărgirea orizontului de cunoștințe științifice al întregului popor este o componentă esențială a perfecționării omului, a formării sale în spirit materialist, o condiție esențială a progresului tehnic, economic și social, al civilizației, întrucît înseși pregătirea profesională, folosirea adecvată a mijloacelor perfecționate de producție, formarea și dezvoltarea concepției științifice despre lume și viață impun înțelegerea și însușirea științei și tehnicii actuale.

Se înțelege că a face popularizarea științei nu este un lucru ușor, dacă ținem seama de faptul că accesibilitatea trebuie imbinată cu rigurozitatea științifică și că autorii trebuie să realizeze o „traducere” a unei noțiuni de specialitate în cuvinte pe înțelesul tuturor. Acesta nu în sensul simplismului și al deformării adevărului științific.

În puține cuvinte vom încerca să ridicăm câteva probleme de principiu privind conținutul și mesajul emisiu-

nilor de știință: producții radiofonice pe care le dorim a fi tot atitea mijloace de luptă împotriva ignoranței, a obscurantismului, a comodității spiritului, a fatalismului, a „somniai rațiunii”. De la bun început plecăm de la premisa că radioul trebuie să ofere ascultătorilor nu numai ceea ce răspunde dorințelor lor imediate, ci și ceea ce ar trebui să-i intereseze avînd însemnătate obiectivă. Desigur, se pot găsi diverse metode de lucru pentru ca ceea ce prezintă interes din punct de vedere obiectiv să fie reținut la fel și din punct de vedere subiectiv. Alături de difuzarea cunoștințelor științifice din diferite domenii ale cercetării naturii — și care completează și actualizează elementele de instrucție primite în cursul anilor de studii (la școala medie, la liceu sau la universitate) — o deosebită însemnătate o au acele date și idei care permit ascultătorului să-și facă o concepție adecvată despre lume și viață, dar și despre știință, fapt ce contribuie la consolidarea și la „subtilizarea” unei gândiri în spirit științific.

Care sînt scopurile științei, care sînt particularitățile caracteristice ale cunoașterii științifice, care este semnificația socială a științei — iată întrebări la care trebuie să răspundem. Puterea practică a științei, care poate face și bine și rău, nu este singura rădăcină a unei atitudini ambivalente față de știință, în care se amestecă (sau alternează) simpatia și antipatia, respectul și desconsiderarea.

Și de aici, o nouă problemă cu care

nu de puține ori sîntem confrunțați în emisiunile noastre. Mai ales atunci cînd încercăm să explicăm unele probleme sau fenomene cu care știința luptă să le explice total. Iată un exemplu: oamenii cer științei ceea ce nu poate da, sau, mai precis, încă nu poate da. Astăzi, există oameni dezamăgiți de faptul că omenirea a ajuns în Lună, dar n-a vindecat cancerul; știința este acuzată de o lipsă care se datorește, sigur, în primul rînd, complexității mult mai mari a fenomenelor biologice, în raport cu cele a căror cunoaștere și stăpînire a fost necesară pentru aselenizare.

Pe scurt, ni se pare că unul dintre rosturile majore ale emisiunilor de radio este să contribuie nu numai la cunoașterea științifică a lumii, ci la cunoașterea științei însăși. Deci, emisiunile științifice trebuie să contribuie nu numai la eliberarea omului de prejudecăți și superstiții, ci și la combaterea prejudecăților și superstițiilor privitoare la știința însăși.

Ca atare, o pondere însemnată acordată temelor de știință (scien-tologie), ca și celor de istorie, teorie și metodologie a științelor.

În momentul de față emisiunile de știință de la radio — producții diferențiate profilate în funcție de nivelul și interesul celor cărora le sînt adresate — sînt expresia unei dezvoltări firești a culturii noastre, care promovează toate formele de activitate spirituală. Comparația cu trecutul este, în această privință, revelatoare și, hotărît, în favoarea prezentului.

O altă direcție de necesitate care a stat în obiectivul emisiunilor noastre, poate chiar mai mare decît poate fi estimată teoretic, au constituit-o domeniile care explică locul și importanța științei în viața societății omenesti, alcătuirea materială a lumii, viața în lumina științei, a celor mai recente descoperiri.

Acordăm, de asemenea, o mare atenție prezentării problemelor generale ale științei, cum ar fi problema relațiilor dintre știință și artă, dintre știință și etică, dintre știință și tehnică, problema consecințelor progresului științei și civilizației asupra psihicului și fizicului uman.

Ne străduim să prezentăm ascultătorilor profilul și harta științei de azi, profilul deosebit de cel al științei de ieri și de mîine; apropierea sînt caracteristice pentru momentul istoric actual și chiar surprinzătoare.

Aș vrea să mai subliniez că difuzarea științei incumbă mari responsabilități. De pildă, nu ne este indiferent dacă o emisiune de radio alimentează spiritul dogmatic, dacă popularizarea științei este o vulgarizare, dacă discuția critică degenează într-o polemică plină de patimă și lipsită de finețe.

Anchetele, dezbaterile, confrun-tările de opinii sînt o cale excelentă de a face pe ascultător să se apropie de spiritul autentic al științei, care este un spirit problematic și critic.

Sigur, există o anumită greutate de a transmite și realiza încărcătura

emoțională a faptului științific. Dar, de fapt, tocmai acesta este rolul nostru, rolul realizatorului de emisiuni științifice, de „traducător” — în termenii accesibili opiniei publice — al rezultatelor științifice pe care le selectează dintr-o masă de realizări. La urma urmei, este o chestiune de optică, de viziune, să descoperi în procesul ciocnirii de idei, în înlocuirea unora prin altele, lucruri tot atît de fenomenale și spectaculoase ca într-o manifestare artistică sau într-o competiție sportivă. Lucrul acesta este, desigur, greu de realizat. Pentru necunosători — nerealizabil, pentru popularizatorul de știință și tehnică — greu de realizat, dar realizabil.

Desigur, aceasta implică calități multiple, începînd cu talentul, cu însuși modul de a înțelege publicul, căruia sîntem chemați să ne adresăm.

În încheiere, pe scurt, câteva considerații mai mult tehnico-redacționale vizînd „Știința la radio”.

Emisiunile pe teme de știință și tehnică sînt grupate sub genericul „ȘTIINȚA ȘI TEHNICA LA ZI” și sînt difuzate de luni pînă sîmbătă inclusiv. Iată și câteva titluri: „Orizont științific”, „Magazin tehnico-științific”, „Istoria științei și tehnicii românești” din cadrul „Universității radio”, „Curier tehnico-științific” și

„Filozofia și știința”.

N-am dori să încheiem aceste considerații vizînd „Știința la Radio București”, sigur incomplete, fără să amintim și câteva cicluri de emisiuni permanente care încearcă să fie „în pas” cu marile probleme ale științei contemporane. În acest sens cităm rubricile: „Tehnosferă-civilizație-secol XX”; „Om-mediul-viață”; „Mesageri din micro și macrounivers”; „Știință, tehnică — progres, civilizație”; „Inteligențele creatoare ale epocii”. Am citat doar câteva titluri și poate nu pe cele mai semnificative sugerate de universul științific al lumii contemporane. Oricum, acest vast domeniu atît de fertil generează permanent realizatorilor emisiunilor de știință tot atîtea teme pe cît de întinsă și diversificată este știința. Lor le rămîne să culegă aceste roade ca apoi cu pricepere și hărnicie să le răspîndească mai departe. Informația științifică — în general mesajul științific — ocupă astăzi în rîndul preferințelor ascultătorilor poziții dintre cele mai prioritare; și interesul crește. Nu este doar o pledoarie pro domo fără acoperire...

CEZAR ANDRONIC

realizator și coordonator al emisiunilor de știință și tehnică la Radio

Mai intuitiv, mai interesant, mai profund

Despre „ce” scriem, „cum scriem...”

Tentația „teoretizărilor” introductive îmi cenzurează prompt (aproape automat) intenția abordării directe. (Cum? Nici un cuvînt măcar despre fascinantă „explozie informațională”, despre „lavina” descoperirilor care... despre științele noi... etc.)

Dar discutăm, îmi spun, între profesioniști: repercusiunile noninformării sau ale subinformării, raportul formativ-informativ și caracterul stimulativ sau, dimpotrivă, inhibitor al unui articol științific, în funcție directă de accesibilitate... le-am mai întors, mi se pare, pe toate fețele, de încă zece ori! Se mai îndoiește cineva că societatea contemporană e angajată într-o profundă revoluție tehnico-științifică? Nu asistăm, zi de zi — aș zice și nemijlocit — la transformarea științei dintr-un sistem static de cunoștințe într-o puternică forță de producție? Și atunci?

Recitesc ce-am scris și mă întreb — în afara dezbaterii pe care ne-am propus-o — dacă nu cumva toate aceste colocvii (și solilocvii) profesionale suferă de orgolioasa ispită de a demonstra ce știm și mai puțin de dorința, absolut salutară, de a mărturisi — cu pagina scrisă, pe masă — ceea ce încă, din păcate, nu știm...

Ce scriem, cum scriem...

Cîndva, cu ani în urmă, propusesem un test: zece ziaristi sau o sută — dar mai întii fiecare în parte, în forul său intim — ar fi trebuit să răspundă citorva întrebări:

— Ce te determină să scrii despre...? De ce tocmai acum? Ce vrei să demonstrezi (să comunici) și cui?

— În ce măsură ești pregătit să o faci...? Crezi că ai descifrat semnele reale și ultime ale informației, raportînd-o la..., interpretînd-o critic?

— Cum și cînd ai obținut materialul informativ? În ce măsură consideri sursa — temeinică, calificată, bine intenționată?

— Argumentația ți se pare suficient de convingătoare?

Și alte întrebări, se înțelege...

Testul n-a avut loc. Sau a avut, uneori (în forul nostru intim). Dar rezultatele lui?...

Ce scriem, cum scriem...

Descoperirile științei moderne confirmă, tot mai mult, adevărul despre materialitatea lumii... despre dialectica oricărei dezvoltări... despre mecanismul secret al legilor care guvernează schimbările...

Dar nu confirmă și nemijlocit, de la sine înțeles, și nu în afara unei pregătiri inițiale.

Unii vorbesc chiar despre necesitatea unui limbaj adecvat.

Alții condiționează reușita de premisa unei vocații reale.

În toate cazurile, însă, se are în vedere același obiectiv: tot ceea ce matematic și fizic (genetic și chimic etc.) este absolut evident, să devină — și pentru cititor — intuitiv, ușor de înțeles, sesizabil direct...

Esti pregătit, deci, să descifrezi sensurile evenimentului, descoperirii, fenomenului? Te simți în stare să argumentezi convingător, fără să incifrezi spectacolul științific, real, în termeni dificili și uimiri gratuite? Și ești suficient de ziarist pentru a capta interesul cititorului și a crea un curent de opinie și un climat receptiv față de problematica dată?

Pentru că totul începe și se termină — de ce să ne ascundem după deget — de la același (fie el și retoric) „a fi sau a nu fi ziarist...”

Ce scriem, cum scriem...

Aici consideram util să includ un subcapitol, absolut esențial, despre cultura științifică a ziaristului... Pe urmă m-am gândit să-l înlocuiesc cu un paragraf despre sursele de informare... Sau cel puțin cu o frază despre accesul ziaristului tehnico-științific la diversele reviste de specialitate...

Sesizez, însă, pe fețele confrăților mei un suris... Trec mai departe, deci... Am renunțat și la frază și la simpla propozițiune, mă mulțumesc cu un cuvânt.

Totuși...

Ce scriem, cum scriem...

Nu știu ce agenție transmite o știre, aproximativ 6 rinduri, despre senzaționala descoperire a unei piramide, în zona Bermudeilor, în oceanul Atlantic, la circa 900 m adâncime.

Știrea se publică și, evident, cine nu o citește, cine n-o comentează? Plasarea piramidei la 900 m adâncime sugerează cititorului că în urmă cu câteva milenii ar fi avut loc aici scufundarea unei anumite platforme continentale...

Fantastic!

Iar faptul că piramida se află pe aceeași latitudine cu piramida lui Keops ne sugerează deopotrivă că acele civilizații avansate care, la timpul respectiv... etc. etc.

Și mai fantastic!

Ce se uită însă, din nebagare de seamă și lupteală de mină? Că știrea respectivă nu poartă pentru moment decât girul unui scriitor, autor renumit de ficțiuni... Că nu s-au întreprins nici un fel de măsurători... Că știrea ar putea fi dezmințită, peste o lună sau două, dezmințire care va trece neobservată... Și că știrea aceasta a „bruiat”, pur și simplu, sau s-a substituit altora, esențiale, reale...

Ce scriem, cum scriem...

Sigur, e înfinit mai greu să prezinti cititorului, convingător și, mai ales, intuitiv, o temă (aprioric aridă) despre descoperirea unor noi particule elementare, o știre despre con-

troversatul „charme” (a cărui explicație ar necesita ea însăși un serial); să demonstrezi semnificația sintetizării primei gene artificiale sau să dezvălui mecanismul (e nevoie de un curs) al mișcării galaxiilor... Pe când misteriosul Yeti, piramida din Bermude și toate celelalte...

Ce scriem, cum scriem...

„Magazin”-ul, de pildă are un tiraj de aproape 400 000 de exemplare și ajunge, direct sau indirect, în mii-nile a circa un milion de cititori. Vrem să ne facem înțeleși — nu doar citiți — chiar și atunci când abordăm, hai să zic, explicarea codului genetic. Dar de la intenție la realizare...

Sigur că, pentru specialist, actul de popularizare pe care-l inițiem ar putea să apară pe alocuri naiv și simplificator; în timp ce pentru cititorul cu un nivel mediu, exact același articol va prezenta în continuare serioase dificultăți.

Să precizăm de fiecare dată că nu sîntem o publicație de genetică pentru geneticieni și nici de electronică pentru electroniști, ci o simplă revistă — deloc simplă — de educație științifică? Și, implicit — invers — de genetică pentru electroniști, și de electronică pentru geneticieni?

Ce scriem, cum scriem...

Problema limbajului și — dincolo de limbaj — problema accesibilității rămîne încă deschisă. Fiecare articol, inevitabil, continuă — și contează — pe informația prezentată în nu știu câte alte articole anterioare. Pentru cine nu le-a citit, sigur, apar dificultăți... Dar nici să reluăm de fiecare dată și cu fiecare articol „a-b-c”-ul respectivei discipline nu este practic posibil... Iar dacă explicăm cititorului un „termen” mai di-

ficil în numărul 1015, nu-l vom explica încă o dată în numărul 1016. Iar cît privește limbajul în sine, fi-rește, el nu va fi niciodată cel pur de specialitate... Chiar și cu riscul de a fi criticați. Sau nu, cu avantajul...

Ce scriem, cum scriem...

a) Perfecționări și înnoiri de esență (deseori de structură) afectează neîntrerupt toate sectoarele economiei.

b) Factorul conștient — reevaluarea absolut necesară — devine hotărîtor...

Tragem linie și adunăm. Sau integrăm, ar fi înfinit mai exact.

Trăim într-o epocă de excepțional progres științific. O epocă de amplificare continuă și tot mai profundă a cunoașterii.

Dar articolul nostru de azi e mai interesant, mai bogat, mai convingător decît articolul de ieri? Am învins cenușul? Dar ermetismul? Iar pagina scrisă, transcrisă — și rescrisă de încă zece ori — a devenit o pledoarie în sine, convingătoare, emoționantă pentru neîntreruptul demers al rațiunii; pentru pasionantul efort de a ști, de a înțelege, de a cunoaște?

Pentru că cititorul nostru e îndreptățit să pretindă mai mult... atît timp cît și noi intuim că se poate — și, într-adevăr, se poate — scrie mai bine (mai intuitiv), mai interesant, mai profund.

Ar mai rămîne să discutăm „ce scriem” și „cum scriem”... Sau, mai exact, să ne întîlnim mai frecvent în colocvii profesionale pentru a discuta tot ceea ce — în scris — discutăm prea rar, prea „expediat” și — cert! — înfinit prea puțin!

DOREL DORIAN
Magazin

Se verifică primul vitezograf de concepție și fabricație românească

Noul — o stare de conflict

Nu demult presa străină consemna ideea unui inginer francez, care propunea realizarea unor centrale eoliene capabile să producă energie electrică prin acțiunea unor cicloane provocate. Calculele și geometria construcției erau lucruri cunoscute; inginerul respectiv nu aducea nimic nou în afara unei aplicații, poate nu cea mai reușită, a unor principii cunoscute. S-a făcut foarte multă publicitate pe seama acestei idei. Atât de multă, încât centrala electrică eoliană de acest tip a ajuns să fie asociată la un moment dat numelui inginerului despre care vorbeam. Chiar în perioada în care presa românească prelua aceste date și informații, un inventator român prezenta o serie de soluții concrete, nu idei vagi, de realizare a unei game de centrale eoliene, cu ciclon provocat, soluții care depășeau cu mult nivelul la care se oprise primul. Mai mult, soluțiile erau constituite în dosare de invenții, ceea ce presupunea o anterioritate a ideii de cel puțin câțiva ani. Nu știm dacă inginerul francez și-a concretizat ideea într-un dosar de invenții, fapt este că el a rămas, în conștiința publică, autorul ideii. Pornind de aici, orice soluție concretă, apărută după, urma să plătească un soi de tribut intelectual primului autor.

Am folosit acest exemplu pentru a sublinia datoria noastră, a ziariștilor de știință și tehnică, de a sesiza

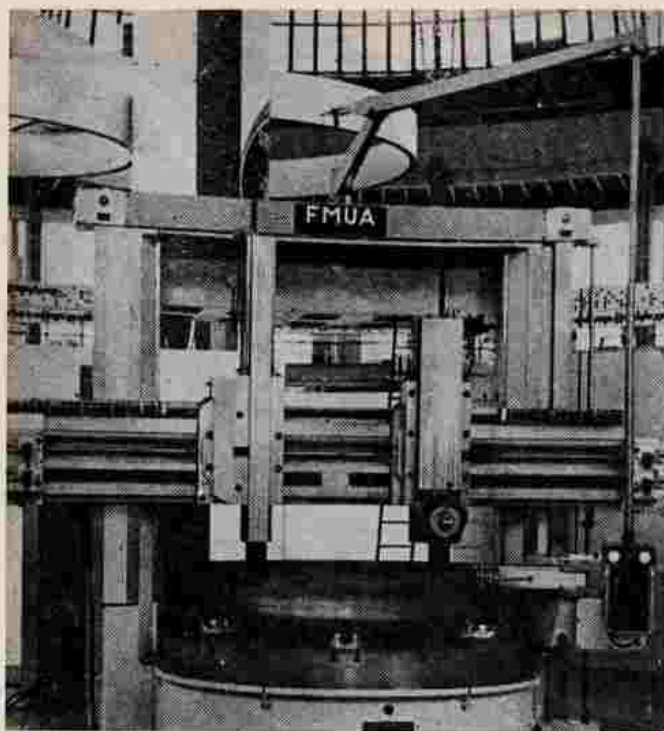
cu operativitate noul în domeniul de care ne ocupăm și de a-l face cunoscut cât mai repede posibil.

Să nu uităm că prioritatea zborului cu mijloace de bord, realizat de Traian Vuia, ar fi fost imposibil de stabilit dacă un ziarist n-ar fi consemnat în publicațiile vremii acest fapt epocal în istoria zborurilor. A populariza, a face larg cunoscute ideile originale care germinează și se nasc la noi este, așadar, o datorie patriotică și un act civic și profesional definitoriu.

Se spune că din o mie de oameni direct întrebați, toți sau majoritatea covârșitoare pot fi partizani declarați ai noului; dintre aceștia însă doar o parte au acea capacitate de a-l recunoaște și adopta și numai câțiva, relativ puțini, îl practică. Dacă e adevărat — și sintem inclinați să credem că da — se pune întrebarea: de ce? Dacă e adevărat că noul schimbă sau înlocuiește o tehnologie, un principiu, o obișnuință, o modalitate organizatorică depășită este de presupus că el se va instala, de la început, într-o zonă conflictuală. Este ușor să spui „doresc noul”. Este dificil să afirmi „acesta este noul”. Dar cel mai greu este să-l pui în practică. De aici, deosebiriile despre care vorbeam. Noul este o stare de conflict. Societatea noastră, prin excelență novatoare, ea însăși novatoare pe planul experienței sociale, promovează, firesc, noul

în toate sectoarele de activitate. Cu cât mai multe elemente de schimbare, cu atât mai multe conflicte pe care activitatea concretă le propune spre rezolvare societății. Primul și cel mai important nu este acordul sau dezacordul principal, ci recunoașterea sau nerecunoașterea a ceea ce este nou și folositor. O problemă de instruire, de educație, de formație. Este firesc să manifestăm anumite rezerve față de o nouitate neconformă cu obișnuințele și cunoștințele noastre. Chiar dacă în principiu sintem de acord cu noul. Pentru a spune da, trebuie să înțelegem... Și, din nou, rolul presei devine evident. Când apare o idee nouă se pune problema dacă societatea își asumă sau nu efortul de a o practica. Dar dacă supui aprobării publice o idee bună, înainte de a o face înțeleasă, există riscul de a fi respinsă. Acest lucru e grav nu pentru ideea în sine, pentru soluția în cauză, ci pentru principiul promovării noului în genere. Aici cred că presa noastră are o sarcină de mare importanță.

Ar mai fi un lucru demn de atenția noastră, specific profesiei noastre: apelul public la căutare. În urmă cu câțiva ani ziarul nostru a publicat un serial sub titlul generic „Războiul cenușii”. Cu acest prilej invităm specialiștii și nespecialiștii să caute soluții de valorificare a cenușilor de termocentrală. La distanță de o lună de zile am avut de consemnat câteva idei determinate expres de acest apel, dintre care una a căpătat brevet de invenție. Din circa trei sute de idei noi pe care le-am pus în dezbatere într-un interval de timp de doi ani și jumătate în cadrul unei rubrici „Bursa ideilor”, aproape un sfert se află aplicate sau în curs de aplicare. Un pro-

Strung Carusel, freză universală — realizări ale industriei noastre moderne

cent destul de ridicat, dacă ne gândim că în domeniul cercetării există un cuvânt de ordine pe care l-am rezuma astfel: dacă din 10 idei cercetate una fructifică, câștigul reieșit acoperă cu prisosință efortul material și uman pentru toate celelalte nouă.

În sfârșit, deși ar mai fi atâtea lucruri de discutat încă, sînt pentru acele formule gazetărești care nu se limitează să consemneze numai fapte științifice și tehnice meritorii, ci preiau noul încă din momentul în care conflictele lui nu au fost rezolvate,

firește, cu toată grija pentru păstrarea unei poziții prudente în relevarea amănunțelor tehnice. Dezbateră publică, așadar, a ideilor innoitoare, a greutăților pe care le întîmpină, a succeselor pe care le înregistrează. Apetitul pentru nou la scară națională este o nevoie legată expres de viitorul țării, de progresul ei, de prestigiul nostru, al poporului român.

ANTON UNCU
„România liberă”

Și despre știință se poate scrie pe înțelesul tuturor

Revistele editate de Redacția publicațiilor pentru străinătate fac cunoscute unui larg public de peste hotare politica internă și externă a partidului și statului nostru, istoria și tradițiile milenare ale poporului român, realizările lui în toate domeniile edificării socialismului, contribuția ce o aduce la tezaurul culturii și civilizației mondiale, felul cum trăiesc și gîndesc oamenii muncii din patria noastră. Firește, în acest context științei i se acordă un spațiu corespunzător, ca uneia dintre cele mai remarcabile manifestări ale spiritului creator al națiunii noastre.

Aria problematicii științifice abordate de revistele românești pentru străinătate este foarte largă și variată, căutînd să ofere cititorilor lor o imagine cât mai amplă și mai bogată în informații concrete privind politica P.C.R. în domeniul științei, rolul conferit cercetării în realizarea obiectivelor cincinalului revoluției științifico-tehnice, realizările de prestigiu ale unor colective de cercetători sau ale unor personalități, contribuția oamenilor de știință români la dezvoltarea științei universale, raporturile de cooperare și colaborare dintre institutele noastre și cele ale altor țări. Astfel, revistele „România” și „Orizonturi românești” (în limba rusă), „România — azi” (în limbile engleză, franceză, germană și spaniolă), „România” (în limba chineză) au făcut cunoscute pe multe meridiane ale lumii realizări de prestigiu ale cercetării românești, cum ar fi cele din domeniul creării de utilaj petrolier sau din cel al fizicii nucleare, obținerea unor noi soiuri și hibridi de plante agricole, sudura cu plasmă, crearea unor noi medicamente (cum ar fi Gerovital, E.T.O. sau Covalitin), opera lui Henri Coandă și utilizarea acestei imense moșteniri științifice în zilele noastre etc.

Desigur, în ansamblu, orientările rubricilor de știință și tehnică din amintitele reviste pentru străinătate sînt aceleași cu ale rubricilor similare din publicațiile noastre ce se adresează publicului românesc, diferențierile apărînd mai ales în tratarea concretă a unei teme sau alta. Diferențierile — ca manieră de a serie, de a aborda un subiect — sînt impuse, se înțelege, de faptul că aceste reviste se adresează cititorilor din diferite țări care cunosc mai puțin — sau chiar deloc — realitățile noastre. De aici și necesitatea de a fi adesea foarte clari, de a explica unele lucruri, unele detalii ce nu se cer elucidate unui cititor din țara noastră, care le cunoaște pentru că le trăiește zi de zi. Este o cerință ce se impune totuși articolelor publicate în revistele pentru străinătate, la care trebuie adăugată străduința de a face acest lucru la un nivel publicistic competitiv (ca să folosim un termen cu multă circulație astăzi), întrucît aceste reviste concurează, în țările unde sînt difuzate, cu multe alte publicații. Reușita propagandei noastre în străinătate prin intermediul acestor reviste este, așadar, condiționată — poate mai mult ca în alte sectoare ale gazetăriei — nu numai de conținutul de idei, de informația oferită, ci, într-o foarte mare măsură, de modul cum reușim să captăm, prin diferite mijloace publicistice (ce includ textul și fotografia) atenția, interesul cititorilor de peste hotare.

Este de la sine înțeles că în zilele noastre, cînd impactul revoluției științifico-tehnice are un răsădit atît de mare nu numai în lumea specialiștilor, ci și în rîndurile tuturor categoriilor de cititori, rubricile de știință ale revistelor noastre pentru străinătate au de făcut față unor sarcini deosebite. Sarcini cu atît mai sporite, cu cît aceste publicații ajung la categorii largi de cititori din rîn-

dul cărora nu lipsesc nici oamenii de știință, nici gospodinele, nici muncitorii, nici elevii. Ținînd seama de acest specific, revistele amintite nu își propun să se ocupe și de ceea ce numim cu un termen generic, popularizarea științei — așa cum o fac (sau ar trebui să o facă, după opinia mea, într-o măsură mai mare) ziarele și revistele cu adresă internă — ci se „rezumă” la a informa referitor la realizările românești dintr-un domeniu sau altul al cercetării. Tocmai aici apar o serie de dificultăți, întrucît vorbind, să zicem, despre o cercetare concretă din domeniul chimiei sau medicinei, fizicii atomice sau construcțiilor nu poți fi clar, nu poți face ca cele scrise să ajungă la publicul larg fără să explici unele noțiuni, chiar unele fenomene, legi, principii, pe care se bazează respectiva cercetare. În același timp, această deschidere spre un cititor neavizat nu trebuie să depășească anumite limite, să nu coboare la nivelul „vulgarizării” (în sensul peiorativ al noțiunii), mai ales că — așa cum arătam — adesea aceste articole sînt citite și de specialiști. O dovadă, în acest sens, este faptul că nu arareori primim la redacție scrisori de la cercetători din diferite țări care, citind în revistele noastre despre o realizare sau alta a unor oameni de știință români ne solicită să-i punem în legătură cu aceștia pentru a obține informații suplimentare sau chiar pentru a le propune o colaborare în respectivelor domenii. Asemenea scrisori, la care se adaugă uneori telefoanele primite de la cercetătorii despre care am scris și care ne anunță că în urma articolului publicat li s-au adresat colegi din străinătate, precum și ecurile ce ne sosesc (sub forma unor scrisori ce conțin aprecieri sau exprimă dorința de a afla mai mult despre realizarea științifică la care ne-am referit) constituie pentru noi răsplată cea mai generoasă a muncii depuse pentru a face cunoscut peste hotare rolul gîndirii creatoare românești. Tot așa putem considera ca un lucru pozitiv și faptul că unele prestigioase reviste de profil de peste hotare (de pildă, revista sovietică „Nauka i jizni”, dar și altele) preiau din publicațiile noastre pentru străinătate o serie de articole și informații pe care le publică fie ca atare, fie într-o formă prescurtată.

Desigur, cu toate succesele înregistrate, activitatea ce o desfășurăm nu este de natură să ne mulțumească pe deplin. Acest sentiment de insatisfacție se datorează faptului că — în pofida unor eforturi și reușite — mai publicăm articole, reportaje, interviuri ce nu aduc în prim-plan realizări dintre cele mai prestigioase ale cercetării noastre; că ilustrarea articolelor de știință este uneori destul de inexpresivă, textele fiind însoțite de fotografii neinteresante și — deci — neatractive din nici un punct de vedere. Dintre neajunsurile pe care încă le mai înregistrăm, nu cel mai puțin important este faptul că în revistele noastre pentru stră-

inătate mai apar texte încărcate de termeni tehnici greu de „digerat” și — mai ales — greu de priceput, în afara unui cerc restrâns de specialiști.

Aș vrea să mă opresc ceva mai mult asupra acestei din urmă probleme — întrucât ea nu este numai a revistelor pentru străinătate — modul cum scriem despre știință, astfel încât articolele noastre să fie pe înțelesul oricărui cititor, punându-se cu acuitate în orice redacție, în munca fiecărui ziarist ce se ocupă de știință și tehnică.

Cu toate că nivelul de cultură al poporului nostru a crescut imens în anii socialismului, cu toate că mai ales generațiile mai tinere au trecut sau trec prin cel puțin 8-10 clase ale școlii, timp în care iau cunoștință și de o seamă de noțiuni științifice, rolul presei în popularizarea științei rămâne deosebit de mare. Măcar pentru aceea că domeniile cunoașterii despre care se predă în școală se îmbogățesc rapid cu noi și noi date, adesea fundamentale. Apoi, cred, eu, presa are menirea de a deschide interesul (mai ales tinerilor), pentru știință și tehnică, ceea ce poate înfrui alegerea profesiei și, în orice caz, îmbogățirea culturii generale. „Fără a cunoaște fizica, chimia, biologia, matematica — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se poate forma un filozof bun, așa cum fără asemenea cunoștințe nu putem avea nici literați buni”. La vremea lui, Albert Einstein, atrăgând atenția cât de necesar este să se ofere publicului posibilitatea de a înțelege eforturile și rezultatele cercetării științifice, arăta că „nu este suficient ca fiecare rezultat să fie extras, elaborat și explicat de câțiva specialiști în materie. A limita esența cunoașterii la un grup mic, înseamnă a îndăbuși spiritul filozofic al poporului și a-l conduce la sărăcie intelectuală”.

Presei îi revine în primul rând nobila misiune de a așterne o punte între savant și publicul larg, punte pe care să se circule în ambele sensuri. În ce constă această punte? Fi- rește, în popularizarea științei, care este „arta de a explica” și, totodată, „arta de a-l cuceri pe cititor”. Cum se poate face acest lucru? Ca în orice alt domeniu al scrisului, soluții gata pregătite și universale valabile nu pot exista. Din lecturile făcute, din propriile noastre reușite și — mai ales — nereușite putem trage însă câteva învățăminte. Și anume (lucru ce nu mai trebuie demonstrat) că prima modalitate de a trezi interesul cititorului este de a evita cu orice preț limbajul tehnicist, foarte de specialitate, înțeles doar într-un cerc restrâns de specialiști. Bineînțele, evitarea termenilor științifici nu trebuie să ducă (așa cum, din păcate, uneori, se mai întâmplă) la trădarea adevărului științific și nici la poluarea materialelor respective cu tot felul de elemente ce (în de literatura ieftină. Utilizarea judicioasă a termenilor științifici și tehnici, explicarea lor îl ajută pe cititorul neavizat să-și formeze o cultură științifică și

Camera de comandă a reactorului de la Institutul de Fizică Atomică

un limbaj adecvat. Apoi să nu uităm că popularizarea se face nu numai pentru elevii de liceu, ci — uneori — și pentru uzul chiar al unor... oameni de știință. În fond, un fizician are cunoștințe de botanică sau medicină la nivelul oricărui om care a trecut prin liceu, în orice caz nu la cel al unui botanist sau medic: la fel, e greu să spui că un chimist, doar pentru că a făcut studii superioare de specialitate, știe mai mult despre viața subacvatică decât oricare om ce urmărește la televizor serialul lui Cousteau... Făcând o operă largă și accesibilă de propagandă a științei, presa poate contribui și la îmbogățirea informației unor cercetători dintr-un domeniu cu date referitoare la un alt domeniu, facilitând astfel contactul dintre feluritele ramuri ale științei și tehnicii.

Publicistica noastră științifică a făcut, în ultimii ani, pași înainte, realizând lucruri interesante. Din rândul gazetarelor specializați în acest domeniu s-au ridicat popularizatori valoroși. Apariția unei reviste ca „Magazin”, activitatea de mulți ani a unei publicații ca „Știință și tehnică”, paginile speciale ce apar cu regularitate în „Contemporanul”, emisiunile de profil ale posturilor noastre de radio și televiziune contribuie mult la difuzarea cunoștințelor științifice în masele largi, la informarea publicului referitor la realizările cercetării din țară și de peste hotare, la cuceririle științei în general. Totuși, după opinia mea, mai sînt multe de făcut nu numai în privința „slefuirii” stilului și a limbajului folosit în acest gen de texte și emisiuni, ci și în ce privește abordarea unei problematice mai ample. De pildă, nu putem decât regreta că unele ziare au renunțat de la o vreme la rubricile lor de știință. De asemenea, presa noastră nu s-a ocupat de analiza sistematică a conținutului, modului de tratare și a accesibi-

bilității manualelor școlare de fizică, chimie, matematică, biologie, geologie etc. Or, aceste manuale sînt uneori redactate sub orice critică, de neînțeles pentru elevi care — prin intermediul lor — fac primii pași spre apropierea de știință. Felul cum sînt însă redatate aceste cunoștințe, în loc să le facă inteligibile și să stîrnească la tineri interesul, le creează, nu în puține cazuri, senzația că știința este ceva arid și imposibil de înșușit. Cu sprijinul concret al unor oameni de știință care au și experiență pedagogică, presa ar putea face mai mult pentru îmbunătățirea acestor manuale școlare.

Apoi, ar fi foarte util dacă înșiși ziaristii specializați în popularizarea științei ar găsi — sau regăsi — mijlocul de a face, periodic, schimb de experiență și opinii și, mai ales, de a se întîlni cu personalități de seamă ale cercetării din țara noastră. Astfel de manifestări aveau loc altă dată sub egida Clubului ziaristilor de știință și tehnică, dar de ani de zile s-a renunțat la ele din motive obiective sau mai puțin obiective, bineînțele, nu în folosul muncii noastre...

Aceste câteva considerații vor doar să reliefeze reușitele și posibilitățile presei noastre scrise și audio-vizuale de a contribui la modelarea omului nou, om cu un larg orizont cultural, cu ample cunoștințe din toate domeniile, inclusiv (și nu în ultimul rînd!) din știință și tehnică. Această activitate valoroasă pe care o desfășoară nu puțini ziaristi din țara noastră, este completată, prin mijloace specifice, de colegii lor care și-au asumat misiunea de a face cunoscută peste hotare creația științifică și tehnică românească.

DAN LAZĂRESCU
Redacția publicațiilor pentru străinătate

Propagandă convingătoare, nu numai popularizare

Și profesorii și studenții Institutului politehnic București avem numai cuvinte de laudă pentru modul în care revistele românești cu profil științific și tehnic — „Știință și tehnică”, „Magazin”, „Tehnium” — ca și întreaga presă centrală, abordează tematica complexă, diversă a științei și tehnicii, contribuind într-o măsură la propagarea cunoștințelor științifice și tehnice în rândurile publicului larg de cititori. Ziariștii de știință și tehnică depun, după opinia mea de cititor de ani și ani a articolelor de știință și tehnică, eforturi deosebite pentru a deveni parteneri ai oamenilor de știință în opera de răspândire a științei și tehnicii.

N-are rost, gîndesc eu, a reliefa aici, la această dezbatere profesională a gazetarilor din domeniul științei și tehnicii, toate soluțiile, modalitățile bune din punct de vedere științific și publicistic, prin care cele trei reviste de profil captează interesul și-i educă pe cititori. Toate acestea sînt cunoscute în redacții, așa cum este cunoscută, sper, și opinia bună a cititorilor despre ele. Consider, de aceea, mai util să avansez cîteva sugestii redacțiilor respective și în genere, gazetarilor de știință și tehnică.

Propun, mai întîi, ca problemele de știință și tehnică să nu fie prezentate strict științific și tehnic, ci și prin prisma implicațiilor lor sociale și economice, în producție, în viața de zi cu zi a noastră, a tuturor. De aici, necesitatea ca prin revistele de profil să nu se realizeze numai o simplă informare despre tot ce e nou pe mapamond, ci să se realizeze, în primul rînd, o propagandă sistematică, științifică și tehnică în rîndurile tineretului, a cititorilor de toate vîrstele.

În altă ordine de idei, socotesc că este bine că presa de știință satisface setea de cunoaștere a omului contemporan, informîndu-l despre ceea ce este nou în electronică, cibernetică și în alte ramuri de vîrf. În același timp însă sînt de părere că o atenție cel puțin egală ar trebui acordată și acelor probleme care sînt legate nemijlocit de practica edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, cum ar fi cele privind tehnica legată de metalurgie și siderurgie, de lucrul în mine, de energetică, construcțiile mecanice, electrotehnică, tehnica construcțiilor, agricultură etc. De asemenea, în legătură directă cu sporirea tirajului celor trei reviste de profil, aș propune să se publice, frecvent, informații pe teme științifice și tehnice care au o legătură mai directă cu viața omului, cu preocupările lui personale. Am în vedere, printre multe, multe altele, noutățile din medicină, aparatele casnice, autoturismele, influența în genere a revoluției științifice și teh-

nice asupra producției bunurilor de larg consum.

Propagandă și nu doar simplă popularizare, simplă informare, în domeniul științific și tehnic mai înseamnă, gîndesc, și acea măiestrie profesională de a-l face continuu pe cititor să înțeleagă bine nu numai tema, problema, noutatea respectivă, ci și legătura acesteia cu legile naturii, cu problematica generală a evoluției științei și tehnicii, a progresului uman, social. Aceasta, deoarece propaganda științifică, în care presa are de spus un cuvînt greu — presupune, printre altele, și combaterea viguroasă a teoriilor pseudo-științifice sau mistice cu privire la natură. În acest sens, aș evidenția articolele publicate în revista „Magazin”, în care cititorii au găsit explicația științifică a genezei seismului din 4 martie. Publicațiile de specialitate ar trebui să militeze mai mult pentru propagarea cunoștințelor generale, și nu parțiale, oricît de senzaționale și spectaculoase ar fi acestea. Numai astfel se poate asigura o solidă educație și informare științifică și tehnică cititorului, numai astfel se poate concura la dezvoltarea gîndirii ști-

ințifice a acestuia, la crearea și dezvoltarea unei concepții științifice despre lume. În acest sens, s-ar cere ca prezentarea progresului științific și tehnic să se facă într-o mai strînsă corelare cu activitatea de creație, de producție, relevîndu-se pregnant raporturile existente între științele naturii, tehnice și dezvoltarea economiei, a societății.

Aș mai propune și sporirea numărului de articole de documentare externă prin care să dăm la o parte vîlul sub care stau ascunse cu grijă unele realități ale lumii capitaliste. Subiecte de abordat în această direcție sînt destule — revoluția tehnico-științifică și concentrarea producției, a capitalului; consecințele economico-sociale concrete ale automatizării în țările capitaliste dezvoltate; subordonarea științei și tehnicii intereselor monopolurilor, cursei înarmărilor etc.

Presa noastră, și în primul rînd cea de profil științific și tehnic, socotesc că ar trebui să țină la curent cititorii, mai mult decît pînă acum, și cu caracterul antiuman al unor experiențe care se fac în unele țări capitaliste pentru dirijarea eredității, pentru influențarea conștiinței prin intermediul unor agenți biochimici sau de altă natură. Bineînțeles că în atari articole se impune imperios sublinierea rădăcinilor politico-sociale, de clasă, ale unor asemenea practici.

Prof. univ. DORIN DOBROVICI
Institutul Politehnic București

In laboratorul pentru prepararea de combinații marcate cu izotopi radioactivi.

Reușite și nereușite ale publicațiilor cu profil tehnico-științific

Revistele „Știință și tehnică”, „Magazin”, „Tehnum”, rubricile de știință și tehnică ale radioului și televiziunii, ale cotidianelor centrale abordează, după opinia mea, tot mai bine, în ultima perioadă, eventualele ample și divers al tematicii tehnico-științifice. Ca om de știință, ca cititor pasionat și direct interesat, prin profesie, al revistelor cu profil tehnico-științific, remarc cu tot mai multă satisfacție creșterea nivelului lor științific și publicistic, lărgirea problematicei abordate, pătrunderea lor în domenii de vîrf ale științei și tehnicii contemporane — fizica stelară, bionica, geofizica, ecologia, informatica, optoelectronica, neurocibernetica etc. Toate acestea corespund, desigur, cerințelor creșterii generale a nivelului științific și tehnic și de informare al maselor de oameni ai muncii din țara noastră în contextul afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice în întreaga noastră viață economico-socială. La revista „Magazin” remarc, astfel, tendința accentuată de a prezenta sistematic, pertinent și sugestiv domeniile cele mai noi de investigație științifică, chiar și pe acelea care erau socotite eronat pînă nu de mult, un fel de „tabu”, ceva la înțelegerea numai a unor inițiali. Mă refer, printre altele, la fizica stelară, neurocibernetica, geofizica etc. Remarcabilă la această publicație și diversificarea problematicei abordate, orientare viabilă, menită să țină mereu treaz interesul oricărui om dornic de cunoaștere. De asemenea, inspirata îmbinare între articolele mari și informațiile scurte privitoare la realizările tehnico-științifice de ultimă oră din țară și străinătate. Notabilă și valoarea deosebită a interviurilor luate unor mari personalități științifice din țară și de peste hotare. Colectivul de redactori al revistei „Știință și tehnică” continuă bine, după aprecierea mea, vechea tradiție a revistei privind informarea tehnico-științifică de fond în rîndul maselor celor mai largi. Mi-au plăcut în acest sens grupajele pe o anumită temă care au fost publicate în ultima vreme și care permit dezbateră amplă, în profunzime, a unei teme, realizîndu-se prin aceasta prezentarea celor mai noi realizări tehnico-științifice pe plan mondial, ca și a remarcabilelor rezultate ale științei și tehnicii românești. Revista „Tehnum” are ca port-drapel ideea dezvoltării unor „hobby”-uri tehnice, de mare interes și importanță pentru dezvoltarea aptitudinilor de creație tehnică în rîndul tineretului, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate, al societății comu-

niste. Am remarcat, în context, în ultima perioadă și inițiativa apreciazabilă de a se prelua unele idei și scheme electronice ingenioase din literatura străină a genului.

Din cele de mai sus reiese, cred, limpede părerea generală bună despre revistele pe care le citesc cu regularitate de la prima pînă la ultima pagină. Pe acest fond, fiind direct interesat, așa cum am mai spus, ca cititor și cercetător științific, de îmbunătățirea continuă a acestor publicații la care sînt abonat, mi-aș îngădui

Noua balanță numerică realizată la Institutul de proiectări și cercetări pentru mecanică fină din București

și câteva critici la adresa conținutului și aspectului lor grafic. În „Magazin” mai apar încă, după opinia mea, articole slab documentate, chiar dintre cele semnate de colaboratorii permanenți ai revistei; se insistă prea mult pe o prezentare puerilă sau prea lipsită de un fond științific solid a ateismului; se prezintă numeroase realizări din diverse țări, realizări taxate drept noutăți sau priorități, deși, de fapt, ele sînt descoperite de un număr mare de ani în străinătate, neamintindu-se, totodată, nimic de existența unor rezultate similare în țara noastră. Nouă, celor care lucrăm

în domeniul laserilor, ne-a fost dat adesea să întîlnim asemenea inadvertențe care deranjează mult pe specialiștii din domeniu și nu numai pe ei. O seamă de termeni sînt folosiți impropriu. Nu o singură dată acolo unde trebuia să citească „computer” sau „ordinator” am fost obligat să citească termenul, impropriu din punct de vedere științific, de „calculator”. Utilizarea „după ureche” a termenilor tehnici și științifici stîrnește confuzii în rîndul nespecialiștilor și ilaritate în rîndul specialiștilor. O asemenea carență s-ar putea evita alit prin consultarea unităților de specialitate, cit și prin eliminarea viciei de exagerată, pretinsă popularizare, care în cazul cînd este făcută de un autor fără simțul limbii române, fără cunoștințe elementare filologice, generează exprimări de-a dreptul caragialești.

În ceea ce privește revista „Știință și tehnică” consider că articolele trebuie tratate cu grijă mai mare, cu profunzime și originalitate, cerințe pe care nu trebuie să le ignorăm în numele unei așa-zise popularizări. Aș mai sugera redacției respective, de care mă simt apropiat și în calitate de colaborator permanent, să publice scurte, foarte scurte rezumate ale articolelor deosebit de importante din reviste similare străine, cum ar fi „Znamie sila”, „Scientific American”, „Science et Vie”, „Nauka i Jizni”. Revista rămîne datoră cititorilor săi și în ceea ce privește popularizarea aparatelor tehnice și a materialelor produse la noi în țară, de industrie și cercetare.

Schemele electronice în revista „Tehnum” ar trebui, gîndesc eu, să fie selectate mai atent și grupate pe capitole mai importante ale electronicii moderne. Această revistă ar trebui și ea să popularizeze mai mult decît o face în prezent, aparatele, produsele industriei și cercetării noastre care pot fi cumpărate de amatori, de școli etc. Amatorii, elevii care vor să-și construiască singuri diverse aparate, nu au nevoie, desigur, numai de scheme, ci și de informații pertinente privind unitățile de unde-și pot procura piesele necesare.

Și despre aspectul, grafic al celor trei publicații ar fi multe de spus. Mai deficitară în această privință mi se pare „Știință și tehnică”. În această publicație consider că destule fotografii sînt reproduse slab, iar culorile lor sînt sărace și terne. Graficii trebuie să i se dea toată atenția, deoarece ea și nu termenii forțați, cum se mai crede prin unele redacții de profil, au o valoare reală în acțiunea de popularizare a științei și tehnicii, a informării publicului larg din țara noastră, tot mai insetat de nou, tot mai dornic de a fi mereu la curent cu cele mai diverse și epocale cuceriri ale genului uman.

Dr. ing. VALENTIN VLAD
șeful colectivului Holografie-Laseri
de la Centrul național de Fizică

La Facultatea de electronică și telecomunicații, pe care am absolvit-o anul trecut, una din cele mai îndrăgite reviste era, și cred că este și acum, „Tehnum”. Lucru firesc, dacă ținem seama că publicația se adresează în primul rând pasionaților de electronică. Dar nu numai atât. Deoarece revista se adresează în genere pasionaților electronicii cu nivel mediu și general, mulți din studenții ultimilor ani ai facultății, printre care m-am numărat și eu, împreună cu colegul meu de an, Paul Alesu, nu ne-am limitat numai la rolul de cititori ai revistei, ci, cu sprijinul plin de căldură și tact al colectivului redacțional, am devenit și colaboratori, unii chiar permanenți, ai publicației. Ne antrenam unul pe altul și toți eram bine primiți și călăuziți în primii pași ai publicisticii științifice.

Era prin vara lui 1974. Tocmai apăruse în „Tehnum” un mic articol al colegului meu Alesu, care se grăzăvea cu el la toți. Atunci mi-am luat inima în dinți, am urcat cu emoție scările ce duceau la „Tehnum” și am înmănat tovarășului Ilie Mihăescu, secretarul responsabil de redacție, un plic cu o schemă originală de radioreceptor cu super-reacție pentru unde ultracurte și cu un articol intitulat „Filtru activ”. În primul număr a apărut schema, în al doilea, articolul. De atunci mă numără printre colaboratorii permanenți ai revistei, și — de ce n-as mărturisi-o? — aștept cu nerăbdare împrejurarea fericită de a intra să lucrez efectiv într-o redacție cu profil tehnico-științific. Imprejuraarea o pregătesc chiar eu. De la debutul din 1974 și pînă în prezent mi-au apărut în „Tehnum” pe puțin 20 de scheme sau articole, tipărite fiecare dintre ele pe cîte două pagini mari de revistă. Anul trecut, zece numere de-a rîndul mi-a fost inserat un lung serial despre circuitele logice și aplicațiile lor, iar anul acesta rubrica „Tehnica modernă” a fost inaugurată cu articolul meu „Instalație de vobulare cu markeri de frecvență”.

Cred că acest debut cu dreptul în presa tehnico-științifică se datorește în egală măsură felului cum redacția știe să lucreze cu tinerii săi colaboratori, dar și pasiunii mele pentru electronică, lecturii cu regularitate a revistelor străine de profil, dar în primul rînd dorinței mele, născute încă pe băncile liceului, de a deveni redactor al unei publicații cu profil tehnico-științific.

Dacă redacția revistei „Tehnum” poate fi lăudată — așa cum am și încercat s-o fac — pentru modul în care descoperă și își crește tinerii colaboratori, ea nu dovedește aceeași preocupare în ceea ce privește organizarea de consfătuiri cu cititorii săi, pasionații electronicii. Nici în facultate, nici la Întreprinderea „E-

Despre „Tehnum”, revista pasionaților de electronică, și nu numai despre ea...

lectromagnetica” — București, unde muncesc din 1976 ca inginer stagiar, nu s-a organizat vreodată o asemenea consfătuire în care să avem posibilitatea să ne exprimăm opiniile de cititori despre reușitele și nereușitele revistei și să facem propuneri, să venim cu sugestii privind îmbunătățirea conținutului și formei de prezentare a tematicii. Asemenea consfătuiri ar trebui organizate și de celelalte două publicații cu profil științific și tehnic — „Știință și tehnică” și „Magazin”.

În lipsa unor atari consfătuiri, mi voi exprima aici, în cadrul acestei anchete, cîteva impresii de cititor despre cele trei reviste amintite. Pozitiv efortul lor de a prezenta prioritar ramurile de vîrf ale tehnicii — electronica, electrotehnica, automecanica, mecanica fină etc., informîndu-și cititorii asupra noutăților ce apar în țară și pe glob în aceste avangarduri ale științei și tehnicii. Din păcate însă, unele din „noutățile” prezentate, luate din diverse publicații similare străine, au fost cu adevărat noutăți, cu multe luni, dacă nu ani, înainte. În această perioadă de explozie informațională o asemenea carență, și pe plan teoretic și pe plan practic, nu este deloc neglijabilă. Noutatea ajunsă tardiv la cititor nu mai este noutate... Soluția de remediere a acestui neajuns ar fi, după opinia mea, a se merge direct la sursă, la specialiști. Că este bine să se procedeze așa, ne putem da lesne seama analizînd modul pertinent, convingător și extraordinar de interesant în care au fost abordate în întreaga presă, și la televiziune, problemele de seismologie, în urma cutremurului catastrofal de la 4 martie. Și aceasta fiindcă de astă dată s-a mers direct la specialiști de notorietate din țară și străinătate, ultimii veniți în România pentru a investiga la fața locului multitudinea de aspecte ale seismului puternic care a adus atîta pagubă și nenorocire pe meleagurile românești. Interesul cu care au fost citite de mase largi articolele specialiștilor români și străini despre seismul din 4 martie scoate în evidență și un alt aspect la care ar

trebui să reflecteze cei care lucrează în domeniul presei de știință și tehnică. Am în vedere că despre un fenomen sau altul, un proces sau altul este bine să se scrie mult, accesibil și competent mai ales în momentul cînd se manifestă dintr-un motiv sau altul un mare interes pentru fenomenul sau procesul respectiv, un interes larg, care să depășească cu mult cercul relativ limitat al specialiștilor din domeniu.

O altă problemă. Nu știu cum stau lucrurile cu specialiștii din alte sectoare, dar noi, cei din electronică, nu găsim la nivelul cerințelor și al cunoștințelor noastre probleme de care ne arde buza, cum se spune, nici în „Știință și tehnică”, nici în „Magazin”. Este nevoie de o publicație specială? Pot suplini „Știință și tehnică” sau „Magazin”, lipsa unei asemenea publicații? — Iată întrebări la care trebuie dat neapărat un răspuns.

Revistele cu profil științific și tehnic ar proceda bine dacă după un articol care abordează o problemă științifică majoră, de larg interes, ar da în rezumat și ideile originale, noi, apărute în revistele străine, și bibliografia tematică. Aș sugera celor trei redacții ale publicațiilor de profil ca, în cazul colaboratorilor, să nu li se publice numai numele, ci și locul de muncă, pentru a putea fi găsiți lesnicios de cititorii interesați, care ar dori să ia legătură direct cu autorii articolelor sau schemelor respective. Mi s-ar putea răspunde că se poate intra în contact direct cu colaboratorul extern cu sprijinul redacției, prin poșta redacției. Sistemul acesta este însă mai greu, se desfășoară în timp îndelungat, astfel că cel interesat — cum mi s-a întimplat și mie adesea în anii studenției — de cele mai multe ori se lasă păgubas...

Acestea au fost cîteva impresii, opinii, despre cele trei publicații românești cu profil științific și tehnic.

NICOLAE ANDRIAN
inginer stagiar la Întreprinderea
„Electromagnetica” București

Cîteva observații cu privire la mijloacele de expresie

Mi se pare judicios ca, luînd în cercetare felul în care sînt scrise textele consacrate *problemelor de ordin științific și tehnic*, preocuparea noastră să nu se limiteze la aspectele terminologiei de specialitate. Sigur, acestea fiind specifice exprimării ideilor proprii domeniilor de activitate avînd caracterul amintit, interesează în mod deosebit. Nu este însă mai puțin important ca analiza mijloacelor de comunicare să fie extinsă și asupra acelor reguli cu caracter general, menite, o dată respectate, să asigure formelor de expresie, corectitudinea gramaticală a venită și, am adăuga, nu numai atît, ci și o ținută stilistică dintre cele mai alese.

Ne propunem, așadar, să cercetăm textele la care ne vom opri, din ambele puncte de vedere menționate.

Atenția noastră stăruie, mai întîi, asupra modalităților de expresie specifice dezbaterii problemelor de ordin științific, fie tehnic — am numit *terminologia de specialitate*.

Fără îndoială, există o serie de noțiuni care nu pot fi exprimate decît recurgîndu-se la termenii consacrați, dar nu este mai puțin adevărat că, măcar în unele cazuri — ne gîndim, mai ales, la acele texte adresate marelui public, și ele nu sînt puține — anumitor denumiri din domeniul neologic li s-ar putea prefera cuvinte echivalente de uz mai general.

Am afirmat, mai înainte, că sînt situații în care termenii de strictă specialitate nu pot fi evitați. Un exemplu: „Avertizorul prezentat în fig. 1 este format dintr-un vibrator astabil realizat cu două tranzistoare complementare, a cărui frecvență este modulată cu ajutorul unui oscilator de relaxare realizat cu un tranzistor unijuncțiune” (*Tehnum*, nr. 7, 1977, p. 15).

Iată, acum, și cîteva enunțuri în care termenii folosiți nu apar cu o absolută necesitate: „exereza polipilor înainte ca aceștia să devină canceroși” (*Știință și tehnică*, nr. 3, 1977, p. 43); „Frecvența acestor polipi este mare. Cercetarea lor sistematică pe 2067 necropsii...” (Ibid.); „Majoritatea sînt *pediculați* ca o minusculă ciupercă” (Ibid.). De ce nu s-ar fi putut spune în loc de *exereză*, *necropsii* și *pediculați*, respectiv: *îndepărtare*, *autopsii* și *majoritatea sînt cu picior*? Articolul, cu vizibile intenții de popularizare a unor cunoștințe, se intitulază: „Un cancer care ar trebui să dispară”. În treacăt fie spus, mai nimerit titlul

ar fi putut suna: „Un cancer care ar putea să dispară”, căci, în definiție, nu numai cancerul în discuție „ar trebui să dispară”, ci toate tipurile acestei maladii. Și fiindcă ne referim la termenii neologici, utilizați fără a fi neapărat trebuință de ei, să amintim și cazul folosirii cuvintului *incidență* în primul pasaj al articolului citat: „Cancerul intestinului, a cărui *incidență* este în mod deosebit crescută în țările cele mai dezvoltate...”. Dacă ținem seama de faptul că *incidență*, potrivit dicționarelor, înseamnă: *întîlnire a unor raze de lumină între ele sau cu o suprafață*, nu-i aflăm prezența cuvintului respectiv nici o justificare în pasajul amintit, în care el pare a avea sensul de *răspîndire*.

Dar, chiar în situațiile în care unii termeni de specialitate nu pot fi evitați, o soluție adoptată, cel puțin parțial, ar avea menirea să degrezeze textele de excesul neologic, făcîndu-le, în felul acesta, mai larg accesibile: ne gîndim la explicarea în paranteză a cuvintelor de origine străină. Trebuie să menționez că, de cîteva ori, am întîlnit aplicarea acestui procedeu. De exemplu: „Un *microprocesor* (un *microcalculator de proces*) prelucrează aceste informații...” (*Știință și tehnică*, nr. 3, 1977, p. 47). Aici, firește, avem de-a face cu explicarea unui termen internațional printr-unul de același fel, care, oricum, este mai cunoscut decît celălalt. Sînt însă și cazuri mult mai elocvente sub raportul soluției la care ne referim, cazuri, din păcate, destul de rare. Iată un exemplu dintre puținele întîlnite de noi: „...s-a emis ipoteza că zona Wernicke constituie un *feed-back (retro-control)* al activității nervoase din timpul vorbirii” (Ibid., p. 39).

Dintre numeroasele exemple asemănătoare care pot fi întîlnite în textele de felul celor analizate aici, vom cita încă unul: „Dar ochelarii, instrument „la purtător”, indispensabil celor atinși de miopie, *hipermetropie*, *presbiție* sau *astigmatism*, în contactul lor de fiecare clipă cu mediul înconjurător...” (*Magazin*, nr. 1017, 1977, p. 4). Dacă, în general cititorul cunoaște sensul unor termeni din medicină mai uzuali nu cred că el știe ce înseamnă *hipermetropie* și *astigmatism*. Ca atare, n-ar fi fost inutil să se noteze în paranteză, sensul celor două cuvinte *hipermetropie* = *focarul imaginii situat dincolo de retină*, iar *astigmatism* = *abatere de la forma sferică*). De altfel, revista însăși, din care am desprins ultimul pasaj,

simte nevoia de a explica unii termeni de circulație internațională, cită vreme a găsit de cuviință să publice, în fiecare număr, un *glosar*, a cărui utilitate va putea fi și mai accentuat simțită, dacă i se va destina un spațiu ceva mai întins. Folosesc prilejul pentru a sugera ca și celelalte publicații de specialitate să adopte procedeu la care ne-am referit.

Trecem acum, la analiza formelor de expresie, din punctul de vedere al *vocabularului*, al *corectitudinii gramaticale* propriu-zise și al stilului.

Sub raport lexical, se observă tendința de a se recurge la unele formații neuzuale, inexistente în dicționarele limbii noastre. Urmează, în această privință, cîteva exemple: „Acest lucru se explică prin faptul că în mișcarea seismică — *paroximală* este consumată întreaga energie acumulată în focar” (*Știință și tehnică* nr. 3, 1977, p. 7). O formă *paroximală* nu există. Pentru a se reda sensul „ajuns la maximum” există, în schimb, adjectivul *paroxistic*.

Oricum, în raport cu aceste aspecte de ordin lexical, construcțiile propriu-zis gramaticale sînt, prin caracterul lor deficitar, mai supărătoare.

Din loc în loc, cititorul dă peste unele pasaje de felul acestora, în care încălcarea regulii privind acordul gramatical, sub variatele lui ipostaze, este flagrantă: „...au fost provocate de *descărcările* în atmosferă a (în loc de *ale*) energiei electrice...” (*Știință și tehnică*, nr. 3, 1977, p. 7); „*Varianta* „totul optic”, adică sistemele de telecomunicații integral optice, *vor apărea* mai tîrziu” (Ibid., p. 35), în loc de *va apărea*, căci ansamblul sintactic introdus prin *adică* și plasat între virgule, are rol de apozitie pe lingă subiectul gramatical al construcției: *varianta*. Intr-un alt pasaj: „...antenele utilizate au *dimensiuni* care nu afectează linia aerodinamică a automobilelor, ci dimpotrivă *aduce* un plus de eleganță” (Ibid., p. 47), acordul gramatical corect impunînd pluralul verbului subliniat de noi.

În încheiere, cîteva reperi referiri și la aspectul *stilistic* al redactării unor texte. Notez, cu intenția de a propune evitarea lor, unele *cacofonii* de tipul „acesta se poate *verifica cu...*” (*Tehnum*, nr. 3, 1977, p. 2), ca și *repetițiile* nerecomandabile, din categoria cărora citez: „*Activitatea tehnico-productivă (...)* este orientată spre *activități* tehnico-moderne”. (Ibid. 16) și: „*Rămîne de văzut* dacă aceste calcule *vor rămîne*” (*Știință și tehnică*, nr. 3, 1977, p. 42).

Cu mai multă atenție, pot fi, desigur, evitate asemenea imperfecțiuni ale exprimării.

Prof. dr. în filologie M. MIHĂESCU

Anchetă realizată de
TRAIAN DUMITRESCU
Grupajul foto: PETRE NICOLAE

**SCRISUL NOSTRU —
puternic angajat
în uriașa operă de**

CONSTRUCȚIE ȘI RECONSTRUCȚIE

**Autor —
opinia publică**

Dacă este adevărat că — așa cum prevăd documentele partidului nostru — rolul cel mai important care revine presei constă în „a forma și informa opinia publică”, ni se pare perfect valabilă și ideea după care opinia publică însăși poate, la rândul său, să contribuie — și contribuie — la orientarea presei, la determinarea conținutului și a formei sale. Modul în care au acționat marile cotidiene românești în momentele de cumpănă de la începutul acestei primăveri dramatice legitimează, după părerea noastră, cu prisosință aserțiunea pe care o formulăm, cu adaosul că fenomenul, ca atare, nu e cituși de puțin conjunctural, ci că evenimentele prin care am trecut i-au accentuat doar caracterul.

Am fost, într-adevăr martori la crearea rapidă și deplină a adeziunii întregii națiuni la cuvintele de ordine lansate de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a ieși din situația produsă de cutremurul catastrofal din 4 martie. Calm, luciditate, revenirea la normal urmînd un traseu care să se orienteze mereu spre om, spre cerințele lui — iată reperatele din care întreaga națiune și-a făcut program și care și-au demonstrat, îndubitabil, eficiența.

Firește, presa a înțeles că, în aceste condiții, ea nu poate rămîne doar o expresie, un exponent al unei opinii publice atît de dinamizate și că i se cere ceva mai mult, și anume, să devină chiar modul de manifestare al acesteia, resortul ei vital. Memorabile sînt multe dintre modalitățile folosite pentru a prezenta

cit mai sugestiv această manifestare a opiniei publice în ipostaza ei de autor.

Presa a înfățișat operativ și mobilizator comunicațiile Comitetului Politic Executiv, vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuvîntările rostite de secretarul general al partidului, documente care atestă calitatea de stat major politic a încercatei conduceri a partidului nostru, capacitatea sa de a indica fără greș sarcinile puse pe ordinea de zi, uriașa sa forță organizatorică. Titluri mari, concepute simplu, în măsură să sugereze esențialul. O literă adecvată. Fotografii luate pe viu. Toate acestea realizate cu o înaltă profesionalitate. Iată o suită de mijloace capabile să asigure pătrunderea cuvîntului partidului, rapid și direct, către inima și cugetul maselor. Să solidarizeze conștiințele și să pună în operă socială imensa lor energie.

Acești oameni noi, care în mijlocul restriștilor ce ne-au asaltat din toate părțile s-au comportat atît de minunat, au simțit însă nevoia nu numai de a acționa, ci și de a se rosti. Și aici se cuvine să identificăm acel merit despre care vorbeam și care se înscrie cu majuscule la activul presei noastre. Paginile marilor cotidiene au fost literalmente deschise publicului, puse la dispoziția autorilor materiali și morali ai regăsirii noastre, purtători avizați ai virtuților care fac dintotdeauna renumele poporului român — omenia, puterea de a-și converti durerea în forță, solidaritatea — și pe care socialismul le-a potențat în chip atît de strălucit. Merită să medităm asupra formulelor utilizate pentru a se atinge acest deziderat.

„Scînteia” a adus în prim plan chipurile celor ce s-au ilustrat prin acte exemplare de abnegație și omenie. Un lăcătuș — Aurel Moldoveanu; un medic distins — dr. docent Zorel Filipescu; un șef de echipă dintr-o fabrică de confecții — Nicolae Beca; un sergent major — Gheorghe Simion au povestit emoționant și fără înflorituri despre participarea lor la salvarea vieților omenești, la refacerea industriei, la reconstrucție. A fost revitalizat un vechi și încercat gen gazetăresc — ancheta — investit acum cu funcția de a înfățișa condensat fapte și gânduri conectate la circu-

itele de înaltă tensiune morală ale țării. S-a dat din nou gir reportajului. Desigur, nume cum sînt cele ale lui Ioan Grigorescu, Victor Birlădeanu, Sergiu Andon, Eugen Florescu, se dispensează de prezentarea noastră. Reportajele cu care au fost prezenți în acele zile în „Știința” au însă o notă aparte și acest ceva în plus rezultă din receptivitatea la gesturile oamenilor, din transcrierea exactă a faptelor, din păstrarea nealterată a temperaturii ridicate a realității.

Merită menționate și reușitele ziarului „România liberă”. Reactualizînd o preocupare din care își făcuse cîndva un titlu de cinste, „România liberă” a publicat în zilele ce au urmat seismului cîteva „stenograme” a căror simplă parcurgere este de natură să te impresioneze profund pentru că redau omenia în toată măreața ei simplitate. Pe aceeași linie se înscriu rubricile introduse ad-hoc: „Fapte care vorbesc singure”; „Fapte memorabile din bătălia refacerii”; anchetele întreprinse în industriile cele mai solicitate, instantaneele surprinse în spitalele de campanie. S-au distins, printr-o retină proaspătă, printr-o acuitate deosebită a percepției, reporterii cu un statut consacrat: Ion Drăgănoiu, Dumitru Tabacu, Anton Uncu, Cornelia Simionescu, Graziela Vântu, Ioana Pătrașcu.

Manifestarea, în calitate de autor, a opiniei publice — indiferent dacă a fost vorba de scrisori, de răspunsuri la anchete sau de declarații inserate în reportaje — întrunește cîteva trăsături pe care e cu neputință să nu le subliniem. Am remarcat o fidelitate absolută față de adevăr. Nimeni nu și-a atribuit merite pe care nu le avea; din contră, simțea în cuvinte o jenă ne-

contrafăcută că acestea au putut atrage atenția. Ne-au plăcut firescul și frumusețea tonului. Nici o stridență, nici o asonanță. Fiecare lucru spus, înțelegeai că trebuie spus așa și numai așa. Ne-a impus, în sfîrșit, modestia.

În legătură cu acest din urmă fapt, ne-a frapat remarcă unui reporter de la televiziune. Prezent la ghișeele CEC, unde se făceau depuneri în Contul omeniei, el a fost oarecum surprins să constate că toți cei pe care i-a găsit așteptîndu-și rîndul au acceptat să-și motiveze — totul cu o mare cuviință — gestul, dar n-au găsit necesar să-și spună numele. Iată un amănunt care spune atît de multe despre profilul etic al oamenilor societății noastre.

Așa cum arătam, manifestarea în presă a opiniei publice nu e deloc neobișnuită. Faptul că ține să-și spună și pe această cale cuvîntul, să contribuie la bunul mers al treburilor obștii, la conducerea vieții economice și sociale, se înscrie ca o coordonată majoră a adîncului democratism al orînduirii în care trăim și muncim.

În ceea ce ne privește, opinia publică, prezentă acum mai direct și mai masiv în calitate de autor, ne-a oferit nu numai un exemplu, ci și o mare lecție profesională. O lecție de simplitate, de modestie, de angajare pe cele mai avansate poziții ale construcției socialiste și comuniste. Ne incumbă, ca o îndatorire de prim ordin, sarcina de a extrage din acest fapt toate învățămintele care se impun.

ION PAVELESCU
„România liberă”

Ostași pe frontul șantierelor

„Doresc să exprim prețuirea cea mai profundă pentru dîrzenia, perseverența și spiritul de sacrificiu cu care au acționat militarii forțelor noastre armate și unitățile Ministerului de Interne în zilele grele de după cutremur, pentru contribuția valoroasă, neprecupețită pe care au dat-o în uriașul efort de salvare a supraviețuitorilor catastrofei, de demolare a imobilelor prăbusite, de reconstrucție și normalizare a vieții sociale. Încă o dată armata noastră a demonstrat că este și va fi, în toate împrejurările, alături de popor, îi va asigura cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea”.

Înalta prețuire la adresa armatei exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în ședința celui mai înalt forum de partid și de stat strălucește ca o medalie pe pieptul fiecărui militar, a întregii armate, mobilizînd-o pentru îndeplinirea îndatoririi patriotice de apărare a independenței și suveranității naționale, a cuceririlor socialiste, pentru ca și pe frontul bărbătesc și de vitejie civică al reconstrucției să-și exprime prin fapte abnegația și devotamentul față de partid și popor.

Pentru colectivul redacției „Apărarea patriei” prezintă o datorie de conștiință să reflecte în coloanele ziarului marsul coloanelor ostășești care, împreună cu întregul popor, dau bătălia ștergerii urmărilor cutremurului. Vom înfățișa amplu modul în care unitatea militară specială, constituită în urma hotărîrii Comitetului Politic Executiv, își va îndeplini misiunea de a participa la construcția a circa 5 000 de apartamente în București și a unei părți din locuințele ce vor da noua înfățișare a orașului Zimnicea.

Chipurile și faptele geniștilor din subunitățile care efectuează deja demolarea unora din blocurile înalte din Capitală, afectate de cutremur, chipuri care au devenit de acum familiare bucureștenilor, se regăsesc în paginile noastre. Ca întotdeauna, în primele rînduri și pe baricadele refacerii se află comuniștii — ofițeri, maștri militari, subofițeri și ostași — însuflețind efectivele cu exemplul lor. Rubrica „Comuniștii se definesc prin fapte” va înfățișa activitatea organizațiilor de partid, a comuniștilor îndeplinind chemarea secretarului general al partidului, adresată întregii națiuni: să facem totul pentru refacerea cît mai grabnică a ceea ce a fost distrus sau avariat, pentru recuperarea rapidă a pagubelor materiale, pentru mersul ferm înainte al poporului nostru.

Dîrzenia, tenacitatea, curajul, răspunderea față de interesele generale ale națiunii, încrederea nestrămătă în viitorul luminos al României, nobile trăsături ale constructorilor socialismului din patria noastră, luminează și acțiunile militarilor în bătălia refacerii, trăsături pe care redactorii noștri le vor releva cu firescul faptului cotidian, în articolele publicistice, reportaje, anchete, interviuri. În afara unor rubrici speciale, care vor fi inaugurate, alte rubrici, care populază mai de mult paginile ziarului nostru — cum sînt „Sentimentul patriei”, „Codul eticii comuniste, chemare în linia întii a datoriei” și altele — vor reda acțiunea militarilor pe frontul refacerii, precum și pe șantiere și la obiective importante ale cincinalului. Detașamente militare, îmbinînd instrucția cu munca de construcție, lucrează la obiective industriale de interes republican, pe șantiere ale căilor ferate, construiesc și amenajează noi șosele și lucrări de artă pe căile rutiere. Alte detașamente lucrează la sistemele de irigații.

Înfățișînd contribuția detașamentelor militare la dezvoltarea economică a țării, relevăm, de fapt, vocația constructivă a armatei noastre, unitatea operei de apărare și edificare socialistă pe care, sub conducerea partidului, o înfăptuiește întregul popor.

Colonel I. OLARU
redactor șef al ziarului „Apărarea patriei”

Tinerii în zilele de muncă ale țării

Țara cunoaște acum zile de muncă încordată pentru ca totul să reîntre în ritmul inițial, în ritmul acestui cincinal al calității, al revoluției tehnico-științifice, pentru a ne împlini neabătut planurile viitorului. Întru-un unic front al muncii pentru patrie stau oamenii, conștiințele lor călite în încercări grele, la temperatura dăruirii, a patriotismului înalt care nu reprezintă noțiuni abstracte, ci un mod de a fi, o stare permanentă de spirit. Printre oameni — milioane de oameni ai muncii din toate județele țării, români, maghiari, germani și de alte naționalități — îi găsim în orice loc, în orice moment, adeseori chiar în primele rînduri, acolo unde se cere mai mult curaj, mai mare sacrificiu, muncă mai dirză și mai îndelungată, pe tineri. Iată de ce trebuie să scriem — și nu oricum, ci pe măsura faptelor — despre ritmul acestor zile dedicate construcției și reconstrucției, activității intense în toate domeniile. Și, putem spune că în această amplă și plină de răspundere acțiune publicistică, au fost prezenți, nu numai în primele zile, ci pe tot parcursul acestor săptămîni, toți redactorii „Științei tineretului”, indiferent de secțiile, sectoarele cărora le aparțineau: economie sau cultură, viață de organizație sau sport, probleme cetățenești sau învățămînt. Nici nu se putea altfel, de vreme ce, ca activiști ai U.T.C. pe frontul propagandei, fiecare dintre noi ne-am simțit, încă din primele momente, în egală măsură che-

mați alături de toți activiștii de partid și de stat, ai organizațiilor de masă și obștești să fim prezenți cu toate forțele — cu forța mobilizatoare a cuvîntului — în acțiunile legate de înlăturarea efectelor cutremurului, de refacerea grabnică a țării; de vreme ce, însuși modul în care a fost concepută și organizată întreaga acțiune publicistică reclama o asemenea participare largă.

În primele zile, în paralel cu vibrante relatări ale unor fapte de profund umanism, petrecute pe șantierele salvării vieților omenești, ai căror eroi aveau nu arareori vîrstă utecistă, prin ample grupaje de reportaje, însemnări și informații am reliefat modul în care tinerii din întreaga țară participau la activitățile prioritare ale acelei perioade, sub titluri care, ele însele, evidențiau și indicau principalele direcții de acțiune. Iată, spre exemplu, paginile IV—V ale numărului din 9 martie: „În unitățile afectate de cutremur — acțiuni energice pentru revenirea la normal”; „NORMAL pentru noi înseamnă depășirea planului — afirmă tinerii din unitățile care n-au suferit avarii”; „În școli și facultăți, activitate exemplară din prima zi a reluării cursurilor”; „Toate forțele satului pe ogoare, la efectuarea lucrărilor de primăvară”; „Serviciile publice — la nivelul solicitărilor acestor zile”; „Abnegație, efort eroic și într-ajutorare — dovezi ale solidarității națiunii”.

Pe măsură ce efectele imediate ale cutremurului erau înlăturate și dominante deveneau sarcinile refacerii, conținutul materialelor publicistice s-a orientat cu precădere spre această temă, urmărindu-se cu consecvență pe de o parte, modul în care colectivele de oameni ai muncii, tinerii din unitățile și zonele vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează în spiritul și pentru îndeplinirea indicațiilor primite, relațindu-se, pe de altă parte, zi de zi, în ample grupaje despre participarea tinerilor pe toate fronturile reconstrucției și construcției. În toată această perioadă, bri-

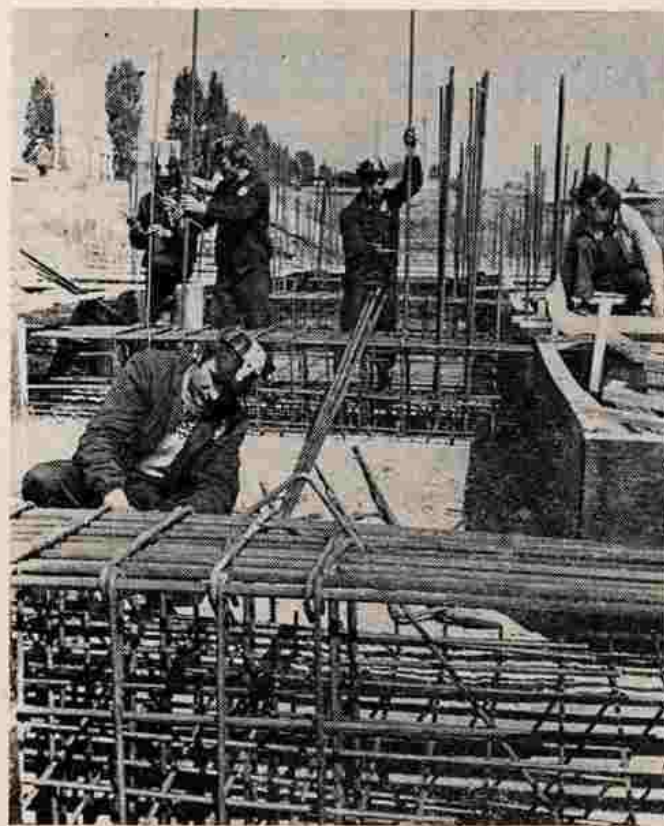

Șantier de construcție

găzile „Scintei tineretului”, prezente de mai multe ori, în diferite momente, în localități situate pe unda de șoc a seismului, au prins sub diferite titluri — „Unda eroică a muncii și dăruirii patriotice”, „Cu patria în inimă și-n gând, patriei totul” ș.a. — sursele și manifestările profunde ale relațiilor de producție socialiste, prezența exemplară la datorie a tinerilor, procesul continuu al construcției în planul conștiinței deosebit de relevant și evident în această perioadă de grele încercări. Merită, de asemenea, a fi semnalate numerele de fiecare luni ale ziarului, adevărate „ediții speciale” care, de fiecare dată sub același titlu („La chemarea partidului, din înaltul îndemn al conștiinței socialiste — ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ, O DUMINICĂ ÎN HAINE DE LUCRU”), au evidențiat în întreaga ei amploare participarea sutelor de mii de tineri din toată țara la aducerea tuturor unităților economice la întreaga capacitate, obținerea de producții suplimentare, consolidarea și repararea clădirilor avariate, ajutorarea sinistraților, înfrumusețarea orașelor și comunelor, efectuarea la timp a lucrărilor agricole.

Ca un corolar al acestor acțiuni publicistice s-au înscris paginile de însemnări, memorii, reportaje care, grupate sub idei unitare, au adus în coloanele ziarului cele mai semnificative și mai relevante fapte pentru a demonstra, încă o dată, rolul de forță conducătoare al Partidului Comunist Român, făcând dovada manifestării în acțiune a principiilor înscrise în Codul muncii și vieții comunistilor, a faptului că tinerii României socialiste — muncitori, țărani, studenți, elevi, intelectuali — urmînd exemplul înaintat al comunistilor, au fost și vor fi întotdeauna acolo unde este nevoie, dovedind o exemplară dăruire pentru mersul neabătut înainte al țării.

VIRGIL SIMION
șef secție „Scintea tineretului”

Fierari betonisti lucrind la armături

TIMIȘOARA

Din activitatea cluburilor ziaristilor

INTILNIRI

În ultima perioadă, la Clubul ziaristilor au avut loc mai multe întâlniri cu activiști de partid și de stat în cadrul cărora ziaristii le-au fost înfățișate principalele direcții în care trebuie orientată activitatea de propagandă în ansamblul său. Răspunzînd întrebărilor adresate de gazetarii din presa scrisă și vorbită, tovarășul Trifon Darie, secretar al Comitetului județean Timiș, al P.C.R. a prezentat principalele direcții de acțiune ale organelor și organizațiilor de partid pentru mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii — români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități — la înfăptuirea sarcinilor ce le revin din documentele celui de al XI-lea Congres al P.C.R. Cu prilejul unei alte întâlniri, tovarășul Ilie Moradan, secretar al Comitetului jude-

țean de partid s-a referit la principalele obiective economico-sociale care vor fi realizate, în actualul cincinal, în județul Timiș. Despre modul în care trebuie să acționeze organele locale ale puterii și administrației de stat și despre munca cu masele largi de cetățeni a vorbit, în cadrul altei întâlniri, tovarășul Vasile Daju, primvicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Timiș.

SPECTACOLE

În organizarea grupei sindicale de la ziarul „Drapelul roșu”, cu sprijinul Comitetului sindicatului lucrătorilor din presă, poligrafie și edituri, la același club a avut loc un reușit spectacol folcloric. Gazetarii și membrii familiilor lor i-au avut ca invitați, timp de peste două ore, pe membrii orchestrei de muzică populară a an-

samblului „Banatul” al Consiliului județean Timiș al U.G.S.R. „Călătoria” pe harta patriei — prin vers și cîntec — realizată prin interpretarea folclorului românesc german, maghiar și sîrbesc — s-a bucurat de un deosebit succes. Și-au dat concursul, de asemenea, Virgil Schiopescu, epigramist, prof. Marius Munteanu, creator de versuri în grai bănățean. În continuarea acestor activități sînt programate: o întâlnire cu formația „Progresiv TM” și un recital susținut de artiștii Filarmonicii de Stat „Banatul” din Timișoara.

CONCURS

Cu sprijinul Comitetului sindicatului lucrătorilor din presă, poligrafie și edituri, Timișoara, în cadrul redacției ziarului „Drapelul roșu” a fost organizat un interesant

concurs de șah, dotat cu o cupă, diplome și diferite premii. Au participat zece lucrători din presa locală și corespondenți ai ziarelor centrale. După partide viu disputate, primele trei locuri au revenit ziaristilor ing. Adam Rachitovan, Victor Mureșan și ing. Corneliu Popovici. Ei formează, în același timp, echipa reprezentativă a ziarului „Drapelul roșu” care a invitat celelalte echipe de șah la un concurs interredacțional. Au răspuns acestei invitații șahistiștii de la ziarele „Szabad Szo”, „Neue Banater Zeitung”, revista „Banatska Novine”, Studioul teritorial de radio și televiziune, editura „Facla”, revista „Orizont”. Și acest concurs este dotat cu diplome, cupe și diferite premii în obiecte.

NICOLAE PÎRVU
„Drapelul roșu”-Timișoara

ARTICOLUL DE PROPAGANDĂ

O temă care impune o amplă dezbatere

Spre deosebire de alte domenii ale practicii sociale, unde efectele și rezultatele activității pot fi detectate și evaluate — eventual cuantificate — în mod *direct*, în același mod al comunicațiilor de masă acest lucru este evasiimposibil. De aici nu decurge nicidecum însă că, pentru acest motiv, aspectul eficienței ar putea fi omis sau subapreciat în domeniul la care ne referim; cu atât mai mult cu cât, dacă rezultatele și prin urmare eficiența nu pot fi identificabile în mod nemijlocit, nu ar putea fi depistate și apreciate pe căi indirecte. Așadar presa — scrisă, vorbită sau audio-vizuală — ca cel mai însemnat mijloc de comunicare în masă, nu se poate susține, cel puțin în principiu, evaluării din perspectiva eficienței *formative* a mesajelor transmise, știut fiind că sarcinile și funcțiile sale principale sînt cele de informare, educare și orientare. Problema care se pune, și care — privind lucrurile cu rigurozitate și fără iluzii — se cere în continuare rezolvată, este aceea a construirii unui sistem coerent de criterii științifice pentru identificarea, evaluarea și măsurarea eficienței mesajelor transmise pe canalele presei.

Ceea ce este valabil pentru presă în general, este valabil, în mare, și pentru articolele de propagandă în special. În prealabil se cuvine menționa că în țara noastră presa are scopul și misiunea supremă de a sluji politica Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Prin urmare, presa noastră are îndatorirea de a face propagandă în sensul cel mai cuprinzător și constructiv al cuvîntului. Dacă luăm în considerare însă o relativă distincție între conținutul preponderent informativ și cel cu precădere educativ-formativ al mesajelor vehiculate, putem afirma că articolele de propagandă, într-un sens mai restrîns, se referă mai ales la această funcție formativă. Este vorba de acele articole destinate a contribui, cu predilecție, la transformarea și îmbogățirea conștiinței, la formarea unor convingeri, opinii, sentimente, mentalități, atitudini și comporta-

mente în consonanță cu sistemul de valori politice, morale, filozofice, estetice ale societății noastre socialiste. Din această perspectivă, și la modul general, se poate spune că eficiența articolelor de propagandă se reflectă în modul participării active a maselor la opera de edificare materială și spirituală a patriei, în gama infinit de variată a atitudinilor civice, a comportamentului social al cetățenilor, în structura și orientarea opiniei publice. Evident, studii sociologice sau psihosociologice în profunzime pot pune în evidență aspecte particulare, semnificative și pline de interes ale impactului mesajelor cu conținut propagandistic asupra conștiințelor. După cite știm însă, asemenea studii sînt încă, din nefericire, destul de puține în raport cu vasta operă educativă ce se desfășoară în societatea noastră, iar rezultatele investigațiilor de această natură nu pot fi generalizate decît cu multă prudență.

Dacă stabilirea unor criterii particulare și general valabile ale eficienței articolelor de propagandă constituie încă, în mare măsură, un deziderat, se pare că este ceva mai lesnicioasă precizarea unor condiții care, corelate judicios, pot asigura o eficiență sporită materialelor publicistice, celor cu destinație propagandistică mai ales. Una dintre aceste condiții ar fi luarea în considerare a caracteristicilor socio-profesionale, culturale etc. ale categoriei (categoriilor) de cititori (respectiv ascultători sau telespectatori) cărora le este destinat mesajul cu conținut propagandistic. Aceasta întrucît este știut de multă vreme că eficiența cea mai scăzută o au articolele (respectiv emisiunile) concepute și adresate „în general”, fără un public destinat ar fi de cît conturat și particularizat. Altă formă publicistică și altă modalitate de structurare a mesajului trebuie să cunoască materialele ce sînt adresate unor categorii sociale net diferențiate prin natura ocupației, a gradului de instrucție și cultură, a preocupărilor obștești și, în general, extraprofesionale. În strînsă corelare cu această condiție stă *clara*

formulare și delimitare a temei abordate, în scopul evitării caracterului vag, neconcludent — și prin urmare puțin convingător — al tratării și prezentării publicistice. La aceasta se adaugă de la sine *actualitatea și importanța* temei pentru momentul social-politic, economic sau cultural respectiv. Nu mai puțin determinant este și gradul de interes al publicului cititor pentru diferite teme, în care scop sondajele de opinie făcute în mod consecvent, testarea preferințelor cititorilor sînt de neînlăturat.

Privite dintr-un punct de vedere al artei persuasiunii, ca și al artei gazetărești, se pot enumera încă multe condiții ale eficienței. Astfel, sînt de luat în considerație cantitatea și forța de convingere a aspectelor de viață, concrete, folosite ca ilustrări și exemplificări sau subtilitatea modalităților de argumentare. Este știut, de pildă, că au o mai mare forță de persuasiune acele expuneri — fie ele orale sau scrise — care prezintă, în antiteză, și puncte de vedere diferite sau chiar opuse acelora susținute de autor. Contează, neîndoielnic, și încă în mare măsură, prestigiul publicației care găzduiește articole de propagandă, prestigiul și competența semnatarului, stilul, dimensiunea și densitatea de idei a textelor. Nu mai puțin demne de atenție sînt, în perspectiva sporirii eficienței, frecvența cu care apar articolele cu conținut și destinație propagandistică, o anumită continuitate și reluare a temelor, locul ce li se acordă în spațiul publicațiilor, cuprinderea lor în cadrul unor rubrici permanente etc.

Este de la sine înțeles că o asemenea considerare, aproape pur enumerativă și enunțativă, nu poate constitui decît un pretext și eventual un punct de plecare pentru o dezbatere detaliată a unei problematici de o asemenea anvergură, cu o semnificație și pondere deosebite în activitatea ziariștilor, a presei noastre comuniste. Cu atât mai utilă ar fi o asemenea dezbatere cu cît, sîntem conștienți, sporirea eficienței propagandei prin presă nu ține numai de conștientizarea condițiilor ce o face posibilă ci și, în aceeași măsură de înzestrarea, pasiunea și conștiinciozitatea profesională a fiecărui publicist în parte.

CONSTANTIN COȘMAN
„Contemporanul”

Și articolul economic trebuie să fie formator al conștiinței

În esență, articolul economic urmărește aceleași mari și nobile obiective ca și articolele care abordează oricare din celelalte domenii ale vieții noastre, având deci menirea să contribuie la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a constructorilor noii societăți, pe baza Programului P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Articolul economic trebuie să îmbogățească cunoștințele de natură umanist-socială și cele de ordinul tehnicii disciplinelor economico-financiare propriu-zise, să însuflețească cititorii în îndeplinirea politicii generale a partidului, preponderent a celei economice, să contribuie la dezvoltarea și la propagarea inițiativei și a creativității, să sprijine practic activitatea de conducere a economiei, acțiunea conștientă și eficientă a maselor asupra naturii și asupra lor înseși.

Desigur, propaganda economică cu ajutorul scrisului, sub forma articolului, își are specificitatea ei, particularități care decurg din conținutul disciplinelor și al naturii fenomenelor pe care le abordează, ceea ce nu înseamnă deloc o dificultate sporită în tratarea publicistică a temelor, ci pretinde poate mai multă abilitate profesională.

Un articol economic, în marea varietate a temelor abordate și impuse de viață, poate și trebuie să fie un rezultat al îmbinării politicului și economicului, unul sprijinindu-se pe altul. Evident că un astfel de articol trebuie să aibă în vedere problematica cea mai actuală, fără ca aceasta să însemne însă evitarea abordării perspectivelor dezvoltării societății, ale economiei socialiste, cu structurile sale, în condițiile accelerării progresului tehnico-științific.

De pildă, una din temele de cea mai mare actualitate astăzi, întâlnită frecvent în paginile ziarelor și ale publicațiilor de specialitate, și abordată sub multiplele ei aspecte, este creșterea productivității muncii; propaganda economică dă bune rezultate în această direcție numai în măsura în care explică și situează omul în centrul preocupărilor pentru sporirea productivității, în măsura în care analizează metodele de raționalizare a muncii și contribuie la generalizarea experienței înaintate, la promovarea celor mai adecvate tehnologii pentru ca această creștere să nu se realizeze

prin intensificarea efortului fizic, ci, dimpotrivă, să fie rezultatul unui plus de creativitate. Bineînțeles că trebuie evitat pericolul tehnicismului îngust, care din păcate se manifestă în unele articole, și aceasta nu numai cu privire la productivitatea muncii. În plus, problematica poate și trebuie extinsă cu teme privind perspectiva pe care o dă revoluția tehnico-științifică în domeniul forțelor de producție, cât și, mai ales, în procesul mai larg al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în care productivitatea muncii are și ea valențe noi.

Caracterul politic al articolului economic decurge nu numai din explicarea politicii partidului transpusă în economie, din fundamentarea acesteia, ci și din faptul că prin el se caută răspunsuri creatoare cerințelor imediate ale realităților tehnico-economice ale colectivităților de producție privite în perspectiva devenirii lor. O tratare apolitică apare ca un anacronism în condițiile în care producătorii se manifestă din ce în ce mai mult și conștient în dubla lor calitate de proprietari și producători, calitate care încorporează și pe aceea de beneficiar al producției de bunuri materiale și spirituale.

Tocmai de aceea reliefația și propagarea, prin articol, a experienței productive înaintate, a cuceririlor științei și tehnicii (privite tot economic) nu se poate rupe de viață și de oameni, nu se poate „refugia” în tehnicism, ignorând faptul că tehnica este creată de oameni și în folosul lor și că numai prin oameni se poate valorifica. O analiză a amplasării și structurii platformelor industriale, de exemplu, nu poate să ignore tocmai condițiile de viață, de muncă, de mediu ale oamenilor, ergonomia și ecologia, ca și relațiile umane, de comunicare între oameni, nu numai pentru că aceasta ar însemna o tratare tehnicistă ci, mai ales, pentru că nu ar reflecta integral politica partidului în acest domeniu.

Tehnicismul articolului economic se poate manifesta uneori prin aceea că tocmai latura economică a problemei este ignorată, sau tratată parțial și în subsidiar, fără să se poată desprinde pregnant și convinșător, prin calcul economic, eficiența, rezervele de creștere a producției, productivității, beneficiului etc. Dar există și un tehnicism economic, dăunător și el propagandei, și care se manifestă prin aceea că

unele acte economice sînt tratate în sine sau doar la nivelul unei unități sau întreprinderi date, fără a fi judecate și corelate cu necesitățile întregii societăți — ale unei întreprinderi, cu cele ale tuturor întreprinderilor cu care cooperează, ale producției și consumului etc.

Articolul economic are menirea de a da cititorului contemporan căruia i se adresează și la nivelul cultural și științific al acestuia, informația necesară privind ceea ce reprezintă noul în economie, în tehnică, organizare, conducere, calcul etc. Un articol economic în care se vorbește, de pildă, despre firele sintetice sau despre masele plastice, la modul general, la nivelul cunoștințelor de ordin elementar, nu poate să trezească curiozitate științifică în mintea unui cititor care, oricît de simplu ar fi, știe ce este și mai ales folosește de mulți ani nailonul, rețonul, gălețile de plastic etc. Problema este de a se vedea ce anume se produce, cu ce eforturi materiale, care este destinația producției, în ce măsură contribuie la economisirea unor resurse naturale deficitare, dacă structura produselor este cel mai bine alcătuită din punctul de vedere al intereselor generale ale economiei, cum se manifestă în aceste domenii inteligența tehnică și creativitatea românească. Se poate aprecia că numai printr-o astfel de abordare, care să stîrnească interesul real al cititorului, articolul economic își îndeplinește misiunea.

Contemporaneitatea cere ca articolul economic să dezbată ceea ce este mai înaintat în disciplinele economice pe plan național și, cu discernămintul cuvenit, pe plan mondial, pentru a da nu numai un orizont larg cititorilor, ci și o posibilitate de informare selectivă eficientă și operativă. Propagarea creativității naționale în domeniul economic devine astfel o chestiune nu numai de eficiență economică, ci și de atitudine conștientă față de gândirea și cuceririle științelor economice și ale cercetărilor tehnico-științifice românești concretizate în brevete sau pe drumul lor de a se finaliza în producție.

Propagarea rezultatelor științelor economice pe plan mondial cere însă multă atenție, în funcție de locul în care au apărut și se aplică, în funcție de necesitățile proprii economiei noastre socialiste, de posibilitățile preluării și adaptării lor la aceste necesități. Acest lucru se face și sînt domenii în care s-au obținut unele rezultate la nivelul întreprinderii, după cum sînt „elaborate” care nu întrunesc condițiile enumerate mai sus și care, evident, pot să constituie un mijloc de informare, dar nu de adeziune totală.

Cum întreaga finalitate a politicii partidului nostru este cea umană, desigur că și finalitatea articolului economic este de asemenea umană, și felul cum articolul corespunde acesteia îi determină în esență și eficiența socială. Pentru a avea eficiență — termen oarecum ambiguu

cînd este vorba de publicistică — se cere ca articolul să fie citit de un număr cît mai mare de cititori pe care să-i sensibilizeze la participarea efectivă și creatoare, la opera de dezvoltare a economiei noastre socialiste. Tematica, situată fiind în miezul problemelor acute ale țării noastre, ale cerinței obiective de

formare a omului de tip nou — comunist — este fundamentul pe care se toarnă eficiența scrisului. De aici pornind, se cere prospețime în informație, irepetabilitate în textul nou față de altul vechi, cînd este vorba de o repetabilitate a temei. Și încă ceva în plus. Acel ceva ce

se cheamă talentul de a exprima înaripat gîndirea, de a dialoga cu cititorul, care să desprindă din articol — odată cu conținutul profund uman, politic și tehnic-economic — și respectul autorului față de el.

STERE GIOGA
„Revista economică”

Permanent în actualitatea dinamică a țării

Problema rolului și locului articolului de propagandă în presa noastră, deși rar abordată în coloanele revistei, în pofida faptului că un asemenea gen este foarte adesea folosit în coloanele publicațiilor, ne-a preocupat și ne preocupă permanent. Voi încerca să prezint, fără pretenția de a epuiza problemele cu care ne confruntăm, experiența noastră în acest domeniu experiență al cărei suport îl constituie angajarea comunistă a colectivului redacțional de a-și spori contribuția la cunoașterea și însușirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru de către cititorii gazetei de a-i mobiliza la traducerea ei în viață.

Ca și în celelalte publicații și în gazeta noastră articolul de propagandă ocupă un loc preponderent, astfel încît nu există număr în care să nu fie prezent. Cît privește problematica abordată, aceasta este diversă, inspirată din ideile majore cuprinse în documentele partidului nostru și în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din cerințele concrete ale călirii politico-ideologice a cadrelor și ostașilor. Ea înfățișează o paletă destul de largă de probleme izvorite din actualitatea dinamică a țării noastre, a vieții ei social-politice, fixate în cadrul unui plan gîndit și dimensionat potrivit exigențelor actuale și, evident, posibilităților de care dispunem.

În cadrul rubricii pe care o intitulăm „Cronica săptămîinii”, bunăoară, îi informăm pe cititori și le explicăm principalele acțiuni și măsuri întreprinse de conducerea partidului și statului. Redau cîteva titluri ale acestor articole, ele fiind, cred, semnificative: „Programul partidului — programul poporului”, „Pentru înflorirea continuă a patriei”, „Deplină unitate între politica noastră internă și internațională”, „Elocvente manifestări ale democratismului orînduirii noastre”, „Politica externă a României — o politică consacrată cauzei socialismului, colaborării și păcii”, „Solidaritatea internațională — orientare fundamentală a politicii externe românești”, „România — prezență ac-

tivă în viața internațională” — articole care, de regulă, și-au găsit locul pe pagina întâi a gazetei, vîndînd chiar prin amplasarea lor importanța problemei abordate. Precizez că articolele nu constituie simple relatări ale unor evenimente, hotăriri și măsuri luate, ci comentarii care subliniază în mod deosebit conținutul și semnificația politică a acestora, relevînd, totodată, învățămintele, concluziile și sarcinile ce se desprind pentru personalul ministerului nostru, în vederea traducerii lor în viață.

Am folosit, de asemenea, articolul de propagandă pentru popularizarea largă a realizărilor poporului nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. „România — 32 de trepte spre comunism”, „Țară nouă — oameni noi”, „Expresii ale unității de mînit dintre partid și popor”, „P.C.R. — făuritorul și conducătorul armatei noastre populare”, „Partidul — statul major — conducătorul poporului în lupta pentru viață și refacere” sînt doar cîteva dintre cele consacrate acestui scop.

Se va spune poate: o asemenea problematică este abordată în întreaga noastră presă. Este foarte adevărat dar trebuie să menționez că, publicînd asemenea articole, avem în vedere nu numai popularizarea acestor realizări, dar și evidențierea rolului ce-i revine armatei în apărarea avuției obștești, a euceririlor revoluționare ale poporului nostru. Am urmărit, deci, nu o tratare generală a problemelor, ci găsirea acelor punți de legătură a acestora cu sarcinile concrete ale cititorului gazetei noastre. O asemenea abordare mi se pare nu numai firească, dar și eficientă.

Prin intermediul articolului de propagandă am urmărit, de asemenea, cultivarea în rîndul cititorilor a interesului pentru cunoașterea tradițiilor glorioase de luptă ale poporului, ale partidului nostru pentru neatîrnarea patriei, pentru libertate și dreptate socială, a dorinței de a milita în vederea îmbogățirii acestor tradiții. Am făcut, desigur, acest

lucru în permanență, dar trebuie să spun că i-am acordat o mai mare atenție — așa cum este firesc — după Congresul educației politice și culturii socialiste. Bunăoară, imediat după Congres am inițiat o rubrică — „File din epopeea luptei pentru independența națională” — în cadrul căreia au fost publicate peste 40 de articole, scrise de personalități de seamă — profesori și cercetători în domeniul istoriei — articole ce au fost ilustrate cu documente inedite din Arhivele Statului. Iată cîteva titluri: „Strămoși viteji și drepți”, „De la Dux blachorum la Regnum Transilvanum”, „Un voievod român de strajă la fruntariile țării sale și ale Europei”, „Ștefan cel Mare — simbol al marilor virtuți ale poporului nostru”, „Să trăim slobozi, ori să ne piară pin' și urma noastră”, „Mihai Viteazul — faptă și simbol”, „Organizarea ostășească și arta militară a românilor”, „1 Decembrie 1918 — bucuria unei mari sărbători”, „Unirea și independența — năzuințe de veacuri ale poporului român etc.

Comemorarea a 70 de ani de la răscoala din 1907 a constituit un prilej de evocare a luptei țărănimii și, totodată, a drumului parcurs de satul românesc în anii construcției socialiste. Ciclul de articole publicate pe această temă, între care menționăm pe cele intitulate: „Țărănimea — factor de seamă în lupta pentru unitate și neatîrnarea patriei”, „Răscoala din 1907 și poziția mișcării muncitorești”, „Ecourile răscoalei din 1907”, „P.C.R. — militant activ pentru rezolvarea problemelor țărănimii”, „Drumul spre lumină al satului românesc”, sînt concludente în acest sens.

Militînd pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, multe din articolele de propagandă au demascat diverse tare ale lumii capitaliste, au combătut politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. Iată cîteva titluri: „Programul partidului despre faza actuală a crizei sistemului capitalist”, „Autoportretul lumii occidentale”, „Escaladarea violenței în țările occidentale”, „Cozi kilometrice la porțile speranței”, „Flagelul disperării”. Prin articolele noastre am demascat și am combătut, de asemenea, diverse curente și concepții reacționare ale ideologiei burgheze.

Prezentînd — desigur, doar în parte — problematica abordată în articolele de propagandă — ceea ce cred că evidențiază și rolul și locul important al acestuia în publicația noastră — așa dori, totodată, să menționez că noi am acordat o atenție deosebită asigurării unui înalt conținut de idei articolelor, clarității și accesibilității lor, anco-

rindu-le permanent în viața social-politică a vremii, în preocupările personalului nostru.

Așadar, și experiența noastră demonstrează — fără a avea pretenția, așa cum afirmam la început, de a fi epuizat această problemă importantă — necesitatea și utilitatea articolului de propagandă, a orientării

lui spre problemele majore, nevoia asigurării unui bogat conținut și a unui profund caracter educativ al acestuia — condiții esențiale pentru a-i netezi drumul spre conștiință.

Colonel OCTAVIAN GOGA
redactor șef al gazetei
„În slujba patriei”

Prin profunzime și diversitate — spre inima și mintea cititorilor

Punctul de vedere potrivit căruia susținerea problematicii politico-ideologice nu poate fi concepută ca o sarcină a unei singure secții sau rubrici din cadrul unei publicații, ci ca o activitate de ansamblu a ziarului (ori gazetei) ni se pare judicios. Cum tot firesc considerăm să împărtășim ideea că — pornind în stabilirea tematicii de propagandă de la însăși concepția partidului nostru cu privire la educația maseilor, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste — fiecare publicație își alege formele de exprimare cele mai potrivite cu profilul ei, cu sarcinile ce se cer a fi soluționate în aria sa de pătrundere.

Considerentele la care ne-am referit au promovat cu statornicie — de aproape trei ani — în coloanele gazetei „Secera și ciocanul” — Argeș, editorialul de actualitate politică. Congresul al XI-lea al partidului, ședințele Comitetului Politic Executiv și plenaryle Comitetului Central al P.C.R., Congresul educației politice și al culturii socialiste, consfătuiri pe țară pe diferite teme, vizite și cuvîntări ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, diferite aniversări oferă o inestimabilă bogăție de idei, concluzii din diferite domenii, orientări clare ale activității viitoare. Asemenea momente, cu profunde lor semnificații, cu învățăminte din cele mai valoroase, înfățișează editorialul de actualitate politică. Scris în întîmpinarea unor astfel de evenimente sau după desfășurarea lor, de către redactori de la rubrica „Viața de partid”, de la cele social-culturale și economice, editorialul — fără să-și propună să facă o prezentare exhaustivă — urmărește să surprindă ceea ce este esențial și nou în problema înfățișată, legătura acesteia cu practica, cu viața, modalitățile concrete prin care se înfăptuiește în județul Argeș politica partidului și statului nostru. Au răspuns

preocupărilor noastre, în acest sens articole cum sînt „Partidul Comunist Român este urmat cu încredere și devotament de întregul popor”, „Primul Congres al educației politice și al culturii socialiste”, „Un program cuprinzător, de largă perspectivă în opera de făurire a omului nou”, „Doi ani de la Congresul al XI-lea al partidului” și altele.

Programul P.C.R. adoptat de Congresul al XI-lea a determinat creșterea preocupărilor față de problematica ideologică. În intervalul pînă la Congresul educației politice și al culturii socialiste, dar și după aceea, în coloanele gazetei a crescut ponderea articolelor de intervenție care analizează modul cum se desfășoară în practică munca ideologică. În acest context, dorim să amintim suita de interviuri cu secretarii cu problemele de propagandă ai comitetelor de partid municipale și orășenești: „Un înalt conținut, caracter militant și permanent activității ideologico-educative”, „Munca politică răspunde tot mai bine rolului său mobilizator și formativ”, „Sporște forța educativă a muncii politice”. Interviul, pe care un timp îndelungat l-am folosit mai puțin, alături de articole, opinii, mese rotunde, note, grupaje de știri (și acestea din urmă cunoscută ca apanaj al rubricilor economice) scrise cît mai îngrijit, fără înflorituri și prețiozități, au diversificat și înviorat genurile publicistice în gazeta noastră, sporindu-i interesul și accesibilitatea în rîndul cititorilor. Este un semn că ne-am detașat de acel obicei de a face din articolul de propagandă un subsol întins pe mai multe pagini, greu de citit, cu un slab ecou.

Credem că nu greșim dacă afirmăm că diversificarea speciilor publicistice a fost determinată de însăși lărgirea și adîncirea ariei propagandei de partid, de puternica efervescentă politico-ideologică și

cultural-educativă. Acționînd pentru înfăptuirea Programului de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, abordăm acum în gazetă o bogată tematică a muncii de propagandă privind învățămîntul politico-ideologic, consiliile de educație politică și cultură socialistă, punctele de documentare politico-ideologică, predarea științelor sociale și activitatea educativă în școli etc. Cu o frecvență regulată apar în „Secera și ciocanul” articole, reportaje, însemnări și, periodic, pagini tematice în cadrul cărora se militează pentru întronarea normelor Codului etic, pentru formarea profilului etico-moral înaintat al oamenilor muncii.

Fără pretenția de a face o deparțajare, o ierarhizare a articolelor de propagandă, ne îngăduim să includem în rîndul primelor și „Sintezele lunare” pe care, potrivit prevederilor Programului de măsuri din domeniul ideologic, le publicăm în fiecare lună. Într-un spațiu nu prea mare, aici încercăm să cuprindem, alături de evenimentele de seamă din țară, întreaga viață politică și economico-socială a județului Argeș desfășurată pe parcursul a 30—31 de zile. „Sintezele lunare” îmbogățesc speciile publicistice în gazetă, contribuie la realizarea permanenței tematicii de propagandă în coloanele publicației noastre, la creșterea eficienței acesteia.

În încheiere, aș vrea să relievez faptul că extinderea sferei de cuprindere a gazetei impune o preocupare susținută din partea noastră pentru studierea, aprofundarea și materializarea bogăției de idei desprinse din documentele partidului, pentru perfecționarea pregătirii profesionale și a profilului etico-moral al gazetarului, pentru cunoașterea nemijlocită a realităților județului. Subliniez, în legătură cu aceasta, importanța pe care o are faptul că în cadrul integrării noastre profesionale s-a stabilit, ca manieră de lucru, participarea ziaristilor din redacție direct la munca ideologică, în întreprinderi, pe șantier, la sate.

M. MANOLACHE
„Secera și ciocanul” Argeș

DIVERSITATEA ȘI EFICIENȚA

FAPTULUI DIVERS

Faptul,
și atît!

Categoric, cititorii preferă genul scurt. Faptul divers face parte din genul scurt. Faptul divers înseamnă, în presa ultimilor ani, nu numai senzațional. În presa noastră, rubricile de fapt divers au forme diferite, uneori și modalități publicistice diferite. Personal, am ajuns la concluzia că trei rinduri pot să spună la fel de mult ca și o anchetă. La „România liberă” mă ocup de anchete sociale. În urmă cu câțiva ani, cînd m-am gîndit la rubrica „Zigzag”, am transformat documentarea pentru citeva anchete în citeva „zigzaguri”. Efectul a fost același. N-a fost nevoie, cum se spune, să se aprofundeze faptele, să se dea amănunte. Cititorul este în stare să discearnă singur semnificația faptelor relatate.

N-am să încerc să fac teoria faptului divers, a informației, în general, care a avut de-a lungul timpului o existență zbuciumată. Pentru cei care citesc această revistă definițiile sînt cunoscute. Am să mă refer mai ales la felul cum se face faptul divers în presa noastră.

Cea mai reușită rubrică de fapt divers a fost, fără îndoială, cea care apărea, mai înainte, în „Scînteia”. Ce supără însă la unele rubrici de fapt divers este poanta cu orice preț. De multe ori poantele sînt luate din dicționarul de proverbe și zicători, din literatură. N-am înțeles de ce se caută, cu atîta insistență analogii ale faptelor diverse cu pasaje din literatură. În nici un caz acestea nu captează cititorul. Singurele în stare să-l atragă, să-l captiveze sînt scurtimea știrii și esența ei. Merg pînă acolo încît afirm că nu este nevoie nici de titlu pentru știrea de fapt divers ori cit de sugestiv ar fi el. Cititorul știe să caute o știre bună, oriunde s-ar afla ea în gazetă. Este la fel de adevărat însă că titlurile

bune vînd, de cele mai multe ori, articole și știri nu chiar excelente. Am văzut, în multe fapte diverse, că se preferă interpretarea, în locul redării faptului în sine. Remarc însă, ca o autentică rubrică de fapte diverse, de o formă aparte, „Radioprogramul dimineții” de la Radio.

Și acum să revin la rubrica „Zigzag” pe care o redactez la „România liberă”. Ea nici măcar nu se intitulează rubrică de fapt divers. Este o rubrică de știri scurte, dintre cele mai diferite. Rubrica vrea că, pe un spațiu restrîns, să publice mult. Deviza rubricii este concentrarea. Faptul că a supraviețuit atîția ani, că-și are cititorii constanți (ne-am dat seama de aceasta după numărul mare de scrisori pe care le primim) ne-a determinat să credem că a avut audiență.

Am pornit de la ideea că rubrica poate conține orice. Am auzit voci care au spus că unele știri n-au ce căuta aici, că rubrica este o aglomerare de știri din domenii care trebuie tratate de alte rubrici ale ziarului. În primul rînd, asta a fost intenția rubricii: aglomerarea de știri. Iar atunci cînd ziarul a avut o rubrică de informație culturală „Semnal”, „Zigzagul” a renunțat la acest gen de informație. Le-a publicat însă ori de cite ori, din diferite motive, „Semnalul” n-a apărut.

Bineînțeles, nu uităm să avem în fiecare rubrică și citeva știri de... autentic fapt divers. În rest, un amalgam, excelind informația de larg interes. Repet, principala noastră grijă este să dezbrăcăm știrea de comentarii inutile. Un conținut sărac, cit l-ai întoarce din condei, cit l-ai îmbrăca cu cuvinte frumoase și metafore, rămîne conținut sărac. Pentru că se obișnuiește, uneori, să se facă o introducere, după care: „Dar iată faptele”. Cînd ar fi mai simplu, să se înceapă direct cu faptele autentice. Și atît. Pentru că se obișnuiește, după relatarea faptelor, să se mai adauge și citeva fraze moralizatoare. Știrea de fapt divers nu are nevoie de comentarii adesea naive sau pretioase. Să fim realiști. Să-l lăsăm pe cititor să-și implice atitudinea față de faptele pe care le citește.

O știre bună, — se știe cred — nu este totdeauna una frumos scrisă, ci una

cu un subiect frumos și interesant. Personal, prefer două știri fără haină literară, decît una frumos scrisă, dar care nu spune nimic. Am căutat, cit am putut, ca faptele diverse de la „Zigzag” să nu le luăm numai din domeniul judiciar. Am căutat să facem investigații proprii asupra unor cazuri. Cititorul știe să aprecieze efortul redacției de a da în vileag o ilegalitate — să zicem — prin investigația proprie a redactorilor.

Categoric, zierele sînt încă sărace în fapte, informații, chiar și în fapte diverse. Am participat la multe ședințe în care s-a discutat despre informație, despre necesitatea ei, dar rezultatul nu se prea vede prin gazete. În ceea ce privește ziarul „România liberă”, remarc în ultimii ani o mai mare preocupare pentru informații. Chiar și unele reportaje au devenit informative, ca cele pe care le scrie Mircea Scripcă. Pentru „Zigzag” n-am făcut o statistică, dar cred că 30 la sută dintre știrile publicate sînt de fapt divers, în sensul strict al cuvîntului. Cele mai multe sînt, însă, de larg interes cetățenesc. Căutăm, totodată, să revenim mai ales asupra unor știri de fapt divers. Cînd uităm noi, ne aduce aminte cititorul, care ne întrebă ce s-a mai făcut în cazul cutare. Captăm deseori atenția cititorilor cu reveniri foarte dese despre un fapt sau altul relatat în cadrul rubricii.

Am încercat să adaptăm „Zigzagul” și unor situații de excepții. După cutremur, de pildă, rubrica a apărut sub denumirea de „Ne-am interesat pentru dv.”. Și-a dovedit eficiența deoarece am publicat sute de informații care-l interesau în cea mai mare măsură pe cetățean, în acele momente.

Ca să conchid, „Zigzag” este o rubrică de fapt divers de o formulă aparte, un gen hibrid. Deviza ei este scurtimea, relatarea faptului nud, fără comentarii și interpretări, doar, uneori, cu o poantă. De multe ori, singurele noastre comentarii sînt punctele de susnensie sau semnul exclamării. „Zigzagul” este o rubrică zilnică a celor mai diverse domenii de activitate, cu știri care se vor instructive, interesante.

PETRE MIHAI BĂCANU

Sarea și piperul emisiunilor noastre

În fond, ce este un fapt divers, la radio, la televiziune sau în presa scrisă?

Pentru un scandinav, să zicem, erupția Etnei... care a distrus citeva sate, e un fapt divers... dar pentru miile de locuitori din preajma vulcanului tot divers este? Fapt divers este un cutremur pentru cei din Australia... dar n-a fost și nu e deloc divers pentru cei ce s-au aflat în zona bîntuită de seism. Ca un fapt divers a fost înregistrată ciocnirea celor două Jumbo-jeturi pe aeroportul din Canare. Fapt divers este pentru noi un uragan ori un taifun - nu însă și pentru cei aflați în arhipelagul nipon ori pe coasta vestică a Americii... Fapt divers poate fi și o explozie semnalată în nu știu ce îndepărtată galaxie...

Nici atunci cînd spunem sau scriem că s-au plantat 6 milioane de flori într-un oraș nu cred că am semnalat un fapt divers, pentru că milioanele de fire plantate înglobează munca, migala a sute, mii de oameni pentru înfrumusețarea vieții semenilor lor, și nu-i un fapt divers.

Cînd a ieșit un tovarăș de-al nostru la pensie după 30-40 de ani de muncă în aceeași fabrică, în aceeași mină sau de pe aceeași locomotivă, notăm evenimentul la rubrica faptului divers: și totuși aceasta reprezintă o muncă de-o viață, pasiune, dăruire, dragoste pentru meseria aleasă, pentru slujirea societății.

Aș putea continua cu enumerarea unor asemenea fapte diverse de care la tot pasul aflăm în această eră a exploziei informaționale... asemenea fapte diverse, ce nu tocmai diverse sînt, de vreme ce ne sînt oferite spre a mai reflecta puțin atunci cînd le întîlnim. De aceea le-aș pune titlul „Fapte nu tocmai diverse”... și cu ele aș puncta la radio toate emisiunile informative, nu pentru a le transforma în emisiuni ale senzaționalului - deși senzaționalul atrage - ci pentru a-i face pe cei ce ne ascultă să-și plece urechea, sufletul și la dramele și la bucuriile celor aflați undeva pe acest pămînt, să gîndească, o clipă numai, la urmările - să zicem - excesului de viteză, excesului de băutură, ori ale acțiunii celor certăți cu legea.

„Fapte nu tocmai diverse”... punctate de pana măiostră a unui scriitor, sau de verva unui radioreporter, aș difuza în emisiunile de „muzică și actualități”, în orele recunoscute a fi de mare ascultare.

Și chiar dacă aceste fapte „nu toc-

mai diverse” nu ar avea toate rezonanțe grave - nici n-ar fi bine să fie așa - tot le-aș difuza pe parcursul celor 54 de ore zilnic cite se emit de-a lungul celor trei programe ale radioului...

Ar face ca programul nostru să fie mai ascultat, mai apropiat de cei cărora ne adresăm, ar transforma o mare parte din publicul potențial în public efectiv, n-ar mai fi un simplu decor sonor.

Ar aduce aceste „fapte nu tocmai diverse” - sau într-un tot divers, sarea și piperul de care emisiunile de radio au atîta nevoie spre a supraviețui, în disputa cu celelalte mijloace de comunicare în masă, și în special cu sora sa mai tinăra - televiziunea.

Și aș mai vrea ca această... să-i spunem pledoarie... a unui încrîncenat susținător al radioului, să se constituie pentru toți colegii mei de braasă cel puțin într-o idee, să nu rămînă doar... un simplu fapt divers...

ION GHITULESCU
Radio

Diverse, nu banale!

Faptul divers, în fond o chestiune simplă, se dovedește pînă la urmă complicată. În locul unor argumente să ne amintim doar că, timp de aproape două decenii, faptul divers a absentat din presa noastră.

De vreo zece ani el există, însă, așa încît... Ei bine, este el totuși ceea ce ar trebui să fie? Întrebarea reclamă un studiu. Pînă atunci opinia noastră de azi se vrea numai o „pagină de ciornă”.

O precizare se impune de la bun început, pentru evitarea oricărei suspiciuni: sîntem total împotriva cultivării în exces a senzaționalului. În același timp, subliniem că faptele diverse sînt sesizabile, totuși, peste tot. Au existat,

există și vor exista, chiar dacă natura lor diferă - de la o perioadă la alta - parțial sau total.

Prezența lor în ziare și reviste este, așadar, o necesitate obiectivă. Altfel spus, așa cum consemnăm evenimentele semnificative, trebuie să consemnăm - păstrînd proporții firești - și faptele diverse. Cititorii au dreptul să le cunoască, uneri din auzite le și știu, dar vor să le afle din sursă autorizată. Iar dacă nu li se oferă, se nasc variantele și exagerările, lucrurile complicîndu-se. Așa cum unii complică fără știință necesitatea și efectul curativ-moral al rubricilor la care ne referim. Din acest motiv, din temeri total nejustificate, rubricile de fapt divers au devenit rubrici de fapte banale.

Nu rareori se întîmplă ca în vreme ce un oraș discută despre nu știu care accident grav, accidentul respectiv să lipsească din ziar, apărînd, în schimb, fie un caz de „înselare la măsurătoare”, fie un caz în care cineva a găsit un portmoneu „cu o importantă sumă de bani”. Iar în fruntea lor, neapărat, o fundiță cu un fapt, chipurile, pozitiv. De ce și această fundiță? Nu tot ziarul abundă în fapte pozitive - mărețe chiar, fapte ce caracterizează societatea noastră socialistă?

Pledoaria noastră este evidentă. Rubricile de fapt divers trebuie să fie mai bogate, dacă vreți, mai diverse, iar la conceperea lor trebuie să opereze, ca și la celelalte rubrici de informații, criteriul importanței, al dimensiunii subiectului. Și ori mai fi un aspect. Cum sînt scrise faptele diverse? Duoa opinia noastră trebuie să se evite orice tentație de literaturizare, ceea ce, din păcate, nu prea se întîmplă. Prin urmare, să fie scrise într-un stil jurnalistic riguros, să fie relatări exacte, dacă se poate chiar de la fata locului, fără imaginare dialoguri (cum adesea întîlnim), fără poante de draquel poantei, în majoritatea situațiilor tocite, desuete - ba, uneori, sadice, de tipul „unde nu-i cap, voi de picioare”, atunci cînd se relatează despre un om schilodit din diverse motive.

Faptul divers, am spune în incheiere, renăscut în urmă cu zece ani, trebuie acum reabilitat.

HORIA MANGHIUREA
„Înainte” Brăile

foto : VASILE MOLDOVAN

LEGEA - I LEGE.

CE FACEM CA S-O CUNOASCĂ TOȚI CITITORII NOȘTRI?

Efervescența legisla-tivă din ultimii ani — corespunzătoare dezvoltării dinamice a societății noastre în toate do-meniile vieții economice și sociale — solicită complex mijloacele fie-cărui ziarist care își de-dică scrisul formării conștiinței juridice a ce-tățenilor. O dovadă în acest sens — și paginile ziarului „România libe-ră”.

Nu-mi propun, desigur, în cele de față, o prezen-tare exhaustivă a modalităților publicistice folosite de colectivul nostru pentru prezentarea tematicii juridice. Subliniez doar faptul că popularizarea ordinii de drept a statului nostru se reflectă cu consecvență în paginile „României libere”, care, în calitate de cotidian al Fron-tului Unității Socialiste, realizează prezentarea variată a aspectelor actuale ale legislației socialiste, insistând cu precădere asupra acelor care contribuie cel mai di-rect la mobilizarea maselor de cetățeni la îndeplinirea sarcinilor economice și sociale tratate de partid.

Ce și cum scriem pe teme juridice? — iată o între-bare pe care mulți dintre noi ne-o punem frecvent, străduindu-ne să găsim forme atractive de prezentare a legilor adoptate de statul nostru, tocmai pentru a le face să pătrundă în conștiința cititorilor, stimulându-le inițiativa și spiritul de acțiune pentru cel mai corect lor aplicare. Încercând o clasificare a materialelor dedi-cate tematicii juridice, aș putea spune că acestea se grupează, în special, în două mari categorii: articole, interviuri, însemnări, note etc., care au drept scop infor-marea publicului asupra importanței politice, econo-mice și sociale a actelor normative în vigoare, și o a doua categorie, pe care aș numi-o „materiale de atitudi-ne” — înglobând, deopotrivă, propuneri și sugestii ale cetățenilor asupra proiectelor de legi puse în dezbateră publică, anchete de opinie inițiate de redactori în ace-lași scop, precum și anchete diverse, interviuri, repor-

ÎN RUBRICI DIVERSE, PE ÎNȚELESUL TUTUROR

taje, note referitoare la unele aspecte pe care le imbra-că aplicarea legilor în viața de toate zilele.

În timpul campaniei electorale, bunăoară, ziarul nos-tru a publicat cu regularitate rubrica „Sinteza unei le-gislaturi” — subsumată categoriei de materiale infor-mative — care și-a propus să prezinte cititorilor, într-o suită de interviuri, realizările statului nostru în dome-niul legislației muncii, al legislației economice, al legis-lației destinate apărării avutului obștesc și al drepturi-lor cetățenești, explicând importanța acestora pentru dezvoltarea societății noastre. Tot pentru a contribui la cel mai buna informare a cititorilor asupra legislației în vigoare, ziarul nostru a cuprins în spații ample an-chetele de opinie, convorbirile, rezultatele unor „mese rotunde”, privind legi care implică direct pe cetățeni în perfecționarea vieții sociale a țării, cum a fost larga ac-țiune de popularizare a legii controlului obștesc sau aceea dedicată legii privind activitatea comisiilor de ju-decată. În aceeași categorie a materialelor cu caracter informativ, se înscriu numeroase articole și convorbiri realizate pe marginea rezultatelor analizelor și con-troalelor asupra aplicării legilor, efectuate de către de-putați membri ai comisiilor permanente ale Marii Adu-nări Naționale. Stăruința cu care redacția noastră s-a preocupat de prezentarea activității de control asupra aplicării legilor, efectuată de deputații Marii Adunări Naționale, de către deputații județeni, municipali, orășe-nești și comunali, a corespuns, cred, cu bune rezultate

specificului ziarului nostru care, în calitate de cotidian al Frontului Unității Socialiste, are obligația să țină la curent cetățenii cu munca legislativă desfășurată de către cei aleși de ei în organele puterii de stat.

În chip firesc, corectă aplicare a legislației economice a solicitat intens atenția redactorilor noștri, care s-au preocupat mai cu seamă de acele influențe defavorabile asupra bunului mers al economiei naționale determinate de diverse încălcări ale prevederilor legii. De remarcat, în acest sens, ecoul deosebit de favorabil al „anchetelor economice” sau al „anchetelor R.L.” — cum se supra intitulează multe din materialele din această categorie — care au adus, adesea, redacției satisfacția remedierii unor lipsuri în aplicarea corectă a legislației, prin măsurile luate de către cei în drept. Tocmai pentru a putea surprinde cât mai „pe viu” și evident, a denunța cu mijloace publicistice corespunzătoare pe cei care nu își îndeplinesc în întregime datoria de respectare a legilor, funcționează în „România liberă” și rubrica intitulată „În afara legii”. Propunându-și să dezvăluie cauzele care au dus la diferite încălcări ale legilor această rubrică are o largă arie de cuprindere: deși, cum e normal, multe din articolele publicate sub genericul ei se ocupă de unele dintre cele

mai dăunătoare ilegalități — cele care înlesnesc producerea unor daune avutului obștesc — tot „În afara legii” se situează și articolele care dezvăluie, de pildă, încălcarea unor norme de protecție a muncii, a unora referitoare la prestările de servicii, a celor care călăuzesc activitatea în construcții, abateri de la legea circulației, de la normele privind gospodărirea unităților socialiste etc.

Consemnând cele de mai sus, n-am enumerat decât extrem de fugitiv varietatea mijloacelor publicistice folosite de redacția ziarului nostru pentru educarea juridică a cetățenilor; practic, aș putea spune că majoritatea rubricilor ziarului nostru își consacră, într-un fel sau într-altul, rîndurile pentru instaurarea respectului față de lege în societatea noastră — de la „Cronica judiciară”, la „Cotidiene”, la „Opinii”, la „Zigzag”, la „Alo!”. E absolut firească această grijă colectivă manifestată de redacția noastră pentru alcătuirea unei largi palete publicistice închinată supremației legii, unul din imperativele atât de actuale pentru progresul rapid al societății noastre.

GRAZIELA VÂNTU
„România liberă”

Un cititor al „Agriculturii socialiste” (Florea Călimănceanu, cooperativă din comuna Spanțov, județul Ilfov) a solicitat redacției noastre răspunsuri la câteva întrebări elementare: cine are drept la lot în folosință personală?; dacă fiica sa, care termină în acest an cursurile școlii generale de opt ani, poate să urmeze Liceul industrial „Electronica” din București, poate să taie pomii de pe lotul în folosință fără aprobări?; cât teren i se cuvine unui cetățean care locuiește în sat? etc.

Cînd redactăm răspunsurile la aceste întrebări mi-am zis: „În comuna asta, pesemne că nu se face nimic pentru popularizarea legislației actuale, astfel ca oamenii să fie la curent cu cele mai noi reglementări legislative”.

Deci, m-am deplasat la Spanțov cu gândul de a scrie o notă despre această lacună. Acolo, am analizat „Problema popularizării legilor în rîndul maselor”, dar nu am scris nimic din cauză că la Spanțov, ca și în majoritatea satelor din țară, popularizarea legilor se face permanent prin diverse mijloace: articole la numeroasele gazete de perete și de stradă, consultații date de juriști, chemați special din Oltenița și din București, explicații detaliate date în toate prilejurile de lucrătorii de la Consiliul popular, de cadrele didactice, de lucrătorii de la postul de miliție, care — în trecut — fie spus — fac cel mai mult în această privință.

Așa stînd lucrurile, l-am întrebat pe cititorul nostru:

— Nu ați participat la ședințele (i-am amintit și zilele cînd au avut loc astfel de ședințe în ultimul timp) în care s-au dat răspunsuri clare la întrebările pe care dv. le-ați adresat redacției?

— Am participat, zice el, și cunosc răspunsurile în general, dar cînd e vorba de „concret” nu sînt prea sigur. De aceea mă adresez redacției, căci capăt răspuns „negru pe alb” și sînt sigur de el.

Îi ripostez:

— Ar trebui să fiți mai atent și să rețineți ceea ce vă interesează...

PREOCUPĂRILE OAMENILOR, PREOCUPĂRILE NOASTRE

La observația mea, el îmi istorisește următoarea întâmplare:

— Eram, în calitate de martor, la un proces de la judecătoria din Oltenița. Stăteam în sală și urmăream dezbaterile unui proces. Avocatul pîritului își susținea clientul citind texte din diferite legi. La un moment dat, judecătorul îl întrerupe pe avocat și i zice:

— Legea la care te referi a fost abrogată de aproape un an. Ar trebui să știi asta, tovarășe avocat!

— Deci — continuă interlocutorul meu — sînt și avocați care nu cunosc „la zi” toate legile. Atunci ce să mai zici de noi? De asta apelăm din cînd în cînd la redacție...

Îi dau dreptate acestui cititor, căci nu e singurul care gîndește și procedează la fel. Dovadă: circa 15 la sută din totalul scrisorilor pe care le primim la redacție se referă la probleme de legislație. Unii cititori nu cunosc deloc articolul de lege care-i interesează și ne roagă să-i lămurim noi, alții știu, în general, despre ce e vorba, dar ne cer amănunte. Foarte mulți sînt nemulțumiți de modul în care se aplică legea în cazurile lor, deși de cele mai multe ori legea se aplică corect. Sînt cazuri și cazuri. Fiecare scrioare e aproape un unicat.

La toate aceste scrisori, redacția trebuie să dea răspunsuri operative și corecte.

Ce s-a făcut și ce se face în redacția noastră pentru împlinirea acestei cerințe?

Ținînd seama de faptul că spațiul nu ne permite să răspundem la majoritatea întrebărilor prin coloanele „Agriculturii socialiste”, am ales calea ca la cele mai elementare sau cu caracter personal să răspundem fiecărui petiționar în parte, prin poștă. În acest fel rezolvăm circa 70 la sută din scrisorile care conțin întrebări cu caracter juridic.

Pentru a răspunde la celelalte întrebări, de un interes mai larg, folosim diversele rubrici, care apar periodic în „Agricultura socialistă”. Astfel, la rubrica „Curier juridic” dăm răspunsuri strict juridice. Această rubrică a fost prezentă în ultimul an de două-trei ori pe lună (publicația noastră apare săptămânal).

La o altă serie de întrebări răspundem prin rubrica „Dialog: CITITORI-REDAȚIE-CITITORI” (care conține informații diverse). La această rubrică dăm, de obicei, răspunsuri la întrebări de felul acesta: ce avantaje au cei ce livrează porci pe bază de contract?; ce condiții se cer pentru înscrierea la liceele agro-industriale sau la învățământul superior agricol? etc.

Mai avem alte două rubrici intitulate: „La redacție a sosit o scrisoare” și „La semnalele «Agriculturii socialiste»”. În cadrul acestor rubrici dăm răspunsuri comentate la scrisorile prin care ni se semnalează cazuri de încălcarea legislației, specificând unde și cine a greșit — dacă s-a greșit — și cum trebuie să se procedeze.

În acest mod, redacția „Agriculturii socialiste” izbu-

tește să răspundă la toate scrisorile cu caracter juridic. Subliniez că cele mai multe legi, care interesează lumea satelor, sînt publicate în întregime (unele chiar cu anexele lor, anexe care se publică de obicei numai în Buletinul Oficial). Desigur că pe marginea acestor legi publicăm și comentarii redacționale.

Trebuie să menționez că această activitate este efectuată cu succes — așa cred eu — datorită ajutorului pe care îl primim de la juriștii cu care colaborăm (în redacție nu avem nici un redactor cu pregătire în domeniul juridic). Avem, în schimb, colaboratori activi la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, Ministerul Muncii, Ministerul Educației și Învățământului, Procuratura Generală a Republicii Socialiste România etc. și la unitățile județene subordonate acestor instituții.

D. TĂRNĂUCEANU
„Agricultura socialistă”

Orinduirea socialistă, creație conștientă a maselor, modifică fundamental relația între lege și cetățean. Pentru prima dată în istorie legile nu mai apar ca ceva străin, potrivit oamenilor muncii, ci ca măsuri hotărâte de ei înșiși, exprimînd interesele lor și slujind împlinirii acestora. Pe această realitate se întemeiază efortul general pentru aplicarea legii, pentru respectarea acesteia în litera și spiritul ei.

Firește, respectarea legii implică în primul rînd cunoașterea și înțelegerea prevederilor ei. Dînd expresie acestei necesități, partidul nostru a subliniat nu o dată importanța ce trebuie dată popularizării largi a legilor țării, educării oamenilor în spiritul respectării acestora. În cuvîntarea la conferința de lucru de la C.C. al P.C.R. din 13—14 mai 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, accentua în această privință: „Începînd de la centru, trebuie acționat ca legile să fie aduse la cunoștința tuturor organelor, să fie prelucrate și înțelese bine de către toți cei chemați să le aplice... Este necesar să se asigure, de asemenea, cunoașterea legilor de către toți oamenii muncii”.

Neîndoios, în îndeplinirea acestor comandamente presei îi revin îndatoririle directe și de mare însemnătate. Aria sa largă de cuprindere, accesibilitatea, o conturează ca un mijloc puternic și eficient în popularizarea hotărîrilor partidului și a legilor statului, în educarea juridică a maselor.

Ca organ al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, gazetei „Munca” îi incumbă, desigur, sarcini sporite în această privință, decurgînd și din atribuțiile directe și specifice ce revin sindicatelor în exercitarea controlului asupra respectării legislației muncii, cît și în procesul educațional de formare și adîncire a conștiinței socialiste a oamenilor. Iată de ce și în profilul gazetei aceste probleme ocupă un loc distinct și bine conturat, fiindu-le consacrat un spațiu larg. Articolele pe această temă sînt grupate, de regulă, în pagina intitulată „Legile țării, legile noastre”. Publicarea ei cu regularitate a consacrat-o în rîndurile cititorilor ca un element specific al gazetei noastre în ansamblul presei.

În ceea ce privește modul de abordare și tratare a tematicii, gazeta pornește de la înțelegerea conceptului de educație juridică — ca parte a procesului amplu de formare și dezvoltare a conștiinței socia-

UN PROFIL CARE NE OBLIGĂ

liste — în toată complexitatea elementelor componente și obiectivelor urmărite. Anume, de a face pe oameni să cunoască prevederile legilor țării și să înțeleagă caracterul lor nou, revoluționar, socialist; să privească aceste legi ca pe o emanație proprie, care le exprimă interesele și apără valori ce le sînt scumpe, să sădească convingerea necesității respectării legilor, convingerea că orice încălcare a acestora lovește în propriile interese și de aici formarea unei atitudini active, de combatere a oricărei încălcări a legii din partea oricui.

În lumina acestor obiective, gazeta și-a structurat activitatea pe trei laturi principale:

O primă latură o reprezintă *contribuția directă a gazetei la popularizarea și explicarea legilor*. În acest context se înscriu în primul rînd articolele cu caracter precumpănitor propagandistic, în care sînt prezentate și comentate noile reglementări sau diferite instituții juridice, subliniindu-se în special semnificația lor politică. Tot acestui scop îi sînt destinate rubricile cu frecvență săptămînală: „Să ne cunoaștem drepturile și îndatoririle” — care cuprind consultații pe teme diverse de legislația muncii, drept al familiei, locativ sau penal, ce prezintă un interes cetățenesc mai larg; „Breviar legislativ” — în care informăm cititorii asupra actelor normative mai importante publicate în decursul unei luni în Buletinul Oficial; „Biroul juridic”, în care răspundem cititorilor la diferite întrebări cu caracter juridic, în special privind legislația muncii.

O altă direcție principală o constituie *sprînjnirea activității sindicale în cunoașterea atribuțiilor ce le revin în aplicarea și respectarea legislației muncii și mobilizarea lui în îndeplinirea exemplară a sarcinilor în acest domeniu*. În acest scop, alături de consultațiile pe teme de specialitate, publicăm frecvent articole, anchete, note în care înfățișăm experiența bună a unor organe sindicale sau criticăm lipsa de preocupare, formalismul, acolo unde ele se manifestă.

În sfîrșit, o a treia direcție o constituie *combaterea abuzurilor, a formalismului și birocratiei, generatorii principali ai încălcării legii și ai litigiilor*. În forme publicistice diverse, începînd cu mese rotunde, anchete,

articole de analiză, foiletoane, note incriminăm practicile ilegale și pe autorii lor, rostim o amplă pledoarie pentru responsabilitate în aplicarea legii, pentru formarea unei opinii de masă împotriva celor ce o încalcă.

Dincolo de compartimentarea pe care am făcut-o mai sus, e cazul să subliniem că în economia fiecărei pagini „Legile țării, legile noastre”, ca și a gazetei în ansamblu, pe un număr sau pe o perioadă anume, redacția se străduiește să realizeze o îmbinare echilibrată a elementului informativ cu cel educativ, ca și o varietate de genuri care să constituie puncte de atracție pentru pături cât mai largi de cititori cu o eficiență cât mai mare. Din acest punct de vedere mi se pare util să relev că în selectarea temelor ce fac obiectul consultațiilor, ca și al celorlalte articole publicate, unul din criteriile principale îl constituie in-

teresul manifestat de cititori ori constatarea necunoașterii sau aplicării greșite în practică a unor prevederi legale. Avem în această privință un tezaur de informare în cele peste 4000 de scrisori adresate lunar redacției, tezaur întreținut și îmbogățit în mare măsură și datorită dialogului neîntrerupt al redacției cu cititorii, dialog prezent în paginile gazetei atât prin diferite rubrici precum: „Biroul juridic vă răspunde”, „La intervenția gazetei „Munca-”, „Voci din public”, „Pornind de la o scrisoare”, „Ecourile criticii” etc. și continuat, în afara lor, prin consfăturile organizate cu cititorii, ca și prin numeroasele scrisori prin care răspundem direct la întrebările cititorilor.

CONSTANTIN FUGARU
„Munca”

Săptăminal, în după-amiaza de luni, se umple coridorul redacției noastre cu oameni de diferite vârste, femei și bărbați, veniți de obicei din Oradea, dar de foarte multe ori și din cele mai îndepărtate locuri ale Bihorului și nu o dată chiar și din afara județului, pentru a primi răspuns la fel și fel de probleme de ordin juridic. Colaboratorul nostru de mai mulți ani, dr. Blum Ladislau, jurist-consultul Consi-

liului popular județean, este foarte bine cunoscut pentru aceste consultații juridice pe care le acordă, de atita vreme, în fiecare săptămână, cititorilor ziarului „Fáklya” din Oradea. (Adesea se întâmplă să sosească la redacția noastră scrisori cuprinzând întrebări și nelămuriri adresate astfel: Oradea, dr. Blum Ladislau).

În cursul anului trecut, la sediul redacției au primit consultații juridice de la colaboratorul nostru de specialitate nu mai puțin de 960 de oameni. Dar și în acest an se observă un interes mare pentru audiențele noastre juridice, fapt dovedit prin cei 201 oameni care s-au prezentat la audiențele de luni după-amiază, doar în cursul primului trimestru.

Ne bucură faptul că avem ocazia să venim realmente în ajutorul cititorilor noștri, în permanență, și de aceea păstrăm cu consecvență în coloanele ziarului aceste rubrici care sînt așteptate de marele public. Așa procedăm și în cazul rubricii „Jogi Tanácsadó” (Consultații juridice) care în fiecare săptămână, în ziua obișnuită, în pagina a doua, este prezentă. Aceasta este a doua formă de informare, de lămurire a cititorilor. În cadrul acestei rubrici, anul trecut au primit răspuns la întrebările și nelămuririle lor mai mult de 500 de oameni, iar în primul trimestru al anului curent numărul acestora a fost de 70. În redactarea răspunsurilor ne străduim să facem și o popularizare a legilor și hotărîrilor, îndrumînd pe cei în cauză spre sursele cele mai directe de informare.

Dealtfel, necesitatea unei informări cotidiene a cititorilor în legătură cu noile legi și hotărîri a reieșit și din discuțiile purtate în cadrul întîlnirilor cu cititorii ziarului, organizate periodic de către redacția noastră în diferite localități ale județului. Nu o dată, la ace-

SERVICIUL NOSTRU JURIDIC, LA DISPOZIȚIA ORICĂRUI SOLICITANT

te discuții între redactorii și cititorii ziarului, cele mai multe din problemele ridicate au fost din domeniul legislativ, referindu-se la drepturile la lotul în foloșință personală a membrilor C.A.P., la obligațiile reciproce ale proprietarilor de case și locatarilor, la modul de calculare și percepere a plăților pentru consumul de apă și curent electric, la obligațiile părinților despărțiți în ceea ce privește întreținerea copiilor, la diferite prevederi din Codul muncii etc.

Conștienți fiind de sarcina noastră în domeniul popularizării și explicării legilor țării, precum și de posibilitățile mari care stau la dispoziția presei noastre comuniste, de a contribui ca toți oamenii muncii să înțeleagă pe deplin caracterul uman, democratic al hotărîrilor partidului și al legilor țării noastre socialiste, ne străduim să acționăm, de fiecare dată, în modul cel mai prompt și mai explicit. Tocmai de aceea, la apariția unor hotărîri sau decrete importante, de interes general, publicăm a doua sau a treia zi un comentariu, de obicei pe prima coloană a paginii întii, sub formă de articol de fond, iar în cadrul rubricii: „Ismerjük meg Törvényeinket” (Să cunoaștem legile țării) revenim și explicăm legile și hotărîrile, încercînd să dăm și unele exemple de aplicare concretă.

Sîntem gata să preluăm experiențele pozitive ale altor ziare sau reviste, pentru a îmbunătăți și în acest domeniu munca noastră, din dorința sinceră de a veni în ajutorul cititorilor noștri și a ajunge astfel la înălțimea sarcinilor trasate de către partid presei comuniste din România socialistă.

ILLÉS FRANCISC
redactor șef al ziarului
„Fáklya” Bihor

Opinii

despre

SURSELE DE DOCUMENTARE ȘI VALORIFICAREA LOR

CE ESTE, CINE ÎL ORGANIZEAZĂ ȘI CUM SE FOLOSEȘTE SISTEMUL INFORMAȚIONAL AL REDACTORULUI

Pe tot mai mulți dintre semenii noștri îi auzim astăzi întrebându-se, atunci când se întâlnesc: „Ce noutăți?” Sau, ca să folosim întrebarea gândită, dar nerostită complet: „Ce noutăți ai mai aflat de când ne-am despărțit?”, cu toate că despărțirea lor nu durase mai mult de 24 de ore.

În ceea ce ne privește pe noi, ziaristii, manifestarea unei atât de insistente curiozități publice nu poate decît să ne bucure. Fantasticul progres al omenirii, ca și uluitoarele cuceriri ale revoluției tehnice și științifice asigură permanent producției noastre publicistice, pe de o parte, surse inepuizabile de noutăți iar, pe de alta, cititori mereu avizi de informații. Că ne-am putea dori mai mult decît să auzim mereu în jurul nostru „Ce mai e nou?”, „Ai citit ziarul de azi?”, „Ai urmărit, aseară televizorul”, „Ai ascultat, dimineață, radioul?”. Sînt întrebări care se pun, urcînd tot mai sus cota cererii în rîndurile beneficiarilor noștri. În aceeași măsură urcă însă, și cota exigențelor față de ceea ce oferim noi ca noutate. Prin similitudine cu ceea ce se întîmplă în domeniul economic, ajungem și noi la o problemă tipică de cerere și ofertă. În rezolvarea ei, în condiții din ce în ce mai bune, vom apela, desigur, la mijloacele noastre proprii, adaptate la specificul presei scrise sau vorbite, dar nimeni nu ne împiedică să recurgem și la

alte soluții, gîndite și aplicate cu bune rezultate, în diferite sectoare de activitate. Din acest punct de vedere, tinăra știință a informației, chiar dacă nu ne dă detalii despre cum se poate organiza în presă un sistem informațional eficient, ne ajută, totuși, să clarificăm și să delimităm cîteva direcții de acțiune pentru atingerea acestui obiectiv.

Informaticienii susțin că „de calitatea informațiilor depinde calitatea deciziilor ce urmează a fi luate”. Este un adevăr ce mi se pare de necontestat și pentru noi, ziaristii: „de calitatea informațiilor, a documentării depinde direct calitatea articolelor elaborate, încercătura lor de idei și noutăți, nivelul publicistic, forța lor propagandistică”.

Așadar, se pune în mod firesc și necesar problema surselor de informații — cele mai autorizate, cele mai competente — care trebuie să se găsească în mod normal în sistemul informațional pe care și l-a constituit fiecare ziarist în parte, în funcție de sarcinile ce-i revin în cadrul redacției respective. Ce este, în fond, acest „sistem informațional”?

Din multele definiții am reținut una care mi se pare mai apropiată de nevoile noastre: „Prin sistem informațional se înțelege totalitatea procedeeilor, metodelor și mijloacelor folosite în procesul informațional, considerat ca un ansamblu organizat și integrat, într-un tot orga-

nic al operațiilor de culegere, transmitere și prelucrare a datelor, precum și de sistematizare, analizare, depozitare (mecanizare) și valorificare a informațiilor”.

Fiecare termen al definiției are merita o analiză aparte. Din rațiuni de spațiu, voi reține aici doar cîteva dintre acestea.

În primul rînd, ce înseamnă pentru o redacție un „sistem informațional integrat” și ce avantaje prezintă el față de un sistem neintegrat?

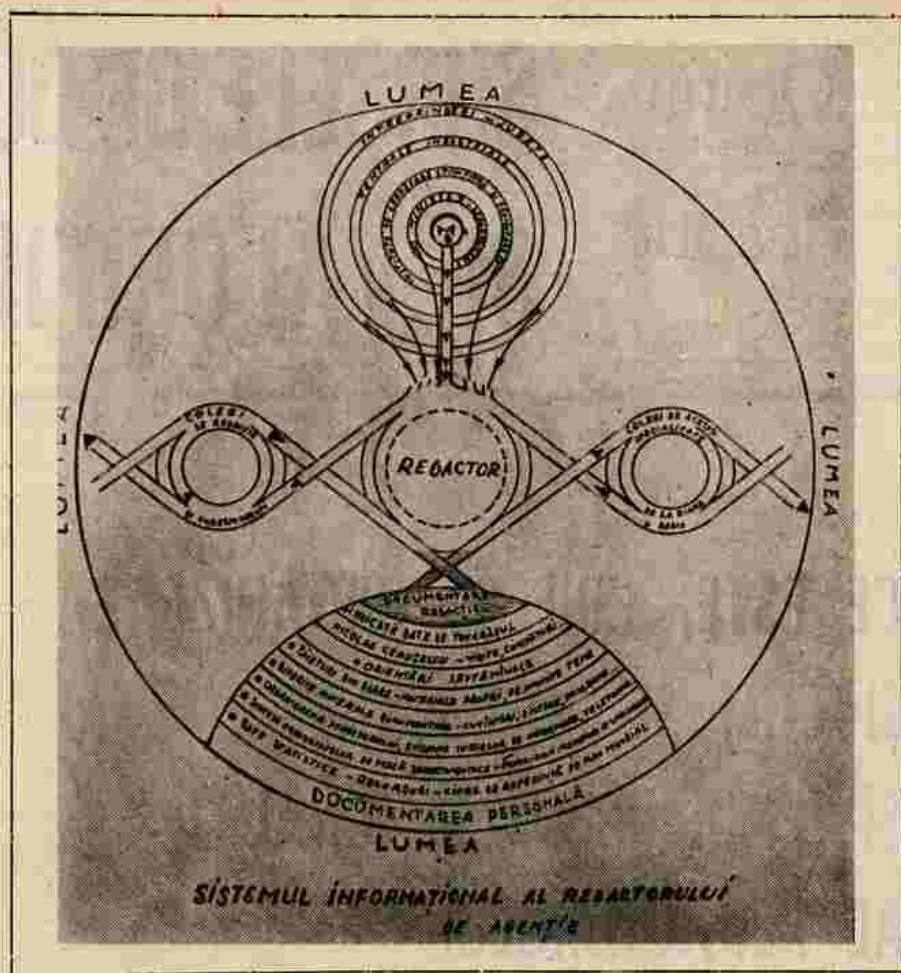
În cazul în care organizarea internă a redacțiilor se bazează pe repartizarea și acreditarea ziaristilor pe lîngă anumite departamente sau sectoare de activitate — și marea majoritate a cotidianelor, inclusiv radio-televiziunea, aplică această soluție — atunci fiecare membru al colectivelor redacționale poate să-și formeze propriul său sistem informațional pe care să-l folosească strict în limitele sarcinilor ce-i revin. În asemenea situații, schimbul de informații în interiorul redacției se face întîmplător și ocazional, fără a se ajunge la interferarea sistemelor de informații individuale (schema 1). Multe dintre informațiile interesante receptate de fiecare în parte — prin mijloace proprii și contacte personale — dar care ies din sfera de preocupări și răspunderi a respectivului redactor, se vor pierde nevalorificate.

Cu totul altfel se prezintă situația cînd redacția își organizează un sistem informațional integrat (schema 2). Aceasta permite ca tot ce se captează prin „antenele” individuale de informare să devină un bun colectiv, noutatea să ajungă la cel mai competent redactor în măsură s-o folosească, iar redacția, în întregul ei, să beneficieze, în interesul cititorilor sau al ascultătorilor săi, de o informare multilaterală, bogată și „la zi”. Existența sistemului integrat mai prezintă însă un avantaj deosebit de valoros în planul democrației conducerii: asigură cadrul organizatoric necesar pentru aplicarea principiului muncii colective. Selecția noutăților și stabilirea unui ordin de difuzare a lor în funcție

de interesul major al celor cărora le sînt adresate devine dintr-o răspundere a unui răspunderea tuturor la un loc.

Ce surse de informații intră în sistem? În primul rînd, persoanele cele mai bine informate, competente și autorizate — răspunzătoare de activitatea departamentului sau a sectorului respectiv. În continuare, celelalte surse plasate în punctele cheie decizionale — la diferite nivele din organigramă — trebuie depistate cu cea mai mare grijă și întreținute cu ele legături sistematice și permanente. Nomenclatorul surselor ar mai cuprinde: colegii din redacție și corespondenții județeni angajați zilnic la un schimb reciproc de informații impus de permanentizarea funcționării sistemului integrat, colegii de aceeași specializare de la celelalte mijloace de informare în masă, familia și rudele, prietenii și colegii de școală, vecinii și orice altă persoană cu care ziaristul vine în contact în locurile pe care le frecventează.

Dar piesa de rezistență a oricărui sistem informațional rămîne documentarea personală — adevărat tezaur de date și fapte, adunate zilnic și depozitate într-o ordine exemplară, pe principiul de activitate al unei bănci bine sistematizate. Nu voi intra în amănunte de conținut, acestea rezultînd și din schema 3. Un singur lucru aș vrea să subliniez: din orice documentare personală — fie ea a unui redactor de probleme economice, culturale sau sociale — nu trebuie să lipsească sinteza indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor, al consfătuirilor și al oricărei întîlniri de lucru. Pentru noi, ziaristii, ele reprezintă o permanentă și generoasă sursă de idei, repre-

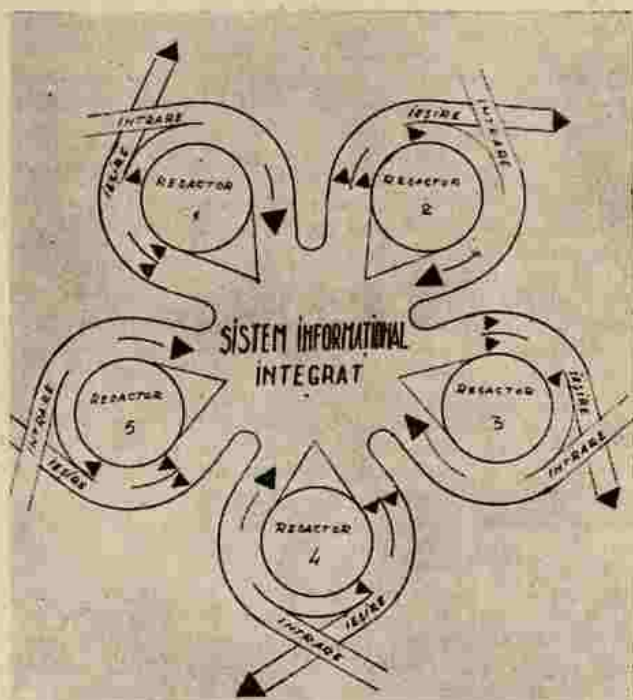
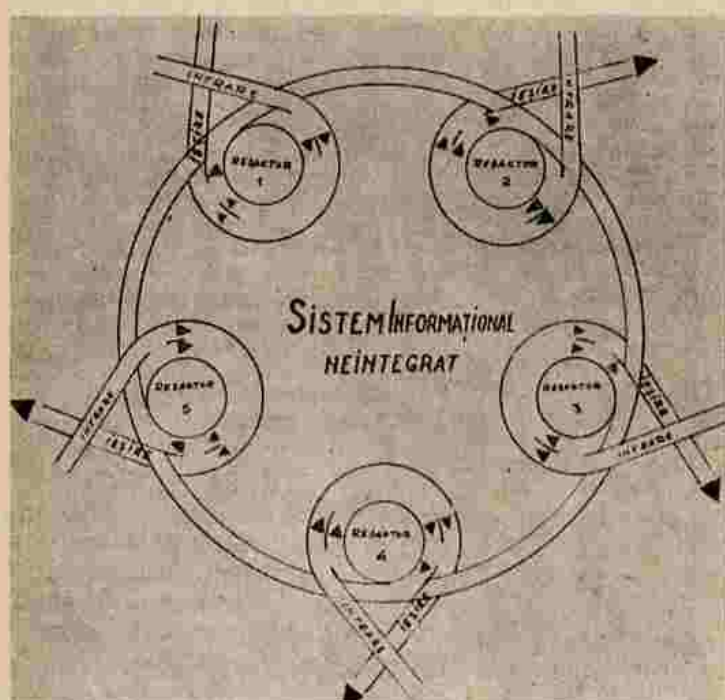

zintă, în fapt, comandamentul nostru major, rațiunea noastră de a fi ostași cu condeii în marea armată a partidului.

Un sistem informațional complet mai cuprinde și documentarea comună a redacției, a cărei valoare depinde direct de concepția pe baza

căreia a fost organizată. Aceasta, însă, ca și alte trei elemente, inseparabile de activitatea ziaristului comunist — pasiunea, curiozitatea și inițiativa, merită o dezbateră separată.

C. AMARIȚEI

IZVOARELE „PORTOFOLIULUI DE IDEI”

Concizia este, fără îndoială, una din virtuțile gazetarului autentic. Dar cum să fie concis în tratarea unui subiect atât de vast, de important și de generos, când simpla însiruire a surselor s-a soldat cu două pagini dense, iar strădanile de sistematizare mai mult complică lucrurile?! Soluția cea mai la îndemână a fost, ca atare, cea tradițională — „tăietura”, adică restrângerea premeditată a subiectului, sacrificarea, limitându-mă la a aminti doar un șir lung de surse care, fiecare în parte, ar putea modifica titlul nostru în „...sursa de documentare a gazetarului”, în locul punctelor pulindu-se înscrie: agențiile de presă ori bibliotecile și serviciile de documentare (sau arhivă), fișierele și calendarele de evenimente (politice, economice, istorice, științifice, cultural-artistice, folclorice — tradiționale, astronomice — cosmice, sportive etc.), afișele publicitare sau anunțurile de mică și mare publicitate, scrisorile de la cititori și relatările corespondenților (acreditați sau voluntari), publicațiile departamentale, județene sau străine și încă altele, cum ar fi: dosarele judiciare, unele materiale de sinteză (economice sau de altă factură) etc., ba chiar și unele materiale cu aparență foarte prozaică, ori de îngustă specialitate cum ar fi manualele de tot felul, rapoartele unor conferințe științifice etc.

Firește, există unele surse de documentare pentru gazetar care ocupă constant un loc de frunte, dată fiind însemnătatea lor în viața noastră social-economică, cum sînt **documentele de partid, documente-program** și altele asemenea lor, **acte normative fundamentale** care cuprind o bogăție de idei și informații, de date de referință a căror cunoaștere profundă constituie condiția primordială pentru îndeplinirea obligațiilor profesionale ale ziaristului, așa cum sînt ele prevăzute expres în cap. II și cap. IV din **Legea presei**, adoptată în 1974 în țara noastră, așa cum au fost subliniate, cu diferite prilejuri, de însuși secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin însușirea acestor documente se realizează o **documentare în sens foarte larg**, asigurându-i gazetarului nivelul politic și elementele de sprijin necesare în înțelegerea celor mai cuprinzătoare și profunde fenomene socio-economice ale societății noastre, în etapele de dezvoltare ale acesteia.

O **documentare cu caracter mai limitat, restrînsă** oarecum la domeniul

predilect (economie, politică internațională, sport etc.), este asigurată prin **surse de documentare specifice**, de regulă **indirecte** (adică obținute prin despuierăa unor reviste de specialitate, departamentale, din „Dărilor de seamă” sau rapoarte ocazionale etc.), dar și **directe** (contacte nemijlocite cu factori de conducere, participare la adunări ale oamenilor muncii ș.a.). Asemenea surse pot servi la elaborarea unor analize, la declanșarea unor anchete și la întocmirea unor „portofolii de idei”, deosebit de utile pentru organizarea activității gazetarului în timp, pentru asigurarea intervenției prompte a ziarului în desfășurarea unor evenimente. După cum reiese din cele de mai sus, aceasta impune o anumită **sectorizare**, o specializare a redactorului „pe domenii” (ceea ce nu înseamnă că redactorul respectiv, după părerea mea, nu poate și nu trebuie să scrie și despre alte lucruri, din alte domenii, atunci cînd este nevoie sau împrejurările îl aduc în contact nemijlocit cu un eveniment). Avantajul acestui sistem de specializare constă tocmai în **posibilitatea asigurării unui număr mai mare de surse de informare**, de întreținere și extindere permanentă a acestora. În acest caz **legătura directă și susținută** cu unii factori, cu purtătorii de cuvînt sau alți colaboratori „tradiționali”, constituie o sursă foarte eficientă de informare. Tot în acest domeniu este utilă **ținerea unui fișier propriu de personalități**, cu indicarea domeniului de care se ocupă și a posibilităților de contactare rapidă, ceea ce permite o utilizare eficientă a surselor și o acoperire tematică promptă a publicației. În redacția ziarului „România liberă”, de pildă, aceasta este o practică generalizată și curentă, cu rezultate pozitive, care elimină multe piedici artificiale în tratarea unor teme, în obținerea unor vize de specialitate sau a unor opinii **angajante** (chiar cînd materialele redacției sînt critice!). Situații în contrast flagrant cu obstacolele din unele sectoare contactate sporadic, întîmplător.

A treia categorie de surse de informare se referă la realizarea unei **documentări cu caracter mai restrîns și care vizează o temă anumită, un subiect precis** de reportaj, anchetă sau altă specie publicistică. Asemenea surse sînt și ele directe ori mijlocite, scontate sau întîmplătoare, cuprinzînd date despre realizarea indicatorilor economici într-o anumită unitate sau un sector limitat, unele date tehnice (care reflectă gradul de dotare și productivitatea unor

producători), performanțele, aportul creator etc., o seamă de date biografice despre „eroi” (vîrstă, familie, calificare, succese și distincții ș.a.m.d. **Informarea directă**, „cu ochii proprii”, **la fața locului** (simultan cu evenimentul sau ulterior) are un rol primordial, realizîndu-se prin mijloace „tradiționale” ca aparatul foto și carnetul de note, dar și prin utilizarea mijloacelor electronice de înregistrare, a aparatelor de filmare ș.a. Acestea se completează cu **relatări ale unor martori oculari sau declarații ale unor participanți**, care, în pofida subiectivismului, constituie **surse importante de documentare**. La fel și alte mijloace pot servi ca sursă de documentare, cum ar fi **telefonul cu număr permanent de apel la redacție** (vezi în „România liberă” rubrica „Alo! 17 11 47?”) **telefonul redactorului și contactul regulat cu unele instituții** ca: spitalele, maternitățile, ambulanțele, serviciile de stare civilă, pompierii, miliția, meteorologia, direcțiile de drumuri și de circulație rutieră. La acestea se adaugă, uneori, hărți, planuri, schițe, grafice, desene și fotografii de diferite feluri, ba, chiar și... colegii mai bine informați.

Cum este firesc, sursele arătate se completează, se suprapun (iar uneori se și elimină!), organizarea lor făcîndu-se în funcție de temă, de rubrică (sau material), de profilul publicației și de multe alte criterii a căror discutare nu-și are locul aici și acum.

Înainte de a încheia țin să reamărec și că o tratare de prestanță, serioasă și completă (chiar și într-o formă foarte concentrată) nu se poate realiza fără un **contact polyvalent cu evenimentul, cu subiectul, fără utilizarea unor surse de documentare adecvate și fără a avea în vedere obiectivele generale și particulare ale publicației respective, fără a ține seama de comandamentul zilei, adică fără a dispune de sursele de documentare cu caracter foarte general, de cele limitate la un anumit domeniu și de cele strict referitoare la un subiect**. Mi se va replica, poate, că există reporteri, foarte apreciați, care vin la redacție doar cu câteva cuvinte, nume și date, notate pe un petec de hîrtie, pe o pagină de carnet sau chiar pe un... pachet de țigări, gazetari care scriu apoi un mare reportaj. Nimic mai înșelător! Am cunoscut și eu asemenea reporteri, chiar printre colegii de redacție. De fapt, este vorba de oameni cu mare respect pentru documentare, de oameni sosiți **chiar atunci** de pe scena unor evenimente, de oameni cu o memorie remarcabilă, iar în spatele fișucii cu câteva date și nume se află sute, mii de pagini de cărți, reviste și ziare, din țară și din străinătate, de studii de conjunctură internă și internațională, de documente etc., adică o întreagă bogăție de **surse de documentare**.

I. BUTNARU
„România liberă”

PUNCTUL NODAL — INVESTIGAREA REALITĂȚII

De la coloanele rostrale ale anti-chității unde se pare că meseria noastră a făcut primii pași, și pînă astăzi, sursele de informație ale gazetarului au constituit și constituie o problemă de competență a finalizării fiecărui act publicistic, luat în parte. Unii vorbesc de surse clasice de informare, surse care s-au impus prin practica îndelungată a presei și care se găsesc la nivelul administrativ, oficial. Ele sînt folosite activ și acum din cauza capacității lor de sintetizare a informației generale și de amănunt, asupra realității macro și microsociale. Aceste surse beneficiază de mijloace ultramoderne de strîngere a informației, care încep cu rapoartele administrative simple și se termină cu marile depozite de informație pe care le pun la dispoziție centrele utilizate cu calculatoare electronice.

Datele obținute astfel sînt, de regulă (și necesar) confruntate de către gazetar cu realitatea și, în acest joc mobil al confruntării (care depășește cadrul verificării obișnuite) se află sursa vie a ideilor care vor anima viitorul material publicistic. Deci, intervine, ca punct nodal al orientării spre informație, investigarea realității care, chiar dacă în faza operațională primă apare mijlocul de abordarea sursei oficiale, în esență reprezintă principalul mijloc de informație. Spre o anumită realitate de care este interesat, gazetarul nu se poate îndrepta decît înarmat cu anumite rezerve de informație alcătuite fie din zestrea dăruită de izvoarele administrative, fie din experiența sa anterioară referitoare la subiectul pe care-l urmărește. Această experiență anterioară

este de o complexitate deosebită, plastică în cel mai înalt grad, exprimînd, în esență, capacitatea, talentul autorului. Ea înglobează întreaga trăire a gazetarului, educația lui, mobilitatea inteligenței sale, posibilitățile sale de a face conexiuni între cele mai diferite date îngropate în sufletul și memoria sa (elementul emoțional marcat de temperamentul individual îl consider de mare importanță) — toate acestea dirijate, conduse de politica Partidului Comunist Român pe care acesta o servește.

Angajarea conștientă față de ideea politică, față de idealul comunist, ordonează întreaga acțiune de culegere a informației, impregnînd-o de spiritul militant necesar, ferind-o de obiectivismul care ar transforma-o în scop în sine. Deci, apropierea de realitatea necesar de reprezentat ar urma drumul de la abordarea informației largi despre ea (ca orientare); trece prin momentul confruntării și verificării primelor date generale, la care se adaugă bogăția de informație particulară fenomenului cercetat, culeasă la fața locului, aspirată prin prisma scopului propus, prismă care imprimă materialului viitor notele specifice ale talentului, personalității autorului. Acest proces complicat, de-abia schițat și care ar trebui exprimat mult mai nuanțat, socotesc că stă la temelie alcătuirii oricărui material de presă, pornind de la simpla informație și terminînd cu cel mai pretențios reportaj. Desigur, fiecare gen de material solicită o gamă proprie de surse de informație care trebuie cunoscute, ca adrese, de gazetar în clipa cînd îi revine sarcina să realizeze materialul. A-

dreșele de informație pot fi cele oficiale amintite, un cadru de conducere de instituție, un om, o bibliotecă, un eveniment care urmează să se desfășoare sau chiar se desfășoară etc., dar toate acestea nu cred că pot fi încadrate în ceea ce ar trebui să înțelegem prin surse de informație hotărîtoare. Ele sînt surse și atît și se află la îndemîna tuturor, indiferent dacă sînt gazetari sau nu, pot fi folosite într-un scop sau altul dar, în acest caz nu se reconstituie ca material de presă. Munca de culegere a materiei informaționale de acest gen poate fi organizată și realizată de oameni care nu au calități de gazetar. Oficiile de presă ale ministerelor, purtătorii de cuvînt ai unor instituții, arhivele etc., oferă informații nelimitate care dau de știre despre o realitate sau alta. Tot acest fluviu de informație capătă formă numai prin filtrarea lui în laboratorul intim al gazetarului care știe și poate să-l recreeze conform scopului pe care acesta îl urmărește. Această materie primă, recreată, prelucrată la un înalt grad, se reintoarce în realitatea cotidiană, cu capacitatea de a o remodela în sensul scopului comunist, determinînd acțiuni generatoare, la rîndul lor, de noi surse de informație.

Problema este pasionantă și merita dezbătută mai pe larg. Abordarea ei nu trebuie făcută însă școlărește. Fiecare gazetar cu oarecare experiență poate să descopere un colț al acestui așa-zis secret și va fi în fața unor infinite posibilități de informare care vor putea fi însușite pînă la punctul în care intervine procesul de prelucrare sau de creație, cum i se mai spune, oarecum, pretențios. În acest punct, fiecare rămîne singur cu capacitatea lui, cu posibilitățile lui și tot ceea ce am încercat să schițez în fugă aici îi va folosi doar ca punct de plecare, în cel mai bun caz.

DIONISIE SINCAN
Televiziune

AMINTIRI DESPRE „ȘCOALA REPORTERILOR”

Se afirmă adesea că școala reporterului este știrea. La vremea începuturilor mele gazetărești, ca reporter la un cotidian, această școală aspră nu acorda dispensă, nici scutire de frecvență. Cei tineri mai ales, dacă se plîngeau, se plîngeau de dureri de picioare — de cap, mult mai rar. *Inedit, operativ, percutant* sînt cuvinte pe care le-am auzit nu în primele zile, ci în primele ore ale existenței profesionale.

Se scriau multe știri, se publicau multe știri, dar cu orice prilej se dădea de înțeles că *marea știre* nu a fost încă scrisă și publicată, deși ea probabil se afla pe undeva, foarte aproape de nasul nostru. Competiția — deci — rămînea deschisă. Nu mai aveam altceva de făcut decît să o pornim din nou la drum.

Am auzit odată un foarte tînăr reporter întrebîndu-și șeful cum ar dori să fie scrisă o anumită știre.

— Cum se scriu știrile bune de obicei, plus farmecul personal, a sunat răspunsul.

Tot pe atunci am auzit pentru prima dată și vechea anecdotă citată de Frank Candlin despre reporterul care, înapoiat în redacție de pe teren, i se plînge șefului:

— M-ați trimis să fac un reportaj despre acel discurs politic; de fapt, n-a fost nimic de făcut — cineva l-a împușcat pe vorbitor!

Știam că ades există o „temă în spatele temei” și, ca toți ceilalți, mă străduiam să o depistez. Un coleg, începător ca și mine, avusese o înțimplare care ni se părea de invidiat. Într-un sat din lunca Dunării stătuse de vorbă cu primarul despre noutățile din viața localității,

cu gândul de a extrage din convorbire una sau două știri „de rutină”. În final, când reporterul i-a prezentat delegația pentru viză, primarul — fisticic pesemne — a scos din buzunar, în loc de stilou — un... diapazon.

— Ce faceți cu diapazonul? a întrebat, intrigat, reporterul.

— Păi... dau tonul. Sint și... dirijorul corului, a răspuns primarul, din ce în ce mai încurcat.

— Așa?! Păi, de ce nu spuneți? Atunci, hai să stăm de vorbă...

A publicat astfel un reportaj frumos, cu un început „servit pe tavă în care se relatea chiar întâmplarea cu diapazonul. Titlul îl țin minte și acum: „La pupitru — tovarășul primar”.

Întâmplări asemănătoare am avut și eu. Una dintre ele este legată tot de un dirijor și s-a petrecut, cu ani în urmă, la Urziceni. La Casa de cultură luase ființă o orchestră semisimfonică ce urma să aibă în curând prima confruntare cu publicul. Notasem câteva date, cu gândul să redactez o scurtă știre pentru rubrica de noutăți culturale, când am întrebat cine este dirijorul formației.

— Un profesor din oraș, mi s-a

răspuns. Udrea se numește.

— Udrea?! Trebuie să-l cunosc neapărat...

Era clar: numele inimosului dirijor era identic cu cel al personajului din „Steaua fără nume”, profesorul de muzică neînțeles, în căutare de donatori pe lista de subscripție pentru cumpărarea unui corn englez.

Am scris o știre, așa cum intenționasem în primul moment și, separat, un reportaj despre noua ambianță culturală a orașului, despre oamenii săi, un fel de replică a prezentului la lumea lui Sebastian. La redacție am predat ambele manuscrise. De publicat a fost publicat reportajul și bucuria mea n-a fost mică. Aruncând știrea la coș, m-am simțit răsplătit pentru multele pățanii inverse, când, împietrit în fața șefului, asistam neputincios la dispariția unor paragrafe din manuscris și cite un reportaj iscălit după o noapte de trudă, se metamorfoza rapid într-o știre succintă.

Și de protestat nu puteam protesta, pentru că mi se explicase un lucru pe care nu aveam dreptul să-l uit și aceasta încă din primele zile de gazetărie, după primul reportaj scris. Il prezentasem șefului

cu o emoție de înțeles, iar când dădusem să ies din încăpere, mi se spusese blînd:

— Rămii, o clipă...

Vreme de câteva minute am fost martorul unei operații cumplite, prea singeroasă ca să poată fi privită. Stiloul șefului amputa cu răceala bisturiului fraze și paragrafe născute din chinurile de o noapte, scăpînd doar ici și colo cite o frază. Cred că am închis ochii în fața dezastrului și nu i-am mai deschis decât cînd am auzit din nou glasul moale și blînd:

— Bun, bravo! E-n regulă...

Era prea de tot. Nu știu cum am avut putere să replic. Am spus ceva din care reieșea că socotesc acel *bravo* o batjocură, din moment ce manuscrisul avusese soarta cumplită a căsăpirii care îl redusese la mai puțin de un sfert din ceea ce fusese. A fost rîndul șefului meu de a se arăta intrigat:

— Dar, dragul meu, o știe și-un copil: numai dintr-un reportaj bun se poate scoate o știre. Dintr-un reportaj prost, nu se poate scoate nimic...

ADRIAN DUMTRAȘCU
„Agricultura socialistă”

PASIUNEA DE A FI CURIOS SAU CURIOZITATEA DE A FI PASIONAT

Documentarea pe teren a ziaristului — ca simplu enunț, pentru mine personal sună (deloc original) ca și cum ai spune, bunăoară — țesătura și războiul de țesut. Firește că, pornind de la enunțare, discuțiile pot fi numeroase, diferite, încercate de nuanțe, pot deveni, adică, fără sfîrșit.

Dacă este vorba să emit și eu o opinie pe această temă, voi cuteza să afirm că, în primul și în ultimul rînd, ziaristul se caracterizează prin curiozitate. Printr-o curiozitate de un fel deosebit. În această privință, ierarhizările nu au nici un rol determinant: ziarist, mai vechi sau mai nou, cu un bagaj de experiență mai greu sau mai ușor, curiozitatea își păstrează, nelimitat, suveranitatea în profesia de jurnalist. Este o condiție „de principiu” — veți spune. Și sînt întru totul de acord. Fîlndcă, în realitate, lucrurile nu se petrec într-o deplină și fericită armonie cu acest principiu. De obicei, ziaristii tineri sînt cei cu atitudine înfrigurată față de cunoașterea „terenului”, cei care sînt dispuși să admită că trebuie să te istovești,

că e frumos și necesar să asuzi pentru adunarea cît mai multor amănunte — despre un om, despre un caz, despre un eveniment (cum sînt folosite apoi aceste date în scris — acesta este un alt subiect de discuție). Am văzut, cu destulă uimire, confrăți care, după un anumit număr de ani de gazetărie, consideră că nu li se mai poate înfățișa nimic nou — nou cu adevărat — în oricare dintre deplasările lor pe teren. Această suficiență merge, uneori, atît de departe, încît „bravii” noștri colegi sînt siguri că știu să scrie despre orice, din oricare domeniu, fără osteneala unei deplasări. Am făcut o astfel de reflecție chiar anul trecut cînd, la Pitești, avea loc Olimpiada tinerilor strungari și forjori. Eram acolo pentru un reportaj, însoțit de fotoreporter; în prima zi, cînd s-au dat probele scrise mi-am explicat, oarecum, absența altor reporteri și fotoreporterii, din localitate sau din presa centrală. A doua zi (este drept, era duminică!) la probele orale susținute de tinerii concurenți, aceeași absență m-a pus mai mult

pe gînduri. Incepusem chiar să mă suspectez de o exagerată rigoare a documentării. Să fi devenit oare tipică?! — mi-am zis. Strungurile și frezele din hală, florile și numerele de ordine scrise pe cartonașe, unde se menționa și orașul reprezentat, sudoarea de pe fruntea adolescenților încleștați în tensiunea întrecerii — toate acestea, poate că nu sînt atît de interesante, încît să merite prezența aparatului de fotografiat și a unei priviri atente de reporter. Trăiam acest început de îndoială, stînd pe culoarul principal dintre strunguri și freze, cînd, cu totul pe neașteptate, un adolescent s-a repezit în direcția mea, și-a recitat dintr-o răsufflare numele, prenumele și adresa întreprinderii în care lucra și mi-a pus în mînă o piesă fierbinte, abia scoasă din strung. M-am dumirit destul de repede, însă nu suficient, totuși ca să nu-mi fac reproșuri: băiatul, vîzîndu-mă cu un carnet deschis în mînă m-a luat drept un membru al comisiei de concurs. „Fugi drept înainte!” i-am strigat, în momentul în care înțelesesem. Era vorba de cronometru, orice clipă de întîrziere la înregistrarea duratei de execuție a piesei, conta... Mai păstrez și acum în amintirea tactilă a palmei fierbințele formei de metal, argintie, o asociez încă și acum cu freamătul emanat din toată ființa tînărului concurent. După acea scenă (și altele la fel de „sentimentale”) nu mi s-a mai părut că sînt tipică...

Într-a treia zi a Olimpiadei, cînd s-au decernat premiile, sala de festivități era plină de reporteri și fotoreporterii. Curiozitatea func-

ționa, evident, în breasla noastră, dar diferit de a mea (ceea ce nu înseamnă că eu nu sint subiectivă și nici că toți reporterii trebuie să se documenteze în aceeași manieră). Păstrînd aceeași ordine de idei — am auzit odată, mai demult, am auzit și nu-mi vine să cred nici acum: cîcă în 1970, în timpul dramaticelor inundații, un ziarist din Capitală stătea la hotel și-și făcea „documentarea” citînd relatările din ziarul local. Dacă acest fapt este sau nu o anecdotă răutăcioasă n-am stabilit, nu am anchetat, n-am vrut să aflu cu tot dinadinsul. Prefer

și acum să cred că nu-i nimic adevărat, chiar dacă trista poveste s-ar reduce la un singur caz în întreaga noastră breaslă.

Documentarea pe teren este totuși una cu condiția de ziarist. Și dacă-i așa, ce să mai vorbim?! Fiindcă ni s-a cerut părerea în această privință cred că, prin intermediul revistei noastre sau prin alte modalități, ziaristii ar trebui să discute despre „chinurile” documentării, în sensul imprevizibilelor abordări ale eroilor de reportaj, ale interlocuto-

rilor din anchetele și interviurile noastre. Povestindu-ne, unii altora, cum am reușit ori cum nu am reușit să comunicăm cu „terenul”, poate că izbutim să ieșim mai înarmați în confruntarea cu oamenii despre care scriem. Fiindcă, dincolo de excepții, ziaristii sint fără îndoială caracterizați de curiozitate. De aceea curiozitate care nu poate trăi decît împreună cu pasiunea meseriei de gazetar.

VIORICA CIORBAGIU
Redacția publicațiilor
pentru străinătate

*Gazetari tineri și
mai puțin tineri
despre:*

CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI

Doar cîteva păreri...

Un articol pe tema „Ce trebuie făcut pentru formarea cadrelor necesare presei” poate avea mai multe modalități de tratare. În orice caz însă, nu poate fi vorba decît de o tratare subiectivă. De exemplu, beneficiarii unei bogate experiențe în activitatea de presă pot oferi o suită de recomandări desprinse din cazuri concrete întîlnite de-a lungul carierei lor, referitor la modul cum s-au format ei ca ziaristi sau cum au contribuit, mai tirziu, la formarea altora. Și începătorii au, la rîndul lor, la îndemînă mai multe variante. Unii pot să-și reamintescă cele învățate teoretic la facultate, clar și frumos, ca într-un extemporal bine făcut, după cum alții ar putea să treacă la inventarierea unor deziluzii cu care s-au confruntat după intrarea într-o redacție, ca angajați. Aceștia din urmă ar fi, fără îndoială, cei care și-au făcut iluzii gratuite. Cei care au crezut că doar o diplomă cu media... te poate face dintr-o dată alt om. Nu. Și într-o redacție, ca în orice alt loc de muncă, mult discutata „integrare profesională” rămîne un proces complex ce implică deopotrivă individul cît și colectivitatea. Iar anumite trăsături în formarea unui individ au rădăcini tocmai în... cei șapte ani de acasă.

Hotărîtoare în acest proces mi se pare a fi fundamentarea unei încrederi reciproce între redacție și noul angajat. Aici e un lucru ce ține, mai ales, de individ. Să între în mijlocul

colegilor cu inima deschisă, ca între oameni, fără să ascundă nimic. Demn dar fără orgolii, fără ifose de proaspăt alfabetizat. Pentru că, după cum am mai arătat, nici diploma și nici un alt portret din staniol strălucitor, făcut de el sau de alții, nu-l îndreptățesc să creadă că în redacție n-ar putea ocupa alt loc decît cel al „condeierului numărul unu”.

Referitor la ajutorul celorlalți îmi îngădui să amintesc o glumă a unui coleg: „Ajutor în gazetărie? Poate să-ți ascuță creionul...”. Dincolo de aspectul unei șarje prietenești aceste cuvinte invitau totuși la meditație. Ce trebuie înțeles prin „ajutor”? În profesia sa, gazetarul este cel care vede, selectează, relatează. Și semnează. Mi-amintesc cum, în una din practicile studentești, redactorul care primise sarcina „să mă ajute” mi-a înapoiat o dată un articol. Complet modificat. I-am mulțumit, dar l-am mai rugat ceva: Să-l semneze! Cel mai eficient ajutor, rămîne, după părerea mea, încrederea în posibilitățile tînarului gazetar și... antrenarea la scris!

De asemenea, dintre toate trăsăturile (și nu puține!) care trebuie să definească personalitatea ziaristului, consider ca primordială — spiritul revoluționar. Istoric al clipei, ziaristul trece dincolo de existența efemeră a paginii de ziar, rămîne la inima cititorului tocmai datorită acestei atitudini de permanentă luptă cu inerția și rutina, de neliniștit călător și apărător înflăcărat a tot ce este nou și progresist.

Acest spirit nu trebuie să fie pentru el ca un steag pe care să-l arbo-reze doar în anumite ocazii pentru ca sub faldurile sale să poată arăta

cu degetul numai greșelile altora.

Responsabilitatea sa comunistă nu se oprește la semnătura pusă sub materialul încredințat tiparului. Reciprocitatea care există între prestigiul său și prestigiul ziarului îl obligă să manifeste același spirit și în viața redacției pentru asigurarea unui climat corespunzător de muncă. Ori de cîte ori este nevoie. Iată, așadar, doar cîteva păreri în legătură cu ce trebuie făcut, de către fiecare ziarist, pentru formarea cadrelor necesare presei.

DUMITRU MATEUȚĂ
„Magazin”

Viața — cea mai exigentă școală

Să discuți despre ce trebuie făcut pentru formarea cadrelor necesare presei mi se pare o excelentă întreprindere a revistei. Tocmai pentru faptul că dezbateră este deschisă tuturor vîrstelor, iar din îngemănarea entuziasmului cu experiența nu va putea ieși — cu siguranță — decît un lucru bun.

Inevitabil — cît de vastă, oricît de restrînsă va fi experiența celor care vor semna în dreapta acestui colț de rubrică — rîndurile vor căpăta, cred, tonul unei confesiuni —

pentru că ea adună în sine tot ce înseamnă adevăr ori eroare, fermitate sau ezitare, sintetic — experiență de viață.

Sînt tînăr, dar eram foarte tînăr, abia adolescent, atunci cînd mi s-a adresat întrebarea: „Ce ți-ar place să scrii?” Și mîndru și temător mi-am amintit în clipa aceea că *doream* să mă cunosc cunoscîndu-l pe oamenii, *doream* să fiu mîndru că oamenii mi se încredințează și eu pot vorbi despre ei.

Cam așa a „avut loc” începutul. Treptat-treptat mîndria și teama au devenit responsabilitate. Era cazul, pentru că tot visînd titluri „pe-a-n-tîia” am ajuns, la probele dinainte de angajare, să cam încerc — la o corectură — noțiunile de decizie și decret. De-atunci am înțeles că există și lucruri care pot compromite și pentru care nu trebuie să existe nici un fel de elemente.

De la cîțiva oameni mai în vîrstă — printre ei fiind și redactorul șef — am aflat, și am învățat, că nu strică să știi și ce este într-un „regal”, și că e bine să mai vezi o „albă” înainte de calandrare, și că nu totdeauna prima variantă a ma-chetei de pagină este cea mai bună.

În privința scrisului, cînd era bine, era: „Bine”. Cînd nu mai era bine, simțeam privirea tăioasă a „șefului” și la a doua și chiar la a treia refacere. Nu „dăscălea”, privea doar. După ce privise manuscrisul. Și n-ăș zice că făcea rău. Mă simțeam de două ori mai îndatorat, mai vinovat în fața tăcerii, decît în fața sfîtoșeniei.

Bănuiesc că așa am reușit să trec foarte ușor peste un moment care adesea dă mult de furcă — momentul adaptării tînărului la mediul în care muncește. Cred că este mult mai ușor de suportat și mai plină de pîlde o greșeală — nu gafă — în „contul profesional” al tînărului, dacă nu este urmată de „rețete” și „sfaturi binevoitoare”, mai ales atunci cînd greșeala dă adevărata măsură a posibilităților, a talentului. Sînt convins că nici autoritatea redacției nu este stîrbită și nici personalitatea tînărului nu este afectată.

Și mai cred în necesitatea informării exacte a tînărului cînd este primit într-o redacție. Este bine să știe de la început ce se face, ce trebuie făcut în acel loc. Pus să scrie despre întîmplări și lucruri diverse, dar știînd care sînt obligațiile redacției, tînărului îi va fi cu atît mai ușor să se orienteze către domeniul din care scrie mai bine, mai ușor, și-i place, devenind în scurt timp atît colectivului.

Firește, cu timpul, experiența devine certitudine, se simte, modificînd vizibil atitudinile, comportamentul general al tînărului. Siguranța de sine se simte inclusiv — sau poate în primul rînd — în ceea ce prezintă publicului. Cred că după momentul opțiunii pentru profesia de gazetar, acest moment — al determinării personalității, în fața ta și a publicului — este, poate, cel

mai important în existența omului care s-a dedicat profesiei de gazetar. Înțelegerea deplină și exactă a acestui moment te poate duce în rîndurile „de șoc” ale redacției în care lucrezi sau, dimpotrivă...

Îngăduiți-mi să apelez din nou la memorie; este vorba despre o întîmplare care m-a șocat. Mă aflam cu un coleg de breaslă — considerat talentat și „de forță” — undeva pe un șantier, în creierii munților. Inginerul șef al șantierului era cu noi și se străduia să ne alcătuiască o imagine cît mai exactă despre ceea ce va însemna, în final, munca lor. Nu înțelesesem prea bine un amănunt de ordin tehnic și l-am rugat, la un moment dat, pe inginerul șef să reia explicația.

— Lasă, dragă, chestiile tehnice, eu despre ei, despre oameni, vreau să vorbesc!

Erau cuvintele colegului meu. Am fost și revoltat, mi-a fost și rușine. Din acel moment între noi trei s-a instalat o ușoară stînjeneală. N-am să pot înțelege niciodată cum te poți ambiționa să crezi că poți vorbi — convingător, frumos — despre oameni, fără să te intereseze măcar, din pură curiozitate, ceea ce fac?! Poate greșesc, poate nu, oricum, din clipa aceea eu n-am mai crezut în colegul acela al nostru. Talentat, poate, dar numai atît. Și cred că și talentul devine astfel un lucru discutabil.

Este bine să știi și să crezi că experiența ți-ai trăit-o profund, că poți

și trebuie să fii stăpîn pe tine. Conștientizarea, însă, nu trebuie să ducă la suficiență, la automulțumire. Sînt convins că din clipa în care se acreditează un astfel de mod de a fi, ești un om mort, bun nu știu pentru ce, dar pentru gazetărie în nici un caz.

Poate părea paradoxal, sau, unora, o enormă gratuitate, dar nu mă pot opri să vorbesc despre un sentiment pe care l-am încercat în fiecare clipă și de care nu cred că mă voi putea dezbara vreodată. Chiar și atunci cînd aveam toate informațiile despre evenimentul la care urma să particip, încercam un sentiment de teamă. Teamă pentru că puteam fi pus în fața unui lucru sau a unei întîmplări care nu se consumaseră în experiența mea anterioară. Sau poate era și este mai mult o stare de veghe, de mobilizare, exact nu-mi dau seama cum s-ar putea numi, dar știu că mi-a ajutat întotdeauna. Mi-a ajutat să mă bucur că am cunoscut alți oameni, că tot ce aduceau cu ei era nou pentru mine, nu puteam să fiu indiferent pentru că, de fapt, totul însemna o nouă experiență.

Nutresc convingerea că și prin clarificarea gîndurilor fiecăruia se poate contribui la stabilirea unor coordonate necesare procesului de formare a tinerilor gazetari. Poate chiar mai mult decît o poate face oricare formă instituționalizată.

MIHAI CABEL
Televiziune

La Eforie Nord principala atracție: lăleaua neagră, de curînd aclimatizată pe aceste meleaguri.

Foto: GH. CONSTANTINESCU

Socialiștii români de la începuturile mișcării muncitorești revoluționare erau de părere că propaganda trebuia să se facă, în primul rând, prin scris. Unii erau convinși că presa era cel mai bun mijloc de răspândire a ideilor socialiste. Alții credeau că broșurile erau mai eficiente. Până la urmă au ajuns la concluzia că era nevoie atât de ziare cât și de broșuri.

Nicolae Codreanu — unul dintre primii socialiști români — a căutat să depășească limitele înguste ale activității unor cercuri restrinse; el dorea o activitate largă, de masă. Pentru aceasta era nevoie, în primul rând, de un ziar.

Cu mari eforturi, la 26 mai 1877 a apărut numărul 1 al gazetei „Socialistul”. Conducerea publicației era anonimă, iar articolele apărute în primul număr erau semnate cu pseudonime.

În editorialul primului număr care se ocupa de presa existentă în acea vreme se demonstra necesitatea unui ziar socialist:

„Ziaristica, adică credințele voastre Români, dacă aveți vreunele, campionii voștri, partidele voastre în fine, să vedem ce sînt și cum vă pot folosi.

Radicalii, cu Românul lor, care au învățat din Franța să fie republicani, și aici sînt dinastici, cu colegii electorale, cu religie de stat, cu cameră de lorzi, și peste toate cu o înspăimîntătoare neconsecvență în zisele lor, va zice arătîndu-vă Constituția: „Iată programul nostru!”.

Autorul, Verina, cerea, mai presus de toate, ca presa să fie călăuzită de principii. El constata însă contrariul: „Conservatori-liberali cu Timpul lor, imortalizați prin doi Catargii, aristocrați în spiritul egalitar al secolului XIX, superbi putreziți de corupție, sfruntînd și legi și drepturi, palmuind cu cinism onestitatea virtuoașă, escamotînd credulitatea, acuzați mergînd înaintea Coșăției și strigîndu-vă la rîndul lor: „Găgăuți, Constituțiunea este programul nostru!”.

Dar și presa „fără de partid” se afla tot în slujba intereselor politicienilor, a afacerismului. Și conservatorii-centriști — scria Verina acum o sută de ani — cu *Presă* lor, presată de un trecut criminal, căutau să profite de toate mediocritățile, pentru a-și atinge „egoistele lor scopuri”, tot Constituția o prezintă.

În legătură cu conținutul ziarelor acelor categorii de exploatare, autorul socialist de acum o sută de ani întreba: „Ce găsiți în ele, voi care aveți necesitatea de lumină! Tu, agricultorul — întreba Verina — ai văzut undeva cum poți lucra pămîntul mai bine? Tu industriașule extraordinar (adică oamenii care lucrează în industrii — n.a.) ai auzit că Europa civilizată progresează prin invenții, care măresc mi-

raculos producția? Tu, om al științei, ce știință vezi? Tu, preot al binelui (în sens de benefactor — n.a.) ce încurajare întilnești? Și tu care suferi, ce consolație capeți?” Pretutindeni vorbe vane și sunătoare, idei palide imprumutate unor timpuri de derută, lupte de interese personale și meschine, nimic mai mult. Și concluzia „Dezmeticiți-vă în fine a avea principii, a lucra pentru binele tuturor!” Acesta era scopul ziarului *Socialistul* de-acum o sută de ani.

Socialiștii români au fost, în mod firesc, patrioți gata să-și apere țara, să lupte pentru independență și libertate, dărîndu-și viața pentru bunăstarea și fericirea poporului. În timpul războiului

în ce chip să mă arăt de un adevărat fiu al națiunii române.”²

Faptul că Nicolae Codreanu era călăuzitorul spiritual al publicației „Socialistul” se vedește în articolul intitulat „Rezbelul” apărut în 26 mai 1877, în care, după descrierea ororilor războiului, care aruncă flăcări asupra orașelor, sfîrșimă munca agricultorului, sint exprimate ideile umaniste împletite cu cele ale patriotismului inflăcărat, sub stîndardul socialismului, precum și gîndirea avansată a lui Nicolae Codreanu și a tovarășilor săi revoluționari. În articol se arată: „Azi, însă, e timpul cînd Românii în avîntul și entuziasmul suvenirilor trecute iau armele pentru a apăra independența”. Considerînd că lupta poporului român pentru independență este îndreptățită, întrucît dominația străină este o barbarie, autorul articolului dorea, în același timp, ca pacea să fie instaurată cit mai curînd.

La cronică „Politică externă”, „Socialistul” a publicat o serie de informații în legătură cu mersul operațiilor de pe cîmpul de luptă, subliniînd succesele armatelor care luptau pentru independența popoarelor din Balcani.

Socialistul era scris într-un limbaj moderat, ca să evite represiunea autorităților din acea vreme. Cu toate acestea, n-a scăpat de represaliile guvernului. După apariția celui de-al treilea număr, în urma unui avertisment guvernamental, redacția a schimbat titlul gazetei denumînd-o *Cuvîntul*.³ Apoi a fost suprimat cu desăvîrșire.

Evocînd acest moment din istoricul presei noastre socialiste, ne amintim cu venerație de înaintașii noștri, care, acum o sută de ani, au militat pentru independența țării, pentru idealuri înalte sociale și naționale.

ION FELEA

1. Documente privind istoria României. Ed. Academiei, 1954, pag. 529, vol. I, partea II.

2. În Biblioteca Academiei R.S.R. se află numai primul exemplar.

3. În „L'Orient” din 8/20 iunie 1877, la rubrica „Hier, aujourd'hui, demain”, pag. 3, se spune: „Ziarul care a apărut în săptămîna trecută sub titlul „Socialistul”, a primit ordin de a-și schimba titlul și el va apare sub acela de „Cuvîntul”. Ordinul de schimbare a titlului „Socialistul” dat de aparatul represiv este confirmat de „Monitorul oficial” nr. 145 din 1877, pag. 4110. La dezbaterile parlamentare, deputatul R. Ghica a spus: „Nu mai departe decît eri un ziar care purta titlul de „Socialistul” a primit intimidare la poliție din partea guvernului că, dacă nu-și va schimba titlul îndată, va fi suprimat”.

O SUTĂ DE ANI de la apariția gazetei „SOCIALISTUL”

pentru independență, 14 studenți în medicină, socialiști, în frunte cu R. Stănceanu și Al. Spiraiu, sub înfrîngerea lui Nicolae Codreanu s-au înrolat ca voluntari în armată, desfășurînd o muncă neobosită pentru salvarea vieții ostașilor. Dintre ei au căzut pentru patrie, pentru independența poporului român I. Corvin, P. Lăzărescu ș.a.¹

Încă de pe cînd se afla la Puceti, ca medic de plasă, Nicolae Codreanu scria lui Costică (Constantin Dobrogeanu-Gherea — n.a.) despre gîndurile sale. Scrisoarea are data de 2 mai 1877: „...Oricum ar fi țara noastră se află în război cu unul din mulții săi inamici: Turcia. Ideea despre datoria ce trebuie acum îndeplinită către țară pune pe gînduri și neliniște, nu numai pe oamenii de omenie, dar mai pe toți de-a rîndul. M-am gîndit și eu, neapărat, despre ceea ce trebuie să fac în împrejurările de față ale țării noastre;

PRESA NOASTRĂ

Revistă editată de Consiliul Ziaristilor
din cadrul Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri
din Republica Socialistă România

ANUL XXII

NR. 5 (252)

MAI 1977

SUMAR

- **IN ANUL CENTENARULUI INDEPENDENȚEI**
Dumitru Mândroiu : Moment culminant al unei acțiuni permanente
Marin Leoveanu : Pe măsura importanței evenimentului
Liviu Riureanu : Ideea principală – cultivarea dragostei de patrie
L. Rugină : În marea carte a istoriei țării – personalitățile și locurile istorice ale județului
- **FESTIVALUL NAȚIONAL „CINTAREA ROMÂNIEI” : CUM STIMULEAZĂ GAZETELE JUDEȚENE CREAȚIA ORIGINALĂ**
Puiu Cristea : În pagini speciale și în „Laboratorul” cenaclului
Horia C. Deliu : Creatorii locali – colaboratori prețioși ai ziarului
Dorin Baciu : În miezul fierbinte al vieții spirituale
Tiberiu Istrate : Pe multiple planuri – o bună conlucrare
- **IN CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE : ȘTIINȚA ȘI TEHNICA IN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIȚIUNE**
Prof. dr. docent Iosif Tripșa : Gânduri ale unui mai vechi confrate
Ioan Chișu : Publicațiile de specialitate – plenar angajate în efortul de înfăptuire a Programului partidului
Elena Mantu : Izvorul tematicii noastre
Cezar Andronic : Contribuția emisiunilor de radio la formarea gândirii științifice, la informarea maselor
Dorel Dorian : Mai intuitiv, mai interesant, mai profund
Dorin Dobrovici : Propagandă convingătoare, nu numai popularizare
Dan Lăzărescu : Și despre știință se poate scrie pe înțelesul tuturor
Anton Uncu : Noul – o stare de conflict
Dr. ing. Valentin Vlad : Reușite și nereușite ale publicațiilor cu profil tehnico-științific
Nicolae Andrian : Despre „Tehnum”, revista pasionaților de electronică și nu numai despre ea
N. Mihăescu : Citeva observații cu privire la mijloacele de expresie
- **SCRISUL NOSTRU – PUTERNIC ANGAJAT ÎN URIAȘA OPERĂ DE CONSTRUCȚIE ȘI RECONSTRUCȚIE**
Ion Pavelescu : Autor – opinie publică
Colonel I. Olaru : Ostași pe frontul șantiierelor
Virgil Simion : Tinerii în zilele de muncă ale țării
- **ARTICOLUL DE PROPAGANDĂ**
Constantin Coșman : O temă care impune o amplă dezbateră
Stere Gioga : Și articolul economic trebuie să fie formator al conștiinței
Octavian Goga : Permanent în actualitatea dinamică a țării
M. Manolache : Prin profunzime și diversitate – spre inima și mintea cititorilor
- **DIVERSITATEA ȘI EFICIENȚA FAPTULUI DIVERS**
Petre Mihai Băcanu : Faptul, și atât
Ion Ghițulescu : Sarea și piperul emisiunilor noastre
Horia Manghiurea : Diverse, nu banale !
- **LEGEA-I LEGE. CE FACEM CA S-O CUNOASCĂ TOȚI CITITORII NOȘTRI ?**
Graziela Vântu : În rubrici diverse, pe înțelesul tuturor
D. Tărnăuceanu : Preocuparea oamenilor, preocupările noastre
Constantin Fugaru : Un profil care ne obligă
Illés Francisc : Serviciul nostru juridic la dispoziția oricărui solicitant
- **OPINII DESPRE SURSELE DE DOCUMENTARE ȘI VALORIFICAREA LOR**
C. Amariței : Ce este, cine îl organizează și cum se folosește sistemul informațional al redactorului
I. Butnaru : Izvoarele „portofoliului de idei”
Dionisie Șincan : Punctul nodal – investigarea realității
Adrian Dumitrașcu : Amintiri despre „școala reporterilor”
Viorica Ciorbagiu : Posiunea de a fi curios sau curiozitatea de a fi pasionat
- **GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI**
Dumitru Mateuță : Doar citeva păreri...
Mihai Cabel : Viața – cea mai exigentă școală
- **FILE DE ISTORIE A PRESEI**
Ion Felea : O sută de ani de la apariția gazetei „Socialistul”

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136-137 – telex : 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redacția : București, Bd. Republicii 21, telefon : 17 60 10/1229

Administrația – I.S.I.A.P. Piața Scintei nr. 1, telefon : 18 03 57

ASIGURAREA COMPLEXĂ

a gospodăriei dumneavoastră

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă: „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR.”

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări:

- asigurarea bunurilor din gospodărie;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

1. ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie: mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animale, și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată specificată în contract — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului, în aceeași sau în altă localitate.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate; furt prin efracție și altele.

2. ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplale la

domiciliul asiguratului următoarele persoane: asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare majoritatea situațiilor de accidente cauzate de o serie de evenimente ca: incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

3. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

✱

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 10.000 de lei plătește o primă de asigurare de 20 de lei pe an, iar pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 25.000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Stimați cititori!

Incheiați la ADAS asigurarea complexă a gospodăriei dv.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Vizitați UNITĂȚILE TURISTICE

ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM!

In cele mai încântătoare zone ale țării, unitățile turistice ale cooperăției de consum vă oferă condiții optime de găzduire: camere cu confort modern, restaurante unde puteți servi mâncăruri gustoase, cu specific tradițional și local. Iată și câteva dintre numeroasele hanuri unde sînteți așteptați cu ospitalitate:

Hanul
LOTRIȘOR

Hanul
BREȚCU-OITUZ

- HANUL DE LA RĂSCRUCE
- HANUL MĂGURA
- HANUL BREȚCU-OITUZ
- HANUL SUCEVIȚA
- HANUL „DEALUL VIILOR”
- HANUL „SOVEJA”
- HANUL LOTRIȘOR
- HANUL „PINTEA VITEAZU”

- În zona de agrement a orașului Arad, DN 7 km 8
- La 16 km de Bacău pe DN 11.
- La 2 km de localitatea Brețcu, jud. Covasna.
- În apropierea binecunoscutei mînăstiri cu același nume din județul Suceava.
- La Bălăușeri, jud. Mureș, pe șoseaua internațională București-Sighișoara-Tg. Mureș, la intersecția cu șoseaua spre Sovata.
- Din localitatea cu același nume, județul Vrancea.
- Județul Vâlcea, la 5 km. de Căciulata.
- Pe muntele Gutii, la 25 km de Baia Mare.

APOLLO

ÎN OLIMP — APOLLO

ÎN MÎNA DV.

RADIORECEPTORUL „APOLLO”

Prezentat sub formă de robot și alimentat la baterii (2 bucăți de baterii R. 6), radioreceptorul portabil APOLLO costă 345 lei și se poate procura și cu plata în rate lunare.

Radioreceptorul portabil APOLLO se află de vânzare în toate magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

DE DIMENSIUNI REDUSE — UȘOR — SIMPLU DE MANEVRAT
RADIORECEPTORUL PORTABIL APOLLO!

Sursa... bucuriilor

**de ziua copiilor dv.
se află în magazinele
și raioanele de jucării
ale comerțului de stat!**

● peste 350 de modele de jucării metalice litografiate sau din material plastic, mingii, toate pentru jocuri în aer liber;

● peste 150 de modele de jocuri tehnico-aplicative și jucării mecanizate

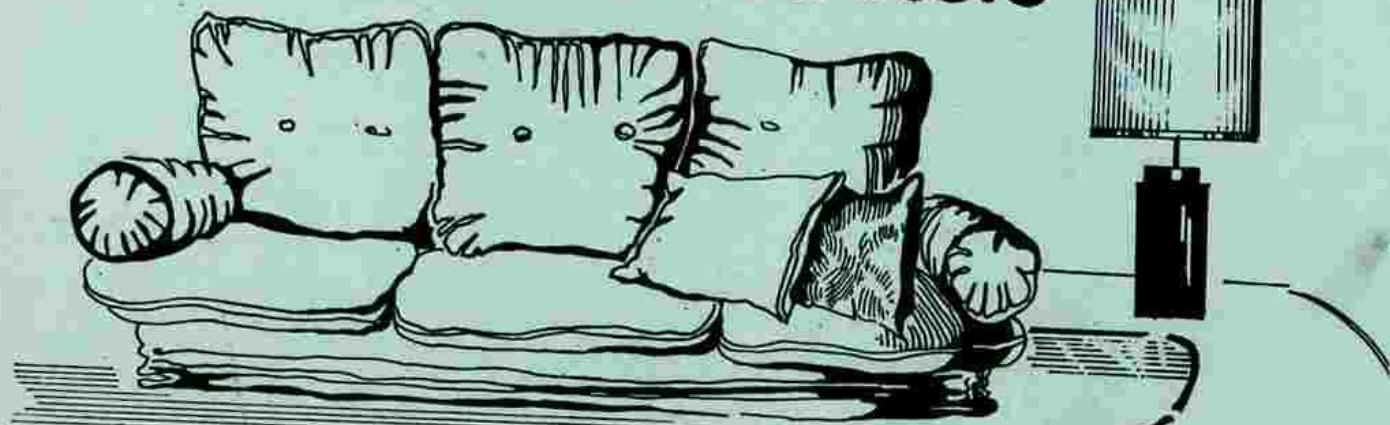
● 16 tipuri și modele de trotinete, triciclete și biciclete;

● nenumărate modele de păpuși și figurine din plastisol reprezentând animale și personaje de basm, îndrăgite de copii.

AR
recom

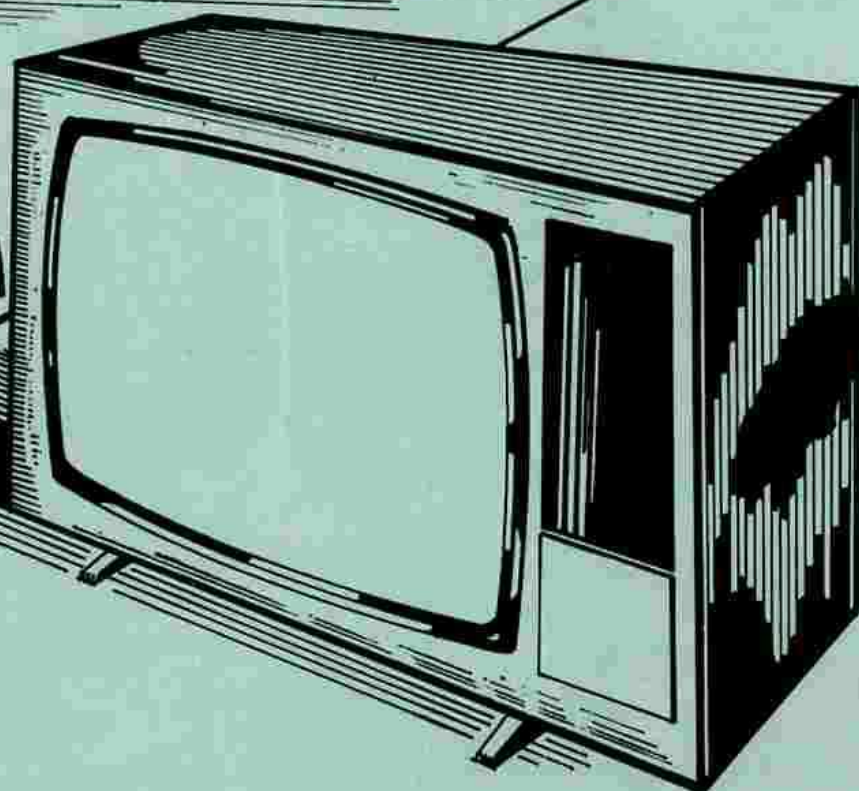
**1 IUNIE – ziua copiilor dv.
este un nou prilej de bucurii pentru ei!**

Pentru toate vîrstele

DISTRATIV

INSTRUCTIV

Cel mai modern mijloc de informare în toate domeniile, televizorul, poate fi și „sală de spectacol” și „Teren de sport”. În toate magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT, găsiți un bogat sortiment de televizoare, dintre care vă amintim :

	SPORT	VENUS	VENUS ȘI COMPLI- MENT	OPERA	CLASIC	DIAMANT ȘI OPERA	LUX
diagonala	31 cm	47 cm	50 cm	59 cm	59 cm	61 cm	65 cm
prețul avansul	2 870	2 870	3 050	3 500	3 530	3 550	3 960
minim	431	431	458	525	530	533	594
rata lunară	105	105	110	125	125	140	126

Receptoare multicanal, televizoarele redau imaginea clară și sunetul de calitate, fiind realizate pe baza celor mai moderne scheme tehnice.

11. 11. 1977

Bozdog

PRESA NOASTRA

Nr. 6-7 (253-254) 1977

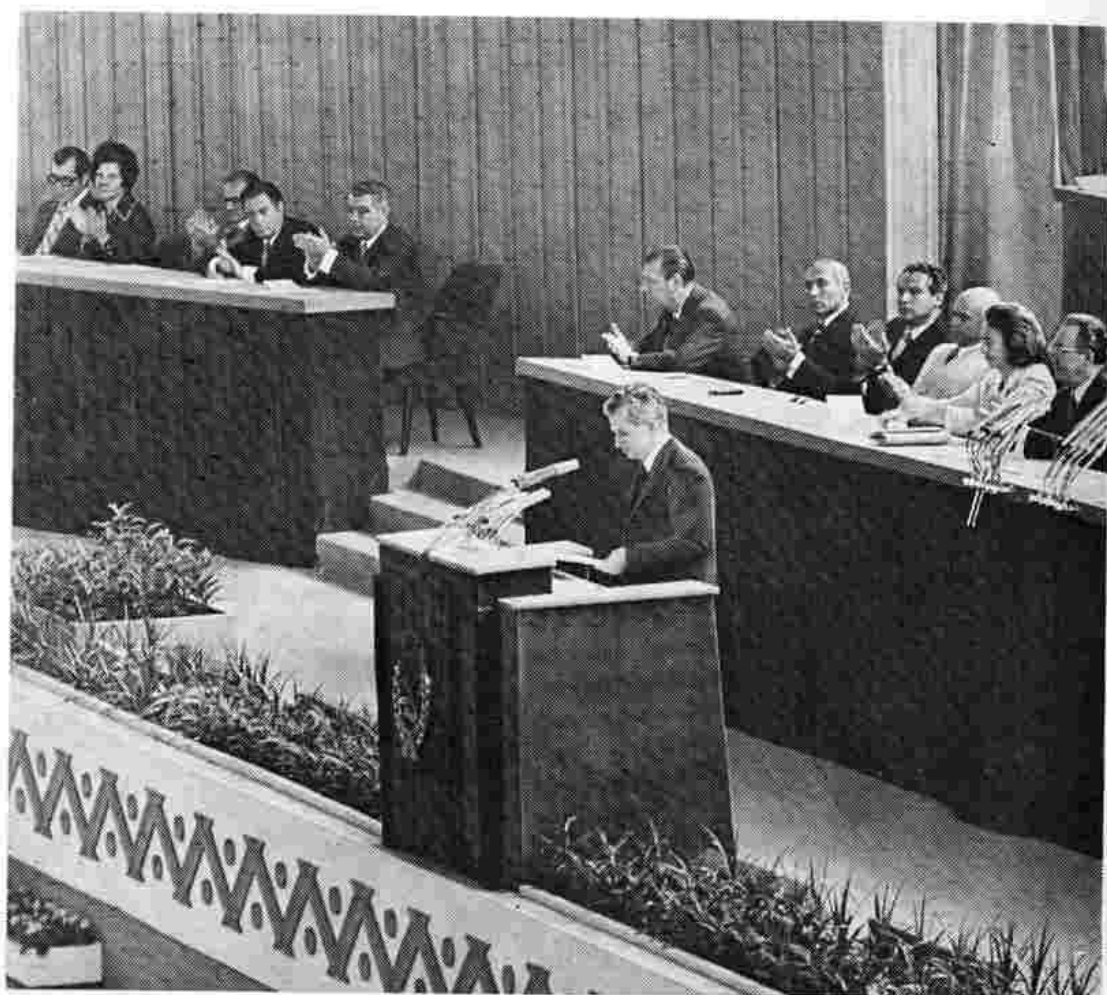
DIN SUMAR:

- SPIRITUL COMBATIV ÎN PUBLICISTICA TEORETICĂ
- LUPTA PENTRU DOBÎNDIREA ȘI APĂRAREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI
- ÎN ATENȚIA NOASTRĂ — PROBLEMATICA VASTĂ A DOCUMENTELOR CONGRESULUI CONSILIILOR DE CONDUCERE ALE UNITĂȚILOR AGRICOLE SOCIALISTE, AL ÎNTREGII ȚĂRĂNIMI
- CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE COMERȚ
- EDUCAȚIA ATEIST-ȘTIINȚIFICĂ — O ACȚIUNE DE LUNGĂ DURATĂ
- PUNCTE DE VEDERE DESPRE ȚINUTA GRAFICĂ A ZIARULUI
- CERCETAREA APLICATIVĂ — PREOCUPARE PRINCIPALĂ A LABORATORULUI CENTRAL DE CERCETĂRI POLIGRAFICE
- CRITICA DE FILM ȘI CULTURA CINEMATOGRAFICĂ
- TELECRONICĂ
- CRONICA PUBLICISTICII

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

CONSTANTIN ANTIP • VICTORIA BĂRBUȚĂ • VICTOR BÎRLĂDEANU • NICOLAI BOZDOG
• TRAIAN BRĂȚIANU • GHEORGHE CAMENIȚĂ • MARIN CAPIȘIZU • CĂLIN CALIMAN •
GEORGETA CIOBOTARU • AUREL DAVID • PAUL DOBRESCU • AUGUSTIN DEAC • GHEORGHE
FEȚEANU • VASILE GAFTONE • IOAN GEORGESCU • NIKI GEORGESCU • ALEXANDRINA
GOLOPENȚA • ALEXANDRU GHERGHE • ROMEO GROAPĂ • DORIN IANCU • VASILE ILOVAN
• ALEXANDRU D. IROD • MIHAI IONESCU • ȘTEFANIA KASIAN • AUREL LUPĂȘTEANU •
CRISTIAN MANTU • PETRE MARTIN • ALICE MĂNOIU • N. MIHĂESCU • MAGDA MIHĂILESCU
• ION MITRAN • ION NEDELEA • ECATERINA OPROIU • EUGEN PREDA • ROȘU BUJOR •
LUCIAN ROTTENBERG • SIMONKA LÁSZLÓ • ION SPĂLĂȚELU • ION STANCIU • D.I. SUCHIANU •
RODICA ȘERBĂNESCU • GH. TEODORAȘCU • ION TEȘU • BORIS ȚITREA • GHEORGHE VERMAN •
DUMITRU VINȚILĂ

Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi – cel mai reprezentativ forum democratic al clasei muncitoare, semnificativ moment de afirmare a democrației socialiste în țara noastră.

HOTĂRÎREA

COMITETULUI CENTRAL

AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, Radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii

Înfăptuirea hotărârilor Congresului al XI-lea, a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism impune perfecționarea permanentă a organizării și conducerii societății, creșterea continuă a rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială, participarea tot mai largă și activă a maselor populare la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la asigurarea bunului mers al activității în toate domeniile, la conducerea societății. În acest cadru general este necesar să se acționeze consecvent și pentru îmbunătățirea continuă a conducerii activității politico-ideologice și cultural-educative, pentru ridicarea la un nivel tot mai înalt a conținutului muncii în acest important sector al vieții noastre sociale.

Comitetul Central apreciază că, în ultima vreme, a sporit rolul mijloacelor de informare în masă, creația de artă a înregistrat o puternică eferescență, are loc o înflorire fără precedent a vieții spirituale a întregii societăți. La baza activității ideologice, politice și cultural-educative din țara noastră stau concepția revoluționară despre lume și viață a partidului, materialismul dialectic și istoric, politica de edificare a noii orinduirii, înaltele principii ale eticii și achității socialiste.

În anii socialismului, în societatea noastră au avut loc profunde transformări revoluționare: economice, politice și sociale, precum și în structura de clasă, în relațiile dintre oameni, în gândirea și în modul lor de viață. Societatea noastră, care a lichidat pentru totdeauna exploatarea omului de către om, precum și nedreptățile sociale și naționale, este alcătuită astăzi din clase sociale prietene, animate de aceleași interese și aspirații, care conlucrează strâns pentru înfăptuirea Programului partidului, a politicii sale interne și externe.

Totodată, orinduirea noastră cunoaște un proces tot mai larg și profund de dezvoltare a democrației socialiste, de întărire a conducerii colective în întreprinderi și instituții, la toate nivelurile și în toate domeniile, exercitându-se tot mai eficient influența și controlul direct al maselor largi populare asupra activității economice, sociale, ideologice și cultural-educative. Se accentuează procesul de trecere a unora din funcțiile și atribuțiile statului în seama organismelor obștești, ale colectivelor de oameni ai muncii, ca

expresie logică a mersului nostru înainte pe calea socialismului și comunismului. Aceasta determină creșterea continuă a răspunderii colectivelor de oameni ai muncii, a organismelor democratice de conducere, pentru bunul mers al întregii vieți publice din patria noastră.

În lumina acestor realități, a particularităților actualei etape de dezvoltare a societății noastre socialiste și ținând seama de amploarea activității politico-ideologice și cultural-educative, de sarcinile tot mai complexe ce se pun în fața instituțiilor și organismelor cu acest profil, se impune ridicarea spiritului de răspundere al comuniștilor, al cadrelor ce lucrează în acest domeniu, iar în conducerea organismelor respective un rol tot mai important trebuie să capete formele de conducere colectivă, colectivele înseși, masele largi de oameni ai muncii, adevărații beneficiari ai artei, științei, culturii, ai activității publicistice. În aceste condiții sînt necesare reorganizarea și modificarea atribuțiilor Comitetului de presă și tipărituri, care exercită controlul preventiv în aceste domenii, întreaga răspundere a controlului revenind instituțiilor respective, conducerii colective a acestora, organelor însărcinate de partid și de stat să îndrume munca ideologică și cultural-educativă din țara noastră.

În scopul perfecționării organizării și conducerii organelor de presă, a Radioteleviziunii, editurilor, studiourilor cinematografice și instituțiilor teatrale de tot felul, pentru creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid, comuniștilor, oamenilor muncii în asigurarea bunei desfășurări a activității acestora, Comitetul Central al Partidului Communist Român hotărăște:

1. Corespunzător locului deosebit pe care partidul și societatea noastră îl acordă presei și Radioteleviziunii, literaturii și artei, întregii activități cultural-educative, este necesar să sporească contribuția acestora la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, promovarea principiilor eticii și echității socialiste și formarea omului nou, transpunerea în viață a politicii partidului nostru, a hotărârilor adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R.

2. Organele și organizațiile de partid, activității, cadrele de partid, comuniștii, toți lucrătorii din redacții și edituri, de la Radioteleviziune, din celelalte instituții de artă și cultură poartă întreaga răspundere pentru conținutul și orientarea activității din domeniile respective, pentru apli-

care în viață a hotărârilor și sarcinilor izvorite din documentele de partid, din indicațiile secretarului general al partidului.

3. În făurirea valorilor spirituale ale națiunii noastre socialiste, în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului în domeniul activității politico-ideologice și cultural-educative trebuie să sporească tot mai mult răspunderea maselor populare, în spiritul principiilor și practicii democrației noastre socialiste, al conducerii tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți de către înșiși constructorii noi noastre orinduirii.

4. În vederea îmbunătățirii conducerii colective, în redacțiile ziarelor și revistelor, la Radioteleviziune, în edituri, instituții de spectacole, la casele de filme și studiourile cinematografice se vor crea consilii de conducere, din care vor face parte, după caz, reprezentanți ai organelor centrale și locale de partid, al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Uniunii Tineretului Comunist, ai altor organizații de masă și obștești, ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, uniunilor de creație, Consiliului ziariştilor, precum și lucrătorii din instituțiile respective, oameni ai muncii din întreprinderi.

Lunar, consiliile de conducere vor analiza activitatea acestor instituții, modul în care ele își duc la îndeplinire sarcinile ce le revin, vor stabili măsurile necesare pentru îmbunătățirea muncii de informare și educare socialistă a maselor.

5. Consiliile de conducere ale organelor de presă vor purta întreaga răspundere pentru conținutul politic, ideologic și calitatea materialelor publicate, militând permanent pentru traducerea în viață a politicii partidului, a principiilor eticii și echității socialiste, pentru generalizarea experienței înaintate și promovarea noului în toate domeniile vieții și activității sociale, pentru combaterea neajunsurilor și fenomenelor negative și exprimarea opiniei înaintate a celor ce muncesc, a maselor largi de constructori ai socialismului. Ele vor asigura respectarea strictă a Legii presei, a tuturor legilor țării, păstrarea secretului de stat, informarea corectă și obiectivă a opiniei publice.

Consiliul de conducere desemnează colegiul de redacție, care, sub conducerea redactorului-șef, răspunde pentru activitatea operativă a organului de presă, de modul în care îndeplinește sarcinile ce i-au fost încredințate.

6. Răspunderea directă pentru conținutul politic și ideologic și nivelul artistic și publicistic al emisiunilor de Radioteleviziune revine consiliului de conducere.

Consiliul va constitui o comisie, condusă de directorul general al Radioteleviziunii, care va îndruma și controla întreg procesul de elaborare a emisiunilor, va aproba difuzarea acestora, asigurând orientarea fermă a programelor în conformitate cu hotărârile și indicațiile conducerii partidului.

Se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea organizării activității de conducere, asigurându-se o mai bună repartizare a cadrelor de răspundere ale Radioteleviziunii pe domenii și sectoare de activitate.

În scopul îmbunătățirii continue a conținutului emisiunilor, pe lângă redacțiile Radioteleviziunii se vor constitui comisii pe domenii – formate din activiști de partid, reprezentanți ai uniunilor de creație, alți oameni de cultură și artă, specialiști, oameni ai muncii, care vor viziona și selecționa cele mai valoroase emisiuni cu caracter social-educativ și cultural-artistic.

7. Uniunile de creație poartă răspunderea pentru îndrumarea activității literar-artistică, organizând secții, comisii, cercuri și cenacluri, în cadrul asociațiilor și filialelor, pentru dezbateră amplă a lucrărilor ce urmează să fie prezentate spre tipărire, să fie transpuse în scenă sau pe peliculă.

Dezbateră într-un cadru larg, democratic, în prezența autorilor și cu participarea criticilor de artă, a operelor de literatură și artă trebuie să ducă la perfecționarea lucrărilor, în concordanță cu exigențele ideologice, artistice și științifice tot mai înalte ale societății noastre, la înflorirea continuă a creației literar-artistică, atât în limba română, cât și în limbile naționalităților conlocuitoare.

Pentru lucrările cu caracter științific, academiile de științe, institutele de cercetări poartă răspunderea asupra conținutului acestora, a ținutei teoretice și utilității practice a contribuțiilor oamenilor de știință și cercetătorilor, a aportului acestor lucrări în progresul științei și tehnicii

românești. În ce privește lucrările din domeniul științelor sociale, răspunderea pentru orientarea ideologică și politică și conținutul de idei al acestora o au Academia de științe sociale și politice, Academia „Ștefan Gheorghiu”, institutele de cercetări din acest domeniu. În scopul îndeplinirii acestor atribuții și răspunderi, organismele respective trebuie să asigure dezbateră largă, democratică a lucrărilor, constituind comisii de specialiști care să decidă asupra trimiterii lor spre publicare.

8. Se vor constitui, de asemenea, comisii centrale de specialitate pe lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste – pentru problemele editoriale, cinematografice și teatrale – și pe lângă Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și academiile – pentru problemele cu caracter științific – care vor exercita îndrumarea și controlul activității din domeniile respective. Totodată, comisii centrale vor îndeplini și funcția de organe de apel în cazul unor divergențe între autori și instituții, soluționând problemele legate de lucrările aflate în litigiu.

Din comisii centrale vor face parte reprezentanți ai Comitetului Central al P.C.R. De asemenea, vor intra în componența acestora activiști de partid și de stat, specialiști, reprezentanți ai uniunilor de creație, academiilor și institutelor de cercetări, alți oameni ai muncii.

9. Răspunderea principală pentru orientarea conținutului și calitatea lucrărilor literare, artistice și științifice, a articolelor și informațiilor de presă o poartă autorii înșiși.

10. În toate editurile se vor crea consilii de conducere, din care vor face parte activiști de partid și de stat, reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai academiilor, institutelor de cercetări științifice, ministerele tutelare și uniunilor de creație. Acestea poartă răspunderea pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a programului editorial, stabilit în conformitate cu linia politică a partidului.

Consiliile de conducere vor forma comisii, sub conducerea directorului editurii, care vor răspunde direct de înfăptuirea sarcinilor ce revin acestor instituții, avizând trimiterea la tipar a manuscriselor.

Consiliile de conducere și comisii din edituri se vor sprijini în tot mai mare măsură pe activitatea uniunilor de creație, a academiilor și institutelor de cercetări, valorificând pe scară tot mai largă lucrările prezentate și distinse în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, manifestare amplă, cu caracter național, a spiritului creator al poporului nostru.

11. La casele de filme și studiourile cinematografice se vor constitui consilii de conducere, care, sub îndrumarea și controlul direct al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, vor răspunde pentru întreaga activitate de realizare a producției naționale cinematografice, pentru conținutul ideologic, politic și calitatea filmelor artistice, documentare și de animație, în concordanță cu orientările politicii culturale a partidului, cu cerințele maselor largi de spectatori.

12. Consiliile de conducere ce se vor crea în teatrele dramatice, de operă și operetă, în filarmonici și ansambluri artistice vor răspunde de buna desfășurare a activității acestor instituții, asigurând spectacole de înaltă ținută ideologică și artistică, cu un pronunțat mesaj revoluționar, umanist, care să valorifice creația originală de autentică valoare, atât din trecut, cât și din prezent, precum și opere reprezentative din cultura altor popoare, contribuind astfel la dezvoltarea conștiinței socialiste a spectatorilor, la formarea gustului pentru frumos al oamenilor muncii, la îmbogățirea vieții spirituale a întregului nostru popor.

13. Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Ministerul Afacerilor Externe, academiile, Radioteleviziunea, instituțiile de presă, cultură și artă, uniunile de creație trebuie să acționeze pentru largă răspundere peste hotare a valorilor culturii materiale și spirituale ale poporului nostru și popularizarea în lume a mesajului de colaborare și pace al națiunii noastre. Se vor intensifica traducerea în limbi străine și difuzarea peste hotare a creației noastre literar-artistică, a publicisticii inspirate din viața și munca poporului, din idealurile socialismului și comunismului.

Totodată, în spiritul politicii partidului și statului, se va asigura difuzarea în țara noastră a operelor de artă revoluționare, progresiste, umaniste ale altor popoare, a presei străine.

Pornind de la convingerea că circuitul mondial de va-

lori spirituale contribuie la mai buna cunoaștere reciprocă, apropierea și întărirea prieteniei între popoare, la îmbogățirea patrimoniului civilizației umane, se va asigura o participare tot mai largă și activă a României la schimburile culturale internaționale, pe baza principiilor reciprocității, în spiritul politicii externe a partidului nostru de dezvoltare a raporturilor de concurență cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orinduire socială.

Pentru intensificarea schimburilor culturale internaționale ale României se va crea „Centrul național de promovare a prieteniei și colaborării cu alte popoare”.

14. Comitetul pentru presă și tipărituri se va reorganiza și își va modifica atribuțiile, urmând să exercite controlul de stat asupra realizării programului de tipărituri, al aplicării legilor în domeniul presei și tipăriturilor, să se ocupe de buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale și creșterea eficienței economice a activității presei, de respectarea condițiilor de apariție și difuzare a ziarelor și publicațiilor periodice. Totodată, acest organism va participa la activitatea de atestare a ziaristilor, urmând aplicarea tuturor prevederilor legale privitoare la lucrătorii din presă.

15. În condițiile aplicării acestor măsuri, cresc în tot mai mare măsură rolul și responsabilitatea organelor și organizațiilor de partid, ale activiștilor și cadrelor ce lucrează în aceste domenii, precum și răspunderea Comisiei ideologice a C.C. al P.C.R., a secțiilor propagandă, presă și Radioteleviziune ale C.C. al P.C.R., care vor trebui să urmărească cu și mai multă eficiență modul de desfășurare a orientărilor și hotărârilor Congresului al XI-lea al P.C.R., Congresului Educației Politice și al Culturii Socialiste, a indicațiilor secretarului general al partidului cu privire la continua îmbogățire a conținutului muncii politico-ideologice și cultural-educative și ridicarea nivelului întregii vieți spirituale din patria noastră.

În mod corespunzător sporește rolul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, al Consiliului Național al Radioteleviziunii, al altor instituții centrale, în îndrumarea și controlarea activității din domeniile de care răspund.

Adoptarea, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a acestor măsuri constituie o nouă și grăitoare expresie a profundelor schimbări innoitoare care au loc în societatea noastră, a perfecționării neîntrerupte a democrației socialiste, a largilor libertăți de care se bucură oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, a posibilităților neîngrădite de manifestare a personalității umane în sfera creației de artă, a vieții spirituale, a garantării în fapt de către statul nostru a libertății de opinie și exprimare prin intermediul organelor de presă. Aceasta marchează o nouă și importantă etapă în perfecționarea muncii și conducerii colective în toate domeniile de activitate, în participarea nemijlocită a oamenilor muncii la elaborarea și îndeplinirea politicii partidului și statului, la conducerea întregii activități.

Chezășia îndeplinirii în continuare cu succes a sarcinilor de mare răspundere ce revin instituțiilor ideologice, de presă, cultural-artistice și de educație este exercitarea la un nivel tot mai înalt a rolului conducător al partidului în sfera activității de formare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, în orientarea diferitelor sectoare ale suprastructurii noastre socialiste, corespunzător cerințelor actuale etape a edificării noii orinduri în Republica Socialistă România. Aceasta impune sarcini de mare răspundere organizațiilor de partid, comuniștilor care lucrează în aceste organisme și instituții în promovarea orientării lor juste și sporirea rolului lor în ridicarea conștiinței socialiste a maselor, în formarea omului nou.

Comitetul Central își exprimă convingerea că aceste măsuri, de o deosebită importanță pentru viața ideologică și cultural-educativă din țara noastră, vor contribui la perfecționarea activității organelor de conducere colectivă ale presei, editurilor, instituțiilor de artă și cultură, la creșterea răspunderii lor în îndeplinirea politicii partidului în acest domeniu. Fără îndoială că aceasta va da un nou și puternic avânt întregii activități publicistice și de creație literar-artistică, muncii politico-ideologice și cultural-educative, va duce la înflorirea și mai puternică a vieții spirituale a societății noastre socialiste.

Din activitatea

Consiliului Ziariștilor

SEMNAREA UNOR PROTOCOALE

• În cursul lunii iunie a.c. a fost semnat, la București, **Protocolul de colaborare bilaterală, pe anii 1977—1978 între Consiliul Ziariștilor și Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Bulgaria.**

Din partea română documentul a fost semnat de Octavian Paler, președintele Consiliului Ziariștilor, iar din partea bulgară de prof. Dimitter Dimitrov, vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor.

• Tot în această perioadă a fost semnat **Protocolul de colaborare bi-**

laterală pe anii 1977—1978 cu **Fundația „Friederich Ebert” din Bonn — Republica Federală Germania.**

Din partea Consiliului Ziariștilor, Protocolul a fost semnat de Ioan Stănculescu, secretarul Consiliului, iar din partea Fundației, de dr. Horst Heidermann, director adjunct al acesteia.

Au fost prezenți membri ai Consiliului Ziariștilor, redactori-șefi din presa centrală, reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, ai Ambasadelor R.P. Bulgaria și, respectiv, R.F. Germania la București.

În perioada iunie-iulie a.c., continuând ciclul de întâlniri cu membri ai conducerii de partid și de stat, cu alți factori de răspundere ai vieții economice, științifice și social-politice a țării, Consiliul Ziariștilor a organizat: • o întâlnire cu tovarășul **Iosif Tripsa**, prim-vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu tema „Programe prioritare ale cercetării științifice și tehnice românești în cincinalul revoluției tehnico-științifice”; • o întâlnire cu tovarășul **Petre Blajovici**, ministru secretar de stat la Ministerul agriculturii și industriei alimentare, șeful departamentului industriei alimentare, cu tema „Obiectivele industriei agro-alimentare în concordanță cu cerințele unei cit mai bune aprovizionări a populației cu bunuri alimentare”.

Au participat redactori din presa centrală și de specialitate, de la Agerpres și Radioteleviziune.

SPIRITUL COMBATIV ÎN PUBLICISTICA TEORETICĂ

Unul dintre obiectivele fundamentale ale publicisticii teoretice, ale propagandei noastre în general — acela de a afirma **convingător** superioritatea ideologiei socialiste și a combate **argumentat** ideologia burgheză, vechiul — se îndeplinește în condiții specifice, în concordanță cu procesele social-economice pe care le reflectă. Spiritul creator și receptivitatea ideologiei socialiste oferă perspectiva teoretică și metodologică a unei analize profunde a diverselor tendințe și opțiuni, aprecierea lor diferențiată pentru a discerne valorile gândirii umane contemporane. Pe acest temel, combaterea ideologiei burgheze, retrograde devine cu atât mai eficientă cu cât se referă la poziții, aspecte și probleme concrete, la teorii, teze și autori de notorietate și circulație în lumea ideilor.

Examinată prin prisma unor asemenea considerente, experiența revistei „Era socialistă” — experiență ce constituie de fapt și obiectul însemnărilor care urmează — se alătură, cu notele sale specifice desigur, eforturilor concertate ale ansamblului mijloacelor de informare în masă în România.

În articolul cu care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a onorat primul număr al „Erei socialiste”, — apărut cu aproape cinci ani în urmă — acestea i-a fost trasată, între altele, sarcina de a dezbate și analiza curente de idei din lumea contemporană, combătând teoriile idealiste, retrograde,

neștiințifice, care se opun progresului social și uman, de a contribui la afirmarea puternică a concepției filozofice materialist-dialectice și istorice, a ideilor revoluționare, a politicii partidului nostru, care este expresia aplicării creatoare a socialismului științific la condițiile concrete ale României.

În acest spirit, pe baza Programului adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., revista teoretică și social-politică a partidului și-a propus și își propune să se manifeste ca o tribună activă de propagare a marxism-leninismului, a idealurilor socialismului și comunismului.

Este un adevăr axiomatic că rolul muncii politico-ideologice, deci și al activității publicistice, constă în a stimula gândirea politică a oamenilor, a-i ajuta să-și explice desfășurarea evenimentelor și să adopte o poziție justă față de ele, să dobindească o perspectivă clară asupra dezvoltării lumii contemporane, să participe în cunoștință de cauză la progresul multilateral al noii orinduirii. Însemnătatea publicisticii ca instrument al dezvoltării conștiinței oamenilor, al stimulării conduitei lor active față de realitatea socială crește pe măsura complexității și vastității sarcinilor care apar în procesul de edificare socialistă și comunistă. O asemenea concluzie se impune cu atât mai mult în etapa actuală, când nivelul de pregătire politico-ideologică, profesională, cunoștințele științifice, atitudinea morală și comportamentul social exercită o in-

fluență tot mai activă asupra vieții sociale. După cum se știe, unor asemenea probleme le-a fost consacrată ampla analiză întreprinsă de **Congresul educației politice și al culturii socialiste**.

Se înțelege că puterea de convingere a ideologiei noastre, inclusiv a instrumentelor sale, a presei, se bazează pe eforturi perseverente și continue de a înfățișa opiniei publice analize profunde asupra realității socialiste, de a opune concepțiilor retrograde, străine, ostile, nu lozinci în sine, teze generale, ci argumente amendate de „proba de foc” a practicii. Aceasta obligă la considerarea și studierea atentă a prefacerilor care au loc în economie, cultură și știință, în viața internațională, prin prisma consecințelor lor sociale, a influenței lor asupra condițiilor de trai, asupra conștiinței, a stării de spirit a maselor. Receptivitatea și reacția promptă la fenomenele noi, analiza lor realistă permit informarea operativă și orientarea opiniei publice, imprimarea unui conținut ideologic bine determinat diverselor forme și metode ale publicisticii.

În concordanță cu măsurile luate de partid pentru intensificarea activității ideologice, a educației politice a maselor, revista „Era socialistă” își îndeplinește îndatorirea de a pune în dezbaterea comunistilor, a oamenilor muncii, problemele fundamentale, teoretice și practice, ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în România, de a generaliza experiența partidului în conducerea operei de transformare revoluționară a țării noastre, de a prefigura, pe baza realităților de astăzi și a Programului P.C.R., a experienței celorlalte partide frățești, caracteristicile viitorului comunist.

Potrivit orientării sale tematice, „Era socialistă” așază printre obiectivele prioritare abordarea, în conexiunea lor dialectică, a problemelor dezvoltării în continuare a bazei tehnico-materiale, perfecționării relațiilor sociale și democrației socialiste, creșterii rolului conducător al partidului, evoluției funcțiilor statului socialist, analiza problemelor teoretico-ideologice ale științei, literaturii și artei, pe scurt, descifrarea analitică a proceselor și tendințelor care se conturează în societatea noastră socialistă, relevând atât ceea ce este pozitiv, înaintat, cât și neajunsurile, rămănerile în urmă.

Propagarea adevărului despre socialism, ca proces ce se desfășoară în condiții concret-istorice, nelipsit de contradicții, analiza multilaterală, realistă a acestui proces reprezintă unul dintre antidoturile cele mai eficiente împotriva ideologiei burgheze, a anticomunismului. Forța percutantă a ideilor, susținute de fapte de viață, încărcătura lor ideologică – emoțională și rațională – se află în strinsă relație cu luciditatea analizei întreprinse prin prisma optimismului prospectiv al concepției marxist-leniniste. Categorie a politicii, adevărul despre socialism nu se afirmă de la sine. El are nevoie de un climat pentru a exista și pentru a cuceri mintea și ini-

ma oamenilor. Într-un asemenea climat, un asemenea câmp de forță se creează prin continua dezvoltare și perfecționare a construcției socialiste, ca și prin puterea de convingere a propagandei, a publicisticii teoretice în cazul de față.

Socialismului îi este caracteristică generoasa disponibilitate de a conferi presei acele funcții pe care Marx le numea „ochiul mereu treaz al spiritului poporului, intruchiparea încrederii unui popor în sine însuși, a legăturilor grăitoare care leagă individul de stat și de lumea întreagă”.

Prin prezența activă în dezbaterile de către frontul nostru ideologic a problemelor economiei, științei, culturii, ale vieții politice și sociale, presa din România contribuie la formarea omului nou, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, la asimilarea organică de către acestea a ideilor din Programul partidului, în esență la unirea eforturilor întregului popor pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

În acest context, experiența redacției „Era socialistă”, colaborarea cu instituții de cercetare și învățământ în științele sociale arată că în promovarea ideilor și principiilor socialiste o importanță deosebită o are dezbaterea – cu o largă participare a specialiștilor dintr-un domeniu sau altul – a problemelor edificării noii orânduiri, operă care se săvârșește în condiții economice și sociale concrete, diferite de la o etapă la alta și care îmbracă mereu noi forme de dezvoltare, solicită rezolvarea unor noi și noi probleme. Discutarea deschisă a acestor probleme se dovedește a fi o cale fertilă pentru generalizarea teoretică a practicii sociale, pornind de la aprecierea realității, examinate prin prisma intereselor dezvoltării și perfecționării noii orânduiri care parcurge procese sociale complexe, însoțite uneori de contradicții și dificultăți. Concepute ca un schimb de opinii, ca o confruntare de păreri, pe baza marxism-leninismului creator, depășind repetarea unor formule stereotipe, asemenea dezbateri pot contribui la înțelegerea și explicarea proceselor politice, economice, sociale, spirituale, ce însoțesc permanent dezvoltarea noii orânduiri.

Pornind de la cerința subliniată de conducerea partidului că în fața celor ce lucrează în domeniul propagandei, al muncii ideologice și al științelor sociale stau probleme teoretice de stringentă actualitate, care solicită o abordare științifică, în lumina concepției revoluționare, în scopul desprinderii unor concluzii de eficiență practică, „Era socialistă” a găzduit în ultimii ani dezbateri cum sînt cele referitoare la perfecționarea relațiilor de producție, transformările în structura socială a țării și creșterea rolului clasei muncitoare, geneza și mecanismul contradicțiilor în socialism, funcția ideologică a creației literar-artistică, raportul dialectic național-internațional în construcția socialistă și altele.

În afirmarea spiritului combativ al publicisticii o importanță deosebită au, desigur, metodele,

formele luptei împotriva ideologiei străine. Se înțelege că și în acest domeniu, poate mai evident decât în oricare altul, metodele, formele cele mai adecvate nu pot fi stabilite automat, mecanic, aprioric, ci se cer deduse, descoperite, experimentele pornind de la aprecierea raportului de forțe dintre ideologia socialistă și cea burgheză. Trăsătura definitorie a evoluției omenirii în etapa actuală o constituie creșterea puternică a înriurii ideilor socialismului. Sistemul mondial socialist, mișcarea comunistă și muncitorească internațională, popoarele care s-au eliberat de sub jugul colonial, mișcările progresiste, democratice de cele mai diferite nuanțe reprezintă un factor determinant — desigur, neunitar sub raport ideologic — al istoriei contemporane a omenirii.

Ambianței spirituale din lumea capitalistă îi este tot mai caracteristic interesul crescând al maselor muncitoare față de socialism, interesul unor largi cercuri ale opiniei publice, ale intelectualității, ale tineretului față de gândirea materialist-dialectică. Unii economiști, filozofi, sociologi nemarxiști se apropie de teze și principii marxiste și recunosc, deși cu obiecții și rezerve, că pe baza acestor principii s-a creat un sistem teoretic indispensabil analizei și sintezelor contemporane; ei nu pot să nu constate autoritatea științifică a concepției materialist-dialectice, filozofie ce corespunde civilizației contemporane, dând răspuns și soluții raționale celor mai multe dintre ecuațiile viitorului social.

În același timp, impetuoasa revoluție tehnico-științifică, întrepătrunderea tot mai accentuată dintre știință, tehnică și producție impulsionează cunoașterea umană, trezește, s-ar putea spune, la scară globală conștiința umanității și accelerează, fără îndoială, procesul obiectiv al înaintării întregii omeniri spre o civilizație superioară.

Pe de altă parte, imperialismul, care traversează o criză profundă, atotcuprinzătoare și ireversibilă, mai are încă o anumită capacitate de conservare și autoapărare, capacitate ce nu poate fi subestimată nici pe plan ideologic. În încercarea de a se opune evoluției progresiste a omenirii, procesului istoric al ridicării popoarelor la o viață liberă, independentă, imperialismul reacționează și ideologic la victoriile socialismului, la ofensiva și ascensiunea istorică a marxism-leninismului. Astfel, propaganda anticomunistă — de la care nu ne putem aștepta să procedeze altfel — recurge la denaturarea realităților socialiste, inventează discordanțe esențiale între viața socială contemporană și teoria revoluționară, dă o interpretare răuvoitoare practicii construcției socialiste. În ciuda eforturilor de acest gen, anticomunismul ideologic își dezvoltă tot mai mult viciile teoretice și metodologice, neputința de a contracara alternativa istorică a socialismului și comunismului.

Toate aceste transformări radicale nu pot

să nu imprime metodelor și formelor luptei împotriva ideologiei care apără trecutul, pecetea optimismului teoretic, conținutul unei strategii militare și, în același timp, o necesară diversitate a metodelor și formelor de expresie.

Dezvoltarea lumii contemporane, coexistența pașnică, progresul tuturor țărilor impun intensificarea circuitului de bunuri spirituale, a schimburilor culturale, științifice și artistice, cunoașterea valorilor autentice ale gândirii umane. Se înțelege însă că promovarea coexistenței pașnice între state cu orinduirii sociale deosebite, dezvoltarea procesului de destindere, intensificarea relațiilor de colaborare economică sau cooperare tehnico-științifică, multiplicarea legăturilor culturale nu înseamnă neutralismul ideologiilor antagoniste, „armonizarea” ideologiei socialiste cu ideologia burgheză. Așa cum socialismul științific este ireductibil opus apologeticii imperialismului, tot astfel materialismul și idealismul sînt și vor rămîne întotdeauna într-o opoziție de neîmpăcat. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia la Congresul educației politice și al culturii socialiste că avem obligația să ținem seama, în cadrul schimburilor culturale internaționale, al circulației de bunuri spirituale între popoare, de necesitatea apărării împotriva oricărui fel de poluare morală, militînd activ pentru ca științele sociale, arta, cultura, presa să slujească ridicării condiției umane, educării oamenilor în spiritul respectului valorilor fiecărui popor, al adevăratei civilizații, al cauzei păcii, prieteniei și fărurii unei lumi mai drepte și mai bune.

Pentru noi, publiciștii comuniști, manifestînd consecvent o atitudine militantă, combativă, față de ideile străine ideologiei socialiste, apar ca sarcini de permanentă actualitate combaterea ideologiei burgheze, în primul rînd a concepțiilor anticomuniste, creșterea fermității și intransigenței în lupta împotriva teoriilor reacționare, retrograde, a „creațiilor” artistice sau emisiunilor de radioteleviziune din lumea capitalului care tind să vicieze spiritul uman.

Activitatea teoretică și publicistică este chemată de partid să demonstreze, pe baza analizei științifice materialist-dialectice, că societatea capitalistă bazată pe exploatarea omului de către om, pe inegalitate, pe împărțirea lumii în bogați și săraci și-a încheiat misiunea istorică și nu mai corespunde stadiului actual de dezvoltare a forțelor de producție. Este necesar, deci, să se dea o ripostă fermă ideologiei marelui capital, care încearcă să acrediteze, în diverse forme, ideea că societatea capitalistă ar fi cunoscut schimbări de așa natură încît transformarea sa revoluționară nu ar mai reprezenta un obiectiv istoric. Teoriile tehnocratice, teoriile societății postindustriale, teoriile economice ale „partenerismului social” sînt lipsite de temei pentru că nu iau în considerare un factor funda-

mental în înțelegerea capitalismului contemporan — structura relațiilor sociale, cu elementul lor definitoriu, relațiile de proprietate.

Studiile și dezbaterile publicate în „Era socialistă” analizează critic conținutul unor asemenea teorii, demonstrând caracterul lor apologetic. Teoriile de orientare tehnocratică reduc, de fapt, analiza forțelor de producție ale societății contemporane la aspectul tehnic, eludează rolul relațiilor de producție, al proprietății, ridicând pe primul plan și de multe ori absolutizând nivelul tehnico-material al producției. Studiile publicate în revistă au demonstrat că, în plan ideologic, aceste orientări promovează ideea eronată teoretică și inadecvată social-politic potrivit căreia clasa muncitoare s-ar afla într-un proces de rapidă „erodare” și practic ar dispărea, iar odată cu ea ar dispărea chiar mobilul și subiectul prăbușirii sistemului capitalist.

În cadrul unei rubrici intitulată „Realități acute în lumea capitalului” sînt examinate, din multiple unghiuri, procesele ce caracterizează profunda criză a capitalismului contemporan. În această ordine de idei, dezbaterile în paginile revistei a temei „Crisa valorilor și problematica omului în capitalismul contemporan”, publicată în mai multe numere, a evidențiat puternicele contradicții ce apar între structurile economiei capitaliste, dominate de marile monopoluri, care, urmărind maximizarea profitului, generează o continuă eroziune a civilizației, a condiției umane.

Studiile publicate în revistă și-au propus să demonstreze că în cadrul relațiilor de exploatare, revoluția științifică și tehnică — în ciuda previziunilor unor ideologi ai „societății post-industriale”, ai „societății cibernetice”, ai „dezideologizării” — nu numai că nu rezolvă problemele de fond, consecințele negative ce decurg din proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, ci, într-un anumit fel, le accentuează, pun în pericol grav calitatea vieții, duc la fenomene ale însingurării și standardizării personalității umane.

Ca expresie a crizei ideologiei burgheze, în literatura occidentală se manifestă, alături de orientări caracterizate prin „pesimism tehnologic” o critică a civilizației capitaliste. Literatura de acest gen se află în creștere și ea exprimă o indiscutabilă radicalizare a unor categorii de gânditori și teoreticieni. Revista „Era socialistă” a consacrat mai multe studii examinării acestei literaturi, demonstrând că „teoriile critice” avînd anumite laturi pozitive, evidențiază totuși multe trăsături nerealiste, o mare doză de scepticism sub raportul soluțiilor posibile și, nu de puține ori, o stare de pasivism și contemplativitate.

Pornind de la premisa că diversele orientări din gândirea socială contemporană nu trebuie

etichetate aprioric și respinse în bloc, ci analizate diferențiat, examinate în profunzime, din perspectiva dialecticii materialiste, pentru a descifra contribuții pozitive și a opera în același timp delimitări ideologice clare, revista a consacrat serii de studii — îndeosebi la rubrica intitulată „Curenți și idei” — unor principale școli și curenți din gândirea economică, filozofică, sociologică, estetică nemarxistă.

Din șirul de dezbateri teoretice organizate de institutele de științe sociale sau împreună cu acestea și publicate în revistă, citeva au fost consacrate unor teme privind democratizarea relațiilor internaționale, rolul națiunii în lumea contemporană, combaterea teoriilor burgheze în domeniul relațiilor internaționale, teorii care susțin vechea politică de forță, de inechitate, se opun tendințelor obiective către făurirea unei noi ordini economice internaționale. În acest context, au fost examinate critic teorii care propun „soluții mondialiste” problemelor lumii contemporane. Între acestea — concepțiile acelor autori care preconizează „suprastatul”, organizarea lumii într-o „societate globală”, deasupra statelor și națiunilor. Asemenea „soluții”, de subordonare a intereselor popoarelor citorva state puternic dezvoltate economic, companiilor transnaționale, sînt desigur contrare principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, singurele în măsură a contribui prin aplicarea lor, la instaurarea unui climat de destindere și colaborare în lume.

Examinînd implicațiile luptei ideologice contemporane, semnificațiile ei social-politice largi, apare limpede rolul acesteia de parte componentă a evoluției întregii omeniri spre progres, spre o civilizație superioară, umanistă. Marele izvor de forță al teoriei socialismului științific se află în faptul că pornește de la realitățile obiective, concepute nu static, ci în evoluția lor dinamică, de la studierea atentă și cuprinzătoare a fenomenelor vieții, în neîmpăcarea față de orice formule-tip, scheme prestabilite sau idei preconcepute. În acest spirit, partidul nostru orientează întreaga muncă de propagandă, mijloacele de informare în masă, inclusiv publicistica teoretică, să-și desfășoare activitatea în legătură indisolubilă cu cerințele practicii sociale, cu problemele concrete ale dezvoltării construcției socialiste, cu desfășurarea procesului revoluționar mondial spre a contribui la ridicarea pe noi trepte a nivelului de pregătire politică și ideologică a comunistilor, a maselor largi populare.

ION MITRAN

În
anul

**CENTENARULUI
INDEPENDENȚEI**

LUPTA DOBÎNDIREA ȘI INDEPENDENȚEI DE STAT A

Înscriindu-se în suita de manifestări consacrate sărbătoririi centenarului independenței de stat a României, simpozionul cu tema: „Lupta pentru dobândirea și apărarea independenței de stat a României reflectată în presă” — organizat de Laboratorul pentru teoria și istoria presei de la Facultatea de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” — a prilejuit relevarea unor interesante puncte de vedere referitoare la modul în care presa a consemnat marile momente ale luptei pentru dobândirea și apărarea independenței țării.

Au prezentat comunicări: **Const. Antip**: „Războiul de independență în presa vremii”; **Augustin Deac**: „Ideea independenței și unității naționale în presa muncitorească și socialistă”; **Rodica Șerbănescu**: „Presa în timpul primului război mondial — oglindă a patriotismului și eroismului poporului român”; **Ion Spălățelu**: „Lupta pentru apărarea independenței și integrității țării reflectată în presa revoluționară, democratică dintre cele două războaie mondiale”; **Aurel Lupășteanu**: „Presa — participantă activă la lupta poporului român în războiul antihitlerist”; **Eugen Preda**: „Promovarea prin presă a principiilor generale ale politicii externe a României socialiste”.

Publicăm, în continuare, comunicările prezentate.

Războiul de independență în presa vremii

„Pentru a hrăni speranțe, pentru a întreține energiile, pentru a alina durerea pierderilor prin omagiul adus celor căzuți — consemnează Nicolae Iorga referitor la presa română din 1877 — au trebuit să se întemeieze, aducând în haosul patimilor a suflarea de viață mai curată, trecind peste undele vii ale neamului, ziare de informație răpede, de literatură vieală”. Și în adevăr, în acel an memorabil, pe lângă ziarele deja în ființă — „Românul”, „Telegra-

1. N. Iorga, *Istoria presei românești*, tipărită de Sindicatul ziaristilor din București, 1922, p. 142.

ful”, „Timpul”, „Gazeta Transilvaniei” și altele — au apărut noi publicații: „România liberă” (București, 15 mai), „Steaua României” (Iași, 22 mai), „Socialistul” (București, 26 mai), „Resboiul” (București, 23 iulie), „Dorobanțul” (București, 15 noiembrie).

Răsfoirea colecțiilor de ziare de acum un secol învederează că, peste apartenența politico-socială, de la gazeta „Socialistul”, care exprima opinia mișcării socialiste născând și poziția clasei noastre muncitoare în proces de afirmare, la „Românul”, exponentul burgheziei liberal-radicală, și de la

acesta la ziarul conservator „Timpul” de la gazetele apărute în chiar faclul evenimentelor, ca „Resboiul” și „Dorobanțul”, la decanul de vîrstă al presei române de atunci „Gazeta Transilvaniei”, întreaga presă română vibra la idealul obținerii independenței depline a statului român. Dacă în privința scopului exista un consens general, cînd era vorba de modalitățile realizării lui se manifestau și în ziaristică opțiuni diferite, conforme cu pozițiile grupărilor politice existente. După „Timpul”, o singură cale era de urmat, aceea a tratativelor, a apelului la ocrotire din

PENTRU APĂRAREA ROMÂNIEI

partea Europei; „Românul”, însă, constatând că această cale, negociată, fusese epuizată, milita ca independența să fie rodul voinței și luptei armate a poporului român însuși. „Dorința noastră cea mai vie — scria „Românul” — este de a vedea armata noastră trecînd Dunărea și mergînd să contribuie la nimicirea unei dominațiuni devenite odioase lumii întregi. Voim ca românii să-și datorească lor înșile independența absolută a patriei, o dorim pentru că credem că ea va contribui la mărirea și la ridicarea patriei”². Intrucît aceasta era și dorința întregii suflări românești, după ce armata națională s-a angajat în confruntarea cu forțele otomane, „Timpul” și alte publicații conservatoare, fără a se deice de vechile puncte de vedere în chestiunea independenței, au adoptat un ton mo-

2. „Românul” din 14 mai 1877.

derat față de guvern și acțiunile sale. Dealtfel, cerința de a se renunța la o polemică sterilă și a se merge pe o direcție constructivă o găsim exprimată fără echivoc în paginile multor publicații. „Ne unim și noi cu acei care susțin că astăzi nu e timpul d-a face polemică cu diferite partide, politice sau ziare, nici d-a se agăța necontenit de guvern și actele sale — scria „Reșboiul”. O asemenea procedură din partea oricărui organ ar fi astăzi cu totul inoportună...”³.

Adeziunea unanimă cu care românii de pe ambele versante ale Carpaților au întâmpinat momentul solemn al proclamării independenței de stat la 9 mai 1877 a dominat paginile presei noastre în acele zile. „Independența absolută a României este oficial consacrată și proclamată — nota „Românul” — imediat după memorabilul act istoric. Starea noastră de război față de imperiul otoman este asemenea categoric și oficial consacrată și proclamată. Știm în fine pozitiv unde mergem, ce facem, și în fața dominațiunii musulmane, devenită odioasă tuturor puterilor din Europa, putem striga plini de încredere în viitor: Trăiască România absolut independentă!”⁴. Dînd glas atitudinii mișcării socialiste și a proletariatului, „Socialistul” scria: „Azi e timpul cînd românii, în avîntul și entuziasmul suvenirilor trecute, iau armele pentru a-și apăra independența”⁵. De este munți, „Gazeta Transilvaniei” exclama: „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni, fie aceasta risipită în oricare parte a lumii”⁶.

3. „Reșboiul” din 17 august 1877.

4. „Românul” din 10 mai 1877.

5. „Socialistul” din 26 mai 1877.

6. „Gazeta Transilvaniei” din 21 Iulie 1877.

De la cele 130 de lovituri de tun de la Calafat din 26 aprilie 1877, la asalturile asupra Plevnei, Răhovei, capitularea armatei lui Osman Pașa și pînă la ultimele salve trase asupra Vidinului la sfîrșitul lui Ianuarie 1878, presa română a fost nu numai o cronică emoționantă a războiului național-eliberator, ci prin cuvîntul cu care fortifica moralul poporului și armatei, un adevărat ostaș de linia întâi. Paginile ei au dat un relief impresionant patriotismului fierbinte al națiunii, dăruiții cu care masele populare, în primul rînd țărănimea, au susținut campania anti-otomană, vitejei, eroismului și abnegației ostașilor și ofițerilor noștri. Ziarele nu se rezumau la atitudini constatative, ci trăgeau concluzii generalizatoare privind forța solidarității naționale în susținerea războiului, lupta armatei române ca argument pentru recunoașterea drepturilor poporului român la deplina independență și suveranitate politică. Cu prilejul trecerii Dunării de către armata noastră, „România liberă” exulta: „România s-a deșteptat!... Alergați viteji români, alergați ca vîntul, ca gîndul! Lăsați plugul la bătrîni, sapa la femei, vitele la copii... Călea vă este deschisă la glorie și nemurire. Strămoșii noștri se găseau odinioară totdeauna între sapă și sabie, între plug și pușcă, vrednici și de una și de alta... Faceți din piepturile și din brațele voastre un zid viu și puternic de apărare... Un popor e ca un gigant în unire, ca o furnică în desunire; să ne unim și să ne iubim, căci în unire și în virtute stă mîntuirea neamului românesc”⁷. După victoria noastră de la Grivița,

7. Constantin Avram, *Lauda vitejei românești — Eroismul ostașilor români în războiul pentru independență oglindit în publicistica vremii* —, Editura militară, București, 1977, p. 47

„Românul” arăta că „Ziua de 30 august va rămâne în analele istoriei”⁸, iar „Telegraful” scria : „O țară care are asemenea fii ca ai tăi, Românie, nu poate niciodată a pieri. Un popor care știe să moară cu arma în mână merită să trăiască respectat și iubit”⁹. După luptele de la Rahova, prin pana lui Mihail Eminescu „Timpul” afirma : „Astăzi ostașii noștri se aruncă cu bărbăție în luptă ; pământul se cutremură sub picioarelor lor ; cad și iar cad și totuși merg înainte ; lumea întregă este uimită”¹⁰. La rîndul ei, „Familia” de la Oradea aprecia, după încheierea războiului : „Armata română și-a câștigat în războiul actual un nume nemuritor și astfel a făcut națiunii române onoarea nepieritoare”¹¹.

Ziarele „Resboiul”, „Dorobanțul” și altele și-au făcut un obicei din a consacra prima pagină portretelor eroilor. „Rugăm cu stăruință pe rudele și amicii ofițerilor căzuți pe cimpul luptei d-a binevoi să ne împrumute fotografiile acestor bravi, pentru a le reproduce în foaia noastră. Totodată rugăm a ne trimite împreună cu fotografia și a însemnare de vîrstă, locul nașterii, trecutul și alte asemenea date din viața răposatilor”¹² — era apelul repetat pe care-l găsim în coloanele celor două ziare citate, ca și în alte gazete. Datele primite în urma unor astfel de anunțuri au dat posibilitatea infățșării personalității căpitanului Nicolae Valter Mărăcineanu, maiorilor George Șonțu, Dimitrie Giurăscu, Constantin Ene și alților alți eroi ale căror nume au intrat în legendă. Scrisorile particulare expediate de luptătorii de pe front familiilor și prietenilor au constituit, de asemenea, substanța evocării de către presă a spiritului de jertfă dovedit de ostașii români. „Gazeta Transilvaniei”, de pildă, a inserat o suită de scrisori ale căpitanului (ulterior maior) Moise Groza, voluntar bănățean în armata română¹³. În „Resboiul” putem citi scrisori ale sublocotenentului Mauriciu Brociner și alții luptători. Fiorul luptelor de peste Dunăre era transmis și prin reportajele în creion și culoare ale artiștilor plastici care au însoțit trupele pe front — Nicolae Grigorescu, Sava Henția, Carol Popp de Szatmar, prin creațiile literare, ca acelea ale lui Vasile Alecsandri, ale căruia poezii „Peneș Curcanul”, „Sergentul”, „Hora de la Plevna”, „Hora de la Grivița” și altele au văzut lumina tiparului în revista junimistă „Convorbiri literare”, fiind preluate apoi și de ziarele de informație și opinie.

Active au fost gazetele românești și în ceea ce privește susținerea războiului de către populația din țară prin răspunsul prompt la rechiziții, prin donații în bani pentru cumpărarea de arme, precum și în natură — îmbrăcăminte, alimente, medicamente. Apelurile Crucii Roșii, ale comitetelor locale con-

stituite în acest scop, ale comitetelor de femei din Transilvania și Bucovina, liste de subscripții, îndemnuri proprii erau zilnic prezente în gazete. După cunoscutul apel al guvernului din 7 septembrie 1877 prin care se solicitau contribuții benevoale în vederea cumpărării de arme și mai moderne. „Steaua României” se adresa astfel locuitorilor lașului : „Să îmbărbătam pe luptători, să le înarmăm brațele cele vinjoase cu arme mult mai bune... Români ! și voi vătrari ai Municipiului lași, așa este, voi veți da obolul vostru pentru arme române, căci cine-și dă fiul de soldat patriei, bucuros îi va da și arma în mână”¹⁴. Și ziarele nu s-au rezumat numai la latura publicitară în acest domeniu, ci au întreprins și acțiuni organizatorice privind primirea și trimiterea donațiilor la destinație ; „Românul”, „Monitorul oficial”, „Monitorul oastei”, „Gura satului” (Arad) și alte ziare au înființat pe lângă redacții servicii speciale în acest scop¹⁵.

Pentru a ilustra valoarea eforturilor poporului român și armatei sale, ziarele publicau telegrame și articole din presa de peste hotare sau corespondențe scrise special pentru ele de gazetari străini aflați la fața locului. Iată, de pildă, trimisul ziarului elvețian „Bund” și al celui american „Chicago Gazette”, Lachmann, care pentru sprijinul efectiv dat artileriștilor români va fi și decorat cu ordinul „Steaua României”, scria ziarului „Telegraful” : „Fiind însumi ofițer într-o armată străină, cred că aprecierea mea poate avea oarecare valoare, de vreme ce am destulă experiență din timpurile trecute, cînd am avut și eu onoarea de a lupta cu arma în mână... Astăzi am ferma convingere că armata română merită a fi pusă alături de orice altă armată din Europa și oricine poate fi mîndru de soldații și ofițerii ei, care au dat probe atât de strălucite de vitejie”¹⁶.

În același timp, în numele demnității naționale și ostășești a românilor, gazetele răspundeau cu fermitate diverselor aserțiuni colomnioase ale unor organe de presă străine. „Noi nu vom neglija, scria „Resboiul”, a da din cînd în cînd cite o probă despre incorectă procedură a susnumitelor ziare („Neue Free Presse” din Austro-Ungaria și altele — n.n.) ca să cunoască și publicul nostru de care trebuie să se ferească mai mult d-a da crezămînt, deoarece este vădit că-și umplu coloanele numai de înșuștații, scorneli și știri tendențioase”¹⁷.

Concomitent cu ilustrarea luptei ostașilor români, a solidarității naționale, presa noastră oglindea acțiunile armatei aliate, cooperarea și camaraderia de luptă dintre trupele române și cele ruse. În „Resboiul”, „Dorobanțul” și alte publicații au fost prezentați comandanți și generali ca marele duce Nicolae, Tottleben, Skobelev, eroi ca generalul Dorojinski, locotenentul Ro-

manov și mulți alții. În portretul locotenentului Romanov din „Resboiul” citim : „Pe lângă veteranii armatei rusești, care merg înaintea înamicului, strălucite, mai sînt acei tineri ofițeri care pentru întia oară trec prin boțelul focului și care de la cele dintîi pasuri, fama militară le trîmbează numele... Dacă este adevărată zicătoarea populară că ziua bună se cunoaște de dimineață, apoi desigur putem spune despre viitorul junilor ofițeri ruși că va fi demn de veteranii lor”¹⁸.

Și înamicul era infățșat la valoarea sa militară. După capitularea Plevnei, „Dorobanțul” scria : „Groaznicele întăriri de la Plevna nu mai sînt amenințătoare pentru viața oștenilor noștri. Viteazul, inteligentul și curajosul Osman-Pașa e biruit și întăririle lui luate... Căpitanul cel mai viteaz și oștirea cea mai disciplinată, care luptau pentru existența Turciei, d-acum nu mai sînt de nici un folos în resbelul de față. Ei s-au predat fără condițiuni, însă după o luptă care face onoare nu numai oștrilor aliate, ci și vrămașului lor”¹⁹.

Dealtfel, căderea Plevnei a fost infățșată în coloanele presei cu un patos deosebit, dindu-se glas bucuriei populare manifestată în orașe și sate pe ambele versante ale Carpaților, ca și în coloniile române din alte țări. Ea s-a făcut, totodată, ecoul simpatiei arătate față de români de masele populare din alte țări. La jumătatea lunii decembrie 1877, „Dorobanțul” publica o corespondență din Marsilia, pe care o reproducem pentru filonul ei emoțional : „Un amic din Marsilia ne comunică impresiunea ce a produs asupra francezilor sărbătoarea de la Corniche. On (oratul) d. Plagino, care locuiește la Corniche, îndată ce a primit vestea luării Plevnei, a arborat tricolorul românesc în balconul d-sale, iar seara și-a iluminat casa. Locuitorii din acea parte, informați de fericita știre, ...luară parte la acea sărbătoare și aclamațiile de «Vive les Roumains, nos frères !» făcură mult timp să răsună atmosfera. Apoi seara se petrecu într-o manifestare frățească, în care francezii își arătară sentimentele lor de iubire pentru frații lor din Valea Dunării și astfel știrea căderii Plevnei se răspîndi repede în populațiunea rurală din partea de miazăzi a Franței”²⁰.

Marile manifestații populare care au avut loc cu acest prilej au cuprins în avîntul lor și presa ; multimile care au inundat străzile Bucureștiului au ovacionat îndelung și în fața casei lui C. A. Rosetti, directorul „Românului”, monitorul cel mai inflăcărat al războiului de neatîmire. Era în aceasta expresia grațitudinii față de întreaga presă care, încadrată în ansamblul efortului național, a contribuit din plin la triumful cauzei celei mai înălțătoare și mai drepte dintre toate.

General-maior CONSTANTIN ANTIP

8. „Românul” din 5 septembrie 1877.
9. „Telegraful” din 22 septembrie 1877.
10. Teodor Virgolic, *Ecourile literare ale cuceririi independenței naționale*. Editura Eminescu, București, 1976, p. 70.
11. „Familia” din 18 mai 1878.
12. „Resboiul” din 15 septembrie 1877.
13. Vezi și Sextil Pușcariu, *Douăzeci de scrisori ale lui Moise Groza din războiul de la 1877*, în „Anuarul Institutului de istorie națională”, IV, 1928—1927.

14. Constantin Avram, op. cit., p. 68.
15. Vezi Vasile Netea, C.A. Rosetti, Editura științifică, București, 1970, p. 322 ; General-maior Constantin Antip, *Războiul de independență în presa vremii*, în „Presa noastră”, nr. 3 din 1977.
16. „Telegraful” din 4 septembrie 1877.
17. „Resboiul” din 18 august 1877.

18. „Resboiul” din 14 august 1877.
19. „Dorobanțul” din 30 noiembrie 1877.
20. „Dorobanțul” din 17 decembrie 1877.

Ideea independenței și unității naționale în presa muncitorească și socialistă

Idealele independenței, suveranității și desăvârșirii statului național român — deziderate istorice ale poporului nostru — au constituit, alături de cel al luptei pentru eliberarea socială a maselor exploatate, jaloare fundamentale de conduită a presei revoluționare române de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Redobindirea independenței absolute de stat a fost apreciată la justa ei valoare de presa muncitorească. „Proclamarea neatnării României (în 1877) — releva oficiosul P.S.D.M.R. „Lumea nouă” — a fost, fără îndoială, un fapt de cea mai mare însemnătate intrucit el constituie o linie de despărțire între veacurile de asuprire, de sub stăpânirea Turciei, și independența de care ne bucurăm astăzi. Poporul român a știut prin jertfe și abnegații și cu prețul singelui său să se elibereze de sub turci într-un război glorios, asigurându-și astfel o neatnătate care să-i permită să se dezvolte în pace și să pășească pe calea civilizației”¹.

Apărarea independenței patriei a fost concepută de Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România în mod dialectic, în strinsă legătură cu realizarea pe plan național a unui ansamblu de măsuri cu conținut democratic, în favoarea maselor de muncitori și țărani. Măsurile necesare apărării independenței țării, sublinia de pildă deputatul socialist V. G. Morțun, în ziarul „Lumea nouă”, „trebuie să le căutăm, trebuie să le găsim în noi, în neamul nostru care a știut, după vremuri, să se arate în stare de a păstra și a apăra cu vrednicie acest pământ împotriva tuturor încălcărilor și a năvălirilor”². Pentru aceasta, „trebuie să deșteptăm masele populare, să deșteptăm la viață politică pe fiii, pe urmașii acelor viteji care în atâtea rinduri și în scurgerea atîtor vremuri ne-au apărat țara și neamul”³.

1. „Lumea nouă”, București, an. VI, nr. 43 din 7 mai 1900. Vezi și Ion Mamina, Vasile Nicolae, Mișcarea muncitorească — factor activ al luptei poporului român pentru independență, unitate și libertate națională (1877—1918) în „Anale de istorie”, Buc. an. XXI, nr. 5/1975, p. 71.

2. Ion Mamina, Vasile Nicolae, Mișcarea muncitorească — factor activ al luptei poporului român pentru independență, unitate și libertate națională (1877—1918) în „Anale de istorie”, an. XXI, nr. 5/1975, p. 78—79.

Profund patriotică, presa noastră muncitorească s-a situat pe o poziție activă, militantă, în problema făuririi statului național unitar român. Relevind însemnătatea deosebită a actului Unirii Principatelor din 1859, presa socialistă din țară a subliniat că această unire reprezintă doar începutul procesului de făurire a statului național român unitar, că în fața mișcării muncitorești și socialiste din România se află sarcina istorică de a contribui la lupta poporului român pentru împlinirea operei începute în 1859. În acest sens, revista socialistă „Dacia viitoare” scria în 1883: „Peste Carpați, trei milioane de români, care zic ca noi: Sint român, care vorbesc aceeași limbă și au aceleași sentimente ca noi”^{3 bis}. Socialiștii, se arată în articol, vor participa la lupta pentru dezrobirea românilor aflați sub stăpânire străină⁴, iar într-un alt articol se arată: „Nu vom avea o zi, un ceas de odihnă pe cât timp un frate de al nostru va geme în lanțurile sclaviei și vom lupta necurmat, așteptînd cu nerăbdare și credință în viitor fericita zi cînd, mină în mină, vom putea striga, liberi și împreună «Trăiască România!»”⁵.

În sprijinul luptei lor, socialiștii au adus tîria argumentelor istorice, aspirația unanimă a poporului spre deplină unitate politică. „Vom Dacia așa cum ea fu — scria, în 1883, revista „Dacia viitoare” — fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul, ne dau dreptul de a aspira la o Dacie română. Udat cu singele și sudoarea străbunilor noștri, înmulțit cu țărina lor de douăzeci de ori seculară, e al nostru”⁶.

Continuînd ideea necesității intensificării eforturilor tuturor „adevăraților patrioți, a inimilor nobile și generoase” pentru realizarea „idealului națiunii române” — făurirea „unității tuturor românilor din Dacia”, revista sublinia faptul că în rezolvarea problemei noastre naționale erau interesate toate clasele sociale și toate partidele și grupările politice din țară. Ea socotea această problemă

3. „Dacia viitoare”, anul I, nr. 2/1883, p. 20.

3. bis: Idem nota 2.

4. „Dacia viitoare”, anul I, nr. 5/1883, p. 66.

5. „Dacia viitoare”, anul I, nr. 1/1883, p. 6.

6. „Dacia viitoare” din 16 februarie 1883, p. 21.

„una din rarele chestiuni asupra căreia avem fericitul prilej de a fi cu toții de aceeași vederi, ca toate clasele societății să propună aceeași dezlegare: dezrobirea românilor de sub jugul străin”⁷.

Problema luptei de eliberare națională și-a găsit în presa mișcării socialiste, în scrierile unora dintre socialiștii români o temeinică fundamentare principială, în spiritul ideilor marxiste. Încă în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea mișcarea socialistă din vechea Românie, ca și din Transilvania, s-a născut ca apărătoare fermă a principiului marxist privind dreptul de autodeterminare al popoarelor. Referindu-se la aspirarea națională a românilor subjugăți de monarhia dualistă, gazeta „Munca”, oficiosul P.S.D.M.R., evidențiază că: „Noi socialiștii... nu putem fi decît pentru drepturile naționalităților și dezrobirea popoarelor, mai ales pentru dezrobirea tuturor românilor”⁸.

O altă gazetă socialistă, „Evenimentul literar”, sublinia aceeași idee: „Din punct de vedere politic e evident că socialiștii nu pot să nu recunoască fiecărui popor dreptul de a se stăpîni și a se cîrmui pe sine însuși. Aicea nu poate fi altă măsură decît condițiile și voința poporului însuși. Dacă vreun popor reclamă dreptul său și luptă pentru el, nu socialiștii vor fi aceia care să-i refuze simpatia lor...”⁹.

Socialiștii ieșeni, pentru a-și face cunoscută poziția în problema națională, au tipărit în mii de exemplare manifestul intitulat: „Sint socialiștii nepatrioți?”, pe care l-au răspîndit în toate provinciile românești asuprite. Manifestul lămurește pe larg, în lumina materialismului istoric, necesitatea susținerii de către muncitori a luptei de eliberare națională. „Proletarii — se sublinia în manifest — n-au pentru ce fi dușmani, ci interese de a merge mină în mină, n-au de sprijinit nici o nedreptate, nici o apăsare. De aceea social-democrația a cerut puternic desființarea apăsărilor și asupririlor chiar naționale”.

Considerîndu-se pe drept continuatori firești ai luptei multimilenare a poporului român pentru neatnare și unitate, revoluționarii români remarcă, în aceeași revistă „Dacia viitoare”, sarcinile mari care trebuiau îndeplinite de

7. „Contemporanul” nr. 11, din 10 ianuarie 1891.

8. „Munca” din 22 mai 1894.

9. „Evenimentul literar” din 9 mai 1894.

ei: „Străbunii noștri ne-au consacrat limba și pământul strămoșesc, părinții noștri, generațiunea care se duce au făcut unirea, independența și mult lucrat-au pentru libertate. Acum e rindul nostru: nouă ne este dat de o completa unitatea națională, a întări libertatea și a face ca egalitatea să nu incupe nici o discuție”¹⁰.

De aceea presa revoluționară română a fost cea mai activă în susținerea dreptului tuturor provinciilor românești de a se reuni cu patria mamă. „Cînd vorbim de unitate națională, sublinia revista de prestigiu „Contemporanul” — de ajutorarea românilor de a se putea liber dezvolta, fără îndoială că ne gîndim la toți românii, din orice parte și sub orice stăpînire ar fi. Aceasta e un punct asupra căruia nu mai incupe nici o discuție”¹¹.

În argumentarea pozițiilor care evidențiază recunoașterea dreptului la autodeterminare a popoarelor, presa socialistă s-a bazat pe tezele socialismului științific. „O țară cu un organism social trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice — remarcă Constantin Dobrogeanu-Gherea. Împărțită în mai multe părți, cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine anormală și nesănătoasă în cel mai înalt grad. Din împărțirea și acapararea acestora rezultă cele mai mari inconveniente grave și pentru dezvoltarea morală și democratică socială a țărilor acaparatoare. Subprioritățile acestea se fac în folosul claselor dominante, popoarele muncitoare se aleg din ele, de obicei, cu îngreuierea lanțurilor lor. Social-democrația deci din lumea întregă, care luptă împotriva oricărei nedreptăți, oricărei apăsări și robirii a omului prin om, luptă cu cea mai din urmă energie împotriva tuturor bandetismelor politice din societatea capitalistă, împotriva acaparărilor naționale, luptă pentru liberarea națiunilor de sub jugul străin. Și nu numai social-democrația țărilor cucerite, ci tot așa și social-democrația tuturor țărilor cuceritoare”¹². Socialiștii români nu au fost niciodată pentru desființarea patriei lor, ci întotdeauna au fost în fruntea acțiunilor care serveau întărirea și creșterea prestigiului ei. Merită să fie amintite în această privință cuvintele lui M. Gh. Bujor din „Calendarul muncii” pe anul 1916: „Patriile sînt cadrele naționale și istorice de dezvoltare a popoarelor. În aceste cadre s-a întemeiat pentru fiecare națiune o existență proprie, cu tradițiile ei, cu viața ei sufletească, cu idealurile ei, cu civilizația ei, elementul prețios și indispensabil în contextul civilizației generale... Acesta este unul — evident nu singurul — din motivele pentru care social-democrația se ridică împotriva ciuntirii țărilor constituite, împotriva frîngerii popoarelor în bucăți, împotriva suprimării vieții naționale a popoarelor. Ea a proclamat întotdeauna

dreptul imprescriptibil și inviolabil al tuturor națiunilor la viață liberă și integrală”¹³. Militînd pentru existența liberă a națiunilor, pentru respectarea suveranității și integrității statelor, socialiștii români, consecvenți materialismului dialectic și istoric, considerau că numai acestea sînt în măsură să creeze un climat propice afirmării capacităților creatoare ale popoarelor, capabile, numai în aceste condiții, să contribuie real și integral la dezvoltarea generală a umanității.

Reafirmînd dreptul fiecărei națiuni, mari sau mici, la o existență de sine stătătoare, presa socialistă s-a ridicat cu vehemență împotriva acuzațiilor neintemeiate potrivit cărora socialiștii ar fi militat pentru desființarea națiunilor. Convingerea lor — a cărei actualitate se cuvine a fi relevată — era că „națiunile vor continua să existe libere, pașnice, dezvoltîndu-și fiecare națiune aparte limba și literatura sa, artele sale, lărgînd și îmbogățînd fiecare domeniul științei etc. etc.”¹⁴.

Socialiștii români au dat patriotismului adevăratul său conținut. „Una din invinovățiile ce ni se aduc zilnic — releva ziarul „Drepturile omului” — este că nu sîntem patrioți. Mai întii, e de arătat ce va să zică a fi patriot. Și dacă patriotismul înseamnă a avea de la patrie 7-8 slujbe grase, și dacă înseamnă act de patriotism a închide ochii la tot ce face guvernul, sau să nu strigăm cînd comite barbarii, atunci, cu cea mai mare sinceritate, zicem și trebuie să o spunem, nu sîntem patrioți.

Dacă însă a fi patriot — releva primul ziar socialist român „Drepturile omului” — este a-ți iubi țara cu care ai atîtea legături, dacă patriotismul stă în a lucra pentru poporul român, ca să-l dezrobim de cătușele materiale și morale ce i le-a pus robia lui de veacuri, dacă patriotismul stă în a lupta contra clasei privilegiate și parazite, după cum zice d. A.D. Xenopol, clasă care trăiește din sudoarea și munca poporului muncitor. Dacă patriotismul nu înseamnă șovinismul, adică, dacă nu implică ura către muncitorii celorlalte naționalități, atunci socialiștii sînt patrioți care la fiecare ocazie au patria în gură”.

În concepția revoluționarilor români puternic popularizată de presa socialistă a vremii, atașamentul față de patrie implica lupta împotriva tuturor asupririlor naționale, pentru desăvîșirea statelor naționale, lupta pentru cucerirea unor condiții de propășire a maselor populare, pentru ridicarea lor la un nivel superior material și cultural. În felul acesta, presa revoluționară a proletarietului român, afirmîndu-și caracterul de clasă, a pus în lumină, totodată, rolul său „național și democratic în înțelesul cel mai adînc al cuvîntului”, căci „interesul țării — se menționa în gazeta „România muncitoare” — nu este ca temelia de la orașe și sate să se dărăpene, ci este, dimpotrivă, ca poporul să fie bine situat materialicește și moralicește. Cînd cerem

deci îmbunătățiri și reforme, lumină și bunăstare, noi luptăm nu numai pentru realizarea intereselor unei clase, ci luptăm pentru țara întregă, pentru întărirea națională”. Socialismul, concluziona oficiosul P.S.D.M.R. „România Muncitoare”, militează consecvent pentru „apărarea intereselor profunde și fundamentale ale națiunii întregi”¹⁵.

Izbucnirea primului război mondial în vara anului 1914 a constituit un moment de răscruce în dezvoltarea socială și politică a statelor europene, un eveniment care a zguduit puternic rînduielele vechi, ascuțind la maximum contradicțiile sociale și naționale, determinînd un puternic val al luptei popoarelor pentru eliberarea socială și națională. El a ridicat și în fața poporului nostru probleme de mare însemnătate pentru însăși soarta națiunii române.

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a dat o puternică lovitură imperialismului a avut un uriaș ecou, răsunînd la noi, ca și pretutindeni, că un puternic indemn la lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate. Ea a fost urmată, ca o reacție în lanț, de dezintegrarea Imperiului habsburgic sub loviturile mișcării de eliberare națională a popoarelor. S-au creat astfel acele condiții favorabile desfășurării luptei poporului român pentru unitatea statală, întrevăzute încă de Engels. Este meritul clasei noastre muncitoare, al mișcării muncitorești de a se fi situat în primele rînduri ale acestei lupte.

Masele populare românești din toate provinciile, în adunări deschise și-au ales liber delegații, care să le reprezinte voința la marile adunări naționale și reprezentînd toate structurile și grupările sociale.

Reflectînd starea de spirit revoluționară a maselor populare, dornice de a înfăptui desăvîșirea națională în cadrul unei Românie democratice, oficiosul organizațiilor muncitorești din Transilvania, „Adevărul” declarînd că stă pe baza dreptului de liberă dispoziție a popoarelor, afirma „Am suferit destul, am suportat veacuri de-a rîndul rușinosul jug al robiei naționale, am fost destul slujbași altora, am trăit în mizerie, în neștiință, în întuneric, am adunat destule comori altora. Deci vrem să fim liberi odată, cerem să fim singuri stăpîni pe destinele noastre. Dar mai mult. Unul din visurile noastre cele mai frumoase este și unirea tuturor românilor. Vrem ca toată suflarea românească să viețuiască într-un stat, cerem ca prin unirea tuturor țărilor române să ne unim într-un popor mare, înaintea căruia să fie deschise toate căile ce duc spre progres și fericire”¹⁶.

Presa socialiștilor români din Transilvania a popularizat acțiunile de colaborare cu celelalte organizații politice românești. Ea a remarcat tratativele purtate între conducerea mișcării socialiste din Transilvania și cea a Partidului Național Român, în urma cărora s-a creat, în octombrie 1918, Consiliul Național Român Central, format din cite 6 reprezentanți ai fiecăruia din cele

10. „Dacia viitoare” an. I, nr. 2 din 16 februarie 1883.

11. „Contemporanul”, anul VII, nr. 12 din aprilie 1891, p. 341.

12. C. Dobrogeanu-Gherea, Socialismul în țările înalate. Postfață la K. Kautsky, Bazele social-democrației, cercul de editură socialistă, București, 1911, p. 264-265.

13. „Calendarul muncii” pe anul 1916, p. 54.

14. „Lumea nouă”, anul V, seria a II-a din 19 septembrie 1899, p. 3.

15. Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1910-1915, Editura politică, București, 1968, p. 67.

16. „Adevărul” din 24 noiembrie 1918.

două partide, iar apoi, în cursul lunii noiembrie, consiliile naționale locale și gărzile naționale, constituite în toate comitatele Transilvaniei, în toate orașele și satele românești. Prezența masivă a muncitorimii în cadrul acestor organisme, sub conducerea cărora s-a desfășurat întreaga pregătire a actului unirii, a imprimat acestei pregătiri o orientare profund democratică, vizând, odată cu înfăptuirea unității de stat, împlinirea unor revendicări sociale, îmbunătățirea condițiilor de viață ale maselor muncitoare.

Cu deosebită satisfacție, presa muncitorească din Transilvania reliefa că printre cei 1.228 de delegați aleși pe întreg teritoriul Transilvaniei pentru a participa la Alba-Iulia au fost prezenți și 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentând peste 70.000 de muncitori organizați.

Istorică zi de 1 decembrie 1918, cind spre orașul Alba Iulia se îndreptau, cu trenuri și căruțe, călare sau pe jos, șiruri lungi de muncitori, țărani, țigăveți de pe tot cuprinsul Transilvaniei, pentru a hotărî ei singuri asupra soartei lor a fost sub diferite titluri remarcată de ziarele socialiste. În fruntea fiecărui grup — remarcă un ziar muncitoresc — erau drapele naționale tricolore. Printre ele și grupuri cu drapele roșii, având în virful lor cite o panglică

tricoloră. Erau delegații muncitorilor din Valea Jiului, de la Reșița, Bocșa și Anina, de la Brad, Roșia și Zlatna, de la Dej, Turda. Întrebat ce înseamnă tricolorul în virful stindardului roșu, un conducător al delegaților muncitori de la Uioara răspunde: „Inseamnă că vrem dreptate socială, dar aceasta o vrem prin unirea cu țara”¹⁷.

„Adevărul”, ziarul muncitorilor ardeleni, scria că printre cei care au luat cuvîntul la numeroasele mitinguri de pe Cîmpul lui Horea de la Alba Iulia au fost și numeroși reprezentanți ai socialistilor. „Cînd aderăm la unire — declara unul dintre ei — nu o facem numai pentru că în interiorul nostru există simțul acesta, ci și din convingerea fermă și conștiința clară că prin postulatele luate în rezoluția prezentată sint asigurate toate celelalte garanții pentru democratizarea României”.

„Azi a sosit momentul cînd declarăm că vrem să fim în viitor o floare neartîrnată în marele buchet al Internaționalei”¹⁸.

Poziția mișcării muncitorești și socialiste din Transilvania s-a conjugat per-

17. Vezi: Tiron Alban, *Douăzeci de ani de la Unire*, vol. I, Cum s-a făcut unirea, Oradea, 1938, p. 226.

18. Vezi: Ion Ciopoteț, *Revoluția din 1918, și Unirea Ardealului cu România*, Cluj, 1926, p. 125.

fect cu poziția Partidului socialist din vechea Românie, care, într-o declarație a sa adoptată după Adunarea Națională de la Alba Iulia, consemnată de oficiosul partidului „Socialismul” arăta: „Ca socialiști români, internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român... și respectăm legăturile de unire hotărîte... România nouă de astăzi trebuie să devie România socialistă de mine”¹⁹.

Iată pe ce se bazează caracterul plebiscitar, de unanimă voință, al acestor acte istorice, pe baza cărora Sfatul țării de la Chișinău, Adunarea națională de la Cernăuți și Marea Adunare de la Alba-Iulia s-au constituit ca adunări legale, reprezentative constituante întrunind voința întregii populații românești. Aceste acte sint dovada de neclintit că poporul român, folosindu-se de dreptul său de liberă dispunere, a împuternicit pe delegații săi să hotărască unirea deplină și definitivă a acestor provincii cu țara mamă.

La aceasta și-a adus o contribuție remarcabilă și presa muncitorească socialistă, care odată cu anul 1921, se va ridica pe o treaptă superioară de dezvoltare.

AUGUSTIN DEAC

19. „Socialismul”, anul IX, nr. 37, din 17 februarie 1919.

Presă din timpul primului război mondial — oglindă a patriotismului și eroismului armatei române

Dobîndirea independenței de stat a României a dat un nou impuls efortului pentru înfăptuirea năzuințelor legitime ale poporului de făurire a statului național unitar, expresie a cerinței legitime a progresului istoric.

În timpul primului război mondial, luptînd împotriva ocupanților germani, pentru salvarea unității și integrității teritoriale, armata română a înscris în istoria neamului o nouă pagină nepieritoare de eroism și abnegație, de fierbinte patriotism.

Deși în anii 1914-1916 România se menținuse într-o atitudine de neutralitate armată, aceasta însă nu însemna nici pe departe că opinia publică ar fi fost neutră. Așa cum pe drept cuvînt constata Corneliu Moldovan, unul din publiciștii care în timpul primei conflagrații mondiale au adus prin condeiul lor servicii importante cauzei naționale, „popoarele nu sint niciodată neutre, sufletul națiunilor nu poate trăi fără un ideal, fără acea înălțare misterioasă de nădejdi și credințe care

unește laolaltă trecutul cu viitorul”¹. Acest ideal care însuflețea poporul român, masele largi populare era deplină dezrobire națională.

Succesul luptei se pregătea nu numai în tranșee, ci și în spatele frontului. Pe lângă arme, eroism și neclintita voință de a învinge a ostașilor, el nu putea fi decît opera comună și anonimă a tuturor.

Pe lângă singele care a curs, la biruință a fost chemat să contribuie un alt lichid nobil — cerneala. În mănunchiul puterilor de apărare ale neamului, presa română și-a făcut din plin datoria și acum, așa cum și-a făcut-o în toate împrejurările, față de toate înfăptuirile și evenimentele naționale de căpetenie. La postul lor, ziaristiîi îmbărbătau pe cei istoviți, a-prindeau prin articole de fierbinte patriotism încrederea în biruință, combatteau propaganda veninoasă a dușmanului, convingeau străinătatea de drep-

tatea cauzei românești. Mulți dintre ei, între care Al. Anestin, Bărbulescu B'Arg, Eugen Heroveanu, Mihail Mora și Virgil Mora, Iosif Nădejde, Ardeleanu Rusu, Emil Socor, H. Silvan — și-au părăsit condeiul pentru a îmbrăca haina ostășească și a lupta cu arma în mină împotriva cotropitorilor. În locul celor plecați pe front au muncit neobosiți în redacții scriitorii Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Ion Minulescu, I. Agirbiceanu, N. N. Beldiceanu, George Ranetti, Alexandru Vlahuță, Demostene Botez și alții, mulți alții, scriitori patrioți, scriitori cetățeni care au înțeles să treacă în linia întâi a bătăliei condeiului — în presa cotidiană.

În primele luni ale războiului României pentru eliberarea provinciilor românești aflate sub dominația austro-ungară, principalele publicații care informau opinia publică despre mersul frontului, despre pozițiile cucerite și dirzenia armatei în apărarea fiecărei palme de pămînt, au fost cotidienele

1. „România”, nr. 190, 16 august 1917.

de tiraj „Adevărul” și „Dimineața” ale lui C. Mille, care alături de ziarul conservator „Epoca” fuseseră încă din timpul neutralității armatei principalele organe de presă ale cuvintului pro-antantist; „Universul”, redresat după o atitudine șovăielnică; „Neamul românesc” al lui N. Iorga, cu o audiență mai mică; „Viitorul” și „L'Indépendance Roumaine”, organe ale Partidului Liberal aflat la guvern. Imediat după intrarea României în război, autoritățile interzisese, la adăpostul stării de război și a cenzurii militare, activitatea Partidului Social-Democrat din România și a Consiliului General al Sindicatelor și odată cu ele apariția publicațiilor socialiste. Treptat, organizațiile clasei muncitoare își relau activitatea în condiții de ilegalitate, contribuind la întărirea procesului de radicalizare revoluționară, conducind lupta maselor populare pentru cucerirea drepturilor lor, pentru o profundă democratizare a vieții social-politice.

La 5 septembrie 1917 apare la Odașa, publicația „Lupta”, organ social-democrat, continuator al „Luptei zilnice”, iar în octombrie același an reapare la Budapesta gazeta „Adevărul” a socialiștilor români din Ungaria burghezo-moșierescă, ce fusese suspendat la începutul războiului. Ambele îmbrățișează ideile de eliberare socială și națională ale Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și au o contribuție importantă în răspândirea lor.

Pe lângă publicațiile existente, Marelui Cartier General a găsit necesar să înființeze o gazetă specială pentru ostașii de pe front. Această publicație intitulată „Gazeta Ostașilor” avea un comitet de redacție în care, alături de N. Iorga, M. Sadoveanu, I. Minulescu ș.a., se aflau și ardelenii Octavian Goga și Onisifor Ghibu.

În paginile celor două numere apărute, căci, din cauza retragerii în Moldova, gazeta și-a încetat apariția, se mai întâlnesc semnăturile ardelenilor Ion Agirbiceanu, V. C. Osvadă și George Coșbuc, care și-a publicat aici singurele versuri pe care le-a scris în timpul celor doi ani de război.

Forțele publicistice ale Bucureștiului fuseseră întărite nu numai de scriitori, ci și de unii dintre cei mai buni ziaristi profesioniști transilvăneni care se refugiaseră peste munți încă din vara anului 1914, la izbucnirea războiului. Aici ei scot publicații proprii și în același timp colaborează la ziarele care susțineau ideea războiului cu Austro-Ungaria.

Presa română transilvăneană și-a unit glasul cu cea de peste munți prin cel mai vechi reprezentant al ei — „Gazeta Transilvaniei” — primul ziar apărut pe teritoriul eliberat — pentru a face auzită imensa bucurie a momentului mult așteptat și speranța unirii definitive. După patru secole închisă steagul românesc se înalță iarăși victorios pe pământul Transilvaniei.

La 24 august 1916, gazeta, care până atunci apăruse cu largi spații albe, brăzdate de foarfecele cenzurii austro-ungare, îmbracă veșmint de sărbătoare — tricolorul — pentru a saluta intrarea armatei române în

Brașov. Cuvintele sînt simple, dar cu un înțeles adînc: „Bine ați venit! Bine ați venit strigăm noi cei de-o singe și de-o lege... leilor Carpaților, care în citeva ceasuri au răzbit pe-o întindere de 400 km munții Carpați, crezuți de neinvens”. „Visul de dorul căruia ne-au răposat strămoșii și părinții e pe calea realizării” — scria același ziar în numărul său din ziua următoare. „De azi încolo n-o să mai lupte frate contra frate. Vom fi una și nedespărțiți”. Pentru români, ca și pentru toate celelalte naționalități subjugate din Imperiul austro-ungar, devenea evidentă șubreznenia acestei închisori a popoarelor. Dar unirea definitivă nu fusese încă înfăptuită. A mai fost nevoie de un lung șir de lupte, de o neobosită activitate, de concentrarea forțelor și a voinței, pînă cînd, la Alba Iulia, Transilvania s-a unit cu țara, în virtutea dreptului națiunilor de a-și hotări singure soarta.

Odată cu retragerea armatei române din Transilvania, a fost nevoită să-și întrerupă apariția și această publicație. Bucuria fusese de scurtă durată și ea a fost plătită scump prin apariția forțată a unor gazete puse în slujba asupritorilor.

Adevărata presă românească fusese redusă la tăcere. Foile care au încercat s-o înlocuiască, de inspirație străină intereselor naționale, nu au reușit să convingă pe nimeni. Ele nu și-au găsit cititori. După ocuparea Bucureștiului de către trupele germane, adevărata presă ardeleană a luat calea pîrbegiei. Pe lângă colaborarea la ziarele din Iași, ziaristii ardeleni au făcut să apară mai multe publicații proprii, cele mai însemnate fiind „Ardealul” și „România nouă” la Chișinău, „România Mare” la Kiev — contribuții la pregătirea apropiatei uniri, cauză căreia i se dedicaseră.

O perioadă de grele încercări pentru poporul român începe în toamna anului 1918, cînd după succesele inițiale și eroica apărare a Carpaților din octombrie, armata română a fost nevoită să se retragă în Moldova, iar inamicul a ocupat două treimi din teritoriul țării. Marile greutăți pe care le suportau masele populare din teritoriul ocupat se contopeau cu ale celor din Moldova, unde pe un teritoriu redus erau îngrămădite numeroase trupe și refugiați și unde foametea și bolile făceau ravagii.

Bucureștiul fiind ocupat de dușmani, centrul presei române se mută la Iași. Aici ziaristii, care urmaseră în marea lor majoritate armata și autoritățile în refugiu, își reîncep activitatea cu o energie sporită, în condiții deosebit de grele. La lipsurile traiului de fiecare zi se adaugă cea a hîrtiei de ziar, capacitatea redusă a tipografiilor, lipsa spațiilor pentru redacții. Baza tehnică a presei bucureștene încăpuse pe mina comandaturii germane și era folosită pentru tipărirea „Gazetei Bucureștiului” și a altor publicații care încercau, fără succes, să inducă în eroare și să demoralizeze populația.

Începe pentru presa română o epocă pe cit de grea, pe atît de eroică, epocă în care misiunea ei de competență era aceea de a contribui la refa-

cerea și rezistența morală a armatei și a populației civile, la fel de importantă ca refacerea militară.

Dintre vechile publicații nu reușiseră să supraviețuiască decît ziarul „Neamul Românesc” și „L'Indépendance Roumaine”, alături de care apar ziarele ieșene „Evenimentul” și „Opinia”, apoi „Mișcarea”, „Acțiunea română” și altele.

Pentru început, din „Neamul Românesc”, scris aproape în întregime de N. Iorga, se vor trage pe seama statului 5.000 exemplare pentru a se distribui în tranșee, pe frontul care începea să se refacă. „Fiecare rînd era urmărit cu stringere de inimă” își amintea cu emoție N. Iorga despre ecoul acestei foi, care, singur o măturisește, îi „rezuma acum toată viața” și pe care avea mulțumirea, singura mulțumire, de a o simți organul de competență al rezistenței morale, fără de care ar fi fost poate mai puțin utile și imensele suferințe ale celor de pe front.

În scurta vreme, publicația lui Iorga a fost eclipsată de apariția ziarului „România”, organ al Marelui Cartier General al Armatei, apărut fără întrerupere din februarie 1917 pînă la jumătatea lui aprilie 1918, cînd a fost suspendat de guvernul Marghiloman. Cotidianul „România” a fost cea mai importantă publicație din această etapă a războiului, atît prin bogăția informației, cit și prin înalta lui ținută publicistică, conferită de o redacție formată de unele din cele mai de seamă personalități ale scrisului românesc, redacția avînd ca director pe Mihail Sadoveanu, iar ca prim redactor pe Octavian Goga. Se poate afirma fără rezerve să acest ziar a avut merite deosebite în lupta dusă pe frontul rezistenței morale a poporului și armatei, de care am vorbit.

În lunile ianuarie — aprilie 1917, luni de refacere a potențialului de luptă al armatei, din pagina întâi a celor mai multe ziare este nelipsită rubrica de reportaje de pe front intitulată fie „Bravii noștri”, fie „Fapte de pe front”, sau „Scene de pe front” care evocă număr de număr luptele teribile pentru fiecare palmă de pămînt, faptele eroice săvîrșite în înclăstarea cu dușmanul în ultimele luni ale anului ce se încheiase. Coloanele acestor rubrici, adevărată galerie de portrete ale eroilor neamului, au întărit convingerea că o armată care a știut să lupte astfel, este capabilă să biruiască.

În același timp, într-un limbaj simplu, direct, pe înțelesul ostașilor, este explicat țelul luptei: eliberarea teritoriilor cîmpite de dușman, unirea tuturor românilor în același stat, liber și stăpîn pe soarta sa și, în legătură organică cu acest ideal național, democratizarea social-politică — reforma agrară și cea electorală.

În primăvara și vara anului 1917 debateră reformelor capătă caracterul unei campanii. Toate ziarele, indiferent de nuanța lor politică, înțeleg că sînt datoare să le sprijine și iau atitudine împotriva aceluia ce încercau să se opună mersului istoriei, nevoind să cedeze nimic din privilegiile lor.

Parlamentul României, întrunit în iunie 1917, „a avut înțelepciunea — așa cum observa George Ranetti — să-și dea seama că precedind sancțiunea sa legală, pe cimpurile de bătălie tunul votase deja drepturile plugului”. (România, 12 iunie 1917, nr. 128).

Talpa țării: — evocarea frecventă în presă a acestor cuvinte istorice prin care M. Kogălniceanu numise țără-nimea, exprima, mai cu seamă în acele împrejurări speciale, o realitate evidentă. Vechea și nerezolvată problemă țărănească se îmbina cu aceea a nevoilor imediate ale apărării naționale, în persoana țaranului-soldat, care forma marea majoritate a armatei.

Pînă și presa străină a sesizat acest aspect. Binecunoscutul ziar elvețian „Journal de Genève” publică chiar în timpul luptelor de la Mărășești (19 august) un amplu articol intitulat grăitor: „Une armée de paysans” — prin care explica excepționala comportare a armatei române prin structura ei socială.

Țaranului-ostaș i-au fost închinete cele mai frumoase pagini ale presei din anul rezistenței victorioase de la Mărășești, Mărășești și Oituz, pagini născute din amărăciune, încredere și speranță, care își păstrează și astăzi strălucirea de odinioară.

Pe această armată de țărani și muncitori, de oameni simpli, se bizăia întreaga suflare românească. „Această armată — scria M. Sadoveanu în primul număr al ziarului „România” — înfățișează un drept sfânt. Această armată înfățișează străduințele și jertfele strămoșilor noștri la porțile Orientului; înfățișează straja care a îngăduit în vremuri Apusului să se statornicească și să se civilizeze. Această armată înseamnă conștiința celor mai mari suferințe și nedreptăți pe care le-a suferit vreodată un popor, ea cuprinde în conștiința ei, ca o fatalitate, voința de a întregi elementele sfărțate ale națiunii și de a sfărîma nedreptatea seculară. În această armată zac vechile aspirații și hotărîrea cea din urmă: acum ori niciodată. Au respins cei vechi valurile; le vom respinge și noi. Armata noastră e tare prin sufletul ei și prin dreptatea pe care o apără; se va întoarce asupra cotropitorilor ca o furtună răzbutătoare. Și va trebui să biruiască!”.

După cum nemuritoare sînt și aceste cuvinte ale lui Octavian Goga din articolul său manifest către soldați: „Voi sunteți cei mulți, voi ați dat cu adevărat singele și puterea... voi care umpleți golul tranșelor și nu mai încăpeți în plinul spitalelor, soldați ai neamului, la voi e toată nădejdea de miine. Credem în hainele albe ale neamului românesc, credem cu toată îndărătnicia neînduplecată a dreptății pentru care luptăm...”².

Aceste cuvinte reprezentau în același timp un răspuns demn dat presei din țările adversare, care găsea de cuviință să vorbească cu un suveran dispreț despre soldatul român. Descrierii răuvoitoare a aspectului lui exterior, presa română îi opune portretul forței sale

morale. Acel soldat „zdrențeros”, „slab fizicește”, care se aruncă „orbește” în luptă — cum scria presa inamică — a suferit foamea și frigul, a suportat cu stoicism toate privațiunile, a luptat cu „fanatism” încrezător în dreptatea cauzei sale, a dat dovadă de eroism aruncîndu-se „orbește” în rindul dușmanilor, și nu s-a lăsat descurajat de retragere, a rămas încrezător în soarta luptei pe care nu a considerat-o încheiată.

Contracararea puternicei propagande inamice îmbrăca dealtfel cele mai diverse aspecte, de la combaterea legendei superiorității rasei germane și demascarea militarismului susținător al politicii de cucerire, a regimurilor reacționare, pînă la dezvăluirea suferințelor morale și materiale ale populației din teritoriile ocupate și a atrocităților săvîrșite asupra prizonierilor români închiși în lagăre. Era subliniată cu fiecare prilej vremelnicia ocupației străine.

Un eveniment memorabil de ale cărui semnificații presa s-a ocupat pe larg a fost sosirea la Iași, la 27 mai/9 iunie 1917 a primului contingent de voluntari transilvăneni, pentru a lupta alături de armata română refăcută. Momentul este marcat prin ample reportaje și comentarii, semnate de cele mai valoroase condeie: M. Sadoveanu, O. Goga, N. Iorga, Ion Minulescu, George Ranetti ș.a.

Marile bătălii din vara anului 1917, de la Mărășești, Mărășești și Oituz au îndreptățit speranțele puse în armata română refăcută. Ea a demonstrat aici, pe lângă buna ei dotare și organizare, și un moral excelent. Comportarea ei eroică, curajul și bărbăția de care a dat dovadă nu numai că și-au găsit o oglindire corespunzătoare în paginile presei române, dar au fost apreciate în mod deosebit de presa țării aliate și recunoscute chiar de adversari. Legenda superiorității morale a trupelor germane, ce fusese pusă în circulație cu insistență de presa inamică, s-a spulberat în fața sătenilor de la Tirgoviște care au pornit la atac în cămăși și cu picioarele goale, creînd în jurul lor o atmosferă de vitejie clasică. Acest învățămînt al Mărășeștilor, presa română nu va pregeta să-l scoată în evidență cu mîndrie.

Marile reportaje din vara și toamna anului 1917 au o valoare istorică și publicistică deosebită. Ele îmbogățesc, nuanțează și însuflețesc informațiile cuprinse în laconicele comunicate ale comandamentului armatei. Funcția lor educativă precumpănește asupra celei informative, limitată de exigențele cenzurii militare.

Dintre ele, paginile publicate în ziarul „România” de către reporterul de front Mihail Sadoveanu sînt inegalabile în întreaga noastră publicistică de război. Din șirul reportajelor despre ofensiva de la Mărășești, grupate sub titlul „Impresii de pe front”, iată un fragment care descrie atacul de infanterie din ziua de 11 iulie: „A fost o lovitură de trăznet. Fiecare coloană înainta hotărîtă la strungă, Zadarnice fură cele din urmă eforturi ale inamicului. Unde era valea mai oabla își făceau scări cu lopata și se coborau. Veneau ame-

nințători ca valurile neoprite regimentele 2 Vinători și 4 Argeș. Năboiră asupra redutelor, începînd de la marginea satului către încercătoarea, în vreme ce pe restul frontului alte trupe demonstrau, și la un moment dat, de la postul de comandă al diviziei, de pe dealul Curmătura, se putea vedea limpede cum oștenii noștri se cațără, sar ca tigrii asupra șanțurilor și deodată contururile redutelor se desenează limpede în foc și fum sub exploziile grenadelor, pe cînd urale frenetice se amestecau cu urletele tunului”³. Imaginea apocaliptică a luptei este completată cu secvențe din retragerea forțelor inamice, din fuga lor spre drumurile de scăpare, cu capetele goale, aruncînd armele.

Cuvinte de admirație și recunoștință față de soldații și ofițerii ce și-au jertfit viața și de îmbărbătare pentru cei ce trebuiau să ducă mai departe lupta apar și în celelalte ziare românești „Neamul Românesc”, „Acțiunea Română”, „Mișcarea”, „Evenimentul”.

Ofensiva germano-austro-ungară executată la Mărășești cu forțele a 12 divizii s-a lovit de un obstacol de netrecut: dîrzenia armatei române, spiritul ei de sacrificiu, buna pregătire militară.

Relevînd importanța mării bătălii de la Mărășești — încheiată după lupte teribile prin deplina înfrîngere a generalului Mackensen — presa arată că ea a fost hotărîtoare nu numai pentru soarta frontului românesc, dar alcătulește, singură, unul din marile capitole ale războiului european.

„Și pe aici nu se trece”. După Oituz, la Mărășești aeroplanelor românești și aliate aruncaseră cu justificată mîndrie în liniile dușmane proclamații purtînd această lapidară inscripție. Preluată de aici în coloanele ziarelor și purtată din gură în gură, ea devine un simbol al acestei eroice rezistențe.

Prin reportaje, comentarii, știri, spicuirii din presa străină, ziarele fac cunoscută vrednică comportare a armatei, evidențiază importanța strategică a victoriei și înalta ei semnificație morală. Timp de aproape două săptămîni cit a ținut bătălia, soldații și ofițerii români au fost la datorie, au respins valurile de asalt ale vrăjmașului, au luptat cu înverșunare, înmormîntînd pe malul Siretului faima feldmaresalului Mackensen, „spărgătorul de fronturi”.

Comentariile din ziare evidențiază excepționalul moral al armatei, ca cel mai mare titlu de glorie al ei. „Nici gazurile, nici exploziile înfricoșătorului bombardament n-au zguduit moralul acestei oștiri fără pereche — nota cu admirație M. Sadoveanu. Cădeau mulți; cei rămași cu buzele strînse și cu ochii crunți, își înzeceau parcă puterile”⁴. Ofițerii de-abia puteau stăpîni nerăbdarea trupei de a intra în foc.

Impresionante portrete de ofițeri și soldați zugrăviți în cuvinte simple de N. N. Beldiceanu și de alții se desprind din paginile ziarelor pentru a intra în galeria neamului; sergentul Constantin Mușat, Ecaterina Teodoroiu sau Gheorghe și Costache Șoltuz —

3. „România” nr. 110, 25 iulie 1917.

4. „România”, nr. 297, 13 august 1917.

tată și fiu — și alții alții care și-au jertfit viața pe meterezele cetății Moldovei.

Aceeași presă care glorificase faptele de arme ale armatei române va arăta și drumul de urmat după ce împrejurările constrinseseră România să participe la propunerea de armistițiu din 22 noiembrie 1917 — drumul demnității.

După ce ostilitățile fuseseră suspendate pe întregul front român, inamicul

și manifestase zgomotos bucuria și încercase să se apropie de rețelele de sîrmă ale românilor. Dar aceștia, păstrînd o atitudine rezervată și demnă, au respins cu hotărîre toate încercările de fraternizare. Ei nu puteau uita că pămîntul pe care calcă această armată străină era pămîntul cîmpit al patriei, nu putea uita singele cu care stropiseră acest pămînt, ei și străbunii lor, nu puteau uita suferințele și umilința îndurate de familiile rămase acasă sub stăpînirea cîmpitorului, nu

puteau uita datoria față de veacurile de suferință și jertfe pentru neatinare.

Atitudinea tranșelor — acesta este exemplul pe care presa îl recomandă întregii suflări românești și pe care îl va urma ea însăși.

Poporul român nu putea să se semneze, nu avea dreptul s-o facă și n-a făcut-o. Peste numai un an idealul statului național unitar român devenea fapt împlinit.

RODICA ȘERBĂNESCU

Lupta pentru apărarea independenței și integrității țării, reflectată în presa revoluționară și democratică românească dintre cele două războaie mondiale

Încă de la crearea sa, în urmă cu peste opt decenii, partidul politic al clasei muncitoare din România, călăuzit de grija patriotică pentru soarta țării, și-a fundamentat concepția privind unitatea națională a statului român, consolidarea independenței și suveranității naționale, prin apărarea pe toate căile a intereselor naționale, printr-o politică de dezvoltare economică și culturală spre folosul tuturor fiilor patriei. Partidul Comunist Român a preluat și a dus mai departe tradițiile înaintașilor în lupta pentru libertate și independență națională, pentru progres social. „Prima cerință a unui partid revoluționar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Congresul educației politice și al culturii socialiste — constă în a conduce propriul popor în lupta pentru apărarea intereselor economice și politice ale maselor, pentru dreptate socială și democrație, pentru apărarea integrității și independenței țării. Rezultatele obținute în această luptă reprezintă criteriul esențial de apreciere a atitudinii revoluționare, marxist-leniniste a fiecărui partid. Aceasta nu numai că nu vine în contradicție cu solidaritatea internațională, ci, dimpotrivă, constituie o cerință sine qua non a adevăratului internaționalism proletar”¹.

Lupta amplă desfășurată de P.C.R., de forțele progresiste și democratice, pentru apărarea independenței și suveranității de stat a României a dobîndit noi valențe între cele două războaie

mondiale — mai cu seamă în deceniul IV al acestui secol — determinată de agresivitatea Germaniei hitleriste și a țărilor care gravitau în jurul acesteia, cit și actele tot mai insolente ale grupărilor fasciste din țară. Această luptă poate fi reconstituită, etapă cu etapă, parcurgînd presa revoluționară și progresistă din această perioadă, cele peste 500 de ziare și reviste conduse sau influențate de P.C.R.

Trăsătura definitorie a activității presei românești progresiste apărute în perioada interbelică constă în dezvăluirea, încă de la început, a pericolului fascismului intern și extern, presa menținînd în permanență trează vigilența maselor, spiritul lor combativ în lupta pentru apărarea independenței naționale, a libertății popoarelor amenințate sau robite de urgia fascistă.

Prin intermediul presei, P.C.R. a făcut cunoscută întregului popor atitudinea sa fermă de slujire și apărare a independenței și suveranității patriei. „Momentul este prea plin de răspunderi pentru soarta poporului și a țării noastre ca să nu ne grăbim la o acțiune comună împotriva pericolului comun” — se spunea într-o scrisoare a C.C. al P.C.R. adresată Comitetului Executiv al P.N.T., publicată în „Scinteia” din 1 august 1936. P.C.R. avertiza întregul popor că fascismul „Vizează direct și imediat independența României și interesele celor oțsprezece milioane de locuitori ai ei”².

Preocupat de soarta întregii țări, partidul comunist — în Rezoluția adoptată de Comitetul său Central la sfîrșitul lunii februarie 1935 — a stabilit sarcini imediate pentru crearea unui larg front popular antifascist pe baza Frontului Unic Muncitoresc, întărirea

legăturii cu masele, îmbunătățirea structurii sale organizatorice etc. „F.P.A. — se sublinia în rezoluția amintită — trebuie să tindă a îmbrățișa, în afară de muncitori, toate păturile micii burghezii muncitoare de la orașe, meseriași, intelectuali, mici negustori și mai ales toată populația muncitoare de la sate...”³. Această orientare tactică justă a P.C.R. a fost determinată de creșterea continuă a stării de spirit antifasciste a maselor largi, de strîngerea legăturilor partidului cu poporul. În acest context, prin zeci și zeci de articole publicate într-un mare număr de ziare și reviste, P.C.R. și-a precizat cu tot mai multă claritate poziția sa în legătură cu apărarea independenței și suveranității naționale. Printr-un apel din 1 noiembrie 1935 adresat Comitetului Executiv al P.S.D. din România, C.C. al P.C.R. arăta că „noi, comuniștii, sîntem gata să apărăm cu arma în mînă independența României, dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist”.

Pe măsura creșterii ofensivei războinice a statelor fasciste, ziare și reviste ca „Scinteia”, „Lupta de clasă”, „Tîrnăul leninist”, „Cazarma”, „Korunk”, „Scinteia Parhovei” ș.a. au oglîndit pe larg măsurile concrete preconizate de P.C.R. pentru apărarea României împotriva acțiunilor revizioniste fasciste. În cadrul Plenarei a V-a lărgite a Comitetului Central din iulie 1936, au fost indicate căile prin care să se organizeze rezistența poporului român împotriva oricărui atac al fascismului german, prin măsuri de ordin politic, economic, social, cit și militar, care să ducă

1. Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste, 2 iunie 1976, Ed. Pol. Buc. 1976, p. 99.

2. A.I.S.I.S.P., cota Ab XX-2 inv. 955 p. 6.

3. Documente din istoria Partidului Comunist Român. 1934—1937.

la „întărirea capacității de apărare a țării și a armatei române”⁴.

P.C.R. ajunsese treptat la concluzia, deosebit de importantă, a necesității lichidării neîntirziate a tendinței sectariste existente în rândurile sale, ca și a considerării unor partide sau organizații, ale căror conduceri erau formate din elemente burgheze, drept fasciste.

La începutul lunii ianuarie 1936, C.C. al P.C.R., apreciind, pe baza luărilor de poziție antifasciste anterioare, că cea mai mare parte a membrilor P.N.Ț. și aderenților lui „sînt părți importante ale poporului și ale maselor muncitoare”, ostile fascismului, a propus conducerii acestui partid un program de „luptă comună pentru salvarea națiunii”⁵. Într-o broșură apărută în Editura P.C.R., conținând aceste propuneri concrete, se spunea: „Națiunea e în pericol. Orice ezitare mărește pericolul și reprezintă o mare răspundere, de care istoria va ține seama pedepsind amarnic pe cei care au tremurat în fața pericolului lăsînd drumul liber dușmanilor poporului”. Relevînd marele pericol ce plînga asupra poporului român, P.C.R. arăta în documentul la care ne referim: „Independența poporului român este amenințată de statele din blocul fascist central european, zis bloc revizionist, format sub hegemonia imperialismului german, care se înarmează în grabă nemaivăzută pentru cîmpirea în primul rînd a orientului european. În caz de victorie, blocul fascist va șterge țara noastră de pe harta Europei, va distruge bazele ineseși ale existenței naționale a unui popor care a luptat 700 de ani pentru ființa, unitatea și libertatea sa”. Documentul conchidea: „Poporul român își va mobiliza toate slăvitele sale tradiții de luptă pentru independență și libertate...”.

În spiritul acestei concepții, P.C.R. și-a lărgit cu perseverență contactele, atît prin intermediul presei, cit și prin organizațiile de masă îndrumate de el, cu diverse organizații și grupări democratice, cu organizații socialiste și național-tărăniste și național-liberale, cu un mare număr de personalități politice patriotice, ca dr. Petru Groza, Dem. Dobrescu, dr. N. Lupu, Virgil Madgearu și alții⁶, cunoscuți prin poziția lor ostilă fascismului. Mare parte din publicistica progresistă a vremii a militat neobosit pentru consolidarea unității forțelor naționale antifasciste.

Misiunea organizatorică a presei, exercitată prin popularizarea unor forme eficiente de luptă împotriva fascismului, a fost pusă în lumină cu deosebire în timpul demonstrațiilor populare și muncitorești cu prilejul sărbătoririi zilelor de 1 Mai, 7 Noiembrie, 1 August. La Reșița, de pildă, de 1 Mai 1934, 6 000 de muncitori, purtînd steaguri roșii și pancarte cu lozinci revoluționare, au parcurs străzile crășului cîntînd Internaționala, manifestîndu-și hotărîrea de a lupta atît împotriva ofensivei patronale, cit și a pe-

ricolului fascist, pentru apărarea suveranității și independenței țării. An de an, întrunirile și demonstrațiile de 1 Mai au avut un caracter tot mai pronunțat antifascist. De ziua muncii și solidarității internaționale, pe tot cuprînsul țării, în centrele economice importante ca: București, Brașov, Iași, Timișoara ș.a., zeci de mii de oameni ai muncii, fie că erau comuniști, social-democrați, național-tărăniști sau liberali, ori fără de partid, au demonstrat strîns uniți pentru drepturile lor, pentru apărarea întependenței și suveranității naționale⁷. În Capitală, unde s-a desfășurat la 31 mai 1936 cea mai impunătoare dintre toate aceste manifestări, consemna ziarul „Adevărul” din 2 iunie, a răsunit hotărît în incheiere avertismentul de inspirație eminesciană al maselor: „Tot ce mișcă-n țara asta, riul, lanul, bradul și omul, una sîntem, una ne simțim pentru a ne apăra împreună hotarele”.

Multe publicații ale vremii cum au fost „Brazda”, „Fabrica și ogorul”, „Noi vrem pămînt”, „Răscoola”, „Cimpul” ș.a. au dat glas în coloanele lor hotărîrii țărănimei, gata, ca odinioară moșii și strămoșii ei, să sară la hotare pentru a-și apăra glia. „Au doară nu lăsăm noi în timp de război plugul în brazdă să luăm arma în mînă ca să alergăm la hotar să apărăm țara, glia, credința în legile strămoșești?”, scria în paginile ziarului „Horia”, din Deva, un țaran muncitor din Mesteacăn.

Un loc important în cadrul forțelor sociale mobilizate la luptă prin intermediul presei l-a ocupat intelectualitatea. Numeroși intelectuali, dintre cei mai legați de aspirațiile poporului, de demnitatea și de lupta sa națională, au fost în primele rînduri ale apărătorilor activi ai ființei naționale a României. Poziția profund patriotică a intelectualității de prestigiu din țara noastră, amplu reflectată în presă, a exercitat o influență pozitivă asupra unei părți însemnate a tineretului studios. Cu un entuziasm specific tineretului, acesta a făcut deseori să răsune legăminte solemnă, consemnate în presă, pentru apărarea patriei, legăminte care au avut un puternic ecou în masa mare a tineretului român. „Jurăm că vom fi în primele rînduri în cazul unei invazii dușmane, dar vom opune un zid nestrămutat tuturor încercărilor de a împinge România în combinații fascisto-războinice”⁸ — era hotărîrea fermă a studențimii democratice din țara noastră.

Astfel, presa progresistă românească a constituit unul dintre cele mai active mijloace de mobilizare a tuturor forțelor sociale naționale — muncitorimea, țărănimea, intelectualitatea etc. la apărarea și consolidarea independenței naționale.

Un moment deosebit — amplu înfățișat în coloanele presei — care a ridicat mase largi din România în apărarea păcii, a independenței și su-

veranității naționale a patriei, a fost prilejuit de declarațiile provocatoare făcute de Mussolini la 1 noiembrie 1936 la Milano cu privire la revizuirea granițelor țării dunărene. Prin ziare și reviste, manifeste și broșuri a fost popularizată hotărîrea maselor largi populare de a lupta contra oricărei revizuirii a tratatelor de pace pe calea armelor. Manifestul „Partidul Comunist din România și discursul lui Mussolini ținut la Milano pe ziua de 1 noiembrie” infiera cu asprime amenințările deșănțate proferate de dictator la adresa României.

La rîndul său, Comitetul Central al Uniunii Muncitorilor și Țăranilor Maghiari din România (MADOSZ) a protestat la 10 noiembrie cu indignare, prin președintele Szepesi Sandor și secretarul general Ladislau Banyai, împotriva declarației lui Mussolini, făcînd cunoscut că populația maghiară din România este solidară cu poporul român în apărarea unității statului⁹.

La rîndul ei, populația germană și-a manifestat ostilitatea față de fascism și planurile lui de destrămarea României. Peste 3 000 de țărani germani întruniri într-o adunare antirevizionistă la Carei se declarau luptători pentru apărarea unității statului român. „Vrem să se știe de toată lumea — declara cu acest prilej prof. Ștefan Weisser — și mai ales ținem să se audă la Berlin și Roma că nobilul popor român nu urmărește exterminarea populației șvabești din Ardeal. Șvabi-mea din nordul Ardealului nu numai că cere respectarea granițelor de atîtăzi ale pămîntului românesc, dar declară solemn că va ști să-și facă datoria sîntă de a le apăra alături de poporul român, atunci cînd va fi amenințat de primejdia revizuirii”¹⁰.

Starea de spirit de înalt sacrificiu din partea maselor — relevată de presa revoluționară-democratică și chiar de către cea burgheză de mare tiraj, caracterizată îndeobște printr-o poziție reacționară antipopulară — a avut o influență importantă asupra celor mai diferite categorii de cetățeni, determinînd toate forțele naționale patriotice să acționeze în mod convergent în direcția apărării independenței și suveranității țării. Astfel, relata presa, ofițerii superiori ai ordinului „Mihai Viteazul”¹¹, participanți la o masă de onoare dată la palatul regal, au făcut legăminte că în cazul atacării fruntarilor țării să lupte pînă la supremul sacrificiu, pînă vor fi puși „pietre de hotar cu crucea la căpătii”¹².

În ciuda condițiilor deosebit de grele, comuniștii, întreaga presă revoluționară și democratică, au continuat să lupte cu dirzenie și înflăcărat spirit patriotic pentru mobilizarea tuturor cetățenilor români, indiferent de naționalitate, la apărarea patriei și a fruntarilor ei. În ianuarie 1938, un apel al

9. „Universul”, anul 53-lea, nr. 318, din 17 noiembrie 1936.

10. „Universul”, anul al 53-lea, nr. 341, din 10 decembrie 1936.

11. Ordinul cavalerilor „Mihai Viteazul” fusese constituit în urmă cu 20 de ani, dintre ofițerii participanți la primul război mondial.

12. Arhiva M.A.E., fondul 71, vol. 348, f. 374; vezi și „Dimineața” din 10 noiembrie 1936.

4. A.I.S.I.S.P., cota Ab. XX — 3, inv. 956.

5. A.I.S.I.S.P., cota Ab. XX — 5, inv. 958.

6. Arhiva M.A.E., fond nr. 71/1920—1944, vol. 2, f. 321; A.I.S.I.S.P. cota A XXXI — 1, inv. 986.

7. Arhiva C.C. al P.C.R., fond 28, dosar 4413, f. 148.

8. „Al cui este mormîntul Eroului Necunoscut”? Manifestația din 21 mai a tineretului democrat, în „Studentul român” din 31 mai 1936.

C.C. al P.C.R. relua același vibrant și îmbărbătător indemn, lansat în mase și cu alte prilejuri: „Ne cheamă la luptă singele lui Doja, Horea și Tudor Vladimirescu. Ne cheamă la luptă dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem ingenucheat și robii”¹³. Atunci cînd, în martie 1938, trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Austria, presa a lansat un îngrijorător semnal de alarmă, opinia publică din țara noastră manifestându-și cu putere indignarea și revolta. Descifrind cu limpezime consecințele acestui nou act agresiv, comis de Germania hitleristă, P.C.R. avertiza: „După cîmpotirea Austriei... independența țării noastre este grav amenințată, împreună cu existența țărilor mici”¹⁴.

Către sfîrșitul anului 1938 — cu toate greutățile deosebite cauzate de măsurile instituite de dictatura regală — P.C.R. a continuat să tipărească o serie de ziare, reviste, broșuri, manifeste prin care lansa înflăcărute chemări la luptă, ce pătrundeau adînc în mase, ridicînd conștiința patriotică. „Șefii gar-diști — se spunea într-unul din documentele P.C.R. adresate poporului — s-au înțeles cu Hitler pentru dezmembrarea României... Germania hitleristă și Italia ațîț de pe acum Ungaria în contra țării noastre. Reacțiunea ungară, aliată cu Germania fascistă, lucrează pentru ruperea Transilvaniei de România... Apărarea țării nu se poate duce fără o luptă neșovăielnică și necruțătoare împotriva dușmanilor, împotriva Gărzii de Fier...”¹⁵.

Incheierea acordului de la Munchen, la 30 septembrie 1938, a încurajat pretutindeni forțele fasciste, prohitleriste, sporind în același timp neliniștea maselor muncitoare, a popoarelor. „...Gravele evenimente din Cehoslovacia — se scria într-o notă a Siguranței din Brașov — au produs un reviriment în opinia publică românească...”¹⁶. Într-adevăr, pretutindeni în țară stăruia o profundă neliniște. Dînd glas stării de spirit de deosebită îngrijorare, C.C. al P.C.R. conchidea într-un manifest al său difuzat în rîndul maselor în noiembrie 1938: „De la un capăt la altul al țării ne pîndește o mare primejdie. Ghiarele hitlerismului cîmpotitor, după ce au sfîșiat Cehoslovacia, se pregătesc să se înfigă în trupul României. Păsările de pradă care stăpînesc astăzi Germania, încurajate de vînzarea rușinoasă de la Munchen, se rotesc tot mai îndrăzneț deasupra pămîntului țării noastre...”¹⁷.

Așa cum procedase și în alte împrejurări deosebit de critice pentru țară, în condițiile atît de grele de la sfîrșitul anului 1938, ziarul „Scînteia” arăta cu claritate în articolul intitulat „Nori grei de-asupra României” că „Partidul nostru nu va cruța nici o efortare, nici o jertfă pentru a strînge laolaltă muncitorimea și a porni în

fruntea ei la unirea tuturor forțelor, democratică să apere pacea și independența României”¹⁸.

Puternica stare de spirit patriotică și internaționalistă de care erau animați în acel moment membrii partidului comunist este ilustrată pregnant și în documentele și publicațiile editate de organizațiile teritoriale ale P.C.R. În „Hotărîrea cu privire la apărarea Republicii Cehoslovace”, de exemplu, datată 19 septembrie 1938, Comitetul teritorial din Ardeal și Banat al P.C.R. arăta că: „Atunci cînd noi apărăm independența și libertatea Cehoslovaciei, ne apărăm pe noi înșine, apărăm pacea Europei împotriva dușmanului nostru comun, a fascismului hitlerist”¹⁹.

Numeroase ziare și reviste românești au oglîndit în acest timp creșterea continuă a presiunilor economice și politice ale Germaniei hitleriste asupra României, politica de încurajare a hitlerismului de către cercul monopoliste internaționale, intensificîndu-și totodată eforturile în lupta pentru mobilizarea tuturor forțelor naționale patriotice împotriva revanșismului hitlerist și al acoliților acestuia, pentru apărarea independenței naționale și a păcii pe plan mondial. „Scînteia”, „Lumea nouă”, „Timpul” și alte publicații au înfățișat impresionanta manifestație de la 1 Mai 1932, transformată de comuniști și socialiști într-o puternică demonstrație pentru apărarea independenței, cînd zecile de mii de manifestanți au scandat în chiar Piața palatului regal: „Vrem România liberă și independentă!”, „Vrem respectarea granițelor!”, „Să ținem piept agresorului!”. În același sens, apelul-manifest adresat la 17 martie 1939 întregului popor român de către partidul comunist glăsuia: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsesc la granița țării noastre. P.C.R. dă alarma! Să fie pregătit de luptă întregul popor român pentru apărarea țării, împotriva cîmpotitorilor fasciști și Hitler vrea să ne răpească grîul, petrolul și teritoriul. El vrea să ne arunce în robie... Ridicați-vă la luptă pentru a împiedica orice capitulare... P.C.R. declară: comuniștii vor lupta cu arma în mină în primele rînduri”²⁰.

Toate publicațiile comuniste, luînd în considerație pericolul iminent pe care îl reprezenta hitlerismul pentru România după ocuparea Cehoslovaciei, au oglîndit pe larg în coloanele lor faptul că partidul comunist a adoptat importante măsuri în vederea opărării țării, indicînd comuniștilor să participe activ la mobilizarea și concentrările de trupe la frontiere, să sprijine alianțele cu statele democratice, nefasciste, cu Uniunea Sovietică. Expunînd poziția intransigentă față de atentatele revizioniste la granițele legitime și istorice ale României, revista „Lupta de clasă” avertiza: „Fascismul internațional își oferă acum serviciile și unguirilor, germanilor, bulgarilor, ucrainenilor din România. Scopul urmărit de el nu este deloc liberarea acestora, ci dezagre-

garea României, slăbirea ei, pentru ca s-o poată înghiți mai ușor... Comuniștii se pronunță împotriva oricărei știrbiri a integrității României, conștienți fiind că aceasta nu ar servi decît la întărirea fascismului internațional”²¹. Comuniștii n-au fost niciodată pentru înfăptuirea dreptului de autodeterminare cu orice preț și în orice condiții. Puțin mai tîrziu, ziarul „Neamul românesc”, prin pana măiastră a lui Nicolae Iorga, avertiza: „Reapare, în forma cea mai crudă, vechea teorie că statele mici n-au dreptul la independență, că ele cad în «spații vitale» și se pot mîrgîni pe hartă ca să se știe în al cărui din statele mari trebuie să cadă”.

La mijlocul anului 1940 regimul dictaturii regale, pe de o parte ignorînd voința de luptă a maselor populare împotriva fascismului și a coloanei a V-a a acestuia în România — Garda de Fier —, iar pe de altă parte, cedînd vizibil presiunilor Reichului — a adus la cirna țării guvernul Gigurtu, net orientat spre Germania hitleristă. Garda de Fier a devenit, în aceste condiții, pentru prima dată participantă la guvern. Începea din acel moment, un nou calvar al mult încercatului popor român, calvar care a îndoliat și paginile atîtor și atîtor publicații românești.

Majoritatea presei românești a întîmpinat prin articole pline de indignare și vehemente proteste Dictatul de la Viena, impus României de către puterile Axei la 30 august 1940. Răpirea — în favoarea Ungariei hortyste — a părții de nord a Transilvaniei, în suprafață de 43.492 km², cu o populație de 2.609.007 locuitori, majoritatea români, a determinat de la mic la mare, în rîndurile tuturor cetățenilor patrioți, dezlănțuirea unui uriaș val de minie și proteste. Ziarul „Scînteia” a consacrat întregul său număr din 17 septembrie 1940 demascării odiosului dictat și mobilizării maselor largi de cetățeni împotriva lui.

Deosebit de puternică a fost impresia produsă în București de sfîrșecarea teritoriului țării. Numeroși cetățeni au cerut Ministerului de Interne interzicerea tuturor spectacolelor la teatre, cinematografe etc., măsură impusă pe timp de cîteva zile pe întreg teritoriul țării. Pretutindeni, relata presa, totul avea aspectul zilelor cernite de doliu. Populația Capitalei și-a manifestat ostilitatea față de dictatul fascist prin demonstrații și manifestații de stradă. La 1 septembrie, în fața legației maghiare din București, zeci și zeci de cetățeni au dezaprobat și infierat cîrdășia fascisto-revizionistă^{21 bis}. În ziua următoare, la 2 septembrie — relata ziarul „Universul” — pe străzile Bucureștiului cetățeni veniți din inima Ardealului, împreună cu mii și mii de confracți bucureșteni, au defilat solemn prin fața statuii lui Mihai Viteazul, domnitorul luptător pentru unirea tuturor românilor, apoi pe Calea Victoriei, strada C.A. Rosetti, Calea Dorobanților etc., cerînd să fie apărată cu

21. „Lupta de clasă”, august 1939.

21 bis. Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 103, dosarul nr. 9805, f. 29.

13. Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 95, dosarul nr. 5283, fila 216. Vezi A.I.S.I.S.P. cota A XX — 1, inv. 986.

14. A.I.S.I.S.P. cota A XX-1, inv. 986. dosarul nr. 160, f. 62-63.

15. A.I.S.I.S.P., cota A XXII — 9, nr. inv. 991.

16. Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 16, dosarul nr. 294, f. 545.

17. A.I.S.I.S.P., Cota A XXII — 5, inv. nr. 990.

18. „Scînteia”, anul VIII, nr. 14 din 25 noiembrie 1938.

19. A.I.S.I.S.P., cota A XXII — 11, inv. nr. 996.

20. Arhiva C.C. al P.C.R., fondul nr. 1, dosarul nr. 160, f. 62-63.

orice preț integritatea teritorială a patriei²².

Concomitent, la Brașov, Timișoara, Arad, Sibiu, Reșița, Droboi, Iași, Rădăuți, Suceava și în multe locuri, întreaga suflare românească fierbea de minie, „Gazeta Transilvaniei”, referindu-se la impunătoarea adunare populară din Piața Libertății din Brașov, scria că „și de această dată s-a întărit jurământul că în sufletele românești ale brașovenilor nu va fi liniște și împăcare pînă cînd Ardealul nostru nu va fi iarăși întregit”²³.

Starea de spirit antirevizionistă și antifascistă a maselor populare s-a accentuat tot mai mult după 6 septembrie 1940, cînd la cirna țării a venit

22. „Unversul” nr. 242 din 3 septembrie 1940.

23. „Gazeta Transilvaniei” nr. 67 din 5 septembrie 1940.

dictatura militară fascistă, formă de guvernare teroristă, antipopulară și antinațională a cercurilor celor mai reacționare, fasciste, prohitleriste din România, subordonate Germaniei naziste. Acest regim s-a caracterizat prin lichidarea oricăror drepturi și libertăți democratice, prin metode teroriste de guvernare, oficializarea ideologiei fasciste, suprimarea tuturor publicațiilor în afara celor reacționare și fasciste, subordonarea țării intereselor celui de al III-lea Reich și împingerea României în războiul hitlerist. Chiar în ziua de tristă amintire — 1 septembrie 1939 — în care a izbucnit cel de-al doilea război mondial, P.C.R. dădea publicității documentul „Al doilea război imperialist a ajuns la hotarele României”, în care se spunea, printre altele, după cum putem citi în ziarul „Știința” din 8

septembrie 1939: „Comuniștii din România infierează agresiunea ucigătoare a lui Hitler contra poporului polonez și vor lupta contra Germaniei fasciste și imperialiste”.

Singur Partidul Comunist Român a continuat și în anii dictaturii militarofasciste, din adîncă ilegalitate și prigoană, cu neînchipuite sacrificii să tipărească un număr însemnat de organe de presă, dintre care amintim „Dunărea roșie” (Galați), „Moldova roșie” (Iași), „Presa liberă” (Timișoara, 1941), „Buletinul” (București, 1942), „România liberă” (1943), „Chemarea” (1944) ș.a., reușind să cultive în rîndurile poporului credința în izbînda prin luptă, hotărîrea neclintită de a învinge.

Conf. univ. dr. ION SPĂLĂTELU

Presă — participantă activă la lupta poporului român în războiul antihitlerist

Purtătoare a unor bogate și îngîntate tradiții, publicistica militară românească s-a prezentat în războiul antihitlerist pregătită să răspundă cu cinste chemării de luptă a patriei, exigențelor cititorilor săi în uniformă ostășească. Începînd de la 23 august 1944 și pînă la reîntoarcerea în patrie a trupelor operative, în vara anului 1945, ea a cunoscut o constantă și profundă transformare innoitoare, potrivit evoluției situației social-politice din țară, unde masele populare, sub conducerea Partidului Comunist Român, își spuneau tot mai răspicat cuvîntul. După cum era și firesc, locul de frunte în presa militară îl dețineau publicațiile centrale, din care se detașa oficiosul armatei, denumit succesiv „Soldatul”, „Sentinela”, „La arme!”, „Gazeta luptătorilor” și „Glasul armatei”. Printre marile publicații se mai numărau „România militară”, „Eroii patriei”, „Revista cavaleriei”, „Sburătorii României” și încă multe altele. Mai nemijlocit legate de luptători au fost însă ziarele și gazetele ostășești, așa-numite „de front”, editate prin grija celor două armate române și a unor mari unități operative. Așa, de pildă, Armata I tipărea săptămînal „Avîntul”, dublat de publicația intitulată „Buletin”, iar Armata 4 edita săptămînalul „Armata”, transformat ulterior în „Buletinul informativ”. Un rol însemnat l-a avut în presa militară românească

ziarul „Înainte”, organul Diviziei „Tudor Vladimirescu-Debrețin”, care a debutat cu primul său număr la 15 decembrie 1943, la puțin timp după înființarea pe teritoriul și cu sprijinul Uniunii Sovietice a acestei mari unități române de voluntari.

Setea nepotolită a luptătorilor de a afla vești cit mai proaspete de pe fronturile de luptă împotriva fascismului și despre evenimentele politice interne și externe, necesitățile obiective ce dictau intensificarea eforturilor de război au determinat marile unități să editeze periodic, adesea cu mijloace improvizate, publicațiile cunoscute sub denumirea generică de „buletine informative”. Cele mai remarcabile dintre acestea pot fi socotite „Buletinul ostașului”, de la Corpul 4 armată, „Frontul informativ” al Diviziei 2 infanterie și „Buletinul informativ special”, al Diviziei 6 infanterie. Imaginea presei militare ar fi incompletă dacă n-am adăuga la cele arătate sutele de gazete de perete ale subunităților, folosite de obicei în timpul staționărilor, și replica acestora, „foile volante”, potrivite pentru situațiile de dinamică.

În calitatea lor de organe de presă militară, apărute în condiții de campanie, toate aceste publicații, fără excepție, destinau, firește, cea mai mare parte a spațiului lor problemelor armatei și războiului. Pe locuri fruntașe s-a

situat în fiecare ziar, gazetă și revistă glorificarea eroismului ostășesc, de masă ori individual, ca o expresie a patriotismului și setei de libertate și independență a poporului nostru. Relatările despre faptele de arme, de multe ori adevărate capodopere literare, îmbrăcînd, de la caz la caz, haina reportajului, comunicatului, știrii, portretului, ordinului de zi, sau cronicii militare, aveau darul să trezească mindria legitimă a celor din patrie, să stimuleze pe luptătorii de pe front la autodepășire. Printre primele reportaje care au văzut lumina tiparului după 23 august s-a remarcat cel intitulat „Lupta de la Doboli”, din numărul 5 al gazetei „La arme!”. Autorul, reporter la Corpul de munte, aducea în prim plan un emoționant episod de eroism consumat la 28 august 1944, în ultimele zile ale insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste. Inflăcărâți de exemplul comandantului lor de unitate, locotenent-colonelul Ulpiu Marcu, ostașii Regimentului 30 dorobanți, flăcăi care abia împliniseră 20 de ani, au pornit atacul decisiv asupra pozițiilor hitleriste din localitatea menționată. În lărușul luptei a căzut însuși comandantul lor, dar nimeni n-a șovăit măcar o clipă. Asaltînd cu grenade și baionete casă cu casă, ei au curățat satul de dușmani și au redat locuitorilor libertatea răpită de fasciști. Este demn de amintit că,

la Muzeul militar central, printre relicvele sacre ale războiului antihitlerist se păstrează și batista străpunsă de zecile de schije care au răpus pe neuitatul locotenent-colonel Uliu Marcu. În aceeași publicație, eroismul luptătorilor de pe front era inserat frecvent în rubrici permanente de felul celei intitulate „Mersul operațiilor”. Consemnând momentul istoric al eliberării întregului teritoriu al patriei de sub ocupația fascistă, gazeta „La arme !” scria în numărul din 28 octombrie 1944, la rubrica amintită : „Începând din zorii zilei de 25 octombrie deasupra ultimelor două cetăți românești din Transilvania de nord — Carei și Satu Mare — tricolorul nostru filiiie din nou biruitor”.

Este deja bine cunoscut legendarul act de bravură și jertfă de la Tiszalök, din Ungaria, al soldaților Eftimie Croitoru și Gheorghe Stan, pentru a înșișta prea mult asupra lui. Remarc doar că el n-a scăpat la vremea respectivă gazetărilor militari de la „Buletinul informativ” al Armatei 4, care în numărul din 26 noiembrie 1944 al acestei publicații de front, dându-i drept pildă pentru toți luptătorii, scriau : „Să ne distingem astfel cum s-au distins pontonierii plini de curaj Gheorghe Stan și Eftimie Croitoru, care au distrus o mină plutitoare, salvând astfel podul (de pe Tisa — n.n.) de la distrugerea sigură. Să înșcriem în cartea de aur a țării noastre noi pagini de glorie !”. Desigur, nu este întâmplător nici faptul că în Muzeul militar să află un valoros exponat ce păstrează vie amintirea soldatului Eftimie Croitoru, și anume livretul său militar, cu fotografie, impurpurat de singele lui vărsat pentru cauza dreaptă a libertății.

O profundă semnificație simbolică, pe linia continuității istorice în lupta pentru neatinare, o are reportajul intitulat „Treii doamne și toți trei”, apărut în numărul din 2 martie 1945 al „Gazetei luptătorilor”. Imprumutând titlul mișcătoarei poezii a lui George Coșbuc, în care bătrînul tată își aștepta zadarnic cei trei feciori căzuți la Plevna și Smirdan, autorul face o paralelă izbită pentru a relata moartea eroică, pe pămîntul Cehoslovaciei, a trei ofițeri din Regimentul 30 dorobanți. „Avea și regimentul de dorobanți musceleni trei falnici viteji, cu care se mindrea armata întregă, dar au căzut toți pe valea Stînikului — scria reporterul (...). Treimea batalionului dispăre astfel fizicește (..) : căpitanul Nicolae Popescu ! Mort pentru patrie ! Sublocotenentul Cristodor Tăune ! Mort pentru patrie ! Sublocotenentul David Păunescu ! Mort pentru patrie ! De azi înainte acesta va fi nimbul care-i va aureola în vecii vecilor, de viteji între viteji” — își încheie gazetărilor militar reportajul.

Predestinată de istorie să devină dublu simbol al împlinirii aspirațiilor de libertate și neatinare ale poporului nostru, ziua de 9 mai a găsit pe ostașii români acționînd, în strînsă cooperare cu trupele sovietice, pe direcția Praga, pentru lichidarea rămășițelor înfrînte ale armatei hitleriste. Era deci firesc ca asemenea moment înălțător să aibă un puternic răsunet în presa militară, ca de altminteri în toată pu-

blicistica românească. Atmosfera din preajma acelei răscuri pe drumul istoriei a fost sugestiv creionată de sublocotenentul Horia Nițulescu în reportajul său intitulat „Ultimele etape spre victorie” din oficiosul central „Glasul armatei”. „În patru zile, de la 9 pînă la 12 mai, scria el, roșiorii (din Divizia 1 cavalerie — n.n.) parcurg și aceste ultime etape ale victoriei, într-un efort eroic. Pădurile sînt curățite de ultimele resturi germane, iar pilcările care mai continuă sînt inutile și absurde rezistență sînt reduse la tăcere definitivă. De-a lungul acestui parcurs, care a fost mai mult un fel de prohod al Germaniei naziste, călăreții și-au dat seama că armata germană nu se află în agonie, ci a murit definitiv. Toți au trecut pe lângă cadavrul Wehrmachtului (...). Căștile de oțel cenușii zac peste cîmp, inutilele castroane, ca rămășițele unei armii decapitate. Totul, de la armamentul de mare calibrul, pînă la epauleți și bandajul individual, azvîrlite într-o învălmășeală de nedescris, trădează urmele unui uriaș deces. Raportînd aspectele unui singur sector la marele dezastru general, ne putem da seama cit de colosală a fost prăbușirea forței militare germane, care acum este un fapt de domeniul arheologiei. Acvilele orgolioase ale celui de al treilea Reich au intrat în noaptea cea mare a istoriei (...). Acum cînd tunurile bat numai în amintire, privind peste verzile ogoare marave, călăreții sînt cum le bate mai tare sub coastă dorul după holda natală, unde vor intra cu sapele pe umeri în marea auroră a păcii și a muncii pentru refacerea țării”.

Un oaspete drag, mereu prezent în paginile gazetelor de front, era poezia folclorică ostășească, cu un accentuat suflu patriotic, în care chipul mamei revine mereu, ca un simbol al patriei. Iată cîteva versuri scrise de soldatul Aurelian Gorun din Regimentul 22 infanterie, apărute în „Gazeta luptătorilor” :

„De-oi cădea străpuns în șanț,
Știu că mor ca dorobanți,
Căci, măicuță, am fost legat
În dreptate să mă bat ;

De-o veni de mine știrea,
Tu să nu te pierzi cu firea.
M-o vorbi de bine satul,
Căci viteaz și-o fost băiatul”.

Multe dintre publicațiile militare obișnuiau să lanseze pe prima pagină, la locuri vizibile, chemări, lozinci și îndemnuri adresate luptătorilor. Este edificatoare din acest punct de vedere chemarea, cu caracter permanent, „Pentru consolidarea României libere, independente și democratice !” din gazeta „Frontul”, a Armatei 4 române.

Un puternic ecou în paginile publicațiilor militare, îndeosebi ale gazetelor și ziarelor ostășești, a trezit lupta maselor populare, în frunte cu Partidul Comunist Român, pentru un guvern democratic, pentru mobilizarea tuturor forțelor națiunii în spiritul istoriciei chemări „Totul pentru front, totul pentru victorie !”.

Instaurarea, la 6 martie 1945, a gu-

vernului democratic a fost consemnată în toate gazetele destinate frontului la loc de cinste. „Noul guvern român de sub președinția domnului dr. Petru Groza a fost înscăunat la București, producînd mare mulțumire atît în rîndurile populației, cit și în acelea ale oștirii” — scria „Buletinul” Armatei 1 în numărul din 7 martie 1945.

O grijulie atitudine manifestau publicațiile militare pentru sădirea și întărirea în rîndurile luptătorilor a încrederei în cei din spatele frontului, ca o condiție indispensabilă a izbînzii în bătălii. Paginile publicațiilor militare conțineau știri ample care evidențiau hotărîrea neștrămutată a oamenilor muncii de-a face totul pe frontul intern pentru sprijinirea luptei drepte a armatei române. Așa, de exemplu, referindu-se la un miting de masă organizat în Capitală de Partidul Comunist Român, revista „Eroii patriei” — o prezență constantă în tranșee — scria în numărul din 15 noiembrie 1944 : „Tineretul democrat, prin (reprezentantul său Nicolae) Ceaușescu și-a luat angajamentul ca, alături de Frontul Național Democrat, să ducă lupta pentru zdrobirea Germaniei naziste”.

Menirea publicațiilor militare de a fi înalte tribune de luptă pentru libertatea și neatinarea patriei în timpul războiului antifascist a fost împlinită într-o măsură hotărîtoare de activitatea creatoare, plină de abnegație a reporterilor. Nobila misiune a gazetărilor în uniformă nu era lipsită de primejdii, ea cerea nu numai măiestrie, dar și curajul trebuincios fiecărui luptător din linia întii. Nu rariorii unii dintre ei au fost nevoiți să schimbe condeiul cu pușca. Aflîndu-se odată în linia întii, la Regimentul 92 infanterie, pentru a culege materialul necesar unui reportaj, sergentul Petre Vidu Boengiu a fost surprins de un contraatac neașteptat al trupelor fasciste. Fără să șovăie, el s-a alăturat luptătorilor unei companii, împreună cu care a pornit la asaltarea poziției cucerite vremelnice de inamic. Bravura acestui slujitor al presei a fost răsplătită la 24 decembrie 1944 cu cea mai înaltă distincție ostășească de război, „Virtutea Militară”. Pentru unii dintre reporterii asemenea obișnuite întâmplări se încheiau adesea însă mai puțin fericit. Într-o notă a Serviciului cultural al Marelui Stat Major, întocmită în februarie 1945, se consemna faptul că, în timp ce-și îndeplinea misiunea, a fost rănit caporalul Gheorghe Ganea, reporter la Divizia 8 cavalerie.

Înaltele exemple oferite de gazetarii militari au avut uneori putere de atracție și dincolo de cadrul armatei. Este grăitoare în această privință cererea învățătorului Aurel Mărgean, dintr-o comună a fostului județ Vlașca, care, adresîndu-se Ministerului de Război, scria la 2 aprilie 1945 : „Respectuos vă rog să binevoii a aproba să fiu mutat ca reporter de presă în Serviciul cultural al Marelui Stat Major, dorînd să activez pe front în această calitate”.

Greutățile de tot felul nu au putut înfrînge elanul reporterilor militari, ci, dimpotrivă, i-au călît pe aceștia, ajutîndu-i să dea zi de zi tot mai multe și mai izbitite creații gazetărești. Sub

aspect numeric și calitativ s-au detașat evident sublocotenentul Horia Nițulescu, reporter la Divizia 1 cavalerie, autor a 61 reportaje de război, sublocotenentul Ion Băleanu, de la Corpul 1 aerian, cu 35 reportaje și mulți alții. Datorită eforturilor susținute ale tuturor reporterilor, cele două armate operative izbuteau să expedieze lunar la Marele Stat Major câte aproximativ 40 de reportaje, fără a le mai sacoti pe acelea ale altor colaboratori, sau care erau destinate gazetelor de front. Pe întreaga durată a războiului, numai la Armata 4 totalul materialelor scrise, considerate a îndeplini condițiile unui reportaj, s-a ridicat la peste 1.000, în timp ce la Corpul 1 aerian, numărul acestora a ajuns la circa 120.

Numeroși ofițeri, subofițeri și ostași de pe front au colaborat voluntar, cu reportaje, știri și scrisori, la zărele democratice din țară, ca o expresie grăitoare a sporirii continue a influenței Partidului Comunist Român în armată, a încrederii de care se bucurau comuniștii în rindurile mașelor de militari. Astfel, printre multe altele, pot fi amintite reportajele locotenentului Laurențiu Fulga, intitulate „Marea înțeleasă de la Sf. Gheorghe” și „A fost zdrobită rețeaua care apăra Oradea”, publicate de ziarul „Scinteia” în octombrie 1944, precum și cele ale sublocotenentului Costin Murgescu, cu titlurile „Au venit dezrobitorii” și „Din lupta pentru Cluj”, apărute în „România liberă” din octombrie și, respectiv, noiembrie 1944.

Presă militară a oferit cu mindrie paginile sale cuvintului de îndemn și îmbărbătare pentru cei de pe front, venit din partea unor fruntași ai culturii românești. La 21 decembrie 1944 „Gazeta luptătorilor” publica, în fotocopie, o emoționantă urare adresată luptăto-

rilor de genul muzicii românești, George Enescu. „Trăiască vitejii și iubiiții noștri ostași!” era mesajul său, formulat cu obișnuita-i căldură umană. Aceeași gazetă publică în numărul din 13 mai 1945 o vibrantă scrisoare deschisă adresată de scriitorul Demostene Botez ostașilor plecați pe meleaguri străine să se bată cu hitleriștii. „Acel care o citești acum, scria el, primește-o ca pe o scrisoare personală, trimisă de un vechi prieten. Iată, îți scrie cineva care a luptat în linia întâia pe cit a ținut războiul celălalt, din 1916-1918. În fiecare din noi, și eu atunci și dumneata, acum, când sintem în linia întâia și în luptă, nu sintem parcă numai noi (...). În fiecare trăiesc și luptă toți înaintașii neamului care au trăit și luptat la rindul lor. Așa fiind, luptătorul de la 1877 este camarad cu cel de la 1916, cu cel de la 1944”.

Se poate spune că, în ansamblu, presa militară s-a afirmat ca un liant puternic în rindurile unităților operative și ale acestora din urmă cu spațele frontului. Gazetele de front, diverse alte publicații au pătruns adinc în viața cotidiană a luptătorilor, fiind apreciate de către aceștia ca „un adevărat mijloc de legătură cu țara și evenimentele de acolo”, cum se exprima la 24 martie 1945 un raport al Diviziei 2 infanterie. Într-un alt document, emanat de la Divizia 10 infanterie la 31 martie 1945, se scria că „În timpul cit divizia se găsește în repaus ostașii citesc cu pasiune „Gazeta luptătorilor”, mai ales actele de vitejie ale ofițerilor, subofițerilor și ostașilor pe cimpul de luptă”.

Un rol covârșitor în clarificarea politică a militarilor de pe front, în mobilizarea lor la lupta antihitleristă, l-a avut presa „civilă”, reprezentată de cotidienele democratice, între care pe

primul loc se situa ziarul „Scinteia”. Foarte adesea, voci dintre cele mai autorizate își exprimau preferința pentru publicațiile cu orientare progresistă. Deosebit de semnificativă pentru aprecierea stării de spirit din comandamentele române de pe front este rezoluția generalului Damian Rașcu, șeful statului major al Armatei 1, pusă pe un raport la 4 martie 1944. „Nu ar fi lipsit de interes să ne parvină și „Scinteia”, scria el atunci. Dealtminteri, această dorință fierbinte a luptătorilor a început să fie satisfăcută curind, încit difuzarea organului de presă al Partidului Comunist Român a depășit cadrul comandamentelor, ajungând până la trupele din primele linii de luptă.

Revenind la presa militară, trebuie subliniat că unele titluri, cum ar fi „Gazeta luptătorilor”, erau difuzate gratuit la sate, sau vindute la chioșcurile din localitățile urbane, ceea ce îi asigura o adincă penetrație în rindurile maselor din țară. Binecunoscute de public erau și unele gazete de front. Mărturie stă o adresă a organizației din Mediaș a Partidului Comunist Român, care, la 21 septembrie 1944, în tolu luptelor pentru eliberarea nordului Transilvaniei, solicita Armatei 4 să i se acorde un abonament la „Buletinul informativ”.

Publicațiile militare, alături de presa democratică ce ajungea pe front, s-au dovedit instrumente de neprețuit în însuflețirea ostașilor la luptă, arme redutabile în obținerea victoriei. Ziarele, gazetele și revistele armatei și-au îndeplinit cu cinste rolul de tribune de luptă patriotică și antifascistă, îmbogățind cu noi și valoroase elemente tradițiile înaintate ale presei militare românești.

AUREL LUPĂȘTEANU

Promovarea prin presă a principiilor generale ale politicii externe a României socialiste

O treime a secolului care a trecut de la memorabilul 9 Mai 1877 aparține epocii care, după cum este caracterizată în Programul P.C.R., „a marcat începutul unei noi istorii a patriei noastre — istoria împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al

poporului român de a fi stăpîn în propria sa țară”. Această treime de secol are ca primă filă victoria istorică de la 23 August 1944 — moment hotărîtor în redobîndirea independenței naționale și eliberarea definitivă a României de sub dominația imperialistă. De atunci, de cînd clasa muncitoare și detașamentul ei de avangardă au pătruns în centrul vieții politice naționale, odată cu trecerea

— după două decenii — la activitatea partidului în condiții legale și pînă astăzi au fost străbătute, sub conducerea comuniștilor, mai multe etape istorice, în cursul cărora a apărut și s-a dezvoltat o nouă presă — puternică armă de luptă. O trăsătură distinctivă a acestei presei în etapele parcurse a fost și rămîne totala dăruire în promovarea politicii externe a partidului, a cărei chintesență o con-

stituire asigurarea independenței și suveranității și dezvoltarea poporului nostru.

Acestea fiind spuse, să-mi permiteți să vă dezvălui că nu intenționez să fac ceea ce s-ar putea numi o comunicare. Și aceasta fiindcă o panoramă peste trei decenii de activitate a presei în slujba principiilor politicii externe a partidului ar presupune o tratare ce depășește cadrul simpozionului. Totodată, pentru a rezista tentației festivismului și având în vedere cadrul și auditoriul, să-mi permiteți să mă rezum la unele ipoteze de cercetare pe care vi le supun atenției.

Mai întâi, câteva cuvinte privind o posibilă compartimentare a temei. Desigur, nu se poate opera o periodizare distinctă de cea generală, valabilă pentru ansamblul fenomenelor politico-sociale care au avut loc. Totuși, nu cred că pot fi trecute cu vederea anumite caracteristici ce decurg din însăși situația internațională a României și din felul în care s-au pus, în mod concret, problemele politicii externe.

Insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă a dus la o ruptură totală de politica externă catastrofală în care fusese antrenată țara de regimul dictaturii antonesciene. Odată cu insurecția și intrarea în războiul antihitlerist s-a născut și o nouă politică externă. În centrul ei se afla ideea restabilirii independenței și suveranității naționale. Cu apariția primului organ legal comunist de presă, ziarul „România liberă”, la 24 august 1944, deci din primele ore după declanșarea insurecției, partidul, prin Declarația Comitetului său Central, a indicat clar această perspectivă. Perspectivă cuprinsă, de altfel, și în celelalte două documente, publicate și ele în același număr, și la care era pe deplin asociat: Declarația guvernului – din care făcea parte și Proclamația regală la a cărei redactare contribuise prin reprezentantul său. Astfel, de la 24 August 1944 și pînă acum, presa de partid din țara noastră este o frescă vastă pe care putem urmări rolul, participarea și ascensiunea României în viața internațională, o arhivă deschisă – care de mult își așteaptă cercetătorii – și care a fost generoasă cu cei care i s-au adresat. Aș reaminti doar, în această ordine de idei, că o primă cronologie diplomatică românească, acoperind intervalul 1944–1974, a putut fi redactată pe baza a 10 000 de fișe alcătuite din colecția „Scinteii”. Să sperăm că această valoroasă lucrare, îmbunătățită la o nouă ediție, va primi ca o completare un alt volum de cronologie a activității partidului în domeniul internațional.

În intervalul pînă la înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii și trecerea la îndeplinirea sarcinilor revoluției socialiste, ceea ce, în timp, aproape a coincis și cu trecerea completă sub controlul puterii democrat-populare a aparatului de realizare a politicii externe, presa de partid a avut un rol important în afirmarea și cristalizarea noului concept de relații

internaționale, care era o parte integrantă a marilor bătălii de clasă, revoluționare, care și-au pus sigiliul pe acei ani în care istoria se accelera.

Răsfoind paginile presei de partid, din acea vreme, în care trăiește tumultul luptelor maselor populare conduse de comuniști, regăsim întregul dramatism al eforturilor pentru obținerea unui nou statut internațional al țării, pentru ruperea izolării diplomatice și intringerea uneltirilor reacțiunii interne și externe, pentru consolidarea poziției României în viața internațională, apărarea drepturilor ei istorice. În acest sens era folosită și aniversarea independenței. Reamintind că independența a fost proclamată de Camera Deputaților la 9 mai 1877, „Scinteia”, din 11 mai 1945, scria că pentru întâia oară această dată „este sărbătorită de poporul român într-adevăr ca o zi a libertății, unității și independenței sale, pentru întâia oară această zi își recapătă astfel înțelesul ei adinc și propriu”. Un an mai târziu, în urma unei coincidențe, în „Scinteia” din 9 mai 1946 pe întregu primă pagină se putea citi următorul titlu: **„Ardealul rămâne românesc. Dictatul de la Viena a fost abolit! Hotărîrea Conferinței de la Paris”**. După înlăturarea monarhiei presa de partid a demască deschis ștergerea din calendarul sărbătorilor naționale a datei de 9 mai, adevărata dată a proclamării independenței naționale, căreia pînă atunci i s-a substituit ziua proclamării regatului. Ideea centrală în astfel de articole era că „independența națională a devenit o realitate pentru fiecare om al muncii”.

Referindu-ne la acel timp incandescent, am dori să mai arătăm că în urma Conferinței Naționale a P.C.R., din octombrie 1945, care a trasat sarcina „îmbunătățirii conținutului presei”, ziarele comuniste s-au făcut ecou mobilizator al uneia dintre principalele teze însușite de primul forum suprem de partid ținut în legalitate: „o condiție pentru făurirea unei păci durabile este respectarea voinței fiecărui popor de a-și făuri singur regimul său social, respectarea independenței naționale și neamestecului în afacerile interne ale altor popoare”.

După cucerirea întregii puteri politice, presa s-a concentrat asupra mobilizării maselor la sprijinirea politicii partidului și guvernului de participare activă la lupta pentru pace, democrație și socialism pe plan internațional, pentru apărarea securității și independenței patriei. În ianuarie 1951, conducerea partidului a trasat presei sarcina de a da o puternică ripostă calomniilor cu care cele mai reacționare forțe ale imperialismului împoșcau țara și poporul nostru. În prima jumătate a anilor '60, conform direcțiilor partidului și în spiritul orientărilor sale, presa a jucat un rol de seamă în educarea comuniștilor, a întregului popor chemat să judece cu „capul propriu”, independent.

Desigur, presa a trecut prin diferite faze de dezvoltare și munca și conținutul ei nu au fost ferite de unele influențe, mentalități, stări de lucruri,

care s-au manifestat în trecut și în partidul nostru, în mișcarea revoluționară. Cu deplin temei a criticat tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 3–5 noiembrie 1971, greșelile din trecut, prezentarea dogmatică, ruptă de realități, a diferite teze marxist-leniniste, a profundelor schimbări produse în situația mondială.

Indiscutabil, perioada cea mai fertită de activitate a presei noastre în dezbateră problemelor internaționale a survenit după Congresul al IX-lea, pe măsură ce țara noastră s-a afirmat tot mai mult ca promotoare a unui nou tip de relații internaționale, a căror cheie de boltă sint cunoscutele principii afirmate cu neslăbită perseverență de tovarășul Nicolae Ceaușescu. De altfel, secretarul general al partidului, care în repetate rânduri a analizat critic activitatea mijloacelor de informare în masă, a subliniat, nu odată, că presei îi revine îndatorirea de a face cunoscute cu consecvență principiile politicii externe ale partidului și guvernului, de a explica, de pe pozițiile partidului nostru, evenimentele vieții internaționale contemporane, de a considera ca o misiune de mare răspundere contribuția la formarea unui om care să nu poată fi manevrat la voia întimplării de cei ce duc o politică de dominație și asuprire. Punind la baza întregii sale activități Programul P.C.R., presa, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu – **„trebuie să constituie un puternic instrument de dezbateră și participare a maselor populare la elaborarea politicii interne și externe a partidului nostru, constituind astfel – dacă se poate spune așa – un puternic forum al democrației noastre socialiste”**. Militând ferm pentru întărirea și afirmarea independenței naționale a României socialiste, presa noastră își face o datorie de onoare din a sprijini și lupta pentru independența tuturor popoarelor.

Cred că una dintre cele mai generoase teme de cercetare pentru un viitor absolvent ar putea fi, dacă nu cumva este de acum, modul în care mijloacele noastre de informare, făcînd relatarea vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, au lărgit dimensiunea cunoașterii lumii de azi și a locului, rolului și prestigiului României în această lume.

O altă temă ar putea fi contribuția pe care a avut-o presa de partid la lichidarea prejudecății – alimentată în trecut de forțele reacționare – că politica externă ar fi apanajul „elitelor” și deci la însăși democratizarea politicii externe și funcția ei de expresie directă a opiniei publice în lupta pentru cauza generală a socialismului și progresului, împotriva imperialismului, pentru pace și securitate internațională.

De-a lungul anilor, o mare însemnătate în prezentarea argumentației politicii externe promovată de partidul și statul nostru, a principiilor care stau la baza acesteia, au avut-o atît apariția unor noi publicații, – cum este revista „Lumea” – cit și îmbunătățirea profilului și a periodicității

revistei „Era socialistă”. De asemenea, a crescut spațiul acordat de cotidianele din București problemelor internaționale și într-o măsură și mai mare în programele de radio și televiziune. Să nu uităm că presa tipărită și electronică românească acordă unul dintre cele mai largi spații din lume problemelor externe, că ea a publicat integral numeroase documente, între care și Actul final al Conferinței de la Helsinki, ceea ce s-a întâmplat în puține țări. Cred că oferă un cimp larg de studiu modul în care sînt traduse în viață — în presă, la radio și televiziune — sarcinile rezultate din documentele de partid ale Congresului al XI-lea pentru că politica noastră externă să fie bine înțeleasă și pentru a se asigura participarea întregului popor la înfăptuirea ei. Marile răspunderi și felul în care sînt onorate în sfera acoperită de emisiunile radio și publicațiile pentru străinătate, inclusiv cele adresate românilor de peste hotare, își așteaptă, de asemenea, cercetătorii.

Formarea cadrelor de gazetari comuniști specializați în problemele de politică externă, care a fost, indiscutabil, una dintre sarcinile dificile și una dintre problemele care s-au ridicat de-a lungul anilor, cred că ar merita un prilej de reflecție în folosul unui proces permanent. Nu mai puțin folositoare mi s-ar părea studierea experienței corespondenților presei noastre comuniste peste hotare, de la cei trimiși să relateze de pe frontul antihitlerist și de la lucrările Conferinței de pace și pînă azi.

Totodată, în condițiile în care presa noastră se află în „prima linie” a combaterii denigrărilor despre realitățile românești, a campaniei diversioniste privind „drepturile omului”, se resimte și mai mult lipsa unor studii de demascare a „imperialismului informației”, care printr-e etichetele de pomadă folosește și pe cea de „libertatea circulației informațiilor”.

În sfîrșit, cred că într-o țară care a statuat printr-o lege dreptul tuturor

cetățenilor de a fi informați asupra evenimentelor din viața internă și internațională, într-o lume în care se produc mari schimbări revoluționare, sociale, naționale și vor continua confruntările ideologice la nivel global, este de mare actualitate, pentru a ridica nivelul tratării problemelor de politică externă, aprofundarea studierii impactului revoluției tehnico-științifice asupra mijloacelor de informare în masă și luptei de idei în viața contemporană.

Să nu uităm că ziarele și emisiunile de azi sînt arhivele de mîine. Este mai mult decît un aforism. Este o permanentă aducere amînte a răspunderii ce o avem azi în fața judecării celor de mîine.

Și, astfel, cred că vom respecta și ceea ce editorialul ziarului comunist apărut la 24 august 1944 denumea legămîntul — legămîntul de a rămîne un ziar de luptă.

EUGEN PREDA

Simpozionul

PRESA ȘI SOCIOLOGIA

Laboratorul pentru teoria și istoria presei al Facultății de ziaristică a organizat, la sfîrșitul lunii iunie a.c., la sediul Academiei „Ștefan Gheorghiu” un simpozion pe tema „Presa și sociologia”, la care au fost invitați ziariști, sociologi, cadre didactice, cercetători, studenți.

Au fost abordate teme legate de utilizarea metodelor și tehnicilor cercetării sociologice în sporirea eficienței mesajului ziaristic. Cuvîntul introductiv a fost rostit de prof. Nestor Ignat, decanul Facultății de ziaristică. Au susținut comunicări: Petru Pinzaru: „Presa — fereastră deschisă către sociologia vieții umane cotidiene”; Mircea Moarcăș: „Spiritul de opinie la cei chemați să contribuie la formarea opiniei publice”; Florin Rădulescu-Botică: „Elemente sociologice în abordarea ziaristică a problematicei industriale”; Aneta Popescu: „Concursurile periodice ale revistei «Femeia», modalități specifice de investigare a diferitelor categorii de cititoare”; Pavel Cîmpeanu: „Canalele comunicării de masă — atribute și diviziune funcțională”; Victor Botez: „Opțiuni ale cititorilor pentru genurile publicistice”; Radu Cîmpoș: „Elemente de psihologie în presa audio-visuală”; Ion Pavelescu: „Condiția ziaristului ca îndrumător al opiniei publice”; Ovidiu Bădina: „Sociologia și presa în societatea contemporană — obiective, sarcini, posibilități, perspective”; Ion Andreiță: „Reporterul ca sociolog”; Mihai Șora: „Pentru o sociologie a presei”; Eugen Preda: „Relațiile interna-

ționale, perspectivele Radioteleviziunii și necesitatea extinderii domeniilor de investigație sociologică”; Dumitru Popa: „Sociologia și codurile deontologice în presa internațională”; Gh. Anca: „Modelul publicistic al educației”; Gheorghe Fețeanu: „Aspecte sociologice ale publicității”; Eugen Florescu: „Rezultatele cercetărilor sociologice și utilizarea lor în munca concretă a ziaristului”; Henri Wald: „Cuvînt și imagine în procesul comunicării”; Manase Radnev: „Ancheta socială de televiziune și ancheta sociologică” ș.a.

Simpozionul

PRESA ȘI CONȘTIINȚA ISTORICĂ A MASELOR

Inscriindu-se în ciclul de manifestări consacrate materializării orientărilor desprinse din Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice și cultural-educative, joi 14 iulie a.c., la sediul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, a avut loc simpozionul cu tema „Presa și conștiința istorică a maselor”, organizat de Consiliul Ziaristilor și Facultatea de ziaristică.

După cuvîntul introductiv rostit de prof. Nestor Ignat, decanul Facultății de ziaristică, au rostit alocuțiuni pe această temă: prof. univ. dr. doc. Mihai Berza, directorul Institutului de studii sud-est europene, Nicolae Minei, redactor-șef adjunct al revistei „Magazin istoric”, general-maior Const. Antip, directorul Muzeului Militar Central, prof. univ. Erwin Glasser și Ion Diaconu, redactor la Radioteleviziune.

În atenția
noastră

Problematika vastă a documentelor CONGRESULUI CONSILIILOR DE AGRICOLE SOCIALISTE,

Un tezaur de învățăminte prețioase

Primul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, s-a înscris în cronică anulului 1977 ca un eveniment istoric, cu deosebite semnificații, ca o nouă și puternică manifestare a profundului democratism, caracteristic orînduirii noastre.

Magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — document de maximă însemnătate, reprezintă pentru noi un tezaur de învățăminte de o inestimabilă valoare teoretică și practică.

Aprecierile pozitive, precum și criticile făcute de secretarul general al partidului la adresa activității întreprinderilor agricole de stat constituie un ghid extrem de prețios pentru activitatea cotidiană și cea care vizează perspectiva, un îndreptar care ne conduce cu siguranță spre îndeplinirea sarcinii centrale trasate de partid, aceea ca toate întreprinderile agricole de stat să atingă nivelele de producție, de productivitate și eficiență realizate în țările cu agricultură avansată, devenind model de organizare socialistă, modernă, a producției și o bază tot mai puternică pentru sporirea fondului central de produse al statului.

Analizînd bilanțul activității din anul trecut, Conferința Consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat a raportat conducerii superioare a partidului că s-a îndeplinit cu succes sarcina ca anul 1976 să marcheze o îmbunătățire calitativă a activității economice și de producție a agriculturii de stat.

Aceasta decurge în primul rînd din faptul că, în anul trecut, sectorul de stat al agriculturii și-a îndeplinit toți indicatorii sintetici, sarcinile de livrare a principalelor produse la fondul central, precum și beneficiile planificate. Față de anul 1975, producția globală totală a sporit în 1976, cu 18 la sută, producția marfă cu 21 la sută, livrările la export cu 25 la sută, iar volumul de investiții cu 18 la sută.

Analizînd cu maturitate și răspundere activitatea desfășurată, reprezentanții colectivului de muncă au desprins concluzia că nu în toate unitățile baza tehnico-materială, forța de muncă, fondurile materiale și bănești au fost folosite integral și cu eficiența corespunzătoare. Concomitent cu evidențierea unor însem-

nate posibilități de creștere a producției agricole și a productivității muncii, precum și de reducere a cheltuielilor, s-au cristalizat căile și metodele de punere în valoare a rezervelor existente, în vederea obținerii unor rezultate pe măsura condițiilor create.

Se cuvine subliniat că, pe baza analizării judicioase a posibilităților de care dispunem, Conferința consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat nu numai că a aprobat programul de dezvoltare a agriculturii de stat pentru perioada 1977—1980, ci a și adoptat, totodată, hotărîrea ca nivelurile de producție prevăzute pentru anul 1980 să fie îndeplinite cu un an mai devreme, respectiv în 1979.

O primă cerință pentru realizarea acestui obiectiv de mare răspundere o constituie utilizarea cît mai judicioasă și eficientă a mijloacelor materiale și bănești, a resurselor și energiilor creatoare din fiecare unitate și loc de muncă. Corespunzător sarcinilor și caracteristicilor cincinalului revoluției tehnico-științifice, vom acționa astfel și mai intens pentru finalizarea programelor de modernizare a tuturor fermelor, de extindere a mecanizării. Întreaga activitate a întreprinderilor agricole de stat trebuie să capete pînă în anul 1980 un pronunțat caracter industrial, lucrările urmînd să fie efectuate în totalitate numai de mecanici agricoli și mecanici zootehniști. În prezent, ne concentrăm preocupările și atenția pentru a găsi și aplica în cel mai scurt timp forma organizatorică optimă pentru concentrarea mijloacelor de mecanizare din întreprinderile agricole de stat, în așa fel încît să asigurăm o folosire mai intensivă, cu randament mai bun, a mijloacelor mecanice, creșterea eficienței întregii activități din agricultura de stat.

Aș dori să relievez pentru ziaristi și sarcinile de mare răspundere ce ne revin în folosirea cît mai chibzuită a pămîntului, în utilizarea cît mai eficientă a tuturor suprafețelor, pînă la ultimul metru pătrat, în îndeplinirea unui complex program de lucrări agroameliorative, menite să asigure sporirea continuă a potențialului de producție al acestora.

În cadrul dezbaterilor conferinței noastre s-a insistat și asupra importanței măsurilor tehnico-organizatorice ce se impun pentru realizarea unei mai mari stabilități a culturilor, a amplasării lor pe zone de favorabilitate, în cadrul unor asolamente științifice stabilite, astfel încît să se asigure toate condițiile necesare pentru aplicarea eficientă a programelor de chimizare și mecanizare. De asemenea, s-au dezbătut cu competență și răspundere problemele valorificării la întregul potențial productiv a terenurilor amenajate pentru irigații, relevîndu-se importanța primordială pe care o are asigurarea densității optime, aplicarea corectă a programului de udări și fertilizări, în genere, respectarea riguroasă a tehnologiei specifice culturilor irigate, fără de care nu se pot obține sporuri substanțiale la producția medie, care să justifice integral investiția făcută.

De bună seamă, toți lucrătorii din sectorul agricol-

„Acum, avind hotăriri bune, trebuie să trecem cu toate forțele la realizarea lor în practică. Știți bine că oricât de bune ar fi hotăririle, dacă nu sînt traduse în viață ele rămîn simple hirtii. Or, noi trebuie să facem totul ca programele, hotăririle pe care le-am adoptat să se transforme în realități, în producții mari agricole vegetale și animale, în creșterea veniturilor, în ridica carea bunăstării țărănimii, a întregii noastre națiuni“.

NICOLAE CEAUȘESCU

CONDUCERE ALE UNITĂȚILOR AL ÎNTREGII ȚĂRĂNIMI

turii de stat, de la departament și pînă la cei din ferme, au desprins învățămintele convenite atît din analiza problemelor privind culturile irigate, cît și din multiple alte aspecte importante care au făcut obiectul dezbaterilor și pe care le așteptăm cu mult interes să fie oglindite cît mai amplu în „Agricultura socialistă“, în întreaga presă cotidiană și periodică.

În lumina Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, obiectivul central al agriculturii continuă să-l constituie creșterea producției de cereale, în așa fel încît pînă în 1980 să se ajungă la 23 milioane tone cereale anuale, obiectiv de covârșitoare însemnătate, care presupune, pe de o parte, creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, iar pe de altă parte, obținerea unor producții medii ridicate pe întreaga suprafață cultivată.

Prin poziția pe care o dețin în ansamblul agriculturii românești, prin condițiile ce le-au fost asigurate de partid și de guvern pentru modernizarea și intensificarea producției, întreprinderile agricole de stat sînt chemate să aducă o contribuție substanțială la atingera acestui obiectiv major. În acest scop, departamentul nostru a și elaborat un program complex de acțiuni, ce poate fi consultat de ziaristi, program menit să asigure respectarea strictă, în fiecare unitate, a tehnologiilor specifice pentru cultura porumbului și a grului, extinderea soiurilor și hibridurilor de înaltă productivitate — cu o mare atenție pentru stabilirea unei structuri raționale — administrarea mai eficientă a îngrășămintelor naturale și chimice, stabilirea anuală, diferențiată pe zone, a normelor de densitate optimă pentru fiecare cultură.

În anul 1976, un mare număr de întreprinderi agricole de stat — Varias, Jimbolia, Grabuț din județul Timiș și multe altele din întreaga țară — au realizat producții medii de peste 6.000 kg grâu la hectar pe întreaga suprafață, iar altele, ca de exemplu I.A.S. Balaciu, din județul Ialomița, au recoltat în medie peste 7.000 kg porumb boabe la hectar în teren înirigat. Aceste rezultate demonstrează convingător că dispunem de mari posibilități pentru a ridica continuu nivelul producțiilor medii, atît la cereale, cît și la legume, cartofi și plante tehnice.

Eforturile colectivelor de lucrători din întreprinderile agricole de stat îndreptate prioritar spre creșterea producției de cereale, vor deveni și mai rodnice pe măsură ce industria constructoare de mașini va îndeplini sarcina trasată de conducerea partidului de a perfecționa și diversifica sistemul de mașini agricole și în primul rînd cele privind recoltarea. Iată o problemă în care așteptăm și sprijinul presei.

Tot în sectorul vegetal vom acorda o atenție sporită dezvoltării cantitative și calitative a producției de fructe și struguri, continuînd în ritm susținut extinderea plantațiilor intensive și superintensive pe terenuri în pantă și pe soluri nisipoase, modernizarea plantațiilor existente și creșterea producției la unitate de suprafață.

Pornind de la sarcina trasată întregii agriculturi de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a dezvolta mai susținut sectorul zootehnic, întreprinderile agricole de stat — care prin progresul continuu înregistrat în ultimii ani în domeniul trecerii zootehniei pe principii industriale, au reușit să sporească ponderea acestui sector la 54 la sută, din producția agricolă globală — își vor concentra atenția spre creșterea continuă a efectivelor de animale și îndeosebi a efectivelor matcă, în paralel cu îmbunătățirea calității acestora.

Pe această linie avem înscrise în programul pe care departamentul l-a întocmit imediat după congres o seamă de măsuri deosebit de importante la a căror îndeplinire un ajutor deosebit ni-l poate da presa popularizînd experiența bună, criticînd rămănerile în urmă, deficiențele. Acest program prevede: creșterea întregului efectiv de vițeale în ferme specializate; extinderea în continuare a rețelei fermelor de elită pentru animalele de reproducție; finalizarea acțiunii începute în 1976 pentru modernizarea tuturor fermelor zootehnice; îmbunătățirea tehnologiilor pentru fiecare specie și generalizarea experienței numeroaselor întreprin-

deri agricole de stat care au obținut indici și parametri de producție comparabili pe plan mondial; ridicarea la un nivel mai înalt a rezultatelor de producție, productivitate și eficiență din sectorul industrial al creșterii porcilor și păsărilor, urmărind cu perseverență ca în 1980 să se obțină anual o cantitate dublă de carne pe unitate de suprafață; îmbunătățirea mai evidentă a activității de creștere intensivă a ovinelor, precum și numeroase alte asemenea acțiuni menite să ridice activitatea din zootehnie la nivelul condițiilor create și al exigențelor actuale.

Ceea ce doresc să mai subliniez este faptul că, potrivit indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, toți cei ce lucrăm în agricultura de stat, de la conducerea departamentului și pînă la mecanicii și îngrijitorii din ferme, *vom pune în centrul preocupărilor noastre, ca pe o sarcină fundamentală, creșterea eficienței economice a întregii activități, rentabilizarea tuturor unităților.*

Dezbaterile din cadrul Congresului țărănimii, al Conferinței consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat, au evidențiat cu pregnanță viabilitatea deplină a metodei pe care am introdus-o începînd din anul 1976, *de a urmări sistematic și ferm îndeplinirea acțiunilor și sarcinilor, pe bază de programe lunare, desfășurate pe ferme, sectoare și întreprinderi.* Această metodă se dovedește un instrument eficient de conducere tehnică și economică a activității, de închidere a canalelor risipei, în așa fel încît orice cheltuielă materială sau bănească să se facă cu maximă chibzuială, pentru a fi recuperată printr-un spor de producție și de venituri.

Promovarea cu inițiativă și competență profesională a tot ce este nou și valoros în tehnica agricolă mondială — temă majoră prezentă permanent de altfel și în presă — folosirea întregului complex de factori care determină creșterea productivității muncii se află, desigur, în centrul preocupărilor noastre. În strînsă legătură cu acest obiectiv, amintesc: *folosirea mai rațională a forței de muncă; reducerea personalului care nu este direct productiv și ridicarea continuă a calificării profesionale, inclusiv prin acțiunile de policalificare și reciclare. S-a trecut la aplicarea unui important program de calificare ca mecanici a tuturor lucrătorilor din ferme, astfel ca în 1980, în întreprinderile agricole de stat să lucrăm numai cu mecanici agricoli și*

zootehniști. Această pregătire se desfășoară în strînsă corelare cu acțiunea de modernizare a fermelor. De asemenea, îndeplinirea sarcinii de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția; realizarea la un înalt nivel calitativ a obiectivelor din planul de investiții, cu reducerea cheltuielilor specifice pe unitate de produs și asigurarea atingerii în termen a parametrilor proiectați; dezvoltarea și diversificarea acțiunilor și măsurilor cu caracter social (locuințe, cantine-restaurant, grădinițe cu cămin, băi, cluburi și cinematografe etc.) pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de trai ale angajaților din I.A.S. Pe linie socială, s-au îndeplinit multe în ultimii ani în întreprinderile agricole de stat. Vă invităm să vizitați unitățile noastre, apartamentele muncitorilor, cantinele, grădinițele, să scrieți despre ele, oglindind astfel politica partidului și statului nostru de continuă ridicare a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate.

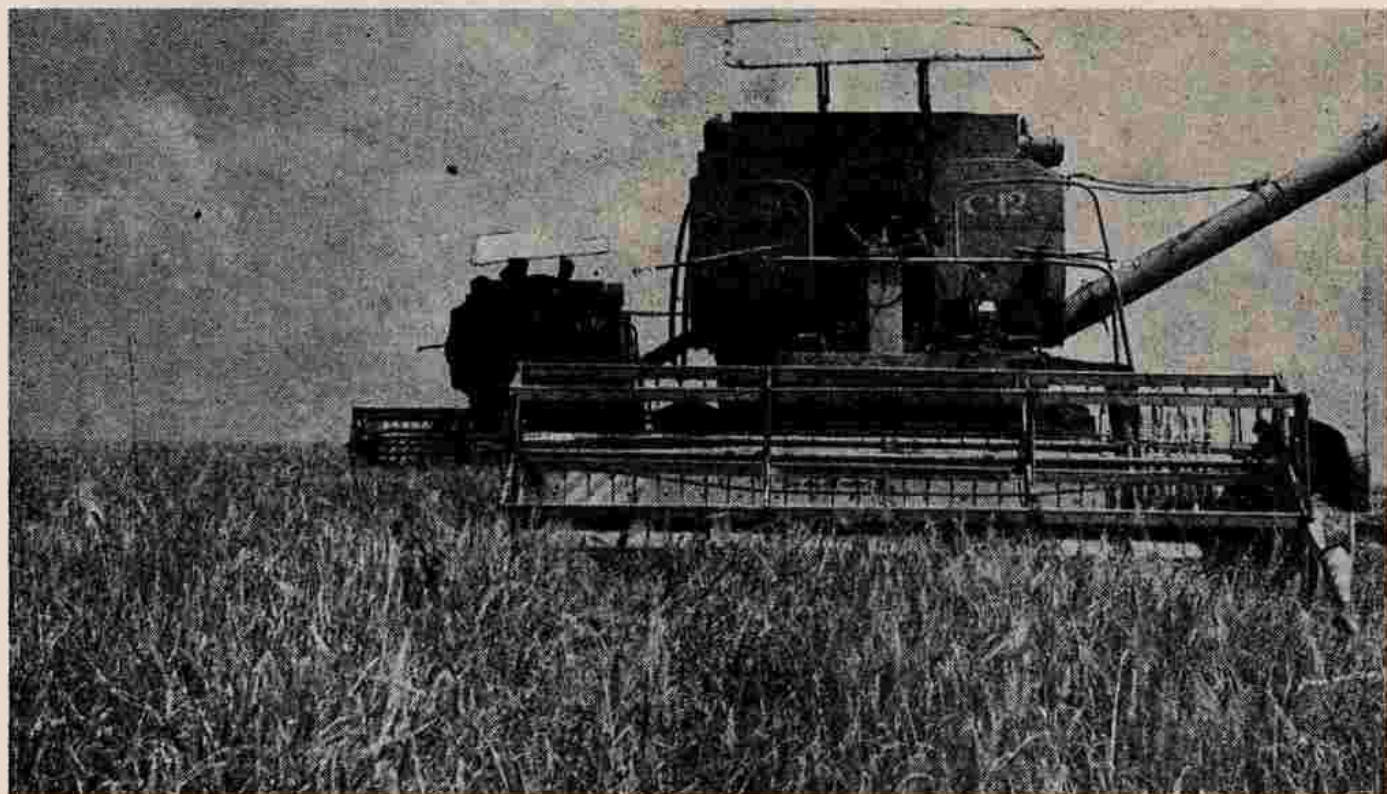
Nu am putut, desigur, din motive lesne de înțeles, să prezint integral multitudinea de probleme care au făcut obiectul unor dezbateri extrem de folositoare și care ne-au condus la concluzii practice care se vor face simțite în modul cel mai pozitiv în activitatea viitoare a întreprinderilor agricole de stat.

Pe baza prețioaselor indicații date de conducerea partidului a fost adoptată hotărîrea ce o cunoașteți și care prin măsurile și acțiunile ce urmează a fi aplicate, angajează întregul aparat al departamentului și trusturilor județene, colectivele de muncitori, tehnicieni și ingineri din întreprinderi și ferme, să-și mobilizeze întreaga capacitate și energie pentru a ne îndeplini exemplar sarcinile încredințate.

Conferința consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat a asigurat conducerea superioară de partid și de stat, personal pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, că toți lucrătorii din agricultura de stat își vor dăruia fără preget întreaga putere de muncă pentru a îndeplini și depăși programele adoptate și a aduce o contribuție tot mai mare la dezvoltarea și modernizarea agriculturii românești, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor. Acesta este angajamentul pe care țin să-l reamintesc și la această utilă dezbateri inițiată de revista „Presă noastră”.

Ing. MARIN CAPISIZU

șeful Departamentului agriculturii de stat

Acțiuni prioritare pentru noi și pentru presă

Congresul Consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărăniimi, are o mare însemnătate pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii și realizarea sarcinilor ce revin acestei ramuri de bază a economiei noastre din Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Expunerea și concluziile tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu la acest congres, documente de o mare valoare teoretică și practică, au statornicit, în condițiile concrete ale celui de al doilea an din actualul cincinal, măsurile și direcțiile prioritare spre care trebuie canalizate eforturile tuturor celor care lucrează în agricultură, pentru sporirea producției, creșterea productivității muncii și a eficienței economice, paralel cu dezvoltarea și consolidarea continuă a bazei materiale — element esențial pentru intensificarea producției și sporirea recoltelor în perspectivă.

Multiplele și complexe probleme care au fost dezbătute la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărăniimi, precum și soluțiile preconizate la fiecare dintre acestea și, ca urmare, pentru ansamblul lor, vor avea o influență favorabilă pentru dezvoltarea în continuare a agriculturii. Dintre acestea unele, spre examinarea cărora ar fi util să se concentreze și dezbaterile în presă, au un rol hotărâtor pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin agriculturii. Sub acest aspect este de subliniat faptul că una din direcțiile prioritare spre care trebuie concentrate eforturile în toate unitățile agricole o reprezintă gospodărirea rațională a pământului, sporirea suprafeței arabile și mărirea potențialului de producție prin lucrări de îmbunătățiri funciare și alte măsuri. În acest domeniu, paralel cu recuperarea diminuărilor determinate de scoaterile din circuitul agricol pentru obiective industriale și social-culturale, măsurile adoptate trebuie să ducă la creșterea suprafeței arabile cu 125 mii hectare, iar prin intensificarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare se impune să fie recuperate unele rămășiți în urmă din ultimii doi ani și să se realizeze, până la sfârșitul actualului cincinal, 3 milioane de hectare amenajate pentru irigații ca factor esențial al realizării unor producții mari și constante.

În cultura plantelor, prevederile actualului cincinal stabilesc sarcini deosebite de creștere a producției. În anul 1980 producția de cereale trebuie să ajungă la 24,3 milioane tone, cea de sfeclă de zahăr la 11,2 milioane tone, de cartofi la 5,8 milioane tone, de legume la 4,7 milioane tone.

Pentru sporirea producției agricole în 1977 și în anii următori — paralel chimizarea, mecanizarea, irigarea, cu măsurile prevăzute în tehnologii — lucrările Congresului și în mod deosebit indicațiile cuprinse în expunerea tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu au scos în evidență ca acțiuni prioritare asigurarea unei densități optime la toate culturile și folosirea de semințe și hibrizi cu potențial de producție ridicat în toate unitățile agricole.

Experiența ultimilor ani, verificată prin rezultatele unor unități agricole cu condiții asemănătoare, a arătat că prin densitate optimă asigurată în toate tarlalele se poate obține un spor de producție de cel puțin 30 la sută.

Vor fi luate măsuri ca anual să se stabilească densitatea pe culturi și zone, iar pe calea acordului global se va asigura răspunderea fiecărei echipe de mecanizatori și cooperatori pentru realizarea acestei densități.

Cercetarea științifică, integrată tot mai organic cu

producția, se va ocupa în mai mare măsură de realizarea unor soiuri și hibrizi cu potențial de producție ridicat, care să pună deplin în valoare condițiile create prin mecanizare, chimizare și irigații. Dezbaterile la Congres au arătat că în prezent multe unități de producție au obținut recolte de peste 6 tone de grâu și orz, de aproximativ 20 tone porumb știuleți la hectar și 60—70 tone sfeclă de zahăr.

Viticultura și pomicultura găsesc condiții favorabile de dezvoltare în numeroase zone ale țării în care atit în trecut cât mai ales în prezent s-au creat podgorii și bazine viticole și pomicele de renume, bine cunoscute nu numai în România, ci și peste hotare. Producția de struguri și mai ales cea de fructe nu s-au situat, însă, în ultimii ani la nivelul eforturilor făcute pentru dezvoltarea acestora. În acest domeniu acțiunile și măsurile din perioada următoare vor fi orientate spre modernizarea plantațiilor existente și efectuarea de noi plantații intensive și superintensive amplasate în zonele cu condiții favorabile și tradiții, pe terenuri ce nu pot fi folosite pentru alte culturi, precum și spre aplicarea cu strictețe a tehnologiilor stabilite la plantațiile pe rod pentru obținerea unor recolte mari de fructe și struguri.

Pentru valorificarea superioară a acestor produse se va mări proporția celor desfăcute pentru consum în stare proaspătă, realizându-se în acest scop o amplă rețea de depozite pentru păstrarea de scurtă și de lungă durată, va crește proporția celor destinate producerii de sucuri, conserve, fructe uscate într-un sortiment diversificat.

În creșterea animalelor unul din obiectivele prioritare îl reprezintă sporirea efectivelor de vaci și juninci peste prevederile din cincinal, precum și a efectivelor la celelalte specii și categorii de animale. În conformitate cu programul elaborat, paralel cu îmbunătățirea reproducției și selecției vor fi luate măsuri de creștere a întregului efectiv de vițeale și mieluri în ferme specializate având la bază și tehnologia corespunzătoare cu aplicarea unei îngrijiri și furajări care să ducă la trecerea la turma de bază a unei părți cit mai ridicată din vițealele și mielulele obținute în toate sectoarele.

În scopul satisfacerii cerințelor crescînde de carne ale populației se va acționa pentru realizarea programului de sporire a producției de carne de pasăre, în așa fel ca la nivelul anului 1980 fondul de stat la acest produs să ajungă la 400 mii tone în viu, față de 280 mii tone cit a fost prevăzut inițial în planul cincinal. Realizarea acestui program, bazat în principal pe perfecționarea tehnologiei de creștere a pulilor de carne prin introducerea bateriilor în construcțiile existente, va permite o sporire de 2—3 ori a producției de carne pe metru pătrat de spațiu construit, ceea ce va permite ca producția prevăzută pînă în anul 1980 să se obțină în actualele complexe avicole.

Privitor la sarcinile ce revin agriculturii în actualul cincinal și măsurile necesare îndeplinirii lor, Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărăniimi, a dezbătut și măsurile inițiate în ultima perioadă de conducere a partidului privind sporirea veniturilor țărăniimi.

Majorarea retribuției pentru mecanizatori și ceilalți lucrători din unitățile agricole de stat cu peste 30 la sută, cu aplicarea primei etape de la 1 iulie 1977, îmbunătățirea sistemului de pensii pentru membrii cooperativelor agricole de producție și introducerea unui sistem de pensionare pentru țărani cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate creează un fundament trainic pentru creșterea nivelului de trai al întregii țărăniimi.

Este necesar ca agricultura, toți cei ce lucrează în această ramură de bază a economiei noastre, să răspundă acestor măsuri cu acțiuni concrete care să ducă la realizarea unor cantități suplimentare de produse agroalimentare, în condițiile reducerii cheltuielilor, îndeosebi a celor materiale, în așa fel ca să fie recuperate sumele alocate pentru îmbunătățirea retribuției, iar prețul de cost să nu fie influențat la nici un produs.

Numeroase unități agricole au obținut în ultimii ani producții medii mult mai mari decît cele planificate

pentru anul 1980, în zonele în care sînt amplasate. exemple ce arată rezervele însemnate pe care le are agricultura, rezerve ce trebuie puse pe deplin în valoare. În domeniul productivității muncii prin mecanizarea lucrărilor în cultura plantelor și prin erbicidare, precum și ca urmare a modernizării adăposturilor de animale se creează condiții pentru reducerea substanțială a consumului de forță de muncă și sporirea de 2—3 ori a productivității muncii. Multe întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție care au realizat programul de modernizare, au îmbunătățit în mod corespunzător organizarea producției și a muncii, au trecut la folosirea de mecanici-ingrijitori reducînd substanțial consumul forței de muncă umană.

Rezerve mari pentru realizarea produselor agricole cu prețuri mai mici decît pînă în prezent, în condițiile majorării retribuției, există în domeniul consumurilor de materiale, carburanți, piese de schimb, prin crearea unui raport optim între plusul de producție și îngră-

șămintele folosite etc. Acționarea cu fermitate în toate unitățile agricole pentru punerea în valoare a rezervelor existente în vederea creșterii eficienței economice constituie o direcție prioritară către care trebuie concentrate eforturile.

Dezbaterile ce au avut loc în unitățile agricole pentru stabilirea măsurilor necesare realizării sarcinilor de plan pe acest an, angajamentele ce au fost luate pentru depășirea producției planificate și reducerea cheltuielilor arată că agricultura poate și trebuie să asigure resursele necesare pentru sporirea veniturilor țărănimii, precum și un plus de produse agroalimentare care să satisfacă cerințele întregii populații ca urmare a majorării retribuției peste nivelurile prevăzute inițial prin planul cincinal.

ION STANCIU

adjunct al ministrului agriculturii și
industrii alimentare

Problemele cercetării și economiei agrare să-și găsească loc cît mai des în presă

Citesc cu justificat interes marea majoritate a articolelor cu tematică agrară care apar în „Agricultura socialistă”, în revistele tehnice cu profil agricol și, bineînțeles, în cotidianele centrale. Ca cititor sînt satisfăcut de spațiul larg ce se acordă problematicei agrare, ca și de modul în care sînt tratate multiplele teme ale acestui important sector al economiei naționale. Trebuie să mărturisesc, însă, și insatisfacția ce o încerc adesea — aceasta și ca director al Institutului de cercetări de economie agrară — datorită faptului că cea mai mare parte din articolele agrare se referă exclusiv la aspectele tehnologice, deși, așa cum însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a subliniat și la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii, problemele legate de organizarea, conducerea și planificarea agriculturii, de realizare a unei eficiențe economice cît mai ridicate în această ramură de bază a economiei naționale au o însemnătate cel puțin egală. Din păcate însă, redactorii de profil nu abordează temele respective și printr-o viziune economică. Ținînd seama de aceasta, socotesc că este bine ca la dezbaterile inițiate de revista „Presa noastră”, să prezint ziaristilor și unele aspecte majore ale economiei agrare, ale cercetării științifice în acest domeniu.

Înscriindu-se ca o latură esențială a întregii economii, sporirea eficienței economice reprezintă și în agricultură un obiectiv de primă dimensiune. Referindu-se la această problemă, în expunerea prezentată la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Una din problemele fundamentale ale progresului agriculturii noastre o constituie creșterea eficienței economice”.

Atenția deosebită pe care partidul o acordă creșterii eficienței economice scoate în relief faptul că acest criteriu de bază al dezvoltării capătă un rol din ce în ce mai mare în organizarea proceselor de producție și de muncă în agricultură, constituind, ca în întreaga economie de altfel, un deziderat a cărui rezolvare trebuie să-și găsească loc la nivelul conducerii fiecărei unități de producție, al fiecărui specialist, al fiecărui cercetător. În activitatea de intensificare și de modernizare continuă a agriculturii, de realizare a unor ritmuri înalte de producție, de reducere a costurilor de producție și de creștere a productivității muncii, un rol important îl are și cercetarea științifică în domeniul economiei agrare. Elaborînd variante și soluții în conducerea științifică a agriculturii, institutul nostru contribuie la creșterea eficacității măsurilor de politică economică menite să conducă la continua dezvoltare a acestei ramuri de primă importanță a economiei noastre naționale, la integrarea ei organică în procesul producției socialiste lărgite. Cercetarea economică este chemată să ajute practica și în același timp să tragă învățăminte din activitatea practică a unităților agricole. În acest sens, se realizează unirea strînsă a activității cercetătorilor cu cea a cadrelor de specialiști din unitățile agricole, asigurîndu-se astfel o legătură organică între cercetare și producție, problemă ce se cere abordată în presă cît mai des.

Dezvoltarea intensivă și creșterea eficienței în agricultură sînt procese de conducere economică deosebit de complexe. Edificarea unei agriculturi cu randamente ridicate pe unitatea de suprafață și animal presupune considerarea unui complex de factori economici, tehnici, biologici, sociali. Stabilirea corelațiilor între acești factori, cuantificarea influenței lor, precum și combinarea optimă a acestora trebuie elaborate și folosite atît la nivel macroeconomic, cît mai ales la nivel microeconomic. Pentru a se reflecta mai convingător politica agrară a partidului și statului nostru, precum și pentru a se oferi răspunsuri mai bune la solicitările unităților de producție, odată cu cercetările de economie agrară consider că și parte din articolele referitoare la problemele agrare este bine să se axeze pe probleme ca: folosirea eficientă a bazei tehnico-materiale, optimizarea raportului dintre dezvoltarea producției vegetale și animale, maxima raționalitate și economicitate a fondurilor de investiții, eficiența tehnologiilor agricole, nivelul costurilor de producție și căile de reducere a cheltuielilor materiale, folosirea eficientă a forței de muncă și creșterea continuă a productivității muncii, organizarea rațională

colinteresarea materială, nivelul veniturilor țărănimii și structura acestora, prețurile produselor agricole și valorificarea superioară a producției obținute. Din păcate, însă, asemenea probleme sînt tratate extrem de rar atît în presa centrală, inclusiv în cea cu profil agrar, cît și în publicațiile județene. Din problematica de bază a articolelor pe teme agrare, consider că nu ar trebui să lipsească teme de maximă importanță economică și politică precum: perfecționarea sistemului de conducere a unităților agricole, optimizarea activității economice a acestora, asocierea și cooperarea între unitățile cooperatiste, ca și între acestea și cele de stat, cercetarea sistemului integrat al agriculturii, îmbunătățirea metodelor de planificare la nivel teritorial și eficiența exportului de produse agricole.

Aș dori, în continuare, să prezint cititorilor revistei „Presa noastră” și cîteva din preocupările Institutului nostru de economie agrară, cu rugămîntea ca și ele să-și găsească, mult mai mult decît pînă în prezent, oglindirea în presă.

În cadrul programului de cercetare prevăzut pentru anul acesta, cercetătorii Institutului de economie agrară — în colaborare cu cadrele din învățămîntul superior și cu cercetătorii din rețeaua de stațiuni a Academiei de științe agricole și silvice, și cu sprijinul cadrelor tehnice și economice din unitățile agricole — își propun realizarea unor studii care să răspundă cît mai operativ și cît mai eficient cerințelor practicii agricole. Astfel, în cadrul preocupărilor privind organizarea și dezvoltarea activității consiliilor intercooperatiste, se vor întocmi programe tehnico-economice de dezvoltare și conducere a activității unor consilii alcătuite din cooperative agricole cu profil pomicol (Stîlpeni, județul Argeș), viticol (Săhăteni, județul Buzău) și culturi irigate (comuna 23 August, județul Constanța). Pe baza studiilor întocmite și a experienței acumulate în procesul de transpunere în practică a programelor elaborate, se va întocmi un studiu de sinteză privind perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste pe țară. Întrucît problematica consiliilor intercooperatiste ridică diverse aspecte ce trebuie bine abordate, îi informez pe ziaristii agrarieni că cercetătorii noștri le stau tot timpul la dispoziție pentru diferite lămuriri cu caracter general sau chiar de amănunt.

În cadrul unui alt program, nu mai puțin important, referitor la optimizarea conducerii și planificării agriculturii în profil teritorial, folosindu-se lucrările de zonare a producției agricole, lucrări finalizate anul trecut, vom efectua studii în vederea elaborării de variante optime de structură a culturilor pe teritoriu, la nivelul fiecărui județ și al consiliilor intercoopera-

tiste din cadrul unui județ, luîndu-se ca model județul Timiș, unde vom urmări stabilirea pe teritoriu a structurii optime de producție. Aceste cercetări vor conduce la elaborarea de variante de plan care să contribuie la adoptarea deciziilor privind planificarea producției agricole în această etapă. Și această problematică socotesc că ar trebui să figureze în planurile gazetei „Agricultura socialistă” și ale rubricilor agrare ale cotidianelor centrale și județene. În acest sens, ne-ar bucura ca, împreună cu ziarul „Drapelul roșu” din Timișoara și cu gazeta „Agricultura socialistă”, să popularizăm larg rezultatele cercetării întreprinse în județul Timiș, rezultate așteptate cu justificat interes în întreaga țară.

Pe linia sarcinilor ce revin cercetării economice a unităților agricole de stat și cooperatiste, vom studia și elabora programe privind optimizarea activității unei ferme de 1000 capete de vaci și a unei ferme profilate pe culturi irigate, urmărind elaborarea criteriilor, metodelor și soluțiilor de conducere științifică a fermelor pe profile de producție, introducerea în producție a unor forme noi de organizare a producției și muncii în condițiile modernizării și intensificării agriculturii.

În cadrul activității de cercetare ce se va desfășura atît anul acesta, cît și în viitorii ani ai cincinalului, un loc important îl ocupă și programul „Eficiența economică a proceselor tehnologice din agricultură”. Studiile efectuate în această direcție vor evidenția atît factorii, cît și marile rezerve de creștere a producției vegetale și animale în perspectiva anilor 1977—1980, precum și modalitățile de optimizare a valorii unor indicatori economici privind costurile de producție, productivitatea muncii și rentabilitatea produselor și produșilor la culturile și speciile de animale studiate, în scopul fundamentării științifice a alternativelor de decizii privind orientarea și conducerea procesului de intensificare a producției agricole. Vom pune cu plăcere la dispoziția ziaristilor interesați studiile întocmite, cu dublu scop: în primul rînd, pentru ca ele să servească drept surse ale unor articole sau cicluri de articole, iar în al doilea rînd pentru ca articolele pe teme agricole să abordeze procesele tehnologice în corolare cu eficiența lor economică.

Acestea au fost impresiile, gîndurile și sugestiile pe care am ținut să le împărtășesc ziaristilor ce tratează teme agricole, cu care, de fapt, noi avem și dorim să avem în continuare o strînsă și fructuoasă colaborare.

Dr. ing. ION TEȘU

directorul Institutului de cercetări de economie agrară

Teme majore pentru revistele de specialitate

Primul Congres al consiliilor de conducere al unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, a analizat pe larg activitatea din agricultură și a stabilit obiectivele care să ducă la realizarea unei agriculturi moderne, de înalt randament și eficiență tot mai ridicată, capabilă să contribuie în tot mai mare măsură la progresul întregii noastre societăți, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru.

Analiza amplă, științifică, făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la congres, hotărârile adoptate, dezbaterile care au avut loc, converg spre același scop esențial: înfăptuirea integrală a prevederilor celui de al XI-lea Congres al P.C.R., în toate sectoarele agriculturii.

La încheierea lucrărilor congresului, în cuvântul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: *„Avem un program clar, principalul este acum să trecem la realizarea lui. Dispunem de tot ceea ce este necesar pentru înfăptuirea mărețelor obiective de creștere a producției agricole. Mai presus de orice, dispunem de excelente cadre, în toate sectoarele, de o țărâni minunată, care reprezintă principala forță, garanția sigură a realizării programului de dezvoltare a agriculturii, de înflorire a patriei noastre socialiste”*.

Congresul a scos în evidență cu claritate acțiunile care trebuie să concentreze atenția și preocuparea tuturor lucrătorilor din agricultură și care sînt hotărîtoare pentru dezvoltarea producției vegetale și animale, ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din agricultură. Aceste acțiuni se referă la îmbunătățirea organizării producției și a muncii, perfecționarea întregului sistem de conducere a agriculturii, folosirea rațională a fondului funciar, a bazei tehnice materiale, a forței de muncă, extinderea mecanizării, a chimizării și irigațiilor, intensificarea cercetării agricole, aplicarea în producție operativ și cu fermitate a cuceririlor științei și experienței unităților fruntașe, perfecționarea profesională a tuturor lucrătorilor din agricultură.

Presii agricole de specialitate îi revine în mod direct sarcina de a înfățișa concepția elaborată de congres privind dezvoltarea în continuare a agriculturii, de a prezenta și dezbate acțiunile indicate în acest scop, de a pune la dispoziția cadrelor de conducere, specialiștilor de toate categoriile, soluțiile organizatorice și tehnice pe care știința și practica agricolă le recomandă producției. Și nu orice fel de soluții, ci pe cele mai moderne și eficiente, care sînt în deplină concordanță cu baza tehnică materială existentă sau în curs de înzestrare.

Pentru ca revistele să-și poată îndeplini cât mai responsabil rolul lor, de a oferi cadrelor de conducere și specialiștilor din agricultură o documentație tehnică-științifică, în lumina documentelor și indicațiilor congresului, pe lângă participarea la lucrări, personalul redacțional a studiat aprofundat documentele elaborate la congres și după o largă consultare a unor specialiști din minister, din institute de cercetare și învățămînt și din unele centrale, a întocmit pentru fiecare din cele patru reviste editate în cadrul redacției noastre — „Cereale și plante tehnice”, „Horticultura”, „Revista de creșterea animalelor” și „Mecanizarea agriculturii”, potrivit profilului lor distinct, câte un program de lucru pe perioada mai 1977 — martie 1978, care cuprinde principalele acțiuni precum și titlurile de articole prin care sînt susținute acestea. Programele au fost analizate în ședințele consiliilor de

conducere ale revistelor, îmbunătățite și aprobate ca documente de lucru pentru Redacția revistelor agricole. Considerăm firesc ca aceste programe să fie completate în continuare, pe măsură ce investigația științifică va finaliza cercetările în curs și va elabora noi recomandări, iar unitățile agricole vor obține în acest an rezultate de producție de înaltă valoare.

De adăugat că la data întocmirii programelor ne-am găsit după un an agricol în care s-a obținut cea mai mare recoltă din istoria țării și la începutul altui an, cînd trebuie realizate recolte superioare, care vor influența îndeplinirea planului agricol din întregul cincinal. Acest fapt ne-a sugerat ideea de dinamică, de susținere prin tot ceea ce scriem a procesului ascendent în toate sectoarele de activitate ale agriculturii.

Ținînd seama de aprecierea secretarului general al partidului, că specialiștii din agricultură nu și-au însușit încă o gîndire economică judicioasă în conducerea și organizarea producției, că aceștia nu acordă importanța corespunzătoare eficienței, rentabilității fiecărui produs, primul capitol din programul de lucru al revistelor se referă la problemele de conducere, organizare și sporire a eficienței activității în sectoarele agriculturii. În această direcție, sînt în curs de publicare sau urmează să apară în continuare, articole referitoare la organizarea și retribuția muncii în acord global la principalele culturi agricole, organizarea formațiilor de lucru, ridicarea productivității muncii prin simplificarea și raționalizarea unor lucrări, prin diversificarea și extinderea mecanizării, prin aplicarea unor studii și investigații ergonomice referitoare la dimensionarea optimă a fermelor hortivite, din cooperativele agricole de producție, zonarea, profilarea și specializarea producției de cartof, introducerea prelucrării automate a datelor în domeniul producției și valorificării produselor hortivite, eficiența introducerii unor tehnologii noi în creșterea porcinelor, ovinelor, vacilor de lapte, optimizarea tehnologiei practicate de unele complexe industriale zootehnice, reducerea cheltuielilor materiale prin raționalizarea consumurilor de combustibili, de piese de schimb, de energie electrică și altele.

Pe linia celor reliefate de congres că o contribuție importantă la progresul general al agriculturii o aduc unitățile agricole fruntașe, care obțin rezultate superioare, toate revistele noastre au prevăzut în programele adoptate cite un capitol privitor la popularizarea și generalizarea experiențelor acestora. Astfel, urmează să fie publicate articole ca „Metode și procedee de analiză economică folosite la I.A.S. Smîrdan, județul Galați”, „Creșterea eficienței economice a activității la complexul de creștere și îngrășare a taurinelor Iernuț-județul Mureș”, „Utilizarea unor tehnologii noi și rezultatele obținute la I.S.C.I.P. Șercaia — județul Brașov”, „Rezultate obținute în complexul baby beef din Orăștie, județul Hunedoara”, „Organizarea asociației intercooperatiste cu profil viticol «Mihai Viteazu», județul Constanța, ca formă avansată de exploatare eficientă a plantațiilor viticole”, „Din experiența complexului de legume-fructe Orăștie în organizarea solarilor de curte”, „Organizarea echipelor specializate în combaterea bolilor, dăunătorilor și administrarea îngrășămintelor chimice în cadrul S.M.A. Lazărea, județul Harghita” etc. Alte titluri de articole care vor prezenta experiența unor unități fruntașe urmează să fie stabilite ulterior, după recoltarea culturilor de vară, cînd se vor cunoaște rezultatele.

Abordînd problemele specifice profilului său, revista „Producția vegetală — cereale și plante tehnice” va publica în perioada menționată o serie de articole referitoare la folosirea rațională a fondului funciar. Iată cîteva titluri: „Posibilități de sporire a potențialului productiv al solurilor argilo-aluviale”, „Măsuri de combatere a excesului de umiditate din solurile grele din partea de sud a țării” și altele.

În cadrul congresului s-a insistat asupra folosirii unor noi soiuri, superioare din punct de vedere al potențialului productiv. În acest domeniu, se vor publica articole care se referă la cunoașterea și introducerea în cultură a unor soiuri noi de orz de toamnă pentru anul agricol 1977-1978, a unor soiuri monogerme de

sfeclă de zahăr în 1978, a unor hibrizi noi de porumb în 1978, noutăți în producerea de semințe de cînepă etc. Un capitol important al programului acestei reviste cuprinde tehnologiile moderne de cultivare a plantelor de cîmp. Așa, de exemplu, foarte actuale sînt articolele care dezbate, din punct de vedere al noii orientări, problema desimii optime a plantelor atît la culturile ce se seamănă în toamnă, cît și la culturile prăsi-toare din primăvară. Tot în acest capitol sînt prevăzute articole referitoare la optimizarea unor tehnologii la unele plante tehnice importante pentru economia noastră națională.

În legătură cu exploatarea rațională a suprafețelor amenajate pentru irigație, temele articolelor se referă la irigarea prin brazde, eficiența valorificării apei la porumb, consumul de apă și regimul de irigație la grâu și altele.

În revista „*Producția vegetală — „Horticultura“* acțiunea de valorificare rațională a fondului funciar este reprezentată printr-un număr însemnat de articole dintre care cităm : „Instituirea unui riguros concept de organizare și exploatare a întregului fond funciar viticol“, „Valorificarea superioară a terenurilor deluroase prin dezvoltarea culturii ciresului și vișinului“, „Zona-rea și valorificarea arealelor celor mai favorabile pentru cultura viței de vie, ale căror produse sînt îndreptățite la denumirea de origine“, „Zonarea categoriilor de folosință a terenului în județul Iași“ și altele.

Articole cu teme valoroase cuprinde capitolul din programul revistei „*Horticultura“*, privitoare la creșterea producției hortiviticele prin introducerea și aplicarea unor tehnologii îmbunătățite. Exemplificăm cu temele privind aplicarea pe scară largă a procedeelor tehnice de modernizare a plantațiilor de vii, a plantațiilor de pomi, intensificarea producției pomicele prin culturi superintensive, contribuții noi la îmbunătățirea tehnologiei de cultivare a castraveților în sere, îmbunătățirea procesului tehnologic în preambalarea legumelor și fructelor, procedee moderne de prezentare și desfacere a cartofului și altele.

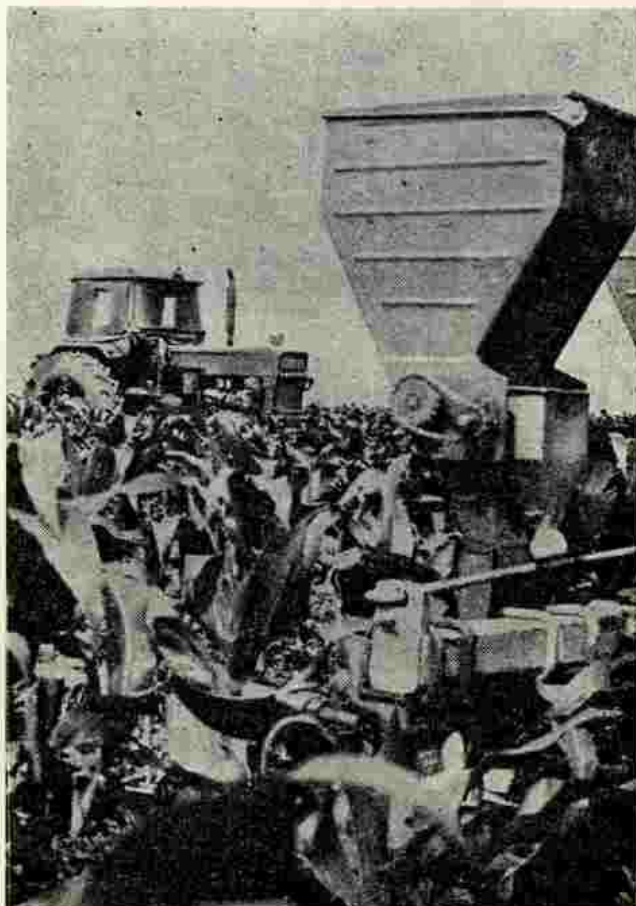
Un alt capitol cuprinde articole care au ca temă promovarea sortimentelor noi, cu însușiri de producție superioare. Dintre acestea cităm titlurile : „Soiuri noi de cartof rezistente la boli și dăunători“, „Soiuri noi de legume, pomi, viță de vie, omologate pentru a fi extinse în producție“, „Noi portaltai vegetativi cu vigoare mică pentru livezi intensive de măr“, „Obținerea materialului săditor viticol cu înaltă valoare biologică“.

În „*Revista de creșterea animalelor*“, o atenție deosebită se acordă problemelor privitoare la baza furajeră și la alimentația rațională „Aplicarea în condiții de producție a unor tehnologii de însilozare“, „Soiuri noi de plante furajere omologate, ce urmează să fie folosite în producție, în 1978“, „Preocupări pentru ameliorarea păștilor în județul Maramureș“ sînt doar cîteva din temele în curs de publicare. Un alt grup de articole are ca teme creșterea și ameliorarea șeptelului, crearea unor efective cu potențial de producție ridicat. Dintre titlurile care se referă la organizarea mai bună a selecției și reproducerii menționăm : „Eficiența noilor metode de reproducție la ovine“, „Tehnologii de reproducție la vacile din fermele de tip industrial“, „Ridicarea fecundității prin îmbunătățirea tehnologiei de întreținere și de însămințarea scroafelor“ etc.

O atenție sporită se acordă în revistă temelor legate de folosirea intensivă a spațiilor construite, de introducerea bateriilor multietajate pentru producția de carne de porc, de creșterea pe grătare a ovinelor etc.

În programul de lucru al „*Revistei de creșterea animalelor*“ mai sînt cuprinse desigur și alte teme majore, reliefate în cadrul lucrărilor congresului, cum sînt cele privind modernizarea adăposturilor, mecanizarea unor procese de muncă, valorificarea superioară a produselor animaliere în industria alimentară.

În domeniul mecanizării agriculturii, sector în care procesul modernizării este foarte dinamic, programul de lucru al revistei de profil cuprinde o serie de teme legate de calitatea lucrărilor, exploatarea rațională a utilajelor, extinderea mecanizării în zootehnie, în sec-

torul producerii și pregătirii furajelor, în hortivitulură, pe terenurile în pantă, reducerea pierderilor la recoltarea culturilor, introducerea mai accelerată a mecanizării în unele sectoare unde se consumă un volum mare de muncă, cum ar fi operațiile de încărcare, descărcare și depozitare a produselor agricole.

În revista „*Mecanizarea agriculturii*“ își fac loc, de asemenea, unele articole referitoare la optimizarea tehnologiilor de mecanizare a principalelor culturi agricole și la organizarea lucrărilor în flux continuu în timpul campaniilor agricole. O atenție sporită în programul de lucru al publicației se acordă cunoașterii, exploatării și întreținerii mașinilor și utilajelor noi care intră în dotarea unităților încă din acest sezon. Astfel, în numerele de revistă din lunile iunie-iulie apar articole privitoare la : combina CP-12 pentru recoltarea cerealelor pe terenurile în pantă, mașina de recoltat cînepă pentru furior M.R.C.F.-2.4, mașina de adunat și căpițat MAC-6, echipamentul RIFS de recoltarea florii soarelui, echipamentul de udare prin brazde, cu conducte de aluminiu și altele.

În programele de lucru ale celor patru reviste nu au fost omise nici unele probleme specifice localităților neocooperativizate, ca și organizarea unor dezbateri pe tema introducerii și generalizării rapide în producție a rezultatelor cercetărilor științifice (metode și mijloace). De asemenea, avem în vedere permanent calitatea articolelor ce vor fi publicate, folosirea unor genuri gaze-tărești atrăgătoare, asigurarea colaborării unora din cei mai valoroși specialiști din cercetare, învățămînt, producție și unități coordonatoare.

De altfel, întreaga noastră muncă, în toate compartimentele ei, trebuie să poarte amprenta calității, a competenței și simțului de răspundere.

Ing. PETRE MARTIN
redactor șef al Redacției revistelor agricole

Ce ne propunem să oferim telespectatorilor de la sate

Cel mai înalt forum al celor ce lucrează pe ogoare, Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni — a deschis noi perspective producției agricole, vizînd apropierea agriculturii românești de dotarea tehnică și de rezultatele obținute de cele mai avansate țări ale lumii din punct de vedere economic.

Peste 23 de milioane tone de cereale — cît se prevede a se recolta în cîmpiile țării în 1980 — este într-adevăr o cifră record, nemaiîntîlnită vreodată în statisticile agriculturii românești — dar ea are acoperire în uriașele investiții alocate acestei ramuri de bază a economiei naționale — peste 110 miliarde lei în actualul cincinal — sumă iarăși, fără precedent, destinată dezvoltării agriculturii.

Dincolo de cifre, în fapt înainte de toate, trebuie amintită sublinierea făcută la Congres de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume că *factorul hotărîtor pentru un asemenea sîlt îl constituie omul, omul nou, care întrunește pentru prima oară în istoria noastră dubla calitate de producător și de proprietar, în același timp, al pămîntului, al mașinilor, al rodului pe care îl culege.*

Și așa cum agricultura nu mai poate fi concepută în limitele tradiționale, ea evoluînd constant spre parametri industriali, deci spre agroindustrie, tot așa agricultorul azi nu mai poate fi sinonim omului cu sapa — ocupația lucrului pămîntului implinindu-se în meserie, meserie care se învață, care trebuie învățată — odată cu sporul de zestre tehnică, cu noile tehnologii puse la dispoziție de cercetarea agricolă. Acestea sînt iată, cîteva adevăruri, spuse rîspicat la recentul Congres al țărâni, adevăruri menite să direcționeze și sensul activității noastre publicistice.

Așadar ce oferim, ce ne propunem să oferim telespectatorilor de la sate?

Programul alcătuit de Redacția emisiunilor economice și pentru sate — pentru această perioadă „de vîrf” în campania agricolă — are ca idee centrală generalizarea experienței pozitive, a soluțiilor simple și economice care pot constitui fundamentul unor rezultate bune în munca tuturor unităților agricole.

Așa de pildă, rubrica ciclului „De la agricultură la agroindustrie” va aduce în fața telespectatorului experiența de ani și ani a cooperativelor din Salonta-Bihor, Scornicești-Olt, Someșul-Satu Mare, Comana-Constanța, Pechea-Galați și din multe alte unități agricole fruntașe ale țării, în reportaje și documentare care vor încerca să răspundă cît mai clar la întrebarea „cum?”.

Și pentru că, ne-am convîns, comparațiile între unități vecine, cu posibilități asemănătoare dar cu rezultate diferite au, pentru privitorul micului ecran, mare putere de convingere, în emisiunea „Viața satului” — principalul nostru program, transmis duminică dimineața, pe un spațiu apreciabil — de 105 minute —

am inclus rubrica permanentă, de acum, „Vecinii față în față”. Se vor întîlni astfel în fața microfoanelor și camerelor noastre de luat vederi unități din cadrul aceluiași consiliu intercooperatiste Gh. Doja-Ialomița, Bircă-Dolj, Scornicești-Olt, Plopeni-Constanța, Foeni-Satu Mare etc. Temele dialogurilor — valorificarea resurselor de care dispune fiecare unitate și în ce mod unitățile bune pot influența activitatea cooperativelor agricole mai slab dezvoltate.

De fapt, către modalitățile de redresare a acestor cooperative, pe care le numim acum „mai slab dezvoltate” încercăm să atragem atenția, invitînd în fața camerelor specialiști în agricultură și economie, președinți de unități cu experiență mai bogată, oferînd, deci, telespectatorului subiecte de meditație și de acțiune în ideea că este posibil — așa cum de altfel s-a subliniat și la Congres — să avem numai unități agricole bune.

Aș mai adăuga faptul că secția noastră a luat sub patronaj două cooperative agricole cu rezultate slabe acum — este vorba de cooperativele agricole Dăneasa-Olt și Vlădeni-Ialomița — pe care ne vom strădui să le ajutăm, să chibzuim adică împreună cu oamenii, cu specialiștii ce trebuie făcut pentru ca în maximum 2-3 ani aceste unități să se numere printre cele din fruntea județelor respective. Evident, programele noastre vor oglindi progresul activității acestor unități, ca și eventualele greșeli din care pot învăța la rîndul lor și alții.

Activitatea complexă din agricultură, eforturile care se fac în vederea generalizării „recordurilor”, vor fi, în continuare, larg prezentate în programele noastre, cu aportul direct al tuturor factorilor responsabili din Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Au fost și vor continua să fie prezenți „în direct” la televiziune miniștri și miniștri adjuncți, șefi de departamente, vicepreședinți ai Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție care răspund „pe viu” la întrebările cooperativelor, mecanizatorilor, lucrătorilor din agricultura de stat, specialiștilor, oferînd posibilitatea unui dialog viu, cu influențe pozitive asupra activității generale.

Și pentru că vorbim despre dialogul viu — caracteristic cu deosebire televiziunii — începînd cu luna iunie, difuzăm un ciclu de anchete-dezbateri avînd ca temă rentabilizarea tuturor unităților agricole, participarea largă, democratică a tuturor celor ce muncesc la rezolvarea problemelor de care ține progresul economic. Spre exemplificare, cîteva teme: „Fiecare leu cheltuit trebuie s-aducă măcar zece bani cîștig” — anchetă la cooperativa agricolă Dăneasa-Olt, „Pămîntul îți dă atît cît îi dai”, realizat la cooperativa agricolă Poiana Mare-Dolj și „Democrația cooperatistă în acțiune” (pe urmele unor anchete filmate în județul Tulcea) etc.

Avînd în vedere faptul că, împreună cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, realizăm și difuzăm în permanență — iarna și vara — un ciclu de „Lecții T.V. pentru agricultură”, ne-am propus și vom realiza din trimestrul al III-lea o suită de transmisii din unitățile agricole de stat și stațiunile de cercetări agricole, transmisii avînd ca obiect comandamentele actuale din agricultură, pe sectoare agricole și chiar pe culturi. Vom putea valorifica mai bine în felul acesta, credem noi, experiența bună care există, facilitînd circulația ideilor de la cercetare către marea producție.

Dorim să dovedim astfel, „pe viu”, că ținem seama de sugestiile ce ni le oferă prin scrisori și prin presă telespectatorii. Concret, în cazul de față mă refer la o sugestie ce ne-a fost făcută prin „Agricultura socialistă”, în primăvara acestui an, de cooperativii din județul Cluj, care au cerut ca în lecțiile T.V. din cadrul învățămîntului agrozootehnic de masă să pred-

mine transmisiunile „pe viu” din unitățile agricole frunțase, și nu prelegerile lungi, teoretice, care au fost dominante înainte în această emisiune.

Fără îndoială, proiectele noastre vizează și alte aspecte, o multitudine de aspecte ale vieții satului, dezbătute la Congresul agriculturii. Amintesc, de pildă, problemele legate de sistematizarea rurală, pregătirea tineretului pentru noile meserii ale satului, mișcarea sportivă la sate în cadrul amplei competiții naționale „Daciada” și multe altele.

Din dezbaterile Congresului am desprins nu numai teme...

Oricât de dibaci am fi în arta de a spune multe cu vorbe puține, cu oricâtă necruțare am copii lăstarii sterili ai stilului bombastic, propriu din păcate și nouă, redactorilor de la „Falyak Dolgozó Népe”. În clipe de hibernare a ideilor, numai printr-o asemenea operație — de altfel absolut necesară — n-am putea asigura spațiul suficient pentru tratarea multiplelor probleme ridicate în fața agriculturii de marele congres al țărănimii. În consecință, de la bun început ne-am dat seama că numai printr-o *selecție tematică riguroasă, cu priorități bine stabilite* vom reuși — ca publicație de profil agrar-sătesc — să fim „pe fază”, la nivel corespunzător, în reflectarea și impulsivarea întregului proces de intensă emulație ce are loc în agricultura românească, ca urmare a aplicării hotărârilor luate în spiritul congresului. Enunțând verdictul desființării tuturor rubricilor perimate, în contextul noilor cerințe, înlocuindu-le cu altele mai adecvate, vom căuta să stabilim în coloanele gazetei un nou echilibru tematic, având ca centru de greutate tocmai rubricile și acțiunile conectate direct la prioritățile din agricultură și viața satelor.

Ce vor trata aceste rubrici care, de altfel, prin frecvența și greutatea lor specifică vor constitui coloana vertebrală a fiecărui număr de gazetă? În intenția noastră ar fi ca nu numai rubrica intitulată „*Să învățăm unii de la ceilalți*”, ci fiecare rubrică de primă importanță („*Pentru 21 milioane tone cereale*”, „*Pământul, cel mai important mijloc de producție*”, „*Știință, învățămînt, producție*”, „*Venituri însemnate din ramuri de producție neînsemnate*” etc.) să devină o adevărată tribună a experienței înaintate, a generalizării metodelor și tehnologiilor moderne, a rezultatelor de vîrf, care, pe bună dreptate, au adus faimă realizatorilor lor.

După cum a reieșit din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, atît din cea ținută anul trecut la Slatina cu prilejul sărbătoririi Zilei Recoltei, cît și din cea rostită la congresul țărănimii, după cum putem constata și noi, zi de zi, cu ocazia deplasărilor pe teren, una dintre rezervele de aur ale agriculturii noastre o constituie tocmai *acel potențial real al marilor recolte*, care în unele unități se întrușchipează în producții „minune”, în altele însă nu, rămînînd mult sub posibilități. Ce valori imense pierdute, dacă ne gîndim că unitățile care obțin recolte record sînt încă puține față de cele ce ar putea să realizeze producții la fel de bune, dar

Important mi se pare faptul că recentul Congres al consilierilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănime ne-a oferit un belșug de idei valoroase, idei a căror oglindire în presa de specialitate, în emisiunile radioului și televiziunii va aduce un spor de prospețime și noutate în acest complex mecanism de comunicare cu cititorul, ascultătorul sau telespectatorul.

GHEORGHE VERMAN
Studioul de Televiziune — București

nu depun eforturi suficiente pentru valorificarea condițiilor și posibilităților de care dispun.

O propagandă condusă cu pricepere și consecvență este capabilă să contribuie la înflorirea, la multiplicarea rezultatelor record în agricultură. Ar fi o mare satisfacție pentru fiecare dintre membrii redacției, pentru întregul colectiv redacțional, dacă am ști că am contribuit și noi cîtuși de puțin la declanșarea și desfășurarea acestei mutații calitative care, în mod legic trebuie să se producă după congres în agricultura noastră.

Cunoaștem și recunoaștem importanța factorilor tehnico-materiali în determinarea producțiilor bogate. Avem însă certitudinea că am greși afirmînd că la recoltele superioare obținute, spre exemplu, la Scornicești sau la Salonta au contribuit numai mașinile perfecționate, plivitul chimic sau ploile artificiale. Dincolo de lanțurile atomice din îngrășămintele chimice, dincolo de genele hibridizilor purtătoare ale caracterelor darnice, o privire mai pătrunzătoare în miezul lucrurilor va descoperi negreșit în recoltele record ale cooperativelor agricole din Scornicești sau Salonta munea fără preget a oamenilor de aici, inițiativa, spiritul de ordine și disciplină. Imaginația va detecta, de asemenea, în sămînța de recoltă-record întrușchipearea întregii lupte duse de țărănime în alianță cu clasa muncitoare, sub conducerea partidului nostru pentru pămînt, o viață mai demnă, pentru o agricultură fără hatură, mai productivă ca oricînd. Prin producțiile record de la Scornicești sau Salonta își transmit mesajul știință și tehnica avansată, dar în aceeași măsură comunică cu noi istoria, inclusiv prezentul și istoria întrezărită a generațiilor viitoare. În timpul acestui prezent, printre mașini, substanțe chimice și aspersoare se află omul, făuritorul bunurilor, țăranul de ieri, lucrătorul agricol multilateral pregătît, de azi.

Vorbînd despre realizările și posibilitățile agriculturii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a accentuat din nou, la congresul țărănimii, cele subliniate anul trecut la Slatina: *activizarea deplină a forței creatoare a oamenilor, înlăturarea oricăror stări de inerție care împiedică descătușarea acestora, constituie cheia generalizării recoltelor record la scară republicană, transformarea acestor producții record în producții medii pe țară*. Ca urmare, redacția gazetei „Falyak Dolgozó Népe” va acorda o atenție și mai mare omului, situîndu-l în centrul articolelor, al preocupărilor noastre. Există în această privință diverse opinii, felurite preferințe în rîndul ziaristilor agrarieni. Unii sînt pentru articole în care accentul să se pună aproape exclusiv pe aspectele tehnice. Alții vor articole umanizate excesiv, în care accentul să se pună aproape exclusiv pe om. În această privință noi nu sîntem pentru nici un fel de exces. Și tehnologiile și omul care le aplică au loc în gazeta noastră. Nu vom renunța nici la articole cu caracter tehnic, nici la reportajele în care dominant să fie omul, gîndirea sa, inițiativa și acțiunile sale.

Într-o epocă a revoluției tehnico-științifice, într-o perioadă de prefaceri istorice dinamice pe care o trăiesc azi agricultura socialistă, satul românesc — noul bate cu putere și insistență la porțile vieții. Dar uneori, noului i se taie calea din partea incompetenței și a lipsei de receptivitate. De aici, necesitatea intervenției prompte, a noastră, a ziaristilor. Alteori vechiul se menține fiind deghizat în veșmîntul fals al ineditului, iar cu alte ocazii noului i se deschid larg porțile fiindcă „așa e moda”, nechibzuindu-se suficient

dacă vechiul în locul căruia „noul” este promovat, este într-adevăr perimat. Și în această privință redacția noastră își va sporii atenția. Iată câteva aspecte spre care ne vom îndrepta atenția cu o tot mai mare insistență, referitor la tot ceea ce punem în gazetă, dar mai cu seamă în articolele inserate în rubrica „Știință, învățămînt, producție”. Vom milita cu multă ardoare pentru promovarea noului în toate domeniile. Nu a noului declarat, ci a celui filtrat prin sita gândirii economice, a rentabilității.

Gazeta noastră s-a preocupat și pînă în prezent de problematica majoră a asigurării agriculturii cu cadre prețioase, capabile să introducă și să minuiască tehnica avansată, să racordeze cu flexibilitate producția, întreaga activitate din agricultură, la progresul științific contemporan. În cadrul rubricii „Răspundem pentru generația de mîine” s-a înrădăcinat ideea, întrebarea de bază: cine vor fi și cum vor fi specialiștii de mîine și de poimîine ai agriculturii? Lucrînd nu numai pentru prezent, ci și pentru viitor, vom continua să abordăm cu și mai multă profunzime și varietate toate problemele legate de formarea generației de specialiști agricoli ai secolului XXI! De ce nu? Acei tineri care în anul 2000 vor termina facultatea de specialitate sînt deja născuți, unii de pe acum umblă la

Noi rubrici, formule și emisiuni radiofonice

Ideile mobilizatoare ale Congresului țărănimii au determinat și în redacția *Actualități Radio* noi formule care să permită o mai bună valorificare a experienței înaintate în toate sectoarele agriculturii. Astfel, în noua noastră rubrică „Duplex agrar” vom pune față în față, în transmise directă, pe reprezentanții ai cite două unități agricole vecine cu posibilități și condiții asemănătoare, dar cu rezultate diferite. Într-un stil apropiat vom analiza ce s-a făcut bine și ce nu în direcția gospodării fondului funciar, dezvoltării pomiviticului, zootehniei, organizării muncii și creșterii eficienței economice, comentînd din studio — împreună cu cadre de conducere din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, activiști ai comitetelor județene de partid — măsurile ce se impun pentru generalizarea experienței înaintate. În același context, lansăm și rubrica „Producția frunțașilor, media unității”, în care, cu ajutorul făuritorilor recoltelor bogate, vom releva ce se impune pentru promovarea mai rapidă a tehnologiilor moderne.

„Confruntările pe aceeași lungime de undă” este titlul unei alte acțiuni în care ne propunem să reflectăm modul în care sînt promovate în producție rezultatele cercetării științifice în agricultură, ce anume se impune pentru ca oamenii de știință, îmbunătățindu-și stilul de muncă, să participe într-o măsură tot mai mare și direct, în unitățile agricole, la rezolvarea problemelor ce le ridică marea producție agricolă socialistă. Aceasta va constitui și un prilej fericit de a populariza inițiativele stațiunilor de cercetări, recent înființate, în scopul dinamizării progresului agriculturii în diferite județe și de a reflecta contribuția cadrelor didactice din învățămîntul superior agricol la acțiunea de integrare.

Problematica consiliilor intercooperatiste va fi abordată într-un grupaj radiofonic intitulat „Atribuții, răspunderi”, în care vom urmări măsurile luate pentru adîncirea profilării și specializării, utilizarea ra-

grădiniță. Iar pe noi practica terenului ne-a învățat că nu numai soarta legumelor depinde de activitatea în sere și de calitatea răsadului, ci și soarta acelor care, peste decenii, vor produce sau nu legume multe și bune. Microcooperativele pionierilor funcționează peste tot. După cum sînt ele, așa vor fi și macrounitățile zilelor ce vin. Reportaje despre activitatea viitorilor agronomi în aceste microcooperative nu vor lipsi din coloanele gazetei noastre.

Am conturat doar cîteva repere principale, fixate de colectivul nostru redacțional imediat după congresul țărănimii, repere ce ne direcționează tematica, întreaga activitate. Sarcinile noastre sînt bineînțele mult mai mari. Intenția însă este una singură: vrem să contribuim cît mai mult cu putință, cu fiecare număr al gazetei noastre, începînd cu articolul de fond și terminînd cu ultima știre, la aplicarea întocmai și de către țărani din rîndurile naționalității conlocuitoare maghiare a hotărîrilor congresului țărănimii, vrem ca răspunsul lor prin fapte deosebite la Chemarea congresului să constituie un aport prețios la progresul agriculturii socialiste românești, la prosperitatea satei lor patriei noastre comune.

SIMONKA LÁSZLÓ

redactor șef adjunct al gazetei „Falvak Dolgozó Népe”

țională a fondului funciar, dezvoltarea asociațiilor intercooperatiste, a activităților industriale, a serviciilor, pregătirea cadrelor etc.

„Unități etalon, producții record” este o altă rubrică consacrată activității întreprinderilor agricole de stat, care trebuie să devină model de organizare socialistă modernă a producției agricole. Ne propunem în acest sens ca, în colaborare cu Departamentul agriculturii de stat, să patronăm o unitate agricolă de stat, de unde bilunar, să prezentăm ascultătorilor informații și înregistrări despre perfecționarea procesului de producție, furnizarea de semințe cu înaltă valoare biologică etc. Prezența șefului departamentului la dezbaterile noastre profesionale, organizată de revista „Presa noastră”, ne dă certitudinea că inițiativa noastră va prinde în curînd viață.

„Integrare, cooperare, răspundere unitară” este rubrica ce evidențiază măsurile luate de S.M.A. pentru creșterea răspunderii în realizarea fluxului lucrărilor agricole și obținerea unor producții tot mai mari în cooperativele agricole de producție. Cum sînt folosite mașinile agricole? Cum lucrează echipele mixte de mecanizatori și cooperatori? Care este răsplata lucrărilor de calitate, iată întrebări cărora le vom da răspuns în cadrul acestei emisiuni radiofonice cu profil agrar.

În alte rubrici și materiale — „Lucrarea săptămîinii”, „Metode și rezultate”, „Comentariu la un procent” etc. — vom oglindi modul în care se transpun în practică programele de modernizare a vitipomiculturii, creșterea ponderii zootehniei, ameliorarea raselor de animale, îmbunătățirea pășunilor etc.

În emisiunile informative de la finele săptămîinii vom mări numărul reportajelor, interviurilor ce abordează problematica spirituală a omului nou de la sate, modalitățile în care acesta își ridică nivelul profesional, modul în care se realizează transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale. Vom reflecta într-o mai mare măsură și modul în care mutațiile petrecute în viața materială se repercutează pozitiv asupra creșterii nivelului de trai al oamenilor muncii de la sate. Aceasta, în rubricile „Calculul despre bunăstare” și „Satul de azi și oamenii săi”.

Aș dori ca din cele cîteva notații de mai sus colegii noștri din presa scrisă să rămînă cu concluzia că și noi, reporterii de la „Actualități radio”, sîntem preocupați de o abordare complexă și atrăgătoare a problematicii Congresului țărănimii, de materializarea indicațiilor prețioase pe care le-a dat cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea realizării unei agriculturi moderne, intensive, de mare randament.

GEORGETA CIOBOTARU

Redacția „Actualități” Radio

Activitatea noastră, la nivelul marilor obiective ale agriculturii Bărăganului

— Cu ce învățăminte v-ați întors de la primul Congres al țărănimii, tovarășe inginer? I-am întrebat pe Vasile Berbecel, președintele cooperativei agricole de producție Smirna, membru al consiliului de conducere al gazetei „Tribuna Ialomiței”.

— Imi este destul de greu să aleg din multele și valoroasele idei desprinse din lucrările Congresului pe cele mai importante. Alegerea mea ar fi, cu siguranță, arbitrară. Totuși, m-am convins încă o dată că avem un popor minunat, oameni nemaipomeniți, o țărănime de excepție, harnică, înțeleaptă, receptivă. Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântul de încheiere a lucrărilor marelui forum al țărănimii că „trebuie să facem totul ca programele, hotărârile pe care le-am adoptat să se transforme în realități, în producții mari agricole vegetale și animale, în creșterea veniturilor, în ridicarea bunăstării țărănimii, a întregii noastre națiuni”. Pe scurt, acestea sînt principalele învățăminte cu care am revenit acasă: îndemnurile secretarului general de a munci mai bine, mai spornic. Pământ, mașini, sămînță avem, în curînd vom avea și sisteme de irigații. Nu ducem lipsă nici de oameni, această „valută forte” a Bărăganului. Important este

să ne organizăm cît mai temeinic munca pentru a smulge pămîntului recolte cît mai bogate, pentru că titlul „Erou al Muncii Socialiste” și Medalia de aur „Secera și ciocanul”, cu care au fost distinse alți cooperativi noștri cît și județul Ialomița, ne obligă.

Asemenea discuții, consultări ale oamenilor sînt purtate de redactorii noștri în mod curent, dar mai ales în preajma sau după anumite evenimente importante petrecute în viața politică a țării, a județului. Obişnuim, de cîteva luni de zile, să organizăm în fiecare sîmbătă „Dialogurile redacției”, la care sînt invitați membri ai Biroului și Comitetului județean de partid, ai Comitetului executiv al consiliului popular județean, conducători ai unor unități de sinteză sau mari unități economice, prilej de „punere în temă” cu preocupările curente și de perspectivă ale acestora, dar și „izvor” de idei pentru îmbogățirea tematicii săptămînalului nostru.

Și înainte, și după Congresul țărănimii, am organizat asemenea dialoguri. Dar la baza structurii planului trimestrial și a celui de perspectivă, pe reperatele principale jalonate de recenta reuniune a reprezentanților oamenilor muncii de pe ogoare, au stat și stau cuvîntările secretarului general al partidului.

Datorită specificului zonei în care apare, de județ agrar-industrial, „Tribuna Ialomiței” a acordat spații largi dezbaterii în coloanele sale a problematicii satului românesc aflat într-o continuă și vizibilă transformare, ca și răspîndirii experienței înaintate a unităților agricole fruntașe.

„Pămîntul — «valută forte» a Bărăganului. Cum îl gospodărim, cum îl conservăm?” era rubrica unde înainte de congres au fost publicate zeci de articole ca „Linii de forță ale muncii mecanizatorilor”, „Unde se lăfăiau papura și stuful”, „Un șantier unde se «fertilizează» conștiințele”, „Cînd grîul se transformă în... poteci”. După Congresul țărănimii ne-am gîndit să aducem corective acestei rubrici, și să-i dăm un nou titlu: „Oamenii — «valută forte» a Bărăganului”, sub genericul căreia să dezbaterem transformările radicale, de substanță care au survenit în viața și munca locuitorilor ce lucrează pe întinsa și mănoasa Cîmpie a Soarelui, cum i-a spus un inspirat poet.

Și sectorului creșterii animalelor îi este rezervată un spațiu special în gazetă. la rubrica „Zootehnia — oglinda competenței și răspunderii investite”. Redac-

Lucrări de întreținere în vii

torii agrarieni au urmărit felul cum se aplică în viață programul de creștere a ovinelor, program prin care o recentă plenară a Comitetului județean de partid a stabilit ca în cele 25 ferme specializate din întreprinderile agricole de stat, să se obțină câte 6,5 kg lână de la fiecare oaie, iar un îngrijitor mecanizator să aibă în primire 350—500 animale, în loc de 165 cite are în prezent.

Între cele 99 unități agricole cooperatiste din județ, zece nu au încă rezultate economice satisfăcătoare. O plenară a Comitetului județean de partid a stabilit măsuri corespunzătoare pentru redresarea acestora. Legat de aceasta, colectivul redacției a inițiat, recent, rubrica „Toate cooperativele agricole la nivelul celor frunțase!” La începutul lunii mai, la această rubrică a fost publicat articolul „Redresarea are perspective promițătoare”, de la cooperativa agricolă Ștefan Vodă, unitate care în 1976 a repartizat numai 33,80 lei la norma convențională, iar cheltuielile pentru muncile agricole abia s-au acoperit din resurse financiare proprii. Sigur că situația cooperativei respective nu este alarmantă, dar nici nu satisface exigențele, pentru că în Ialomița, unde în acest an s-au planificat producții medii de 4 000 kg grâu, peste 5 300 kg porumb boabe, 2 415 kg floarea soarelui la hectar, unde majoritatea unităților acordă cite 50—75 lei la norma convențională, cei aproape 34 de lei nu pot mulțumi. Articolul a trezit un viu interes și nu numai în unitatea respectivă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea la Congresul

consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni: „Imi exprim convingerea că toți participanții la congres, toți oamenii muncii din agricultură, fără deosebire de naționalitate, întreaga țărâni vor acționa cu toate forțele pentru asigurarea creșterii continue a producției agricole, pentru sporirea contribuției acestui important sector al economiei naționale la realizarea hotărârilor istorice ale Congresului al XI-lea, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a României pe noi culmi de progres, bunăstare și civilizație”. Sarcinile trasate de secretarul general al partidului sînt generoase, mobilizatoare. Ele ne-au sugerat idei pe care cititorul gazetei noastre le poate regăsi atît în rubricile amintite, cît și în altele, cum ar fi „Realități ialomițene”, „Oameni, conștiințe, fapte”, „Brevetul hărniciei”, „Contemporani cu viitorul”, „Dialoguri despre producții record” etc. Sub conducerea Comitetului județean de partid, colectivul redacției noastre este angajat plenar în acțiunea de materializare a sarcinilor întîiului congres al țărâni, dar mai ales, de transformare și formare a conștiinței agricultorului județului care, în 1980, nu va mai fi agrar-industrial, ci industrial-agrar, în condițiile creșterii neconținute a producțiilor cerealiere și animale.

AUREL DAVID

secretar responsabil de redacție
la gazeta „Tribuna Ialomiței”

Din activitatea

Consiliului Ziariștilor

TURISMUL — MIJLOC DE EDUCARE POLITICĂ

Asociația ziaristilor și scriitorilor de turism a Consiliului Ziariștilor a dedicat, recent, Centenarului Independenței de stat a României, o interesantă manifestare cu tema „Itinerare ale independenței, mijloace de educație patriotică și revoluționară”. Au participat membri ai Asociației, precum și invitați — reprezentanți ai Ministerului Turismului și ai Biroului de Turism pentru Tineret. Referatele prezentate în deschidere de Pop Simion — redactor șef al revistei „România pitorească”, Dionisie Șincan — redactor șef la Radioteleviziune, Valentin Hossu-Longin — redactor la revista „România pitorească” și Dumitru Lazăr — redactor la revista „Autoturism” și-au propus să demonstreze cit de atrăgătoare, instructive și adesea inedite pot fi călătoriile turistice care urmăresc să ilustreze pe viu, prin forța de „memento” a unor monumente-vestigii sau simple trasee prin țară, pagini din

istoria strămoșească; s-a relevat că itinerarele organizate pe această temă sînt pentru participanți, în special pentru tineri, reale mijloace de educație și cultivare a patriotismului, a respectului față de cei care s-au jertfit pentru independența atît de scumpă neamului românesc. În acest cadru a fost amintită o spusă a lui Eminescu despre independență: „sumă a istoriei românilor”, prin care marele poet sintetiza, în cîteva cuvinte, bimilenara tenacitate a poporului de la Carpați și Dunăre, care a luptat neclintit în spațiul său originar — spațiu de geneză și evoluție istorică — pentru continuitatea sa, pentru libertate, dreptate și neaținare. A cunoaște toate acestea, acolo unde „riul, ramul” murmură povestea locurilor de glorie, a o arăta generațiilor mai tinere sau mai vîrstnice — iată o nobilă îndeletnicire. Ea incumbă însă sarcini de mare răspundere, atît pentru organizatorii de

turism, cît și pentru cei care se îndeletnicesc cu publicistica de turism în revistele specializate, în cotidiene sau săptămînale, cu filmul turistic (pentru marele sau micul ecran).

Participanții la discuție s-au referit, de asemenea, la modalitățile publicistice cele mai eficiente care să confere scrisului valoare educativă și formativă. S-a deschis astfel cîmpul unor interesante dezbateri profesionale. Pornind de la nevoia de a scrie articole și cărți atrăgătoare despre România (nu ghiduri seci, cu pretenții exhaustive, ci cărți calde, de comunicare umană), cei care au luat cuvîntul au desfășurat convingătoare pledoarii. Al. Mitru, Ioan Grigorescu, Al. Stark, V. Ursu — reprezentant al B.T.T. — și alții au făcut remarcări critice privind faptul că în presă, la radio și televiziune nu se acordă suficientă atenție promovării scrisului despre turism, acesta reducîndu-se adesea la

probleme tehnice, administrative sau organizatorice, că aspectele critice vizează tarele arhicunoscute ale serviciilor, că nu acordă atenție scrisului mobilizator, educativ și că editurile promovează lucrări descriptive, viziuni seci sau lucrări informative de tip „Baedeker”.

În încheierea dezbaterilor s-a solicitat sprijinul Consiliului Ziariștilor pentru organizarea unei întîlniri cu participanții membrilor Asociației, a factorilor de răspundere din domeniul turismului și al presei — pentru a se adînci problemele promovării scrisului pe teme de turism, al îmbunătățirii rubricilor de turism din presă și de la Radioteleviziune.

Sînt cîteva din ideile exprimate cu prilejul acestei manifestări devenită astfel un interesant și util colochiu pe problemele profesionale specifice publicisticii de turism.

DORIN IANCU

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE COMERȚ

Schimbul de păreri inițiat de revista „Presa noastră” pe tema „Ce se scrie și cum se scrie despre comerț”, se înscrie pe linia cunoașterii realizărilor, dar și a problemelor actuale și de perspectivă ale comerțului socialist din țara noastră.

Este cunoscut că activitatea comercială constituie un moment important al procesului de reproducție socialistă lărgită, contribuind la realizarea mărfurilor create în sfera producției. Comerțul socialist intră în relații atât cu furnizorii de produse, cu alte ramuri ale economiei naționale, cât și cu milioanele de cumpărători, practic, cu cea mai mare parte din populație.

Rolul economico-social al comerțului este subliniat cu deosebită claritate în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., în programele privind creșterea producției și desfacerii de bunuri de consum și ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor, elaborate din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru.

În cei aproape 30 de ani care au trecut de la înființarea primelor unități ale comerțului de stat din România, au avut loc importante schimbări calitative și cantitative în comerțul românesc, care astăzi diferă de cel din trecut, atât sub raportul volumului de mărfuri și al diversificării sortimentelor desfăcute, cât și în privința nivelului bazei sale tehnico-materiale, în continuă modernizare. Dealtfel, trebuie să menționăm că dezvoltarea continuă a comerțului socialist oglindește convingător marile progrese obținute de poporul român în edificarea noii societăți, în realizarea cu consecvență a politicii partidului de creștere continuă a nivelului de trai al populației.

Dimensiunile activității comerciale se reflectă în mod sintetic în mărirea volumului vânzărilor de mărfuri prin rețeaua comerțului socialist, care în 1976 a însumat 155 miliarde lei, de 13 ori mai mult decât realizările din anul 1950. În acest sens, este semnificativ și faptul că volumul vânzărilor de mărfuri realizate într-o lună din anul 1976 a fost egal cu cel al desfacerilor din întregul an 1950.

De asemenea, este necesar să adăugăm și un alt aspect esențial, de ordin calitativ, și anume lărgirea, diversificarea, înnoirea și modernizarea continuă a fondului de mărfuri

pus la dispoziția populației de industrie și agricultură noastră socialistă.

O dinamică continuu ascendentă au cunoscut în ultimii ani desfacerea de mărfuri alimentare, cu un conținut nutritiv ridicat, concomitent cu sporirea vânzărilor de mărfuri nealimentare, care asigură satisfacerea nevoilor de îmbrăcăminte, confort și civilizație.

La îmbunătățirea activității complexe a comerțului socialist o contribuție însemnată au avut-o realizările în domeniul înnoirii și modernizării tehnico-materiale. Rețeaua comerțului socialist cuprinde în prezent peste 73 000 de unități de desfacere, cu o suprafață utilă de aproape 7 milioane mp, respectiv de peste trei ori mai mare față de anul 1950. Procesul de modernizare a desfacerii în rețeaua comercială s-a intensificat, prin extinderea formelor moderne de vânzare prin autoservire, expunere deschisă și alegere liberă. La nivelul anului 1976, mai mult de 50 la sută din volumul desfacerii de produse alimentare din întregul comerț socialist s-a efectuat prin magazinele cu autoservire.

În ultimii șase ani, în majoritatea județelor au fost construite magazine universale spațioase, bine dotate și care practică forme moderne de comercializare a mărfurilor.

Totodată, trebuie să subliniem aportul comerțului socialist la diversificarea, sporirea și modernizarea consumului populației de la sate, la reducerea treptată a diferențelor dintre sat și oraș, prin desfacerea de bunuri care contribuie la ridicarea nivelului de trai și civilizație.

În realizarea funcțiilor comerțului socialist, un rol însemnat îl are prezența activă a lucrătorilor, care prin contactul direct, zilnic, în unitățile comerciale cu un număr de peste 10 milioane consumatori, participă la satisfacerea cerințelor și preferințelor acestora, dar și la influențarea lor corespunzător cu posibilitățile economiei naționale. Din aceste considerente, pregătirea profesională și educativă a personalului se realizează pe baza unui program com-

plex, care urmărește continuarea îmbunătățirii a nivelului de servicii a consumatorilor.

Dind dovadă de o înaltă responsabilitate, lucrătorii din comerț, alături de toți oamenii muncii din țara noastră, au desfășurat o intensă activitate pentru ca și în condițiile grele provocate de efectele catastrofale ale seismului din 4 martie a.c., să asigure aprovizionarea neîntrepută a populației cu produsele necesare. Cu o deosebită satisfacție toți cei care lucrează în comerț au primit aprecierile exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cuvântarea rostită la ședința comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, din luna aprilie a.c.

Sîntem conștienți, însă, că în activitatea comercială se manifestă încă neajunsuri care privesc repararea pe teritoriu a mărfurilor, cunoașterea cererii populației în vederea unei mai bune fundamentări a acțiunilor de contractare a fondului de marfă, organizarea desfacerii unor produse și nivelul de servicii a populației, modul de administrare a bazei tehnico-materiale a unor unități comerciale, diversificarea preparatelor culinare și nivelul de igienă în unitățile de alimentație publică, controlul operativ și eficient al unităților și personalului. Înlăturarea acestor neajunsuri constituie o preocupare permanentă și organizată în vederea îmbunătățirii continue a servirii populației.

Dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei în perioada 1976—1980, pe baza documentelor programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R., va avea urmări favorabile și asupra creșterii nivelului de trai și, implicit, asupra dezvoltării comerțului socialist.

Recenta hotărîre adoptată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. referitoare la majorarea veniturilor bănești ale populației peste nivelurile stabilite inițial pentru acest cincinal prevede, totodată, ca volumul vânzărilor de mărfuri în

1980 să ajungă la 215 miliarde lei, față de 208,6 miliarde lei stabilit în planul cincinal. În consecință, nivelul desfacerii de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist va fi în 1980 cu 52,1 la sută mai mare față de cel realizat în 1975.

Pentru realizarea volumului sporit de mărfuri prin rețeaua comerțului socialist, la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 6 mai a.c. s-a subliniat că „...este necesar ca ministerele, consiliile populare să ia toate măsurile pentru înlăturarea programelor aprobate privind dezvoltarea producției mărfurilor de consum și a prestărilor de servicii, precum și pentru perfecționarea activității comerciale și de servicii a populației, în vederea aprovizionării corespunzătoare a pieței, satisfacerii în cât mai bune condiții a nevoilor maselor largi de oameni ai muncii“. Acestea sînt, desigur, obiective prioritare de acțiune pentru toți factorii responsabili care se ocupă cu aprovizionarea și servirea populației.

Pentru asigurarea unor posibilități noi și largite de a oferi populației un fond de marfă într-o structură mereu înnoită și diversificată, vom acționa potrivit exigențelor mereu sporite ale unui comerț modern. Un loc de seamă urmează să-l ocupe în acest sens studiul cererii de mărfuri a populației, cu ajutorul metodelor moderne și adecvate economiei noastre, astfel încît să se realizeze o tot mai bună fundamentare a deciziilor privind dezvoltarea capacităților de producție, adaptarea structurii ofertei de mărfuri la cerințele pieței, precum și cele referitoare la dimensionarea, amplasarea și profilarea rețelei comerciale.

În cercetarea pieței va trebui să crească atît rolul întreprinderilor comerciale, care vin în contact direct cu masa de cumpărători, cît și cel al industriei producătoare de bunuri de consum, al rețelei de magazine de prezentare ce trebuie să devină antene de sondare a cerințelor și gusturilor cumpărătorilor.

În vederea asigurării desfacerii volumului mult sporit de mărfuri

Magazinul universal „Bucur”—Obor

sînt prevăzute și pentru actualul cincinal măsuri pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, sintetic exprimate prin lărgirea spațiilor comerciale cu încă circa două milioane metri pătrați.

La realizarea programului de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale vom avea în vedere: sporirea spațiilor comerciale în noile cartiere de locuințe, atât prin construirea de complexe comerciale, cât și a unor magazine de dimensiuni medii și mici, la parterul blocurilor de locuințe; construirea unor magazine universale în centre județene și în orașe mai mari; continuarea acțiunii de modernizare a unor unități comerciale amplasate în centre comerciale tradiționale; extinderea formelor moderne de servire.

Acestea vor fi conjugate și cu alte preocupări de perfecționare a activității comerciale, respectiv: îmbunătățirea planificării, formării și repartizării fondului de marfă; organizarea interioară mai judicioasă a magazinelor și promovarea fermă a conducerii științifice la toate nivelurile organizatorice ale aparatului comercial; asigurarea unui sistem

informațional eficient de cunoaștere operativă a mersului activității, precum și de fundamentare judicioasă a deciziilor.

Adăugăm, ca un punct important, accentuarea acțiunilor în direcția formării și perfecționării cadrelor, asigurarea însușirii sistematice de noi cunoștințe, respectarea normelor de etică și echitate socialistă în relațiile cu publicul, păstrarea integrității avutului obștesc.

Pe acest fundal al vieții cotidiene cu perimetrul larg și dens în fapte și împliniri, activitatea comerțului socialist este reflectată tot mai mult în coloanele presei centrale, în emisiunile de radio și televiziune, în rubricile presei locale, iar, prin intermediul acestora, se află permanent în atenția opiniei publice.

În ultimii ani, s-a scris pe diferite teme despre comerț și activitatea lucrătorilor din acest sector important al economiei naționale. S-a scris, în general, cu exigență și discernămint, reflectându-se astfel răspunderea comunistă a ziaristului militant pentru creșterea contribuției presei la rezolvarea problemelor de larg interes economic și cetățesc.

În paginile cotidianelor „Scinteia”, „România liberă”, „Scinteia tinerețului”, „Elöre”, „Neuer Weg”, ale ziarelor locale: „Drapelul roșu” — Timiș, „Cronica sătmăreană”, „Informația Harghitei”, „Secera și ciocanul” — Argeș, „Flamura Prahovei”, „Informația Bucureștiului”, ca și în cele ale publicațiilor periodice „Munca”, „Agricultura socialistă”, „Flacăra”, — pentru a exemplifica unele dintre acestea — problematica activității comerciale se bucură de o frecvență constantă. Este remarcabilă preocuparea de a scrie despre comerț în mod variat și prin investigarea obiectivă a unor situații concrete, menită să contribuie la evidențierea neajunsurilor, dar și mai mult la înlăturarea lor.

Realmente, dorim și așteptăm din partea presei menținerea în mod constant a interesului față de problematica de conținut a activității comerciale, aliniată la dinamica mereu ascendentă a îmbunătățirii aprovizionării și servirii populației.

NICOLAE BOZDOG

prim-adjunct

al ministrului comerțului interior

DE LA ARTICOLUL- FOTOGRAFIE LA ARTICOLUL DE ANALIZĂ

În legătură cu ancheta organizată de revista „Presa noastră”, îmi exprim grațitudinea pentru invitația primită de a-mi exprima părerea despre „ce se scrie și cum se scrie despre comerț”.

În cele ce urmează voi prezenta unele probleme în calitate de specialist în acest domeniu de aproape un sfert de veac și care a participat la amplele prefaceri de structură, la organizarea primelor magazine cu autoservire în țara noastră, la înființarea primului supermarket. Problemele le voi prezenta și de pe poziția de cadru didactic asociat la Academia „Ștefan Gheorghiu” și Academia de Studii Economice unde am prilejul adesea să dezbăt sarcinile actuale și de perspectivă ale activității comerțului, împreună cu unele cadre de conducere din aparatul comercial, precum și cu viitorii specialiști care

vor activa în comerț — studenții actuali ai Facultății de comerț.

Referitor la „ce se scrie și cum se scrie despre comerț” afirm cu obiectivitate că atât în presa locală cât și în cea centrală se acordă un spațiu corespunzător problemelor comerțului socialist. Acest fapt dovedește rolul crescând al comerțului în ansamblul efortului general de dezvoltare a economiei naționale, cât și sporirea competenței și interesului redactorilor în tratarea problemelor de comerț.

În multe articole publicate în ziarele „Scinteia”, „România liberă”, „Informația Bucureștiului”, materiale semnate de Rodica Șerban, Mihai Ionescu, Mircea Scripcă, Romeo Groapă, Eugen Eftimiu, Al. Plăeșu și alții, se reflectă cu multă competență activitatea complexă a comerțului socialist, problemele privind studierea cererii populației, mișcarea mărfurilor de la producători la consumatori, nivelul de servire a populației, organizarea conducerii activității comerciale etc. De asemenea, consider că se scrie mult și bine despre diversificarea sortimentelor de mărfuri, organizarea rețelei comerciale, introducerea și extinderea formelor moderne de vânzare, preocuparea pentru apărarea avutului obștesc, relațiile lucrătorilor comerciali cu publicul consumator, felul cum acesta respectă normele de etică și echitate socialistă la locurile lor de muncă.

Mai sînt însă și unele probleme care ar trebui să-și găsească un spațiu mai amplu în presă. La acestea mă voi referi în intervenția mea. Socotesc astfel că *ar trebui mai mult și mai bine conturate aspectele privind relațiile dintre industrie și comerț — legate de stu-*

diul cererii de mărfuri a populației, creației sortimentelor, pregătirii operațiunilor de contractare și mai buna prezentare a produselor noi.

În legătură cu studiul cererii de mărfuri doresc să subliniez, — și spre mai buna știință a ziaristilor — faptul că acesta contribuie la stabilirea unei relații cât mai judicioase între cerere și ofertă, ca o expresie a raportului dintre producție și consum. Pe măsura dezvoltării și diversificării producției, a creșterii puterii de cumpărare, a nuanțării gusturilor și preferințelor populației, studiul cererii devine una din condițiile principale ale dezvoltării activității, atât a întreprinderilor industriale, cât și a celor comerciale, conducînd, în final, la exercitarea rolului economic, social și politic al comerțului în relațiile cu celelalte ramuri ale economiei naționale și cu populația. În context, consider că este absolut necesar să se creeze de către presă o viziune cât mai fondată asupra colaborării dintre industrie și comerț pe linia promovării unor materiale eficiente de studiere a cererii de mărfuri a populației care determină: mărimea rolului producției, vânzării, stocurilor, organizarea rețelei comerciale și, în final, gradul de satisfacere a cerințelor populației. Am în vedere punerea la punct a unui sistem informațional unic al industriei și comerțului privind producția și circulația mărfurilor, cercetarea sistematică a cererii prin organizarea de sondaje pentru cunoașterea părerilor consumatorilor, legat de studierea intențiilor de cumpărare, a preferințelor, motivațiilor și altele; îmbunătățirea activității magazinelor de prezentare și desfacere ale industriei, care trebuie să devină un fel de „stații-

Magazinul „Unirea” din centrul Capitalei

pilot” de testare a produselor; organizarea unei „piețe de probă”, în-deosebi pentru bunurile de uz îndelungat; elaborarea de studii monografice privind prospectarea producției și comercializarea unor produse; instruirea lucrătorilor pentru aplicarea unor metode moderne de investigare a cererii populației. Am enumerat toate aceste acțiuni cu speranța că presa, radioul și televiziunea vor participa activ la promovarea lor.

O altă problemă pe care aș dori s-o găsească tratată sistematic în coloanele ziarelor este aceea a creației sortimentelor noi. Pe baza indicațiilor conducerii partidului, a tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, au fost elaborate programe speciale de diversificare a producției bunurilor de consum. Consider că în legătură cu aplicarea acestor programe presa ar trebui să militeze cu mijloacele ce-i stau la îndemână spre a-i determina pe producători să-și respecte angajamentele, iar pe lucrătorii din comerț să-și îmbunătățească considerabil activitatea de comercializare a acestor noi produse. În această ordine de idei sînt de părere că presa ar putea aduce o contribuție însemnată în direcția aplicării mai operative a măsurilor de optimizare a activității de concepție și diversificare a bunurilor de consum. Totodată, ar fi bine ca presa să combată energic lipsa de mobilitate a unor furnizori ai comerțului în modernizarea unor produse și în ridicarea indicilor calitativi ai acestora. Această imobilitate, pe lângă insatisfacțiile aduse publicului consumator, conduce în unele cazuri la stocarea îndelungată a unor produse în comerț, aducîndu-se astfel prejudicii materiale economiei naționale. Nu mai accentuez aici că în comerțul exterior tocmai modernizarea continuă a produselor constituie adevărata cheie a succesului în competiția pentru cîștigarea pieței.

Îată și un alt aspect care gîndesc că ar trebui să stea în atenția ziaristilor ce se ocupă de comerț. Există, se știe, o seamă de activități ale oamenilor muncii pentru care se simte nevoia unei îmbrăcămînți specifice, problemă față de care însă industria manifestă o anumită înconstanță în rezolvare, deși ar exista cereri corespunzătoare din partea cumpărătorilor și comerțului. Am în vedere, printre altele, îmbrăcămîntea adecvată constructorilor, confecțiile pentru muncitorii care-și desfășoară activitatea iarna sub cerul liber, supuși intemperiilor, costumele necesare în diverse anotimpuri pentru tractoriști, cele pentru conducătorii auto etc. Legat tot de creație, se impune, desigur, din partea presei și o tratare mai amplă și aprofundată a acțiunilor privind lansarea de noi produse, care, după cum se știe, realizîndu-se prin cooperarea dintre industrie și comerț. Țin să subliniez, de asemenea, pentru informarea ziaristilor, că producătorii manifestă, inexplicabil, un interes scăzut față de popularizarea și lansarea propriilor lor noi produse, folosind insuficient mărcile de fabrică, etichetele, ambalajele adecvate, neîntocmind instrucțiuni precise și detaliate în legătură cu întrebuințarea și întreținerea acestor noi sortimente lansate pe piață. În etapa actuală, cînd exigențele cumpărătorilor au sporit, capătă noi valențe organizarea acțiunilor de comercializare modernă, avansată, a noilor produse, de promovare a lor prin organizarea de „săptămîni ale furnizorului”, pe produse, inițierea unor consultații date de tehnicienii producătorilor în magazine, de organizare a unor cursuri profesionale pentru o cît mai bună prezentare și vînzare a mărfurilor, de instruire temeinică și sistematică a lucrătorilor din magazine privind caracteristicile tehnice ale produselor ce le vînd. Presa nu poate rămîne depar-

te de aceste acțiuni. Este necesar ca ele să-și găsească sistematic loc în rubricile de comerț ale cotidianelor, în presa de specialitate — „Comerțul modern”, în coloanele rezervate în „Agricultura socialistă” și „Revista economică” activității comerciale.

Raporturile dintre industrie și comerț se cer, deci, îmbunătățite — și presa ar trebui să aibă un apor mai mare în această direcție — atît în fazele precontractuale, cît și în derularea contractelor și a comenziilor în mod ritmic, la timp și la locul oportun, corespunzător cu cerințele populației. În context, aș dori să subliniez, în dezbaterile ziaristilor specializați în problemele de comerț, că pregătirea temeinică a contractărilor, a colecțiilor, cataloagelor și supunerea acestora opiniei cumpărătorilor reprezintă, după părerea mea de specialist în domeniul comerțului, un aspect esențial al perfecționării relațiilor contractuale, cu implicații favorabile atît asupra nivelului de satisfacere a cerințelor populației, cît și asupra indicatorilor economico-financiari ai comerțului și industriei. Îată de ce această temă trebuie să fie prezentă în presă — și aceasta nu numai în anumite ocazii. Cu prilejul celui de-al VII-lea Tîrg de mostre de la București s-au publicat în ziare peste 300 de articole cu această tematică. De atunci însă nu prea s-a mai scris despre această problemă, neurmărindu-se astfel în presă, la radio și televiziune, tocmai ceea ce este esențial în această acțiune și anume modul în care s-au finalizat sau trebuia să se finalizeze măsurile stabilite atunci.

Un loc în presă ar trebui să-și găsească, gîndesc eu, și problema *pre-ambalării mărfurilor de către industrie*. De asemenea, condițiile pentru introducerea și extinderea formelor moderne de vînzare, cu implicații din cele mai favorabile pentru timpul cumpărătorului, pentru ușurarea muncii lucrătorilor din comerț, din care — nu trebuie uitat — peste 65 la sută sînt femei. Pentru consumatori, ca și pentru întregul aparat comercial, un rol deosebit îl are introducerea progresului tehnic în comerț. Din păcate, consider că pe această temă s-a scris destul de puțin, iar în ultimul timp, ca să fiu sincer, nu se mai scrie deloc. Or, cred că tovarășii ziaristi sînt și ei de acord cu mine că și în comerț, în cîștigarea afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice, pentru a se asigura la parametri optimi de eficiență economică vehicularea unui volum fizic imens de produse — milioane și milioane de tone anual, într-o gamă de peste 250 000 de sortimente — este absolut necesar să se creeze condiții pentru realizarea unor mijloace tehnice adecvate, proprii revoluției tehnico-științifice. Acestea sînt menite să contribuie la realizarea unui comerț modern, ale cărui atribute sînt dinamismul, adaptabilitatea la cerințele pieței, asigurarea unui echilibru

„Materna” — un modern magazin pentru copii
Magazinul universal „Cocor” din Capitală

optim între cerere și ofertă în condițiile realizării unei mișcări rapide și lesnicioase a mărfurilor. În acest scop, ar fi necesar, cred, ca presa — și nu numai cea centrală — să militeze mai activ decît a făcut pînă acum pentru introducerea și extinderea în comerț (am în vedere transportul, depozitarea și desfacerea produselor) a tehnicii celei mai avansate, moderne, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, combătînd, totodată, inerția în promovarea progresului tehnic, atitudine pe care cred că și ziaristii au întîlnit-o în nu puține întreprinderi comerciale.

Îmi permiteți acum o scurtă observație cu privire la modul în care se face reclama plătită de beneficiari în ziare, gazete și reviste, la radio și televiziune. În ceea ce mă privește, consider că ar fi mult mai eficient ca în popularizarea produselor în loc de o simplă nominalizare a acestora, însoțită de fotografie sau desen, și a unui slogan publicitar, inspirat sau nu, cel mai adesea nu, ar fi mult mai utilă, pentru virtualul cumpărător, o prezentare cît mai detaliată a produselor, axată în primul rînd pe funcționalitatea acestora, reliefindu-se caracteristicile lor tehnice, modul lor de utilizare și întreținere.

Dorința cea mai arzătoare a celor care lucrăm efectiv în modernizarea

comerțului este aceea ca ziaristii să nu se limiteze numai la aspectele de suprafață, spectaculoase, dar nu esențiale, determinante, ci să analizeze cît mai profund stările de lucruri constatate în rețea, iar în cazul aspectelor negative să nu se mărginească la simpla fotografiere a acestora, ci să vină și cu soluții de îndreptare. Nu-i de ajuns să spui „aici e rău”, „dincolo nu e bine”. Mai trebuie, și aceasta este de fapt esențial — o știu dintr-o practică de mulți ani — să vii și cu soluții, ori cel puțin cu sugestii pentru remedierea neajunsului semnalat. Procedînd așa, satisfacția ziaristului respectiv va fi una reală, întrucît va simți nu numai că a criticat cutare neajuns, ci că a și pus umărul la remedierea lui. Sînt prieten cu mulți gazetari care scriu despre comerț, la multe ziare am colaborat și încă destul de des. De cînd lucrez la Consiliul Aprovizionării contactul cu acești ziaristi a devenit și mai strîns. Să-mi iertați, deci, dacă dezvălui aici un mic secret. Sînt unii din amicii și colaboratorii mei ziaristi care, cînd li se aduce vorba despre aceasta, au întotdeauna o replică... prefabricată: „Eu sînt ziarist, nu specialist! Meseria mea e să critic, să arăt neajunsul. Soluția de remediere este altă mîncare de pește. Aceasta este treaba specialiștilor. D-aia iau simbrîie de la stat, d-aia

și-au tocit coatele pe băncile facultății de comerț”. Ciudată optică și deformată despre profesia de ziarist — îmi permit să afirm. O asemenea optică este izolată. Cei mai mulți ziaristi, ca de exemplu cei pe care m-am simțit dator să-i nominalizez aici, nu se rezumă la simpla fotografiere a unor neajunsuri, ci-și bat capul, împreună cu noi, pentru găsirea unor soluții care să curme din rădăcini carențele constatate. Acești ziaristi îmi sînt mai la inimă pentru că-i simt cu gîndire partinică, frămîntați pînă la ultima fibră a lor de interesele generale ale țării, ale consumatorului.

Ridicînd aceste probleme de fond în fața ziaristilor, am făcut-o mai ales cu intenția de a-mi aduce o contribuție modestă la eradicarea principalului neajuns pe care-l are astăzi după opinia mea articolul de presă despre comerț și anume lipsa de profunzime, de analiză a problematicii majore, înlocuită cu fotografierea unor aspecte minore care sar mai repede în ochi.

GH. TEODORAȘCU

din Consiliul
pentru coordonarea
și îndrumarea activității
de aprovizionare și prestare
de servicii către populație,
profesor asociat la Academia
„Stefan Gheorghiu”
și la Academia
de studii economice

NU ORICE FEL DE CRITICĂ AJUTĂ

O retrospectivă a modului cum se reflectă în presa noastră problemele comerțului desfășurat de cooperația de consum la sate implică abordarea mai multor aspecte. Totodată, cred că nu este vorba numai de o apreciere, ci mai mult de un punct de vedere care vizează o activitate programatică viitoare.

Mai întâi o precizare, care consider că este bine să fie cunoscută de ziaristi rubricii comerț: comerțul la sate implică o viziune de ansamblu a mai multor factori formativi ai pieței interne, care conduc la schimburi mult mai spectaculoase în piața rurală comparativ cu cea urbană și asigură apropierea treptată a acestora. Am în vedere faptul că sporirea producției industriale și agricole, a veniturilor bănești ale populației sătești și mutațiile demografice au crescut și consumul va crește tot mai mult, schimbând substanțial structura acestuia. Pe de altă parte, cele peste 33.000 de magazine și unități de alimentație publică și turistice ale cooperației de consum, prezintă un mare grad de dispersie pe teritoriu, acoperind cele 13.149 sate și 2.706 comune, precum și unele centre muncitorești, localități balneoclimaterice și orașe ale țării. Existența unui număr însemnat de localități mici și foarte mici a generat și generează încă unele greutăți în asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare în ce privește atât legăturile dintre aceste localități, cât mai ales organizarea unei rețele comerciale de dimensiuni și cu o dotare corespunzătoare desfășurării unui comerț modern. În acest context, apare limpede influența acțiunii de sistematizare teritorială pentru desfășurarea viitoare a comerțului la sate.

Nu trebuie uitat nici faptul că organizațiile cooperației de consum îndeplinesc și un important rol social-economic în viața satelor, asigurând aprovizionarea cu toate mărfurile a tuturor categoriilor de consumatori. Mai mult, cooperația de consum dispune de peste o mie de unități de desfacere la grile de exploatare pentru aprovizionarea muncitorilor forestieri. Despre acestea toate este necesar să se scrie în presă mai des. Pe linia activității de educație politică și cultură socialistă ce se desfășoară tot mai intens la sate, cooperația de consum îndeplinește rolul de difuzor al cărții și presei în localitățile rurale. Deci, încă o legătură directă pe care o avem cu presa.

Iată o succintă prezentare a cadrului în care trebuie să se reflec-

te problemele cooperației de consum în presa noastră de partid.

Desigur, realizările cooperației în aceste domenii au fost consemnate în presă, mai ales cu ocazia unor evenimente mai deosebite, cum ar fi Congresul al VI-lea al cooperației de consum, ținut anul trecut. Aceasta însă s-a realizat, din păcate, mai mult, dacă nu exclusiv, prin intermediul unor articole și reportaje cu caracter publicitar, ceea ce nu e rău, dar nu poate fi mijlocul principal, unic. Credeți-mă. Prin munca ce o am în cadrul Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum, cunosc aceasta bine. Apar în presă și articole critice la adresa comerțului la sate. În legătură cu aceasta, țin să-mi exprim o părere personală. În unele cazuri, organizațiile cooperației de consum au fost criticate în diverse ziare și gazete pentru deficiențele în aprovizionarea cu unele sortimente. În principiu, sînt juste criticile privind deficiențele în aprovizionarea unităților cu sortimente de mărfuri de cerere curentă, la care posibilitățile economiei asigură cantități de mărfuri la nivelul cererilor. Nu la fel stau însă lucrurile atunci cînd este vorba de unele produse de cerere periodică și mai ales de cerere rară. În acest caz, problema trebuie tratată diferențiat, în raport de o serie de criterii care stau la baza politicii comerciale în așezarea fondului de mărfuri pe teritoriu, criterii pe care ziaristi care scriu despre cooperația de consum, pentru a nu greși, trebuie să le cunoască la fel ca noi, lucrătorii din sector. În acest scop, consider utilă o prezentare sumară a lor. Este cunoscut faptul că metologia de organizare, amplasare și dezvoltare a rețelei comerciale are în vedere importanța actuală și de perspectivă a fiecărei localități rurale, mărimea și structura acestora, gradul de dotare și echipare a lor, rezultînd tripticul sat-comună-oraș, căruia îi corespunde un triptic al cererii de mărfuri în raport cu frecvența de cumpărare și convergența populației spre anumite centre, pentru efectuarea cumpărăturilor, respectiv o cerere pentru mărfuri curente, o cerere periodică pentru alte mărfuri și o cerere rară pentru altă categorie de mărfuri. Ca atare, prin magazinele din satele propriu-zise, se desfac numai mărfurile alimentare și nealimentare de cerere curentă, prevăzute diferențiat, în funcție de mărimea satelor, prin nomenclatoarele respective. În centrele comunale, prin magazine se desfac, alături de mărfurile de cerere curentă, și mărfuri de cerere periodică (încălțăminte, țesături, confecții, tricotaje, articole de uz casnic etc.). În centrele intercomunale (am în vedere localitățile care, prin înlăptuirea programului de sistematizare, vor deveni orașe) se desfac toate grupele de mărfuri. Potrivit acestei concepții, o serie de mărfuri de sortiment complex (confecții, țesături, încălțăminte), articole electro-

tehnice și îndeosebi cele de folosință îndelungată (televizoare, aparate de radio, frigider etc.) nu se pulverizează pe întreg teritoriul țării, ci se vor găsi numai în magazine mari, așezate în centrele de convergență ale populației, cumpărătorul avînd avantajul de a alege dintr-o varietate mai mare de sortimente.

Neținînd seama de aceste criterii de organizare a comerțului rural, orice critică în presă asupra lipsei din magazinele mici satești a unor mărfuri ce nu fac parte din nomenclatorul categoriei respective nu numai că nu este justificată, dar și dezorientează, dăunînd aplicării în viață a acestor criterii viabile, verificate de viață, ducînd la confuzii și neînțelegeri, care nu folosesc nimănui.

Încă un lucru de care socotesc că este bine să țină seama ziaristi care vor cu adevărat să ne ajute. Acțiunea de sistematizare a localităților rurale implică reorientări și în privința investițiilor în comerț. Obiectivele comerciale noi se vor realiza cu precădere în centrele comerciale interunionale, viitoare orașele, atît prin construcții independente de tip „Supercoop” și „Supermagazin”, cît și prin utilizarea spațiilor de la parterul blocurilor de locuințe. În al doilea rînd, obiectivele comerciale se vor realiza în centrele unionale comunale, unde va fi realizată o rețea formată din supermagazine, magazine universale etc. În satele componente ale comunelor, ținînd seama că multe din acestea se vor regrupa în centre mai mari, mai puternice, prin acțiunea de sistematizare, nu se vor construi noi spații comerciale decît în cazuri cu totul și cu totul deosebite. A critica, deci, în presă lipsa de spații comerciale noi în asemenea sate în curs de regrupare este greșit, creează nemulțumiri, cu nimic îndreptățite. Au fost asemenea critici. Socotesc, însă, că nu este cazul să le prezint. Important este ca asemenea erori să nu se mai repete. Și aceasta însăși pentru prestigiul ziaristului în cauză, căruia nu-i pot fi indiferente interesele generale, situațiile obiective de genul celei arătate mai sus. N-aș vrea să se înțeleagă din cele de mai sus că aș încerca să mă ridic împotriva criticării cooperației de consum în presă. Sînt pentru o critică cu obiect, care să servească, dar nu-s de acord — nimeni nu poate fi de acord — cu o critică ce dăunează, dintr-o necunoaștere a unor criterii și orientări validate de viață. Cunoașterea acestor criterii și orientări de către ziaristi, ar contribui, totodată, și la realizarea unor articole mai analitice, „de problemă”, pe teme majore, ar duce la dispariția acelor raiduri-anchetă care se mărginesc la simpla fotografiere a un aspecte minore, nesemnificative. O ultimă doleanță. În contextul dezvoltării economico-sociale a localităților rurale, se cer a fi puse în discuție, în coloanele ziarelor, și

unele probleme de organizare a comerțului pe bază de comenzi ferme din partea consumatorilor pentru unele mărfuri de valoare mare și folosință îndelungată, prin magazinele sătești. Desigur, ar fi bine ca, treptat, presa să scrie și despre organizarea unor servicii așa-zise „post-vinzare”, cum ar fi transpor-

tul la domiciliul locuitorilor de la sate a unor mărfuri voluminoase, cumpărate din magazinele situate în centrele intercomunale, instalarea unor aparate (televizoare, piese de mobilă etc.).

Asemenea acțiuni, asemenea idei se vor materializa la un nivel superior numai prin contactul strâns al

ziariștilor atît cu sectoarele de specialitate din Centrocoop, cît și cu terenul, cu satele în care noi ne desfășurăm activitatea.

Dr. GHEORGHE FEȚEANU

director al „Recoop”, profesor asociat la Academia „Ștefan Gheorghiu”

O PROBLEMĂ DE COMPETENȚĂ, DAR ȘI DE EDUCAȚIE

Puternic marcată de o serie de particularități, activitatea lucrătorului din comerț își relevă, chiar și la o investigație sumară, însemnatele valențe economico-sociale. Evident, sporirea continuă a fondului de marfă, pronunțata diversificare sortimentală a acestuia, promovarea tehnicilor moderne de organizare a desfacerilor determină, în mod justificat, sporirea exigențelor pe planul pregătirii profesionale, după cum aflusul mare de cumpărători în unitățile comerciale impune, în același mod legitim, afirmarea în procesul cotidian al muncii de servire — și ca o componentă nemijlocită a acesteia, pînă la identificare — a unor norme riguroase de relații cu publicul. Sînt norme temeinic precizate prin regulile de comerț, dar care, așa cum se subliniază și în articolele apărute pe această temă în „Scinteia”, „România liberă”, „Scinteia tineretului”, „Neuer Weg”, „Elöre”, „Comerțul modern” și alte publicații, se materializează prin personalitatea lucrătorului comercial. Realmente, această simbioză a probității profesionale cu conștiința înaltelor răspunderi sociale a lucrătorilor din comerț răspunde intereselor legitime ale marelui public, conferă fizionomia dorită unității comerciale. **Activitatea lucrătorului din comerț este, deci, atît o problemă de competență în meserie, cît și de disciplină, de educație, pasiune și talent.**

Înfățișînd pe larg aspectele cotidiene ale activității lucrătorilor din unitățile comerciale, așa cum se prezintă ele în fața publicului cumpărător, articolele apărute în ultima vreme în presă stimulează căutările și eforturile pentru autodepășire, îndeamnă la reflecții mature și acțiuni energice pentru înlăturarea neajunsurilor care se mai manifestă.

După cum știu bine, desigur, și ziaristii care scriu despre comerț, intenția de cumpărare devine faptă, cel mai adesea, sub influența dialo-

gului vînzătorului cu publicul, dialog care se individualizează în raport de o multitudine de factori, care dau însăși dimensiune și conținut noțiunii de sollicitudine. Cu alte cuvinte, este vorba de o disciplină a muncii individuale a lucrătorului din magazin, sesizată și calificată de cel mai sever și imparțial examinator — publicul. Desigur, apreciînd realist lucrurile, lucrătorul din comerț este un om avînd la rîndul său preocupări și aspirații, probleme de muncă și de viață care, inevitabil, își pun amprenta pe modul lui de comportament. Tocmai de aceea, nivelul sistematic de instruire și educație alimentează resursele pentru depășirea asperităților, pentru găsirea numitorului comun care să aducă pe prim plan sollicitudinea. Este proba de foc a competenței și probității profesionale.

Desigur, există încă destule practici și tare de comportament la unii lucrători din unități, care lezează interesele legitime ale cumpărătorilor. Ele sînt tratate cu exigență de pe poziția rigorilor legislației noastre socialiste, de către organele inspectoratului nostru comercial de stat, cu fermitate dublată de o tot mai cuprinzătoare activitate preventiv-educativă. În concordanță cu acest stil de acțiune se relevă și cerința dezvoltării sistemului de investigație gazetărească, prin raiduri-anchete, organizate în colaborare de organele inspectoratului comercial de stat cu redacțiile organelor de presă. În ceea ce ne privește, noi,

lucrătorii Inspectoratului general comercial de stat și pînă acum am colaborat permanent cu mulți ziaristi la o serie de acțiuni comune în rețeaua comercială, îndeosebi pe teme de aprovizionare și servire a populației, de comportament al lucrătorilor. Asemenea acțiuni s-au dovedit pe cît de utile, pe atît de eficiente. Aceasta și pentru faptul că nu s-a adus vreo demonetizare a controlului sau a investigațiilor gazetărești, ci s-a realizat o colaborare rodnică, potrivit rolului și atribuțiilor distincte, pe linia creșterii contribuției, prin mijloace și forme proprii, specifice, de acțiune, la îmbunătățirea aprovizionării și servicii populației.

Pentru toate acestea, ancheta revistei „Presa noastră” oferă un bun prilej de a reînnoa firul acestei colaborări a presei cu inspecția comercială, în ceea ce ne privește sollicitîndu-le ziaristilor participarea la acțiunile de amploare ce le inițiem și punîndu-le la dispoziție, ca material documentar factual, constatările ce le facem în deplasările dese în unități, acolo unde se hotărăște, de fapt, însăși calitatea activității comerciale, buna aprovizionare și servire a populației de la orașe și sate. Avînd scopuri comune, să cooperăm cît mai rodnic, pe cele mai diverse planuri, economice, sociale, educative.

ROȘU BUJOR

inspector general în Inspectoratul general comercial de stat

Complexul comercial din cartierul Steagul Roșu — Brașov

EFORTURI CALITATIVE LA NIVELUL CELOR CANTITATIVE

Problemele comerciale ocupă un loc important în tematica ziarului „Scinteia”, ca dealtfel în întreaga presă — lucru pe deplin firesc, datorită rolului social deosebit al activității de aprovizionare a populației: circa 2/3 din veniturile populației sunt destinate procurărilor de mărfuri (de cerere curentă și de folosință îndelungată). Colecția „Scinteia” poate fi asemuită într-o anumită măsură cu un barometru sensibil al progreselor înregistrate în decursul anilor de sectorul comercial, articolele și anchetele pe această temă neuitând însă să pună în evidență de fiecare dată și exigențele mereu sporite care stau în fața lucrătorilor din acest domeniu pentru satisfacerea la un nivel superior a cerințelor de consum ale populației. Merită subliniat, de asemenea, faptul că ziarul nostru realizează investigația problematicii comerciale, sub toate aspectele sale (nu numai a celor de contact direct cu cetățeanul-cumpărător): asigurarea fondului de marfă, repartizarea lui pe județe și

localități, servirea propriu-zisă a cumpărătorilor, dezvoltarea rețelei de desfacere, extinderea formelor moderne de comerț etc. În acest cadru ziarul acordă o atenție egală comerțului din mediul urban și comerțului sătesc.

La capitolul reușitelor gazetărești se cuvine menționată, totodată, preocuparea permanentă pentru abordarea în forme variate, atractive, a problemelor comerciale: se practică curent în coloanele „Scinteia” editorialul pe teme de comerț, articolul, ancheta, informația, nota critică, reportajul.

Încercând descifrarea factorilor care fac posibile rezultatele gazetărești la care m-am referit, pe primul plan ar trebui situată largă participare a tuturor redactorilor din secția „Probleme sociale” a ziarului — chiar dacă nu toți sînt „redactori de profil”. Amintesc aici pe Gheorghe Graure, Constantin Priescu, Rodica Șerban, Al. Plăieșu, Florin Ciobănescu, precum și pe alți colegi de redacție care în cadrul preocupărilor curente se apleacă adesea asupra problemelor de comerț: Florea Ceaușescu, Viorel Sălăgean, G. Mitroi ș.a. Se remarcă, de asemenea, participarea bogată a corespondenților județeni ai ziarului la abordarea tematicii comerciale.

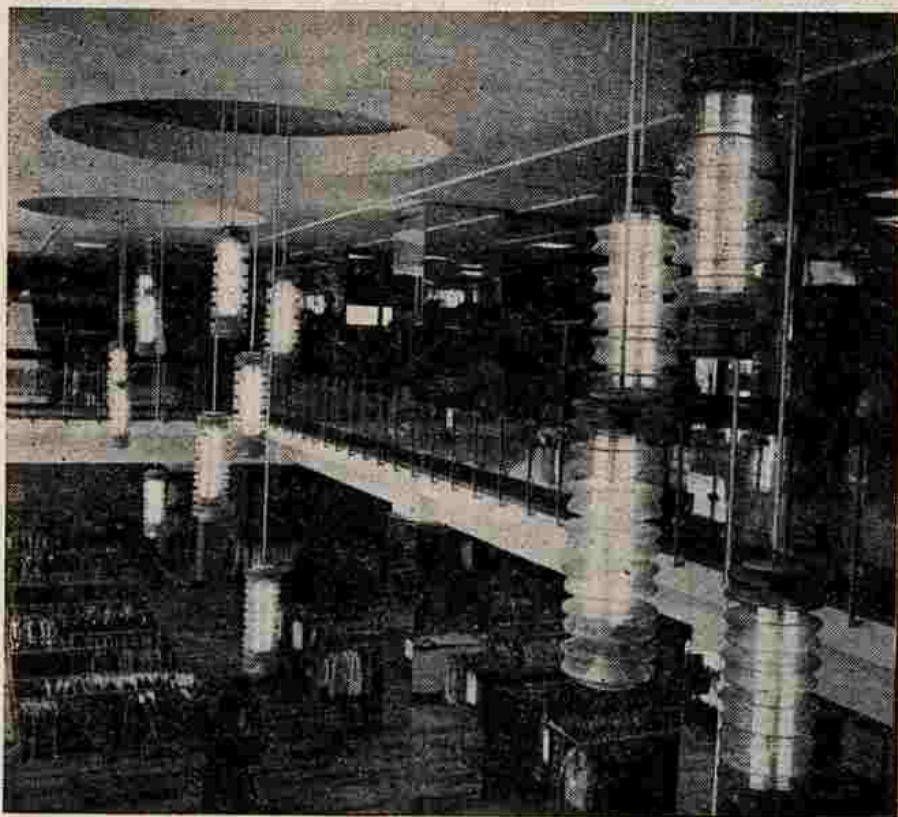
Dar reușita muncii noastre este legată în aceeași măsură și de sprijinul și colaborarea fructuoasă pe care o realizăm cu departamentele centrale de resort. Apreciem receptivitatea deosebită a conducerii Ministerului Comerțului Interior și Centrocoop la solicitările ziarului, preo-

cuparea celorlalte cadre și specialiști din ministerele respective de a ne pune la dispoziție datele și materialele de care avem nevoie. Pozitiv este și procedul invitării reprezentanților presei la ședințele mai importante ale Consiliului aprovizionării, prilej de informare largă asupra situației de moment și de perspectivă a activității comerciale.

Dintre acțiunile publicistice mai deosebite ale „Scinteia” din ultima vreme se remarcă serialul pe tema înlăturării programului de dezvoltare și diversificare a producției bunurilor de consum, articolele despre organizarea și dezvoltarea rețelei comerciale, desfășurarea curentă a aprovizionării magazinelor cu mărfuri alimentare și nealimentare, modul de aplicare în viață a documentelor de partid și de stat privind activitatea unităților de alimentație publică ș.a.

Ca o caracteristică generală a articolelor apărute în ziarul nostru aș sublinia faptul că ele scot de fiecare dată în evidență necesitatea unor eforturi calitative superioare din partea organismelor comerciale — cel puțin la nivelul eforturilor cantitative — pentru a se asigura astfel satisfacerea la un nivel corespunzător a cerințelor populației. Mai concret: sporesc an de an cantitățile de produse ce se livrează în magazine, se lărgeste continuu sortimentul de mărfuri, dar o parte din laturile activității comerciale continuă să lase încă de dorit. Servirea clienților este încă în multe locuri nesatisfăcătoare, nu totdeauna și nu în toate cazurile noul — atît în materie de structură sortimentală, cît și de organizare a comerțului — pătrunde pe drumul cel mai scurt în magazine; în multe localități repartizarea rețelei de desfacere este neuniformă, magazinele de cerere curentă fiind insuficiente mai ales în noile cartiere: însăși distribuția fondului de marfă — aspect esențial al bunei aprovizionări — continuă să se facă după procedee învechite, ineficiente, ceea ce provoacă dezsortarea ofertei de produse din magazine; în sfîrșit, comerțul este dator să aibă o atitudine mai intransigentă față de acei producători care încearcă să ofere spre desfacere mărfuri de calitate necorespunzătoare. Iată aspecte asupra cărora și noi, ziaristii, va trebui să reflectăm mai mult, acordîndu-le prioritate în tematica articolelor propuse spre publicare. Este nevoie — de ce să nu recunoaștem — și din partea noastră, a ziaristilor pe profil de comerț, de eforturi calitative superioare, cel puțin la nivelul eforturilor cantitative de care am dat dovadă pînă acum. Mă gîndesc atît la ziarul la care lucrez, la „România liberă”, „Informația Bucureștiului”, cît și la celelalte ziare și reviste centrale și locale, inclusiv la revista de specialitate „Comerțul modern”.

Insuficient prezente în presă sînt și experiențele pozitive, prezentate de înșiși organizatorii întreprinderi-

lor și instituțiilor comerciale frun-
tașe.

Răspunzând la întrebarea cum se
scrie despre comerț, trebuie arătat,
de pildă, că mai apar încă articole ce
se pierd în amănunte ne semnifica-
tive; mai apar încă articole care se
vor informative, dar care aduc in-
formații mărunte, unele fără interes
pentru masa largă a cititorilor, ci
doar pentru specialiștii din sectorul
comercial; mai apar încă articole ce
se opresc la aspectul constatativ al
lucrurilor, redactorul necontinuu-nd e-

fortul pentru descifrarea mobilurilor
care declanșează o stare de lucruri
sau alta; abundă încă în presă arti-
colele despre comerț scrise din bi-
rourile ministerelor, din birourile di-
rectorilor de întreprinderi, lipsind în
schimb ceea ce ar trebui să predo-
mine în coloanele ziarelor — arti-
colele de viață, scrise de redactorul
prezent la fața locului, în magazine,
în piețe, în mijlocul cumpărătorilor,
al cetățenilor pentru care scrie.

Noile programe privind creșterea
nivelului de trai al populației, apro-

bate de Comitetul Politic Executiv
al C.C. al P.C.R., în ședința din 6
mai a.c., trasează sarcini deosebit de
mobilizatoare pentru sectorul co-
mercial. În consecință, și nouă, zia-
riștilor de specialitate, ne revin obli-
gații sporite, avînd datoria să urmă-
rim îndeaproape cum se înlăptuiesc
prevederile stabilite, în ce măsură
unitățile comerciale răspund cerințe-
lor de consum ale cetățenilor.

MIHAI IONESCU
ziarul „Scinteia”

LIPSA TIMPULUI PENTRU INVESTIGAȚIE, O FALSĂ MOTIVARE

Fără a ne propune de această dată
o apreciere comparativă a spațiului
acordat în presă tratării diverselor
sfere ale reproducției socialiste (pro-
ducție, consum etc.) credem că este
util să ne punem întrebarea dacă
acest mod de abordare fragmentar
pe sfere ale reproducției, sau chiar
pe activități (planificare, aprovizio-

nare, desfacere) este cel mai
fructuos.

Spiritul în care trebuie să vadă
producătorul de mărfuri obiectivele
muncii sale este asigurarea finalită-
ții producției sale, satisfacerea unor
cerințe de consum de pe piața in-
ternă sau externă. În acest sens aș
aminti modul deosebit de sugestiv
în care secretarul general al parti-
dului, tovarășul Nicolae Ceaușescu,
formula această optică, ce trebuie
să caracterizeze pe oricare pro-
ducător:

„Consider că sarcina presei noas-
tre, a presei economice în primul
rînd, este de a milita pentru for-
marea la toți producătorii noștri,
indiferent de ramura economiei, a
acestei optici, de preocupare sporită
pentru modul în care produsele lor
satisfac cerințele consumatorilor
finali”.

Privind întreprinderea economică
ca un tot unitar, ca un organism
complex ce își îndeplinește diferitele
sale atribuții, începînd cu investi-
țiile, organizarea, planificarea, apro-
vizionarea etc. și pînă la desfacerea
produselor sale pe piață, nu ar tre-
bui să scriem despre investiții fără
a ne interesa și de modul în care

se vor valorifica produsele obținute
prin investiție, nu ar trebui să ne
rezumăm la prezentarea unor depă-
șiri de plan de producție fără a
arăta cum au contribuit ele la apro-
vizionarea rețelei comerciale cu
mărfuri și sortimente solicitate sau
la satisfacerea unor comenzi ale
beneficiarilor industriali.

Este drept că problema depășește
oarecum tematica definită curent ca
aparținînd comerțului, dar este mult
prea importantă pentru a nu fi
amintită în acest context.

Din studiile și analizele efectuate
de „Revista economică”, rezultă că
tocmai terenul de graniță dintre cele
două sfere — producție și consum —
este aria cea mai fertilă în ceea ce
privește identificarea unor rezerve
privind modelarea cît mai apropiată
a sferei producătorilor după cererea
populației.

În această arie problematică ce
face obiectul articolelor noastre se
încadrează: îndeplinirea funcțiilor
importante de către magazinele de
prezentare ale industriei și coopera-
ției, mecanismul de testare și omo-
logare a noilor produse, mecanismul
de contractare industrie-comerț, cu-
noașterea repartiției în teritoriu a

Hanul Praid — județul Harghita
Casa Arcașului

diferitelor tipologii de consumatori cu nevoi și preferințe specifice etc.

Cred că în abordarea atât a problemelor de producție cât și de comerț trebuie să facem abstracție de această ipotetică delimitare între producție și consum, să contribuim la sudura în concepția cititorilor noștri a ceea ce nu a fost niciodată despărțit.

De modul în care sînt rezolvate aceste probleme pe care să le denumim generic „producător-comerț” depinde și modul în care se relevă unele probleme specifice. De exemplu, dacă întreprinderea producătoare știe pentru ce fel de consumatori fabrică produsele sale, desfa-

cerea în comerț este asigurată; dacă în schița de sistematizare, amploarea rețelei comerciale este făcută pe baza studierii cerințelor populației, a fluxurilor de consumatori, servirea populației se va face în mod optim.

Din păcate, de multe ori pentru asemenea probleme nu găsesc timp nici industria, nici comerțul, nici edilii și nici... presa să scrie... De aici, acumularea de stocuri cu mișcare lentă, care, la rîndul lor, diminuează posibilitățile de înnoire sortimentală, eficiența organizației comerciale și dezvoltarea însăși a comerțului. Sau invers, o suprasolicitare a unor unități comerciale...

Să nu uităm apoi că zîmbetul de pe fața vinzătorilor din rețeaua noastră comercială este, adeseori, condiționat de tehnologia comercială pe care o are la dispoziție, de înzestrarea unităților cu un minim de mijloace de transport și depozitare mecanizate.

De ce-am scris despre acestea toate? Poate cu gândul de a ridica la această dezbatere a ziaristilor care se ocupă de comerț unele idei, unele teme care poate i-ar interesa pe unii dintre confrății mei...

IOAN GEORGESCU
„Revista economică”

SĂ NE OCUPĂM MAI BINE DE ACEST DOMENIU DE LARG INTERES

Tema pe care colegii de la „Presa noastră” și-au propus s-o dezbată o socotesc interesantă și bine aleasă. Comerțul, domeniu cu care fiecare dintre noi venim în contact zi de zi încă de la primele ore ale dimineții, prezintă un foarte larg interes cetățenesc și, în consecință, nu poate lipsi din coloanele ziarului. Nu întimplător, deci, în organizarea secției „Probleme cetățenești” din cadrul redacției „Informația Bucureștiului” comerțul constituie un sector de bază, încredințat unui redactor. Specializarea redactorilor pe domenii — comerț, cooperatie, gospodărie comunală, transporturi-telecomunicații etc. — formă de organizare aplicată încă de la primele numere (acceptată sau respinsă de colegii din celelalte redacții) s-a dovedit foarte utilă. Ocupîndu-se vreme îndelungată de aceleași compartimente (subsemnatul, spre exemplu, răspund de acest sector de aproximativ 19 ani) redactorii respectivi devin buni cunoscători ai problemelor cu care se confruntă sectorul, pot selecta din multitudinea temelor pe cele care prezintă un larg interes cetățenesc. În al doilea rînd, colaborînd permanent cu cadrele de conducere și de execuție din întreprinderile comerciale, ale Direcției generale comerciale, cu vicepreședintele de resort din cadrul Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București, reprezentantul ziarului este permanent la curent cu tot ce se întimplă în domeniul respectiv. Așa se face

că în coloanele „Informației Bucureștiului” apar consecvent numeroase informații, grupaje și rubrici ca „Actualități comerciale”, „Ne-am interesat pentru dv.”, „Ce e nou la dv.”, menite să ofere cititorului evenimentul comercial la zi. La rîndul lor, colaboratorii permanenți cunosc că redactorul X răspunde de comerț și deci lui trebuie să i se adreseze pentru orice problemă de natură să intereseze cititorii, cum ar fi deschiderea unui magazin, sosirea unor mărfuri noi, participarea la o ședință sau consfătuire etc. În sfîrșit, văzînd constant aceeași semnătură la anchetele, articolele, reportajele cu teme comerciale, cititorul se adresează, cu problemele care îl interesează, direct redactorului de sector. Toți membrii secției probleme cetățenești primesc lunar numeroase scrisori.

Am fost adesea întrebat în ce mod aleg temele pe care le tratez în coloanele ziarului. Răspunzînd de sector, sînt întotdeauna la curent cu obiectivele ce stau în fața organelor municipalității pentru perioada următoare. Începînd din lunile august-septembrie, spre exemplu, atenția mea se concentrează spre asigurarea fondului de mărfuri alimentare și nealimentare necesare aprovizionării curente sau de toamnă-iarnă a populației. În coloanele ziarului, tratăm, în principal, în acea perioadă probleme pe această temă, fără a neglija, desigur, celelalte aspecte ale activității comerciale. Discuția săptămînală pe care o am cu vicepreședintele Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București care coordonează comerțul îmi oferă mai multe teme de articole unele ce pot fi abordate imediat, altele pentru a fi urmărite în perspectivă. Să nu uităm apoi scrisorile cititorilor, o sursă nepuizabilă de subiecte. Departate de mine gîndul de a da altora lecții cu privire la modul de documentare. Fiecare redactor sau reporter își are stilul său personal de a se documenta și în consecință schemele nu pot fi generalizate. Am socotit însă că este bine ca, înainte de a face unele considerații privind oglîndirea comerțului în paginile ziarului la care lucrez, să mă opresc și asupra citor-

va probleme de natură organizatorică.

După cum este cunoscut, comerțul bucureștean se situează pe primul loc în țară atît în privința volumului vinzării, cît și a rețelei de desfacere. Este firesc, deci, ca activitatea desfășurată de lucrătorii din acest domeniu să fie reflectată zilnic în coloanele „Informației Bucureștiului”. Fotografii, știri, grupaje, note, reportaje apar atît la pagina întâi cît și în cadrul paginii „Dialog cetățenesc”. Aș dori să subliniez, în mod deosebit, faptul că spațiul rezervat comerțului este în raport direct cu importanța sau amploarea evenimentului. După inaugurarea marelui complex comercial Bucur-Obor, magazinul a fost prezentat într-o pagină, reportajul fiind însoțit de 5 ilustrații. Alteori, însă, evenimentul comercial este prezentat doar printr-o știre de cîteva rînduri. Nu lipsesc nici articolele, raidurile-anchetă și reportajele mai mari, de pînă la două pagini și jumătate încadrate la rubricile „Ancheta Informației”, „Cu cîntarul la...”, „Am răspuns invitației dv.”, „Extemporal”, „Pe teme de sezon”, „În postură de cumpărător” ș.a., materiale care reflectă atît realizările unor colective de lucrători, cît și lipsurile ce mai persistă în diferite unități comerciale și de alimentație publică. Criticînd neajunsurile legate de servirea cumpărătorilor, repartizarea mărfurilor, respectarea normelor igienico-sanitare, aducînd la cunoștință cititorilor măsurile ce au fost luate, ziarul contribuie implicit la îmbunătățirea de ansamblu a activității comerciale.

Nu în toate cazurile reușim, desigur, să dăm articolelor o formă gazetărească adecvată, iar unele din ele au un conținut sărac de idei. Am discutat adesea în cadrul secției și în plenum redacției căile de diversificare tematică a problematicii comerciale, de adaptare a stilului la cerințele cititorului. În acest sens, ne-am întocmit un plan de perspectivă, în care obiectivul primordial îl constituie legătura și mai strînsă cu terenul.

ROMEO GROAPĂ
„Informația Bucureștiului”

MAI DIVERS, MAI INTERESANT, MAI CONCRET

Se spune, de multe ori cu destulă malițiozitate, că în comerț toată lumea se pricepe, aceasta având desigur în vedere faptul că nu e om care să nu fi trecut pragul unităților de profil. De aici și dificila misiune a gazetarului ce abordează acest domeniu, de a se transforma într-un exponent al opiniei publice, de a prezenta într-un mod plastic, și mai ales eficient, problematica specifică. Și dacă ne gândim că județul Constanța este o zonă a portului, a litoralului românesc al Mării Negre, unde alături de localnici întâlnim nenumărați vizitatori cu gusturi, pretenții din cele mai diverse, care trebuie să-și găsească corespondentul în paginile ziarului nostru, este normal ca selectarea fenomenelor esențiale și definitorii să devină și mai pretențioasă. Nu spunem acest lucru ca o scuză (departe de noi un asemenea gând), ci din dorința de a reliefa marea responsabilitate ce ne revine atât nouă, redactorilor de la secția „Probleme cetățenești”, cât și celorlalți colegi, de a fi maleabili și receptivi la cerințele cetățenilor. Lucru pe care l-am avut în vedere militând pentru existența unui comerț de reprezentare, capabil să reflecte nivelul de dezvoltare economico-socială a județului.

Și putem spune, pe drept cuvânt, că rețeaua este bine pusă la punct. Numai în municipiul Constanța, de pildă, funcționează 2116 unități (foarte diverse ca profil), cu o suprafață de 430 000 mp., unde lunar se desfac mărfuri de ordinul multor milioane. Acest lucru implică, desigur, și anumite greutăți în desfășurarea activității, suplinite însă printr-o bună organizare și conducere, prin folosirea unor forme moderne ca: autoservire, case de comenzi, transportul și montatul mobilei la domiciliu, cumpărare prin corespondență, comerț de întâmpinare în punctele cele mai frecventate și în special pe plajă etc. Problemele amintite, ca și altele de altfel, le-am avut în permanență în vedere, iar pentru mai buna lor reflectare am folosit sondajul de opinie, am organizat mese rotunde și consfătuiri, în special cu femeile, am fructificat sugestiile, soluțiile propuse de cititori. Centrarea tematică s-a făcut printr-o varietate de modalități publicistice, de la scurta informație la interviu, articol sau anchetă, ele fiind inserate fie separat, fie grupate într-o serie de rubrici adecvate, cum sînt „Colocviu cetățenesc”, „O zi lo-

cuitoari ai localității dv”, „Ne-am interesat pentru dv.”, „Cum vă respectați obligațiile contractuale?” (cu referiri concrete la modul cum asigură unitățile producătoare fondul de marfă necesar), „Colțul faptului divers”, „Semnale. Sugestii. Soluții” etc.

Preocupările noastre au fost în egală măsură orientate atât spre generalizarea experiențelor înaintate, cât și spre „defrișarea” incorectitudinilor, abaterilor de la normal.

Referitor la primul aspect, aș aminti numărul mare de însemnări publicate pe marginea expozițiilor, consfătuirilor organizate de Direcția comercială, Centrala O.N.T. „Litoral”, întreprinderile producătoare; opiniile formulate de largul activ de colaboratori care ne scriu cu regularitate sau simpli cetățeni. Ceea ce nu înseamnă că totul merge ca pe roate, că în comerțul constanțean nu există nici un neajuns. Ori de câte ori a fost nevoie am intervenit cu promptitudine, militând pentru folosirea cu maximă eficiență a bazei materiale, pentru creșterea responsabilității lucrătorilor, pentru o atitudine civilizată față de cumpărători etc.

Iată, de altfel, și titlurile citorva din materialele de ecou publicate în ultima perioadă: „Acțiuni ferme pentru respectarea regulilor de comerț”, „Comerțul constanțean în apropiatul sezon turistic”, „Strada, localurile publice — componente ale vieții noastre cotidiene. Cum reușim să le facem cât mai plăcute?”.

Sigur, nu întotdeauna observațiile critice au fost tratate cu maximă responsabilitate. De aceea, unele teme le-am reluat în cadrul rubricilor „Ecouri-reveniri” sau „Pe urmele materialelor publicate”, pînă la deplina clarificare a lucrurilor. Fapt ce ne îndreptățește să afirmăm că în cele mai multe din cazuri intervențiile noastre au avut eficiență scontată. Iată și două exemple concludente în acest sens. În câteva rânduri am subliniat faptul că în orașul Mangalia rețeaua comercială nu este bine distribuită, cele mai multe unități fiind amplasate în centru, în timp ce în cartierele marginase, mai ales Saturn, erau în număr cu totul insuficient. Cum măsurile întârziiau, am hotărît să devenim o zi locuitori ai acestei localități, observațiile cuprinzîndu-le în mai multe articole. La scurt timp după aceasta, organele locale ne-au anunțat că situația a fost remediată. Cu alt prilej, la sugestia unui mare număr de cetățeni din municipiul Constanța, am solicitat reprofilarea unor unități de alimentație publică. Intervențiile noastre nu au rămas fără ecou, o serie de restaurante, care desfăceau mai mult băuturi alcoolice, fiind transformate în patiserii, localuri familiale sau bufete lacto-vegetariene.

După cum se știe, ziarul nostru editează în timpul sezonului estival suplimentul „Litoral”. Cum acesta l-am conceput ca un ghid de vacanță, este normal ca și problemele de comerț să fie diferit tratate față de

„Dobrogea nouă”. Ponderea cea mai mare o au aici informațiile scurte, utilitare și de prezentare, ele fiind absolut necesare vizitatorilor. În acest sens, am permanentizat o serie de rubrici ca: „Ghid comercial”, „Aici puteți petrece clipe agreabile”, „Astăzi, în magazine” etc., în care s-au făcut cunoscute realizările deosebite pe linia dezvoltării rețelei comerciale, a aprovizionării cu mărfuri variate și în cantități suficiente, orientînd în același timp cumpărătorii spre magazinele și localurile de care au nevoie. Aceasta nu înseamnă că nu am realizat și articole de atitudine, accentul punîndu-l fi- rește, pe îmbunătățirea servirii, di-

versificarea modalităților de prezentare, respectarea regulilor de igienă, sporirea solitudinii și, de ce nu, chiar educarea cumpărătorilor.

Obiective de acest gen vom urmări cu consecvență și în noul sezon, declarat, după cum se știe, „un sezon al calității serviciilor turistice”.

Experiența de pînă acum ne conduce la concluzia că, în general, articolele pe teme de comerț sînt căutate de publicul larg cititor. Motiv pentru care și pe viitor vom acorda atenția cuvenită realizării lor. Cu mențiunea că le dorim mai diverse, mai interesante, ca rod al unor observații amănunțite, ale unor selecții sintetice și al unui plus de pricepere. Ceea ce, dacă ne gândim bine, nu este nici mult, nici imposibil de înfăptuit.

TRAIAN BRĂTIANU
„Dobrogea nouă” — Constanța

PENTRU CITITORII DIN 80 DE ȚĂRI

Revista „Cooperarea în România” — publicație a Centrocoop și Ucecom — a început să apară din anul 1956, fiind editată în trei versiuni — franceză, engleză și spaniolă — și difuzată în peste 80 de țări de pe toate continentele lumii.

Publicația are un pregnant caracter propagandistic, ea popularizând peste hotare mișcarea cooperatistă din România, comerțul, achizițiile și prestările de servicii la sate. Paginile sale îi informează pe cititori despre activitatea multilaterală și în primul rând despre cea comercială a cooperatiei de consum și meșteșugărești din țara noastră, făcând cunoscute realizările celor două organizații, relațiile economice cu organizații și întreprinderi similare de peste hotare, posibilitățile de largire a acestor relații.

Urmărind, pe de o parte, popularizarea succeselor obținute de cooperarea din țara noastră, iar pe de altă parte dezvoltarea legăturilor comerciale cu partenerii din străinătate, revista „Cooperarea în România” folosește o gamă largă de genuri gazetărești — articole, reportaje, note, interviuri, informații — precum și un bogat material ilustrativ care să atragă interesul cititorilor. Tematica revistei a fost îmbogățită și diversificată de la an la an, prin redimensionarea articolelor, prin atragerea unor colaboratori cit mai competenți. Dacă în primii ani, cele 32 de pagini ale revistei conțineau 8—9 articole mari, în prezent apar, în fiecare număr, câte 20—30 de materiale de dimensiuni mai reduse și de genuri gazetărești mai diverse, predominând reportajul. În felul acesta, pe lângă faptul esențial că pot fi cuprinse mai multe aspecte ale activității celor două organizații cooperatiste, revista este mai atractivă, mai accesibilă cititorilor de peste hotare cărora ne adresăm.

La elaborarea sumarului fiecărui număr s-a urmărit cuprinderea celor mai importante și mai actuale probleme ale cooperatiei din România, a căror tratare să redea imaginea progresului înregistrat, an de an, de cooperarea din țara noastră. Întrucât sarcina de bază a cooperatiei de consum este aprovizionarea oamenilor din mediul rural, în fiecare număr al revistei s-au publicat diverse articole pe teme comerciale în care au fost relatate creșterile realizate la desfacerea mărfurilor, precum și aspecte ale calității co-

merțului practicat. Aceste aspecte au fost oglindite și prin reportaje și informații, prin editoriale, prin materiale scrise de cadre competente. Astfel, în ultimele numere, au scris despre activitatea comercială a cooperatiei de consum tovarășii Nicolae Mihai, președintele Centrocoop, Gheorghe Cazan, vicepreședintele al Centrocoop, precum și economiști ai direcției de resort.

O atenție deosebită am acordat temelor vizând modernizarea comerțului cooperatist, acțiuni care, pe lângă ridicarea nivelului de servicii a populației, contribuie și la apropierea satului de oraș. Numeroase articole au reflectat atenția pe care o acordă cooperarea de consum largirii și modernizării rețelei comerciale, practicării metodelor moderne, avansate, de comerț. În numărul 31, de exemplu, a apărut un amplu articol intitulat „Modernizarea comerțului la sate”, sub semnătura lui Petre Georgescu, directorul Direcției comerciale din Centrocoop, în care s-au reliefat succesele înregistrate în practicarea unui comerț civilizat, la nivelul cerințelor actuale ale satului românesc. Tot în numărul 31 au fost prezentate, prin reportaje, modernul complex comercial din Măgurele, rețeaua comercială din comuna Ciocani, o librărie din județul Cluj etc. Articole pe teme privind modernizarea comerțului cooperatist au apărut și în celelalte numere ale revistei. În numărul 34 s-a publicat articolul „Marile magazine sătești în sprijinul urbanizării”, iar în numărul 33, reportajele „Supercoop Orăștie”, „Cele zece”, toate acestea înfățișând aspecte ale comerțului modern, civilizat, în satele patriei. O inițiativă apreciată a redacției noastre a fost aceea ca în fiecare număr al revistei (începând din anul 1974), să apară un articol care să popularizeze unul dintre județele țării. În aceste articole sunt prezentate — în diverse forme gazetărești — realizările de ansamblu ale județului respectiv, realizări în contextul cărora sînt oglindite și succesele cooperatiei, rolul pe care-l are această organizație în viața economică, socială și culturală a populației.

Pentru a face cunoscută abonaților de peste hotare ridicarea satului românesc pe noi culmi ale progresului și civilizației, revista noastră publică reportaje, informații și articole care ilustrează viața nouă a țărănimii prin prisma aprovizionării și servirii acesteia cu diferite mărfuri, a prestărilor de servicii etc. „Comerțul cu mobilă la sate”, „Desfacerea produselor cu caracter cultural în mediul rural”, „Cartea la sate” sînt doar câteva dintre titlurile acestora.

Înflorirea continuă a turismului românesc, rolul pe care-l are cooperarea în această privință n-au scăpat atenției noastre. N-a existat număr al revistei în care să nu publicăm reportaje pe teme turistice în scopul de a trezi interesul ci-

torilor străini pentru inegalabilele frumuseți naturale ale țării, pentru ospitalitatea românească și condițiile pe care le oferă unitățile cooperatiei de consum în petrecerea unui concediu agreabil. „Album turistic”, „Litoral '76”, „Casa Arcașului”, „Popasuri bănățene”, „Complexul turistic Soveja”, „Delta Dunării” recomandă cititorilor câteva dintre unitățile cooperatiste situate în locuri pitorești ale României socialiste.

Relațiile economice ale cooperatiei din România cu organizații similare și diferite firme din străinătate reprezintă una dintre temele des abordate în publicația noastră. Rubrica „Relații internaționale”, articolele „Prezențe românești peste hotare”, „Schimburi intercooperatiste”, „Succese însemnate în competițiile internaționale” și altele se referă la realizările cooperatiei de consum și meșteșugărești în comerțul exterior. La aprecierea de care se bucură produsele celor două organizații românești pe piața externă.

Ținând seama de rolul important al ilustrației în popularizarea realizărilor, am pus un accent deosebit și pe îmbunătățirea prezentării grafice a revistei. Astfel, încă de acum cinci ani am înlocuit copertele alb-negru cu coperte polichrome înfățișînd aspecte ale activității cooperatiei, imaginile fiind mereu de strictă actualitate.

Strădania noastră de a face revista cit mai interesantă și mai atractivă n-a rămas fără rezultate. Am vrea să arătăm câteva fapte ce demonstrează că publicația noastră este cunoscută și apreciată de cititori, ea constituind o importantă sursă de informare a lor asupra mișcării cooperatiste, a comerțului sătesc, din România socialistă. La redacție ne-au sosit numeroase scrisori de la abonații din diferite țări, în care sîntem felicitați pentru conținutul și aspectul grafic al revistei și ni se aduc mulțumiri pentru posibilitatea ce le-o oferim de a cunoaște activitatea cooperatiei de consum și meșteșugărești din țara noastră. Semnificativ este și faptul că revista noastră este cerută nu numai de organizații cooperatiste, ci și de o seamă de institute de învățămînt superior, școli, institute de cercetări, organe de presă, biblioteci, profesori, elevi etc. De exemplu, în ultima vreme, au solicitat să fie abonați la revista „Cooperarea în România”, Institutul de Planificare din Venezuela, Universitatea din Sherbrooke, Școala cooperatistă și Facultatea de studii economice și comerciale din Madrid, Universitatea din Liège, Universitatea din Bahia Blanca, Agenția de presă din Buenos Aires etc.

Considerăm că revista „Cooperarea în România” constituie un important mijloc de popularizare, peste hotare, a cooperatiei din țara noastră, a activității de comerț, achiziții și prestări servicii.

ALEXANDRINA GOLOPENȚA
redactor șef al revistei
„Cooperarea în România”

VOCABULAR, SINTAXĂ, STIL

Țin să remarc, din capul locului, că am citit cu un interes viu mai multe texte tratând subiecte din domeniul problemelor comerciale. Textele pe teme de comerț pe care le-am parcurs au apărut în paginile a trei publicații: *Comerțul modern* (C. M.), *Revista economică* (R. E.) și *Agricultura socialistă* (A. S.). Am trecut inițialele publicațiilor în paranteze pentru că de ele mă voi folosi la exemplificări, pentru economie de spațiu în restul articolului.

Data fiind materia articolelor — prin ea însăși aridă, cu implicații tematice adesea dificile și cu o terminologie, uneori, greu de înțeles, alteori, toxică printr-o excesivă folosire — mă așteptam ca lectura articolelor pe care le-am cercetat să-mi apară anevoioasă. N-a fost așa. Dimpotrivă. Pe măsură ce străbateam cuprinsul materialelor tipărite, aveam să constat unele caracteristici îmbucurătoare: efortul vizibil al autorilor de a trata subiectele alese în așa fel, încât să-l intereseze chiar și pe cititorul mai puțin inițiat și, totodată, grija evidentă pentru a asigura articolelor o exprimare cât mai ferită de lacunele gramaticale, ca și de șabloanele stilistice.

În general, din acest ultim punct de vedere, adică, al mijloacelor de comunicare, care pe noi ne preocupă, aici, în mod special, textele se prezintă cu o redactare căreia nu i se pot reproșa grave abateri de la regulile corectitudinii, în ceea ce privește utilizarea *vocabularului*, respectarea *sintaxei*, *acuratețea stilului*. Cu alte cuvinte, neajunsurile pe care le-am observat, sub cele trei aspecte amintite, sînt și sporadice, și lipsite de prea mare importanță. Cu toate acestea, ele nu trebuie să fie trecute cu vederea și aceasta datorită, mai ales, considerentului că ele pot fi lesne evitate.

Să ne oprim, mai întâi, la chestiunile de *vocabular*. Semnalează apariția repetată a unui *pleonasm*: „Ca bază de fundamentare a numărului de sortimente...” (C. M., 1976, nr. 6, p. 7) și: „...ca bază de fundamentare a normelor de alocare...” (Ib., p. 9).

S-ar fi putut spune, și într-un caz și în celălalt: „ca fundamentare a...”.

În alt loc, locuțiunea prepozițională în *detrimentul*, care înseamnă în *dauna*, în *paguba* (*cuiva sau o ceva*), apare greșit întrebuintată ca sens: „...taiorul realizat din țesătură uni și de preferință în culori închii-

se pierde astăzi tot mai mult teren în *detrimentul* unei îmbrăcămînți mai lejere la purtat, dar suficient de elegantă...” (C.M., 1977, nr.1, p. 4). În acest context, este evident că în *detrimentul* a luat, abuziv, locul altei locuțiuni: în *avantajul*.

Notez, de asemenea, utilizarea nerecomandabilă a termenului *alternativă*, prin care se înțelege *posibilitatea de a alege între două soluții între două situații* etc. Or, în pasajul ce urmează sensul este nu de *una dintre două soluții posibile*, ci de *o soluție*: „Sezonalitatea accentuată a consumului de ape minerale pune în față opțiunea fie pentru *alternativa* „capacității de producție în rezervă...” fie pentru *alternativa* „spații de depozitare...” (C.M., 1977, nr. 2, p. 11).

Apare, uneori, și cite un cuvînt nou, „creat” ad-hoc, fără să fi fost nevoie de el și aceasta cu atât mai mult, cu cît pare și forțat. Un astfel de caz îl avem în forma de plural a termenului *necesarul* cu sensul *ceea ce este trebuincios la ceva*. Putem vorbi, ca atare, de *necesarul de fond de marfă*, dar nu de *necesarele de...*, ca în acest enunț: „...s-au fundamentat mai temeinic *necesarele de fond de marfă*...” (C.M., 1976, nr. 6, p. 41).

În ce privește inadvertențele — ca să ne exprimăm eufemistic — de ordin propriu-zis *sintactic*, amintim acele situații în care nu se respectă regula acordului gramatical.

Ne gândim, mai ales, la unele construcții în care se află un subiect multiplu și în care predicatul acestuia ni se prezintă la numărul singular. Iată câteva exemple: „*Mărirea și structura* ofertei sortimentale (...) *va impune* alegerea tipodimensiunii magazinului...” (C.M., 1976, nr. 6, p. 12); „*Necesitatea* reducerii permanente a cheltuielilor de circulație și *ridicarea* productivității muncii (...) *a pus* colectivul nostru să analizeze...” (Ib., 1977, nr. 1, p. 15); „Hotărîtoare în opțiunea pentru acest magazin *este structura și volumul* fondului de marfă...” (Ib. nr. 6, p. 16). Notez, în sfîrșit, exemplul: „...un bogat sortiment de pescărie din care *nu lipsește crapul, șalăul, somnul, sturionii, știuca*” (Ib. nr. 2, p. 40). Aici, dezacordul este și mai izbitor, căci unul dintre elementele subiectului multiplu (*sturionii*) are forma pluralului.

Lipsa de atenție se vedește, uneori, și în minuirea necorespunzătoare a articolului genitival (posesiv), fapt care dă naștere anumitor construcții de felul acestora: „...este un obicei mai dominant în cazul familiilor din mediul urban decît a (în loc de *ale*) celor din mediul rural” (Ib. nr. 6, p. 28); „...restringerea la strictul necesar a *parcursului* în spațiu și timp a (în loc de *ale*) mărfurilor de la furnizori la unitățile comerțului cu amănuntul” (Ib. nr. 1, p. 20); „...fie că este vorba de noi materii prime și materiale ori de *inlocuitori a* (pentru *ai*) acesto-

ra” (R.E., 1977, nr. 17, p. 22) și: „Prioritară a fost și acțiunea de executare a *lucrărilor de reparații a* (pentru *ale*) școlii profesionale și a (în loc de *ale*) unui bloc de locuințe...” (A.S., 1977, nr. 151, p. 11).

Mai numeroase sînt, ca să zic așa, neglijențele de ordin stilistic. Astfel, unele propoziții sau fraze, mai ales atunci cînd au și o structură complicată, conțin același element lexical de două și chiar de trei ori, *repetiția* de acest tip fiind nerecomandabilă.

Citez, în această privință, câteva pasaje: „Prin structura utilităților ce se așteaptă de la o *jucărie*, prin frecvența *cumpărării* lor, prin modul de formare a deciziei de *cumpărare*, *cumpărătorii* nu manifestă indiferență în procesul de *cumpărare a jucăriei*...” (C.M., nr. 6, p. 30). „În cadrul *acțiunilor* ce se întreprind pentru perfecționarea conducerii *activității* comerțului interior, investigarea științifică a cererii de mărfuri a populației se detașează ca o *acțiune* prioritară ce condiționează calitatea *activității* comerciale...” (Ib., id. p. 31) și: „...desfășurate de *unitatea comercială respectivă*... Ea constituie rodul muncii de servire a publicului consumator prin intermediul *unității comerciale respective*...” (Ib. nr. 2, p. 12).

N-aș vrea să închei rîndurile de față înainte de a sugera acelor redactori care lasă drum liber efectelor neplăcute produse de ciocnirea unor sunete să evite asemenea situații de natură să imprime stilului o notă de neglijență. Cum arată efectele asupra cărora îmi permit să atrag atenția, va rezulta și din exemplele ce urmează: „Există aici de ani de zile o gazetă *satirică care* e reimprospătată zilnic cu...” (A.S., 1977, nr. 151) și: „Pe categorii socio-profesionale se *remarcă* că ponderea familiilor...” (C.M. nr. 6, p. 28).

Să nu sfîrșesc, totuși, adnotările prezente cu impresia neplăcută pe care, neîndoios, o degajă asemenea exprimări cum sînt cele abia citate, mai ales că acestea, ca, dealtfel, și pasajele semnalate mai înainte constituie — așa cum am subliniat chiar de la început — un fir subțire al textelor cercetate, dominante fiind celelalte aspecte, pozitive, ale mijloacelor de comunicare.

Din expunerea de față reiese că exemplele negative aparțin în număr mai mare revistei *Comerțul modern*, decît celorlalte două publicații pe care le-am analizat. Țin să precizez că exemplele cercetate de noi n-au fost în număr mai mic decît ale *Comerțului modern*. Cu toate acestea, analiza noastră n-a putut scoate la iveală mai multe pasaje lacunare din celelalte două publicații — ceea ce constituie un motiv în plus pentru redacția revistei citate de a-și sporii atenția în direcția preocupării care a format obiectul comentariului de față.

doctor în filologie N. MIHĂESCU

Anchetă realizată de
TRAIAN DUMITRESCU

Considerăm necesar să atragem atenția colegilor noștri asupra unei apariții de excepție în sfera valorificării tradițiilor prețioase ale publicisticii militante din România. E vorba de cartea lui L. Kalustian, „Conspirații sub cer deschis”, tipărită de Editura Eminescu.

În aparență, avem de-a face cu o obișnuită culegere de articole, publicate înția oară de autorul lor în anii 1936—1938, în două renumite organe democratice de presă ale epocii, cotidienele „Zorile” și „Lumea românească”. În realitate însă, ni se înfățișează o pasionantă frescă a vieții politice și sociale a vremii, frescă realizată în contururi tari de un condei muiat în cerneala nobilă a pateticei atitudini militante antifasciste. Paginile cărții sînt străbătute de fiorul impresionat al unei lupte trăite „pe viu” și oglindite în culori tari, de acva forte.

Nu e locul aici să schițăm fundalul politic pe care s-au situat majoritatea luărilor de poziție ale lui L. Kalustian: un șir de lucrări istorice apărute în ultimul timp — unele dintre ele de mare profunzime analitică și de deosebită forță evocatoare — înlesnesc cititorului pătrunderea în atmosfera epocii, precum și temeinica înțelegere a valorii morale a actului de rezistență antifascistă înfrunchipat în articolele reunite sub copertile acestei cărți. Ceea ce ne interesează îndeosebi, aici și acum, este lecția de înaltă vibrație publicistică pe care ne-o oferă cu pasionată generozitate.

O caracteristică definitorie a tipului de gazetărie militanță practicată de autorul „Conspirațiilor sub cer deschis” este argumentarea strînsă, temeinică, adesea fără fisuri, care contrastează frapant cu stilul pamfletar folosit în multe din publicațiile epocii, stil ce înlocuia, nu o dată, argumentele faptice sau ideo-

logice prin invectiva pitorască, și ce e drept, succulentă.

Spre exemplificare, ne vom referi la un articol pe care îl socotim relevant nu numai pentru claritatea atitudinii exprimate, ci și pentru modul convingător în care este susținută această atitudine: articolul se intitulează „Unde e locul României?” și vizează tentativele anumitor grupări și oameni politici care „n-au pierdut nici o ocazie să alimenteze confuziile și să determine o stare de spirit ticăloasă care numai prielnică nu poate fi României”. Cu un penetrant

de altminteri, și a stărilor de lucruri din interiorul acestor dictaturi teroriste, ce înaintau cu pași repezi spre perioada întunecată a Auschwitzului și Buchenwaldului — face obiectul unei autentice campanii de presă, desfășurată de L. Kalustian într-un patetic consens cu acțiunea convergentă a altor publiciști de prestigiu ai vremii, care se străduiau, în presa ilegală a Partidului Comunist Român, ca și în publicațiile legale democratice și progresiste ce apăreau, multe, sub directă sa îndrumare și conducere, să mobilizeze opinia publică românească împotriva acțiunilor nefaste ce urmăreau revizuirea granițelor firești ale României. Articole ca „Îndrăzneli fasciste”, „Corbii păcii”, „Poruncă sacră” reprezintă tot ațitea piese la dosarul uriașei degradingolade politice și a

lității umane. Într-unul din cele mai izbutite articole din această serie — adevărată mărturie la severă instanță a istoriei — intitulat „Week-end trist”, L. Kalustian ne oferă o autentică viziune de coșmar goyesc asupra „vieții la țară” în acele vremuri: „Satul românesc este deprimant, așa cum se găsește el astăzi. Și nu numai acesta din Moldova sărăcită și mizeră, ci toate pe care le-am colindat în ultimii ani. Toate — dar absolut toate — poartă aceeași mască tragică pusă de același regizor invizibil, toate — dar absolut toate — își trăiesc aceeași asemănătoare agonie, parcă fără leac și fără dezlegare”.

Grăitoare pentru arta publicistică a lui L. Kalustian este portretistica. Găsim în paginile cărții — alături de portretele de mare subtilitate și finețe psihologică ale unor oameni politici cu un profil contradictoriu ca Octavian Goga sau ale unor luptători hotărîți pentru o orientare democratică a politicii externe românești ca Nicolae Titulescu — și crochiuri vitriolante ale unor personaje de tristă reputație ca Argetoianu, A.C. Cuză, Stelian Popescu. E un panopticum moral, alcătuit nu de dragul pitorescului facil, ci în scopul declarat al dezvăluirii resorturilor intime ale stărilor de spirit ce împingeau viața politică a țării către impasul demascat cu atîta forță convingătoare de comuniști în preajma celui de-al doilea război mondial. Un impas dominat de huzurul fără margini al potențailor zilei care, spre a-și păstra privilegiile, erau gata să sacrifice pînă și independența și integritatea țării, cucerite cu atîtea jertfe.

Trebuie să spunem, în încheiere, că o asemenea carte, care posedă și darul de a se citi pe nerăsuflăte, reprezintă un rechizitoriu împotriva unui regim politico-social și a tarelor sale.

VICTOR BIRLĂDEANU

ELOCVENȚA GAZETĂRIEI MILITANTE

simț al amenințărilor pe care le generau respectivele tentative de a împinge țara în zona de influență a axei Roma-Berlin, L. Kalustian demonstra metodic, pe baza pozițiilor fără echivoc afirmate de oficialitățile principalelor puteri fasciste, că apropierea eventuală de aceste state, obsedate „de expansiuni imperiale” și care „năzuiesc la mutilarea pămîntului românesc”, însoțită de renunțarea, concomitentă, la alianțele tradiționale, n-ar putea avea drept rezultat decât primejduirea integrității teritoriale a României.

Demascarea consecventă și cu argumente de necontestat a politicii statelor fasciste față de România — ca,

acțiunilor militare agresive pe care le pregăteau, cu cinism și lipsă de scrupule, Germania hitleristă și Italia fascistă.

Firește, unui om și unui gazetar atît de sensibil la problemele și climatul timpului nu-i puteau scăpa din raza preocupărilor marile contraste sociale, semnificativele lupte politice ce caracterizau atmosfera din interiorul țării. În numeroase articole străbate, ca un fir roșu, amărăciunea unei conștiințe patetice și lucide față de imaginile exploatării și mizeriei pe care le puteai întîlni la tot pasul în cuprinsul unui regim întemeiat pe căpătuială, închitate și înjosirea persona-

EDUCAȚIA ATEIST-ȘTIINȚIFICĂ

o acțiune de lungă durată, nu o campanie sporadică

Cum se
capătă
apetența
cunoașterii?

O anume deformare feministă (de care probabil mă bănuieți) m-a condus la acest titlu, care cere, nu atât explicații cât mai curînd „sfaturi practice”. Ceea ce, firește, nu voi încerca și nici n-aș reuși să dau. Dar nici o dare de seamă sau un referat despre locul și rolul educației științifice și ateiste în paginile „Femeii” nu cred că i-ar interesa pe cititorii revistei de breaslă, „Presa noastră”.

Bine, bine, dar cum să încep, sau cum să continui un asemenea articol despre „cum oglindiți dv., revista „Femeia”, cum abordați problemele de educație ateist-științifică?”

O primă tentație, ar fi să spun că este parte integrantă a scopului educativ de ansamblu al revistei, ca de altfel al întregii prese, și că, prin urmare, aceste probleme se regăsesc în foarte multe pagini, respectiv rubrici, începînd cu editorialul și terminînd cu pagina culturală. Dar ca revistă care are ca destinație directă sute de mii de femei, trebuie să recunosc că atât în domeniul educației științifice propriu-zisă cât și în acela al educației ateist-științifice (fiindcă, cred eu, deși cu același scop, al formării unei concepții înaintate despre viață, lume și societate, sînt totuși două laturi distincte), trebuie să ținem seama și de cîteva particularități specifice. De aceea, aș zice că titlul, dincolo de aparențele lui utilitarist-feminine ascunde, de fapt, o constatare, poate puțin sau prea brutal negativistă, pe care cîteva ani de gazetărie mi-au conturat-o. Anume că, deși democratizarea culturii și științei, ca și promovarea unor forme cît mai perfectionate de difuzare a cunoștințelor impulsionează (sau ar trebui) efortul de cunoaștere, totuși oamenii — și parcă aș zice, cu deosebire noi, femeile — nu facem suficient pentru a ne depăși propriile limite în ceea ce privește volumul de cunoștințe. De aceea întrebarea pe care mi-o pun acum, cînd scriu rîndurile de față ca redactor care s-a ocupat de aceste probleme (întrebare pe care probabil și-o pun și alții) este: am făcut, facem, oare, suficient pentru a stîrni acel sfînt impuls al curiozității, al nevoii de a afla, de a ști, și de a înțelege? Pentru ca cititorul sau cititoarea să capete deci acea apetență a cunoașterii? Dacă ne reîntoarcem la particularitățile specifice nu trebuie să uităm că secole la rînd, cu excepția unor minore categorii, maselor largi feminine li s-a inoculat, prin tradiție și educație, o anume pasivitate, sau mai exact o neîncredere în capacitatea de a gândi științific, fapt ce a dus la lipsa unei curiozități științifice. Astfel faptul că femeia era mai puțin instruită a avut drept consecință uneori chiar lipsa unei deprinderi general umane de a dori să afle, să învețe. Ea nu și-a putut dezvolta impulsul spre descifrarea și explicarea rațională a tainelor naturii, a vieții și chiar a alcătuirii sociale. Este, dacă vreți, și unul din motivele care au făcut ca adeptele și uneori victimele misticismului,

obscurantismului și superstițiilor să fie recrutate îndeosebi din rîndurile femeilor.

Firește, azi nu mai poate fi vorba de decalaje flagrante în ceea ce privește gradul de instruire. Procentele ponderii feminine printre studenți, ingineri, doctoranzi, cercetători, oameni de știință le anulează automat. Nu, însă, și prejudecățile, inerțiile de care vorbeam. Nu o dată femeile, chiar și cele cu pregătire superioară mi-au mărturisit un complex de ignoranță pe care-l încercau în fața propriului lor copil, elev sau student. Fenomenul e într-un fel firesc, dacă ne gîndim că pentru unii părinți fizica se încheia în liceu cu mecanica newtoniană și geometria cu teoria euclidiană, ca să nu mai vorbesc de acei ce nu au avut posibilitatea materială să urmeze liceul. Sigur, ar fi ridicol să le cerem să învețe acum fizica nucleară sau geometria neeuclidiană; ceea ce însă putem face este să stîrnim, repet, apetența, dorința de a le înțelege, de a înțelege, într-un sens mai larg, revoluția contemporană a științei și tehnicii. Pentru că părinții își vor putea menține, în fața copiilor, prestigiul numai dacă vor înțelege bine imperioasa necesitate a vremii noastre: ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe, numită azi frecvent, educație permanentă.

În fine, dar nu în ultimul, ci poate chiar în primul rînd, însăși calitatea socială cu care partidul a investit masele de femei în actuala etapă a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate de „remarcabilă forță socială” de „participante active și conștiente” impune aproape ca pe o lege a mersului nostru înainte, înarmarea maselor de femei cu un solid bagaj de cunoștințe care să adauge participării lor un plus de creativitate.

Concret, ceea ce am făcut noi pentru a oglindi și impulsiona acest complicat proces al educației științifice și ateiste? Dacă aș spune că totul aș exagera. Dacă aș răspunde că tot ceea ce se poate, tot n-ar fi exact. Adevărul e că, totuși, mijloacele publicistice prin care am încercat să abordăm aceste probleme de educație au fost suficient de variate, multe interesante, atractive, convingătoare. A fost o perioadă în care revista noastră publica aproape lună de lună o rubrică de noutăți științifice prin care ne propuneam atât informarea cititoarelor cu ultimele descoperiri în domeniul științei și tehnicii românești, ca și din alte țări, cît și denunțarea unor teorii pseudostiințifice. În actualul format al revistei, dar mai ales, în contextul cincinalului revoluției tehnico-științifice am acordat prioritate problemelor legate de creația tehnică și științifică românească, de creația tehnică de masă, probleme pe care le-am abordat însă mai frecvent în formulele reportajelor, interviurilor etc. Există momentan discuții dacă într-o revistă care se adresează femeilor este necesară o pagină dedicată exclusiv informațiilor științifice, în condițiile cînd numărul publicațiilor și emisiunilor radiofonice și tv. destinate popularizării și răspîndirii științei a sporit. Discuția nefiind închisă o supunem și atenției celor care vor citi articolul.

O opinie absolut personală este că, deși reportajele, interviurile, mesele rotunde aprofundează diverse aspecte atât ale educației științifice cît și ale celei ateiste, ele nu reușesc să fie întotdeauna în aceeași măsură și intere-

credințe...

ANUL COFRANE

Prima aniversarie comemorată de OMEDCO a fost în anul 1958, când s-a sărbătorit la București ziua de naștere a lui Ștefan cel Mare. În ziua aceea, OMEDCO a avut o mare succesiune de vânzări de cofrane...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică, pornind de la constatarea nu numai a mea, că diversele credințe...

TRĂIEȘI ALUȘTE

de 1958 OMEDCO a avut o mare succesiune de vânzări de cofrane...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

CRIMINALI CUMRECADE

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

EXPLOATEZĂ CONTACTAREA CREDULITĂȚII

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credință religioasă sau superstiție. Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică...

...și credulități

sante și atractive ca, să zicem, un fapt recent descoperit care infirmă o credință religioasă sau superstiție.

Citeva cuvinte, separat, despre educația ateist-științifică, pornind de la constatarea nu numai a mea, că diversele credințe ciștigă parcă mai ușor adepți în rindurile femeilor. De altfel, o pagină intitulată „Credințe și credulități” s-a bucurat de o lagră popularitate în rindul cititorilor. La fel, un interviu care denunța exocrochiera disimulată a horoscoapelor și a altor „căi” de ghicit viitorul încerca să delimiteze ceea ce e adevărat de ceea ce e minciună în această influență cosmică a celorlalte planete asupra pămîntenilor. („Soarele, luna și noi”, „Da, astrele ne influențează, dar cum?”).

În ultimii ani am folosit mai mult foiletonul pentru a ridiculiza superstițiile, credințele mistice, precum și pentru a demasca exocrochiera unor preoți sau a altor „conducători spirituali” de secte. („Criza de rai din Zărnești”, „În umbra unor viclene predici”) dar și articole de atitudine mai gravă („Atragerea fetelor în secte”). În plus, în ultimii ani am scris mai frecvent despre cele mai interesante acțiuni ale comitetelor și comisiilor de femei, care aveau ca temă educația ateist-științifică. Cred însă că am fi putut iniția mai multe acțiuni organizatorice conjugate, de tip „Intilniri ale revistei «Femeia», care să pună în discuție liberă, deschisă și sinceră aceste probleme delicate ale credințelor și mai ales căile combaterii lor.

Hotărît, putem face mai bine această educație științifică și ateistă a cititoarelor noastre, putem și trebuie să facem mai multe, publicistic vorbind, pentru a le convinge că numai noi, oamenii, sintem și forța, și mijlocul, și scopul tuturor înfăptuirilor, să le cultivăm cu mai multă forță încrederea în propria lor putere de înțelegere și de stăpînire a legilor naturii și societății.

NIKI GEORGESCU

Cum este sesizată noutatea, cum sînt folosite genurile publicistice

ii revin răspunderi nemijlocite. În cele ce urmează, intenționez să expun cîteva păreri asupra modului cum presa se preocupă de activitatea de dezvoltare a conștiinței materialist-științifice a oamenilor urmărind două planuri: cum surprinde articolul de ziar elementele de noutate, de experiență valoroasă în desfășurarea muncii de educație, concrete, propriu-zise și, deci, cum contribuie la popularizarea și generalizarea lor și, în al doilea rînd, aș vrea să fac cîteva considerații privind genurile publicistice folosite mai frecvent pentru abordarea problemelor de educație ateist-științifică.

Caracterul complex al activității de educație ateist-științifică, necesitatea desfășurării ei cu tact și pricepere, pe baza unei metodologii științifice, folosind metode adecvate, sînt de acum lucruri bine știute. Tocmai pornind de la această realitate, în societatea noastră există o serie de factori educaționali care, prin

însăși natura activității lor, trebuie să dezvolte la oameni puternice convingeri ateiste. De pildă, în cadrul unui județ au răspunderi majore în acest sens: organizațiile de partid și U.T.C., organizațiile F.U.S., școala, ziarul local, casele de cultură, căminele culturale, cluburile etc. În ultimii ani au mai fost create comisii de răspîndire a cunoștințelor științifice, consiliile de educație politică și cultură socialistă — chemate să desfășoare, ele însele, o bogată activitate și în același timp, să stimuleze activitatea numeroaselor organizații de masă, instituții de specialitate și așezăminte de cultură, în vederea ridicării nivelului de cunoaștere al maseilor, formării și dezvoltării conștiinței științifice despre lume.

Se cuvine subliniat faptul că la ziarul „Scînteia” există o bună experiență în acest domeniu. Periodic, ziarul publică articole, interviuri cu factori de răspundere din județe — mai ales din județele cu mai multe probleme în acest sens: Suceava, Tulcea, Bistrița-Năsăud etc. — în cadrul cărora sînt expuse elementele esențiale ce definesc activitatea de coordonare exercitată de comitetele județene respective, experiența acumulată etc.

Aș vrea însă să relev că aspectele multiple, ținînd de concepția și viziunea de ansamblu asupra muncii de educație nu-și găsesc în general în presă o tratare proporțională cu importanța lor. Mai ales nu sînt surprinse elementele de noutate, eforturile pentru a așeza munca de formare a convingerilor ateiste pe baze cit mai științifice. Cunosc în cîteva județe (Vrancea, Baia Mare) inițiative demne de tot interesul: organizarea unor cercetări sociologice cu scopul de a stabili cît mai exact dispunerea fenomenului religios, căile de proliferare a credințelor mistice. Concluziile unor astfel de investigații și studii au format punctele de plecare ale acțiunilor inițiate în direcția educării ateist-științifice. Despre acest lucru s-a scris în presă; aspectul calitativ, în asemenea acțiuni, consecințele sale pentru activitatea de educație ateistă nu s-au bucurat însă de atenția cuvenită.

După cum se știe, în desfășurarea concretă a muncii de educație ateistă se folosesc diverse forme, unele adesea numite „clasice”: expunerea, brigada științifică, simpozionul; altele mai „proaspete”: dezbateri pe baza unor filme științifice, lectorate, concursuri gen „cine știe ciștigă”. Desigur, ca și în alte domenii și aici nu tot ceea ce este „clasic” (denumire nu lipsită de o anumită conotație ironică) este și depășit, și-a epuizat resursele educative. Opinez, de aceea, pentru îmbinarea acestor forme. Esențial însă în succesul activității îl constituie nu atât forma „clasică” sau „nouă”, ci modalitatea efectivă de utilizare a acesteia.

Iată de pildă: am întâlnit recent la Sighetul Marmăției o utilizare foarte modernă a unei forme așa-zis „clasice”: brigada științifică. Aici brigăzile — instruite periodic — mențin o legătură permanentă cu una sau un grup de unități industriale. Ele sprijină nemijlocit înființarea unor gazete de perete sugestiv intitulate: „Brigada științifică pe adresa dumneavoastră”, „Din spațiul interplanetar”, „Vă propunem să citiți” prin intermediul cărora mențin o legătură permanentă cu muncitorii, cunosc punctele de interes ale colectivului. Brigada, forma aceea „clasică” nu se deplasează o dată pe an abordând o temă mai mult sau mai puțin solicitată de public — ci organizează periodic întâlniri, expuneri, simpozioane pe probleme reieșite din întrebările angajaților. Am insistat asupra acestei experiențe întrucât am impresia că de multe ori și în articolul de presă mai mult sînt menționate diferite forme și modalități de muncă, fără a se insista asupra elementelor de noutate efectivă, asupra utilizării ingenioase a unor forme care ar părea la prima vedere depășite, într-un cuvînt asupra experienței valoroase pe care gazetarul este dator s-o descopere, s-o sintetizeze și s-o înfățișeze tuturor celor interesați.

Încercînd cîteva considerații asupra genurilor publicistice utilizate în abordarea problemelor educației materialist-științifice a maselor — trebuie să încep prin a releva o oarecare rezervă în ceea ce privește utilizarea, în această direcție a întregii game a genurilor gazetărești. Cu precădere sînt folosite articolul și interviul, dar și acestea într-o manieră cam unilaterală: articolul este folosit sub forma materialului de experiență, interviul ca o convorbire din care, din păcate, reporterul se mulțumește să consemneze opiniile interlocutorului. Mai puțin am citit articole de analiză care să supună unei atențe investigații diferite aspecte ale muncii de formare a convingerilor ateiste, anchetă care să pătrundă la nivelul cauzelor unor deficiențe, să pună în relief mentalitățile care reflectă pasivitatea și indiferența, întîlnite chiar în rîndul unor factori chemați să desfășoare o activitate științifică. Mărturisesc, îmi amintesc cu satisfacție de o suită de interviuri inițiate cu cîtva timp în urmă de ziarul „Scînteia” cu repre-

zentanți ai diferitelor organizații și instituții avînd responsabilități în domeniul educației materialist științifice (școala, U.T.C., comisiile pentru răspîndirea cunoștințelor științifice, cămine culturale etc.). Întrebările erau puse în funcție de realitățile constatate pe teren. Nu sînt în măsură să apreciez ecoul și eficiența acțiunii — cert este că s-au primit scrisori la secția de specialitate în număr mare, comparabil cu cele sosite la redacție în urma inițierii unor campanii de durată.

În general, aș dori să subliniez că în tratarea acestor probleme este necesar să fie utilizate toate genurile — pînă la foileton, ca în redactarea materialelor cu acest profil să se facă mai multă risipă de fantezie și inventivitate publicistică. De ce nu am efectua o analiză în paralel a activității depuse de două comisii de răspîndire a cunoștințelor științifice în două județe, municipii sau comune? De ce, de pildă, o anchetă nu ar urmări interferențele, suprapunerile și paralelismele pe care le întîlnim în activitatea diferiților factori educaționali de pe raza unui județ? De ce nu s-ar iniția o suită de materiale care să investigheze activitatea depusă — cu toate plusurile și minusurile ei — de fiecare din acești factori? De ce nu am urmări mai atent literatura de specialitate — domeniul aproape complet eludat în analizele noastre — pentru a vedea în ce măsură răspunde cerințelor muncii concrete și, apoi, în ce măsură e folosită în activitatea efectivă de dezvoltare a conștiinței ateist științifice?

De cîte ori am revenit pe urmele unui material publicat anterior în care relevam niște lipsuri? De ce nu adresăm un chestionar simplu unor participanți la o acțiune de educație ateist-științifică să vedem ce a plăcut și ce nu, ce a interesat și ce nu, într-un cuvînt cu ce a venit și cu ce a plecat participantul?

De ce nu urmărăm nu cîte acțiuni „mari”, de amploare, organizate la inițiativa organelor județene, ci cîte acțiuni operative, dar cu atât mai eficiente, s-au inițiat după un fenomen care ar fi putut alimenta anumite credințe mistice? Iată, de pildă, cutremurul din 4 martie a dat naștere, în rîndul unor oameni cu un nivel de cunoștințe mai modest, la diferite interpretări mistice. Multe organizații au reacționat prompt, fără a aștepta directive și indicații de la centru: au inițiat o serie de acțiuni de om la om, pe grupuri restrînse, mai ales în zonele unde își și făcuseră apariția reprezentanții unor secte, pentru ca profitînd de teama și ignoranța unora să recruteze noi aderenți. Dar peste tot s-a întîmplat așa? Și cum a contribuit presa la stimularea operativității și inițiativei factorilor responsabili?

Sînt cîteva gînduri pe marginea unei activități în tratarea și perfecționarea căreia presei îi revine o mare răspundere.

PAUL DOBRESCU
Scînteia

Pentru cele mai diverse categorii de cititori

Ridicarea nivelului general de cunoaștere al maselor, consolidarea concepției științifice, cultivarea sistematică a valorilor filozofice, sociale și umane fundamentale pentru societatea noastră, formarea unei atitudini cetățenești înaintate, combaterea manifestărilor retrograde, mistice, a concepțiilor idealiste sînt cîteva din principalele direcții în care — după cum prevede Programul de măsuri pentru apli-

carea hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative — trebuie să se acționeze în activitatea de răspîndire a cunoștințelor științifice. Încă din faza de întocmire a planurilor tematice trimestriale gazeta

„Ecoul” acordă o atenție deosebită programării unor articole care să popularizeze știința, să combată manifestările retrograde, să formeze convingeri științifice, materialist dialectice, despre lume și viață.

Dat fiind caracterul complex al activității de educație ateist-științifică a maselor și faptul că nivelul scăzut de cunoștințe științifice reprezintă un teren prielnic pentru apariția și răspîndirea manifestărilor neștiințifice, colegiul de redacție s-a orientat spre abordarea unor teme izvorîte din cuvîntările secretarului general al partidului, din ideile generoase cuprinse în Programul ideologic al partidului.

Am abordat subiecte care să suscite într-o tot mai mare măsură interesul cititorilor. Între acestea se numără titluri ca: „Brigăzile științifice pot și trebuie să acționeze științific pentru educarea ateistă a cetățenilor”, „O viață la cheremul preceptelor religioase”, „Răspîndirea științei și culturii — o preocupare permanentă a intelectualilor din comuna Șant” ș.a., articole prin care ne-am propus să contribuim la formarea unor puternice convingeri științifice.

În acest domeniu de activitate, colectivul redacțional și-a concentrat eforturile în direcția combaterii oricăror manifestări ale misticismului, prin acțiuni

de popularizare și răspîndire a cunoștințelor științifice în rîndul celor mai diverse categorii de cetățeni. Astfel, gazeta noastră a publicat frecvent articole cum sînt: „Manifestări în sprijinul popularizării științei” (care evidențiază activitatea universităților științifice din comunele Josenii Birgăului, Maieru, Petru Rareș, Șieu-Măgheruș, a brigăzilor științifice ale Casei orășenești de cultură (Beclean), „Antrenați în marea acțiune de formare a conștiinței socialiste a maselor”, „Comisiile de răspîndire a cunoștințelor științifice — factor activ în procesul de educare”, „Cînd crezi în vrăjitoare plătești scump”, articole ce au vizat combaterea credințelor în forțele oculte, misticismul etc.

O bună oglindire și-a găsit în paginile gazetei „Ecoul”, „Luna culturii și educației socialiste”, cînd număr de număr au fost publicate și popularizate acțiunile factorilor educaționali din județ, răspîndite pe o mare arie geografică.

De asemenea, gazeta „Ecoul” a contribuit la impulsionarea și diversificarea mijloacelor de educație ateist-științifică, la modernizarea metodologiei de desfășurare a acțiunilor de acest gen. Astfel, în articolul „Căile eficienței muncii politico-educative” se evidențiază printre altele activitatea comisiei de răspîndire a cunoștințelor științifice din comuna Teaca, una din cele mai mari comune din județ, care organizează frecvent seri de experiențe în laborator urmărite cu viu interes de numeroși locuitori ai comunei.

Un spațiu larg a fost consacrat activității celor 57 Universități populare. În articole ca: „O problemă de strictă actualitate — revitalizarea activității de răspîndire a cunoștințelor științifice” sau „Universitățile populare — instrument de educare științifică și culturală a maselor” s-a criticat modul defectuos în care au fost difuzate cunoștințele științifice în parchetele forestiere Tibleș, Suplai, Hieși, Stegea și Șoimu de Jos, cît și unele carențe în organizarea cursurilor la aceste universități.

Pentru că un mijloc eficient de intensificare a edu-

cației ateist-științifice îl constituie filmul documentar, gazeta a scris despre acțiunile pe această temă organizate în localitățile Cepari, Parva, Rebra, Livezile, Dorolea, Șanț, Leșu, Budacu de Jos — localități în care au rulat filme documentare, însoțite de simpozioane ca „Meșteșug și misticism”, „Noi pași pe drumul cunoașterii” ș.a.

Gazeta a evidențiat, de asemenea, intensificarea activității de educare ateist-științifică în localitățile Uriu, Cristeștii-Ciceului, Iușua, Hășmaș, Spermazeu, Chiochiș ș.a. — localități în care există un număr relativ mare de sectanți. Aici au fost susținute simpozioane ca: „Sateliți, comete, meteoriți”, „Ce ne spune știința despre apariția vieții”, „Semne cerești și talmăcirea lor adevărată”, gazeta consemnînd în paginile sale aceste activități.

După cum se știe, cutremurului din 4 martie a.c. i s-a dat de către oameni cu un nivel de cunoștințe mai modest diferite interpretări mistice, fapt ce ne-a determinat să acționăm prin publicarea unor articole în care au fost explicate științific originea și cauza cutremurului și combătute interpretările obscurantiste.

Deși nu am enumerat decît o parte din numărul materialelor publicate în scopul răspîndirii cunoștințelor științifice, al combaterii misticismului, firește că nu putem afirma că am făcut totul în această direcție. Rămîne deschisă lupta pentru combaterea concepțiilor retrograde prin mărirea numărului de rubrici pe această temă, prin intensificarea popularizării științei, prin diversificarea formelor gazetărești în care abordăm această problemă etc. Acestea — sîntem convinși — vor contribui și în continuare la combaterea mentalităților retrograde, a misticismului și la formarea unei concepții științifice, materialist-dialectice despre lume și viață.

VASILE ILOVAN
redactor-șef al gazetei „Ecoul”,
Bistrița-Năsăud

Contribuție specifică la împlinirea unui obiectiv major

Concepem activitatea ziarului în domeniul educației materialist-științifice a maselor ca pe o contribuție integrată preocupărilor generale ale tuturor factorilor cu responsabilități și posibilități de exercitare a unei asemenea funcții. Aceeași viziune integrativă ne călăuzește și în înțelegerea interferențelor dintre misiunile formative revenind actului publicistic: acțiunile pe anumite direcții ale educației comuniste au, neîndoios, repercusiuni și asupra celorlalte laturi ale acesteia, ceea ce am încercat să susținem, în coloanele ziarului și printr-o suită de articole publicate sub genericul „Cultura, partașă activă a muncii”. Este firesc, bunăoară, să considerăm angrenarea directă și activă a oamenilor muncii la marea efort al producției materiale ca pe o manifestare a mentalității lor înaintate, a încrederii în capacitatea creatoare a individului și societății, a atașamentului față de politica partidului. O semnificație similară are, de asemenea, implicarea tot mai accentuată — oglindită în ziar — a oamenilor muncii în procesul modernizării producției, cercetarea pe tărîmul tehnicii și științei, în întreaga activitate cu caracter creator, care, mai ales în această perioadă, cunoaște o evidentă amplificare. Se înțelege că o astfel de viziune nu constituie sursa unor eventuale pre-texte pentru situarea periferică a preocupărilor de educație ateistă ale ziarului.

Care sînt, de fapt, modalitățile de acțiune pe care le promovăm? Un prim capitol al preocupărilor de acest gen îl constituie consemnarea în paginile zia-

rului, prin grupaje de informații, note, a manifestărilor organizate pe cuprinsul județului, la case de cultură, cluburi, cămine culturale, în cercurile de educație socialistă, la locurile de muncă etc., pentru îmbogățirea orizontului spiritual al oamenilor, cultivarea convingerilor lor ateiste. Întîlniri ale brigăzilor științifice cu publicul, acțiuni în cadrul lectoratelor de educație materialist științifică, expuneri, seri de experiențe, acțiuni în cadrul cărora sînt prezentate filme sau cărți cu caracter științific sînt succint relate, sugerîndu-se, astfel, posibilitatea diversificării modalităților de lucru, stimulînd, prin însăși această popularizare, inițiative asemănătoare.

Articolele de analiză a muncii, în domeniul de referință, a factorilor de educație — cea de-a doua modalitate pe care o folosește ziarul — abordează, de obicei, situațiile de neglijare a sarcinilor ce ne incumbă. „În educația științifică a elevilor. Pe urmele unor răspunderi ignorate”, „Răspunsuri firave unui interes puternic”, „În educația materialist-științifică la Clubul din Frasin. Căi larg deschise. Folosiți-le!” sînt numai cîteva dintre titlurile ce ilustrează categoria de articole indicată. În cuprinsul lor se combate lîncezeala, lipsa unor căutări și a imaginației pentru identificarea și utilizarea unor mijloace variate, convingătoare, caracterul sporadic, nesistematic al preocupărilor de acest gen în activitatea unor așezăminte de cultură, unități de învățămînt, organizații de pionieri, ale U.T.C. etc.

Din șirul materialelor care-și propun popularizarea experienței înaintate în sfera activității de educație ateistă, menționăm suita de articole publicate sub genericul „Din experiența brigăzilor științifice” și o mai veche serie de discuții, interviuri, mese rotunde, articole intitulate: „Educația științifică prin disciplinele de învățămînt. Astăzi: istoria (fizica, chimia ș.a.m.d.)”. Același obiectiv a fost însă urmărit și prin publicarea, destul de frecventă, a unor articole de sine stătătoare

ilustrind experiența pozitivă a unor factori educaționali.

Demersul direct, sub forma actului critic demascat, face parte, de asemenea, din inventarul modalităților utilizate de ziarul „Zori noi”. Cazurile unor indivizi, care, sub masca atitudinii mistice manifeste, ascund grave întunecimi morale, exprimate în fapte antisociale, dezumanizante, au fost tratate prin informații critice (apărute la rubrica cu profil etic „Contra-punct”), foiletoane („Cînd naivul suflă în borșul palavrelor”), articole etice la rubrica „Fapte, comportamente, atitudini: la judecata opiniei publice” („Abrutizare și fariseism în „haina” misticismului”).

În sfîrșit, se cuvine să amintim că paginile ziarului găzduiesc și materiale propuse cititorilor ca izvor de documentare, de cunoștințe despre lume (informații și

note subsumate rubricii „Caleidoscop științific”), precum și grupaje de note de lector sau recenzii ale unor cărți de știință popularizată.

Toate aceste preocupări pe care le destinăm împlinirii unei sarcini educative de importanță politică majoră au cunoscut, în ultima perioadă, în cadrul colectivului nostru, un fenomen de amplificare, determinat de exigențele specifice cincinalului promovării progresului științific și tehnic, de climatul spiritual stimulator generat de Festivalul național „Cîntarea României”. Ele sînt, fără îndoială, deschise către noi împliniri, în special pe latura eficienței, a sporirii puterii de convingere a mijloacelor folosite.

ION NEDELEA

redactor la ziarul „Zori noi” — Suceava

Post-scriptum la anticazania

matică a problemelor care vizează educația ateist-științifică. De la început, mărturisesc, nu am privit această chestiune ca o sarcină „de campanie”, ci ca un obiectiv esențial, de lungă durată în nobila activitate ce o desfășurăm pentru dezvoltarea conștiinței socialiste, pentru zămislirea omului nou, a trăsăturilor moral-politice și spirituale definite de Codul etic comunist.

In ce direcții am acționat ?

1. Popularizarea experienței pozitive, a formelor atractive, lărgirea sferei de cuprindere și diversificarea activității de educație materialist-științifică, perfecționarea stilului de muncă al organismelor cu atribuții în acest domeniu. Cum se știe, în Maramureș, la Sighetu Marmației, din inițiativa organelor locale de partid și de stat, a unor inimoși intelectuali, a luat ființă, în urmă cu aproape 20 de ani, prima **brigadă științifică** din țară. Ziarul nostru a militat pentru extinderea acestei forme deosebit de eficiente, care antrenează mase largi în „dialogul” cu știința, cu educația multilaterală, în prezent existînd în județ peste 140 de brigăzi științifice. Prin diverse forme gazetărești am stimulat perfecționarea acestei forme, publicînd articole despre experiența lor, despre **brigăzile științifice complexe** — care abordează probleme de politică internă și externă, de știință popularizată, însoțite de demonstrații practice, proiecții de filme și diafilme, de spectacole cultural-artistice, întîlnirile cu publicul devenind astfel mai atractive, cu un mai profund ecou în conștiințe. Am susținut și alte inițiative ale organelor județene cu atribuții educaționale, cum ar fi: „Almanahul cultural” și „Caleidoscopul muzeistic”, „Ghid în arta contemporană”, lectoratele consiliilor locale ale F.U.S., cluburilor „Femina” și altele.

2. Instituirea unor rubrici, care să servească educația ateistă, materialist-științifică. Între acestea, amintesc, în primul rînd, „Anticazania”, „Convorbirile culturale”, „Poșta juridică” (la care numai în acest an s-au publicat circa 200 de răspunsuri la scrisorile cititorilor), „Sănătatea” și altele. În suplimentul social-politic „Maramureș”, din luna aprilie 1977, o pagină este intitulată „Știința pentru toți” oglindind aspecte din județ privind educația materialist-științifică.

Pentru a spori puterea de înrîurire, combativitatea activității noastre publicistice, la rubrica „Anticazania” am publicat un ciclu de articole privind nocivitatea sectelor religioase, articole care au stîrnit un deosebit interes în rîndurile cititorilor. Pe adresa redacției am primit numeroase scrisori din zonele Vișeuului, Sighetului, Lăpușului, care ne relatau cazuri concrete privind fățărnicia unor sectanți.

Răspunzînd dorinței cititorilor, am conceput o acțiune de presă dedicată combaterii misticismului, culti-

vării încrederii în forța omului, în frumusețea muncii și a vieții trăită în „raiul” pămîntesc. Între anchetele-reportaje publicate în cadrul acestei acțiuni am reținut: „Sub masca pocăinței, Pavel Pop mutila suflete” (ziarul nr. 6365), „Cînd viața e privită prin ochelarii... Bibliiei” (nr. 6608), „Ca între... frați” (nr. 6629) și altele, înscrise la rubrica „Post scriptum la anticazania”. Tot sub această rubrică am publicat o serie de scrisori de la cititori, care, cu prospețimea faptelor-dovezi, infățișau fățărnicia, ipocrizia, imoralitatea multor sectanți — pocăiți, adventiști, martori de-ai lui Iehova și alții —, comportări și atitudini reprobate de obște cu dezgustul firesc pentru asemenea „credințe” și „apostoli”.

3. Nu pe ultimul plan am așezat pregătirea redactorilor pentru asemenea acțiuni de presă. Colegiul de redacție a alcătuit o grupă de redactori, dintre cei mai bine pregătiți politic și publicistic, care s-a ocupat de abordarea în coloanele ziarului a problemelor de educație ateist-științifică.

Totodată, din inițiativa organizației de partid, au avut loc, în cadrul învățămîntului de partid, ca și în plenul redacției, dezbateri, mese rotunde pe teme privind aportul ziarului, ecoul și eficiența inițiativelor noastre publicistice în acest domeniu educațional.

Firește, nu putem spune că sîntem mulțumiți cu ceea ce am realizat pînă în prezent. Dar, cum mărturisesc la început, noi înscrîm sarcinile ce ne revin în do-

meniul educației ateist-științifice în contextul procesului de durată, multilateral, de formare a omului nou, de afirmare a personalității umane, în spiritul Programului de măsură adoptat de conducerea partidului în noiembrie anul trecut, al **obiectivelor specifice** care stau în fața Comitetului județean de partid Maramureș. Privind, așadar, în perspectivă, vom milita pentru îmbogățirea ariei tematice a rubricii „Post-scriptum la anticazania” pentru lărgirea spațiului afectat generalizării experienței pozitive, combaterii formalismu-

lui și rutinei din activitatea unor organizații de partid, de stat, de masă și obștești, încurajării exprimării opiniilor și a scrisorilor cititorilor — modalități deosebit de eficiente în combaterea credințelor mistice —, instituirii unei rubrici „Știința pentru toți” și altele, slujind, în acest fel, nobilele idei și sarcini puse în fața presei de programul ideologic al partidului.

VASILE GAFTONE

redactor șef al ziarului „Pentru socialism” Maramureș

Ecouri la ancheta: „CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT”

6000 DE SCRISORI DE LA CITITORI PENTRU RUBRICA „SPORT” A GAZETEI „MUNCA”

Modestă și la locul ei într-un spațiu bine drămuț de colegiul de redacție, rubrica de sport a gazetei „Munca”, săptăminal ce apare într-un tiraj de peste 300 000 exemplare, se bucură de o bună apreciere din partea cititorilor de la care am primit în cursul anului 1976 aproape 6 000 de scrisori pe teme sportive. Acest număr denotă, după părerea subsemnatului, că rubrica noastră de sport, deși dispune de un spațiu restrins, a găsit forme adecvate menite să stîrnească interesul cititorului care ne urmărește săptămîină de săptămîină. Amintim concursurile pe teme educative dedicate sportivilor și spectatorilor din tribunele stadioanelor, suita de articole și reportaje din mari cluburi ale sindicatelor, interviurile cu personalități din lumea sportului, medicii, oameni de știință, zecile și zecile de informații etc.

Departate de mine gîndul de a-l contrazice pe tovarășul prof. Efreim Cherteș, adjunct al președintelui Comisiei sport-turism a Consiliului Central al U.G.S.R. — care într-un număr precedent din „Presa noastră” în cadrul anchetei „Ce se scrie, cum se scrie despre sport” susținea că rubrica de sport a „Muncii” acordă spațiu restrins relatărilor referitoare la multiplele obligații exprese ce revin asociațiilor sportive din întreprinderi și instituții, favorizînd alte subiecte ce nu

au tangență cu problematica activității desfășurate de sindicate. Critica în fond este justă și ne-o însușim. Legat de aceasta îmi permit, însă, să amintesc, iar cei ce au curiozitatea de a răsfoi colecția noastră pot constata aceasta, că în tot ceea ce publicăm la această rubrică — în diverse genuri gazetărești — sintem animați de ideile generoase ale conducerii de partid și de stat, subliniind grija ce se acordă dezvoltării educației fizice și sportului în țara noastră, că ținem seama de cerința ca toți oamenii muncii, pe lângă pregătirea tehnică, științifică să fie desăvîrșiți și din punct de vedere al pregătirii intelectuale, morale și fizice pentru a putea stăpîni mijloacele de producție la cel mai înalt nivel și pentru a avea o participare continuă și cât mai eficientă la producerea bunurilor materiale.

Deși, cum am spus, spațiul rezervat sportului la „Munca” este restrins, ne-ar trebui totuși multe pagini pentru a înșira titlurile articolelor publicate în săptămînalul nostru în care am evidențiat reușitele, ca și aspectele nedorite înfîlțite în activitatea unor sindicate și asociații sportive care răspund de organizarea și continuarea dezvoltării a educației fizice, turismului și sportului de masă în întreprinderi și instituții. Critica ce ni se aduce însă în anchetă rămîne în picioare. Fără în-

doială, n-am reușit să cuprindem în rubrică, cu regularitate, toate acțiunile sportive și recreative pentru masa mare de muncitori și muncitoare pentru care se organizează activități sportive ca, gimnastica la locul de muncă, turism, serbări cîmpenești, crosuri, practicarea unor activități în funcție de condiții, cerințe, tradiții, relief, climă, de pe tot întinsul patriei noastre. Dar, dacă „Munca” — în rubrica ei de sport — nu poate face față decît în mică măsură acestei avalanșe de activități sportive de masă, tot atît de adevărat este și faptul că nici ziarele județene nu acordă un spațiu mai amplu acestora, ceea ce accentuează carența semnalată în anchetă. N-aș fi însă de acord — este o opinie pur personală — cu acei autori care afirmă că o seamă de comentatori acordă prea multă atenție sportului de performanță, rezultatelor obținute de sportivii noștri în întîlniri peste hotare ș.a.m.d. I-aș putea înțelege dacă ei s-ar referi la evenimente sportive mai mici, de mai mică rezonanță. Cînd este vorba de competiții mari, atunci lucrurile se schimbă, ele trebuind să fie cît mai amplu relatate. În fond, este vorba de realizarea unui echilibru în prezentarea sportului de masă și a celui de performanță, neexagerîndu-se în nici o parte.

Exprimîndu-mi părerea despre unele probleme și

idei accentuate în ancheta „Ce se scrie, cum se scrie despre sport”, adaug că această anchetă reușită, interesantă, găzduită de revista „Presa noastră” conține în genere critici juste la adresa ziariștilor de sport, printre care mă număr și eu. Unele observații critice exprimate de diverși participanți sînt valabile și pentru rubrica de sport a gazetei noastre. Printre acestea aș enumera: oglindirea în insuficientă măsură a activității consiliilor cluburilor și asociațiilor, a stilului lor de muncă în organizarea, conducerea și planificarea manifestărilor sportive cu caracter de masă; insuficiența abordare a problemelor ce le ridică colaborarea dintre asociațiile sportive sindicale și organele locale cu atribuții în domeniul sportului; atragerea în mică măsură la rubrica noastră, cu articole de experiență, a activiștilor sindicali și sportivi etc.

Hotărîți să eliminăm carențele arătate, să ne îndeplinim mai bine sarcinile ce ne-au fost încredințate în funcție de profilul gazetei „Munca”, ne vom preocupa cu mai multă consecvență, în articolele noastre de modul în care sînt transpuse în practică măsurile stabilite de Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R., pentru ca sindicatele și asociațiile sportive să-și aducă o contribuție și mai mare la ridicarea activității sportive de masă și de performanță la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă; toate acestea, desigur, în limita spațiului acordat de gazetă problemelor de sport, care n-ar fi deloc rău să fie, așa cum s-a remarcat și în anchetă, puțintel, puțintel mai mărișor...

CRISTIAN MANTU
comentator sportiv
al gazetei „Munca”

Puncte
de
vedere
despre

ȚINUTA GRAFICĂ A ZIARULUI

Mobilitate și continuitate

Ne face plăcere să credem că ziarul „Scnteia tineretului” și-a câștigat, de mai mult timp, un loc aparte, bine distinct, în ansamblul presei noastre. Este vorba nu numai de tematica pe care o abordează, ci și de imaginea lui grafică. Asupra acestui aspect voi insista în rândurile de față, căutând să împărtășesc câte ceva din experiența noastră în problemele de grafică.

De la bun început trebuie spus că noi, toți cei ce lucrăm la realizarea grafică a ziarului, ne călăuzim după principiul că toate mijloacele grafice de care dispunem, tot talentul nostru, sînt puse în slujba problematicii ziarului, care reflectă activitatea tineretului, pentru înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile vieții economice și sociale.

În ce constă personalitatea grafică a ziarului nostru? La o răsfoire atentă a colecției „Scnteii tineretului” se poate observa preocuparea noastră de a folosi, într-un mod ce ne este specific, mijloacele grafice: fotografiile (un număr mai mare decît în celelalte ziare), o anumită gamă de caractere și corpuri de literă (îmbinarea lor — verzal, de rînd, negru, seminegru, alb, drept, cursiv) pentru supratitluri, titluri și subtitluri, a titlurilor clișate — pozitiv, negativ sau raster, a bumbisticii, chenarelor, a literelor de text — aldin, drept, cursiv etc. Faptul că semnele tipografice puse la dispoziție — caracterele existente pentru litera de text și mai ales titluri — sînt destul de sărace, iar majoritatea garniturilor foarte uzate, cere din partea noastră un efort care nu întotdeauna duce la reușita pe care o dorim.

Pentru a crea o anumită ordine

în grafică, redacția noastră a trecut la o rubricizare — pe zile și pagini. Avem rubrici care își mențin totdeauna același generic și sînt binecunoscute de cititori ca, de exemplu, „Tinerii pe frontul construcției și reconstrucției”, „Tineretul — factor activ în îndeplinirea cincinalului revoluției tehnico-științifice”, „Să discutăm despre tinerete, educație, răspunderi”, rubricile de cultură, învățămînt, cetățenești, scrisori, „De la om la om”, sport etc. Ceea ce considerăm specific ziarului nostru este însă marea sa mobilitate în aria de ansamblu a paginilor. O mobilitate care, fără a prejudicia caracterul ordonat, echilibrat, este de natură să dea ziarului aspectul tineresc, să capteze atenția tînărului

cititor spre problemele de maxim interes. Avem și unele rubrici al căror loc în ziar și în pagină intrunește parametri de constanță specifice și altor ziare. În funcție însă de conținutul și de actualitatea fiecărui material, rubricile își pot schimba locul. Pe acest criteriu sînt aduse la un loc de frunte inclusiv în pagina întâi, articole pe probleme cetățenești, sport, scrisori etc.

Redacția noastră acordă o atenție deosebită paginii întâi, pe care o considerăm oglinda întregului ziar. Specifică este publicarea fotografiilor — mai ales a portretului — dintre care una pe o dimensiune mare (trei sau patru coloane) — plasarea lor în contextul îmbinării armonioase de vignete, titluri, text și chenare fiind o practică tradițională a ziarului, care îi conferă și personalitatea sa grafică. Aceeași atenție se poate observa și la paginile speciale sau la numerele festive.

Un rol deosebit în aspectul grafic al ziarului îl are colaborarea secretarului de redacție cu factorii care concurează la realizarea lui — autorii materialelor (în special pentru dimensiuni, găsirea titlului adecvat etc.), fotoreporterii. Notăm aici și

colaborarea cu cei care, de fapt, realizează macheta ziarului — paginatorii. Trebuie să subliniem că paginatorii noștri, în marea lor majoritate tineri, bine pregătiți profesional, aduc o contribuție substanțială la toate reușitele grafice. Putem afirma, în ce ne privește, că

această colaborare decurge într-un mod fructuos, ceea ce se reflectă zi de zi în ziarul pe care îl oferim cititorilor.

Desigur, în problemele de grafică sînt multe de spus, dar mai ales de făcut. Cerințele sînt foarte mari, dar avem numeroase posibilități ca și

din punct de vedere grafic să ne aducem contribuția la permanenta îmbunătățire a ziarului nostru destinat tineretului.

LUCIAN ROTTENBERG
secretar principal de redacție
la „Știința tinereții”

Originalitate, dar nu cu orice preț

După cum se știe, la editarea unui cotidian sau a unei reviste un loc aparte și deosebit de important îl ocupă grafica, latură care este menită să confere, printre altele, personalitate distinctă publicației respective. De aceea, se impune ca atât fotografiile, cât și titlurile articolelor din paginile publicațiilor să fie alese cu cît mai multă grijă și profesionalitate, iar litera de la titlu să fie întotdeauna cea mai adecvată și ca sens și artistic.

În alegerea fotografiilor, în punerea lor în pagină trebuie să se țină cont — după opinia mea, rezultată dintr-o îndelungată experiență în branșă — în primul rînd de tema pe care acestea o abordează, ca și de realizarea lor tehnico-artistică. Nu de puține ori și nu în puține ziare, gazete și reviste, s-au publicat fotografii cu totul deosebite, fotografii care, însoțite de explicații bune, au putut să înlocuiască cu deplin succes, într-un spațiu infinit mai mic, orice fel de comentariu pe aceeași temă. Din acest considerent secretariatului de redacție al unei publicații îi revine responsabilitatea profesională de a analiza cu întreg spiritul de discer-

nămint, cu simț artistic și spirit de inițiativă, unde și cum să plaseze fotografiile deosebite ce contribuie în largă măsură la o ținută grafică exemplară a organului de presă respectiv. În ceea ce mă privește, aș opta ca asemenea ilustrații să fie prezentate în deschiderea paginilor, să fie puse în chenar împreună cu explicația sau să li se încadreze numai explicația, de dorit sobră, clară, sugestivă. Se va avea în vedere întotdeauna înlăturarea cu orice preț a ilustrațiilor lipsite de calitatea artistică corespunzătoare, sau, și mai grav, de conținut, de idee, de temă. Cine nu s-a izbit de fotografii urite, inexpressive ori de imagini frumoase, realizate fără nici un cosur din punct de vedere al artei fotografice, dar care nu-ți spun nimic?

În ceea ce privește alegerea caracterului de literă cel mai adecvat ce intră în componența titlurilor, consider că acesta trebuie să fie mai pronunțat, mai negru, sau mai puțin pronunțat, în raport direct cu întinderea, sau mai ales cu tematica articolelor respective. Este cu totul inadecvată, după părerea mea, aplicarea unor artificii grafice care nu au nimic comun cu ilustrația sau cu

articolele cuprinse într-o pagină de ziar, de gazetă sau de revistă. Cum, de asemenea, este inexplicabilă absența (cu rare excepții) a unor mijloace de ilustrare consacrate. Să argumentez. Pe bună dreptate, într-un număr trecut al revistei noastre profesionale „Presă noastră”, reputatul caricaturist Cik Damadian a criticat lipsa caricaturii în presă, tocmai acum, cînd conducerea partidului ne cere să criticăm cu cît mai multă vigoare, să satirizăm atitudini înăpoiate, vechiul care încearcă să bareze drumul noului. Nu numai caricatura, ci și alte forme grafice — vigneta, desenul, schemele — care ar trebui să învieze pagina, să desfete și să odihnească ochiul cititorului, să cultive și să dezvolte gustul artistic real, autentic — sînt date lipsă la apel în mai toată presa. Această absență se încearcă a fi motivată prin trecerea multor publicații la format mic. Este, după părerea mea, o motivare șubredă, mai ales dacă avem în vedere și faptul că adesea lipsește și fotografia; și cînd nu lipsește, este redusă, de cele mai multe ori, la formatul minuscul de timbru, din care cititorul nu mai poate observa altceva decît cadrul care contrastează cu albul paginii.

Pledînd pentru reintrarea în drepturi a desenului, caricaturii, vignetei, nu înseamnă că sînt pentru orice fel de producție a graficienilor. Cu exhibițiile unora dintre ei, cu manierismul altora, căutări abstracționiste ș.a.m.d. n-am fost și n-am să fiu niciodată de acord. Iată de ce afirm că nu este deloc bine să se publice desene și caricaturi rupte de realitate, ca și artificii

grafice care nu spun nimic. Tot atât de inadmisibilă este și practica unor graficieni care, în căutarea originalității cu orice preț, merg pînă acolo încît ajung să se abată cu bună știință de la gramatica limbii române. Este cazul revistei „Luceafărul”; letrina care ilustrează începutul fiecărui articol înfățișează o literă mică (de rînd) și nu una mare (verzală), așa cum ar fi corect. Și

tot prin încălcarea normelor ortografice sînt scrise și numele proprii: marin Preda. Nu cu asemenea artificii se asigură personalitatea, din punct de vedere grafic, a unei publicații prestigioase cum este „Luceafărul”.

La această observație, pe care am mai făcut-o și cu alt prilej, nu mi s-a dat niciodată vreun răspuns, răspunsul la care am ajuns de unul

singur fiind acela exprimat mai sus. Tare aș fi curios, dacă redacția revistei „Presa noastră”, care găzduiește acest schimb de experiență pe tema ținutei grafice, îmi va lăsa sau nu în intervenție și observația că cele scrise despre „Luceafărul” se potrivesc ca o mînușă și pentru ea..

ALEXANDRU GHERGHE
secretar de redacție
„Tribuna României”

Cîteva elemente generale privind concepția grafică a ziarului tabloid

Pentru fiecare din noi, profesionist sau nu, ziarul, gazeta, reprezintă un mijloc de informare asupra evenimentelor petrecute în țară sau peste hotare și de formare a opiniei publice. Le parcurgem adesea fără să observăm ținuta grafică, varietatea sistemului de paginare, linia modernă sau mai puțin modernă a acestora.

Alcătuirea unui ziar — fie format mare, fie tabloid — prin plasarea în pagini a articolelor, a materialului ilustrativ obligă pe secretarul de redacție, pe tehnoredactor să dea dovadă de un prompt spirit de orientare, de găsire a soluțiilor optime de închidere a paginilor la timp și în grafic, fără a face rabat concepției artistice în ansamblul ziarului.

O nouă etapă în dezvoltarea aspectului grafic al ziarului a însemnat trecerea la tabloid (format mic). Această schimbare a impus secretariatului de redacție, întregului colectiv redacțional al „Agriculturii socialiste” găsirea celor mai bune mijloace pentru stabilirea unei legături organice între conținut și forma de prezentare a articolelor, pentru sublinierea prin mijloace grafice (subtitluri, vitrinaje) a importanței lor, conducînd cititorul către cele mai interesante articole și reportaje ale gazetei.

Avînd în vedere că „Agricultura socialistă” are trei edituri, am considerat necesară atât individualizarea, cît și rubricizarea paginilor. Excepțind pagina I, care, de regulă, cuprinde cronică evenimentelor politice, plasată pe loc de frunte, un articol de mare importanță, ilustrații și trimiteri la interior, în corpul gazetei fiecare editor își are un anumit număr de pagini în cadrul cărora sînt delimitate rubrici pe profilul respectiv, însă cu o unitate

strictă a stilului întregului ziar, cu o individualizare strictă a fiecărei pagini.

După părerea mea, publicarea consecventă și sistematică a rubricilor întărește prestigiul gazetei, îi asigură acesteia o influență din ce în ce mai mare în rîndul cititorilor. Din punct de vedere grafic — prin folosirea chenarelor, a titlurilor clișate (negative, rastere, combinate) a formatelor proprii, precum și prin păstrarea, în limitele posibilităților, a unui loc permanent în pagină — rubricizarea îl ajută pe cititor, sesizîndu-i temele, articolele mai importante.

Formatul tabloid al gazetei noastre creează posibilitatea secretarului de redacție de a îmbina judicios și

armonios diferitele modalități de paginare (plasarea pe „verticală”, pe „orizontală”, în „pachet”, cu „picior” etc.). Astfel, articolul de greutate din fiecare pagină este scos în evidență atât prin modul de paginare, cît și prin caracterul de literă, printr-un chenar, printr-un titlu puternic cu un vitrinaj în deschidere. Celelalte articole, în funcție de importanța lor, sînt paginate descrescînd înspre pieptul și podvalul paginii.

Un teoretician francez arăta că la plasarea în pagină a articolului și ilustrației trebuie avute în vedere trei reguli:

- **ordinea arhitectonică** (ca în final pagina să capete un aspect grafic plăcut, odihnitor la privit, atractiv la citit)

- **ordinea coloritului** (plasarea culorii pe toată suprafața paginii)

- **ordinea ritmicității** (modalitatea de lectură de la stînga la dreapta).

Pornind de la aceste reguli, mai mult sau mai puțin cunoscute, un secretar de redacție cu o bună pregătire profesională, cu simț artistic și perspicacitate poate să-și impună personalitatea în alegerea formatului, a caracterului de literă la titluri, în plasarea acestora în diverse modalități pentru a „sparge” masivitatea textului. Tabloidul permite plasarea titlurilor în deschiderea textului, titlul „îngropat” în material, „îngropat” în stînga sau în dreapta colonițelor, pe înalt, cu deschidere spre textul articolului etc.

Iată, pe scurt, cîteva dintre elementele generale privind concepția grafică a redacției gazetei noastre care, potrivit unor ecouri din rîndul colegilor de la alte publicații și din rîndul cititorilor, arată că ne-am găsit un stil propriu, o „linie” individuală care poate fi ușor sesizată și care conferă personalitate publicației. Dealtfel, orice publicație care se respectă trebuie să-și păstreze, să-și consolideze ca pe un bun cîștigat propriul său stil, propria sa „haină” pe care cititorul o cunoaște și cu care se familiarizează.

În actualul context, cînd în țara noastră mai multe ziare, reviste și gazete au adoptat formatul tabloid, este mai mult ca oricînd necesară păstrarea și perfecționarea stilului grafic personal, sobru, de bun gust, echilibrat, plăcut.

BORIS ȚITREA
secretar principal de redacție la
„Agricultura socialistă”

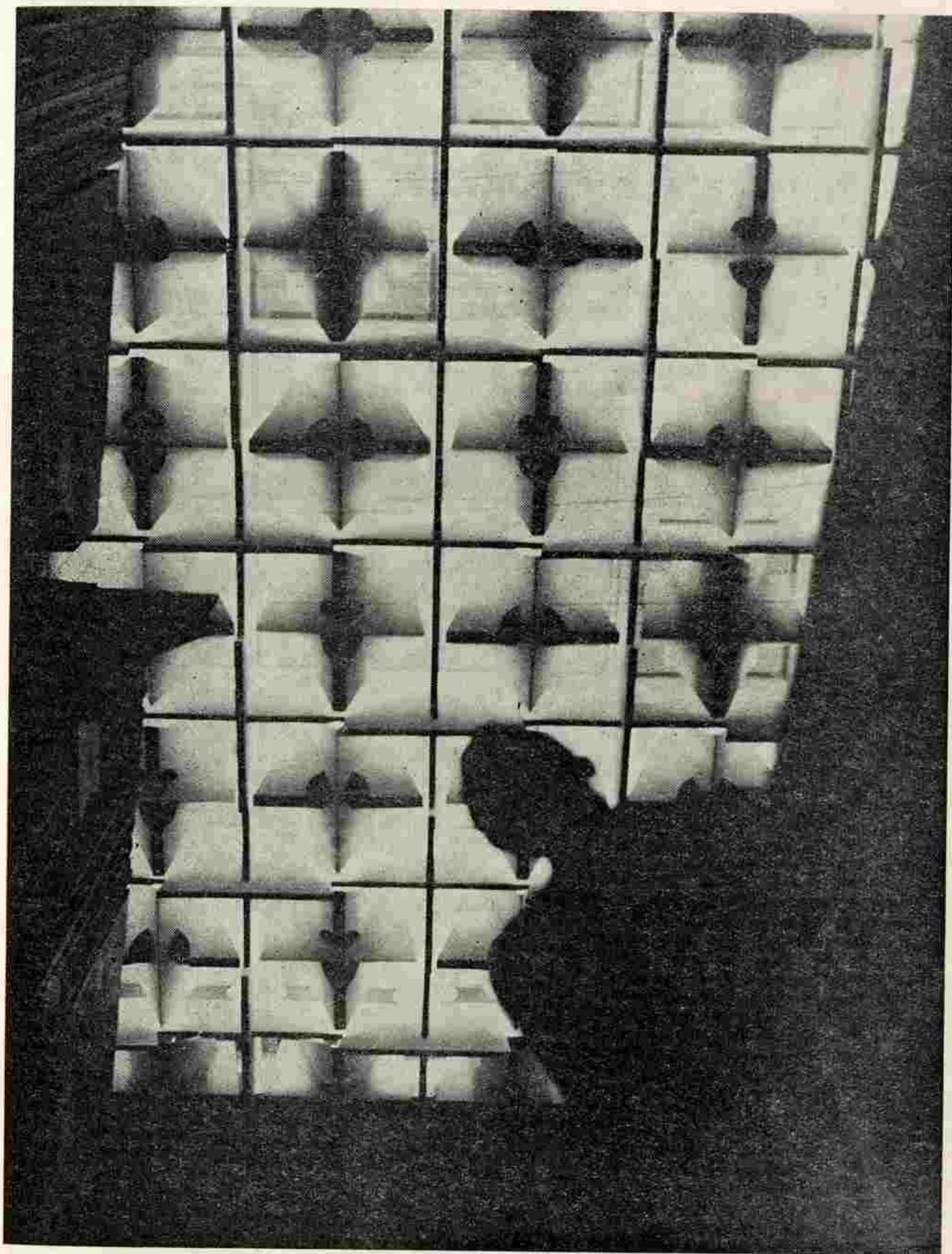
Fotografia și tiparul

Nu spun o noutate afirmând că fotografia, dincolo de rolul ei informativ și mobilizator, reprezintă un element important al graficii ziarului. Cu condiția ca ea să fie reprodusă în pagina tipărită la „parametrii” — dacă nu identici — cât mai apropiați de cei ai originalului oferit de fotoreporter. Din păcate, din acest punct de vedere realitățile de la cotidianul nostru „Zori noi”, din Suceava, (mai exact spus, de la poligrafia care ne tipărește ziarul) atestă că nu de puține ori strădaniile mele ca fotoreporter și ale tehnoredactorilor sînt anihilate în mare măsură. Mi se cere, în cadrul redacției, să ofer constant fotografii revelatoare pentru actualitatea economică, socială și spirituală a județului, pentru înnoirile ce se petrec și dinamica acestora, să abordez realitățile materiale și umane din cele mai inedite și interesante unghiuri, să „imprim” imaginii valoarea actului de creație. Tot așa cum se pretinde — și pe bună dreptate — să asigur acuratețe imaginii, să elimin tenta de convențional, de artificios, să ofer fotografiile variate sub raport tematic, ca dimensiune și formă, executate cu grijă din punct de vedere tehnic. Nu aș putea zice că izbutesc totdeauna să răspund acestor exigențe, să depășesc anumite dificultăți care țin de pregătirea mea profesională și de calitatea materialelor fotografice de care dispun. Dar amărăciunea îmi este și mai mare cînd constat că imagini bune apar în ziar cenușiu, mohorît, uneori aproape indescifrabil. În asemenea situație, este neîndoios că cititorul (care, de cele mai multe ori, în necunoștință de cauză, aruncă vina pe fotoreporter) încearcă un sentiment de nemulțumire, ca să nu mai vorbim de insatisfacția celui sau a celor care au fost fotografiați pentru ziar. Se pierde astfel efectul (sub raport educativ) scontat prin publicarea imaginilor. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, însă, e afectată negativ personalitatea grafică a ziarului, „fața” acestuia.

În esență, e vorba, deci, de complementarea competenței profesionale a fotoreporterului de cea a lucrătorilor întreprinderii ce ne tipăresc ziarul. Că această complementare se poate realiza în condiții optime o atestă acele numere de ziar în care fotografiile sînt reproduse corespunzător. Dar aceste exemplare de ziar sînt, din păcate, rare. În schimb, sînt mult mai dese situațiile în care lucrătorii de la zincografie de la rotativă și calandrorul poligrafiei arată cu degetul unii spre alții, căutînd „tapul ispășitor” pentru slaba calitate a imaginilor tipărite. Și aceasta de ani de zile. Încît, firesc, te întreb: cum își înțeleg și edifică prestigiul profesional acei care ne tipăresc ziarul? Ei nu văd că pe ultima pagină a cotidianului „Zori noi” se precizează: „Tiparul: Poligrafia Suceava”?

DUMITRU VINȚILĂ
fotoreporter la ziarul
„Zori noi” — Suceava

DUMITRU VINȚILĂ : Faguri de lumină și piatră

Prin colaborarea dintre ziaristi și tipografi — rezultate mai bune

Alături de fotoreporteri, secretari de redacție, tehnoredactori, și noi, tipografi, avem o mare răspundere în asigurarea unei ținute grafice cât mai îngrijite a ziarelor și revistelor. De aceea este nevoie ca între noi și gazetari să existe foarte bune relații de colaborare.

Tudor Arghezi, Camil Petrescu — și nu numai ei — au fost adevărați prieteni ai tipografilor, și-au făcut un punct de mândrie din aceasta și au scris rînduri frumoase despre zetari, linotipiști, paginatori.

De altminteri numai printr-o bună colaborare între ziaristi și tipografi, în genere, și între secretarii de redacție și tehnoredactori și paginatorii tipografi se poate realiza o frumoasă ținută grafică a publicațiilor noastre. Colaborarea bună înseamnă schimb de idei și receptivitate de-o parte și de alta, înseamnă ca redacțiile să dea articolele din timp, să aibă suficiente materiale de rezervă pentru a înlocui cu operativitate articolele a căror publicare trebuie amînată dintr-un motiv sau altul. Nerăsturnînd peste noapte paginile, neschimbînd titlurile mereu provizorii, ca pe niște gulere de cămăși, creîndu-ne condiții de muncă, vom fi feriți de lucrul în asalt, care influențează negativ calitatea. În aceste condiții și redacțiile au dreptul și datoria de a fi exigente cu noi.

Colaborarea dintre noi, lucrătorii secției de paginație „Gazete” de la Combinatul poligrafic „Casa Științei” — unde-mi desfășor activitatea de mai mulți ani ca brigadier — și reprezentanții de zi cu zi ai gazetelor în secție — secretarii de redacție și tehnoredactorii — este, de regulă, cât se poate de bună. Sînt însă și secretari de redacție care subestimează calitățile paginatorilor, resping ideile, observațiile acestora considerîndu-i simpli executanți. Asemenea relații nu fac nici un serviciu redacțiilor — dimpotrivă.

Pledez pentru schimbul de opinii care contribuie la îmbunătățirea muncii noastre în paginație, la înfrumusețarea graficii publicațiilor. Practica a demonstrat că atunci cînd nu se ține seama și de propunerile noastre bune, rezultatele lasă de dorit. Este cazul unor gazete unde se folosesc în exces înfloriturile grafice, paginile fiind supraîncărcate, obositoare.

La partea oarecum opusă se si-

tuază secretarii de redacție și tehnoredactorii care, manifestînd un zel excesiv în economisirea spațiului fiecărei pagini, solicită culegeri masive cu corpuri mici de literă, fapt care îngreuiază mult cititul. Știm că de cele mai multe ori ajung la această formulă din cauza lungimii articolelor. Situația poate fi evitată cu concursul mai susținut al redactorilor care, printr-un efort nu prea mare, pot să spună mai multe în cuvinte mai puține, avînd la îndemînă o gamă largă de genuri publicistice.

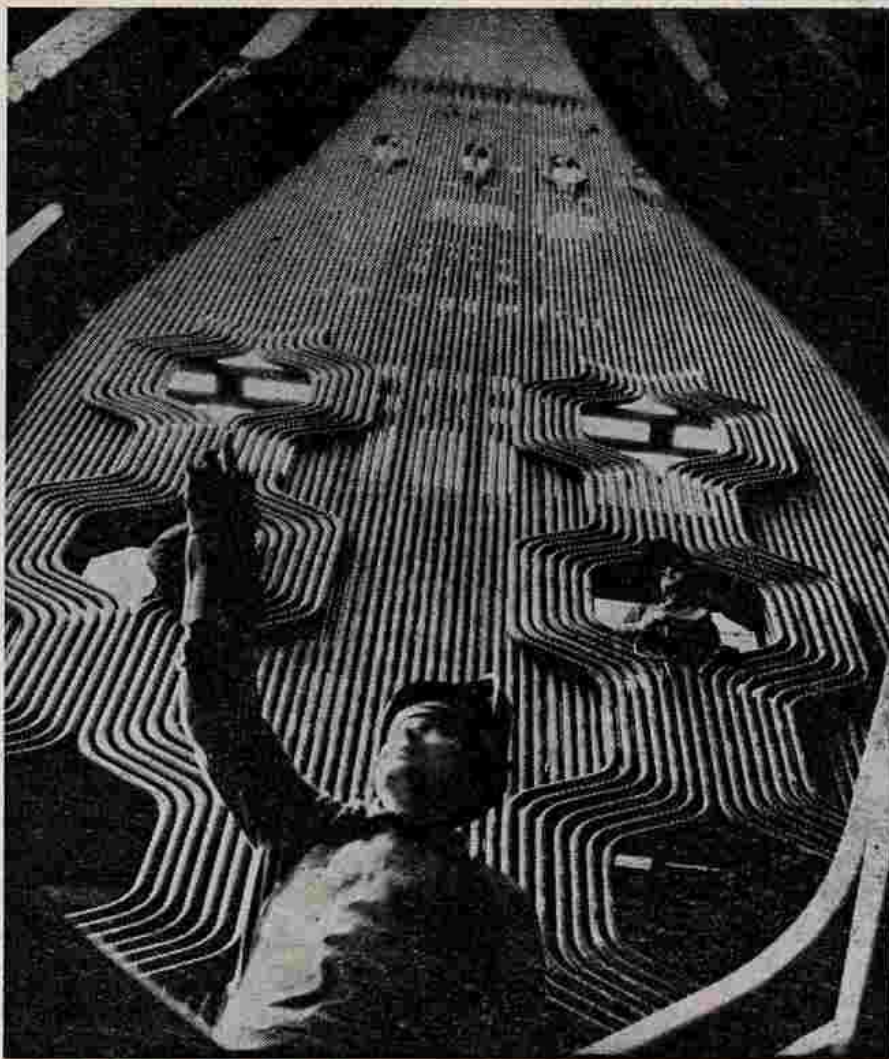
O altă observație, bazată pe o îndelungată practică în paginație: cînd pagina întîi e bogat ilustrată cu fotografii (și mai ales cînd este

vorba de fotografii de protocol) este necesar și posibil să se evite folosirea pe contrapagină a unor elemente grafice — linii, puncte, unele caractere de literă etc. — care prin imprimare mai puternică, devin vizibile pe imaginea din pagina întîi, stricînd-o. Aceleași neplăceri le produce și suprapunerea clișeeilor. Faptele sînt cunoscute dar, din păcate nu rareori, sînt uitate.

Stabilirea numărului și a periodicității rubricilor, precum și alegerea caracterului literelor pentru titluri intră în competența exclusivă a fiecărei redacții. Dar pentru că toate acestea trec, în procesul de producție, și pe sub ochii noștri, ai paginatorilor, mă simt dator să spun cîteva păreri: rubricizarea excesivă, mai ales în condițiile unor apariții zilnice, duce la monotonie și din punct de vedere grafic; de asemenea, folosirea pentru titluri fie a unui singur caracter de literă, fie a unei varietăți prea mari face deservicii publicațiilor.

Sînt cîteva observații și sugestii care sper că vor fi utile tovarășilor noștri de muncă — ziaristi.

GHEORGHE CĂMENIȚĂ
brigadier la Secția paginație
gazete a Combinatului poligrafic „Casa Științei”

DUMITRU VINȚILĂ : Orgă industrială

CERCETAREA APLICATIVĂ —

preocupare principală a Laboratorului central de cercetări poligrafice

În condițiile impuse de creșterea productivității muncii pentru cuprinderea cantității din ce în ce mai mari de material informațional destinat tipăririi, ritmicității apariției publicațiilor de la cele cu ciclul scurt (ziarele) la cele cu ciclul lung (cărțile) și creșterii ponderii ilustrațiilor alb-negru și policrome în defavoarea textului, aspectul întreprinderilor poligrafice se modifică în permanență. Apar materiale și tehnologii noi, unele fiind radical deosebite de cele folosite cu numai 5—10 ani în urmă. Gradul de automatizare al noilor instalații și mașini reprezintă una din condițiile esențiale în dotarea tipografiilor.

Realizarea cărților, ziarelor, revistelor, precum și a imprimatelor destinate reclamei, prezentării și desfacerii produselor etc. urmează de la manuscris pînă la produsul finit, un drum complicat pe fazele fotoreproducere, pregătirea formei de imprimare, imprimare, finisare. Prin programul de activitate, laboratorul central de cercetări poligrafice a reușit, pentru fiecare fază a ciclului de producție, să contribuie la introducerea noului prin asimilarea de materiale, tehnologii noi sau optimizări de tehnologii, automatizări.

Multe din acestea, realizate în exclusivitate la laboratorul nostru, în colaborare cu alte unități de cercetare sau de producție reprezintă noutăți pe plan mondial și se înscriu în efortul general în etapa actuală a revoluției tehnico-științifice.

Pentru procesele de **fotoreproducere** s-au urmărit în mod special trei direcții: asimilarea de soluții pentru prelucrarea filmelor fototehnice, automatizarea aparatelor clasice de fotoreproducere, tehnologiile de fotoreproducere prin programare electronică și retuș fotomecanic al selecțiilor de culoare. În același timp, se asigură colaborarea la realizarea și introducerea în producție a filmelor fototehnice produse în țară, testarea filmelor fototehnice de toate tipurile, precum și a materialelor auxiliare destinate controlului fotoreproducerii, scale, filtre, rastere, diverse soluții chimice. Economii valutare importante s-au obținut prin asimilarea foliilor poliesterice transparente destinate montării filmelor, folii milimetrice destinate fotomontajului, obținerea în sistem pozitiv a tragerilor de texte direct de pe forma de culegere din aliaj tipografic.

Prin programul de asimilare a soluțiilor de prelucrare a filmelor fototehnice (cercetare în fază de laborator, extindere în fază pilot și industrială pentru sinteză de compuși și a soluțiilor de prelucrare propriu-zise la diverse unități cu profil chimic) s-a asigurat realizarea în țară a zece produse. Preocupările deosebite pe linia obiectivizării proceselor de fotoreproducere au fost concretizate prin programul de realizare a mijloacelor de automatizare a aparatelor clasice de fotoreproducere și a tehnologiilor de obținere a filmelor destinate copierii pe formele de imprimare. Obținerea în fază laborator-prototip și producerea pe

scară industrială a aparatului de programare electronică a expunerilor, împreună cu tehnologiile de selecție și corecție fotomecanică a filmelor negative de selecție pornind de la originale transparente sau opace și obținerea prin programare electronică a filmelor finale destinate tiparului ofset și adinc, au creat condiția obținerii unor lucrări de calitate constant superioară.

În faza de obținere a formei de imprimare grupul de cercetare al laboratorului are realizări remarcabile și un plan ambițios ce vizează modificarea actualelor procedee înfăptuite în întreprinderile noastre poligrafice. Se au în vedere înlocuirea suportului metalic al formelor de imprimare ofset și asimilarea unui material indigen pentru formele de tipar înalt, generalizarea unor tehnologii noi, înlocuirea straturilor fotosensibile clasice de copiere.

Din necesitatea obiectivizării proceselor de corodare s-au realizat câteva soluții destinate formelor de tipar înalt, care au permis renunțarea la sistemul clasic în mai multe trepte, precum și o soluție de corodare în baie unică a cilindrilor de tipar adinc.

În preocupările noastre pentru control și perfecționarea operațiunilor de copiere s-au situat și asimilarea alcoolului polivinilic indigen pentru formele ofset și zincu, elaborarea unor tehnologii cu materiale sintetice pentru procedeul pozitiv și negativ cu aplicație la formele de imprimare destinate mașinilor ofset de format mic, a tehnologiei de realizare a formelor de imprimare din aluminiu prin cuprare chimică etc. Experiența acumulată a permis și elaborarea unor tehnologii speciale privind inscripționarea în culori a maselor plastice cu aplicație în realizarea riglelor de calcul, abacelor destinate controlului în diferite domenii; tehnologia completă de obținere prin serigrafie a imaginilor transferabile prin umezire sau a imaginilor policrome destinate transferului pe suporturi ceramice cu fixare la cald.

Pentru etapa de **imprimare**, eforturile au fost dirijate spre determinarea unor tehnologii bazate pe optimizarea condițiilor de tipărire pe mașinile ofset, imprimarea altor materiale în afara hîrtiei, soluții chimice de întreținere.

Din aceste preocupări se remarcă prin rezultatele practice obținute: sistemul de control statistic al calității, mijloacele de stabilire a nivelului de calitate și metodele de determinare, tehnologie completă de realizare a imaginilor alb-negru și policrome pe mașini ofset în patru culori (sistemul umed pe umed), tehnologia completă de realizare a imaginilor policrome prin imprimare pe mașini ofset de format mic, tehnologia completă de obținere a imprimatelor termotransferabile destinate industriei confecțiilor pentru colorarea policromă a suporturilor textile. O atenție deosebită s-a acordat determinării condițiilor optime

de tipărire pe suporturi neabsorbante, folii poliesterice, inclusiv hirtie sintetică.

Pentru diversificarea materialelor destinate finisării producției de carte s-a stabilit tehnologia de imprimare pe suporturi neabsorbante de finisare și țesături. Pentru creșterea gradului de siguranță în procesul de imprimare ofset și prelungirea duratei de folosire a unor materiale s-au realizat soluții de spălare și regenerare a cauciucurilor ofset, soluții de umezire ofset.

Pentru etapa de finisare, noutățile oferite de laboratorul nostru se referă la noi adezivi sintetici de legătorie din clasa adezivilor reci destinați formării cărților pe cale manuală sau mecanică prin broșare fără coasere, lipirea hirtii lăcuite etc.; materiale de legătorie pentru coperti și supracoperti prelucrate prin imprimarea imaginilor, textelor (înlocuitori folie metalică). Continuă preocupările pentru introducerea unui sistem de celofanare cu materiale indigene a hirtii tipărite destinate coperților și supracoperților, introducerea în producție a noi tipuri de adezivi adecvați tehnologiilor de mare productivitate.

Preocupările grupului nostru de cercetare atacă și probleme de mare actualitate pentru protecția mediului și a omului în special și se referă între altele la determinarea mijloacelor de prevenire a poluării apelor reziduale în întreprinderile poligrafice, înlocuirea materialelor grele prin materiale mai ușoare și perfect adecvate tehnologiilor poligrafice moderne, eliminarea soluțiilor chimice toxice sau puternic corosive folosite la pregătirea formei ofset.

Pe lângă activități propriu-zise de cercetare aplicativă, specialiștii laboratorului central de cercetări poligrafice aduc o contribuție directă producției prin activitatea de asistență tehnică în întreprinderile poligrafice. Se asigură astfel asimilarea materialelor și tehnologiilor noi și se răspunde la solicitările privind

rezolvarea unor probleme tehnice din cele mai diverse adresate de întreprinderile poligrafice.

În preocupările pentru informarea tehnică a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din întreprinderile poligrafice se înscriu, în afara asistenței tehnice directe, și specializările pentru muncitori efectuate la sediul laboratorului pe termene mai scurte sau mai lungi, cursurile de reciclare pe specialități pentru ingineri, întocmirea unor lucrări privind evoluția industriei poligrafice pe plan mondial, construcția de mașini etc., punerea la dispoziție a materialului documentar din biblioteca ce cuprinde un mare volum de cărți, reviste, prospecte, diverse periodice. În prezent, s-a creat posibilitatea informării specialiștilor din întreprinderi prin „Caietul de informare” realizat de Laboratorul central de cercetări poligrafice și prin revista „Presa noastră”.

Dotarea actuală în continuă perfecționare permite desfășurarea activității de cercetare. În același timp, în dorința de a valorifica o parte a lucrărilor de cercetare, concomitent cu încercarea în condiții de producție a noilor tehnologii sau materiale înainte de transmiterea în întreprinderile poligrafice, în cadrul laboratorului se desfășoară și activitatea de microproducție.

Programul Laboratorului central de cercetări poligrafice este alcătuit în concordanță cu planul tehnic al Centralei industriei poligrafice în actualul cincinal și în perspectivă până în anul 1985. Folosind experiența acumulată de colectivul nostru, dezvoltarea activității laboratorului va trebui să asigure contribuția directă la asimilarea de noi tehnologii, materiale, aparatură pentru diminuarea în continuare a efortului valutar, creșterea calitativă și cantitativă a producției poligrafice.

Ing. ALEXANDRU D. IROD

Laboratorul central de cercetări poligrafice

Feerie nocturnă la Mamaia

Un factor important al procesului educațional

Nu este pentru prima oară (și nu va fi nici pentru ultima oară) când discutăm probleme ale culturii cinematografice, probleme legate de modul în care critica de film își exercită funcția ei primordială, aceea a educării gustului pentru idee și pentru frumos. Dincolo de stilul mai mult sau mai puțin spectaculos al cronicarilor de film, de talentul lor mai mult sau mai puțin explicat, de opiniile mai mult sau mai puțin... contradictorii, eficiența actului critic depinde în primă și ultimă instanță de contribuția sa reală la formarea și perfecționarea culturii cinematografice a unor mase cât mai largi de spectatori. O astfel de „unitate de măsură” răspunde, de fapt, unor imperioase necesități culturale-educative: filmul este, astăzi, arta cu cea mai mare popularitate; prin film, astăzi, poate mai mult decât oricând, se transmite — în forme atât de diverse — ideile esențiale ale timpului nostru. Rolul și răspunsurile criticii de film, la rîndul lor, nu pot fi în aceste condiții decât sporite.

Firește, critica cinematografică nu este decât unul dintre factorii care contribuie — sau, mai exact, care pot contribui — la desăvîrșirea culturii cinematografice a spectatorilor. Determinant este, în primul rînd, spectacolul cinematografic propriu-zis, filmul, a cărui pondere cultural-educativă (educativă sau... needucativă), mai mare sau mai mică, influențează direct (în sensuri contrare) bunăstarea spirituală a spectatorului. Există, apoi, un sistem întreg de factori complementari ai ac-

tului educațional: cinecluburile, cu dubla lor funcție, de cultură și de creație; universitățile cultural-științifice și școlile populare de artă (experimente necesare s-au făcut și în câteva școli de cultură generală), prin cursurile lor de specialitate; cinematotecile, cu programele lor de arhivă, menite să structureze informațiile cultural-educative pe un ax formaliv; cartea de film, cu posibilitățile ei nelimitate; micul ecran, cu diversele sale acțiuni de cultură cinematografică... Și așa mai departe... Critica de film nu este, cum spuneam, decât unul din factorii acestui proces educațional complex; dar nu întâmplător am trecut în revistă și alte câteva elemente ale ecuației: activitatea criticului de film nu poate omite nici una din componente, are chiar datoria de a contribui eficient la exercitarea concertată a factorilor educaționali în vederea atingerii scopurilor culturale propuse.

Selectând din multitudinea preocupărilor posibile ale criticii de film doar câteva, din ansamblul aceluia privind direct facilitarea relației dintre film și spectatorii săi, cred

este aceasta o artă, este aceasta o știință. Și ca orice artă, și ca orice știință, se cere învățată, aprofundată, exercitată. În formarea și perfecționarea acestor deprinderi stă, cred, nodul gordian al activității critice.

Sint, însă, filme de o tulburătoare — adesea — concentrație ideatică. În fața lor critica de film își exprimă plener (sau, mai exact, își poate exprima plener) principala rațiune de a fi. Se mai întâmplă, în practica activității noastre curente, să rămînem — în cazul unor filme profunde — la suprafața lucrurilor, să detallem (mai mult sau mai puțin corect) acțiunea publicului în discuție, fără a privi mai în adînc resorturile ei ascunse, finalitățile sale, rezonanțele ei umane și artistice. În asemenea împrejurări, neinventate, se poate considera că gestul critic, departe de a-și fi atins menirea, devine inutil. De câte ori un film de neîndoieală valoros cultural-educativ trece pe lângă public și de câte ori „filmele-spumă” sint luate cu asalt de spectatori simt (aș zice „în numele breslei”) o dureroasă strîngere de inimă. Critica își are, sigur, partea ei de vină. Educarea

gustului pentru idee, pentru frumos este imposibilă fără formarea unor deprinderi elementare cum ar fi și arta (sau știința?) de a privi un film. Oricît ar părea de ciudat, a ști să vezi un film este un lucru foarte complicat. A ști să vezi un film, a ști să participi la el (filmul, adevăratul film, implică neapărat o participare, atît a creatorilor cît și a spectatorilor), este, aceasta, nu numai o preocupare de timp liber, nu numai o deconectare,

este aceasta o artă, este aceasta o știință. Și ca orice artă, și ca orice știință, se cere învățată, aprofundată, exercitată. În formarea și perfecționarea acestor deprinderi stă, cred, nodul gordian al activității critice.

De aici pornesc toate celelalte fire. Printre care și acela al grijii cu adevărat responsabile față de destinele producției naționale. De ce amintesc cu precădere acest „fir”? Dintr-un motiv foarte la îndemînă: pentru că filmul național — și, îndeosebi, filmul de actualitate — deține rolul hotărîtor în educația politică, patriotică, morală, filozofică, estetică a spectatorilor noștri, în tezurizarea activă a culturii cinematografice.

CĂLIN CĂLIMAN

CRITICA DE FILM ȘI CULTURA CINEMATOGRAFICĂ

că primul și cel mai important element de luat în discuție este capacitatea cronicarului de a evidenția sensurile ascunse sau „la vedere” ale unei pelicule: sensurile politice, sociale, filozofice, morale, estetice. Nu toate filmele, desigur, beneficiază de un asemenea eșafodaj ideatic. Sint destule filme tulburător de străvezii, prin care, dincolo de o acțiune la rîndu-i străvezie, vezi neantul. Sint destule filme care nu au nimic de spus. Nu despre ele este vorba, se înțelege de la sine, cînd încercăm să testăm funcția educativă a criticii de film, din simplul motiv că astfel de pelicule (trecurt prin filtrul oricîtor cronicari) nu pot contribui nicicum, „din plecare”, la formarea și desăvîrșirea culturii cinematografice. Ele pot realiza un singur lucru: să altereze gustul

Contribuție la receptarea valorilor autentice

Umbră a unei arte mai tinere, cronică de film cristalizează „la vedere” păcatele și durerile inerente procesului de constituire într-o „conștiință de sine a cinematografului”. Insoțind istoria relativ scurtă — în comparație cu alte arte — a filmului, a cărui estetică, ale cărui tehnici, structuri s-au sedimentat sub ochii doar ai citorva generații, genul acesta de publicistică culturală care este cronică a fost scoasă, de multe ori, din unghiul de lumină al istoricității și al esteticii, traiectoriile ei fiind deviate fie către foiletonul impresionist, spumos, colorat, fie către o narațiune-rezumat, la adăpostul cărora se construiesc esafodaje de sentințe. Purtătoare de cuvânt a unei arte ce se află sub ochii și pe buzele tuturor, care dă uneori iluzia că se află, fără efort, la îndemina tuturor, care nu a fost niciodată, din păcate, obiect de studiu în școli, cronică de film are datoria nu numai de a confrunța opiniile specialiștilor cu cele ale publicului, ci de a deschide porțile către o înțelegere mai sistematizată, mai riguroasă a cinematografului, are datoria de a stîrni și întreține nu curiozități mărunte, ci de a contribui la crearea acelei atmosfere spirituale propice receptării valorilor autentice, sedimentării unor criterii necesare oricărui dialog care se poartă dincolo de teritoriul lui „asta îmi place, asta nu!”.

Demersul presupune efort și rigoare, statornicia preocupărilor de a depăși stricta consemnare a unui film sau a altuia, consemnare care, nu de puține ori, trădează ambiția cronicarului de a-și etala talentul literar, brodînd în marginea subiectului de pe ecran un alt posibil scenariu. Ne sînt încă străine, din nefericire, în exercițiul nostru zilnic, sau în cel săptămînal, strădaniile de a insera obișnuita cronică într-un flux al informațiilor și al culturii cinematografice, de a fixa momentul politic, mișcarea, școala, curentul cărora aparțin autorii (desigur am în vedere filmele importante, nu peliculele de duzină, pentru uz comercial), înrudirile, delimitările,

semnificațiile unei personalități sau ale altuia. Așteptăm, uneori, ca istoria cinematografului să-și spună cuvîntul, să purceadă la clasificări și ierarhizări dar, între timp, pe teritoriile unei arte atît de dinamice, atente la mișcările realității, răsar valori care se afirmă vertiginos. Au trecut pe lângă noi, în ultimii ani, creații ale unor mari cinești, prea tineri pentru a fi clasici, consemnate întîmplător în paginile unor ziare și reviste, fără a puncta originalitatea și constantele operei lor, familiile spirituale cărora le aparțin; mă gîndesc la frații Andrei Mihalkov-Konchalovski („Primul învățător”, „Unchiul Vania”), și Nikita Mihalkov („Atacul trenului cu aur”, „Sclava iubirii”), la polonezul Zanussi („Viață de familie”, „Structura cristalului”, „Rătăcire”), la americanul Steven Spielberg („Duel pe autostradă”). Tot datorită automulțumirii cu care trecem în revistă filme, pur și simplu, fără trimiteri la rădăcinile sau încręgăturile lor, informarea spectatorilor este ținută departe de mai noile centre fierbinți ale cinematografului contemporan: școala vest-germană, cea canadiană, elvețiană, puternicul cinematograful politic al țărilor lumii a treia sînt zone albe pe harta cunoașterii.

Cu atît mai mult astăzi, în condițiile unei întîlniri dintre cinematograful și publicul său aflate sub semnul lucidității, al respingerii miturilor efemere și iluziilor mincinoase, cronicii de film i se impune revizuirea responsabilă a unora dintre comandamentele sale.

MAGDA MIHĂILESCU

Ce înseamnă cronică cinematografică?

Înseamnă, vai, o mulțime de lucruri. Zic vai, pentru că verbul trebuie pus la condițional sau mai ales la optativ. Cronică de film trebuie să fie trei lucruri: istorie, capitol de estetică și lecție de regie. Istorie! Atomii istoriei sînt *datele*, *datele* calendaristice, cifre exprimînd ani. Dar nu orice momente, ci numai cele *marcante*. Istorie nu înseamnă înșirare cronologică oarbă, ci evoluție, progres, adaos de noutate și frumusețe în arta respectivă. Ceva care „marchează”, pune sigiliu pe un nou progres. Există filme foarte slabe care conțin totuși un asemenea moment. Acele filme, așa proaste cum sînt, au totuși drept de intrare în istorie. Altele — perfecte — dar care nu cuprind nici un moment nou de emoție artistică, nu

au dreptul să figureze în istorie. Cronicarul cinematografic trebuie să semnaleze acele aporturi; trebuie să *marcheze*, și el, acele momente *marcante*. Adică să le descrie amănunțit, ca într-un script regizoral; și să *pledeze* pentru ele, să explice cu argumente, ca la o curte cu jurați, că împricinatul are dreptate, că acel moment nou de emoție, frumusețe și adevăr are realmente aceste calități. Momente scurte, de mai puțin de un minut, care permit o pledoarie de un sfert de ceas. Adevărat miracol: 10 secunde care evocă gînduri de 1 000 de secunde! Adică nu „adevărat miracol”, ci, invers, „miracol adevărat”.

Aceste considerații explică de ce cronică trebuie să fie și o lecție de estetică. Spuneam că ea mai trebuie să fie și o lecție de regie. Ba chiar *singura* lecție de regie posibilă, efecă, operantă. Și asta ne aduce să vorbim de păcatele cinematografului românesc.

Adeseori confrății îmi reproșează că laud sistematic toate filmele românești. Nu este adevărat. Nu laud filmele, ci numai cîte ceva bun în acele filme. Și mai ales nu *laud*, ci explic, argumentez, pledez, caut să dovedesc. Și asta numai pe bază de *fapte de ecran*, adică acele mici fapte de 10 secunde, dar mari cît o mie. Asemenea „unități de frumusețe” sînt puține. Cred că zece într-un film constituie un record; patru sau cinci sînt un scor strălucit. Dar ele nu trebuie să lipsească dintr-un film care să-și merite numele de lucrare de artă. Cine este autorul acestor indispensabile po-doabe? Desigur: regizorul! Funcțiile sale meșteșugărești le poate deprinde oricine. Funcția de *autor* însă, nu e meșteșugărească, ci estetică. Ea consistă din a conduce subiectul (intriga, povestea) astfel încît, din cînd în cînd, ea (povestea) să evoce, brusc și plin *tema*, ideea care stăpînește întreaga aventură. Aceste *momente de temă* sînt scurte și răzlete, în opoziție cu *momentele de subiect* care curg ca un fluviu. Totuși, și aici stă minunata, paradoxala vrăjitorie: tocmai aceste momente izolate, împrăstiate, *leagă* evenimentele intrigii. Subiectul, e drept, curge și fără ele. Dar curge numai materialmente, curge doar cronologic. Ideea, tema se înecă, se pierde dacă nu e evocată în formă de intermitente explozii. Nu în subiect, ci în fulgerătoarele clipe de temă se găsește *liantul*, cimentul, mortarul care face din film o operă de viață, o operă de artă. *Acest liant lipsește unor filme românești*. Avem impresia că, uneori perfecte meșteșugărește, „parcă tot le lipsește ceva”. Uneori găsim în ele cîte una sau două „unități de frumusețe”, cum le numeam. Dar nu e de ajuns. Ele există, dar prea puțin, nu destul ca să îndeplinească acel serviciu de liant care dintr-o peliculă să facă un film, adică o operă de artă. Totuși, prezența, ici și colo, în filmele românești a unor asemenea clipe de

frumusețe, dovedește că cineaștii noștri sînt talentați. N-au deprins încă arta de a împăna o poveste cu momente tematice-cheie. Poate că nici nu-s convinși că asta, *numai asta*, înseamnă să fii esteticeste *autor*. Dar talentul lor innăscut (și nu îndeajuns folosit) îi duce, uneori, instinctiv, spre această creație — singura care merită numele de „artă” și de „autor”.

Iată pentru ce în mod sistematic (și încăpăținat), preocuparea mea cînd scriu o cronică e să găsesc asemenea scene-dinamită, marcate sau chiar numai schițate, în cutare film românesc. Meseria de regizor, meseria de *autor* este arta de a inventa detalii-cheie. Celelalte operații ale filmului se învață așa cum oricine poate învăța tabla înmulțirii. Profesia de regizor, adică de autor, e altceva, și anume de a inventa acele elemente de *liant* care ne fac să nu spunem (cum totdeauna sîntem gata să spunem) că cutărui film „pare

i-ar lipsi totuși ceva”; ceva care să-l facă să semene cu filmele bune. Acest *ceva* e darul de a împăna un scenariu cu momente de explozie a gândului. Cronica unui bun film, care găsește și explică aceste clipe de dinamită, este o lecție de regie. După cîteva sute de astfel de „prelegeri” *cinefilul, încetul cu încetul devine cineast*.

Așadar : istorie, lecție de estetică, curs de regie. Iată ce trebuie să fie o cronică cinematografică : scrisă pe hîrtie, rostită la tribună sau arătată și explicată pe ecran (pe cel mare, dar mai ales pe cel mic). Televiziunea, dacă ar fi întrebuițată cum trebuie, ar oferi cea mai bună lecție de regie, cea mai sigură lecție de talent. E dezolant să vezi ce sînt „prezentările” de filme la T.V. Pălăvrăgeală asonantă și nici o indicație de scenă-cheie, de momente pe care spectatorul ar risca să nu le observe. Căci o altă mare condiție a tot ce este artă e de a fi *discret*,

ne-insistat, ne-arătat cu degetul, pe șleau, ca pentru cretini. Prezentatorul de filme la T.V., sau chiar cronicarul T.V. de filme de rețea, trebuie să pledeze — cu imaginea vizuală proiectată pe ecran — să explice aceste unități de frumusețe. Pledoaria lui va dura multe sute de minute, în serviciul scenei de ecran de 10 sau 20 de secunde. Așa-zisele *antologii* nu „antologesc” nimic. Se mulțumesc să ne arate munca unor celebriități actricești sau regizorale, în cadrul unor scene absolut neînsemnate,acompaniate de opinii personale de genul „pssss! grozav, dom'le!” spus în o mie de cuvinte care se anulează unul pe altul, în termeni cit mai hiperculți posibil.

Dar tot așa cum eu, fără descurajare, continui în cronicile mele să fac lecții de regie, sper că, într-o bună zi, asta se va întimpla și la T.V.

D. I. SUCHIANU

DUMITRU VINȚILA
„Venind din strămoși”

CLIMAT IRADIANT DE OPINII

Două evenimente ale lunii iunie: Conferința națională a Scriitorilor și Hotărârea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în înfăptuirea principiilor legalității socialiste, în reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării au polarizat atenția televiziunii atât prin transmisii directe (lucrările Conferinței scriitorilor și ampla cuvântare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu) cât și prin dezbaterile organizate pe micul ecran pe teme literare, și teme juridice, cu cadre de specialitate și oameni ai muncii. Comentarea evenimentelor politice și culturale de către un număr tot mai mare de telespectatori și, prin aceasta, crearea unui climat iradiant de opinii și atitudini cetățenești, îmi pare câștigul cel mai important din ultima vreme al presei noastre filmate. Un efort vizibil, finalizat uneori în interesante emisiuni-dezbateri de către colegii noștri, telereporterii. Iată câteva din aceste emisiuni:

● În ajunul Conferinței scriitorilor, o însuflețită *in-cursiune în dramaturgia română contemporană*. Invitații emisiunii: dramaturgii Aurel Baranga, Marin Sorescu, Virgil Stoescu, Tömory Peter și criticul-gază Valentin Silvestru, stimulatorul discuțiilor despre piesa contemporană și noțiunile „actual” și „contemporan”. Pentru Aurel Baranga actuală nu e doar piesa legată calendaristic de ziua de azi, ci „orice operă care te ajută să te cunoști mai bine, să afli ceva despre destinul tău și al celorlalți (*Oedip-rege*, de pildă) sau despre destinul unei țări discutat din perspectiva contemporană (*Răceala*). Scriitorul proiectează asupra documentului istoric conștiința sa contemporană, perspectiva celei mai înalte filozofii. Intervin însă și tendințele spre un anume ilustrativism, descriptivism, spre o narare retorică a temei istorice. „Imagini d'Epinal, cromolitografii”, numește Baranga aceste „confecții” pseudo-istorice. Dramaturgul Tömory Peter, interesat în piesa sa *Carol Pop de Szatmari* de condiția artistului care trăiește istoria, consideră că „a fi contemporan în abordarea temelor istorice sau actuale nu înseamnă a plasa piesa într-un anume timp, ci a avea o viziune contemporană asupra temei, căutând însă un adevăr mult mai general.” Autorul *Răcelei*, Marin Sorescu, susține că prin această situație creatoare a multor scriitori față de istorie, dramaturgia română nu se mai află azi în urma altor arte. Valentin Silvestru conchide: Rolul criticului este de a lupta pentru un climat mai bun de promovare a valorilor reale, pentru înțelegerea mai nuanțată, și din partea secretariatelor literare a unor teatre, a ceea ce înseamnă spirit contemporan în dramaturgie. Idei judicioase, regăsite ulterior în dezbaterile Conferinței naționale a scriitorilor, cât și în interviul luat dramaturgului Paul Everac în cadrul revistei literar-artistice din 7 iunie: „Sarcina mării literaturi — spune dramaturgul — e să tulbure conștiințele, să arunce spectatorului mari întrebări, neliniștitoare asupra existenței, să descopere realității și aspectele ei criticabile, astfel încât dramaturgul să-și ia riscul intelectual al unor adevăruri nu întotdeauna confortabile, amiabile, dar absolut vitale pentru evoluția societății.”

● Un succes al genului specific televiziunii: ancheta. Emisiunea Ancăi Arion intitulată spiritual „Răzbuarea craiului de ghindă”, o inteligentă „răzbuare” a telere-

porterului pe cei care-și pierd timpul și banii plătind bir ignoranței, superstiției, naivei încrederi în „făcătorii de miracole”. Cadrul farsei: Dumbrăvița, o comună mare, situată lângă Brașov, cu școli și dispensare, cu cadre didactice care răspund convențional întrebării: „Cum vă explicați că mai există oameni care nu știu ce înseamnă mercurul, se tem de argintul viu?” —

„Mai avem și noi carențe în învățământul nostru”; comună mare cu medici care nu pricep cum după 40 de ani de existență a dispensarului în Dumbrăvița mai sînt oameni care în loc să dea fuga la medic recurg la vrăjitoare. Se miră, se întreabă, dar ne întrebăm și noi cum și-au „păstorit ei turma” pînă acum. Și ce vor face de aici încolo. Farsa se încheie, ca orice farsă produsă de viață uneori cu mai multă ingeniozitate decît alta, pe un hohot de ris: hohotul sănătos al baciului care și-a ris de sat. — Ce credeți despre oamenii aceștia care vin la dumneavoastră să-i descîntați cu plumb și lămîiță? — N-au minte, săracii!” O anchetă vioaie, ingenios filmată, un montaj alert fac din această atrăgătoare „Răzbuare” una din cele mai amuzante și utile comedii contemporane de moravuri. Aviz cineaștilor!

● Ora tineretului din 9 iunie a.c. a ilustrat convingător în imagini tema rolului educativ al muncii, al colectivului (uzină, școală, familie) în formarea conștiinței tineretului. Reporteră (Jana Gheorghiu), în mijlocul unor tineri muncitori de la Atelierele C.F.R. Grivița, culege impresii despre un cazangiu cu o activitate de 32 de ani și cu un număr și mai mare de tineri calificați la activul său: „Tovarășul Badea, mi-a fost ca un tată, m-a sfătuit să învăț o meserie, lui îi datorez ce sînt astăzi.” „De maistrul meu am să-mi amintesc toată viața ca de învățătoarea care mi-a descoperit tainele alfabetului.”

Sudorul Badea e în prag de pensie: Dar n-am să-mi las eu copiii ăștia; după pensionare o să am vreme mai multă să-i cresc în continuare, mai au atîtea de învățat. Dragi mi-au fost toți, eu n-am făcut decît să-i îndemn să-și iubească și să cunoască meseria, pe mine nu m-a învățat nimeni și mi-a fost tare greu, măcar lor să le fie altfel. Unii au venit în uzină fără o educație de-acasă. A trebuit să fac și pe părintele cu ei, și pe dascălul, le-am pus în mînă cărți folositoare. Sînt mulțumit: am elevi împrăștiați în toată țara, i-aș ruga doar să-mi dea de veste să știu cum o mai duc. Recunoștința e memoria inimii, mi-a plăcut fraza asta din Balzac și uitați-o aici, am scris-o în chip de lozincă pe peretele atelierului.” Iată în câteva vorbe simple pe care le-ar putea învidia orice scenarist, în câteva gesturi calde cu care meșterul își urmărește la locul de muncă „copiii”, portretul unui adevărat erou al zilelor noastre.

Dar emisiunea cuprinde și cazuri dificile, cazurile unor adolescenți pe care familia, școala, prietenii, adevărații prieteni i-au neglijat și iată-i astăzi la primul lor delict: furtul unor cărți pe care le-au vîndut la Anticariat. „Ce-ați făcut cu banii?” — întrebă reporterul... „Am fost la strand, acolo ți se face foame, părinții nu ne dau bani decît de intrare.” Ancheta „Atenție, adolescenți!” semnată de Vartan Arachelian e utilă ca semnal de alarmă pentru școală și familie, ca punct pe i într-o problemă care, mai ales în urma Decretului, preocupă intens opinia publică. Dar așa cum e realizată, cu un exces de întrebări și răspunsuri, de

multiple investigații, mi se pare ușor disproporționată față de gravitatea delictului. Sigur că cine fură azi un ou... Dar oricum 5 cărți și o galenă (la cercul de electronică acești copii pasionați aveau nevoie de galene pe care nu le găseau în comerț) nu înseamnă (din fericie) decât pretextul unei (dealtminteri) fructuoase discuții despre răspunderea părinților, a cadrelor didactice, a colegilor, a organizațiilor de tineret față de posibilitățile de rătăcire a drumului. Un cadru didactic, un scriitor, o elevă din ultima clasă invitați să

spună cuvântul și l-au spus. Cu răspundere, cu înțelegere despre psihologia virstei critice, cu sublinierea necesității convergenței factorilor educaționali etc. Tribuna rămâne în continuare deschisă și altor opinii, subliniază redactorul emisiunii. Tribuna și mai ales posibilitățile specifice televiziunii de realizare a unor emisiuni pe teme educative cu un sporit coeficient de interes și atractivitate.

ALICE MĂNOIU

FARMECUL CA ATU. FARMECUL CA ARGUMENT.

Pornesc de la Anca Fusariu nu numai pentru că acest nume începe să se impună și cu suris și cu tenacitate, ci și pentru că experiența tinerei mele colega, felul în care a navigat și navighează în apele emisiunilor pentru tineret ne ajută să ne apropiem de o noțiune demnă de luare aminte și pentru un teleast și pentru un teleobservator. Noțiunea se numește farmec. Telefarmec.

Primul „daț” al tinerei noastre colege în care ea pare să nu aibă aproape nicio vină este farmecul. Realizatoarea noastră este simpatică, noțiune ocultă cu grijă de exegeții micului ecran, dar teribil de convingătoare pentru privitorul pur și simplu, foarte dispus încă de la ridicarea cortinei să dea adeziunea vorbitorului cu vino-ncoa. Acest „vino-ncoa” are, firește, nuanțele lui. O reporteră de la televiziune nu poate să fie simpatică în genul unei actrițe de la estradă, așa cum nici actrița de la estradă nu poate să fie simpatică în genul lui Andrei Bacalu la „Mai aveți o întrebare?” Pentru cel care are temeritatea să apară „pe post”, farmecul — ca și toate, absolut toate însușirile favorabile — trebuie mai înainte de orice să aibe măsură, să nu fie, adică, nici prea-prea nici foarte-foarte. Pentru că micul ecran este o mare lupă. Semne abia distincte cu ochiul liber, pe televizor, în prim-plan devin izbitoare. Ecranul îngroașă, subliniază; un ton apăsător poate fi ușor clasat ca un ton inchiizitorial, un adjectiv mai puțin uzitat poate trece drept șocant, prea multă veselie te duce la bănuiala bagatelizării. Amintindu-ne de răspunsul dat la un test de un confrate care scria că mass-media „este părerea medie a maselor” trebuie să recunoaștem că aceste *mass media* pretind, într-adevăr, o anumită *medie* mai ales când e vorba de televiziune, adică de un mijloc de comunicare cu un public atât de eteroclit. Această *medie* nu are nimic de-a face cu mediocritatea, dar are totul de-a face cu un anumit echilibru, echilibru al tuturor calităților unui vorbitor și echilibru înăuntrul fiecărei calități. Spontaneitatea este o trăsătură extrem de prețioasă pentru un reporter, dar prea multă spontaneitate, o plimbare prea lejeră, un limbaj care nu sugerează nici cea mai mică umbră de încordare — displace, pare nereverențios ca și „excesul de inteligență”, de altfel, care în cărți se poate numi erudiție sau spirit, dar pe ecran pare paradă. Cu unele excepții. Excepții omologate ca excepții de psihologia colectivă. Deci când n-avem de-a face cu un Grigore Moșil, care „putea să-și permită totul”, pentru că dispunea de un credit nelimitat, cum era cazul unui George Călinescu, care-și câștigase dreptul de a fi iremediabil senzațional; cum este azi cazul lui D. I. Suchianu, inteligență scilicet pe cât de longevivă pe atât de năstrușnic adolescentină. Quod licet lui D.I.S.

— cascada de asociații, ropotele de ingeniozități verbale, virtuțelul de citate în toate limbile pământului, minus dialectul sioux — nu s-ar permite, moralmente vorbind, niciunui alt critic, dar întrebarea ar fi care alt critic ar fi capabil de un spectacol verbal atât de incandescent.

Din instinct, dar nu numai din instinct, Anca Fusariu simte și *cum și pînă unde* se poate acționa pe terenul charismei, al „șarmului” pentru că terenul inefabil și imuabil al tele-farmecului nu este nici chiar atât de inefabil nici chiar atât de imuabil pe cât se pare. Asta nu înseamnă că prin travaliu un afon poate ajunge să aibe „ureche absolută”, dar înseamnă că prin control, prin autocontrol, prin autostudiere și deci printr-o muncă rivoasă de autoperfecționare un reporter își poate îmbunătăți propria sa imagine, și-o poate îndulci și încălzi, și-o poate lumina așa cum s-a întâmplat cu Anca Arion, la început de o intransigență cu aer de descăpăținător, dar pe parcurs din ce în ce mai nuanțată și mai convingătoare; așa cum s-a întâmplat mai demult cu foarte disputata Carmen Dumitrescu care a debutat tăios, atacînd fără să menajeze pe nimeni și în primul rînd pe ea. Sub lentila hiperbolizantă a micului ecran istețimea ei a părut multă vreme aplomb, iar curajul ei, aroganță. O muncă de o perseverență exemplară a răsturnat această imagine. Amintind aceste exemple vreau să argumentez că tenacitatea profesională și profesionistă poate face minuni chiar în sectorul intangibil al „datelor naturale”. Un reporter este „simpatie”, adică așteptat cu plăcere și ascultat cu interes nu numai pentru că s-a născut într-o zodie norocoasă. Cristian Topescu, cred eu, ar putea să țină multe conferințe și despre bibliografiile care stau la baza calmului său șlefuit și despre scenariile improvizărilor sale. Ideea că după treizeci de ani fiecare om are figura pe care o merită — constituie un aforism tocit, dar nu pentru că l-am practicat excesiv, ci pentru că l-am lăsat să zacă prea mult în vînt și-n ploaie.

Spunînd toate cele de mai sus nu vreau deloc să se priceapă că indefinisabilul farmec este o problemă de viață și de moarte. El rămîne numai o problemă de sărat și nesărat. În ceea ce privește „indefinisabilul” și aici este de gîndit și de regîndit pentru că farmecul, adică magnetismul, adică puterea *personală* de convingere a unui vorbitor este pînă la un punct un secret de fabricație naturală, dar, dincolo de acest punct, dincolo de o natură vine și o cultură. Cultură culturală, cultură politică, filozofică și, poate nu în ultimul rînd, cultura sentimentelor.

ECATERINA OPROIU

Publicul telejurnalului

Una dintre funcțiile esențiale ale televiziunii este, desigur, aceea de a contribui la informarea politică a publicului. Această potență este recunoscută atât de către comunicatori, constituind un obiectiv permanent al instituției, cât și de către cei care se expun mesajelor acestui mijloc al comunicării de masă.

Prin cercetările întreprinse de Oficiul de sondaje al Radioteleviziunii române s-a constatat în repetate rânduri că publicul din țara noastră — ale cărui dimensiuni erau la finele anului 1976 de aproape 9 milioane persoane în vârstă de peste 15 ani — recunoaște televiziunii capacitatea de a-l „ține la curent cu evenimentele din țară și din lume”, alături de alte virtuți cum sint aceea de educare, de deconectare etc.

Principala emisiune prin care televiziunea din țara noastră își realizează funcția informativă politică de actualitate o reprezintă telejurnalul, motiv pentru care și în investigațiile Oficiului i se acordă un interes deosebit și continuu.

Una dintre analizele retrospective pe întregul an 1976 oferă informații asupra dimensiunilor publicului, a dinamicii sale de-a lungul anului, asupra structurii publicului precum și a aprecierii pe care acesta o acordă telejurnalului*.

Pentru a pune în evidență asemănările și deosebirile dintre cele două ediții, pe baza unității de conținut și scop, s-a recurs la analiza lor comparativă.

Informațiile privind programarea evidențiază pentru ediția de seară un grad ridicat de regularitate sub aspectul orei și duratei de transmisie. Ea s-a transmis constant la ora 19,30, iar durata medie generală a emisiunii a fost de 31 minute, cu oscilații restrinse (de 3 minute).

În aceeași perioadă, ediția de noapte a telejurnalului s-a transmis în jurul orei 22,15, cu variații de 40 minute în plus sau în minus. Sub aspectul duratei se constată o diferență marcată pe zilele săptămânii: sîmbătă și duminică, aceasta este în medie de 7 minute, iar în celelalte zile mai mult decît dublă: 18 minute. Abaterile de la medie sint mai ample decît în cazul ediției de seară: ± 5 minute. Programarea ediției de noapte este deci mult mai inconstantă decît a celei de seară.

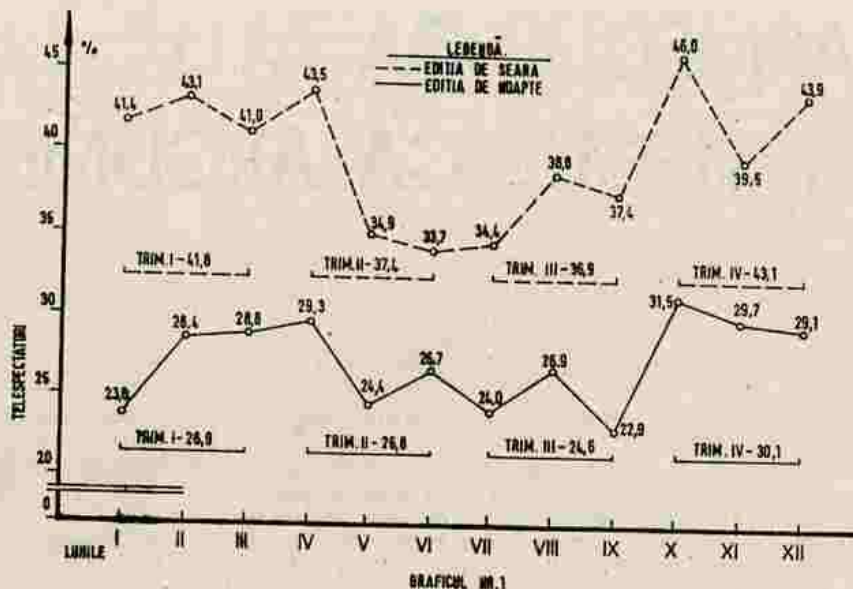
Din ansamblul publicului potențial, în anul 1976 telejurnalul a fost urmărit în medie de următoarele proporții:

- ediția de seară 39,8%
- ediția de noapte 27,1%

* Toate investigațiile — de la culegerea datelor pînă la prelucrarea lor — au fost efectuate de către echipa Oficiului de Sondaje, nouă revenindu-ne numai analiza rezultatelor și prezentarea lor.

În cifre absolute, volumul mediu al audiențelor respective poate fi evaluat la aproximativ 3 600 000 persoane în vîrstă de peste 15 ani** pentru ediția de seară și 2 400 000 pentru cea de noapte.

Cotele de audiență înregistrate în fiecare lună și trimestru al anului de către cele două emisiuni sint redată în graficul următor:

Din analiza datelor anterioare rezultă următoarele:

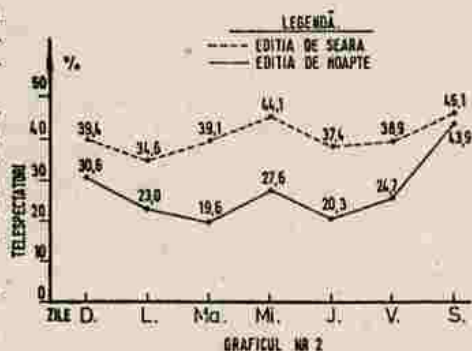
- În mod constant, telejurnalul de seară este vizionat de un număr mai mare de persoane decît cel de noapte.
- Fiecare ediție pare să aibă un public relativ stabil — abaterile trimestriale de la media anuală fiind în jur de $\pm 3\%$.
- Tendințele de evoluție ale audienței acestor două emisiuni de la un trimestru la altul sint asemănătoare: diminuează în trimestrele II și III, urmată de o ascensiune substanțială în ultimul.
- Audiențele mai ample din primele patru luni și ultimele trei ale anului și mai reduse în perioada mai-septembrie, evidențiază influența factorilor sezonieri asupra dimensiunilor publicului care urmărește principalele emisiuni TV de actualități.
- Raportînd amplitudinea variațiilor audienței (12,3 pentru ediția de seară și 8,6 pentru cea de noapte) la volumul mediu de public al fiecăreia, se constată că aceasta reprezintă aproape o treime din medie. Se

** În esanșionul reprezentativ pentru publicul din țara noastră sint incluși numai telespectatorii ce au cel puțin 15 ani impliniți.

poate aprecia că gradul de stabilitate a publicului celor două telejurnale nu prezintă diferențe importante. Deci, instabilitatea programării ediției de noapte nu atrage după sine o creștere a instabilității publicului său.

Dimensiunile medii ale publicului

celor două emisiuni variază de la o zi la alta a săptămînii. Oscilațiile parcurse sint prezentate în graficul nr. 2:

După mărimea audiențelor medii, zilele săptămînii se ierarhizează astfel pentru fiecare ediție:

Zilele	Audiența, rangul Ediția de seară	Ediția de noapte
duminică	3	2
luni	7	5
marți	4	7
miercuri	2	3
joi	6	6
vineri	5	4
sîmbătă	1	1

— Pentru ambele teleturnale, audiența maximă se realizează simbăta. Disponibilitatea publicului pentru teleturnala de noapte pare a fi aproape dublă simbăta față de restul zilelor lucrătoare.

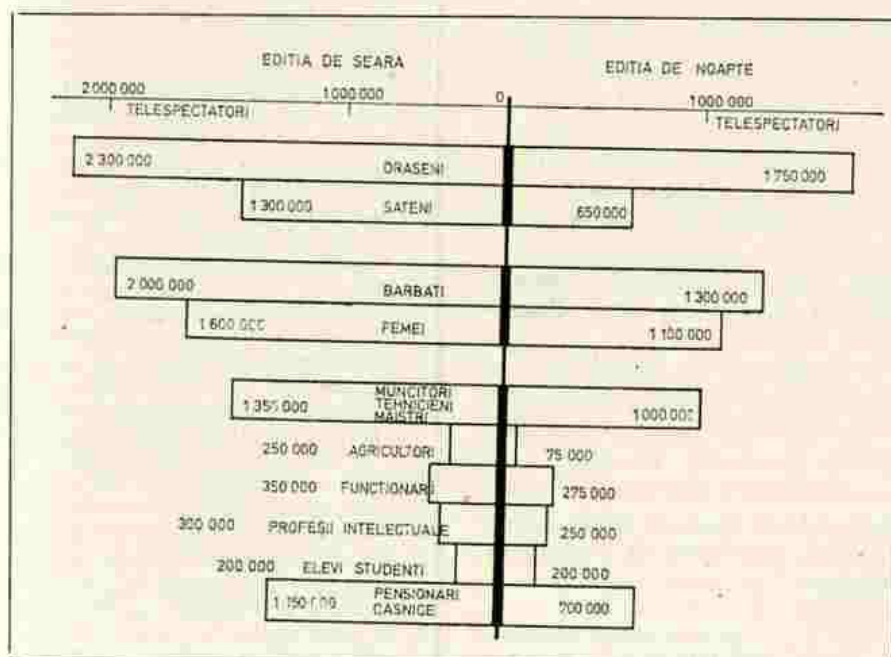
— De asemenea, cote ridicate de audiență se realizează sistematic miercuri și duminică, zile care în mod obișnuit includ în programul lor emisiuni de maximă atractivitate: Teletinematecă și film artistic. Se pare că acestea influențează dimensiunile publicului care urmărește edițiile zilnice ale actualităților.

— Valorile maxime ale audienței pentru toate zilele săptămânii se înregistrează de obicei în ultimele trei luni ale anului la ambele ediții. Minimele pentru teleturnalele de seară s-au realizat cu precădere în lunile de vară. Deci, poate fi reținută influența sezonieră mai accentuată asupra audienței ediției de seară.

— Din compararea audienței teleturnalelor cu cea a emisiunilor din imediata lor proximitate în program, precum și a emisiunii cu audiența maximă din ziua respectivă, se remarcă următoarele:

1. În cazul ediției de seară, audiența pare a fi influențată de cea a emisiunii pilon în zilele de duminică, miercuri și vineri — filmul artistic.
2. Dimensiunile publicului care vizionează teleturnala de noapte, emisiunea anterioară și emisiunea pilon din seara respectivă descriu frecvent fluctuații de același sens. Cu alte cuvinte se poate afirma că volumul publicului ediției de noapte este dependent de forța programului zilei de a-1 menține în fața aparatelor pînă aproape de ora închiderii.

Structura publicului emisiunilor de actualități TV este redată în graficul nr. 3:

Particularitățile audienței teleturnalelor — de seară și de noapte — în rîndul diverselor grupări socio-demografice ale publicului pot fi sintetizate astfel:

- Toate grupările de public urmăresc în mod prioritar ediția de seară
- Cele mai însemnate ponderi în ansamblul publicului acestor emisiuni le dețin orășenii, bărbații, muncitorii, tehnicienii, maistrii, pensionarii și casnicele.
- Comportamentul cel mai omogen față de ambele ediții ale teleturnalelor îl manifestă elevii și studenții, comportament ce se caracterizează prin interesul lor constant scăzut față de acest tip de emisiuni.
- Dacă se ține seama de gradul dotării cu televizoare în mediul rural, interesul acestor telespectatori pentru informația politică de actualitate pare asemănător cu cel prezentat de orășeni. Trebuie reținut însă faptul că agricultorii reprezintă cel mai mic segment din publicul teleturnalelor. Ei se caracterizează și printr-un comportament diferențiat față de cele două ediții: în rîndul acestei categorii de public ediția de seară are o audiență de peste trei ori mai amplă decît cea de noapte.
- Se poate conchide că mediul de rezidență și ocupația telespectatorilor, ca expresie a unui anumit program de lucru sau și obișnuințe acționează ca factori specifici ce dife-

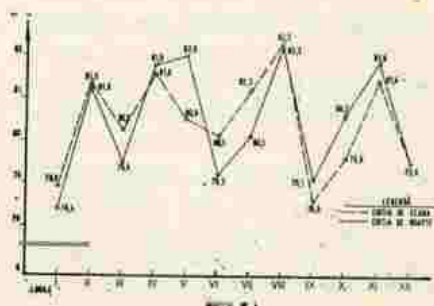
rențiază comportamentul de vizionare a celor două ediții ale teleturnalelor.

Indicele mediu anual de apreciere înrunit de cele două teleturnale a avut valori foarte apropiate:

Ediția

de seară 80,4
de noapte 80,5

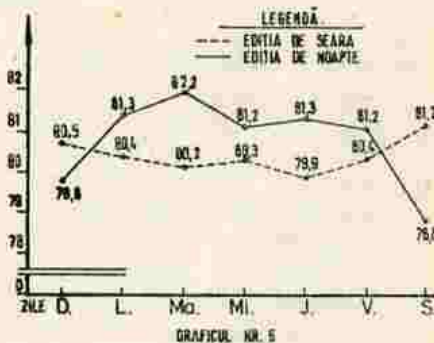
De la o lună la alta a anului, aprecierea medie a celor două teleturnale parcurge următoarele variații:

Indicatorii de apreciere ai celor două ediții evoluează în același sens. Abaterea are un caracter de excepție și se plasează în luna mai.

Cele două curbe indică pulsații puternice și în majoritatea cazurilor alternative ale gradului de satisfacție a publicului. Amplitudinile — apropiate — sînt considerabile: de aproape patru puncte. Ele caracterizează aprecierea ambelor ediții ca fluctuantă.

Mediile pe zile ale aprecierii sînt mai diferențiate. Ele se prezintă grafic astfel:

Din graficul de mai sus se pot remarca următoarele:

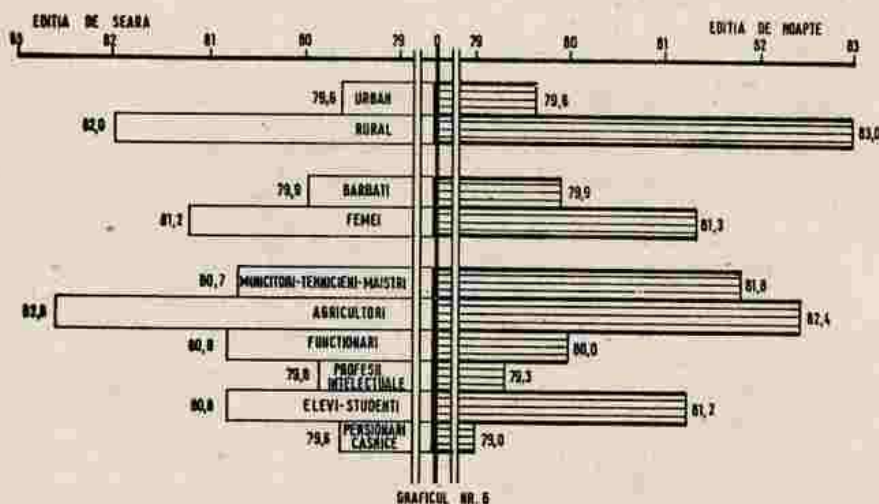
1. În cinci zile ediția de noapte este apreciată mai favorabil decît cea de seară.
2. Cele două abateri au loc simbăta și duminică — zile în care teleturnala de noapte înregistrează indicii medii cel mai scăzuți. Scăderea aprecierii co-

incide cu reducerea duratei de transmisie și cu creșterea audi-enței.

3. Evoluția indicelui de apreciere de la o zi la alta. marchează tendințe opuse pentru cele două ediții. Cunoscând din cercetări anterioare faptul că o parte din publicul ediției de noapte este formată din persoane care au vizionat și ediția de seară, se poate emite ipoteza că aprecie-rea ediției de noapte ar putea fi influențată de repetarea sau nu a unora dintre informații.

Fluctuațiile indicilor de apreciere ai celor două teledururi au ampli-tudini diferite pe zilele săptămânii. Cu o singură excepție, amplitudinea oscilațiilor ediției de noapte este mai ridicată; aprecierea teledurului de seară este deci mai omogenă.

Variațiile aprecierii pe diferitele grupări socio-demografice sînt re-prezentate în graficul nr. 6 :

GRAFICUL NR. 6

- Ambele ediții obțin aprecieri mai avantajoase în mediul ru-ral, printre femeii și agricul-tori, deci în rîndul acelor ca-tegorii de public care urmă-resc mai puțin teledururile.
- Telespectatorii din mediul ur-ban, bărbații, pensionarii și casnicele, precum și persoanele cu profesii intelectuale ma-nifestă mai multă exigență față de cele două emisiuni, medile anuale coborînd sub 80 de puncte.

Din datele prezentate, pot fi re-ținute cîteva elemente cu caracter general :

1. Atractivitatea sporită a progra-mului zilnic de televiziune mărește șansele de vizionare a teledurulu-lui — atît a ediției de seară, cît și a celei de noapte — ceea ce atrage

după sine creșterea gradului de in-formare a publicului.

2. Asupra audienței teledurului se manifestă o anumită influență sezonieră : toamna și iarna el este vizionat de proporții mai ample de telespectatori.

3. Unele categorii de public : fe-melle și tineretul studios, par a fi mai puțin interesate de actualitățile televizate. Poate că prin interme-diul emisiunilor destinate numai acestor categorii de public s-ar pu-tea acționa prezentîndu-se realita-tea contemporană și problemele ei într-o manieră specifică. În schimb alte categorii au un acces limitat la informarea politică prin televi-ziune, datorită gradului lor mai scăzut de înzestrare cu aparate re-ceptoare. Aceștia sînt sîtenii și în special agricultorii.

4. Aprecierea teledurului — care pare să depindă mai puțin decît alte emisiuni ale televiziunii de criterii estetice — a fost în 1976, ca și în anii precedenți, ridicată. Se remarcă o diminuare a indicelui de

apreciere în cazul ediției de noapte din zilele de sîmbătă și duminică. Întrucît în aceste zile teledurul de noapte are o durată de peste două ore mai redusă decît în celelalte zile, este de presupus ca du-rata scurtă a știrilor permite mai curînd relatarea lor și mai puțin explicarea și comentarea evenimen-telor, ceea ce împieteză asupra a-precierii acordate de către telespec-tatori.

5. Categoriile de public care ur-măresc mai mult teledururile (muncitori, tehnicieni, maîstri, pen-sionarii, casnicele) manifestă și o exigență sporită față de aceste emi-siuni. Același lucru se poate afirma și despre persoanele cu profesii in-telecțuale.

**ȘTEFANIA KASIAN
VICTORIA BĂRBUȚĂ**

COMISIA DE ATESTARE

ȘI-A ÎNCEPUT ACTIVITATEA

După ce în cursul anului trecut au susținut probele la tehnicile de presă — limba străină, foto, scriere prescurtată și dactilogra-fie — cu cîțva timp în urmă ga-zetarii de la „Viața nouă” — Ga-lați, „Înainte” — Brăila, „Tribuna Ialomiței” și „Delta” — Tulcea și-au întocmit formalitățile pre-văzute de Legea presei în vederea obținerii cărții de ziarist pro-fesionist.

Pentru a se evita deplasarea în Capitală a tuturor ziaristilor de la cele 4 publicații, Comisia de atestare s-a deplasat recent la Galați. Gazda acestei acțiuni a fost redacția ziarului „Viața nouă”.

În total, au trecut prin fața co-misiei și au fost atestați 48 de ziaristi și colaboratori activi ai celor 4 gazete locale. Întîlnirea ziaristilor de la cele 4 publicații județene a constituit, totodată, un prilej de schimb de experiență, de cunoaștere reciprocă.

SANDU MARIAN

Cine nu l-a cunoscut sau pe cine n-a cunoscut ! Prezentator și cronicar de spectacole dramatice și de revistă, redactor de sport, animator și organizator de mani-festări cultural-artistice la Casa ziaristilor, secretar de redacție la revista „Presă noastră”, autor de texte satirice, interviuri și scena-rii la radioteleviziune, Sandu Ma-rian a fost un ziarist și publicist activ, a cărui prezență era resim-țită și cunoscută de un numeros public, ca să nu mai amintim de cei cu care s-a aflat în relații de muncă, de la redactori șefi și di-rectori de emisiuni și pînă la ti-pograful de la Fondul Plastic sau de la Informația.

A cunoscut îndeaproape viața artistică bucureșteană, pe nenu-mărați din remarcabilii slujitori ai acesteia, despre activitatea că-roră a publicat relatări și cronici interesante, utile, în paginile de informație culturală ale revistei „Magazin” și ale altor publicații.

A fost un tovarăș apropiat, cu o fire optimistă și cu un simț a-parte al umorului, un om cu mare dragoste față de meșerie și față de tot ceea ce e frumos.

Cu adîncul regret al unei pre-mature și neașteptate despărțiri, îi vom păstra o caldă și de ne-șters aducere aminte.

În acest miez de vară s-a stins din viață, la o vîrstă înaintată — se apropia de 80 de ani — Filip Brunea-Fox.

Confrați de generație, tovarăși în ale scrisului i-au înfățișat, în mod documentat și cu adîncă simțire, personalitatea și vasta activitate de scriitor, de traducător, de publicist, aducînd omagiul cuvenit aceluia care, vreme de aproape șase decenii, a slujit, cu o conștiință și pricepere profesională pilduitoare, cauza celor mulți, democrația și progresul.

S-a spus, adeseori, că Brunea-Fox a pășit în ziaristică venind din literatură, sau că, dimpotrivă, a pătruns în literatură venind din ziaristică. Oricum, fapt este că Filip Brunea-Fox este unul din făuritorii reportajului modern din țara noastră, subliniere făcută în mod pregnant și de maestrul Geo Bogza, care l-a denumit „prietenu și predecesorul meu... un mare reporter al presei românești dintre cele două războaie mondiale”. Sînt cunoscute în acest sens multe din scrierile sale din acei ani, cum ar fi cutezătoarea sa investigație în mafia neguțătorilor de carne vie, ale cărei ramificații le-a urmărit pînă în Malta.

A fost un adept și un susținător activ al reportajului integral, care — cum singur spunea — necesită „un mare consum de muncă, de suflet și de inteligență”. Reportaj bun se poate scrie, desigur, despre orice, chiar și despre un ac, despre o ghîrlanță de brad (a scris două pagini, așa cum Arghezi scrisese despre „neînsemnatul” cui). Dar a scrie reportaj era pentru Brunea-Fox condiția esențială de a cunoaște lumea, realitatea și numai realitatea, era modul său propriu de comunicare cu lumea. „Eu, mărturiseste el, așa am cunoscut-o, luînd-o razna prin orașe, prin sate, cu carnetul în mîna, pînă cînd realitatea visată, închipuită, citită, a devenit realitatea trăită, pînă la, ciupită, strînsă în brațe, adică viața. Din fotoliu, viața se distinge prost, distanța topește nuanțele într-o singură culoare, care adesea e un roz foarte înșelător”.

Pe cercetarea vastei arii a evenimentelor cotidiene, pe fundalul unor noi realități politico-sociale se înseru și numeroasele sale reportaje, însemnări, articole publicate în marile cotidiene și în revistele literare în anii construcției socialiste. Spațiul nu ne permite o privire mai amplă, dar chiar dacă ne-am rezuma la cunoscuta „Cronica străzii”, susținută o vreme în paginile popularului săptămînal „Magazin”, am putea înmănunchia o interesantă monografie a faptelor vieții bucureștene și a unor înnoiri semnificative într-o perioadă cînd acestea nu cunoșteau și, firește, nici nu puteau cunoaște amploarea actuală.

VĂ CUNOAȘTEȚI CARTIERUL? *

„Dacă aș vrea să fiu malițios, v-aș supune la un examen „cine știe ciștigă”, despre strada d-voastră, ei da, numai despre stradă... Ca să demonstrez, nu-i noutate — că există bucureșteni nefamiliarizați nu cu ditai orașul, nu cu raionul căruia aparțin, ci cu propria lor stradă...”

Subsemnatul, bunăoară. Am pășit-o urît cu un vecin, om tinăr, locatar al unui bloc nou, care m-a supus unui „test”. Punîndu-mi sub ochi o fotografie cu străzi și case, m-a invitat să-i răspund ce cartier bucureștean înfățișează.

Mă mindresc că sînt dintre bucureștenii care cunosc bine Capitala. Zece de ani am bătut-o în lung și în lat. I-am explorta periferiile și suburbiile; am apucat mahalalele încă în fașă; m-am maturizat parralel cu fundăturile devenite ulițe, cu ulițele ajunse străzi, cu străzile crescute bulevarde.

Ci iată-mă stînd cu vișelul la poarta nouă înaintea unei poze cu străzi și case, peisaj destul de cuprinzător ca să nu semene cu altul la fel, ca atunci cînd fragmentele sînt prea sumare... În cele din urmă m-am dat bătut. Nu reusesem s-o identific. Fotografia reprezenta pur și simplu cartierul unde locuiesc. Respectiv Piața Kogălniceanu.

O fi fost defectuoasă fotografia? Ași! Perfectă. Se deosebeau toate trăsăturile familiare: strada pe unde circul de patru ori pe zi, micul sgar unde mă opresc udeșea să-mi leg șireturile de la pantofi, biserica veche cu grădina și, o ironie, se distingea chiar blocul unde sălășluiesc de cîțiva ani!...

Așadar, examenul a dovedit că nu-mi cunosc cartierul. Că nu-l cunosc în ansamblu. Posedam cîteva indicații topografice care s-au infiltrat în memorie, mecanic, zi de zi și an de an, funcționînd automat, ele reprezentînd punctele de reper ale unei panorame retransmise pe plan secund.

— Ei? — m-a tachinat examinatorul.

— E ceva nou în aspectul cartierului, care m-a derutat, vecine. Dar mă întreb dacă dumneata, care ești tinăr și care trăiești din plin și constructiv acest nou, mă întreb dacă ai puțința să înregistrezi progresul vertiginos al transformărilor de cîteva ani încoace? Vezi, bucureșteanul, prins în febra ce modifică pe zi ce trece fizionomia orașului, nu are răgazul să urmărească ritmul în care se succed metamorfozele urbanistice... Proverbiul „s-a realizat peste noapte” a devenit un miracol curent...

Participînd îndeaproape la prefacerile ce se efectuează, bucureșteanul, abia cînd imaginile vor fi conturate în spațiu și timp le va putea cuprinde în ansamblul lor, într-un tablou văzut în perspectivă... Atunci să te văd dacă ai să recunoști, în fotografia asta a dumitale, ceea ce a supraviețuit din imaginea nouă a cartierului, atunci finisat.

„Testul” vecinului mi-a fost un stimulent. Am reluat cartierul, pe îndelete, cum citești cu luare amînte o carte frunzărită înainte. Și-am început să mă pregătesc pentru reportajul următor: „Călătorie în jurul unei statui”.

FILIP BRUNEA-FOX

* Textul reproduș s-a publicat în octombrie 1960. Între altele „alte mii de file”, scrise în anii de după eliberare, reprezintă un fragment, grăitor credem, care definește pe neobositul publicist F. Brunea-Fox, care și-a cucărit în chip firesc cititorii și care ocupă un loc de seamă în istoria reportajului românesc.

S U M A R

- **HOTĂRÎREA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN CU PRIVIRE LA CREȘTEREA ROLULUI ȘI RĂSPUNDERII ORGANIZAȚIILOR DE PARTID ȘI DE STAT, DE MASĂ ȘI OBȘTEȘTI, A UNIUNILOR DE CREAȚIE, A CONDUCERILOR COLECTIVE ALE REDACȚIILOR, RADIOTELEVIZIUNII, EDITURILOR, CASELOR DE FILME, INSTITUȚIILOR DE SPECTACOLE ÎN ACTIVITATEA DE INFORMARE ȘI EDUCARE A OAMENILOR MUNCII**

I. Mitran : Spiritul combativ în publicistica teoretică

- **ÎN ANUL CENTENARULUI INDEPENDENȚEI : LUPTA PENTRU DOBÎNDIREA ȘI APĂRAREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI**

General-maior **Constantin Antip** : Războiul de independență în presa vremii

Augustin Deac : Ideea independenței și unității naționale în presa muncitorească și socialistă

Rodica Șerbănescu : Presa din timpul primului război mondial — oglindă a patriotismului și eroismului armatei române

Conf. univ. dr. **Ion Spălățel** : Lupta pentru apărarea independenței și integrității țării reflectată în presa revoluționară și democratică românească dintre cele două războaie mondiale

Aurel Lupășteanu : Presa — participantă activă la lupta poporului român în războiul antihitlerist

Eugen Freda : Promovarea prin presă a principiilor generale ale politicii externe a României socialiste

- **ÎN ATENȚIA NOASTRĂ PROBLEMATICA VASTĂ A DOCUMENTELOR CONGRESULUI CONSILIILOR DE CONDUCERE ALE UNITĂȚILOR AGRICOLE SOCIALISTE, AL ÎNTREGII ȚĂRĂNIMI**

Ing. **Marin Căpășu** : Un tezaur de învățăminte prețioase

Ion Stanciu : Acțiuni prioritare pentru noi și pentru presă

Dr. ing. **Ion Teșu** : Problemele cercetării și economiei agrare să-și găsească loc cât mai des în presă

Ing. **Petre Martin** : Teme majore pentru revistele de specialitate

Gheorghe Verma : Ce ne propunem să oferim telespectatorilor de la sate

Simonka László : Din dezbaterile Congresului am desprins nu numai teme...

Georgeta Ciobotaru : Noi rubrici, formule și emisiuni radiofonice

Aurel David : Activitatea noastră, la nivelul marilor obiective ale agriculturii Bărăganului

- **CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE COMERȚ**

Nicolae Bozdog : Acțiuni actuale și preocupări de perspectivă

Gh. Teodorașcu : De la articolul-fotografie la articolul de analiză

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136-137 — telex : 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

IUNIE – IULIE 1977

Dr. Gheorghe Fețeanu : Nu orice fel de critică ajută
Roșu Bujor : O problemă de competență, dar și de educație
Mihai Ionescu : Eforturi calitative la nivelul celor cantitative
Ioan Georgescu : Lipsa timpului pentru investigație, o falsă motivare
Romeo Groapă : Să se ocupăm mai bine de acest domeniu de larg interes
Traian Brătianu : Mai divers, mai interesant mai concret
Alexandrina Golopența : Pentru cititorii din 80 de țări
N. Mihăescu : Vocabular, sintaxă, stil

● CRONICA PUBLICISTICII

Victor Birlădeanu : Elocvența gazetăriei militante

● EDUCAȚIA ATEIST-ȘTIINȚIFICĂ – O ACȚIUNE DE LUNGĂ DURATĂ, NU O CAMPANIE SPORADICĂ

Niki Georgescu : Cum se capătă apetența cunoașterii ?

Paul Dobrescu : Cum este sesizată noutatea, cum sint folosite genurile publicistice

Vasile Ilovan : Pentru cele mai diverse categorii de cititori

Ion Nedelea : Contribuție specifică la împlinirea unui obiectiv major

Vasile Gaftone : Post-scriptum la anticazania

● ECOURI LA ANCHETA : „CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT“ :

Cristian Mantu : 6 000 de scrisori de la cititori pentru rubrica „Sport” a gazetei „Munca”

● PUNCTE DE VEDERE DESPRE ȚINUTA GRAFICĂ A ZIARULUI

Lucian Rottenberg : Mobilitate și continuitate

Alexandru Gherghel : Originalitate, dar nu cu orice preț

Boris Țitrea : Citeva elemente generale privind concepția grafică a ziarului tabloid

Dumitru Vințilă : Fotografia și tiparul

Gheorghe Cameniță : Prin colaborarea dintre ziaristi și tipografi – rezultate mai bune

Ing. Alexandru D. Irod : Cercetarea aplicativă – preocupare principală a Laboratorului central de cercetări poligrafice

● CRITICA DE FILM ȘI CULTURA CINEMATOGRAFICĂ

Călin Căliman : Un factor important al procesului educațional

Magda Mihăilescu : Contribuție la receptarea valorilor autentice

D. I. Suchianu : Ce înseamnă cronică cinematografică ?

● TELECRONICA

Alice Mănoiu : Climat iradiant de opinii

Ecaterina Oproiu : Farmecul ca atu. Farmecul ca argument.

Ștefania Kasian, Victoria Bărbuță : Publicul televizualului

● DIN ACTIVITATEA CONSILIULUI ZIARIȘTILOR

Dorin Iancu : Turismul, mijloc de educare politică

Semnarea unor protocoale.

Simpozionul „Presă și conștiința istorică a maselor.”

Redacția : București, Bd.
Republicii 21, telefon :
17 60 10/1229

Administrația – I.S.I.A.P.
Piața Scintei nr. 1,
telefon : 18 03 57

Atenție!

ÎNNOIȚI-VĂ

ABONAMENTELE

LA

REVISTA

„PRESA

NOASTRĂ“!

Abonamentele se fac prin oficiile poștale și difuzorii obștești, prin factorii poștali.

În București, revista „Presa noastră” se poate cumpăra de la:

- standul Academiei „Ștefan Gheorghiu”;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Universității;
- magazinul de difuzare a presei din str. Doamnei nr. 5;
- magazinul de difuzare a presei din Bd. Magheru nr. 18;
- magazinul de difuzare a presei din Piața Palatului;
- magazinul de difuzare a presei de pe peronul Gării de Nord;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Kogălniceanu;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Romană.

- Costul unei reviste: 5 lei
- Costul unui abonament anual: 60 de lei

Un „prieten”
de nedespărțit –

APARATUL DE RADIO PORTABIL

La munte, la mare, în vacanță, în excursie — aparatele de radio portabile sînt deosebit de utile și practice. Magazinele și raioanele specializate ale COMERTULUI DE STAT vă invită să alegeți aparatul dorit, prezentîndu-vă următoarele radioreceptoare portabile :

CORA	(1 L.U.)	prețul	345 lei
APOLLO	(1 L.U.)	„	345 „
PESCĂRUȘ	(2 L.U.)	„	450 „
ALFA	(2 L.U.)	„	500 „
COSMOS	(3 L.U.)	„	645 „
JUPITER	(4 L.U.)	„	800 „
GLORIA	(4 L.U.)	„	1 450 „
PREDEAL-auto	(3 L.U.)	„	1 000 „
PREDEAL auto	(cu antenă)	„	1 075 „

Principalele caracteristici tehnice ale radioreceptoarelor portabile sînt : sensibilitate, selectivitate, claritate a sunetului care asigură o audiție perfectă.

Toate aparatele de radio se pot cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un acento de numai 20%, conform dispozițiilor în vigoare.

Asigurarea

Pentru riscurile cu care este confruntat omul de la volan este necesar să se creeze și mijloace eficiente de contracarare a urmărilor acestora. Unul din aceste mijloace, care totdeauna trebuie să existe înaintea neprevăzutului, este și a s i g u r a r e a.

Pentru protejarea victimelor accidentelor de circulație și repararea prejudiciilor suferite de acestea, prin avarierea sau distrugerea bunurilor ori prin vătămarea corporală a unor persoane, a fost introdusă – încă din anul 1972 – asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto. Prin această asigurare, pentru care fiecare deținător de autovehicul – persoană fizică – plătește o primă anuală de asigurare de 350 de lei, asiguratul este apărât de consecințele financiare ale pagubelor pricinuite altor persoane, ca urmare a unui accident de autovehicul produs din culpa sa, nu însă și pentru avariile suferite în accidentul respectiv la propriul său autovehicul. De asemenea, deținătorul autovehiculului nu este acoperit pentru pagubele produse autovehiculului său : prin accidente de care nu răspunde un deținător de autovehicul cuprins în asigurarea prin efectul legii ; prin accidente în care nu sînt implicate alte autovehicule ; prin alte accidente decît cele de circulație ; ca urmare a unor calamități naturale.

Pentru ca proprietarii de autoturisme să poată beneficia de despăgubiri de asigurare și pentru pagubele la propriul autoturism, care nu sînt acoperite prin asigurarea de răspundere civilă auto, este necesar să încheie la ADAS o asigurare facultativă auto pentru avarii (casco), în baza căreia ADAS plătește despăgubiri în următoarele cazuri :

a) Autoturismul a fost avariat datorită faptului că în timpul circulației s-a ciocnit, s-a lovit sau izbit :

- din culpa conducătorului auto respectiv, cu un alt autovehicul sau cu orice alt fel de vehicul ;
- de orice corpuri mobile și imobile aflate în afara autoturismului asigurat, ori a fost avariat de corpuri mobile din interiorul autoturismului.

b) Autoturismul a fost avariat ca urmare a faptului că în timpul circulației a derapat, s-a răsturnat, a căzut în șanț sau în prăpastie ori în apă, sau a fost lovit de orice corpuri, cum ar fi copaci, blocuri de gheață sau de zăpadă, pietre etc.

c) Autoturismul aflat în circulație sau în staționare a fost avariat de un autovehicul neidentificat.

d) Autoturismul aflat în circulație sau în staționare a fost avariat ca urmare a ciocnirii, izbirii, lovirii sau zgîrierii fie de vehicule necuprinse în asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto, fie de pietoni, ori prin căderea pe autoturism a unor corpuri.

e) Autoturismul aflat în circulație a fost avariat datorită ciocnirii, răsturnării, derapării etc. ca urmare a defectării unor piese ale acestuia.

f) Autoturismul a fost avariat ca urmare a :

- incendierii lui, ori a clădirii în care se afla garat ;
- exploziei, urmată sau neurmată de incendiu, inclusiv exploziei rezervorului de carburanți sau a rezervorului de aer comprimat ;
- trăsnetului – urmat sau neurmat de incendiu ;
- inundației – care poate produce pagube și prin acoperirea cu un strat de apă a locului unde se afla garat sau parcat ;
- altor calamități naturale, cum ar fi : ploaia torențială, grindina, furtuna, ura-

autoturismelor

ganul, prăbușirea de teren etc., care pot produce pagube direct autoturismului sau indirect prin dărîmarea acoperișului unei construcții pe acel autoturism etc.

La asigurarea facultativă a autoturismelor pentru avarii (casco), pe lângă cazurile arătate mai sus, ADAS mai acordă despăgubiri și pentru :

- cheltuielile de transport al autoturismului la atelierul de reparații cel mai apropiat de locul accidentului, care poate face reparația sau la locul cel mai apropiat de adăpostire a autoturismului, dacă acesta nu poate fi deplasat prin forță proprie ;
- avarierile autoturismului prilejuite de măsurile luate în timpul producerii evenimentului asigurat, pentru salvarea autoturismului sau a construcției în care se afla acesta, precum și cheltuielile făcute în vederea limitării pagubelor, dacă acestea au fost necesare în urma unor avarii produse de cauze cuprinse în asigurare.

Primele de asigurare, adică sumele ce trebuie plătite drept cost al asigurării, sînt diferențiate în funcție de capacitatea cilindrică a autoturismelor.

Din cele de mai jos, puteți afla cît vă costă pe an asigurarea auto pentru avarii (casco) :

- Pînă la 750 cm³ lei 900 ● Intre 751-900 cm³ lei 1 170 ● Intre 901-1 000 cm³ lei 1 350 ● Intre 1 001-1 150 cm³ lei 1 530 ● Intre 1 151-1 250 cm³ lei 1 710 ● Intre 1 251-1 470 cm³ lei 1 980 ● Intre 1 471-1 650 cm³ lei 2 160.

La primele de asigurare se acordă reduceri de :

- 10% dacă asigurarea se încheie direct la unitatea ADAS ;
- 15% pînă la 35%, în funcție de vechimea neîntreruptă în asigurare, dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurării contractate.

Astfel, în cazurile în care sînt cumulativ îndeplinite condițiile menționate pentru acordarea reducerilor respective pentru un autoturism „Dacia 1300” în loc de 1 980 de lei se plătește în primul an de asigurare suma de 1 782 de lei, în al doilea an suma de 1 515 lei, în al treilea an suma de 1 337 lei, în al patrulea an și următorii suma de 1 158 lei.

De reținut este și faptul că în baza contractului de asigurare se acordă asiguraților și alte avantaje privind :

- Plata primelor anuale de asigurare în 3, 4 și 7 rate, iar în cazul reînnoirilor de contracte în 10 rate subanuale ;
- repararea, cu prioritate, la atelierele de reparații, a autoturismelor asigurate și fără obligația unor plăți prealabile către acestea, întrucît contravaloarea devizului de reparație se achită, de către ADAS, direct atelierului respectiv ;
- beneficierea, în continuare, după obținerea despăgubirilor cuvenite, de înlesnirea privind plata în rate a primelor anuale de asigurare.

Prezentînd unele din situațiile ce pot surveni, evenimente generatoare de pagube, precum și condițiile avantajoase în care se încheie asigurarea facultativă auto pentru

avarii (casco), ADAS își face o datorie arătînd că această asigurare este necesară oricărui deținător de autoturism chiar și în condițiile existenței asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto.

Dacă există contractată asigurarea facultativă pentru avarii (casco) se mai pot contracta, suplimentar, asigurarea pentru dispariția autoturismului de la locul de parcare, a unor părți componente sau piese ale acestuia, ori a unor bunuri din autoturism, precum și asigurarea pentru pagubele produse autoturismului în momentul în care acesta era condus de altă persoană decît asiguratul sau rude ale acestuia, plătindu-se suplimentar prime de asigurare, care, în total, nu depășesc cuantumul de 45% din prima anuală prevăzută la asigurarea auto pentru avarii (casco), beneficiindu-se și în cazurile acestor asigurări de reducerile progresive de prime.

De asemenea, la dispoziția deținătorilor de autoturisme au fost puse și alte feluri de asigurări auto, care satisfac cele mai variate cerințe de acoperire prin asigurare a situațiilor neprevăzute, ce se pot produce în timpul în care se utilizează autoturismele, cum sînt :

- **Asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme**, care se încheie independent de faptul dacă a fost sau nu încheiată o asigurare pentru avarii (casco) și acoperă, în limita numărului legal de locuri admis la transport, consecințele (urmările) accidentelor întimplare persoanelor (nenominalizate) aflate în autoturism, inclusiv în timpul utilizării autoturismelor la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.

Sumele asigurate, de pînă la 30 000 de lei de fiecare persoană, se plătesc, de către ADAS, independent de despăgubirile ce se acordă în baza asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto sau a altor asigurări facultative.

Primele anuale de asigurare de 80 lei, respectiv de 160 lei sau 240 de lei (corespunzătoare, după caz, unei sume asigurate de 10 000 de lei, respectiv de 20 000 de lei sau 30 000 de lei, de fiecare persoană aflată în autoturism) se pot plăti și în rate, ca la asigurările auto pentru avarii (casco).

- **Asigurarea autovehiculelor cu valabilitate numai în afara teritoriului R.S. România**, care se încheie pentru riscurile de avarii sau pentru cele de răspundere civilă, ori pentru ambele cazuri.

Asigurarea se poate încheia pe o durată de cel puțin 10 zile.

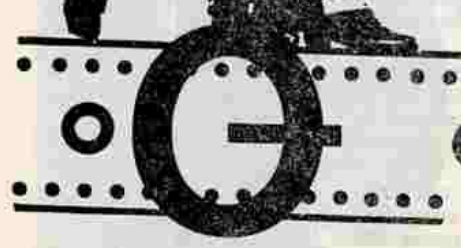
Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de țările vizitate, iar la asigurarea pentru avarii și în raport de capacitatea cilindrică a autoturismului.

Astfel, la asigurarea de răspundere civilă auto prima lunară este de 170 de lei pentru țările socialiste și de 430 de lei pentru celelalte țări. La asigurarea pentru avarii, prima lunară pentru un autoturism „Dacia 1300” este de 515 lei pentru țările socialiste și de 725 de lei pentru celelalte țări. Pentru asigurările contractate pe o durată de 10 zile, primele lunare se reduc cu 50%.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R., sau direct, oricărui unități ADAS.

Practice

elegante

moderne

CONFECȚIILE

Amănuntul care dă farmec ținutei : accesoriile de galanterie și marochinărie !

Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT sînt bogat aprovizionate cu o largă gamă de confecții de sezon, pentru femei, bărbați și copii, precum și cu produse de galanterie, tricotaje, marochinărie și încălțăminte care, prin calitatea, coloritul și linia modernă completează în mod agreabil vestimentația actuală.

GRĂȚARUL
"PRACTIC-GRIL"
NELIPSIT DIN FIECARE
GOSPODĂRIE!

Rapid puteți pregăti doar în câteva minute – fără să se facă fum sau miros în bucătărie – sandvișuri calde și crocante, fripturi gustoase și suculente cu:
SUPER-GRIL – grătar electric – prețul 300 lei; și

SUPER-GRIL – aparat electric de prăjit, universal – prețul 260 lei.

PRACTIC-GRIL și **SUPER-GRIL** se găsesc de vânzare în magazinele și raioanele specializate ale **COMERȚULUI DE STAT**.

AL 8 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCUREȘTI'77

Complexul expozițional Piața Sântelli

14 AUGUST - 11 SEPTEMBRIE

Eveniment cu implicații majore în ceea ce privește producția, contractarea și desfacerea bunurilor de consum în anul 1978, actuala ediție va pune la dispoziția întreprinderilor producătoare o suprafață de cca. 30 000 m. p. pentru expunerea ultimelor lor realizări.

Accentul deosebit pus pe organizarea sondajelor pe diferite categorii de cumpărători, vîrste etc., va contribui la perfecționarea continuă a cadrului de relații industrie-comerț, prin asigurarea participării directe a oamenilor muncii la selectarea produselor, la angajarea fondului de marfă pentru anul viitor, în vederea apropierii și ridicării ofertei la nivelul cererii.

La confruntarea cu exigențele beneficiarilor bunurilor de consum va fi prezentată într-o concepție modernă, vizînd

obținerea eficienței maxime, gama întregă de articole de confecții, tricotaje, încălțăminte, marochinărie, galanterie, merceerie și pasmanterie, articole de uz casnic și gospodăresc, produse electrocasnice, chimice și cosmetice, jucării, tipuri moderne de mobilă, articole de artă populară, artizanat și, evident, produse alimentare.

Tirgul din anul acesta va înfățișa preocupările manifestate și realizările obținute în transpunerea în fapt a importanțelor preveoari din Programul privind producția și desfacerea bunurilor de consum pentru perioada 1976-1980, precum și obiectivele din programele speciale vizînd dezvoltarea și diversificarea producției pe grupe de utilități.

P. II 583
KCU

PRESA NOASTRĂ

NR. 8 (255) 1977

DIN SUMAR:

- ZIUA PRESEI ROMÂNE
- UN PROGRAM MILITANT, REVOLUȚIONAR PENTRU ZIARISTUL COMUNIST
- PERMANENT ÎN COLOANELE PRESEI ȘI ÎN EMISIUNILE DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE — PROCESUL COMPLEX AL EDUCĂRII ȘI REEDUCĂRII PRIN MUNCĂ
- PRESA ȘI SOCIOLOGIA
- CUM ASIGURAȚI SPECIFICUL LOCAL AL ZIARULUI JUDEȚEAN?
- ACTUALITATEA ȘI CONSISTENȚA ARTICOLELOR NOASTRE PE TEMA CALITĂȚII PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR
- CRONICA PUBLICISTICII
- TELECRONICA
- STIMULAREA CREAȚIEI DRAMATICE ORIGINALE ÎN REVISTELE „ÎNDRUMĂTORUL CULTURAL”, „MÜVELÖDÉS” ȘI „VOLK UND KULTUR”
- FILE DE ISTORIE A PRESEI

PREZENTI ÎN ACEST NUMĂR:

ION ANDREIȚĂ • BĂRÁBAS SANDOR • CRĂCIUN BONTA • VICTOR BOTEZ • FL. RĂDULESCU-BOTICĂ • ANNA BRETZ • ION CAIȚA • PAVEL CĂMPEANU • LIVIU CERNĂIANU • MILENA COMARNESCU • V. GHEORGHITĂ • FLORICA ICHIM • KOVACS ELISABETA • DAN LUPESCU • T. MATEESCU • P. MARIN • GH. MIHALACHE • MIRCEA MOARCAȘ • GH. PAVEL • M. PETRĂSCU • GH. PÎRVU • ALEXANDRU POPESCU • WILLI POTOCSNIK • EUGEN PREDĂ • MARINA PREUTE • RODICA BARĂU • LUIZA SECHÉ • ALEXANDRU ȘTEFANESCU

TELEGRAMĂ

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN *Tovarăşului* *NICOLAE CEAUŞESCU*

Mult stimate și iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu,

În numele tuturor gazetarilor din patria noastră, exprimăm, și cu acest prilej, recunoștința profundă față de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, față de dumneavoastră personal, mult stimate și iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, pentru sprijinul permanent pe care îl acordați presei și slujitorilor ei, pentru înalta înțelepciune și exigență cu care ne călăuziți munca, dăruită fără preget cauzei partidului, poporului, patriei noastre socialiste.

Profund convinși de menirea nobile și de marile responsabilități ce ne revin, ne angajăm că vom face totul pentru ca presa să-și aducă din plin contribuția la unirea eforturilor națiunii noastre socialiste în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru realizarea mărețelor obiective stabilite de cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Noi, comuniștii, toți lucrătorii din instituțiile de presă, ne angajăm față de dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarăşe secretar general, ca sub conducerea organizațiilor de partid să facem totul pentru a fi la înălțimea încrederii ce ne-a fost acordată o dată mai mult prin recenta Hotărâre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind îmbunătățirea activității conducerii colective a organelor de informare în masă, că vom acționa neabătut, într-un spirit partinic, revoluționar, ca activiști ai partidului, pentru traducerea în viață a hotărârilor și sarcinilor izvorite din documentele de partid, din indicațiile și sarcinile pe care ni le-ați încredințat. Zăriștii din România socialistă — români, maghiari, germani și de alte naționalități — vor milita cu hotărâre în munca și viața lor de fiecare zi, ca activiști ai partidului, ca slujitori devotați ai intereselor și aspirațiilor vitale ale întregii noastre națiuni, ca luptători neobosiți pentru înlăturarea Programului partidului, a politicii sale interne și externe, pentru înflorirea patriei, pentru triumful cauzei socialismului, a progresului și păcii în lume.

PARTICIPANȚII LA ADUNAREA FESTIVĂ
CONSACRATA „ZILEI PRESEI ROMÂNE”

Adunarea festivă cu prilejul „ZILEI PRESEI ROMÂNE“ și al celei de-a 46-a aniversări a apariției primului număr al ziarului „SCÎNTEIA“

Luni, 15 august, a avut loc, în sala de marmură a Casei Scînteii, adunarea festivă organizată cu prilejul Zilei presei române și a celei de-a 46-a aniversări a apariției primului număr al ziarului „Scînteia“.

Au participat redactori șefi, redactori ai presei cotidiene și periodice, ai Radioteleviziunii și Agen-

ției române de presă „Agerpres“: corespondenți voluntari din rîndul oamenilor muncii, tipografi, activiști de partid și de stat și ai unor organizații obștești.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Ștefan Voicu, redactor-șef al revistei „Era socialistă“. Despre semnificația acestei sărbători a vorbit Adrian

Ionescu, director general adjunct al Agenției române de presă „Agerpres“.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, de dragoste nețărmurită pentru partid, pentru secretarul său general, cei prezenți au adoptat, în încheierea adunării, o telegramă adresată C.C. al P.C.R., *t o v a r ă ș u l u i* NICOLAE CEAUȘESCU.

UN PROGRAM MILITANT, REVOLUȚIONAR PENTRU ZIARISTUL COMUNIST

Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu activiștii și cadrele care lucrează în domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, precum și cea consacrată dezbaterii problemelor organizării și conducerii activității de partid, a tuturor domeniilor vieții sociale, cuvântările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în incheierea acestora au o însemnătate excepțională în viața și activitatea partidului, a întregii noastre națiuni pentru îndeplinirea sarcinilor complexe și multilaterale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. Înalta ținută politică și ideologică ce le caracterizează, ideile și concluziile de o deosebită claritate pe care le conțin, conferă acestor cuvântări valoarea caracteristică unor documente de largă

Presă și radioteleviziunea sint mijloace puternice de educație și formare a conștiinței socialiste, de desfășurare a activității ideologice. Ele trebuie să se încadreze activ în întreaga activitate, în dezbaterăa tuturor problemelor. Este necesar ca presa să atace problemele mai activ, mai variat, cu curaj, să generalizeze experiența pozitivă, așa cum radioteleviziunea trebuie să prezinte programe care realmente să contribuie la formarea omului nou.

NICOLAE CEAUȘESCU

perspectivă, de o mare importanță practică pentru înlăptuirea optimă, în toate domeniile vieții, a politicii științifice, juste și rodnice, a partidului, implicit îndreptare cotidiane pentru munca activiștilor de partid și de stat, pentru toți factorii educativi ai societății noastre.

Recentele cuvântări ale secretarului general al partidului exprimă un proces de creștere calitativă a sarcinilor, a exigențelor mereu mai înalte ale partidului față de presă, constituind un program cuprinzător, concret și mobilizator pentru realizarea menirii ei de a însușești oamenii, de a-i determina să-și consacre plener forțele, capacitatea de muncă și creație înlăptuirii politicii partidului, edificării socialismului în patria noastră.

Desigur, în limitele firești ale unui articol nu pot fi abordate toate învățămintele ce se desprind din aceste prețioase îndrumări. Dar, ținând seama că menirea propagandei este nu numai de a explica, ci de a mobiliza la acțiune practică, la unirea eforturilor pentru transpunerea în viață a politicii partidului, la transformarea fiecărui om al muncii într-un militant activ pentru cauza socialismului, esențial ni se pare să insistăm asupra necesității de a înțelege mai profund acel mare adevăr, potrivit căruia, paginile presei, programele de radio și imaginile de televiziune nu pot fi concepute astfel încât să explice, doar, politica partidului. Așa cum releva secretarul general al partidului, explicarea politicii partidului este numai una din sarcinile activității educative, ideologice și de propagandă, sarcină desigur foarte importantă și care trebuie temeinic îndeplinită. Dar numai a explica politica partidului nu e suficient. Activitatea noastră trebuie să ajute la mobilizarea oamenilor, la stimularea tuturor energiilor și unirea tuturor forțelor comunistilor și oamenilor muncii pentru îndeplinirea consecventă, pentru traducerea exemplară în viață a politicii partidului, pentru transformarea fiecărui membru al partidului, a fiecărui cetățean într-un militant activ, tenace, hotărât și entuziast, care să-și consacre cauzei socialismului întreaga capacitate de acțiune, să pună întotdeauna pe primul plan lupta pentru aplicarea politicii interne și externe a partidului.

Vorbim deseori despre eficiența articolelor sau emisiunilor de radio și televiziune. Aceasta depinde de contribuția lor la îndeplinirea sarcinilor stabilite de partid, a obiectivelor economice, de rezultatele obținute în industrie, agricultură, în investiții, în toate sferile de activitate, de înrădăcinarea spiritului gospodăresc, a abnegației în muncă, a combativității față de orice deficiențe, a ordinii și disciplinei socialiste. A asigura îndeplinirea exemplară a hotărârilor Congresului al XI-lea, a obiectivelor dezvoltării economico-sociale a patriei, a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal — aceasta este expresia înțelegerii a ceea ce trebuie să constituie conținutul și scopul întregii activități de educație socialistă și, bineînțeles, a presei. Aceasta înseamnă legătura autentică cu viața și nicicând simplele referiri la fapte întâmplătoare de viață. Noi, lucrătorii din presă și de la radioteleviziune avem datoria să ne ocupăm în mod aprofundat de cele mai importante probleme pe care le ridică viața, într-un mod deschis, pe baza unei analize temeinice, care să ajute într-adevăr la o înțelegere deplină și la soluționarea lor corespunzătoare.

Pentru ziaristii din țara noastră, aceste documente de o deosebită însemnătate teoretică și practică sînt izvorul unui program concret de lucru militant, revoluționar. Prin munca colectivă, a cărei eficiență a fost îndelung verificată de partid, fiecare redacție are datoria să-și elaboreze planuri de activitate temeinic gândite, astfel încât fiecare publicație, conform specificului său, să răspundă operativ cerințelor formulate de secretarul general al partidului. O deosebită atenție trebuie acordată găsirii celor mai adecvate modalități publicistice pentru realizarea sarcinilor fiecărui ziar sau revistă, a fiecărei emisiuni radiofonice sau de televiziune pentru a determina ca alături cuvântul scris, cit și cel rostit în fața microfoanelor să ajungă la inimă, la conștiința celor cărora ne adresăm.

O deosebită însemnătate are în acest sens generalizarea experienței înaintate a unor colective în strădaniile lor de a îndeplini și depăși planul de producție și angajamentele, de a realiza economii, de a spori productivitatea muncii, eficiența economică prin folosirea integrală

a capacităților de producție, a timpului de muncă. Trebuie combătută orice încercare de a „farda” experiențele formale pentru a le da o înfățișare pe care în fond nu o au, după cum experiențele valoroase se cer prezentate într-un mod interesant, atractiv, pornind de la rezultatele concrete, vizibile. Prezentarea raționamentelor economice care au determinat apariția acestor experiențe, precum și a modalităților prin care pot fi preluate de alte colective trebuie făcută prin forme publicistice care să faciliteze însușirea lor. Presa și radioteleviziunea au datoria de a contribui eficient la declanșarea unor mișcări largi pentru generalizarea a tot ce este bun, valoros în activitatea oamenilor care muncesc în industrie, agricultură sau în alte domenii ale vieții economice și sociale, urmărind consecvent ecoul inițiativelor popularizate, însușirea lor în toate unitățile din ramura în care pot fi aplicate.

Desigur, aceasta este o sarcină de bază. Dar în cuvintele la care ne referim sînt relevate numeroase alte probleme ale vieții noastre sociale care trebuie să stea mereu în atenția ziaristilor. Firește, ele sînt de o mare diversitate care se referă atât la sarcinile dezvoltării economice, la modul de repartizare a veniturii naționale, căile de sporire a eficienței economice, de mărire a productivității muncii sau de reducere a cheltuielilor materiale cit și la aplicarea principiilor eticii și echității socialiste în îndeplinirea repartiției, ca și în întreaga viață socială, la aplicarea măsurilor de perfecționare a conducerii societății, de adîncire a democrației socialiste, la educarea cadrelor de conducere, sau la probleme umanitare. În toate aceste probleme, esențial este ca presa și radioteleviziunea să dea nu numai simple explicații, ci să și combată mentalitățile și concepțiile greșite, să sădească idei și convingeri înaintate.

Cîteva cuvinte doar, despre datoria noastră de a promova principiile și normele eticii și echității socialiste. Presa, radioul și televiziunea sînt chemate să nu se rezume la simpla lor enunțare, la proclamarea și popularizarea lor, la explicarea virtuților pe care le intruchipează, ci să militeze pentru înrădăcinarea lor în viață, pentru modelarea corespunzătoare a profilului moral al comunistilor, al celorlalți oameni ai muncii. Deosebit de important este ca prin reportaje, anchete ziaristii să contribuie în mai mare măsură la combaterea oricăror manifestări ale spiritului boieresc, mic-burghez, care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, nu trebuie sub nici o formă tolerat în viața de partid și de stat, în societatea noastră. Este un fapt de atîtea ori verificat că eficiență și constructivă este acea critică deschisă, sinceră, fermă, care nu se mărginește doar la descrierea amănunțită a lipșurilor, ci propune soluții concrete pentru îndreptarea lucrurilor, pe baza consultării largi a colectivelor și a prezentării, în contrast, a experiențelor bune, verificate de viață.

De o atenție aparte trebuie să se bucure preocupările pentru perfecționarea caracterului informativ al presei scrise sau vorbite. A informa cu operativitate despre marile succese pe care le obținem în vasta operă de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate înseamnă a demonstra justetea și clarviziunea politicii partidului nostru, a cultiva fireasca mîndrie patriotică pentru tot ceea ce îndeplinim bun și durabil. Tocmai de aceea, presa și radioteleviziunea sînt chemate să prezinte în profunzime, atractiv, convingător, realizările noastre, mersul mereu ascendent al României pe treptele civilizației socialiste.

ALEXANDRU POPESCU

PRESA NOASTRĂ

Permanent în
coloanele presei
și în emisiunile
de radio și
televiziune —

PROCESUL

COMPLEX

AL

EDUCĂRII

ȘI

REEDUCĂRII

PRIN

MUNCĂ

O acțiune distinctă într-un ansamblu foarte larg

Imediat după apariția măsurilor privind creșterea rolului colectivelor de muncă în educarea și reeducarea tinerilor, ziarul *Scinteia tineretului* a declanșat o adevărată campanie de susținere a acestei acțiuni fără precedent în istoria pedagogiei și a justiției, mobilizatoare atât prin caracterul ei innoitor, revoluționar, cât și printr-un profund sens umanist. Trebuie însă menționat de la început că publicația noastră avea deja experiență în tratarea unei asemenea teme, dînd o atenție deosebită de-a lungul anilor educării prin și pentru muncă a tinerilor, însuflării unui sentiment de răspundere tuturor colectivelor de muncă față de formarea generației de mîine, edificării spiritului muncitoresc pe marile platforme industriale. În succesiunea firească a acestei tradiții, abordarea întregii problematice a cunoscut însă un adevărat reviriment, determinat și de necesitatea operativității cu care trebuie să se intervină pentru a acredita noile idei în conștiința publică, pentru a urmări modul concret de aplicare a lor.

Etapile demersului publicistic au corespuns, în mare măsură, cu etapele acțiunii inșeși. Astfel, într-o primă fază, s-a acordat o atenție specială încadrării propriu-zise în producție a tuturor tinerilor incredințați societății pentru reeducare. Cum era de așteptat (deși nu și de dorit), în această fază s-au manifestat diferite inerții, fie din partea conducătorilor unor unități economice care evitau să angajeze tineri „difficili”, fie în rîndurile unor factori de educație — familiile respective, în primul rînd, dar și unele organizații U.T.C. — fie, în sfîrșit, de către inșiși tinerii în cauză, ezitînd adeseori în începerea unui nou mod de viață. Tocmai de aceea anchetele referitoare la acest prim și important obiectiv au avut un caracter energic, mobilizator și, adeseori, critic, încercînd să îndrepte din mers rîmînerile în urmă, să ofere rapid soluții inspirate din experiența unor foruri și instituții care obținuseră deja rezultate mai bune, să atragă măcar atenția asupra cazurilor nerezolvate.

De o largă audiență s-a bucurat, apoi, rubrica *Vă ținem la curent cu evoluția tinerilor integrați pentru reeducare în colective de muncă*, în cadrul căreia au apărut și continuă să apară anchete privind adaptarea noilor angajați la exigențele locurilor de muncă pentru care au primit repartiție, atitudinea față de ei a colectivelor investite cu importanta răspundere a reeducării, transformarea înceată, dar sigură, sub influența binefăcătoare a muncii, a

caracterelor. Nu s-a considerat nici un moment că problemele de ordin practic ar fi prea „prozaice” sau lipsite de anvergură publicistică și că prin urmare ar trebui ignorate. Dimpotrivă, în desfășurarea oricărei investigații și în elaborarea oricărui articol s-a analizat modul în care se asigură tinerilor aflați la început de drum condițiile elementare ale unei existențe civilizate: cazarea în cămine pentru nefamiliați, acordarea de abonamente la cantine, distribuirea promptă și echitabilă de saloape, unelte, mănuși de protecție etc. Sînt aspecte care par lipsite de importanță, dar care pot lăsa urme adînci în sufletul uneori atât de vulnerabil al tinerilor. În același timp însă s-a cerut oamenilor din imediata lor apropiere o maximă exigență. Imperativul „a le pretinde lor exact atît cît ne pretindem nouă înșine” a devenit o adevărată deviză în paginile ziarului.

O acțiune publicistică deosebit de eficientă a constituit-o revenirea în mijlocul colectivelor de muncă despre care am mai scris. Cu alte cuvinte, evoluția anumitor tineri a fost urmărită în timp, prin reluarea periodică în discuție a situației lor, înregistrîndu-se primele succese obținute de ei în muncă și în viață, menționîndu-se și analizîndu-se și unele ezitări, trăgîndu-se alarma în cazurile — e adevărat, puține la număr, dar imposibil de ignorat — de regres evident. Pentru menajarea susceptibilităților, numele n-au fost date publicității decît atunci cînd s-a crezut de cuviință că popularizarea lor poate avea un efect favorabil asupra redresării morale a celor în cauză.

Am folosit, în rîndurile de mai sus, verbele la trecut, dar de aici nu trebuie înțeles că s-a încheiat acțiunea încheiată. Ea se desfășoară în continuare, avînd ca principal mobil să țină pasul cu viața și chiar s-a devansat jucînd rolul unui sistem de propulsie. Totodată, devante de a reprezenta forma exclusivă de intervenție în stimularea procesului de reintegrare socială, această acțiune se înscrie în ansamblul unor preocupări mult mai largi, intensificate privind educarea prin și pentru muncă a tinerilor, formarea unei opinii publice omogene și intrinseci pozitive pentru prevenirea din timp a abaterilor de la normale de conduită, crearea unui climat moral în care personalitatea reprezentanților noii generații să se dezvolte armonios, în conformitate cu exigențele contemporaneității.

ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU
„Scinteia tineretului”

Ca să ne putem privi în ochi

Faceam o anchetă cu delincvenți. Printre ei unul care stătea cu capul plecat, cu privirile în pământ. Îi simteam răscolit de întrebările mele. Răspunsurile veneau grave, bine gândite, bine cumpănite. Era limpede că-i părea rău, că nu se gândise, că acționase sub influența unor prietenii prost alese.

Avusese o meserie, câștiga suficient, acasă nu-i lipsea nimic, locuia cu părinții...

Între mine și el însă era o barieră pe care nu o puteam trece: nu puteam ajunge până la el, până la sufletul lui. Îi căutam privirile. Erau în pământ. Atunci l-am rugat să mă privească în ochi ca să putem vorbi ca doi oameni — să putem comunica. Mi-a răspuns surprinzător, cu ton grav, cu tremur în glas: — Vă rog să mă lertați, acum nu vă pot privi în ochi. Acum nu! Nu pot privi în ochii nimănui. Poate... după aceea... după ce voi ispăși... să pot din nou privi în ochii oamenilor!...

După câteva luni a venit acel decret al profundeii omeni care le dădea dreptul celor certati cu legea și munca să se repună pe picioare prin muncă. Li se era posibilitatea de a putea privi din nou oamenii în ochi.

A privi în ochi înseamnă, de fapt, a putea trăi cu fruntea sus, înseamnă că atât cel în cauză cât și societatea trebuie să uite trecutul, înseamnă o mină omenească întinsă cu omenie, înseamnă intrarea în rîndul oamenilor și primirea în rîndul oamenilor, înseamnă încrederea că vor deveni oameni. Și pentru acestea fiecare din noi sîntem răspunzători.

Și așa cum dorim ca interlocutorii noștri să ne poată privi în ochi, dorim să putem privi și noi în ochii oamenilor cu care stăm de vorbă. Pentru că meseria de reporter nu se poate face fără omenie.

Pentru noi, cei care lucrăm la Televiziune, meseria de reporter e puțin mai grea. Intrăm în casa omului și în sufletul lui, cu toată armata tehnicii Tv.: aparat de filmat, sunet, lumină, cabluri și cabluri, trei oameni plus reporterul, care în aceste condiții trebuie să-l facă pe interlocutor firesc, natural, sincer, să-l facă să apară pe micul ecran așa cum de fapt este. Este greu. Este aceasta cea mai dificilă formă publicistică, dar cea mai frumoasă, cea mai adevărată. Aici nu se poate „duce din condei”. Omul va fi el și pe film, dacă pozezi acel „nu știu ce” în urma căruia îți se spune teleast. Acel nu știu ce, care după mine ar fi omenia, discreția, înțelegerea și capacitatea de a găsi un limbaj comun și cu un muncitor și cu un academician și cu un țaran și cu o gospodină. După cum vedeți, nu vorbesc despre mijloace tehnice ale reporterului Tv. ci despre cele sufletești, care nu se învață la nici o

școală de specialitate. Această calitate este zestrea reporterului, cu care el trebuie să vină de acasă. Restul se învață. Mai mult sau mai puțin, mai greu sau mai ușor.

Și tocmai această zestre nu trebuie să-i lipsească reporterului Tv. care se ocupă de anchete și care abordează atât de delicatele probleme ale reeducării și reintegrării tinerilor în sinul societății noastre. Ei trebuie să învețe să pășească alături de noi, cu noi împreună, și pentru a-i putea convinge, determina, nimic nu trebuie să ni se pară prea greu, peste puteri. Unii tineri au înțeles și se numără azi printre cei care pot privi deschis în ochi pe oricine, alții au înțeles mai greu, alții, nu.

Ce trebuie să înțelegem noi, reporterii? Că și de munca noastră din aceste zile depinde ziua lor de miine. Trebuie să știm să ne apropiem de ei cu delicatețe sufletească, fără ostentație, să-i determinăm să stea de vorbă cu noi în prezența aparatului de filmat care poate compromite în aceeași măsură în care poate și evidenția.

Mi s-a reproșat, e drept, și nu de puțini, că nu i-am adus în prim plan, să-i vadă lumea că nu muncesc, că nu au înțeles să răspundă acestei neînchipuite șanse pe care societatea noastră le-a acordat-o.

Nu, nu cred că trebuia să-l aduc pe S.C. în prim plan. Nici nu l-am adus. Era undeva în umbra unui boschet. Când aparatul se apropia de el frunzele îi tăiau fața, îi ștergeau identitatea.

Când l-am găsit la mare, el trebuia să fie la Automatica, cel de al doilea loc de muncă pe care îl părăsise de când fusese pus în libertate. De fapt, în cele două luni de zile care trecuseră, nu muncise nici una. Era într-o situație precară: reținut de organele de miliție pentru că în hotelul în care dormise, la un fel de prieten, se făcuse o spargere. Firesc, se număra printre suspecti. Găsit la mare vagabondînd, fără nici un ban, putea fi un hot posibil.

Ce am făcut eu, reporterul (ce nu s-a văzut în anchetă)? Am intervenit să se facă cercetările cât mai repede (a fost găsit nevinovat) și i-am dat sub formă de împrumut o sumă de bani. „Ia-i, sînt bani muncii. Cumpără-ți mîncare. Când ai să muncești, mi-i restitui.” S-a roșit foc, s-a fisticit, i-au dat lacrimile. „Mai bine mi-ați fi dat o palmă! Vă purtați cu mine ca un prieten și eu nu merit!”

Acestea s-au petrecut după filmare. La filmare am înțeles să nu-l compromit, să fac așa să nu-l recunoască nimeni. Nici mama, nici iubita, nici telespectatorii. Nu fața lui interesa; cazul lui, întâmplările lui, planurile lui, gândurile lui. Pentru că așa ca el mai erau din păcate

tineri pentru care el putea fi un exemplu, un semnal de alarmă. Chiar în situația amintită se număra printre acei care trebuiau recuperați, (ce termen impropriu folosit în legătură cu un om!) avea acest drept încă. Oare am făcut totul, noi toți din jurul lui pentru aceasta? Era întrebarea pe care și-a pus-o și utecistul Dumitru Gruian, care se ocupă la Automatica de problemele de muncă și viață ale tinerilor.

Iată că în final tînărul S.C. a fost angajat din nou la Automatica. Muncește. Și dacă de el depinde în primul rînd să devină un bun muncitor mai depinde și de noi să-l formăm ca om. Numai că tot ce depinde de noi trebuie făcut din toată inima, trebuie făcut cu răbdare, cu delicatețe, cu omenie. Să nu uităm nici o clipă că sîntem oameni, că trebuie să fim oameni! Să știm să întindem mina cînd cineva are nevoie de noi.

Să știm să întindem mina și noi, reporterii, pentru că datoria noastră nu e numai aceea a meseriei. Sîntem cetățeni ai acestei țări, în primul rînd!

Deși s-ar putea pune punct aici, v-aș mai da un exemplu legat, în final, tot de meseria de reporter. Eram la filmare undeva, într-un sat din Bărăgan. Președinta C.A.P.-ului, pe care o cunosc de cîțiva ani buni și care mi-a devenit bună prietenă, îmi spune că are un mare necaz și-mi cere sprijinul. Îmi cere să mă prevaliez de calitatea mea de reporter, ca s-o pot ajuta. Știți cum e cînd se apelează la prietenie și îți se cere sprijinul! Într-o fracțiune de secundă am trecut în revistă calitățile acestei femei: membră a C.C. al P.C.R., deputat în M.A.N., C.A.P.-ul în cei opt ani de cînd îl conduce a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Diplome peste diplome și realizări. Ce-o fi cu ea? Ce o fi pătît că nu se poate descurca singură?

Îmi povestește despre un tînăr care s-a întors de cîteva zile în comună, să muncească, să devină om.

„Foarte frumos, zic, și ce-l împiedică?”

„Foarte mulți oameni din comună, îmi zice, și chiar și șeful postului de miliție. Primarul cel nou e la școală, nu am cu cine pune umărul. Vor să-l alunge din sat, că lor nu le trebuie un pușcăriaș. El ar vrea să lucreze la C.A.P. la noi, la ferma zootehnică. Vrea să dovedească acolo unde a greșit, mi-a zis, că poate să se îndrepte. Mi se pare un tînăr cu multă voință. Îl cunosc de mic. A avut necazuri. Ajută-mă să-i putem da de lucru!”

Cum puteam s-o ajut? Făcînd uz de calitatea mea de lucrător al Tv. Nu aveam acest drept, dar mi-am asumat riscul. Așa că am convocat la o mică discuție persoanele în cauză.

Ce mai știam despre acel tînăr? Știam că la doisprezece ani rămăsese orfan de mamă, iar tatăl se recăsătorise. La treisprezece ani „fură” tranzistorul secretarului Consiliului popular al comunei. Am pus

fură în ghilimele, pentru că a doua zi se plimă cu el de git, în văzul lumii. Cu 16 ani în urmă, când s-au petrecut acestea, un tranzistor era un lucru rar, putea constitui o tentație irezistibilă pentru un copil cu aplicații spre tehnică.

Cei care trebuiau să înțeleagă că un copil de treisprezece ani trebuie și poate fi ajutat, au înțeles să scape de el, de răspundere, de obligații și l-au trimis la o școală de corecție. Ca să nu mai vorbim de datorită de părinte, pe care tatăl a uitat-o! Pesemne că îndepărtarea copilului din prima căsătorie era în folosul celei de-a doua...

Acolo, la școală, băiatul s-a simțit părăsit, alungat, fără rost, al nimănu. Și s-a purtat ca atare după ce a ieșit. Condamnările ulterioare nu au fost pentru furt, ci pentru scandal în locuri publice, nesupunere în fața organelor de miliție care l-au legitimat etc...

Rău, foarte rău, stătem înclinați să afirmăm! Da, rău, dar poate rău a fost începutul. Atunci, la treisprezece ani trebuia găsită acea înțelegere omenească de a-l păstra în rîndul oamenilor, de a-l educa în mijlocul lor, cu sprijinul lor.

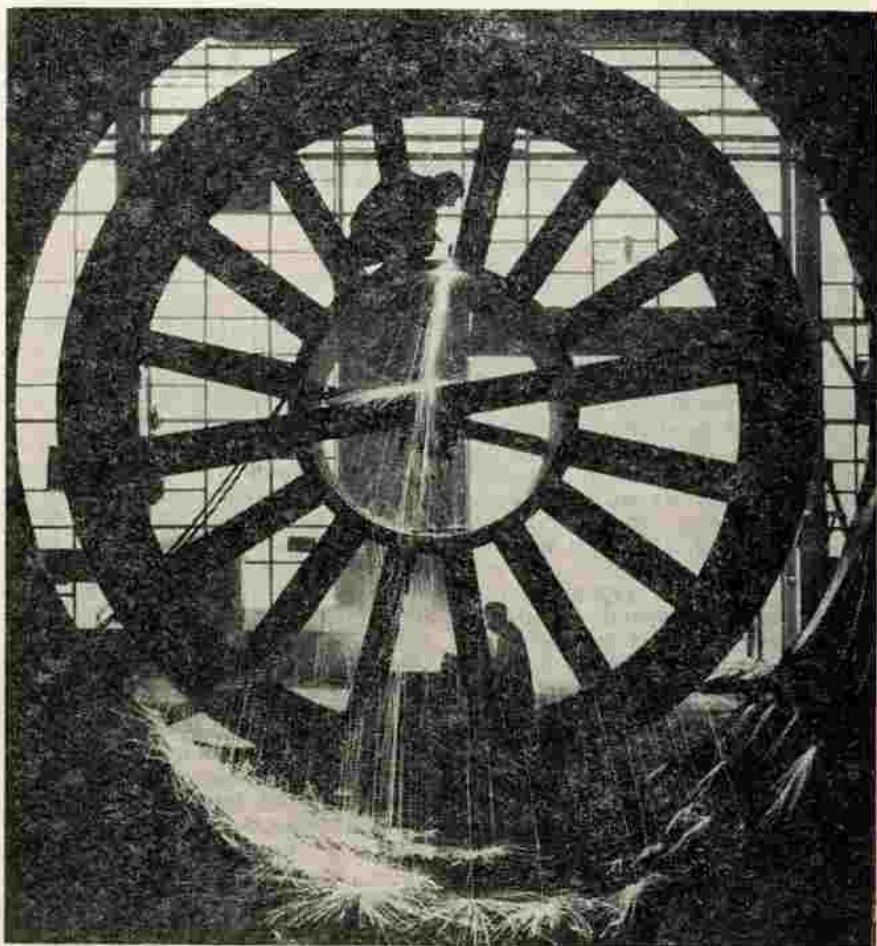
Iată ce s'am cînd m-am găsit față în față cu acei care nici acum nu înțelegeau să-i întindă o mîină de ajutor. Ba, influențat, un tinăr i-a strigat: „pleacă de la noi din sat, puscărișule!”

Atunci Radu (să zicem că așa îl cheamă) i-a fras o palmă, purtîndu-se ca un „puscăriș” (cum ne-a mărturisit).

Acea palmă putea să-l coste scump, pentru că în ziua aceea chiar urma să aibă loc judecata tovărășească, la care tinărul în cauză a fost sfătuit să nu se împace, ca totul să meargă mai departe, la tribunal. Iată cum unii dintre cei care aveau obligația să vegheze la reeducarea și reintegrarea acestui tinăr în rîndul oamenilor preferau comoditatea „de ce să ne legăm la cap”, „ce ne trebuie nouă complicități în comună”, „pînă acum am stat liniștiți, fără probleme”...

Numai că problema care le-am pus-o eu era că tinărul trebuia urgent angajat la C.A.P., creîndu-i-se condiții să muncească cinstit, așa cum a mărturisit în fața tuturor cînd l-am chemat. I-am mai „amenințat” și cu o anchetă în care să fie vorba despre fuga de răspundere, comeditate etc... Atunci, în acea zi de început de iunie, a și fost angajat la C.A.P., unde a dorit să lucreze (minunata femeie, președinta C.A.P. se făcea că nu știe nimic, se lăsa înduplecată să-l dea de lucru, cînd de fapt ea era inițiatora acestui teatru pe care-l jucăm noi două). Cei doi tineri s-au împăcat, acum sînt prieteni, Radu a fost angajat la C.A.P. unde lucrează și astăzi cu seriozitate, cu pricepere, cu dragoste, cu dăruire. A cîștigat stima și prețuirea celor din sat. Aro prieten, este iubit și încearcă să uite trecutul. Ar vrea să facă o facultate, să devină inginer.

De fapt, aici s-ar putea din nou

A. CARTOJAN : Vitreliu

pune punct. Există însă un epilog.

Întoarsă la București, i-am povestit redactorului șef că am luat atitudine, că m-am amestecat în povestea cu Radu, prevalîndu-mă de faptul de-a fi reporter, și că sînt gata să-mi asum răspunderea pentru cum am procedat. Mi s-a sugerat să-l urmăresc pe tinăr (oricum o făceam în calitate de om) să vedem ce roade culegem și să-l folosim într-o anchetă.

După două luni l-am filmat. „— De ce ai spus atunci, Radule, că vrei să lucrezi la ferma de vaci?”

„— Pentru că oamenii nu mă voiau, pentru că mă slințeam singur, al nimănu și nu mai puteam susporta singurătatea... credeam că în preajma animalelor... că ele... Acum mă înțeleg cu oamenii, le mulțumesc că au avut încredere”...

Oamenii vorbeau frumos despre el, era de-al lor, al lor de acum. Am realizat atunci zguduitoare secvențe de viață. Despre viața unui om care se întoarce printre oameni și demonstrează că poate sta în rîndul oamenilor, că-i poate privi în ochi fără să plece capul.

Numai că procesul tehnologic Tv, de elaborare a unui material e mai dificil, mai îndelungat, decît cel al presei scrise (deplasare, filmare, dezvoltare, transpunere, sunet, montare...). Cînd am terminat, s-a luat măsura să nu mai dăm pe post emisiuni în care este vorba despre ca-

zuri rezolvate, ci de celelalte. Deci, reportajul-anchetă realizat cu Radu nu a mai intrat în ancheta „ATTITUDINI” transmisă în 5 august a.c.

Știți, unui om fără susceptibilități poți să-i dai orice fel de explicații, unui om în alte situații... dar lui Radu?...

Mă sună și acum în cite o dimineață pe la ora cinci, înainte să înceapă lucrul, așa cum făcea și înainte de filmare. Imi spune că muncește, că e serios, că așa cum mi-a promis nu mă va face de ris, că doar am garantat pentru el și nici măcar nu-l cunoșteam... și mă mai întrebă cînd va fi difuzat reportajul făcut la el... că îl întrebă și pe el oamenii și nu știe ce să spună, și nu știe ce să creadă...

Spun toate acestea aici, într-o revistă a noastră, a problemelor noastre. Sper să fiu înțeleasă așa cum trebuie. Să se înțeleagă că, de fapt, lucrăm cu oameni, cu suflete omenești.

Susțin că trebuie găsită o modalitate de a da pe post reportajul cu Radu. Din cel puțin două motive esențiale: primul fiind cel al puterii exemplului pentru toți tinerii aflați în situația lui — al doilea, și poate mai important decît primul, constituind un sprijin moral în efortul lui de a se reincadra în rîndul oamenilor.

RODICA RARĂU

Accente noi în cadrul unor rubrici consacrate

Pentru secția de propagandă a ziarului „Drum nou” din Brașov, imperativul organizării unei acțiuni de presă vizând încadrarea sau, mai bine zis, reîncadrarea în muncă a unor cetățeni, în special tineri, care s-au făcut vinovați de diverse abateri și au ispășit pedepse privative de libertate, sau, pur și simplu, căzând sub influențe nefaste, au renunțat la muncă, nu a venit pe nepregătite. Ritmul de industrializare al municipiului Brașov și al județului, urbanizarea accelerată a unui mare număr de localități au avut și au încă drept reflex firesc un fenomen de migrare a forței de muncă din alte regiuni ale țării spre Brașov, concentrarea acestor tineri în cămine de nefamiliști, ruperea lor din cadrul vechilor comunități, adesea rurale, și implantarea într-un mediu nou implicând un proces de acomodare, o modificare de mentalitate. De unde, pe aceeași cale reflexă, necesitatea antrenării tuturor factorilor responsabili, de la organizații U.T.C., de sindicat, în această muncă de creație educativă. În care un rol important îl are și organul de presă al Comitetului județean de partid.

Este motivul pentru care, de ani de zile, problemele încadrării în muncă ale acclimatizării și reintegrării au fost temeinic și amplu dezbătute în coloanele ziarului „Drum nou”, în cadrul unor rubrici periodice, de genul „Confruntărilor etice”, „Rădăcini pentru tinăra generație” (cu articole săptămânale) sau suscitând dezbateri în cadrul unor rubrici mai vechi și mai largi, cum ar fi „Aveți o problemă personală? Să căutăm răspunsul împreună”. Aceste rubrici, notorietate adesea de materiale disonante, anărute în funcție de acțiunile mai importante, întreprinse sub îndrumarea organizațiilor de partid și tineret din localități și întreprinderi (notabilă ar fi aici „Prietenul nostru angajat”, inițiată de Comitetul județean al U.T.C.), au creat cadrul necesar, rețeaua de colaboratori din întreprinderi prin care Hoțărirea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 mai 1977, privind sancționarea și educarea prin muncă a unor persoane care au săvârșit abateri și încălcări ale legii, celelalte documente de partid sau acte normative adoptate recent în acest spirit, și-au putut găsi, sub raport publicistic, într-un timp destul de scurt, traducerea într-o suită de materiale, militând pentru încadrarea

neîntârziată în locurile de muncă (pe care județul nostru le oferă cu prisosință) a celor eliberați din penitenciare în baza Decretului nr. 115 sau din înstituițiile de reeducare, pentru crearea, în aceste locuri în care vor activa, a condițiilor prielnice transformării lor morale.

Imediat după apariția Decretului nr. 115, ziarul „Drum nou” a venit cu un ciclu de articole, explicând semnificațiile acestui document juridic, sansa acordată pe această cale celor care, greșind în fața legilor, a societății au atras asupra lor sancțiunea privativă de libertate, de a-și răscumpăra vina prin munca cinstită, într-un colectiv în care vor putea să recapete demnitatea pierdută într-un moment de rălăcire, opiniile unor oameni ai muncii (ei înșiși componenți ai unor formațiuni de lucru în care au fost încadrați tinerii eliberați din penitenciare) față de acest act normativ, ca și opiniile unor specialiști pe tărîmul legilor (procurori, judecători, ofițeri din cadrul miliției) evidențiind, pe de o parte, umanismul recentelor măsuri și împărtășind, pe de altă, din experiența proprie, cazuri concrete (deosebit de numeroase, de altfel) în care înțelegerea, apropierea dintre oameni în procesul muncii, grija celor din jur, antrenarea și stimularea într-o activitate productivă, au avut urmări mult mai bune sub aspectul influențării pozitive, decât măsurile de constrângere. Un exemplu concret, furnizat de către organizația de partid din cadrul Tribunalului județean Brașov și interesant prin proporțiile atinse atât cantitativ, cât și calitativ, exemplu dezbătut amplu, atât în ziarul „Drum nou”, cât și în revista trimestrială „Astra”, îl constituie inițiativa ca cei ce s-au făcut vinovați de încălcarea unor prevederi ale legilor să nu mai primensească, decât în cazuri foarte grave, pedepse privative de libertate, preferându-se încredințarea lor, spre educare, unor colective de muncă, antrenarea familiilor, a organizațiilor de tineret la acțiunea de recuperare a acestora. Urmările pozitive ale acestei modalități de a trata problemele în cauză, dezbaterii lor largă în presă, au constituit un element de tranziție cum nu se poate mai util, în momentul în care Comitetul județean de partid și implicit presa brașoveană au fost puse în situația de a

explica și traduce în viață, pe căile specifice, hotărârile superioare de partid menite să elimine în cvasitotalitatea lor măsurile coercitive din procesul de educație a unor categorii de tineri infractori sau a celor care, prin conduita lor, încălcă regulile de conviețuire socialistă.

Fără îndoială, o acțiune de presă pe această temă, aflată în momentul de față abia la începutul ei nu-și poate permite, în condițiile ziarului pe format redus și în condițiile survenirii, pe parcurs, a unor evenimente importante de altă natură, stabilirea unor rubrici speciale, cu o periodicitate foarte strictă, așa cum nici genul, dimensiunile sau modalitatea de abordare a tematicii nu pot rămâne neschimbate pe tot decursul acțiunii. De aceea, am considerat oportună amplasarea materialelor din acest ciclu, atunci când situațiile le reclamă, în cadrul unor pagini de etică, cum ar fi „Să muncim, să trăim, să gândim în chip comunist”, unde vor putea fi găzduite exemplele pozitive din diverse colective de muncă, opinii ale unor tineri care lucrează aici, acțiunile din unitățile în cauză pentru încadrarea în muncă — remunerarea sau cazarea tinerilor angajați sau chiar plasarea lor — sub forma unor informații succinte, în spațiul central de pe paginile 2-3 ale ziarului, sub marginaliile „Cronica” sau, după caz, „Miliția ne informează”, ori „Din sălile tribunalului”. Mai mult, pe lângă aceste acțiuni de popularizare a exemplelor pozitive, credem că vom putea suscita interesul publicului larg, ca să nu mai vorbim de diverși factori de răspundere din întreprinderi (cazurile de la întreprinderile „6 Martie”, Zărnești sau I.C.S. Mixt Făgăraș, fiind conducerile unităților au refuzat fără temel să angajeze persoane eliberate din penitenciar, au fost deja prezentate cititorilor, luându-se totodată măsuri pentru schimbarea opticii vinovaților și sancționarea lor) care privesc încă recentele documente de pe poziții birocratice, uitându-se îndatoririle de oameni politici. Materiale de acest gen, fie ele anchete sau convorbiri, publicate atât timp cât vor apărea asemenea fenomene, vor fi, evident, intercalate printre reportajele și opiniile din prima categorie, foarte împreună asigurând, sperăm, acțiunii de presă eficiența scontată și contribuind la realizarea sarcinilor în vederea eliminării din balanța forței de muncă a tuturor cazurilor de parazitism social care se mai semnalează, stabilirii ordinii și disciplinei în producție, pe baza unei munci educative consecutive, purtată la nivelul formației de lucru, așa cum este firesc.

MARIUS PETRASCU
„Drum nou” — Brașov

De la caz la caz, nu în clișee alb-negru

Ziarul „Înainte”-Dolj a acordat întotdeauna atenția cuvenită tineretului, dar oglindirea mai amplă și mai nuanțată a acestei teme a devenit evidentă îndeosebi după Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, cînd partidul a elaborat vastul Program unțiar de aplicare a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul ridicării conștiinței socialiste a maselor de oameni ai muncii. Colectivul nostru a pus în prim planul preocupărilor sale referitoare la tineret educarea acestuia în spirit revoluționar, prin muncă și pentru muncă.

Răsfoind colecția, chiar și numai pe perioada ce a trecut din anul acesta, ne putem face o impresie asupra contribuției aduse de publicația noastră la educarea tineretului de toate categoriile în spiritul cultului muncii, în spiritul principiilor și normelor de bază ale moralei comuniste. Această contribuție poate fi ilustrată, de la începutul anului pînă la 15 august a.c., prin publicarea unui număr de 103 articole (ceea ce înseamnă în medie un articol la două zile), la care se mai adaugă 280 de informații, numeroase fotografii de grup și portrete de uteciști frunțași în întrecerea socialistă din fabrici, șantiere și la lucrările agricole, precum și un număr de 21 caricaturi care satirizează atitudinea retrogradă față de muncă. În aceeași perioadă au mai fost publicate șase pagini speciale dedicate educării prin muncă a tineretului, înserate îndeosebi sub genericile „Dialog cu noi înșine”, „Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă”, precum și la rubricile mai noi „Educația prin muncă, pentru muncă”, „Pe șantierele tineretului” etc. Din articolele publicate, 24 sînt critice, 64 reflectă aspecte din viața și activitatea tineretului craiovean și din cele patru orașe ale Doljului, iar 39 se referă la preocupările tineretului sătesc.

Articolele și informațiile referitoare la educarea tineretului prin muncă și pentru muncă au oglindit și dezbătut această amplă problemă din unghiuri diferite, prin modalități și genuri gazetărești variate. În reportajele, anchetele, portretele, interviurile, știrile și folietoanele publicate în paginile noastre speciale de etică și echitate socialistă „Dialog cu noi înșine”, de pildă, au fost prezentate, față în față, tineri în două principale ipostaze: unii ca exemple demne de urmat, ca modele comportamentale, de caracter, cu multiple virtuți, iar alții ca subiecte negative, față de care colectivele de

muncă, opinia publică în genere au o atitudine activă, încercînd să-i reintegreze și nu să-i izoleze. În acest context reamintim paginile speciale intitulată „Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă”, „Toți pentru unul, unul pentru toți” (din sumarul căruia consemnăm îndeosebi articolele „De la cultul muncii la eroism” și „Drumul spre perfecțiune”) și, în mod deosebit, paginile din lunile iunie, iulie și august, cu genericul: „Deprinderea de a munci se capătă muncind”, „Inscripții uteciste pe frontispiciul muncii patriotice” (cu articolele „Trei criterii ale maturității politice: inițiativă — angajare — responsabilitate, „Definiția cea mai concludentă a ceea ce, pe scurt, numim spirit revoluționar” și „Vacanță fierbinte”. Alte două pagini au fost dedicate în întregime cultivării dragostei pentru muncă în rîndul elevilor, promovării idealului etic comunist, convingerii că devotamentul față de socialism, dragostea față de patrie se dovedesc numai prin muncă plină de dăruire și spirit de abnegație.

În ultimele luni, mai precis de la adoptarea de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a Hotărîrii cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri sau încălcă normele de conviețuire socială și legile țării — cea mai mare parte a articolelor publicate la rubricile „Educație prin muncă, pentru muncă”, și „Organizația U.T.C. — prezentă activă” au abordat diverse aspecte ale reintegrării tinerilor care au beneficiat de aceste prevederi. Amintim cîteva din articolele cu această temă apărute în ziarul nostru: „Sîntem hotărîți să trăim cînsit, demn, ome-

nește!” — iată ce demonstrează prin fapte doi tineri care și-au regăsit... tineretea, înțelegînd că viața nu poate fi „redușă” la o clipă de ră-tăcire”; „Sub îndrumarea colectivului, a maistrului său, un tinăr și-a regăsit adevăratul drum în viață”; „Tineri hotărîți să confirme încrederea acordată de colectiv”, precum și ancheta de mai mari proporții „Cum vă ocupați de tinerii încredințați spre reeducare?”. Sînt numai cîteva din articolele prin care am încercat să reflectăm „pulsul” acestei acțiuni de amploare, de o deosebită însemnătate în vastul program formativ și educativ. Subliniem că am abordat, de cele mai multe ori, dialogul deschis, sincer, lăsîndu-i pe tineri să-și exprime opinia, consemnînd cu exactitate ceea ce ei ne-au declarat și renunțînd la „floricelele de stil”. Considerăm că am reușit, astfel, să imprimăm un mai mare caracter de autenticitate acestor materiale, să oglindim mai fidel preocupările, frămîntările, izbînzile, dar și unele nereușite cu care se confruntă tinerii. De fapt, eforturile noastre au avut ca obiectiv reflectarea nuanțată și nu în „clișee” alb-negru a tinerilor și a problemelor lor specifice, a organizațiilor revoluționare de tineret. Se cuvine să precizăm că despre viața și activitatea tineretului s-au publicat articole nu numai la rubricile amintite, ci și la „Viața de partid” („Un om făurește oameni”, „Organizația P.C.R. conduce cu competență procesul educativ al tineretului” etc.), „Viața universitară”, „Tribuna școlii”.

Sînt cîteva din reperatele muncii noastre în domeniul abordării și tratării publicistice a problemelor educării prin muncă și pentru muncă — în spiritul eticii și moralei comuniste — a tineretului. Desigur, pe viitor vom încerca să îmbunătățim cît mai mult activitatea noastră. Avem în vedere sporirea calității tuturor materialelor; păstrarea unui mai riguros echilibru tematic și a proporționalității cuprinderii geografice a județului, precum și antrenarea mai multor colaboratori uteciști.

DAN LUPESCU
„Înainte” — Dolj

Să ne aplecăm mai mult asupra cauzelor

Problema educației tineretului prin muncă și pentru muncă, preocupă de mai multă vreme colectivul redacțional al ziarului județean „Flacăra Iașului”. Realitatea socială a fost cea care a impus-o în planu-

rile noastre tematice și în coloanele ziarului cu mult înaintea intrării în vigoare, în 1976, a legilor privind recrutarea și repartizarea forței de muncă și a încadrării într-o activitate utilă a persoanelor apte de

muncă. Odată cu punerea lor în dezbatere publică, în faza de proiect, această temă majoră a articolelor noastre s-a bucurat de o tratare mai amplă, mai sistematică, devenind treptat motiv de preocupare pentru întreg colectivul redacțional. Firește, compartimentul care se ocupă de problemele sociale deține ponderea, dar combaterea parazitismului și încadrarea în muncă a tuturor persoanelor sînt tot mai prezente în articolele secției politice și ale celei economice. Este o urmare a hotărîrilor luate în acest sens de organizația de partid și de colegiul de redacție, care, în cursul ultimului an, au analizat în două rînduri modul în care este tratată în ziar problema educației prin și pentru muncă.

Ar fi de menționat că aproape două treimi din materialele publicate începînd cu august 1976 (perioada pe care am analizat-o succint) la rubrica săptămînală „Om — etică” vizează acest obiectiv. Articole pe această temă au cuprins, de regulă, și rubricile „Tinerete, idealuri, răspunderi” și „Femeia zilelor noastre”, precum și cea de fapt divers „Alb — negru”. De asemenea, rubrica „Viața de partid” s-a oprit în mai multe rînduri la această temă, relevînd experiența unor organizații de partid din unități economice în munca de educare și reeducare a tinerilor. Se poate aprecia că, exceptînd perioada martie-mai

a.c., cînd atenția secției sociale a slăbit intrucîtva în această privință, volumul de materiale publicat pe această temă este destul de mare. Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării ne obligă însă la găsirea modalităților de tratare mai eficiente în paginile ziarului a diverselor aspecte privind complexa activitate de educare și reeducare. Cum acționăm pentru ca succesul să fie cel dorit?

Relev mai întîi că ne preocupăm realizarea și menținerea unei bune legături și conlucrări cu organele de stat și Comitetul județean al U.T.C. care acționează conform legii pentru cuprinderea în cimpul muncii a persoanelor grațiate, a altor tineri neîncadrați. În acest sens, la nivel de județ există un plan de măsuri, cu sarcini exprese și pentru ziarul local. Am participat la unele acțiuni comune: vizite și discuții cu familiile unor tineri neangajați în muncă, chemarea unor persoane în fața unor colective formate din reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, Oficiului forței de muncă, procuraturii, miliției, judecătorei, ziarului etc. Dincolo de rezultatul imediat — angajarea celor

mai mulți dintre tinerii respectivi — asemenea acțiuni s-au soldat și cu un bogat material pentru articolele din presă. Această conlucrare s-a dovedit rodnică și sub alt aspect: ne-am lărgit numărul colaboratorilor pe teme de etică, unii semnînd deja cîteva articole.

Un accent deosebit punem pe prezentarea faptelor pozitive, a exemplurilor de tineri care au înțeles că nu există alt drum decît cel al muncii, care s-au angajat și se simt bine în uzină sau pe șantier.

De la ultimele măsuri de grațiere încoace, am vorbit în general pozitiv de preocuparea colectivelor pentru integrarea în muncă și în viața socială a acestor persoane. Experiența arată însă că uneori întreprinderile au o atitudine refractară, fac tot ce le stă în putință pentru a scăpa de unii tineri îndrumați spre angajare. Ne propunem să fim mai combativi în asemenea cazuri, ca și în cele de evident dezinteres pentru îndrumarea noilor angajați. Am început și vom continua să ne ocupăm mai insistent de modul în care acționează colectivele de îndrumare și supraveghere înființate în unități, organizațiile de tineret. Așa cum am procedat și pînă acum, nu vom vorbi la general despre această activitate, ci vom analiza concret situația fiecărui tînăr repartizat, evoluția lui. La I.M.A.I.A., de pildă, după vizitele organizate împreună cu reprezentanți ai unității la domiciliul tinerilor care nu au dat curs repartițiilor, s-au angajat aproape toți cei îndrumați.

O concluzie care se impune este aceea că, pe baza unei cunoașteri cît mai exacte a fiecărui tînăr, trebuie să tratăm diferențiat cazurile de care ne ocupăm. Cauzele care-i fac să întîrzie la angajare sînt diverse. Trebuie să le cunoaștem și să procedăm în consecință; noi înșine trebuie să dovedim tact, omenie, înțelegere. De un real folos ar fi, cred, abordarea mai frecventă a cauzelor care duc la parazitism și infracțiune: destrămarea unor familii, exagerata ocrotire părintească, neajunsurile din activitatea instructiv-educativă a școlii și a organizației U.T.C. etc. Dificultăți mari, de pildă, se întîmpină la integrarea în muncă a tinerilor care nu și-au terminat studiile generale, dar nu am militat pentru ca aceștia să și le completeze. Dacă reflectăm puțin la ceea ce am făcut, ne dăm seama că multe posibilități de acțiune au rămas încă nefolosite. Dispunem de o rețea destul de bună de corespondenți voluntari, dar, la fel ca în cazul colaboratorilor, nu am insistat suficient pentru ca aceștia să ne scrie și despre acțiunile de combatere a parazitismului. Ca urmare, corespondențele primite pe această temă au fost destul de puține. Reflectînd mai mult asupra activității noastre, putem găsi și alte căi de acțiune care să ne conducă la realizarea obiectivului propus.

GH. MIHALACHE
„Flacăra Iașului”

A. CARTOJAN : Spre adinc

După cum am anunțat în numărul 6-7 al revistei, Laboratorul pentru teoria și istoria presei al Facultății de ziariștică de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, a organizat un simpozion cu tema „Presă și sociologia” la care au fost invitați ziariști, sociologi, cadre didactice, cercetători și studenți.

Publicăm mai jos câteva din intervențiile susținute în cadrul simpozionului.

SPIRITUL DE OPINIE LA CEI CHEMAȚI SĂ CONTRIBUIE LA FORMAREA OPINIEI PUBLICE

Sociologia modernă acordă opiniei publice un rol de prim ordin. Un puternic rol de influență asupra desfășurării cursului vieții sociale, de orientare politică, de fundamentare a actului de decizie. De aici și caracterul organizat al sondării, al testării opiniei publice, al cunoașterii dezideratelor sale înainte de a se acționa sau după ce s-a acționat asupra reacțiilor față de măsurile inițiate, de ecoul eficienței sau ineficienței aplicării lor.

O opinie publică permanent receptivă la tot ceea ce este nou și de valoare, la tot ceea ce favorizează progresul economic și social, afirmarea plenară a personalității individului implică, în mod necesar, un anumit grad de responsabilitate civică, rezultat al unui anumit grad de cultură, de discernământ social, de angajare conștientă și activă față de tot ceea ce se întâmplă în societate.

În acest larg context, este cunoscut rolul important care revine presei, atît în informarea opiniei publice, în testarea ei, dar deopotrivă în formarea ei. Dacă presa în lumea capitalistă poartă pecetea intereselor editorului și aici, în mod strict diferențiat, trebuie văzute pozițiile și interesele de clasă și social-politice ale acestuia, în societatea socialistă, după cum este cunoscut, presa este chemată să joace un important rol formativ-educativ — să dezvolte acele vocații ale omului de a se considera și de a fi pe deplin responsabil de evoluția vieții sociale, de a acționa în deplină cunoaștere de cauză, în sensul evoluției pozitive a mersului vieții economice și sociale.

Consacrînd acest important loc presei în întregul nostru organism social, Programul partidului subliniază în mod sintetic: „Un rol de mare importanță în activitatea ideo-

logico-politică și educativă îl au presa și radioteleviziunea, care trebuie să promoveze neabătut, permanent, concepția înaintată a partidului despre lume și viață, să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde, să răspîndească cunoștințele științifice despre natură și societate; ele trebuie să militeze consecvent pentru îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului, să ajute la cunoașterea și înțelegerea ei, să contribuie la unirea eforturilor maselor largi populare în vederea îndeplinirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei”.

Venind să asigure cadrul legal necesar îndeplinirii acestei misiuni nobile încredințată de partid presei noastre, Legea presei, important act normativ din legislația românească, scoate în evidență funcțiile social-politice ale presei, rolul său important educativ în dezvoltarea conștiinței socialiste a cetățenilor, în formarea omului nou și afirmarea multilaterală a personalității umane. Presa — subliniază legea — are datoria de a interveni în spirit critic, militant, pentru înlăturarea neajunsurilor și stărilor de lucru negative din orice domeniu de activitate, de a combate manifestările cu caracter antisocial, abaterile de la normele eticii și echității socialiste, de a dezvălui fenomenele dăunătoare societății noastre și de a acționa pentru înlăturarea lor.

Toate acestea întregesc cadrul răspunderii ziaristului, poziția și rolul său în societatea noastră de astăzi. Țara noastră trăiește azi în efervescența marilor creații colective. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă o operă istorică. Dezvoltarea impetuoasă a economiei se însoțește cu prefacerile cadrului social și cu desăvârșirea personalității umane, nouă ziaristilor revenindu-ne înalta îndatorire de a propaga ideile partidului, de a sluji o politică emanată din popor și restituită poporului, de a mobiliza energiile întregii națiuni în opera de accelerare a progresului multilateral al țării. Gazetăria se constituie astfel pentru noi nu ca simplă profesie, ci ca un mod de a fi activiști ai partidului. Spiritul nou, creator, promovat în întreaga noastră viață politică și socială, al cărei promotor este, după cum se știe, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deschis și presei noastre teritorii noi de reflecție și de acțiune. „Presa — arată secretarul general al partidului — trebuie să asigure informarea largă a oamenilor muncii privind activitatea internă și internațională a partidului și statului nostru, cunoașterea de către toți cetățenii a politicii partidului. Ea trebuie să promoveze cu curaj experiența înaintată, să critice obiceiuri și mentalități înepoiate, să asigure exprimarea părerilor oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate, dovedindu-se astfel un puternic instrument în dezvoltarea democrației socialiste, în afirmarea principiilor etice și echității socialiste în țara noastră... Este necesar — sublinia secretarul general al partidului — să se impune mijloacele de informare mai multă fermitate, un spirit combativ, militant, de intransigență față de lipsuri, de promovare a noului în toate domeniile de activitate”.

Toate acestea impun un dezvoltat spirit de opinie al ziaristului, o opinie bazată pe competență, pe autoritate politică și profesională. Privind retrospectiv, se poate aprecia că în presa noastră spiritul de opinie a celor chemați să contribuie la formarea opiniei publice a marcat o linie ascendentă, obținându-se o serie de rezultate pozitive importante. Considerând momentul în care ne aflăm ca pe o etapă calitativ superioară, sintem datori să nu pierdem însă din vedere că rezultatele se cer permanent raportate, într-un acut spirit critic și autocritic, la exigențele actuale ale propagandei noastre. Refuzându-ne automulțumirii euforice și stagnante, vom afla în luciditatea critică premisele perfecționării, în continuare, a activității pe care o desfășurăm. Căci, „pentru a pătrunde adânc în miezul realităților”, așa cum ne-a recomandat secretarul general al partidului, trebuie să conferim mai multă acțiune combativă scrisului nostru, să investigăm mai profund faptele,

să le investigăm cu mai multă forță, înlăturând tot ceea ce mai constituie clișeu comod, substituit, uneori, înfățișării. Și aceasta cu atât mai mult cu cât politica partidului nostru este o lecție istorică de analiză curajoasă și profundă a realității și de interpretare creatoare. Este vorba, în primul rând, de atingerea unui grad superior de competență și maturitate politică, capabil să dea orizont opiniei, să-i dea valențe convingătoare, educative. După părerea noastră, deficitul tematic constă mai puțin în absența unor probleme din atenția organelor de presă, cât în tratarea superficială, formală a unor idei. Insistăm asupra acestui fapt deoarece socotim că aici se află, în principal, explicația unor limite și rămăneri în urmă. A fi revoluționar înseamnă a fi de partea istoriei care se construiește. Și n-am putea fi de partea acestei istorii scriind apatic, șablonar, mimând frazeologic idei și sentimente de care, în fond, depinde chiar viitorul patriei. Mai mult ca oricând este necesar acum un acut spirit de opinie, de pasiune patriotică, de pasiune comunistă în scrisul nostru. Mai mult ca oricând e necesar să înțelegem în profunzime necesitățile propagandei de partid care reclamă nu numai acoperirea statistică a tematicii, ci o reală eficiență politică. Așadar, nu ne putem mulțumi numai ca articolele noastre să a firme idei valoroase, ci putem și trebuie să le cerem să dovedească, să convingă, să influențeze conștiința cititorilor, modelind și educând opinia publică. Scrisul nostru trebuie să evite rutina și să folosească intensiv argumentul. Și aici, în acest context, se impune o pledoarie pentru cunoașterea realităților la fața locului, acolo unde se creează valorile materiale ale societății noastre. Din păcate, presa noastră ne oferă destule cazuri care atestă că terenul e frecventat turistic, ceea ce are ca rezultat o proză tehnicistă sau literaturizantă în care lipsesc faptele de viață, investigarea completă și profundă a vieții pentru a descoperi realitățile concrete, sensurile epocii noastre. Prea des se uită, poate, că dezvoltarea vertiginosă a industrializării socialiste nu ne cere pentru a o înfățișa descrieri tehnice, stereotipe, ci o dezvoltare a semnificațiilor adânci ale politicii economice, sociale și, bineînțeles, umane, demografice, psihologice ale acestui proces.

Spiritul de opinie, atitudinea militantă în tot ceea ce scriem reprezintă, în ultimă instanță, o problemă de atitudine politică. Pentru că nu se poate concepe o propagandă bună care s-ar dezinteresa de finalitatea ei. S-a mai vorbit dar merită să repetăm: uneori banalitatea, formalismul unor articole își iau drept pavăză importanța temei și justetea problemei. Ce fel de importanță și ce fel de justete, din mo-

ment ce prin tratarea publicistică ele nu ajung la mintea și la sufletul cititorului? Dacă stăruim din nou asupra acestui aspect nu este din cauză că nu s-au făcut progrese importante în ceea ce privește creșterea calității publicistice ci, pentru că în actualele condiții spațiu și timpul de care dispunem este, credem, în permanență prea mic față de multitudinea problemelor ce le avem de dezbătut, a bogăției de informații care impun valorificarea fiecărui articol și fiecărui rând la o înaltă ținută publicistică. Din acest punct de vedere, obiectivele educației politice, sarcinile sporite ce revin întregului front ideologic impun ziaristului dezvoltarea spiritului de opinie, declanșarea unei ofensive care să ducă la eradicarea definitivă a modului vetust, stereotip, rutinier de a scrie. Pentru fiecare articol trebuie să se repete întrebarea: cui folosește, dacă este sau nu capabil să exercite o influență în direcția educației politico-ideologice.

Documentele partidului, ca și Legea presei, de altfel, vorbesc despre necesitatea instaurării unui spirit combativ al presei. Este cert că pe lângă multe articole de o reală combativitate apar încă multe în care prevalează o combativitate verbală, nu de idei. Combativitatea, credem, nu poate fi pusă în ecuație de egalitate cu procentul de adjectivitate, ci se măsoară prin forța irezistibilă a demonstrației, prin forța argumentelor care stau la baza acestei demonstrații. Se mai simte, credem, încă în presă o anumită timiditate în abordarea combativă, serios critică a fenomenelor negative. Este firesc ca și din acest punct de vedere în întreaga noastră activitate să primeze, ca un principiu de partid, principiul eficienței maxime.

Sintetizând, considerăm că spiritul de opinie trebuie să se înscrie ca o coordonată majoră în munca noastră de presă. El implică, în primul rând, o conștiință politică înaltă, bazată pe însușirea creatoare a învățăturii marxist-leniniste, a programului și celorlalte documente ale partidului nostru. Numai o astfel de conștiință permite o adevărată depășire a posibilităților de stagnare, îndemnând la cunoaștere exactă, la acțiune generoasă, la creație, la dăruire.

Spiritul de opinie implică competență. O competență pe întreaga ierarhie a responsabilităților în munca de presă. O cunoaștere profundă a realității, capacitatea de a discerne prompt esențialul de neesențial, valoarea de nonvaloare.

Spiritul de opinie înseamnă inițiativă. Cel care nu are niciodată opinii proprii, nu are opinii în general. Lipsa spiritului de inițiativă deschide larg ușa climatului de rutină și de inerție. Înseamnă eschivarea de la rezolvarea independentă

a problemelor, fuga după „acoperire” formală, bifarea statistică a unor realități, care înseamnă fapte și oameni.

Spirit de opinie înseamnă a gândi și a acționa creator. Din păcate, mai sînt oameni care „nu au timp să gîndească” și așteaptă ca alții să gîndească pentru ei. Acești oameni pot figura ca persoane „cu pregătire politică” doar în fișele de evidență ale unor servicii de personal, însă cunoașterea cotidianului politic, a hotărîrilor de partid, se izbește la ei

de masa compactă a lipsei de receptivitate, a pasivității față de efervescenta activității creatoare.

Spirit de opinie înseamnă cultură. Nu pot fi oferite rețete împotriva orizontului intelectual îngust. Este vorba de necesitatea unor observații libere, de contactul permanent cu torențele de idei care pot informa și orienta, stimula spre tot ceea ce este pozitiv și de valoare. Nimic nu înlocuiește acel ceva ce nu poate fi cîștigat decît prin efort pur individual: trăirea intensă a vieții cotidi-

ene, capacitatea de a studia, de a medita și însuși, de a acționa creator.

Spirit de opinie înseamnă curaj, curaj responsabil, responsabilitate. Căci presa nu poate să răspundă sarcinilor majore care-i revin fără aportul unor conștiințe reflexive, permanent active, pe deplin responsabile de tot ce le înconjură, de tradițiile țării, de destinele ei, de tot ceea ce se face în această țară pentru binele oamenilor.

MIRCEA MOARCAȘ

OPȚIUNI ALE CITITORILOR PENTRU GENURILE PUBLICISTICE

Omul sondează realul atît prin abordarea lucidă, rațională, cît și prin abordarea pragmatico-afectivă a obiectului, ambele căi fiind utile demersului cognitiv, într-o măsură variabilă, după contextul social-cultural și particularitățile individului. Experiența concretă și cea livrescă dezvoltă deopotrivă intuiția și înțelepciunea vieții. Logica — observă Sampei Koschi în studiul „Pour une sociologie de la quotidienneté” — este într-un sens un produs artificial al inteligenței, subliniind totodată că „în viața cotidiană rar se ajunge la o cunoaștere în sens epistemologic”.

„Somnul rațiunii naște monștri”, ne previne o cugetare al căreia temei îl probează numeroase momente ale istoriei și experiențe ale trăirii umane. Robii pasiunilor oarbe sînt mai lesne manevrabili decît ființele raționale. Dar și rațiunea fără afectivitate poate naște monștri și această alternativă ni se pare a fi una din problemele dramatice ale viitorului.

Cum societatea noastră își propune formarea unui om armonios dezvoltat, cu o personalitate puternică, multilateral afirmată, echilibrat afectiv și rațional dorim să subliniem locul presei în acest proces, important nu numai prin largă audiență a mass-mediei într-o lume mai însetată ca oricînd de informație, ci și prin faptul că în rîndul mijloacelor culturii presa se distinge tocmai prin constituția deopotrivă sensibilă și inteligibilă a mesajelor sale. Este ușor de observat că

alte domenii ale culturii sînt fie predominant raționale, ca știința sau tehnica, fie predominant afective, ca artele.

Realizînd funcția de „cunoaștere pentru acțiune” presa deține în spațiul cultural al societății moderne, locul unde se echilibrează apelul la rațiune, cu cel la sensibilitate, tocmai datorită faptului că este formatoare de opinie, de conștiință activă, angajată într-o finalitate socială. Acest echilibru poate fi pus în evidență printr-o analiză de conținut a limbajului presei, ca și prin evaluarea genurilor publicistice din perspectiva raportului sensibil-inteligibil. Orice limbaj, remarca Roger Clause în lucrarea sa „Le journal et l'actualité”, își asumă două funcții generale: o funcție de comunicare intelectuală, grație căreia oamenii intră în raport unii cu alții; o funcție psihosocială, care exploatează conținutul estetic și „magic” al limbajului, cu scopuri pur psihologice.

În susținerea considerațiilor noastre privind genurile publicistice prin prisma raportului dialectic sensibil-inteligibil vom apela la exemplul unei anchete sociologice făcută printre cititori ai gazetei „Munca”. Efectuată inițial pe un eșantion de 175 de cititori, investigația prin chestionar și-a propus să urmărească două mari secțiuni ale interesului față de această publicație — și anume preferințele tematice și cele pentru genurile cultivate de săptămînalul social-politic al sindi-

catelor. Repetată, după șase luni, pe un alt eșantion de 125 de subiecți ancheta avea să confirme, în linii mari, primele rezultate obținute punîndu-ne în fața unui bogat material concret, util redacției în elaborarea strategiei publicistice, pentru potențarea mesajelor gazetei, cît și în formularea unor observații științifice, interesante cu deosebire pentru domeniile sociologiei și esteticii. Din răspunsurile primite, prelucrate la un calculator I.B.M. ne vom rezuma să interpretăm doar pe cele date la setul de întrebări privind genurile gazetărești.

Considerăm că genuri ca foiletonul, reportajul, cursivul, raidul-anchetă, fotografia, caricatura se adresează cu precădere afectivității receptorului, pe cînd articolul de analiză, comentariul, consultațiile, masa-rotundă sînt predominant raționale. Într-o zonă mediană situăm escul, interviul, știrea și nota. Desigur, această clasificare pur metodologică nu trebuie considerată ca fiind exhaustivă, oricare dintre genurile amintite se poate „transfera” în altă serie, după personalitatea autorului și profilul publicației, după caracterul scris sau audiovizual al emițătorului de mesaje.

Asa cum învederează sondajul efectuat selectiv, în rîndul cititorilor gazetei „Munca” din București și 17 județe, dintre genurile predominant raționale un loc de frunte îl ocupă consultațiile ideologice (57,1 la sută), rezultat explicabil atît prin interesul larg manifestat de oamenii muncii pentru învățămîntul politico-ideologic de partid, cît și prin aceea că în eșantionul investigat, 57,1 la sută din subiecți au declarat că dețin funcții obștești în sindicate sau alte organizații de masă.

Dintre genurile predominant emoționale raidul-anchetă (cu 61,7 la sută), foiletonul (cu 60,6 la sută) și

reportajul (cu 58,3 la sută) sînt cele preferate de cititorii săptămînalului „Munca”.

Palierul grupelor de vîrstă relevă, la tineri, opțiuni pentru genurile afective. Tinerii sub 20 de ani manifestă cel mai înalt grad de interes pentru caricatură, fotografie, foileton, raid-anchetă și știre. Grupa de vîrstă între 21—30 de ani adaugă interviul și, din rîndul genurilor raționale, comentariul. Cititorii între 31—40 de ani, care constituie cel mai numeros grup (43 la sută) prezintă — semn al maturității — o structură de preferințe mai echilibrată, pe primele locuri situîndu-se eseu, fotografia, nota, știrea, raid-anchetă, masa rotundă și consultația ideologică. Opțiuni nete pentru genurile predominant raționale înțîlnim la grupele de vîrstă între 41—60 de ani care agreează articolul de analiză, comentariul, consultațiile și, în schimb, declară cel mai scăzut interes pentru raid-anchetă, reportaj, fotografie, eseu.

Citirea rezultatelor sondajului după structura pe sexe arată la femeii preferințe pentru genurile emoționale, îndeosebi foileton, raid-anchetă, caricatură, fotografie, dar și pentru consultația medicală, comentariul, masa rotundă. Apetit scăzut la cititoare pentru articolul de analiză, consultația ideologică sau cea economică. Bărbații, în schimb, prețuiesc genurile raționale, în ordinea: articole de analiză, consultații pe teme ideologice și economice, masa rotundă, știrea. Dintre genurile emoționale preferă reportajul.

Pe grupe de studii testul indică un interes ridicat pentru genurile predominant afective în rîndurile cititorilor cu școală generală, un echilibru la grupa cu studii medii — cea mai numeroasă — și opțiuni pentru genurile predominant raționale pentru cititorii cu studii superioare.

Interpretarea după structura pe profesii pune în evidență interesul deosebit al muncitorilor față de genurile emoționale (pe primele locuri situîndu-se fotografia, caricatura, raidul-anchetă, foiletonul și reportajul), al maiștrilor și tehnicienilor pentru genurile raționale (consultațiile economice și ideologice, articolul de analiză). Inginerii adaugă acestora din urmă eseu și fotografia, funcționarii manifestă opțiuni pentru ambele categorii de genuri, grupa economiștilor, profesorilor și juriștilor înclină către cele predominant raționale.

Rezultatele înfățișate trebuie desigur privite cu rezervă, din mai multe puncte de vedere. E posibil ca ancheta să nu fi cuprins cele mai reprezentative eșantioane care au însumat 300 din cei 300 000 de cititori. Cunoașterea genurilor publi-

cistice în rîndul anumitor cititori este destul de aproximativă. În sfîrșit, trebuie luat în considerare nivelul la care sînt cultivate unele genuri în gazeta „Munca” — în paginile căreia mai apar comentarii insuficient argumentate, articole de analiză inconsistente, fotografii inexpressive etc.

Redacția a moștenit de la fostul cotidian un fond de cadre cu aptitudini pentru reportaj, raid-anchetă, interviu, dar mai puțin pregătit pentru comentariul de profunzime, specific săptămînalelor, cu excepția rubricii juridice, domeniu în care „Munca” are o tradiție de peste trei decenii de tratare competentă, fapt de notorietate. De altfel, dintre toate genurile asupra cărora au fost chestionați subiecții anchetei, consultația juridică a suscitat cel mai înalt grad de interes (70,3 la sută), și aceasta tocmai pentru că este un lucru bine făcut.

Anchetele sociologice oferă teoriei presei și, mai larg, filozofiei culturii zone fecunde de meditație. Cercetarea la care ne-am referit reliefează, între altele, diversitatea de gusturi existente în masa cititorilor unei publicații de mare tiraj, polarizarea preferințelor după nivelul de instruire, sexe, vîrstă, profil profesional, impactul cu tehnica etc. Se pune întrebarea ce fel de atitudine ar fi potrivit să se adopte în fața acestui dat al realității. Răspunsul ne pune în fața alternativelor: adaptarea mesajului la preferințele receptorului, sau educarea interesului receptorului pentru mesajul elaborat, potrivit vederilor redacțiilor perseverente în impunerea unor modele. Aderăm la o concepție activă în promovarea modelelor culturale, etice, sociale etc. A elabora ziarul numai cu „fața spre cititor”, cum se spune în breaslă, ar însemna o totală subordonare față de gustul public, eterogen și, în unele zone, partizan al facilului. Dar și o întorcere cu spatele către preferințele cititorilor, în numele exigențelor culturale sau de orice alt ordin, ni se pare o atitudine aberantă. Ca și arta, presa se supune normelor axiologice care consideră valoare numai ceea ce este prețuit, ceea ce se comunică oamenilor. În absența comunicării, modelul rămîne o stea strălucind doar în galaxia creatorilor săi, fără a fi văzută de restul lumii.

Un posibil drum în echilibrarea mesajului presei din perspectiva sensibil-inteligibil este acela al creșterii complexității genurilor. În afara publicațiilor de specialitate, care se adresează anumitor categorii de intelectuali, tehnicieni etc. și în care se justifică scriitura rece, „du raison”, cum o numește René Puccheu, celelalte, deschise unui public

larg, trebuie să întrunească atributul accesibilității, să opereze transcrierea sensibilă a ideilor abstracte, desigur fără excese de denotare a semnului, de aplatizare a limbajului.

În acest scop, genurile predominant raționale ar urma să suporte o îmbogățire emoțională, să-și sporească forța de convingere nu numai prin valoarea argumentației, ci și prin expresivitatea limbajului. Totodată, în categoria genurilor predominant afective s-ar putea proceda la o potențare a valorii ideilor, la o scriitură de mai înaltă tensiune spirituală. Operațiunea descrisă trebuie să evite riscul unei ștergeri a deosebirilor dintre genurile publicistice și așa realizate în unele ziare în forme amalgamate, în mixturi neinspirate.

Un alt drum ar fi diversificarea genurilor publicistice. Deși obiectul activității ziaristului este nouitatea — și încă aceea în „stare născîndă” — în mod paradoxal presa scrisă se manifestă ca una dintre cele mai conservatoare părți constitutive ale culturii. Spre deosebire de artă, care își inovează continuu mijloacele de expresie, proliferînd numeroase curente, școli de creație, comparativ cu știința care și-a revoluționat în acest secol atât conceptele, cit și metodele și instrumentele de investigarea realului, presa scrisă se limitează la o modestă paletă de genuri publicistice, în care doar ancheta socială s-ar putea numi ceva nou.

Inovarea genurilor este însă un proces creator de durată. Se impune o mai bună dozare a genurilor existente după profilul și strategia publicației, după structura cititorilor, o mai bună valorizare a ceea ce avem cîștigat din experiența presei scrise prin calitatea profesională a autorilor de articole și mai ales prin punerea în pagină.

Destinul unui ziar se aseamănă aproximativ cu cel al unei piese de teatru, al cărei succes depinde în mare măsură de punerea în scenă. Atitudinea activă a redacției pentru a capta atenția cititorilor către anumite categorii de articole se poate împlini curent, prin mobilizarea semnului grafic în sublinierea mesajului pe care este interesată să-l recomande.

Cristalizarea și afirmarea unei conștiințe estetice proprii presei, corelată cu concluziile sociologiei și psihologiei presei, cu întregul context al filozofiei culturii românești și universale ar da, cred, un orizont teoretic mai generos rezolvării inspirate a numeroaselor probleme practice legate de elaborarea presei noastre, potrivit exigențelor puse în fața ei de partid, de așteptările întregii societăți.

VICTOR BOTEZ
„Munca”

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE, PERSPECTIVELE RADIOTELEVIZIUNII ȘI NECESITATEA EXTINDERII DOMENIILOR DE INVESTIGAȚIE SOCIOLOGICĂ

Cuvintele nu cîștigă războaie. Această expresie s-a născut în cursul celui de-al doilea război mondial, deși între 1939 și 1945 s-a desfășurat și primul și cel mai prelungit război al cuvintelor. Ramele sale de lansare au fost posturile de radio.

Vă rog să nu vă speriați că am să depășesc timpul rezervat, rătăcindu-mă pe coridoarele istoriei. Dar, cu permisiunea dv., voi relata un caz care mi se pare, într-o măsură, edificator și care cred că poate servi drept prefață comunicării.

Chiar din primele zile ale toamnei 1939, cînd a izbucnit marea conflagrație, de la Hamburg a început să transmită propagandă nazistă defetistă un transfug, descendent al aristocrației britanice, William Joyce. Emisiunile sale de mare ecou i-au atras prin intermediul presei engleze, inspirată de organismele speciale engleze de diversiune, denumirea de lordul Haw-Haw (Hau-Hau). Emisiunile au stîrnit o asemenea preocupare la nivelul oficialităților, încît a fost organizat un sondaj în rîndul ascultătorilor britanici, — sondaj a cărui amploare o ilustrează culegerea de informații prin 34 000 de interviuri și 750 de chestionare. Raportul a fost încheiat la 8 martie 1940 și se intitula: „Propaganda prin radio de la Hamburg: Extindere și efect și impactul asupra publicului britanic în timpul iernii 1939—1940”.

Timpul nu ne permite să-l prezentăm nici măcar sumar. Vom înfățișa, totuși, ceea ce la vremea respectivă a fost evaluat ca cea mai interesantă constatare: proporția ascultătorilor lui Haw-Haw în rîndul publicului cu o pregătire medie și superioară, care avea obișnuința urmării emisiunilor și presei naționale era mai mare decît din celelalte categorii. Bineînțeles, datele și concluziile raportului, care au fost folosite în strategia propagandei britanice, au purtat sigiliul strict confidențial și despre ele s-a aflat după două decenii de la evenimentele. Din cite cunosc, acest raport a fost și prima operațiune de socio-

logie secretă de stat. E drept că sondaje de opinie confidențiale, mai ales în Statele Unite, au avut loc și anterior, dar sfera lor nu s-a întrepătruns cu „rațiunea de stat” și yizau cunoașterea preferințelor în ipostazele de la consumator la alegător. Cu al doilea război mondial a început, și de atunci a căpătat dimensiuni tot mai mari, în tot mai numeroase țări, ceea ce aș denumi sondarea în secret sau pentru „uz intern”, a opiniei publice naționale, și nu numai naționale, în scopul politicii de stat. Deși nu aborda probleme la care ne-am referit, să reținem totuși ceea ce scria în 1965 George Gallup: „Sondajele pot contribui să facă guvernul mai eficient și mai sensibil la opinia publică”.

Ca marxiști nu putem decît să fim de acord că războaiele nu se cîștigă prin cuvinte, dar că ele, cuvintele, sînt esențiale în bătălia pentru mințile oamenilor, în misiunea, asupra căreia ne atrage permanent atenția conducerea partidului nostru, de formare a unui om care să nu poată fi manevrat la voia întîmplării de monopoluri, de cei care duc politica de dominație și asuprire.

În prezent, există în lume circa 22 000 de stații emițătoare de radio și aproape un miliard aparate de recepție, 400 de milioane de televizoare, circa 100 de stații terestre pentru emisie și recepție prin sateliți, 8 000 de cotidiene cu un tiraj de circa 400 de milioane exemplare. Este o dimensiune uluitoare a contemporaneității. Să nu uităm, însă, prezența și acțiunea „imperialismului informației”, exprimată, printre altele, după cum indică sursele UNESCO, în faptul că 90 la sută din știrile care circulă prin intermediul ziarelor, posturilor de radio și televiziune din țările în curs de dezvoltare sînt redactate în 3 sau 4 metropole ale celor mai dezvoltate țări. Să nu uităm că pentru o supraputere mai cîrînd se schimbă stilul decît substanța politicii și că ceea ce spunea în ianuarie 1946 subsecretarul de stat William Benton rămîne valabil și azi: „Libertatea presei și libertatea schimbului de informații în general

face parte integrantă din politica noastră externă”. E clar că, dincolo de eticheta folosită, se are în vedere un anume tip de libertate de penetrație, care nu are nimic de-a face cu libertatea de expresie, ci, așa cum sublinia în 1973 președintele Kekkonen, „profeții care predică o comunicare fără obstacole nu sînt preocupați de egalitatea între națiuni, ci se află de partea celui mai puternic și mai bogat”.

Ce va fi mîine, cînd planeta noastră va fi și mai mult „micșorată” de revoluția în domeniul comunicațiilor, care a și parcurs toate etapele erei sale primare și cînd vor fi eliminați complet „tîmpii morți” între producerea unui eveniment, cunoașterea lui și efectul unei de șoc politice sau emoționale. În conștiința comunității internaționale sau a celulelor ei naționale?

Răspunsul pe care încercăm să-l schițăm, și care ne-a preocupat și în alte studii are în vedere: 1) stadiul cunoștințelor actuale asupra progreselor ce se vor obține în sfera telecomunicațiilor și care vor influența în următorul deceniu dezvoltarea radioului și televiziunii și relațiile dintre state în domeniul specific al sistemelor moderne de comunicație, care prin însăși natura lor, nu cunosc frontiere naționale; 2) modelele posibile ale stării relațiilor internaționale, în același interval, și felul în care vor afecta revoluția intervenită în tehnicile de comunicare și interesul crescînd al tuturor popoarelor lumii pentru schimbul permanent de informații.

Deci, ce știm sau credem că știm asupra progreselor viitoare în tehnicile de comunicație:

— Din anii deceniului următor, sateliții de emisie sau sateliții de „radiodifuziune directă” (și precizăm că prin radiodifuziune, din punct de vedere al dreptului, se înțeleg atît emisiunile radiofonice cît și cele de televiziune) vor permite oricărui posesor individual al unui aparat de recepție T.V. dotat cu o antenă de un preț mic, să recepționeze astfel de emisiuni. Trei sateliți de acest tip ar putea da posibilitatea unei stații de emisie să fie urmărită de 90 la sută din populația planetei. Precursorul acestui tip de satelit a devenit operațional în primăvara anului 1974. Mă refer la satelitul american A.T.S.-6.

— Se află într-un stadiu avansat studierea posibilităților transiterii de programe radio prin sateliți recepționabili pe aparatele de radio cu unde metrice și unde scurte, ceea ce va da o nouă dimensiune emisiunilor pentru străinătate și va îmbunătăți substanțial recepția lor.

— Revoluția electronică, perfecționarea impetuoasă a tehnicii conductorilor vor atrage modificări în toate domeniile comunicării.

— În laborator se efectuează experiențe de utilizare a undelor luminoase, care, datorită frecvenței lor vor putea transmite simultan 6 miliarde de convorbiri. Teoretic, fasciculul unui singur laser ar putea

transmite comunicările care se fac simultan pe liniile telefonice din întreaga lume.

— În sfârșit, am dori să menționăm, de data aceasta mai mult cu titlu de curiozitate, opinia unui specialist englez: „Nu este imposibil ca generațiile viitoare să suridă gândindu-se la metoda noastră arhaică de a impresiona creierul cu informații în imagini prin intermediul unei mari cutii plasate în colțul camerei în loc de a ataca direct celulele nervoase”. Afirmația nu are nimic de domeniul fantasticului, evocând preocupări reale ale unor fizicieni și neurologi.

Adaptarea mijloacelor de difuzare audio-vizuale în raport cu noile tehnici — sateliți de comunicații, videocasete și video-discuri, tele-distribuția prin cabluri coaxiale — a intrat în fază operațională în mai toate statele dezvoltate economic. Din punct de vedere tehnic, deci, posibilitățile transmisiilor TV pe o scară colosală și mondială sînt virtual nelimitate. În general putem spune că în actualitate pătrunde cu o mare forță o „tehnologie a vieții spiritului”, ale cărei consecințe cine nu le sesizează va plăti un preț incalculabil. Subiectul cel mai preocupant rămîn sateliții de telecomunicații despre care Arthur C. Clarke, inginerul englez care a descris primul — în 1945 — posibilitățile lor de funcționare, spunea acum cîțiva ani că sînt mai puternici decît rachetele intercontinentale.

Desigur, revoluția în domeniul comunicațiilor constituie unul dintre factorii democratizării procesului politic și al sporirii ponderii opiniei publice în relațiile internaționale. În același timp progresele previzibile în tehnica comunicațiilor pot avea, după expresia secretarului general O.N.U., Kurt Waldheim „consecințe neprevăzute și nedorite dintr-un punct de vedere mai general, atît pe plan național cit și pe plan internațional”. Evident aceasta se referă mai ales la ceea ce am putea denumi „invazia pașnică” prin intermediul radioului și televiziunii. Noi cunoaștem că o asemenea situație există. În actualul stadiu sfera ei de cuprindere o reprezintă mai ales emisiunile de propagandă prin radio din străinătate. Încă în 1964 un studiu de specialitate, intitulat „Operațiunile psihologice strategice și politica externă americană”, definea problema în următorii termeni: „Propaganda prin radio către o populație străină poate face mulți oameni să-și schimbe atitudinea față de politica guvernului lor, ceea ce ar putea influența estimările celor care iau hotăriri și ar putea duce la o schimbare în politică”. 12 ani mai târziu, anul trecut, în timpul campaniei electorale, la întrebarea lui Pierre Salinger privind politica S.U.A. față de țările din Europa răsăriteană, James Carter răspundea: „După părerea mea trebuie să menținem calea deschisă a acestei independențe. Nu poate fi

vorba pentru mine de a organiza operațiuni clandestine în aceste țări pentru a răsturna guvernele în funcțiune, dar trebuie să menținem imaginea noastră de marcă, să sporim comerțul nostru cu ele, să le facem cunoscut punctul nostru de vedere prin radio sau alte mijloace”. Realitatea arată că scopul acestei propagande rămîne cel sintetizat în studiul mai înainte citat. Și în acest punct v-aș reaminti că volumul de emisiuni în limba română adresate din străinătate depășește într-o zi 24 de ore, lăsînd la o parte posibilitatea urmării emisiunilor naționale ale altor țări, a căror limbă este comună sau învățată. De asemenea, nu putem omite că odată cu dezvoltarea mijlocului de comunicare audio-vizual a apărut și ceea ce am denumi „televiziunea de frontieră”, care, pe o rază condiționată de posibilitățile tehnice actuale furnizează programele naționale și în adîncimea țărilor vecine. Forța de atracție a imaginii (nu numai dacă se transmite fotbal) dar și faptul că o coloană sonoră, într-o limbă chiar necunoscută, nu constituie un obstacol ca în cazul presei tipărite, oferă de pe acum cetățenilor din multe țări posibilitatea de a alege între programul național și cele din străinătate.

Dar tot ceea ce am enumerat părăsește atunci cînd ne gîndim la implicațiile apropiate ale revoluției în domeniul comunicațiilor și mai ales la consecințele „radiodifuziunii directe” prin sateliți.

Poziția partidului și statului nostru a fost clar și ferm exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Voi reaminti cele spuse la 1 august 1975, la Helsinki, în fața înalților reprezentanți ai statelor semnatare ale Actului final: „...realizarea unei mai bune informări prin presă și prin alte mijloace trebuie să servească apropierii și prieteniei între popoare, să nu admită propagarea rasismului, a propagandei războiului, a tot ceea ce poate învrăjbi popoarele. Dimpotrivă, această activitate trebuie să ducă la întărirea respectului pentru tradițiile și cultura fiecărui popor, să contribuie, totodată, la răspîndirea a tot ceea ce a creat mai bun omenirea în toate domeniile de activitate și ale cunoașterii umane. Avem, deci, nevoie de o informare corectă a popoarelor. Este necesar să pornim de la faptul că trebuie să fie pus capăt diferitelor activități de dezinformare, care dăunează colaborării și securității. M-aș referi, printre altele, la activitatea unor posturi de radio de pe teritoriile unor state participante la actuala conferință, care nu servesc cu nimic nobilelor scopuri pe care le consemnăm în documentele ce le vom adopta astăzi”.

După cum se știe, problema utilizării sateliților de radiodifuziune directă se află de cîțiva ani pe masa tratativelor multilaterale sub egida O.N.U. și a sistemului său. România susține la aceste nego-

cieri ca reglementările în legătură cu utilizarea de către state a sateliților de radiodifuziune directă și teledetecție a resurselor terestre, să se întemeieze neabătut pe respectul principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, să încurajeze cooperarea internațională în acest domeniu, conform intereselor și în beneficiul tuturor țărilor, în primul rînd al celor în curs de dezvoltare. Asemenea reglementări trebuie să interzică orice posibilitate de folosire a tehnicilor noi spațiale pentru dezinformare și calomniere, pentru a semăna neîncredere și discordie.

Dar ce se va întimpla dacă pe calea negocierilor nu se va ajunge la o reglementare? Cred că nu putem exclude ipoteza că dezvoltarea viitoare a tehnicilor de comunicare ar putea să afecteze negativ relațiile dintre state. De aceea sînt necesare acțiuni politice și diplomatice energice.

Pentru a aprofunda această ipoteză să încercăm, printr-un enunț de perspectivă să vedem care ar fi corelația dintre perspectivele radioteleviziunii și relațiile internaționale, deși, evident, îl formulăm schematic.

Modelul nr. 1: Actualul curs spre destindere, care este abia la început, se accentuează, devine preponderent, în relațiile dintre state, pușeurile din anumite zone nu reușesc să anihileze rezultatele obținute datorită acestui curs. În aceste condiții amploarea schimbului de informații și programe radio și T.V. va cunoaște o dezvoltare fără precedent și s-ar putea crea un sistem internațional de educație cu ajutorul radiodifuziunii prin sateliți. Posibilitatea folosirii radiodifuziunii directe prin sateliți în scopuri pur politice va fi lăsată să vegeteze.

Modelul nr. 2: Cadența evenimentelor trece printr-o succesiune de momente de destindere și încordare în relațiile internaționale. Pregătirile în vederea introducerii în scopuri pur politice a radiodifuziunii directe prin sateliți vor fi intensificate și nu se poate exclude, datorită interpretării eronate a unui semnal politic sau diplomatic, ca o hotărîre în această privință, de la care nu există punct de întoarcere, să fie luată.

Modelul nr. 3: Agravarea situației internaționale devine cursul preponderent. De îndată se va recurge la folosirea televiziunii directe prin sateliți pentru efectuarea propagandei și chiar a unor acțiuni subversive împotriva altor state, evident de către statele care au această posibilitate.

Ar mai fi de adăugat că pe măsură ce mutațiile revoluționare, sociale, naționale se vor accentua, așa cum o confirmă actualitatea, lupta ideologică se va intensifica. Numai pentru activitatea posturilor Radio Free Europe și Liberty se alocă anual peste 50 de milioane de dolari. Recent administrația americană a

aprobat construirea de noi emițătoare, mai puternice, cu o audiție mai bună pentru emisiunile acestor posturi. Nostalgicii „războiului rece” nu ezită să facă publice aspirațiile lor de a realiza o „încercuire” cu posturi de emisie de „destabilizare” a țărilor socialiste.

Luăți orice anuar internațional de radio și veți constata, urmărind plictisitoare coloane de cifre cu numărul de emițătoare și programe pentru străinătate, și veți constata că războiul undelor s-a ascuțit. Să nu mai pomenim că problema informațiilor, a circulației lor, inclusiv a celei televizate, așa cum au arătat negocierile premergătoare Actului final de la Helsinki, a devenit nu atât obiect de cooperare în tratativele multilaterale diplomatice, cât subiect de confruntare. Dar, ar fi naiv să nu înțelegem că atât timp cât nu devine militară, confruntarea

este cealaltă fațetă a cooperării.

Indiscutabil că ceea ce este determinant în formarea opiniilor oamenilor este **ozonul național**, realitatea revoluționară a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, strategia elaborată de partid pe tărîm ideologic, a mijloacelor de informare de masă. Din această strategie decurg sarcinile RTV ale căror programe trebuie să răspundă sarcinilor partidului, exigențelor mereu în creștere ale ascultătorilor și telespectatorilor, să fie competitive cu producțiile de peste hotare, să ajute procesul natural al minții omenești de a respinge, ca și corpul uman, tot ce îi este dăunător.

Extinderea domeniilor de cercetare sociologică n-ar putea decât să contribuie la elaborarea strategiei programelor românești de radio și

televiziune în vederea îndeplinirii sarcinilor ce le revin din Programul Partidului Comunist Român și din alte documente de partid.

Cred că o astfel de activitate ar fi necesar să aibă un caracter neepisodic. Cred că ea va întregi activitatea sociologilor și va fi un prețios ajutor la **mobilizarea** limbii române, a limbii tonice a constructorilor noii orinduirii din țara noastră pentru a crea acel om nou la care ne cheamă partidul: un om drept, cinstit, care să înțeleagă just complexele fenomene și procese ale naturii și societății, un om care să se preocupe și de el și de semenii lui, care să fie pătruns de răspunderea că solidaritatea socială este condiția independenței, bunăstării, fericirii, a participării active la transformarea revoluționară a lumii.

EUGEN PREDĂ

REPORTERUL CA SOCIOLOG

Iată o analogie care aparent poate să deruteze. Într-adevăr, ce legătură poate să existe? — și cu atât mai puțin, ce identitate? — între reporter care, cum spunea André Gide, se ocupă azi de „ce ne va interesa mai puțin mâine” și sociolog care, se știe, cercetează faptul social, stabilește ierarhii, clasifică în serii, descoperă și probează legi ale acțiunii sociale? Ca să nu mai vorbim și de faptul că reporterul este un „jurnalist”, un „folletonist”, pe cînd sociologul este om de știință, lucrînd cu certitudine, operînd lejer cu legile societății.

Și, totuși, inițiatorii acestui colocviu ne invită să căutăm, dincolo de disjuncție, punțile de legătură, realitatea comună pe terenul căreia ne întîlnim, păstrîndu-ne identitatea. Or, această realitate comună există obiectiv și independent de voința noastră. Se numește OM, ca ființă socială, ca om care trăiește, devine și se afirmă în și prin societate.

Depinde însă de unghiul din care-l abordăm.

Reporterul vine spre om cu antene sensibile și caută să-i diagnosticheze identitatea, să-l descrie cum este el însuși, ca **unicat irepetabil** (cum zicea T. Vianu). Sociologul caută micro sau macrogrupul, caută indivizii asociați, caută comunitățile, gîndește individual în raport cu o structură de indivizi în care el se află integrat.

Aceasta, însă, numai la prima vedere. Pentru că, în viziunea noastră marxistă despre lume și societate este la fel de simplist și dăunător să gîndim individual în afara cadrului social, dar și să facem din societate o masă amorfă de indivizi fără individualitate.

Socialismul a inaugurat în cîmpul

teoriei și practicii sociale o viziune dialectică, profund revoluționară, în care, așa cum se arată în Programul partidului: „umanismul socialist presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. În mijlocul maselor largi populare personalitatea nu se pierde, ci se afirmă tot mai puternic, odată cu afirmarea întregii națiuni”.

Sîntem martorii unei serii ample, impresionante, de procese sociale și individuale, care interesează deopotrivă pe reporter și pe sociolog. Unul dintre talentații noștri confrăți, regretatul Petre Dragu, nota odată că „scriem mult despre oameni, despre faptele lor, și mult mai puțin despre rațiunile, despre motivațiile acestor fapte”.

Avea perfectă dreptate!

Pentru că, s-a văzut, cele mai pasionante reportaje sînt tocmai acelea care explică nu doar cum se petrece un fenomen social sau individual, ci în primul rînd de ce se petrece el **asa și nu altfel**.

Dar să procedăm la o paranteză. Și să-mi permiteți un citat oral din F. Brunea-Fox — pe care cred că nici reporterii, nici sociologii nu-l vor contesta ca un excepțional investigator social — și care observa cu mult umor, într-o discuție cu un confrate mai tînăr, că dacă prin anii '50 **eroul pozitiv** era „unul înalt și drept ca bradul, cu mușchi de oțel, care părea că spune: ca mine nu mai este nimeni!”, astăzi, pentru unii reporterii, eroul pozitiv este „mic, cu o bască trasă modest pe ochi, întrebînd din priviri: de ce m-ați ales tocmai pe mine?, eu sînt unul dintre alțiștii mii” — ceea ce adevăratește, o dată mai mult, faptul că necunoașterea

profundă a realității umane și sociale duce la imagini confecționate, care uneori pot să semene cu adevărul, dar niciodată nu i se pot substitui.

Ca unul ce lucrez în domeniul tineretului — și am încercat să mă apropiu de această realitate socială, atât de complexă și atât de dinamică, cu toate armele posibile, în afară de cea a prejudecății — pot spune că aici avem un teren extrem de fertil și extrem de generos. Atît pentru reporter, cît și pentru sociolog.

Depinde cum abordăm acest teren. Dacă, de pildă, într-o investigație sociologică pe tema — să zicem — **motivația participării tineretului la activitatea organizațiilor U.T.C.**, în loc de analiza rațiunilor pentru care anumiți tineri nu participă la anumite acțiuni ale unor organizații U.T.C. sîntem nevoiți să lecturăm înai mult tabele statistice — aceasta, desigur, nu este bine și nici folositor. Ar fi cum — de asemenea, să zicem — în „Scînteia tineretului”, la rubrica „Viața de organizație” s-ar publica pur și simplu procesele verbale, dările de seamă sau planurile de muncă ale organizațiilor U.T.C., fără a mai fi consultați tinerii, fără a se mai urmări modul în care se realizează controlul propriilor hotărîri.

Și nu este acesta singurul exemplu posibil.

Ceea ce vreau să subliniez, însă, este faptul că tinerii așteaptă de la noi, atît de la sociologi, cît și de la reporterii, o imagine reală, veridică, a vârstei lor, pe care sîntem datori să le-o oferim.

M-am întîlnit deseori, în drumurile mele, cu tineri din toate mediile, de toate profesiile, de toate naționalitățile — și dincolo de aceste deosebiri inerente, am simțit întotdeauna nevoia să le cunosc și să

le exprim cât mai bine preocupările, gândurile, aspirațiile. M-am întrebat și mă voi întreba mereu — cu acea înfiorare tainică — în fața oricărui tînăr pe care-l întîlnesc: îl cunosc eu cu adevărat pe acest om? cine îmi garantează mie valoarea de adevăr a imaginii pe care mi-am format-o?

Ajuns aici, mi-aș mai îngădui (încă) o observație. Fără îndoială, din dorința de a fi cât mai exact și riguros în investigațiile lor, unii confrăți de-ai noștri — mă refer de data aceasta numai la reporteri — folosesc foarte des terminologia sociologică de specialitate. Asistăm chiar la o proliferare, la o modă — așa zice — în care prioritatea o dețin „anchetele sociale” — pe orice temă, de mai mare sau de mai mică importanță; de la situația transportului în comun la voga lui Ion Dolănescu, de la consumul de energie electrică la climatul mai puțin sportiv în care se dispută anumite meciuri din campionatul categoriei A de fotbal.

Unii autori — de fapt, cei mai mulți — dovedesc chiar că stăpînesc metodele de investigație so-

ciologică. Și, totuși, respectivele **materiale** — ce cuvînt neutru! — nu se citesc. Explicația este simplă. Transferul de tehnici nu garantează automat și succesul la cititor. Mai mult, așa spune chiar că pe cititorul nostru nu-l interesează metodele și tehnicile utilizate în investigație, pentru că atunci ar putea foarte bine să citească un tratat de sociologie. Pe cititor îl interesează, însă, viața — așa cum este ea — întîmplarea, faptul, evenimentul — și, desigur, nimeni nu-l împiedică pe reporter să apeleze, cu abilitate și talent, la o tehnică sau alta, cu condiția ca rezultatul să fie expus limpede.

Așadar, nu metoda contează — cu atît mai puțin ea primează — ceea ce înseamnă că în nici un caz instrumentelor reporterului li se pot substitui cele ale sociologului. Nu este mai puțin adevărat că exigențele actuale ale dialogului dintre disciplinele științifice și cele artistice — să mi se îngăduie a mă referi la reportaj ca la o artă a umanului — impun o deschidere reciprocă, un transfer riguros controlat al achizițiilor. Nu mai poți face as-

tăzi interviu — latură esențială, prin concentrarea ei maximă, a reportajului — fără a cunoaște chiar și noțiuni sumare despre tehnica chestionarului, cum nu poți finaliza, cred eu, un sondaj de opinie, fără a avea simțul gradualității, plăcerea „punerii în pagină”, a demonstrației, specifice reporterului.

Astăzi, cînd facem — cum spunea un fizician filozof, Werner Heisenberg — „pași peste granițe”, dialogul interdisciplinar este mai mult decît o realitate. Numai că a șterge orice graniță — fie chiar și între genurile și speciile creației umane — înseamnă a rămîne tu însuși, pînă la urmă, un apatrid.

De aceea, reluînd întrebarea insinuată în genericul discuției noastre, mi se pare că important nu este nici ca reporterul să fie sociolog, nici ca sociologul să fie reporter, ci ca fiecare, perfecționîndu-și continuu mijloacele specifice și neignorînd efortul celuilalt, să se întrebe, să vadă și să spună — evident adevărul.

ION ANDREIȚĂ
„Știința tineretului”

CANALELE COMUNICĂRII SOCIALE: ATRIBUTE ȘI DIVIZIUNE FUNCȚIONALĂ

După o lungă perioadă de alternare între mesaj și efect, cercetarea comunicării de masă încearcă în ultimii ani o abordare sintetică la interferența celor doi factori. Această orientare se materializează în bună măsură în studiul atributelor. În genere atributele mesajelor sînt recunoscute în conexiunea lor firească cu nevoile personalității umane. Condiționarea socială generală creează nevoi nespecifice cărora canalele comunicării — prin atributele specifice ale mesajelor lor — le oferă sau nu o șansă de satisfacere. După unii specialiști — Mc. Guire, de exemplu — studiul atributelor este acela care caracterizează cercetarea fenomenelor comunicării în deceniul spre al cărui zenit ne îndreptăm. Studiul atributelor tinde să clarifice diviziunea funcțională dintre diferitele canale. Această diviziune s-ar defini prin corelația dintre atributele canalelor și nevoile umane. Elihu Katz și colaboratorii săi afirmă într-un studiu recent că „acele canale care sînt distincte (sau similare) în atributele lor vor fi mai apte să servească unor nevoi distincte (sau similare)”.

În această optică o investigație întreprinsă în 1972 îl duce pe Robinson la concluzia că în raport cu atributul învățării, presa și televiziunea sînt intersanjabile.¹ Katz, Gurevitch și Haas construiesc în 1973, pe baza unor anchete, un fel de constelații atributive care plasează cartea între presă și film, radioul între presă și televiziune ș.am.d. Ei relevă, cu acest prilej, că similitudinile tehnologice nu sînt însoțite întotdeauna de similitudini funcționale.²

În ce mă privește, împărtășesc speranța că studiul atributelor poate contribui la fundamentarea mai riguroasă a identității fiecărui canal.

¹) „Utilization of Mass Communication by the Individual” — Elihu Katz, Jay G. Blumler and Michael Gurevitch — in „The Uses of Mass Communication” — Sage Publications, London, 1974.

²) J.P. Robinson: „Toward Defining the Functions of Television” — in „Television and Social Behaviour” vol. 4, 1972, National Institute of Mental Health, U.S.A.

³) Katz E., Gurevitch M., Haas H.: „On the Use of Important Things” in American Sociological Review No. 38/1973.

Mi se pare însă mai puțin probabilă o distribuție a atributelor între canale decît un mod diferit de ierarhizare a acelorași atribute de la un canal la altul.

Importanța studierii atributelor constă în faptul că funcționalitatea unui sistem depinde în mare măsură de diferențierea elementelor care îl alcătuiesc. Diversitatea structurală se justifică prin cea funcțională. Aceasta înseamnă că performanțele sistemului comunicării vor fi cu atît mai apreciable cu cît mai netă va fi diviziunea funcțională dintre canalele care îl alcătuiesc — în primul rînd dintre presă, radio, televiziune.

Eficacitatea de ansamblu a acestei diviziuni funcționale poate fi exprimată sub forma următoarelor postulate:

1 — multiplicitatea canalelor se justifică prin distincția calitativă dintre ele;

2 — distincția calitativă dintre canale decurge în principal din diferențierea tehnologiilor lor;

3 — diferențierea tehnologică acționează în cîmpul comunicațional ca delimitare semiotică;

4 — aceleași evenimente raportate la același sistem de valori fac astfel obiectul unor mesaje diferite ca limbaj și deci ca atribute comunicaționale;

5 — în măsura în care diversitatea potențialului, tehnologic și semiotic, nu este însoțită de diversificarea efectivă a mesajelor, acțiunea sistemului este perturbată. În acest caz:

— multiplicitatea canalelor se justifică nu prin diversitatea calitativă a mesajelor, ci prin cantitatea lor;

— transferul de limbaj de la un canal la altul generează un volum incontrolabil de repetări : cantitatea de informație se contractă — cea de redundanță crește ;

— alterându-și identitatea, canalele își reduc eficacitatea.

În această optică problemele cheie par a fi următoarele :

1) compunerea mesajelor în limbajul specific fiecărui canal ;

2) determinarea modalității specifice în care fiecare canal ierarhizează atributele generale ale oricărei comunicări.

Definirea limbajelor specifice pare mai simplă : scrisul pentru presă, oralitatea pentru radio, preponderența imaginii cinetice pentru televiziune. Se știe că nici la acest nivel diferențierile nu sînt totdeauna respectate și că de multe ori mesajele radioului dispun numai de aparența oralității, iar cele ale televiziunii reduc imaginea la un rol de auxiliar al cuvîntului.

Problema mai dificilă și mai puțin elaborată — atît teoretic cît și metodologic — este aceea a atributelor comunicării. Cunoscute și practicate mai mult empiric, aceste atribute au format într-o prea mică măsură obiectul unor eforturi sistematice de definire, inventariere și ierarhizare — și cu atît mai puțin de corelare cu diferitele canale ale comunicării sociale. Acestei teme puțin frecventate i-a fost dedicată o recentă cercetare longitudinală întreprinsă de Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii.

La proiectarea și efectuarea acestei investigații au colaborat tovarășii Ștefania Kasian, Radu Simon, Ștefan Dumitrescu, Jan Popovici, Paul Waldmann — precum și aproximativ 800 operatori de interviu voluntari, care lucrează în mod obișnuit pentru Oficiu.

Evident, cercetarea nu-și propunea să elucideze — ci doar să abordeze în mod cu totul parțial problema, aspirînd să constituie un posibil test inițial pentru viitoare investigații mai complexe și mai cuprinzătoare.

Cîteva date privind cercetarea menționată :

Timpul — lunile februarie și mai 1977.

Locul — 452 localități urbane și rurale din toate județele, inclusiv București.

Colectivitatea I — un eșantion național reprezentativ pentru publicul potențial al televiziunii, alcătuit din 1 600 persoane în vîrstă de peste 15 ani.

Colectivitatea II — două loturi martor formate din cîte 30 de profesioniști — actuali sau viitori — ai comunicării de masă.

Ipozezele de lucru :

1) în relatarea aceluiași eveniment diferitele canale valorifică în mod diferit aceleași atribute generale ale comunicării ;

2) publicul și specialiștii organizează în moduri preponderent similare ierarhizarea acestor atribute pentru fiecare canal ;

3) spectrul de atribute al fiecărui canal rămîne constant și deci independent față de variabilitatea inerentă a evenimentelor.

Metodologia :

1. Se aleg trei atribute comune oricărui mesaj : operativ — descriptiv — interpretativ și trei canale ale comunicării de masă : presa, televiziunea și radioul, cărora li se adaugă comunicarea interpersonală.

2. Se aleg două evenimente dispunînd de o serie de caracteristici interferente. Aceste evenimente sînt :

a) recensămîntul populației și al locuințelor din R.S.R. — ianuarie 1977 — și

b) Congresul Consiliilor de conducere ale unităților agricole socia-

liste, al întregii țărănime — aprilie a.c.

Caracteristici interferente : ambele sînt evenimente interne de natură social-economică, proeminente, îndeung dezbătute de canalele comunicării de masă, desfășurate cu circa o lună înaintea investigării publicului.

3. Se construiește astfel o dublă corelare a atributelor : de o parte cu canalele, de cealaltă cu evenimentele.

— performanțele canalelor privind atributul analitic — interpretarea — sînt ierarhizate astfel de public (în %) :

Rezultate

Principalele rezultate sînt următoarele :

	Presă	Tv.	Discuții	Radio
— Recensămînt	22,3	27,0	8,5	9,5
— Congres	38,8	36,1	5,0	7,1
și de specialiști :				
— Recensămînt	66,7	16,7	20,0	6,7
— Congres	53,3	16,7	20,0	6,7

Aceasta înseamnă că în interpretarea semnificațiilor recensămîntului, 22,3% dintre membrii eșantionului declară că au fost ajutați în modul cel mai consistent de presă, 27,0% de televiziune ș.a.m.d.

Pentru public atributul interpretării se distribuie între canale într-un mod preponderent variabil de la un eveniment la altul. Nu numai cifrele diferă considerabil : cu 16,5% mai mult pentru Congres decît pentru recensămînt în cazul presei — dar chiar și ierarhia se modifică : rangul I, care aparține presei pentru Congres, revine televiziunii pentru recensămînt.

Dimpotrivă, la specialiștii distribuția atributului este neschimbată ca ierarhie și extrem de apropiată ca cifre — deși persoanele consultate

au fost de fiecare dată altele. Din punctul lor de vedere, performanțele interpretative ale presei le depășesc de fiecare dată pe ale celorlalte trei canale însumate. În cazul lor, comunicarea interpersonală depășește televiziunea și radioul — ceea ce înseamnă că, spre deosebire de public, registrul tematic al comunicărilor lor interpersonale rezervă un loc important evenimentelor social-economice de actualitate.

Distribuirea opțiunilor permite compararea canalelor în funcție de fiecare atribut. Așa de exemplu, conform cifrelor de mai sus, atributul interpretării ierarhizează cele patru canale pe evenimente și colectivități investigate în felul următor :

Public	Interpretare			
	Presă	Tv.	Discuții	Radio
— Recensămînt	2	1	4	3
— Congres	1	2	4	3
Specialiști	Presă	Tv.	Discuții	Radio
Recensămînt	1	3	2	4
Congres	1	3	2	4
Celelalte atribute :				
Operativitate				
Public				
Recensămînt	1—2	1—2	4	3
Congres	1	2	4	3
Specialiști				
Recensămînt	1	2	4	3
Congres	1	4	2	3
Public	Descriere			
Recensămînt	2	1	4	3
Congres	1	2	4	3
Specialiști				
Recensămînt	1	2	4	3
Congres	1	2	3—4	3—4

Publicul și specialiștii nu construiesc niciodată aceleași ierarhii pentru același atribut aplicat mesajelor despre același eveniment. Aproximarea maximă dintre ele apare pentru operativitate la recensământ și pentru descriere la congres.

Un alt unghi de analiză — poate cel mai semnificativ — este cel care nu pornește de la atribute spre canale, ci invers. Așa de exemplu, presa a colectat următoarele proporții de opțiuni pe atribute din partea publicului (în %):

	Recensământ	Congres
Operativitate	22,0	37,0
Descriere	25,5	37,4
Interpretare	22,3	38,8

Dacă atributele s-ar ordona după mărimea acestor procente cele două coloane s-ar putea nota astfel:

Recensământ	Congres
D (descriere)	I
I (interpretare)	D
O (operativitate)	O

În contextul limitat al celor trei atribute alese se ajunge astfel la o reprezentare a ceea ce s-ar putea numi „spectrul de atribute“ al fiecărui canal. Iată aceste spectre pentru toate canalele (în care R=recensământ și C=Congres):

Public Tv.		Radio		Presă	
R	C	R	C	R	C
D	D	O	O	D	I
I	I	I	D	I	D
O	O	D	I	O	O

Specialiști Tv.		Radio		Presă	
R	C	R	C	R	C
O	I	O	O	I	D
D	D	D-I	I	D	I
I	O	D		O	O

Din punctul de vedere al publicului, spectrul de atribute al presei și radioului variază de la un eveniment la altul. El este același pentru ambele evenimente numai în cazul televiziunii. În mesajele acesteia, din punctul de vedere al publicului, prioritară este performanța descriptivă, urmată de cea analitică — operativitatea plasându-se pe ultima poziție.

Presă — în cazul recensământului are același spectru de atribute ca televiziunea pentru ambele evenimente. În aceste limite identitatea presei nu se distinge de aceea a televiziunii.

Delimitările dintre spectre sînt și mai imprecise în optica specialiștilor: fiecare canal are două spectre diferite pentru cele două evenimente. Presa pentru recensământ și

televiziunea pentru Congres au în schimb același spectru.

În sfîrșit, publicul și specialiștii nu construiesc același spectru în nici unul dintre cele 6 cazuri posibile.

Citeva concluzii valabile în limitele acestei cercetări:

- 1) unei variații moderate a evenimentelor îi corespunde o variație accentuată a spectrelor de atribute. Specificitatea limbajului cedează variabilității evenimentelor;
- 2) identitatea distinctă a canalelor apare astfel imprecisă;
- 3) tendința diviziunii funcționale cedează tendinței contrarii, de fuziune semiotică;
- 4) aceste tendințe sînt comune publicului și specialiștilor — deși cele două grupări manifestă modalități diferite de ierarhizare nediferențiată.

Cele constatate sugerează că o parte din energia informațională a sistemului se risipește. Diferențierea structurală nu generează o diferențiere funcțională corespunzătoare. Generalitatea mesajelor alterează particularitatea limbajelor. Distribuția socială de informație se transformă parțial în distribuție de redundanță.

PAVEL CĂMPEANU

șeful Oficiului de sondaje al Radioteleviziunii

REPERE SOCIOLOGICE ÎN ABORDAREA PROBLEMATICII INDUSTRIALE

Considerațiile pe care le subsumăm titlului de mai sus nu reprezintă rodul unei ample investigații sociologice, utilizînd metode și tehnici sau criterii de evaluare a rezultatelor, despre care autorul să poată susține că materializează ultimele exigențe în materie. Emanate de o investigație bazată pe interviu, ele sînt, totuși, chiar numai prin aceasta credem, semnificative. Totodată, concluziile la care am ajuns — se cuvine subliniat de la bun început — sînt fundamentate nu numai de datele oferite de interviul amintit, ci și de învățămintele desprinse nemijlocit din practică.

În sine, investigația la care ne-am referit a constatat în interviu a 99 de subiecți — cititori statornici de ziar, atribut validat de altfel de calitatea lor de abonați permanenți

la unele cotidiene — asupra interesului pe care îl prezintă pentru ei articolele pe teme industriale. Interviu s-a desfășurat nedeclarat ca atare — ceea ce ne oferă argumente suplimentare de veridicitate a răspunsurilor — constînd, în cadrul unei discuții generale, din adresarea a două întrebări: dacă se citesc sau nu, în mod regulat, asemenea materiale și care este gradul de satisfacție al lecturii, capitol la care s-au detaliat și motivațiile.

Cei 99 de subiecți au fost selecționați din 3 categorii socio-profesionale: 33 de muncitori cu diferite grade de calificare, 33 de cadre tehnice medii (maiștri și subingineri) și 33 de cadre tehnice cu pregătire superioară.

Evaluarea rezultatelor a evidențiat faptul că numai aproximativ 42

la sută dintre cei consultați citesc în mod curent articole pe teme industriale, în cele trei categorii luate în considerare ei fiind repartizați procentual astfel: 42 la sută muncitori, 48 la sută cadre cu pregătire medie, 37 la sută cadre cu pregătire superioară.

Concluziile ce se impun, desigur, sînt multiple. Faptul că, indiferent de unghiul de abordare, un asemenea — să-i spunem — procentaj de audiență în cadrul unor categorii socio-profesionale direct implicate în activitatea productivă nu poate fi considerat decît necorespunzător. Cu atît mai mult cu cît problematica industrială, economică în general, reprezintă, în esența ei — o spunem fără nici o rețineră — o domeniu de larg interes cetățesc. Și oare nu este și firesc ca realizările pe tărîmul industrializării socialiste, care concentrează, într-un mod sau altul, eforturile întregului popor, să intereseze virtual pe orice cititor?

Cum se explică atunci contradicția pusă în lumină de sondajul nostru? Vom încerca să contribuim la un răspuns, precum și la constituirea modalităților de acțiune pentru redresarea situației, recurgînd atît la punctele de vedere exprimate de inșiși subiecții investigați, cît și,

după cum arătam, la o serie de concluzii impuse de practica ziaristică.

Afirmarea fiecărei publicații, în funcție de profilul ei, ca o veritabilă tribună a opiniei publice reprezintă, în concepția partidului despre presa noastră, un imperativ major. Militând permanent pentru înfăptuirea acestui obiectiv, presa noastră a obținut succese remarcabile. Se poate afirma că ea constituie una dintre principalele căi ale permanentului și rodnicului dialog dintre partid și popor — dialog ce fundamentează întreaga politică internă și externă a P.C.R., stilul de lucru al secretarului său general, materializând un mijloc de validare, prin concursul întregii națiuni, a deciziilor de deosebită importanță.

Care sînt valențele prezentei opiniei publice în abordarea temelor industriale? În contextul subiectului abordat, este nevoie de câteva precizări vizînd — în lumina dialogului purtat cu subiecții investigați — domeniile ce se cer explorate cu mai multă atenție.

a) Prezența opiniei publice nu se poate rezuma la articolele semnate de oameni ce lucrează nemijlocit în producție. Atitudinea, modul de a gîndi și a acționa al colectivelor de muncă trebuie relevat pregnant în fiecare material publicat, indiferent de natura lui tematică. Și aceasta pentru că, deseori, situațiile de fapt dintr-o întreprindere sau alta sînt abordate „în sine”, fără a se releva în detaliu aportul uman la geneza lor.

b) Publicațiile au datoria de înaltă răspundere profesională de a fi în măsură să abordeze temele pe care le cere opinia publică, temele a căror rezolvare se află în „desfășurare”. În acest fel, legătura ziar-cititor se întărește substanțial, sub beneficiul încrederii publicului în competența și sensibilitatea redacției față de derularea vie a evenimentelor, față de ceea ce viața contrapune permanent în lupta dintre nou și vechi.

c) În continuarea ideii anterioare, se impune extinderea puternică a acțiunilor publicistice vizînd perspectiva. Viitorul, se știe, are mai multe variante, iar în condițiile noastre sociale — ale participării conștiente a poporului la construcția noului orînduirii — contribuția la alegerea celei optime, conștiința actului de a-ți spune cuvîntul în acest sens reprezintă valori fundamentale pe multiple planuri — adîncirea democratismului, educarea maselor în spiritul răspunderii sociale, cultivarea opiniei publice etc. Acționînd în spiritul organizării unor aseme-

nea analize prospective, pe baza unei largi consultări publice, presa își poate sporii substanțial contribuția la elaborarea deciziilor de politică economică.

d) Esențială pentru eficiența articolelor și inițiativelor publicistice desfășurate este și evidențierea în termenii realității imediate — și nu prin formulări general valabile, teziste — a reacției colectivității față de subiectul abordat. A te plasa cu argumente concrete pe „poziția opiniei publice” înseamnă, practic, a câștiga cea mai largă audiență.

Afirmația că, în pofida valorii de semnificație intrinsecă a faptelor relateate, a profunzimii comentării, un articol fără cititori rămîne o costisitoare intruchipare a nonsensului, ar putea fi calificată drept un truism. O facem, însă, cu convingerea deplinei utilități, pentru a ne apropia de un subiect de deosebită importanță: accesibilitatea materialelor pe teme industriale. Discuțiile — intense — purtate în secțiile de specialitate ale ziarelor, în ansamblul redacțiilor, în legătură cu această problemă, atestă de la bun început existența unor opinii diverse. Oricum însă, accesibilitatea materialelor este, în ultimă instanță, o condiție primară a eficienței. Fi-rești, așadar, și exigențele. Cu ce criterii operăm, însă, atunci cînd apreciem, din acest unghi de cuprindere valoarea unui material?

Cred că pentru a răspunde la întrebare trebuie să pornim de la realitatea evidentă, dar ignorată uneori, că — deși potențial reprezintă un interes deosebit de larg — materialele pe teme industriale se adresează, totuși, cu prioritate unui anume cerc de cititori. Este foarte puțin probabil că profesorul, medicul, arhitectul, funcționarul sau balerinul, optează cu regularitate pentru lectura unei analize de costuri în întreprindere ori în ramura X. Ei vor selecta din conținutul gazetei articolul, interviul sau reportajul care vizează sectorul lor de activitate și, apoi, în funcție de preferințe și afinități, o anume cotă din materialul informativ prezentat. Dar captarea acestor cititori potențiali nu ne poate fi indiferentă. Atingerea unui asemenea obiectiv nu poate fi însă admisă printr-o accesibilizare cu orice preț a materialelor economice. Situația sub exigențele pregătirii profesionale a celorora cărora ne adresăm în primul rînd — și care activează nemijlocit în producție — ar avea consecințe dintre cele mai grave. Și nu trebuie uitat nici o singură clipă că eficiența muncii noastre depinde de capacitatea de a influența real tocmai cadrele în a căror competență intră

perfecționarea activității productive, economice în general.

Care este atunci soluția?

Credem că ea rezidă în încercarea și reușita de a face prin fiecare material publicat politică economică și nu economie aplicată, cum se întîmplă în majoritatea cazurilor. Dar dacă direcțiile de acțiune sînt clare, modalitățile concrete nu sînt încă suficient reprezentate. În acest sens — pe baza experienței acumulate — considerăm că trebuie avute în vedere și următoarele aspecte:

- învingerea manierei tehniciste prin care trebuie înțeleasă optica conform căreia realitatea abordată este definită și analizată prioritar sub aspectul elementelor tehnice și tehnologice, determinarea umană a fenomenelor fiind practic ignorată. În acest mod tehnicismul reprezintă nu numai o imagine deformată a realității, ci are și un rol deformant asupra conștiinței cititorului, educîndu-l în spiritul acestei viziuni limitate, unilaterale;

- eliminarea tehnicismului nu este echivalentă cu vulgarizarea materialelor, prin epurarea lor de termenii și noțiunile de specialitate. Rigoarea științifică impusă de domeniul de referință trebuie respectată, altfel diletantismul și diluarea — din care rezultă formula hibridă a pseudotehnicismului — amenință grav eficiența actului publicistic.

În concluzie, soluția în ceea ce privește relația accesibilitate-știință și artă a compoziției articolului se relevă a fi înțelegerea exactă a faptului că omului — mai ales în condițiile noastre sociale — îi revine rolul hotărîtor în determinarea cauzală a fenomenelor economice, de unde și necesitatea de a echilibra structural articolul astfel încît el să pună în adevărata sa valoare acest adevăr, fără a subestima însă prin nimic contextul general al mutațiilor pe care le impune procesul dinamic al revoluției științifico-tehnice.

Ca element final al acțiunilor întreprinse de ziar, în ultimă instanță al fiecărui material publicat, eficiența nu reprezintă, chiar dacă nu poate fi totdeauna evaluată în termeni exacti, un imperativ general valabil, dar abstractizat. Soluționarea problemelor abordate, definitiv sau într-o anume măsură, constituie fapte reale, care se cer urmărite cu toată atenția și prin toate mijloacele. Informarea opiniei publice asupra rezultatelor dobîndite în urma intervenției ziarului constituie, după părerea noastră, o obligație profesională și o condiție a sporirii continue a audienței la cititori.

În condițiile actuale fiecare domeniu de activitate comportă implicațiile profunde ale așezării muncii pe baze științifice, în consens cu progresul adus continuu de revoluția științifico-tehnică, de lărgirea explozivă a orizontului nostru de cunoaștere.

Aceleși imperative — în mod firesc — stau și în fața presei și ele sînt organic legate de creșterea eficienței acestei esențiale forme a propagandei de partid.

„Dezvoltarea conștiinței socialiste este un proces complex la care sînt chemați să concure activ toți factorii educativi de care dispune societatea noastră — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sarcini importante revin în acest sens mij-

loacelor de informare în masă — organelor de presă, emisiunilor de radio și televiziune, publicațiilor periodice de toate genurile. Informind activ opinia publică asupra procesului construcției socialiste, asupra marilor victorii ale poporului nostru pe drumul vieții noi, luînd atitudine critică față de lipsuri și neajunsuri, aceste instrumente trebuie să acționeze și mai perseverent, la un nivel calitativ superior, pentru dezbateră aprofundată și elucidarea, de pe pozițiile filozofice ale partidului nostru, a tuturor problemelor ce compun azi universul spiritual al oamenilor muncii“.

Pentru realizarea acestor sarcini de înaltă răspundere, a acestui program cuprinzător de acțiune, conc-

mitenț cu scientizarea tuturor domeniilor de activitate redacțională, un rol esențial revine dialogului cotidian cu cititorii, cu beneficiarii direcți ai acestui produs de factură originală pe care îl reprezintă ziarul. În contextul multiplelor mijloace existente, care se cer — toate — dezvoltate, credem că este imperios necesară și practicarea pe scară largă a anchetei sociologice despre calitățile și defectele ziarului, despre posibilitățile de îmbunătățire a lui. Numai astfel, avînd permanent drept reper opinia cititorului despre noi, vom fi în măsură să jalonăm drumul unei continue perfecționări profesionale.

FLORIN RĂDULESCU-BOTICĂ

C. BURSUC : Cum faci din șase cinci

Cum asigurați

SPECIFICUL LOCAL AL ZIARULUI JUDEȚEAN ?

Presa locală -

cronica vie a

judetului

Racordat cu întreaga sa ființă și energie la pulsul dinamic al întregii țări, meleagul sătmărean cunoaște în acești ani o înflorire fără precedent, asumându-și mereu obiective tot mai mari și mai îndrăznețe, menite să-i pună în valoare forța umană și materială în continuă creștere, dorința permanentă de auto-depășire și hărnicia oamenilor, spiritul lor de inițiativă și acțiune.

Pentru a avea mai exact imaginea sarcinilor de mare răspundere ce revin oamenilor muncii sătmăreni în actualul cincinal, este semnificativ să arătăm că în 1980 producția industrială va depăși 12 miliarde lei, iar producția globală agricolă se prevede să fie cu 26 la sută mai mare decât în cincinalul precedent. În aceeași perioadă avem de înfăptuit un vast program de investiții, între care 16 obiective noi și 16 dezvoltări menite să amplifice potențialul economic al județului, să pregătim o importantă forță de muncă, să asigurăm realizarea unor sarcini de seamă în domeniul social-cultural și în celelalte sectoare ale vieții județului nostru.

Aceste importante sarcini, ce decurg din documentele Congresului al XI-lea al partidului, însuflețesc și mobilizează în cel mai înalt grad pe toți oamenii muncii sătmăreni - români, maghiari, germani și de alte naționalități - care, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, le dau viață cu abnegație și neobosită dăruire revoluționară.

Rodnicul bilanț de realizări, între care, la loc de frunte, se înscriu ocuparea locului IV pe țară în întrecerea socialistă dintre organizațiile județene în anul 1976 și îndeplinirea planului pe șapte luni din acest an cu 9 zile înainte de termen, este deosebit de edificator.

În aceste succese, pe care cu justificată mândrie le amintim, se află încorporată și contribuția celor două cotidiene județene - „Cronica sătmăreană” și „Szatmari Hirlap” - care, sub conducerea și îndrumarea directă a Comitetului județean de partid, acționează cu mijloacele specifice presei comuniste, pentru soluționarea optimă a problemelor ce se ivesc în practica construcției socialiste, în mobilizarea maselor la realizarea ritmurilor dinamice înscrise în plan.

Conducerea nemijlocită de către organul județean de partid asigură celor două publicații o orientare clară, ce le dă posibilitatea să fie bine informate cu sarcinile ce se cer rezolvate într-o etapă sau alta, le ajută să-și stabi-

lească tematici corespunzătoare și să inițieze acțiuni de presă utile.

Prin tot ceea ce s-a întreprins, s-a urmărit ca presa locală să fie puternic ancorată în realitatea zonei în care apare, ca ea să abordeze competent și mobilizator viața economică, politică și social-culturală a județului Satu Mare, într-un cuvânt, ca ziarele noastre să devină instrumente cit mai utile în ampla muncă politico-organizatorică desfășurată de Comitetul județean de partid, pentru mobilizarea și unirea energiilor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, la îndeplinirea sarcinilor care revin județului din hotărârile istorice ale celui de-al XI-lea Congres al partidului.

Una din direcțiile principale în care s-a acționat a fost aceea ca în activitatea lucrătorilor din presa județeană să se statornicească pe deplin trăsăturile proprii activistului de partid.

Încredințarea unor sarcini concrete în diferite domenii de activitate, cuprinderea ziaristilor în diverse colective de îndrumare și control, convocarea acestora la plenary, instrucție și ședințe de lucru, au contribuit, într-o bună măsură, la realizarea unei mai strinse legături a ziaristilor cu terenul, cu realitățile județului, asigurându-se coordonarea necesară între acțiunile întreprinse de Comitetul județean de partid pentru îndeplinirea obiectivelor majore ale județului și acțiunea de presă.

Toate aceste preocupări sînt dublate de grija pentru o cit mai bună planificare a muncii redacționale, pentru cuprinderea în planurile trimestriale sau pe o perioadă mai îndelungată, ca și în planurile speciale privind inițierea și susținerea unor campanii de presă, a obiectivelor și sarcinilor prioritare ce derivă din preocupările înscrise în perioada dată pe agenda de lucru a organului județean de partid. Deosebit de importante pentru activitatea redacțională, pentru stimularea statornicirii în cadrul acesteia a unei înalte exigențe partinice, se dovedesc a fi analizele periodice pe care le întreprinde biroul Comitetului județean de partid asupra conținutului celor două publicații, a modului în care ele răspund sarcinilor ce le revin, a felului cum acestea susțin acțiunile proprii și pe cele inițiate de Comitetul județean de partid.

Beneficiind de o conducere și îndrumare permanentă, cele două ziare județene răspund în mare măsură obiectivelor ce le revin în cadrul propagandei de partid. Ele urmăresc cu consecvență toate problemele vieții economice, sociale și culturale ce pulsează în întregul județ, constituindu-se ca factori de seamă în popularizarea și generalizarea experienței pozitive, dar și ca purtătoare active de opinie împotriva neajunsurilor din diverse domenii de activitate.

Se poate, de asemenea, afirma că, după intense căutări, s-a ajuns la un profil distinct care le individualizează și, în același timp, le păstrează legăturile firești de publicații ale aceluiași editor. Astfel, cele două redacții

intreprind și organizează numeroase acțiuni comune, indeosebi raiduri-anchetă și mese rotunde pe diverse teme de larg interes, se consultă la întocmirea planurilor de activitate, fac schimburi de materiale, asigură o punere în acord a numerelor la zi în cadrul ședințelor de mașetă etc.

Apreciem că ziarele noastre reușesc, în general, să asigure un bun echilibru între problemele de interes național și cele specifice județului în care apar.

Adeziunea generală la politica internă și externă a partidului în rindul celor ce muncesc de la orașe și sate, a întregului nostru popor, își găsește un vibrant ecou și în paginile celor două ziare sătmărene, care militează continuu pentru a deveni adevărate tribune de popularizare în mase a cuvintului partidului, generatoare de valoroase măsuri și inițiative pentru transpunerea în viață a sarcinilor trasate de partid, pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități economice, politico-ideologice și cultural-educative din județul nostru.

A devenit o practică în activitatea ziarelor noastre județene, ca prin rubrici și pagini speciale, bogat ilustrate grafic și cu un puternic conținut mobilizator, să se asigure o bună și operativă cunoaștere, la nivelul județului, a hotărârilor de partid și de stat, a legilor ce se elaborează pentru diferite domenii, a ideilor și sarcinilor ce decurg din cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În această amplă acțiune, redacțiile noastre mobilizează activiști de partid și de stat, cadre cu munci de răspundere, specialiști din diverse domenii de activitate, care prin articole competente, bine argumentate și scrise într-un limbaj clar, convingător, subliniază importanța măsurilor respective, justetea elaborării lor, precum și sarcinile concrete ce revin organelor și organizațiilor de partid, de masă și obștești, conducerilor întreprinderilor și instituțiilor, tuturor cetățenilor din județ în traducerea acestora în viață.

Sint, de asemenea, publicate în mod frecvent opinii ale oamenilor muncii din județ — români, maghiari, germani și de alte naționalități — prin care se reafirmă adeziunea fermă la politica profund științifică a partidului, subliniindu-se realismul măsurilor adoptate de partid pentru ascensiunea neîntreruptă a societății noastre socialiste, faptul că acestea răspund în cel mai înalt grad aspirațiilor de progres și civilizație ale întregului nostru popor, care participă activ, cu entuziasm și înalt elan patriotic, la transpunerea lor în practică.

Totodată, ideile cuprinse în aceste importante documente de partid și de stat, prevederile noilor legi, stau la baza unor acțiuni concrete ale celor două cotidiene (mese rotunde, seriale de articole cu tematică adecvată, raiduri-anchetă etc.) prin care se urmărește atît însușirea conținutului acestor documente, cît și mobilizarea efectivă a tuturor factorilor pentru a le da viață.

Evident, planurile de muncă ale redacțiilor sînt revăzute și îmbogățite cu sarcini derivate din noile documente adoptate pe plan central, ca și cu obiective ce decurg din măsurile stabilite în acest sens la nivelul județului nostru.

Considerăm că o preocupare deosebită manifestă cele două ziare în abordarea problemelor activității economice din județ. Prin informații și articole scrise într-o gamă variată de forme gazetărești — reportaje, interviuri, anchete — cotidienele noastre urmăresc cu consecvență modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan și angajamentele asumate în întrecerea socialistă, popularizează realizările și critică neajunsurile, mobilizînd prin intermediul cuvintului tipărit la acțiune dinamică, eficientă, pentru înfăptuirea în plan județean a tuturor sarcinilor stabilite de partid.

Prin modalități specifice, presa noastră locală cheamă oamenii muncii să participe în mod activ la îmbunătățirea continuă a organizării și conducerii producției și a muncii, la utilizarea rațională a potențialului material și uman, la creșterea eficienței întregii activități economice și formarea omului nou, cu convingeri înaintate și înarmat cu concepția revoluționară, materialist-dialectică, despre lume și viață a partidului nostru. Eforturile oamenilor muncii din industrie sînt orientate cu precădere spre creșterea producției și a productivității muncii, reducerea hotărîtă a consumurilor de materiale, folosirea judicioasă a materiilor prime, energiei și combustibililor, ridicarea calitativă a producției, introducerea pe scară largă a progresului tehnic în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă. În ultima perioadă, de pildă, avînd în

vedere faptul că în domeniul investițiilor s-au înregistrat rămîneri în urmă, cele două ziare și-au îndreptat mai mult atenția în această direcție, la rubricile dedicate în mod special acestei activități, publicîndu-se cu o frecvență sporită articole de pe șantierele județului. Dat fiind rolul important al agriculturii în economia județului nostru, cele două ziare acordă o atenție deosebită acestui sector, urmărind unirea eforturilor oamenilor muncii din agricultură în vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor puse de partid în fața acestora, de a realiza

o agricultură modernă, intensivă, de înaltă productivitate, care să asigure aprovizionarea mereu mai bună a populației cu produse agro-alimentare, a industriei cu materii prime și să creeze și disponibilități pentru export. În acest scop s-a acționat cu consecvență pentru explicarea politicii agrare a partidului, pentru ca fiecare lucrător din acest sector să înțeleagă sarcinile mari ce îi revin în sectorul său de activitate, să știe ce are de făcut pentru traducerea lor în viață, să se simtă angajat cu toate forțele în direcția progresului agriculturii și să-și consacre toate forțele, întreaga capacitate de gândire și inițiativă transunerii în viață a obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, a sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea accelerată și modernizarea rapidă a acestei ramuri de bază a economiei naționale.

Între preocupările prioritare ale celor două cotidiene sătmărene s-au înscris formarea unei atitudini înaintate față de modul cum este gospodărit pămîntul, insistînd pentru folosirea rațională a acestuia, pentru a se pune capăt risipei de teren și a se reda în circuitul agricol noi suprafețe, creșterea producțiilor agricole și animaliere, sporirea rolului consiliilor intercooperatiste și perfecționarea activității asociațiilor intercooperatiste, introducerea pe scară largă a rezultatelor cercetării științifice în producție, generalizarea acordului global, educarea oamenilor muncii de la sate în spiritul înaltelor norme și principii ale Codului etic comunist.

O contribuție însemnată au adus, de asemenea, cele două organe de presă în acțiunea de redresare economică a celor 5 cooperative slab dezvoltate din județ, la întocmirea unor studii în acest sens și aplicarea de măsuri eficiente în cadrul acestor unități.

În mod corespunzător apreciem că au fost oglîndite în ziarele noastre cele două mari evenimente ale acestui an: Centenarul Independenței de stat a României și împlinirea a 70 de ani de la răscoală țărănilor din

1907. Pe această temă au apărut un mare număr de articole de evocare, la care s-au adăugat date și fapte privind contribuția și ecurile pe care aceste evenimente le-au avut pe teritoriul sătmărean, cit și relatări despre manifestările la zi organizate pe plan local.

Ampla manifestare „Cintarea României” a fost oglindită pe larg în presa locală, de la etapa de masă și pînă la popularizarea rezultatelor obținute de solii județului nostru care s-au impus la etapa finală.

Din paginile celor două ziare s-au desprins în mod convingător semnificațiile acestui festival care s-a constituit într-o adevărată sărbătoare a artei și culturii noi, a muncii libere, avîntate a poporului nostru, contribuția sa la revitalizarea și dinamizarea întregii mișcări artistice din județul nostru, la cuprinderea celor mai harnici oameni ai muncii, talentați artiști amatori, a artiștilor profesioniști într-un număr de peste 5 000 de spectacole cu un bogat conținut educativ și de înaltă ținută artistică, care au angrenat circa 1 000 de formații artistice de toate genurile.

Prin bogata activitate cultural-artistică desfășurată în orașele și satele județului nostru, prin progresele certe realizate în creația tehnică, creația populară și cultă, sătmărenii și-au adus contribuția lor specifică la oglindirea efervescentei vieți spirituale a poporului nostru, la dezvoltarea culturii noastre socialiste, cu un profund mesaj umanist și străbătută de un înalt patos revoluționar, domeniu în care masele largi de oameni ai muncii — ca făuritori și beneficiari ai actului de cultură — au posibilități nelimitate de manifestare.

Printre ideile pe care presa le-a susținut, număr de număr, au fost valorificarea bogatului filon folcloric pe care îl reprezintă zonele Oaș și Codru, a creației oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană care trăiesc și muncesc înfrății de veacuri cu românii, pe aceste meleaguri, conlucrarea fructuoasă dintre artiștii profesioniști și cei amatori, acordarea unui sprijin mai eficient de către Teatrul de Nord, Filarmonica de Stat, Filiala U.A.P., Școala populară de artă mișcării artistice de amatori, înființarea de noi formații artistice și promovarea celor mai viguroase talente, inițierea unei largi palete de acțiuni în scopul permanentizării mișcării

artistice de amatori, al creșterii contribuției acestora la educarea oamenilor muncii și, implicit, la îndeplinirea sarcinilor economice, politice și sociale ce revin județului nostru din documentele Congresului al XI-lea al partidului.

Dintre manifestările organizate în acest an amintim, pentru largul ecou în mase, „Reuniunea corală sătmăreană”, „Săptămîna teatrală sătmăreană”, „Săptămîna culturală a comunei Turț”.

În lumina Programului de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, Comitetul județean de partid a orientat activitatea redacțiilor județene în vederea cuprinderii și tratării unei problematice cit mai bogate dedicate educației patriotice a maselor, formării conștiinței politice, revoluționare.

Desigur, în acest sens s-a avut și se au în vedere trăsăturile specifice ale județului nostru, faptul că pe meleagurile sătmărene muncesc și trăiesc în deplină frăție români, maghiari, germani și alte naționalități.

Presa noastră locală și-a făcut un titlu de cinste în a oglindi modul cum politica națională justă, marxist-leninistă, a partidului nostru a rodit din plin și pe meleagurile acestea din nord-vestul patriei, cum datorită eforturilor comune ale tuturor sătmărenilor, județul nostru a cunoscut, odată cu țara, o dezvoltare și înflorire fără precedent.

În paginile celor două ziare își găsesc locul cu regularitate articole de popularizare a realizărilor regimului nostru socialist, a perspectivelor de dezvoltare a țării, a județului nostru și a fiecărei localități în parte, perspective luminoase ce se desprind din Programul partidului, din cuvîntările de înestimabilă valoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

S-a înțeles, de asemenea, pe deplin ideea că educația patriotică se realizează într-o bună măsură prin înfățișarea largă a posibilităților de afirmare profesională și socială create de partidul și statul nostru tuturor membrilor societății, fără deosebire de naționalitate.

O modalitate pe care o folosesc redacțiile sătmărene este ca prin articole bazate pe adevărul istoric să fie

Arhitectonică modernă în Satu-Mare

evocat trecutul comun de luptă al oamenilor acestor locuri pentru dreptate socială și națională.

Cele două ziare reușesc într-o bună măsură să oglindească în coloanele lor bogata activitate cultural-artistică ce pulsează în cuprinsul județului, activitate care este orientată spre întărirea prieteniei și cimentarea unității frățești dintre oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, a dezvoltării sentimentului de dragoste față de patria comună, de locurile în care trăiesc și muncesc.

Relevind aceste reușite, nu putem trece cu vederea unele neajunsuri care s-au semnalat în activitatea presei noastre județene, a căror eliminare se află de mai multă vreme în atenția noastră și a celor două colective redacționale. Este vorba, printre altele, de numărul relativ mic de articole care apar din domeniul activității organizațiilor de partid, consiliilor populare, organizațiilor sindicale și de tineret. Se mențin, apoi, insuficiența aprofundare a problemelor în unele articole și anchete, ca și slaba frecvență și finalitate a acțiunilor de presă de amploare.

După cum arătam la începutul acestor rânduri, în fața celor două ziare sătmărene stau sarcini de mare răspundere. Ele sînt chemate să țină pasul cu dezvoltarea multilaterală pe care o va cunoaște județul nostru în acești ani, să înflăcăreze și să mobilizeze masele la îndeplinirea politicii partidului.

Pentru a putea face față acestor importante sarcini, biroul Comitetului județean de partid, fiind direct răspunzător de activitatea ziarelor locale, își propune să le sprijine mai mult în eforturile îndreptate spre îmbunătățirea întregii activități redacționale, mai buna informare, lărgirea rețelei de colaboratori din rindul activiștilor de partid și de stat, al cadrelor cu muncii de răspundere din cuprinsul județului.

Avem în vedere, în acest sens, permanentizarea întîlnirilor periodice ale secretarilor Comitetului județean de partid cu colectivele redacționale, participarea secretarilor Comitetului județean de partid la ședințele colegiilor de redacție, plenarele redacționale și adunările organizațiilor de partid din cadrul redacțiilor. Se va urmări, totodată, ca pentru întărirea legăturii ziarelor noastre cu masele largi de cititori să se reactiveze subredacțiile din orașele județului, precum și posturile de corespondenți din comune și întreprinderi.

Apar, de asemenea, ca deosebit de necesare, ținerea cu regularitate a consfătuirilor cu cititorii și corespondenții voluntari.

În vederea mai bune cuprinderi a problematicii complexe ce trebuie abordată de publicațiile noastre, considerăm că, paralel cu măsurile pe care avem obligația să le luăm noi, pe plan local, că n-ar fi lipsit de interes să se studieze posibilitatea ca, o dată pe săptămîna, ziarele județene să apară în 8 pagini.

După cum se știe, recent a fost adoptată Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, Radio-televiziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii. Măsurile, de o deosebită importanță, stabilite de partid, care reflectă pe deplin profundele mutații petrecute în societatea noastră, în care la loc de frunte se înscrie dezvoltarea continuă a democrației socialiste, vor da un nou și puternic avînt vieții ideologice și cultural-educative din țara noastră, întregii activități publicistice.

Crearea, potrivit hotărîrii amintite, a consiliilor de conducere la nivelul fiecărui ziar, organisme reprezentative, menite să lărgescă și să întărească munca colectivă în cadrul redacțiilor, prevederea expresă ca ele să analizeze lunar activitatea acestor instituții, modul în care își duc la îndeplinire sarcinile ce le revin, stabilind măsurile necesare pentru îmbunătățirea muncii de informare și educare socialistă a maselor — sînt măsuri a căror eficiență se va reflecta din plin și în activitatea celor două redacții sătmărene.

IOAN CAIȚA

secretar al Comitetului județean
Satu Mare al P.C.R.

Ne aflăm

pe un drum

bun

Cum oglindește ziarul județean specificul local? — iată o întrebare pe cit de complexă, pe atît de atrăgătoare pentru un schimb de opinii în revista „Presa noastră”.

În problematica dezbătută de Congresul al XI-lea al partidului, de Congresul educației politice și al culturii socialiste, un loc de seamă l-a ocupat activitatea mijloacelor de informare în masă, a presei în special, acestea cerîndu-i-se să și sporească necontenit contribuția la mobilizarea maselor în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite de partid, la formarea omului nou, constructor al socialismului și comunismului. Avînd mereu în centrul atenției aceste sarcini, ziarul local trebuie să oglindească în coloanele sale amplul proces înnoitor în care este angajat județul, să fie în permanență ecoul întregii vieți economice, politice și social-culturale care pulsează în acest perimetru teritorial-administrativ.

Nu o dată, în dezbaterile cu caracter profesional, organizate în redacția noastră, ne-am întrebât: cum trebuie să înțelegem acest specific local despre care se discută foarte mult în ultima vreme? Fără să recurg la cine știe ce definiții, consider că specificul local este expresia concretă a particularului în cadrul fenomenului general al societății noastre românești. A te raporta în permanență la realitatea specifică din județul unde apari, fără a scăpa din vedere marea realitate socialistă a întregii țări — iată, după opinia mea, condiția sine qua non a existenței publicației locale.

În oglindirea specificului local, ziarul „Flacăra roșie” are în vedere realitățile deosebit de bogate ale județului Arad, care — la fel ca toate județele țării — a cunoscut în anii construcției socialismului o puternică dezvoltare. Marile întreprinderi arădene realizează, bunăoară, întreaga producție de vagoane-clasă a țării și aproape jumătate din vagoanele-marfă, 75,9 la sută din producția de strunguri și în totalitate producția de ceasuri. Cît privește agricultura, veche îndeletnicire a locuitorilor de pe aceste meleaguri, ea se află în plin proces de modernizare, ceea ce se reflectă în extinderea mecanizării și chimizării pe scară tot mai largă, creșterea animalelor în complexe zootehnice de mare randament, cultivarea legumelor pe suprafețe tot mai mari în sere și solarii etc. Pe cuprinsul județului nostru pulsează, de asemenea, o intensă viață spirituală. Palatul cultural, teatrul de stat, muzeul județean, filarmonica, numeroasele instituții școlare, formațiile artistice de amatori, cenaclurile literare, desfășoară o vastă activitate, grație căreia Aradul a devenit în anii din urmă nu numai un renumit oraș industrial, ci și un cunoscut centru cultural.

Evident, oglindirea în ziar a acestor realități specifice, asigurarea echilibrului în tratarea problemelor generale și a celor locale, cer un efort susținut din partea colectivului nostru redacțional. Și acest efort este încununat de succes atunci cînd reușim să ne alcătuim planuri judicioase, în care să și găsească loc problemele de ordin general și, mai cu seamă, sarcinile majore ale județului.

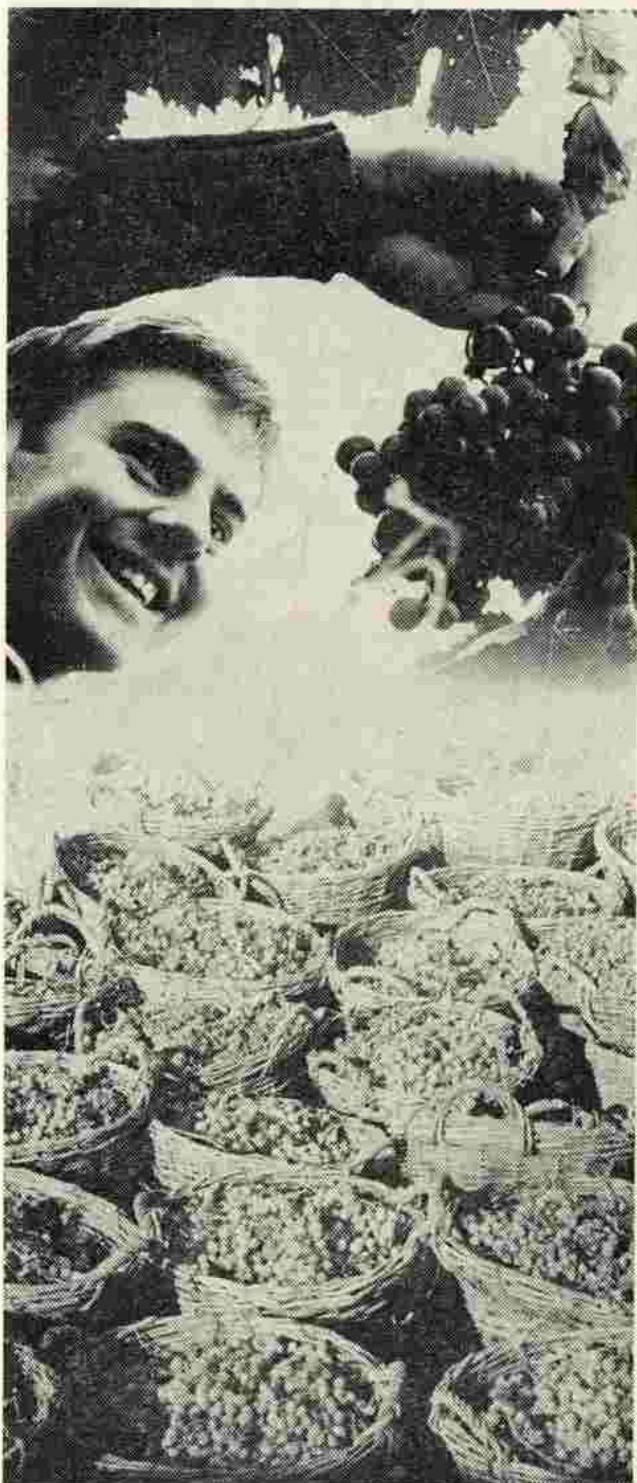
Pentru cunoașterea temeinică a realităților județului, are o importanță deosebită integrarea redactorilor în munca de partid, prin încredințarea de sarcini concrete în localitățile județului sau în marile întreprinderi ale municipiului Arad. Totodată, prin grija Comitetului județean de partid, gazetarii noștri fac parte din unele colective de control și îndrumare, dîndu-li-se astfel posibilitatea de a aprofunda unele fenomene, de a cunoaște specificul județului.

Dar cum se reflectă în coloanele ziarului „Flacăra roșie” preocuparea noastră de a oglinde specificul local, pe fondul marilor obiective ale țării? Să încerc unele exemplificări. După cum se știe, Congresul al XI-lea al partidului a stabilit ca actualul cincinal (1976-1980) să fie considerat drept cincinalul revoluției tehnico-științifice. Înțelegînd că aceasta nu este doar o lozincă generală, ci o sarcină

concretă care în ultimă instanță trebuie să se materializeze în fiecare județ, în fiecare unitate economică, ziarul nostru a inițiat — la începutul anului în curs — o acțiune de presă pe tema: **Cum acționați pentru modernizarea producției?** În cadrul acțiunii s-au publicat numeroase articole, au fost organizate mese rotunde, anchete economice, exprimându-și opiniile cei mai cunoscuți specialiști și muncitori fruntași de la întreprinderea de strunguri, I.M.A.I.A., întreprinderea de vagoane etc.

Centenarul Independenței de stat a României, pe care-l sărbătorim în acest an, pune în fața presei, inclusiv a celei locale, sarcini importante. În legătură cu susținerea acestei acțiuni, la noi în redacție, în urma unor discuții în colectiv, s-a hotărât ca, pe baza unui plan tematic — să pu-

Toamnă, bogată toamnă...

blicăm un ciclu de articole despre principalele evenimente din istoria patriei, despre lupta poporului român pentru libertate, pentru independență și unitate națională. Am solicitat însă autorilor — în majoritate colaboratori externi din rindul istoricilor, al oamenilor de cultură — să nu omită nici un moment faptul că scriu pentru un ziar care apare în județul Arad; ceea ce înseamnă că în articolul respectiv să fie incluse și exemple despre contribuția populației arădene la îndeplinirea marilor evenimente istorice. În această ordine de idei, de multă apreciere s-au bucurat articolele publicate sub genericul **Luptători arădeni pentru independență și unitate națională.**

Aș dori să subliniez, de asemenea, că aceeași cerință o formulăm și față de materialele pe teme politice și social-culturale. Îmi amintesc, de exemplu, că un confrate mi-a prezentat spre publicare, anul trecut, o însemnare scrisă cu ocazia Zilei femeii. „E frumos materialul, i-am spus, dar nu mă satisface în întregime; îi lipsește ceva”. M-a privit întrebător și încruntat. „Da, am adăugat eu, îi lipsește un lucru important: referirile concrete la activitatea femeilor din județul nostru”. Evident, autorul a înțeles despre ce e vorba și a acționat în consecință...

Iată, așadar, câteva gânduri, câteva din preocupările noastre pe linia ogîndirii în coloanele ziarului a specificului local. De unde nu trebuie să se tragă, desigur, concluzia că la noi totul merge „ca pe roate” în privința îndeplinirii acestei cerințe. Pentru că mai sînt și acum cazuri cînd nu reușim să realizăm acel echilibru necesar între problemele generale și cele specifice județului. Oricum, consider că ne aflăm pe un drum bun.

CRĂCIUN BONTA,

redactor șef al ziarului „Flacăra roșie” — Arad

Fără

„împrumuturi”

din publicațiile

centrale

Conferirea de către conducerea partidului, prin hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 28-29 iunie a.c., de înalte responsabilități organelor colective de conducere, tuturor lucrătorilor din redacții, pentru conținutul politico-ideologic și calitatea materialelor publicate, precum și în ce privește sporirea contribuției ziarelor la traducerea în viață a politicii partidului, la promovarea principiilor eticii și echității socialiste, generalizarea experienței înaintate, la combaterea neajunsurilor și asigurarea exprimării largi în coloanele lor a opiniei constructorilor socialismului implică o îmbunătățire substanțială a activității noastre, inclusiv în direcția ogîndirii mai pregnante a specificului local

în contextul activității generale de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Iată de ce consider deosebit de utilă dezbateră deschisă de revista „Presă noastră” sub genericul „Cum asigurați specificul local al ziarului județean?”.

Sarcina fundamentală a întregii noastre prese, centrale și locale, este — așa cum subliniază documentele de partid — de a milita pentru îndeplinirea politicii partidului, a Programului său, a hotărîrilor Congresului al XI-lea. Ni se pare, deci, normal ca în privința obiectivelor prioritare trasate de partid în fiecare etapă, toate ziaarele să vorbească „aceeași limbă”, adică să facă cunoscute aceste obiective oamenilor muncii, să militeze cu pasiune și convingere pentru îndeplinirea lor. În această privință lucrurile sînt clare și toate ziaarele se caracterizează printr-o unitate de preocupări. Dar așa cum fiecare colectiv de muncă își aduce o contribuție individualizată, distinctă, în îndeplinirea sarcinilor generale trasate

de partid, fiecare ziar trebuie să aibă un mod personal de a aborda problemele. Ar constitui o enormă risipă de hârtie, fonduri, mijloace tipografice și de potențial uman creator, dacă toate ziarele ar copia tematica și problematica presei centrale. Fiecare ziar – și îndeosebi ziarul local – este editat pentru o anumită colectivitate umană, care, în procesul îndeplinirii sarcinilor din Programul partidului, are un anumit mod de a acționa, se confruntă cu unele probleme distincte ce trebuie să se regăsească în profilul individualizat al paginilor sale.

Consiliul de conducere și colegiul de redacție au avut și au permanent în vedere ca, în cadrul sarcinilor generale ce revin presei, gazeta să aibă un profil propriu, tematica și problematica sa să fie axate pe preocupările specifice ale organizației județene de partid, ca ziarul să constituie un „barometru” al vieții politice, economice și sociale de pe aceste meleaguri. La fiecare număr de ziar, începând de la aprobarea machetei de lucru și până la „bun de tipar”, ne întrebăm mereu: **Reflectă ziarul preocupările specifice ale organizațiilor de partid și ale oamenilor muncii hunedoreni în îndeplinirea sarcinilor ce le stau în față? Este judicios echilibrată tematica? Este ziarul suficient de receptiv față de sarcinile cele mai actuale, mai stringente din județ? Ce materiale au calitatea de a trezi în mod deosebit interesul cititorilor?** Datoria noastră principală este ca fiecare număr al gazetei să fie o tribună hunedoreană, să reflecte modul cum se îndeplinește politica partidului în județul Hunedoara, să oglindească veridic activitatea și viața oamenilor muncii de aici, problemele cu care ne confruntăm.

Credem că ziarul nostru reușește, în general, să reflecte corespunzător specificul local.

În domeniul industriei și investițiilor, de exemplu, ziarul are acțiuni proprii, cu pronunțat specific local, cum sînt: „Cocs mai mult și mai bun din cărbune de Valea Jiului”, „Metronomul producției”, „Examenul eficienței”, „Problema numărului unu a siderurgiștilor: creșterea indicelui de scoatere de laminate finite din tona de metal”, „Inteligența tehnică în acțiune”, cit și paginile săptămânale consa-

crate marilor șantiere de investiții ale județului. Avînd un caracter de intervenție, aceste rubrici și pagini reflectă specificul local prin problematica ce se ridică în sferă foarte concrete ale activității economice din județ.

În domeniul vieții de organizație, al muncii politico-ideologice, ziarul este centrat pe trei obiective principale: popularizarea experienței organizațiilor de partid privind modul cum își exercită rolul conducător, rubrica: „Îndeplinirea hotărîrii de partid – atribut esențial al conducerii politice” și rubrica „Continuitate și eficiență în activitatea politico-ideologică”. De asemenea, insistăm pentru a avea în fiecare număr de ziar un volum mai mare de informații din activitatea organizațiilor de partid.

Și în celelalte domenii acționăm pentru ogîndirea specificului local. Rubrica „Județul Hunedoara oferă largi posibilități de calificare. Ce meserie îți alegi, tinere cetățean?” vizează orientarea profesională a elevilor spre meseriile cele mai solicitate de activitatea economică din județ: minerit, siderurgie, construcții etc. Rubrica „Dialog cu cititorii”, veche și statornică prezentă în coloanele ziarului, vine în sprijinul exprimării largi a opiniei înaintate, publică sesizări și sugestii privind perfecționarea activității în diverse sectoare din județ. Pentru creatorii locali de literatură și artă ziarul publică lunar o pagină specială și, trimestrial, un supliment, ambele sugestiv intitulate „Ritmuri hunedorene”, care ogîndesc viața literar-artistică ce pulsează în județul nostru.

Solicitînd ziarului să fie organic implantat în realitățile județului, Comitetul județean de partid ne asigură toate condițiile ca redacția să cunoască permanent, aprofundat și cu operativitate, problemele și sarcinile majore ale județului. Aceasta se realizează prin participarea redactorului șef (membru supleant al biroului Comitetului județean de partid) la ședințele biroului și la cele ale secretariatului Comitetului județean de partid. Există, de asemenea, un contact aproape zilnic al secției de propagandă a Comitetului județean de partid cu conducerea și colectivul redacției, sînt puse la dispoziția noastră planurile de muncă și hotărîrile organului județean de partid și ale Consiliului popular județean, iar redactorii au acces permanent la sursele informaționale de sinteză. Periodic, secretarii și alți membri ai biroului Comitetului județean de partid prezintă în fața întregului colectiv redacțional principalele preocupări și sarcini din toate domeniile.

Considerăm că și participarea redactorilor la activitatea politico-socială a județului, cit și în colective complexe de control la municipii, orașe și comune asigură o cunoaștere directă, nemijlocită, a sarcinilor ce stau în fața organizațiilor de partid, precum și a problemelor specifice din localități, întreprinderi, șantiere, cooperative agricole de producție.

În cadrul asigurării specificului local, problema echilibrului tematic, a optimizării acestui echilibru, este deosebit de complexă. Ea depinde de un mare număr de factori: de asigurarea unei orientări temeinice a ziarului de către editor, de priceperea organului colectiv de conducere a gazetei în planificarea tematică și organizarea muncii, de potențialul de creativitate existent în redacție, de modul cum este valorificată participarea colaboratorilor, corespondenților și cititorilor la realizarea fiecărui număr ș.a.m.d.

Vor mai exista, desigur, „împrumuturi” de idei în presa județeană de la presa centrală. Se vor mai întîlni la ziarele noastre locale multe situații cînd inițiază rubrici sau acțiuni de presă care seamănă între ele. Aceasta și din cauză că sarcinile și problemele generale sînt aceleași. Nu ne putem însă împăca deloc cu preluarea cu bună știință, cuvînt cu cuvînt, a unor acțiuni sau chiar titluri din presa centrală. Un asemenea procedeu este profund dăunător și dovedește comoditate de gîndire, lipsă de pasiune gazetărească.

Ziaristul trebuie să desfășoare în permanență o activitate novatoare, iar ziarul județean trebuie să reflecte pregnant și în mod original viața județului, modul cum se îndeplinește aici politica partidului, care este contribuția originală a locuitorilor săi în opera de construcție a socialismului.

GHEORGHE PAVEL
redactor șef al ziarului
„Drumul socialismului” — Hunedoara

Geometrie în spațiu !

Să
discutăm
despre

Actualitatea și consistența
acțiunilor și articolelor noastre
pe tema

CALITĂȚII PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR

În pas cu cerințele publicului

Îmbunătățirea, sub toate aspectele, a prestărilor de servicii pentru populație constituie, după cum se știe, o parte integrantă a politicii partidului nostru privind creșterea nivelului de trai, a gradului de confort și civilizație a oamenilor muncii. Iată de ce gazeta noastră — „Viața cooperăției meșteșugărești” — pune în centrul preocupărilor sale tocmai această problemă, cu atât mai mult cu cât — pe ansamblul economiei naționale, cooperăției meșteșugărești îi revine o pondere importantă, de aproximativ 20 la sută din totalul serviciilor publice.

Documentele Congresului al XI-lea al partidului, Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu celui de-al V-lea Congres al cooperăției meșteșugărești stabilesc perspectivele dezvoltării acestui sector de activitate, acțiunile ce trebuie întreprinse pentru ridicarea servicii populației la nivelul cerințelor, al exigențelor actuale constituind, în fapt, linia directoare a întregii noastre activități.

Fără îndoială, problema îmbunătățirii prestărilor este deosebit de complexă. Ea presupune, în primul rând, ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor, executarea lor la termenele stabilite, o atitudine corectă față de cetățeni, dar și o dezvoltare judicioasă și diversificarea continuă a serviciilor, potrivit ritmului tot mai dinamic pe care îl cunoaște întreaga viață economico-socială a țării.

În alcătuirea planului tematic al gazetei, în stabilirea obiectivului său principal, noi pornim tocmai de la aceste elemente esențiale. Totodată, ținem seama în permanență că cititorii noștri — cooperatorii meșteșugari — constituie o categorie socială formată, în bună parte, din foști meșeriași particulari, în rândul cărora se mai fac simțite mentalități ce contravin normelor eticii și echității socialiste, fapt care ne obligă

să milităm cu tot mai multă perseverență pentru formarea și ridicarea conștiinței lor socialiste.

Nu voi insista prea mult asupra formelor și genurilor gazetărești folosite în acest scop, ci mă voi referi, mai cu seamă, la conținutul problemelor abordate.

Printr-un plan de acțiune anume alcătuit am urmărit, în primul rând, modul în care sînt satisfăcute cerințele populației în activități noi, cu perspective de dezvoltare, caracteristice vieții moderne, cum ar fi cele de întreținere și reparare a radioreceptoarelor și televizoarelor, a aparatelor electrocasnice, de spălătorie-curățătorie-vopsitorie, prestări în construcții etc., subliniind atât lacunele existente în aceste sectoare, cât și abaterile de la normele bunei serviri a populației. Acestor probleme le-au fost rezervate pagini speciale, raiduri-anchetă, reportaje, note critice, accentul fiind pus pe combaterea aspectelor negative existente încă în activitatea de prestări, în special, în principalele centre urbane și localități cu industrie dezvoltată.

Urmărind permanent îmbunătățirea calității lucrărilor, gazeta noastră a inițiat și o serie de rubrici ca: „Îmbunătățirea servicii populației, obiectiv prioritar și permanent”, „Exigența sporită și relațiile cu cetățenii”, „Nici o toleranță față de încălcarea normelor bunei serviri a populației” rubrici prin care am urmărit nu numai popularizarea rezultatelor bune obținute de unele uniuni și cooperative, semnalarea unor greutăți legate de aprovizionarea tehnico-materială, cât și, mai ales, criticarea unor aspecte negative existente în activitatea de prestări, privind lipsa de sollicitudine, condiționarea efectuării unor lucrări de obținerea unor sume necuvenite, ineficiența controlului de calitate etc.

În acest scop au fost publicate și

numeroase scrisori în cadrul rubricii „Cetățenii sesizează, cetățenii propun”, în cuprinsul căreia au fost relevate și alte lipsuri, vizînd calitatea serviciilor solicitate. În coloanele gazetei au fost ogîndite și principalele probleme ale calității servicii populației în ramurile „tradiționale”, ca să spunem așa, cum sînt cele de croitorie, încălțăminte, frizerie-coafură etc. — fie din unghiul de vedere arătat mai sus, fie sub latura promovării unor modele noi, moderne, corespunzătoare cerințelor civilizației contemporane.

Și, totuși, nu întotdeauna problemele bunei serviri a populației au fost tratate, în paginile gazetei noastre, la nivelul exigențelor actuale. Mă refer, în primul rând, la o insuficiență legătură a redactorilor cu cooperatorii cu experiență în muncă, la publicarea sporadică a unor rubrici sau a unor articole de popularizare a experienței pozitive, la apariția unor articole critice „la modul general”.

În strînsă legătură cu îmbunătățirea activității de serviri a populației trebuie privite și problemele extinderii și diversificării prestărilor. Potrivit sarcinilor trasate prin documentele de partid, prin programul elaborat în acest sens de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pe perioada 1976—1980, gazeta a urmărit lărgirea rețelei de prestări, în special în județele Sălaj, Bistrița-Năsăud, Vaslui, Iași, Iași, Harghita etc. Articolele publicate au scos în evidență faptul că în aceste direcții există, încă, numeroase rezerve nevalorificate. Articole și reportaje ca „Prestările de servicii sînt în pas cu dezvoltarea economico-socială a orașului”, „Obiectivul principal — dezvoltarea și diversificarea servicii populației” etc. au pus un accent deosebit pe un indicator sintetic grăitor pentru activitatea de prestări: încasările pe locuitor, comparînd rezultatele obținute, în această direcție, de diverse uniuni județene și cooperative. Totuși, în această privință gazeta a acționat inconsecvent, neurmărind suficient dezvoltarea și diversificarea rețelei prestatoare de servicii în funcție de cerințele reale ale populației, mulțumindu-se, uneori, cu simpla înregis-

trare a unor date statistice, deși într-o serie de localități sînt încă serioase lacune în ceea ce privește repartizarea teritorială a unităților, varietatea activităților prestate etc.

O problemă de mare însemnătate pentru îmbunătățirea servirii populației o constituie pregătirea noilor cadre, ridicarea calificării și perfecționării celor existente, policalificarea acestora. Gazeta noastră a publicat numeroase reportaje, articole și convorbiri pe această temă, uneori chiar pagini speciale, dar nu a analizat, întotdeauna, în profunzime aceste probleme, mai ales prin prisma eficienței folosirii tinerilor meseriași, a asigurării condițiilor pentru valorificarea cunoștințelor dobîndite de ei prin diverse forme de școlarizare.

Așa cum am subliniat, sarcini deosebit de importante ne revin și în ce privește formarea și ridicarea conștiinței socialiste a cooperatorilor meșteșugari. Rubrici permanente ca : „Etica muncii în fapte și opinii”, articolele și reportajele apărute sub titlul „Obiectivul principal al muncii cultural-educative — dezvoltarea conștiinței socialiste a cooperatorilor”, menite să sporească spiritul de combativitate împotriva aceluia care încalcă normele eticii și echității socialiste, paginile consacrate educării prin muncă și pentru muncă a tinerilor cooperatori și a ucenicilor, — converg spre îndeplinirea acestui obiectiv, de realizarea căruia depinde, în mare măsură, ridicarea nivelului calitativ al întregii activități de prestări. Știm, însă, că mai avem multe de făcut în acest sens.

Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cei care lucrează în sectoarele serviciilor pentru populație, trebuie să înțeleagă faptul că ei sînt la dispoziția cetățenilor, îndeplinind în societate un rol important în cadrul diviziunii muncii, că ei trebuie să-și exercite acest rol cu competență, cu cinste și corectitudine, servindu-i în cele mai bune condiții pe oamenii muncii, pe tovarășii lor de viață și de muncă.

Aceste prețioase indicații constituie și pentru colectivul redacției noastre un adevărat program de acțiune. Lărgind continuu aria tematică a gazetei, îmbogățind conținutul de idei al articolelor publicate, folosind cu pricepere cele mai diverse forme gazetărești, apropiindu-ne, cu mai multă grijă, de cerințele cetățenilor, ne vom aduce o contribuție sporită la îmbunătățirea prestărilor de servicii în pas cu dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale.

PETRE MARIN

redactor șef al gazetei

„Viața cooperăției meșteșugărești”

Acțiuni de amploare, largi sondaje de opinie

Secția economică a cotidianului de mare tiraj în limba maghiară „Előre” și-a înscris întodeauna în fruntea tematicii mobilizarea cititorilor săi la acțiunea de îmbunătățire continuă a calității produselor și serviciilor către populație. În abordarea acestui domeniu s-au căutat întodeauna formele cele mai atrăgătoare, care să meargă la inima cititorilor, să stimuleze creșterea responsabilității lor față de calitatea produselor și serviciilor, de care depinde în largă măsură atât satisfacerea deplină a exigențelor sporite ale populației țării noastre, de la orașe și sate, cât și ridicarea competitivității produselor românești pe piața mondială.

Nu a fost număr al ziarului în care, într-o formă sau alta, să nu fie abordată una din fațetele multiple ale problematicii vaste a îmbunătățirii calității produselor și serviciilor. Am putea înșirui sute și sute de titluri de articole, reportaje, mese rotunde, interviuri realizate pe această temă, titluri care ar putea sugera grăitor diversitatea de unghiuri din care am prospectat și analizat această problemă inepuizabilă, despre care confrății de breaslă știu bine că cu cât scrii mai mult, cu atât îți dai seama că-i rămii în continuare dator cu alte și alte aspecte ce se cer evidențiate, puse în dezbateră oamenilor muncii. Dar, mai eficient decât această înșiruire de titluri de articole mi se pare, în cazul de față, încercarea de a mă opri asupra a două dintre acțiunile cu bătaie mai lungă, care, prin scrisorile primite de la cititori și prin investigațiile ulterioare făcute de noi la fața locului, ne-au demonstrat că scrisul nostru, căutările și eforturile noastre n-au fost în zadar.

O asemenea acțiune a fost cea prezentată în mai multe numere de ziar sub titlul „Colocatarul nostru, mobilă”. La această rubrică, apreciată mult de cititori, am publicat până acum o suită de șapte reportaje în care am oglindit străduința concertată a tuturor factorilor care concurează, într-o măsură mai mică sau mai mare, la ridicarea calității mobilei, oprindu-ne bineînțeles și la cei care nu au înțeles încă pe deplin exigențele actuale față de acest produs, în ceea ce privește funcționalitatea, greutatea, dimensiunile, economicitatea, estetica etc. Investigația noastră pe această temă a fost întreprinsă în patru județe ale țării.

Reporterul și-a început relatarea cu vizitarea locuințelor recent mobilate, îndeosebi a celor din blocurile noi, stînd de vorbă cu locatarii, sondînd, la fața locului cerințele cumpărătorilor și măsura în care acestea sînt satisfăcute. Și-a continuat apoi investigația la direcțiile comerciale județene, în marile magazine de mobilă și în întreprinderile producătoare. În fiecare din reportajele publicate au fost reliefate părerile specialiștilor, ale tuturor factorilor de răspundere în acest domeniu — proiectanți și executanți de mobilă, merceologi, directori comerciali, șefi de magazine, vânzători, precum și decoratori de interioare. Bineînțeles, nu este vorba de o redare, ca să spunem așa fotografică, ci analitică, subliniindu-se de fiecare dată — în acest context — sarcinile ce decurg din documentele de partid, necesitățile economiei naționale, cerințele populației și modul în care specialiștii, factorii de răspundere, toți lucrătorii din sfera producției și comerțului de mobilă reușesc să se achite de obligațiile importante ce le revin. Cu ocazia ultimului reportaj al acțiunii, redacția, care nu voia ca discuția să fie încheiată, a adresat o chemare cititorilor, specialiștilor, solicitîndu-i să participe la dezbateră deschisă în coloanele ziarului. Apelul redacției, interesul stîrnit de reportaje, n-au rămas fără ecou. Într-un timp relativ scurt ne-au și sosit peste 30 de scrisori, pe baza cărora am publicat o pagină specială, cu concluziile finale de rigoare care apreciem că nu vor rămîne fără urmări concrete legate de îmbunătățirea calității mobilei, diversificarea sortimentală și perfecționarea prezentării și desfacerii în magazine.

După apariția proiectului de lege privind îmbunătățirea calității produselor și serviciilor, secția economică a ziarului „Előre” a întocmit un plan tematic detaliat, pentru atragerea maselor de cititori la dezbateră amplă, democratică a proiectului pentru mobilizarea tuturor muncitorilor tehnicienilor și inginerilor, a lucrătorilor din domeniul prestărilor, la îmbunătățirea sistematică a calității produselor și serviciilor. Prima acțiune din acest plan se află deja în plină desfășurare. Ea apare sub genericul: „Despre oamenii de care depinde calitatea produselor siderurgice”. Este vorba de un raid-anchetă realizat la marele Combinat siderurgic

din Hunedoara. Reporterul, urmărind fluxul de fabricație, de la aglomerare pînă la laminare, adresează tot felul de întrebări de esență factorilor de care depinde calitatea, în fiecare secție, analizează în ce măsură se va realiza sau nu indicatorul de bază al calității. Teșindu-se într-un anumit fel dintr-un șablon gazetăresc, în care și noi am căzut adesea, în reportajele hunedorene am avut grijă să nu apară numai comunisti și alți oameni ai muncii cu rezultate bune și foarte bune, ci și siderurgiști care dintr-o sumedenie de cauze au încălcat normele tehnologice, n-au atins parametrii calitativi scontați. Reportajele reieșeau astfel în numai aspectele pozitive, apreciable, ci și cauzele care au condus la diminuarea calității produselor, prejudiciile aduse producției, reacția colectivului, precum și angajamentele celor vinovați de a face o cotitură în activitatea lor, integrîndu-se în efortul colectiv al siderurgiștilor hunedoreni de a da țării oțel de calitate superioară.

Investigația hunedoreană va fi și ea finalizată prin scrisori de la siderurgiști și beneficiari cuprinzînd opinii autorizate, sugestii binevenite pentru urcarea stachetei calității metalului la cote tot mai înalte.

S-ar mai putea enumera și alte acțiuni ale redacției noastre ca, de exemplu, interviurile realizate cu președinți ai cooperativelor meșteșugărești, cu președinți ai uniunilor județene ale cooperativelor meșteșugărești și de consum despre calitatea serviciilor și prestărilor la orașe și sate. Consider însă că și relatarea succintă cu privire la cele două acțiuni poate sugera colegilor de bransă locul de frunte pe care calitatea produselor și serviciilor îl ocupă, zi de zi, în paginile ziarului nostru.

În abordarea temei ce face obiectul acestui articol, redacția noastră a ajuns și la o concluzie la care cred că ar fi bine să reflecteze și ceilalți confrăți din presa centrală și locală: Forma cea mai adecvată, cea mai eficientă, după noi, pentru mobilizarea permanentă a maselor de oameni ai muncii la îmbunătățirea calității produselor și serviciilor, la realizarea tuturor obiectivelor actualului cincinal o constituie inițierea unor acțiuni gazetărești de mare amploare, cu bătaie lungă, cu vizitarea multor unități, publicarea multor opinii, o investigație și o analiză amănunțită, consecventă. Atari acțiuni sînt mult mai eficiente decât publicarea sporadică a unor articole cu teme care se repetă la infinit, cu aceleași idei și formulări, exemplele fiind singurele care diferă. După ce a citit, unul, două, zece asemenea articole, realizate după același calapod, cititorul, fără doar și poate, le va uita. Nu același lucru

Il va face însă — și mulțimea de scrisori-ecouri primite la redacție o atestă — în fața unor acțiuni bine alese, pe teme majore, la ordinea zilei, care-l fac să mediteze asupra propriei munci, îi captează interesul în cel mai înalt grad, îl fac să aștepte cu nerăbdare continuarea relațiilor. Inițierea și susținerea unei asemenea acțiuni de amploare, cu

bătăle lungă, cum îi zicem noi în redacție, constituie și o „probă de foc” a măiestriei, experienței și dăruirii gazetărești. Iată de ce milităm pentru generalizarea acestei metode — **acțiunea susținută, de amploare** — și aceasta nu numai în domeniul calității produselor și serviciilor, al industriei și comerțului, ci în toate sferile vieții economico-sociale. a

patriei noastre socialiste ce se dezvoltă multilateral și dinamic prin eforturile conjugate ale populației țării ce muncește laolaltă într-o frăție de granit, sub conducerea încercată și înțeleaptă a Partidului Comunist Român.

KOVACS N. ELISABETA
„Előre”

O manifestare a conștiinței profesionale

Invitația de a participa la această dezbatere profesională m-a pus, trebuie să o mărturisesc, într-o reală încurcătură. La început îmi spuneam că va fi ușor de a reda în câteva rânduri, pe baza unui bogat material de arhivă și a planurilor de muncă, activitatea pe care am desfășurat-o noi la „Neuer Weg” pentru tratarea acestei probleme majore atât pentru economia țării cât și pentru viața de zi cu zi a fiecărui cetățean în parte. În timpul documentării am constatat însă, foarte curind, că o astfel de abordare ar necesita mai mult timp și, mai ales, spațiu decât îmi stă la dispoziție.

Am revăzut atunci o copie a listei articolelor și reportajelor publicate de mine în „Neuer Weg”, listă întocmită la timpul respectiv în vederea atestării în profesia de ziarist, și am constatat că, începând cu articolul intitulat „Cantitatea și calitatea trebuie să meargă mână-n

mână”, apărut încă în decembrie 1952, articole și reportaje pe tema calității produselor și a serviciilor sînt inserate în număr mare și cu o frecvență constantă. Parcurgînd această listă am constatat în același timp din nou multitudinea de aspecte ce trebuie luate în considerație, multitudinea de unghiuri sub care pot fi (și trebuie) abordate problemele legate de calitatea produselor și serviciilor.

Acest fapt m-a determinat să renunț la o încercare de a relata pe scurt cum am acționat și cum intenționăm în continuare să acționăm în direcția îmbunătățirii calității produselor și serviciilor și să încerc, în schimb, să aștern pe hîrtie cîteva reflecții, legate de această problemă.

Problema calității este o problemă de deosebită importanță economică și una din principalele sarcini ale noastre va fi în continuare aceea de a convinge cititorul că nu-

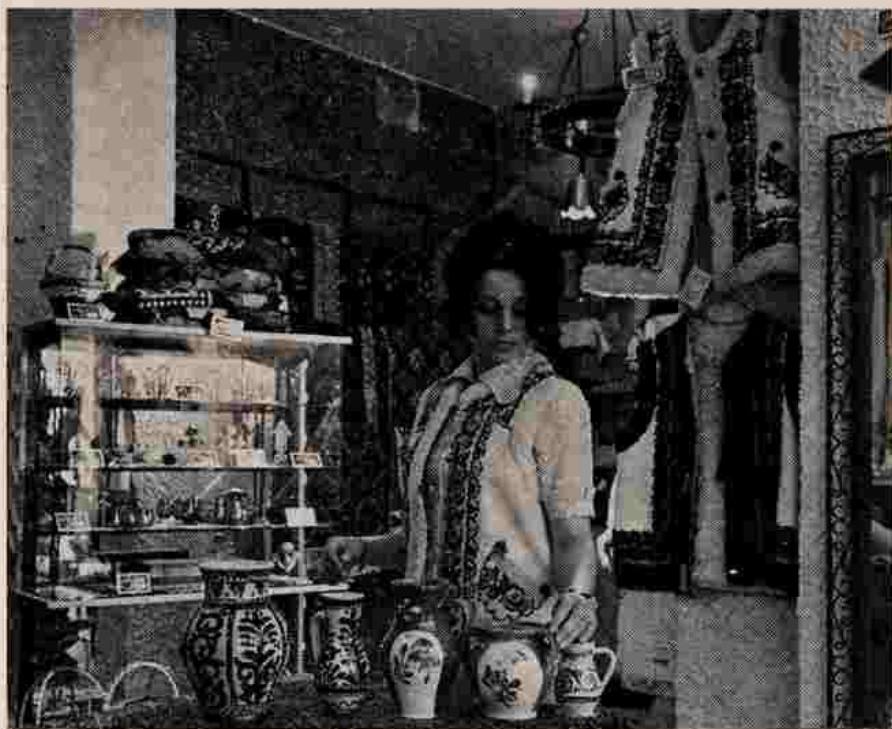
mai un produs care răspunde întocmai caracteristicilor și scopurilor avute în vedere la realizarea lui justifică munca și toate cheltuielile înmagazinate în el. Avantajele economice obținute prin produse de bună calitate, economiile realizate prin produse de calitate superioară și durabilitate mai mare, pierderile cauzate de mărfuri necorespunzătoare atât întreprinderii producătoare cât și consumatorilor și economiei în general, ne oferă cel mai bogat material de argumentare.

Calitatea produselor și a serviciilor este o problemă de creație tehnică, de stăpînire a tehnicii, de organizare și disciplină. Pe acest filon ni se oferă tocmai acum, în cincinalul afirmării cuceririlor științei și tehnicii în toate ramurile economiei naționale un vast cîmp de investigație, un larg număr de experiențe pozitive demne de popularizat, de extins.

Lupta pentru ridicarea calității produselor și a serviciilor reprezintă însă, pe lîngă aspectele economice și tehnice ale problemei, o manifestare a conștiinței profesionale și civice, constituie o problemă de etică, de patriotism, de afirmare a spiritului novator, de confruntare cu birocratismul și rutina. Ea reprezintă un cîmp de afirmare a contradicției și a depășirii neconcordanței dintre interesele individuale sau de grup și interesele generale ale societății noastre. În această direcție, realitatea de zi cu zi din întreprinderi și instituții nu ne oferă doar un bogat material factual. În această direcție ni se deschide și posibilitatea de a depăși prin investigație și aprofundare acele articole și reportaje pe care cititorii, oamenii muncii din alte sectoare de activitate (și dacă sîntem sinceri chiar și noi) le caracterizăm drept „seci”, „tehniciste”.

Concluzia care am tras-o pentru mine și la care pot să reflecteze și alți confrăți: din evantaiul de probleme legate de calitatea produselor și serviciilor putem aborda la un moment dat un segment sau altul, o problemă sau alta, dar oricare ar fi aceasta — dacă dorim să scriem cu eficiență despre calitate, trebuie să scriem articole de calitate.

WILLI POTOCNIK
„Neuer Weg”

STIMULAREA CREAȚIEI DRAMATICE ORIGINALE în revistele

Programul revistei noastre năzuiește să îmbrățișeze într-o amplă viziune integratoare ansamblul laturilor care configurează climatul afirmării creativității de masă, ca dominantă a realității culturale românești. Considerând că inefabilul arc voltaic al creației întrunește la unul din poli aptitudinea individuală, iar la celălalt calitatea mediului social în mijlocul căruia aceasta se exprimă, redacția angajează în toate secțiunile sale — de la rubricile „Civilizație XX”, „Dicționar”, „Tribuna educației”, pînă la atelierul concret, „Cenaclul cenaclurilor” — un con-

secvent și aplicat dialog public privind noua fizionomie a personalității umane, în statutul căreia creativitatea devine a-tribut definitoriu. Referindu-ne, în acest context, la preocuparea concretă pentru stimularea creației dramatice originale — aspect relevant cu justificat interes și în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” — putem consemna apariția, în paginile revistei noastre, începînd din a doua jumătate a anului 1975, a nouă lucrări inedite, aparținînd unor autori amatori, de diferite profesii — tehnicieni, profesori, funcționari, ziaristi etc. — în formule de exprimare artistică variate — teatru anchetă, teatru document, teatru dezbateri.

Nu intenționăm să întreprindem aici cronica propriu-zisă a acestor creații originale care, spre bucuria noastră, sînt preluate în repertoriul multor formații de amatori și profesioniști. Subliniem însă că adevărată față de textele publicate, dedicate în marea lor majoritate oglinzirii vieții contemporane, ne este puternic stimulent în ambiția (din totdeauna, a oricărei publicații!) de a contribui la afirmarea unor talente și, implicit în sporirea responsabilității pentru impulsivitatea mișcării de masă în domeniul creației dramatice originale capabilă să afirme cu exigență valori reale. Fără îndoială, în acest nuanțat proces de promovare a unor condeie provenite din medii sociale diferite și aspirînd legitim la expresii inedite, redacția se află, nu rareori, în obiectivă confruntare cu rigoarea unor opinii și formule relativ tradiționaliste. Statornice punc-

te cardinale în perimetrul căutărilor creatoare și opțiunii redacționale ne sînt însă slujirea marilor comădamente educative stabilite de partid și conștiința răspunderii fundamentale pentru forarea atență a adevărului vieții.

Prin muncă de veritabil secretariat literar, fiecare text este studiat cu atenție spre a se putea conlucra activ cu autorul, la perfecționarea formulei încredințate tiparului. Prin aceasta, redacția nu-și propune să impună rețete proprii, ci să înfățișeze fiecărui autor — pe baza experienței ce o deține, din contactul cu opinia publică — replica unui dialog constructiv, destinat pătrunderii

cît mai adînci în miezul realității sociale. Un asemenea stil de lucru — apropiat, deschis, bazat pe puterea de convingere a argumentului — se soldează cu rezul-

tate dintre cele mai rodnice atît pentru îmbunătățirea textelor dramatice, cît și pentru evoluția ulterioară a autorilor amatori.

Desigur, toate acestea nu se petrec în condițiile unei avalanșe de lucrări propuse redacției, ci într-o etapă cînd interesul pentru această importantă zonă a creației se cere încă intens stimulat. Este și motivul pentru care revista realizează cu rigoasă consecvență cronica spectacolelor cu piese „în premieră” — indiferent de colțul de țară unde se desfășoară — și comentariul lucrărilor dramatice originale apărute pe plan local, în emisiunile de radio și televiziune sau sub egida Institutului de cercetări etnologice și dialectologice.

Am citat aceste sensuri de acțiune și prime împliniri, cu convingerea că pot oferi o sugestie concretă vizînd potențialul creator existent în rîndul mișcării de amatori. Sînt mărturii care subliniază și mai evident răspunderea crescîndă ce stă în fața revistei și, am spune, a întregii noastre publicistici, pentru încurajarea și afirmarea, evident, mai amplă, a uneia din cele mai pretențioase și pertinente ipostaze ale creației artistice originale.

LIVIU CERNĂIANU
redactor șef al revistei
Îndrumătorul cultural

**PAGINI INEDITE
ALE PREZENTULUI**

● ÎNDRUMĂTORUL
CULTURAL

● MŰVELŐDÉS

● VOLK UND

KULTUR

I

nainte de toate aş vrea să spun că mai bine de 30 de ani, adică de la înfiinţarea sa, revista „Művelődés“ se preocupă de asigurarea unui

repertoriu corespunzător, atât din punct de vedere cantitativ, cât şi calitativ, în limba maghiară, pentru formaţiile artistice de amatori.

Anual, în paginile revistei apar nu mai puţin de 5—6 piese de teatru, cu o tematică foarte bogată şi variată, inspirată în special din glorioasa operă de construire a orânduirii socialiste, din realităţile zilelor noastre, din activitatea creatoare a omului nou, din trecutul luminos al Partidului Comunist Român, din trecutul de luptă al clasei muncitoare şi al ţărănimii.

Intenţia noastră este ca, pe lângă opera autorilor contemporani din patria noastră, să popularizăm şi să punem la dispoziţia artiştilor amatori şi operele marilor clasici ai dramaturgiei româneşti şi maghiare. Una din preocupările principale a colectivului redacţional este stabilirea şi dezvoltarea unor legături cât mai strânse cu autorii dramatici. Cum este cunoscut, revista noastră publică numai piese de teatru scurt, adică piese într-un act. Selectarea lor este mai dificilă dat fiind că personalităţile de seamă ale dramaturgiei noastre nu manifestă un prea mare interes pentru acest gen. De ani de zile, singurele excepţii, din acest punct de vedere sînt dramaturgii Sütö Andras şi Mehcs György, care au reuşit să îmbine cu succes cerinţele unui repertoriu des-

tinat artiştilor amatori cu un grad ridicat de exigenţă artistică. Bineînţeles, în asemenea cazuri, munca redactorilor este mult mai uşoară, dar, cum trebuie să publicăm un număr de 5—6 piese anual, sîntem nevoiţi să colaborăm şi cu autori ce au mai puţină experienţă. Putem afirma că am reuşit să avem şi cu aceştia legături deosebit de rodnice

LEGĂTURI**CÎT MAI STRÎNSE****CU CREATORII****DRAMATICI**

şi să obţinem succese remarcabile. Aş aminti aici numai un exemplu: actorul Márton János, de la Teatrul maghiar de stat din municipiul Cluj-Napoca, care în cursul anilor precedenţi a publicat în paginile revistei noastre nu mai puţin de şase piese — comedii — care imediat după apariţie au şi fost incluse în repertoriul aproape al tuturor formaţiilor de teatru de amatori. Pe baza îndrumărilor primite din partea redacţiei, scriitorul Gagy László a reuşit să realizeze o dramă cu elevate calităţi artistice, despre etica şi umanitatea medicului, în orînduirea noastră. Tragedia lui Kubán Endre tratează cu mare putere de convingere ultima perioadă din via-

ţa eroului comunist Szabó Árpád. Redacţia noastră a sprijinit întotdeauna pe acei dramaturgi începători şi acest lucru este dovedit de faptul că mulţi dintre ei au debutat chiar în paginile revistei noastre, iar piesele lor au fost incluse în repertoriul nenumăratelor echipe de teatru de amatori.

Pe lângă operele originale ale dramaturgilor maghiari din România, am considerat ca o îndatorire a noastră să popularizăm şi dramaturgia românească contemporană. În ultimii ani, de exemplu, am publicat, şi prin aceasta am promovat pe scenele teatrelor de limbă maghiară: **Un băiat şi o fată** şi **Seara tirziu** în tipografie de Alexandru Mirodan, **Io, Mircea Voevod** şi **Hoţul perfect** de Dan Tărchilă, **Cine ucide dragostea** de Petru Vinilă, **Eu am fost vintul** de Valentin Munteanu, **Schimbul** de Aurel Storin şi mai multe comedii de Paul Everac.

Bineînţeles, ar fi imposibil să enumerăm toate piesele apărute în „Művelődés“ în cei treizeci de ani de existenţă a sa. În locul cifrelor, mai mult sau mai puţin elocvente, aş dori doar să amintesc, ca un fapt îmbucurător pentru colectivul nostru redacţional, constatarea că la Festivalul naţional „Cîntarea României“ majoritatea formaţiilor teatrale în limba maghiară s-au prezentat cu piese apărute în paginile revistei noastre, multe dintre ele obţinînd diferite premii şi menţiuni la această valoroasă întrecere.

BĂRĂBAS SANDOR
revista „Művelődés“

A

şa cum au arătat şi concluziile asupra roadelor Festivalului naţional „Cîntarea României“ putem afirma cu certitudine că numărul formaţiilor artistice de amatori a crescut considerabil, realizîndu-se unul din dezideratele acestei întreceri — cuprinderea de mase mari de oameni ai muncii în diverse genuri de practicare a acesteia. Obiectivul principal al amplei desfăşurări a formaţiilor scenice — numai la acestea ne vom referi în cele ce urmează — o constituie ridicarea calităţii spectacolelor, a măiestriei interpretative a artiştilor amatori. În această privinţă nu mai putem afirma că toate formaţiile artistice au atins un nivel artistic superior. Factorii care contribuie la realizarea unui spectacol de ţinută sînt numeroşi, dar unul din cei mai importanţi ni se pare a fi calitatea repertoriului ales.

„Volk und Kultur“, ca organ al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste are şi menirea de a asigura

piese de repertoriu — teatru, muzică, poezie, dans — pentru formaţiile artistice de amatori de limbă germană, care s-au înmulţit şi ele în ultimii ani. Din numărul mare de formaţii, din activitatea lor susţinu-

JALONAREA**POLITICII****REPERTORIALE****A AMATORILOR**

tă, din dorinţa publicului de a vedea mereu ceva nou se naşte şi „dilema“ în care se află redacţia noastră. Pe de o parte „setea“ de piese noi este foarte mare, pe de altă parte paginile revistei noastre sînt li-

mitate şi numărul de scriitori şi compozitori care scriu piese accesibile formaţiilor amatoriceşti nu este nici el prea mare. Desigur, nu sîntem chiar singura publicaţie care jalonează politica repertorială a amatorilor. Unele Centre judeţene de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă editează — sporadic — broşuri cu repertoriu şi pentru formaţiile de limbă germană. Împreună cu Centrul de îndrumare din judeţul Sibiu revista noastră a iniţiat acum patru ani un concurs de piese într-un act a cărui „recoltă“ a fost apreciabilă. Metoda concursurilor s-a dovedit deci a fi bună — cel amintit cu fost doar ultimul, nu şi singurul din anii precedenţi. Dar, după cum se ştie, un concurs de creaţie este o treabă de durată şi cere un efort în plus din partea redactorilor de specialitate.

Aspectele organizatorice ale asigurării repertoriului sînt foarte importante şi uneori ne copleşesc. Cu toate că ne dăm seama că nu trebuie să pierdem din vedere esenţia-

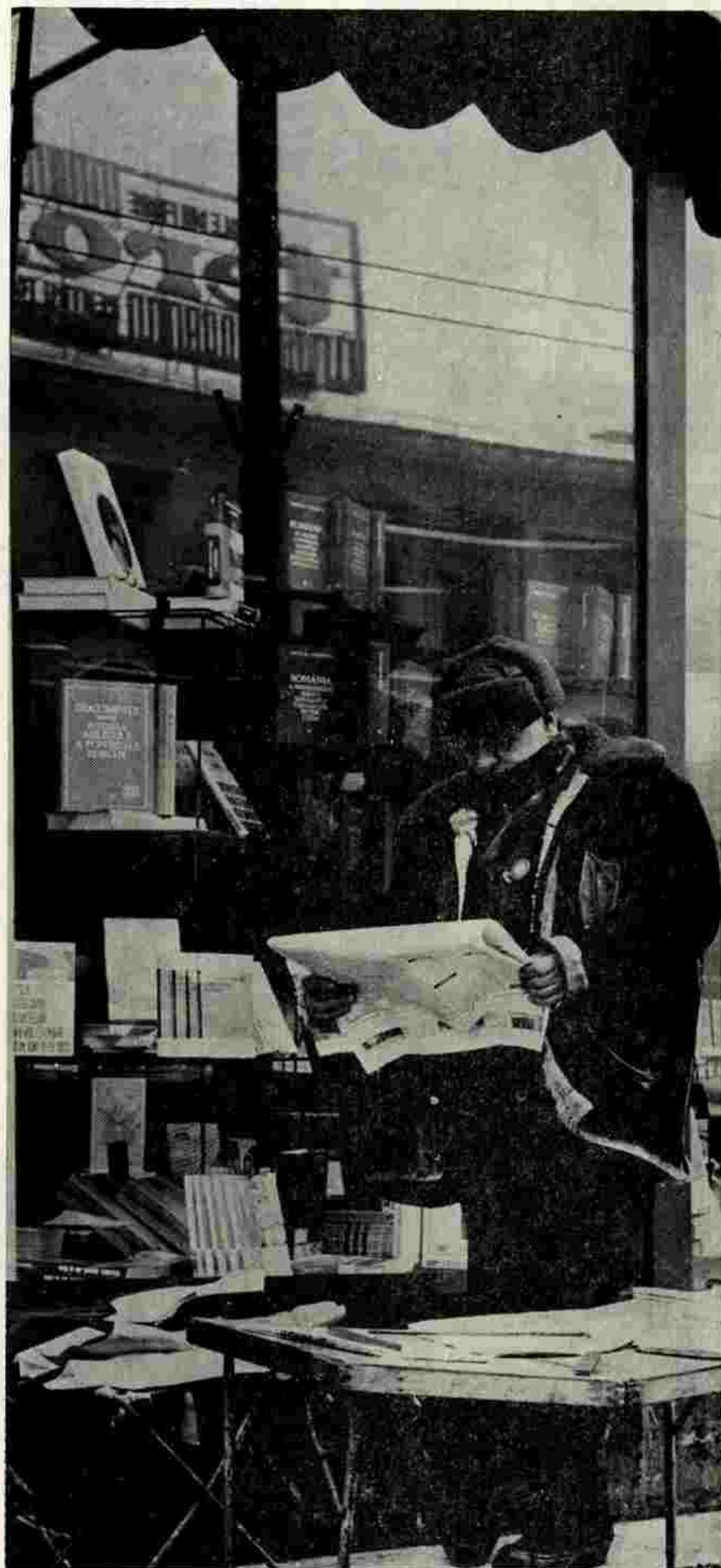
lul — calitatea lui. În privința calității, redacția noastră nu este întotdeauna în consens cu instructorii formațiilor și cu interpreții. Aceștia cer de obicei piese scurte, cu personaje puține și decor ușor realizabil — deci criterii extraartistice — și mai ales piese hazlii. Noi știm că această dorință derivă dintr-o tradiție a teatrului scurt de limba germană între cele două războaie mondiale, din care s-au păstrat multe comedii spumoase care satirizau zgîrcenia, lenea, îngîmfarea. Aproape că nu există formație care să nu fi jucat astfel de piese, dar numai din acest fapt nu se poate desprinde concluzia că publicul cere numai comedii. Este adevărat că în primii ani ai revoluției noastre culturale, scriitorii dramaturgi care abordau genul scurt luptau împotriva mentalităților vechii societăți cu mijloacele satirei. Hans Kehrler a publicat numai în revista noastră câteva comedii mult apreciate, care s-au jucat ani de zile.

Dar comedia nu este singurul gen dramatic prin care se poate aborda vasta tematică a zilelor noastre. Redacția revistei se străduiește ca în discuțiile pe care le are cu dramaturgii să-i îndrume spre abordarea unor teme care să contribuie la dezvoltarea conștiinței socialiste, la formarea omului de tip nou, a unor relații socialiste între oameni. Astfel am putut publica în ultimul timp câteva piese bune — reușite atât din punct de vedere al tematicii, cât și al realizării artistice (de Hans Kehrler, Ludwig Schwarz). Cele mai mari dificultăți le avem cu autorii dramatici care ne dau lucrări cu tematică actuală, dar nerealizate din punct de vedere artistic — conflicte slabe, personaje șterse, limbaj prea simplist sau prea stufos — în care mesajul este estompat. În aceste cazuri, redactorul de specialitate lucrează intens cu autorii, rezultatul fiind de cele mai multe ori satisfăcător.

Trebuie să mai recunosc faptul că nu toate formațiile de teatru în limba germană au același potențial artistic, aceeași experiență. Unele sînt începătoare sau aproape începătoare, altele joacă cu același efectiv de interpreți de ani de zile. De aici derivă și preferințele repertoriale. Pentru echipele care au dobîndit o mai mare experiență interpretativă publicăm de multe ori versiuni prescurtate ale pieselor care se joacă pe scenele teatrelor profesionale ale țării, repertorii din dramaturgia clasică. Începătorilor le recomandăm scenete, schetch-uri.

Redacția noastră se străduiește deci să publice cît mai multe piese de calitate, dar sîntem conștienți că pentru a putea satisface absolut toate cerințele, mai avem încă multe de făcut.

ANNA BRETZ
„Volk und Kultur“

● Angajare

● Profesionalism

● Accesibilitate

O sumară incursiune în istoria culturii românești din ultimul secol scoate în evidență un fenomen de continuitate care, înglobând deopotrivă arta și literatura, ne apare investit cu semnificații deosebite. Ilustre personalități precum Odobescu, Hasdeu, Titu Maiorescu, N. Iorga, T. Vianu, G. Călinescu, O.W. Cisek, N. Tonitza, Fr. Șirato, G. Oprescu etc. au împletit în chipul cel mai strălucit studiul dezvoltării artei cu acțiunea de largă difuzare a valorilor ei. Erudivția, simțul de răspundere, curajul, le-au însoțit întotdeauna activitatea profesională.

Continuarea, în spirit contemporan, a acestei tradiții frumoase, constructive, cu care ne-au obișnuit înaintașii, încercare de a releva aspecte semnificative ale existenței contemporane, reflectate în cele mai recente lucrări de artă, sînt tot atîtea cerințe reclamate cu insistență de viață, de mersul înainte nu numai al artei, dar al întregii societăți românești.

Cu atît mai importantă ne apare, în aceste condiții, activitatea cultural-educativă de popularizare și generalizare a experienței pozitive, a realizărilor cu adevărat valoroase ca și de depistare a unor atitudini care tind să depărteze manifestările artistice de înțelegerea oublicului, de realitățile acestei țări. Analiza atentă, cercetarea amănunțită și nuanțată a ambiantei artistice a țării este menită să judece, la dreapta lor valoare experiențele limitate ale unei

arte străine de orice spirit umanist, să îndrepte interesul general asupra unei arte raportate la popor, a unei arte care să i se adreseze, cu care să stabilească un dialog viu. Numai o temeinică disciplină filozofică, asociată sincerității profesionale poate surprinde în interiorul creației pulsul lumii în care trăim și care ne este propriu; numai astfel imaginile al căror sens este talmăcit își vor putea atinge scopul educativ.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului, referitoare la creșterea rolului creatorilor față de calitatea ideologică și artistică a plasticii noastre, responsabilitățile sporite care le revin față de valoarea și orientarea propriei creații implică în mod corespunzător, și din punctul de vedere al criticii de artă, funcții și responsabilități sporite.

Angajarea, profesionalismul, accesibilitatea devin astfel termenii unui proces cultural în cadrul căruia criticul, comentatorul cel mai avizat al creației românești și universale, trebuie să acționeze cu maximă competență și răspundere în valorificarea și orientarea creației, să devină un adevărat activist pe tărîm ideologic și politic.

Marele număr de expoziții colective sau personale, deschise pe întreg cuprinsul țării, ar putea furniza tot atîtea exemple ale faptului că artiștii români caută modalități noi de comunicare, constant și perseverent caută să se descopere, obligînd

privitorul la un efort inedit de gîndire în reconstituirea mentală a sensurilor operei, prin emoția identificării adevărului vieții în imagini. Criticii îi revine, astfel, sarcina de a explica, de pildă, imaginile-simbol care în pictură încearcă să redea noul în formă sensibilă; să releve sensurile adînci ale realității care conferă lucrărilor de grafică o certă conceptualitate; să circumscrie personalități artistice care, refuzînduse falselor înnoiri, se află în căutarea unor expresii originale.

Festivalul și concursul „Cîntarea României”, care a antrenat deopotrivă creația amatoare și pe cea profesionistă, a pus în evidență, plenar și sugestiv, generoasa înflorire pe care au cunoscut-o, mai ales în ultimii ani, artele plastice românești. Amplele expoziții care au încununat această prestigioasă manifestare a talentelor, au reflectat deopotrivă angajarea socială a conștiințelor artistice în reevaluarea calităților estetice ale realității istorice sau imediate. Unele dintre cele mai realizate — lucrări premiate de altfel — continuau tradiții fertile ale artei românești, demonstrau autentică însușire a unor variate modalități stilistice.

În fața acestei varietăți, este firesc ca privitorul să devină din ce în ce mai sensibil la meșteșugul superior, să refuze formele inferioare, degradate, ale meșteșugului stereotip, vidat de substanța umană.

Dar dacă, după afirma-

ția lui Cézanne, marea artă este făcută pentru toată lumea, cîți oare dintre privitori pot distinge aceste structuri incluse în actul creator autentic?

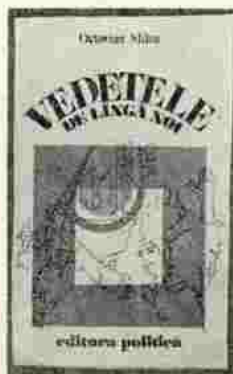
În lupta necesară, mereu actuală și utilă împotriva picturii de gang și a producției artistice degradate, criticii îi revine datoria să discearnă cu grijă procesul de acumulare al unor experiențe ce pot conduce la forme expresive noi. Tendința spre concizia limbajului, o anumită asprime în exprimare ca și unele tendințe de deformare se cuvin analizate și judecate, de asemenea, cu multă atenție, la baza lor se poate afla adesea refuzul facilului, al sentimentalismului și platitudinii care nu rareori sînt elogiate și avansate într-o ierarhie confortabilă, dar falsă, a valorilor reprezentative.

Responsabil față de comandamentele superioare ale culturii și societății noastre, spiritul critic trebuie să disocieze suveranitatea imaginației poetice, puterea expresivă a imaginii, elementele noi, pătrunse în spațiul civilizației contemporane, care comunică artei o suptete dinamică, o bogăție de impulsuri îndrăznețe. El trebuie să recunoască, oriunde și oricum se vor fi manifestat, legitimitatea valorilor de continuare a tradiției, ca și aceea a elaborărilor care pun în formă o nouă experiență a umanității, a societății socialiste.

MARINA PREUTU

„Vedetele de lângă noi“

de Octavian Milea

Ideea de a reuni între copertile unei cărți mai multe destine și biografii contemporane nu este, desigur, nouă. Ceea ce conferă însă originalitate cărții lui Octavian Milea „Vedetele lângă noi”, dincolo de titlul aparent derutant, este încercarea de a adăuga sensului de „vedetă” un înțeles mai larg, mai actual, pornind de la ideea că vedete pot fi, prin extensie de sens, toți acei oameni, care „prin realizările lor deosebite merită să fie cunoscuți de cit mai multă lume”, cum însuși autorul își motivează opțiunea pentru acest titlu.

Aceste „vedete ale muncii, ale spiritului creator, ale curajului, ale ambiției de a lăsa ceva folositor oamenilor și societății din care fac parte” sînt, deci, aceia pe care i-am

putea numi oameni obișnuiți — astăzi fiind un lucru aproape obișnuit să întâlnești la tot pasul oameni ce se fac remarcați prin realizări și fapte deosebite.

Mărturisesc că poate nu aș fi făcut prezentarea de față — totuși cărți de reportaj despre oamenii noi ai epocii noastre apar în număr destul de mare, fiind, astfel greu să le semnalăm pe toate — dacă deschizând cartea nu aș fi întâlnit numele lui Anton Uncu, cunoscut ziarist de la „România liberă”, devenit și mai cunoscut prin rubrica de mare ecou „Bursa ideilor”, pe care a inițiat-o și a susținut-o ani de-a rândul. „Un gazetar pasionat care a făcut cunoscuți oameni pasionați”, cum îl caracterizează autorul. Anton Uncu este, deci, solicitat în dublă postură, aceea de vedetă și a-

ceea de interlocutor într-un dialog despre „spiritul novator, despre necesitatea aspirației spre înalt”. Dialogul despre „cei ce calcă cu o zi mai devreme teritoriul lui nu se poate” — despre inventatori, despre pasionații ce caută permanent noul, — relevă câteva trăsături definitorii ale omului societății socialiste, căruia îi sînt deschise toate drumurile ascensiunii spre înalt, spre împlinirea idealurilor comuniste.

Deci acești „eroi de pace” cum sugestiv îi denușește autorul, sînt: un ziarist, un tînăr oțelar de la Hunedoara pentru care „fiecare șarjă de oțel are în eo și o părticică din sufletul nostru, din sentimentele de dăruire cu care lucrăm”; un președinte de cooperativă distins cu înaltul titlu de „Erou al muncii socialiste”; un mulgător fruntaș care-i mărturisește reporterului cu simplitate că dacă ar fi el șef ar face „să se vorbească mai mult despre noi, crescătorii de animale, pe la radio, prin ziare, la televiziune. Știi cit de tare se ambiționează un om cînd vede că i se dă atenție, că se scrie despre el în ziare! Măcar numele dacă-i apare și tot e o mîndrie mare care-l face să muncească mai bine, cu mai multă rivnă”; directorul unei stațiuni pomicele din Bistrița, pentru care elixirul tinereții este „munca și pasiunea pentru meserie”; un tipograf de la Întreprinderea poligrafică Bacău, cîștigătorul titlului de

„Cel mai bun culegător mecanic”, ce crede că una din condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un bun lînotipist este să aibă... ureche muzicală, pentru a putea sesiza cînd se întîmplă ceva în măruntăiele mașinii la care lucrează; un bibliotecar pasionat, „pircălaș al cărților”; un tăietor de lemne cîștigător al campionatului european al tăietorilor de copaci în 1973; o femeie pilot pe avioanele „Aviasanului”, pentru care „pilotajul este plin de poezie”; un mecanizator a cărui autobiografie este „un fel de microistorie a mecanizării agriculturii românești”; și enumerarea ar putea continua pînă la epuizarea tuturor celorlaltor 25 de portrete ale unor oameni de cele mai diverse profesii — de la vinzătoare pînă la doctor în științe geografice, din cele mai diverse colțuri ale țării, oameni ale căror biografii compun o vastă frescă a devenirii noastre socialiste. Sînt biografii ale unor contemporani care reușesc să dea, prin măsura faptelor, concretețe conceptului de „om nou” al unei societăți noi, pe care o edifică.

Ceea ce — credem — nu este deloc puțin pentru o carte de reportaj contemporan, scrisă de un reporter înzestrat cu un deosebit simț al amănuntului semnificativ, particularizant.

MILENA COMARNESCU

„Aici Radiovacanța!“

de Gh. Graur Florescu și Octavian Iordăchescu

Publicistica noastră editorială încearcă în ultimul timp să relanseze, cu rezultate salutare, cartea de

reportaj. Efortul se cuvine nu numai consemnat, ci și apreciat ca intenție laudabilă de a face cunoscut

prezentul țării prin cele mai semnificative reportaje ale sale, în ultimă instanță, de a-i populariza valențele care-l situează pe om la originea tuturor prefacerilor și întocmirii lucrurilor. Pe de altă parte, asemenea cărți au darul de a se constitui în autentice cronică ale devenirii noastre istorice. E de la sine înțeles că în calitate sa nedezmințită de „istoric al clipei” reportajul trebuie de fiecare dată să-și „acordeze” sentimentele la faptul de viață abordat, ajungînd astfel la acea necesară incidență subiectiv-obiectiv. O carte ce ilustrează convingător interferența acestor pla-

nuri de succesiune a realității este „AICI RADIOVACANȚA!” apărută recent la Editura Sport-Turism sub semnătura a doi dintre talentații redactori ai cunoscutului post de radio sezonier al litoralului — Gheorghe Graur Florescu și Octavian Iordăchescu.

Intrată în rețeaua difuzării în chiar anotimpul vacanțelor la mare, cartea a avut și semnificația unui veritabil „supliment” scris la programele transmise pe lungimea de undă a studioului instalat pentru circa cinci luni pe an în celebra vilă 27 din Mamaia. Autorii doresc să deruleze principalele mo-

mente ale activității lor și a colegilor lor pe parcursul celui dintâi deceniu al existenței studioului, dezvăluind publicului și o parte din aspectele speci-

fice ale muncii de reporter la radio. Sint alăturate în acest scop episoade, notații, secvențe din agenda cotidiană de lucru. Pe linia acestei intenții mărtu-

risite, cartea capătă însă și caracterul unei cronici a litoralului în perioada celor mai spectaculoase și radicale prefaceri, care-i conferă rang competitiv în

turismul internațional. Dominanta acestei cronici rămîne totuși elogiul adus oamenilor care au întemeiat la Pontul Euxin o modernă citadelă a turismului. Pe acest fond capătă contur portrete de constructori de pe șantiere, arhitecți, ingineri, medici sau slujitori de inimă ai vestitei ospitalități românești. Dobîndesc relief, astfel, evocate prin trăsăturile lor distincte, locuri știute azi sub numele de Olimp, Neptun, Jupiter, Venus, Aurora, Saturn. Adevărul se afirmă și aici prin fapte pentru a căror trăinicie și frumusețe sint indispensabile imaginația și pasiunea, energia și abnegația omului. Peisajul se păstrează într-adevăr totdeauna solar în această descriere, decorul autentic e cel supus mutațiilor rapide. Inclinațiile către reverie se dovedesc, nu o dată, inevitabile, o adiere a trăirilor romantice e prezentă pe parcursul relatărilor, dar pasiunea pentru cadrul concret al realității e atât de evidentă încît orice formulă de ficțiune se evită de la sine. Aria referințelor crește în desfășurare ori de cîte ori timpul, spațiul cer o aprofundare. Aflăm în acest fel (sau recitim) date și din trecutul îndepărtat al Dobrogei, în care un anume parfum al legendelor stăruie și azi, apoi descindem la un moment dat în mirifica lume a Deltei, unde tărîmul de frumuseți e încă nebănuît.

Există, desigur, multe criterii de a aprecia eficiența reportajului ca gen publicistic. În cazul de față, cartea celor doi talentați reporteri ai Radio-Vacanței ni se înfățișează ca un veritabil „reportaj despre reportaje”, reconstituind adică, prin elementele genului, însăși munca de reporter, aceasta fără vreo tentă didactică, însă. Relatarea e scrisă cu nerv narativ, registrul de exprimare e bogat în nuanțe și adesea compus cu rafinament literar. Dar, în egală măsură, cum spuneam, printr-o rigoare cronologică și faptică, ea devine un document de istorie dobrogeană în cei mai dinamici ani ai construcției socialiste în România.

TEODOR MATESCU

A. CARTOJAN : A doua tinerete

Cînd ai televizor, în cadrul ce ți-l dorești pentru odihnă și destindere, primele luni, uneori și ani, fascinația micului ecran devorează timpul și mătură dezin-voltă orice încercare de eliberare din fotoliul comod ce te țintuiește cu ochii spre imaginile ce-ți vin în casă (printr-o minune a tehnicii care mă umple și acum de admirativă nedumerire). În bucuria primelor luni îngurgitezi neselectiv, te interesezi de tot și discerți puțin.

Cu timpul, însă, instinctul de conservare te salvează și începe selecția. Te fixezi la emisiuni de interes personal (profesiune, hobby etc.), la filme ori piese, mă rog, după gust, concert simfonic ori satira și umorul (sau ambele) ș.a.m.d. Se selectează și deci, sînt excluse o sumedenie de emisiuni care nu au sau nu par a avea adresă către toți telespectatorii, care sînt destinate cu precădere onora, fie după criteriul vîrstei, fie, mai ales, după cel al specialității. La aceste emisiuni vreau să mă refer la emisiunile care realizate de reporterii apți să se miște dezin-volt în orice domenii, au obligația față de ele însele de a fi făcute capabile să suscite interesul dincolo de direcția de specializare fixată.

O emisiune despre artă nu este destinată, bineînțeles, doar celor care o creează, ci publicului receptor, de obicei avizat. Dar există atîția telespectatori încă de cucerit pentru o asemenea emisiune. Treceam (cu greu) peste faptul că atît de utilele comentarii despre arta filmului, adesea inteligente îndreptate în repertoriul cinematografic, au dispărut aproape cu totul și se strecoară firave sub genericul altor emisiuni. Treceam (tot cu greu) peste faptul că arta plastică și pregătirea publicului mare pentru receptarea ei au un spațiu restrîns ori au fost încredințate „teleenciclopediei”, care face și ea mai degrabă operă de informare sumară. Și că arhitectura, artă între arte, chin-tesență de imagine artistică n-a avut niciodată emisiuni capabile să ne familiarizeze cu tot ce a adus spiritul creator al omului în acest domeniu, cu aspirațiile lui contemporane și gândurile lui de viitor.

În fond dintre arte, literatura pare a fi singura pusă în drepturi optime, celelalte întrunindu-se aglomerat în comentariile și interviurile „Revistei literar-artistice”. Lăsînd însă deoparte problema timpului afectat, m-aș opri la puțința apropierei unei emisiuni de artă de masa telespectatorilor. Într-una din seriile lunii august, ne-a fost adus pe ecran chipul brăzdat și glasul molecom, cu vorbire parcă anevoioasă ale aceluși artist de har nestăpînit și luciditate strunitoare care este Vida Geza. Reporterei (Ruxandra Garofeanu) îi revenea doar diriguirea conversației, căreia, din păcate, îi dădea uneori un ton prețios față de simplitatea înțeleaptă din cuvintele marelui artist. Dincolo însă de elanul deplasat al reporterei, s-a instaurat comuniunea de simțire dintre privitor și artist, căci acesta vorbea din credința neclintită în puterea omului și artei, din dragostea fără stavili pentru munca și creația sa dar, mai ales, pentru eroii ce l-au inspirat.

Simplitatea graiului transmitea exact sinceritatea simțămîntului. Era aici vorba de meritul celui interviat.

Dar reporterul ?

Suveran mult timp, pe micul ecran, fotbalul a fost

cu vremea concurat din ce în ce mai puternic de tenis și gimnastică, de atletism și canotaj, ajungîndu-se acum la o judicioasă împărțire a timpului între emisiunile sportive. Admiratorii fotbalului sau simplii muritori nepricepuți în ale sportului (cum sîntem încă mulți) au devenit masa de cucerit pentru toate aceste discipline. Bineînțeles, frumusețea sporturilor ne-a apropiat în primul rînd. Dar nu trebuie uitați comentarii. Cîte sporturi nu ne-au devenit prietene pentru că erau comentate de verva împătimită a lui Cristian Țopescu ? Totdeauna informat pînă la cel mai năstrușnic detaliu despre ce fac, ce-au făcut, ce vor face concurenții, despre recordurile mondiale, ale anului, ale pistei ori gazonului respectiv, capabil să se descurce perfect oricite defecțiuni tehnice ar interveni pe parcurs, oricite ploii i-ar invadea monitorul (vezi recentele transmisii de la Helsinki), oricît de trist ar fi că ai noștri ratează. El este reporterul propriei noastre participații. Suferă cu noi cînd un jucător oarecare, în prag de pensionare, îl

bate pe Năstase în Cupa Davis, respiră odată cu atleții, obligîndu-ne și pe noi, să ne drămuim puterile pentru linia de finiș.

Așa am devenit mulți novici, mari specialiști ai baloanelor rotunde, ghetelor cu crampoane, pistelor de alergări, curselor de cai etc. etc. De ani de zile, dintr-un respect intuitiv pentru jucătorii de rugby, încerc să înțeleg acest sport. Dar ce poți face cînd te afli, de fiecare dată, în contact cu mormăiala (plină de cuvinte

de neînțeles) emisă de Anton Gorman. Sînt sigură că el iubește rugby-ul, dar nu reușește să ne facă și pe noi să-l iubim. Și este un sport ce are nevoie de suporteri, mai ales că avem și ce sprijini.

Este greu de închipuit că talentul și inteligența reporterului îi pot determina pe orășeni, de pildă, să se arunce cu aviditate asupra emisiunilor adresate cu precădere lucrătorilor din agricultură, dar îi poate îndemna la rîgăzul privirii atunci cînd întimplarea îi aduce în fața micului ecran. În schimb, știința ce-i interesează pe mulți, dar nu pe toți telespectatorii, are prin Andrei Bacalu un atu în plus, un vad spre interes. Față în față cu somități ale științei, el întrebă cît și cînd trebuie, se estompează la momentul potrivit, pentru a deveni vioara întii cînd situația o cere. O mică comparație, pe același teritoriu, cu redactora emisiunilor de „Consultații medicale”, (care pare roasă de dorința de a ne dezinteresa de subiect prin aerul său prețios, complet nepotrivit pentru largă destinație a sfaturilor medicale), ne fortifică argumentația în favoarea soluției reportericești găsite de Andrei Bacalu.

Scurtul itinerar printre emisiunile ultimei luni, nu se dorește o analiză a ceea ce a reușit televiziunea să ne arate, ci doar susținerea unui punct de vedere precis : nu există domenii ori subiect pe care reporterul sau comentatorul inteligent, cu darul profesiei să nu-l poată transforma în centru de interes pentru un număr cît mai mare de telespectatori. Televiziunea, în căutarea încă a definiției sale, a locului său, a mijloacelor sale specifice de exprimare, respinge pro domo mediocritatea și platitudinea, ifosul și lipsa de fantezie.

Din fericire, bună parte dintre cei ce-i dăruiesc zilnic puterea lor de muncă și roadele minții sînt oameni de talent.

FLORICA ICHIM

DINCOLO DE SPECIFIC

un act de cultură și de înalt patriotism

Prezența în librării, în biblioteci și pe mesele noastre de lucru a celor șapte volume din *Dicționarul limbii române*, cuprinzând literele M : 9 653 de cuvinte (1965—1968), N : 5 493 de cuvinte (1971), O : 3 622 de cuvinte (1969), P₁ (P-PĂZUI) : 4 006 cuvinte (1972), P₂ (PE-PINAR) : 3 783 de cuvinte (1974), P₃ (PINĂ-POGRIBANIE) : 2 738 de cuvinte (1977) și R : 7 255 (1975) consemnează un eveniment de o deosebită importanță pentru lingvistica românească și atestă împlinirea (deocamdată parțială) a unuia dintre marile deziderate ale culturii noastre naționale: elaborarea unui dicționar-tezaur care să înregistreze vocabularul românesc din cele mai vechi timpuri pînă azi, pe teritoriul țării noastre.

Recentul volum apărut reprezintă partea a treia din litera P, care, la fel cu celelalte volume tipărite în anii anteriori, marchează apropierea de încă un pas de obiectivul propus de Academia Română, chiar de la fondarea ei, cînd își înscrise, printre proiectele ce urmau să fie realizate, întocmirea unei gramatici științifice și a unui dicționar în care să fie reflectată limba sutelor de generații anonime, a savanților, scriitorilor, publiciștilor etc., de-a lungul anilor. Semnificația națională și profund patriotică a acestei grandioase opere lexicografice se desprinde din modul în care au fost înregistrate, explicate, definite și ilustrate cu citate mii de cuvinte și de sensuri, de expresii și de locuțiuni, de proverbe și de zicători, de termeni tehnici, științifici, populari, regionali, familiari sau argotici, zeci de creații personale neobișnuite ale unor mari scriitori, sute de nuanțe sau valori stilistice, metaforice, ironice, glumețe, depreciative sau improprii. Întreaga bogăție semantică, urmărită de la primele documente — datînd din secolul al XVI-lea, coborînd pînă la izvoarele limbii literare românești deci, și atingînd culmile incununate de clasicii literaturii noastre: Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Sadoveanu, Argezi, Rebreanu, Blaga, Philippide și oprindu-se la contemporanii noștri: Eugen Barbu, Marin Preda, Ion Horea, Marin Sorescu, Nichita Stănescu și alții — atestă faptul că limba noastră poate sta alături de limba altor popoare cu o tradiție culturală mai veche, cu un volum de cuvinte mai mare și cu o istorie mai puțin frământată și mai prielnică dezvoltării științifice și literare.

Inventariînd cuvintele cuprinse în porțiunea PINĂ-POGRIBANIE, tomul pe care îl prezentăm îmbogățește lexicografia și lingvistica românească cu o serie de termeni, de definiții, de atestări și de precizări etimologice, gramaticale, ortografice, ortoepice, semantice și stilistice bine documentate, riguros științific elaborate și din belșug ilustrate cu extrase din literatura noastră. Ampla extensiune a articolelor, exactitatea definițiilor redactate pe baza celor mai recente lexicoane și tratate de specialitate, naționale și universale, și demonstrate cu citate excerptate din documente vechi, din scriitori clasici și moderni, din presa de ieri și de azi, din culegeri populare, atlase lingvistice, monografii regionale și dialectale etc., fac din *Dicționarul limbii române* o lucrare cu adevărat științifică, un instrument de lucru

și de informare modern, util, practic și valoros. În coloanele lui sînt înregistrați termeni noi, neatestați în alte dicționare (chiar dintre cele mai recente), fapt care conduce la concluzia că fondul lexical românesc a crescut odată cu dezvoltarea științei și culturii noastre, în general. Domeniul tehnic, care a suferit cele mai puternice modificări și unde au fost necesari și cei mai mulți termeni noi, a contribuit activ și substanțial la transformarea fizionomiei vocabularului românesc, știut fiind că revoluția tehnico-științifică a găsit și în vocabular cel mai larg cîmp de acțiune. În *Dicționarul limbii române*, partea a treia din litera P, au fost inventariate cuvinte ca : *plastifia, plastifiant, plasmotron, planetariu, platelaj, platinotipie, planetoid, pluviodenudare, pluvioscop, poanson, poansona* etc.; din științele naturii ; *plantigrad, plastidă, plantulă, pleniton, plumulă* etc.; din medicină, numai de la derivatele cuvîntului *pleură* — împrumuturi sau compuse pe teren propriu — au fost înregistrați peste 20 de termeni: *pleură, pleural, pleurezie, pleurită, pleuritic, pleurodinie, pleuropneumonie, pleuroscop, pleuroscopie, pleurotomie* etc., sau pentru cele cu *pneumo-apneumatolite, pneumatolitic, pneumatoliză, pneumatoză, pneumococ, pneumococic, pneumoconioză, pneumoenterită, pneumogastic, pneumograf, pneumonie, pneumopatie, pneumoperitoneu, pneumoragie, pneumosept, pneumoterapie, pneumotomie, pneumotorax, pneumotrop* etc.). La cuvîntul *pod* au fost subordonate o serie de sintagme uzuale în tehnică precum : *pod plutitor, pod-basculă sau pod basculant, pod de siguranță, podul sondei, pod rulant, pod plutitor* etc.; tot așa, la cuvîntul *plan*, a fost înregistrată o mare bogăție și varietate de locuțiuni din domeniul tehnicii: *prim plan, plan general, plan inclinat, plan special, plan de aripă, plan de proiecție, unghi plan, gros plan, figură plană, geometrie plană, mașină plană* etc. Serii întregi de cuvinte au fost grupate, în ordine alfabetică, după elemente de compunere de tipul *pluri-* (*pluricarpelar, pluricavitar, pluricelular, pluriflor, pluriform, pluriglandular, plurilateral, plurimilenar, plurinațional, plurivalent, plurivalentă, plurivoc* etc.); din arte : *plein-air, poantillism, poantillist*; din stilistică : *poezie, poezea, poetard, poezioară, plafonare, pirnaie* etc. Au fost ameliorate, amplificate, sau precizate și rectificate unele definiții redactate neclar, incomplet sau incorect în alte dicționare, la cuvinte ca: *planificare, platformă, pluralism, plusprodus, plusvaloare* etc. O atenție deosebită a fost acordată etimologiilor cuvintelor înregistrate; în funcție de origine, de filiera prin care au pătruns în limbă sau de izvorul care semnalează prima atestare au fost corectate unele erori tradiționale preluate din dicționarele anterioare sau rezultate din unele informări insuficiente, a fost pusă mult la contribuție teoria și practica etimologiei multiple care permite explicarea provenienței din mai multe limbi, concomitent, a unor neologisme sau cuvinte internaționale etc.

Nu credem că mai este cazul să insistăm asupra bogăției de material nou inventariat și nici asupra modului științific în care a fost elaborată întreaga

lucrare — elemente care constituie partea pozitivă a *Dicționarului* pe care îl prezentăm și, desigur, și partea esențială; vom menționa numai faptul că, și aici, ca și în celelalte volume despre care am scris cu alte prilejuri, surprinde uneori neplăcut absența unor termeni, mai ales din domeniul științific, care — după părerea noastră — n-ar fi trebuit să lipsească dintr-o operă lexicografică apărută în 1977: *plasmagenă, plasmalemă, plasmochină, plastidom, plasmomer, plunger, planctonofag, planctonte, plagiofototrop, plageotrop, plasmoglobular, pneumoctofar, pneumostom, plesionotrop* etc. — ca să nu exemplificăm decât cu termeni din științele naturii — și să subliniez un amănunt semnificativ: toți acești termeni sînt folosiți în manualele școlare...

La lista acestor omisiuni s-ar putea adăuga încă multe exemple și nu numai din științele naturii, ci și din alte domenii sau discipline științifice sau culturale, în general. Nu ne-am propus însă să epuizăm materialul lexical care ar fi trebuit — în mod normal — să fie preluat de *Dicționarul limbii române*.

Cercetînd cu atenție și cu spirit critic, în lumina experienței cîștigate de-a lungul anilor și a etapelor de elaborare a lucrării, precum și a creșterii explozive a vocabularului românesc — consecință firească a dezvoltării multilaterale a științei și culturii — am surprins și unele lipsuri în inventarul de cuvinte al părții a treia din litera P.

Cu toate că în *Introducerea* Dicționarului (apărută în volumul cuprinzînd litera M, 1965—1968) se recomandă rezervă și severă selecție a terminologiei tehnice, în sensul larg al cuvîntului, și a formațiilor lexicale recente, mai mult sau mai puțin viabile, care aparțin vocabularului românesc, după opinia noastră, această rezervă și această selecție trebuie făcute într-un spirit științific, obiectiv, receptiv, elastic, modern, manifestînd — pe de o parte — cea mai mare grijă pentru tezaurul nostru lexical neaoș, dar, în același timp, avînd — pe de altă parte — o deschi-

dere mai largă a unghiului de observație, deschidere dictată de realitatea vieții însăși și de progresul general al societății noastre.

În *Dicționarul limbii române* trebuie să-și găsească locul tot ce e nou, actual, necesar. Chiar pentru cuvintele, sensurile, nuanțele sau expresiile discutabile, incerte sau eronate, trebuie găsită o modalitate de definire și de marcare a atitudinii, de pe poziția limbii literare normative. Condamnate și taxate ca nerecomandabile sau — dimpotrivă — preluate și integrate de lexicografia românească, aceste cuvinte trebuie să intre în vizorul atenției redactorilor lexicografi, cultivatori ai limbii. Reținerea, sau, mai bine zis, deseconsiderarea, ca și refuzul de a le studia și — în ultimă instanță — neinserarea lor în inventarele dicționarelor nu este poziția cea mai indicată și nici garanția că limba se va conforma unor directive puriste, conservatoare și — într-un fel — rămase în urmă. Dintotdeauna, poporul și progresul culturii și științei și, implicit, spiritul limbii, au fost acelea care au hotărît, iar selecția cerută de necesitate, de evoluția firească a lexicului, de modul în care formațiile noi s-au adaptat specificului limbii, ca și utilizarea lor concretă au fost acelea care le-au decis soarta.

Considerînd că într-o lucrare lexicografică cu un asemenea grad de dificultate, omisiunile și unele erori sau inconsecvențe sînt inerente, ne exprimăm convingerea că ne aflăm în fața unei opere de o deosebită importanță, de o reală utilitate practică, prezentată într-o frumoasă și competentă înțușă științifică. Apariția *Dicționarului limbii române (PINA-PĂGRIBANIE)* îmbogățește cu încă un tom bătrînul *Dicționar al Academiei*, constituind o remarcabilă contribuție lexicografică românească, un adevărat act de cultură și de patriotism și, în același timp, un instrument de lucru eficient, la îndemîna specialiștilor, scriitorilor, lucrătorilor din edituri, din presă, din învățămînt — tuturor cetățenilor țării noastre.

dr. LUIZA SECHE

O PROBLEMATICĂ LARGĂ, TRATATĂ PRINTR-O MULTITUDINE DE FORME

După ancheta consacrată activității sportive, iată că revista „Presa noastră” (nr. 6—7/1977) ne oferă, prin intermediul a nu mai puțin de zece articole, un minunat și bun prilej de schimb de păreri: „Ce se scrie și cum se scrie despre comerț”. Interesul pe care ni l-a stîrnit această anchetă este cu atât mai justificat cu cât, nu numai că „toată lumea se pricepe la comerț” (cum spune unul dintre colaboratorii revistei), dar mai ales că răspund de acest sector în cadrul redacției noastre. Deși autorul anchetei nu înseriază obișnuitele și clasicele „In loc de concluzii” mi-am concentrat atenția, după studierea atentă a conținutului tuturor articolelor, asupra unor idei pe care, sincer să fiu, mi le-am pus la inimă. Într-un fel sau altul la ele fac referiri toți participanții la ancheta amintită. În principal, însă, voi reflecta, prin intermediul rîndurilor de față, asupra a două chestiuni de principiu: locul și rolul deosebit de important pe care îl au legăturile permanente, obiective cu factorii care răspund de acest domeniu al circulației mărfurilor și de aici o legătură permanentă cu viața, cu realitatea iar în al doilea rînd necesitatea ca noi, gazetarii, să tratăm această largă problematică printr-o multitudine de forme gazetărești. Adică, este imperios necesar să scriem corect, obiectiv și realist, dar deopotrivă interesant, viu, colorat pentru a găsi un larg ecou nu numai în rîndul celor despre care scriem (foarte important!), dar și în rîndul opiniei publice pe care avem datoria s-o formăm.

La o primă vedere se pare că participanții la anchetă au epuizat problemele privind colaborarea dintre ziar, respectiv redactorii cu probleme de comerț și factorii de resort

— vicepreședinți, direcții, inspectorat comercial etc. Ceea ce fac alții, facem și noi: periodic, săptămînal — ca să nu spunem zilnic — luăm contact cu organele de specialitate pentru a fi la curent cu toate evenimentele ce au loc în județ în acest domeniu. Tratarea problemelor se face prin folosirea unei game diversificate de genuri — de la informația de o frază, pînă la interviul pe problemă acordat de o personalitate marcantă. Socotim însă că — așa cum practica o dovedește — am cîștigat o experiență ceva mai bună în privința inițierii și organizării unor dezbateri la „masa rotundă” privind problematica din comerț. Chiar dacă spațiul nu ne permite expunerea mai pe larg a unor asemenea dezbateri, ele au loc. Dezbaterea propriu-zisă, ea și relatarea ei în paginile ziarului, au un efect extraordinar de mare, găsesc rezonanță largă în rîndul cititorilor. O asemenea dezbateră a fost organizată de redacția ziarului la I.C.S. mărfuri alimentare, Timișoara, una dintre cele mai mari întreprinderi de acest gen din țară. S-a discutat la obiect despre profilul moral, modul de comportare a lucrătorilor comerciali. Opinii sincere, deschise, propuneri concrete au fost formulate de secretarii organizațiilor de partid, directorul întreprinderii, gestionari și șefi de magazine. După apariție, articolul a fost pus în dezbaterea colectivelor din toate marile magazine din Timișoara. În contextul aceleiași idei, trebuie să subliniem ecoul larg pe care îl au unele articole realizate — indiferent de forma publicistică — cu colaborarea unor personalități din domeniul comerțului din țara noastră. Deseori, solicităm convorbiri unor asemenea oameni care vin la Timișoara, interlocutorii avînd amabilitatea să facă,

prin intermediul ziarului, aprecieri și recomandări de substanță pentru lucrătorii comerciali. Fiind prezenți la Timișoara cu diferite prilejuri, au avut amabilitatea să ne acorde asemenea interviuri chiar doi dintre participanții la ancheta revistei „Presa noastră”, tovarășii Nicolae Bozdog, prim-adjunct al ministrului comerțului interior și Roșu Bujor, inspector general în Inspectoratul comercial de stat. Este lesne de înțeles că asemenea articole găsesc un larg ecou, atît în rîndul lucrătorilor din comerț, cît și al tuturor celorlalți cititori ai ziarului. Continuînd ideea, aș dori să propun ca, în limita timpului și a posibilităților, asemenea articole să se realizeze într-un mod mai organizat. Din cadrul ministerului de resort, al altor organe centrale, vin deseori tovarășii cu munci de răspundere, oameni care cunosc cel mai bine problemele care se pun în fața acestui sector. Ar fi bine, cred, ca cel puțin în centrele administrative mari, așa cum este Timișoara, unde ființează nu mai puțin de trei cotidiene, să aibă loc întâlniri ale ziaristilor locali (inclusiv corespondenții centrali de presă) cu asemenea personalități. Fie că vor îmbrăca aspectul unor „conferințe locale de presă”, fie că vor fi organizate sub semnul unor „întîlniri”, asemenea acțiuni pot elucida multe probleme concrete, pot inarma pe ziaristi cu o problematică vastă și ne pot feri de comiterea unor greșeli de felul celor la care în mod just, s-au făcut referiri în răspunsurile la ancheta din „Presa noastră”. Făcînd această propunere, mă refer, mai ales, la comerțul cooperatist (cu o problematică specifică), cît și la activitatea turistică.

A doua chestiune. Nu mai trebuie, desigur, argumentat faptul că e bine

să scriem corect, interesant. Dar cum realizăm aceasta? Practica noastră dovedește că stabilirea unei rubrici permanente își are rostul bine definit, și îl obișnuiește pe cititor, îl familiarizează cu articolele pe această temă. Dacă cu cîțiva ani în urmă această rubrică se chema, la noi, „Comerțul pe cîntar”, acum ea a devenit „Comerțul sub microscop” și, prin grija conducerii ziarului, a secretariatului, a secției, ea își găsește loc frecvent în coloanele ziarului fiind deseori solicitată și impusă. Aici, este locul să subliniez următorul aspect pe care l-am sesizat în ancheta revistei „Presa noastră”. Mult mai folositoare și eficientă mi se pare practica încetățenită la ziarul „Scînteia”, evidențiată de Mihai Ionescu, și anume că despre activitatea din comerț scriu cu aceeași răspundere și pricepere mai mulți redactori decît punctul de vedere susținut de Romeo Groapă („Informația Bucureștiului”), anume că această activitate să fie atribuită exclusiv al unui redactor anume specializat. Personal consider, însă, că tratarea problematicii comerțului de către mai mulți redactori (așa cum se procedează și la „Drapelul roșu”-Timiș) are menirea de a înviora articolele, de a le da personalitate diferită etc.

Cîteva cuvinte și despre eficiența pe care o au asemenea articole. Nu mă refer neapărat și exclusiv la eficiența intervențiilor critice, ci și la generalizarea experiențelor bune dobîndite de anumite colective de muncă etc. Sub acest aspect mi se pare că, în general, se realizează o tratare insuficientă; afirmația are și caracter critic și autocritic. Am încercat, de cîteva ori, să abordăm problematica comerțului sub acest aspect. Despre întreprinderile declarate frunțase sau evidențiate pe țară în anii din urmă — I.C.S. alimentație publică și I.C.R. Timișoara — am scris mult. Dar, la acest capitol consider că avem încă datorii neachitate, ca și în privința ogîndirii eforturilor pe care le fac lucrătorii comerciali, a muncii și vieții lor, a greutăților înfrîinate de femei, care au o mare pondere în acest sector etc.

NICOLAE PÎRVU
„Drapelul roșu”-Timiș

PRIMUL PROCES DE PRESĂ DUPĂ INTRAREA ÎN VIGOARE A CONSTITUȚIEI¹ DIN 1866

„Pentru prima oară de la promulgarea Constituției sunteți chemați a judeca un delict în materie de presă — așa își va începe Ion C. Lerescu apărarea pe care și-a susținut-o singur, în fața Curții juraților, în ședința de joi, 4 iulie 1868. Acuzăția era aceea de a fi adus offense lui Carol I, prin niște articole publicate în „Strechea”, foaia lui Gr. Granda, care apărea din 1867, la București, și la care I. C. Lerescu fusese redactor de la înființare până în ianuarie 1868, după aceea contribuind la apariția gazetei doar din punct de vedere material. În acest proces mai erau implicați: Costache Mateescu, girantul responsabil al „Strechei” și Gr. Granda, proprietarul publicației, fostul lui coleg de universitate de la Liège. Aceștia formau baza principală a acuzării: primul denunțând, al doilea afirmând că I. C. Lerescu ar fi copiat articolele cu pricina. La proces I. C. Lerescu va nega că el este autorul articolelor și că a fost redactorul „Strechei” în timpul apariției acestora, negații argumentate și întărite prin informațiile apărute în nr. 13 și 14 ale publicației, din care rezultă că el nu va mai participa la redactarea gazetei.

Procesul se va transforma, prin pledoaria documentată ținută de I. C. Lerescu, într-o adevărată manifestare de apărare a libertății presei, banca acuzării devenind o tribună a luptei împotriva guvernului, o tribună de la înălțimea căreia s-a rostit primul rechizitoriu, în istoria presei din țara noastră, la adresa acelora care, atentând la libertatea presei, atentau la libertățile individuale, pentru că „nu se poate lovi această libertate, fără a lovi în același timp în toate celelalte libertăți, care pe dată sînt slăbite și chiar distruse. Căci presa aduce la cunoștința guvernului păsurile cetățenilor, și la cunoștința cetățenilor călcările de lege ale guvernului”².

Arătînd, la început, motivele ce

1. Publicată în „Monitorul, Jurnal Oficial al României”, nr. 142 din 1/13 iulie 1866; vezi și C. Hamangiu, „Codul General al României, Legi uzuale”, vol. I, p. 3-22.

2. Ion C. Lerescu, „Processu de pressa. Aperarea Domnului Ion C. Lerescu dinaintea Curții juraților. Ședința de joi, 1 iulie 1868”, București, 1886, 16 p.

i-au determinat pe autorii Constituției de-a deferi judecarea delictelor în materie de presă Curții cu juri, și nu magistraților, I. C. Lerescu va formula apoi mijloacele proprii de apărare astfel: nu era atunci nici-o lege care să pedepsească delictele de presă; nici-un articol de lege nu arată modul cum să se procedeze la instrucție și judecată în materie de delict de presă; nu el era autorul articolelor incriminate.

„În adevăr, — argumentează I. C. Lerescu — articolul 24 al Constituției abrogă legea din 1862 asupra presei, cum și puținele articole din Codul Penal ce privesc la manifestarea opiniei, prin orice mod ar fi, înlocuind sistemul preventiv cu sistemul represiv. Pentru aceia dintre D. D.-voastră cărora li s-ar părea că cuvintele: «Care, în această privință, se va reviza și complectă...» conțin numai simpla dorință de a se complectă Codul Penal, iar nu abrogă nici de cum dispozițiunile lui privitoare la delictele de presă, cred de trebuință a le pune în vedere ultimul alineat al articolului 132. Această repetițiune probează pînă la evidentă că legislatorul constituantu a avut conștiința legilor anterioare; și că, lovit de neconvenientul ce neapărat trebuie să rezulte din această lacună și aceasta, în legislațiunea noastră, «în cel mai scurt timp», după cum zice în capul ultimului articol.

Nicăieri nu găsim în Constituțiunea noastră niște simple dorințe, din contra, ea formulează, statuează, decretează. Aceasta rezultă din articolul 130.

Revisarea legilor anterioare spre a fi puse în armonia cu spiritul Constituției, — revisare cerută așa de imperios de articolele 24 și 132, — nu s-a făcut nici pînă astăzi, deși au trecut mai bine de doi ani de la promulgarea Constituției, deși Ministerul Ion Ghica (după cum știți) a căzut și sub imputare că n-a prezentat Reprezentațiunii Naționale proiectele de lege innumerate de articolul 132.

În ajutorul meu, mai vine și articolul 398 chiar al Codului Penal, care pentru delict de presă, trimite la legea din 1862 asupra presei.

Cum dar se cere în privința mea aplicațiunea articolului 77 din Codul Penal, ce, după declarațiunea chiar a legislatorului, nu se referă la delict de presă? Aceasta nu este a interpreta legea. (...) „Natura legilor penale spune deajuns că tot ce ele conține trebuie luat ad litteram (vezi Faustin Hélie — nota lui I.C. Lerescu).

„Cît despre legea din 1862 făcută asupra presei, înșiși D. D. Jude de instrucțiune și Procuror recunosc că ea, ca o lege excepțională, nu mai este în vigoare de la data promulgării Constituției (art. 130). Înșiși D. D.-lor recunosc abrogarea legii din 1862 asupra presei, deoarece n-au invocat articolul 45 al acestei legi, articolul ce în specie s-a adoptat mai bine, decît articolul 77 din Codul Penal, care se referă la delictele comune.

Remîne dar bine constatat că astăzi, la noi, nu este în vigoare nici o dispozițiune de lege repressivă în materie de delict de presă, și că judecătorii nu pot suplea la această lacună regretabilă prin analogie și deducțiuni”.

Arătînd samavolnicia care a fost supus timp de nouă zile, cînd a fost ridicat din pat și închis la un loc cu criminalii, împiedicîndu-l a-și îndeplini datoriile către elevii lui, tocmai în ajunul examenelor, I. C. Lerescu acuză: „Ceea ce au făcut cu mine au făcut și cu ceilalți, care și astăzi gem închiși în pușcărie” și asta în condițiile în care „nu există nici un text de lege pe care Ministerul Public să-l poată invoca pentru judecată și pedepsirea delictelor de presă”. Și, păstrînd nota vehementă, acuză în continuare: „Înmulțirea proceselor de presă intentate jurnalelor cărora independența și lealitatea lor le dau o autoritate lingă publică, arată temerea, puținătatea guvernelor. Aceasta arată că guvernul se teme de lumină, și caută să îngrozească presa, ca să ascundă discuțiunii publice consecințele actelor sale.

Aceasta este o măsură greșită, căci nemulțumirile cresc înăbușite, pînă ce, într-o zi, fac exploziune, pentru că vătămății încep a dobîndi convingerea că guvernul le refuză pînă și consolațiunea de a articola

plingerile lor. Dar trebuie să o spun persecuțiunile presei au și ceva bun: învață pe public importanța ce libertatea presei poate să aibă pentru interesele sale, și-și dispun a compătimiti de soartă acelora care iau în mână cauza lucrărilor ce cugetă că este veritatea și justiția".

În final, adresează un apel solemn către jurați: „Cetățeni ai unei țări libere, voă vă încubă datoria de a reține, prin verdictul vostru, pe guvern de a înainta pe calea cea rea pe care a apucat, căci lovind presa, desputernicește garanția tuturor ga-

ranțiilor. Ea apără interesele, drepturile societății".

Se încheie, astfel, primul proces de presă cunoscut în istoria ziaristicii din țara noastră: juriul a pronunțat un verdict de achitare.

V. GHEORGHIȚĂ

Fișe de portret

IOAN PENESCU

Dacă lui Ioan Slătineanu i se recunoaște calitatea de organizator al Brăilei moderne, imediat după ieșirea orașului de sub ocupația turcească, prin Tratatul de la Adrianopol, 1829, lui Ioan Penescu i se atribuie — și pe drept cuvânt, faptele lui o dovedesc — meritul de a fi primul animator cultural al orașului ce renăștea. Oare de unde venea? Nefiind brăilean de origine, pitarul Penescu a profesat în oraș de la 12 decembrie 1832 pînă în toamna anului 1844, cerîndu-și demisia din învățămînt la 9 august 1844, chemat fiind de însuși mitropolitul Neofit pentru a funcționa ca profesor la Seminarul Mitropoliei București. Ceea ce se și întimplă, iar mai târziu va funcționa ca inspector școlar.

Primul profesor al primei școli cu limba de predare română avea, la numai un an (1833) de la înființarea școlii 71 de copii sub privirile lui de „pedagog surprinzător pentru epoca lui". Aduce, în 1838, de la București, prima tipografie în Brăila, cunoscută și sub numele de „Tipografia orașului", cu care va tipări primele cărți și periodice românești.

„Mercur", „jurnal comercial al portului Brăilei", prima gazetă brăileană, apărută la 18 decembrie 1839, exponent al tineretului burghez în ascensiune, este strîns legată de activitatea progresistă a lui Penescu, care nu s-a sfiit să eludeze piedicile orînduirii feudale, răspîndind publicitatea fără nici o aprobare și necenzurată — după ce în prealabil făcuse toate demersurile — pînă la 5 aprilie 1840, deci patru luni de zile, cu o apariție de două ori pe săptămîină.

Fire întreprinzătoare, la puțin timp va scoate un nou și original jurnal, primul de acest fel din țara noastră, care viza emanciparea femeii: „Econoama română, sau jurnal de dame".

Om cu vederi progresiste, care a văzut în ziar purtătorul material al ideilor înaintate, va mărturisi la încheierea apariției „Mercurului": „eu îl priveam ca un element al progresului; mă plîng dar de nesocotința cu care s-a tratat". A reușit în scurtul interval de apariție a celor două ziare (primul în două limbi:

română și italiană) să facă „o tribună adevărată de unde se pledeau principii și unde se stîrneau sugestii uluitoare pentru vremea aceea", obținînd un cuvînt admirativ din partea lui Mihail Ghica și Mihail Kogălniceanu.

Toate acestea l-au determinat pe Perpessicius să afirme: „Ioan Penescu se integrează pe linia celor câteva spirite superioare, occidentale și de o intuiție modernă, care începe cu logofătul Dinicu Golescu și, trecînd pe la Ion Codru-Drăgășanu și Ion Ghica, economistul de pe la 1870, merge pînă în zilele noastre. Ceea ce spune Ioan Penescu despre perspectivele învățămîntului românesc și despre molima funcționarismului sună ca pentru ziua de astăzi".

GEORGE BARONZI

George Baronzi, scriitor, a publicat poezii, piese de teatru, romane și a pus în circulație, în literatura noastră, prin numeroase traduceri, opere aparținînd literaturii universale. N. Iorga, într-una din conferințele ținute la Brăila, afirma că G. Baronzi și Sandu Aldea au reușit să se fixeze în arena literară a țării. Mai târziu, G. Călinescu îl va încadra în al său compendiu de Istoria literaturii române în rîndul „doctilor minori" cu amendamentul „Vrednic de o prețuire mai mare", „productiv ca o uzină, traducător și prelucrător de romane..."

George Baronzi se afirmă ca un scriitor de orientare progresistă și ca un ziarist cu o lungă și fructuoasă activitate. Alături de Iancu Văcărescu, Gr. Alexandrescu, Cezar Bolliac și alți scriitori ai vremii lui, colaborează în 1844 la ziarul „România", „libertate, egalitate, fraternitate", care, avînd la 6 august 1843, e suspendat la 10 septembrie același an. Acest ziar, apărut în locul gazetelor „Konstitutionalul" și „Propaganda" (rămăsese o intenție) a fost organul de propagandă al revoluționarilor pașoptiști, stegarul lui fiind G. Baronzi. În anul 1859 a redactat, împreună cu George Sion, „Ziua", „foaie politică, literară și științifi-

1) D. P. Perpessicius, „Memorial de ziaristică", vol. I, Editura Minerva, Buc., 1970.

că" (3 martie—10 aprilie 1859) — prin care a sprijinit lupta pentru Unire.

De la numărul 2 al periodicului, redactor rămîne doar G. Baronzi. La București, a mai colaborat la ziarul „Vocea poporului" și la „Literatorul" lui Alexandru Macedonsky. La Brăila a inițiat și redactat săptămînalul „Moș Ion", „ziar pentru știri politice" (apărut în decembrie 1865), care încetează în februarie 1868, cînd fuzionează cu „L'Écho Danubien", „journal commercial, agricole, industriel, artistique, littéraire" din Galați, redactat de S. Carmellin. A apărut apoi sub titlul „Presă română", în Brăila, după 19 februarie 1868. În numărul 8 al ziarului „Moș Ion" se vorbește despre manifestările de la Brăila cu prilejul evenimentelor de la 11 februarie 1866: tot în acest număr apar patru poezii semnificative, cu titlul „După chip și asemănare", un fel de fabule. La Galați, G. Baronzi a redactat „Vocea Covurului", foaie săptămînală, apărută din februarie 1873—30 octombrie 1888. G. Baronzi a murit în 1896. N. Iorga a fost primul care a încercat să revie o parte din opera poetică a lui G. Baronzi, publicînd un volum în 1939 la Vălenii de Munte.

ION C. LERESCU

Ion C. Lerescu a fost o figură distinsă a învățămîntului brăilean din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. A studiat la Universitatea din Liège, ajungînd doctor în științe politice și administrative. A profesat avocatura, făcînd parte din baroul orașului, a fost director și profesor de istoria comerțului și de economie politică a Școlii comerciale și secretar al Camerei de comerț locale, agent de schimb și mijlocitor oficial de cereale, ship-broker (mijlocitor pentru închirierea de vase de comerț), redactor și director de ziar, publicist și literat. Pentru idelle care i-au animat întreaga activitate el este considerat un îndrumător al Brăilei economice din timpul vieții sale. I.C. Lerescu activează pentru inițiativa învățămîntului economi-

2) „Lupoanca și mielul" este o variantă anterioară cunoscutelor versuri din „Capra cu trei iezi" de I. Creangă, (Publicată în 1875).

co-practic, în măsură să dea o îndrumare sănătoasă tinerelor generații spre ramura comerțului, măsură dictată de necesitățile orașului-порт. În discursul rostit la 1 septembrie 1871, în calitate de director al Școlii comerciale, el demonstrează că învățământul secundar nu corespunde intrutotul nevoilor și că el „dă o gloată la funcțiile de stat”. „Ce devin — se întreabă el — junii ce, din diferite cauze, nu pot a dobândi o diplomă universitară sau a termina liceul, aceia care, de timpuriu, vin de luptă cu necesitățile vieții? Exclusivul și școlul clasicism din care au apucat a învăța ceva îi face prezumțioși: acești învățați pe jumătate își permit a judeca despre toate, legi, instituțiuni, pină și organizația naturală a societății; disprețuiesc munca manuală și chiar comerțul, considerându-le, cum făceau Ellinii și Romanii, ca ocupațiuni nedemne de-un om liber. Ceva și mai rău”.

I.C. Lerescu se înscrie în rindul celor ce văd realizarea și menținerea independenței naționale prin crearea unei industrii proprii.

Din 1867 pînă în ianuarie 1868 este redactor la foaia lui Gr. Grancea — colegul său de universitate de la Iași — care, de fapt, îl va acuza în procesul de presă din 1868. Din octombrie 1873 e redactor la „Observatorul”, jurnal al intereselor portului Brăila-Galați, bisăptăminal, a cărui apariție încetează la 17/28 ianuarie 1874. Va scoate cu S.L. Sarassoglu al doilea cotidian, „Merceuriu”, în două limbi: română și greacă, ziar apărut în perioada februarie-august 1880. În calitate de secretar al Camerei de comerț, conduce publicația „Monitorul intereselor materiale”. Buletinul Camerei de comerț și industrie a circumscripțiunii a V-a, cu reședința în Brăila, foarte bi-mensuală, apare între 20 februarie 1880 — martie 1904. I.C. Lerescu o conduce de la înființare pînă la 16 iulie 1889. Moare la 18 decembrie 1895, la Brăila. În timpul vieții a avut de suferit pentru că ideile lui progresiste intrau în conflict cu cele retrograde, conservatoare ale potențailor timpului său. Este destituit prima dată din învățământ în 1868 pentru implicarea în procesul de presă, a doua oară de primarul orașului, dar reintegrat de Gh. Kițu și C.A. Rosetti, iar a treia oară în 1880, pentru că „inima mea de român m-a împins a spune crude adevăruri”, după cum mărturisește el într-o scrisoare deschisă adresată lui C.A. Rosetti.

În afară de fructuoasa sa activitate didactică, I.C. Lerescu va încredința tiparului numeroase lucrări din cele mai variate domenii ale științelor politice, juridice și administrative, manuale de istoria comerțului, industriei și economiei politice etc.

V.G.

Proletari din toate țările uniți-vă!

Anul XXII,
nr. 8 (255)
august 1977

PRESA NOASTRĂ

Revistă editată de Consiliul Ziaristilor
din cadrul Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri
din Republica Socialistă România

SUMAR

ZIUA PRESEI ROMÂNE

Telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu

Aduinare festivă cu prilejul Zilei Presei Române și a celei de a 46-a aniversări a apariției primului număr al ziarului „Scinteia”

Alexandru Popescu: Un program militant, revoluționar pentru ziaristul comunist
PERMANENT IN COLOANELE PRESEI ȘI IN EMISIUNILE DE RADIO ȘI TELEZIUNE — PROCESUL COMPLEX AL EDUCĂRII ȘI REEDUCĂRII PRIN MUNCA

Alexandru Ștefănescu: O acțiune distinctă într-un ansamblu foarte larg

Rodica Rarău: Ca să ne putem privi în ochi

Marius Petrașcu: Accente noi în cadrul unor rubrici consacrate

Dan Lupescu: De la caz la caz, nu în clișee alb negru

Gh. Mihalache: Să ne aplecăm mai mult asupra cauzelor

PRESA ȘI SOCIOLOGIA

Mircea Moarcăș: Spiritul de opinie la cei chemați să contribuie la formarea opiniei publice

Victor Botez: Opțiuni ale cititorilor pentru genurile publicistice

Eugen Preda: Relațiile internaționale, perspectivele Radioteleviziunii și necesitatea extinderii domeniilor de investigație sociologică

Ion Andreiță: Reporterul ca sociolog

Pavel Câmpeanu: Canalele comunicării de masă — atribute și diviziune funcțională

Florin Rădulescu-Botică: Repere sociologice în abordarea problematicei industriale

CUM ASIGURAȚI SPECIFICUL LOCAL AL ZIARULUI JUDEȚEAN ?

Ion Caița: Presă locală — cronică vie a județului

Crăciun Bonta: Ne aflăm pe un drum bun

Gheorghe Pavel: Fără „împrumuturi” din publicațiile centrale

ACTUALITATEA ȘI CONSISTENȚA ARTICOLELOR NOASTRE PE TEMA CALITĂȚII PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR

Petre Marin: În pas cu cerințele publicului

Kovacs Elisabeta: Acțiuni de amploare, largi sonde de opinie

Willi Potocsnik: O manifestare a conștiinței profesionale și civice

STIMULAREA CREATIEI DRAMATICE ORIGINALE ÎN REVISTELE „INDRUMATORUL CULTURAL”, „MUVELODES” ȘI „VOLK UND KULTUR”

Liviu Cernăianu: Pagini inedite ale prezentului

Borabăș Sândor: Legături cit mai strânse cu creatorii dramatici

Anna Bretz: Jalonarea politicii repertoriale a amatorilor

Marina Preutu: Angajare. Profesionalism. Accesibilitate

CRONICA PUBLICISTICII

Milena Comarnescu: „Vedetele de limbă noi” de Octavian Milea

Teodor Mateescu: „Aici Radiovașca” de Gheorghe Graur Florescu și Octavian Iordăchescu

TELECRONICA

Florica Ichim: Dincolo de specific

Luiza Seche: Dictionarul limbii române (D.L.R.) — un act de cultură și de înalt patriotism

ECOURI LA ANCHETA: „CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE COMERȚ” Nicolae Pirvu: O problematică largă, tratată printr-o multitudine de forme

FILE DE ISTORIE A PRESEI

V. Gheorghită: Primul proces de presă după intrarea în vigoare a constituției din 1886; Fișe de portret: Ioan Penescu, George Barozi, Ion C. Lerescu

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

REDAȚIA: București, Piața Scintei 1, telefon: 18 57 75; 17 60 10/12 29

ADMINISTRAȚIA — I. S. I.A.P. Piața Scintei nr. 1 telefon: 18 03 57

De la

Administrația Asigurărilor de Stat aduce la cunoștința celor interesați că pot contracta asigurarea de accidente – la alegere – într-una din cele 4 variante, fiecare din acestea prezentând caracteristici diferite, astfel :

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate fixe**, totale, de 15 000 de lei, la care primele de plată pe o durată de 3 luni sau de 6 luni sînt, de regulă, de 12 lei sau de 15 lei, în funcție de profesia persoanei care se asigură și de felul întreprinderii în care lucrează.

● **Asigurarea de accidente cu sume asigurate convenite**, la care primele de plată sînt, în funcție de aceleași criterii, de regulă, între 1,60 lei și 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată și se pot achita și în rate.

● **Asigurarea familială de accidente**, care cuprinde soții precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 ani la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

Toate aceste asigurări de accidente oferă și avantajul cuprinderii în asigurare și a bunurilor casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, fără vreo plată de primă suplimentară.

● **Asigurarea de accidente „Turist”**, la care prima de plată este de 15 lei pe o perioadă de una lună, acoperă, pentru sume asigurate totale de pînă la 40 000 de lei, cazurile de accidente ale asiguratului iar pentru o sumă de 20 000 de lei, pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia.

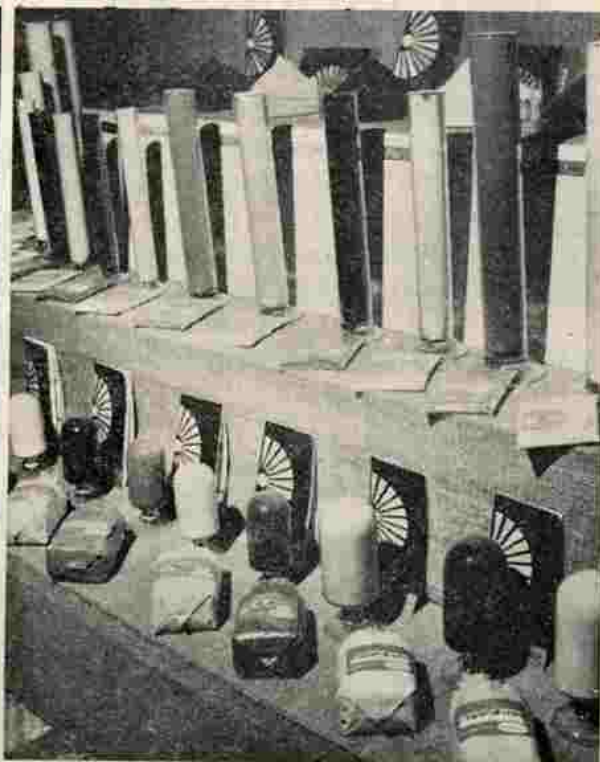
La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parțială, suma convenită în raport cu gradul de invaliditate stabilit se plătește majorată cu 25%.

Pentru încheierea asigurărilor, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din organizațiile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, cooperativelor de credit, cooperativelor de consum sau, direct oricărei unități ADAS.

ÎNTEPRINDEREA CHIMICĂ

„SINTEZA“ – Oradea,
șos. Borșului, nr. 35, produce
și livrează curent o gamă largă
de sortimente destinate
consumului populației și anume:

- lacuri, vopsele și emailuri pe bază de ulei ;
- grunduri anticorozive (corostop) ;
- șervețele parfumate (Felix) ;
- conservant ;
- oxid verde de crom ;
- oxid roșu de fier.

● Intreprinderea chimică „Sinteza” Oradea – din producția curentă de produse intermediare pentru medicamente, pigmenți anorganici, lacuri și vopsele și antidăunători pentru agricultură – livrează prin intermediul întreprinderii Chimiiimportexport București, cantități însemnate în diversele țări ale lumii exportul reprezentând o activitate cu tradiție în întreprindere.

● Producția de pigmenți anorganici colorați și de mic tonaj a întreprinderii chimice „Sinteza” Oradea asigură necesitățile întregii economii a țării precum și cerințele populației.

Dintre sortimentele curente, în continuă dezvoltare **calitativă și cantitativă** subliniem :

- galben de crom mijlociu ;
- galben de crom auriu ;
- galben de crom lămii ;
- verde de crom ;
- cromat de zinc ;
- tetraoxicromat de zinc ;
- albastru de fier ;
- oxid roșu de fier ;
- oxid negru de fier ;
- oxid verde de crom ;
- fosfat de crom ;
- fosfat de zinc.

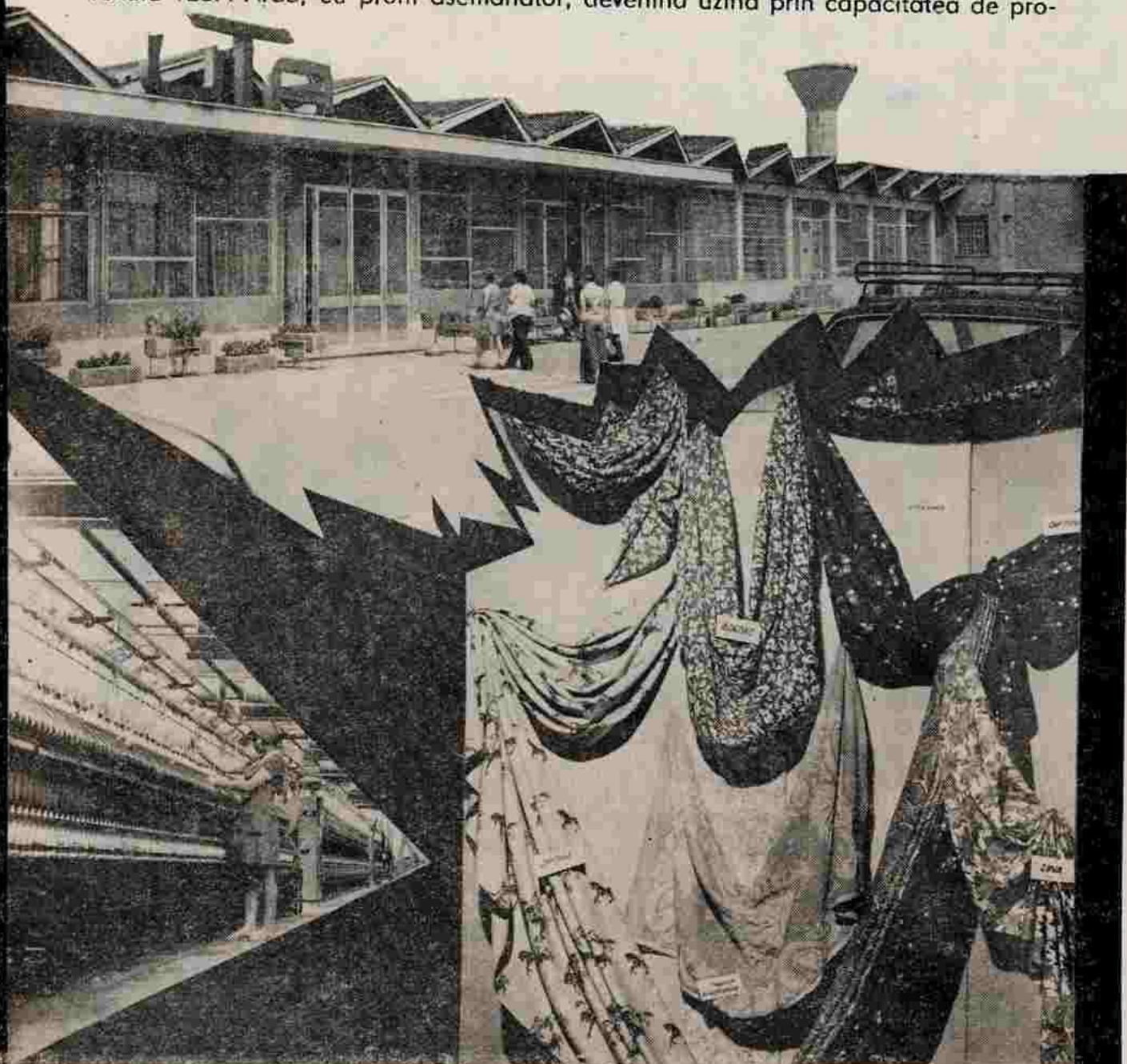

Intreprinderea textilă „UTA” Arad

Intreprinderea Textilă UTA Arad a luat ființă în anul 1906 ca întreprindere cu profil de țesături tip bumbac, pînă în anul 1948 la naționalizare, cînd a devenit întreprindere de stat, bun al întregului popor.

Intreprinderea și-a păstrat profilul de prelucrare a țesăturilor tip bumbac și printr-o succesiune de dotări și modernizări și-a ridicat capacitatea de producție de cîteva ori față de capacitatea inițială.

În anul 1970, Intreprinderea Textilă UTA Arad s-a comasat cu Intreprinderea Textilă TEBA Arad, cu profil asemănător, devenind uzină prin capacitatea de pro-

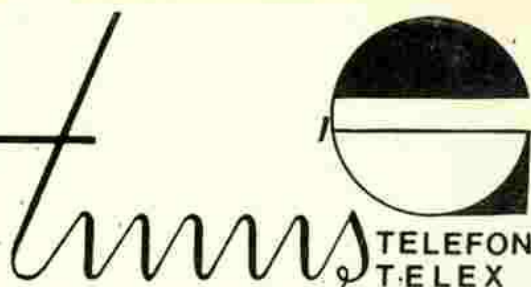
ducție ridicată și numărul de muncitori. În prezent întreprinderea prelucrează țesături tip bumbac, adaptîndu-se la necesitățile moderne de prelucrare a amestecurilor cu fibre chimice. Producția este destinată în mod predominant exportului.

Producția întreprinderii pe grupe de țesături se prezintă astfel :

- țesături tip Damasc pentru lenjerie ;
- țesături carouri pentru cămăși și bluze ;
- țesături imprimate pentru rochii, bluze și cămăși ;
- țesături tip Catifea pentru îmbrăcăminte exterioară.

ELECTRO

TELEFON 961 - 35200
TELEX 43291

TIMIȘOARA, CALEA BUZIAȘULUI 15

FABRICA DE MATRIȚE, SCULE ȘI UTILAJE TEHNOLOGICE PENTRU IND. ELECTROTEHNICĂ

Inceputul anului 1973 marchează, în veșnic tinărul oraș, cu vechi tradiții industriale, de pe malurile canalului Bega, intrarea în funcțiune a unei noi și importante unități a industriei noastre electrotehnice.

Profilată pentru realizarea de utilaje tehnologice necesare industriei electrotehnice, matrițe, ștanțe și cochile, unitatea produce și livrează, la comandă :

- agregate de prelucrat prin așchiere ;
- mașini de prelucrat prin electroeroziune ;
- mașini de bobinat ;
- utilaje pentru prelucrarea cablurilor electrice ;
- laminoare pentru laminat sirmă ;
- instalații și utilaje de sudură ;
- diverse standuri de probă și control.

Preocuparea pentru atingerea, în interiorul termenului planificat, a parametrilor proiectați, pentru valorificarea superioară a resurselor umane și materiale de care dispune, a fost strâns împletită cu preocuparea ca produsele pe care întreprinderea le realizează să fie de calitate superioară, la nivelul tehnicii mondiale. Acest fapt a determinat, așa după cum precizează tovarășii Marcus Arke și Mișci Dimitrie, directorul și respectiv șeful contabil al întreprinderii, ca, încă cu 6 luni înainte ca primele capacități de producție să intre în funcțiune, să se organizeze, pentru muncitori și viitoarele cadre tehnice, cursuri de calificare și specializare profesională. Iar, din anul 1975, a luat ființă liceul de electrotehnică „Electrotimiș”, precum și o școală profesională, în care se pot înscrie absolvenții treptei I a liceului industrial.

Pentru asigurarea unei temeinice pregătiri a elevilor, pentru familiarizarea lor cu cele mai noi

cuceriri ale tehnicii mondiale, grupul școlar „Electrotimiș” are un atelier propriu, dotat cu utilaje cu comandă program și comandă numerică, din țară și din import. Anual, în cadrul acestui grup se pregătesc, pentru a fi încadrați în sectoare productive ale întreprinderii, în meseriile de lucrători la mașinile de prelucrare prin așchiere — strungari, frezori, rectificatori etc. — și electromecanici, cite 200 de elevi. Această preocupare a făcut ca astăzi colectivul întreprinderii, a cărui medie de vîrstă nu depășește 22 de ani, să se mîndrească cu faptul că 80% din personalul întreprinderii a fost calificat sau specializat în formele proprii de pregătire profesională.

Angajarea plenară, tradiția tehnică, buna organizare a muncii și pregătirea profesională corespunzătoare au determinat ca produsele realizate de tinărul colectiv al întreprinderii „Electrotimiș” să cîștige o binemeritată reputație, atât pe piața internă cit și pe cea externă. Astăzi, pentru nimeni nu mai este un secret că marca „Electrotimiș” prezintă garanția calității .

Despre calitatea produselor întreprinderii „Electrotimiș”, despre nivelul tehnic la care ele sînt realizate pot vorbi beneficiarii ca : I.A.E.H. Sf. Gheorghe, Cabluri și materiale electroizolante Zalău, Întreprinderea de sirmă și prelucrarea sirmei Buzău etc., care, în acțiunea de dotare a unităților lor cu tehnică nouă, prin renunțare la import, au apelat la produsele acestei unități a industriei electrotehnice române.

Disponind de o tehnologie proprie, la nivelul tehnicii mondiale, întreprinderea „Electrotimiș” poate face față, în bune condiții, oricăror exigențe ale partenerilor interni și externi.

CORNELIU I. STĂNESCU

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI DIN ARAD

CALEA AUREL VLAICU NR. 14; TELEFON: 32 183, 13 240; TELEX: 036/222,
dispune in stoc și poate livra imediat celor interesați mobilier divers, ca:

- dulapuri din stejar cu 2 și 3 uși;
- fotolii select I, II, III;
- comodă Mioara;
- Birou Răzvan
- fotolii pat Sirius, Iza și Titus;
- comodă pentru pantofi;
- canapea colț;

hol Corina

dulap-stejar
fotoliul „Select”

magazina stil 623

Relații suplimentare se pot obține de la
serviciul desfacere, telefon 31413.

PRESA NOASTRA

Nr. 9-10 (256-257) 1977

DIN SUMAR:

- RUBRICILE DE OPINII ALE CITITORILOR — TRIBUNĂ A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE
- PRESA — CONVINGĂTOR INSTRUMENT DE PROPAGARE A EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE
- PREOCUPĂRI, EXPERIENȚE, REZULTATE ÎN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI INTELECTUAL AL COLABORATORILOR
- ÎNVĂȚĂMÎNT ZIARISTIC
- ORIZONTURI ALE PRESEI PENTRU PIONIERI ȘI ȘCOLARI
- CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE TURISM?
- DACIADA ÎN ZIARE
- EFICIENȚA ACTULUI CRITIC
- TELECRONICA
- CRONICA PUBLICISTICII
- TEHNICI ALE PRESEI

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

IOAN ADAM • ION MARIN ALMAJAN • V. BIRLADEANU • ERNST BREITENSTEIN • ION BUDESCU • VOICU BUGARIU • V. CÂMPEANU • ION CENUȘA • ION COLESNIC • AL. CORNESCU • ION COSMA • NICOLAE CUCUI • A. DAVID • VICTOR DOMȘA • I. DONCA • DANIEL DRĂGAN • ION DUMITRIU • MIHAI DUMITRIU • CRISTINA DUMITRESCU CONSTANTINIU • MARIAN DUMITRESCU • TRAIAN DUMITRESCU • EDUARD EISENBURGER • DUMITRU ENACHE • ALEXANDRU IANOVICI • MIRCEA ICHIM • I. IUGA • KOVACS ANDREI • CRISTIAN MANTU • FLORIN MUGUR • PAUL OCHIALBI • POP SIMION • POPA IOVIȚĂ • AUREL SABIN • CONSTANTIN PRIESCU • LEON SĂRĂȚEANU • GH. SECUIU • NICOLAE STOIAN • EMIL VASILESCU
• DOMNIȚA VĂDUVA

RUBRICILE DE OPINII ALE CITITORILOR

tribună a democrației socialiste

■ O practică prin excelență partinică

Munca cu scrisorile n-a încetat să constituie în cele aproape trei decenii de apariție o preocupare de prim ordin pentru redacția „Neuer Weg”. Deși și această activitate a cunoscut în decursul anilor — din motive atât obiective cât și subiective — momente de intensitate mai mare sau mai mică, nu cred că există redactor la ziarul nostru care să nu fie pătruns de însemnătatea acestei modalități, prin excelență partinică, de contact cu masa largă a oamenilor muncii. Scrisorile de la cititori, fie că se referă la probleme de interes particular sau la cerințe de ordin mai general, reprezintă în fiecare caz o manifestare a încrederii față de presa de partid, căreia îi aparține și ziarul „Neuer Weg”. Ele ne ajută să cunoaștem mai bine realitățile vieții, ne oferă mereu idei și subiecte noi pentru activitatea redacțională, ne ajută la întocmirea mai judicioasă a planurilor de lucru, într-o structurare și redactare cotidiană mai eficientă a ziarului, reprezentând pentru noi un factor de seamă la îndeplinirea sarcinii de a constitui o verigă de legătură atât de la partid la cititor, cât și de la cititor la organele de partid și de stat. Avem satisfacția de a fi contribuit și în acest mod la informarea și sesizarea a numeroși factori de decizie, la toate nivelurile, asupra multor probleme, nu puține de importanță politică, probleme care solicitau o rezolvare, și care apoi

și-au și găsit o soluționare corespunzătoare. Este, dealtfel, pentru noi, cei care lucrăm la „Neuer Weg”, un real și justificat motiv de mândrie că, practic, nu există în patria noastră așezare în care să trăiască oameni ai muncii de naționalitate germană, unde să nu existe cititori, colective, în unele cazuri comune

întregi care, într-un fel sau altul, să nu se fi bucurat de sprijinul ziarului în rezolvarea problemelor pentru care ne-au solicitat sprijinul.

În acest context consider că este necesar să relev un aspect mai particular al acestei activități, determinat de sarcinile și profilul specific al ziarului nostru și anume preocuparea concretă și sistematică pentru realizarea în practică a politicii partidului și statului nostru în problema națională, se înțelege, cu implicațiile concrete ale acestei politici în viața populației de naționalitate germană. Numeroase scrisori trimise redacției se referă sau au tangență tocmai cu problemele ce derivă din traducerea ei în viață. Nu există zi în care să nu primim scri-

sori care să nu releve ecoul profund al acestei politici generoase, care să nu conțină informații și relatări despre realizările ei practice, care să nu conțină idei și propuneri vizând îmbunătățirea activității în acest domeniu.

Se discută în lume mult despre funcția presei ca instituție a democrației. Munca cu scrisorile nu reprezintă, firește, unica formă de exercitare a acestei funcții, dar este fără îndoială una din modalitățile cele mai concrete și mai eficiente de manifestare a democrației reale în acțiune.

Evidențiind convingerea pe care o nutrim cu toții, la „Neuer Weg”, cu privire la importanța și necesitatea muncii cu scrisorile, ca parte integrantă și vitală a activității unui ziar comunist, țin să subliniez cu aceeași tărie că sintem la fel de conștienți și de lipsurile pe care le avem în acest domeniu. Importanța cuvântare a secretarului general al partidului la Consfătuirea cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, a fost de natură să ne determine să trecem la o temeinică analiză critică a muncii ziarului cu scrisorile cititorilor. Mai ales că este vorba de un sector de activitate în care rutina și nu în ultimă instanță și burocrăția, se fac puternic resimțite.

Încă acum câțiva ani legătura directă cu cititorii și corespondenții voluntari a constituit în redacția noastră o obligație de serviciu pen-

tru fiecare ziarist, care era planificată și urmărită cu aceeași rigurozitate ca și cea a scrierii articolelor pentru ziar. Redactorii care se deplasau pe teren intrau în mod obligatoriu în contact cu cei ce ne scriau, cu cititorii. Consultând un număr de dări de seamă mai vechi, mi-am adus aminte că au existat perioade lungi de timp când ajungeam să cuprindem anual, la întâlniri organizate de ziar, până la 15—20 000 de cititori cu care ne consultam, cărora le prezentam preocupările ziarului în contextul liniei generale a partidului și statutului. Sintem hotărâți să revenim la această formă de legătură directă cu cititorii, ținând, firește, seama de condițiile și posibilitățile noastre actuale.

Va fi nevoie să revedem întreaga noastră muncă cu scrisorile, care nu poate fi lăsată pe seama celor câțiva tovarăși de la rubrica respectivă. Trebuie să îmbunătățim informarea redacției întregi asupra conținutului scrisorilor intrate în redacție, să folosim scrisorile mai concret și mai operativ în munca redacțională, să scriem materiale și, atunci când este cazul, să lansăm chiar și acțiuni întregi pe teme sesizate și propuse de cititori.

Ne numărăm printre ziarele centrale care publică aproape cotidian scrisori de la cititori, iar o dată pe săptămână avem o rubrică pe 3 coloane cu corespondențe de la oamenii muncii. În nenumărate ședințe și discuții a fost relevat ecoul extrem de pozitiv ale acestei rubrici.

Ne paște, însă, în legătură cu această rubrică și în general în munca cu scrisorile un pericol; majoritatea celor care ne scriu cu regularitate sînt oameni în vîrstă. Va trebui să ne îngrijim de urgență și în acest domeniu de „schimbul de mîine”, să determinăm o îmbunătățire a compoziției de vîrstă, dar și profesională a celor care ne scriu în favoarea muncitorilor, maștrilor, tehnicienilor, a țăranilor cooperatori, a intelectualilor de profil tehnic și științific.

Poate că unii vor considera paradoxală o asemenea cerință, în fond unui ziar i se adresează cine vrea, atunci cînd are o problemă de comunicat sau de rezolvat. Sigur că nu putem impune nimănui să scrie ziarului, dar prin structura și conținutul acestuia, prin contactele multiple și directe cu cititorii, putem și avem datoria de a contribui la formarea convingerii generale, că a te adresa ziarului tău, a-ți aduce contribuția la îmbunătățirea calității sale, a considera ziarul ca o tribună a experienței înaintate, ca un mijloc de a prezenta realizările și a critica lipsurile, de a cere sprijinul redacției în soluționarea problemelor justificate, constituie deopotrivă un drept și o obligație cetățenească, una din modalitățile comuniste de exercitare a democrației socialiste.

ERNST BREITENSTEIN

Opinii despre „Opinii”

S-au adunat mai mulți ani de cînd ziua mea de lucru începe cu lectura scrisorilor adresate ziarului „România liberă”, selecționate pentru rubrica „Opinii”, de secția noastră care se ocupă de dialogul cu cititorii. Rolul meu, în această direcție, constă în alcătuirea rubricii. Alcătuire, deci, și nu redactare, fapt pentru care nu-mi permit să-mi pun semnătura la sfîrșitul coloanei acoperite de opiniile cititorilor. Semnătura ar presupune o contribuție personală, adică, practic, o ingerință în conținutul acestor scrisori, lucru care, în concepția acestei rubrici și după părerea mea, nu este permis. Desigur, mai fac unele scurtări, mai rotunjesc unele fraze — dar aceasta intră în obligațiile curente ale oricărui redactor, mai cu seamă că cititorii care ne scriu — cu excepția citorva binecunoscuți grafomani — n-au velleități publicistice, ci pun pe hîrtie, așa cum se pricep, o idee, o propunere, o cerință, o plîngere.

Trebuie să mărturisesc că, la început, am văzut această rubrică

avînd o frecvență săptămînală; nu mi-am închipuit că scrisorile cititorilor vor furniza mai mult material și nici în cele mai optimiste gânduri nu speram într-o posibilitate de apariție cotidiană și încă avînd în permanentă rezerve pentru cîteva zile, așa cum s-a dovedit a se întîmpla la puțin timp după ce primele rubrici și-au luat locul pe coloana a șaptea a paginii a doua a ziarului.

Cred că numărul mare de scrisori adresate acestei rubrici se datorează interesului pe care ea îl suscită sau, mai bine zis, interesului pe care-l suscită chestiunile ridicate de unul sau altul dintre cei ce se adresează redacției. Căci, deși autorii scrisorilor vin din medii foarte diferite și au, cu siguranță, destule probleme personale de rezolvat, ei ni se adresează cu acele fapte, propuneri, revendicări sau întrebări care depășesc sfera individuală și au un caracter general. Și, cu toate că autorii nu sînt niște profesioniști ai scrisului, ei găsesc modalitatea ca, într-o formă foarte concentrată — o

coloană de ziar cuprinde trei pînă la cinci asemenea opinii — să dezbătă cu suficientă profunzime probleme cetățenești de actualitate, pentru care un gazetar de meserie ar concepe cu greu să i se acorde mai puțin de o coloană, dacă nu două din spațiul ziarului.

Cred, de asemenea, că acest mare și divers colectiv de autori, care, geografic vorbind, acoperă întreaga țară, ar putea să se considere, cu justificat orgoliu, drept realizatorul unui original — chiar dacă nu nou — gen gazetăresc, cu o deosebită priză la public și care se instituie, prin intermediul ziarului, ca unul din numeroasele aspecte ce compun democratismul funciar al orînduirii noastre socialiste.

Se spune că ziarul este menit să trăiască o singură zi, afirmație de mult contrazisă de realitatea activității de presă, care din ce în ce mai mult publică articole de referință, ceea ce-i determină pe destui oameni să folosească adesea colecțiile ziarelor ca instrumente de lucru absolut necesare. Cu atît mai demn de reținut mi se pare, bunăoară, faptul că o scrisoare de numai 15—20 de rînduri, dezbătînd însă o problemă de rezonanță socială, rămîne în conștiința altor cititori, care, după mult timp, uneori ani, se referă la ea atunci cînd scriu ziarului. Nu mai

vorbesc de scrisorile cuprinzând chestiuni de stringență actualitate, a căror publicare declanșează un adevărat potop de alte scrisori, de aprobare, de combatere sau de completare cu noi fapte și argumente a ideii lansate inițial.

Dacă în rîndul cititorilor ecoul acestor opinii este, în mod verificat, deosebit de puternic, nu același lucru se poate spune despre toate instituțiile chemate să reacționeze față de propunerile, sugestiile sau reclamațiile cetățenilor. În această privință, remarcabil este faptul că n-am înregistrat, de-a lungul anilor, cazuri de respingere totală a celor publicate, Marea majoritate a sesizărilor sînt urmate, de obicei, de recunoașterea justiției lor din partea instituțiilor în cauză, dacă, bineînțeles, acestea se învrednicește să răspundă, ceea ce nu se întîmplă chiar întotdeauna. Există, însă, și o categorie de răspunsuri care adaugă recunoașterii și un „dar”, după care urmează înșirarea unor condiții de natură obiectivă, însoțite de reproșul făcut cititorului care nu le-a cunoscut. Nimeni n-a putut scrie, însă, ca răspuns, că rîndurile publicate nu reprezintă o realitate, că ele ar constitui un neadevăr.

Cu atât mai regretabil este faptul că asigurările primite și publicate, potrivit cărora situația sesizată urmează să se rezolve la un anumit termen, nu se confirmă și, după trecerea termenului, cititorul este obligat să revină, atrăgîndu-ne aten-

ția că promisiunea n-a fost respectată. În acest sens, îmi vine în minte un exemplu de largă notorietate și de actualitate, mai ales că sîntem în plină iarnă. Problema funcționării ușilor din mijloc la autobuze în timpul iernii a fost ridicată în nenumărate scrisori și în repetate rînduri. Din partea I.T.B. am primit, ca răspuns, cele mai ferme asigurări că s-au luat măsuri serioase pentru ca șoferii sau încasatorii să nu mai blocheze ușile. După cum știe fiecare, aceste măsuri au rămas doar pe hîrtie. Evident, astfel de răspunsuri formale, oricît de prompte și de reverențioase ar fi, nu folosesc nimănui.

Sau un alt exemplu, de astă dată, în felul lui, pozitiv: un număr relativ mare de cititori și-au exprimat părerea privind existența unei trepte în cadrul învățămîntului de arhitectură, propunînd și unele soluții mai potrivite. După cum se știe, această problemă s-a rezolvat în sensul preconizat și de unii cititori ale căror opinii le-am publicat, ceea ce este foarte bine. Dar forul de resort, respectiv, Institutul de specialitate, nu s-a pronunțat în nici un fel.

Desigur, exemplele citate nu pot întuneca faptul că marea majoritate a instituțiilor vizate răspund în mod competent și cu seriozitate problemelor ridicate de cititori. În felul acesta, dialogul prin coloanele ziarului își completează în mod fericit ciclul și se constituie ca o con-

tribuție, uneori mai importantă, alteori mai modestă, la acțiunea vastă de continuă îmbunătățire a vieții sociale, inițiată de partid.

În același timp, consider că, prin valoarea și însemnătatea problemelor ridicate, opiniile cititorilor merită adesea mai multă atenție. Mă gîndesc, bunăoară, că pe urmele unor afirmații ale cititorilor, consemnate pe scurt și apărute ca atare în ziar, s-ar cuveni să fie realizate niște anchete de amploare și, am convingerea, de larg răsunset. S-ar cuveni, deci, ca opiniile cititorilor să iasă din spațiul lor tradițional și să intre și în sfera publicisticii de mai largă respirație, spre cîștigul, mai ales, al celei din urmă. Dar proiecte în legătură cu această deosebit de utilă formă de dialog cetățenesc mai sînt și se mai pot ivi. Important este să le traducem în fapte. Căci — de ce n-am spune-o? — activitatea cu scrisorile cititorilor se mai lovește de unele prejudecăți, care-și au rădăcina în numeroșii ani de tratare formală, birocratică și, pînă la urmă, plicticoasă, a problemei dialogului dintre ziar și cetățeni. Socotînd depășită de mult perioada la care mă refer, cred că se impune o reconsiderare a atenției ce trebuie dată scrisorilor primite de la cititori, nu numai de către un grup restrîns, ci de întregul colectiv redacțional.

AL. CORNESCU

Modalități specifice ale universului tinereții

Ne stăruie încă în minte observațiile critice ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referitoare la modul în care Radioteleviziunea și presa își îndeplinesc rolul important de a fi în permanență mijloace puternice de educație și formare a conștiinței socialiste, de educare politică și înfrumusețare a activității desfășurate în toate domeniile de activitate ale vieții. În acest cadru, în coloanele presei un loc însemnat îl dețin rubricile dedicate exclusiv cititorilor, celor care ne scriu, „adevărați comandanți ai opiniei publice” după cum îi denumea Lenin. Preocuparea întregii redacții — și în mod special

a secției de relații cu cititorii — apare evidentă chiar după o sumară parcurgere a colecției ziarului „Scinteia tineretului” din acest an. Evident, ziarul nu ar putea să aibă „valoare intrinsecă” dacă n-ar apela în mod frecvent la glasul autentic al cititorilor săi, care întotdeauna știu să aprecieze ceea ce este valoros și care știu că adresându-se ziarului lor acesta va reacționa, se va strădui să le afle opiniile și atitudinile față de diverse manifestări și mentalități și, după caz, va acționa în favoarea lor.

Periodic, în coloanele ziarului realizăm rubrici cu concursul direct al cititorilor. Facem această remarcă deoarece exprimarea ideii că ru-

bricile de opinii ale cititorilor reprezintă o eficiență tribună a democrației socialiste nu epuizează subiectul, deoarece în realizarea apronpe a fiecărui articol din ziar reporterii noștri țin seama, în cel mai înalt grad, de informațiile și opiniile cititorilor, fără de care, la drept vorbind, rubricile, fie economice, culturale, viață de organizație etc., ar avea mai puțină savoare și consistență.

Dar... să ne întoarcem la subiectul propriu-zis. O rubrică de mare interes s-a dovedit a fi „Scinteia tineretului” cu sprijinul corespondenților voluntari, care ne aduce la redacție zilnic zeci de scrisori. Insuși profilul acestei rubrici a atras numeroși muncitori, țărani, elevi, tineri lucrători din comerț care aduc la cunoștința generală numeroase aspecte ce țin de atitudinea lor față de muncă și viață, care conțin propuneri de natură profesională ori general obștească sau care ne semnalează stări de lucruri nefirești față de care iau atitudine. Vom consemna, bunăoară, satisfacția pe care o resimte strungarul N. N. Negulescu față de modul în care au fost puse temelile unui nou cartier de locuințe în Bulevardul 23 August din Craiova. De notat: alături de informație, întâlnim o atitudine, o manifestare a unei satisfacții patriotice: „Sub miinile lor, ale harnicilor constructori, chipul orașului nostru se schimbă, se înfrumusețează”. În cadrul aceleiași rubrici (din 8 septembrie 1977) întâlnim și o atitudine critică. În cazul acesta, Ion Coțoi din comuna Bonțești, județul Arad, după ce se referă la o stare de lucruri negativă din domeniul transportului, propune mai multe soluții, de care, ținându-se seama, s-ar scurta drumul dintre Arad și Brad. În legătură cu atitudinea critică a cititorilor, consemnăm că ziarul utilizează o rubrică intitulată „Cititorii s-au adresat ziarului — organele de resort răspund”, în cadrul căreia diferitele semnale ale cititorilor noștri, fie vizând rezolvarea unor probleme mai generale, fie chestiuni personale, sînt tratate cu seriozitate și răspundere comunistă față de cititorii noștri din fabrici și uzine, de pe ogoare. O simplă enumerare a unor asemenea rubrici din ziarul „Scinteia tineretului” din 6 și 13 septembrie indică precis tematica abordată: „Programul activităților cultural-distractive a fost îmbunătățit”, „Orarul curselor I.T.A. a fost corelat cu programul școlar”, „Lucrați din nou în meseria dumneavoastră”, „În acest an școlar veți beneficia de bursă”, „Vi s-a creat posibilitatea să vă calificați în muncă”. Toate aceste materiale exprimă atitudinea ziarului față de diverse semnale ale cititorilor. Mai mult chiar: ele evidențiază strădaniile secției noastre de a le rezolva prompt prin legătura cu organe de resort, centrale și județene, cu organe U.T.C. etc.

Rubricile de opinii ale cititorilor

sînt interpretate de cître redactorii ziarului ca avînd un rol activ, de influențare a comportamentului față de muncă, față de familie și tovarăși, într-un cuvînt, față de microgrupurile sociale în care activează tinerii noștri. Această „tribună” acționează prompt și eficient, evident, în măsura în care știm să utilizăm marea bogăție de date, informații, de apeluri ca și de sugestii pe care le dobîndim prin „poșta” de fiecare zi. Atunci cînd un tînăr ne sesizează o problemă personală ce are o rezonanță mai amplă și se înscrie într-un perimetru mai complex, i se acordă spațiul cuvenit pentru a putea trata în mod corespunzător tema abordată. Este cazul

rubricii noastre „Scrisori deschise”. Pentru a ne exprima mai evident intenția, reluăm primele rînduri precedînd articolul inginerului Laurențiu Aglai din Constanța, publicat pe două coloane la 1 septembrie a.c. sub titlul „Ambiția mea este o îndrăzneală?”: „Scrisoarea pe care o dăm astăzi publicității în cadrul rubricii noastre și în legătură cu care invităm cititorii ziarului să-și spună părerea, aparține unui tînăr inginer aflat într-un impas moral. Pe scurt este vorba despre faptul că nereușind să ducă pînă la capăt o cercetare științifică începută, în pofida premiselor favorabile asigurate, el pare a fi inclinat să abandoneze căutările”.

Scrisoarea a trezit ample comentarii și a adus la redacție numeroase ecouri. Exemplul dat reprezintă un mod de a folosi o rubrică în scopul de a determina o anumită reacție a opiniei cititorilor, ceea ce are drept urmare constituirea unei atitudini, fiind în același timp o formă de educație a conștiințelor tinere.

Sînt cîteva gînduri ce derivă dintr-o activitate cotidiană, după ani de matinal „deschideri de poștă”, lecturare, consemnare tematică a mesajelor din mărinimoasele scrisori ale cititorilor noștri tineri, și care, adesea, ne face să trăim cîte o zi purtînd în minte un suris ori un suspin...

DOMNIȚA VĂDUVA
„Scînteia tineretului”

■ O experiență care trebuie adusă permanent „la zi”

După părerea și propria noastră experiență, cel mai larg cîmp de afirmare a democrației socialiste — pe planul publicistic — ni-l oferă scrisorile oamenilor muncii, acest nesecat izvor de idei generat de zecile de mii de oameni de diferite profesii, vîrste și naționalități. Este pilduitor și specific pentru un judec cum este Timișul că oamenii muncii de diferite naționalități vin cu aceeași încredere atît la ziarul „Drapelul roșu”, cit și la „Neuer Banater Zeitung”, „Szabad Szo” sau „Banatske Novine”. Se poate spune că, în general, tematica scrisorilor sau a audiențelor noastre este aceeași ca și la alte publicații, ca și la ziarele care apar în limbile naționalităților conlocuitoare. Correspondența deosebit de bogată care ne sosește în fiecare zi la redacție — aproape 7.500 în primele opt luni din acest an — oglindește activitatea entuziasată a tuturor oamenilor muncii de pe meleagurile timișene pentru înfăptuirea importantelor sarcini ce le revin din documentele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. Ele se referă la experiența dobîndită de diferite colective de muncă, la preocupările acestora de a spori productivitatea muncii, eficiența economică, de a reduce costurile de producție, consumurile materiale și de materii prime etc. În tematica bogată a scrisorilor întîlnim, de asemenea, probleme privind activitatea din domeniul educației politice și al culturii socialiste, din domeniul cetățenesc. Prin mesajele lor adresate ziarului, cititorii fac dovada unui înalt grad de participare la adoptarea unor hotărîri de importanță majoră, a unei conștiințe civice înaintate.

Cel care ne scrie nutrește ferma convingere că rîndurile lui găsesc ecou favorabil, că vor fi valorificate și că vor reprezenta un punct de plecare spre aprofundarea și elucidarea unor teme mai puțin cunoscute, că vor lămurii unele abateri de la normele eticii și echității socialiste.

Din punctul de vedere al valorifi-

cării scrisorilor, socotim că am dobîndit, în perioada de pînă acum, o experiență bună, care dă roade. Problematicele scrisorilor, a audiențelor își găsesc o fericită oglindire prin cîteva rubrici pe care ni le-am conturat. Este vorba de „Negru pe alb” (o continuare a rubricii mai vechi „Scrisori față-n față”), „Curier juridic” (care continuă o altă rubrică de „Dialog”), apoi rubricile „Contraste”, „Ecouri la semnalele critice”, într-o oarecare măsură și „De la o zi la alta”. Depinde, desigur, de fiecare redacție modul în care își realizează asemenea rubrici, dar consider că sînt cîteva elemente de principiu de care trebuie să se țină seamă. Mă opresc la trei dintre ele. În primul rînd este vorba de oameni chemați să realizeze aceste rubrici pentru a le imprima respon-

sabilitate profesională, acuratețe și mesaj politic. În general, redactarea rubricilor este o contribuție, mai mare sau mai mică, a fiecăruia dintre zariștii noștri. Spun „mai mare sau mai mică” deoarece apariția unei asemenea rubrici („Negru pe alb”, de pildă), nu înseamnă neapărat că redactorul X sau Y nu a contribuit la realizarea ei dacă nu-i apare și semnătura în ziar. Dar, de cele mai multe ori, redactarea „feliilor” din rubricile respective constituie o contribuție personală adusă de mai mulți redactori. În cazul problematicii de specialitate mai restrânsă, cum ar fi cea cu caracter juridic, aspectul este cu totul altul. Răspunsurile la scrisori — într-o formă de largă accesibilitate — sînt date de către specialiștii din acest domeniu, recrutați de redacție din rîndul consilierilor juridici, cu care ținem o legătură permanentă. De asemenea, rubrica „Negru pe alb” — realizată într-o formă publicistică aparte — poartă semnătura unui colaborator care se bucu-

ră de prestigiu. Fiind realizator unic, are posibilitatea conceperii în ansamblu, dar și în amănunt a materialelor scrise. El urmărește, în timp, soluționarea unei probleme, intervine pentru soluționarea problemelor sesizate de cititori. Rubrici ca „De la o zi la alta”, „Contraste”, „Ecouri la semnalele critice” poartă „semnătura” întregului colectiv redacțional, sînt realizate de toți, conducerea ziarului concentrînd aceste preocupări colective, ordonîndu-le. De aici și un alt element cu caracter de principiu și anume planificarea apariției rubricilor redactate pe bază de scrisori. De regulă, realizăm această planificare la începutul fiecărei săptămîni, cu precizarea zilei, a articolului și chiar a celui care îl semnează (colaborator sau redactor). Rubricile în discuție alternează, respectîndu-se pe cît posibil ziua și, desigur, locul în arhitectura ziarului. Excludem excepțiile cînd, din motive absolut obiective, cititorul nu găsește rubrica preferată în ziua sau în locul din

ziar stabilite. Un specific aparte îl prezintă rubrica „Ecouri la semnalele critice”. Este firesc, de vreme ce documentele de partid subliniază sarcina noastră de a informa opinia publică asupra măsurilor luate pentru remediarea neajunsurilor criticate în ziar. Se pare că, în funcție de spațiul tipografic restrîns de care dispunem, am reușit să găsim o formulă interesantă. Adică gruparea răspunsurilor primite de la diferite întreprinderi și instituții are menirea de a-l ajuta pe cititor în ordonarea concluziilor.

Se naște o întrebare firească: ce părere au cititorii despre modul în care le sînt soluționate scrisorile? O cale de a afla ar fi, desigur, tot... scrisorile, dar numai atît nu ajunge. Primim deseori scrisori de genul „vă mulțumim, stimați tovarăși, pentru...” Ne dau satisfacție aceste scrisori pe care le aducem la cunoștința colectivului redacțional, de obicei prin intermediul gazetei noastre „Reporter XX”, dar ne străduim să facem mai mult. În consecință, organizăm mai bine audiențele. Fie că este vorba de cititorul obișnuit care vine la ziar cu diverse probleme personale sau de interes cetățesc, fie că este vorba de colaboratorul sau de cititorul apropiat ziarului, dialogul cu ei are în vedere și exprimarea opiniei despre ziar, despre activitatea redacțională.

Un loc și rol bine definit îl au, de asemenea, consfăturile organizate cu cititorii. Este o activitate pe care o avem permanent în vedere; planificarea acestora se face trimestrial, astfel că, periodic, aproape fiecare redactor are posibilitatea de a sta de vorbă cu cititorii, de a le asculta părerile, propunerile, privind îmbunătățirea activității redacționale. Asemenea consfătuiri de lucru au avut loc, în ultima perioadă, la întreprinderea mecanică Timișoara, în municipiul Lugoj, la Făget, Tomești, în alte unități economice, în diferite localități ale județului.

Concepînd astfel munca redacțională din acest domeniu, perfecționînd permanent formele de întărire a legăturii cu masele largi de cititori, activitatea noastră poate și trebuie să se constituie ca un important și major act politic, de înaltă probitate profesională. Este un deziderat pe care ni-l cere partidul, pe care ni-l impune nobila noastră misiune de gazetari comuniști.

ION MARIN ALMĂJAN
redactor-șef adjunct al ziarului
„Drapelul roșu”-Timiș

Cartierul tipografilor din Timișoara

PRESA

CONVINGĂTOR INSTRUMENT DE PROPAGARE A EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE

O riguroasă selecție a priorităților

Indrăznesc să cred că întregului personal muncitor din redacțiile ziarelor, revistelor, gazetelor, din întreaga presă scrisă și vorbită în general, îi sînt bine cunoscute imperatiile și exigențele ample formulate de conducerea partidului și statului nostru, personal de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ceea ce privește răsul și rolul politic al acestor mijloace în **evidențierea, generalizarea și împămîntenirea experienței valoroase** a unor colective de muncă din toate sferele vieții noastre economice și sociale. Traversăm o perioadă a unei emulații creatoare fără precedent, dar și a apariției, aș zice accelerate, a unor cerințe noi de ordin politic, economic, social, cultural. Ceea ce facem bine azi — ca să nu mai vorbesc de reușitele de ieri — s-ar putea foarte bine să nu mai corespundă intrutotul miine, mai precis să nu fie suficiente pentru imperatiile și pretențiile justificate de miine. Privind preocupările și datorile noastre în acest cadru, mai larg decît cel creionat de anume obișnuințe existente în tratarea problematicii la care se referă titlul acestei intervenții, socot că nu greșesc afirmînd că problema nu poate fi redusă în nici un caz la ținerea, chiar cu regularitate, a unei „rubrici specializate”, promovarea și susținerea politică a unui climat de efervescentă creatoare, evidențierea reușitelor și îndeosebi canalizarea atenției generale spre **cunoașterea și aplicarea celor mai înaintate moduri de acțiune** pentru îndeplinirea obiectivelor care ne revin în întrecerea socialistă, fiind mult mai aproape de esența lucrurilor. Evident, acest cadru impune o abordare mult mai complexă.

„Este necesar — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru din 9 septembrie a.c. — ca presa să atace problemele mai activ, mai variat, cu curaj, să generalizeze experiența pozitivă, așa cum radioteleviziunea trebuie să prezinte programe care realmente să contribuie la formarea omului nou”. Pornind de la evidența posibilităților existente în ceea ce privește generalizarea căilor și metodelor de înlăptuire exemplară a marilor obiective ale cincinalului, am direcționat atenția colectivului redacțional spre cunoașterea în profunzime a sarcinilor care revin județului în plan politic și social-economic, insistînd îndeosebi asupra găsirii celor mai potrivite modalități concrete de acțiune publicistică pentru **stimularea angajării**

oamenilor muncii în rezolvarea creatoare a tuturor problemelor producției. Desigur, acest summum de factori pe care-l reprezintă o realitate economică atît de complexă și de diversă cum este cea a județului Sibiu impune o **selecție riguroasă a aspectelor problematice prioritare**. Situația în prim-planul atenției noastre aspectele referitoare la **calitatea dezvoltării**, la sporirea continuă a eficienței întregii activități. Aș menționa, cu titlu de exemplificare, dezbaterile utile, cu evidente valențe participative, asigurate de rubrica noastră „Colocvile cincinalului revoluției tehnico-științifice”, care, pornind inițial de la lămurirea unor elemente adiacente explicării conceptului, a situat apoi tot mai pregnant în centrul atenției generale **elemente definitive ale eficienței**: creșterea mai susținută a productivității muncii îndeosebi pe seama amplificării ofensivei progresului tehnic și organizarea științifică a producției și a muncii. O bună parte a problematicii abordate în acest cadru vizează explicit **evidențierea experienței valoroase a unor colective de muncă**, dar și punerea în focarul atenției generale a unor probleme noi, a unor inițiativă și reușite, a efortului realmente creator. Evident, exemplele sînt numeroase — de la evidențierea reușitei unor colective muncitorești în **creșterea substanțială a indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor** (Întreprinderea de piese auto „Sibiu”, „Automecanica” și „Emailul roșu”-Medias), **reducerea consumurilor materiale**, îndeosebi de metal, atît printr-o atenție deosebită acordată **reproiectării produselor** (Întreprinderea „Mecanica”-Sibiu), cit și printr-o utilizare rațională a (cîndva) așa-numitelor deseuri (Întreprinderea mecanică Mirsa), de la facilitarea prin presă a schimbului de experiență și a expunerii publice a reușitelor în cadrul unor consfătuiri și expoziții de creație tehnică, pînă la sporirea rolului maștrilor în producție — toate cu repercusiuni pozitive, cuantificabile. Dealtfel, Conferința extraordinară a organizației județene de partid a consacrat ca factori pozitivi ai realizărilor economiei județului tocmai reușitele în domenii în care colocvile găzduite de-a lungul timpului în coloanele ziarului au fost cele mai frecvente. (Cu siguranță, ar fi să adoptăm o poziție necritică, profund păgubitoare, dacă am acredita ideea că dezbaterile pe care le-am promovat reprezintă în toate cazurile puncte de pornire ale unor reușite; mai corect este să spunem că viața însăși, ampla efervescentă creatoare la care au subscris muncitorii, inginerii, tehnicienii, colectivele de muncă **ne-au impus** lărgirea cadrului de preocupări publicistice.)

Socotim, apoi, de mare importanță — în limitele aceluorași preocupări consacrate evidențierii a ceea ce este nou și valoros — modul în care este tratată desfășurarea întrecerii socialiste, acesta oferind și el posibilitatea evidențierii unor reușite **prin prisma căilor care le-au generat**.

În zona aceluorași imperatiile subsumate **calității dezvoltării**, ziarul nostru a promovat unele idei și inițiativă valoroase ale colectivelor de oameni ai muncii sub genericul „**Sfatul gospodarilor**”. Viziunea largă aplicată conținutului acestei rubrici permite atît abordări ale unei problematici

„la zi” — născută din obiectivele planului și angajamente-
lor — cit și aruncarea unor punți spre elemente care vi-
zează preponderent viitorul, evident cele din prima cate-
gorie fiind mai numeroase. Am în vedere posibilitățile de
utilizare economicoasă a resurselor de energie și a ener-
giei însăși, în primul rînd, dar și stimularea publică a unor
inceputuri bune privind utilizarea deșeurilor, a energiei se-
cundare. Se cuvine să subliniem — tocmai spre a contra-
cara posibila impresie pe care o pot genera cele arătate
pînă aici — că nu am fetișizat **inițiativa, experiența valo-
roasă** în sine, ci am tratat-o întotdeauna în strînsă core-
lare cu valențele **factorului uman, cu preocupările nova-
toare, cu conștiința răspunderii sociale** a celor ce mun-
cesc, proprietari și producători. Cu alte cuvinte am situat
în planul esenței aspectul **mobilizator** al abordării expe-
rienței valoroase, de ar fi să ne referim doar la genericul
unei rubrici recente — „Cultul noului, cultul modernului,
cultul omului care creează” — care-și propune să lărgească
sfera investigațiilor pînă la izvoare, demersurile novatoare
născute dintr-o conștiință înaltă a îndatoririlor sociale.

Cu siguranță, însă, o evaluare lucidă a ceea ce au fost
și sînt preocupările colectivului nostru redacțional în zona
circumscriasă de titlul acestei rubrici a revistei „Presa noas-
tră” ne indică suficiente pete albe, neajunsuri și zone ale
unui demers insuficient de convingător. Avem, cu alte cu-
vinte, suficiente motive pentru o **analiză aprofundată** și,
indeosebi, pentru o acțiune mai bine articulată, prin
ma cerințelor și a exigențelor formulate de tovarășul
Nicolae Ceaușescu, a criticilor și îndrumărilor reieșite din
analiza activității noastre în biroul Comitetului județean de

partid. Avem în vedere o analiză cuprinzătoare a acestei
secțiuni problematice în Consiliul de conducere a ziarului
și alcătuirea de către colegiu a unui plan de perspectivă,
fondat pe imperatiile din domeniile politic, economic și
social care rezultă din obiectivele ce revin județului Sibiu
în viitorii ani. Vom avea în vedere, în primul rînd, cîteva
aspecte care sînt de pus actualmente — la o analiză aten-
tă — sub semnul minus : **consecvența abordării problema-
ticii vaste pe care o reprezintă în contextul întrecerii so-
cialiste evidențierea experienței valoroase ; stimularea prin
mijloace mai diverse a generalizării metodelor înaintate,
a gîndirii creatoare ; diversificarea modalităților publicistice
în tratare ; extinderea ariei de interes la toate domeniile
și aspectele apte a contribui la creionarea unei largi miș-
cări de masă în îmbrățișarea noului, a creației valoroase ;
accentuarea rolului decisiv al conștiinței înaintate a oa-
menilor muncii în transpunerea în viață a minunatelor
perspective de progres și bunăstare deschise de Progra-
mul partidului, încetățenirea preocupărilor pentru o educa-
ție multilaterală, de la cea mai fragedă vîrstă, în favoarea
spiritului gospodăresc.**

Evident, ne vom strădui ca toate acestea, precum și alte
aspecte pe care viața însăși ni le va pune, cu siguranță,
în atenție să beneficieze de o tratare convingătoare, de
virtuțile unui veritabil colocvii muncitoresc novator, pe
măsura nobilelor idealuri comuniste pe care le slujește cu
credință presa din țara noastră.

VICTOR DOMȘA

redactor-șef al ziarului „Tribuna Sibiului”

În centrul orașului Sibiu

Accente noi, rubrici noi

Realitatea cincinalului revoluției tehnico-științifice, exigențele din ce în ce mai mari ale acestui timp de preluceri, progresul atât de impresionant prin complexitate și ritm al României atrage după sine o activitate de vîrf pentru presa comunistă, chemată să sprijine activ și constructiv procesul înnoitor, efortul milioanei de oameni ai muncii de a înfăptui, cu voință și hotărîre de neclintit, programul dezvoltării întregii societăți, adoptat de Congresul al XI-lea al partidului.

Ziarul „Viața nouă”-Galați, abordează fenomenele economice cu grija mereu vie de a distinge, din multitudinea faptelor, elementele caracteristice evoluției, impunîndu-le atenției colectivelor de muncă, prin forța cuvîntului scris, stimulînd inițiativele, creația tehnică, experiența fondată pe înțelegerea exactă a sarcinilor trasate de partid, creînd în acest fel un larg curent de opinie care pledează pentru o conduită revoluționară în toate domeniile de activitate.

Cîmpul de afirmare al publicisticii noastre este într-adevăr imens prin varietate și complexitate. Prezența Combinatului siderurgic, a Șantierului naval, una din cele mai moderne și mai productive întreprinderi de acest gen din țară, a industriei textile și alimentare, a vastelor șantiere de construcții, a orașelor care aspiră la un nou prestigiu economic, cum sînt Tecuciul, Bereștiul sau Tg. Bujor, prezența institutelor și centrelor de cercetare cu profil siderurgic sau naval – toate acestea, proiectate pe fondul unui program de investiții fără precedent – atestă o realitate care se cere analizată cu maximă răspundere comunistă și profesională, cu spirit de discernămint și spontaneitate în reflectarea noilor fenomene, impuse de adoptarea rapidă a celor mai actuale soluții propuse de știința și tehnica contemporană.

Sarcinile ziarului sînt, în acest sens, precise. Ele se armonizează cu înseși sarcinile județului în acest plan cincinal, răspund cerințelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Constătuirea de lucru din septembrie a.c.: „Presa și radioteleviziunea sînt mijloace puternice de educație și formare a conștiinței socialiste, de educare politică, de desfășurare a activității ideologice. Ele trebuie să se încadreze în mod nemijlocit și activ în întreaga această activitate, în dezbaterea tuturor problemelor la care m-am referit aici”.

În lumina acestor indicații, colectivul nostru redacțional s-a mobilizat mai mult, reconsiderîndu-și o serie de rubrici și campanii de presă, adoptînd o atitudine mai constructivă și mai eficientă, în cuvîntul scris accentul căzînd pe ogîndirea tematicii economice.

Făcîndu-ne ecoul celor mai valoroase experiențe și inițiative, a faptelor de muncă ce dau conținut întrecerii socialiste, noi am urmărit, în linii generale, problemele fierbinți ale județului Galați, care sînt, de altfel, și ale celorlalte județe din țară: folosirea completă a capacităților de producție, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, reducerea cheltuielilor, creșterea ritmică a productivității muncii, ridicarea neconținută a calității producției stimularea efortului creator, valorificarea superioară a tuturor resurselor umane și materiale.

Din experiența curentă a redacției noi am dedus lesne că reducînd tratarea acestei problematice ample la simple analize economice, ne-am îndepărta de scopul propriu-zis al publicisticii. Viața ne-a demonstrat că articolele expozitive, fără adîncime și fără culoare, în care atitudinea omului este sufocată de înfăntuirea unor cifre, procente și detalii bilanțiere sînt de la bun început compromise. Nu

este vorba doar de stil publicistic, ci de însăși conștiința profesională a gazetarului.

De la documentare la alegerea modalității publicistice și pînă la realizarea articolului, cu un mesaj limpede, penetrant și mobilizator – este un proces care presupune competență, discernămint și, desigur, talent. O simplă enumerare a rubricilor și campaniilor de presă întreprinse de „Viața nouă” în acest an, și, cu precădere, de la Plenara Comitetului Central al P.C.R. din noiembrie a.c. ar sugera, desigur, efortul colectivului nostru de a se situa în miezul actualității, de a participa activ la procesul dezvoltării generale și al înnoirilor industriei gălățene.

Voi cita însă cîteva dintre seriile de articole mai importante, aliniate sub generice care ocupă permanent coloanele ziarului nostru. Ele își justifică, de altfel, această permanență prin existența unor acțiuni declanșate de colectivele de muncă din întreprinderile gălățene, a unor inițiative mai vechi și mai noi al căror spirit a fost și este întreținut de rubricile ziarului „Viața nouă”.

Amintesc aici: „Creșterea coeficientului de scoatere la metal – importantă îndatorire patriotică”, ce se adresează în principal colectivelor de muncă ale Combinatului siderurgic, rubrică asociată cu inițiativele „Fiecare tonă de laminate, cu un consum minim de metal”, „Gram cu gram se adună tona”, „Fiecare tonă de laminate, fiecare lingotieră, cu un consum minim de cocs”, „Din aceeași cantitate de metal, mai multe produse finite” etc.

Materialele publicate, cele scrise de redactori și cele ale colaboratorilor, aparțin unor genuri publicistice diferite: analize și raiduri anchetă, mese rotunde și interviuri, reportaje, a căror culoare rezultă din atitudinea înaintată a comuniștilor, note critice care semnalează deficiențele, ruperile de ritm, aspectele de indisciplină în producție.

O altă rubrică – „Creșterea producției și a productivității muncii – suport trainic pentru ridicarea continuă a nivelului de trai” – vizează, după cum arată și genericul, o adîncire a relației care se stabilește între efortul continuu, creator al oamenilor muncii și prosperitatea generală a țării, dîndu-se relief ideii potrivit căreia fiecare cetățean al patriei trebuie să devină, spre binele poporului și al său personal, un pion al progresului.

Sigur, nici una din aceste rubrici nu se dedică exclusiv enunțării unor fapte de muncă pozitive. Analizînd de pildă activitatea Grupului de șantiere, lucrări hidrotehnice (G.S.L.H.), problema productivității muncii a fost abordată dintr-un unghi critic, redactorul stabilînd exact raportul dintre cauze și efect. „Motivele obiective”, reclamate de subiect, au fost eliminate pe rînd, enunțîndu-se cît se poate de limpede adevăratele cauze ale nerealizărilor: tehnologii depășite, procentul mare de muncitori necalificați, absențe nemotivate, indice nesatisfăcător de folosire a mașinilor și utilajelor. În fața argumentelor strînse, obiecțiile au fost înlocuite cu angajamentul ferm al colectivului de constructori de a-și depăși limitele. Este doar un exemplu. Prin el vreau să arăt că ne străduim, în măsura posibilităților, să tratăm lucrurile prin analize temeinice, în care și detaliul poate conduce la relevarea adevărului.

La Șantierul naval, ca să dăm un alt exemplu, s-a declanșat acum doi ani o inițiativă destul de importantă. „Nici un cadru tehnic și economic fără o temă de studiu cu aplicabilitate și eficiență concretă în producție”. Practic, această temă face obiectul unei rubrici pe care noi am intitulat-o „Inteligența activă”, rubrică cu pondere în ziar, dat fiind faptul că în esență se racordează la imperatiile cincinalului revoluției tehnico-științifice. După o serie de materiale în care numele inovatorilor și inventatorilor din Șantierul naval au fost trecute la loc de cinste, s-a observat că ele (numele) se repetă în decursul anilor ca și secțiile recunoscute ca promotoare ale noului. O analiză în detaliu, din care n-au lipsit elementele de statistică, a scos la iveală „inapetența” pentru nou a unor cadre tehnice, tradiția „tradiționalismului” în anume secții ale șantierului, opacitatea unor cadre tehnice în abordarea tehnologiilor moderne.

Astfel de probleme sînt abordate și în cadrul rubricilor „Etica muncii”, „Orizonturi profesionale”, „Mai bine, mai repede, mai ieftin – triplă cerință a eficienței”, „Valențele morale și materiale ale inițiativei” etc. – unde redactorii noștri încearcă să pătrundă în miezul problemelor econo-

mice, să discearnă elementele pozitive ca și unele minusuri și chiar să propună soluții. Acest ultim deziderat poate să pară mai pretențios, dar el este posibil de atins prin cunoașterea experiențelor pozitive înregistrate de diferite colective de muncă, prin aducerea la cunoștința cititorului a soluțiilor care au dat randament, a inițiativelor care au condus la mai buna organizare a procesului de producție, la sporirea eficienței economice, la eficacitatea optimă a autocontrolului muncitoresc.

Studiul aprofundat al ultimelor documente de partid apărute, al cuvintărilor și expunerilor recente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au îmbogățit colectivul nostru redacțional cu idei noi și practice, care au fost cuprinse, în funcție de specificul și sarcinile județului nostru, într-un plan special de activitate cu care de fapt lucrăm în prezent.

Voi enunța doar câteva din noile rubrici și suite de articole inițiate de „Viața nouă”, al căror conținut a fost inspirat de documentele amintite: „Propaganda de partid – forța motrice de dinamizare a activității umane”, „Viitorul

se clădește ostăzi”, „Valorile morale și materiale ale inițiativei”, „Directori în haine de lucru”, „Am propus, am aprobat, am acționat”, „Caruselul propunerilor de dragul propunerilor”, „De când nu ați mai dansat, tovarășe secretar?”, „Aici e patria, aici e locul afirmării tale”!, „Impasul există pentru a fi depășit...”.

Dorim și încercăm să transformăm ziarul nostru într-o tribună a experienței înaintate, într-un promotor al noului în viață și muncă, într-un stimulent activ în planul producției materiale și spirituale. Încercăm, adică, să ne facem datoria de gazetari comuniști, veghind la acuratețea tematică a fiecărui număr de ziar, apreciind eficiența prin raportarea permanentă a cuvintului scris la ecoul pe care îl are el în colectivele de oameni ai muncii cărora ne adresăm, la capacitatea sa de a mobiliza și de a stimula efortul creator.

ION CENUȘA

redactor-șef al ziarului „Viața nouă”-Galați

Prin forme publicistice cît mai interesante

Desigur, atunci cînd fiecare dintre noi, cei care alcătuim colectivul redacțional al ziarului „România liberă”, ne întocmim planurile de activitate pentru perioada următoare, avem în vedere problemele majore și actuale ale etapei respective. Dar, pe lângă elementele caracteristice și conjuncturale ale unei perioade sau alteia, există teme care se regăsesc aproape permanent în programul nostru de lucru. Una dintre acestea este promovarea experienței valoroase, a inițiativelor apărute în diferite sectoare și locuri de muncă. Și credem că este normal să fie așa, întrucît printre principalele sarcini ale presei comuniste figurează alături de depistarea și combaterea aspectelor negative, care se mai întîlnesc în activitatea economică și socială, o largă, susținută și documentată propagandă a experienței bune, în vederea extinderii și generalizării solu-

țiilor și metodelor avansate găsite și aplicate de diverse colective de muncă.

Se poate spune că preocuparea pentru prezentarea experienței înaintate are o veche tradiție la ziarul „România liberă”, astfel încît apariția unor articole pe această temă nu constituie o noutate. Noi sînt – și trebuie să fie – modalitățile publicistice de abordare și prezentare a problemei, formele adoptate în vederea creșterii eficienței articolelor respective. Care sînt, în fond, factorii principali cu care este confruntat ziaristul ce-și propune să infățișeze cititorilor o experiență valoroasă? În primul rînd, găsirea și alegerea cazului concret și interesant pentru un număr cît mai mare de oameni ai muncii, de colective de muncă. În al doilea rînd, modul în care experiența este prezentată. Se cere ca pe un spațiu relativ redus să se reușească relatarea aspectelor esențiale ale experienței sau inițiativei respective, să se găsească argumente concludente pentru ca și alte colective să fie interesate în aplicarea ei. În sfîrșit, gazetarul este dator să nu se rezume la elementele strict tehnice, să evidențieze corespunzător aportul factorului uman.

Scriam puțin mai înainte că în redacția noastră s-a manifestat, de-a lungul anilor, o asiduă preocupare pentru prezentarea experiențelor valoroase, unele din formele publicistice practicate găsind un larg ecou în rîndul cititorilor la timpul respectiv. Nu ne propunem să facem însă o retrospectivă pe o perioadă lungă, considerînd mai util să ne referim la ceea ce am întreprins în cursul acestui an. S-a continuat prezentarea în cadrul ciclului în-

titlul „Experiențe comparate” a rezultatelor obținute de diferite colective de muncă. Așa cum arată semnificativ și titlul, am urmărit în articolele publicate în ciclul menționat să punem față în față modul de lucru și realizările a două colective din unități cu profil asemănător. Uneori s-a luat o unitate fruntașă și a fost comparată cu o unitate care, în condiții relativ similare, obținea rezultate mai slabe sau chiar nesatisfăcătoare. Alteori, ambele unități figurau printre cele cu realizări notabile. S-a încercat permanent ca în cadrul analizelor întreprinse să se desprindă elementul esențial, decisiv în activitatea desfășurată; o asemenea manieră de abordare a permis ca analiza făcută să meargă în profunzime, să depisteze cauzele de fond care au determinat succesele sau insuccesele colectivului respectiv. Desigur, aici se pune problema pregătirii profesionale a ziaristului, a capacității sale de discernămint, a priceperii sale de a descoperi în complexitatea activității elementele într-adevăr importante. S-au situat în centrul atenției în cadrul acestor „Experiențe comparate” aspecte din cele mai diverse ale activității economico-sociale. Astfel, organizarea superioară a producției și a muncii a fost analizată la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău și combinatul „Industria sîrmei” din Cîmpia Turzii; modul în care se realizează pregătirea profesională a făcut obiectul unei analize comparative la Întreprinderea de mașini grele București și Întreprinderea de mașini-unelte și agregate tot din București; economisirea lemnului a constituit și ea tema unei asemenea comparații, iar sub titlul „Produsele secundare la proba competenței și spiritului năvitor” unul dintre colegii a căutat să înfățișeze cititorilor o serie de inițiative în domeniul menționat. Semnatarul acestor rînduri a încercat, în două articole publicate cu circa o lună în urmă, să prezinte căile prin care colectivele a două institute de proiectare (unul din construcția de mașini, altul din industria ușoară) au acționat pentru reducerea costurilor investițiilor, pentru economisirea materialelor de construcții. Nici munca din agricultură nu a lipsit în cadrul ciclului respectiv, în mai multe rînduri colegii din secția agrară analizînd cauzele care au con-

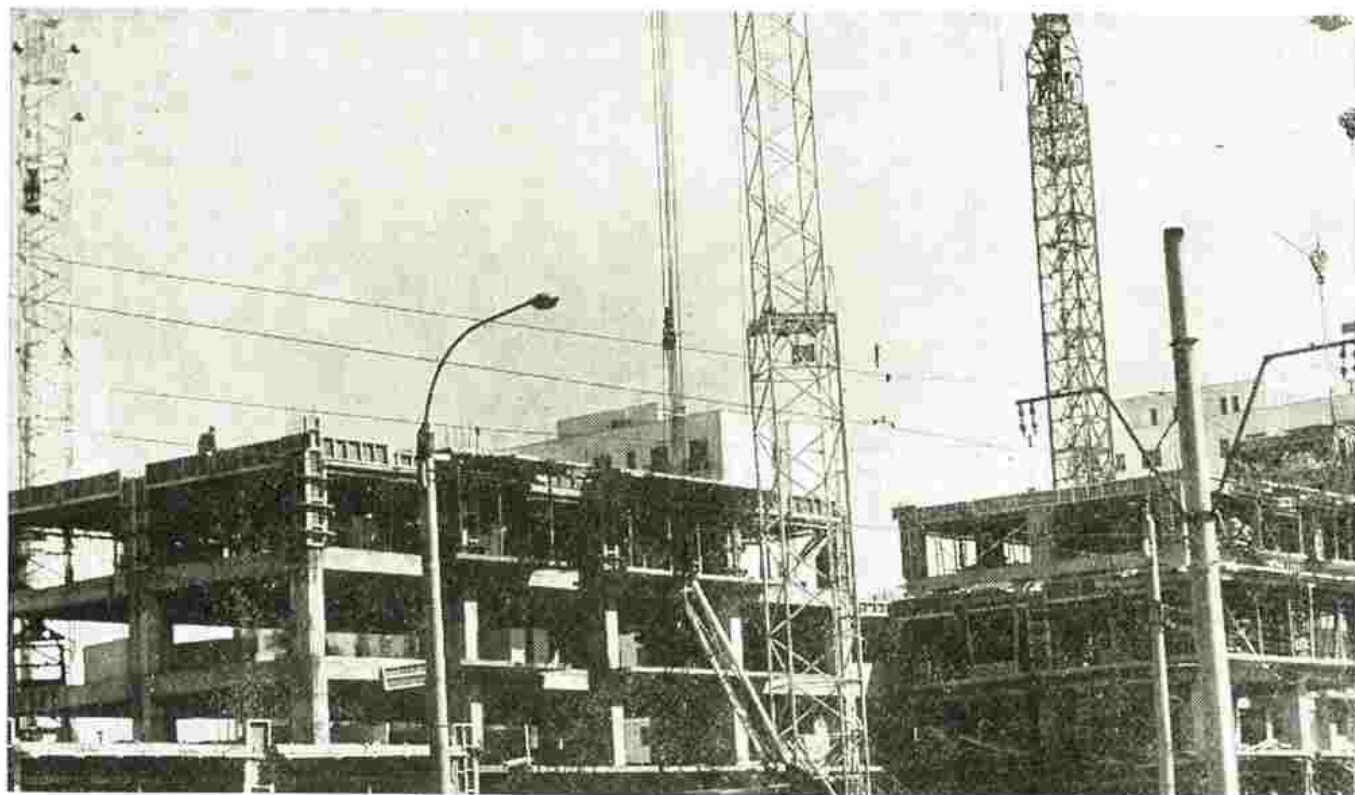
duc la obținerea unor rezultate diferite în două unități agricole vecine, cu condiții apropiate.

Am insistat mai îndelung asupra „Experiențelor comparate” – lista temelor abordate putînd fi însă completată cu alte numeroase exemple – întrucît... experiența noastră (și prin aceasta înțelegem reacțiile constatate în rîndul cititorilor) a dovedit că această manieră, de a pune față în față modul de lucru și rezultatele unor unități cu profil similar sau apropiat și cu condiții de muncă relativ egale, găsește cea mai largă audiență, dă posibilitatea să se ofere argumente deosebit de convingătoare pentru remedierea deficiențelor și aplicarea soluțiilor și metodelor valoroase.

Fără a face o înșiruire de titluri de articole care și-au propus să prezinte experiențe și inițiative bune, vom căuta totuși ca în rîndurile care urmează să trecem succint în revistă și alte preocupări din ultimul timp ale colectivului redacțional în domeniul respectiv. Astfel, dată fiind importanța realizării noilor capacități de producție la termenele stabilite și în condiții de eficiență sporită, o serie de articole au adus la cunoștința cititorilor experiența unor colective cu rezultate bune („Metode și tehnologii moderne pe șantierul industriale” – din experiența Combinatului siderurgic Hunedoara, „O înaltă productivitate prin extinderea industrializării construcțiilor” – din experiența constructorilor din județul Argeș etc.). Alte articole au prezentat inițiative menite să conducă la creșterea productivității, la stimularea creației tehnice de masă, la reducerea consumurilor. În agricultură, „Experiența Bivolari” a prezentat modul în care unitatea menționată a reușit să realizeze o sericicultură modernă cu caracter industrial; un alt articol a înfățișat concluziile desprinse dintr-un schimb de experiență în județul Satu Mare pe tema rentabilizării cooperativelor agricole slab dezvoltate; articolul „Gospodari și... gospodari” a pus față în față modul în care se acționa pentru stringerea recoltei ș.a.m.d.

Și ce satisfacție mai mare poate fi pentru un gazetar decît să constate că o experiență sau alta, prezentată într-un articol, suscită interesul unor colective de muncă, care îi solicită lui sau unității care a constituit subiectul

În viitorul nostru cartier

articolului noi elemente suplimentare pentru a prelua respectiva experiență sau inițiativă. Voi cita un singur caz, al unui articol în legătură cu modul în care se aplică sistemul de acord global în proiectarea uzinală la întreprinderea „Strungul” Arad, după publicarea căruia și alte unități constructoare de mașini au trecut la aplicarea sistemului, folosind experiența câștigată de întreprinderea arădeană.

Cred că mai merită remarcate și o serie de articole care au pus în centrul atenției factorul om, a cărui importanță o aminteam mai înainte. Aș cita aici câteva titluri: „Receptivitate la inițiativă”, „Forme eficiente ale democrației muncitorești” (în județul Dolj), „Forța și eficiența inițiativei obștești”, „Eficiența inițiativelor muncitorești” (în județul Sibiu) etc. Așa cum de o largă audiență se bucură articolele apărute în cadrul rubricii „Condiția noului” susținute de colegul meu Anton Uncu.

Nu aș dori să se înțeleagă din cele scrise până acum că noi, membrii colectivului redacțional de la „România

liberă”, ne considerăm mulțumiți de ceea ce am făcut. Sîntem conștienți că nu am fructificat încă în totalitate posibilitățile pe care le avem, capacitatea noastră creatoare, de gazetari comunisti. Drept urmare, căutăm permanent noi forme publicistice care să facă mai interesante și mai eficiente articolele care fac publice experiențele și inițiativele valoroase. Ne gîndim, de asemenea, la noi posibilități, la inițiative ale ziarului, care să stimuleze... inițiativa în rîndul diferitelor colective de muncă. Ne propunem ca în viitor să fim mai perseverenți în urmărirea efectului pe care îl are publicarea articolelor noastre în rîndul colectivelor de muncă, să milităm cu mai multă hotărîre pentru preluarea inițiativelor și experiențelor bune de cît mai multe unități, intervenind cu articole critice acolo unde se constată că persistă rutina și inerția.

MARIAN DUMITRESCU
„România liberă”

Obligație de prim ordin — eficiența articolelor publicate

Ziaristica și generalizarea experienței înaintate acumulate de oamenii muncii în marea operă, prefigurată de Congresul al XI-lea al partidului, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — iată imperativul ce implică astăzi profunde și necesare meditații politico-profesionale din partea fiecărei redacții, a tuturor lucrătorilor din presă. Imperativ de stringentă actualitate, deoarece numai pe baza unei atente evaluări a succeselor remarcabile obținute în dezvoltarea economico-socială a țării și jalonării prospective a unor obiective calitativ superioare putem avea garanția îndeplinirii în cele mai bune condiții a funcțiilor presei, a sarcinilor de înaltă răspundere ce revin zariștilor comunisti. Subliniind rolul mijloacelor de informare, al presei și radioteleviziunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza, în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21—23 septembrie: „Presă noastră de partid — de fapt întreaga presă, pentru că astăzi nu există decît o presă de partid — radioul și televiziunea, ca instrumente ale partidului nostru, trebuie să joace un rol activ în răspîndirea experienței înaintate, în informarea permanentă a partidului, a opiniei publice cu problemele dezvoltării economico-sociale a țării, cu ceea ce trebuie făcut într-un moment sau altul”.

În ideea acestei imperioase cerințe, secția economică a ziarului „Informația Bucureștilui” a căutat să releve în mod sistematic și prin variate genuri publicistice, prin pagini speciale, experiența unităților economice fruntașe — întreprinderi, șantiere de construcții, institute de cercetări și proiectare, cooperative agricole — precum și inițiativele muncitorești apărute în întrecere, cu o deosebită eficiență economică și educativă. S-a acționat — și se acționează în continuare — în mod organizat, pe baza unui plan tematic de perspectivă, evidențierea experienței pozitive, a modalităților de aplicare și a posibilităților de generalizare a acesteia constituind un obiectiv de bază al activității redacționale. Săptămînal, colegiul de redacție analizează îndeplinirea obiectivelor și acțiunilor propuse.

Ca modalități principale de redare, în ziar se folosesc rubricile permanente: „Schimbul de experiență al «Informației»” și „Inițiative bucureștene în acțiune”, materialele fiind însoțite de grafice, tabele, imagini în dialog — cu referire la eficiența lor economică. În pagini speciale și anchete mai ample, în grupaje informative și declarații ale cadrelor de conducere și secretarilor de partid din întreprinderi și centrale industriale este înfățișată experiența acumulată în îndeplinirea sarcinilor economice prioritare: creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea nivelului tehnico-calitativ al fabricației, devansarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții etc. Un accent deosebit s-a acordat evidențierii experienței unor institute de cercetări — ICECHIM, ICEM ș.a. — unități fruntașe în ridicarea eficienței activității de cercetare. Pe spații largi ale ziarului au fost popularizate inițiative ca: „Eu produc, eu controlez, eu răspund”, „Contul personal de creație tehnico-științifică în cincinalul 1976—1980”, „Întreprinderea noastră — model de organizare a producției și a muncii” ș.a., relevînd experiența unităților care le-au formulat, precum și posibilitățile de perfecționare și generalizare a lor.

Acțiunea de oglindire în coloanele ziarului a experienței înaintate nu a vizat numai colective, ci și stimularea inițiativei oamenilor, popularizarea activității lor creatoare. Astfel, în paginile economice apar periodic rubrici ca „Oameni și idei în cincinalul revoluției tehnico-științifice” și „Oameni ai înaltelor performanțe”, subliniindu-se contribuțiile valoroase la soluționarea problemelor tehnice, posibilitățile de generalizare.

M-am referit, desigur, numai la problematica economică. Dar promovarea în coloanele ziarului a experienței înaintate are o sferă mult mai largă, acest obiectiv aflîndu-se în centrul preocupărilor tuturor secțiilor. Din experiența ziarului nostru, socotesc că la baza succesului acțiunilor de presă, inițiate pentru promovarea experienței înaintate, stau câteva elemente esențiale — cunoașterea temeinică a realităților din unități, pentru a soluționa și propune opiniei publice cele mai valoroase experiențe și inițiative, prezentarea acestora într-un mod cît mai convingător pentru a determina preluarea și generalizarea lor, continuitatea acțiunilor și, în final, urmărirea eficienței articolelor publicate. În aceste direcții, colectivul redacției noastre nu poate fi pe deplin mulțumit cu ceea ce a făcut. De aceea, atît în secția economică, cît și în celelalte secții se caută noi modalități pentru relevarea mai susținută a experienței înaintate, astfel încît ziarul să devină o mai activă și eficientă tribună de promovare a acestei adevărate forțe motrice a progresului, care se numește inițiativa oamenilor muncii.

NICOLAE CUCUI
„Informația Bucureștilui”

**Preocupări,
experiențe,
rezultate în:**

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI INTELECTUAL

AL COLABORATORILOR

**Izvor nesecat
de
idei
și
prospețime**

Condiția sine qua non a eficienței cuvintului scris este și rămâne dialogul permanent și fructuos al redacției cu cititorul cetățean, chemat să-și aducă contribuția la nașterea unei idei sau la desfășurarea unei acțiuni, la transformarea în fapt concret, util, socialmente eficient, a ceea ce se numește intenție gazetărească. Doar în acest context se verifică eficiența activității informative și formative a publicației, doar în acest joc serios al replicilor dialectice se realizează în ultimă instanță noi valori și calități.

Conștient de acest adevăr, colectivul redacției noastre — beneficiind din plin de noul climat politic și intelectual instaurat în țara noastră prin măsurile partidului de adâncire permanentă a democrației noastre socialiste, măsuri concretizate mai cu seamă după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. — a aplecat și apleacă cu atenție urechea la opi-

niile venite din afara redacției, din rîndul cititorilor, al unor specialiști aflat din sfera producției bunurilor materiale, cât și din domeniul activității spirituale, mulți dintre ei devenind în decursul anilor colaboratori dintre cei mai valoroși ai publicației. Tot așa, s-a folosit cu maximum de eficiență de repetatele consultații și dezbateri inițiate de către Comitetul județean de partid Brașov — editorul publicației — și de îndrumările Secției de presă și radioteleviziune a C.C. al P.C.R. Și trebuie să recunoaștem: tocmai aceste multiple atenționări, sesizări, sugestii și opinii ne-au călăuzit în decursul celor 20 de ani de existență, spre realizarea unui profil astăzi bine stabilit, multilateral și totodată unitar, care conferă săptăminalului „Karpaten Rundschau” nu numai tipul de revistă cu caracter supraregional, ci și un loc al său și o prezentă proprie tot mai activă în cadrul paletelor viu colorate a presei noastre socialiste.

Dar pentru a avea un cadru de referință mai concret, cu privire la preocuparea noastră de a folosi cât mai bine potențialul intelectual al colaboratorilor, de a realiza o colaborare fructuoasă între cititorul cetățean și redacție — de altfel general necesară pentru orice activitate publicistică — să pornim de la câteva date statistice oferite de numerele tipărite de la începutul anului. Au apărut în acest răstimp peste 150 colaborări, peste 180 opinii ale unor participanți la anchetele organizate de redacție, cărora li se adaugă alte peste 150 de semnături din rîndul corespondenților voluntari. În total, deci, aproape 500 de nume, revenind la o singură ediție în medie 13 semnături din care patru colaborări. După tematică: 31 colaborări tratează probleme ale activității economico-sociale, 95 fenomenul cultural, iar 24 teme sînt de educație revoluționară-patriotică. Dintre genurile gazetărești au fost preferate convorbirea și ancheta.

Aria vastă a tematicii abordată cu

competență ilustrează de acum, cîteva personalități care au scris și semnat în această perioadă. Astfel, în domeniul dezvoltării economico-sociale reîntîlnim un vechi cunoscut al cititorilor, ing. **Mihai Florescu**, ministrul industriei chimice, cu un articol deosebit de valoros despre importanța dezvoltării prioritare a industriei maselor plastice în cadrul chimiei noastre (nr. 34); pe dr. ing. **Helmut Theil**, prorector al Institutului politehnic „Traian Vuia”-Timișoara care ne-a scris despre rezultatele în integrarea științei și cercetării în producție (nr. 17); prof. univ. dr. ing. **Carol Saal** de la Universitatea Brașov cu un articol privind posibilitățile concrete de reducere a consumurilor de energie electrică (nr. 9). Au mai colaborat: ing. **Josef Roth**, directorul IPROTIM-Timișoara („Rezultate și propuneri pentru reducerea consumurilor în construcții” (nr. 2)); prof. univ. dr. **Virgil Ianovici**, președintele Consiliului național pentru problemele mediului ambiant despre omul și mediul în rapidă transformare (nr. 18); dr. ing. **Dieter Simon**, cercetător principal la Institutul de cercetări silvice („Măsuri necesare pentru păstrarea echilibrului ecologic” (nr. 30)); dr. **Wilhelm Copony**, șeful laboratorului de chimie al Institutului de cercetare pentru cultura cartofului („Noi tehnologii economice” (nr. 37)); **Simon Roth**, vicepreședinte al UNCAP, președintele C.A.P. Miercurea Sibiului („Cheia recoltelor mari — muncă asiduă” (nr. 13)); **Adolf Kristoff**, șef de fermă la I.A.S. Medias, Erou al Muncii Socialiste („Satisfacția muncii” (nr. 36)); prof. **Heinrich Sitzler**, secretar al Comitetului municipal Sibiu și președintele Consiliului județean al oamenilor muncii de naționalitate germană („Posibilitățile de participare efectivă și afirmare deplină a tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate” (nr. 20)). Printre colaboratori se mai amintesc, semnatarii anchetei cu privire la reintegrarea în producție

Poiana Braşov

și viața socială a unor tineri delincvenți, anchetă susținută de **Nicolae Popa**, președintele Colegiului de avocați din județul Braşov, **Maria Bădescu**, jurisconsult, **Valentin Giscă** și **Gheorghe Vass**, maiștri în întreprinderi braşovene (nr. 26).

Pe lângă aria tematică dictată de imperativele luminosului Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, elaborat de Congresul al XI-lea al P.C.R., reține atenția desigur și aria geografică amplă cuprinsă de revista „Karpäten Rundschau” — practic întreg teritoriul patriei.

Fenomenul cultural, creația literar-artistică ocupă — în concordanță cu profilul publicației — un spațiu larg în coloanele săptăminalului nostru. „Karpäten Rundschau” a încercat și încearcă să ofere cititorilor săi, cu sprijinul colaboratorilor, un material informativ și formativ bogat, să creeze o imagine cât mai realistă a mișcării literare de limbă germană din țara noastră, punând tot timpul accentul pe oglindirea contextului literar general, prin publicarea regulată a unor aprecieri și informații referitoare la actualitatea literară în limbile română, germană și maghiară. Apreciem în mod deosebit în acest sens grupajul despre „Locul literaturii germane din România” (proză) semnat de critici literari valoroși ca **Vasile Chifor**, **Constantin Ţoiu**, **Sorin Titel**, **Sevilia Răducanu**, **Mircea Iorgulescu** (nr. 33) rubrica perma-

nentă „București — inima României socialiste”, redând săptăminal cele mai semnificative aspecte din viața culturală, nu numai a Capitalei, ci a întregii țări, susținută de prof. **Heinrich Lauer** sau rubrica, de asemenea cu caracter permanent, „Din viața spirituală a maghiarilor din România”, cuprinzând relatări lunare de prof. **Veres István**.

În dezbateră sarcinilor primului Congres al culturii și al educației socialiste, în promovarea largă a unei creații cultural-artistice adinc ancorată în realitățile noastre, precum și în acțiunile dedicate Festivalului național „Cântarea României”, am reușit să polarizăm în jurul revistei unele dintre cele mai valoroase condeie și creatori de artă, ca scriitorii **Geo Bogza**, **Georg Scherg**, **Wolf Aichelburg**, **Franz Hodjak**, **Kányádi Sándor**, criticii literari și cercetători în domeniul literaturii **Voicu Bugariu**, dr. **Michael Markel** (Cluj-Napoca), **Horst Fassel** (Iasi), **Stefan Sienerth** (Sibiu), pictorii **Helfried Weiss**, **Friedrich Bömches**, **Harald Meschendörfer**, compozitorii **Norbert Petri**, **Franz Xaver Dressler**, **Walter Klepper**, sau dirijorul eminent **Harion Ionescu-Galați**, laureat al Festivalului, precum și personalități de vază ale vieții culturale, ca **Franz Storch**, vicepreședinte al Uniunii scriitorilor, **Wilhelm Berger**, secretar al Uniunii compozitorilor, sau prof. univ. dr. **Jean Livescu**, directorul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, care au

abordat teme majore, pledind pentru o literatură ferm angajată, pentru creații artistice în care calitatea ideilor să determine calitatea formei artistice, pentru o activitate culturală făurită și pusă în slujba poporului, creator de valori autentice.

În sfârșit, dar nu în ultimă instanță, câteva considerațiuni și cu privire la una din sarcinile principale ale publicației noastre, și anume aceea de a explica politica națională a P.C.R., de a contribui la educarea oamenilor muncii de naționalitate germană în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului neafărmur față de patrie și partid, de a milita neobosit pentru adâncirea frăției între poporul român și naționalitățile conlocuitoare, pentru cimentarea și mai puternică a unității dintre toți oamenii muncii — români, maghiari, germani, sârbi și de alte naționalități — care, animați de aceleași interese și aspirații, dau viață în mod conștient, prin faptele lor cotidiene, Programului de înălțare și înflorire continuă a patriei comune — Republica Socialistă România.

Pentru a pune la îndemână cititorului interesat, mai ales a cadrelor didactice și în special a diriginților, un bogat și totodată sintetizat material factual, redacția a dedicat în fiecare număr una din cele opt pagini ale sale, temelor de educație patriotică, evocând pagini inedite din eforturile conjugate ale poporului pentru libertate și neafirmare, ale luptei comune pentru apărarea meleagurilor strămoșești, împotriva exploataților comuni — mărturii ale frăției româno-maghiaro-germane — culese din documentele vremii, din timpurile cele mai vechi și pînă în evul nostru socialist. Și în abordarea competentă a acestei tematici, am știut să beneficiem de condeul unor istorici de seamă, printre care am dori să nominalizăm neapărat pe academicianul **Constantin Giurescu** și pe doctorul docent **Carl Göllner**, membru al prezidiului Academiei de științe sociale și politice.

De altfel, am dori să reamintim că preocupările de mai sus fac parte integrantă dintr-un program al redacției, elaborat cu mai mulți ani în urmă. În baza lui, revista „Karpäten Rundschau” a organizat printre alte acțiuni și o anchetă în rîndul celor mai reprezentativi istorici de limbă germană, cu tema: **Sarcinile istoriografiei de limbă germană în lumina programului ideologic elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971** cu privire la revalorificarea moștenirii istorice și culturale a populației germane din România; posibilități concrete de elaborare pe baze marxist-leniniste a unei lucrări de sinteză, cuprinzând contribuții la istoria naționalității germane din România. Ancheta, bucurîndu-se de mare audiență și interes, a fost urmată de

ample dezbateri în coloanele publicației noastre, intrând un șir de opinii și puncte de vedere din rîndul unor specialiști, cadre didactice, cititori de diferite ocupații. În 1973, a fost organizată la sediul redacției o întâlnire cu un număr de peste 20 de istoriografi și reprezentanți ai Institutului de istorie „Nicolae Iorga” din București, ai Centrului de științe sociale din Sibiu și ai Academiei de științe sociale și politice, cu scopul de a concluziona dezbaterile, pentru a stabili modalități concrete în vederea elaborării unor studii.

Sîntem deosebit de bucuroși, să constatăm că între timp aceste studii au și apărut. A apărut în Editura politică primul volum din seria „Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu națiunea română”, al doilea volum fiind predat editurii, iar pentru al treilea se elaborează în prezent tematica. Anul trecut a văzut lumina tiparului, la editura „Kriterion”, „Cronica săsească-șvăbească. Contribuții la istoria patriei”, de fapt un compendiu al istoriei naționali-

lății germane, reunind printre altele și 33 de articole publicate în revista noastră. Merită remarcat și faptul că încă în acest an va apărea, la editura „Dacia”, volumul „Contribuții la publicistica politică în limba germană din România”, inițiat și redactat — ca de altfel și „Cronica” de către membri ai colectivului nostru de redactori și colaboratori. Subliniez în mod deosebit că autorii și coautorii acestor volume sînt tocmai acei istorici și specialiști care au participat cu ani în urmă la acea dezbateră inaugurată organizată de revista noastră, „Karpaten Rundschau”.

Toate acestea le considerăm încercări — mi-aș permite să adaug, specifice, prin aria lor tematică, publicației noastre și publicului ei — de a contribui, în spiritul prețioaselor indicații cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, la educația oamenilor muncii de naționalitate germană în

spiritul dragostei față de trecutul, dar mai ales față de prezentul patriei noastre, acțiuni perseverente prin care dorim să ne aducem modesta contribuție la materializarea în formă publicistică și acțiuni organizatorice adecvate a programului ideologic al partidului.

Sîntem conștienți, desigur, și de faptul că mai avem încă multe carente în activitatea noastră. Știm, însă, că dispunem și de multe posibilități încă nepuse în valoare. Vom persevera și mai mult în realizarea intențiilor noastre. Vom căuta ca mesajul publicistic al articolelor noastre, mesajul partidului, să ajungă cît mai precis la adresă: conștiința și inima oamenilor muncii. O cale sigură în acest sens și verificată inclusiv prin propria noastră activitate este folosirea și mai eficientă pe viitor a imensului și totodată nesecatului potențial de idei al colaboratorilor.

Dr. EDUARD EISENBURGER
redactor-șef al revistei
„Karpaten Rundschau”

Un tezaur care proliferează

Cred că am întîrziat elaborarea acestui articol și din cauză că răspunsul la întrebarea pusă de colegii de la „Presa noastră” mi-a părut pe măsura scurgerii timpului, tot mai dificil. Cum valorificăm noi publicistic potențialul intelectual al Iașilor? Cum oare să răspund: Să încep să înșir liste de colaboratori și de teme tratate de dumnealor? Să vorbesc despre „mesele rotunde” pe care le practicăm, cu toții, de multă vreme și cărora le știm tot tipicul? În dilemă fiind, nu m-am grăbit (sau cel puțin așa îmi justific insuficiența disciplină în materie de scris).

Cu tot respectul față de intelectuali, nu pot să nu subliniez faptul

că potențialul de gîndire profundă și creatoare este azi, se știe, specific și altor profesioniști. În primul rînd oamenilor din producția materială românească, cărora tehnica modernă, participarea la conducere și la întreaga viață obștească, școlitul și implantul cotidian al culturii le deschid, orizonturi mereu mai largi. Noi, gazetarii, observăm aceasta nu doar în colectivități, ci în mii și mii de cazuri particulare. Se pune doar problema selecționării acestor contribuții intelectuale și transformării lor în publicistică. Ceea ce nu este ușor, cel puțin pentru condierii din Iași. În redacția „Flacăra Iașului” există, mai ales după recente cuvîntări ale secretarului general al partidului, căutări intense. Conferind noi valențe noțiunii de „ideologie”, aceste documente de partid ne trimit către izvoare. Tezaurul gîndirii revoluționare proliferează mai repede decît cred unii dintre noi, filonul ideilor de aur e mai bogat, dacă sondăm mai adînc. Nu mă refer aici doar la invenții și inovații, la raționalizări ș.a.m.d. În unitățile economice, în organisme obștești există și înfruntări de concepție, de puncte de vedere, a căror valoare nu este direct proporțională cu titlurile academice. Trebuie însă să fii un bun gazetar, obstinat și pasionat promotor al ideilor noi, pentru a le depista atunci cînd sînt prezentate cu modestie. Avem cîteva succese în acest sens, pe care redacția noastră le-a observat și le-a îmbrățișat, susținîndu-le. Mă refer la reproiectarea unor produse pentru a

se obține economii de materiale, la cîteva soluții pentru sporirea productivității muncii, domeniu în care în județul Iași s-au obținut succese meritorii. Dar uneori chiar colegii mai receptivi și mai entuziaști în promovarea spiritului novator cad, vorba ceea, în păcatul gazetăriei de serviciu, se mulțumesc să preia date

Iașul văzut din avion

comune și să le servească publicul în sos șablon, cu binecuvîntarea noastră, a conducerii ziarului. E o veritabilă dispută în colectivul ieșean pe acest front și cred că așa-i bine. Cele mai puține poziții le-am cucerit în domeniul tratării problemelor agricole și al vieții organizațiilor obștești, unde publiciști talentați nu izbutesc totuși să treacă dincolo de unele opinii prea bătătorite ale citorva cadre de conducere de la nivelul comunelor ori întreprinderilor. Sperăm ca în viitor să progresăm rapid în aceste sectoare, prin valorificarea mai curajoasă a tezaurului intelectual din lumea producătorilor de bunuri materiale.

Punîndu-ne astfel problema, nu înseamnă că subestimăm pe cei cărora pregătirea și funcția le solicită mereu „asaltul creierilor”. În plus, la Iași, centru vechi și de prim plan cultural, există o întreagă lume a științei, literaturii și artei, a învățămîntului de toate gradele, care e firesc să se manifeste și publicistic. Să încercăm o prezentare mai sistematică.

În faza de studiere a realităților pentru elaborarea planurilor de tot felul, secțiile ziarului „Flacăra Iașului” nu se mărginesc la contacte cu unitățile unde au acreditare, ci antrenează colectivele de consultanți și

colaboratori, oameni care provin din toate profesiile și ne ajută, cu eredită, mereu și de multă vreme.

Pe urmă, redacția are un consiliu de conducere care funcționează acceptabil de mai mulți ani. E drept că acest consiliu — format din muncitori, țărani cooperatori, cadre de partid și din organizațiile de masă, reputați profesori, artiști, cercetători, studenți — a fost îmbunătățit acum cîteva luni și există perspectiva să-și îndeplinească mai bine rolul, care nu se mărginește la aprobarea proiectelor de plan, ci se realizează în sfera direct operativă. În plus, toți membrii consiliului sînt și autori ai paginilor ziarului.

Nu-i un secret că cea mai dificilă activitate a unui redactor e cea cu un colaborator bun, cu un om care dezvoltă în două-trei pagini idei interesante, de pe fermă poziție comunistă — adică științifică, regeneratoare, combativă, constructivă. Totodată, nimeni nu duce lipsă de colaboratori gata oricînd să-și facă reclama precară în paginile ziarului, să-și gratuleze șefii și să-și atingă adversarii sub centură. Nici un ziar nu-i privat de „articole” pline de șabloane elegante și inspirate din alte articole mai noi sau mai vechi, în care preținșii autori se fac a spune ceva. Cum luptăm contra acestora? Învingem des ?Nu. Ne mai salvează

oamenii de o intelectualitate partinică autentică. Aproape toți ieseii de această înaltă statură spirituală ne sînt colaboratori, dar nu-i solicităm mereu cu randament. Cred că nu-i cazul să le înșir numele. Unii publică acum și în presa centrală, după ce au debutat la noi. Avem mindria că la noi au debutat cîteva condeie de prestigiu național. A fost și va fi firesc să prezentăm celor peste 120 000 de cititori ai ziarului, iar și iar, stele născînde.

Cel mai dificil travaliu al redactorului este, adesea, să descopere ce are de zis nou și interesant chiar un colaborator reputat. Să mai spunem că gesturile publicistice timide, onctuoase sînt mai frecvente în sfera universitară și a criticii de artă? Din fericire avem și colaboratori, în zonele mai sus pomenite, care ținesc mereu o demnitate perenă a cuvîntului lor tipărit.

Sîntem în cîștig în luna cînd un redactor a știut să găsească un nou colaborator cu opinii valoroase, cînd convingem un autor mai vechi să-și împropăteze ochiul, cînd un reporter învață „să vadă idei” de multe carate. E veșnica noastră bătălie pentru calitate.

MIHAI DUMITRIU
redactor-șef al ziarului
„Flacăra Iașului”

Este

loc

pentru

mai

bine

ucraineană din țara noastră beneficiază de o gazetă în limba maternă. Oamenii muncii de naționalitate ucraineană pretuiesc din toată inima și sînt profund conștienți de importanța și semnificația istorică a faptului că se bucură de drepturi deplin egale în toate domeniile de activitate pe pămîntul patriei comune — România socialistă, că sub conducerea partidului, în frunte cu secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — patriot inflăcărât și internaționalist consecvent — în strînsă unitate și frăție cu oamenii muncii români, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, își aduc prinosul de muncă, talent și hărnicie la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, la făurirea viitorului comunist al României.

Presa din țara noastră, și implicit gazeta „**Novii vik**”, s-a bucurat și se bucură în permanență de conducerea și îndrumarea de către partid, de indicațiile prețioase date de secretarul general al partidului, se călăuzește după înaltele imperative puse de partid în toate domeniile de activitate. Întreaga politică a partidului și statului nostru, sintetizată magistral în Programul adoptat de Congresul al XI-lea al partidului, stilul de muncă dinamic, strîns legat de realitățile vieții, promovat cu consecvență de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, oferă ziaristului un orizont larg, un cîmp de acțiune extrem de fertil în slujba promovării

noului, mobilizării întregului popor, în scopul dezvoltării accelerate a economiei, creșterii continue a nivelului de viață și civilizație a întregului popor.

În ansamblul presei comuniste românești, gazeta „**Novii vik**”, ținînd seama de specificul său, pe lângă sarcinile generale ale presei, are menirea nobilă de a cultiva în rândurile populației de naționalitate ucraineană din țara noastră, dragostea fierbînte față de Partidul Comunist Român, față de România socialistă, hotărîrea de a contribui cu toate forțele la înflorirea patriei, la cimentarea frăției dintre oamenii muncii români și cei ai naționalităților conlocuitoare. Din acest punct de vedere ne stau călăuză cele exprimate de secretarul general al partidului în importanta cuvîntare rostită la încheierea lucrărilor plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste: „**Am asigurat și vom asigura neabătut condiții de participare egală la viața socială a tuturor cetățenilor patriei noastre, indiferent de naționalitate, a întregului nostru popor, pentru că, indiferent în ce limbă vorbim, reprezentăm un singur popor — poporul socialist al României!**”.

În decursul anilor, răspunzînd sarcinilor puse de partid, gazeta „**Novii vik**”, folosind forme publicistice adecvate, s-a străduit să oglindească în paginile sale principalele evenimente din viața publică, economică, socială și culturală, aspecte din viața

noastră nouă a localităților în care trăiesc și muncesc, se bucură de roadele muncii lor înfrățite, oameni ai muncii români, ucraineni și de alte naționalități. În gazeta este reflectată activitatea și acțiunile întreprinse de Consiliile județene ale oamenilor muncii de naționalitate ucraineană Suceava și Maramureș, membre ale Frontului Unității Socialiste. Periodic o parte din gazeta este rezervată publicării creațiilor literare ale poezilor, scriitorilor, din activitatea Cerculului literar al scriitorilor de naționalitate ucraineană din România, altor producții literare și artistice ale creatorilor din întreaga țară. Simțem mândri că gazeta a putut consemna faptul că satele cu populație ucraineană, alături de toate satele țării, au cunoscut în anii construcției socialiste o puternică înflorire. În decursul anilor, gazeta a consemnat în paginile sale realitatea că, prin eforturile statului, prin contribuția în muncă a sătenilor, s-a dezvoltat o puternică rețea de învățămînt, așezăminte culturale, mișcare artistică de amatori, biblioteci cu multe mii de volume în limba maternă. În conformitate cu politica consecventă a partidului de a crea condiții egale pentru toți cetățenii țării, în zonele în care locuiește și populația ucraineană au fost amplasate numeroase obiective industriale care au schimbat înfățișarea locurilor și a modului de a munci și trăi a oamenilor. Astăzi nu există comună sau sat în care să nu fie școală, cămin cultural, medic — într-un cuvînt, care să nu se bucure de binefacerea culturii și civilizației socialiste. Asistența medicală, școlarizarea tuturor copiilor și accesul, în condițiile gratuității, la învățămîntul de toate gradele, construcțiile de noi locuințe, dezvoltarea și modernizarea rețelei comerciale, electrificarea satelor, amenajările edilitar-gospodărești, ca și sistematizarea localităților sînt prezențe statornice și în satele cu populație ucraineană, ca dealtfel în toate satele românești contemporane. Toate aceste fapte au fost și sînt sistematic oglindite în paginile gazetei.

Fără îndoială, că este greu ca într-un spațiu restrîns să cuprinzi bogăția de idei, adevăruri și preocupări ale colectivului nostru redacțional. În întreaga noastră activitate ne preocupăm permanent de transpunerea în fapt a indicației date de secretarul general al partidului

de a atrage la scrierea ziarului un număr cît mai mare de colaboratori din rîndurile muncitorilor, țărănilor, intelectualilor, specialiștilor din diferite domenii de activitate. Numeroși sînt colaboratorii care, în decursul anilor, au semnat în paginile gazetei, aducînd fie prospețimea faptului din actualitatea cotidiană, competența specialistului, erudiția și argumentarea omului de știință, fie talentul creatorului de frumos. De pildă, ne mîndrim cu faptul că tinerii scriitori de naționalitate ucraineană au debutat în paginile gazetei noastre, că în „Novii vik” semnează prestigioși colaboratori români și din rîndurile naționalităților conlocuitoare și că ecourile articolelor publicate se găsesc în rezolvări ale organelor centrale și locale de stat.

Cu diferite prilejuri, colectivul nostru de redacție discută și inițiază măsuri pentru atragerea unui număr tot mai mare de colaboratori. Cu toate acestea însă, nu ne gîndim nici un moment că am făcut tot ce trebuia. Cu fiecare număr ce apare ne întărim convingerea că nu folosim, încă, toate posibilitățile de lărgire a cercului de colaboratori. În anii construcției socialiste, datorită condițiilor create prin accesul nelimitat la toate formele de calificare și învățămînt, a apărut și din rîndurile naționalității ucrainene un mare număr de muncitori și specialiști cu o înaltă calificare, o puternică intellec-

tualitate — ingineri, medici, economiști, juriști, numeroase cadre didactice, inclusiv universitare, doctori în științe în diverse specialități, oameni care lucrează în întreaga țară. Mărturie stă faptul că pe lista abonaților gazetei noastre sînt înscrise, cu mici excepții, toate orașele țării. Acest mare rezervor potențial de idei și prospețime a fost atras în mai mică măsură la activitatea gazetei. De aceea, într-o recentă adunare de partid, comuniștii din redacție s-au angajat să lărgescă substanțial cercul colaboratorilor. Preocupările vizează și atragerea unor colaboratori care să ne furnizeze articole interesante și atrăgătoare pe teme de răspîndire a cunoștințelor științifice, în limba maternă, care să contribuie și pe această cale la formarea la cititorii noștri a unor convingeri filozofice materialiste și la combaterea misticismului, a unor mentalități și practici înapoiate. Folosind mai rațional paginile gazetei, ne gîndim să asigurăm periodic un spațiu mai larg fenomenului cultural și artistic, creînd astfel posibilitatea unui număr cît mai mare de colaboratori să-și publice lucrările. Vom utiliza mai bine perioada de iarnă pentru a intensifica contactul direct cu cititorii prin întâlniri sau consfătuiri, sursă bogată de idei pentru tematica gazetei — cheazăse a îndeplinirii sarcinilor ce ne revin.

ION COLESNIC
redactor-șef al gazetei „Novii vik”

////////////////////////////////////

Ce este Tett și cine sînt autorii săi?

////////////////////////////////////

TETT — constituie un mijloc din cele mai eficiente prin care revista noastră, „A Hét”, reușește să polarizeze în jurul ei și să valorifice potențialul intelectual de limbă maghiară din țara noastră. De aceea, în aceste însemnări mă voi referi, de fapt, la TETT. Dar ce este TETT? TETT în românește înseamnă „faptă”, însă sensul nemijlocit nu este unicul, deoarece substantivul este compus din inițialele altor patru substantive: Természet, Ember, Tudomány, Technika (Natură, Om, Știință, Tehnică). De aici, rezultă și funcția, dimpreună cu orientarea tematică a publicației care poartă acest titlu... Vă gândiți cumva că asemenea titlu nici nu figurează în catalogul 1977 al Difuzării Presei? Mai căutați odată; el figurează deja în unele exemplare ale catalogului, ce-l drept înscris numai cu creionul, la xeros, la un număr de adaos: 198. Înscrisul ulterior a fost necesar pentru că în anul trecut nu se știa nimic despre viitoarea existență a publicației, iar cînd tirajul primului număr (15 000 exemplare) apărut la începutul lui iulie 1976 s-a epuizat în câteva zile, cititorii rămași fără el au început să insiste pe la oficiile poștale, cu cereri de abonament. Aceste rînduri nu intenționează să laude o nouă publicație apărută pe

firmamentul presei românești, publicație scrisă în limba maghiară, ci cu toate că mă pregătisem, nu voi insista aici asupra ecoului concretizat în zeci și zeci de scrisori ale cititorilor. Prefer să vorbesc despre inițiativa respectivă — din ce a izvorit ea și ce a devenit.

Întii și întii — trebuie spus — TETT nu este titlul unei reviste de sine stătătoare, ci al suplimentului de popularizare științifică, editat de săptămînalul social-politic-cultural „A Hét”. Cum s-a născut acest supliment? Mărturisesc că acum, cînd se tipărește numărul al doilea (în timp ce eu scriu aceste rînduri), iar materialul numărului 3 stă, vraf, pe masa redactorului de rubrică, evocăm toți, cu multă satisfacție și nu fără o oarecare nostalgie, șirul evenimentelor care au generat suplimentul. Memorăm evenimente mărunte, de zi cu zi, care fac farmecul vieții de redacție. S-ar putea spune că TETT este produsul a doi factori: a unui vis frumos și a unei voințe ferme. Ce altceva decît un vis frumos putea să fie ideea de a edita din resurse proprii, întru sporirea implicii a propriei eficiențe și mai ales a ariei acesteia, un supliment trimestrial, format carte — pentru simplul motiv că am constatat cît de mult i se resimte lipsa în domeniul popu-

larizării științei și tehnicii în limba maghiară? Cît despre gradul minim de intensitate a voinței, necesar în asemenea situații, sînt convins că zădresindu-mă unor colegi de breaslă, nu este necesar să dau prea multe lămuriri, fiind suficient să arăt că pînă la urmă suplimentul a prins viață, constituind un mare eveniment pentru redacția noastră. Subliniez acest lucru, de altminteri evident, pentru a demonstra că el a apărut atît prin efortul redacției, cit, mai ales, prin grija și ajutorul acordat de către partid. Așadar: acest supliment de proporțiile unei reviste, care contribuie la acțiunea de instruire a maselor, la răspîndirea cunoștințelor, la fundamentarea materialist-dialectică a concepției despre lume, la stimularea gîndirii ateist-științifice, s-a născut și el din aceeași sursă a întregului arsenal al culturii noastre socialiste — din grija Partidului Comunist Român, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea culturii. Fiind vorba de gena suplimentului, nu îmi rău să mai privim retrospectiv, pentru a mai aminti cîteva lucruri care mie, unul, mi se par interesante. În 1970, atunci cînd — toamă datorită menționatei preocupări a griji a conducerii superioare de partid — în condițiile unei efervescente spirituale generale, apărea „revista-mamă” „A Hét”, aceasta căutîndu-și propriul loc și propriile valori, s-a văzut pusă primordial în fața rolului de seamă care îi revenea în domeniul popularizării activității științifice de limbă maghiară în România. Mai tîrziu, investigațiile succesive, pe bază de chestionar, au înscris aceeași orientare viabilă în fruntea listei de popularizare, rezultată din aprecierile cititorilor exprimate prin chestionare, scrisori și la consfătuiri. Cerința aceasta a masei de cititori și de colaboratori n-a fost însă direcționată numai dinspre redacție înspre cititori. Zece, douăzeci, cincizeci, o sută de intelectuali — profesori, medici, ingineri, cercetători științifici — au început concomitent să „asedieze” redacția (expresia nu este deloc exagerată) cu idei, propuneri, ba chiar și cu articole gata scrise. Pentru a se înțelege fenomenul în toată plenitudinea lui, trebuie să se țină seama, firește, de specificul publicării seriilor de specialitate în limba maternă. Și în acest caz esențialul este că posibilitățile se asigură prin politica egalității în drepturi, politică promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român.

Atunci, sau poate și mai înainte — nu mai pot stabili cu exactitate cronologia — redactorul șef al revistei noastre, „A Hét”, a făcut public într-un articol de fond principiul: „să redactăm împreună”. Această colaborare a devenit o practică fără de care „A Hét” nu ar fi putut ajunge ceea ce este astăzi. Semnăturile sutele de colaboratori direcți mai toate condeiele care înseamnă ceva în popularizarea științifică de limbă maghiară din țară. Astfel, adesea, o semnătură „externă” este implicit și marca de garanție pentru competența profesională și pentru nivelul ei. Revista asigură mai mult decît simpla posibilitate de a publica; ea deschide drum spre manifestare: **promovează**. Poate că în acest sens cel mai modest indiciu este rubrica „Forum”, prezentă număr de număr în calitatea ei de amfizion al înclinațiilor creatoare, al confruntărilor de opinii — menite să alimenteze exigența sau chiar să declanșeze acute și fertile dispute... Această amplă valorificare a potențialului intelectual nu s-a născut deci, nu se putea naște din senin...

La început a fost ambiția firească și spontană de a deveni autor. În cazul de față, „spontan” nu este un atribut cu iz peiorativ, deoarece accentul cade pe ambiție. Ce anume poate însemna acest lucru pentru o revistă? Poate e suficient să menționez că, din proprie inițiativă, unii dintre colaboratorii noștri externi au cerut în exclusivitate pentru „A Hét” interviuri pînă și de la personalități de renume mondial ca Thor Heyerdahl, Herman Oberth, Selye F. sau Lukács György. Ambiției i s-a adăugat munca redacțională sistematică desfășurată în forme eficiente ca: întocmirea listei nominale a celor mai buni specialiști români, maghiari și germani din țară pe domenii științifice; organizarea unei consfătuiri de îndrumare și informare în redacție cu nucleul cel mai activ; expedierea a sute și sute de scrisori în toate direcțiile pentru a culege opinii sau propuneri tematice; organizarea și popularizarea unui concurs permanent pentru articole de popularizare științifică, concurs ce poartă numele lui Berde Aron, unul dintre eminenții deschizători de drum al popularizării științifice de limbă maternă. În aprecierea rezultatelor concursului, criteriul obiectiv ar putea fi eventual acel număr din trei cifre care ilustrează grăitor cîți autori noi au mărit rîndurile colaboratorilor permanenți. Plus faptul că aceiași autori semnează rubrici

științifice în diferite cotidiane. Plus faptul că editura de carte în limba maghiară din România, „Kriterion”, își poate realiza o foarte populară colecție bazîndu-se pe colaborarea premiatilor concursului nostru.

Așadar, revista și-a asumat implicit și o permanentă funcție de promovare a autorilor, de valorificare a potențialului intelectual de limbă maghiară. Premiții concursului și mai apoi toți autorii de specialitate din suplimentul TETT au fost prezentați cititorilor prin succinte relații privind biografia și activitatea lor în cadrul specialității și al vieții publice, obștești. La început, nici noi înșine nu ne-am dat seama cît de puternică va deveni legătura morală ce avea să se statornicească între redacție și colaboratorii ei. Sporită în proporția potențialului de colaboratori competenți, dorința de colaborare a amplificat limitele rubricii, stabilită inițial la 3—4 pagini.

Îmi îngădui acum cîteva cuvinte despre specificul, despre profilul suplimentului. El are 64 de pagini, format carte, cu copertă carton și cu tipar în mai multe culori. Publicația, menită să răspîndească cunoștințe din domeniul științelor naturale, are o apariție trimestrială. Mărturisesc că în faza de proiect simțeam și eu, ca și alți colegi din redacție, tentația realizării unui magazin cu tematică cît mai diversificată și atractivă, în genul „de toate pentru toți”. Prin consultarea cititorilor, prin sondajele de opinie, prin discuțiile în redacție, pînă la urmă s-a validat însă un alt punct de vedere și anume ideea de a realiza un fel de mic manual util pentru toată lumea. De aici, implicit, criteriul realizării fiecărui număr pe o anumită tematică distinctă. Principiul pe care s-a fundamentat redactarea este: maximum de popularizare posibilă în condițiile celei mai riguroase științificității, menținîndu-se neștirbită principialitatea consecventă, țelul cu bătaie lungă urmărit. Sarcina specifică: introducea a cît mai mulți oameni ai muncii cu limba maternă maghiară din România, în gîndirea științifică la nivelul epocii revoluției tehnico-științifice, al cincinalului afirmării plene a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, în spiritul politicii susținute de partid în domeniul educației și instruirii publice. Doream, deci, cu alte cuvinte, să secundăm și în privința aceasta publicațiile în limba română cu obiectiv similar, doream să apelăm cît mai mult la științificitatea românească și să reprezentăm, totodată, o nuanță completivă specifică în spectrul vieții științifice din România.

Tematica primului număr a fost „**Omul și sănătatea**”. Douăzeci de

medici — specialiști de prestigiu din diversele ramuri ale medicinei — au dialogat cu cititorul, pe drept cuvânt preocupat de propria-i sănătate, de înărire sau refacerea ei, vorbindu-i pe înțelesul lui despre cele mai recente teorii științifice și despre experiența rezultată din acoperirea în aur, prin practică. Tematica numărului următor: „**Omul și natura**”. Începutul acesta, consacrat investigației, introspecției asupra propriei naturi umane, a fost unul deliberat. În numărul 3, cu o cotitură îndrăzneată, proiectăm preocupările cititorilor în **Cosmos**, căutând și acolo, evident, omul, pentru ca apoi, în ultimul număr al suplimentului scos în acest an, să rămînem iarăși în cel mai direct și mai intim mediu uman — investigînd legătura dintre **om și tehnică**. Aceasta, într-o viziune socială, prin problemele complexe ce

le ridică în secolul XX, impactul dintre știință, tehnică și om. Validînd preocupările noastre, intențiile și țelurile urmărite de noi, tirajul de 15 000 exemplare al primului număr a trebuit să-l sporim la 20 000 exemplare. Mai tirziu, cine știe, unii se gîndesc chiar la depășirea cifrei de 100 000 exemplare. Totul depinde însă de menținerea, și de ce nu, de ridicarea stachetei nivelului calitativ, dar mai ales de menținerea și dezvoltarea interesului stîrnit de TETT.

Poate că în rîndurile de mai sus ar fi trebuit să insist mai mult asupra problemelor de conținut, căci toate, în redacția noastră — organizarea, metoda, inițiativa — se subordonează, trebuie să se subordoneze conținutului. Așa pățește însă, „**Presa noastră**” cînd pofteste la ospățul dezbaterii profesionale un secretar

responsabil de redacție... Dar, ca să las la o parte gluma, tema articolului cerut de redacția revistei „**Presa noastră**” — valorificarea potențialului intelectual — aceste și nu alte gînduri a stîrnit...

Crede, nu este necesar să se demonstreze, că suplimentul de popularizare științifică al revistei „**A HÉT**” cu contingentul lui de autori de specialitate care scriu în limba maghiară, nu constituie o problemă de publicistică în sensul îngust al cuvîntului și nici nu se mărginește doar la rolul unei tribune pentru propagarea unui nobil mesaj. Înainte de toate ei trebuie privit ca o activitate politică, de instruire științifică, ateist-științifică desfășurată sub conducerea și îndrumarea luminoasă a partidului.

KOVACS ANDREI
secretar responsabil de redacție
al revistei „**A HÉT**”

Adunare festivă cu prilejul „ZILEI SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A ZIARIȘTILOR”

Cu prilejul „Zilei solidarității internaționale a ziariștilor”, vineri 23 septembrie 1977, a avut loc în Capitală, la Casa Scînteii, o adunare la care au participat redactori din presa centrală, de la Radioteleviziune și de la Agerpres. Despre semnificația acestei zile, despre solidaritatea ziariștilor din țara noastră cu lupta gazetarilor democrați și progresiști din în-

treaga lume, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru libertate și pace, a vorbit tovarăsa Maria Costache, membră a Consiliului Ziariștilor, redactor șef al revistei „**Femeia**”.

În încheiere s-a dat citire textului unei telegrame adresate președintelui Organizației Internaționale a Ziariștilor.

CONTRIBUȚIA PRESEI LA DESFĂȘURAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI POLITICO-IDEOLOGIC

- mai activă
- mai profundă
- mai convingătoare

În realizarea la un grad mai înalt de eficiență a funcției complexe pe care învățămîntul politico-ideologic o are în ansamblul muncii de propagandă, presă ocupă un loc important și joacă un rol catalizator, de emulație și dinamizator. Pe fondul orientărilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ideilor concretizate la Congresul educației politice și al culturii socialiste, aplicînd „Programul de măsuri” elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, oglindirea în presă a fenomenului economic, politico-ideologic și educațiv, a problematicei făuririi noii orînduirii sociale în țara noastră și a vieții internaționale, a vastei munci pe care partidul o desfășoară în aceste domenii fundamentale ale edificării socialismului multilateral dezvoltat în România, a căpătăt noi dimensiuni și valențe, contribuind la cunoașterea, promovarea și aplicarea în viață a ideii subliniată recent de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că menirea propagandei, a învățămîntului de partid este nu numai să explice **esența creatoare a marxismului, a politicii generale a partidului, ci și să studieze și — pe această bază — să ajute la înțelegerea profundă a proceselor și fenomenelor sociale care au loc în societatea noastră și în lumea contemporană, să ducă la ridicarea nivelului politic și ideologic al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii.**

Folosind mijloacele specifice care-i stau la îndemînă — materiale de analiză a modului în care se desfășoară învățămîntul politico-ideologic, semnate de primii secretari și secretari ai comitetelor județene, municipale, orășenești și comunale de partid, ai comitetelor de partid și birourilor organizațiilor de bază din fabrici și uzine, din întreprinderi și instituții centrale și locale, din școli, facultăți și universități, de lectori, propagandiști și cursanți, opinii și anchete, convorbiri și interviuri cu cadre de răspundere pe linie de partid și din domeniul ideologic, lecții și consultații, răspunsuri la întrebări, articole teoretice de largă generalitate și generalizare a practicii construcției socialiste etc. — presa vine în sprijinul învățămîntului de partid prin abordarea unei largi game de teme prevăzute în programele elaborate pe baza și în spiritul „Programului de măsuri”, a ultimelor documente de partid, a indicațiilor cuprinse în expunerile și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu cadrele din domeniul științelor sociale, și învățămîntului de partid, precum și la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei. Este evi-

dentă preocuparea ca prin analizele, articolele, lecțiile și consultațiile, convorbirile, anchetele etc. publicate să se demonstreze — din păcate nu întotdeauna interesant și suficient de convingător — că rolul învățămîntului de partid, al muncii politico-ideologice este să ajute la formarea omului nou, multilateral dezvoltat, la progresul general al societății noastre pe calea civilizației comuniste, la studierea și explicarea politicii generale a partidului ca expresie a aplicării creatoare a marxismului în România.

Relevîndu-se că o manifestare pregnantă a spiritului novator al politicii Partidului Comunist Român este Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în diferite lecții, consultații și alte materiale destinate învățămîntului de partid, publicate în „Știința”, „Era socialistă” și „Munca de partid” se argumentează ideea că acesta reprezintă o magistrală analiză științifică, materialist-dialectică și istorică a evoluției de ansamblu a societății românești și a lumii contemporane, o amplă sinteză a experienței comuniștilor români, cristalizată în revoluția și construcția socialismului, un document care jalonează drumul ascendenței societății românești. Dacă istoria noastră este procesul real al devenirii noastre, se arată în „Era socialistă”, Programul, documentele partidului în general, sînt expresia lui, teoretică și politică, cea mai înaltă. Chintesența a concepției marxiste creatoare în țara noastră, documentul fundamental privind făurirea socialismului multilateral dezvoltat în România și înaintarea spre comunism reprezintă o contribuție teoretică și, în aceeași măsură, o aspirație vizionară, un mesaj umanist peste timp.

În concepția partidului nostru, „succesul liniei politice generale a partidului comunist depinde — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — într-o măsură importantă de înțelegerea particularului, de luarea în considerare a împrejurărilor concrete în care se aplică linia politică generală”. Fiind rezultatul unei îndelungate experiențe istorice, care a permis rezolvarea creatoare a problemelor fundamentale generate de transformarea revoluționară a societății românești, această orientare se află în centrul atenției presei, fie ea cotidiană sau periodică, publicînd articole de analiză, consultații, anchete și alte materiale în sprijinul învățămîntului de partid, în care se arată că, în politica sa, Partidul Comunist Român acordă semnificații majore înțelegerii de către mase, de către toți oamenii muncii a **procesualității** orînduirii socia-

liste. Respungând optica simplistă asupra trecerii la comunism, se subliniază în diferite consultații destinate învățămîntului politico-ideologic, partidul nostru a materializat la condițiile României teza conform căreia această trecere implică inevitabil mai multe faze. Ca urmare a generalizării relațiilor de producție noi în întreaga economie, a dezvoltării puternice a bazei tehnico-materiale a țării, a perfecționării relațiilor sociale și a consolidării societății noastre socialiste, s-a creat posibilitatea trecerii la o nouă etapă: **etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.** Abordînd intensă activitate a partidului, statului și organizațiilor obștești, a maselor largi populare pentru făurirea noii orînduirii sociale, presa cotidiană și periodică reliefează în lecțiile și consultațiile publicate complexa ei problematică, precum și a lumii contemporane. În context, referindu-se la domeniul economic, se subliniază că partidul a situat și continuă să situeze obiectivul industrializării socialiste a țării la baza programului său economic, imprimînd politici de industrializare trăsături distinctive, în funcție de nivelul scăzut al dezvoltării bazei tehnico-materiale moștenite de la vechea orînduire, de exigențele progresului general al societății, precum și în funcție de cerințele satisfacerii științific determinată a necesităților materiale și spirituale ale maselor. Așa cum se subliniază într-una din consultațiile apărute în „Revista economică”, aceste trăsături vizează ritmul alert de creștere a producției industriale și, pe acest fond, al ramurilor hotărîtoare ale industriei, diversificarea producției și valorificarea superioară a resurselor, repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, crearea și asimilarea tehnicii moderne de „virf” ș.a. Un mare număr de lecții și consultații sînt consacrate transformării socialiste a agriculturii românești, progresului neconținut al acesteia, politicii partidului de modernizare a acestei ramuri fundamentale a economiei noastre naționale, de sporire neconținută a eficienței și randamentului ei.

Probleme majore cărora presa le acordă, de asemenea, o atenție deosebită, publicînd articole de analiză, anchete, convorbiri, lecții, consultații ș.a. se referă la diverse laturi ale dialecticii făuririi societății socialiste, ale procesului de dezvoltare, adîncire și perfecționare a democrației socialiste, ale eticii și echității socialiste, ale creșterii rolului politic conducător al partidului, dezvoltării activității statului și organizațiilor de masă și obștești, ale contradicțiilor în socialism, ale structurii de clasă și omogenizării societății românești, ale conștiinței socialiste, ale umanismului revoluționar, ale principiilor trecerii treptate la comunism, precum și la alte probleme de materialism dialectic și istoric, de economie politică, de socialism științific, de politicologie etc.

Evident, fiecare dintre aceste teme merită detaliere. Or, cum acest demers nu se poate realiza într-un spațiu limitat, în însemnările de față facem cîteva considerații asupra felului în care presa a venit în sprijinul învățămîntului de partid prin abordarea problematicii a două mari domenii ale edificării noii orînduirii sociale în România. Avem în vedere **procesul adîncirii și perfecționării democrației socialiste și așezarea relațiilor din societatea românească pe principiile eticii și echității socialiste.**

Concentrînd, înmănunchînd și vizînd complexe probleme ale dezvoltării bazei și suprastructurii noii orînduirii, apărînd ca expresie a raportului dialectic dintre libertate și responsabilitate în societatea românească contemporană, ca sinteză a rolului hotărîtor al maselor în crearea bunurilor materiale și spirituale, în conducerea societății, convorbirile, interviurile, lecțiile și consultațiile pe această temă apărute în „Știința”, „Era socialistă”, „Munca de partid”, în alte ziare

și reviste subliniază că democrația socialistă este, în concepția P.C.R., un proces cu profunde implicații pe toate planurile vieții noastre sociale. Este și motivul pentru care Congresul al XI-lea a acordat procesului adîncirii și perfecționării democrației socialiste o importanță majoră. Reliefind direcțiile principale de dezvoltare a democrației noastre socialiste în etapa actuală și în perspectivă, presa valorifică pe larg ideea că măsurile concrete, succesive luate de partid au urmărit și urmăresc realizarea unei noi democrații — radical deosebită de cea burgheză — care, în fapt, să se bazeze pe **participarea directă, în mod conștient, a oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor de activitate, perfecționarea cadrului ei organizatoric, instituțional.** Este înfățișată pe larg ampla activitate a partidului consacrată acestor aspecte majore ale aprofundării evoluției democratice a societății socialiste românești.

Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste exprimă sintetic în planul relațiilor sociale exigențele morale specifice etapei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Dezbaterii acestei teme în diferitele forme ale învățămîntului politico-ideologic, presa i-a acordat atenție, venind în sprijinul acestuia prin publicarea — este adevărat că adesea într-o manieră abstractă, uneori la modul general, afirmativ — de anchete, articole de analiză, interviuri, consultații etc. Și este firesc, pentru că așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste — unul din dezideratele majore ale revoluționării vechilor relații sociale — reprezintă dimensiunea practică a creativității morale, a revoluției în domeniul moralei. Tocmai asupra acestei probleme vitale a dezvoltării noastre atrăgea atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirile de lucru cu primii secretari ai comitetelor județene de partid și secretarii cu problemele organizatorice, cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, observînd, pe bună dreptate, în spirit critic că, vorbind de principiile și normele eticii și echității socialiste, este necesară recunoașterea deschisă a faptului că de la adoptarea acestora și pînă în prezent factorii educaționali, inclusiv presa și învățămîntul de partid, au făcut încă foarte puțin pentru a le realiza în viață, pentru ca oamenii muncii, comuniștii să înceapă să-și organizeze întreaga viață în conformitate cu principiile morale comuniste.

Este evidentă preocuparea presei cotidiene și periodice de a contribui la înfăptuirea politicii partidului în domeniul educației comuniste a maselor, al formării omului nou, multilateral dezvoltat, constructor conștient al societății socialiste și comuniste. Fiind un mijloc puternic de formare a conștiinței revoluționare, de educare politică a maselor, de desfășurare la parametrii calitativ superiori a activității ideologice, presa este chemată să trateze mai profund, mai concret și mai critic problemele fenomenului educativ, să ajute la înlăturarea neajunsurilor ce se mai manifestă încă în desfășurarea învățămîntului de partid, să abordeze diferitele aspecte ale formării omului nou în strînsă legătură cu realitățile, să se încadreze — așa cum rețeva secretarul general al partidului la Consfătuirea cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei — mai organic „în mod nemijlocit și activ în această activitate, în dezbaterile tuturor problemelor (...) să atace problemele mai activ, mai variat, cu curaj, să generalizeze experiența pozitivă”.

I. IUGA

CONSILIUL DE CONDUCERE

un organism eficient pentru perfecționarea activității redacționale

Încă din prima sa ședință de lucru, noul consiliu de conducere al gazetei „Steagul roșu”-Ilfov s-a remarcat ca un veritabil cadru organizatoric menit să asigure îndrumarea și coordonarea activității redacției, orientarea acestora potrivit obiectivelor care li revin din documentele Congresului al XI-lea al partidului, din realitățile social-economice ale județului.

După cum se știe, Hotărârea adoptată de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c., orientările cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la această plenară, acordă organelor de conducere colective ale presei și radioteleviziunii atribuții sporite, ele purtînd întreaga răspundere pentru conținutul politic, ideologic și calitatea materialelor publicate, fiind, totodată, chemate să militeze permanent pentru traducerea în viață a politicii partidului, a principiilor eticii și echității socialiste, pentru generalizarea experienței înaintate, pentru combaterea neajunsurilor și fenomenelor negative care se mai manifestă în diferite sectoare de activitate.

Tochmai aceste cerințe majore au constituit problematica principală a dezbaterilor consiliului de conducere al gazetei noastre în prima sa ședință de lucru. Abordarea concretă a sarcinilor care stau în fața redacției în acest trimestru s-a făcut pornindu-se de la documentele recentei plenare a Comitetului județean de partid care a analizat activitatea desfășurată în județ în domeniul ideologic și politico-educativ. „Este necesar — s-a apreciat în darea de seamă prezentată plenarei — ca și gazeta „Steagul roșu” să-și îmbunătățească activitatea în lumina cerințelor actuale, astfel încît să susțină eficient acțiunile politico-educative inițiate de organele și organizațiile de partid, să constituie o tribună a experienței înaintate și în domeniul muncii ideologice și politico-educative. Dezvoltînd activitatea pozitivă de pînă acum, redacția trebuie să imprime în măsură și mai mare articolelor și reportajelor publicate un caracter combativ, militant, la un nivel publicistic mult mai ridicat decît cel actual”.

Membrii consiliului au văzut în aceasta o sinteză a aprecierilor pozitive și mai ales critice pe care plenara le-a făcut cu profunzime și exigență — în spiritul concluziilor și indicațiilor cuprinse în cuvîntările tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la consfăturile de lucru de la C.C. al P.C.R. — asupra întregii activități ideologice și politico-educative desfășurate în județ, activitate în care colectivul gazetei se consideră statornic implicat.

Dezbătînd și adoptînd planul tematic al gazetei pe trimestrul IV, consiliul a avut în vedere necesitatea imperioasă a ancorării mai profunde a gazetei în realitățile specifice ale județului Ilfov. În acest sens, deosebit de eficientă s-a dovedit componența largă și cuprinzătoare a consiliului constituit în lumina prevederilor Hotărîrii C.C. al P.C.R. Faptul că în acest organism au fost cooptați reprezentanți ai organelor de partid și de stat, ai organizațiilor de masă și obștești, ai colectivelor de muncă din unele întreprinderi industriale, unități agricole și institute de cercetări a oferit de la bun început, prin intervențiile, observațiile și propunerile făcute de membrii noului consiliu, pe baza cunoașterii nemijlocite a problemelor concrete, posibilitatea ca redacția să beneficieze de o îndrumare rodică în direcționarea activității viitoare.

Lucrătorii redacției, prezenți la ședință, au reținut, atît din dezbaterile consiliului, cit și din concluziile tovarășului **Alexandru Ionescu**, secretar al Comitetului județean de partid, învățăminte deosebit de utile pentru perfecționarea în continuare a întregii activități redacționale.

În acest context, au fost remarcate acțiunile întreprinse de redacție pentru creșterea eficienței activității în sectoarele productive, pentru formarea și dezvoltarea, în toate colectivele de muncă, a calităților moral-politice corespunzătoare codului etic al societății noastre, pentru crearea unui climat favorabil muncii și satisfacerii nevoilor oamenilor în fiecare colectiv. Perseverînd pe această linie, redacția își va amplifica contribuția la îndeplinirea obiectivelor din programele de măsuri elaborate de Comitetul județean de partid, va asigura o sporire a forței de influențare și mobilizare a gazetei și creșterea rolului ei de tribună a opiniei publice. Totodată, consiliul a formulat noi exigențe ce trebuie avute în vedere de redacție în activitatea viitoare. Cele mai importante se referă la realizarea unor cerințe de ordin calitativ, la perfecționarea stilului de muncă al colectivului redacțional.

În primul rînd, s-a cerut ca redacția să cunoască nemijlocit și mai profund realitățile complexe despre care scrie. Aceasta presupune, așa cum ne indică secretarul general al partidului, să fim mult mai mult timp în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii, să studiem cu atenție problemele cu care acestea se confruntă și pe această bază să sugerăm în articolele publicate soluțiile capabile să contribuie la perfecționarea

activității colectivului respectiv. Sîntem pe deplin convinși că în felul acesta vor fi înlăturate articolele în care domină generalitățile, în care sînt zugrăvite superficial realitățile, articole care nu au efectul dorit în rîndurile cititorilor.

În al doilea rînd, s-a insistat ca din activitatea noastră redacțională să fie înlăturată tratarea simplistă, care se mai practică uneori, atunci cînd sînt abordate probleme complexe a căror rezolvare implică mai mulți factori aflați într-o strînsă interdependență. Practica ne-a dovedit că prezentînd o atare situație numai de pe pozițiile unuia dintre factori, eficiența articolului este diminuată. Un efect asemănător îl au și articolele în care criticăm diverse stări de lucruri, fără a scoate în evidență poziția și opiniile celor ce poartă răspunderea pentru stările criticabile. Or, tocmai acestea ar trebui să constituie miezul articolului.

În al treilea rînd, consiliul a cerut redacției mai multă perseverență în urmărirea acțiunilor întreprinse, mai dese reveniri pe urmele articolelor în care se critică o situație negativă, spre a informa cititorii despre măsurile luate pentru înlăturarea lipsurilor.

Desigur, preocupările redacției pentru perfecționarea propriei activități sînt mult mai numeroase. Sarcinile pe care plenara Comitetului județean de partid le-a trasat gazetei, problemele reieșite din dezbaterile consiliului vor constitui programul activității noastre de viitor. Traducerea în viață a acestui program reprezintă un riguros examen pentru colectivul redacțional, care este chemat să facă dovada spiritului său revoluționar, a combativității și răspunderii sale politico-sociale.

GHEORGHE SECUIU
redactor-șef al gazetei
„Steagul roșu” — Ilfov

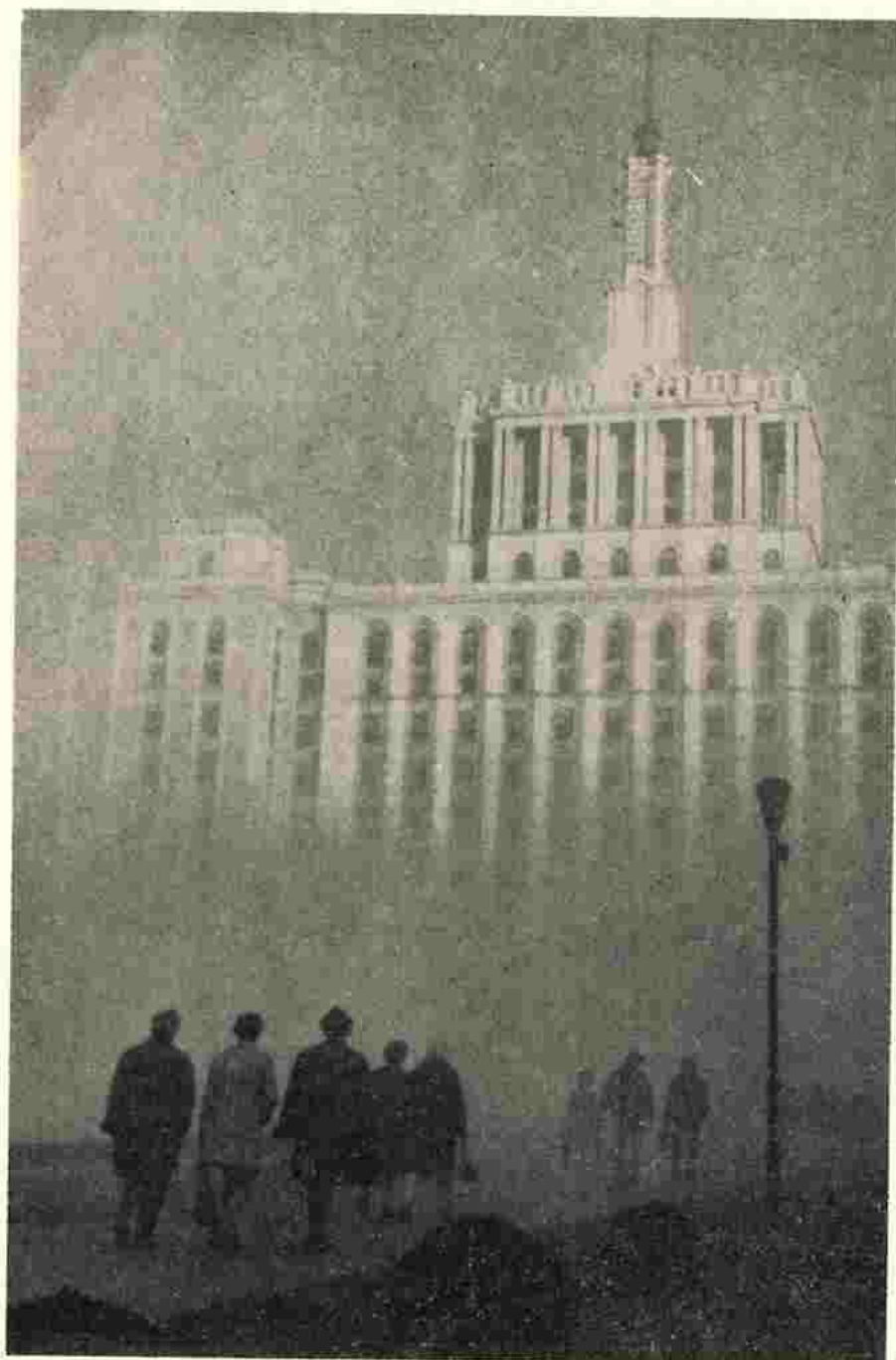

Foto : A. Cartoian

În drum spre redacție...

NOI RUBRICI ÎN „JURNALUL“

ACTIVITĂȚILOR PRACTICE

Răspunzînd indicațiilor conducerii superioare de partid privind legarea tot mai strînsă a învățămîntului de cerințele practice social-politice și economice curente și de perspectivă, colectivul didactic al Facultății de Ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” a stabilit, încă de la sfîrșitul anului universitar trecut, o serie de măsuri menite să ducă la integrarea mai rapidă a studenților în problematica vieții redacționale.

Astfel, odată cu elaborarea planului de învățămînt pe 4 ani — noua durată a cursului de zi cu frecvență — s-a preconizat ca studenții din ultimii ani de studiu să beneficieze de un început de specializare pe marile compartimente redacționale. În consecință, începînd din această toamnă, studenții din anii III și IV sînt cuprinși în secțiile economică, politico-socială și externă și își efectuează programul săptămînal de practică în cadrul secțiilor de specialitate ale unor publicații centrale și locale. Conducerile publicațiilor „România liberă”, „Scînteia tineretului”, „Előre”, „Neuer Weg”, „Munca”, „Informația Bucureștilui”, „Steagul roșu”-Ilfov, precum și a Radioteleviziunii, dînd dovadă de înțelegere față de necesitatea integrării viitorilor ziariști în activitatea redacțională, ne-au oferit, cu generozitate, sprijinul în realizarea acestei acțiuni. Și, astfel, studenții noștri au posibilitatea să participe la viața de redacție nu numai în timpul practicii compacte de vară, ci și în timpul anului universitar.

În aceste eficiente zile de practică, studenții se bucură de ajutorul neprecupețit al unor ziariști de prestigiu.

Fără îndoială, întregul ansamblu de activități practice desfășurate de studenți nu se va solda numai cu efecte superioare în planul pregătirii lor profesionale, ci va duce și la comprimarea perioadei de acomodare a acestora cu exigențele locurilor de muncă la care vor fi repartizați. Ceea ce, firește, va fi în beneficiul presei noastre.

După cum se știe, la 1 octombrie 1976 Academia „Ștefan Gheorghiu” a primit cu sarcină din partea conducerii de partid, să participe la rentabilizarea a 20 de unități economice. La aceeași acțiune de mare răspundere își aduce contribuția sa specifică și Facultatea de Ziaristică. Pînă în prezent a publicat 7 ediții ale ziarului-școală „Santier”, pentru trei din cele 20 de unități economice: C.A.P. Condești, I.M.U. Medgidia și I.M.E. Pitești. Șase ediții au fost realizate de studenții actualului an IV, iar cea mai recentă, de ziariștii care urmează cursul postuniversitar. Toate au fost apreciate atît de cititorii cărora le-au fost adresate, cît și de organele de partid și de stat din județele Ilfov, Argeș și Constanța.

De aceea s-a hotărît ca și în acest an de învățămînt cea mai mare parte a ziarelor-școală ce se vor edita să fie consacrată acțiunii de rentabilizare a unora din unitățile patronate de Academia „Ștefan Gheorghiu”.

Din punct de vedere didactic, editarea de ziare în aceste unități economice este deosebit de profitabilă. Studenții sînt puși în autentice condiții de redacție, întrucît își asumă întreaga răspundere profesională față de cei cărora le consacră ziarul, pentru că subordonează întregul arsenal publicistic de care dispun unui scop de natură politică, acela de a mobiliza un colectiv de muncă pentru depășirea situației în care se află.

Sîntem convinși că deschizînd aceste „rubrici” în „jurnalul” activităților practice desfășurate în timpul anului universitar, și legînd tot mai strîns învățămîntul ziaristic de sarcinile curente ale presei, noile eșaloane care se vor adăuga ziariștilor din țara noastră vor fi capabile să răspundă în și mai mare măsură înaltei exigențe ale profesiei pe care și-au ales-o.

Lector univ. MIRCEA ICHIM

Cum ne integrăm în viața redacțională?

STELIAN CHIPER, anul IV: La sfârșitul fiecărei săptămâni devenim redactori al cotidianului „Scinteia tineretului”. Afirmatia are la bază faptul că am fost primiți nu ca studenți aflați în practică, ci ca mai tineri colegi de breaslă. Făcând parte din grupa social-politică, am fost încadrați la secția „Viața de organizație”, condusă de tovarășul Adrian Vasilescu. După o prealabilă punere în temă asupra profilului, structurii, problemelor ce se cer acordate cu cerințele și exigențele la care trebuie să răspundem, a urmat prima ieșire în teren care nu s-a aflat sub semnul „probei”, ci al unei responsabilități maxime de care fiecare a dat dovadă. Stabilirea unui riguros plan de documentare, redactare și predare a articolelor a dovedit că atât noi, cât și colectivul secției privim cu multă seriozitate și răspundere această practică. Se cuvine să subliniem că nu ne-au fost impuse rețete de redactare sau indicate modele. Ni s-a cerut ca în elaborarea și redactarea articolelor să fim noi înșine. Prima „sarjă” de articole a avut, desigur, pe lângă calități, și câteva deficien-

te, pe care șeful secției nu le-a înlăturat de unul singur, ci a căutat ca lucrul pe manuscris să se desfășoare în prezența autorului, deci a fiecăruia dintre noi, determinând astfel o sporire a autoexigenței. De o deosebită importanță s-a dovedit climatul de colaborare care a caracterizat din primul moment relațiile dintre studenții aflați în practică și redactorii „bătrâni”.

Propunerile noastre privind elaborarea unor articole și chiar înființarea unei rubrici au fost bine primite nu numai de colectivul secției, ci și de conducerea redacției. Implicit, înființarea și susținerea rubricii „Bătălia pentru noi, bătălia pentru noi” a cerut un efort substanțial din partea noastră, căutarea unor inițiative ale uteciștilor din diferite unități economice, care să aibă un larg ecou în rindul tinerilor din întreaga țară. Eforturile noastre au fost încununete de succes, articolele apărute în cadrul acestei rubrici au fost bine apreciate nu numai de către colegiul redacțional și factorii responsabili din C.C. al U.T.C., ci și de către cititori.

MIHAIL GROZA, anul IV: Prin organizarea practicii ziaristice la ziare „adevărate”, și în timpul anului universitar, programa de învățământ creează premisele unei implicări nemijlocite în realitățile profesiei. În cazul practicii efectuate la „Scinteia tineretului”, grupa noastră a luat contact cu o sumă de aspecte și probleme specifice — de la documentare pînă la redactarea efectivă a textelor — a fost confruntată cu exigențele unui mare cotidian, ale unei rubrici de pondere, implicind o deosebită responsabilitate. În articolele elaborate în secția „Viața de organizație” relatarea faptelor de viață beneficiază, în majoritatea cazurilor, de un tratament special, în care predomină rigoarea argumentației; un diagnostic ferm dat situației înfățișate pe teren nu se poate dispensa de atributele **claritate și concize**, ceea ce înseamnă, în ultima instanță, eliminarea conștientă, deliberată, a acoladelor stilistice ce ornează, uneori inutil, textul publicistic. Firește că aceste exigențe nu presupun și renunțarea la caracteristicile stilului personal, dacă acestea există, ci doar integrarea, ca întreg, în stilul consacrat, specific al ziarului.

Increderea pe care redacția cotidianului de tineret ne-a acordat-o s-a constituit într-un factor psihologic pozitiv, ca și libertatea de acțiune și opțiune, iar perioada în care am fost subiecții acestei noi modalități de pregătire profesională ne îndreptățește să afirmăm că, sub aspectul creației ziaristice individuale, practica curentă depășește evident experiența ziarelor-școală.

MIHAI OGRINJI, anul IV: Faptul că structura programei de învățământ ne înlesnește, săptămînal, o alternanță între statutul de student și cel de ziarist e un câștig indiscutabil pentru noi, pentru devenirea noastră profesională. Și spun **ziarist** cu convingerea că activitatea pe care o prestăm în cadrul redacției „Scinteia tineretului” se exprimă numai prin acest termen. De la începutul anului universitar, o treime a fiecărei săptămîni coincide cu perioada de conectare efectivă la problematistica cu care se confruntă orice ziarist de la secția „Viața de organizație”. Scriind la această secție, defel comodă, dintru început a fost necesar să dovedim rigoare în croirea articolelor, în argumentare etc. Iar exigența lui, Adrian Vasilescu, șeful acestei secții, nu a făcut altceva decît să ne stimuleze. Cu alte cuvinte, activitatea noastră nu se desfășoară sub semnul vreunor concesi sau al unui regim privilegiat. Mai multe articole de-ale noastre și-au găsit „vad” în paginile ziarului. E un semn că aceste zile de practică în timpul anului universitar sînt, cu adevărat, fructuoase.

Din activitatea cultural-sportivă a tipografilor

ALBUM DE CREAȚIE PLASTICĂ

DIN
CREAȚIA
PLASTICĂ
A
TIPOGRAFILOR

Recent a văzut lumina tiparului, în condiții grafice deosebite, un album editat de Comitetul Uniunii Sindicatelor din Presă, Poligrafie și Edituri, înmănunchind lucrări din creația plastică a tipografilor. Așa după cum arată în Cuvîntul înainte tovarășul **Laurențiu Dragomirescu**, președintele Comitetului Uniunii Sindicatelor din Presă, Poligrafie și Edituri, selecția din acest album se face din cele peste 500 de lucrări prezente în expozițiile la nivelul întreprinderilor și la expoziția organizată cu prilejul concursului „Făclia tipografilor” din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Autorii admirabilelor lucrări sînt tipografi fruntași și evidențiați, care în timpul lor liber se dedică cu pasiune artei plastice.

Cele mai frumoase lucrări sînt semnate de retușorul **Mihai Bercaru** de la Întreprinderea poligrafică Filaret. Criticul de artă **Corneliu Vasilescu** are cuvinte frumoase despre grafica angajată a acestuia, cu tematică social-politică: „Grafica lui **Mihai Bercaru** are forță expresivă...”. „El este și mai realizat în pictură — o pictură bazată pe un desen ferm și pe un modelaj atent”. Deosebit de reușite ni se par și alte picturi din album, precum: „Natura statică”, cu un colorit sobru, a mașinistului tipograf **Grigore Dobre** de la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”, peisajul „Sabarul din Florești” al pensionarului **Toma Valeriu**, fost linotipist la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” și

„Calea Severinului” a retușorului **Dragu Vicența** de la Întreprinderea poligrafică „Oltenia”-Craiova.

În încheiere, o opinie a criticului de artă **Corneliu Vasilescu**: „Acest prim album al plasticienilor amatori aparținînd cercurilor sindicatelor din întreprinderile poligrafice încununează o activitate susținută și fără îndoială o pasiune dintre cele mai frumoase, de care dau dovadă participanții la manifestări de tipul expoziției amintite. Astfel, arta de amatori și-a găsit locul bine determinat, ca fenomen concludent pentru creativitatea maselor largi, datorită acțiunii intense de educare estetică, ca și contactului cu problemele inovatoare și complexe ale artei profesionale”.

CROSUL TIPOGRAFILOR

Desfășurat în cadrul „Da-cinadei”, tradiționalul „Cros al tipografilor” : constituit și în acest an, la cea de-a șasea sa ediție, un adevărat succes al sportului de masă. Precedat de un cros al tipografilor bucureșteni, la care au participat aproape o mie de concurenți —

zețari, linotipiști, paginatori, elevi ai școlilor profesionale de poligrafie — în-trecerea finală a „Crosului tipografilor” s-a încheiat pe categorii ai următorii ocupanți ai primelor locuri: junioare — 1. **Lucreția Tur** (Liceul poligrafic București), 2. **Agnes Naghi** (În-

treprinderea Crișana — Oradea), 3. **Nicuța Păscu** (I.P. Brașov) — toate eleve; juniori — 1. **Viorel Popescu** (legător I.P. Craiova), 2. **Gheza Erstein** (culegător Întreprinderea Crișana — Oradea), 3. **Marian Tane** (tipăritor I.P. „Informația”); senioare — 1. **Cris-**

Iancu (legătoare I.P. Craiova), 2. **Sanda Catela** (ambalatoare Arta Grafică — București), 3. **Elisabeta Vidican** (legătoare I.P. Timișoara); seniori: 1. **Ion Ionașcu** (electrician I.P. Craiova), 2. **Constantin Neacșu** (linotipist, I.P. Slobozia), 3. **Dan Mircea** (muncitor plane C.P.C.S.).

ORIZONTURI ALE PRESEI PENTRU PIONIERI ȘI ȘCOLARI

Integrarea învățământului cu cercetarea și producția la toate nivelurile și în condiții optime de eficiență formativ-educativă, precum și intensificarea procesului de modernizare a învățământului presupun și pentru presa pionierească anumite probleme de modernizare, de racordare în spirit novator, practic și creator a mijloacelor gazetărești pentru a contribui și mai eficient la procesul de educație revoluționară a tinerei generații. Noi orizonturi educative în spiritul pregătirii prin muncă și pentru muncă, pentru viitor, născute și lăzvorite din prezentul vieții, al etapei pe care o străbate societatea noastră socialistă. Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din 28—29 iunie a.c. precum și cea de la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, propagandei și ideologiei, reliefează și nuanțează aceste sarcini, găsindu-le justificarea logică în raport de cerințele cincinalului revoluției tehnico-științifice și de cerințele perfecționării educației politico-ideologice în spiritul dragostei și devotamentului față de partid, față de patria socialistă.

Prin mijloacele cele mai adecvate, revistele vor aborda în cel mai accesibil limbaj rolul fiecărui om al muncii la locul său de activitate, responsabilitățile economice, etice, de atitudine comunistă față de muncă. În scopul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate se cere, în primul rind, formarea omului nou în așa fel încât acesta să aibă toate posibilitățile afirmării calităților sale în crearea de bunuri materiale și spirituale pentru întreaga societate. De aici decurge necesitatea cultivării la copii, prin toate mijloacele, a nobilelor sentimente de patriotism, de dragoste pentru partid. Revistele sînt o excelentă tribună de afirmare a idealurilor și elanurilor înfăptuirilor înalte pe care comuniștii, eroii uzinelor, fabricilor, ai marilor șantiere, ai ogoarelor și ai frontului culturii și științei le demonstrează zi de zi cu entuziasm și spirit de sacrificiu. Pionierii și școlarii își au rubrica lor pentru aceste „lecții” de adevărat patriotism: „De la comuniști învățăm cutezanța”. Și trecerea de la exemplul la a înfăptui cu propriile forțe, cu mâinile tale, cu fantezia și spiritul tău creator lucruri bune, utile este primul pas adevărat prin care te integrezi în frontul general al muncii. Conștiința acestei integrări aureolează produsul tău. Revistele au în vedere sublinierea raportului dialectic între munca propriu-zisă și consecințele ei în conștiință: influențind dezvoltarea întregii personalități, educînd spiritul de disciplină muncitorească, fermitatea caracterului, echitatea, cinstea, omenia. În „Cutezătorii” au și căpătat contur distinct și chiar original moduri de reflectare a hărniciei pionierești, nu numai în școală, ci în toate „amfiteatrele hărniciei”, alături de părinți, pe ogoare, în familie, în fronturile muncii patriotice. Am lansat o largă acțiune de masă „Trofeele hărniciei” sub îndemnul „Prin muncă, pentru viață”.

„Codul etic al pionierului” este, de asemenea, un izvor de materiale de presă foarte diverse și cu profundă rezonanță în conștiința cititorilor. Adevărata democrație pionierească în acțiune devine o carte cu multe pagini, fiecare pagină însemnînd o fațetă a personalității pionierului în devenire către „omul nou” așa cum este prefigurat de toate documentele de partid cînd se vorbește despre viitor. „Dicționarul politic”, rubrică de mare accent, precum și ciclul de consultații politico-ideologice pentru pionieri și școlari, care au în vedere precizări științifice ale unor termeni fundamentali despre viață și societate, modul strălucit în care partidul nostru își îndeplinește rolul de forță politică conducătoare a întregii activități economico-sociale, a întregii noastre societăți și cu cită clarviziune și pregnanță contribuie la politica întregii lumi în scopul unei vieți tot mai luminoase, mai drepte, mai echitabile.

Revistele nu în vedere folosirea mai adecvată a literaturii în scop educativ-formativ prin situații și personaje de mare forță sugestivă, versuri de înaltă exigență poetică, cu conținut patriotic mobilizator. Schițe și scenarii de benzi desenate, reportaje literare axate pe adevăr. Și nu orice adevăr, ci acela încărcat de semnificații pozitive. Pe de altă parte, se va urmări și cultivarea cu mai multă pregnanță a frumuseții limbii noastre literare, a stilisticii literare moderne, a scrisului de calitate, știut fiind locul privilegiat pe care îl are literatura între celelalte discipline educativ-formative prin apelul permanent la resorturile cele mai subtile ale sensibilității omenești. De aceea vom avea în vedere prezentarea de caractere viabile și nobile care întruochipează sau dau viață aspirațiilor înaripate ale tinerei generații. Avem în vedere mese rotunde și dezbateri de scriitorii, precum și atragerea în rețeaua de colaboratori a unor scriitori tineri talentați, afirmați și în cadrul Festivalului național „Cântarea României”, a unor nume de prestigiu în rândul cititorilor.

Desigur, toate aceste preocupări au stat în atenția publicațiilor pentru pionieri și școlari și pînă acum. Momentul pe care-l trăim, însă, precum și perspectivele foarte clar definite de Congresul al XI-lea al partidului presupun și pentru noi abordarea problemelor mult mai aplicat și în profunzime, reinnoirea permanentă a mijloacelor de comunicare cu cititorii pentru a nu cădea în rutină și șabloane. Zece ani de existență a revistei „Cutezătorii” pe care i-a împlinit la apariția numărului 39/29 septembrie a.c. este și prilej de rodnic bilanț dar, mai ales, prilej de întocmire pe baze și mai solide, mai științifice a unui amplu program de perspectivă, cu implicații educative mai pregnante.

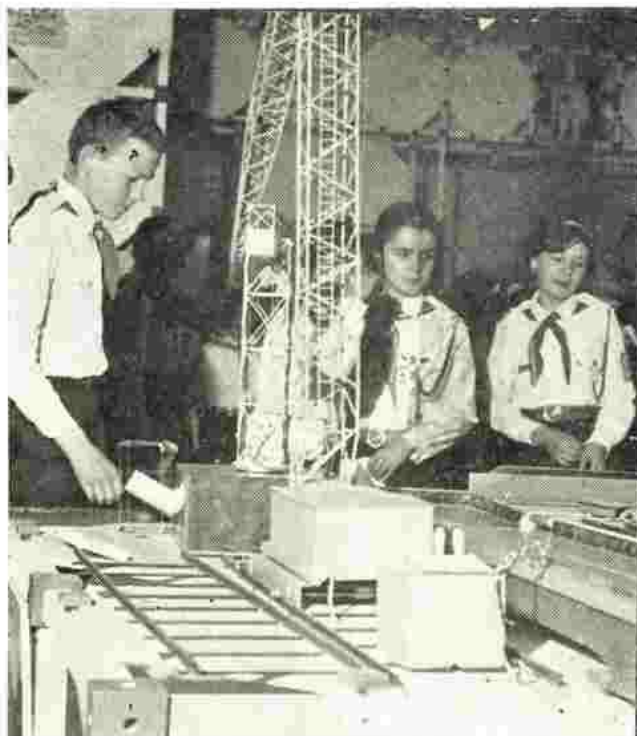
O importanță deosebită capătă pentru noi găsirea punților de legătură cu cititorii în a face clare importanța și modul de trecere de la idee la faptă, de la concepție la realizare practică. Apoi, sublinierea farmecului unor meserii utile. Reportajele, interviurile urmăresc permanent asemenea aspecte de fond, rolul formativ-educativ al muncii.

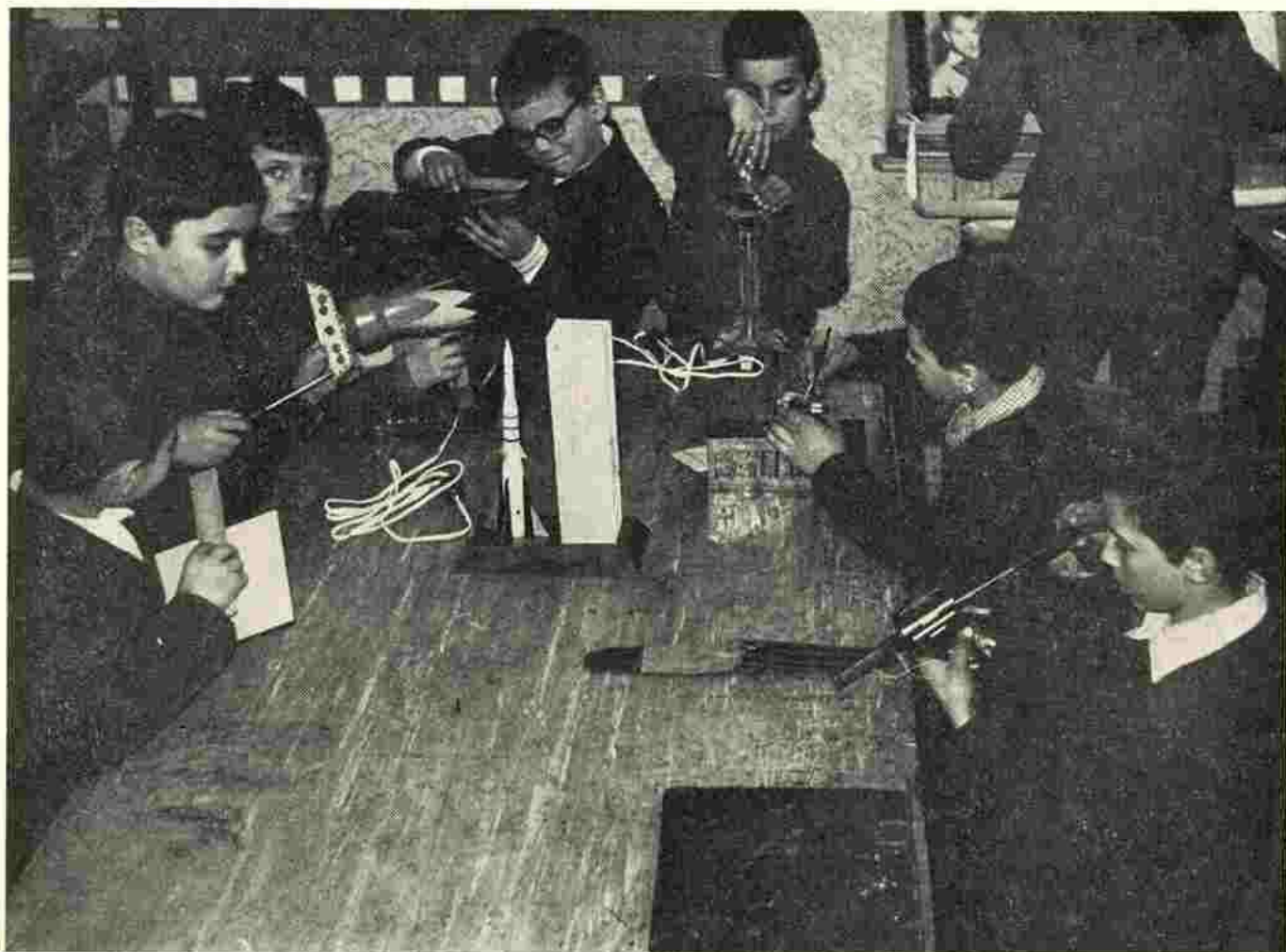
„Noi învățăm pentru viitor” se intitulază una din rubricile noastre noi, în care vom avea în vedere cultivarea principiului că omul nu învață și crează în scop egoist, unilateral, și al prezentului imediat, ci pentru o societate întreagă, explicind că și societatea, la rindu-i, crează pentru el. Dar, mai ales, pionierul învață pentru viitor, pentru societatea de mîine, pentru comunism. Din acest punct de vedere sensurile învățării, ale pregătirii pentru muncă și viață se multiplică și capătă valențe superioare.

De mare atenție se bucură acțiunea inițiată de noi cu cîțiva ani în urmă „Semafor Cutezătorii”. Acum i se văd bine roadele. În corespondența noastră cu cititorii în cadrul „Semaforului” și la rubrica „Un milion de prieteni” se evidențiază foarte clar o dezvoltare substanțială a atitudinii și spiritului criticii și auto-criticii în rândul pionierilor, precum și o conștientizare mai pregnantă a ceea ce înseamnă democrație pionierească, etică și echitate pionierească. Ce înseamnă cinste și dăruire și ce înseamnă hărnicie.

„De la gînd, la faptă”. De la principiu, la practică”, nu sînt simple rubrici de inițiere. Ele implică și felul cum în aceste procese se nasc și se dezvoltă toate trăsăturile de caracter ale omului nou, cum se dezvoltă întreaga personalitate a omului în procesul de învățare, creație, muncă socială și individuală productivă.

Știind că nu este suficient să reflectăm cum se desfășoară, de exemplu, Festivalul național „Cîntarea României” sau „Daciada”, urmărind îndeaproape să fie conștientizate sensurile profund umane, patriotice și comuniste pe care le implică o acțiune sau alta ; ce

înseamnă pentru cultura noastră păstrarea tradițiilor milenare, ridicarea acestora și orchestrarea lor la prezentul dinamic pe toate planurile. Și ce înseamnă a te fortifica azi pentru viitor. Aceste acțiuni nu sînt în sine și pentru sine, ci cu implicații foarte largi în formarea omului complex al viitorului.

Tratarea problemei timpului liber se va face pe baza unei mult mai juste înțelegeri a funcției educativ-formative a „jocului” împletit cu munca. Fără să exagerez, consider că, de fapt, problema timpului liber este problema însăși a viitorului, a comunismului, înțelegînd prin „timp liber” viața însăși a tuturor, încărcată de frumos și bine, de cultură și artă — o trăire pleneră, o realizare pleneră a tuturor disponibilităților sufletești, a talentelor și aptitudinilor. Privită problema în această perspectivă, mult mai clar ni se înfățișează mozaicul de idei și fapte care trebuie promovate în procesul de formare a tinerei generații.

Avem în viața pionierească numeroase acțiuni care au devenit tradiționale, dovedindu-și eficiența, bogăția de implicații educative, instructive, toate avînd o finalitate constructivă, de împlinire umană. Acestea și-au găsit întotdeauna o largă reflectare în paginile revistelor noastre. Aș aminti doar cîteva asemenea acțiuni: mișcarea „Minitehnicus” a crescut an de an, polarizînd aproape toți copiii patriei cu talente și aptitudini științifice-tehnice. Rezultatele sînt surprinzătoare. Cîștigul cel mai mare însă îl au acești copii

care au înțeles și cărora le-a plăcut să se joace de-a invențiile și inovațiile, să se joace cu scule și unelte pentru a crea ceva util, bun și frumos. Pentru aceștia, toată viața lor va fi „un timp liber”.

Expedițiile „Cutezătorii” sînt iarăși „timp liber” înțeles just. Fiecare expediționar vrea să știe cit mai mult din ceea ce vede, întilnește, cercetează, trage concluzii, se îmbogățește spiritual, capătă deprinderi practice, își educă spiritul de echipă, de muncă colectivă, spiritul competitiv, hărnicia, echitatea, cinstea, etc.

Nu pot fi cuprinse aici, ca într-un referat, toate acțiunile care se fac și altele, prevăzute în perspectivă, pentru pionieri și școlari. Trebuie să subliniem însă că, în conformitate cu noile orientări și cerințe izvorite din documentele de partid și de stat în ceea ce privește îmbunătățirea întregului sistem de educație comunistă, de formare a omului nou, redacția revistei „Cutezătorii” înțelege să analizeze aceste probleme și să ia decizii în baza unei largi consultări în cadrul colegiului de redacție, în baza unui dialog permanent cu cititorii, cu părinții copiilor, cu oameni ai muncii și cu specialiști din toate domeniile de activitate. În acest fel deciziile de orientare a presei pentru pionieri și școlari capătă un pronunțat caracter de decizie colectivă.

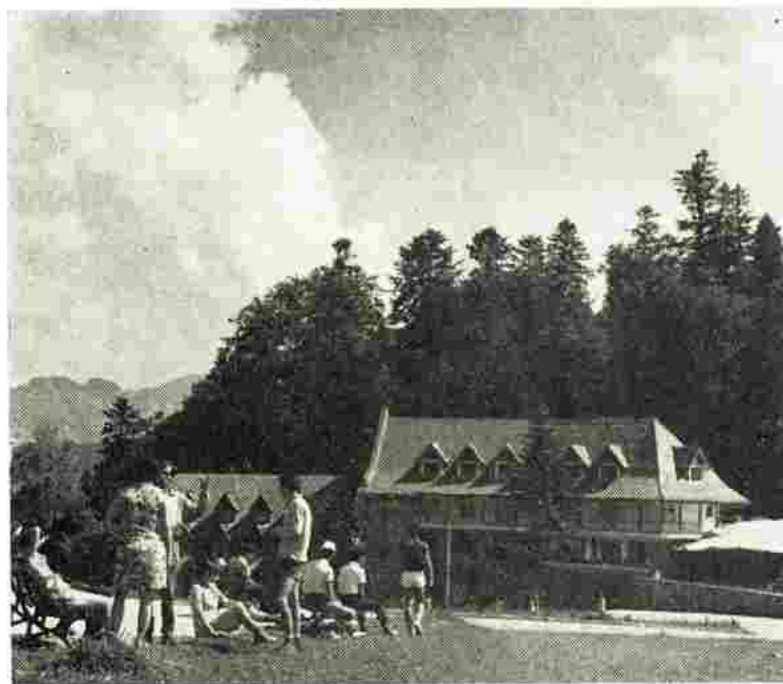
I. DONCA

CE SE SCRIE

ȘI

CUM SE SCRIE

DESPRE TURISM?

UN SCHIMB DE PĂRERI CARE NE INTERESEAZĂ

Turismul își aduce pe căi și prin mijloace proprii, specifice, contribuția la procesul de dezvoltare economico-socială a țării. El se aliniază cu evidență la efortul pe care întregul nostru popor îl depune, sub conducerea partidului, pentru edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Conturându-se din ce în ce mai definitoriu ca ramură în formare a economiei naționale, cu formă superioară de valorificare a tezaurului de frumuseți, de valori materiale și spirituale de care dispune țara noastră, turismul românesc s-a bucurat de atenția și grija permanentă a conducerii superioare de partid și de stat, de preocuparea nemijlocită a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, prin liniile orientative trasate, atât în ceea ce privește dezvoltarea bazei materiale cât și în domeniul organizării și conducerii acestei complexe activități.

Drept urmare, turismul intern, sub toate formele sale de manifestare, a cunoscut, de la un an la altul, o dezvoltare constantă. Astfel, dacă în 1970 la activitatea turistică internă au participat circa 5 milioane de turiști, în 1976 s-a ajuns la aproape 10 milioane, iar pentru 1980 prognozele noastre prevăd ca 12 milioane de turiști români să beneficieze de servicii organizate.

Desigur, faptul că, în ultimii ani, turismul a căpătat o amplă dezvoltare, că de binefacerile lui se bucură milioane de oameni, își are numeroase rațiuni. Dintre ele nu poate lipsi, în ceea ce ne privește, faptul că țara noastră dispune de un cadru natural nealterat de efectele poluante ale dezvoltării industriale, cu peisaje minunate și variate, cu resurse de ape minerale, obiective turistice naturale, istorice, culturale, folclorice, etnografice etc. Dar realitatea ne obligă să punem, înainte de toate, la baza tuturor explicațiilor, implicațiile social-economice și cultural-educative pe care le comportă turismul.

Este un fapt de necontestat că măsurile luate de conducerea partidului și statului nostru au dus la creșterea necontenită a nivelului de trai, a gradului de confort și civilizație al întregului popor. Astăzi, datorită câștigurilor realizate, ca urmare a hotărârilor adoptate în sensul sporirii veniturilor, un număr din

ce în ce mai mare de oameni ai muncii își pot permite să-și rezerve o parte din bugetul familial pentru cheltuieli în scopul recreerii în mijlocul naturii, pentru refacerea capacităților fizice și intelectuale în stațiuni de odihnă sau cură balneară.

În concepția partidului — și, totuși, Nicolae Ceaușescu, ne

reamintește continuu acest lucru — turismul trebuie să fie un puternic mijloc de educare a maselor. Alăturându-ne acțiunilor educative desfășurate de organizațiile de partid, de cele ale Uniunii Tineretului Comunist, ale tuturor organizațiilor obștești, urmărăm în permanență ca prin derularea programelor turistice

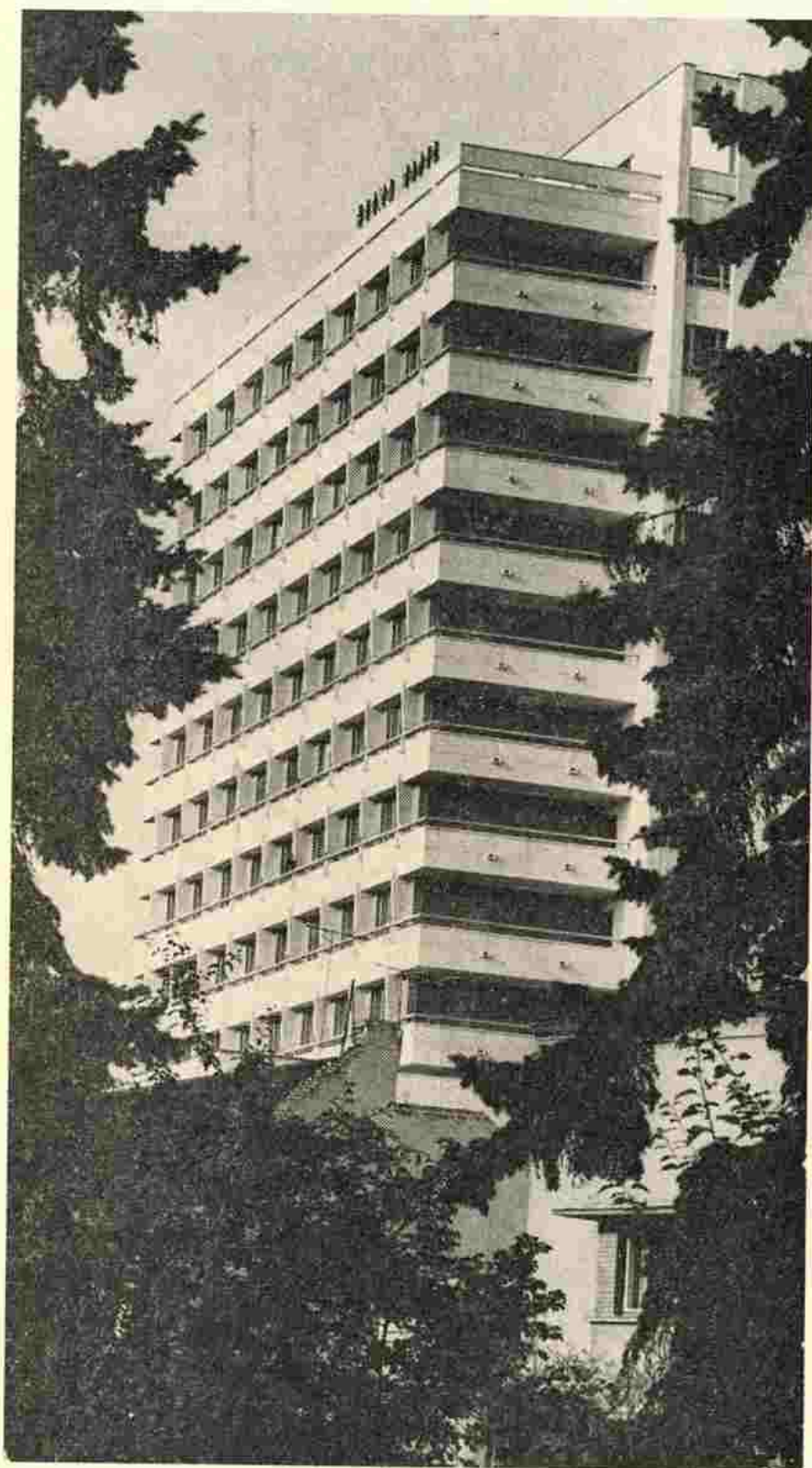
să contribuim la cunoașterea trecutului de luptă și muncă al poporului român, a locurilor și monumentelor istorice și de artă create de înaintași. Aceasta reprezintă, am putea spune, prefața, punctul de pornire pentru cunoașterea istoriei prezente, a ceea ce înfăptuiesc astăzi, cu brațele și cu mintea, în condițiile socialismului, milioane de oameni ai muncii.

Este convingerea intimă a tuturor lucrătorilor din rețeaua Ministerului Turismului că rezultatele obținute, sub conducerea înțeleaptă a partidului, în toate domeniile construcției socialiste, organizarea cunoașterii acestora printr-un program diversificat de acțiuni turistice constituie, deopotrivă, un puternic mijloc de educare a maselor, un prilej de dezvoltare a dragostei față de patrie.

Iată de ce avem mereu în atenție ca prin activitatea de turism intern să realizăm un contact cât mai strâns al celor care participă la acțiunile noastre turistice cu tot ceea ce e nou și înfloritor pe pământul acestei țări, cu munca și obiceiurile fauritorilor de bunuri materiale și spirituale. Cu alte cuvinte, ne străduim ca, atrăgând populația în circulația turistică internă, să-i oferim prilejul de a cunoaște obiectivele industriale și social-culturale, atât de armonios răspândite în aria geografică a României. Amplificarea și asigurarea unui bogat conținut politico-educativ al turismului este cu atât mai necesară cu cât, pe baza măsurilor stabilite de conducerea partidului, oamenii muncii vor beneficia de mai mult timp liber prin trecerea la săptămâna de lucru de 44 ore.

Mi se pare, așadar, firesc ca presa centrală și județeană, toate publicațiile, radioul și televiziunea să manifeste interes pentru această importanță latură a activității umane. Și, în acest context, mi-aș permite să afirm că tot așa de firesc este ca ziaristii să se întrebe — și prin această tribună a schimbului de idei care este revista „Presa noastră” — „Ce se scrie și cum se scrie despre turism”.

Să înțelege că opiniile mele în cadrul acestei — o doresc — fructuoase dezbateri, pornesc de la un om care citește presa, ascultă radioul și urmărește emisiunile televiziunii atât cât îi permite timpul. Suficient însă pentru a fi în cunoștință de cauză cu preocupările multor scriitori și ziarști de turism pe care am avut ocazia adesea să-i cunosc și personal în exercițiul profesiei. Vreau să cred, în același timp, că mă fac ecoul părerilor multor lucrători din rețeaua noastră, când afirm că despre turism se scrie, că presa, radioul, televiziunea se ocupă nuanțat, cu atenție, de acest sector. Vreau să spun, de asemenea, că ziaristii sînt preocupați și de aspectele negative ale activității noastre, și — cu unele excepții, cînd, odată

„Grand Hotel” — Tg. Mureș

cu apa, se aruncă și copilul din albie — criticile lor ne sînt de un real folos în eradicarea lipsurilor și neajunsurilor semnalate.

Turismul — și ziaristii știu bine aceasta — reprezintă o activitate extrem de complexă ce trebuie privită într-o strînsă corelație cu dezvoltarea tuturor sectoarelor economiei naționale care furnizează în mod direct sau mijlocit elementele componente ale produsului nostru. În turism sînt cuprinse neapărat elementele care privesc transportul pe șoselele naționale, pe căile ferate sau cu avionul; la reușita unei acțiuni turistice intervin și probleme de aprovizionare, de gospodărire a orașelor, de grijă față de monumentele istorice sau ale naturii, activități culturale etc. Este un fapt că, de pildă, participînd la o călătorie turistică și negăsind o ilustrată (exemplul este luat dintr-o rubrică a „României libere”) pe care s-o trimiți celor dragi, la întoarcerea din excursie (excursie care este... turistică), vei încerca, fără doar și poate, o umbră de nemulțumire, de iritare, rămînînd cu impresia că ceva pe itinerarul parcurs n-a fost în regulă...

Am vrut să plec de la acest exemplu — mărunț în aparență — pentru a sublinia ideea că scriind despre turism, ca dealtfel despre orice alt sector al economiei naționale, ziaristul trebuie să în considerare toți factorii care concurează la această activitate. Mă gîndesc, de pildă, cît de profitabilă pentru populație și pentru organizatorii turismului ar fi desfășurarea unei acțiuni în scopul amenajării și diversificării zonelor de odihnă și agrement din jurul orașelor, chestionarea la obiect a factorilor răspunzători de la consiliile populare și a altor organisme pentru a vedea în ce măsură există o preocupare serioasă din partea organelor locale pentru crearea condițiilor petrecerii în chip plăcut și instructiv a sfîrșitului de săptămînă. Dezbaterea problemei diversificării și extinderii mijloacelor de transport pentru turism (vasele fluviale, de pildă, dezvoltarea circulației turistice în mediul rural și altele sînt, de asemenea, teme care, privite cu mai mare atenție, arată cît de complexe și interdependente sînt problemele turismului.

Constat cu plăcere că, de mai multă vreme, în redacțiile ziarelor, la radio sau televiziune s-au luat măsuri în sensul formării unor ziaristi specializați pe probleme. Sistemul duce în mod evident la ridicarea stachetei răspunderii celor care scriu despre turism. Personal, am totdeauna în față — și acum cînd scriu aceste rînduri — imaginea ziaristului competent, specializat, bun cunoscător al tuturor aspectelor ce le comportă derularea unei acțiuni turistice, organizarea vacanțelor sau a curei balneare pentru oamenii muncii. Este imaginea ziaristului ce întinde activității

noastre o mîină de ajutor, care — laudă sau critică — de la caz la caz, ne ajută, prin articolele sale, pe noi toți, de la cadrele de conducere, pînă la fiecare om al muncii în acest domeniu, să îndeplinim tot mai bine sarcinile deloc simple care ne revin.

În ceea ce privește sectorul pe care îl conduc, observăm că de activitatea turismului românesc se interesează în ultimul timp cam aceiași ziaristi, că articolele, reportajele,

interviurile, notele ș.a.m.d., poartă semnătura unor redactori care s-au familiarizat cu problemele noastre. Ceea ce recunoșc, conferă garanția seriozității cu care sînt abordate problemele, seriozității — acesta este un lucru foarte important — soluțiilor date pentru îmbunătățirea continuă a activității turistice. Nu ne propunem, acum și aici, o enumerare exhaustivă, dar, lăsînd la o parte pe scriitorii de turism bine cunoscuți presei și publicului,

aș evidenția unii dintre ziaristii ce ne ajută realmente prin articolele cu greutate și bine documentate ce ie publică frecvent: Constantin Priescu și alți redactori de la „Scînteia”, Pia Rădulescu, P. M. Băcanu, Dumitru Tabacu, Mirocea Scripcă, Ion Popovici — „România liberă”, Ion Ghițulescu, Octavian Cepraga, Elisabeta Iosif, Radio; Lazăr Iosif și Ioan Ruș — Televiziune, Lazăr Edith — „Elöre”, Mihai Roth — „Neuer Weg”, Stelian Dorobantu — „Munca”, Traian Crăiescu — „Agricultura socialistă”, Octavian Andronic — „Informația Bucureștiului” și mulți, mulți alții. Aș vrea să remarc, de asemenea, ajutorul substanțial pe care-l primim și din partea presei județene. Citez în special „Dobrogea nouă”, cu suplimentul „Litoral”, „Informația Harghitei” cu „Vacanțe harghitene”, „Dra-

hova, Vileea, Suceava, Maramureș, Caraș-Severin).

O subliniere specială și pentru programele de varietăți organizate pe litoral de televiziune, ca și pentru activitatea postului „Radio Vacanța”. Un post similar la Brașov, care să servească patru județe (Brașov, Covasna, Prahova și Harghita) ne-ar fi, de asemenea, de un real folos.

Este, după părerea mea, un fapt îmbucurător și acela că aproape în fiecare ziar, la radio sau televiziune, ființează rubrici speciale dedicate turismului. Apreciem astfel, în mod deosebit, emisiunea TV „România pitorească” și „Pentru timpul dv. liber”; mai vechile rubrici ale „României libere” — „Cronica muntelui”, „Cronica muntelui și a litoralului”, rubrica de turism, documentată și „la zi” a ziarului „Neuer Weg” (precum și almanahul „Kommmit”) și „Turism non-stop” — cele trei coloane bilunare din ziarul „Elöre”; „Meridian Club”, „Actualități” și „Răspundem ascultătorilor” (Radio); pagina „Informația vacanța” („Informația Bucureștiului”).

Aprecieri bune aș vrea să aduc și colectivului de la „România pitorească”, publicație editată de noi. Fără intenția de a omite lipsurile ei, de înlăturarea cărora, alături de redacție, sîntem și noi preocupați, am părerea că revista aduce o contribuție importantă și multilaterală la formarea gustului pentru drumeție, la cunoașterea și popularizarea frumuseților patriei. Sînt meritorii eforturile depuse de redacție pentru prezentarea turistului în relația cu bunurile create în scopul recreerii sale, în tot ceea ce-i oferă cu generozitate, „mama natură”.

Ar fi însă oportun și în interesul propriilor cititori dacă toate ziarele județene ar înființa o rubrică permanentă de turism care să aibă un pronunțat caracter informativ, reliefind posibilitățile ce se oferă populației pentru a-și petrece timpul liber sau vacanțele în orice zonă a țării, aducîndu-i la cunoștință, pertinent și cu promptitudine, rezultatele obținute în dezvoltarea bazei materiale a turismului, în diversificarea serviciilor, evidențiind experiența bună și criticînd neajunsurile în organizarea turismului pe plan local.

Aș dori să aduc în discuție și alte cîteva probleme ale turismului, care, din păcate, după părerea mea, stau pe nedrept în conul de umbră al preocupării ziaristilor de turism.

În rețeaua turistică a țării lucrează în prezent circa 60 000 de oameni. Ca oriunde, și aici sînt lucrători mai bine sau mai puțin bine pregătiți profesional, mai conștiințioși sau mai puțin conștiințioși în exercitarea meseriei. Fiecare dintre ei se află pe o anumită treaptă a desăvîrșirii etico-profesionale. Prin natura muncii lor, toți acești

oameni sînt într-un permanent contact cu publicul și înțelegem foarte bine că, pe lângă o solidă pregătire profesională, ce trebuie să o poase, lucrătorul din rețeaua noastră trebuie să manifeste o politețe și bunăvoință ireproșabilă, să aibă o comportare demnă, să fie, așa cum obișnuieți dv. să scrieți, mereu „cu zîmbetul pe buze”. Avînd în vedere cele arătate mai sus, sînt de părere că figura lucrătorului din turism ar trebui să stea într-o mai mare măsură în atenția ziaristilor, socotînd că ar fi bine ca acest lucrător să ne privească și din alt colț al paginii decît numai din acela al rubricii „Aflăm de la miliție”.

Știm cu toții că presa este și un organizator colectiv. Aș considera de aceea firească preocuparea permanentă pentru generalizarea experienței bune. Ca în toate sectoarele economiei naționale, și noi avem destule exemple pozitive, colective fruntașe, oameni care, educați de partid, de U.T.C. reușesc să-și exercite profesiunea la un înalt nivel de răspundere și conștiințiozitate.

Un personaj interesant de descris este în ultima vreme însuși turistul, cel care-și petrece excursia sau concediul beneficiînd de serviciile noastre, care merge în vacanțe pe patru sau pe două roți, ori colindă munții, dealurile și pădurile țării în ceea ce se cheamă drumeție. Fără doar și poate, marea majoritate a turiștilor fac și cu aceste prilejuri dovada bunej educației primite în familie, în școală, în întreprindere, în societate. Dar cazurile, nicidecum rarissime, în care găsim deteriorate bunuri materiale din hoteluri, vile, cabane, restaurante, locuri de popas sau chiar bunuri ale acestei mame — mamă comună, darnică și înzestrată care este natura — ne duc la concluzia că există carențe în comportamentul unui număr, ce-i drept, mic, de turiști insuficient educați. Cazuri în care muntele, cabana, excursia, în genere, sînt considerate prilej de a scăpa de rigorile unei comportări civilizate, de a consuma băuturi alcoolice aduse de acasă (cînd acestea nu se găsesc, bineînțeles, la cabană!) de a distruge obiective turistice, monumente istorice sau ale naturii, mă fac să reflectez la necesitatea unei sancționări mai prompte și mai ferme și din partea celor care au datoria să acționeze ca mandatar ai opiniei publice. Din acest punct de vedere remarc intervenția la obiect a unor gazetari de la „Scînteia” care, prin note și articole, au luat prompt și energic poziție împotriva unor asemenea abateri de la normele comportamentului civilizat. Nădăjduiesc că și alți ziaristi (aș numi îndeosebi pe cei de la „Scînteia tineretului”, precum și de la ziarele locale) vor ataca subiectul cu o mai mare regularitate.

Aminteam la începutul acestor rînduri că prin turism desfășurăm

Toamnă... (foto: A. Cartoian)

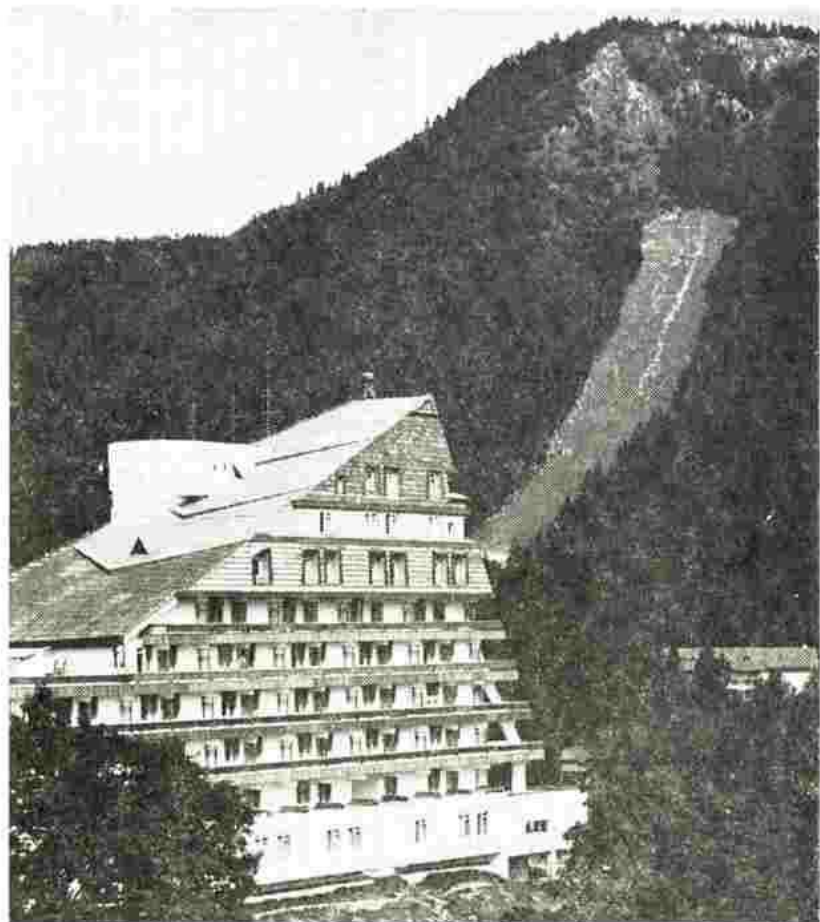
pelul roșu” din Timișoara și „Steagul roșu” — Bacău, care au editat în perioada de vară suplimente, foi volante, ce vin, pe multiple planuri, în întîmpinarea turistului și a turismului. Ar fi, cred, aceasta o inițiativă bună de preluat și de către alte ziare care apar în județele cu o bază turistică puternică sau în continuă dezvoltare (Brașov, Pra-

o activitate educativă și, în ceea ce ne privește, simțim convinși că trebuie să facem mai mult pentru a asigura o bună pregătire profesională și politică a ghizilor, a tuturor celor care-i însoțesc pe turiști, care organizează acțiunile noastre.

Nu este însă mai puțin adevărat că la o asemenea urlă și complexă muncă de educație pot contribui și alți factori. Mă gândesc, de pildă, că presa ar putea acorda o atenție mai mare modului în care școala cultivă la tineri respectul pentru valorile turistice. Pentru că, vorbind de poluare, nu trebuie să uităm nici o clipă că turistul poate deveni unul din cei mai periculoși factori poluanți. Într-o deplasare făcută la Lacul Ana, jud. Harghita, am văzut un mare număr de elevi veniți în excursie în acest minunat colț de liniste al naturii românești. La observația mea, că resturile de la mâncare nu trebuie aruncate în lac, s-au arătat mirați întrucât... pentru un lac așa de mare n-au importanță cele câteva pungi de plastic, cutii de conserve sau coji de pâine care se aruncă. Nu doresc în nici un fel să generalizez, pentru că avem școli în București și Timișoara, de pildă, unde se dezbate într-o largă măsură problemele referitoare la ocrotirea naturii. Și nu numai că se dezbate, dar se și acționează în acest sens. Activitate meritorie se desfășoară în multe județe din țară. Este, de asemenea, un merit al Consiliului Național al Pionierilor care, începând din 1971, dezvoltă o acțiune patriotică de mare importanță, cunoscută sub denumirea „Asaltul Carpaților”, în cadrul căreia se face educarea, se cultivă dragostea de munte, se execută marșaje etc. Unul din cele mai temeinic organizate centre este cel din orasul Victoria. La planificarea desfășurării și finalizării acestor acțiuni au acordat sprijinul lor Comisia Monumentelor Naturii și subcomisiile din Iași, Timișoara, Craiova și Cluj-Napoca. Trebuie să arăt însă aici, în mod autocritic, că atât noi cât și Ministerul Educației și Învățământului, am făcut puține lucruri pentru a dezvolta la tineret, încă din școală, dragostea pentru natură.

Presa poate, de asemenea, să ne acorde un sprijin, în mod deosebit pe linia stimulării consiliilor populare de a elabora decizii sau de a respecta pe cele elaborate deja în scopul ocrotirii valorilor turistice potențiale pentru județe, al apărării acestor locuri și monumente pe care economia națională nu a avut până acum posibilitatea să le valorifice.

Pentru a mă referi în acest context la unele sugestii făcute de ziaristi, sînt de părere că nu în toate cazurile trebuie permis accesul, cu orice mijloace, la monumentele naturii, căci unii „turiști” se simt atrași mai mult pentru ocazia de a-și spăla mașina și schimba uleiul în locuri

1. Poiana Broșov – Hotel Alpin
2. Pasul Bran

unde natura darnică scoate la iveală o floră și vegetație specifică, de recuperat în cazul distrugerii.

Desigur, sînt încă zone care se pot organiza și dota mai bine pentru a atrage cit mai mulți turiști. Orice zonă trebuie privită însă cu atenție

și văzut dacă are, într-adevăr, capacitatea să primească musafiri. Sînt de părere că un număr prea mare de turiști la Lacul Ana, de pildă, ar deteriora acest unicit al naturii și, într-un astfel de caz, sugestia de a

dezvolta aici activitatea turistică nu poate fi acceptată.

Consider, de asemenea, meritorii eforturile făcute de presă (am la îndemână exemplul revistei „România pitorească”) pentru încurajarea cercurilor turistice, pentru extinderea numărului lor în școli, facultăți, întreprinderi și instituții. Vreau să cred, astfel, că ștafeta experienței bune poate trece și de la o revistă la alta, de la ziar la ziar, cu atât mai mult cu cât aceste cercuri — fie că sînt patronate de sindicate, de organizațiile U.T.C., de uzine și întreprinderi, de instituții, de cluburi și case de cultură — constituie un mijloc foarte important de educare a celor care iubesc natura, drumeția. Cercul de turism este și va trebui să devină tot mai mult, în viitor, celula de bază a turismului de masă.

Probleme foarte serioase se pun în ceea ce privește protecția naturii din partea constructorilor. Un exemplu de poluare estetică, aș numi-o, a peisajului îl reprezintă unele construcții turistice ale cooperației de consum, ca și ale noastre, ale Ministerului Turismului. Se elaborează încă și se pun în operă în zonele montane proiecte de construcții cu acoperișuri în terase acolo unde ar trebui adoptată soluția șarpantelor, soluție mai sănătoasă și care se potrivește peisajului inconjurător.

Dar, la drept vorbind, de cele mai multe ori nu construcția în sine distruge natura, ci modul în care se face organizarea de șantier, de către constructori, în vederea ridicării obiectivului turistic și mă refer mai ales la ceea ce lasă ei în urmă. Drumurile modernizate, toate căile de acces mai mici sau mai mari ajută omul să ajungă rapid și comod în locuri cu frumuseți ale naturii accesibile altădată numai temerarilor. Dar în jurul multor asemenea drumuri întâlnim de pe acum peisaje poluate. Pentru a nu mai aminti că reziduurile industriale, resturi menajere se aruncă în multe locuri la întâmplare. Este de dorit ca pe fiecare om din țara aceasta să-l doară orice fapt care poate duce la degradarea patrimoniului turistic, iar presa, în primul rînd, are datoria să militeze pentru crearea acestei opinii de masă.

În aceste domenii avem stabilite legi foarte bune, norme de conduită, preocuparea presei trebuind să fie mai consecventă și de asprimea cerută față de toți cei care încălcă legislația în vigoare.

Merită, considerăm, adusă la „masa noastră rotundă” și o altă proble-

mă de mare importanță pentru dezvoltarea în continuare a acestei ramuri în formare a economiei naționale. Pentru turism s-au alocat — după cum știu bine cei cărora le adresez aceste cuvinte — importante fonduri de investiții, materializate în impunătoare și frumoase hoteluri, hanuri, popasuri turistice, baze de tratament, unități moderne de alimentație publică. Aceste investiții au fost repartizate judicios în toate zonele de importanță turistică. Drept urmare, turismului i-a dispărut, mai ales în ultimii ani — și acest lucru se va accentua și mai mult în viitor — caracterul de sezonalitate. Am putea spune fără exagerare că „sezonul turistic”, avînd în vedere și condițiile de climă ale țării noastre, se confundă, trebuie să se confunde, cu anul calendaristic. Așa cum obișnuim să afirmăm în propaganda noastră, „365 de zile din 365 sînt bune pentru turism”. În legătură cu aceasta, trebuie spus un lucru: în unele cazuri, primim vizita unor ziaristi (de la reviste și de la ziare județene, în special) numai la începutul lunii mai sau iunie, pentru ca să-i mai vedem abia peste un an, în pragul sezonului de vîrf, estival. Sînt de părere că ziaristii trebuie să fie ei cei dinții care să fie convinși că anul turistic ține de la 1 ianuarie la 31 decembrie. Numai așa vor putea să implanteze bine această idee în conștiința maselor largi de oameni ai muncii.

Cred că este necesar ca ziaristii să fie preocupati într-o mai largă măsură de modul în care-și petrec oamenii muncii timpul liber, demonstrînd pe baze științifice cît de mult înseamnă mișcarea pentru organismul uman, ce avantaje are ieșirea, fie ea cît de scurtă, în aer liber, în mijlocul naturii, pentru refacerea capacităților fizice și intelectuale ale omului. Și aici îmi amintesc de exemplul pe care-l dau ziaristii de la „Știința”, o experiență care ar trebui, de asemenea, extinsă. Astfel, „Omul și viața rațională”, rubrică ce apare cu regularitate sub semnătura Elenei Mantu, este, după părerea mea, de un mare folos pentru numeroase categorii ale populației.

În această ordine de idei, aș sugera o preocupare mai de temei și pentru modul în care, în întreprinderi și instituții, sînt eșalonate concediile oamenilor muncii. A milita pentru respectarea unei cunoscute Hotărîri a Consiliului de Miniștri referitoare la această problemă, a acționa pentru cuprinderea unui nu-

măr tot mai mare de oameni în acțiunile noastre turistice — fie ele excursii sau concedii, eșalonate cît mai uniform pe tot parcursul anului — este, trebuie s-o spunem, o chestiune de etică și echitate, este implicit o problemă de natură economică de interes național. Trebuie, după părerea mea, reținut că o repartizare inegală în timp a cererii de servicii turistice, în diferite zone de mare interes, se soldează cu o concentrare pronunțată a sosirii turistilor în anumite perioade dintr-un an calendaristic și, respectiv, cu diminuarea, pe cît posibil, a acestui fenomen înseamnă a micșora efectele unei atari situații cu serioase implicații economice și organizatorice în derularea activității turistice.

De asemenea, n-ar fi lipsită de interes inițierea unei campanii în presă care să îndemne unitățile socialiste producătoare de echipament și materiale sportive să realizeze produse de o mai bună calitate.

În încheierea acestor rînduri, găsesc de cuviință să spun cîteva lucruri și despre datoriile noastre față de presă. Este firesc, și vom acționa în acest spirit, să furnizăm presei și în continuare toate informațiile necesare, pentru ca activitatea de turism în toate compartimentele sale să-și găsească locul cuvenit în paginile ziarelor, la fel ca toate celelalte sectoare ale economiei naționale. Am organizat conferințe de presă ori de cîte ori am considerat necesar, am inițiat excursii documentare cu ziaristii în zone de larg interes. Vom proceda la fel și în viitor, vom oferi reprezentanților presei, într-o și mai largă măsură, posibilitatea cunoașterii, la fața locului, a zonelor și activităților turistice, îi vom invita la acțiunile noastre cele mai importante. În plus, vom acționa de așa manieră încît de aici înainte cît mai mulți lucrători de turism, de la oficiile județene și din minister, să facă acea „jumătate de cale” necesară pentru a veni în întîmpinarea presei cu articole care să pună în dezbatere problemele importante ale sectorului nostru, problemele cu privire la activitatea complexă de pregătire a cadrelor, ale calității serviciilor etc.

Printr-o cît mai strînsă și sistematică cooperare, să concurăm, cu forțe unite, la ridicarea activității turistice la nivelul exigențelor tot mai înalte ale beneficiarilor — oameni ai muncii de la orașe și sate.

ION COSMA
ministrul turismului

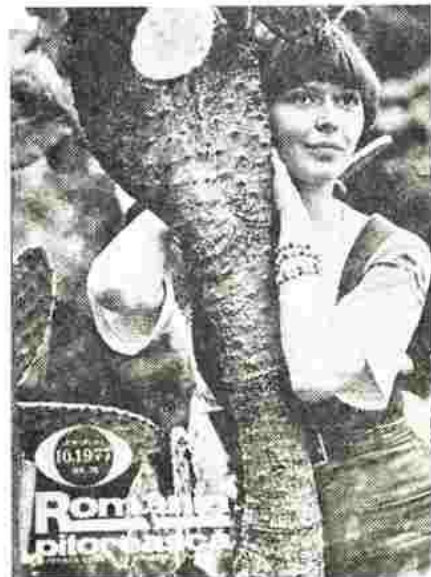
REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

Vin la dezbateră la care sint invitat punând această întrebare, aparent paradoxală: există o ziaristică și o literatură de turism? A răspunde **da** e foarte comod; operație cât se poate de simplă, deoarece ne mutăm cu arme și bagaje în acest cîmp al operațiunilor și gata. E un mod de a soluționa chestiunea declarativ, prin definirea noțională, arbitrară, a termenilor și atît. E o soluție nominalivală, care exclude replica, deci și discuția. O cale nimănui profitabilă. N-aș fi partizanul unei asemenea soluții. Pentru a nu alege drumul comod al minime rezistențe, pentru a putea gândi, medita asupra temei noastre, voi spune că **nu există o ziaristică și o literatură de turism** (în ciuda existenței F.I.J.E.T. și a asociațiilor naționale!). E o credință a mea. Avem ziaristica și modalitățile literaturii, ale cuvîntului scris în general, chemate să se exercite nuanțat, specifice și semnificativ în domeniul dat. Asta avem noi de examinat. De ce așa și nu altfel: se resimte acut nevoia unei dezbateri profesionale de fond și nu cantonarea în constatări de tot soiul, nimănui trebuitoare, ori treierarea unor dulci generalități.

A scrie despre turism și pentru turism comportă caracteristici, particularități, virtuți, vocații, nuanțări demne de toată atenția, care disting domeniul în comparație cu celelalte. Să pornim la drum cu această constatare la îndemîna oricui: turismul este un domeniu atît de larg, de nou, de dinamic, de diversificat, de supus inovațiilor, spiritului modern, încît solicită **potențial** absolut toate speciile și modalitățile jurnalisticilor, ale cuvîntului scris în genere. Oricît ne-ar fi de incomod, această realitate (care ne mîhneste pe mulți) trebuie afirmată cu tărie: nu ne exercităm nici pe sfert în speciile și modalitățile pe care le avem la îndemîna. Asta este o explicație a nivelului monocord, fără relief și prospețime al travaliului nostru în cîmpul ziaristicii de turism. Informația, articolul, ancheta, interviul, comentariul, eseul, foiletonul, portretul, tableta, cursivul, reportajul etc. sint, știe-se, speciile și formule clasice ale jurnalisticii și publicisticii și, tocmai de aceea, și ale domeniului pe care îl discutăm. E de po-

posit asupra lor spre a le examina caracteristicile și particularitățile **din unghiul turismului** și, mai ales, să aflăm cum și prin ce se prelungesc acestea în alte forme, multiplicînd nesperat posibilitățile noastre de acțiune în ziaristica de turism. Să le luăm pe rînd.

Informația: Piinea cea de toate zilele a jurnalisticii, a literaturii de turism în genere. Este minereul osîrdilor noastre de ziarisți și scriitori de turism. Însemnătatea categoriei jurnalisticice „informație” nu a descreșcut în ultimele decenii, din contră. Și nici nu văd vreun motiv care să schimbe ceva aici în viitorul apropiat, deoarece sintem, nu istovim a o spune, **un secol al informației**, al vitezei comunicării, un secol nervos și dinamic. Să ne gândim la valoarea fenomenului mass-media, devenit copleșitor. Cînd zic „informație” nu înțeleg doar știre, cifră, fapte, acțiune consemnată, realitate nouă comunicată pe scurt. Cînd zic „informație”, mă gîndesc — în cazul nostru — la particularitățile de exercitare a fenomenului respectiv în teritoriul dat, la întreg evantaiul de tipărituri specifice pe care le servește: pliantul, prospectul, ghidul turistic, harta, schița de traseu, afișul, cartea poștală ilustrată — forme ale reclamei și publicității turistice. Toate acestea se cuprind în termenul generic „literatură de informare”, domeniu vast, la ordinea zilei, tot mai diversificat și arborescent, adecvat scopurilor economico-sociale proprii turismului, care este industrie și, deopotrivă, formă a conștiinței sociale. Edificarea conștiinței turistice a cititorului devine, în aceste condiții, țelul suprem și vocația noastră de ziarisți și scriitori de turism. Acest lucru trebuie să meargă mină în mină cu conturarea noii realități: turismul românesc tînde să devină ramură a economiei naționale, cu toate implicațiile pe care le are acest fenomen pe plan social, moral-psihologic, educațional. Sint meniri și scopuri cărora „literatură de informație turistică” se subordonează structural, în acțiune concertată. Și nu-s de neglijat „vocale” distincte ale concertului pe care îl relev. Aș numi aci acțiunea de continuitate a revistei „România pitorească”, a edițiilor pentru străinătate ale acesteia (în germană, engleză, franceză și rusă), a numerelor speciale pentru uzul străinătății, apariții fără periodicitate fixă (nouă în anul în curs în limbile spaniolă, portugheză, finlandeză, turcă, arabă, japoneză, greacă, suedeză, olandeză); care va să zică, un bine fortifiat „trust” de opinie și informație turistică. Același profesionalism și acțiune adecvată scopului, disting activitatea Editurii Sport-Turism, instituție specializată a literaturii de informație turistică (al cărei flux de tipărituri ar trebui să stea mai mult în atenția A.R.J.E.T.) și, nu în ultimul rînd al însemnătății, redacțiile de pliante,

de reclamă și publicitate turistică ale agenției „Publiturism”. E triumviratul care, împreună cu efortul arborescent al contribuției tuturor ziarelor și revistelor pe planul informației turistice, sugerează peisajul ordonat, de rigoare și persuasiune, al literaturii de turism, aflată în efflorescență și dinamică dezvoltare.

Dar să revenim la firul argumentației noastre despre speciile și modalități, spre a ne menține în sfera a ceea ce dezbateră noastră promulgă întrebător: ce se scrie și cum se scrie despre turism. Despre turism se produc scrieri ce se cuprind în speciile precum **ancheta, interviul, comentariul**, modalități zis „fixe” ale jurnalisticii, exercitate invariabil în același fel pe ogorul nostru; s-ar părea că nu avem nimic de adăugat din punctul de vedere al jurnalisticii de turism. Și totuși... O anchetă despre „starea muntelui”, despre „starea unei ape”, despre „starea nu știu cărui tezaur” natural sau artistic se va derula sensibil **altminteri** decît orice altă anchetă în mediul industrial, agrar, comercial etc. Fundalul analizei la obiect, al confruntării, al mergerii la rădăcina răului va fi, indiscutabil, de aparte coloratură, venind dintr-un abur, dintr-un duh, dintr-un filtru policrom, de intensă irradiație profesională. Sursele acestui „duh” n-au nimic misterios, mistic ori sofisticat: e logodirea cu munții, cu năzuința spre marea altitudine, e curajul, viața spartană, tinerețea de trup și de minte, mișcarea, expediția, aventura, foamea de spațiu, setea de cunoaștere. În cazul interviului de turism, interlocutorul, preopinientul nostru are calitatea de gazdă, de amfitrion, lucru de fel neglijabil. Va fi vorba, deci, de gazda de munte, gazda de mare, gazda de „piciorul de plai și gura de rai”, gazda de stațiune, de așezămînt, de stabilimentul nu știu cărei constelații turistice. Sarcina și mîierea interviului cu acest partener va fi cultul ospetiei, trăsătură de leagăn a româ-

nilor. Interviuul devine, în aceste împrejurări, nu doar dialog, ci pasionantă bătălie în sfera ideilor, confruntare de opinii și atitudini în știința conducerii în turism, etalarea unei concepții cristalizate a organizării și gravitează în orbita Ministerului Turismului. În același stil, comentariul nu se va cantona în scientism savant, pretențios (cum mai întâlnim prin revistele de specialitate), va opera cu argumente ale omenescului, cu raționamente de ordin etic, istoric, sociologic, cultural-artistic, psihologic, etnic, mitologic, comportamental. Este vorba de esența umană a activităților de turism, de **umanismul funciar al turismului**, atât de des și împede afirmat de partidul nostru, ori de cite ori se iau în dezbateri teme ale bunăstării, ale calității vieții, ale dezvoltării armonioase a personalității umane, ale educației prin cunoaștere, ale petrecerii instructive și plăcute a timpului liber. „Turism de masă”, acest concept care este la inima noastră, trebuie examinat și împămîntenit din aceste (și alte similare) disponibilități ofensive. Noi, cei care muncim în redacția „România pitorească”, ne-am străduit să servim persuasiv tripticul de specii pe care îl caracterizez, făcînd din anchetă, interviu și comentariu un exercițiu de continuitate al revistei, prin rubrici și pagini permanente precum: „Colocviile R.P.”, „Evenimentele muntelui”, „A treia vîrstă”, „S.O.S. natura !”, „Bătălia pentru sănătate” etc.

Mă opresc o secundă asupra însemnătății, în cazul nostru, a **foiletonului**, descrierea serială, în continuitate, în înlanțuire: tronsoane și itinerare, ținta finală fiind ca, prin acumulare, să reconstituim structuri, să realizăm sinteze, adică imaginea panoramică a așezămintelor și problematicii de turism (vezi în „România pitorească” paginile seriale „Mica enciclopedie a turistului”, „Biblioteca montaniardului”).

N-aș vrea să uit, în succesiunea noastră, **pamfletul**, tocmai pentru că acesta se ignoră, am impresia, se uită cel mai adesea. Credința că ziaristica de turism trebuie să fie doar laudativă, panigiristă, este profund eronată și dăunătoare. Se evocă, bunăoară, această temere: dacă critic starea unui hotel, a unei stațiuni etc., turistul va evita aceste stabilimente. Poziția este defetistă, în afara eticii profesiei, în afara spiritului revoluționar, ofensiv, constructiv, militant al presei. Pamfletul oferă critica la obiect, de mare eficacitate și subliniată influențare a conștiințelor, care se află în tradiția mare a ziaristicii românești. Pamfletul în ziaristica de turism, critica în general, sint reclamate de înseși normele eticii și echității, de imperativele de cinste, corectitudine, rigoare, conștiinciozitate, politețe, atitudine civilizată în exercitarea serviciilor. Altminteri, cum să-și exercite gazetarul de turism vocația de constructor de

opinie, de constructor de conștiință ? !

De însemnătate fundamentală este **articolul** în practica gazetăriei de turism. E salahorul bun la toate al profesiei. Nu-l voi caracteriza, nu-i nevoie, îl cunoaștem ca pe calul cel breaz. Voi spune doar care anume articol nu este agreat, nu are audiența cititorului: cel scris „după ureche”, cel amatoristic, vehiculînd locuri comune, scrierea bolînd de uscăciune și piictis. Din contră, e căutat cu sufletul la gură articolul de analiză, ivit dintr-o deplină cunoaștere a domeniului. Care sînt, în cazul nostru, aceste cunoașteri: economia și organizarea turismului, marketing, studii de viitorologie, computerizarea rețelei, metode științifice de a sonda medii delicate, contradictorii, precum sociologia sau psihologia turismului (furistului), sisteme de conducere în turism, știința și arta conducerii, informatica și programarea etc., etc. Avem o celulă-pilot prin care ne-am putea exercita disponibilitățile de studiu, confruntînd fenomenologia pe viu: Centrul de formare și promovare a cadrelor din turism, instituție-etalon, din rețeaua P.N.U.D., care receptează și aplică, îmi place să cred, noutățile mapamondice ale domeniului. Iată, deci, și ce „nu se scrie” în materie de turism.

Dacă articolul e salahorul, **eseul** este „inginerul constructor” al șantierului gazetăriei de turism, este „arhitectul” acestuia. Specie prin excelență mobilă, modernă, concentrată, de intensă vibrație intelectuală și patos afirmativ, foarte agreată azi — așa o pot caracteriza; e ceea ce se cheamă „la modă”. Ce face eseul ? Semnalează direcții, tendințe, orientări, fenomene, sintetizează experiențe, autodeveniri. Ce reclamă eseul ? Largă arie de cultură și talent, capacitatea de a gândi sintetic, de a avea fler, de a descifra dialectica vieții, de a o radiografa cu inteligență și orizont deschis. E specia-floretă a gazetăriei (inclusiv a celei de turism), iscă talentele de gînditor, de eugetător, de sociolog, de psiholog, de istoric, de etnograf, de folclorist etc. ale ziaristului, contopite, se înțelege, într-o unică vocație, aceea de judecător vizionar al timpului său, de precursor, de constructor de opinie publică, de conștiință nouă. Eseul are forță politică și propagandistică foarte mare. E ipostaza din care presa își poate aduce contribuția la tezaurul sociologiei culturii, la care participă deopotrivă filozoful, istoricul, politologul, artistul, sociologul, psihologul și — de ce nu ? — ziaristul de anvergură. Breasla ziaristilor și scriitorilor de turism are cîteva „voici” de excepție, care se aud distinct în templul de gîndire clară și aleasă simțire pe care îl relev : e vorba de profesioniști precum Octavian Paler, Ioan Grigorescu, Paul Anghel, Victor Vîntu. Mai jos iscălitul, un robit al eseului, încerc de la o vre-

me încoace să-mi probez această disponibilitate profesională prin cărți cum sînt „Amfitrion”, „Cimitirul vesel”, „Nord” avînd limpedea senzație că sînt un ucenic (de fel „vrăjitor”) al acestui domeniu al eseului, specie înfinită.

Specii și modalități aflate la liziera dintre ziaristică și literatura propriu-zisă : **scrișta**, **pastelul**, **instantaneul**, **portretul**. Sînt forme gazetărești și scriitoricești, în egală măsură. Relev dintre acestea **pastelul**, specie de unicat, existentă se pare doar în tradiția literaturii române. Este o scriere turistică prin excelență, dacă ținem cont de peisajismul delicat-colorat care îl locuiește; se simte nevoia de a reevalua, a reinvia, a reabilita pastelul, specie autohtonă, despre care greșit se credea că e desuet-pășunistă.

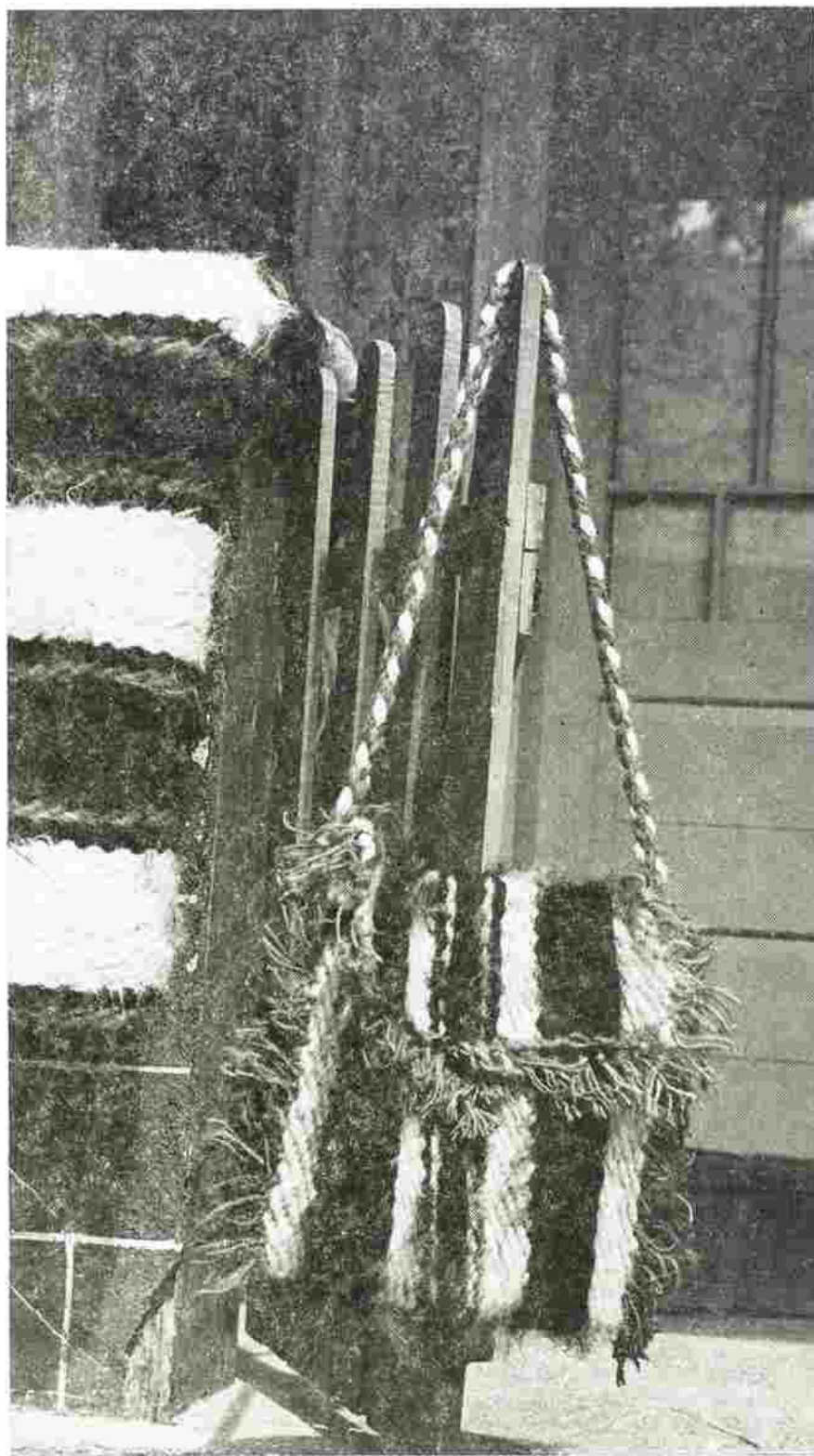
În sfîrșit, **reportajul**. Acesta e regele, e magnatul indiscutabil al profesiei, cea mai stabilă, mai viabilă, mai completă dintre speciile ziaristicii. Reportajul este cea mai înaltă expresie a exercițiului nostru în Verb, cu Verbul și pentru Verb. Le include, într-un fel sau altul, pe toate celelalte, deoarece reportajul este (poate fi) și informație, și comentariu, și dezbateri, și dialog, și pamflet, și instantaneu, și portret. Este, cred eu, piatra de încercare a solidității profesionale, a talentului și respirației de amplitudine a oricărui gazetar ce se revendică din mantia lui Geo Bogza, Brunea Fox sau Eugen Barbu sau, mai exact, al aceuia care nu se revendică din mantia nimănui, ca să fim în limitele adevărului meseriei noastre. Dar despre reportaj nu-i de vorbit, acesta nu se învață, acesta se scrie, eventual, și asta-i...

Să reiau, așadar, întrebarea cu care am început zicerea de față : există o ziaristică și o literatură de turism ? Potențial, da ! Trebuie doar exercitate cu har, solidă informație, largă viziune, verb puternic, și persuasiune de catir. Există în măsura în care știm să facem să triumfe cele mai expresive virtuți ale gazetăriei și literaturii în domeniul pe care l-am configurat. În rest e vidul.

E de vorbit apoi de climatul specific în care ziaristii și scriitorii de turism își exercită profesia. Semnificativ pentru aceasta mi s-a părut colocviul din iunie curent al A.R.J.E.T. avînd ca temă „Itinerarele Independenței — mijloc de educare patriotică și revoluționară”, reuniune profesională de breaslă care — asemeni altor dezbateri de tip similar în Asociație — a pus puternic în evidență vocația educativ-patriotică a muncii noastre, imensa forță sană ai cărei depozitari sîntem în cîmpul presei și propagandei, marile disponibilități de inițiativă și acțiune practică nevalorificate de care dispunem în planul îndatoririi noastre de constructori de conștiință nouă, de constructori de conștiință turistică. Aceeași experiență pu-

ternie mobilizatoare o împărtășim noi, cei din redacția „România pitorească” prin serialul de întâlniri publice cu cititorii, sub genericul „Turismul și cultura” (ultima a avut loc în luna mai a.c. în orașul Cluj-Napoca), numite de noi „colocvii de minte, inimă și drumeție”. Altele s-au derulat și se vor derula la Piatra Neamț, la Craiova și, desigur, la București. Ce așteptăm de la aceste prezențe publice? O creștere valorică a revistei, înainte de toate. Dar întâlnirile acestea devin, prin succesele și felul de a le concepe, un climat de viață redacțională, puternic fortifiant, ferment de meditație și de siguranță în acțiune, mediu de continuă înnoire a substanței ideale a revistei, de sporire a eficienței acesteia. Este modalitatea de a confrunța pozițiile și programul revistei pe teme ale continuității și permanenței românești, ale cunoașterii vestigiilor și civilizației străbune, ale ocrotirii mediului, ale cristalizării unei conștiințe în acord cu necesitățile și țelurile evoluției actuale.

Dacă lăsăm la o parte definițiile, încercând să mergem la esența fenomenului, vom observa că turismul este activitatea specifică ce — socialmente vorbind, se plasează la **granița dintre cimpul economic și cel al conștiinței publice**. Dacă prima ipostază, cea economică, este ușor detectabilă, pretutindeni prezentă, deoarece este concret-palpatibilă (industrie hotelieră, industrie de transport, industrie alimentară etc.) cea de-a doua ipostază, care se înscrie în sfera ideilor și a educației, deci mai abstractă, se impune, de cele mai multe ori, mai anevoios. Rezultatul: scapă atenției noastre tocmai acea parte a turismului (mai labilă, desigur), înăuntrul căreia acționează factorii sănătate, cultură, instruire, educație, cunoaștere. Este drept și moral și însănătoșitor să afirmăm tot mai mult în activitatea noastră posibilă triadă: educație-cultură-turism, ecuație pe care o recomandă înseși procesele care au loc, tendințele de azi ale turismului românesc. Acest imperativ s-a conturat și mai limpede în spiritul înnoitor, revoluționar, pe care l-au imprimat actualității românești ideile dezvoltate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la importanța consfătuire de lucru cu activității și

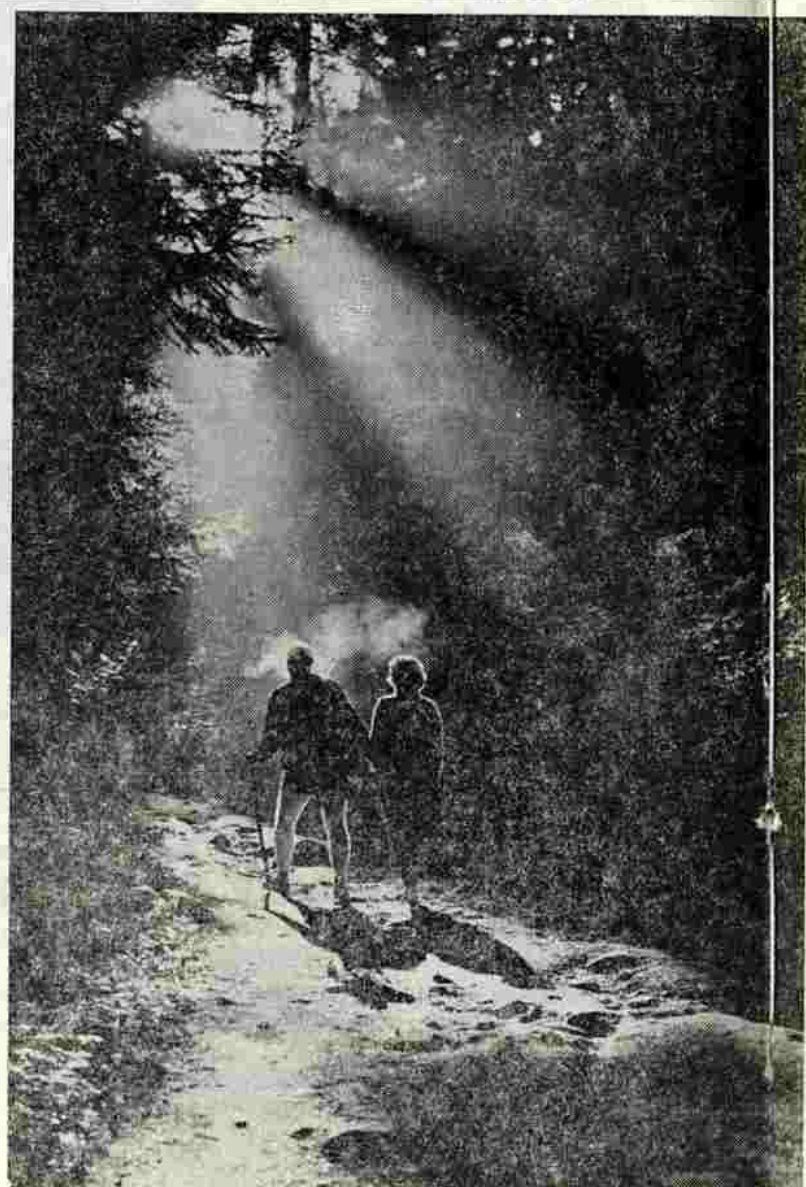
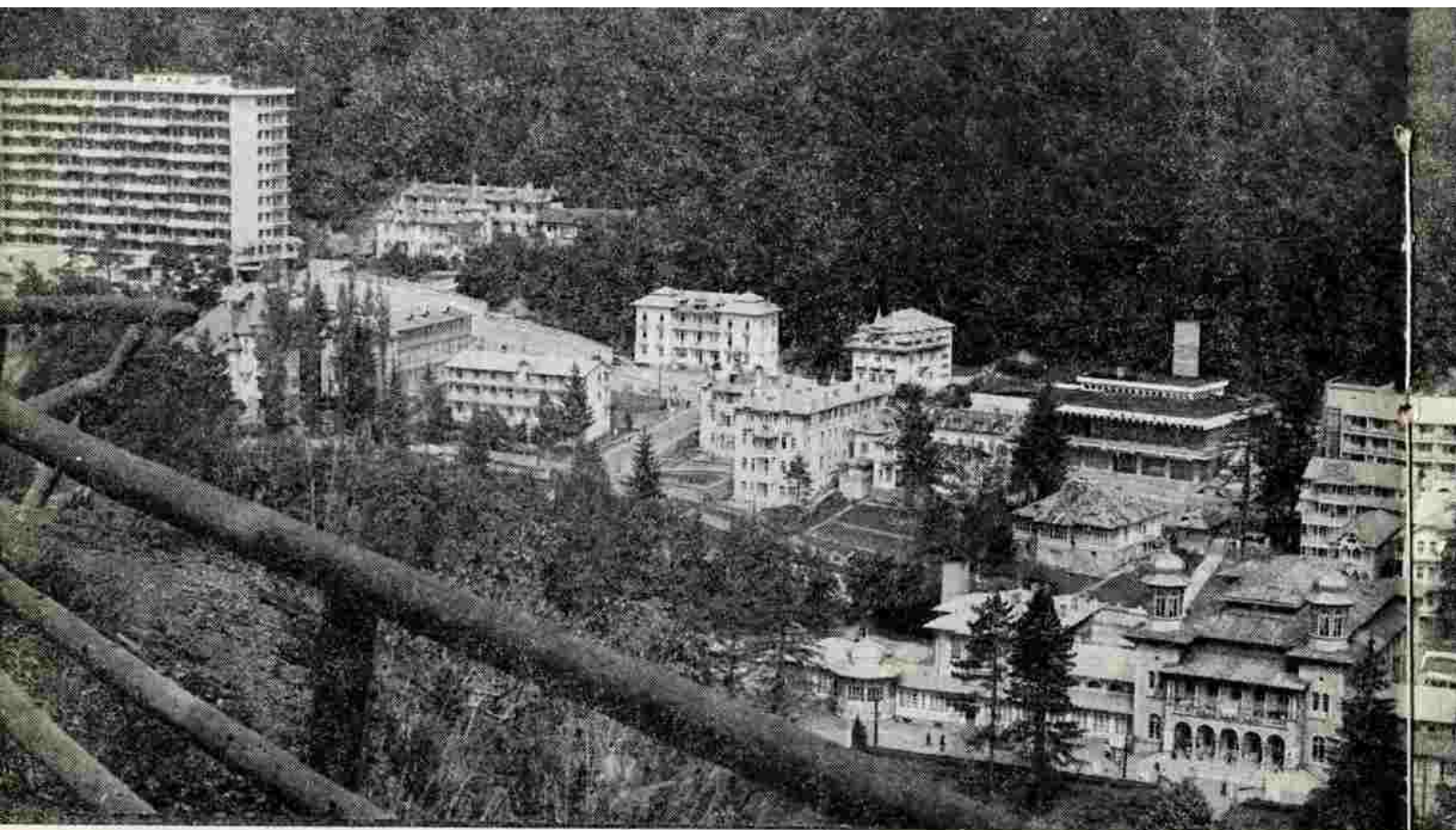

Gata de drum

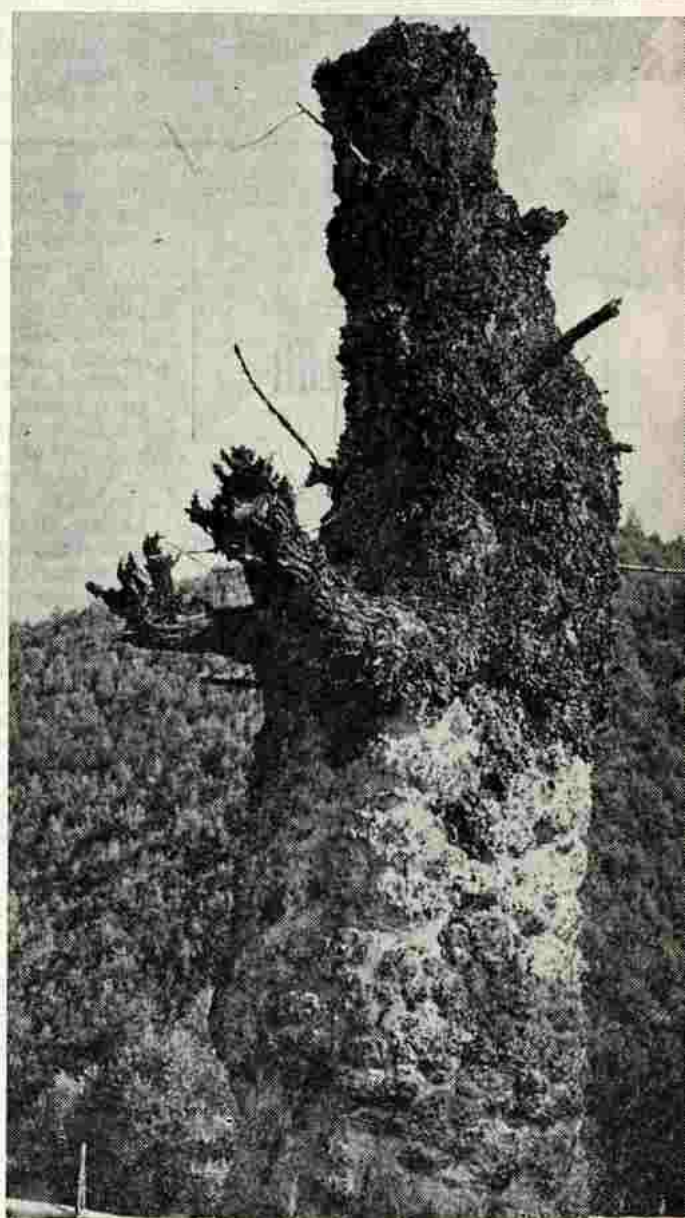
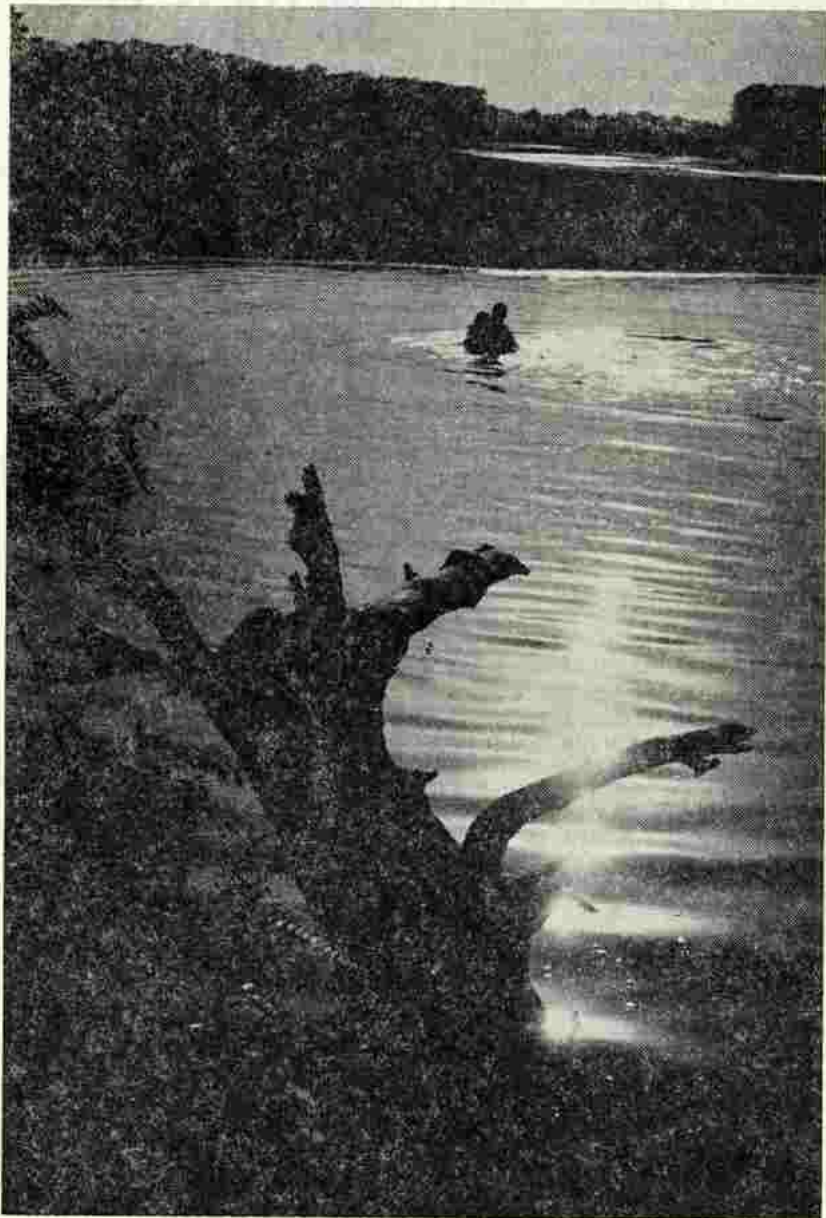
cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, îndreptar de lungă bătaie al întregii noastre activități.

Iată, bunăoară, conceptul **turism cultural**, despre care se vorbește atât de mult la noi și, vai!, se realizează atât de puțin. Nu neapărat

din rea credință și inerție; de multe ori, din necunoaștere, din înțelegerea limitată a acestui domeniu de extraordinară irradiație și fervoare. Turism cultural nu înseamnă doar turism în care vehiculăm argumente ale culturii, ci — îndeosebi — turismul conceput și practicat din un-

Peisaj montan (foto : Sandor Ionel) ; Pe valea Prahovei, la Sinaia (foto : Ioan Popescu) ; Hidrocentrala de pe Lotru — complex turistic (foto :

: Agerpres) ; Spre lumină (foto : A. Cartoian) ; Imagini de pe Argeș (foto : Agerpres) ; Curiozitate a naturii (foto : A. Cartoian)

ghiul culturii. Acord termenului de cultură în acest caz, accepțiunea largă de cultură și civilizație ale poporului român, ceea ce înseamnă că turismul modern românesc înglobează (poate îngloba) toate teritoriile specifice ale acestora — culturile: istorică, geografică, arheologică, etnografică, folclorică, literar-artistică, medicală, biologică, mitologică ale poporului român. Practic, nu văd nici o limită care s-ar impune acestui spațiu infinit, care se oferă spre prospecție și valorificare prin mijloacele specifice gazetăriei de turism. Așa s-au născut și au viat în ultimii ani în paginile revistei „România pitorească” seriilele reportericești „Continuitatea și permanența românilor”, „Datina și dorul”, „Țara țărilor”, „Natura patriei și natura din noi” etc., toate descinzând și servind aceași idee unică, fundamentală: continuitatea și permanența românilor, rostirea noastră de sine.

O consecință logică a tot ceea ce am spus pînă acum: **enciclopedismul potențial** al turismului sau — mai exact — **necesarul lui enciclopedism.** Fără acest atribut, decurgînd din esența umanist-socialistă a turismului românesc, valențele sale instructiv-educative se exercită la întîmplare, într-un mediu lipsit de orizont, pauper. Nicolae Iorga spunea: „Dintr-o călătorie înveți mai mult decît din zece biblioteci”. Cît adevăr sălășluiește, mai ales azi, în această zicere a savantului! Zic

mai ales azi, gîndindu-mă că turismul antrenează, într-o mai mare sau mai mică măsură, toate domeniile vieții sociale, teritoriul de largă osmotică mișcare, înăuntru căruia se interferează știința cu artele, raționalismul cu sentimentele, cu omenia noastră cea de toate zilele.

Dacă este adevărat că turismul civilizat este **cartea de vizită** a unei țări, înseamnă că șansa reușitei turismului rezidă în inteligența, profunzimea și seriozitatea cu care va izbuti să își cîștige această pluridimensionalitate, acest necesar enciclopedism. Gîndind și muncind astfel, noi, ziaristii și scriitorii de turism nu facem decît să ne constituim într-o posibilă **oglină parabolică**, de recepție și retransmisie amplificată a impulsurilor innoitoare prin care putem dezvolta turismul românesc, edificînd omul, pe turistul de azi și de mîine, în conformitate cu exigențele politico-ideologice ale partidului, în acord cu statutul civic și moral al conștiinței noastre de lucrători în domeniul ideologiei și propagandei politice.

Socrate îi imputa cuiva că nu a înțeles nimic din drumeția de unde tocmai se întorsese deoarece respectivul se luase cu sine în numita călătorie. Filozoful antic sugera, cu alte cuvinte, că legea adevăratei drumeții cere călătorului să se elibereze de obișnuințe, capricii, obiceiuri domestice, de întreaga încărcătură a cotidianului, spre a recepta în liberă voie, fără prejudecăți, spațiul geo-

grafic și spiritual pe care îl traversează cu pasul și mintea, cu toate simțurile treze. Este de îmbrățișat această parabolă socratică, însă cu mențiunea — oricînd la locul ei — că tocmai excepția confirmă regula. Tocmai la o asemenea „erezie” îi îndemn eu pe ipoteticii mei convorbitori: cea mai mare grijă a ziaristului este, trebuie să fie! tocmai aceea de a se lua cu sine în orice călătorie, spre a nu pierde nici cea mai neînsemnată ocazie de a pune cele văzut-auzit-gîndit-simțit-pipăit în conexiunea lor cea mai extinsă, mai adevărată. **A te lua cu tine** pretutindeni, cu întreaga ta conștiință, cu întregul talent și întreaga vibrație civic-profesională. Pe scurt: a nu face nimic de mintuială, întîmplător și de doi bani. Deci, răspunderea, rigoarea, seriozitatea, etica muncii gazetarului...

În generosul (sub toate aspectele) an 1977, anul centenarului Independenței de stat a României, am evocat nu o dată frumoasa definiție dată neatîrnării de către Eminescu: „Independența este suma vieții noastre istorice”. Dacă ar fi să parafrazăz această zicere, am putea spune: „Ospitalitatea și umanismul este (trebuie să fie) suma vieții noastre turistice. Este un nobil țel pentru care avem cum, merită și sintem mîndri să milităm.

POP SIMION

redactor-șef al revistei „România pitorească”

A FI GHIZI AI VACANTELOR

Peste tot în lume — deci și la noi — omul este tot mai preocupat de folosirea cu cît mai mare eficiență, atît pe plan spiritual cît și al conservării sănătății, a timpului său liber. Între multiplele mijloace care-și propun să răspundă acestei necesități în continuă creștere, în raport cu solicitările societății moderne, turismul — ca factor de instruire și recreere — ocupă un loc de primă însemnătate.

E firesc, deci, ca fiecare ziar, slujind interesele cititorilor săi, să fie și să devină — prin ce scrie și cum scrie despre turism — și un „organizator de vacanțe”. În ansamblul preocupărilor sale pentru reflectarea politicii partidului de creștere continuă a nivelului de trai al poporului, de formare a unui om nou, multilateral și armonios dezvoltat, „Știința” promovează în paginile sale și materiale menite să informeze citi-

torii asupra bogatului potențial turistic de care dispune țara noastră, frumusețile sale fără seamăn, eforturile care s-au făcut și se fac pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de odihnă și sănătate oamenilor muncii. O privire retrospectivă asupra preocupărilor „Științei” în acest sens arată că ele au urmărit, cu o consecvență mai mare ori mai mică, unele direcții principale. Care sînt acestea?

● **Informarea sistematică a cititorilor în legătură cu programele anuale și de perspectivă privind dezvoltarea bazei materiale destinată odihnei și turismului.**

Această preocupare răspunde unei duble necesități. Pe de o parte, de a reflecta eforturile făcute de stat pentru valorificarea bogatului potențial turistic al țării, pe de alta de a „ghida” permanent cititorii în legătură cu zonele noi, cu adresele noi unde își pot petrece vacanța. În funcție de orientările stabilite de conducerea partidului, s-au bucurat de atenție din partea ziarului nostru dezvoltarea unor stațiuni montane și de tratament care, datorită accesibilității și caracterului complex pe care-l au (odihnă, cură, sport), se înscriu într-o primă ordine de prioritate. Cititorii au fost astfel informați periodic asupra stadiului de dezvoltare a unor stațiuni montane

și de practicare a sporturilor de iarnă, ca Poiana Brașov, Sinaia, Predeal, Zona Porților de Fier ori a Munților Semenic, cît și al unor stațiuni de cură balneară ca Herculane, Călimănești, Felix, Sîngeorz, Tușnad ș.a. Dacă latura de informare, de prezentare a obiectivelor turistice, a ocupat și ocupă un loc important — ceea ce este, fără îndoială, un lucru bun — intervențiile privind realizarea la timp a investițiilor în acest sector abia pot fi descoperite în articolele noastre. Or, adeseori, unitățile de construcții socotesc investițiile din domeniul turismului ca „neproductive” și le situează pe plan secundar în preocupările lor. Această mentalitate nefirească va trebui combătută mai hotărît și de către cei care scriem despre turism, pentru că orice obiectiv nedat în folosință la timp înseamnă — în cele din urmă — limitarea posibilităților unui număr tot mai mare de oameni ai muncii de a beneficia de petrecerea vacanței la locul dorit.

● **Realizarea unei informări și a unui control prin presă asupra stadiului de pregătire a vacanțelor pentru fiecare sezon — iarnă, primăvară, vară, toamnă.** „Știința” și-a făcut un obicei ca în preajma fiecărui sezon să publice declarații ale organizatorilor de turism, atît de la nivel central cît și local. Această in-

formare, este, fără îndoială, de un real interes, ea oferind cititorilor posibilitatea să cunoască ce apare nou de la un sezon la altul. Mai puțin am urmărit însă — și promitem s-o facem în viitor — modul în care sînt onorate angajamentele pe care și le asumă organizatorii turismului. Așa se explică poate și faptul că anunțatele „vacanțe frumoase” nu sînt întotdeauna așa cum sînt... prefațate, că adeseori există o mare distanță între vorbe și fapte...

● **Asigurarea unei largi informații utilitare și publicitare.** Categoria de materiale care răspunde cel mai direct interesului imediat, de azi pe mâine, al turistului o constituie ceea ce numim informațiile utilitare cu caracter publicitar. Cititorii găsesc în „Scinteia” o mare cantitate de materiale de acest gen și ne-am străduit și ne străduim să imprimăm acestora o notă de maximă utilitate,

astfel încît ele să reprezinte pentru omul interesat un „mic ghid” asupra celor mai noi și interesante locuri care pot fi vizitate în toate județele țării.

Pe planul informării operative a cititorilor, aceste materiale, conținînd toate elementele de cel mai larg interes și redactate atractiv, sînt — dacă îndeplinesc condițiile amintite — „piinea cea mai căutată”.

● **Calitatea serviciilor turistice.** Ca în toate sectoarele vieții sociale — poate chiar mai mult — calitatea de gazdă reprezintă în turism însăși rațiunea de a fi a acestei activități. În decursul ultimilor ani, „Scinteia” a subliniat în repetate rânduri necesitatea îmbunătățirii calității serviciilor, atît în articolele speciale dedicate acestei chestiuni („Turismul este o industrie — și ca orice industrie are nevoie de cadre bine calificate”), cît și în cadrul rubricii „Calitatea serviciilor — oglindă a

calității oamenilor”. Dar asupra acestei atît de importante probleme (în fond „cheia-cheilor”) va trebui să revenim continuu, s-o abordăm din toate unghiurile, atît prin generalizarea experienței pozitive — și există multe colective cu o activitate etalon prea puțin cunoscută — cît și prin criticarea în continuare cu toată fermitatea a acelor oameni, cu atitudinile lor concrete, care uită că a ști să fii gazdă în industria turismului reprezintă nu numai o calitate a ta, ci cartea de vizită a unei profesii, a unei localități și, adeseori, a țării.

Spre atingerea acestui deziderat trebuie să ne îndreptăm și ne vom îndrepta și mai mult atenția toți cei care răspundem de abordarea acestor probleme în coloanele ziarului.

CONSTANTIN PRIESCU
„Scinteia”

ACT DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE

La Brașov, turismul este la el acasă timp de 12 luni pe an. Oficiul Național de Turism „Carpați” Brașov (3 849 locuri în hoteluri și vile), Oficiul județean de turism Brașov (cu sediul în Predeal — 4 501 locuri în hoteluri, vile și cabane), cooperația de consum (cu 262 locuri în hoteluri, hanuri și campinguri) B.T.T. (cu o bază materială incipientă) sînt principalii prestatori de servicii turistice. Presa brașoveană (cotidianul „Drum nou”, revistele „Astra”, „Brassói Lapok”, „Karpaten Rundschau”) sînt datoare să reflecte acest fenomen expansiv al epocii noastre — turismul, înțeles ca un act de cultură și civilizație, o școală a educației patriotice, o activitate tot mai mult necesară cunoașterii, înțelegerii, odihnei și sănătății oamenilor.

Cum ne îndeplinim noi, ziaristi brașoveni, această datorie? Cu ce rămînem noi datori reflectării și influențării pozitive a acestui fenomen? Am adresat întrebarea nu numai conștiinței noastre, spiritului nostru autocritic (atît cît există!) ci și celor care răspund în mod nemijlocit de organizarea și prestarea activităților turistice.

Longhin Jucan, directorul Oficiului Național de Turism „Carpați” Brașov ne-a spus: „Presa? Ne-a ajutat mult prin semnalarea unor lipsuri în activitatea noastră. Noi am analizat îndeaproape semnalele critice din presa brașoveană și, de

fiecare dată, am luat măsuri ferme pentru îmbunătățirea serviciilor, pentru combaterea tendințelor de căpătuală ale unor lucrători, pentru o etică desăvirșită a celor care lucrează în turism. Am primit prin intermediul presei și sugestii folositoare în legătură cu diversificarea gamei de servicii pe care le oferim oaspeților noștri. Pot spune că nu a rămas semnal critic fără a fi fost folosit de noi ca un ajutor în muncă. Totuși, aș dori să remarc necesitatea pe care o resimțim: am vrea ca presa brașoveană să fie mai atașată de noi în popularizarea experienței pozitive, în informarea publicului cu realizările (căci avem!) în ridicarea nivelului calitativ al muncii noastre”.

La rîndul său, Vasile Dobre, directorul Oficiului județean de turism Brașov ne-a declarat: „Am găsit înțelegere din partea publicațiilor brașovene care au sprijinit inițiativele și eforturile noastre. În urma criticilor pe care le-am primit prin presă, munca s-a îmbunătățit vizibil. Totuși, ziarele ne-ar putea ajuta și mai mult informînd cititorii mai bine și mai operativ decît pînă acum despre noutățile din turism, inaugurările de obiective, serviciile noi, facilitățile, reducerile de prețuri etc”.

Nu puteam cenzura aceste observații. Cu atît mai mult cu cît ele conțin adevărul curat. Rămînem datori cititorilor cu foarte multă informație turistică. Noi nu îi ținem în mod efectiv la curent cu posibilitățile de practicare a turismului organizat, în grupuri sau individual.

Brașovul este un județ turistic. Dar el este și un județ cu deosebit de mari responsabilități în domeniul industriei, cu o activitate agricolă și social-culturală complexă. Spațiul presei brașovene este, în mod firesc, acordat cu prioritate problemelor de politică internă și inter-

națională, activității din industrie, agricultură, învățămînt, cultură etc. și — în mod inevitabil către extremitatea evantaiului tematic — sportului și turismului. Noi nu avem ca Iașul, Cluj-Napoca, Mureșul, Timișoara, Craiova studiouri regionale de radio, deși posibilități și necesități sînt și la noi cel puțin tot așa de mari ca în centrele enumerate. Presei scrise îi revine aproape integral sarcina informării operative a publicului cu știri din toate domeniile. Un supliment turistic (cu apariție săptămînală) pe lângă ziarul „Drum nou”, așa cum pe litoral apare în sezon „Litoral” ar fi binevenit.

Cu toate acestea, chiar dacă nu a făcut în suficiență măsură propagandă serviciilor turistice, presa brașoveană și în special revistele „Karpaten Rundschau” și „Brassói Lapok” au acordat aproape săptămînal un spațiu apreciabil cultivării dragostei pentru excursii și drumeții. În mod necesar, aceste publicații nu s-au mărginit să vadă turismul redus la esența sa comercială (masă, cazare, transport), ci au privit fenomenul în complexitatea sa, ca pe o activitate multilaterală dedicată omului, culturii, sănătății sale fizice și psihice. Dragostea de drumeție montană a constituit o caracteristică tradițională a oamenilor. Nici astăzi, vorbind despre turismul montan, nu putem să facem abstracție de cabanele și traseele de creastă foarte multă vreme neglijate și abia în ultimul an onorate cu o atenție reconsiderată de G.J.T. Brașov. Ne aflăm însă departe de ziua cînd oaspeților din țară și de peste hotare, antreprenorii de turism le vor oferi partea cuvenită din tezaurul de splendori și binefaceri ale muntelui, din valorile culturale încă insuficient integrate în traseele și activitățile de turism.

Avem hoteluri excelente, bucătări iscusite, muzicanți talentați, ospătari stilați și toată această „industrie albă”, industrie fără fum, va crește, se

va diversifica, se va specializa în continuare. Dar, ca unități comerciale, având activitatea controlată exclusiv printr-un plan financiar, O.N.T., O.J.T. și cooperatia de consum nu pot cuprinde și epuiza diversitatea de aspecte și responsabilități pe care le ridică, prin complexitatea sa, turismul. Între aceste unități și altele cu caracter de club sau obștești (A.C.R., Salvamont, B.T.T., asociații sportive) nu există suficientă colaborare. De aici și o serie de anacronisme și anomalii pe care numai dacă ne este indiferent turismul noi, ziaristii de turism, le putem ignora, numai dacă dorim **vorbe bune** și nu **fapte bune** le putem acoperi sub paravanul roz-bombon al laudelor de complezență. Un turist român își poate comanda servicii turistice

la Paris, Leningrad, Dresda, Varna, dar nu poate reține o cameră de hotel la Predeal, Sinaia sau București, deși capacitatea hotelurilor (din Predeal de pildă!) este încă departe de a fi folosită integral. Pe litoral, la Neptun, există o stână unde turistul poate gusta farmecul (chiar și artificial) al unei ambiante specifice și preparate ciobănești. Dar o asemenea stână nu există la Predeal. Le oferim turiștilor — și bine facem! — mititei, vin de Murfatlar, pui la ceaun, muzică la bar sau tonomat, dar nici chiar într-un centru ca Brașovul sau Poiana Brașov nu există o librărie specializată de unde să se poată cumpăra o carte de Eminescu, Sadoveanu, Arghezi (și avem traduceri excelente!) discuri și albume de artă, cu alte cuvinte o librărie care să ofere permanent, mai mult decât

librăriile obișnuite, posibilitatea ca oaspetele străin să capete în România și o imagine despre spiritualitatea noastră, despre valorile cultural-artistice și științifice ale poporului nostru. Pentru turiștii străini, traseul numai arareori include și locuri inaccesibile vehiculelor pe roți. Întreprinderea noastră cunoscută, specializată în prestații de agrement se învîrte deocamdată prea mult în jurul jocurilor mecanice, ezitînd să includă turismul de creastă în activitățile curente, în timp ce sporturile hipice, nautice și chiar sporturile clasice de iarnă au mică extindere. În fermele de specialitate sute de cai lincezesc în așteptarea unei super-producții cu figurație de epocă să se afirme prin cavalcade, iar la Predeal nu se află o sanie trasă de cai și nici un cal de călărie! Iată atîtea și atîtea teme ce se cer abordate constructiv în presă. Persistă însă părerea că nu trebuie folosită critica în turism deoarece „speriem clienții”. După mine unul depinde însă foarte mult de felul cum se face această critică. Dacă este o critică defăimătoare, care pune în evidență numai lipsurile și le generalizează neintemeiat, da, o asemenea critică dăunează, fără doar și poate. O critică responsabilă, constructivă n-are însă cum să dăuneze. Dimpotrivă!

Cine ne dă dreptul, de fapt, să ne mulțumim numai cu cît s-a făcut pînă acum? Este oare util să închidem ochii în fața lipsurilor, să ne băgăm ca struțul capul în nisip? Nu sîntem oare datori să milităm pentru mai multă responsabilitate și inițiativă, pentru perfecționarea în continuare a serviciilor, îmbunătățirea calității lor, aprofundarea fenomenului turistic și îmbogățirea practicii turistice cu valențele cultural-sportive condiționate legitim de funcția sa socială? Tocmai pentru că dorim să schimbăm binele în mai bine trebuie să căutăm permanent posibilități de perfecționare a muncii, iar ancheta întreprinsă de „Presa noastră” este una dintre ele. Iată de ce voi încerca să finalizez această fugară intervenție prin cîteva propuneri:

1. Activitățile de turism să fie coordonate la nivel central și local astfel încît oficiile și întreprinderile specializate, organizațiile de masă și obștești, cluburile și asociațiile sportive, producătorii și comercianții de echipament turistic să-și integreze activitatea în planuri și programe de ansamblu, obligatorii și unitar alcătuite. La nivel central, aceasta se poate realiza prin creșterea rolului coordonator al Ministerului Turismului. Pe plan local, prin înființarea unor comitete județene pentru turism.

2. Editarea la Brașov, în limbile română și germană, ca supliment al ziarului „Drum nou”, respectiv al revistei „Karpaten Rundschau”, a unei foi săptămînale de turism.

3. O mai bună informare — în primul rînd a ziaristilor care se o-

Hanul „Topologul” (foto : Traian Crăescu)

Complex turistic „Cheia” (foto : Traian Crăescu)

cupă de problemele turismului — cu privire la preocupările, obiectivele și realizările din turism prin: invitarea ziariștilor la analizele care se fac cu ocazia închiderii sau deschiderii sezonului turistic, editarea unui buletin de informații (șapirografiat) de către Ministerul Turismului (la dispoziția organelor de presă) cuprinzând noutăți, știri, reportaje și fotografii pe care ziarele și revistele să

le poată reproduce în paginile lor sau să le folosească în propria documentare; trimiterea la redacție de către editori a cite unui exemplar din toate materialele de propagandă turistică (pliante, hărți, broșuri) și organizarea frecventă a unor conferințe de presă; invitarea ziariștilor specializați la inaugurări, excursii de documentare etc.

Coloanele pe care le acordăm, cind

și cind, activităților turistice, ne vom strădui să le gospodărim mai bine, mai eficient. Ancheta inițiată de „Presa noastră” a reactivat interesul față de turism în redacții și — sperăm — interesul față de presă în unitățile de turism.

DANIEL DRĂGAN
„Drum nou”-Brașov

„LITORAL” — UN EXPERIMENT VIABIL

Faptul că industria cea mai tânără a României socialiste — turismul — face obiectul prezentei dezbateri din cadrul inspiratului șir de anchete inițiat de colegii de la „Presa noastră” sub genericul „Ce se scrie și cum se scrie despre...” nu trebuie — ba chiar vrem să credem că nici nu poate — să mire. O activitate ai cărei beneficiari se ridică, la noi, în ultimul timp, la impresiionanta cifră de 7,5 milioane turiști anual, din care aproape jumătate oaspeți de peste hotare, presupune, prin dimensiuni, preocupări de importanță majoră, caracterizate de necesitatea valorificării superioare a masivelor investiții din acest sector, de efortul lucrătorilor din turism vizând organizarea unor vacanțe cât mai reușite și, prin aceasta, ilustrarea imaginii unanim recunoscute și apreciate a tradiționalei ospitalități românești.

Amploarea acestui fenomen pe mapamond — (pentru anul 2000, prognozele sînt de-a dreptul uluitoare: din totalul de 6,5 miliarde de pămînteni, circa 3 miliarde vor practica turismul!) pune în fața slujitorilor presei obligații deosebite, decurgînd din statutul de „pașaport pentru pace” pe care turismul contemporan, și-l revendică în tot mai mare măsură. Tocmai în acest sens, în lumina acestor principii nobile ale turismului, este chemat să acționeze ziaristul, cultivînd în rîndul cititorilor adevărata plăcere și nevoie de a cunoaște, prin călătorie, lumea inconjurătoare și realitățile ei atît de diverse. De a le cunoaște fără prejudecăți, într-un adînc respect pentru realizările de ieri și de azi ale întregii umanități, pentru făuritorii acestora de oriunde ar fi ei. Fiecare publicație — iar

noi ne vom referi, în cele ce urmează, la ziarul „Dobrogea nouă” și la ediția sa specială „Litoral” — își poate aduce, în acest nobil scop, o importantă contribuție.

Atenția pe care cele două cotidiene o acordă turismului este cu totul firească: cu peste 25 000 de încadrați în timpul sezonului estival, cu 2,5 milioane de oaspeți anual, din care sute de mii sosiți de pe toate meridianele și paralelele pămîntului, litoralul constituie cea mai mare concentrare de activitate turistică a României. O activitate complexă, expresie a grijii partidului și statului nostru pentru continuă ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii prin asigurarea unor excelente condiții de odihnă și recreere, de agrementare a timpului liber, de divertisment. Sînt, toate acestea, aspecte care se regăsesc în coloanele ziarului „Dobrogea nouă”, care găzduiește, indiferent de anotimp și în cele mai diverse genuri publicistice, materiale privind desfășurarea activității turistice la țarmul mării, eforturile lucrătorilor din acest sector — dar și din altele: industrie, agricultură, construcții, transporturi, comerț, prestări de servicii, asistență sanitară

etc. — pentru determinarea unei reușite depline fiecărui sezon turistic, fiecărei vacanțe în parte.

Nimic — sau cel puțin așa sperăm! — din ce presupune organizarea și desfășurarea activității de turism nu „scapă” ziarului nostru. Printr-un redactor răspunzător în principal de aceste probleme, prin contribuția concertată a tuturor secțiilor, conform profilului lor, ziarul „Dobrogea nouă” este prezent, în permanență, în „miezul” vieții turistice, reflectînd cu exactitate și competență, cu principalitate partinică, mereu mai marile succese, dar și încă existențele neîmpliniri, în scopul firește, ca acestea din urmă să fie cît mai grabnic înlăturate. Analize pornind de la dezbaterile din cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii din întreprinderile de turism sau al consfătuirilor organizate cu ocazia deschiderii și închiderii fiecărui sezon turistic, evidențierea concluziilor ședințelor de secretariat sau de birou ale comitetului județean de partid consacrate activității turistice, anchete privind realizarea investițiilor, a indicatorilor de eficiență economică în acest domeniu, articole vizînd generalizarea experienței înaintate a unor colective de muncă la nivelul întregii Centrale O.N.T. „Litoral” —

Hotel sanatorial — Mangalia

toate acestea și multe alte teme fac obiectul preocupărilor redacției noastre în legătură cu vasta problematică a muncii în turism.

Neîndoielnic însă că această problematică se regăsește într-o „haină” publicistică specifică, în ziarul „Litoral”, cotidian apărut la Constanța, pentru prima dată la 1 iunie 1970, ca ediție specială (în perioada sezonului turistic estival) a ziarului „Dobrogea nouă”. În formatul său „tabloid” (4 pagini), de o mare modernitate (anticipând, încă de la apariție, aspectul grafic al întregii prese locale românești de astăzi) ziarul acesta s-a bucurat, de la început, de o bună primire, fapt normal dacă avem în vedere „golul” de informație turistică privind litoralul românesc și, deci, oportunitatea editării unei publicații de această factură. Vom nota, în sprijinul afirmației noastre, declarația din 1973 a unui specialist în materie, dl. Emile Lemaire, director al F.I.J.E.T. care afirmă că ziarul „Litoral” reprezintă, după știința domniei sale, singura publicație locală cotidiană din Europa consacrată problemelor de turism. Faptul — măgulitor desigur pentru colectivul redacțional al ziarului „Dobrogea nouă” — denotă, evident, atenția acordată în țara noastră turismului și propagandei turistice prin presă.

I se spune, „Litoral”-ului”, în mod obișnuit, „ziar de vacanță”, atribut izvorit din perioada în care el apare (1 iunie — 30 septembrie) dar, mai ales, din caracterul său, larg informativ, de ghid al vacanțelor estivale la țărmul românesc al Mării Negre. Prin „Litoral” ne adresăm, în primul rând, turiștilor, pornind de la ideea că aceștia, avizi de a afla

cît mai multe lucruri folositoare despre litoral, despre tot ce oferă acesta, vor și trebuie să fie îndrumați pe „cărările” vacanței, iar noi, în calitate de gazde, dar gazde de o factură specială — ziaristi — avem datoria să le furnizăm, publicistic și nu doar... publicitar, toate informațiile capabile să contribuie la organizarea unui program în deplină concordanță cu imperativele turismului modern.

Despre ce se scrie, deci, în „Litoral”? Despre tot ce înseamnă litoralul românesc, de la vestigiile, atît de numeroase la tot pasul în Dobrogea, ale impresionantului său trecut istoric, pînă la luminosul său prezent socialist, creație a hărniciei, talentului și ingeniozității poporului nostru în cei 33 de ani de viață și muncă liberă, despre strălucitoarele perspective deschise dezvoltării acestor minunate meleaguri de clarvăzătoare politică a partidului și statului nostru. Despre fremătătoarea viață social-politică și cultural-artistică ce pulsează aici. Despre toate acestea scriem, abordînd toate genurile — anchete, interviuri, dezbateri, mese rotunde, note, informații, căutînd astfel să ținem și să menținem constant interesul cititorilor, turiști dornici de informare „la zi”, față de ceea ce le propune spre cunoaștere litoralul românesc. Solicitînd intens sprijinul unor colaboratori din cele mai diferite domenii de activitate, promovînd cu consecvență opiniile turiștilor înșiși, invitați să-și spună aproape zilnic cuvîntul în coloanele sale, ziarul și-a făcut din popularizarea valorilor autentice ale turismului românesc, din stabilirea unui contact viu, nemijlocit, între oaspeți și gaz-

de — lucrătorii din turism — un principal țel de acțiune.

Cum se scrie despre turism în „Dobrogea nouă” și suplimentul său estival „Litoral”? Conștienți de sarcinile mari încredințate nouă, de faptul că nici o altă formă de propagandă turistică nu poate atinge cote de eficiență de înălțimea celei realizate prin presă, care are posibilitatea să „modeleze” opinia publică, să formeze turistul de astăzi și de mâine, înțelegem să punem la baza scrisului nostru obiectivitate, onestitate, echitate, toate acestea dublate de talent și pasiune pentru obiectul preocupărilor noastre, probitate profesională față de realitatea cu care turistul se pregătește să se întâlnească. Este, aceasta, datoria noastră de ziaristi comunisti, este codul nostru etic, rațiunea de a exista a informației turistice ce se dorește cu adevărat utilă celor cărora li se adresează.

Iată, deci, sensul și mijloacele prin care se realizează activitatea noastră, a celor ce scriem despre turism în ziarul „Dobrogea nouă” și „Litoral”, din dorința de a ne pune condeiul, cu puterile noastre, în slujba propășirii turismului românesc, de a răspunde pe deplin exigențelor editorului, dar mai ales celor ale beneficiarilor muncii noastre — zecile de mii de cititori, turiști aflați în vacanță pe minunatul litoral românesc, care trebuie „deprinși” a vedea ceea ce individualizează această zonă de mare atracție, specificul ei în comparație cu altele, similare ca destinație, din lumea întreagă.

ARCADIE STRAHILEVICI
„Dobrogea nouă”-Constanța

UN ZÎMBET PE UNDE MEDIU

O discuție despre oglindirea turismului în presă, la radio și televiziune, trebuie să cuprindă, fără doar și poate, câteva rînduri și despre activitatea postului „Radio Vacanța”. Radio Vacanța, studioul estival al Radioteleviziunii române care emite din Mamaia pe 206 metri și-a încheiat la 2 octombrie cel de-al unsprezecelea an de activitate sezonieră. Așadar, mai mult de un deceniu de experiență radiofonică, de căutări în direcția unor soluții originale de programe destinate turiștilor români și străini, mai mult de un deceniu de eforturi pentru agrementarea unor vacanțe pe litoralul românesc

al Mării Negre. Laborator și școală, Radio Vacanța a pus în relief nu numai existența unor realizatori de talent și plini de rîvnă, dar a reușit în același timp să devină un prieten apropiat și un bun sfătuitor al tuturor celor veniți să se reconforteze, să-și recîștige sănătatea sau pur și simplu să cunoască noi orizonturi pe țărmul românesc al Mării Negre. În fiecare an, din mai pînă în octombrie, Radio Vacanța și-a făcut auzit glasul în cinci limbi — română, germană, engleză, rusă și franceză. A adăugat de la început și o șasea limbă — internațională — și anume muzica. Programele au conținut buletine de știri care prezentau actualitatea internă și internațională, informații sportive și urmărițele date despre starea timpului, „magazine sonore” în cadrul cărora frumusețile din totdeauna ale României, datinile și obiceiurile poporului român, completau cunoștințele pe care vizitatorul le putea culege pe litoral. Microfonul Radio Vacanței a fost întotdeauna la dispoziția turiștilor români sau străini pentru ca aceștia să-și poată împărtăși experiențele de călă-

torie, să-și spună impresiile. O gamă variată de servicii a strîns și mai mult legăturile dintre redacție și ascultători — mesaje personale, urările prilejuite de diverse aniversări sau evenimente de familie, muzica oferită la cerere, toate acestea au dovedit pe de o parte eficiența și necesitatea unui asemenea studio estival în sezonul de vacanță, iar pe de altă parte au sporit constant caldă simpatie cu care ascultătorii veniți din toate orizonturile lumii sau ale țării au înconjurat programele difuzate pe 206 metri de către postul nostru de radio. Nu uit nici programele de varietăți, de umor, cele de publicitate, ca și spațiile muzicale care și-au adus contribuția la mai buna cunoaștere a tezaurului folcloric românesc, a creației muzicale românești din genurile cele mai accesibile. Cîteva criterii esențiale au stat la baza activității profesionale a realizatorilor Radio Vacanței. Post de radio românesc, Radio Vacanța s-a străduit fără încetare să respecte principiile oricărui gazetar comunist din țara noastră — realizarea unei propagande convingătoare

și penetrante care să infățișeze remarcabilele progrese ale României socialiste, ca și virtuțile moștenite din strămoși de către poporul ei, drumul ascendent al țării noastre spre o înaltă civilizație și cultură, drum călăuzit de către partidul comunistilor. Totodată, realizatorii Radio Vacanței au avut constant în inimă și în minte criteriile etice ale ziaristului comunist — respectul față de publicul larg, respectul față de adevăr, strădania de informare operativă, pasiunea pentru finisarea migăloasă a fiecărui program, neprecupețirea strădaniilor în permanență căutare a noului. Nu fără satisfacție trebuie să observăm că ascultătorii au răsplătit Radio Vacanța prin interesul constant cu care au urmărit-o și o urmăresc, an de an. Fără îndoială, văzută din interior, adică din punctul de vedere al redactorilor, reporterilor și tehnicienilor ei, cele obținute pînă acum lasă încă loc de mai bine. Este ceea ce știe fiecare dintre realizatori, de la cei tineri veniți aici și pînă la cei cu o experiență mai mare. Aceasta s-a văzut și în faptul că an de an programele Radio Vacanței au fost mai moderne în expresia lor radiofonică și că an de an s-a menținut preocuparea de a împleți agreabilul cu necesarul, cu folositorul. Dacă prin știrile utilitare Radio Vacanța a îndrumat zilnic pe turiști în legătură cu o petrecere plăcută și instructivă a timpului lor liber, dacă pentru a fi mai mult la dispoziția vizitatorilor Radio Vacanța a creat pe lângă studioul din Mamaia și subredacții în stațiunile Saturn, Nep-

Yachting pe lacul Siutghiol

tun, Eforie Nord, Costinești, în același timp, Radio Vacanța a organizat transmisii în direct din diferite stațiuni, oferindu-și bucuria de a avea drept colaboratori ai programelor pe ascultătorii inșiși. Totodată, Radio

Vacanța a fost promptă în a ține pe ascultători la curent cu toate marile evenimente ale lumii și ale țării noastre. Nu am uitat nici marile evenimente sportive. Aceeași grijă și promptitudine în prezentarea unor prestigioase manifestări cu caracter artistic, național sau internațional. Festivalul național „Cîntarea României” a fost permanent prezent în acest an pe undele Radio Vacanței. Zilele muzicii românești, Festivalul european al prieteniei, Festivalul balcanic de folclor s-au bucurat, de asemenea, de prezențe semnificative. Spațiul nu îmi permite să citez toate manifestările din această categorie. Mă mulțumesc să spun că Radio Vacanța a fost permanent o ureche atentă și — dacă îmi permiteți — sensibilă la toate manifestările de natură să infățișeze România așa cum este ea, creatoare a unui cuceritor frumos național, gazdă bună pentru toți făuritorii de frumos. Iată pe scurt câteva date despre activitatea studioului estival al Radioteleviziunii Române și despre sensurile acestei activități. Realizatorii Radio Vacanței știu că nu au reușit întotdeauna tot ce și-au propus și tot ce le-ar fi fost drag să facă pentru a completa imaginea ospitalității românești. Dar ei sînt incredințați că în diferent de vîrstă trebuie să învețe continuu. Și sînt hotărîți să facă în așa fel ca neîmplinirile celor unsprezece ani să fie înlocuite în activitatea viitoare prin împliniri notabile în domeniul propagandei românești prin radio.

LEON SĂRATEANU
„Radio Vacanța”

PRAHOVA TURISTICĂ ÎN COLOANELE ZIARULUI

Valea Prahovei, cu salba sa de stațiuni, cu frumusețile naturale ale platoului Bucegilor, și-a cîștigat un binemeritat renume turistic intern și internațional. Alături de ea, alte văi — la fel de frumoase și binefăcătoare de sănătate și recreere — și-au deschis larg porțile: Valea Teleajenului cu cocheta stațiune Cheia și Valea Slănicului, cu modernă și noua stațiune cu același

nume și cu locuri de neîntîlnit în altă parte: Muntele de sare, Grota miresei, Baia baciului și Baia verde, vechea salină — introdusă în circuitul turistic și care adăpostește și un mic sanatoriu subteran pentru tratarea unor boli ale căilor respiratorii. Microstațiunile Teleaga și Valea Stelei (Băicoi) chiar dacă, deocamdată, sînt numai de interes local și-au depășit și ele acest „interes”, numeroși oameni ai muncii din toată țara venind să-și îngrijească sănătatea aici.

Pe linia acestor informații despre Prahova turistică, menționez dezvoltarea continuă a bazei materiale, ridicarea gradului de confort al vilelor, construirea a numeroase unități comerciale și turistice. Anul acesta, un nou hotel la Sinaia — cu o capacitate de 480 locuri — s-a adăugat bazei existente; s-a amenajat un frumos han („Vadul cerbului”), s-a modernizat complexul „Paralela 45” — Băicoi. În întreaga sa rețea, O.J.T.-Prahova găzduiește anual — la tratament sau odihnă — peste 80 000 de oameni ai muncii și 6 000 de copii în taberele organizate pentru ei. Acestor dotări li se adaugă capacitățile existente ale comerțului și coopera-

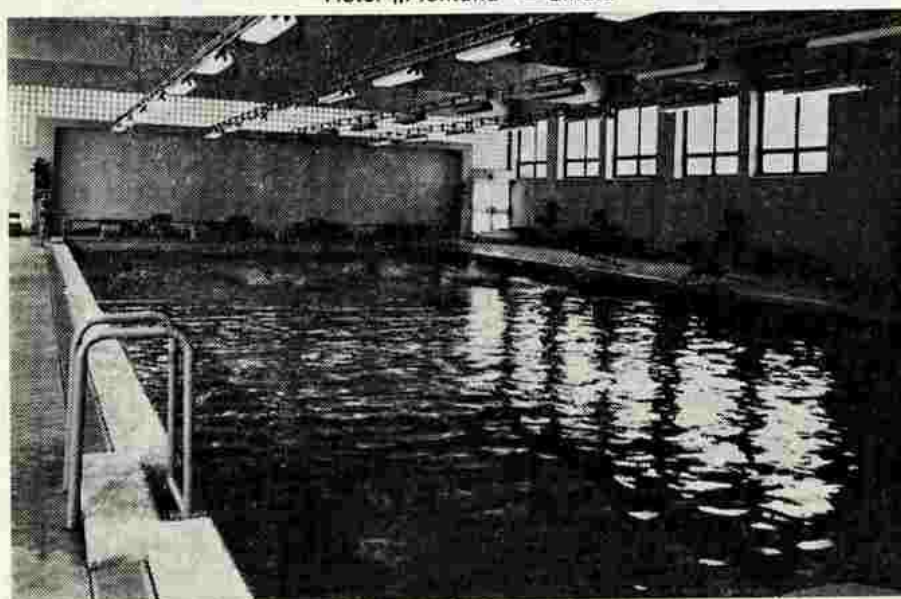
ției de consum, în hoteluri și campinguri. Iată și alte „amănunte” nu lipsite de importanță: cu fiecare an sporește gradul de confort al vilelor, mai bine de jumătate din spațiile de cazare dispun de televizoare, frigider și aproape toate de telefoane. Există numeroase centre de închiriat obiecte și materiale sportive. Gama serviciilor oferite turiștilor s-a diversificat mult. În toate stațiunile funcționează case de cultură, cluburi, biblioteci și cinematografe, precum și alte mijloace pentru petrecerea plăcută a timpului.

Am zăbovit asupra prezentării succinte, a acestui tablou turistic prahovean pentru a reliefa că turismul la noi e foarte dezvoltat, de unde și preocupările noastre continue de a-l oglindi, de a-i acorda — mai ales în sezonul estival — o atenție sporită.

Aprobarea schițelor și detaliilor de sistematizare a localităților turistice, în spiritul Legii sistematizării, ne-a permis oglindirea în gazetă a tuturor aspectelor legate de dezvoltarea în perspectivă a stațiunilor. În reportaje, analize, interviuri cu arhitecții și constructorii, am prezentat pentru fiecare localitate, în

Hotel „Montana” – Sinaia

Piscină în hotelul „Montana” din Sinaia

Supermagazinul „Coștila” din Bușteni

parte, aspectele legate de ce se va face, cînd și prin ce forțe, care trebuie să fie contribuția maselor. Asemenea prezentări s-au făcut și în localitățile (comune) de pe principalele trasee turistice. De aproape doi ani, sub titlul „Orașele noastre — mai frumoase, mai bine gospodărite”, ducem o campanie de presă, în care stațiunile sînt în centrul atenției. Acțiunea e organic legată de cerințele Legii sistematizării, nu de puține ori luînd poziție față de unele abateri de la lege, cerînd urgentarea construcțiilor social-culturale, ca în cazul hotelului „Sinaia”, a complexului hotelier al cooperației de consum din Cheia, al noului sanatoriu din Slănic, al complexului comercial din Busteni și al construcției telecabinei Bușteni-Babele.

Începutul fiecărui sezon estival a fost prezentat în coloanele gazetei prin oglindirea preocupărilor existente în acest sens, preocupări ce continuă apoi, din partea noastră, pe toată durata sezonului estival și chiar după încheierea lui, unele stațiuni avînd activitate permanentă. Parcursul sezonului estival ne-a permis, de pildă, oglindirea în gazetă a unor aspecte legate de organizarea odihnei la Cheia, a transportului în comun spre zonele turistice și tratamentul în stațiunile Slănic, Telega și Valea Stelei, a organizării și amenajării locurilor de popas și agrement de pe traseele turistice. N-a lipsit număr de gazetă ca, în note, semnale, articole de analiză, raiduri, să nu fie prezentate astfel de aspecte.

Problema prioritară a turismului, căreia i-am acordat un spațiu destul de amplu a fost aceea a aprovizionării zonelor turistice, localităților, organizarea comerțului de înțîmpinare, serviciile oferite turiștilor neorganizați, lărgirea rețelei comerciale și diversificarea prestărilor de servicii oferite atît localnicilor, cît și oaspeților.

În ultima perioadă, ne-au preocupat în mod deosebit aprovizionarea de toamnă-iarnă pentru consumurile colective din rețeaua O.J.T., comerț și cooperația de consum, pregătirile ce s-au făcut pentru activitatea turistică din sezonul rece, dat fiind faptul că cele mai multe stațiuni au activitate permanentă. Au fost publicate o serie de articole pe această temă.

Problemele turismului sînt foarte diverse și complexe, de unde și imposibilitatea unei singure rubrici de a le cuprinde pe toate, mai ales în condițiile formatului mic și ale apariției săptămînale. De aceea, am încercat să suplînim aceste neajunsuri, pe care la socot de moment, prin atragerea, de către conducerea redacției și a celorlalte rubrici la oglindirea și tratarea problemelor turismului. De pildă, s-au scris articole de viață de partid și organi-

In Poiana Narciselor

zații de tineret și obștești din domeniul comerțului și cooperăției meșteșugărești, despre activitatea consiliilor populare, modul cum e organizată și se desfășoară activitatea unităților de control al oamenilor muncii. Colegii de la rubrica culturală au militat și impus organizarea în stațiuni a unor stagii permanente ale formațiilor artistice de amatori, organizarea și funcționarea la Cheia a unui club, bibliotecă și cinematograful, au oglindit în permanență marcarea și deschiderea de noi trasee turistice în cadrul acțiunii pionierești „Asaltul Carpaților”. A devenit o practică bună — sugerată de gazetă — ca în cadrul manifestărilor din Festivalul național „Cântarea României”, cele mai bune formații artistice să prezinte programe în stațiuni. La Slânic se desfășoară, bunăoară, anual un festival teatral, cu participare inter-județeană. Aceeași atenție a fost acordată și caselor de cultură din stațiuni, îmbunătățirii activității dedicate oamenilor muncii veniți la odihnă sau tratament.

Urmărim, desigur, și eficiența articolelor noastre. În urma semnalelor critice repetate ale gazetei, s-a reușit amenajarea pe Valea Cerbului (Bușteni) a unui frumos loc de agrement pentru turiști, cu spații de parcare și pentru instalarea de corturi, cu vetre de foc special amenajate și s-a organizat un transport cu minicarul de la Bușteni la Gura Diham. Tot datorită articolelor noastre, s-a reînființat campingul de la popasul Azuga. În sezonul estival, s-au orga-

nizat raiduri pentru depistarea celor care strică locurile de popas și frumusețile naturale, rup brazii, lasă gunoi unde au poposit sau distrug livezile de pomi fructiferi de pe traseele turistice sau chiar culturile agricole, prin culegerea macilor.

Așadar, problemele turistice ale județului au fost atacate și oglindite în gazetă din numeroase unghiuri, preocuparea aceasta fiind socotită de noi, de mult timp, a întregii redacții. Totuși, unele aspecte n-au putut fi oglindite în totalitate. E vorba în primul rând de activitatea, nu întotdeauna satisfăcătoare a O.J.T. Prahova — cu sediul la Sinaia — care uneori, se transformă într-un simplu dispecerat. Nu am semnalat suficient neajunsurile existente în organizarea tratamentului și odihnei, diversificarea și mai mult a gamei de servicii oferite turiștilor, în special celor neorganizați, care, în zilele de repaus, sînt de ordinul zecilor de mii. Pare paradoxal, dar tocmai în zilele de repaus duminical și cu prilejul sărbătorilor legale, capacitățile de cazare n-au fost acoperite adesea decît în proporție de 75 la sută...

Tocmai de aceea socot discuția organizată de revista noastră de specialitate ca binevenită, constituind prilejul unui fructuos schimb de experiență asupra modalităților practice de tratare a problematicii turismului în presă. Vreau să cred că astfel de schimburi de păreri nu se vor opri numai la această anchetă. Organizarea dezbaterii la puțin timp după tragerea cortinei peste sezonul estival nu înseamnă că nu mai sînt

probleme. Unele neajunsuri rămîn în... culise, lucru nu tocmai potrivit, pentru că activitatea turistică la noi nu e întreruptă, ci continuă pe alte planuri, specifice sezonului rece. De aceea, astfel de dezbateri s-ar putea organiza și pe parcurs. Sînt utile, de asemenea întîlnirile și mesele-rotunde pe diferite teme organizate de Consiliul Ziaristilor. Au fost și pe teme turistice, dar nu înțelegem de ce nu sîntem invitați și noi la astfel de dezbateri, Ploieștiul fiind nu prea departe de Capitală...

Aminteam de disproporția ce se creează între multitudinea problemelor turistice ce le ridică județul nostru și posibilitățile practice de a le oglindi în gazetă. Pentru înlăturarea acestui neajuns folosesc și prilejul de față de a reinnoi o veche propunere a redacției: în sezonul estival să edităm, o foaie volantă, gazetă de format mic, tip „Litoral”. Că se va numi „Montana”, „Turistul”, „Estival” sau altfel, ea ne va crea posibilitatea de a oglindi și aborda mai bine problemele turistice, de a face o frumoasă și eficientă popularizare înnoirilor, bogățiilor și frumuseților turistice ale Prahovei. Va fi, totodată, un minunat prilej și de educare patriotică a maselor.

NICOLAE STOIAN
„Flamura Prahovei”

Anchetă realizată
de **TRAIAN DUMITRESCU**
și **CRISTINA BĂLTEANU**
studentă anul II, Facultatea
de ziaristică — Academia
„Ștefan Gheorghiu”

CU SPORITĂ FORȚĂ DE CONVINȘERE

În toamna anului trecut, membrii cooperativei „23 Februarie” din localitatea Borcea au recoltat 11 000 kg porumb boabe de pe fiecare hectar. Atunci am hotărât să organizăm o discuție amplă, la care să fie invitați specialiști, șefi de ferme și de echipe, cooperatori din cele trei unități de pe raza comunei. Argumentele redacției, puse în fața Comitetului comunal de partid, au fost îmbrățișate de îndată tocmai datorită faptului că în cooperativele agricole „7 Noiembrie” – Borcea și Gildău (care aveau teren în aceeași zonă cu a unității „23 Februarie”, deci în condiții de climă și sol asemănătoare), producțiile au fost cu 2 000–3 000 kg la hectar mai mici. „În perioadele de secetă mare, când noi munceam pe rupe, când ne mutaserăm cu domiciliul în rulotele de pe cimp pentru a putea supaveghea în permanență motopompele, vecinii noștri, unii prezenți chiar la acest schimb de experiență, ieșeau pe cimp când soarele era sus, simbătă și duminica nu lucrau” – avea să spună la consfătuire Constantin Nedelcu, președintele Cooperativei agricole „23 Februarie”. Sinteza discuțiilor a fost publicată într-o pagină specială a „Tribunei Ialomiței” sub titlul „Vecine, ascultă sfatul!” A fost editată și o foaie volantă cu același titlu. Asemenea acțiuni au continuat cu regularitate. Așa s-a născut o rubrică apreciată de cititorii noștri, o rubrică în care este inserată experiența frunțașilor, dar unde publicăm și articole critice, note, anchete, confruntări de opinii. „Vecine, ascultă sfatul!” este și va fi o rubrică de intervenție a colectivului nostru redacțional. Nu-i singura. „Toate cooperativele la nivelul celor frunțași!”, „Înaltul titlu de erou ne obligă”, „Zootehnia – oglinda competenței și răspunderii investite” sînt alte câteva cărora săptămînile acestea li s-au adăugat încă două: „Ce ați realizat din programul de redresare?” (în cadrul căreia vom publica ar-

ticole, anchete, colaborări, interviuri, note critice privind modul în care se aplică în practică măsurile de îmbunătățire a activității economico-financiare a celor zece cooperative agricole din județul Ialomița cu rezultate nesatisfăcătoare, și „Fiecare fermă – model de organizare, de bună gospodărire”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea în Cuvîntarea la consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei că „Este necesar ca presa să atace problemele mai activ, mai variat, cu curaj, să generalizeze experiența pozitivă...”. Aceste îndemnuri, aceste sarcini trasate lucrătorilor din presă de către secretarul general al partidului au fost primite cu toată răspunderea de către ziaristii care muncesc la „Tribuna Ialomiței”. Pe baza

indicațiilor cuprinse în cuvîntare, colegiul de redacție a întocmit un program concret de măsuri, în care sînt cuprinse acțiuni de presă, rubrici permanente prin care să ne aducem o contribuție mai activă la înțelegerea de către masele populare a ceea ce au de făcut pentru a înfăptui în viață politica partidului și statului nostru în diferite domenii de activitate.

Ne-am propus ca în cadrul rubricii „Codul moral «tipărit» în conștiință” să publicăm articole care să vizeze cit mai cuprinzător sfera educației socialiste: omenie, patriotism, partinitate, cinste, devotament, disciplină, inventivitate, operativitate, competență profesională, intrajutorare, spirit de răspundere, spirit revoluționar etc.

Din bogăția de idei cuprinse în ampla cuvînta-

re a tovarășului Nicolae Ceaușescu am desprins necesitatea abordării problemelor economice cu mai multă responsabilitate, cu mai mare incisivitate, cu mai mare forță de convingere. „Proces risipei!” „Eficiența – reper prioritar în activitatea economică”, „Calitatea – esența întregii activități”, „Productivitatea și ritmul creșterilor susținute”, „Minutul acuză!”, „Oamenii ritmurilor înalte”, „Diminuarea costurilor de producție – imperativul săptămînii, decadelor, lunii” – sînt numai câteva titluri de rubrici, în cuprinsul cărora vom publica atît articole de experiență, cit și luări de poziție față de cei ce nu au grijă de bunurile statului, de averea obștei.

În intîmpinarea celei de a XXX-a aniversări a proclamării Republicii, colectivul nostru va pune în centrul atenției preocuparea pentru a-i ajuta în mai mare măsură pe cititori să înțeleagă ce au de făcut și cum vor trebui să acționeze pentru a îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile care le stau în față.

AUREL DAVID

secretar responsabil de redacție „Tribuna Ialomiței”

Din activitatea Consiliului Ziaristilor

În perioada septembrie – octombrie a.c. Consiliul ziaristilor a inițiat, pentru gazetarilor din Capitală, o serie de întîlniri cu cadre cu munci de răspundere pe linie de partid și de stat.

● „Înfăptuirea programului de sistematizare și de construcții de locuințe – element esențial în făurirea civilizației socialiste, în ridicarea nivelului de trai al poporului”, a constituit tema întîlnirii de lucru cu tovarășul **Vasile Potop**, primvicepreședinte al Comitetului pentru Consiliile Populare. Referindu-se la Programul partidului de dezvoltare eco-

nomico-socială a țării, vorbitorul a făcut o amplă prezentare, arătînd modul în care se acționează, în spiritul indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe linia sistematizării și urbanizării așezărilor rurale, dezvoltării construcțiilor de locuințe.

● În preajma deschiderii lucrărilor Reuniunii de la Belgrad ziaristii s-au întîlnit cu ambasadorul **Valentin Lipatti**, șeful delegației române la această Reuniune, care a făcut o expunere asupra citorva probleme ce urmau să fie dezbătute la Belgrad.

● În intîmpinarea alegerilor de la 20 noiembrie, a avut loc o întîlnire cu **Ion Ceterki**, membru al Consiliului de Stat, președintele Consiliului legislativ, cu tema „Alegerile de la 20 noiembrie, reflectare a democratismului orînduirii noastre socialiste”. Vorbitorul a făcut o interesantă prezentare a esenței democratismului orînduirii noastre și a explicat, pe larg, evoluția logică, obiectivă a funcțiilor statului nostru, precum și trecerea, în etapa actuală a unor atribuții ale statului în competența Consiliilor oamenilor muncii, a organizațiilor obștești.

În concepția noastră de formare a omului nou punem accentul pe muncă, ca factor determinant al întregii activități sociale. Iată de ce preocupându-ne de dezvoltarea sportului, de activitatea culturală, educativă, va trebui să pornim de la participarea activă la munca productivă a fiecăruia în domeniul său de activitate, de la îmbinarea muncii cu sportul, cu educația, astfel ca fiecare să fie participant la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la ridicarea bunăstării și fericirii întregii noastre națiuni socialiste.

NICOLAE CEAUȘESCU

● DACIADA ÎN ZIARE ● DACIADA ÎN ZIARE ● DACIADA ÎN ZIARE

**Gazetarul sportiv
în fața
unor îndatoriri
de mare
răspundere**

În mișcarea noastră sportivă se desfășoară actualmente o acțiune fără precedent, ce se adresează întregului tineret, tuturor oamenilor muncii iubitori de sport: „Daciada”, cea mai amplă competiție sportivă națională. Organizată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Daciada” constituie o amplă manifestare care, — așa cum aprecia Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 8 august a.c. — „dezvoltînd pe un plan superior tradițiile valoroase ale sportului românesc, va contribui la ridicarea nivelului general al activității sportive de masă și de performanță, va determina creșterea aportului social al educației fizice și sportului la formarea unui om nou, a unui tineret sănătos, la dezvoltarea multilaterală a personalității umane”.

În fața unor asemenea răspunderi ce revin forurilor sportive (și nu numai lor!) din desfășurarea „Daciadei”, rubricile de sport ale ziarelor centrale și județene, ale Radioteleviziunii, ale presei de specialitate au, absolut firesc, datoria să fie un factor mobilizator și dinamizator, ca și de popularizare a tuturor acțiunilor și inițiativelor ce se înscriu direct pe linia transformării activității noastre sportive într-o veritabilă mișcare de masă. Cu ocazia desfășurării acestei prime ediții a „Daciadei”, este momentul ca gazetarul de sport să-și aducă contribuția și din plin contribuția, prin mijloacele specifice muncii lui, la îmbunătățirea substanțială a activității sportive pe toate planurile, la ridicarea acesteia la nivelul înalt, cunoscut și apreciat în lumea întreagă, al exigențelor dezvoltării multilaterale a României so-

cialiste. În „Scinteia”, a cărei rubrică de sport abordează problematica dezvoltării complexe a sportului de masă și de performanță pe baza unui plan aprobat de conducerea ziarului, a apărut, îndată după apariția Programului privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980 și pregătirea sportivilor români în vederea participării la Jocurile Olimpice din 1980 — program adoptat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — un editorial cu titlul „Mișcarea sportivă să aibă cu adevărat un caracter de masă!”. În acest articol se sublinia necesitatea ca întreaga mișcare sportivă din țara noastră — avînd un sprijin real în întrecerile „Daciadei” — să se transforme într-o mișcare a totcuprinzătoare, cu adevărat de masă, larg accesibilă, antrenînd întregul tineret, începînd cu copiii, cu pionierii și elevii, cu studenții, cu tineretul din întreprinderi și de la sate.

Odată cu declanșarea „Daciadei”, au văzut lumina tiparului numeroase articole și comentarii, anchete și raiduri, grupaje de știri. Redactorii de specialitate ai „Scintei”, corespondenții noștri județeni au scris despre modul de organizare a întrecerilor, despre desfășurarea propriu-zisă a acestora, despre contribuția factorilor responsabili, cum sînt consiliile asociațiilor sportive, organizațiile U.T.C., comitetele de sindicat etc.

În această ordine de idei am menționat, între altele, titlurile cîtorva articole: „Daciada”, competiția întregului tineret, a tuturor oamenilor muncii iubitori de sport”, „Daciada”, cea mai cuprinzătoare competiție sportivă națională, teren de formare și afirmare a calităților fizice și morale ale tinerei generații”, precum și relatările despre „Daciada” din județele Prahova, Neamț, Maramureș, Dolj, Cluj, Bacău, Constanța, Iași, Galați, Ilfov etc. Remarcăm, totodată, pledoariile pentru sport, pentru mișcare în aer liber apărute într-o

altă rubrică a „Scintei” — „Omul și viața rațională”. („La orice vîrstă mergeți pe jos 6-8 km zilnic!”, „Zece minute de gimnastică pe zi pentru sănătate” etc.), articole-comentarii în care medici și alți specialiști reputați recomandă și susțin practicarea sporturilor, a exercițiilor fizice în general. Consemnînd toate acestea, am vrea să arătăm că, mai departe, cu o și mai bună frecvență și abordînd sub toate aspectele desfășurarea „Daciadei” (din punct de vedere organizatoric, tehnic, educativ, propagandistic), la rubrica noastră de sport vor fi publicate, conform unui plan tematic cuprinzător, articole, reportaje, raiduri, informații ample despre această mare competiție națională.

La rubricile sportive, în perioada următoare, de fapt pînă la încheierea actualei ediții a „Daciadei” (prima finală pe țară va avea loc în 1978), se cere continuată, după opinia mea, dezbateră aprofundată a aspectelor diverse ale „Daciadei”, cu referiri la toate formele specifice educației fizice („Sport și sănătate”, „gimnastica zilnică, complexul aplicativ „Pentru apărarea patriei”, „Inotul pentru toți”, „Amicii drumeției”, sistemul unitar de apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă, a elevilor, studenților și militarilor, campionatele asociațiilor sportive etc.). Totodată, în atenția ziaristilor sportivi trebuie să stea și cadrul educativ de desfășurare a „Daciadei”. Competiția va trebui să constituie peste tot un mijloc important de educare a concurenților în spiritul dragostei de patrie și partid, întrecerile să fie corecte, cinstitute, desfășurate într-un perfect spirit sportiv. În tematica noastră se cer să-și găsească loc și preocupările organizatorilor pentru asigurarea și utilizarea judicioasă a bazei materiale, pentru intensificarea acțiunilor patriotice de amenajare a unor terenuri simple și a altor zone destinate activității

sportive și de recreere, sarcinile organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești în organizarea și desfășurarea competiției.

Ideea imbinării culturii cu sportul se cere a fi mereu evidențiată în articolele noastre. În cuvîntarea la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „Este necesar, de asemenea, să implementăm activitatea cultural-artistică de masă, toate domeniile ei, cu sportul, cu „Daciada”, cu participarea efectivă, îndeosebi a tineretului, la toate aceste competiții”.

Sînt necesare, după părerea mea, și intervențiile presei pentru combaterea formalismului și festivismului în desfășurarea întrecerilor, pentru că, din păcate, într-o serie de concursuri au apărut și apar astfel de situații nedorite. Mai de mult, „Scintela” a publicat un raid în cîteva județe (sub titlul „Interesului viu al maselor de tineri să nu i se răspundă printr-o „cursă” după cifre!”) în care, pe lângă relatări despre inițiative laudabile, sînt inserate și referiri la o serie de manifestări de formalism în organizarea întrecerilor „Daciadei”.

În încheierea rîndurilor de față (scurte gînduri la o temă generoasă și angajantă pentru fiecare ziarist sportiv) aș mai sublinia necesitatea ca, de fiecare dată, relatările despre sport, în general, despre „Daciada” în special, să aibă la bază o documentare directă, prezența nemijlocită a autorilor respectivi pe stadioane, în sălile de sport, în mijlocul concurenților, peste tot acolo unde există (sau ar trebui să existe) activitate sportivă de masă.

ION DUMITRIU
„Scinteia”

Mult mai
convingător
prezentată
bogata paletă
a
manifestărilor !

Cea mai mare întrecere sportivă națională, „Daciada”, are ca principal scop să valorifice pe plan superior cele mai bune tradiții ale sportului românesc, să asigure creșterea impetuoasă, calitativă și cantitativă, a educației fizice și sportului pe tot cuprinsul patriei noastre. În același timp, „Daciada” va contribui din plin la creșterea unei generații tinere, viguroase și sănătoase, bine dezvoltată fizic și intelectual.

Manifestare polisportivă de amploare națională, „Daciada” va atrage pe terenurile și în sălile de sport, tinerii dornici să practice sportul lor favorit în timpul liber, pentru a se dezvolta armonios, oferind în același timp antrenorilor, specialiștilor și profesorilor de educație fizică din asociații și cluburi sportive sau din federațiile de specialitate un vast câmp de acțiune pentru depistarea de tinere talente valoroase, care să fie selecționate și pregătite pentru marea performanță. Fără îndoială, pentru transpunerea în practică a acestor deziderate, sarcini deosebite stau în fața asociațiilor și cluburilor sportive, care au menirea să organizeze cât mai numeroase și variate concursuri în care să fie atrași un număr mereu crescând de tineri fruntași la locul lor de muncă. În ultimele luni se observă o intensificare a acțiunilor de acest gen, materializată în tot mai numeroasele competiții organizate pe întreg cuprinsul țării sub egida „Daciadei” de către Consiliile județene pentru educație fizică și sport, Uniunea Tineretului Co-

munist, Consiliile sindicatelor și alte organizații de masă.

Desigur, în urma inițierii unei asemenea competiții de amploare, au crescut considerabil și sarcinile redactorilor de sport, care au datorita de a populariza efectiv, la loc de frunte, în paginile ziarelor, la radio și televiziune, manifestările desfășurate în cadrul „Daciadei”. Este vorba, în primul rând, de a oglindi operativ numeroasele concursuri ce se desfășoară zilnic în toate județele țării, întreceri la startul cărora sînt prezenți sute de mii de tineri și tinere dornici să se afirme și pe plan sportiv. De asemenea, o sarcină importantă a redactorilor de la rubricile sportive este și aceea de a populariza pe cîștigătorii competițiilor, oferind astfel un exemplu de urmat pentru toți tinerii patriei, contribuind efectiv la impulsivitatea activității de atragere a tot mai numeroși tineri la întrecerile „Daciadei”. Să nu uităm că dintre cei care participă astăzi la întrecerile „Daciadei” se vor ivi mîine viitori sportivi frunțași, poate chiar viitori campioni mondiali, olimpici, europeni.

Conștienți de importanța acestor sarcini, membrii secției sport a Agenției române de presă — AGERPRES — încearcă zi de zi să oglindească în materialele transmise pe calea telexului bogata paletă de manifestări a „Daciadei”, asigurînd astfel ziarelor centrale, județene, radioului și televiziunii materie primă pentru informarea publicului despre acest interesant și atractiv eveniment sportiv de masă.

În acest sens, a fost întocmit un plan special de muncă, transmis corespondenților AGERPRES din întreaga țară. Ca urmare a acestei măsuri, în tematica Buletinului de știri sportive AGERPRES problemele „Daciadei” au căpătat în ultima vreme un loc preponderent, numărul știrilor referitoare la întrecerile

„Daciadei” fiind în continuă creștere. Toate acestea au dus la un salt calitativ evident, rubricile ziarelor și emisiunilor radioului și televiziunii îmbogățindu-se cu știri diverse referitoare la marea competiție națională. Astfel, ziarele „Scinteia”, „România liberă”, „Scinteia tineretului”, precum și ziarele județene, au reluat în paginile lor informațiile și reportajele apărute în Buletinele zilnice de știri sportive — AGERPRES. De asemenea, la radio și televiziune au fost difuzate aproape zilnic materialele noastre.

În ultimele luni, datorită unei munci susținute a corespondenților agenției noastre din țară și în special a colegilor noștri **Marin Coandă** (Craiova), **Ștefan Grecu** (Pitești), **Aurel Urzică** (Tg. Mureș), **Avram Zaharia** (Deva), **Miron Moga** (Bihor), **Ion Zamfirescu** (Ploiești) și **Ion Beldeanu** (Suceava), secția sport — AGERPRES a avut prilejul să transmită operativ nu numai știri, ci și articole și reportaje complexe, bogate în amănunte, de la o serie de competiții populare desfășurate sub genericul „Daciadei”, materiale care au văzut lumina tiparului, fiind publicate în rubricile de sport ale ziarelor.

Dintre competițiile care au cunoscut un real succes și au fost apreciate de redactorii de specialitate — și sperăm și de cititori — subliniem pe cele referitoare la „Cursa de mare fond pe Dunăre”, de la Tulcea, Cupa „Scintei tineretului”, la tenis, de la Costinești, „Cupa U.T.C.” la fotbal (Tg. Mureș), „Cupa U.G.S.R.” la pîice (Hunedoara), „Cupa Eliberării” (județul Mehedinți), Concursul de lupte din comuna Pechea (Galați), Expediția nautică „Centenarul Independenței”, „Cupa Metalurgistului” de la Oradea, „Festivalul sportului feminin”, din cinci județe, „Ziua Daciadei”, din județul Argeș, finalele crosului „Tinărul muncitor” (Bacău) și altele.

În munca de popularizare a „Daciadei” s-au ivit, fără îndoială, și unele fisuri. Iată cîteva din acestea. Nu am reflectat constant și bine proporționat activitatea competițională din întreaga țară. Unii corespondenți ne-au transmis materiale cu carențe, lipsite de amănunte semnificative, de la fața locului, menite să sporească interesul cititorului pentru acțiunile respective. De asemenea, marea majoritate a materialelor se referă exclusiv la competițiile propriu-zise, uitîndu-se că în cadrul „Daciadei” se mai desfășoară și alte activități, ca cele legate de dezvoltarea bazei materiale prin intensificarea pe plan local a acțiunilor cetățenești de amenajare, prin muncă patriotică, de terenuri sportive simple, cit și de realizarea construcțiilor sportive aprobate în planul de investiții. Mai avem multe de întreprins și în domeniul acțiunilor de popularizarea sportului în rîndul copiilor, chiar a celor de vîrstă preșcolară, important obiectiv al „Daciadei”, precum și al popularizării complexului „Sport și sănătate”, mai ales dacă ținem seama că, începînd din etapa a treia, normele acestui complex sînt obligatorii pentru toți participanții la „Daciadă”.

Sîntem convinși că preocuparea constantă pe care o manifestă redactorii de specialitate din cadrul secției „sport” — AGERPRES pentru popularizarea amplă și operativă a manifestărilor „Daciadei” și antrenarea tot mai largă a tuturor corespondenților și colaboratorilor noștri județeni în această acțiune, vor contribui substanțial la îmbogățirea Buletinului nostru de știri sportive cu informații, articole și reportaje despre „Daciadă”, la oglindirea în și mai mare măsură a acestei manifestări sportive de masă.

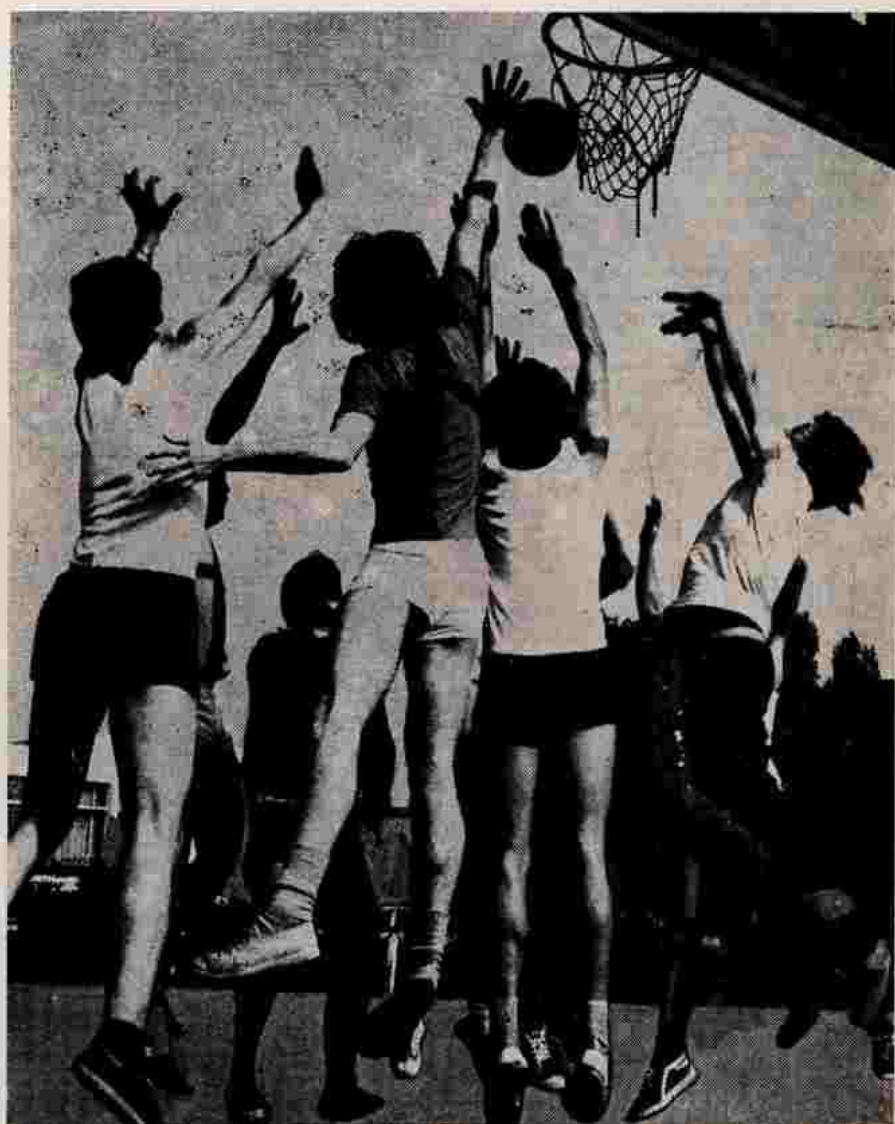
PAUL OCHIALBI
redactor al secției sport Agerpres

Să pretindem
și să
ne pretindem
mai mult

Rubrica sport a gazetei „Munca” acordă peste cincizeci la sută din spațiu manifestărilor ce se desfășoară în cadrul „Daciadei”. Putem spune că această amplă manifestare de masă, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, are un larg ecou în rândurile iubitorilor de sport din întreprinderi și instituții — care participă în număr impresionant la întrecerile organizate de comitetele sindicatelor. Ne-am convins „pe viu”, în urma unor deplasări efectuate în localități din județele Olt, Gorj, Bacău, Argeș, Bihor, Cluj și Brașov, cum sindicatele, prin nucleele lor sportive au reușit să atragă mii și mii de oameni ai muncii în activități ce se organizează după orele de program și mai ales duminica. În această ordine de idei menționăm — ca un fapt deosebit de pozitiv — conlucrarea bună existentă între sindicate, U.T.C. și consiliile județene pentru educație fizică și sport, în organizarea, programarea întrecerilor, ca și asigurarea unei asistențe tehnice calificate acordate de profesori de educație fizică, metodiști, instructori și specialiști locali, tuturor sportivilor muncitori participanți la întrecerile „Daciadei”.

Având în față o asemenea bogată activitate de masă, care se desfășoară începând de la nivelul formațiilor de lucru (atelier, secții, sector, serviciu), al unităților economice, pe localități, județe, până în faza finală pe țară, rubrica de sport a gazetei „Munca” urmărește să oglindească cât mai bine, în diferite forme publicistice, în limita spațiului, întrecerile „Daciadei”, modul cum își petrec oamenii muncii timpul liber și prin sport. „Un orașel muncitoresc cu mii de sportivi”, (Marghita) interviul cu președintele Asociației sportive „Textila” din Slatina, publicate anul acesta, grupajele de informații săptămânale „Sub ge-

nericul „Daciadei”, ca și alte materiale au văzut de curând lumina tiparului, culese din mari întreprinderi din Brașov, Cluj-Napoca și altele atestă, credem noi, preocuparea rubricii pentru această competiție. Acordăm, de asemenea, atenție manifestărilor dotate cu „Cupele U.G.S.R.” la oină, popice, cupele pe ramuri de producție ale: minerilor, metalurgiștilor, constructorilor, forestierilor, textilistilor, organizate de Uniunile sindicatelor pe ramuri, acțiuni înscrise sub egida „Daciadei” și care, cum am mai amintit, antrenează în practicarea educației fizice mii și mii de muncitori și muncitoare.

Pentru a primi la timp toate informațiile privind manifestările sportive, redacția a apelat la o serie de corespondenți voluntari și în mod deosebit la responsabilii comisiilor sport-turism ale Consiliilor județene ale sindicatelor.

N-am dori, însă, prin cele enun-

țate mai înainte să lăsăm impresia că am făcut tot ce era posibil în ceea ce privește reflectarea, în spațiul rezervat, a manifestărilor sportive de masă din cadrul „Daciadei”. Multe acțiuni ne-au „scăpat”, cum se spune, printre degete și regretăm că o manifestare de masă de amploare, cum a fost, de exemplu, „Festivalul sportului gorjean”, n-a văzut lumina tiparului. Gimnastica la locul de muncă — probă inclusă în genericul manifestărilor de educație fizică, cu obligativități precise privind organizarea acestora de către sindicate — cam bate pasul pe loc, de la o vreme, fapt ce ne-a determinat ca în viitoarele numere ale gazetei să o abordăm, în ce ne privește, cu mai multă perseverență.

Având în vedere caracterul și scopul acestei dezbateri organizate de revista „Presa noastră”, cred că este util să fac aici o observație: n-ar fi rău ca și unii tehnicieni ai federațiilor să se apropie mai mult

de aceste competiții populare, căci, în fond, din rîndul tinerilor sportivi participanți la „Daciada” trebuie descoperite talentele, elementele de perspectivă pentru sportul de mare performanță. Spun aceasta deoarece la una din cele mai importante finale pe țară, cea a „Crosului tinerilor muncitori”, care a avut loc, la Bacău, din partea Federației Române de Atletism n-a fost prezent nici un specialist, deși din cei peste 200 de participanți cel puțin învingătorii ar fi meritat să intre în vederile lor...

Nu pot încheia aceste rînduri fără să reamintesc cuvintele rostite de

secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în încheierea Consfătuirii de lucru care a avut loc la C.C. al P.C.R. cu activiștii și cadrele ce lucrează în domeniul educației politice, propagandei și ideologiei: „Este necesar, de asemenea, să împletim activitatea cultural-artistică de masă, toate domeniile ei, cu sportul, cu „Daciada”, cu participarea efectivă, îndeosebi a tineretului, la toate aceste competiții. Trebuie să avem în vedere că începînd de anul viitor vom trece la reducerea timpului de lucru, deci va crește timpul liber al oamenilor muncii. Legat și de aceasta, se im-

pun să fie luate măsuri pentru o mai bună organizare a timpului liber al oamenilor muncii, îndeosebi al tineretului”.

Avem datoria de cinste de a milita, prin scrisul nostru, pentru transformarea în viață a prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu astfel încît să se aplice cu mai multă perseverență politica partidului nostru și în domeniul educației fizice și sportului, care, în zilele noastre, a devenit un bun al tuturor.

CRISTIAN MANTU
„Munca”

Locul nr. 1 în rubrica de sport

În condițiile bine cunoscute ale apariției săptămînale și formatului mic, gazeta „Viitorul”, a găsit posibilitatea să pună la dispoziția rubricii de sport o pagină întreagă. În județul nostru există o activitate fotbalistică intensă, dar cel mai mare număr de cuadrăți nu l-am repartizat fotbalului, ci sportului de masă și altor acțiuni cum ar fi sportul școlar, depistarea de noi talente etc.

Începînd cu luna martie, odată cu declanșarea competiției naționale „Daciada”, aceasta a devenit centrul de greutate al activității C.J.E.F.S.—Mehedinți, a organizațiilor de sindicat și tineret, a celorlalte organizații de masă și obștești. În perioada la care ne referim, sub genericul „Daciadei” au fost organizate numeroase crosuri („Crosul mărtisorului”, „Crosul Eliberării”, „Crosul tinerilor muncitori” etc.), la care au participat peste 12 000 de concurenți de diferite vîrste și profesii, bărbați și femei. De asemenea, s-au desfășurat un mare număr de întreceri la volei, handbal, fotbal, popice, tenis de masă, șah, baschet, dotate cu diferite cupe — cum au fost „Cupa tineretului”, „Cupa Independenței”, „Cupa Eliberării” sau „Cupa 23 August” — la startul cărora s-au aliniat circa 12 500 de participanți. Tot în această perioadă, au trecut normele Com-

plexului polisportiv „Sport și sănătate” peste 7 000 de tineri și tinere din 85 de unități sportive; gimnastica de înviorare o practică — la cîmine și internate — peste 2 800 de tineri și tinere.

Drumețiile au atras 2 200 de participanți, iar la celelalte 120 de acțiuni turistice au fost antrenați peste 7 000 de oameni de diferite vîrste și profesii. Au mai avut loc 44 de „duminici cultural-sportive”, și trei demonstrații cu o numeroasă participare.

Am ținut să trecem în revistă toate aceste activități, pentru a avea mai clară imaginea a ceea ce înseamnă „Daciada”, sportul de masă, în județul Mehedinți, precum și pentru a sublinia faptul că toate acestea și-au găsit oglindirea în rubrica noastră de sport. Cităm aici articolele: „Manifestări dedicate zilei de 1 iunie și deschiderii festive a „Daciadei” (nr. 1696), „Fruntași în sport — fruntași în producție” (nr. 1697), „Daciada — manifestare de frunte în sportul românesc” (nr. 1705) și (în cadrul unui serial recent declanșat „Daciada”) (1) „În sportul de masă — rezultate bune, dar și lipsuri” (nr. 1710).

Firește, sportul de performanță se bucură și el de toată atenția în județul nostru, Mehedinți. Am aminti în treacăt: existența a patru echipe de fotbal, în seria a VII-a a diviziei C; obținerea a 11 titluri de campioni naționali la diferite discipline; selecționarea a 18 tineri mehedințeni în diverse loturi naționale; existența a 4 sportivi cu clasificare internațională; organizarea a 12 acțiuni de selecție în tot atîtea localități, acțiuni în urma cărora au intrat în vederea antrenorilor 220 de sportivi.

Evident, fie prin rubrici ca „Telex”, „Secvențe... secvențe”, „Medalion” sau prin articole de sine stătătoare, rubrica noastră a prezentat la timp toate evenimentele marcante atât ale sportului de masă, cît și ale celui de performanță. Sintem însă conștienți că, cu tot demarașul bun, gazeta noastră a mai rămas încă

mult datorare multiplelor aspecte ce le ridică desfășurarea în județul nostru a primei ediții a „Daciadei”. Astfel, deși știm că organele județene de resort s-au ocupat mai puțin de activitatea sportivă de la sate, care se reduce aproape numai la fotbal, nu am criticat cum se cuvine slaba activitate în cadrul „Daciadei” în satele județului nostru. Nu am criticat, de asemenea, faptul că la sate cooperatoarele nu participă mai deloc la activitatea sportivă de masă, că membrii consiliilor populare de educație fizică și sport nu-și îndeplinesc atribuțiile.

Trebuie să mai recunoaștem că în rubrica noastră de sport puteau să-și aște un loc mai mare și articolele prin care să luăm poziție față de slaba preocupare a organelor respective pentru educarea sportivilor noștri pentru întărirea disciplinei în rîndurile acestora, că am scris insuficient despre acțiunea de selecție care trebuie să aibă un caracter permanent, și nu de campanie, la toate unitățile, că profesorii de educație fizică nu-și aduc în acest sens, contribuția necesară.

Considerăm, de asemenea, că am scris destul de puțin despre condițiile materiale, care nu sînt la înălțimea cerințelor actuale. Socotesc că gazeta ar fi trebuit să facă mai mult, în context, pe linia mobilizării maselor de tineri la realizarea prin muncă patriotică a unor baze sportive simple, la întreținerea terenurilor de sport.

Sportul școlar își are și el rolul său bine precizat în regulamentul „Daciadei”. El trebuie să devină pepiniera de elemente pentru sportul de performanță. Cu excepția a două campanii de presă pe tema orei de educație fizică și a scutirilor medicale, sportul școlar este însă slab reprezentat în cadrul rubricii, deși la sate nu toate școlile au baze sportive, aparatură minimă necesară, nu toți profesorii de educație fizică și sport muncesc cu responsabilitate și abne-

gație. Destul de anemic este prezentă în coloanele rubricii noastre și activitatea școlilor sportive devenite recent cluburi sportive școlare.

Abordând și aceste aspecte ce ne-au scăpat, îmbunătățind conținutul articolelor, antrenând un mai mare număr de colegi de redacție și de corespondenți voluntari, ne vom strădui să asigurăm „Daciadei”, oglindirea publicistică pe care o merită prin înaltele ei virtuți educative, formative.

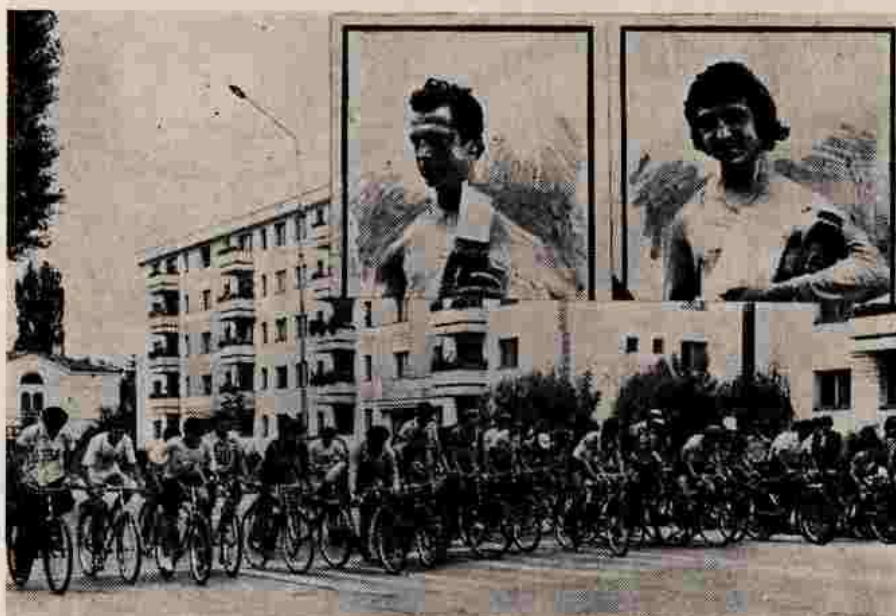
DUMITRU ENACHE
„Viitorul”-Mehedinți

Cupa ziarului

„Clopotul”

la

ciclism

Aflată la cea de-a treia ediție, competiția ciclistă de masă dotată cu trofeul „Cupa ziarului „Clopotul” s-a desfășurat în acest an sub însemnul „Daciadei”.

Organizată de redacția ziarului „Clopotul”, sindicatul presă-tipografie-librării, Comitetul municipal al U.T.C. și Consiliul județean pentru educație fizică și sport Botoșani, cu prilejul Zilei presei, „Cupa ziarului „Clopotul” a devenit tradițională, atrăgând la start de la o ediție la alta tot mai mulți iubitori ai sportului cu pedale, elevi și studenți, muncitori și cooperatori din județul Botoșani.

Un număr însemnat de tineri, băieți și fete, s-au aliniat în concurs la ediția din acest an. Cursa, desfășurată pe traseul Piața Republicii — strada Karl Marx — Calea Națională — șoseaua Botoșani-Dorohoi, casa memorială Mihai Eminescu din Ipoțești — stadionul municipal, a fost viu disputată. În final, lupta s-a dat între Alexandru Nechifor, Victor Cristescu și Gheorghe Țurlea, toți trei — muncitori la „Electrocontact”. Alexandru Nechifor este câștigătorul competiției, la biciclete de oraș, iar Victor Cristescu la categoria semicursiere.

În cursa fetelor, desfășurată pe același traseu, trofeul a fost cucerit de Ana Luca, componentă a clubului cicloturistic din comuna Vlădeni. Organizată în cadrul „Daciadei”, ediția 1977 a cupei ziarului nostru la ciclism a constituit o reușită sârbătoare a sportului cu pedale, bucurându-se de un frumos ecou în județul Botoșani.

ALEXANDRU IANOVICI
„Clopotul”-Botoșani

O dezbatere de mare actualitate

Marea competiție națională „Daciada”, reprezintă o amplă manifestare menită să asigure dezvoltarea intensă și multilaterală a educației fizice și sportului de masă, să contribuie la ridicarea nivelului general al activității sportive de performanță, la depistarea și pregătirea

tirea elementelor tinere inzestrate cu calități sportive și morale deosebite pentru obținerea unor rezultate de nivel mondial.

Pentru cunoașterea regulamentului competiției și pentru popularizarea celor mai semnificative acțiuni întreprinse în cadrul „Daciadei”, de la nivelul localităților și județelor, presa centrală și județeană și cea de specialitate au publicat o suită de articole de linie, de îndrumare, semnate de activiști cu munci de răspundere în mișcarea sportivă, interviuri, reportaje, grupaje de știri etc. Trebuie apreciat în mod deosebit aportul ziarului „Scinteia”, care a publicat câteva articole bune pentru lămurirea conținutului regulamentului și a direcțiilor principale ale acestuia. La rândul său, ziarul „Sportul” a inserat

regulamentul și, împreună cu celelalte publicații sportive, a fost mereu prezent cu comentarii, analize, reportaje, știri și fotografii. Celelalte ziare și gazete centrale, ca de exemplu, „România liberă”, „Scinteia tineretului”, „Agricultura socialistă” și „Munca” au vădit și ele o preocupare susținută pentru abordarea interesantă și variată a acestor întreceri sportive de amploare fără precedent în țara noastră, ce transpune în viață prețioasa indicație a secretarului general al partidului: „Tineretul trebuie să aibă condiții să poată și dansa, să facă excursii, să facă și sport, să-și petreacă timpul liber cât mai plăcut și în același timp educativ”.

În genere, toate articolele, reportajele, cursivele, grupajele de știri, ilustrațiile publicate pînă în prezent

au reușit să lămurească în bună măsură modul nou și original în care se concepe această competiție sportivă națională ce vizează ca element fundamental acele forme de activități larg accesibile, de masă, și prezintă profunde accepțiuni politico-cultural-educative și influențe asupra stării de sănătate și vigoare a populației, asupra întăririi capacității de muncă a acesteia.

În impulsivitatea pe mai departe a tuturor acțiunilor ce se vor desfășura în cadrul „Daciadei”, în atingerea scopului propus al acestei mari competiții naționale, presa centrală și cea județeană au un cuvânt greu de spus. În context, considerăm că în prezent, după ce a slujit bine startul competiției, presa, redactorii sportivi, trebuie să-și îndrepte atenția spre instituirea unor rubrici permanente dedicate „Daciadei” în toate organele de presă centrale și locale, și, publicarea, în continuare, a unor articole bine documentate, care să facă pe deplin înțeles regulamentul și, mai ales, sensurile profunde ale acestuia. Ziaristii de sport trebuie să-și facă un punct de onoare din explicarea pertinentă și argumentată a faptului că „Daciada” nu este o simplă întrecere sportivă, o oarecare competiție. Ea nu poate fi comparată nici pe departe cu tot ceea ce s-a întreprins până acum în mișcarea sportivă de masă. Aceasta atît prin conținutul, cît și prin țelurile sale de o largă profunzime socială. Considerăm, de asemenea, necesar ca prin interviuri, cadrele de conducere din ministere, unități economice și școlare să fie întrebat cum se ocupă de această problemă, cum asigură baza materială și ce condiții creează pentru desfășurarea întrecerii sportive. Interesante considerăm a fi și articolele semnate de participanții la „Daciada” (impresii, gânduri de viitor etc.).

Știrile, relatările succinte își au rostul lor. Ele nu trebuie să devină însă — cred eu — unica modali-

tate de consemnare a unor competiții de mai mare ori mai mică amploare din cadrul „Daciadei”. Reportajul și articolul de îndrumare sau de analiză, de dezbatere a unor aspecte majore, concrete, despre „Daciada”, trebuie să fie — socotesc — prezente în coloanele presei mai mult decît pînă acum. Ce teme, ce idei, ce problematică ar fi necesar să facă, în principal, obiectul lor? În primul rînd, trebuie să se reliefeze ideea că „Daciada” nu are în exclusivitate caracter sportiv, acesta, trebuind să se imbine cu cel artistic și cultural. Iată de ce aș considera oportune reportajele scrise vioi, așa cum le plac tinerilor, despre amplele manifestări culturale-sportive ce se vor organiza în cadrul „Daciadei” și care, pe lângă activitățile pur sportive, vor cuprinde și programe culturale, prezentări de ansambluri muzicale și de dansuri, expoziții de desene etc. Amplu popularizate în presă se cer, după opinia mea, și simpoziioanele și conferințele menite să contribuie la popularizarea sportului, ca și întîlnirile tineretului cu sportivi frunțași, cu campioni mondiali, europeni, naționali, întîlniri în care aceștia să-și zugrăvească drumul de muncă spre piscul gloriei sportive, al performanței de excepție.

Socotesc că este bine să se scrie mai mult și despre educația fizică, subliniindu-se ce înseamnă aceasta, rolul ei, ce trebuie făcut și, mai ales, ce se face sau nu se face. Din acest punct de vedere, după părerea mea, presa a rămas încă mult datoare. Activitățile „Daciadei”, care cuprind toate categoriile de vîrstă începînd cu preșcolarii, nu pot și nu trebuie să fie șablon. Ce trebuie să facă preșcolarii în cadrul „Daciadei” și cum anume? Dar muncitorii, țărani, elevii, militarii? Iată întrebări la care distinct, pentru fiecare categorie în parte, cu sprijinul competent al activiștilor sportivi, presa trebuie să dea răspunsuri pertinente.

În dialogul cu ziaristii sportivi ce ni-l prilejuiește această binevenită anchetă organizată de „Presa noastră”, ca unul care urmărește direct desfășurarea „Daciadei” în întreaga țară, mi-aș permite să sugerez și alte teme de abordat, legate de această sărbătoare națională a sportului. Iată, numai enunțate, cîteva din acestea: desfășurarea „Daciadei” la nivelul unităților de bază — cum este organizată aici întrecerea sportivă; preocuparea pentru selectarea elementelor talentate, a viitorilor performeri de mine — portretele acestora, preocupările sau lipsa de preocupare pentru pregătirea atentă, științifică, sistematică a acestora. Stimulative pentru participanții la „Daciada”, pentru primii pași în sport, ar fi și convorbirile cu medaliații olimpici și alți sportivi frunțași, convorbiri scrise colorat, cu har gazetăresc. Dacă presa a demarat bine, popularizînd cuprinzător și interesant, încă din start, „Daciada”, televiziunea, după opinia mea, ar trebui să prezinte mai amplu activitățile desfășurate în cadrul acestei manifestări fără precedent.

Aria tematică pe care o pot aborda presa, radioul și televiziunea este, desigur, cu mult mai mare decît cea propusă aici. Important este ca tot ceea ce se întreprinde în legătură cu desfășurarea acestei acțiuni, să contribuie într-o măsură tot mai însemnată la mobilizarea unui cît mai mare număr de participanți la întreceri, să concure la creșterea răspunderii și gradului de angajare a tuturor celor care au atribuții în mișcarea sportivă, în perfecționarea activității de educație fizică, a sportului de masă și de performanță, asigurîndu-se astfel reușita deplină a acestei competiții sportive cu caracter național.

POPA IOVIȚĂ

membru al Biroului Executiv
al Consiliului Național
pentru Educație Fizică și Sport

EFICIENȚA ACTULUI CRITIC

Un dialog neîntrerupt

și

cît mai larg cu publicul

Oricine își poate da seama foarte ușor că o discuție despre eficiența actului critic în emisiunile literare și artistice de la radio și televiziune nu e de conceput fără o raportare continuă la categoriile extraordinare de largi ale celor cărora aceste emisiuni li se adresează: radioascultătorii și telespectatorii, într-un cuvânt beneficiarii tuturor programelor noastre consacrate fenomenului cultural. Este o situație a actului de comunicare nu numai specifică acestor mijloace la care ne referim dar, aș spune, și privilegiată într-un anume fel, beneficiind de o recepție, cel puțin virtuală, greu de egalat în amploare și, în orice caz, imposibil de imaginat nu cu multă vreme în urmă. Acest fapt este în măsură să configureze încă de la început în mod pregnant actul comunicării ca pe un fapt spiritual dinamic, viu și complex: ne adresăm prin fiecare emisiune ascultătorilor sau telespectatorilor priviți ca realitate concretă, permanent îmbogățită spiritual prin accesul larg la cultură, propriu societății noastre socialiste. De aici însă și obligațiile sporite în toate privințele ale realizatorului de emisiuni, sentimentul acut de responsabilitate pe care trebuie să-l resimtă toți cei ce participă la comentarea critică a vieții noastre culturale și artistice, la înlesnirea contactului operelor intrate în circuitul cultural cu beneficiarii, la formarea și orientarea gustului acestora, la impunerea în conștiința contemporanilor noștri a creațiilor cu adevărat valoroase și durabile. Trăim o epocă de mare înflorire culturală în patria noastră, zilnic înregistrăm noi apariții editoriale, vernisaje de expoziții de artă plastică, premiere teatrale și cinematografice, manifestări muzicale, există o necesitate adîncă a oamenilor de cele mai diverse categorii de a se instrui, de a-și îmbogăți orizontul cunoștințelor, inclusiv culturale, chiar dacă aparent preocupările lor imediate, ca oameni aflați în procesul de producție, sînt adeseori altele. Aceasta demonstrează, și faptul e bine

știut, că astăzi cultura și arta au devenit ele însele pentru omul din fabrică sau uzină, din laborator, șantier, sau de pe ogor o preocupare imediată, o necesitate inconfundabilă a societății pe care o făurim și, implicit, o expresie a democratismului orînduirii noastre. Mai mult, ne gîndim la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, o manifestare a cărei „scenă” a constituit-o practic întreaga hartă a țării. Participarea maselor de oameni ai muncii la procesul de făurire a valorilor spirituale s-a afirmat cu acest prilej cu forța celor mai clare argumente, și evident că nu altundeva decît aici, în această direcție, a putut fi găsită substanța emisiunilor de comentare a fenomenului cultural-artistice de la radio și televiziune, că pornind de la aceste argumente putem aprecia eficiența realizării și difuzării lor. A vorbi convingător despre democratismul orînduirii noastre înseamnă a vorbi — apelînd tot timpul la exemple, la marea bogăție de fapte pe care ni le oferă realitatea — și despre accesul maselor de oameni ai muncii la cultură, nu numai în calitate de beneficiari, dar și de creatori de bunuri spirituale. Iată, ca să iau un singur exemplu, ce a determinat organizarea la **Revista literar-artistică TV**, ca și în cadrul altor emisiuni și rubrici, a unui ciclu consacrat democratismului culturii românești actuale, expresie a modului original în care conține partidul nostru o atare problemă. În același timp însă, se poate spune că toate emisiunile de critică literară și de artă de la radio și televiziune — în măsura în care cei ce le realizăm avem conștiința clară a largii audiențe de care beneficiem, ca și a realității spirituale în mijlocul căreia trăim, fie că este vorba de arta profesionistă, fie că este vorba de cea amatoare — participă efectiv la acest vast și tulburător proces de democratizare a culturii noastre. Prin mijloace specifice, ele au posibilitatea de a informa și exprima opinii, de a selecta și formula judecăți de

valoare, de a îndruga și pleda pentru creația pusă în slujba celor mai fierbinți idealuri ale națiunii noastre. A comenta cu promptitudine și spirit critic responsabil o expoziție bucureșteană de artă plastică, de pildă, într-una din rubricile specializate, apelînd și la elocvența imaginii de televiziune este însă nu numai un fapt posibil, adeseori cu excepționale ecouri, în orice punct geografic al țării, dar și o obligație politică și profesională de cea mai mare importanță, o datorie morală de la care redactorul comunist de televiziune nu poate abdica. El există literalmente doar în măsura în care comunică cu telespectatorul, în măsura în care e conștient că inima și sufletul celui cărui ne adresăm, cel care altădată era numit „om simplu” fără ca astăzi o asemenea expresie să-l mai cuprindă, concentrează o irepresibilă nevoie de cunoaștere, informare și auto perfecționare. Și dacă ne gândim la gama largă a emisiunilor și rubricilor radiofonice și de televiziune consacrate comentării fenomenului literar și artistic actual, ca de pildă la **Revista literar-artistică TV, Revista literară radio, Atelier de creație literar-artistică, Meridiane culturale, Cronica literară și Viața cărților, Muzeu și expoziții, Arta plastică, A 7-a artă, Miorița, Ateneu, Actualitatea culturală bucureșteană** etc., ne putem da seama de nenumăratele posibilități pe care le avem de a contribui efectiv la realizarea dialogului necesar între faptele de creație propriu-zise și beneficiarii lor, de a transforma programele culturale într-o tribună de afirmare a noului în gândire, a unei arte patriotice, angajate, cu adevărat revoluționare. Iată de ce asemenea emisiuni nu pot fi în nici un caz, în primul rînd din punctul de vedere al eficienței lor educative, expresia lipsei de spirit critic față de experimentul artistic gratuit, snob, ori a unor idei estetice inconsistente, străine de viața, preocupările și aspirațiile contemporanilor noștri. „Estetica falsă stă în faptul de a considera că poate subzista o operă solidă, poetică să zicem, prin difuziunea anemiei. A rata multiplu, oricît de onorabil, înseamnă a pune multe nule înaintea unei cifre mici” — scria undeva George Călinescu și cred că observația sa este valabilă și în acest caz. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte,

încă, cultura actuală este un proces care se petrece sub ochii noștri, care „se face” alături de fiecare dintre noi, nu în indiferența noastră, creatorul însuși, angajat fiind în viața semenilor și a societății pe care o construim, simte nevoia intimă, lăuntrică, a unui dialog neîntrerupt și cit mai larg cu publicul cărui i se adresează. Or, în această privință, emisiunile de critică literară și de artă sînt și trebuie să fie în permanență o largă tribună de opinii publice, o expresie a unei înalte responsabilități civice și artistice. Este un fenomen ce ține de sociologia creației, a culturii în general, cu multiple și uneori, poate, cu nebanuite consecințe. Comentarea unei cărți, de pildă, într-o simplă cronică își are importanța ei, fără îndoială, în funcție bineînțeleasă de exactitatea observațiilor critice formulate, dar experiența ne demonstrează că o emisiune complexă, gen dezbateri, care însumează opinii diverse ale unor critici literari profesioniști, esteticieni, oameni de cultură, editori, cititori, inclusiv lecturi, dramatizări din opera respectivă etc. au o eficiență incomparabil sporită în toate privințele. Ele deschid o perspectivă mult mai cuprinzătoare asupra cărții comentate, cu minusurile și plusurile ei, înlocuind sentința cu dialogul, judecata prezumțioasă cu meditația asupra operei. Interesant de observat e că tocmai în asemenea emisiuni de comentariu critic, în paranteză fie spus, întru totul specific televiziunii și radioului ca mijloace de comunicare în masă, au lipsit formulările alambicate, prețioase, confuze, de care nu sînt lipsite încă alte genuri de emisiuni, cu repercusiuni negative asupra eficienței lor. Într-adevăr, problema specificului, telegenic sau radiofonic, al acestor emisiuni nu poate fi concepută în afara unui limbaj accesibil, animat de idei clare și de o perfectă sinceritate. Acest limbaj este singurul în măsură să pună în cea mai clară lumină forța ideilor pe care avem datoria să le afirmăm: concepția estetică și filozofică proprie partidului nostru.

ION BUDESCU
Radioteleviziunea română

A opera în cîmpul literaturii ca factor dinamizator

Literatura, arta, în general o bună parte din activitățile spiritului uman își măsoară succesele cu alte unități de măsură decît, să spunem, activitățile practice direct productive. Dacă pentru acestea din urmă oamenii au inventat de-a lungul timpului unități de comparare și evaluare, avînd ca temei date obiective aplicabile pretutindeni, în domeniile amintite la început ele sînt aproximative sau rămîn valabile pentru un grup restrîns de genuri sau indivizi, care acționează în acest domeniu. Cu alte cuvinte, nu existența criteriilor sau etaloanelor împiedică măsurarea unui drum în creație, ci mulțimea lor, derivînd din planuri și obiective așa de diferite încît orice operație cu ele devine inoportună, dacă nu imposibilă. Cred că în această situație se află orice observator care încearcă să evalueze modul de reflectare în critica lite-

rară actuală a procesului de creație oglindit în opere. Sigur, există cîteva repere, de natură cantitativă, puțin măsura extensiunea actului critic la tot fenomenul literar. O inventariere este întotdeauna posibilă și utilă în măsura în care delimitează un contur al peisajului literar. Această operațiune se realizează în presa literară cu mai multă sau mai puțină consecvență, fie că are în vedere lucrările inedite, aparițiile princeps, fie reeditările în serii mari de opere sau fragmentar, în colecții de popularizare. Nu-i mai puțin adevărat că nici o revistă din țară nu realizează aceasta integral în coloanele ei, ar fi imposibil în lipsa unei reviste de critică, dar, alăturate, paginile de critică din toate publicațiile de această natură oferă o imagine panoramică cuprinzătoare asupra întregii producții editoriale, fiind, după părerea noastră, prima con-

diție a exercitării mandatului critic. Aceasta apare necesară deoarece nici unei cărți nu i se poate stabili aprioric, după numele autorului, dreptul de a fi mereu sub ochiul critic sau de a fi ignorată. Aserțiunea este valabilă pentru o primă fază de recunoaștere a fondului de carte, când unele verdictive înlătură lucrările submediocre, semnând calitățile altora. Din această cernere globală un singur rezultat ni se pare demn a fi luat în considerare: stabilește, prin consens, o scară de valori, deocamdată relativă și informează opinia publică despre posibilele lecturi.

De fapt aceste două rezultate constituie, în principal, scopul criticii literare. Fără o judecată de valoare, care, în timp, stabilește și ierarhii și fără conștiința că lucrarea critică nu este un simplu și narcisistic act complementar la operă, ci dialog neîntrerupt cu un public larg și eterogen, critica de artă își pierde obiectul, devine parazită și, cu timpul, inutilă. Nu în zadar George Călinescu enunța patetic: „... să mă înfrățesc cu opera de artă și s-o comunic apoi cu toate mijloacele, cu gestul sau cu vorba, pe calea ideilor sau a imaginilor. Acesta este darul esențial”. De la „entuziasm” și „înfrățire” cu opera la „comunicare”, critica literară străbate întregul ei drum. Este adevărat, nu te poți entuziasma sau înfrăți cu toate cărțile, ceea ce nu se poate cere criticului, dar, pentru a trezi unul sau altul dintre sentimentele critice e necesară o parcurgere integrală a producției editoriale, datorită firească a criticii. Or, se observă apariția unei așa-zise specializări, unii critici fac cronici numai la anumite cărți, considerate aprioric reprezentative, lăsând marea masă a cărților la discreția unor recenzenti ocazionali, înzestrați cu mai mult sau mai puțin har. Alteori, în anchete sau mese rotunde, cum sînt unele din cele practicate de „Contemporanul”, vigoarea și erudiția critică se revarsă asupra acelor cărți aparținînd unor autori cunoscuți, dar le clasează pe altele după genericul: „dar apar din păcate multe, chiar foarte multe cărți slabe”... fără a le discuta vreodată.

În acest fel se lasă loc unei adevărate avalanșe de opinii neautorizate, excesiv laudative sau violent denigratoare, adesea în dezacord flagrant cu ținuta opiniilor cronicarului principal al publicației. Dezacordul nu trebuie înțeles în sensul că despre aceeași carte cronicarul spune una și recenzentul alta (diferențierile între cele două categorii au în vedere numai denumirea rubricii în spațiul rezervat); ca să nu se întimplă așa ceva, are grijă primul. Am în vedere existența

(sau nonexistența) spiritului critic intuind valori și, implicit, stabilind ierarhii. Nu de mult, un exigent critic făcea o severă analiză a cărții lui Edgar Papu „Din clasicii noștri”, cu o vădită grimasă de insatisfacție, în timp ce alături alt critic, mai clement, iradia de mulțumire în fața unei cărți fără pretenții. Inexistența unei „măsuri comune”, cum spunea același G. Călinescu, naște acest peisaj ciudat între adulație și tăgadă, minimalizînd uneori cărți cu merite și exaltînd nejustificat altele. Presupunem că ar fi timpul ca și acele cărți socotite a fi mai puțin interesante să constituie obiectul atenției cronicarilor cunoscuți. Un Pompiliu Constantinescu, un George Călinescu, un Mihail Ralea nu au ezitat să treacă prin filtrul lor critic cit mai multe lucrări posibile, oferind cititorului și posterității puncte de vedere, viabile sau nu, dar niciodată lipsite de interes.

În acest domeniu credem că actul critic are o eficiență mai mare sau mai scăzută, își trimite ecourile în dublu sens: către autor și către cititor. Situațiile când ecoul critic se adresează numai autorului, încercînd să-l flateze, să nu-l deranjeze sau să-l anihileze, sînt de la o vreme ceva mai rare, fără a dispărea cu totul comprehensiunea extraliterară, simpatiile sau antipatiile de culise și servicii reciproce. O mai mare obiectivare, cu lecturi, firește, subiective, ne propune în ultimul timp cu mai mare consecvență presa literară. Se are în vedere mai mult necesitatea, ridicată la rang de principiu în ultimele documente de partid, de a opera în cîmpul literaturii ca un factor dinamizator, stimulatînd pentru operele valoroase, difuzînd prin canalele sale tot ceea ce poate constitui pentru cititor elemente formative, pline de sensuri înalte.

Critica literară nu-și poate afirma eficiența decît pe căi indirecte, cu aplicabilitate în timp. Nici un critic nu poate spune că a format un scriitor, dar critica, înțeleasă ca atitudine spirituală generalizată la o cultură, este capabilă să participe la crearea unei literaturi superioare. Numai luînd în considerare toți factorii cu care operează, diversitatea și, mai ales, profunzimile pe care le țintește, putem vorbi de înfrîngerea favorabilă a criticii asupra artei. Ea a existat întotdeauna, există și în prezent, dar eficiența ei nu se poate măsura imediat. Aceasta nu înseamnă că nu se poate acționa în continuare asupra acelor pirghii de care știm că depinde acțiunea stimulatîndă a criticii.

EMIL VASILESCU
„Scinteia”

Cronicarul de cotidian - un personaj discret

Dacă despre statutul foiletonului, în general, s-a glosat în vremea din urmă din abundență, o discreție aproape totală inconjoară condiția cronicarului de cotidian. Din cînd în cînd, problema este pusă pe tapet în paginile revistelor literare de către critici ce se întrebă retoric (și cumva cu conștiința inutilității întrebărilor lor): „Cine sînt cronicarii marilor ziare?”. Analizînd „experiențele criticii noastre”, un distins comentator al literaturii recurgea la tonul premonitoriu: „Voi repeta pînă la satsisire că renunțarea la «cronica literară» periodică și cu același semnatar în cotidienele noastre, este o gravă greșeală. Cum să-și

exercite critica influența asupra opiniei publice largi, dacă îi lipsește contactul cu ea?” Formulată atît de radical, concluzia nu este totuși în întregime îndreptățită. Suferă cronicarul de cotidian de „astm intelectual”, cum se insinuează? Mă indoiesc. Adevărul este că foiletonistica de jurnal nu-i lipsită de practicanți devotați și inteligenți. „Scinteia”, ca să dau un exemplu, are în C. Stănescu un cronicar reductabil, „Scinteia tineretului” dispune actualmente de o echipă de tineri critici riguroși și eleganți în demonstrații; în fine, în „România liberă” se consemnează cărțile cu o frenezie care în ultimii ani a cam lipsit. Aș mai adăuga acele

excelente panoramice editoriale, de mărimea unei pagini, găzduite în „Scinteia”, suita de rubrici consacrate de celelalte jurnale „cărții pentru tineret”, „de critică”, „croniciile traducerilor” ș.a.m.d. Insumate, folietoanele inserate în cadrul lor oferă o adevărată **sinteză critică** a actualității literar-artistice și științifice. Semnificația, amploarea acestui efort nu pot fi contestate. Și, totuși, există voci sceptice. De ce? Asupra unor cauze ale relativei „impopularități” a cronicarilor de la cotidiene îmi propun să întrezir în acest articol. Ceea ce vreau să precizez de la bun început este faptul că nu există o problemă a **cronicarului**, ci una a cronicii, privită ca instituție, ca rubrică de a cărei utilitate și periodicitate n-ar trebui să se îndoiască nimeni.

Viciul fundamental al cronicii de cotidian este **inconstanța**. Nu deschizi un ziar știind că într-o anumită zi foiletonistul cutare te va informa despre ultimele apariții demne de interes. Analizele lui apar în toate zilele săptămânii, dar nu în toate săptămânile, și e păcat, mai ales dacă ne gândim că există în trecut o ilustrată tradiție. Răsfoiți **Vremea**, **Adevărul**, **Viitorul** și veți vedea disciplina de cronometru a lui Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Mihail Dragomirescu.

„Cronica — spunea Pompiliu Constantinescu — e o formă impusă de caracterul producției contemporane; la cărți multe și spirite variate, recenzia corespunde cu cea mai potrivită atitudine; peisajul literar modern e un ținut pitoresc, cu tonuri mereu schimbătoare, ca o vegetație însușită improprie, într-un singur anotimp”. Afirmatie cu atât mai valabilă astăzi, cînd diversitatea, calitatea producției editoriale sînt de domeniul evidenței.

De unde, totuși, lipsa de popularitate a cronicarilor de cotidiene? O primă cauză trebuie căutată în însăși inconstanța, lipsa de periodicitate. Pronunțîndu-se mai rar decît confracții, cronicarul de cotidian o face, fatalmente, și mai **tarziu**. Opiniile lui pierd deci din start avantajul ineditului, îl găsesc pe cititor deja „prelucrat”, cu o părere formată din lectura revistelor. Există apoi, în cazul cronicarului de cotidian, o înclinație aproape permanentă pentru inventarul de idei, pentru foiletonul bilanțier. Frecvent, verdictul lui este suma verdictelor anterioare, minus îndrăzneala de a avansa cu promptitudine un punct de vedere personal. Cronicele lui sînt, desigur, exacte, nuanțate, citeodată mai corecte decît altele similare, publicate în reviste, dar înaintea adevărului pe cărări bătătorite de alții. Cu salutare excepții, cărțile esențiale din ultimii ani: **Delirul**, **Imnele Transilvaniei**, **Principele**, **Caielele Principei**, **Caloianul**, **Vinătoarea regală**, **Fețele tăcerii** ș.a. au fost comentate în ziare cu o relativă întârziere. Sigur, nimeni nu cere cronicarului o cursă contra cronometru în depistarea și interpretarea noilor apariții, un interes, cum să spun, gratuit pentru nouate. Rostul său primordial este de a releva **noul semnificativ** în plan estetic, dar și ideologic, etic. A-ți dori primatul opiniei, indiferent de adîncimea ei, este o eroare. Nu-i însă mai puțin adevărat că foiletonul de cotidian trebuie să aibă reflexe rapide, fiindcă este un prim factor de triere, de selectare. Teoretic, cronicarul jurnalelor reprezintă o ipostază a conștiinței de sine a literaturii, și nu una oarecare, ci aceea dintîi. Tirajul, prestigiul publicației unde lucrează pot adăuga valențe noi, o sporită forță de persuasiune emoțională demersului său. Iată, deci, o șansă ce nu trebuie ignorată. Exemplul criticilor interbelici, care se pronunțau în ziarele timpului asupra noilor apariții cu o repeziciune invidiabilă este și în acest sens pilduitor.

Cîteva cuvinte se cuvin spuse și despre limbajul cronicarilor. Cercul părerea, nu lipsită de adevăr, că cel ce se exprimă într-un mare jurnal ar trebui să scrie mai simplu, mai pe înțelesul cititorilor. Natural, tînrul ce parcurge „Scinteia tineretului” nu are întot-

deauna pregătirea, bagajul estetic ale celui îndelung familiarizat cu „Lucașul”, „România literară” etc. Dicționarul lui mental de termeni literari este în formare, și nu cuprinde, probabil, cuvinte ca: „hermeneutică”, „final noncloturat”, „semnificativ”, „semiotică”, „ontologic”, „redempțiune”, atât de des — și uneori atât de inutil — vehiculate în publicațiile literare. Cel ce se adresează unui asemenea tînr trebuie să facă un efort de adecvare, de înlăturare a neologismelor parazitare. Cu ce nu sînt însă de acord este devierea **simplității în simplism**.

Firește ar fi să avem încredere în cititori, să nu le subestimăm posibilitățile. Trei decenii de cultură socialistă au modelat un nou tip de lector, receptiv și competent în asimilarea valorilor culturii. Să nu uităm că una dintre trăsăturile esențiale ale culturii noastre noi este caracterul ei **democratic**, capacitatea de a capta masele. La un nou nivel de cultură al acestora se cere un limbaj pe măsură. Nu poți scrie într-un cotidian din 1977 la fel ca într-unul din 1947, an în care se făceau eforturi eroice pentru lichidarea analfabetismului. Consumatorul actual de literatură este foarte sigur și exigent, nu-i plac ideile primite în prefabricate lexicale rudimentare. Cronicarul „neoșist” (specia e, dealtfel, pe cale de dispariție) îi provoacă un zîmbet amuzat și superior ca și foiletonistul cuirasat în cuvinte pretențioase, pentru uzul cititorului inițiat.

La „Scinteia tineretului” am organizat frecvent întâlniri cu tinerii, colocvii consacrate dezbaterii unor importante opere de artă. Cu aceste prilejuri am putut constata tocmai varietatea limbajului, siguranța cu care tinerii receptează specificul literaturii. Un asemenea cititor pretinde o expresie critică corespunzătoare posibilităților lui culturale (vaste, cum am spus deja!). Cred că nu greșesc cînd spun că ceea ce distinge pe cititorul actual de presă este **polivalența**. El citește cotidianul, dar nu se refuză lecturii revistelor și cărților. Îl interesează chiar cărțile de critică literară, care — cînd sînt bune — se „desfac” tot atât de repede ca și romanele. Normal ar fi atunci să nu-l desconsiderăm prin comentarii elementare.

O altă cauză a nepopularității cronicarului de cotidian ar putea fi chiar timiditatea (discreția, comoditatea?) lui. El ar trebui să aibă nostalgia multilateralității, să scrie în reviste, să-și exerseze intuiția pe întreaga scară a valorilor literare, să practice explorarea integrală a orizonturilor artistice contemporane. Realitatea este că există o anumită ignorare reciprocă între cronicarii de la reviste și cei de la ziare. Am citit nu de mult într-un ziar de mare tiraj reproșurile pe care le adresa un cronicar confracțiilor săi de la reviste pentru vina de a nu fi analizat volumul de versuri al unui tînr și talentat poet. Obiecție inutilă, mă grăbesc să adaug, din moment ce respectiva plachetă fusese deja interpretată în „Lucașul” și „România literară”.

În alt registru, nefondată mi se pare condescendența globală a unora față de cronicarii ziarelor, aerul profetic cu care semnaleză imaginarul „vid de opinie critică” de la cotidiene. Onest ar fi să recunoaștem (am spus-o și la începutul acestui articol) că ziarele au cronicari buni dar trebuie să fie mai bine folosiți. Nu mă gîndesc, desigur, la un monopol critic al foiletonistului de jurnal. Prin definiție, ziarele trebuie să fie tribune de expresie ale celor mai reprezentative voci. Cotidianul este un spațiu colocvial din care nu pot absente personalitățile. În chip ideal, însă, prezența acestora ar trebui împletită cu aceea — periodică! — a propriilor foiletoniști. Ar fi un mod de exprimare a încrederii în aptitudinile lor. Un mod concretizat, dealtfel, în lunile din urmă, atât de „Scinteia” cît și de „Scinteia tineretului”.

IOAN ADAM
„Scinteia tineretului”

Însemnări de telecronicar

Impinsă de vânt, o frunză galbenă alunecă în odaie și cade încet prin fața micului ecran al televizorului. E un indemn, picat din arbori, de a fi nostalgici și sentimentali. Sentimentali vom încerca să fim, iie și câteva clipe, dar nostalgici — cum? Avem noi dreptul să evocăm cu nostalgie timpurile de altădată, când prin casele oamenilor încă nu existau televizoare? Ne duceam, copii, la cafelele din colț, de unde cumpăram de un leu năut prăjit, și ne înfundam cu punga caldă în palmă în spațiu mirific, cu mirifice coji de semințe plutind prin aerul greu și urît mirositor al cinematografului „Diana”, pentru a-l vedea (nu se inventase încă, după știrea noastră, minunatul verb „a viziona”) pe vigurosul Tarzan. Era filmul și mai erau și cele două spectacole de revistă din pauzele de seară, cu un bogat corp de balet format din două sau chiar patru fete cu fuste scurte care dansau, prevestind — fără să bănuiască, bietele făpturi — unele momente de dans din emisiunile de peste decenții ale „Varietăților” televiziunii. Oh, vioiciunea lor plictisită! Oh, cum nu s-a stins ea!

După o îndelungată absență, umorul a dat semn că reapare pe micul ecran; am văzut câteva emisiuni agreabile (alcătuite, unele, de Tudor Vornicu). Asta se petrecea cam pe la sfârșitul verii, iar bucuria noastră a fost scurtă. E adevărat: emisiunile de „varietăți” au rămas cu un anumit spor de demnitate. E adevărat: și-au făcut apariția și câteva brigăzi artistice de agitație ale întreprinderilor, lăsând să pătrundă în spațiul studiourilor o undă de prospețime. E adevărat, de asemenea, că momentele și penibil gândite și penibil interpretate par să fi dispărut. Dar, treptat, s-a retras și umorul. S-a retras pe două drumuri odată, în direcții diferite. Ori a devenit atât de fin încît abia îl mai percepem, în texte bine scrise și bine interpretate, dar cu mult mai potrivite în emisiunile literare; ori se vedește peste măsură de elocvent și de decis, arătându-ne cu degetul (gros) defectele și condamnându-le cu atîta hotărîre, încît numai de rîs nu ne mai arde.

Un câștig singur al emisiunilor din ultima vreme este firescul — firescul unor discuții pe teme de mare importanță politico-socială, cu întrebări puse pe un ton normal și cu fraze de răspuns inteligente și ferme. Aproape totdeauna la înălțime sînt — în această privință — emisiunile economice, în primul rînd, dar și cele de tineret și, uneori, „Viața satului”. Se remarcă, după părerea mea, Anca Arion, Rodica Rarău, Carmen Dumitrescu, Gheorghe Verma (li s-ar mai putea adăuga Cristian Topescu, Alexandru Stark și alte câteva nume, nu multe). Realizatorii au învățat să poarte discuții interesante nu numai cu cei care au greșit (eroi de anchete critice), ci și cu oameni obișnuiți, care muncesc și au multe de spus. Ascultînd aceste discuții, rămînem adesea cu un sentiment de ușoară nemulțumire. Nu numai că nu se merge pînă la capăt (ceea ce ar

fi, probabil, cu neputință, într-un simplu interviu), dar nici nu ni se indică decis liniile de rezistență ale individualității pe care am vrea s-o cunoaștem. Acționează și unele prejudecăți. O discuție prea lungă ar fi, se spune, plictisitoare. Depinde ce fel de discuție! Credința mea este că tocmai o discuție în care s-ar depăși faza generalităților amabile și s-ar trece la problemele specifice — nu toate rezolvate, nu toate ușor rezolvabile — ale omului în chestiune, ar putea să fie cu adevărat pasionantă. Să recunoaștem cîștit că s-au realizat în ultimul an anchete sociale, cu ascuțit critic, demne de antologie, dar portrete de eroi pozitivi (formula nu mi se pare depășită) care să poată fi ținute minte mai mult de cîteva zile, n-am prea văzut. Aici realizările se opresc la o anumită înălțime și nu trec nici odată de ea. Să ne gîndim la atît de telegenicele interviuri scrise ale Ecaterinei Oproiu și vom vedea imediat că televiziunea nu ne-a oferit pînă acum nimic pe măsura lor.

Trebuie felicitat cel (sau cea) care a avut ideea de a ne propune un atît de lung serial cu Stan și Bran. Filmele cu acești doi eroi nu sînt, toate, foarte bune. Cîteva sînt chiar slabe. Nici bogăția de mijloace comice ale interpretelor nu mi se pare indiscutabilă. Oboșiți de atîta rîs, ne simțim îndemnați, la sfârșitul fiecărui film mai slăbuț, să cădem pe gînduri și să devenim filozofi de ocazie, întrebîndu-ne din ce cauză ne plac atît de mult cei doi. Pentru că de plăcut ne plac, asta e limpede. Dar de ce? Poate pentru că sînt simpatici. Dar nu sînt totdeauna astfel; de multe ori se răzbună disproporționat de sever pe niște oameni care nu au decît o vină infimă. Poate pentru că ne oferă o imagine realistă, deloc trandafirică, asupra sentimentului numit prietenie. Acesta ar fi un răspuns...

În mare progres este o emisiune cîndva sărăcuță, cea destinată în mod expres discutării problemelor feminine: **Noi, femelle**. Emisiunea a devenit mai activă, mai vie. Realizatoarele (între care trebuie pomenită Ana Berteanu) nu mai stau de-o parte, într-o plicticoasă poziție de expectativă, ci se amestecă în dezbaterile unor probleme importante, iau atitudine, exprimă o opinie. Ar putea s-o exprime cu și mai multă hotărîre! Se vorbește, de pildă, despre o unitate industrială în care lucrează aproape numai femei, puținii bărbați care figurează pe schemele de încadrare fiind toți cadre de conducere. E (poate greșesc) un caz de nedreptate evidentă, iar într-o asemenea împrejurare nu e suficientă o semnalare critică făcută pe un ton ușor fatalist. Imi dau seama că ating un subiect delicat: realizatoarelor emisiunii, femeii ele însele, le e teamă să nu se situeze pe o poziție ușor ridicolă, de „feministe”. Da, primejdia există. Dar ea merită să fie înfruntată. De dragul adevărului. Idealul îl cunoaștem: drepturile femeilor să fie apărate de bărbați. De multe ori, acest ideal se și realizează. Nu mereu, însă. Și nu totdeauna se poate aștepta. Cuvîntul necesar trebuie rostit. De către oricine. Cu măsură. Cu inteligență. Cu tact. Un om care spune adevărul și care se bate pentru adevărul său și al celorlalți e mai presus de ridicol.

FLORIN MUGUR

Spuneți cu cuvintele dumneavoastră...

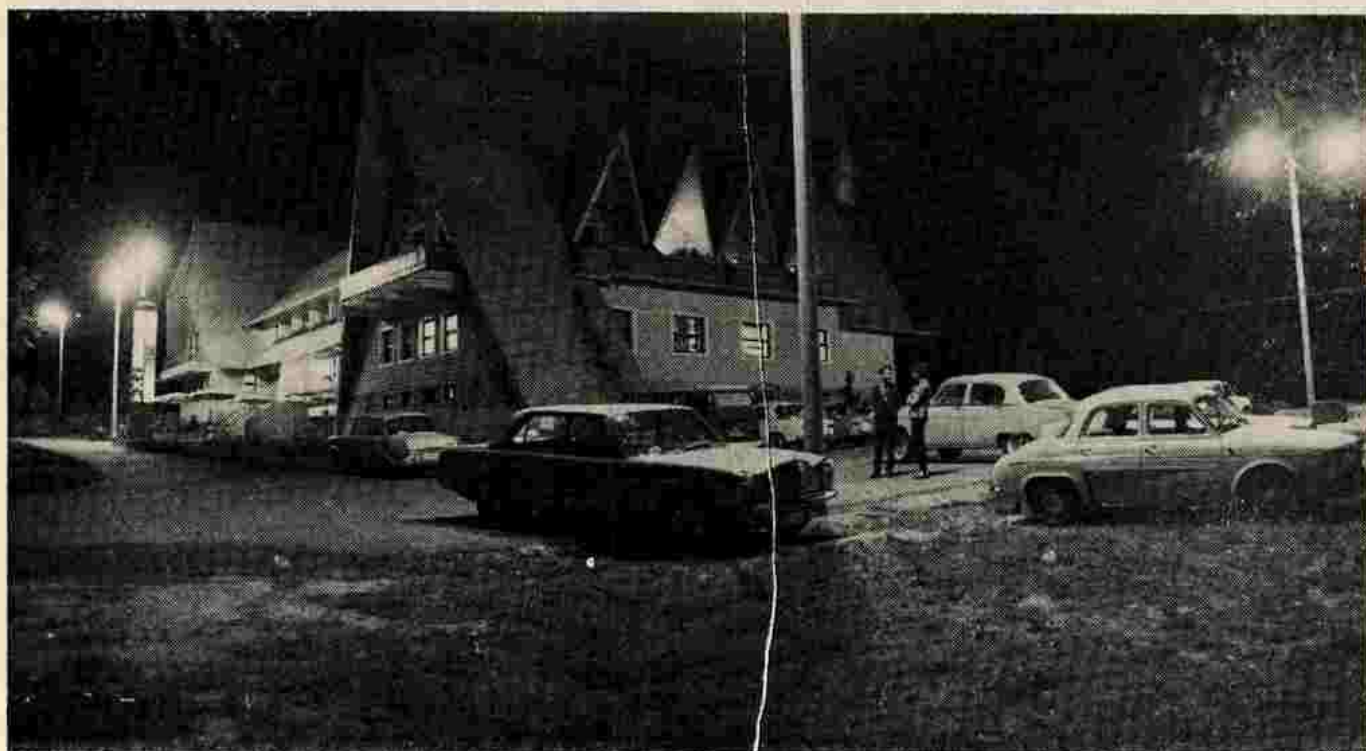
Totdeauna expresia : „spuneți cu cuvintele dumneavoastră” mi s-a părut hazlie prin pleonasmul pe care-l conține. Se poate vorbi și cu cuvintele altuia ? Urmărind unele reportaje și anchete Tv., s-ar părea că da. Se întâmplă destul de des, din păcate, ca persoanele intervievate să se exprime cu fraze prefabricate, înșirind paragrafe ale unui posibil articol pentru gazeta de perete, dând impresia de text citit și nu de exprimare liberă a unor gânduri legate de activitatea lor. Observația am făcut-o, o dată în plus, în legătură cu ancheta socială **Controlul oamenilor muncii în acțiune**, realizată de Florin Brătescu. Problemele prezentate erau de un real interes, fără a reuși însă să ne rețină atenția ; ascultai începutul frazei pentru ca apoi, insesizabil să nu mai ascuți cuvintele, ci să le urmărești doar „melodia”. Există, desigur, un limbaj specializat, dar, dincolo de termenii unui raport de activitate sau ai unei cercetări științifice sînt cuvintele pe care fiecare dintre noi le întrebunțază cînd vorbește despre munca lui cu un coleg, atunci cînd discută, nu neapărat în „cadru organizat”, despre lucruri care-l preocupă, îl pasionează, îl bucură sau îl îngrijorează. Există, desigur, și inhibiția în fața aparatului de filmat, dar meritul reporterului constă tocmai în darul, în știința de a-și „decompresa” interlocutorul, de a imprima tonul unei discuții deschise, simple, „de la om la om”, cum ne-am obișnuit să-i spunem. La întrebări seci, formulate mereu la fel, se răspunde cu fraze stereotipe chiar atunci cînd conținutul acestora este important, cînd aduce ceva nou.

Foarte vii, cucerind de la primele fotograme atenția telespectatorilor, sînt cele mai multe reportaje cuprinse în emisiunea, destul de recent înființată, **Noi, femeile**. Este o emisiune serioasă, documentată, foarte bine făcută, o emisiune despre femei, dar nu doar pentru ele. Activitatea Adrianei Stoica, inginer constructor de nave la Galați (reportaj semnat de Cornelia Rădulescu) interesează pentru experiența profesională și de viață pe care o comunică, atrage prin autenticitatea unei personalități, autenticitate pe care reportajul știe să o surprindă și să o exprime. Dialogul se naște firesc, se încheagă din fraze simple care transmit cel mai direct ideile ce se vor comunica. Formula este cea cunoscută : întîlnim pe eroina reportajului mai întîi pe șantier, la locul de muncă, apoi acasă, îi cunoaștem și soțul, care vorbește despre calitățile ei de excelență soție și mamă. Nimic deosebit, deci, în construcția scenariului, deosebit — deși aceasta ar trebui să fie nota comună a reportajelor Tv. — este tonul de desăvîrșită simplitate cu care Adriana Stoica își explică dăruirea față de profesiune („Mi-a plăcut apa !”) intonația sinceră cu care este rostită o profesiune de credință. În felul acesta problemele eroilor reportajului devin și ale noastre, le recunoaștem ca fiind și ale noastre, un detaliu aparent lipsit de importanță, pe care obiectivul știe însă să-l surprindă — salutul băiețesc cu două degete la frunte — ne-o apropie pe eroină mai mult decît un comentariu de jumătate de oră.

Aceeași atmosferă de discuție apropiată, prietenească este definitorie și pentru reportajul Rodicăi Rarău, dedicat femeilor care-și însoțesc, ani la rînd, soții pe șantiere, în toate colțurile țării. Portrete calde, emoționante ale unor vieți dăruite muncii, ale unor femei care-și au fiecare profesiunea ei, pe care o exercită, dar care știu să-și împlinească minunata menire de a veghea ca, în condiții adesea grele, „să fie casa, casă”. În fața aparatului persoanele intervievate nu se inhibă, nu se simt obligate să rostească fraze „mărețe” pentru că reportera știe să poarte discuția firesc, amical ; microfonul rămîne uitat pe masă, lucrurile importante, grave, pot fi rostite cu aceeași sinceritate ca și micile fleacuri „femeiești”.

CRISTINA DUMITRESCU CONSTANTINIU

Popas

Sever Iuliu Utan

„La nord-vestul inimii. Legendă și realitate“

„Calul alb de la miazănoapte“

Nu e vorba de vîrsta reportajului ca gen publicistic sau beletristic, ci de cu totul altceva: de faptul că, în condițiile tot mai accentuatei modernizări a mijloacelor de comunicare în masă, în cadențele mereu mai rapide de creștere a nivelului de înțelegere și receptare a evenimentelor de către tinerele generații, un gen ce părea odinioară, destinat în exclusivitate cititorului adult a început, din ce în ce mai mult, să-și găsească audiență și rezonanță în rîndurile adolescenților și chiar ale copiilor.

E un fenomen — dacă stăm să ne gîndim mai bine — firesc: curiozitatea mereu trează, apetitul mereu viu pentru nou și senzațional au fost dintotdeauna atribute specifice ale psihicului în formare, numai că, în zilele noastre aceste însușiri nu mai pot fi satisfăcute doar cu basme spuse la gura sobei (desigur, e departe de mine gîndul de a subaprecia valoarea estetică și formativă a basmului, însă aici mă refer la altceva, la un anume stil „infantilizant“ al basmului cu orice preț), ele cerînd imperativ o doză infinit superioară de adevăr, de cunoaștere, față de trecut. Ne stă mărturie în acest sens nu numai atenția cu care urmăresc copiii zilei de azi

reportajele și notele de călătorie din „Cutezătorii“ dar și succesul de care s-a bucurat în rîndurile lor (dispărînd efectiv din rafturile librăriilor) întîia carte românească de reportaje adresate cu precădere publicului cititor în vîrstă de 10—15 ani (dealtminteri, un public de o rară exigență): e vorba de volumul **La nord-vestul inimii. Legendă și realitate** aparținînd lui Sever Iuliu Utan (Editura Ion Creangă).

Scrisă de un slujitor fidel și pasionat al genului, cartea e un inteligent și atractiv periplu prin realitățile noi și vechi ale unui ținut al cărui nume vibrează cu adînci și luminoase ecouri în oricare constituență românească: Maramureșul. Comunicînd, pe întreg parcursul celor peste 200 de pagini, un mare număr de date și informații deosebit de interesante cu privire la trecutul, prezentul și viitorul meleagurilor maramureșene, cartea de reportaje a lui Sever Iuliu Utan dă dovadă de o deosebită iscusință a imbinării faptului nud cu comentariul revelator, ceea ce constituie, dealtfel, însăși substanța autenticei arte reportericești.

Traspunînd în practică una dintre lecțiile perene ale marii literaturi pentru copii din toate timpurile, autorul volumului despre

care scriem nu-l considera pe cititorul minor (ca ani!) un obiect derizoriu, căruia îi poți destina orice și la oricare nivel; dimpotrivă, urmînd pilda unor înaintași glorioși din cîmpul literelor române și universale, precum și faimosul precept gorkian („între a scrie pentru adulți și a scrie pentru copii nu există decît o singură diferență: pentru copii trebuie să scrii **mai bine!**“), Sever Iuliu Utan își ia tot timpul „în serios“ cititorul de 10 ani, adresîndu-i-se pe un ton direct, firesc, simplu, ca unui receptacul uman de înaltă sensibilitate.

Întru susținerea și ilustrarea afirmației am putea spicui numeroase fragmente din această carte de bună ținută stilistică (spre deosebire de alți confracți, care socotesc neglijențele stilistice sau pur și simplu aberațiile de limbaj ca o probă a caracterului „frust“, „spontan“ al notației reportericești, Utan scrie îngrijit, migălos, cu statornică preocupare pentru curățenia limbii, pentru fraza nu o dată evocatoare prin sonoritate). Ne-ar fi, bunăoară, la îndemînă să subliniem calitățile de colorit și, totodată, rigoare ale reportajului intitulat „Lemnul, sculptorul și Maramureșul“ — într-o anume măsură definitoriu pentru bogăția și maturitatea mijloacelor de evocare — în care autorul utilizează pretextul unei călătorii împreună cu una dintre figurile de seamă ale artei românești contemporane, cunoscutul sculptor Vida Geza, pentru a dezvălui bogăția, diversitatea și alertele ritmuri de dezvoltare ale vieții maramureșene de astăzi, pe pateticul fundamental al istoriei și legendelor ce conferă temeinică îndreptățire „mîndriei de moroșan“. La fel de firesc ar fi să ne referim la reportajul „Metalurgiștii Băii Mari“, care demonstrează că pînă și într-o sferă tematică altădată considerată, pe nedrept, ca fiind prin excelență aridă, cum e tematica industrială, se poate oferi cititorului copil și tînăr, o imagine sugestivă, plină de încărcătură emoțională. După cum

ar merita, neîndoielnic, să evidențiem însușirile informative și formative ale unui reportaj ca „Minerii de la Ilba“, care — creionînd profiluri expresive de oameni adevărați, într-o meserie de bărbai puternici, harnici și pricepuți — trezește în inimile tinerilor cititori nu numai interesul, dar și dorința arzătoare de a fi asemeni lor.

Pe deplin revelatoare, însă, pentru specificul modalității reportericești cu care Sever Iuliu Utan se împacă cel mai bine este schița-reportaj „Galop în noapte“. Relatînd o întîmplare de o luminoasă și mișcătoare simplitate — o fată galopează, la căderea nopții, peste munți, spre a lua legătura telefonică cu spitalul, reușind să determine trimiterea unui avion sanitar care să-i ducă tatăl bolnav la spitalul de la oraș — autorul îmbracă fapta narată într-un nimb simbolic, dăruindu-i semnificația profundă a raporturilor pline de umană responsabilitate dintre generații.

Aceeași strădanie de a degaja, de sub pojghita de aparentă banalitate a întîmplărilor obișnuite, stralucind adînc al tîlcurilor de nobilă omenie, întîlnim și într-o altă carte a lui Sever Iuliu Utan, apărută nu de mult la editura „Cartea Românească“: **Calul alb de la miazănoapte**. Inspirată din aceeași obsedantă realitate maramureșeană, povestirile ce o alcătuiesc — în fond, schițe-reportaj, ca și cele din volumul precedent — definesc o atitudine față de viață și oameni plină de acea atotcuprinzătoare înțelegere, caracteristică omeniei ce stă neclintit la temelie relațiilor dintre locuitorii meleagurilor dragi inimii autorului. Aceasta și face ca atmosfera din aceste narațiuni să fie, pe alocuri, de o candidă luminozitate, iar alteori de un dramatism reținut și sobru, sub ale cărui aspecte de suprafață te impresionează vibrația unei sensibilități mereu treze.

O mică bijuterie ni se pare, în acest sens, „Hora vrăbiilor“, povestea unui modest vînzător de ziare care, în anii grei ai ocupa-

ției horthyste în nordul Transilvaniei, desfășoară o modestă dar, așa cum se vede, eficientă activitate de rezistență, de răspîndire a adevărului cu privire la regimul fascist. Destinul tragic al acestui anonim erou al luptei antifasciste se conturează ca un elocvent simbol al simțămîntelor ce animau atunci masele largi ale poporului.

Firește, nu totul în aceste cărți ale lui Sever Iuliu Utan e de egală valoare, înțîlnim uneori și bucăți ce vădese o tratare mai superficială a problemelor actualității sau, în unele locuri, un exces de sentimentalism ce cade, din păcate, în melodramă. În anumite reportaje sau povestiri grija pentru stil, pentru exprimarea cît mai laborioasă duce la o

impodobire inutilă, la o anumită calofilie, care dăunează simplității narațiunii. Am recomanda talentatului reporter și povestitor să se păstreze întotdeauna la diapazonul celor mai grăitoare realizări ale sale, căroră le sînt proprii pulsația subterană a vieții, cunoscută „direct de la surse”, căldura conținută, subtilita-

tea desprinderii de tilcuri simbolice.

Bucurîndu-ne sincer de reușitele — numeroase și definitorii — din aceste două volume, ne manifestăm încrederea în ceea ce se numește „steaua de creator” a lui Sever Iuliu Utan, pe care o va onora, sîntem convinși, prin noi realizări de valoare.

V. BIRLADEANU

Aristide Buhoiu

4 martie, secunde tragice, zile eroice (din cronica unui cutremur)

Mihai Stoian

„21h 22' seism 4 martie și după“

La două luni după înfricoșătorul seism, editura ieșeană dădea „bun de tipar” la prima carte-document consacrată evenimentului: 4 martie 1977, secunde tragice, zile eroice (din cronica unui cutremur)*, semnată de nu mai puțin de 54 de autori — cunoscuți ziariști, savanți, prozatori, poeți, artiști, fotoreporteri.

În fața celor mai înalte foruri de conducere ale partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind afirmarea cu putere a trăsăturilor omului nou, în miezul fierbinte al marii încercări, menționa: „Cred că nici un fel de lu-

crări ale filozofilor, ale celor ce se ocupă cu caracterizarea omului nou nu ar fi putut pune în evidență cu atîta pregnanță aceste trăsături minunate pe care le-a demonstrat poporul nostru, omul nou, stăpîn pe destinele sale, hotărît să infrîngă orice greutăți, să-și făurească viitorul în mod liber, așa cum do-rește el”.

În lumina acestui adevăr, mărturiile și relatările la fața locului, notele și comentariile apărute în ziare și reviste sau difuzate la radio și televiziune capătă cu atît mai mult o înaltă semnificație documentară și publicistică, constituindu-se în componente ale

istoriei acelor zile de apri-gă înfruntare cu forțele oarbe ale naturii. Pe această arie se înscrie și volumul menționat, care, prin scrierile unor condeie de primă mîna din cîmpul presei, literaturii și artei, cuprinde o cronică a principalelor evenimente petrecute în răstimp de aproape două săptămîni de la momentul dramatic al seismului, atît în Capitală cît și în alte centre afectate din țară.

Din primele pînă la ultimele pagini, ni se dezvăluie, amplu și convingător, comuniunea puternică dintre conducerea partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, și întregul popor. Din primul moment, cînd pe solul nigerian se semnau declarația comună și alte documente, cînd se transmitea, imediat după cutremur, Decretul prezidențial, apoi cînd, venind direct de la aeroportul Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea prima vizită în principalele puncte grav lovite ale Bucureștiului și pînă la vizitarea răniților aflați în spitale, de la primele ședințe ale Comitetului Politic Executiv, continuînd cu conferința de presă de la Palatul Republicii și pînă la scoaterea de sub ruine a ultimilor supraviețuitori și marcarea celor dinții semne ale refacerii, oamenii au simțit mereu prezența activă și decisivă a

secretarului general al partidului, prezență generatoare de bărbătească speranță și încredere în capacitățile proprii, puternic stimulent în ampla mobilizare de forțe pentru lichidarea grabnică a urmărilor nefaste ale seismului. În cele peste o sută de instantanee prezente în această carte, în rememorările, breviarile și sublinierile reporterilor și scriitorilor, în opiniile exprimate de renumiți oameni de știință și în textele reproduse din presa internațională, regăsim sute și sute de nume de oameni și fapte pline de măreție eroică, însemnele caracteristice ale calmului și ordinii, spiritului de dăruire, ale adevăratei viteji și exemplarului eroism de care a dat dovadă poporul nostru.

„Exemplul românesc contemporan, în care întreaga colectivitate a dat probă temeinică de curaj, de solidaritate, de calm, de nobil umanitarism, este în același timp un sever examen de etică socialistă, care se bucură de admirația întregii lumi... Lacrimile orașelor și satelor sînt șterse în colțul ochilor, sînt șterse de sărutarea fierbinte a întregului nostru popor. Lacrimile orașelor și satelor noastre sînt șterse de gîndul și fapta energică a partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu”.

Recitim aceste pagini cu îndreptățită emoție, pen-

gen Jebeleanu, Mircea Radu Iacoban, Ovidiu Ioanițoala, George Lesnea, Ion Lotreanu, Emil Manu, Const. I. Martiniuc, Dan Mutașcu, George Alfred Neagu, Al. Negoită, Vasile Nicu, Tudor Oancea, Ecaterina Oprolu, Octavian Paler, Adrian Păunescu, Liviu Petrina, Marius Popescu, Cristian Popișteanu, Constantin Priescu, V. Răvescu, Augustin Sandu, Sorin Satmarl, Amza Săceanu, Alexandru Stark, Corneliu Sturzu, Dionisie Sîncan, Ion Tîpsie, Emanuel Tănjală, Corneliu Vadim Tudor, Emanuel Valeriu.

* Editura Junimea-Iași, 1977, ...pag. Redactor: Mircea Radu Iacoban. Coordonator: Aristide Buhoiu. Colaboratori: Ion Marin Almăjan, Octavian Andronic, Andrei Bacalu, Ion Băleșu, Eugen Barbu, Ion Besolu, Ana Blandiana, Angela Bocancea, Ioana Bogdan, Nicolae Breban, Valeriu Bucuroiu, Aristide Buhoiu, Vlăd Căcoveanu, Nina Cassian, Nicolae Chille, Livla Dandara, Vasile Donose, Dragu Petre, Szemler Ferenc, Nicolae-Dan Frunteletă, Aurel Gîrvoeanu, Nicolae Gîrceag, Ioan Grigorescu, Dan Hatmanu, Eu-

tru ca, după atâtea săptămîni și luni ce s-au scurs de la seism, să verificăm, și în acest mod, propriile noastre constatări de atunci, pentru ca, și în acest fel, să putem reconstitui o imagine generală, de ansamblu mai exactă, a celor petrecute în aceste momente de supremă încercare. Și cele mai multe din aceste pagini poartă pecetea puterii de sensibilizare a unor texte scrise cu adîncă simțire și participare. Toate acestea fac să sporească și mai mult valoarea cărții — ca mărturie vie și document autentic, ca impresionat *memento* al tragicului cutremur de la 4 martie 1977.

În încheiere, nu putem să nu ne oprim, chiar cu oarecare întîrziere, asupra unor minusuri care țin de domeniul, nu mai puțin important, al prezentării. În această ordine de idei, dacă lipsa unui sumar e legată de organizarea generală a materialului, iar chiar absența, ușor sesizată, a unor explicații la clișee poate fi admisă (deși, inexplicabil, la paginile 112 și 130, asemenea explicații există, iar fotoreporterii înscrși pe contracopertă rămîn, de fapt, anonimi), apoi avînd în vedere cerințele de calitate actuale și nivelul tehnic al anului 1977, lipsa de atenție față de calitatea tiparului la clișeele apărute este inadmisibilă; unele clișee apar șterse, iar altele înecate — indescifrabile, cu un raster exagerat, supărător (vezi paginile: 18, 20, 21 și altele pînă la sfîrșit). De asemenea, neuniformitatea hîrtiei — nuanțe diferite de velină în coli diferite ale aceluiași volum — nu poate fi explicată decît printr-o regretabilă lipsă de exigență a controlului de calitate față de o anomalie care, din păcate, se observă și la alte lucrări tipărite.

E regretabil că la asemenea lucrare trebuie semnalate scăderi nejustificate tocmai la calitatea tiparului.

**) Editura Eminescu, București, 1977, 367 pag.

***) Pe contracopertă sînt menționați: Petre Mihai Băcanu, Răzvan Bărbulescu, Ion Bocloacă, I. Butnaru, Nicolae Chilie, Adi Cusin, Ileana Coman, Cornelia Djalal, A. Dohotaru, Ion Drăgănoiu, Marian Dumitrescu, Marius Georgescu, Dumitru Graur, Ioan Grigorescu, Sorin Holban,

ACEEĂȘI TEMĂ, a cutremurului, formează axul cărții lui Mihai Stoian: 21 h 22" seism 4 martie și după **

Dacă, tematic, acest volum are, inevitabil, multe asemănări cu primul menționat, cîteva note distincte se cuvin evidențiate. În primul rînd, „montajul”, folosit ca metodă de alcătuire care permite o mai bună potențare a evenimentelor descrise, cu accente pe cele de intensitate maximă. Apoi, prezența unor bogate referințe cu caracter științific, menite nu numai să ajute la o mai temeinică înțelegere a fenomenelor tectonice, dar și să plaseze seismul de la noi într-un context mondial.

Vom înfîlîni texte revelatoare despre cunoscute cutremure din trecut evocate de Voltaire, Gorki, Sadoveanu, Darwin, Heyerdahl, precum și explicațiile științifice oferite de Haroun Tazieff, Henry T. Simmons, Marcian Bleahu și alți oameni de știință în legătură cu originea, trăsăturile caracteristice, mecanismul de producere, prevederea și chiar prevenirea cutremurelor pe globul terestru. Aceste texte, ca și explicarea unor elementare noțiuni cu caracter biologic, geografic etc., fac ca volumul să fie și mai larg accesibil celor mai diferite categorii de cititori.

O cantitate imensă de însemnări de la fața locului*** este preluată selectiv, multe fapte și întîmplări fiindu-ne relatate aproape telegrafic (ex: „... În municipiul Buzău — deși 60 de case vechi sînt deteriorate, nici o victimă omenească! — în județ...”), în timp ce altele (ex: secvența în versuri, mai puțin cunoscută, a salvării scriitorului Romulus Rusan) le putem urmări pe spații mai largi. Ne vedem cu emoție cu miile de muncitori, ostasi, membri ai gărzilor patriotice, studenți, medici, cascadori ș.a. care, cu eroism și supremă dăruire, au luat

D. Honciuc, Ovidiu Ioanișoia, Nelu Ionescu, Cici Iordache, Eugenia Lambru, N. Grigore-Mărășoiu, Iulian Neacșu, George Neagu, Tudor Octavian, Ecaterina Oproiu, Marius Popescu, Sorin Postolache, Ion Roșca, Romulus Rusan, Dinu Săraru, Crina Sirbu, Dumitru Tabacu, Liviu Timbus, Dumitru Tircob, Anton Uncu, Mihai Zamfir. ș.a.

parte la impresionanta mișcare de salvare, de înlăturare a rănilor, de refacere.

În acest cadru general se impun cu deosebită vigoare numeroasele vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în zonele calamitate, evidențiate la loc de frunte, apărînd mereu pe prim plan chemarea-îndemn de înaltă valoare umană: „Întîi oamenii! Totul pentru a-i salva pe cei care mai trăiesc!”, ca și întregul ansamblu de măsuri luate operativ de conducerea partidului pentru a se șterge urmările cutremurului și a se reveni la activitatea normală.

Pe parcursul întregii cărți se vede atenția acordată de autor derulării firului evenimentelor, încorporării organice a amănuntului revelator, verificat, pus uneori în comparație atunci cînd e reluat din surse diferite.

Revenind la aprecierea generală pozitivă a cărții vom adăuga că „drepturile de autor ale primului tiraj, precum și cele ale graficianului N. Nobilescu (autorul copertei) au fost depuse în Contul C.E.C. 1977”.

AMPLOAREA ȘI SEMNIFICAȚIA EVENIMENTULUI de la 4 martie reclamă, în chip firesc, o lucrare monografică amplă, care să permită o privire de ansamblu și idei generalizatoare cuprinzătoare. O asemenea lucrare de sinteză, care știm că este în atenție, fără îndoială că nu va putea face abstracție de ceea ce au scris gazetarii, literații și savanții în acele zile de supremă tensiune și care, într-o largă măsură, sînt încorporate în cele două cărți aici prezentate.

V. CĂMPEANU

Dragomir Horomnea

„Cer cuvîntul!”

Romanul de debut al tînărului ziarist Dragomir Horomnea beneficiază de o călduroasă recomandare a lui Marin Preda, ce constituie un gir dintre cele mai demne de luat în considerare. „Dragomir Horomnea, arată Marin Preda în cuvîntul său de pe contracoperta romanului, e un tînăr debutant, dar cartea sa este matură, plină de fapte și încărcată de surprize care fac lectura pasionantă”.

Intr-adevăr, romanul se află la antipodul construcțiilor livrești, evenimentele prezentate în el avînd o incontestabilă amprentă de autenticitate. Drama este constituită din derularea unei ședințe de partid, în cursul căreia muncitorul, devenit inginer constructor, Nicolae Păun urmează să fie primit în rîndurile comunistilor. Din luările de cuvînt ale participanților se încheagă treptat profilul moral și intelectual al inginerului, om aflat la vîrs-

ta de aproape patruzeci de ani și trecut prin numeroase întîmplări semnificative. Folosind o tehnică modernă de relatare, prozatorul alternează aceste luări de cuvînt cu episoade din trecutul inginerului. Se obține, în felul acesta, o construcție alertă, care reușește să țină trează atenția cititorilor pe întreg parcursul cărții.

Este un incontestabil merit al autorului faptul că a reușit să strîngă într-un singur roman o adevărată abundență de fapte, de a căror autenticitate nu ne îndoim. Dintre acestea ar putea fi menționate: intervenția curajoasă a inginerului pentru salvarea vieții unui tînăr muncitor, decizia sa de a trece cu vederea o mică ilegalitate a unui muncitor, doar pentru că știe că acesta este cinstit în fondul său sufletesc, modul curajos în care Păun intervine pentru repararea unor nereguli intervenite în procesul de producție. Se cuvine însă să menționăm și faptul că

o serie dintre aceste evenimente nu sînt suficient prelucrate în sens literar, rămîind la nivelul nesatisfăcător al unor locuri comune, uzate.

Una dintre intuițiile remarcabile ale prozatorului duce la conturarea personajului într-un fel complex. Astfel, sînt contrapuse declarații contrastante ale unora dintre participanții la ședința de partid asupra unuia și aceluiași episod din viața trecută a lui Nicolae Păun. În cele din urmă, se relevă faptul că inginerul, după cum este și firesc pentru traectoria socială a unui om real, a avut și slăbiciuni, comișînd și greșeli. Profilul său psihologic, politic, moral apare astfel conturat într-un mod complex, dintr-o multitudine de unghiuri, complementare. În acest punct se manifestă însă și una dintre slăbiciunile romanului pe care, fără îndoială Dragomir Horomnea o va elimina în viitoarele sale cărți. Este vorba despre faptul că toți

cei care se ridică împotriva primirii lui Nicolae Păun în partid se dovedesc a fi în cele din urmă niște persoane lipsite de moralitate, animate de intenții nedemne și incompatibile cu epoca noastră. Noi știm însă că în realitate lucrurile nu stau astfel și că nu este deloc exclus ca o opinie negativă, greșită să provină de la o persoană valoroasă din punct de vedere social, dar care este, de pildă, greșit informată. Din lipsă de experiență romancierul caută în realitatea pe care încearcă să o surprindă echivalentul unei geometrii prea simplificate. Dar chiar și așa stînd lucrurile, meritele lui Dragomir Horomnea în inițierea unor dezbateri despre moralitatea omului din România contemporană nu pot fi nicidecum contestate.

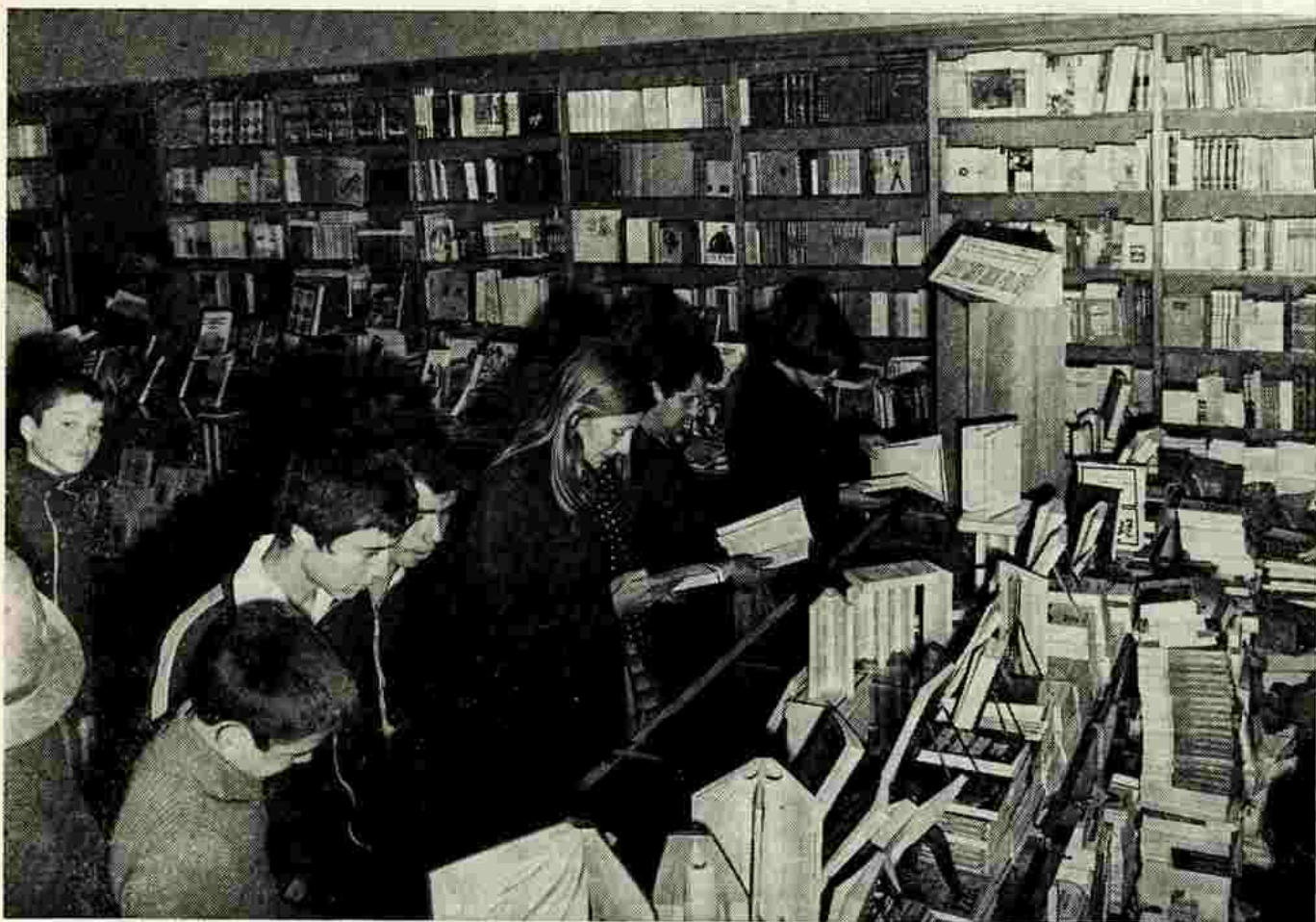
Un alt merit al autorului constă în imaginea unui conflict inedit, ce ține de conștiință, de domeniul atît de inaparent unde se decid toate acțiunile omenești. Întreg conflictul romanu-

lui este generat de mărturisirea de către inginer a unui aspect ascuns, petrecut în conștiința sa, cu prilejul unei călătorii făcute, în interesul serviciului, în străinătate. În cursul ședinței de partid, inginerul Nicolae Păun, om funciarmente cinstit și devotat slujirii intereselor poporului său, simte nevoia să mărturisească adunării de partid una dintre greșelile făptuite doar cu gîndul în perioada șederii sale în Italia. El relatează adunării cum fusese contactat de către un reprezentat al unei firme străine și îndemnat să-și părăsească țara, în schimbul unor mari avantaje bănești. De la această mărturisire pornesc o serie de imputări, care i se fac din partea participanților la ședință. Pe drept cuvînt, aceștia îi reproșează inginerului că a ezitat între a servi interesele poporului său și a se lansa într-o viață lipsită de orice contingențe cu principiile etice pe care le respectase în întreaga sa exis-

tență de pînă atunci. Deși nucleul acestui conflict are un anumit procent de artificialitate, dezbaterile pe care el le prilejuiește sînt deosebit de interesante și ilustrative pentru nivelul remarcabil de conștiință partinică al unui colectiv de muncă din zilele noastre.

După cum arată, **Cer cuvîntul** reține atenția mai ales prin intenția prozatorului de a surprinde cîteva dintre aspectele legate de una dintre dimensiunile umane caracteristice pentru epoca noastră: dezbaterile în care sînt angrenate mase mari de oameni ai muncii, dezbateri menite să clarifice aspecte esențiale legate de colaborarea socială dintre toți membrii societății, să dea concretețe inteligenței colective atît de pătrunzătoare a grupurilor sociale angrenate în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

VOICU BUGARIU

„Țara de sub semnul ancorei“

Un reportaj sau un poem spre Dobrogea, despre „Țara de sub semnul ancorei“, cu istoria ei, cu locurile ei, cu oamenii ei. Autorul monografiei lirice a Dobrogei, Nicolae Fătu, redactor la „Dobrogea nouă“, lucrează de peste două decenii în presă. În tot acest răstimp, el a împletit activitatea ziastică cu cea literară. În 1967, i-a apărut placheta de versuri „Memoria Mării“. În 1975, a însoțit ca reporter două nave maritime românești în câte o lungă cursă de-a lor — prima în Mediterana, iar a doua, în Extremul Orient. Rezultatul acestor interesante călătorii, cartea de reportaj literar „Flori pentru Afrodita“, cuprinzând note de drum din Turcia, Grecia, Cipru, Liban, Gibraltar, Spania, Tanzania, Singapore, Japonia și R.P. Chineză. Aceleași edituri, „Sport-Turism“, confratele nostru constănțean, i-a predat de curând o nouă carte de călătorie „Lumea ca o speranță“, realizată împreună cu căpitanul de cursă lungă Vasile Nedelcu.

Recenta carte de reportaj literar „Țara de sub semnul ancorei“ este rezultatul investigației reporterești pe... uscat. Ea s-a bucurat de o frumoasă primire din partea cronicarilor și a publicului cititor. Un specialist al genului, Ilie Purcaru, în niște ample însemnări de lectură publicate în *Flacăra* (1 septembrie 1977), laudă „Țara de sub semnul ancorei“

drept o carte „concepută monografic care ne oferă, în două sute de pagini, „totul despre Dobrogea“, încercuind esențele acestui pământ, datele sale fundamentale de viață și ființă, deștăinuindu-ne, în autorul ei, pe lângă un riguros al informației (uncori rarismă, smulsă cu știință și har dintr-o istorie sufocant de densă, montată în pagină cu efect de bijuterie), un pasionat descoperitor, deci un reporter cu vocația indispensabilă a meseriei sale“. O frumoasă apreciere despre carte și autor întâlnim și în revista *Tomis* (nr. 5/1977): „Sua de reportaje scrise și grupate de Nicolae Fătu în volumul „Țara de sub semnul ancorei“ se constituie într-o veritabilă monografie lirică în care autorul își propune, după cum ne-o spune în prefață, să surprindă „miracolul Dobrogei“.

Amplul reportaj liric despre Dobrogea se remarcă prin patos, culoare, dar mai ales prin autenticitate. Reporterul a bătut cu piciorul, în lung și-n lat, Dobrogea, toate locurile despre care scrie, a cunoscut înclăstările oamenilor ei minunați, le știe gândurile, visurile, faptele. Când își zugrăvește eroii, alege momente dramatice din viața și activitatea lor, momente care, printr-o simplă trăsătură de condei, îi caracterizează puternic. Scriind despre Tulcea, își amintește ziua aceea de noiembrie, când pe un vifor năpraznic uzina a fost la un pas de pie-

re, fiind salvată de niște muncitori care „au găsit în ei puterea de a forța ușa zăvorâtă a imposibilului și care și-au înțepat adesea buricele degetelor, ca să nu-i prindă somnul în mrejele lui“. În reportajul despre Șantierele navale din Mangalia, reporterul își amintește un alt moment greu, voind parcă să sugereze prin aceasta cititorului marele adevăr că edificarea socialistă nu este lină, fără greutăți, înclăstări, oferind, nu de puține ori, clipe la cea mai înaltă tensiune. Autorul reînvie ziua aceea de mari frământări când constructorii descoperă cum calcarul roșu în care urma să se toarne betonul trainic al docurilor și-a dezvăluit o șubrezenie de bătrîn. „A fost nevoie — ține minte reporterul — să se injecteze în fisurile rănilor sale, trenuri întregi de betonită smulsă adincurilor la Adamelisi“.

Eroii cărții sale de reportaj sint oameni obișnuiți și totuși atât de neobișnuiți... Președintele cooperativei agricole din Chirnogeni, Gheorghe Tirșe nu uită, privind azi combina „Gloria“, faptul că în 1950 nu și-a putut ține în frâu bucuria în fața celui dintii seceriș al cooperativei, când și-a cufundat copilărește o brajii și palmele în bogăția aceea de boabe sticloase, la care jindulau ei, chirnogenii, „de o viață și de dincolo de ea prin generații întregi de înaintași“. Medicul veterinar Ion Oțeanu de la I.A.S. Medgidia este un îndrăgostit de cai. Pe vremea când, dintr-o greșită înțelegere a locului și rolului calului, bidivii dobrogeni erau măcelăriți cu satirul și dați hrană porcilor și puilor, el „și-a hrănit fiii și fiicele hergheliei cu ovăz cumpărat din propriul său salariu“. „Țara de sub semnul ancorei“, este un imn închinat „tuturor acestor bărbați și femei prin brațele cărora străvechiul pământ românesc dinspre Marea cea Mare își trece prezentul de biruintă în

strălucirea viitorului hotărât, caldă, sincera prețuire a pătașului cu întreaga-i ființă la temeritatea și măreția celor ce săvârșesc prin vocație comunistă mindrul lor destin“. Este o carte și despre mineri, cu care autorul își amintește că a împărțit frățeste țigările și așteptarea ivirii piritei din gura noilor abataje, în adâncul învins de uneltele lor, la Altin-Tepe, despre topitorii de oțel și de alumina, despre docheri, țesătoare și despre activiștii de partid „cu care — scrie Nicolae Fătu — am dat pe din două piinea uscată și tensiunea ședințelor agitate și lungi în care se hotărau cifurile noastre în oțel, în beton, în piine, în trandafiri, și în oameni vrednici și curajoși“. Totodată, „Țara de sub semnul ancorei“ este și o călătorie sentimentală în trecutul și prezentul Dobrogei. Ea cuprinde o emoționantă evocare a trecutului glorios și zbuciumat al Dobrogei, al acestei vechi vetre a pământului românesc, albeastru al mării. De asemenea, un poem închinat cu multă simțire prezentului ei înfloritor, făurarilor acestui prezent — marinarilor și muncitorilor navali, agricultorilor, silvicultorilor, exploratorilor adincurilor, pescarilor și vânătorilor, un poem, un cânt al minunatului pământ dobrogean. Cîmpiile, viile Dobrogei îl fac să vibreze intens: „Șiruri de butuci voinici, cu frunzișul scinteiat de galbenul cald sau de negrul vinețiu al ciorchinilor, coboară pină la țărnul apelor liniștite, pe care pinzele iolelor par niște ciudate narcise de toamnă“.

În cartea sa de reportaj, confratele nostru de la „Dobrogea nouă“ surprinde cu emoție și har o Dobroge în neconținută transformare, Dobrogea erei socialiste. „Țara de sub semnul ancorei“ este bine ancorată în prezentul socialist.

TRAIAN DUMITRESCU

CURS DE FOTO-ZIARISTICĂ

Lecția 1. Noțiuni introductive

Istoric al clipei, ziaristul și-a luat tovarăș de muncă aparatul de fotografiat. În carnetul de notițe și-a schițat evenimentul pe care, mai târziu, în liniște, îl va prelucra. Îi va da fie forma concisă a știrii, a informației atât de căutată de omul modern, fie, trecându-l prin prisma propriei personalități, va prezenta cititorului — într-o formă atractivă — faptul de viață ce vrea să-l relateze. La fel și cu aparatul de fotografiat. Căci în ultimă instanță FOTOGRAFIE înseamnă scriere cu lumină. O scriere într-un limbaj universal înțeles, un limbaj al imaginii. Și la fel ca materialul scris, și fotografia poate exprima cele mai diferite aspecte îmbrăcând forme gazetărești, de la știre la reportaj, de la eseu la analiză. Deși dacă, din punct de vedere al realizării tehnice cele două moduri de exprimare diferă, ele deschid posibilități la fel de mari în ce privește aria de cuprindere a genurilor gazetărești.

Informația, reportajul, relatarea constituie măturii ale actualității — în sens mai larg sau mai restrâns — fotografia fiind martorul cel mai fidel al clipei. Perfecționarea tehnicii fotografice conjugată cu cea a mijloacelor de transmitere de la distanță a fotografiei i-au conferit acestea nu numai posibilitatea de supraviețuire ci, un rol de primă mână în arsenalul, mereu mai perfecționat al mijloacelor presei moderne.

Faptul că informația poate parveni redacției în același timp cu fotografia îi conferă acestea din urmă drepturi depline în asigurarea condiției sine qua non a presei moderne: **operativitatea.**

Se duc și se vor mai duce încă discuții dacă fotografia este artă sau nu. Cu intenții partizane, fără a ne propune să intrăm în fondul chestiunii, vom subscrie la aprecierea făcută de un cunoscut critic de artă, L. Fritz Gruber, care spunea: „...în termeni de artă tradițională, fotografia nu este artă, însă mie nu-mi pasă. Ea este mijlocul de expresie al contemporaneității... O fotografie bună într-o revistă poate să ajungă la inimile a milioane de oameni și să aibă o influență imediată mult mai mare decât arta tradițională”.

Este poate cea mai corectă plasare a fotografiei în viața modernă. Căci, dacă apartenența ei la familia artelor este încă pusă la îndoială, faptul că ea constituie mijlocul de exprimare al omului modern, este un adevăr ce nu mai trebuie demonstrat. Viața modernă fără imaginea fotografică ar fi de neconceput, ar fi, dacă ne putem exprima așa, mai puțin frumoasă, mai lipsită de plăcere de a ne bucura în plus de marile înfăptuiri ale construcției socialiste ce apar la tot pasul și care își cer dreptul de a fi înregistrate pe peliculă.

Martor și participant în prima linie a frontului

Aparatul fotografic

Se știe că un fascicul de raze de lumină care trece printr-o lentilă suferă anumite deformații, de traiectorie. Două dintre aceste raze au însă refracții caracteristice: raza paralelă cu axul optic se refractă

trecând prin focar (F) iar cea care trece prin centrul optic (C) nu este deformată. Cu ajutorul lor determinăm poziția imaginii subiectului A—B față de lentilă ca în figura 1.

Observăm că imaginea A'—B' formată de subiectul A—B este mai mică, răsturnată și reală (adică poa-

construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, ziaristul nu se poate lipsi, în nobila sa activitate de cronicar pentru azi și pentru mâine al acestei unice epopei, de ajutorul fotografiei.

Funcția specifică a fotografiei o constituie reflectarea realității, definindu-se prin aceasta un element al activității creatoare a omului. Ea îndeplinește de asemenea, o funcție de cunoaștere. Dar, spre deosebire de știință, legile ei sînt o manifestare specifică, informativ-estetică a legilor generale ale cunoașterii, oglindind realitatea în imagini concret-senzoriale, rezultate din procesul de generalizare, de redare a esenței fenomenelor. O fotografie bună trebuie să răspundă cerințelor unei lucrări artistice în care, cele două părți constitutive — conținutul și forma — să fie atât de intim sudate încît să formeze o unitate. În această unitate conținutul politico-ideologic este elementul determinant, forme revenindu-i rolul subordonat, rolul de factor de transfer al ideii spre conștiința cititorului. Între conținut și formă se menține o interacțiune foarte fină dar în același timp viguroasă, care cere din partea realizatorului multă sensibilitate, inteligență, talent. Valoarea unei fotografii este determinată de bogăția ideilor, de noblețea sentimentelor, de înaltele aspirații ce le conține. Dar dacă acestea nu s-ar organiza într-o formă corespunzătoare, prin care să fie cit mai plastic comunicate, toate cele enunțate mai sus nu ar fi decât niște deziderate fără valoare, fără o finalizare concretă.

Există părerea că fotografia este mai mult o tehnică decât un mijloc de exprimare artistică. Este adevărat, fără o bună cunoaștere a tehnicii, fără a fi un bun meseriaș nu se pot aborda exprimările artistice. Dar cunoștințele tehnice nu reprezintă totul. Așa cum un bun dactilograf nu e un bun scriitor, tot așa nici un fotograf nu este și fotoreporter. Acesta din urmă trebuie să aibă ceva de comunicat. În lucrările sale el nu etalează calitățile aparatului sau ale peliculei, ci le folosește în scopul prezentării temei propuse. Dacă în informația scrisă, în majoritatea cazurilor, avem posibilitatea să relatăm succesiunea unor evenimente, fotografia trebuie să surprindă momentul de interes maxim, ce trebuie ales cu deosebită pricepere chiar de către redactor, de omul care „plămădește” materialul. Evident acest lucru solicită din partea oricărui ziarist — alături de alte noțiuni privind tehnicile de presă și deprinderea minuirii aparatului fotografic.

În privința cunoștințelor tehnice, în cele ce urmează vom prezenta câteva probleme indispensabile luării imaginii.

te fi prinsă pe un paravan), în cazul nostru, pe o peliculă de material fotosensibil, care are proprietatea de a reține, de a „materializa” proiecția subiectului fotografiat.

Dacă închidem porțiunea din dreapta lentilei într-o casetă, căpătăm formula elementară a aparatului fotografic — „Camera obscură”

— și totodată însuși principiul de formare a imaginii fotografice. (vezi fig. 2)

Pe panoul din spate se regăsește aceeași imagine a subiectului, cu toate elementele sale caracteristice pre-

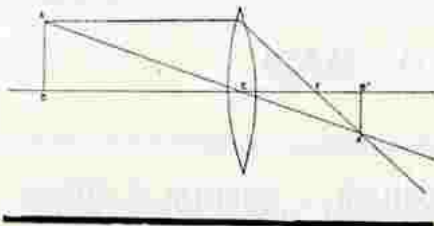

Fig. 1

zentate în figura anterioară. Dar imaginea se menține proiectată în aparat numai un timp limitat și anume câtă vreme subiectul se află în câmpul vizual al lentilei (care deja a căpătat funcțiile de obiectiv, deci îi putem atribui această denumire). Pentru materializarea acesteia, în locul unde se formează imaginea vom pune o peliculă de material fotosensibil, material ce are proprietatea de a reține pe el proiecția subiectului fotografiat.

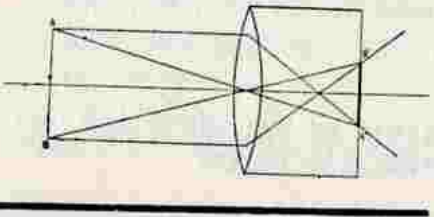

Fig. 2

Din figura următoare (nr. 3) observăm un lucru și anume că depărtarea sau apropierea subiectului de aparat face ca imaginea să se apropie sau să se depărteze de partea opusă a lentilei.

Intrucât proiecția trebuie să fie totdeauna suprapusă pe planul filmului, este necesar ca aparatul fotografic să fie înzestrat cu un dispozitiv care să permită mărirea sau micșorarea distanței obiectiv-peliculă (în toate cazurile aceasta se realizează prin deplasarea obiectivului pe direcția axului său optic) numit sistem de punere la punct a distanței (sau a clarității).

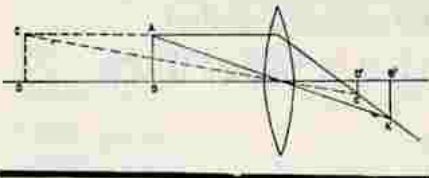

Fig. 3

Mai precizăm încă un aspect: aparatul fotografic trebuie să primească lumină numai în fracțiunea

de timp cât se desfășoară evenimentul pe care vrem să-l reținem. Acest lucru se realizează prin deschiderea — pentru un timp strict limitat — a căii de acces a razelor de lumină, după care materialul fotosensibil rămâne închis într-un spațiu etanș la lumină. Este ceea ce, în mod curent, denumim „sistem de obturare” sau pe scurt „obturator”. Dacă timpul cât materialul fotosensibil este expus reprezintă, pentru fotografiere, un element important, nu mai puțin lipsită de interes este cantitatea de lumină ce cade asupra sa. Fotografia se execută în cele mai diverse condiții de iluminare, de la cea executată vara în plin

utilă a lentilei) prin care pătrund razele de lumină. (vezi fig. 4).

Dar noi nu fotografiem la întimplare. Din multitudinea de elemente vizuale pe care le întâlnim, le alegem pe acelea care ne interesează și corespund scopului pentru care executăm fotografia. Pentru aceasta, trebuie ca în momentul fotografierii să vizualizăm imaginea ce va fi înregistrată pe peliculă. Operația se realizează cu ajutorul „sistemului de vizare”.

În stadiul actual de dezvoltare a tehnicii fotografice, fiecare din aceste sisteme a fost perfecționat, în scopul unei funcționări cât mai sigure, mai comode, pentru acoperirea

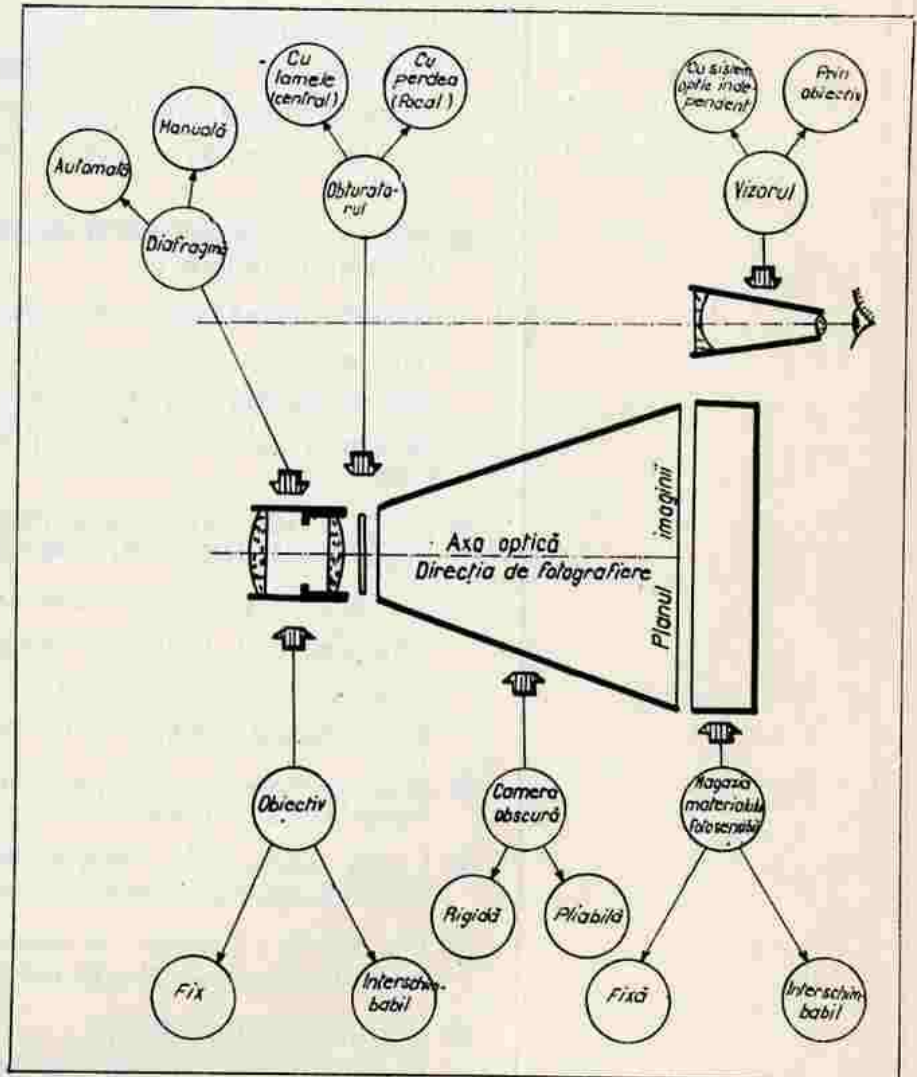

Fig. 4

soare și pînă la cea efectuată pe străzi întunecoase, noaptea în încăperi slab luminate etc. În funcție de aceasta, din fluxul luminos care intră în obiectiv pe materialul fotosensibil trebuie proiectată numai o cantitate strict determinată, cantitate ce este selectată cu ajutorul unui dispozitiv numit diafragmă (sau blendă) și care mărește sau micșorează suprafața de lentilă (suprafața

unei game cât mai mari de utilizări. Fiecare parte componentă a aparatului a generat la rîndul ei tipuri și grupe de asemenea dispozitive, al căror număr este astăzi în continuă creștere. Pentru simplificare, vom analiza schematic în lecțiile următoare aparatul, explicînd doar cele mai uzuale tipuri constructive.

Ing. AUREL SABIN

● RUBRICILE DE OPINII ALE CITITORILOR – TRIBUNĂ A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

Ernst Breitenstein : O practică prin excelență partinică

Al. Cornescu : Opinii despre „Opinii”

Domnița Văduva : Modalități specifice ale universului tinereții

Ion Marin Almăjan : O experiență care trebuie adusă permanent „la zi”

● PRESA – CONVINGĂTOR INSTRUMENT DE PROPAGARE A EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE

Victor Domșa : O riguroasă selecție a priorităților

Ion Cenușă : Accente noi, rubrici noi

Marian Dumitrescu : Prin forme publicistice cât mai interesante

Nicolae Cucui : Obligație de prim ordin – eficiența articolelor publicate

● PREOCUPĂRI, EXPERIENȚE, REZULTATE ÎN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI INTELLECTUAL AL COLABORATORILOR

Dr. Eduard Eisenburger : Izvor nesecat de idei și prospețime

Mihai Dumitriu : Un tezaur care proliferază

Ion Colesnic : Este loc pentru mai bine

Kovacs Andrei : Ce este TETT și cine sînt autorii săi ?

● Adunare festivă cu prilejul Zilei solidarității internaționale a ziariștilor. Din activitatea Consiliului Ziariștilor

● I. Iuga : Contribuția presei la desfășurarea învățămîntului politico-ideologic, mai activă, mai profundă, mai convingătoare

● Gh. Secuiu : Consiliul de conducere – un organism eficient pentru perfecționarea activității redacționale

● ÎNVĂȚĂMÎNTUL ZIARISTIC

Mircea Ichim : Noi rubrici în jurnalul activităților practice
Cum ne integrăm în viața redacțională ?

● I. Donca : Orizonturi ale presei pentru pionieri și școlari

● DIN ACTIVITATEA CULTURAL-SPORTIVĂ A TIPOGRAFILOR

Album de creație plastică

Crosul tipografilor

● CE SCRIM ȘI CUM SCRIM DESPRE TURISM ?

Ion Cosma : Un schimb de păreri care ne interesează

Pop Simion : Realități și perspective

Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136-137 – telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

septembrie-octombrie 1977

Constantin Priescu : A fi ghizi ai vacanțelor
Daniel Drăgan : Act de cultură și civilizație
Arcadie Strahilevici : „Litoral” – un experiment viabil
Leon Sărățeanu : Un zîmbet pe unde medii
Nicolae Stoian : Prahova turistică în coloanele ziarului

● DACIADA IN ZIARE

Ion Dumitriu : Gazetarul sportiv în fața unor îndatoriri de mare răspundere
Paul Ochialbi : Mult mai convingător prezentată bogata paletă a manifestărilor
Cristian Mantu : Să pretindem și să ne pretindem mai mult
Dumitru Enache : Locul nr. 1 în rubrica de sport
Alexandru Ianovici : Sub însemnul „Daciadei” – Cupa ziarului „Clopotul” la ciclism
Popa Ioviță : O dezbateră de mare actualitate

● EFICIENȚA ACTULUI CRITIC

Ion Budescu : Un dialog neîntrerupt și cât mai larg cu publicul
Emil Vasilescu : A opera în cîmpul literaturii ca factor dinamizator
Ioan Adam : Cronicarul de cotidian – un personaj discret

● TELECRONICĂ

Florin Mugur : Însemnări de telecronicar
Cristina Dumitrescu Constantiniu : Spuneți cu cuvintele dumnea-voastră...

● CRONICA PUBLICISTICII

V. Birlădeanu : „La nord-vestul inimii. Legendă și realitate” ; „Că-lul alb de la miază-noapte” de **Sever Juliu Utan**
V. Câmpeanu : 4 martie, secunde tragice, zile eroice (din cronica unui cutremur) de **Aristide Buhoiu** ; „21 h 22' seism 4 martie și după” de **Mihai Stoian**
Voicu Bugariu : „Cer cuvîntul” de **Dragomir Horomnea**
Traian Dumitrescu : O monografie lirică a Dobrogei : „Țara de sub semnul ancorei” de **Nicolae Fătu**

● TEHNICI ALE PRESEI

Aurel Sabin : Curs de foto-ziaristică. Lecția I. Aparatul de fotografiat

---

REDAȚIA : București,
Piața Științei 1, telefon :
18 57 75 ; 17 60 10/12 29

ADMINISTRAȚIA –
I.S.I.A.P. – Piața Științei nr. 1, telefon 18 03 57

Atenție !

ÎNNOIȚI-VĂ

ABONAMENTELE

LA

REVISTA

„PRESA

NOASTRĂ“ !

Abonamentele se fac prin oficiile poștale și difuzorii obștești, prin factorii poștali.

În București, revista „Presa noastră“ se poate cumpăra de la :

- standul Academiei „Ștefan Gheorghiu“ ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Universității ;
- magazinul de difuzare a presei din str. Doamnei nr. 5 ;
- magazinul de difuzare a presei din Bd. Magheru nr. 18 ;
- magazinul de difuzare a presei din Piața Palatului ;
- magazinul de difuzare a presei de pe peronul Gării de Nord ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Kogălniceanu ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Romană.

- Costul unei
reviste: 5 lei
- Costul unui
abonament anual:
60 de lei

Radioreceptorul portabil — un cadou pentru cei dragi!

Acasă, în vacanță, în excursie, aparatele de radio sînt deosebit de utile și practice. De aceea, radioreceptorul portabil poate fi un cadou minunat pentru cei dragi dvs. Magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT, vă invită să alegeți aparatul dorit, prezentindu-vă următoarele aparate de radio portabile :

CORA	(1. L.U.)	Prețul	345 lei
APOLLO	(1. L.U.)	"	345 "
PESCARUȘ	(2. L.U.)	"	450 "
ALFA	(2. L.U.)	"	500 "
COSMOS	(3. L.U.)	"	645 "
GLORIA	(4. L.U.)	"	1 450 "
PREDEAL-auto	(3. L.U.)	"	1 000 "
PREDEAL-auto	(cu antenă)	"	1 075 "

Principalele caracteristici tehnice ale aparatelor de radio portabile sînt: sensibilitate, selectivitate, claritate a sunetului care asigură o audiție perfectă. Toate aparatele de radio se pot cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un aconto de numai 20%, conform dispozițiilor în vigoare.

Asigurarea familială mixtă de viață

Cea mai bună dovadă a grijii purtate familiei dv. o faceți încheind la ADAS „asigurarea familială mixtă de viață”.

Prin această asigurare vă asigurați persoana dv., precum și pe cei dragi dv. și în același timp realizați economii planificate.

În această asigurare pot fi cuprinse persoanele în vîrstă de la 5 la 60 de ani. Membrii familiei care vor intra sub protecția asigurării se stabilesc de persoana care încheie asigurarea.

Durata poliței variază de la 5 la 20 de ani.

Suma asigurată se stabilește de asigurat, cu acordul ADAS.

Primele de plată pentru asiguratul principal sînt între 4,50 și 18,75 lei lunar, iar pentru membrii familiei între 1 leu și 4 lei lunar, în funcție de durata asigurării și de vîrsta persoanelor cuprinse în asigurare.

Plata sumei asigurate se face – de ADAS – în următoarele cazuri : la expirarea asigurării ; în caz de invaliditate permanentă (totală sau parțială) din accidente (întimplate în cursul duratei asigurării) a oricărui dintre asigurați ; în caz de deces (în cursul duratei asigurării) a oricărui dintre asigurați ; în caz de amortizare a asigurării, în total sau în parte, la tragerile de amortizare.

La expirarea asigurării, dacă primele de asigurare au fost achitate pe întreaga durată prevăzută în poliță, suma de plată se majorează cu 10%, iar în caz de invaliditate permanentă parțială suma de plată, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, se majorează cu 25%, în limita sumei înscrisă în poliță.

Pentru relații suplimentare și contractarea asigurării, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

MAȘINA DE ECHILIBRAT DINAMIC ROȚILE DE AUTOMOBILE

Mașina este destinată echilibrării roților fără ca acestea să fie demontate de pe automobil. Dezechilibrarea roților este evidențiată prin intermediul deplasărilor cauzate în plan vertical, sesizate de către un traductor inductiv aflat în contact direct cu puntea roții. Stabilirea fazei și amplitudinii dezechilibrului se face utilizând o lampă stroboscopică și un milivoltmetru electronic, pe trei trepte de sensibilitate.

Pentru echilibrare se ridică automobilul pe cric, astfel încât roata să nu se aplece în contact cu solul și se antrenează prin intermediul unei șaibe.

Condițiile de lucru în care poate fi utilizată mașina M. 1 sînt :

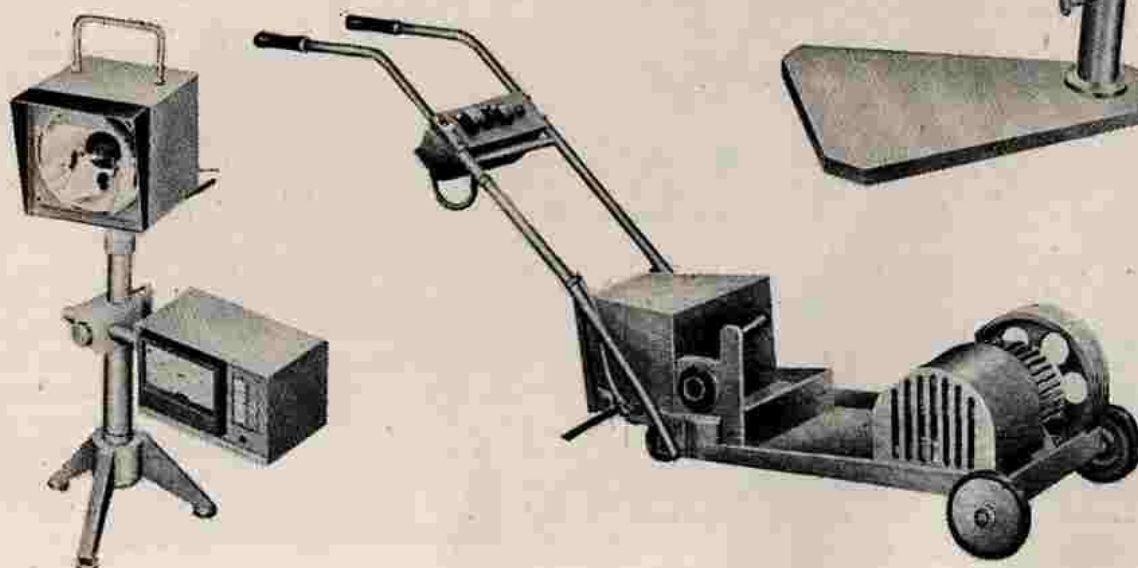
- altitudinea maximă față de nivelul mării 1 000 m.
- temperatura maximă a mediului ambiant +40 grade Celsius
- umiditatea relativă maximă a mediului ambiant -80% la 25°C
- medii care nu conțin vapori acizi sau corozivi, praf metalic sau abraziv, medii neexplozive și neinflamabile.

Caracteristici tehnice

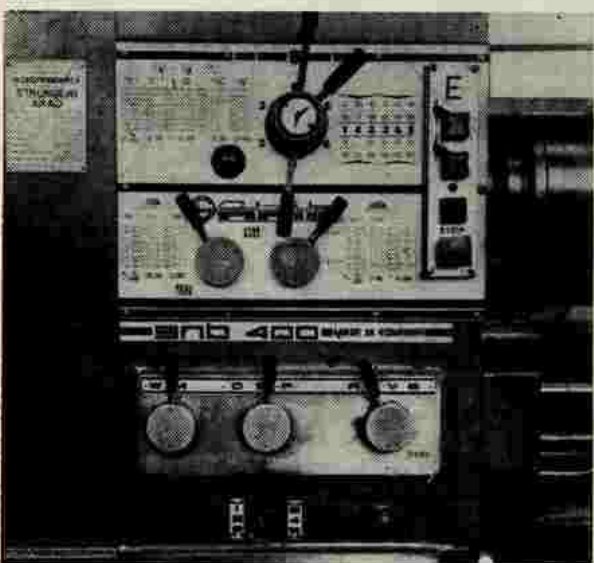
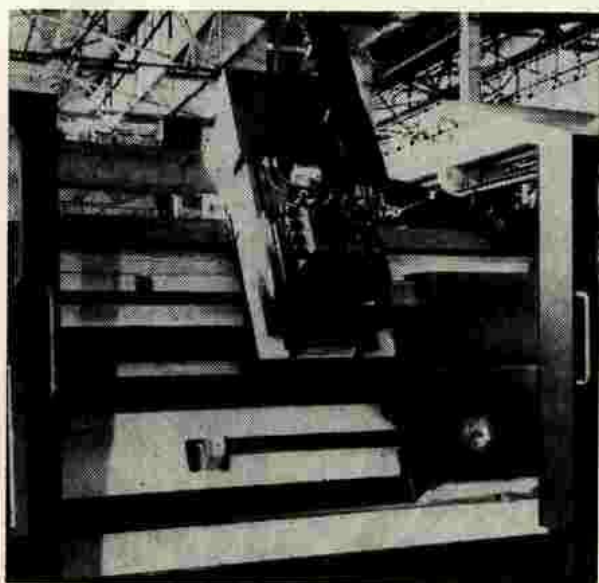
- Sensibilitatea mașinii pe treapta 2 (mijlocie), destinată echilibrărilor uzuale, 7 $\mu\text{m}/\text{div.}$ + 2 $\mu\text{m}/\text{div.}$
- Turația șaibe de antrenare a roții 2 850 r/m $\pm 3\%$
- Tensiunea de alimentare trifazată a sistemului de antrenare 380 v. $\pm 5\%$, 50 Hz, iar cea monofazică de alimentare a blocului electronic 220 v. $\pm 5\%$. Puterea absorbită din rețea max. 3,8 kW.

ELECTRO MOTOR Timișoara
- Bd. Republicii nr. 21
tel. 1 38 56 - telex 43223

O MARCĂ DE TRADIȚIE

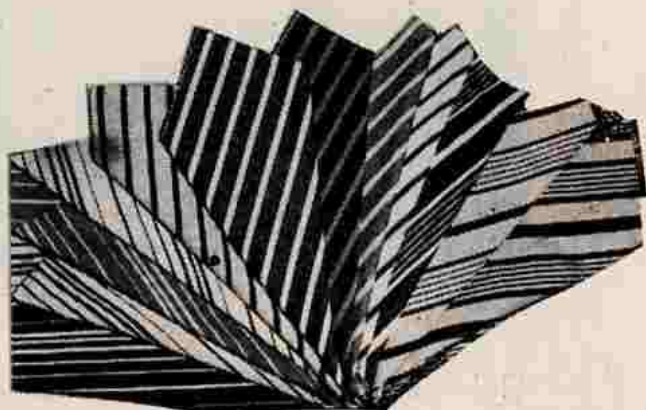
Trecind, pînă în 1948, cînd a fost înființată sub denumirea de „Victoria” cu profil de fabricație de mașini-unelte — printr-o serie de mutații de ordin organizatoric și de profil, actuala întreprindere de strunguri din Arad își face debutul în producție în anul 1939, după zece ani de-abia fiind puse adevăratele baze ale fabricației industriale a strungului românesc.

Invitat, recent, să ne prezinte actualul stadiu al producției întreprinderii arădene, inginerul Ioan Blăgăilă, director tehnic, ne-a declarat: „Specializarea fabricației de strunguri ne permite să producem astăzi o gamă largă de tipodimensiuni, cu parametri foarte moderni printre care remarc: Strunguri paralele cu diametrul de prelucrare cuprins între 250-600 mm și distanța dintre virfuri cuprinsă între 500-3 000 mm și strunguri revolver, cu ciclul automat, cu diametru maxim de prelucrare din bară de la 30 la 80 mm. Primele se caracterizează prin universalitate asigurată de domeniul larg de turații, avansuri și filete, de seturile de accesorii, normale și speciale, cu care pot fi echipate. Ele oferă precizie de lucru și siguranță în funcționare. Cele din a doua categorie se caracterizează prin ciclul de lucru complet automatizat cu comandă secvențială, turații și avansuri programabile în ciclul, prin dotare cu accesorii complexe. Printre cele mai recente, aș remarcă producția primelor strunguri paralele cu comandă numerică de tip SP63ONG, cu parametri aflați la nivelul celor mai noi cerințe tehnice în lume. Prin demararea producției acestor tipuri vom contribui la satisfacerea, în mai mare măsură, a necesităților economiei naționale. În același timp, ne preocupăm ca produsele noastre să se bucure de o bună apreciere și primire și pe piața externă, mai ales în condițiile în care de peste 20 de ani produsele noastre sînt exportate. De altfel, creșterea simțitoare a volumului producției destinată exportului confirmă dorința noastră. Strungurile pe a căror plăcuță este înscrisă titlatura întreprinderii noastre funcționează astăzi în peste 70 de țări ale lumii, multe dintre ele cu vechi tradiții industriale, printre care: U.R.S.S., R.D.G., Suedia, R.F.G., Anglia, Peru, Canada etc. Mai mult, întreprinderea noastră participă efectiv la echiparea unor obiective industriale complexe construite de România în Iran, Egipt, Cuba, Zambia, Congo, Brazilia și în alte țări, contribuind astfel la extinderea relațiilor de cooperare.

Realizările la care m-am referit sînt rodul gîndirii și concepției tehnice a colectivului nostru, în care marea majoritate sînt cadre cu studii superioare și cu o bună pregătire profesională. Acesta este, de fapt, și argumentul cu care putem justifica de ce pentru activitatea viitoare — activitate în care ne propunem diversificarea actualii producții a întreprinderii, lucru ce va permite executarea unor mașini-unelte cu funcționalitate complexă și productivitate ridicată, asimilarea unor produse cu înalt nivel de automatizare și posibilități tehnologice complexe — nu ne facem nici un fel de probleme deosebite”.

PRINTRE SUTE DE MODELE...

...un om își aruncă zilnic privirea. Nu numai ochii vizitatorului sau ai cumpărătorului. Privirea — și nu numai ea — gustul, aprecierea, cunoașterea, exigența, sînt duble : de producător, în primul rînd de producător și de-abia apoi de cumpărător. Avem de-a face cu situația cînd producătorul trebuie să privească marfa cu alți ochi : cu cei ai cumpărătorului. Detașarea evident nu este ușoară, dar cum aici, la „POSTĂVĂRIA ROMÂNĂ“, exigențele sînt maxime, cînd în condica de prezență a atelierului de creație în dreptul titlaturii funcției, chiar dacă este scris creator, ei sînt în fond și artiști, cu aproape toate atributele respective, — oricum le-am privi — nu mai apar surprinzătoare, ne conving vîng.

Pentru că activitatea de proiectare este decisivă în lansarea oricărui produs, pe orice piață, ne-am gîndit că în cele cîteva rînduri de care dispunem să încercăm o creionare — din păcate spațiul nu ne permite decît una sumară — a preocupărilor și realizărilor acestui serviciu, obținută prin cele cîteva elemente remarcate de tovarășul inginer Ioan Alexandru, inginerul șef al fabricii : „Evident, una din preocupările noastre centrale este diversificarea sortimentului de țesături tip lină, pentru confecții, urmărind prin aceasta modernizarea lor și implicit menținerea permanentă a vestimentației confecționată după modelele țesăturilor noastre, în curente și tendințele modei actuale. Planificarea anuală de realizare, în articole, a desenelor în contexturi a numărului de 520 de poziții coloristice s-a realizat într-o proporție foarte bună, dacă avem în vedere că, pînă la finele trimestrului III, realizasem deja un număr de 430 de poziții coloristice. Dar poate mai importantă decît cifra în sine este efectul acestora în rîndul beneficiarilor noștri — și nu puțini și nu modești, în ceea ce privește exigențele ! — felul cum au fost primite colecțiile prezentate. Prin intermediul colecțiilor noastre, am participat la numeroase țîrguri și expoziții internaționale, manifestări economice, unde cele 180 de exponate realizate de noi s-au bucurat de un deosebit succes. Nu este o remarcă gratuită și nici exagerată. Exemplificînd, printr-o prezență de dată recentă — e vorba de cea de a opta ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, ținută în acest an la București — arată că unei țesături realizată din amestec de poliester și lină, destinată confecționării costumelor bărbătești, i-a fost decernată, în cadrul unui concurs, diploma de cel mai frumos și mai util articol. O mențiune specială pentru modalitățile de concepție a creațiilor noastre, în care elementul primordial îl constituie destinațiile articolului respectiv, paleta coloristică a anului, anotimpului, a zilei respective. De altfel, detașarea de actualitate, de cerințele pieții, înseamnă în mod automat excluderea sau oricum ocolirea de către beneficiari. În acest sens, să exemplificăm, prin încă o cifră — 59,3% — care nu reprezintă altceva decît coeficientul valoric al produselor noi și reproiectate, numai în primul semestru al acestui an, față de 40%, cită a fost planificat inițial. Este, cred, un argument pentru afirmațiile de mai sus. Dincolo de necesitatea de a ține pasul cu pulsul pieții, să nu uităm un alt element esențial : sîntem în plin cîncinal al revoluției tehnico-științifice, deci un cîncinal al creativității. Este, deci, de datorie noastră, a tuturor celor de aici, s-o demonstrăm, s-o argumentăm zilnic, prin produse realizate sub semnul celui mai înalt profesionalism, al maximei exigențe“

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT TABIEP ADAS 1 B

ADAS

OCREATA

ASIGURARE FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ

Polița nr. _____

În temeiul condițiilor de asigurare aprobate prin Ordinul M.F. nr. 148/1972, pe baza declarației scrise de asigurare și în schimbul plății primei de asigurare.

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

asigura pe

Numele și prenumele	Data nașterii	Genul

pentru suma de LEI _____ și se va plăti potrivit condițiilor de asigurare responsabililor familiei.

Asigurarea cuprinde la data de _____ 19 _____ (completați)

În caz de deces al asiguraților principal, suma asigurată se va plăti _____

Asigurații participă la tragerile lunare de amortizare cu intrarea sumei asigurată, repartizată asupra contribuțiilor de litere de către lei 1000 Decree.

--	--	--	--	--

Prima _____ este de lei _____ și se plătește anticipat cu începere de la _____ 1977 _____ ani.

Cu alături rest de primă împreună cu taxa de poliță, se ține lei _____ a fost plătită cu chibuzul nr. _____

Emită în _____ la _____ 1977

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURARE FACULTATIVĂ

Hră 4-174 (Forma 2)

Și dv. puteți fi posesorul unei polițe de asigurare, contractând una sau mai multe din următoarele forme de asigurare :

- mixtă de viață ;
- familială mixtă de viață ;
- mixtă de viață și suplimentară de accidente ;
- mixtă de viață cu pensie pentru urmași.

Oricare din aceste asigurări vă oferă avantaje sporite :

- protecție împotriva urmărilor unor evenimente prevăzute asigurate ;
- economii planificate ;
- dreptul de participare la tragerile de amortizare.

Nu uitați ! „Nimic nu trebuie să rămână neprevăzut”.

Pentru relații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

ORICIND BINE VENITA — ORICIND BINE PRIMITA :
CRAVATA DIN MATASE NATURALA !

Bogata gamă de sortimente de cravate din mătase naturală — în culori și modele moderne — de care dispun magazinele COMERTULUI DE STAT, vă face ușoară alegerea darului pe care să-l oferiți celor dragi dv. De asemenea, vă sugerăm, tot ca un cadou plăcut și util, cămășile bărbătești pe care le puteți vedea astăzi la cele mai diverse costume.

P. n. 83

Per.

PRESA NOASTRA

NR. 11 — 12 (258-259) 1977

DIN SUMAR:

- DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI PE MASA NOASTRĂ DE LUCRU
- ETICA GAZETARULUI COMUNIST
- INTEGRARE — PARTICIPARE, CUNOAȘTERE, AJUTOR PRIN SCRIS ȘI FAPTĂ
- ÎN CINSTEA ZILEI TIPOGRAFULUI
- RESPONSABILITĂȚI, REALIZĂRI ȘI ÎNDATORIRI ALE PRESEI LOCALE
- REPORTERI DESPRE REPORTAJ
- DECOLONIZAREA INFORMAȚIEI ȘI ROLUL MIJLOACELOR DE COMUNICARE DE MASĂ ÎN DEZVOLTARE ȘI ÎN CREAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE
- CRONICA PUBLICISTICII
- TELECRONICĂ
- DOCUMENTAR
- TEHNICI ALE PRESEI

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

MIHAI ALBICI • BARÁBÁS ȘTEFAN • V. BIRLÁDEANU • BOGOS SANDOR • ANTON BREITENHOFER
• ANDREI CARDAS • EUGENIA CIUBÎNCAN • GEORGE-RADU CHIROVICI • MILENA COMARNESCU
• FLORIN COSTINESCU • TRAIAN COȘOVEI • ȘTEFAN DORGOȘAN • NICOLAE DRAGOȘ •
EUGEN FLORESCU • RADU GEORGESCU • ALEX. IACOB • V. IANCU • FLORICA ICHIM • D-TRU
IVAN • NESTOR IGNAT • ALEXANDRU ILIE • MÂNDICA MARDARE • MIHAI MIȘOANCA • ION
MITRAN • ELISABETA MORARU • NICOLAE MORARU • LIVIU NEGREANU • LUCREȚIA PETRI •
GHEORGHE RADU • NICOLAE ROTARU • AUREL SABIN • VIOREL SĂLĂGEAN • LEON SĂRĂȚEANU
• LUIZA SECHE • IOAN STRUJAN • ILIE ȘERBĂNESCU • MIHAI TATULICI • IULIUS ȚUNDREA •
RADU VASILIU • GH. VERMAN • ȘTEFAN ZAIDES • NICOLAE ZAMFIRESCU

DOCUMENTELE

CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

pe masa noastră de lucru

Purtător de cuvânt

al faptei,

al experienței înaintate

Prin documentele adoptate, Conferința Națională a Partidului Comunist Român aduce argumentul profund al capacității partidului nostru de a soluționa diversitatea problemelor cu care, în evoluția sa continuu ascendentă, se confruntă societatea românească. Țara întreagă, poporul au dobândit prin aceste documente, prin Raportul clarvăzător prezentat Conferinței de tovarășul Nicolae Ceaușescu, un vast și concret program de lucru. Un program de lucru gândit cutezător, cu rigoare științifică, un program de lucru în care se află și se vor afla integrate capacitățile umane ale țării. Firesc, pe această amplă planșetă a edificărilor viitoare își află locul și ziaristul comunist, presa comunistă.

Dintotdeauna, presa noastră s-a impus ca un instrument eficient de mobilizare a conștiințelor, de organizare a eforturilor națiunii. Cu atât mai mult, într-un moment de construcție fără precedent, fiecare pagină de ziar trebuie să aspire, să se constituie într-un vibrant apel la acțiune creatoare, la organizare superioară, la valorificarea tuturor resurselor materiale și umane, pentru ca patria să cunoască o devenire mereu mai luminoasă. Dintotdeauna ziaristul a fost un ostaș al luptei pentru perfecționarea multilaterală, pentru perfecționarea structurilor economice, a atitudinii umane, a răspunderilor față de societate și față de sine. În noul și vastul efort de perfecționare, ziaristul se va afla cu demnitate implicat. Cu demnitate pentru că nimic nu poate fi mai demn decât să știi că dedici investigația ta, în plan economic sau social, unor aspirații vitale ale semenilor tăi.

Din Raportul prezentat Conferinței Naționale a partidului se desprind nenumărate direcții de acțiune, nenumărate căi prin care industria, agricultura, știința, organizarea socială vor cunoaște perfecționări profunde prin care România va trece grabnic în rîndul țărilor cu dezvoltare medie.

Am reținut ca un adevărat criteriu de muncă pentru ziarist afirmația potrivit căreia ne aflăm în etapa în care este necesar ca acumulările cantitative să se transforme într-o nouă calitate. Într-un cuvânt trăim etapa calității. Calitate izvorînd organic din obiectivele propuse de cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Firesc, ziaristul va trebui să se întrebe ce înseamnă

calitatea pentru propria muncă. Răspunsul, o știu, nu va fi ușor de formulat. Nu va fi ușor de formulat pentru că noțiunea de calitate nu este o noțiune abstractă, cu caracter general. În spațiul ei se integrează o mulțime de contribuții concrete, o conștiință acută a realităților sociale precum și o cunoaștere adîncă a propriilor posibilități.

Cînd, în Raportul prezentat se arată, printre altele, că în etapa actuală se va urmări dezvoltarea într-un ritm înalt a forțelor de producție, că în atenție va sta ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, afirmarea cu și mai mare intensitate a revoluției tehnico-științifice, că se va urmări creșterea cu prioritate a ramurilor și subramurilor cu înaltă tehnicitate din domeniul vital al economiei, asigurarea unei agriculturi de mare productivitate, dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energie, prin dezvoltarea activității geologice, inclusiv forajul de mare adîncime, că se va acționa pentru ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, că se va urmări creșterea mai puternică a eficienței în toate sectoarele economiei, în sfîrșit, că se va dezvolta cu rezultate superioare cercetarea științifică — pentru a cita doar cîteva dintre obiectivele și orientările generale privind elaborarea planului general de dezvoltare economică și socială a României în perioada 1981—1985 — se formula de fapt un program concret pentru asigurarea unei munci de calitate a ziaristului. Cine și ce ar condiționa această muncă de calitate? În primul rînd, după opinia mea, o pătrundere în esența, în profunzimile documentelor adoptate de partidul nostru. Pentru că atît lucrările Congresului al XI-lea al partidului, Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, precum și obiectivele, orientările din documentele recente Conferinței Naționale a partidului conțin în ele o mulțime de învățăminte de mare importanță teoretică și practică pentru activitatea gazetarilor.

Ziaristul român, prin însăși condiția sa socială, este implicat în marele efort creator al țării sale. El trebuie să devină un purtător de cuvînt al faptei, al experienței înaintate, al fiecărui colectiv și al fiecărui om al muncii care se ilustrează în colectivitatea sa drept un pionier al inovației, al invenției, al noului, să devină un propagandist eficient al acestei experiențe care se naște zi de zi în fiecare parte a țării. Totodată, el trebuie să acționeze pentru ca prin paginile lor, vii, mobilizatoare, ziarile să devină instrumente active de mobilizare a eforturilor umane, de mobilizare a conștiințelor națiunii. O muncă, deci, de organizare, dublată de o muncă de popularizare și, totodată, de o activitate suplă, eficientă de formare și educare a conștiințelor.

Înarmat cu prodigioasa știință de edificare multilaterală a societății românești care este politica partidului, gazetarul se va apropia de realitate, de viață cu o mai gravă pricepere. Calitatea muncii de ziarist va fi determinată de o permanentă prospectare a realității, de cunoașterea reală, profundă a realităților economice, sociale, care urmează să devină materie primă

pentru articole, reportaje, anchete. Această cunoaștere nu se va putea realiza decât cu condiția unei perfecționări a opticii asupra documentării, a contactului cu realitatea. Imaginea ziaristului grăbit, cunoscător a toate, care în câteva ceasuri izbutește să-și formeze o opinie despre problemele de fond ale unui colectiv de muncă, despre problemele umane pe care le investighează, este o imagine depășită, anacronică. Ziaristul de azi trebuie să fie dublat de calitățile unui om de știință, ale unui cercetător, de calitățile unui specialist. Nu poți să te pronunți cu autoritate, cu competență despre toate. Procesul pe care trebuie să-l parcurgă, în evoluția sa, gazetarul comunist este un **proces de autoperfecționare, de autospecializare**. Societatea noastră se edifică în contextul unor implicații atât de complexe, al unor intercondiționări atât de subtile încât pentru a le stăpîni, pentru a putea extrage din conținutul lor ideile fundamentale este necesar ca tu însuși să fii un om bine pregătit, să parcurgi un proces de specializare și, totodată, să ai **conștiința gravă a complexității realității**. Fără această conștiință, gestul publicistic va rămîne un gest de suprafață, cu rolul său, fără îndoială, dar nu va atinge acei **parametri de eficiență superioară**, fără de care actul publicistic contemporan nu este imaginat.

Iată de ce consider că orientările privind perfecționarea activității politico-ideologice, destinate ridicării conștiinței socialiste a maselor și educării revoluționare, formării omului nou, vizează într-o mare măsură activitatea presei noastre. Mai întîi se cuvine ca **ziaristul, care face parte din detașamentul de educatori, să acționeze pentru propria sa educație**, pentru propria sa formare politică, culturală, profesională. El trebuie să fie purtătorul de mesaj al unei conștiințe înaintate. În definirea acestei expresii, purtător de mesaj al unei conștiințe înaintate, obligatoriu ar trebui să intre necesitatea ca ziaristul să devină un militant revoluționar pentru nou, să devină un partizan neobosit al perfecționării, să aibă conștiința că noul, perfecționarea nu sînt posibile decât într-o complexă confruntare dialectică. Ne-am obișnuit de multe ori să prezentăm bătălia pentru nou într-un cadru cam festiv. Ceva se opune la o idee nouă de organizare, să spunem economică, la o invenție; sînt elementele retrograde, birocratizate, cu flagrante tare de conștiință. Ca un Făt Frumos, purtătorul mesajului noului se bate cu argumente convingătoare și izbutește să impună noul. Această viziune idilică este defectabilă uneori și în literatura de ficțiune. Dar cum gazetăria nu este ficțiune ci o acțiune concretă în numele realului, avem premise multiple pentru ca bătălia pentru nou să devină cu adevărat o **bătălie a conștiințelor**. Avem pre-

mise, datorită perspectivei evoluției noastre sociale, să acționăm în numele noului cunoscînd mai adînc, mai complex realitatea. Pentru că nu întotdeauna opoziția la nou izvorăște dintr-o neacceptare a noului. Sînt condiții concrete, într-un loc de muncă sau altul, care presupun elaborări de durată. Sînt inerții care au și ele justificările lor, nu numai subiective. Or, a clama noul, fără a defini exact soclul pe care trebuie să-și înalțe statuia, echivalează cu un gest pe jumătate doar în favoarea noului. Fără îndoială, gazetarul prezentului și viitorului va fi un om de curaj. Dar nu un curaj spectaculos, un curaj de „scenă”, ci un curaj responsabil. Un curaj care să izvorască din conștiința necesităților istorice, economice, sociale. Un curaj care să-și afle suportul în dorința de mai bine pornind de la o cunoaștere autentică a problematicei, a coordonatelor în care acest bine trebuie să se edifice.

Ziaristul nu poate fi gîdit ca un perstidigitator al realului, ca un actor al cuvintelor. El va așeza în fraza sa, în ideile pe care le formulează, pentru care militează, acel suport de gravitate și răspundere pe care numai cunoașterea multilaterală a realității o poate conferi. Conștient de toate acestea, de faptul că este înrolat într-un mare efort național, că are răspunderi mari față de societatea căreia îi aparține, ca și de modul în care prospectează realitatea colectivelor de muncă și aduce spre cunoștința publică experiența lor, ziaristul român își va îndeplini misiunea politică și socială ce-i revine în cadrul societății noastre. Avînd în vedere adevărul că, în toate marile momente ale anilor pe care i-a traversat societatea românească, în toate acțiunile de anvergură inițiate de partid pentru dezvoltarea necontenită a patriei, pentru mersul său mereu ascendent, ziaristul s-a aflat la post, și-a făcut datoria cu conștiință și patos civic, arătîndu-se mereu preocupat să-și perfecționeze instrumentele de influențare și mobilizare a maselor avem, cred, temeuri puternice pentru a prevedea dinamizarea paginilor fiecărui ziar al nostru. creșterea în calitate a activității publicistice, o mai fermă implicare a fiecărei pagini scrise în problemele esențiale ale amplului proces de dezvoltare a societății noastre. Ziaristul comunist din țara noastră, indiferent de limba în care își redactează articolele, are în fața sa perspectiva de a se impune în conștiința compatrioților ca militant competent și pasionat pentru nou, pentru perfecționare multiplă, pentru realizarea obiectivelor de perspectivă și mobilizator realism, adoptate la Conferința Națională a partidului.

NICOLAE DRAGOȘ

Și aici

e vorba de salt calitativ

Avem pe masa de lucru documentele recent încheiatei Conferințe Naționale a Partidului Comunist Român. Și noi, ziaristii ne-am însușit Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, drept un tezaur de idei și orientări care, stînd la baza desfășurării în continuare a întregii activități a organelor și organizațiilor de partid, a organelor de stat și a celorlalte organisme din societatea noastră, constituie documentul programatic ce îndrumă munca întregii noastre prese. Cei care lucrăm în domeniul presei pentru străinătate ne dăm seama cît de mare e sarcina noastră de a face cunoscute peste hotare

ideile și faptele, analizele și orientările realiste și științifice fundamentate cuprinse în documentele Conferinței Naționale. Chiar în timpul desfășurării lucrărilor am văzut cît de mare interes au stîrnit constatările, aprecierile și soluțiile preconizate, cu cîtă atenție s-au aplecat asupra acestor documente ziaristii străini, cît de mare era spațiul acordat în presa de peste hotare articolelor despre politica partidului și statutului nostru, despre actualitatea și perspectivele dezvoltării României.

Încă de la Plenara C.C. al P.C.R. din 26 octombrie 1977 am căutat să înfățișăm cititorului străin însemnătatea covîrșitoare a evenimentului care se apropia. Numerele din decembrie ale revistelor noastre au cuprins materiale consacrate apropiatei Conferințe Naționale, iar în numerele din ianuarie 1978, alături de prezentarea în supliment, ca broșură de sine stătătoare, a Raportului tovarășului Nicolae Ceaușescu, publicăm ample comentarii și ecouri. În fața noastră s-a pus însă problema revederii planurilor tematice pe întregul an 1978, a revizuirii atente a sumarelor numerelor 2, 3 și 4 care se află în lucru. S-au desfășurat dezbateri în fiecare din cele cinci redacții componente ale instituției, făcîndu-se un amplu schimb de păreri asupra modului în care trebuie concepute și redactate

serii de materiale în așa fel încît să cuprindă toate aspectele abordate de Conferința Națională. De asemenea, în ședința deschisă de partid care s-a desfășurat la 16 decembrie au fost discutate modalitățile aducerii la îndeplinire a sarcinilor pe care le avem.

Ne dăm seama că documentele elaborate și adoptate de înaltul Forum al comunistilor din țara noastră ne pun în față problema crucială a măsurii în care munca ce o desfășurăm se află la nivelul cerințelor partidului. Evident, publicațiile pentru străinătate au un profil anumit, corespunzător menirii lor. Ele se adresează cititorului de peste hotare, îi vorbesc despre realitatea noastră care e una și aceeași, dar care e înțeleasă deseori în mod diferit de cititorii locuind zone felurite din lume. Avem de înfățișat modul nostru de trai românesc, năzuințele și certitudinile noastre, elanurile și problemele, succesele și dificultățile pe care le întîmpinăm pe drum. Constituie o problemă cheie modul în care facem ca toate acestea să ajungă la cititor, în așa fel încît să-i oferim cît mai operativ o informație amplă și multilaterală asupra a ceea ce se petrece în țara noastră, în ce măsură reușim să sesizăm și să prezentăm trăsăturile esențiale ale proceselor revoluționare, transformatoare care au loc la noi, ce este creator, original și specific în linia generală a Partidului Comunist Român care determină construcția socialismului în România, trecerea continuă la o treaptă superioară de dezvoltare a societății, în viața oamenilor muncii din țara noastră. Nu e simplu să înfățișezi tot ce animă, preocupă, interesează cetățenii Republicii Socialiste România, indiferent de naționalitate, de vîrstă, de pătura socială din care fac parte. Mai ales s-o faci în așa fel ca cititorul să înțeleagă pe deplin ceea ce nouă, cetățenilor României socialiste, ni-i scump. Cel mai bine aici e să te ferești de torențe verbale, de cifre nenumărate și de teze seci. Cititorul vrea să vadă viața așa cum este ea, cu luminile și umbrele ei, prezentată în dinamismul specific realității românești. Este vorba deci de informație amplă, de date cît mai concrete, de comentarii cît mai competente, de argumente concludente, purtîndu-se un adevărat dialog cu cel care vrea să le cunoască. Și aici nu este permisă neglijarea formelor publicistice variate, este necesară căutarea imaginilor sugestive, un stil pe cît de sobru pe atît de logic, apelînd la rațiune și argument. E de luat în seamă îmbunătățirea substanțială a paginării, publicațiile noastre trebuind să fie moderne nu numai în conținutul lor, în tratarea publicistică, ci și în punerea în pagină, în ampla folosire a graficii contemporane.

Reflectînd la rîndurile de față, m-am gîndit la profunzimea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu scoate în relief drept sarcină fundamentală în industrie concentrarea atenției generale asupra laturilor de ordin calitativ. Spune secretarul general al partidului: „**Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor a devenit o condiție hotărîtoare a progresului economiei noastre și de aceea, în următorii trei ani, în această direcție trebuie realizate schimbări fundamentale. Consider necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale**”. Această idee-forță, atît de importantă pentru dezvoltarea industriei românești, cînd stai să te gîndești bine, s-o aprofundezi, capătă o importanță programatică deosebită, concret orientativă pentru activitatea în toate domeniile vieții economico-sociale din țara noastră, cuprinde atît sfera producției bunurilor materiale, cît și a celor spirituale, se referă la activitatea organizatorică, de conducere, de creștere a cadrelor. Iar dacă ne referim la munca în presă, oare nu ar fi perfect aplicabilă ideea că avem cu adevărat de trecut de la însemnatele realizări can-

titative, obținute în cursul a trei decenii, la un salt calitativ, necesar îndeplinirii sarcinilor pe care conducerea partidului le pune în față noastră, a celor ce muncim în presă ?

Gîndind asupra activității ce o desfășurăm în cadrul redacției Publicațiilor pentru străinătate ar trebui să mă refer bunăoară la calitatea materialului faptic pe care-l punem la temelia materialelor noastre, la măsura în care argumentele aduse sînt bine susținute și deci convingătoare, dacă fiecare rînd tipărit are o amplă și serioasă acoperire documentară. Chiar în pregătirile ce aveau loc cu prilejul Conferinței Naționale a P.C.R., socot bunăoară că prezența redactorilor noștri pe teren a fost nesatisfăcătoare și nu întotdeauna am ales acele locuri și acele probleme care prezintă cel mai mare interes pentru cititorul de peste hotare.

Publicăm destul de multe comentarii pe teme interne și externe. Unele sînt reușite, altele mai puțin. Dar sinceritatea comunistă ne obligă să recunoaștem că nu o dată se strecoară și materiale superficiale, scrise la repezeală, așa cum se spune, „de serviciu”. Pentru cititorul nostru însă, comentariul are o foarte mare importanță, pentru că prin intermediul lui are posibilitatea să cunoască cum se gîndește și cum se acționează în România socialistă. De aceea toată grija noastră în viitor trebuie să se îndrepte către calitatea comentariului, către nivelul său înalt de idei, de argumentare, antrenînd în realizarea lui pe cei mai capabili, pe cei mai talentați, pe cei mai buni dintre ziaristii noștri, oameni cărora le putem cere atît măiestrie profesională, cît și competență deplină în abordarea problemelor.

Nu cred că rezervăm reportajului locul ce se cuvine în publicațiile noastre pentru străinătate. S-ar părea că teoretic sîntem de acord că este genul prin intermediul căruia se pot înfățișa cel mai bine oamenii, caracterele, modul de muncă și viață, relațiile interumane surprinse pe viu. Știm că peste hotare reportajul se caută cu mult interes tocmai datorită caracterului dinamic al prezentării faptelor. Și totuși îl neglijăm. Sau, și mai rău, zicem că e reportaj o punere, cap la cap, a unor declarații (poate chiar și interesante) ale interlocutorilor cunoscuți pe teren. E oare necesar să repetăm că adevăratul reportaj — gen publicistic cu un grad mai mare de dificultate — este acela care sesizează și înfățișează mari probleme sociale și umane ? Și tot aici e cazul să punem accentul pe necesitatea unei mai ample recurgeri la portret, destin individual și colectiv, pe descrierea vieții unei familii, modalități care pot înfățișa cititorului personalitatea multilaterală a oamenilor muncii din România socialistă, modul lor de a gîndi, acționa și trăi.

Ne-am obișnuit de mai multă vreme cu interviurile, convorbirile, și uneori realizăm cu succes mese rotunde cu oameni de știință, cadre din aparatul de partid și de stat, cu oameni de cultură. E neîndoielnic însă că nivelul tratării problemelor nu se află totdeauna la cota exigenței necesare. Lungimile, vorbăria deseori plictisitoare, înlocuirea argumentului cu teza aduc mari prejudicii. La aceasta trebuie adăugat și faptul că rareori acordăm locul cuvenit omului muncii care se află direct în producție. De altfel, diversele sectoare ale vieții noastre sociale, atît de amplă și variată cum se prezintă ea, capătă o nepermisă uniformizare, tocmai datorită tendințelor de abstractizare care iau de multe ori locul căutării elementelor originale, caracteristice, deosebit de valoroase tocmai prin individualitatea lor, prin concretețea lor. Trebuie, de asemenea, ridicată calitatea studiului nostru economic și social, calitatea documentarului, după cum o deosebită importanță are acordarea unui spațiu mai mare comentariului de politică externă.

În genere, consider că avem un larg spațiu pentru amplificarea spiritului creator în modul cum concepem și realizăm publicațiile pentru străinătate. Bogă-

ția de idei, abordarea realistă și profund științifică a problemelor, prezente și de perspectivă ale țării noastre, cuprinse în documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român ne dau orientări prețioase pentru amplificarea muncii noastre, pentru grabnica ridicare a calității publicațiilor. Depinde numai de colectivul nostru, de întărirea efortului său creator, de folosirea integrală a capacității redactorilor și graficienilor noștri, ca sarcinile să fie duse cu bine pînă la capăt și cit mai repede.

NICOLAE MORARU

redactor șef al redacției Publicațiilor pentru străinătate

Forța convingătoare

a argumentului

Ce înseamnă pentru noi, ziaristi comuniști, o nouă calitate a muncii? Și cum am putea s-o dobîndim? Întrebarea se pune de mult, dar niciodată atît de acut ca astăzi, după ce Conferința Națională a partidului a făcut din calitate un scop al tuturor activităților productive — de bunuri, de idei, de viață.

Ar fi de lămurit (poate în „Presa noastră“) după ce să ne ghidăm în evaluarea calității scrisului în presă. Pentru că, unii apropie publicistica de literatură, alții consideră cel mai important descoperirea faptului concret de viață, cazuistica; mai puțin se vorbește despre articolul de idei, de sinteză, de comentariul politic, altă dată cap de afiș în presa românească. Din stîngăcie, nepricepere, comoditate a gândirii, sau poate și din alte cauze, articolul de fond a fost, adesea, fad, impersonal, mestecînd cuvinte ce s-au mai spus, oboșind prin repetare și generalitate.

După părerea mea atîngerea unei noi calități presupune înainte de toate eliberarea de rutină, de automatisme din gîndire și din limbaj. Publicistica de calitate este opera gazetarului în stare de a rosti adevărurile generale într-o modalitate particulară, filtrînd ideea prin creierul și inima sa, adăugîndu-i convingerea și emoția sa lăuntrică.

Sigur, în presă, ca pretutindeni, valorile nu sînt și nici nu pot fi egale. Unii au talent cu carul, alții cu dramul. Toți minuiș cuvinte, dar forța lor de sugestie și de atracție atîrnă de harul fiecăruia.

Ceea ce cred că se cere astăzi gazetarului este să meargă pînă la esența lucrurilor, să vină cu soluții, să se manifeste ca un om cu o vastă cultură politică. Forma prin care dă expresie ideii este o chestiune de meșteșug. Nu știu dacă are importanță cum se numește genul ales — că-i spunem articol, comentariu, tabletă, chenar și așa mai departe. Fiecare publicație ar trebui să-și aleagă genurile ce i se potrivesc cel mai bine în economia paginilor. Convingerea mea este că unele formule gazetărești potrivite cotidianelor, sau poate și săptămînalelor, nu corespund condițiilor de apariție lunară ale revistei „Femeia“. Și din această cauză au apărut uneori materiale de serviciu, în care înșiruirea evenimentelor înlocuia comentariul menit să

aducă ceva în plus, ca informație, argumentare, aplicație la profilul nostru.

Dar prezența revistei în actualitate, caracterul ei de publicație politică și socială nu pot fi judecate după un articol, două, ci după întregul conținut, de la prima pînă la ultima pagină, după substanța sa ideologică, inspirată din documentele de partid, din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, după militanțismul ideilor pe care le susține, după adevărurile exprimate, adesea cu sensibilitate. Calitatea revistei începe de la selecția riguroasă a temelor. De cele mai multe ori reușim să fim la apariție în miezul vieții și să oferim cititoarelor nota specifică în care își regăsesc preocupările, gîndurile și chiar întrebările ce le pun în fața lor munca, familia, copiii, casa, tot ce alcătuiește azi universul femeii. Majoritatea cititoarelor noastre sînt muncitoare — mai ales cele tinere — spre deosebire de trecut cînd erau mai ales casnicele. Femeile au fost atrase în ramuri de vîrf, exercită meserii complexe, dobîndesc o cultură generală și tehnică modernă, participă la actele de decizie. Ne străduim ca prezența lor directă în paginile revistei să fie mai bine reliefată, dar să aibă o notă de firesc, să aducă un plus de viață, de experiență, de culoare.

În redacție se fac multe încercări; unele reușite după opinia noastră. M-aș referi mai întîi la «Acțiunea revistei Femeia»: „Ele gîndesc și acționează în chip comunist“ prin care ne-am propus să răspîndim experiența înaintată a unor colective fruntașe. Unde este noutatea? — se va zice. Toată presa este chemată să generalizeze modelul avansat. Tocmai pentru a ne diferenția, rubrica tratează pe lîngă aspecte economice și pe cele politice care în final duc la creșterea productivității muncii, la eficiență, la calitate. Noi pornim de la ideea că activitatea cultural-educativă, relațiile de muncă și de familie își pun pecetea asupra calității omului, iar calitatea omului se reflectă nemijlocit asupra muncii sale. Ne-am propus, de asemenea, să atacăm mai direct o așa-zisă temă dificilă cum este promovarea femeilor. Mărturisim cu sinceritate că am fost încurajate de exprimarea fără echivoc a secretarului general al partidului, anume că „promovarea femeilor nu este o favoare, ci un drept“, iar diversele justificări ascund în fapt o mentalitate retrogradă. Experiența ne-a convins că orice temă, oricît de dificilă pare la prima vedere, poate fi tratată. Cu o singură condiție! Să stăpînești foarte bine problema, să nu apari ca un diletant, să fii în stare să argumentezi și ceea ce demonstrezi să aibă forță de convingere. Promovarea femeilor este o temă dificilă fiindcă în vorbe toată lumea este de acord, nimeni nu vrea să pară retrograd, dar în fapte nu prea se vede întotdeauna că este acceptată. Rubrica „Promovarea femeilor nu este o favoare, ci un drept“ va fi permanentă în 1978. Grija noastră este să nu ne autorepetăm, să găsim mereu unghiuri noi de tratare, să urmărим ecourile anchetelor și eficiența lor.

Vorbim foarte des de creativitatea altora; ni se cere s-o demonstrăm și pe a noastră, emițînd idei, inspirate de cultura noastră politică și realitatea pe care o trăim. Ni se cere să avem personalitate, să avem stil, să putem fi deosebiți unul de altul, chiar și atunci cînd nu ne punem semnătura. Cu toate că, bine ar fi ca tot ce se publică în presa românească să poarte semnătură.

ELISABETA MORARU

ÎN DEZBATERE

O TEMĂ

MEREU

LA ORDINEA ZILEI:

ETICA GAZETARULUI COMUNIST

În ciclul de manifestări dedicate Conferinței Naționale a P.C.R., Comitetul de partid „Presă și edituri”, Consiliul Ziaristilor a organizat în luna decembrie o dezbateră despre „Etica gazetarului comunist” în cadrul căreia s-a urmărit să se releve câteva din formele de activitate ale organizațiilor de partid pentru această etapă nouă din activitatea partidului nostru în direcția formării, înrădăcinării spiritului revoluționar de muncă și de comportare în rindul gazetarilor. Dezbateră a fost condusă de tovarășul Ion Mitran, redactor șef adjunct la revista „Era socialistă”, care a rostit și cuvântul introductiv: A discuta despre problemele eticii și comportării gazetarului, ale spiritului său revoluționar înseamnă a analiza modul cum ne îndeplinim sarcinile, fiecărui la locul său de muncă. Mai întii cred că este evident că în orice domeniu al vieții materiale și spirituale, omul zilelor noastre se află în fața unor exigențe morale înalte, decurgând din angajarea conștientă, militantă, în opera de îndeplinire a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Deschizând orizonturile progresului multilateral al patriei, Programul, documentele Conferinței Naționale a partidului cheamă la muncă, la efortul permanentei creații, la manifestarea plenară a omului ca purtător al unui ideal revoluționar, călăuzit de înalte principii etice. Este vorba desigur despre o chemare nu generală, ci una cu adresă precisă, care obligă la prezența dinamică în acțiunea practică și angajează capacitatea creatoare, puterea de muncă și priceperea fiecăruia. Este evident că într-un asemenea climat se desfășoară și activitatea publicistică. Rolul gazetarului în societatea noastră decurge, înainte de toate, din calitatea presei de purtător de cuvânt al partidului, de tribună a opiniei publice, de factor al mobilizării maselor la îndeplinirea sarcinilor concrete din economie, știință, cultură, din sfera conducerii sociale, a manifestării efective a democrației noastre socialiste, muncitorești.

Îndatorirea presei, fiind aceea a întregii activități ideologice, teoretice — subliniate din nou de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Constătuirea de lucru din luna septembrie cu cadrele din domeniul muncii ideologice și de propagandă — nu se rezumă la o funcție explicativă. O asemenea îndatorire se referă la sporirea contribuției mijloacelor de informare în direcția mobilizării maselor la îndeplinirea sarcinilor complexe, calitativ noi, ale actualei etape.

Din toate aceste considerente rezultă implicit ideea — pe care dorim să o situăm în centrul dezbaterii noastre — și anume că, în toate implicațiile sale, etica profesională a ziaristului aduce în prim plan trăsăturile angajării politice ale militantului revoluționar. Este astfel evident că orice încercare de a aborda aspectele comportării morale a ziaristului presupune analiza gradului de cunoaștere a politicii partidului, a domeniului de care se ocupă fiecare în redacția lui, a polițiilor concrete din industrie, agricultură, din sfera conducerii și organizării sociale, a cercetării științifice,

activității culturale ș.a.m.d. Fără o asemenea cunoaștere nu s-ar putea vorbi de competență și de spirit creator, inventiv în conceperea articolului și până la urmă a publicației, a unei emisiuni de radio sau televiziune. În același timp, dezbateră noastră va fi cu atât mai fructuoasă cu cât, trecind pe planul aspectelor concrete din redacții, vom releva faptul că printre îndatoririle de frunte ale ziaristului se află aceea care solicită spirit de răspundere în exercitarea profesiei, obiectivitate în aprecierea realității, consecvență militantă pentru triumful adevărului, respectarea neabătută în activitatea redacțională și în viață, în genere, a normelor eticii și echității socialiste. Implicațiile și ipostazele unor asemenea îndatoriri sint, desigur, multiple și probabil că ele vor rezulta cu mai multă claritate prin raportarea la unele experiențe, fapte, preocupări concrete din redacțiile reprezentate aici. În această ordine de idei, așa spune atenția participanților analiza tezei potrivit căreia supra a elabora un articol și, prin extensie, un număr de ziar, de revistă, o emisiune radiofonică sau de televiziune ancorate în realitatea socială imediată, „la ordinea zilei” cum se spune, constituie o problemă eminate etică, cetățenească, militantă a profesiei noastre. În acest sens, tot probleme ale eticii gazetărești, profesionale sint acelea care privesc manifestarea prin scris, prin comportarea în redacție, în viața colectivă, a curajului și inițiativei, a spiritului revoluționar pe care îl cultivă și-l solicită partidul nostru. Se înțelege că toate acestea presupun nu pledoarie „avocătească”, formală pentru o idee sau alta ci o permanentă acțiune publicistică în favoarea noului, luptă împotriva inerției, rutinei, conservatorismului care se mai manifestă într-un domeniu sau altul. Așa cum ne îndeamnă și ne cheamă documentele partidului, trebuie să contribuim prin alegerea unor subiecte centrale și prin tratarea lor în spirit atractiv, mobilizator, ca paginile publicațiilor la care lucrăm să se constituie ca tribune active de dezbateră, să exprime poziții critice, să reprezinte o modalitate eficientă de generalizare a experienței înaintate. Din acest punct de vedere, fără îndoială că o bună cunoaștere, cât mai exactă și cât mai completă a realității sociale, verificarea și compararea continuă a faptelor, raportarea lor la posibilități, cunoașterea opiniei celor mai înaintați muncitori, cooperatori, cercetători științifici, a celor ce lucrează într-o sferă sau alta de activitate se află într-o strânsă legătură cu ceea ce numim în discuțiile din redacțiile noastre, integrarea ziaristului în viața socială. Această integrare o înțelegem ca participare mai directă, angajată la viața diferitelor colective de oameni ai muncii. În cadrul Comitetului de partid „Presă și edituri” am discutat de câteva ori asemenea probleme ale integrării ziaristului în viața socială, luându-se măsuri ce se reflectă în unele rezultate pozitive, interesante despre care, probabil, se va vorbi în continuare. Desigur, sintem conștienți că ne aflăm la începutul unei activități în această privință, că mai avem încă multe de făcut pentru a perfecționa,

a duce la capăt integrarea efectivă a ziaristului în viața socială.

În altă ordine de idei, sigur că tot probleme ale eticii gazetărești sînt și acelea care se referă la relațiile colegiale, la asigurarea unei atmosfere de colaborare fructuoasă între toți cei ce participă la editarea ziarului, a publicației. În legătură cu aceasta o deosebită importanță o are aplicarea efectivă a principiului muncii și conducerii colective în activitatea redacțională. Important este ca spiritul muncii de echipă să prezideze toate acțiunile care compun întreaga operă

VIOREL SĂLĂGEAN („Scînteia“)

Integrarea ziaristilor în acțiunile politico-educative

Din capul locului aș vrea să subliniez necesitatea și oportunitatea acestei dezbateri, axată pe o temă atât de interesantă, atât de vie pentru munca noastră de zi cu zi. Este, desigur, un merit al Consiliului Ziaristilor că a inițiat și a reușit să organizeze acest schimb de idei între reprezentanții presei scrise, vorbite și vizuale. Aș vrea să mă refer la cîteva din acțiunile concrete și să exprim cîteva gânduri personale în legătură cu problemele puse în discuție, referindu-mă la unele aspecte concrete legate de activitatea organizației de partid de la ziarul „Scînteia“ al cărei secretar sînt. De la bun început, subliniez că etica profesională și spiritul revoluționar sînt, trebuie să fie, pentru un ziarist comunist însoțitori permanenți. Ca să fiu mai bine înțeles, voi aborda lucrurile sub două laturi: etica și spiritul revoluționar al ziaristului comunist în redacție și în afara redacției.

O cerință primordială în asigurarea unei ținute etice înaintate și a unui înalt spirit revoluționar presupune înainte de toate o bună cunoaștere a realităților concrete din fabrici, de pe șantiere, din țară, în domeniul de care ne ocupăm, de care răspundem. Și, în același timp, o bună cunoaștere a documentelor de partid. A scrie „după ureche“, sau din pură fantezie constituie un anacronism în munca noastră. O presă comunistă, revoluționară, angajantă nu se face din birou; ea își trage seva din munca făurarilor de bunuri materiale și spirituale. Iată de ce, în redacția noastră un accent deosebit îl punem pe cunoașterea realităților din țară. Totodată, aș vrea să arăt că la ziarul „Scînteia“ urmăm, de fiecare dată cînd apare un document de partid, să verificăm, pe linia organizației de partid, dacă acest document a fost studiat, dacă fiecare ziarist și-a extras ci-

de editare a unui ziar, a unei reviste, să determine o răspundere mai înaltă, de o calitate nouă, la toți gazetarii. Aceasta presupune participarea mai activă a tuturor membrilor unei redacții la scrierea ziarului, la elaborarea articolelor, cu alte cuvinte, împărțirea echitabilă de sarcini și participarea efectivă a tuturor la realizarea acestora.

Sigur că ar fi multe alte lucruri de spus în legătură cu tema dezbaterii noastre și propun să ascultăm în continuare alte opinii în cadrul schimbului de păreri la care participăm.

și imediat ministrul a trimis un grup de specialiști la Brăila, care au stat acolo cîteva zile, pînă au stabilit, împreună cu specialiștii din domeniul respectiv, măsurile concrete de redresare, care ne-au fost aduse la cunoștință, pe care le-am și prezentat cititorilor.

Am insistat asupra acestor aspecte tocmai pentru a sublinia o idee: numai cînd articolul publicat declanșează o reacție, pune în mișcare resorturi ale conștiinței, adică are o țintă precisă, numai atunci putem afirma că este pătruns de spirit revoluționar. Altfel, vorbele înșirate pe hîrtie n-au nici o valoare. Nu este admis, este imoral, să scriem de dragul scrisului, doar ca să ne aflăm în treabă; trebuie să scriem cu un anumit scop foarte precis, pornind de la realitățile constatate. Pe planul articolului economic, acțiunile de care aminteam ni se par foarte utile, pentru că, în general, la un moment dat, ne-am obișnuit să oprim critica la un anumit nivel, nivel la care de fapt lucrurile se împărțeau în jumătate: de vină era și colectivul întreprinderii, de vină era și centrala. Mai sus de centrală, în ultimii ani, nu am prea mers. Rezultatele de pînă acum, avînd în vedere exemplele concrete care ne stau la îndemînă, indică un drum bun. Mai amintesc, de pildă, că din simpla publicare a acelei hîrți cu privire la depășirea consumurilor de energie electrică pe județe sau pe întreprinderi primim telefoane de la cadre de conducere din ministere, de la secretari de județe care ne comunică imediat măsurile luate, cerîndu-ne, uneori, să fim mai „înțelegători“ și să nu îi facem de ris în fața întregii opinii publice. Bineînțeles că aici nu cedăm absolut deloc, publicăm exact datele care sînt. Și acesta este, cred, un aspect esențial al eticii ziaristului, să nu se lase influențat, să nu fie părtinitor. Ci, pur și simplu — realist și onest.

Desigur, etica, spiritul revoluționar nu sînt un dat definitiv. Ele se cultivă, se dezvoltă, se perfecționează. În acest sens, tot pe plan redacțional, pe linia activității de partid propriu-zise, am reluat recent discuțiile individuale cu membrii de partid, discuții care sînt axate pe trei direcții: activitatea profesională, ținuta morală și activitatea pe linie de partid. În cadrul acestor discuții se ridică probleme interesante și, ce este mai important, se

teva idei concrete pentru activitatea sa imediată; idei care să se concretizeze în teme de articole. Au fost cele două cuvîntări foarte importante ale secretarului general al partidului, în septembrie. În ziua imediat următoare publicării cuvîntărilor, am organizat dezbateri cu întregul colectiv redacțional, dezbateri care s-au soldat cu propuneri concrete de articole, de rubrici, unele dintre ele rezistînd pînă astăzi.

Pe planul activității redacționale interne consider că deosebit de important este că această bună stăpînire a documentelor de partid, a realităților social-economice din țară să se concretizeze în articole de calitate, care să țintească, să aibă o eficiență anume. Avînd în vedere și unele critici adresate în legătură cu platitudinea unor articole, cu lipsa de finalitate a unora dintre ele, „Scînteia“ și-a propus și a realizat, cu bune rezultate pînă în prezent, două acțiuni în domeniul economic. Una se numește „Calendarul producției fizice la sfîrșit de an“ și a doua „Din zece în zece zile, de la dispeceratul energetic național“. Fiecare din aceste două rubrici își propune să semnaleze o situație de fapt — în principal o situație de fapt critică, ne ducem în unitățile cu probleme, unități care nu-și realizează producția fizică sau care depășesc consumurile de energie electrică — cauzele acestei situații, factorii răspunzători și urmăm răspunsurile pe care le dau factorii răspunzători în legătură cu problemele ridicate de „Scînteia“. Iată, recent, un articol, cu toate că exemplul este poate minor, îl aduc aici tocmai pentru a da un anumit aer mai concret discuției noastre, un articol publicat în legătură cu o serie de greutăți pe care le-a întîmpinat o întreprindere din Brăila în fabricația de excavatoare. Autorul articolului a fost la întreprindere, apoi la centrală, centrala a întins mai departe critica spre minister. Am publicat articolul

fac propuneri concrete pentru îmbunătățirea deopotrivă a muncii de partid și a activității profesionale în redacție. Multe din aceste propuneri au fost aduse la cunoștința conducerii ziarului și unele din ele au și fost finalizate. De asemenea, în adunările de partid sau în dezbateri de redacție, introducem trimestrial, pe ordinea de zi un punct referitor la atitudinea etică profesională a unor membri din redacție, punându-i să raporteze în fața adunării generale în legătură cu modul în care își fac datoria și cu unele probleme pe care le-am sesizat în activitatea lor. Aș sublinia, de asemenea, că fiind foarte importante, plenarele profesionale pe redacție, care se țin din două în două săptămâni. Discuțiile sînt foarte deschise, nu există șefi și subordonați, sînt pur și simplu adunați în jurul aceleiași mese ziaristi, oameni cu mai multă sau mai puțină experiență, care-și spun deschis cuvîntul în legătură cu problemele care au fost abordate în ziar, neajunsurile care le-au sesizat, formulînd critici îndreptățite și făcînd, totodată, propuneri concrete pentru îmbunătățirea activității. Acum ne propunem ca în aceste dezbateri să luăm, pe felii, și să judecăm articolul de propagandă, articolul economic, să comparăm o serie de reușite ale colegilor de la alte publicații cu articole pe care le-am publicat noi și să tragem concluzii pentru îmbunătățirea activității, pentru ridicarea nivelului publicistic al articolelor noastre.

A doua direcție în care acționăm pentru cultivarea unor deprinderi etice, pentru promovarea spiritului revoluționar, aș situa-o în afara redacției. Bineînțeles, din punct de vedere formal pentru că, de fapt, lucrurile se întrepătrund. M-aș referi, în principal, la acțiunea de integrare a ziaristilor — redactori și cadre de conducere — în activitatea politico-educativă din fabrici, sanziere, școli, organe și organizații de partid. Avem rezultate foarte bune în legătură cu acțiunea de integrare. Privită cu scepticism la început de mulți tovarăși din redacție și nefiindu-ne foarte clară nici chiar nouă celor care am organizat-o, această acțiune s-a dovedit a fi foarte utilă pentru activitatea profesională concretă, cit și pe planul dezvoltării trăsăturilor etice ale ziaristului comunist. La ora actuală fiecare ziarist este repartizat pe lângă un for central — un minister sau instituție centrală — pe lângă un comitet județean de partid și o întreprindere industrială sau unitate agrară, pe lângă o școală etc., în funcție de specificul activității fiecăruia. În locul unde este acreditat, redactorul are un regulament de activitate pe lângă aceste unități. În acest regulament sînt trecute sarcinile concrete ce-i revin ziaristului în acțiunea de integrare. Așa de pildă, la conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid majoritatea zia-

riștilor acreditați în județe au fost solicitați cu 3—4 zile înainte, de către primii secretari, să participe la întocmirea, pregătirea și finisarea materialelor prezentate în aceste conferințe. De asemenea, ei au intrat în întreprinderi, au cunoscut realitățile din unitatea direct productivă unde sînt acreditați. Totodată am stabilit ca regulă generală ca în fiecare județ cînd se deplasează o brigadă a Comitetului Central să trimitem și un redactor de la ziar, redactorul care este acreditat în județul respectiv. Numai în acest an am avut nouă redactori care au participat la brigăzile Comitetului Central și, după aprecierile tovarășilor care au condus aceste brigăzi, ei au obținut rezultate foarte bune. În acest fel ziaristul intră efectiv în postura de activist, controlînd, ana-

lizînd activitatea unor colective și stabilind măsuri de lichidare a neajunsurilor. Firește, va trebui în continuare să acționăm mai energic, mai bine organizat pentru a valorifica din plin avantajele acțiunilor de care am amintit. Chiar recent, într-o adunare generală, analizîndu-se acțiunea de integrare s-au făcut numeroase propuneri de îmbunătățire, îndeosebi în sensul finalizării, în folosul ziarului, a bogatului material — pozitiv sau critic — cules din unitățile unde fiecare este acreditat.

Închei, subliniînd că etica și spiritul revoluționar pentru munca ziaristului comunist constituie aerul pe care acesta trebuie să-l respire zi de zi. Altfel se sufocă, nu poate supraviețui înaltele exigențe puse de partid în fața presei.

STEFAN ZAIDES („Agerpres“)

Semnătura colectivă — Agerpres

Eu aș dori să subliniez anumite laturi ale spiritului revoluționar în presă. Și aș lega aceasta de ceea ce la Conferința comunistilor din București, secretarul general al partidului cerea: „să acordăm o atenție mai mare afirmării în practică a principiilor eticii și echității socialiste, creșterii rolului și influenței fiecărui colectiv de muncă asupra felului în care membrii săi își desfășoară activitatea de producție, își organizează viața“.

Puternica organizație a comunistilor de la „Agerpres“ a făcut mult în această privință și tocmai de aceea știe că mai are multe de făcut. Dar sîdirea spiritului revoluționar s-a aflat mereu în centrul atenției noastre. La noi, prin natura muncii, rodul strădaniilor noastre gazetărești se naște în colective — mai largi sau mai restrînse, dar în colective. Dealtfel, pentru două dintre organizațiile noastre — Redacția de știri externe și Emisia pentru străinătate — chiar și locurile de muncă sînt adecvate muncii colective prin amenajarea unor săli care-i cuprind pe toți redactorii. Asemenea locuri de muncă, ce amintesc mai degrabă de uzine, decît de redacții, avem și în compartimentele noastre „Recepție“, „Teleimprimator“, „Sala Emisiei“, „Imprimare“ și altele. Evident că în asemenea colective puterea exemplului celui căruia „îi simți cotul alături“ este deosebit de importantă și că, în asemenea locuri de muncă, „unicatele“ în ce privește simțul datoriei, eficiența, comportamentul tovarășesc nu ar face altceva decît să sublinieze carentele colectivului respectiv. Iată de ce, o grijă de căpetenie a Comitetului nostru, a organizațiilor de bază a fost aceea a diseminării experienței pozitive, a spiritului de

dăruire care caracterizează pe cei mai mulți din lucrătorii „Agerpres“. Pentru că la noi, în agenție, latura cea mai pregnantă a spiritului revoluționar al ziaristului comunist este acest spirit de dăruire, de a munci operativ, cu eficiență și ardoare, fie ziua, fie noaptea, fie în zile de lucru, fie sîrbătorile pentru a asigura presei — scrise sau vorbite — materia primă sau finită de care ziarul, radioul, televiziunea au atîta nevoie. Biroul nostru de lucru este un adevărat cubilou cu foc continuu, el n-are voie să se răcească niciodată și constituie o adevărată mîndrie pentru colectivul nostru să spună că nici măcar urgia cataclismului din 4 martie n-a făcut să se stingă acest foc. Și poate nu e lipsit de interes să relevăm că, acolo unde nici măcar o clipită nu s-a întrerupt legătura cu grupul de presă aflat în Africa cu președintele țării, au lucrat unii dintre cei mai tineri redactori ai „Agerpres“.

Poate această dăruire la comunistii din „Agerpres“, la uteciști și la foarte mulți dintre cei fără de partid se datorează și muncii fără preget pe care birourile organizațiilor de partid o desfășoară în fiecare sector pentru un dialog continuu cu cei care muncesc în aceste sectoare, pentru o muncă de fiecare zi, concretă, de explicare a sensului sarcinilor și îndatoririlor ce ne revin, de organizare și îndrumare a procesului de îndeplinire a lor, de judicioasă desprindere a concluziilor și de generalizare a experienței înaintate în vederea parcurgerii etapelor ce urmează. Și aceasta mai ales prin adunările de partid la a căror ordine de zi se află și punctul „comunistii raportează“, fiecare dînd seama despre activitatea sa profesională, conduita morală cotidiană, activitatea sa politică și obștească.

Există o „mulțumire clasică” — să-i spunem astfel — a ziaristului, perpetuată peste veacuri; aceea de a-ți găsi o minimă răsplată în numele tău cules sub articol sau reportaj pe o foaie proaspătă ieșită de sub teasc, iar mai recent, să ți-l auzi rostit la radio sau tipărit pe genericul micului ecran. Această „mulțumire clasică” nu poate fi dăruită omului de agenție decât sub forma de semnătură colectivă „Agerpres”. Este aceasta încă o dovadă de cită dăruire i se cere unui gazetar pentru a redacta materiale ce sînt semnate cu numele colectiv „Agerpres”.

Subliniind această latură a spiritului nostru revoluționar n-aș dori să fac să se înțeleagă, cumva, că scrierilor ziaristului de agenție nu i-ar fi proprii și spiritul ofensiv, grădă din tot ceea ce creează el să străbată mesajul militant al politicii partidului nostru. Și aceasta nu este defel ușor, pentru că o parte dintre noi se află mereu în linia întâi de confruntare cu ideologiile occidentale, are de înfruntat monopolul pe care agențiile internaționale de presă îl mai dețin în domeniul informării. Iată de ce întreaga muncă politico-ideologică pe care o desfășoară Comitetul de partid, Consiliul educației politice și al culturii socialiste, birourile au în vedere și acest lucru. Iar pentru a spori eficiența practică a activității politico-educative, pentru a-i întări caracterul concret și mobilizator, urmăm cu tenacitate ca, în cadrul cercurilor de învățămînt politico-ideologic și al grupelor de dezbateri a documentelor de partid, să se depășească, în discuții, simpla argumentare a temei și să se mute accentul pe lămurirea clară a ceea ce trebuie efectiv făcut, în funcție de condițiile specifice fiecărui loc de muncă, pentru realizarea sarcinilor desprinse din temele discutate. Acestor forme, Consiliul educației politice și al culturii socialiste i-a adăugat o serie de întâlniri cu personalități de frunte ale vieții noastre social-culturale și politice care își aduc aportul la o pleneră înțelegere a politicii partidului, statului nostru în cele mai diverse domenii, la depistarea — încă din faza lor embrionară — a unor evenimente ce vin să caracterizeze apoi evoluția internațională. În acest cadru, precum și în cel creionat de o serie de învățăminte ce se desprind la cercurile profesionale „Atelierul ziaristului” sau „Atelierul fotoreporterului”, știrile și celelalte materiale din multiplele buletine editate de agenția noastră poartă pregnant amprenta realizării lor de pe pozițiile Partidului Comunist Român.

Același spirit revoluționar animă pe tovarășii noștri și atunci cînd, în ședințele noastre sau, efectiv, cu un prilej sau altul își exprimă opinia,

dezaprobînd și manifestîndu-se intolerant față de lipsurile și greșelile ce, inerent într-un colectiv de 470 oameni, se mai manifestă în munca noastră. Formării acestui curent de opinie, mai degrabă întreținerii lui, îi sînt dedicate nenumărate materiale ce apar la gazetele de perete din cele 6 organizații de bază sau în buletinul Comitetului de partid — „Curierul Agerpres”. Și tot întreținerii acestui curent de opinie, servește „Panoul nostru de onoare”, unde sînt afișate portretele celor distinși dintre noi; deși unora li s-a părut „anacronic” sau „inadecvat” acest panou la începuturile sale, practica vieții a demonstrat deplina valoare și locul său în mijloacele de educare a colectivului.

Nu aș dori să se înțeleagă că toate acestea s-ar datora numai muncii

BARABÁS ȘTEFAN („Előre”)

Prestigiul ziarului — rezultat al efortului colectivului redacțional

În ceea ce privește cuvîntul introductiv la dezbateri, acesta reflectă, realmente, opiniile noastre, ale celor prezenți aici, opiniile celor care, în România socialistă servesc cu condeul politica partidului. Încerc să vă înfățișez, pe scurt, cum ne străduim noi, în munca noastră cotidiană, să afirmăm în coloanele ziarului „Előre” spiritul eticii comuniste gazetărești, tema pe care o dezbaterem aici.

Această problemă este prezentă, direct sau indirect, pe ordinea de zi a fiecărei adunări generale a organizației noastre de bază; bunăoară etica comunistă a gazetarilor constituie piatra unghiulară a întregii noastre munci în ansamblu, a activității ziaristice. Prestigîul de care se bucură ziarul în rîndurile cititorilor noștri constituie o emanație directă a afirmării acestei etici, un criteriu fundamental de apreciere a eforturilor colectivului redacțional. Prestigiul dobîndit depinde de munca celor care scriem și redactăm ziarul. Conștienți de acest deziderat, ne străduim de mulți ani să redactăm un asemenea cotidian pe care să-l înțeleagă oamenii simpli și să-l considere drept propriul lor ziar în coloanele căruiia întîlnesc problemele economice, sociale care îi preocupă, problemele cu care se confruntă la locul lor de muncă.

În contextul ziarului „Előre” aspectele afirmării eticii comuniste gazetărești despre care doresc să vorbesc sînt următoarele: **pe cine prezentăm în coloanele ziarului, munca de teren, și în fine: operativitatea.**

noastre. Toate succesele noastre sînt strîns legate — mai ales în ceea ce privește latura combativă, ofensivă a materialelor noastre — de sprijinul direct și multilateral acordat nouă de conducerea partidului, prin indicații prețioase ce ne orientează întreaga activitate.

Dacă mai avem și neîmpliniri — și sîntem conștienți că avem — ele se mai datorează încă slăbirii muncii politice într-un moment sau altul al activității, faptului că, asemenea oricărui sistem de mărimea agenției noastre, mijloacele de corectare pot întîrzia la nivelul unei verigi. Dar ca linie generală, colectivul „Agerpres” este plener și conștient angajat slujirii cu devotament, cu înaltă dăruire, cuvîntului partidului.

Cel care răsfoiește colecția ziarului „Előre” poate observa cu ușurință faptul că personajul principal al reportajelor, relatărilor noastre este omul care lucrează nemijlocit în producție, activînd în cele mai diverse sectoare și compartimente ale producției, că fiecare material publicat este implantat în spațiu și timp, că fiecare se referă la unul sau mai multe persoane autentice, vii, pentru ca și în acest fel argumentarea noastră să fie mai pregnantă, mai convingătoare, pentru ca scrisul nostru să se lege prin cît mai multe fire de realitățile patriei noastre socialiste.

Cine sînt protagoniștii paginilor ziarului „Előre” în zilele noastre?

Chiar dacă ne referim numai la ciclurile de reportaje din ultimele luni — afirmarea acestui gen publicistic are un caracter permanent în coloanele ziarului „Előre” — putem să ne facem o imagine pregnantă asupra acestui mod de prezentare: muncitorii întreprinderii de mașini grele din București, muncitorii forestieri de pe meleagurile Covasnei, cei care populează cătunele alpine din masivul Harghitei, navigatorii de pe Dunăre — de la Orșova pînă la Sulina —, constructorii de mașini din Brăila, oțelarii platformei industriale a Tirgovîștei ș.a.m.d.

Reportajele ilustrează — căutînd să păstreze coloritul local adecvat, prin prezența eroilor de pe meleagurile respective — transpunerea în realitate a politicii partidului acolo la locurile de muncă, acolo unde se desfășoară procesul de producție, a-

colo unde se realizează efectiv opera de construcție socialistă. Bunăoară susținem ideea, potrivit căreia una din cerințele fundamentale ale eticii noastre socialiste rezidă în faptul că ziaristul comunist, cronicar al contemporaneității trebuie să cunoască cât mai profund realitățile socialiste ale zilelor noastre, întrucât numai astfel el poate să scrie materiale convingătoare, eficiența ziarului fiind într-o strînsă interdependență cu acest deziderat. Numai astfel se poate afirma un ziar care dorește să aibă priză în rîndurile cititorilor săi, în primul rînd în rîndurile oamenilor care produc și creează; numai astfel poate cîștiga încrederea lor, în măsura în care aceștia se conving că ziarul, implicit redactorii și reporterii săi participă efectiv la preocupările lor, la confruntarea zilnică cu realitățile procesului de producție din locurile lor de muncă, la soluționarea problemelor sociale sau chiar ale vieții particulare ale oamenilor muncii, fie că este vorba de dereglări în buna aprovizionare tehnico-materială, fie de prestare a unor ore suplimentare datorită unor deficiențe de organizare a producției, fie de participarea la Festivalul „Cîntarea României”, sau de aprovizionarea cu mărfuri a magazinelor.

Cea de-a doua problemă — munca de teren — la care aș dori să mă refer este organic legată de prima. Bunăoară pînă și cea mai bună intenție se irosește inutil atunci, cînd datorită unei superficiale documentări, în materialele pe care le concepem se strecoară greșeli, date eronate. Chiar și scrierile realizate la cel mai înalt nivel publicistic își pierd valoarea, autenticitatea își pierd valoarea, datorită unor astfel de erori. Tocmai de aceea organizația de bază a comuniștilor din redacția noastră urmărește permanent munca pe teren a redactorilor, documentarea minuțioasă și impecabilă a fiecărui ziarist în parte, integrarea socială a ziaristului, de care a vorbit tovarășul Mitrăn, aceasta constituind cerința minimă a responsabilității gazetărești față de cititori, piatra de încercare a eticii noastre ziaristice. Ca urmare a muncii educative persistente putem afirma că din paginile ziarului „Előre” au dispărut cu desăvîrșire articolele ce mai puteau fi înfîlnite uneori, așa-zise articole care, operînd cu două-trei nume, respectiv tot atîtea date de producție, chipurile, se vroiau a fi mobilizatoare. În coloanele ziarului nostru nu mai apar azi astfel de materiale, fie autorii lor cit de cunoscuți ca publiciști sau scriitori. În conștiința noastră s-a întipărit, asemenea unor reflexe, cerința de a nu-i dezamăgi pe cititori, de a nu abuza de bunele lor intenții și ospitalitatea cu care îi înfîmpină pe ziaristi în locurile lor de muncă sau chiar la ei acasă, de a nu-i deziluziona prin notarea su-

perficială a citorva nume, relevînd unele exemple pozitive în mod schematic. Știm bunăoară că cititorii apreciază ziarul și în funcție de impresia pe care le-o face ziaristul care, pe teren, reprezintă organul de presă la care lucrează.

Reporterul care se interesează într-o doară despre munca tractoristului, cu un ochi uitîndu-se mereu la ceas, ca nu cumva să piardă primul autobuz către oraș, din capul locului nu se poate aștepta să fie luat în serios de către interlocutorul său și prin urmare nici datele furnizate de acesta nu prea au darul de a fi convingătoare. Munca perseverentă desfășurată de organizația noastră de partid în sensul unei documentări riguroase din partea ziaristilor, a unei verificări minuțioase a oricăror date, fie și a celor ce par a fi mai puțin semnificative, a făcut ca ani întregi, redacția să nu primească vreo reclamație din partea cititorilor sau a unor instituții, autorități, unități productive, chiar și în cazuri cînd s-au publicat materiale critice tăioase, prezentînd stări de fapt de o deosebită gravitate. Căci este firesc că nimeni nu protestează împotriva unor articole pozitive, așa-zise politoare.

Cea de-a treia problemă la care aș dori să mă refer în contextul temei abordate este operativitatea. Chiar și articolul cel mai bine scris devine neinteresant și lipsit de autenticitate atunci cînd cititorul găsește în coloanele ziarului peisajul unei toamne însoțite, dar uitîndu-se pe fereastră vede vifornia de pe Dunăre sau cea stîrnită în masivul Harghitei, sau, ceea ce este și mai rău, citește cuvintele înflăcărate, planurile unui primar care, cu o lună în urmă, fusese destituit. Pentru a preîntîmpina asemenea cazuri, apreciem că operativitatea este o cerință esențială a eticii noastre comuniste, aceasta fiind în strînsă corelație cu apărarea prestigiului de care se bucură ziarul. Secretariatul ziarului nostru depune eforturi considerabile pentru a depăși anumite situații obiective și a publica anumite articole în decurs de cîteva zile, atunci cînd acestea sînt

legate de anumite evenimente și date de apariție concrete. Potrivit constatării noastre, cititorul are o impresie bună atunci cînd la întrebarea adresată ziaristului: „cînd va apare articolul?”, acesta îi poate răspunde: „poimîine”, respectiv „în cutare zi în decurs de o săptămînă”. Un asemenea răspuns pe teren are o înfruntare pozitivă asupra subiectului reportajului, sporînd indirect și prestigiul ziarului. Adeseori apar reportaje în condiții în care reporterul se mai află încă în localitatea respectivă, transmițînd prin telefon materialul elaborat în aceeași zi. Această soluție este adoptată în special în asemenea cazuri cînd reporterul scrie un ciclu de materiale consacrate vieții cotidiene a unui sat sau a unei întreprinderi, așa cum am procedat și eu la Fabrica de confecții din Oradea, cînd aceasta a devenit unitate frunțasă pe ramură, sau cînd am relatat, timp de cîteva zile consecutiv, despre activitatea Combinatului de prelucrare a lemnului din Toplița, respectiv despre viața comunei Borșneu (Covasna), sau cînd am transmis timp de cîteva săptămîni ciclul de reportaje despre palpitanta viață a navigației dunărene. Potrivit observațiilor mele, adoptarea unor asemenea soluții publicistice operative stîrnete o puternică impresie asupra cititorilor, sporînd eficiența unor astfel de reportaje sau articole — iar pentru că ne aflăm printre colegi — să destăinui și faptul că atît organele locale, cît și oamenii simpli acordă ziaristului un sprijin mai substanțial în documentarea pe care o face, îl privesc altfel atunci cînd văd că ceea ce ei spun astăzi, a doua zi pot citi în coloanele ziarului.

O dovadă elocventă în acest sens este creșterea vertiginoasă a tirajului ziarului „Előre”, care în doar cîteva ani s-a dublat. Vedem în acest fapt expresia încrederii cititorilor față de ziar, față de cei care scriu și redactează cotidianul nostru, fiind evident faptul că cititorul simte, pe bună dreptate, că cei care i se adresează prin intermediul acestui forum au pus la baza activității lor cotidiene etica comunistă.

Col. IOAN STRUJAN („Apărarea patriei”)

Vorbele fără acoperire în fapte nu conving

Am ascultat cu interes tot ceea ce s-a spus aici. Nu m-am pregătit să fac un bilanț al activității redacției. Pentru că mi se pare că tema discuției noastre implică altele, și anume, abordarea în profunzime,

din perspectiva cerințelor și a experienței celei mai înaintate, a felului în care militează și trebuie să militeze gazetarul comunist pentru promovarea adevărurilor politicii partidului nostru, a adevărurilor oame-

nilor, plecând de la realitatea că masele consideră politica partidului drept propria lor politică. Desigur, pentru exercitarea profesiei contează ca gazetarul să aibă orizont politic, ideologic și cultural, să se distingă prin probitate morală, să stăpânească „secretele” meseriei căreia i s-a consacrat, să cunoască din interior domeniul despre care scrie etc. Dar toate acestea au sau pot avea o valoare socială efectivă numai în măsura în care se convertesc în atitudini, în acte și fapte publicistice cu rezonanță, care vădese că gazetarul și-a asumat curajul și inițiativa adevărului. De aceea, cred că linia de forță a eticii gazetarului comunist o constituie *atitudinea*. Fiindcă stau și mă întreb, ce folos că gazetarul e talentat, cult, moral, dacă în relația lui cu viața, cu realitățile pe care le investighează și le face publice nu abordează frontal, deschis și cu simțul dreptății, ceea ce este esențial, hotărîtor, caracteristic într-un domeniu sau altul, nu pune în lumină atît elementele de progres, cît și cele care frînează inițiativa, creația, se ocupă de aspecte lăturalnice, periferice sau se instalează în adevăruri comode, de principiu, care nu-l angajează.

Eu, ca și dumneavoastră, de altfel, sînt și cititor. Și în această calitate, caut să văd cum anume ziarele pe care le citesc se implică în transformările sociale și umane, cum afirmă adevărurile și principiile noastre despre muncă și viață și cum combat neajunsurile, manifestările și practicile negative dintr-un sector sau altul. Constat că, în oglindirea comenzii sociale există multă operativitate, oportunitate și asta e foarte bine. Sîntem presă de partid și lucrul acesta trebuie să-l realizăm. Dar mai puțin citesc, la modul la care să mă facă să cred, articole sau alte materiale în care să se vadă cum principiile propagate se „încarnează” în viață, dislocă și implantează ceva, dau lupte cu ceea ce este învechit, depășit. Cel mai adesea, dramatismul devenirii vieții se încearcă a fi suplinit cu vorbe, dar vorbele dacă nu au acoperire în fapte nu conving. Și noi avem datoria să convingem cititorul.

Cînd a apărut Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării, cum era și firesc, presa noastră a subliniat amplu caracterul revoluționar, umanist al acestui act, forța, trăinicia și maturitatea orînduirii noastre care l-a făcut posibil. Dar, în acest efort generos de explicare și înțelegere a sensurilor și semnificațiilor majore ale acestei Hotărîri parcă s-a uitat și sublinierea celeilalte laturi, a aplicării cu toată fermitatea și seve-

ritatea a legilor țării pentru ca nimeni să nu se poată sustrage față de colectivul de muncă, față de societate și stat pentru încălcarea legilor și normelor de conviețuire socială. Și aici parcă s-a așteptat să intervină secretarul general al partidului pentru ca înțelegerea lucrurilor să fie deplină și presa să arate că umanismul profund al orînduirii noastre nu înseamnă toleranță față de abateri și încălcările legilor.

Partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu o dată au atras atenția ca presa să manifeste spirit revoluționar, combativ, să pună în lumină atît realizările, oamenii înaintați, experiențe valoroase, cît și lipsurile, deci, să aibă o poziție activă față de realitate, mai cu seamă acolo unde își face sau și-a făcut loc automulțumirea. Sper să nu exagerez cînd spun că nu de fiecare dată materialele noastre se definesc prin spirit critic, combativ. Se pare că sîntem mai ofensivi atunci cînd avem o anumită acoperire, cînd, oricum, nu ne expunem prea mult anumitor riscuri. Sigur că sînt dificultăți în a face lumină în situații încurcate, dar asta nu înseamnă să le ocolim ori să criticăm pe acarul Păun care este cel mai puțin vinovat de un neajuns sau altul. Cred că, uneori, exagerăm într-o falsă pudoare. Dacă vrem cu adevărat să promovăm spiritul de partid, dreptatea și echitatea pînă la

capăt și în toate împrejurările, trebuie să criticăm pe adevăratul vinovat, pe cel care nu respectă legea sau comite abuzuri. În felul acesta, cred că noi putem face o operă de salubritate morală, de ecarisaj social. Uneori, această atitudine a noastră este mimată, se strecoară abia simțită printre cuvinte, creînd doar senzația de combativitate.

Mai cred că gazetarul trebuie să fie un om foarte cinstit și drept în tot ceea ce face, să aibă întotdeauna certitudinea asupra celor scrise pentru a nu aduce daune morale pe nedrept nimănui. Aceasta înseamnă că el trebuie să fie un om riguros, exact și mereu animat de dorința de a sluji cauza maselor. Uneori, și aici am sentimentul că abuzăm de pedagogia lui **trebuie**. Sigur că trebuie. Dar dacă vrem să avem un ziar eficient, cu finalitate umană și socială, să avem grijă și de cititor, să-i dăm și lui satisfacție nu numai în laturile și chestiunile mărunte ale vieții, ci în probleme care privesc climatul de muncă în colectivul unde își desfășoară activitatea, realizarea lui socială, modul de aplicare a principiilor eticii și echității socialiste. Revenind, eu cred că atitudinea gazetarului este problema esențială pentru ținuta fiecărei publicații, fiindcă ea este aceea care comunică direct cu cititorul, îi dă sau nu acestuia satisfacție.

RADU VASILIU (Redacția publicațiilor pentru străinătate)

Actul final al muncii gazetarului, sinteză a concepției și a comportamentului său

Din cele ascultate pînă acum se desprind cîteva învățăminte privitoare la modul cum este abordată problema eticii gazetarului. În primul rînd, desigur, schimbul de experiență între redacții este foarte necesar și n-aș putea spune că n-am învățat lucruri interesante de la colegii mei care au luat cuvîntul. În același timp, din ceea ce s-a spus pînă acum, mi se pare că a ieșit la iveală cît se poate de clar faptul că noi nu ne cunoaștem activitatea, nu ne citim publicațiile, nici măcar nu ne citim articolele unii altora și poate acesta este motivul că fiecare tovarăș a făcut considerațiuni asupra redacției în care lucrează, nu asupra publicației, adică a actului final al muncii de gazetar, acela care sintetizează concepția și comportamentul etc.

În al doilea rînd, mi se pare, deși, mărturisesc, am avut îndoieli cînd am auzit făcîndu-se de către unele

foruri asemenea observații la adresa ziaristilor, că din luările de poziție ale dezbaterii de astăzi se degajă o anume autosatisfacție. Îndesebi colegul de la Agerpres a exprimat acest sentiment față de activitatea redacției sale, în termeni lipsiți de ambiguitatea de rigoare. Or, cred că autosatisfacția nu are ce căuta în modul de a fi al gazetarului, cu precădere, deși, de bună seamă, ea este vătămătoare pentru orice profesiune. Gazetarul are, desigur, dreptul să fie satisfăcut de munca lui, să aibă mulțumiri, să aibă succese; în același timp, el trebuie să fie pururi nemulțumit și îngrijorat, gîndindu-se și regîndindu-se dacă nu cumva cuvîntul pe care l-a așternut pe hîrtie n-a fost suficient de bine cum-pănit, dacă realitatea pe care a expus-o a fost văzută într-adevăr din toate unghiurile cu putință, pentru ca, de va fi emis vreo judecată de

valoare, aceasta să nu fie unilaterala.

După părerea mea un gazetar există prin ceea ce publică, deși lucrul este adevărat doar în parte. Sînt în redacții, mai ales la publicațiile mari, gazetari a căror contribuție e deosebit de importantă, esențială, și totuși aceștia nu semnează. Există o muncă de gazetar care se cheamă secretariat de redacție, există și alte munci gazetărești care nu implică negreșit semnătura în ziar. Ca să nu mai vorbim de unii din cei ce conduc publicațiile... Dar dacă este să discutăm despre acest aspect al semnăturii gazetarului, nu credeți, oare, că ar fi fost cazul să ridicăm nivelul dezbaterii noastre, luînd în discuție modul cum presa, în ansamblul ei, fiecare dintre noi, reușește atît pe planul conținutului, cît și pe planul exprimării să atingă nivelul la care un public — care evoluează de 30 de ani, care s-a pregătît în timpul acesta — se așteaptă? Aceasta mi se pare a fi una din problemele esențiale ale presei românești. Oare, atunci cînd scriem, n-ar trebui să ne comparăm cu gazetarul Eminescu? N-ar trebui să ne comparăm cu gazetarul Caragiale? Cu Dobrogeanu-Gherea, Sahia, Grigore Preoteasa și mulți alți gazetari socialiști, comuniști, democrați care, între cele două războaie mondiale, și după război, au înălțat valoarea presei noastre? După părerea mea, dacă poporul întreg trebuie să învețe istoria și s-o cunoască foarte bine, pentru a se putea identifica și compara cu perioadele de vîrf ale evoluției sale, și noi, gazetarii, avem datoria aceasta, obligația aceasta, pentru a nu porni de la un nivel mediocru, pentru a depăși, odată pentru totdeauna, cele o mie de cuvinte pe care le folosim în articolele noastre, pentru a elimina frazeologia goală. Cred că de pe aceste poziții ar fi trebuit să discutăm problema eticii gazetarului, pentru ca această dezbateră să fie, într-adevăr, eficientă. Cred că însăși Conferința Națională, secretarul general al partidului, forurile care ne conduc cer mai ales să abordăm chestiunile în conținutul lor. Oricît de neconfortabil ar fi pentru noi să ne supunem unei operații chirurgicale, în sens figurat, desigur, e mai bine pentru noi s-o facem cît mai iute. Pentru că, într-adevăr, este o mare problemă și trebuie să ne gîndim că sîntem printre cei ce sînt chemați să contribuie la acea revoluție de conștiință pe care o cere secretarul general al partidului. Consider, așadar, că problema principală a eticii noastre trebuie să fie aceea de a vedea în ce măsură operăm noi înșine această revoluție de conștiință, în ce măsură reușim, după ce am realizat-o, s-o exprimăm în paginile presei.

LEON SĂRĂȚEANU („Radioteleviziune“)

O permanentă verificare a măiestriei profesionale

Voi începe prin a mă ralia la punctul de vedere exprimat de un alt tovarăș cu privire la utilitatea acestei dezbateri. Eu o socotesc interesantă și prin contribuțiile ei pozitive și prin ceea ce unii dintre noi au găsit cu cale să critice.

Și la noi la Radioteleviziune, la nivelul comitetului de partid, la nivelul organizațiilor de bază se desfășoară în mod firesc un proces educativ cu o serie de succese și, desigur, cu încă serioase rămăneri în urmă. Am să mă refer doar la câteva din lucrurile care mi se par mai interesante. Pentru un gazetar, spiritul de partid și spiritul de răspundere înseamnă o permanentă împletire a nivelului politic cu cel profesional. Prin urmare, pentru ziaristul comunist, ideea unei permanente verificări a măiestriei profesionale este o idee de partid. În acest sens aș fi vrut să subliniez câteva inițiative luate la instituția unde lucrez. Aș semnala ideea foarte bună a unui cenaclu la nivel de instituție. Idee care cred că e bună mai ales pentru că avem mulți oameni tineri, mulți oameni talentați, și pentru că acest cenaclu permite o discuție serioasă și la concret a unui efort de permanentă depășire a nivelului creației personale. Aș aminti și de un interesant cerc unde se dezbate periodic teme profesionale, pe bază de audiții de emisiuni. În așteptarea unei dorite edituri care să publice lucrări de gazetărie, în general de problematică a publicisticii, instituția noastră a făcut un lucru interesant: din inițiativa U.T.C.-ului, a editat, la gestetner, niște broșuri în care tovarășii cu veche experiență, au tratat unele probleme, despre interviu, despre informație, despre radioreportaj etc. Aceste lucrări au fost primite cu interes de cei foarte tineri, dar și de cei mai puțin tineri. Tot în legătură cu nevoia de a cunoaște și de a se perfecționa, serviciul de documentare editează, cu caracter de periodicitate, broșuri cu tema „Radioul în lume”, „Televiziunea în lume” cu interesante extrase din presa de specialitate din diverse țări ca și din presa de nespecialitate, dar care are rubrici despre aceste două mari sectoare cum este Televiziunea și Radioul. Aș vrea să subliniez, tocmai în legătură cu aceasta, un lu-

eru important. În fond a fi ziarist înseamnă, fără îndoială, a fi un om instruit din punct de vedere politic și al culturii generale. Înseamnă fără îndoială a fi un om care stăpînește o anumită profesie care, ca oricare alta își are și tainele ei și acestea se pot dobîndi treptat. Dar cred că a fi ziarist, mai ales în condițiile ziaristului comunist, înseamnă toate acestea plus încă ceva — spirit de dăruire, pasiune. Cuvîntul pasiune n-a intrat în discuția noastră pînă acum. A fost subînțeles. Cred că generația pe care și eu o reprezint are o datorie esențială, aceea de a transmite torța pasiunii gazetărești. Ca și colegul Vasiliu îmi notasem ideea de a studia, în cadrul formării unei etici a ziaristului comunist, tradițiile remarcabile ale presei progresiste și comuniste românești și tradițiile presei progresiste mondiale. Din acest punct de vedere mă întreb dacă s-a făcut îndeostulător. În ce ne privește, la Radioteleviziune au fost unele începuturi. Eu reprezint aici o redacție care se adresează străinătății în 13 limbi. E vorba de Redacția emisiunilor pentru străinătate a Radioului românesc. Avem un cerc profesional unde dezbaterăm lunar diverse teme profesionale și care se bucură de un real succes între colegii mai tineri. Aici se dezbate, împletindu-se teoria cu practica, probleme de măiestrie profesională de radio, cum ar fi problema stilului oral foarte important mai ales pentru o redacție care are foarte mulți oameni proveniți din presa tipărită și pe care trebuie să-i dezvețe de felul în care scriau pentru ziar și să-i învețe să scrie pentru radio. Problemele dezbătute au fost totdeauna exemplificate. Aici s-au dezbătut interesant, și cu contribuții chiar originale, probleme de dialog, probleme de traducere — chestiune vitală pentru o redacție ca a noastră; s-au dezbătut de asemenea problemele emisiunilor complexe de varietăți, împletirea muzicii cu textul etc.

Fără îndoială, toți cei care au vorbit despre trăsăturile morale ale ziaristului comunist arătau că acest gazetar este un îndrăgostit de nou. Cred că prima noastră datorie este să milităm pentru nou avînd grijă să demascăm și falsul nou. Pledez

Inițiativa — expresie a spiritului revoluționar

pentru un nou autentic și care înseamnă o nouă calitate. Este un lucru esențial pentru problemele de măiestrie și de tehnică gazetărească. Insist asupra acestui aspect pentru că-l legasem mai sus de ideea predării unei torțe a pasiunii gazetărești. Francezii au vorba că ziaristica duce la orice cu condiția să ieși la timp din ea. Fără îndoială că e adevărat. Mulți oameni au ajuns foarte departe pornind ca gazetari. Dar înseamnă și altceva: că nu toată lumea care începe ca gazetar este și un pasionat gazetar. Pentru că istoria presei demonstrează că extrem de valoroși gazetari au rezistat tuturor tentațiilor rămânând la masa lor de lucru, la terenul lor de activitate, la munca din tipografie... Aceștia sînt niște oameni care, ca și muzicienii, nu renunță la instrumentul lor. Acest exemplu personal de pasiune, de dăruire față de o profesie care, trebuie să recunoaștem, nu totdeauna este clementă cu noi, dar care ne dă totdeauna mari satisfacții profesionale dacă știm să o practicăm cu exigență, trebuie să conducă la neîncetata căutare a acestei noi calități. Încă un lucru cu privire la conceptul de etică. Fără îndoială s-ar putea spune că e un lucru ultracunoscut. Ideea de a inspira ziaristului un sentiment de demnitate profesională, de mîndrie profesională. Dar acest sentiment al forței pe care în societatea noastră o reprezintă fiecare gazetar implică obligații mari. Obligații de jînută, de etică intelectuală.

Mă mai gîndesc și la ideea unei educări a tinerilor gazetari în spiritul dragostei și cunoașterii a tot ce înseamnă această țară, cu tradițiile ei valoroase, cu realitățile ei de azi, cu perspectivele ei prodigioase. În acest sens aș cita ca foarte pozitivă inițiativa Asociației ziaristilor și scriitorilor de turism care, în colaborare cu B.T.T., a organizat un simpozion și o călătorie pe niște locuri istorice legate de momente din trecutul României, inclusiv Independența. Aceste excursii documentare mi se par foarte utile, materializîndu-se în activitatea publicistică ulterioară.

Eterna problemă a contactului cu realitatea este o problemă foarte grea. Există și ziaristi care mergînd pe teren nu cunosc țara. Pentru că nu cunosc esențialul sau nu-l văd. Și a merge pe teren este o meserie, o tehnică și această tehnică se învață, dacă există pasiune.

În încheiere aș dori să-mi exprim părerea că și în viitor Consiliul Ziaristilor ar trebui să inițieze întâlniri, pe teme mai limitate, la obiect, foarte concrete, care să se poată dezbate minuțios, cu mare folos pentru toți tovarășii din presă.

În dezbaterile de față, pe care o socotesc binevenită, au fost convinșător relevate o seamă de atribute ale eticii activității publicistice, toate izvorînd din acea trăsătură dominantă a presei noastre — scrise, vorbite sau în imagini t.v. — care este **spiritul revoluționar**. Aș dori să mă opresc, firește extrem de succint, la **inițiativa profesională**, calitate fără de care nu este de conceput un ziarist comunist, militant pentru înfăptuirea Programului partidului. Inițiativa profesională — puternic factor stimulator al vieții de redacție — a constituit în repetate rînduri tema unor pasionate dezbateri în cadrul colectivului de redactori al emisiunilor cultural-artistice radiofonice, ceea ce s-a reflectat în primirea și îmbogățirea continuă a acestor emisiuni, în apariția de noi cicluri și rubrici menite a da contur distinct radiofoniei culturale și a-i spori eficiența în viața cultural-artistice a țării, în educarea publicului auditor. Amintesc în această privință ecoul deosebit pe care l-au avut recitalurile de poezie sub egida Radioului, găzduite, ani de-a rîndul în Studioul de concert din strada Nuferilor, manifestări care au stimulat apariția a noi modalități de recitaluri poetice; amintesc, apoi, dintr-o listă amplă, contribuția **consemnărilor** radiofonice la redescoperirea de către presa cotidiană a unei specii publicistice cu certe virtuți: tableta; amintesc, de asemenea, bogata suită a emisiunilor difuzate timp de doi ani întru cinstirea Centenarului Independenței, pentru a aduce o mărturie, — desigur incompletă — a pasiunii și responsabilității cu care colectivul redacțional din care fac parte se străduiește să ofere radioascultătorilor programe pe măsura exigenței lor. Anul 1977 a constituit, în acest sens, un examen al capacității profesionale a tuturor redactorilor de emisiuni culturale de radio, examen concretizat, datorită inițiativelor ivite, în numeroasele cicluri consacrate evenimentului cardinal al anului: Conferința Națională a P.C.R., în emisiunile despre desfășurarea și semnificațiile Festivalului național „Cîntarea României”, ca și în emisiunile menționate mai înainte —

din domeniile istoriei, literaturii și artei — care au celebrat împlinirea unui secol de la înfăptuirea visului multiseclar al poporului nostru: cucerirea independenței de stat. În spiritul unor importante documente de partid din acest an, numeroase emisiuni și-au propus să ilustreze permanența spiritului revoluționar în cultura și arta românească, precum și ipostaze ale spiritului revoluționar în viața și activitatea constructorilor noii societăți. Bucurîndu-se de participarea unor scriitori și oameni de artă reprezentativi, emisiuni-dezbateri cum sînt: Patosul revoluționar al vieții și al muncii, substanța vie a creației literar-artistice actuale; Comunistul, eroul reprezentativ al literaturii contemporane; Rolul uniunilor de creație în stimularea literaturii și artei militante, pătrunse de spirit revoluționar; Umanismul de tip nou, revoluționar în universul literaturii actuale; Participarea oamenilor muncii la actul de creație spirituală, ca și multe dintre emisiunile de poezie patriotică și revoluționară, au avut ecou atît în rîndurile radioascultătorilor, cît și în cele ale fâuritorilor de valori spirituale.

La același capitol al emisiunilor care ilustrează forța mobilizatoare și modelatoare a spiritului revoluționar în viața societății noastre, sînt vrednice de a fi menționate aici cele realizate cu participarea nemijlocită a oamenilor muncii din variate domenii de activitate: Măsura spiritului revoluționar — faptele de muncă; Forța și înțelepciunea colectivului muncitoresc; Refuzul automulțumirii, imperativ etic al muncii; A conduce, înseamnă a munci alături de oameni; Performanțele înalte, obiectiv al muncii întregului colectiv.

În vederea stimulării creației literare și a publicisticii despre oamenii timpului nostru și minunatele lor fapte de muncă, redacția și-a propus să inițieze la începutul anului 1978, un concurs deschis deopotrivă profesioniștilor și membrilor cercurilor literare, participanți la ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României“.

S-ar cuveni să fie amintite aici și emisiunile difuzate în ultimele luni în care au fost abordate aspecte ale dezvoltării democrației socialiste pe planul culturii și anume, accesul larg al maselor la comorile culturii și artei, participarea maseilor la crearea de valori spirituale, îndeosebi prin Festivalul național „Cântarea României”, atragerea la organisme de conducere ale instituțiilor culturale a unui număr mare de oameni ai muncii care lucrează nemijlocit în sfera producției materiale. La puțin timp de la apariția Hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la Aniversarea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent, în redacția în care lucrez a fost organizată o dezbatere în legătură cu modalitățile în care prevederile acestui document de mare însemnătate socială și educativă vor fi transpuse în emisiunile culturale radiofonice. Noile cicluri și rubrici propuse pentru „Memoria pământului românesc”, o amplă ediție radiofonică pe tema: istorie și literatură, numeroase concursuri „Cine știe câștigă” despre permanențele istoriei naționale, o bogată suită de emisiuni și spectacole de poezie, iată o parte din recolta acestei fructuoase debateri care a prilejuit reafirmarea spiritului de inițiativă al redacției, a potențialului ei. Cred că ar fi potrivit organizarea — sub egida Consiliului Ziariștilor — a unei întâlniri cu istorici de prestigiu pentru un schimb de opinii privind tratarea problemelor istoriei patriei în presa scrisă, la Radio și la Televiziune.

Vorbind despre spiritul de inițiativă, trebuie să spun că în redacția în care lucrez este necesar ca el să fie ridicat la parametri calitativi superiori, pentru ca emisiunile să cunoască un spor de eficiență și atractivitate.

Aflindu-ne la o dezbatere organizată de Consiliul Ziariștilor, doresc să fac propunerea — urmărind același obiectiv al creșterii spiritului de inițiativă — ca ziariștii să participe, asemenea membrilor tuturor uniunilor de creație din țară, la ediția a II-a a Festivalului național „Cântarea României”, cu materialele publicistice de toate genurile și cu emisiunile pe care le realizează. De asemenea, pentru stimularea unei publicistici de cea mai bună calitate, Consiliul Ziariștilor ar fi bine să-și propună acordarea de premii anuale; ar fi, cred, o inițiativă bine primită de toți ziariștii.

Creșterea responsabilității gazetarului, o datorie de prim ordin

Sînt dintre acei care consideră că noi ne cunoaștem și ne și citim. De altfel, gazetarul nici nu există dacă nu știe ce se tipărește și ce se scrie în jur. De aceea eu cred că ne citim și ne cunoaștem. N-am să fac un expozeu asupra unor realizări și nerealizări în redacția noastră, aș vrea doar să fac cunoscut aici un sistem de lucru care cred că este util în această discuție despre creșterea eficienței activității jurnalistice, a creșterii calității ziaristului, a întregirii profilului său etic. Este vorba, evident, atît de creșterea efectului și utilității sociale a activității jurnalistului cît și de afirmarea sa personală, ca autor. E chiar un lucru cunoscut că gazetarul este un om nu numai cu un dar deosebit al scrisului, lucru elementar, dar și cu o personalitate mai accentuată, cu un profil personal distinct. Dacă citiți revistele noastre, noi nu ne ferim de materialele critice, chiar de materiale foarte critice. Am militat pentru integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, nu în formula cuvintelor potrivite pentru acest lucru, ci într-o formulă foarte severă și exactă, adică să se facă treabă cu eficiență, deopotrivă în planul producției, deopotrivă în planul învățămîntului. N-a fost deloc ușor, nu este și nu va fi în continuare pentru că adesea rectori și conducători de instituții de învățămînt superior se prevalează de tot felul de evenimente și întîmplări prin care au trecut pentru a evita o discuție deschisă despre integrare. Dar ceea ce voiam să vă spun se referă la faptul că revista „Viața studentească”, săptămînalul, dar chiar și revista „Amfiteatru”, deci ambele reviste, au pînă cu cîteva zile înainte de tipărire un spațiu liber care este la dispoziția redactorilor care se află pe teren. Aceasta poate spune un lucru important. Am început prin a le solicita redactorilor care plecau pe teren să aducă un număr de materiale care nu erau trecute în sumar, cel puțin unul-două materiale foarte importante, foarte interesante, foarte bine scrise și cu o documentare care să trezească interes. A intrat de cîteva ani în practica deplasărilor noastre pe teren ca, fără să le mai amintim oamenilor de această obligație, ei să vină cu articole nesolicitate de redacție.

Redactorul vede, alege și vine în redacție și acoperă acel spațiu pe care-l lăsăm la dispoziția lui. Înseamnă că le dăm posibilitatea să se afirme, să judece singuri, să aleagă, să decidă, și, dacă vrei, să facă un pariu permanent cu realitatea, pe care să-l și câștige. Cred eu că e un sistem de lucru care poate fi interesant mai ales în această idee a clarificării unui anumit comportament al gazetarului în raport cu societatea, în raport cu realitatea către care merge și despre care scrie. Aceasta permite fiecărui om din redacție să se socotească stăpîn pe mijloacele sale, să se socotească un om important, un om de care se ține seama și un om al cărui punct de vedere și a cărui judecată despre realitate sînt importante nu numai în redacție dar și la nivel social. Este un sistem de lucru interesant care, pentru noi cel puțin, pentru presa studentească și pentru învățămînt, aș zice eu, dă rezultate. Mai mult decît atît extindem acest procedeu și la sistemul de lucru al revistei „Amfiteatru” unde absolut orice om din redacție, indiferent că este scriitor, indiferent că nu este, are dreptul și datoria să exprime un punct de vedere, să vină cu o idee interesantă. Așa se face că foarte multe din anchetele și debaterile noastre recente, din „Amfiteatru”, legate de fenomenul literar contemporan, s-au realizat cu o participare foarte numeroasă a unor redactori de diverse orientări profesionale, au contribuit inclusiv reporterii care au venit cu o idee nouă, cu o perspectivă nouă asupra unui fenomen. Aceasta s-a făcut fără complexe, dar cu un sentiment al încrederii reciproce și al unei cunoașteri temeinice a domeniului despre care discutăm sau pentru care lucram. Nu știu cît sînt de relevante aceste cîteva cuvinte despre inițiativa noastră. Vreau să vă spun însă că, cel puțin din punctul nostru de vedere, această inițiativă este un argument exact în sensul debaterii organizate astăzi. Acest sistem democratic creează un profil distinct, evident etic, al gazetarului, îi creează o privire mai clară, o minte mai limpede și o judecată esențialmente utilă societății dar și utilă impu-

nerii sale ca ziarist. Ea implică, evident, o răspundere sporită față de orice subiect abordat ca modalitate de creștere a responsabilității ziaristului, a atribuțiilor sale. ea s-a verificat și s-a impus. Cîștigul cel mai evident, pînă acum — afirmarea

unor tineri gazetari, bine pregătiți politic și profesional, dar și afirmarea unei modalități responsabile de abordare a socialului, a tuturilor temelor, indiferent de gradul lor de dificultate și de încălețarea de „probleme” pe care o conțin.

imposibil ca atîția oameni bрави despre care scrii să nu lase o urmă de omenie și în personalitatea ta. Cînd faci efortul de culegere a datelor, cînd faci efortul de sintetizare a lor, cînd faci efortul de generalizare nu se poate să nu rămîni în sufletul tău sentimentul valorii etice. Dar greșese zicînd „să nu rămîni”; este imposibil ca nucleul de valoare, cel de afinitate electivă, cel care a sunat cu aceste valori — pentru că altfel nu te agăța de ele, nu porneai să scrii despre ele — este imposibil să nu sporească. După cum atunci cînd ai contactul cu valorile etice negative pe care le combați este cam greu să mai rămîni în tine la dimensiunile la care existau (...căci plecăm de la această realitate fundamentală: avem în noi mai tot binele și mai tot răul). Deci în acest proces de creare, noi, gazetarii, implicăm și un proces de autocreare. Rolul formativ al muncii se străvede foarte exact în această materie, în primul rînd etică, a meseriei noastre.

Istoria gazetăriei românești arată că marii gazetari au fost mari conștiințe. Cred că sîntem obligați să dezmințim continuu, prin activitatea noastră, prin atitudinea noastră, să dezmințim continuu o dihotomie pe care milenii de societate sîmb alcătuită au mai lăsat-o moștenire și lumii noastre — **dihotomia dintre vorbă și faptă**. Să facem ca ea să nu mai existe. Să ne purtăm cum ne e vorba.

GEORGE-RADU CHIROVICI („Contemporanul“)

Despre autoeducarea educatorilor sau Să ne purtăm cum ne e vorba

Nu aș fi de acord pînă la capăt cu o afirmație care s-a făcut aici — și anume aceea că sîntem gazetari prin ceea ce scriem, prin ceea ce semnăm. (Las deoparte precizarea metodică făcută de tovarășul Vasiliu). Eu aș spune altceva; aș spune că profesia noastră este una de avangardă — în înțelesul că sîntem în primele rînduri în mersul înainte al societății omeniești; nu o teză, vai, „avangardistă” vreau să susțin, ci adevărul că în mersul către comunism, către societatea în care omul nu va mai face deosebire între **timpul pentru sine și timpul pentru societate**, îmi place să cred că și noi sîntem printre germenii viitorului.

Să-i lăsăm la o parte pe cei, puțini, care fac această meserie așa cum ar face oricare alia; să-i lăsăm la o parte pe cei care n-au nimic de spus, care s-au trezit în meseria noastră, așa, printre altele, și care redactează corect niște procese-verbale corecte; să-i lăsăm la o parte pe cinici și pe dezabuzați — indiferent de vîrsta lor. Despărțindu-ne de această infimă minoritate, să vorbim **despre cei mulți**, despre cei care slujesc cu pasiune meseria de ziarist, despre ziaristii revoluționari; deci să vorbim despre gazetarii pasionați, competenți și morali, despre cei care, cum ziceam, practică una din profesiile prin care comunismul își arată de pe acum fața, una din profesiunile prin care munca pentru om, munca pentru sine și munca pentru societate reprezintă unul și același lucru. Despre omul care trăiește toate orele pentru profesia sa și prin profesia sa și despre această activitate a noastră care începe, inclusiv documentarea, în fiecare zi cînd deschidem ochii dimineata și se încheie tîrziu noaptea cînd îi închidem.

În acest context, aș vorbi despre rolul formativ și educativ al muncii — nu numai așa cum scriem noi înșine în articole, în generalizări teoretice sau în reportaje foarte exacte despre rolul formativ al muncii la alții, despre faptul că **în muncă și prin muncă se realizează** valorile etice ale societății, despre faptul că procesul de valorizare eti-

că a omului este de neconceput în afara procesului de muncă. Țin să subliniez faptul că și noi, în procesul de muncă ne perfecționăm, pentru că **primul impact educativ al articolelor noastre se exercită asupra noastră înșine**. Educarea educatorilor este un fapt și este o necesitate; în cazul nostru, al gazetarilor, cred că avem de-a face, în plus, și cu **autoeducarea educatorilor**.

Atunci cînd scrii despre o țară morală a unui erou de reportaj este cam greu ca a doua zi să o iei tu de la capăt, să o... dezvolti. Atunci cînd scrii despre necesitatea de a te perfecționa profesional este cam greu să n-o întreprinzi tu însuși. Atunci cînd scrii despre oameni curați, frumoși, cinstiți este imposibil să nu-ți rămîni și ție ceva; este

ION MITRAN („Era socialistă“)

În loc de concluzii...

Ion Mitran: Așa cum au remarcat și alți tovarăși discuția noastră s-a dovedit utilă prin ce s-a spus, prin cum s-a spus și poate și prin faptul că ne-a atras atenția asupra unor aspecte către care să ne îndreptăm atenția în viitor. Nu am impresia că cineva dintre participanți și-a făcut iluzia că intrînd aici va afla „totul” și încă ceva pe deasupra despre tema pusă în dezbateri încît plecînd de aici să aplice anumite „rețete”.

Ceea ce am gîndit noi — Comitetul de partid și Consiliul Ziariștilor — cînd am inițiat această întîlnire a fost să realizăm un schimb de experiență cu reprezentanți ai birourilor organizațiilor de partid, ai colectivelor redactionale în problemele enunțate de titlul dezbaterii. Cei care au luat cuvîntul s-au referit desigur la diverse aspecte ale muncii publicistice, la modul de lucru într-o redacție sau alta. Este bine că aici s-au manifestat spiritul critic, exigența. Sigur că ce s-a spus pozitiv precum și experiența concretă la care s-au referit mai mulți tovarăși servesc schimbului

de păreri, ne îndeamnă la reflecție pentru perfecționarea muncii educative în redacții, a sistemului de pregătire politico-ideologică a gazetarilor.

În esență, intervențiile din cadrul discuțiilor, gîndurile de viitor împărtășite arată că ziaristii se angajează militant pentru a fi croniciari ai efortului constructiv al poporului nostru, că ei sînt conștienți că mai au încă multe de făcut pentru ca presa noastră să fie o cronică vie, pasionantă și partizană a unei epoci de intensă creativitate socială și nu un term proces-verbal, uneori și agramat, al unor fapte mai mult sau mai puțin semnificative.

Comitetul nostru de partid, organizațiile de partid din redacții își propun să se ocupe mai îndeaproape de pregătirea politico-ideologică a ziaristilor, militează pentru ca acestia să fie totdeauna conștienți de sarcinile de înaltă răspundere ce le revin. În acest spirit, comportarea etică, ridicarea nivelului de măiestrie publicistică, grefate pe o cunoaștere aprofundată a politicii partidului, fac parte integrantă din profilul gazetărilor comunisti.

INTEGRARE =

participare, cunoaștere, ajutor prin scris și faptă

Cuvintul scris, înmănunchat cu acțiunea concretă

Pentru redresarea economică a celor 21 de cooperative agricole cu dificultăți financiare existente în județul Prahova, comitetul județean de partid a adoptat, încă din anul 1976, un amplu program de perspectivă vizînd sprijinul ce trebuie acordat organizațiilor de partid și consiliilor de conducere ale acestor unități pentru mobilizarea tuturor rezervelor umane și materiale de care dispun, în scopul dezvoltării și intensificării producției agricole, reducerii cheltuielilor și creșterii eficienței economice.

La baza programului județean stau programele detaliate aprobate în adunările generale ale cooperativei respective, cuprinzînd măsurile politice, organizatorice și tehnice, corespunzătoare particularităților fiecărei localități și cooperative în parte, vizînd folosirea deplină și superioară a fondului funciar, dezvoltarea unor ramuri de producție cu eficiență sporită, valorificarea superioară a unor produse prin semiindustrializare etc.

Atît programul județean, cît și cele ale unităților, au fost îmbunătățite în mai multe rînduri, în urma analizelor făcute de organul județean de partid asupra modului cum se îndeplinesc măsurile stabilite, punîndu-le de acord cu concluziile desprinse din aceste analize, cu progresele realizate în etapa străbătută, cu experiența acumulată și cu noile sarcini izvorîte din documentele de partid și din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului.

Comitetul județean de partid, pornind de la premisa că ameliorarea situației celor 21 de cooperative nu se poate realiza decît printr-o conducere competentă și activă, de către organele și organizațiile de partid, a întregii activități politice, economice și sociale, a repartizat membrilor Biroului său sarcini

precise în acest sens, analizînd periodic modul în care aceștia le-au dus la îndeplinire.

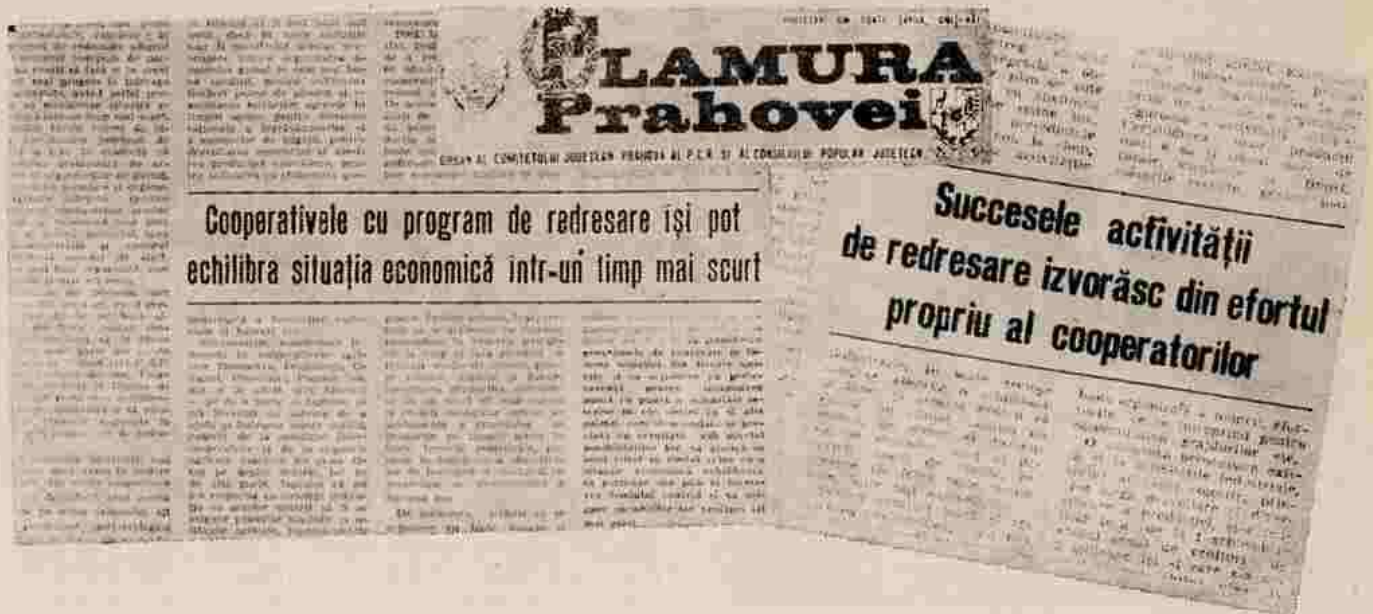
Totodată, organele agricole județene au fost îndrumate și impulsionate să repartizeze acestor unități cadre bine pregătite și cu experiență, tractoarele și mașinile agricole necesare, cantități sporite de îngrășăminte chimice și pesticide, utilaje pentru irigații și pentru mecanizarea zootehniei, credite etc. Într-un cuvînt, cooperativele agricole cu program de redresare li s-au acordat și li se acordă un sprijin multilateral, prioritar în rezolvarea tuturor problemelor cu care acestea se confruntă și pentru valorificarea rezervelor de care dispun. Pentru că, trebuie s-o spunem deschis, în fiecare din aceste unități există oameni capabili să muncească mai bine și să realizeze mai mult, există terenuri care pot da producții mult mai mari, există activități tradiționale ce pot aduce venituri de milioane și milioane de lei, rezerve ce nu erau valorificate pe deplin.

Punînd în aplicare programele adoptate și beneficiînd de sprijinul amintit, majoritatea cooperativei au reușit să facă în acești doi ani progrese evidente în toate domeniile activității lor, confirmînd astfel justetea și înțelepciunea măsurilor indicate de conducerea superioară a partidului, de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, de a se acorda acestor unități un sprijin deosebit în scopul redresării lor pînă în anul 1980.

Desigur, progresele înregistrate sînt mai mari sau mai mici, după cum și receptivitatea organelor și organizațiilor de partid, a consiliilor de conducere față de sprijinul ce li s-a acordat și preocuparea lor pentru a valorifica din plin acest ajutor au fost mai mari sau mai mici.

Ca urmare, unele cooperative agricole, cum sînt cele din Gorgota, Puchenii, Fulga de Sus, Cioranii de Sus, Sirna, Drajna de Jos și altele au premise să-și echilibreze situația economică încă din acest an, cu toate că au avut de suferit atît de pe urma seismului de la 4 martie, cît și din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile producției agricole ce au existat în unele perioade destul de lungi.

La obținerea acestor rezultate putem aprecia că

și-a adus o contribuție și ziarul nostru județean, „Flamura Prahovei”, care a publicat cu regularitate articole, informații, note critice și fotografii din aceste unități, înfățișând preocupările organizațiilor de partid, ale consiliilor de conducere și consiliilor intercooperatiste sau ale organelor agricole județene pentru înfăptuirea programelor de redresare adoptate, pentru perfecționarea activității cadrelor din aceste cooperative agricole. În articolele intitulate „Problema-cheie a redresării cooperativei — dezvoltarea pomiculturii”, „Folosirea chibzuită a pământului și a forței de muncă — condiție esențială pentru redresare”, „Deci se poate și la Plopu!”, „Pași hotărâți spre redresare”, „Succesele activității de redresare izvorăsc din efortul propriu al cooperativelor” etc., au fost prezentate căile de urmat în unele cooperative sau modul în care s-a acționat în altele pentru obținerea unor rezultate care să conducă la echilibrarea situației economice într-un timp mai scurt.

În alte articole, cum sînt cele intitulate „Mai mult sprijin, dar și mai mult efort propriu”, „Milioanele din... sertarele președintelui”, „Dacă nu organizații concret munca în acord global, de unde să aveți suficiente forțe la prășit?” și multe altele, ziarul a luat atitudine față de neajunsurile ce se manifestau în unele din cele 21 de cooperative, evidențiind cauzele care le determină și modalitățile de acțiune pentru lichidarea lipsurilor.

Nu puține au fost situațiile cînd cei doi redactori ai rubricii de agricultură a ziarului — și nu numai ei — au acordat efectiv ajutor unor cooperative agricole în soluționarea diverselor probleme cu care

În sere

acestea se confruntau, intervenind pe lângă direcția agricolă județeană, banca agricolă, baza de aprovizionare și alte unități economice în măsură să rezolve unele cereri de materiale, furaje, îngrășăminte, mașini agricole, credite etc. Prin legătura permanentă pe care redactorii o țin cu noi, cunoșc bine și citeva exemple concrete, la care mă voi referi succint. Chiar în luna octombrie, redactorul ing. Gh. Popescu, mergînd la cooperativa agricolă Drăgănești, a constatat, printre altele, că adăposturile pentru animale nu sînt pregătite în vederea iernării. Cadrele de conducere au invocat faptul că unitatea nu este sprijinită de asociația economică intercooperatistă de profil cu sediul chiar în Drăgănești. Luîndu-se legătura cu conducerea acestei unități, s-a constatat, însă, o evidentă neglijență din partea conducerii cooperativei, care nu făcuse nici cel puțin o notă de comandă pentru lucrările respective...

La intervenția redactorului, au fost făcute documentele necesare și se părea că de acum nu vor mai fi „probleme”. Interesîndu-se, însă, peste citeva zile, constată că situația e la fel ca mai înainte. De data aceasta, din vina unității intercooperatiste. Intervine din nou cu mai multă hotărîre. Și perseverența își arată roadele: se rezolvă o problemă care își aștepta soluționarea de citeva luni.

Sprijin concret în asigurarea cu material săditor de la Stațiunea pomicolă Măgurele pentru cooperativa agricolă Bălțești a dat și redactorul Cristea Bocioacă. Altor unități (Ologeni, Poenarii Burchii, Pucheni, Dumbrava) redactorii ziarului le-au venit în ajutor pentru asigurarea, conform planului, a unor repartiții de îngrășăminte chimice și de materiale pentru fabricarea teracotei etc.

Subliniind unele preocupări bune ale redacției „Flamura Prahovei” pentru sprijinirea eforturilor Comitetului județean de partid în acțiunea ce se desfășoară în vederea redresării economice a unor cooperative agricole prahovene, trebuie să spunem că organul nostru de presă și redactorii săi ar fi putut să contribuie într-o mai mare măsură la această importantă acțiune.

În primul rînd, ar trebui să se acorde un spațiu mai larg prezentării experienței pozitive a organelor și organizațiilor de partid în înfăptuirea programelor adoptate, să fie evidențiați oamenii care vădesc o deosebită preocupare în acest scop, metodele lor de lucru și resorturile de conștiință ce-i determină să participe cu întreaga lor ființă la realizarea scopului propus.

Apoi să existe mai multă grijă ca observațiile critice să fie întotdeauna bine justificate, să arate cauzele care au determinat neajunsurile și oamenii care se fac vinovați, să nu se facă o critică generală, cum se mai întîmplă uneori.

Mult mai mult ar trebui să se publice în coloanele ziarului nostru aspecte ale muncii politice și cultural-educative pentru formarea conștiinței socialiste a țăranilor cooperatori din cooperativele în curs de redresare, intervenîndu-se, firește, cu o atitudine critică acolo unde această activitate e nesatisfăcătoare.

Desigur, pentru redactorii ziarului, principalul mod de a acorda sprijin cooperativei cu program de redresare, rămîne cuvîntul scris; dar ar trebui amplificată și preocuparea de a sprijini efectiv, concret, aceste unități. Și în primul rînd, de a sprijini organizațiile de partid să organizeze și să desfășoare o muncă politică susținută, să facă o propagandă activă, convingătoare, să acționeze pe multiple căi și în mod perseverent pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a țăranilor cooperatori.

GHEORGHE RADU
secretar al Comitetului județean
Prahova al P.C.R.

Eficiența experimentului practic de presă în viața unui colectiv de muncă

Sporirea rolului gazetarului comunist în abordarea responsabilă, curajoasă a vieții, în rezolvarea multiplelor probleme pe care le ridică activitatea curentă a colectivelor de muncă, creatoare de bunuri materiale și spirituale, impune o implicare activă, concretă a lucrătorilor din acest domeniu. Cuvântările secretarului general al partidului, Legea presei, ultimele documente de partid, deschid o perspectivă largă, cuprinzătoare a sarcinilor comunist în viața colectivelor de muncă, a rolului său de promotor al noului, de element creator în depășirea obstacolelor inerente pentru rezolvarea optimă a tuturor contradicțiilor care frânează dezvoltarea în ritm susținut a producției, a eficienței economice. Plecând de la aceste realități și cerințe majore ale activității unui gazetar comunist, prin specificul domeniului în care lucrez — agricultura — am inițiat un ciclu de articole în ziarul „Știința tineretului”, vizând realizarea practică a unei necesități obiective, cuprinsă în documentele de partid, în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la primul Congres al țărănimii și anume: consolidarea economică a cooperativelor agricole slab dezvoltate.

Alegerea subiectului — cooperativa agricolă de producție Timburești, județul Dolj — a fost făcută în raport de câteva obiective cu putere de generalizare pentru un număr mai mare de unități agricole atât din zonă, cât și din țară. Principalele cauze — pentru că sînt mai multe — ale situației economice-productive deficitare au fost analizate pe două criterii, pe două categorii de principiu:

a. modul în care este folosită baza tehnico-materială, aici incluzînd fondul funciar, zestrea pomi-viticolă și zootehnică, utilajele mecanice, celelalte disponibilități materiale.

b. gradul de participare la muncă a cooperativitorilor, specialiștilor, a personalului tehnico-administrativ, precum și a celorlalți locuitori ai satului din care, în special, navetiștii, gospodinele, tineretul.

În raport de aceste categorii am structurat curbe de producție în dinamica lor de dezvoltare trecută, prezentă și viitoare, pentru toate sectoarele de activitate, în legătură directă cu eficiența economică, elementul care indica de la bun început balanța defavorabilă a situației financiare. Concret, față de producția globală ce trebuia realizată în primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, unitatea prezenta o restanță îngrijorătoare — 33 la sută — adică o treime din producție nu se împlinea, fapt cu repercusiuni grave în averea obștească și nivelul retribuției. La aceeași suprafață, unitățile vecine, în condiții identice de bază tehnico-materială și funciară, realizau recolte și acumulări economice de două și chiar trei ori mai mari, iar norma convențională, proporțional, pentru o zi de muncă era dublă. Primele întrebări se impuneau de la sine: De cînd persistă această situație, nedorită? Lucrurile au stat întotdeauna așa? Surprinzător, dar cooperativa doljeană din Timburești, cu tradiție, se situa cu 10—15 ani în urmă, în fruntea unităților din zonă. Am pornit la a căuta cauzele care au determinat situația de față. Cercetarea amănunțită a factorilor a fost realizată împreună cu un colectiv larg de specialiști de la Universitatea din Craiova, din cercetare, de la direcția agricolă județeană, precum și ceilalți factori responsabili la nivelul comunei, consi-

liului intercooperatist și al uniunii județene a cooperativelor agricole de producție și comitetului județean al U.T.C.

Planul teoretic al cercetării de caz a fost concretizat printr-o serie de recomandări practice, de amănunt. Pînă în acest moment, rolul gazetarului s-a concretizat în două obiective. Primul: acela de a mobiliza și activa o serie de factori răspunzători în a căuta o explicație (sau mai multe) și o soluție (sau mai multe) pentru îndreptarea situației. Al doilea: centralizarea și selectarea recomandărilor în raport de situația concretă, prin coordonarea unitară, dar și multilaterală, a perspectivei de dezvoltare echilibrată a tuturor sectoarelor — vegetal, animal, pomi-viticol — prin prisma resurselor reale ale unității. Dată fiind necesitatea recuperării unor fonduri financiare, principalul obiectiv comun a fost declarat **eficiența tuturor activităților**. Ca o informație strict cantitativă, o realizare globală a recuperărilor și a sporirii eficienței s-a încadrat într-un număr de aproape o sută modificări în circuitul producției din care amintim: repunerea în circuitul agricol a 73 ha; remodelarea unui sistem local de irigații pe 400 ha; restructurarea sectorului zootehnic în proporție de 50 la sută; extinderea plantațiilor viticole cu 70 la sută; schimbarea părții plantimentale a soiurilor și hibridurilor; redimensionarea și intensificarea agrotehnologiilor de cultivare. Am amintit numai cîteva puncte concrete de acțiune, la a căror îndeplinire, după acordul de înțelegere cu conducerea unității și alți factori răspunzători, ne-am angajat direct. Practic, activitatea mea redacțională a fost mutată pe terenul cooperativei agricole, unde se întocmeau și de unde se transmiteau materiale cu o frecvență bisăptămînală. Și aceasta, vreme de o jumătate de an...

Modelul procedural de împlinire a modificărilor economice-productive nu a exclus, ci dimpotrivă, a fost permanent dirijat prin prisma celei de a doua categorii de principiu, amintită la început în analiza cauzelor: **factorul om**. Alături de zestrea materială, zestrea umană s-a dovedit că nu era suficientă dinami-

Bază de recepție

zată și interesată în sporirea producțiilor agricole : 40 la sută din forța de muncă nu se prezenta zilnic la lucrări, cei trei specialiști din unitate nu acționau unitar în realizarea deciziilor tehnice ; conducerea unității nu-și exercita atribuțiile pe linie organizatorică în limitele statutului cooperativelor agricole de producție. Dealtfel, limita atribuțiilor, a responsabilităților, în contextul democrației cooperatiste, principiul unitar de conducere statutară a unității, nu era bine înțeles de către toți membrii acestui colectiv de muncă — cooperatori, echipe și brigăzi, ferme. Organizația de partid nu avea o prezență politică hotărâtă în dirijarea vieții unității. Nici activitatea organizației U.T.C. nu se desfășura la nivelul cerințelor. Tot la acest capitol serioase deficiențe se manifestau și în relațiile dintre unitatea noastră, numită „stația-pilot” și unitățile vecine — S.M.A., celelalte cooperative agricole din zonă, alte unități cu care erau încheiate contracte economice. Poate pare bizară includerea și a acestor relații economice la acest capitol, dar nerespectarea contractelor încheiate se datorau în primul rând insuficienței responsabilități a factorilor de răspundere din unitate, aș spune, neseriozității cu care erau abordate aceste aspecte hotărâtoare ale valorificării muncii depuse de cooperatori. Și aici, ca și în alte cooperative agricole, conducerea se ocupa mai mult de procesul productiv, neglijând cel de valorificare, fapt care nu de puține ori se solda cu rezultate economico-financiare în detrimentul unității.

Participarea la muncă, sub toate aspectele variate pe care le implică viața și munca de zi cu zi a unei unități agricole, ca sursă sigură, generatoare de valori materiale, nu era considerată ca factor primordial al redresării economice. Or, tocmai acesta era factorul primordial al revirimentului ce-l așteptam. Dealtfel, transpunerea în viață a celor aproape o sută de modificări în fluxul de producție nu putea fi realizată decât printr-o activă participare la muncă a tuturor membrilor cooperatori. De aceea, înainte de toate, mobilizarea la lucrări, discuțiile cu fiecare locuitor al satului care nu ieșea la muncă în cîmp, a fost prima măsură ce trebuia înfăptuită și aceasta cât mai urgent. Am revenit asupra acestei probleme de trei ori prin articole critice, combative, cu nominalizări și zi de zi, prin viu grai, în timpul experimentului, pînă cînd întreaga forță a satului a fost angajată direct la munca în cîmp. De ce n-aș recunoaște-o ? Am simțit ca ziarist o puternică satisfacție cînd s-a ajuns la acest rezultat, în care era încorporată și eficiența celor trei articole scrise de mine, ca și munca de lămurire pe care ca orice activist integrat în activitatea concretă economică, am desfășurat-o.

Participarea masivă la muncă a țărănilor cooperatori și alte asemenea realizări preliminare ne confirmau viabilitatea metodologiei noastre, siguranța redresării economice chiar într-un singur ciclu de producție. Iată alte fapte în acest context : A fost defi-

nitivată organizarea teritorial-funciară ; s-a „salvat” jumătate din producția de porumb considerată compromisă ; campania de recoltare a cerealelor păioase s-a finalizat în numai șase zile, față de 10 planificate ; sectorul zootehnic a fost rentabilizat, fapt deosebit de important. Chiar după numai șase luni de la declanșarea experimentului, perioadă în care am fost tot timpul prezent în unitate, cooperativa doljeană Timburești își achitase toate datorile și creditele producției deficitare din trecut, trecînd pe statutul de cooperativă rentabilă și aceasta încă înainte de a se declanșa masiv campania de recoltări a toamnei. Mare a fost bucuria cooperativelor din Timburești, dar nu mai mică cea a ziaristului care pusese umărul concret la acest reviriment, mare a fost satisfacția întregii redacții. Ce să mai vorbim de prestigiul ziarului, care a crescut nu numai la Timburești, ci în întregul județ. Dealtfel, cele scrise pentru unitatea din Timburești erau valabile, nu numai pentru ea, unele sugestii, soluții, fiind integral sau parțial valabile și pentru alte unități slab dezvoltate din întreaga țară.

Din cele scrise pentru ancheta revistei noastre profesionale, aș vrea să reiasă în primul rînd că toate verigile consemnate, în care includ la loc de frunte și redacția „Științei tineretului”, au participat nemijlocit la inițierea, desfășurarea și finalizarea acțiunii de redresare, care pentru mine ca redactor însemna totodată și o acțiune de presă. Durata îndelungată a experimentului — o jumătate de an — dar mai ales rezultatele practice ale acțiunii au evidențiat valabilitatea și valoarea practică a intervenției de presă într-o colectivitate de muncă. Acolo, la Timburești, de la ancheta tipică, la interviu, informație, reportaj și pînă la portret, întregul arsenal de forme și genuri gazetărești a fost probat în timp, ca documentare, mod de audiență la public și decantare de durată a ideilor fundamentale, de politică generală pentru transformarea economico-productivă a întregii agriculturi într-un sector intensiv, de înaltă productivitate și randament, pentru creșterea nivelului de retribuție și trai al cooperativelor. Acestea sînt bineînțelese concluzii generale pentru că un eventual model de analiză matematică ar reliefa poate și alte mijloace de implicare directă a ziaristului în viața unității.

Importanță însă este concluzia majoră a experimentului : complexitatea deosebită a problemei în cauză și a altora similare impun o prezentă nemijlocită, de durată, a gazetarului în colectivul de muncă pentru a-l cunoaște bine, pentru a-i aprecia valorile sale, împlinirile, ca și nerealizările, iar printr-un studiu obiectiv al factorilor să sprijine direct, responsabil, restructurarea acelor proceduri depășite, în neconcordanță cu cerințele vieții.

ȘTEFAN DORGOSAN
„Știința tineretului”

Principalul e să pui umărul

Experiența despre care îmi propun să vă vorbesc s-a născut dintr-o necesitate, a izvorit, cum se spune, din realitate fiind, la un moment dat, impusă de aceasta.

În reportajele mele, în interviurile ori anchetele întreprinse în unități agricole de tot felul — am avut nu odată

posibilitatea să constat că diferențele de producție, despre care se vorbește atît, între cooperative sau întreprinderi agricole de stat cu potențiale sesizabil egale, sînt urmare directă a modului de lucru diferit, a seriozității cu care conducerea unei unități sau a alteia își privește menirea.

Am avut nu odată prilejul să ascult explicații, rapoarte, dări de seamă în care autorii lor explicau cum că, adică, de ce nu se poate, acoperind mai tot-

deauna lipsa de chibzuință, de spirit gospodăresc cu poleiala vorbelor.

Dar, lucru știut, explicațiile, justificările, oricît de mesteșugit construite ar fi ele, nu pot ține totuși de foame, nu pot înlocui, cu alte cuvinte, minusurile din hambare.

Pe această temă emisiunile pentru sate ale Studioului de Televiziune au stăruit în atîtea rînduri, arătînd aproape cu degetul, cum se spune, erorile, alăturînd exemplificărilor de neorinduială, lipsă de interes ori slabă organizare — exemplul frunțașilor, de regulă vecini, care în aceleași condiții umane și materiale au reușit succesul, aspirînd la rezultate economice comparabile cu recordurile naționale din domeniul agriculturii.

Din acest punct de vedere, rubrica „Vecinii față în față” a emisiunii „Viața satului”, constituie, cred, un exemplu — și dovada cea mai bună în acest sens sînt scrisorile, foarte numeroasele scrisori de apreciere sau conținînd propuneri de îmbunătățire a conținutului emisiunii, ca și invitații către aproape

Irigații. Stație de pompare

toate colturile țării, acolo unde activează oameni destoinici, gospodari — a căror experiență trebuie nu doar cunoscută, ci și valorificată prin generalizarea ei.

Asemenea invitații am primit în primăvara acestui an și din partea a două cooperative agricole — una din județul Olt, alta din Maramureș — invitații în care ni se spune clar, negru pe alb, că în dorința lor de a se redresa economic, de a parcurge deci în ritm rapid drumul către fruntea unităților agricole, consiliile de conducere ne invită „să dăm o mână de ajutor” în sensul unui sprijin mai activ în care să fie valorificată și experiența și știința redactorilor Televiziunii.

Așa s-a născut patronajul Redacției emisiunilor economice și pentru sate ale Televiziunii asupra cooperativei agricole din Dăneasa-Olt și Satu Nou de Sus, județul Maramureș.

Deloc comod și mai cu seamă deloc formal — ar fi în zadar să vă descriu, de pildă, câte metode au fost descoperite de conducerea celor două unități pentru a ne face părtași aproape zilnic la activitatea lor — patronajul a creat un dublu avantaj.

Mai întâi, pentru cele două cooperative care au acum nu doar un sfătuitor în plus, dar și un prieten care prin profesiunea lui este depozitarul a nenumărate experiențe și rezultate ca și, se presupune, un stăruitor aliat în rezolvarea a numeroase probleme ce țin de alte instituții, întreprinderi, ministere.

Mai apoi, pentru noi, reporterii — fiindcă punând umărul, avem posibilitatea să ne și convingem pe noi înșine și apoi pe cei care ne urmăresc în fața micilor ecrane, despre ceea ce merge și mai cu seamă despre ceea ce nu merge în activitatea unităților pe care le sprijinim — exemplele avind, firește, puterea lor de generalizare.

Dar să vă dau și un exemplu.

Principalul necez al cooperativelor din Satu Nou de Sus — Maramureș, a fost, pînă nu de mult, slaba productivitate a pămîntului.

Unitatea se află situată de altminteri în imediata apropiere a municipiului Baia Mare, pe terenuri grele, podzolice în cea mai mare parte, cu grad scăzut de fertilitate.

În aceste condiții, problema numărului unui agricultorului este aceea a amendării solului în complex cu alte lucrări, la fel de importante, cum ar fi aplicarea de îngrășăminte organice și minerale în doze suficiente, lucrul pămîntului de-a lungul panțelor pentru evitarea fenomenului de eroziune și deci de spălare a stratului fertil etc.

La Satu Nou de Sus, oricît ar părea de curios, dar nu era om să nu cunoască în amănunțime toate aceste soluții, numai că între „a ști” și „a face” era oarecare diferență.

Mai mult, în zona respectivă se află și un urias bazin de polochim sau marnă, cum i se mai zice, un amendament de cea mai bună calitate și o însemnată rezervă de îngrășăminte.

Și lucrul acesta era foarte bine cunoscut cooperativelor din Satu Nou de Sus — fiindcă, din moși strămoși agricultorii din partea locului foloseau marna la refacerea solurilor pe care le cultivau cu bune, foarte bune rezultate.

În aceste condiții deci, cooperativa a cules ani de-a rîndul recolte foarte slabe — impasul fiind socotit fără ieșire.

Dintr-un asemenea moment am început colaborarea, să-i zicem așa, cu conducerea unității, cu fiecare cooperativator.

Mai întâi, analize chimice de sol — făcute la intervenția noastră, de către Laboratorul județean de agromecanică, apoi loturile demonstrative puse în ordine, apoi orînduiala în evidența contabilă, ca și în participarea la muncă a oamenilor, ca și executarea fiecărei lucrări la parametri optimi.

În câteva rînduri, la intervenția noastră, secția de mecanizare aparținînd S.M.A. Baia Mare a refăcut lucrările necorespunzătoare, o situație nemaiîntîlnită la cooperativa din Satu Nou de Sus — unde totul era lăsat pe seama mecanizatorilor.

O anchetă realizată și în alte cooperative agricole din zonă, anchetă la care au participat specialiști din producție, din cercetare din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare — anchetă difuzată pe micul ecran sub titlul „Un amendament la... amendarea solurilor cu argile marnoase” — a scos în evidență mari deficiențe în utilizarea unui produs aflat la îndemîna cooperativelor din Maramureș — marna — ca și slaba preocupare a organelor agricole pentru sporirea fertilității solurilor grele din nordul țării.

Așa s-a ajuns ca unitatea agricolă din Satu Nou de Sus să devină punct experimental pentru folosirea marnii, așa s-a ajuns să fie eliminate restanțele (în unele cazuri din 1974) la administrarea carbonatului de calciu, a îngrășămintelor chimice.

Și un lucru care ni se pare semnificativ — așa s-a ajuns ca specialiștii unității să se înscrie la examenul de doctorat.

Am dat doar un exemplu, și acesta relatat destul de sumar, cu privire la felul în care se manifestă practic „patronajul” nostru.

Cum spuneam, foloasele sînt de ambele părți și noi resimțim din plin acest lucru.

Deși sîntem abia la începuturi...

GIL. VERMAN
„Televiziune”

Pe primul plan al preocupărilor noastre

Redresarea economico-financiară a cooperative-
lor agricole de produc-
ție mai puțin consolida-
te — sarcină majoră, de
o deosebită importanță,
trasată de către condu-
cerea partidului și stal-
ului nostru organelor
și organizațiilor de par-
tid a fost abordată și în
coloanele gazetei „Dim-
bovița“.

pe parcursul ultimilor doi ani, cu for-
ță penetrantă, cu discernămint, exigență și, putem
afirma, cu eficiență. Rindurile scrise cu nerv și com-
petență, titlurile sugestive și, nu de puține ori, foto-
grafia semnificativă, la obiect au contribuit, credem,
la consemnarea în timp a stadiului transpunerii în
practică a măsurilor preconizate în acest sens cu pri-
lejul analizelor întreprinse de către secretariatul Co-
mitetului județean de partid în fiecare din aceste uni-
tăți agricole.

Desigur, am fi lipsiți de modestie dacă am pune
totul pe seama promptitudinii și consecvenței celor
patru gazetari care au susținut prin materialele scri-
se, de-a lungul a doi ani, această importantă proble-
mă. Dar, putem argumenta, și o vom face în conti-
nuare, faptul că intervențiile operative prin interme-
diul gazetei „Dimbovița“ — fie că s-au referit la e-

vidențierea, spre generalizare, a unor experiențe în-
aintate, fie că au punctat cu „sare și piper“ unele ne-
ajunsuri manifestate în această direcție, au fost re-
cepționate la timp, constituind un dinamic catali-
zator pentru toți cei investiți cu răspunderi în
transpunerea în viață a acestei importante sarcini.

Fără pretenția de a face o cronologie a materia-
lelor publicate notăm începutul: rubrica „Pe margi-
nea ședințelor secretariatului Comitetului județean de
partid“, sub titlul general „În unitățile agricole din
județul nostru, o înaltă eficiență economică“ a con-
semnat câteva luni la rând, începând din martie 1976,
momente din aceste dezbateri și mai ales, concluzii,
măsuri adoptate de activul de partid, de obște, cu
această ocazie în fiecare din cele 27 de cooperative
agricole mai puțin dezvoltate. Apoi, multiplele pro-
bleme legate de redresarea, de consolidarea econo-
mico-financiară a acestor unități au fost tratate cu o
periodicitate aproape constantă în peste 60 de arti-
cole apărute pînă la această dată.

Cele mai multe dintre acestea, aproximativ 40 la
sută din numărul celor publicate, au fost axate pe
o idee deosebit de importantă: generalizarea expe-
rienței înaintate, în privința organizării muncii și a
producției, a promovării unor metode noi, eficiente,
valorificării resurselor locale, reducerii cheltuielilor
materiale și creșterii producțiilor agricole. Apărute în
diverse genuri și forme publicistice — analize, in-
terviuri, fotocronici sau colaborări — materialele cum
au fost: „Creșterea oilor — deosebit de rentabilă“

Pe marginea ședințelor
Secretariatului Comitetului
județean Dimbovița al P. C. R.

ÎN UNITĂȚILE AGRICOLE DIN JUDEȚUL NOSTRU O ÎNALTĂ EFICIENȚĂ ECONOMICĂ!

ANALIZĂ CONCRETĂ, MULTILATERALĂ
LA FAȚA LOCULUI

LA RACIU, TOATE ACȚIUNILE VOR FI
ÎNDRAPTATE SPRE OBTINEREA
UNOR PRODUCȚII MARI

ȘEDINȚA DE CONSILIU ÎN GRADINA DE LEGUME

COOPERATIVELE AGRICOLE DIN FIINTA ȘI
GHEBDAIA POT REDEVENI FRONȚASE

La Mărești și Comăni, o inițiativă
de mare valoare:
Lotul demonstrativ
al mecanizatorilor

C.A.P. Costești din Vale
La cântarul bazei furajere, cei mai greu atîrnă...
neglijența și risipa

Sub adăpostul... justificărilor
nu se va asigura buna iernare
a animalelor

Veclui de ogor, dar departe ca rezultate

O cooperativă agricolă de producție urcă,
alta bate pasul pe loc

(C.A.P. Finta, nr. 2021) „La Mărcești, o inițiativă de mare valoare: lotul demonstrativ al mecanizatorilor“ (nr. 2028); „Fiecare kilogram de îngrășămintă chimice folosit eficient“ (Băleni Sîrbii, Gura Șuții, Văcărești, Hăbeni, nr. 2030); „Sedința de consiliu în grădina de legume“ (Mărcești, nr. 2040); „Cum a ajuns zootehnia la nivelul celorlalte sectoare“ (C.A.P. Dobra, nr. 2047) au avut un larg ecou, contribuind la popularizarea unor inițiative, la impulsivitatea, sub semnul exigențelor momentului, a acțiunii de consolidare economico-financiară a multor unități agricole. Urmărind, de asemenea, obținerea unei eficiențe cât mai mari a articolelor publicate am abordat, de cele mai multe ori, următoarea metodologie: analiză, urmată de propunerea unor soluții; revenire la materialul publicat cu argumentarea veridică, pro sau contra, a ceea ce s-a realizat și, uneori, dar nu întimplător, o altă revenire, în același perimetru, mai ales dacă în materialele apărute anterior au fost semnalate unele neajunsuri.

De exemplu, reținând din analiza efectuată de secretariatul Comitetului județean de partid că principala problemă legată de consolidarea economică a cooperativei Costești—Vale este redresarea zootehniei, am publicat în gazeta „Dîmbovița“ trei articole care au dezvăluit unele lipsuri în activitatea organizației de partid, a consiliului de conducere și a specialiștilor. Titlurile sub care au apărut aceste materiale sînt sugestive în acest sens: „Sub adăpostul... justificărilor nu se va asigura buna iernare a animalelor“ (nr. 2051); „La cîntarul bazei furajare cel mai greu atîrnă... neglijența și risipa“ (nr. 2060);

„Cînd furajele iau alte drumuri decît cel spre ieslea animalelor, laptele, în loc să curgă, abia... picură“ (nr. 2099). Și legat de acest exemplu notăm faptul că unul din redactorii rubricii de agricultură, ca membru în Comandamentul județean pentru coordonarea activității în zootehnie a primit sarcini concrete din partea acestui organ privind redresarea sectorului de creștere a animalelor în această unitate agricolă la fel cum, în cadrul programului de integrare a gazetarilor în viața politică, economică și socială a județului, alți șase redactori au fost și sînt investiți cu responsabilități concrete în localități în perimetrul cărora există și unități agricole cooperatiste mai puțin consolidate economic.

Cea mai recentă inițiativă în probleme de agricultură a gazetei „Dîmbovița“ este înființarea unei rubrici „Vecini de ogor, dar departe ca rezultate“ menită să analizeze stadiul integrării cooperativei agricole mai puțin consolidate în rîndul celor puternic dezvoltate. Două articole au și apărut sub acest generic, iar acțiunea continuă în acest final de un agricol în care sarcina noastră, a redactorilor de la rubrica de agricultură este ca, pe baza rezultatelor obținute în timp, să alegem, să evidențiem tot ceea ce a constituit experiența pozitivă și, deopotrivă, să punctăm cu discernămint acele lipsuri care barează calea oamenilor din aceste unități spre o agricultură modernă, intensivă, de mare randament.

ALEXANDRU ILIE

redactor la rubrica de agricultură
a gazetei „Dîmbovița“

Un început bun, dar numai un început

În județul Harghita sînt numeroase cooperative agricole de producție care au obținut rezultate remarcabile în producție, comparativ chiar cu producțiile la nivel republican. Printre acestea se numără cele de la Tușnad, Sînmartin, Ciucsîngiorgiu, unități care, an de an,

obțin producții tot mai mari la cartofi de consum și de sămîntă și se situează pe loc de frunte la producția de cereale și de sfeclă de zahăr, realizînd, totodată o dezvoltare ritmică a sectorului zootehnic. Unele cooperative din zona Gheorghienilor, cum sînt cele de la Remetea și Ditrău, se remarcă prin rezultatele obținute la producția de în pentru fuior. La Remetea, de pildă, în 1976 s-a obținut o producție de peste 7 000 kg/ha, de pe întreaga suprafață, iar pe unele parcele recolta obținută s-a apropiat de 11 000 kg/ha. În zona Odorheiului Secuiesc, la Lutița, Mugeni și Porumbenii Mari s-au obținut rezultate notabile în domeniul mecanizării zootehniei și în cultura legumelor. În Harghita sînt tot mai multe unități agricole cooperatiste în care productivitatea muncii sporește constant, ca și eficiența activității economice.

Pentru agricultura județului în ansamblu, caracteristic este progresul, determinat tocmai de activitatea cooperativei agricole fruntașe, care folosesc gospodărește și cu privirea îndreptată spre viitor, sprijinul de care se bucură din partea statului nostru socialist. Dar și mai frumoase puteau fi rezultatele și mai mari succesele dacă n-ar fi și unele unități rămase în urmă. Din păcate, și în județul nostru sînt cîteva cooperative agricole care nu s-au dovedit capabile să se alinieze ritmului general. Pentru redre-

sarea economică a acestor cooperative, sub îndrumarea nemijlocită a Comitetului județean de partid, Direcția județeană pentru agricultură și industrie alimentară, împreună cu Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție, au elaborat planuri speciale. Nu vrem să ne referim aici la aceste planuri. E suficient doar să subliniem caracterul lor complex, cuprinzător și concret. Pentru înfăptuirea lor, s-a organizat o largă acțiune, în care s-a încadrat și ziarul „Harghita“. Scopul acțiunii noastre de presă este sprijinirea cooperativei agricole mai slab dezvoltate economic. Planul de acțiune al ziarului, bazat pe planul Comitetului județean de partid, a fost elaborat în comun cu organele agricole de specialitate și a cuprins mai multe etape.

Prima etapă — deschisă de un articol de fond semnat de directorul general al Direcției generale județene pentru agricultură și industrie alimentară — a cuprins un ciclu de 12 articole în care, sub marginalul „Pe urmele rezultatelor“, președinți de cooperative, ingineri-șefi, șefi de ferme și cooperatori fruntași au împărtășit din experiența lor, au descris metodele de muncă, procedeele care au permis obținerea de rezultate bune în unitățile lor. Această etapă a fost încheiată cu un articol de fond care a marcat, în același timp, trecerea la cea de-a doua etapă care, de fapt, a început încă în toamna anului 1976. În această etapă, prin articole de analiză, reportaje, anchete am tratat modul cum fiecare din aceste unități acționează pentru înfăptuirea planurilor de redresare, pentru pregătirea anului economic 1977. Alături de articole ale redactorilor ziarului, am dat cuvîntul și unui mare număr de secretari ai comitetelor comunale de partid, președinți de cooperative, cooperatori din unitățile în curs de redresare.

Ținînd seama de diversitatea activității unităților productive, am considerat necesar să divizăm cea de-a doua etapă, corespunzător cerințelor diferitelor ramuri de producție. În felul acesta, pe lîngă articolele referitoare la cultura vegetală, am început să ne

ocupăm mai intens și de problemele zootehniei și de unele aspecte ale organizării și retribuirii muncii. Totdeauna, articolele au fost strins legate de activitatea uneia sau alteia dintre cooperative. Tematica a fost stabilită astfel încât, de fiecare dată, în centrul atenției să se situeze una dintre problemele de bază ale unității respective, mai multe articole urmînd să cuprindă ansamblul problemelor unităților.

În scrierea articolelor, ne-am străduit — și am încercat să obținem acest lucru și de la colaboratori — să nu ne rezumăm doar la o simplă descriere, mai mult sau mai puțin fidelă a faptelor, ci în toate cazurile să aruncăm lumină și asupra căilor de progres. Totodată, am adoptat ca metodă de lucru ca, pe cît posibil, în deplasările noastre de documentare să fim însoțiți de acei activiști și specialiști care răspundeau concret de îndeplinirea planului de redresare economică a cooperativelor rămase în urmă. Acest fapt, alături de discuțiile purtate cu reprezentanții

organelor locale de partid, cu cooperatorii și specialiștii, cu conducătorii unităților agricole cooperatiste, precum și experiența de teren ne-au ajutat să înțelegem mai bine și să aprofundăm problemele ce se ridicau în unități și ne-au dat posibilitatea ca în unele cazuri, imediat, la fața locului, să propunem soluții, iar situațiile și soluțiile valabile pentru mai multe unități și-au găsit locul, firește, și în coloanele ziarului.

Acțiunea noastră de presă continuă. În etapa prezentă, revenim pe urmele unor articole apărute, relațăm despre direcțiile pozitive ale schimbărilor intervenite, despre modul cum au fost obținute aceste schimbări. Considerăm că acesta este un început bun, dar numai un început.

BOGOS SANDOR
șef de secție la
ziarul „Harghita”

La fața locului și pe calea undelor

În sprijinul activității de consolidare a unităților agricole, redacția emisiunilor economice Radio a organizat o rubrică specială intitulată „Rezultatele — barometrul activității economice”. Am urmărit săptămîna de săptămîna modul cum se realizează obiectivele înscrise în programele de redresare în unitățile agricole ce fac parte din consiliul intercooperatist Bilciurești, județul Dimbovița.

Cu concursul Direcției generale agricole județene au fost organizate dezbateri, discuții, mese rotunde, reportaje în care am relevat metodele aplicate pentru creșterea fertilității pămîntului, adîncirea profilării și specializării producției, modernizarea zootehniei (îndeosebi creșterea numărului de animale și îmbunătățirea raselor) realizarea ritmică a programului de investiții, organizarea muncii, întărirea ordinii și disciplinei, generalizarea acordului global.

De un larg interes considerăm că s-a bucurat o masă-rotundă referitoare la gospodărirea pămîntului. În unitățile agricole din acest consiliu se aplicau „fragmentat” metodele agrotehnice. Noi am insistat cu prilejul mesei-rotunde și apoi în prezentarea materialului pe calea undelor, asupra promovării în complex a măsurilor de ameliorare. Astfel s-a hotărît să se generalizeze pe suprafețe mari afinarea profundă a solului, să se îmbunătățească cartarea agrochimică, să se organizeze un sistem de agricultură care să pună un accent mai mare pe extinderea plantelor amelioratoare, leguminoase, textile — culturi care găsesc în județul Dimbovița condiții pedoclimatice dintre cele mai favorabile.

În ce privește zootehnia, am găsit de cuviință să popularizăm experiența cîștigată la cooperativa agricolă de producție din Finta unde a fost organizată o fermă de selecție pentru creșterea vacilor cu lapte. Aici, modernizarea procesului de producție, înlocuirea raselor de taurine locale, cu altele de mare productivitate, îmbunătățirea programului de grajd, modificarea structurii culturilor furajere au avut drept efect obținerea în 1977 a unei producții medii, de la fiecare vacă furajată de peste 4 000 de litri și a unor sporuri zilnice la viței de peste o mie de grame.

În afara elementelor tehnice ne-am preocupat în mod deosebit de aspectele ce țin de îmbunătățirea

stilului de muncă al organelor de conducere, de antrenarea tuturor cooperativelor la elaborarea actului decizional și la îndeplinirea hotărîrilor luate în adunarea generală.

La cooperativa agricolă de producție din Finta, spre exemplu, inginerul-șef, avînd carnet de conducere, i-a ajutat adeseori pe mecanizatori la arat, la transport și la alte lucrări agricole. Am popularizat acest lucru în mod deosebit, la fel ca și participarea la lucru a soților primarului și președintelui cooperativei agricole din Bilciurești.

Am încercat prin articole să-i sprijinim pe cooperatori și în rezolvarea unor greutăți inerente procesului de producție. Astfel, la Finta, s-a simțit nevoia aplicării îngrășămintelor azotate. Cum combinatul de la Slobozia întârzie livrarea, am intervenit direct, a fost organizat un transport și într-o noapte au sosit în unitate o sută de tone de îngrășămintă. În aceeași unitate, o grindină puternică a distrus via pe aproape 60 de hectare. La sugestia noastră, a fost organizată o comisie de specialiști din care au făcut parte și cercetători, comisie ce l-a ajutat concret pe fermier în redresarea situației.

Analiza economică făcută în sectorul ovin al cooperativei din Finta a condus la ideea că rezultatele sînt cu mult sub posibilități. Pentru redresare am invitat un specialist de la Institutul din Balotesti care a dat îndrumări concrete la fața locului în legătură cu îmbunătățirea procesului tehnologic.

Vom continua și dezvolta acțiunea pe care o întreprindem în Consiliul intercooperatist Bilciurești. Avem intenția să solicităm un sprijin mai consistent din partea Direcției agricole pentru desfășurarea acțiunilor de ameliorare a solului. De asemenea, să se adîncească profilarea și specializarea producției. Vom propune mărirea suprafețelor cu plante care ameliorază însușirile solului (în detrimentul unor culturi slab productive, cu un consum exagerat de forță de muncă).

Un alt lucru care ne preocupă este stabilitatea cadrelor de specialiști. Cei mai mulți locuiesc în Tirgoviste sau în Ploiești. Din această cauză, ședințele de analiză au loc frecvent la mijlocul zilei — ceea ce nu dă o imagine de bilanț și conduce la o diminuare a timpului efectiv de lucru.

Sînt aspecte pe care — cum arătam și mai înainte — le vom adînci în perioada următoare.

LIVIU NEGREANU
Radio

Anchetă realizată de
TRAIAN DUMITRESCU

În cinstea „Zilei tipografului“

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ ÎN INDUSTRIA POLIGRAFICĂ

La Combinatul poligrafic „Casa Științei”, în cinstea „Zilei tipografului” s-a organizat un multilateral schimb de experiență pe țară pe tema stimulării participării maselor de tipografi la activitatea de creație științifică și tehnică. Expoziția de inovații și raționalizări, consfătuirea de lucru, cele 40 de comunicări cu caracter științific și tehnic prezentate au reliefat interesul muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor tipografi pentru valorificarea cât mai completă a potențialului tehnic de care dispunem, pentru completarea lui prin asimilări de noi tehnologii și utilaje realizate prin autoutilare. Demnă de relevat în acest context este concepția tehnologică de organizare cu tendințe evidente de raționalizare, de programare pe bază de măsurători obiective și utilizarea mijloacelor de programare în executarea selecțiilor de culoare, montaj, rețuș pe filme sau forme de imprimare, concepție întilnită pregnant la atelierele de pregătire a formei la tiparul plan, adînc, înalt și secția găzete ale Combinatului poligrafic „Casa Științei”. Toate acestea se realizează prin procedee create, în marea lor majoritate, de muncitori, tehnicieni și ingineri din secțiile respective ale combinatului. Dintre aceste procedee aș aminti, printre altele: selecția directă cu raster de pe negative color (autor: fotografii Francisc Dobondi); asimilarea tehnologiei programate de copiat și multiplicat cu crearea condițiilor de muncă corespunzătoare (autor: ing. Gabriel Ionescu și tehnicienii Marian Tiberiu și Nicolae Badea); introducerea unui sistem controlat de executare a corecturii pe cilindrii-formă de tipar adînc (autor: ing. Vladimir Florian); executarea plăcilor de stereotipie din material plastic cu folosirea integrală a materiei indigene (autori: ing. Mihai Rusescu și maistrul Dumitru Dorobanțu, Heracle Dinulescu și Titu Bran) etc. La toate aceste realizări au mai participat maistrii, electricienii și mecanicii secțiilor respective, printre care: Florian Cristescu, Ion Vencu, Ion Stoica, Constantin Voicu, Gheorghe Henghels, Mihai Stoica, Dumitru Osatiuc, Gheorghe Stan, Nicolae Gheorghe și Eugen Gheorghies.

Schimbul de experiență multilateral a evidențiat și o seamă de preocupări în domeniul reducerii timpului de pregătire a mașinilor de imprimare în vederea executării tirajelor. Pe această linie se înscriu: tehnologia de închidere a formelor de stereotipie pe suport flexibil realizată la Combinatul poligrafic „Casa Științei”; sistemul de reperaj cu știfturi elaborat de Laboratorul de cercetări, sistem care va fi introdus în premieră la Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918”; dispozitivele de spălat valuri la Întreprinderea poligrafică Buletinul Oficial și utilizarea unor așternuturi compresibile indigene la tiparul plan la Întreprinderea poligrafică „Arta Grafică”.

Un viu interes printre participanții la schimbul de experiență, au stîrnit, de asemenea, mecanizarea proceselor de finisare, reducerea transporturilor interfazice, paletizarea și containerizarea transportului intern la Combinatul poligrafic „Casa Științei”, cât și organizarea unor fluxuri tehnologice distincte în funcție de caracteristicile produselor cum ar fi atelierul de export mic tiraj, linia de executare a producției de carte cu cotor drept etc.

Așa cum au demonstrat în mod pregnant atât expoziția cât și comunicările din cadrul schimbului de experiență, întreprinderile poligrafice manifestă un interes constant și mereu amplificat pentru diversificarea producției prin asimilări de produse noi. În context m-ăș

opri doar la câteva mai semnificative. Întreprinderea poligrafică Brașov a realizat anul acesta 36 de noi reperi de piese de schimb. I. P. „Arta Grafică” din Capitală a înregistrat cu o tehnologie nouă și o parte din utilaje asimilate prin autoutilare o producție de peste patru milioane lei la un singur produs și anume „șibe-bilduri”. I. P. Crișana din Oradea, cu o tehnologie nouă și utilaj adecvat, a obținut în 1977 benzi textile tipărite în valoare de un milion lei. I. P. Banat din Timișoara, a realizat în anul 1977 11 modele de jocuri noi. Și celelalte unități poligrafice mari — I. P. Filaret, I. P. Informația din Capitală și altele — și-au diversificat substanțial producția.

Dînd viață prețioaselor indicații cuprinse în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cea mai mare parte a unităților Centralei industriei poligrafice au realizat importante economii de materiale tehnologice, atît prin revederea normelor proprii de consum, cît și prin valorificarea pe scară mai largă a deșeurilor. I. P. „13 Decembrie 1918” din București, prin regenerarea plăcilor de cupru a obținut o economie anuală de peste o jumătate de milion lei, iar I. P. Informația realizează un randament de 70—80 la sută la recuperarea argintului din băile de fixare, în timp ce I. P. Sibiu lucrează cu cel mai redus consum de cupru electrolitic pe industrie.

Aceeași atenție deosebită se acordă în industria poligrafică realizării prin autoutilare a unor mașini și instalații menite să concure la mecanizarea și automatizarea producției, reducerea efortului fizic și îmbunătățirea condițiilor de muncă. Dintre mașinile și instalațiile realizate prin autoutilare la Combinatul poligrafic „Casa Științei” și care s-au bucurat de frumoase aprecieri la expoziția amintită, aș menționa: rama de contact semiautomată cu posibilități de cuplare la programatorul C.P.1; aparatul de alimentare automată cu coli la mașina de imprimare offset; programarea funcționării instalațiilor de climă, cilindri formă pentru tipar adînc; mașina de încheiere și uscarea sub presiune a cotorului blocurilor de carte cu o capacitate de 31 blocuri pe minut pînă la grosimea de 35 mm și instalația complexă pentru transportul și balotarea deșeurilor cu o capacitate de 7 tone deșeuri în opt ore. Dintre întreprinderile din țară, merita o evidențiere distinctă la acest capitol I. P. Crișana, prezentă și ea la expoziție cu mai multe mașini, utilaje și instalații realizate în cadrul acțiunii patriotice de autodotare. Dintre acestea, o mașină pentru tipărit benzi textile, mijloace de transport intern pentru semifabricate și deșeuri și o mașină cu bun randament pentru lustruirea clișeelelor de zinc.

Pe linia sarcinii reducerii consumului de energie și combustibil, sarcină subliniată din nou la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, de secretarul general al partidului, menționez că au obținut rezultate din cele mai bune toate unitățile. La aceasta au contribuit munca politică a organizațiilor de partid, a sindicatelor și a organizațiilor U.T.C. ca și o serie de măsuri tehnice ce și-au demonstrat cu plin eficacitatea. În această direcție, schimbul multilateral de experiență a facilitat generalizarea acestor măsuri tehnice, printre care: reactualizarea anuală a bilanșurilor energetice; depistarea și înlăturarea promptă a consumurilor neraționale de combustibil și energie electrică și intro-

ducerea sistemelor de cuplare și decuplare automată la rețea a unor utilaje care au indice ridicat de consum de energie electrică (monotip, linotip, instalații de climă și altele).

Concluzia de bază a schimbului de experiență a fost aceea că o bună parte a sporului de producție realizat de toate întreprinderile poligrafice în 1977 a fost determinat de progresul tehnic aplicat, de creșterea indicelui de utilizare a mașinilor, de măsurile ce au condus la reducerea cheltuielilor de producție. La toate acestea, un rol primordial l-a jucat stimularea participării maselor în creația științifică și tehnică. În acest sens, atât expoziția, cât și schimbul de experiență în genere a relevat că în toate întreprinderile poligrafice, mai ales după Plenara C.C. al P.C.R. din 2-3 noiembrie 1976, mișcarea pentru antrenarea maselor în creația tehnico-științifică, componentă valoroasă a Festivalului național „Cîntarea României”, cunoaște o amploare din cele mai mari. Această mișcare de masă pentru progresul tehnic va trebui să cunoască în 1978 cote și mai ridicate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului relevă însemnătatea deosebită a acestei sarcini: „Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor a devenit o condiție hotărâtoare a progresului economiei noastre și de aceea, în următorii trei ani, în această direcție trebuie realizate schimbări fundamentale. Consider necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizând acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal”.

În conformitate cu această sarcină pe care Conferința Națională a partidului a pus-o în fața întregului popor de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, în 1978 vor fi necesare noi și sporite eforturi pentru creșterea progresului tehnic și a productivității muncii, pentru valorificarea înnoirilor în dotare, pentru reducerea cheltuielilor de producție, pentru antrenarea în și mai mare măsură a maselor de muncitori, tehnicieni și ingineri în creația tehnico-științifică, latură primordială a celei de-a doua ediții a Festivalului na-

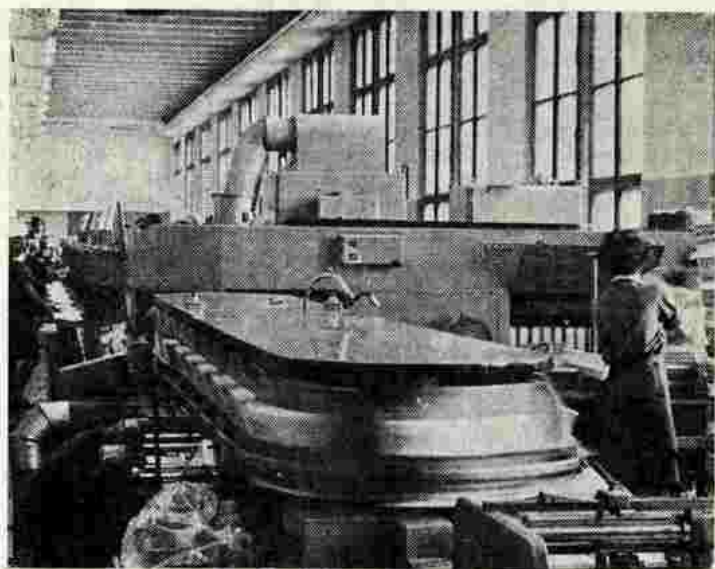
țional „Cîntarea României”. În această direcție, este necesar ca problemele tehnologice să devină probleme vitale pentru toți tipografilor.

Dintre obiectivele cele mai importante pentru anul 1978 se pot menționa: obiectivizarea prin control și programare a proceselor de pregătire a formelor de imprimare; creșterea indicelui de utilizare a mașinilor de imprimare prin reducerea la maximum a timpului necesar pentru pregătirea mașinilor, fără a fi afectată calitatea produselor; reducerea intreruperilor mecanice și electrice cu surse diverse de cauze (necunoașterea și neexploatarea corectă a utilajelor, neexecutarea la termen și de calitate a lucrărilor de reparații și întreținere); organizarea unor fluxuri cât mai raționale de producție în procesele de finisare; mecanizarea unor operații și folosirea corespunzătoare a mijloacelor mecanizate din dotare, în mod deosebit a liniilor de broșare fără coasere a mașinilor de adunat, de confecționat scoarțe etc. Fiecare unitate trebuie să depună eforturi sporite pentru introducerea transportului paletizat și containerizat, astfel ca și pe această cale să se reducă cât mai mult ponderea personalului auxiliar. Se impune de asemenea creșterea unui sistem de evidență a rezultatelor economice obținute pe calea accelerării progresului tehnic, a fundamentării obiectivelor de investiții, a realizării și punerii în funcțiune a acestora. Trebuie făcut totul pentru ca mecanicii, electricienii, pentru specializarea cărora se investește din ce în ce mai mult în fiecare an, să fie în măsură să-și aducă contribuția tot mai eficientă la realizarea unor utilaje și dispozitive noi care să concure la progresul tehnic al fiecărei unități.

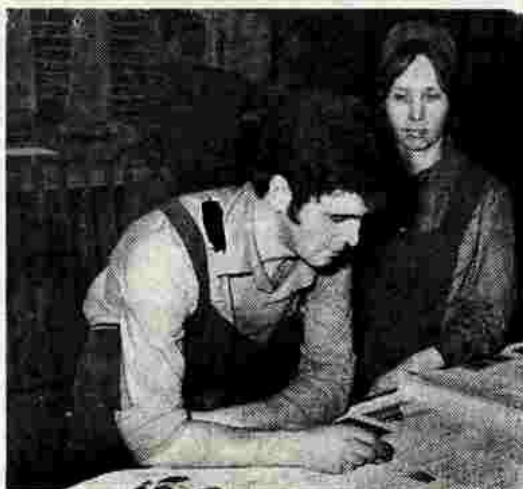
Schimbul de experiență și-a vădit utilitatea. De acum, problema principală este aceea a generalizării acestei experiențe, a valorificării cât mai complete a potențialului tehnic, a completării acestuia cu noi tehnologii și cu noi utilaje realizate prin autoutilare. Aceasta prin antrenarea cât mai amplă a maselor de tipografi în creația tehnico-științifică, de dezvoltare a creativității tehnice autohtone, de soluționare a unor sarcini calitative specifice, decurgând din implicarea industriei noastre poligrafice în exigențele cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Ing. EUGENIA CIUBÎNCAN

director tehnic
al Centralei Industriale Poligrafice

În două din secțiile Combinatului Poligrafic „Casa Științei”

Concursul profesional

al tinerilor muncitori

tipografi

dotat cu

trofeul „CARTEA DE AUR“

Prin organizarea în cursul lunii decembrie 1977 a fazei finale a concursului tinerilor muncitori tipografi, dotat cu trofeul „Cartea de aur”, dedicată sărbătoririi „Zilei tipografului” din Republica Socialistă România, s-a încheiat o amplă manifestare de masă cu caracter profesional organizată, anual de către Comitetul Uniunii Sindicatelor din presă, poligrafie și edituri împreună cu Centrala Industriei poligrafice. Concursul are ca scop stimularea interesului și preocupării tinerilor din industria poligrafică pentru perfecționarea pregătirii lor profesionale în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan, popularizarea meseriei de tipograf și atragerea tinerilor către activitatea productivă.

Această ediție (a treia) a concursului s-a bucurat de o largă participare din partea tinerilor muncitori tipografi, ceea ce a demonstrat încă o dată utilitatea și popularitatea sa. La faza de masă au luat parte peste 3.000 de concurenți din toate întreprinderile

poligrafice ale țării. Punându-se accentul pe latura practică, nu a fost neglijată nici partea teoretică, care a atestat nivelul de cultură politică și profesională.

Ciștigătorii concursului pe materii ai fazei pe întreprindere, din cele 24 unități ale industriei poligrafice, s-au întâlnit la faza finală găzduită la această ediție a Combinatului Poligrafic „Casa Scintei”. Au fost prezenți 120 de tineri din toate colțurile țării, care au reprezentat cu cinste pe cei care i-au trimis. S-a reconfirmat astfel aprecierea făcută cu prilejul precedentelor ediții că în industria poligrafică sînt elemente tinere capabile să ajungă, prin strădanie personală și sprijin din partea colectivelor din care fac parte, la un nivel de înaltă măiestrie profesională.

Ciștigătorii concursului: Cuciu-reanu Mihai (zețărie), Niță Vasile (imprimare tipar înalt), Răducu Nicolae (legătorie), toți de la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”, Viscu Vasile

(linotip) de la Întreprinderea poligrafică Iași și Adam Martin (imprimare tipar plan) de la Întreprinderea poligrafică Sibiu, li s-au oferit stimulente morale și materiale de către Comitetul Uniunii Sindicatelor din presă, poligrafie și edituri și Centrala Industriei poligrafice. Trofeul transmisibil „Cartea de aur”, atribuit întreprinderii cu cele mai bune rezultate în concurs, a revenit Combinatului Poligrafic „Casa Scintei”.

În prezent, în întreprinderile poligrafice au început pregătirile pentru organizarea și desfășurarea fazei de masă a celei de-a IV-a ediții. Obiectivul principal al acestor acțiuni este în acest an creșterea numărului de participanți, în așa fel încît să fie cuprinși toți tinerii pînă la vîrsta de 30 de ani, ceea ce înseamnă angrenarea unui important număr de muncitori tipografi la o formă de perfecționare originală și eficientă.

MIHAI ALBICI

**În organizarea
redacției ziarului
„Clopotul” — Botoșani,
un interesant
simpozion despre:**

RESPONSABILITĂȚI,

REALIZĂRI

ȘI

ÎNDA TORIRI

ALE

PRESEI

LOCALE

Sub genericul „Cum acționează presa locală, mijloacele locale de informare pentru traducerea în viață a sarcinilor specifice ce le revin din indicațiile și orientările cuprinse în cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfăturile din septembrie 1977”, în cadrul manifestărilor ediției a II-a a Festivalului național „Cintarea României”, la Botoșani a avut loc al doilea simpozion de presă organizat de redacția ziarului „Clopotul”.

Simpozionul a constituit prilejul unui fructuos schimb de experiență, dat fiind faptul că au participat și redactori de la alte trei ziare din Moldova : „Vremea nouă”-Vaslui, „Steagul roșu”-Bacău și „Ceahlăul”-Piatra Neamț, precum și responsabili ai stațiilor de radioficare și radioamplificare din județ, alți activiști cu responsabilități în acest domeniu. Au fost prezentate referatele : „La exigențe sporite, tematică și modalități publicistice îmbunătățite” — Victor Maței, secretar responsabil de redacție și Nicolae Zamfirescu, redactor de rubrică la „Clopotul” ; „Angajare și spirit militant în reflectarea publicistică a mișcării cultural-educative de masă în Festivalul „Cintarea României” — Vasile Iancu, redactor de rubrică la „Vremea nouă” ; „Ziaristul, activist politic în stimularea și intensificarea creației și mișcării artistice de masă” — Mândica Mardare, redactor de rubrică „Steagul roșu” ; Din experiența ziarului „Ceahlăul” în tratarea problemelor educației și învățămîntului” — Alexandru Iacob, redactor, „Ceahlăul” ; „Experiență și nonexperiență în emisiunile stațiilor de radioficare” — Dumitru Ignat, vicepreședinte și Mihai Mișoancă, inspector la Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Botoșani și Dumitru Curcan, activist al Comitetului județean de partid ; „Lupta pentru 1,5 miliarde lei producție industrială suplimentară” — Dumitru Ivan, redactor de rubrică, și Radu Căjvăneanu, redactor la „Clopotul” ; „Problemele eticii și echității socialiste — de la enunțarea principiilor, la aplicarea lor în viața și munca tuturor cetățenilor”, — Eugen Hrușcă, redactor de rubrică, și Nicolae Rotaru, redactor la „Clopotul”.

Subordonate ideii de angajare plenară pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, temele abordate au evidențiat diversitatea de forme prin care presa locală își poate aduce o activă contribuție la rezolvarea importantelor sarcini ce stau în fața oamenilor muncii, generalizînd experiența pozitivă, inițiativele muncitorești, paralel cu criticarea acelor aspecte, singulare, aflate în vădită contradicție cu normele generale de viață din societatea noastră socialistă.

NICOLAE ZAMFIRESCU

În acest sens ancora ziarului „Clopotul” în realitățile vieții și diversificarea genurilor gazetărești în coloanele sale, în lumina noilor exigențe ce ne stau în față, au fost subliniate în cadrul primului referat susținut: „Un obiectiv de prim ordin, spre îndeplinirea căruia este orientată activitatea ziarului, este mobilizarea oamenilor muncii din județ la îndeplinirea exemplară a programului de dezvoltare economică socială în actualul cincinal, la îndeplinirea planului și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Astfel, în coloanele ziarului „Clopotul” au apărut rubrici noi ca: „Pentru o producție suplimentară în acest cincinal de 1,5 miliarde lei”. „Până la sfârșitul anului mai sînt... zile. V-ați angajat să dați producție suplimentară. Cît ați realizat pînă acum?”, „Tribuna experienței înaintate”, „Dosarul economisirii” etc., rubrici care au tratat pe larg și consecvent modul în care se acționează în unitățile industriale pentru îndeplinirea planului și angajamentelor pentru sporirea eficienței economice, pregătirea producției anului viitor, îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, de stat și obștești pentru identificarea și generalizarea experienței bune cîștigate de unele colective de muncă. Publicăm, aproape număr de număr, rubrica intitulată „Fiecare cooperativă agricolă de producție — o unitate înfloritoare”, în care

susținem ideea că progresul cooperativei rezidă, într-o măsură hotărîtoare, în valorificarea deplină și judicioasă a tuturor rezervei interne de care acestea dispun. Prin rubricile pe care le susținem: „Din experiența organelor și organizațiilor de partid”, „Din experiența activiștilor culturali”, „Cetățean, familie, societate”, „Progresul satului e legat de muncă”, „Codul eticii și echității în viața și munca noastră”, „Cîntarea României”, un festival al muncii și al creației”, oglindim preocupărilor de partid, a tuturor factorilor educaționali, difuzăm și metoda pozitivă, formele și metodele noi în activitatea de educare socialistă a maselor, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, participant activ la edificarea vieții noi pe pămîntul României socialiste”.

VASILE IANCU

În cadrul simpozionului a fost relevată angajarea plenară a presei locale în procesul de modelare a personalității umane în lumina ideilor ce definesc calitatea de comunist, enunțate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirile de lucru de la C.C. al P.C.R. din septembrie a.c., cu cadrele din domeniul propagandei și ideologiei.

„Activitatea cultural-educativă desfășurată de așezămîntele culturale, de cluburi, instituții profesionale și organizațiilor de partid, a găsit în paginile ziarului „Vremea nouă” expresii publice variate: articolul de analiză a unui aspect relevabil din sfera vieții cultural-artistice din județ, a unui așezămînt, reportajul prin care se popularizează inițiative și

acțiuni deosebite, știrea, cronică de spectacol. Articolele, informațiile publicate sub generice ca: „Așezămîntele culturale în fața muncii politico-ideologice”, „Festivalul „Cîntarea României”, festival al muncii și al creației”, portretele unor activiști culturali de mare competență, a unor talente din rîndul artiștilor amatori, publicate la rubrica „Animatori ai artei de amatori” toate acestea au urmărit să realizeze eficiența acțiunilor întreprinse”.

MÂNDICA MARDARE

Întegrarea ziarului, activitatea sa ca om politic, angajat în îndeplinirea unor sarcini de partid de mare răspundere, plasarea sa în miezul problemelor pentru a putea face față exigențelor mereu crescînde și variate în opera de educație și formare a conștiinței socialiste reprezintă un alt aspect al muncii slujitorilor presei noastre. La „Steagul roșu” — Bacău, cinaclu format reprezintă o eficiență modalitate de a interveni, contopește forțele săptămînalului și cele ale revistei social-culturale „Ateneu” într-o rezultantă unică a cărei finalitate — prin spectacolul literar-artistice — este educația patriotică a tineretului, a celorlalți oameni ai muncii: „Cenaclu nu numai că a dat posibilitatea ieșirii în public, încurajării unor tineri talenți care-și umpleau timpul lor liber și timpul liber al altora instruindu-se, dar a stîrnit o adevărată emulație: între creatori și interpreți și între cenaclul însuși și alte cenacluri similare din județ”.

ALEXANDRU IACOB

Concordanța între vorbă și faptă, cuprinderea în ziar a vieții, cu ceea ce este semnificativ și educativ, caracterizează și rubrica problemelor de educație și învățămînt de la „Ceahlăul”. Combătînd șablonul, rutina, redactorul are datoria de a milita consecvent pentru perfecționarea, pentru desprinderea de tot ceea ce este vechi și perimat. În acest context se impune ca ziaristul să cultive genul bun, indiferent de numele speciei gazetărești pe care o întrebunțează.

DUMITRU IGNAT

Extindere în aria activității mijloacelor locale de informare a reprezentat-o succinta definiție a acestora în contextul județului Botoșani, ca instrumente de maximă eficacitate, prezentînd ceea ce ziarul nu poate cuprinde, aducînd în prim plan concretul, faptul recent, creînd un puternic curent de opinie atunci cînd materialele sînt operativ transmise.

Prezența în emisiunile stațiilor de radioficare a reluărilor din presa locală, materialele prea lungi, ca și lipsa de sistematizare a unor emisiuni au fost obiectul unor severe critici

MIHAI MIȘOANȚĂ

În cadrul simpozionului, ca fenomene prezente încă în activitatea unor redacții, ale stațiilor de radioficare.

Rubricile economice din presa locală, ca și cele ce tratează problemele eticii și echității socialiste analizate în referatele prezentate de redactorii de la „Clopotul” — Botoșani au pus în lumină preocupări pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, pentru înlăturarea programului suplimentar, precum și preocupările colectivului redacțional de a face din ziar tribuna de

lului uman din unitățile botoșănene. În paginile ziarului au fost relevate acțiunile de depistare și valorificare a spațiilor din halele de producție, precum și măsurile întreprinse pentru ridicarea indicelui de folosire a tuturor utilajelor. Au fost, de asemenea, publicate la finele fiecărei luni clasamente privind îndeplinirea planului. Toate acestea au contribuit în mare măsură la menținerea unei atmosfere propice afirmării elanului muncitoresc: în 1977 Botoșanii au figurat printre primele județe care au realizat indicatorii de plan pe primii doi ani ai cincinalului.

NICOLAE ROTARU

„Conștienți că simpla enunțare a principiilor nu poate asigura însușirea și aplicarea de către cetățeni a normelor eticii și echității socialiste, ne-am străduit ca prin articolele noastre să implicăm nu numai colectivul despre care scriem, ci întreaga masă de cititori, atât prin problematica expusă, cât și prin sondarea frecventă a opiniei oamenilor muncii, prin folosirea experienței lor.

Prin anchete sociale ca: „A participa înseamnă a-ți asuma răspunderea”, „Tinerii, pe drumul muncii”, „Prietenul de nădejde — colectivul de muncă”, „Șantierul — locul unde se construiește conștiința socialistă” am adus în dezbaterile publice educarea tinerilor prin muncă, pentru muncă, modul în care unii oameni înțeleg relația individ-societate sub aspectul drepturilor și al obligațiilor”.

DUMITRU IVAN

afirmare a principiilor eticii și echității socialiste: „Ziarul a susținut prin articole, interviuri și informații inițiativele muncitorilor din întreprinderi: „Zilnic, 3 metri de țesături peste plan de la fiecare război” — la întreprinderea textilă „Moldova”, „Nici un centimetru de țesătură irosită, totul valorificat” — la întreprinderile de confecții din Botoșani și Dorohoi, „Să lucrăm o zi pe lună cu metal economisit” — la I.M.A.I.A. Botoșani — modalități eficiente de valorificare superioară a zestrei tehnice, a potențiale

Dezbaterile finale conduse de Ioan Maximiuc, redactor șef al ziarului „Clopotul”, cu tema „Problematicele consfătuirilor din septembrie a.c. de la C.C. al P.C.R., indicațiile din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Botoșani — oglindite în ziarul „Clopotul”, a evidențiat structura tematică, angajată a ziarului în specificul vieții economico-sociale a județului Botoșani. Au fost propuse teme majore de articole care să sublinieze trăsăturile comunismului așa cum au fost definite de secretarul general al partidului, aceste teme constituindu-se totodată în angajamente ale colectivului redacțional.

În același context se înscrie și direcționarea articolelor de industrie și investiții pentru menținerea la cote maxime a suflului întrecerii în cadrul tuturor unităților industriale, umanizarea conținutului materialelor de presă în care să se reflecte cu limpezime interesul colectiv, responsabilitatea fiecărui om al muncii, în orice sector de activitate.

Luind cuvântul, responsabili ai stațiilor de radioficare din orașe, centre rurale și întreprinderi, tovarășul Andrei Cardaș a arătat că dotarea materială este corespunzătoare. Îndrumarea competentă, ca și un efort mai mare din partea celor ce răspund efectiv de această activitate, vor avea ca urmare îndeplinirea rolului pe care acestea îl au, vor spori considerabil valența lor de instrument eficace în realizarea muncii de propagandă și de educație în rândul celor mai largi mase, așa cum o cer sarcinile actuale. Prezența permanentă în miezul fierbinte al vieții, al muncii, pentru îndeplinirea cincinalului, abordarea operativă a problemelor ridicate în cadrul Conferinței naționale a partidului, a exigențelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au constituit ca probleme de fond, de maximă importanță, ce vor călăuzi întreaga activitate de viitor a mijloacelor locale de informare.

Afost susținută hotărârea de a permanentiza ținerea acestor simpozioane, ca manifestare anuală, pentru continuarea sporirii a efectului pozitiv în activitatea politico-educativă și de propagandă desfășurată de ziar și stațiile de radioficare.

Tovarășul Andrei Cardaș, șeful secției propagandă a Comitetului județean

de partid, a evidențiat rolul pozitiv al manifestării, menționând că în calitatea sa de activist al partidului, gazetarul are posibilitatea și trebuie să cunoască în profunzime realitățile vieții, că datorită sa principală este aceea de a rămâne în permanentă model în interpretarea fenomenelor și în tratarea partinică în coloanele ziarului a fiecărei probleme. Competența trebuie să fie atributul principal prin care orice ziarist să-și poată ridica prestigiul în fața cititorilor, a colaboratorilor, a oamenilor muncii în general.

ANDREI CARDAȘ

Referindu-se la activitatea stațiilor de radioficare din orașe, centre rurale și întreprinderi, tovarășul Andrei Cardaș a arătat că dotarea materială este corespunzătoare. Îndrumarea competentă, ca și un efort mai mare din partea celor ce răspund efectiv de această activitate, vor avea ca urmare îndeplinirea rolului pe care acestea îl au, vor spori considerabil valența lor de instrument eficace în realizarea muncii de propagandă și de educație în rândul celor mai largi mase, așa cum o cer sarcinile actuale. Prezența permanentă în miezul fierbinte al vieții, al muncii, pentru îndeplinirea cincinalului, abordarea operativă a problemelor ridicate în cadrul Conferinței naționale a partidului, a exigențelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au constituit ca probleme de fond, de maximă importanță, ce vor călăuzi întreaga activitate de viitor a mijloacelor locale de informare.

DUMITRU IVAN
redactor de rubrică
„Clopotul” — Botoșani

SUPLIMENTE

Am primit, la sfârșitul lunii decembrie, trei suplimente: „Dunărea“, publicație social-politică, culturală editată de ziarul „Viața nouă“ — Galați, „Maramures“, supliment politic, social-cultural al ziarului „Pentru socialism“ — Maramureș și „Milcovia“ supliment social-politic al gazetei „Milcovul“ — Vrancea.

Făcînd cuvenita precizare că această consemnare s-a oprit numai asupra acestor suplimente, deoarece au fost singurele care ne-au parvenit în redacție, trebuie să subliniem faptul că a devenit de acum o bună tradiție a unor ziare și gazete județene ca în prag de sfârșit de an, sau cu prilejul unor date aniversare, să editeze suplimente social-politice care să înfățișeze, într-o variată gamă de genuri publicistice, aspecte semnificative ale vieții și muncii locuitorilor din județele respective.

Dunărea

Suplimentul gălățean reușește să să contureze în paginile sale imaginea județului Galați de azi, angajat plenar în înfăptuirea cu responsabilitate comunistă a sarcinilor ce-i revin din documentele de partid, din hotărârile Conferinței Naționale a partidului. Este o imagine dinamică ce vorbește despre efortul

oțelarilor, constructorilor de nave, agricultorilor care muncesc cu elan comunist, împreună cu ceilalți oameni ai muncii, pentru a înscris județul în urcușul pe noi trepte ale progresului și civilizației patriei noastre.

Un sumar variat din care se remarcă: ancheta „Conferința Națională a partidului — Noi trepte pe calea progresului și civilizației socialiste“, suita de portrete „Oameni între oameni“ (inspirată așezarea în pagină, sub fiecare portret, a unei

poezii dedicate meseriei de oțelar, de constructor de nave sau de agricultor, respectiv, meseriei eroului de reportaj); „Lecția meșterului“, un reportaj despre un „om simplu printre oameni simpli“ și care vorbește despre forța educativă a muncii; o pagină consacrată activității cultural-artistice desfășurată în cadrul amplei manifestări a muncii și creației artistice, sub genericul „România — țară de muncă și cîntec“; o pagină de literatură ce cuprinde un fragment de roman („Ultima șarjă“) al scriitorului, (cîndva

galătean, Ilie Tănăsache; povestiri și versuri, dintre care unele inspirate, întregesc un sumar echilibrat.

Maramures

Ca și în alte dăți, deschizind suplimentul ziarului „Pentru socialism” ceea ce-ți reține atenția de la prima vedere este, pe lângă densitatea sumarului, temeinicia criteriilor alcătuirii lui, demonstrând echilibru și rigoare.

Începând cu editorialul din prima pagină, continuând cu poezia lui Geo Bogza — „Maramures” — inspirat publicată sub forma de fotocopie a manuscrisului, cititorul își poate întregi imaginea despre acest județ — „ce se află înscris cu toată răspunderea comunistă pentru viitorul de aur al națiunii, pentru fascinanta creație materială și spirituală, la care partidul și țara ne cheamă vibrant” — parcurgând un sumar bogat din care cităm selectiv: „România — Ceaușescu, prestigiu și prețuire în conștiința lumii”

• „Democrația socialistă în acțiune” • „Fiecare colectiv — o familie a hărniciei și demnității comuniste” • „Satul și oamenii săi” • „Învățămînt, cercetare și producție — univers al studenților baimăreni” • „Medicina, medic, pacient” • „25 de stagioni baimărene în cronică teatrului românesc” • „Un interviu cu scriitorul Pop Simion” • „Poezie, proză” • „Documente. Mărturii. Evocări. Vitrina. Sport”.

MILCOVIA

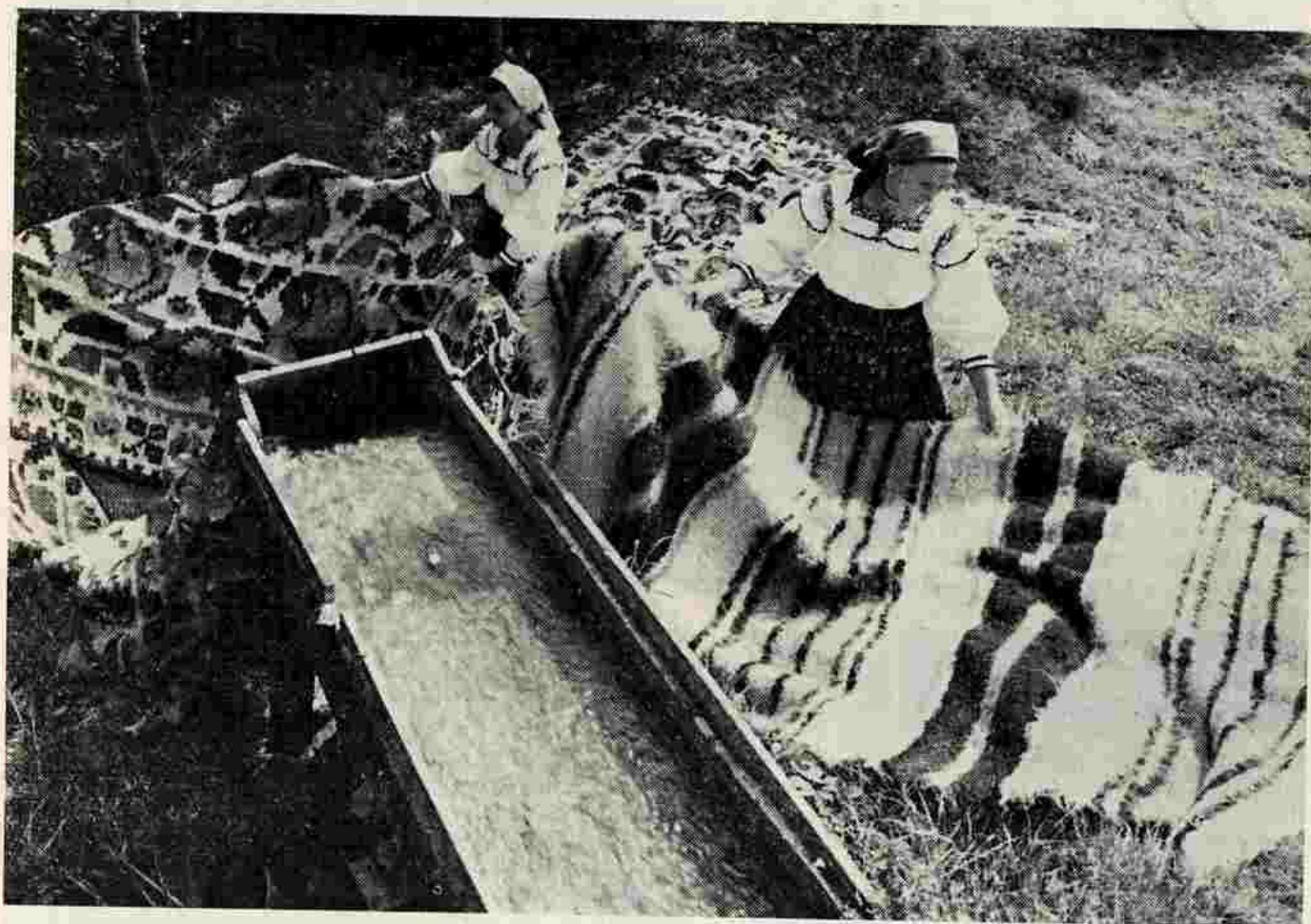
Suplimentul gazetei „Milcovul” aduce în paginile sale vibrația inimilor unor oameni harnici și hotărâți de a-și recunoaște și, mai ales, de a li se recunoaște ca trăsătură definitorie, ca o permanență, „vocația de a construi”. Alcătuit pe această idee centrală, sumarul suplimentului include, în întîmpinarea aniversării a 60 de ani de viață și a

peste 45 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu o pagină intitulată sugestiv „Stejar falnic pe plaiul românesc, deschizător de vremi cutezătoare”, amplă evocare a contribuției secretarului general la conturarea reperelor drumului glorios al patriei noastre, al harnicului ei popor spre culmile socialismului și comunismului.

Se detașază apoi, prin amploarea proiecției sarcinilor județului în viitorul an, articolul semnat de tovarășul Simion Dobrovici, prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R. Paginile de reportaj: „Oamenii și anotimpurile Vrancei”, se alătură celor de istorie și cultură — din care se reliefează o pagină consacrată folclorului vrancean contemporan — și paginilor de actualitate românească și învățămînt — cercetare.

O mai atentă preocupare pentru calitatea reproducerii ilustrației ar fi adăugat încă un plus unei certe reușite.

M.C.

La viltoare

REPORTERI DESPRE REPORTAJ

În urma unor propuneri primite din partea studenților Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” și a unor tineri ziariști, revista „Presa noastră” inițiază rubrica „**Reporteri despre reportaj**” în care scriitorii și publiciștii noștri de frunte, pe baza activității bogate pe teritoriul scrisului își împărtășesc din experiența lor, își exprimă opiniile despre reportajul de ieri, de azi și de... miine.

Primul grupaj de notații îl publicăm în acest număr.

Condiția de bază — a cunoaște și a înțelege

M-aș încumeta să-mi exprim câteva gânduri despre reportaj. Gânduri din experiența de-o viață. Gânduri de scriitor, de ziarist și de cititor de reportaje. Unele sînt născute din experiența mea, din îndelungile peregrinări reportericești prin satele și orașele patriei, din frământările și întrebările în fața coalei albe. Unele gânduri, unele judecăți sînt mai generale, altele mai intime.

Deci, câteva gânduri despre reportaj.

Presa noastră cotidiană, gazetele și revistele noastre publică frecvent reportaje care ilustrează procesul de devenire al oamenilor din orașele și satele patriei noastre, fapte și întâmplări din uzine, de pe șantiere, ogoare, din laboratoare și facultăți. Ele vorbesc despre meniri și destine ale oamenilor, despre cutezanțe, neîmpliniri și impliniri ale lor. Un reportaj autentic aduce întotdeauna omul în prim plan! Orice realizare, inclusiv din domeniul științei și tehnicii, este rodul mîinii și geniului uman. În afara gândirii umane, a acțiunii, a realizării umane nu există progres, nu există dezvoltare, nu există civilizație. Deci omul, și nu peisajul literaturizat, omul concret cu biografie, se află, trebuie să se afle întotdeauna în primul plan al reportajului bun. Datoria de competență a reporterului este aceea de a forța adînc în inima, mintea, dar mai ales în faptele pline de miez ale eroului, acestea caracterizîndu-l fără doar și poate cel mai bine.

În socialism toți oamenii au aceleași drepturi și îndatoriri, aceleași posibilități de instruire, afirmare și promovare, deși înclinațiile și aptitudinile lor, temperamentul, voința și hărnicia, caracterele lor sînt și rîmîn diferite. Toate acestea trebuie privite lucid de reporter.

Și mai este și fericirea omului, cea care și în socialism, prin diversitatea de vocații și caractere se manifestă diferit, în special pe plan personal — în viața de familie, în starea sănătății, în succese sau insuccese. Atent, cu finețe, la toate acestea, reporterul poate scăpa de șablon, de prefabricat.

Însuși hazardul și necesitatea joacă adesea un rol în viața reportericească. Aici se ating și se întretaie scopurile ziaristicii cu esența beletristicii. Dar și deosebirile sînt evidente: Reporterul trebuie să fie întotdeauna martorul ocular al întâmplării sau acțiunii! Niciodată nu îi este permis să se informeze — cum se zice — de la a

două mină, să relateze de la altă sursă ori din auzite. Autenticitatea și forța de sugestie a reportajului depind — viața, experiența ne-a învățat bine aceasta — de ceea ce a văzut, a auzit, a trăit. Eroiul unui reportaj nu pot fi niciodată rodul fanteziei ori al exagerării așa-zis... reportericești. El poartă un nume, au o meserie, o soartă. Faptele lor, întâmplările prin care au trecut pot fi verificate oricînd, confruntate de oricine. Scriitorul, în schimb se inspiră liber pornind de la viață și creează din fantezie, bineînțeles, schiță, povestire, nuvelă, roman, orice în afară de reportaj, căci reportajul este sinonim cu adevărul adevărat, cu realitatea și nicidecum cu fantezia faptică. Și în reportaj, fără doar și poate este loc pentru fantezie, dar în construcția, în regizarea cit mai originală a scenelor de viață, viața rîmînd însă obligatoriu, întotdeauna adevărată. Nu știu cine spunea că reportajul este viață adevărată...

Abstracție făcînd de genuri, după părerea mea există numai două feluri de reportaje: reportajul bine scris și reportajul prost scris. Adică există reportajul bun, care îl acaparează imediat pe cititor și-l pasionează, și reportajul prost, plat, anost (uneori i se zice „de serviciu” cînd de fapt el face un... deserviciu publicației respective).

Reportajul bun este în esență sa întotdeauna o știre bună, interesantă, semnificativă. El nu redă supoziții, plîsmuirii, ci numai fapte, relate de reporterul cu har, martor ocular. Fapta este miezul.

Problema bunului reportaj este, după opinia mea, o problemă-cheie, vitală pentru presa scrisă. Numai reportajele bine scrise, care îl captivează pe cititor de la primele cinci rînduri și-l obligă să continue lectura, numai ele pot concura în presă, cu succes, televiziunea, radioul și cinematograful, care surprind momentul adevărului „pe viu”.

O importanță deosebită revine, gîndesc eu, și dezvoltării cauzelor determinante, forța motrice a unei fapte, a unui eveniment, a unei întâmplări. Aici intervine spiritul de analiză al reporterului, experiența lui de viață, maturitatea lui politică, competența sa profesională, gîndirea lui dialectică.

După cum bine se știe, reportajul folosește un așa-numit „cîrlig” — relatarea unui fapt sau a unei întâmplări care are capacitatea de a stîrni interesul cititorului — și „poante”. Reporterul trebuie să fie, înainte de toate, un căutător neobosit de informații inedite, pline de miez. El trebuie să știe să-și concentreze privirea așezată asupra lucrului celui mai important. El nu cunoaște nici ziua de muncă de opt ore și nici comoditatea. Nu se oprește timid — nici în fața ușii capitonate și nici în fața unei schele ce cere temeritate de alpinist — atunci cînd se află în joc ceva important, acel ceva care face farmecul reportajului, captivează cititorul, îl cîștigă pentru lectură. Și acum, poate, fiindcă pe alocuri notațiile mele despre reportaj, fără vrere, au prins un iz de lecție, de didacti-

cism, gîndesc că nu-i rău acum să povestesc și o pățanie proprie, a cărei semnificație nu este însă nicicum strict personală...

În activitatea mea de reporter am pățit o dată o mare „rușine profesională”. Scriam un reportaj despre o mare întreprindere din Capitală. Un om de încredere mi-a povestit că fostul patron ar fi fost de față la naționalizarea întreprinderii și ar fi spus că odată cu actul naționalizării nu-și pierde doar fabrica, ci și numele. Am luat povestea de bună și am folosit-o drept... poantă. După care, însă, am primit scrisori de la cititori care mi-au dovedit că fostul fabricant părăsise țara definitiv, încă cu doi ani înainte de naționalizare. N-aș dori să fi fost atunci în pielea mea, n-aș dori să aveți vreodată frământările și insomniile mele de atunci. Povestea este desigur mai veche, dar lată că n-am uitat-o nici acum. Și cum aș putea-o uita vreodată? Reporterul, prin reportajele sale, prin faptele reportajelor sale trebuie să-și convingă cititorul că el scrie numai și numai adevărul. Și, la urma urmei, aș vrea ca reporter și ca scriitor să vă fac o destăinuire: nu o singură dată, în investigațiile mele reportericești, am dat de oameni, de fapte și întâmplări care prin dinamismul și frumusețea lor întrec orice ficțiune întâlnită în lecturile beletristice. Adică, de ce viața să nu întrecă ficțiunea? Găsiți aceste fapte, scrieți, despre ele cu har și veți semna un reportaj, care va fi memorat mult mai multă vreme decît o povestire anostă, scrisă fără suflet, fără talent. Cite reportaje literare n-au intrat pentru totdeauna în istoria literaturii române sau a celei

scrise din țara noastră, în limbile materne germană sau maghiară?

Personal, ca reporter, mă interesează, în altă ordine de idei, tot ce este modern, nou, în pas cu timpul. Recunosc forța tehnicii și științei ca pe o putere inegalabilă pusă în slujba omului care a adus cu sine transformări epocale, revoluționare, în dezvoltarea noastră umană și socială.

În uzinele, satele și școlile noastre, în viața culturală și socială mi-a fost dat să cunosc mulți oameni capabili, interesanți, autentici eroi de reportaj. Această amplă cunoaștere a oamenilor mi-a permis să acționez ulterior și pe tărîm literar. Am început să scriu despre meniri și destine ale oamenilor. Baza, punctul de plecare în ale meseriei de scriitor le datorez reportajului. Secretul reporterului este deci evident: un reporter trebuie să fie instruit și iubitor de oameni și de adevăr, să fie drept și partinic. Desigur, aici apare și problema talentului. Dar această problemă se pune în fiecare meserie, în orice fel de activitate. În meseria noastră, a reporterilor, a ziarștilor, în genere, a scriitorilor, ceva mai mult. Dar nu este tocmai acesta un motiv în plus de mîndrie?

Beethoven a spus cîndva: „Dacă un om are numai cinci la sută talent, aceasta este suficient; restul este doar muncă, stăruință, voință și hărnicie!” Și respect pentru adevăr, pentru adevărul vieții, dragoste, multă dragoste pentru om, pentru patria natală, aș adăuga eu.

ANTON BREITENHOFER

O vocație nobilă, o vocație socială

Gen ingrat – și greu! – considerat la periferia literaturii – reportajul este totuși genul literar cel mai apropiat, cel mai credincios, cel mai atașat oamenilor muncii, construcției, cel mai angajat, mai direct și operativ.

Cu condiția ca el – reportajul – să fie bine scris. Am exprimat credința mea intimă, în forța reportajului într-un poem – *Elegie* – în care credeam că mi-am luat rămas bun de la reportaj.

Nu poți să-ți iei rămas bun de la un crez de viață – ca scriitor. Una din marile naivități – și dacă vreți uriașa mea credință în forța reportajului – am crezut totdeauna că prin reportajele mele ajut foarte mult societatea, poporul muncitor, construcția socialistă în țara noastră. Am crezut totdeauna că prin paginile scrise de mine despre o anumită colectivitate, despre un șantier, despre o uzină, despre un sat, despre un om, trezesc în oameni energii, forțe, încrederea – și în cele din urmă – un plus, un spor, o treaptă nouă în munca și în viața acelor oameni despre care am scris – și chiar pe o arie mult mai largă. Nenumărate mi-au fost clipele – nu euforice, ci îngrijorate totuși! – cînd la apariția unui reportaj am urmărit cu mintea efectul paginilor scrise de mine asupra sufletului oamenilor despre care am scris; reacția lor morală, plusul de respect, de încredere, în ei înșiși și în munca lor, plusul de entuziasm, plusul de forță pe care cuvintele mele scrise despre ei îl trezeau în sufletul lor. Și dacă se putea înregistra un spor în munca lor, în opera lor, în forțele lor – eu eram înclinat să cred că acel spor se datoră și paginilor mele de reportaj scrise despre munca lor. Pînă acolo a mers naivitatea mea – dacă vreți – dar și credința mea în forța reportajului. Și aceasta cred că trebuie să fie o lege a reportajului, o rațiune a lui. Condiționată de cealaltă lege: reportajul să fie bine scris, să strălucească – și sub nici un motiv să nu fie sub strălucirea faptelor, oamenilor, colectivelor despre care vrei să scrii. Asta este legea cea mare a reportajului: să fie bine scris, să scînteieze, să cuprindă bine în el realitatea despre care scrii și să fie la înălțimea – cel puțin la înălțimea acestor realități și a acestor oameni despre

care scrii. Mai mult decît în alte genuri literare – în reportaj cititorul confruntă ușor paginile scrise despre el cu viața, cu munca cu eforturile, cu realitatea lui; dacă se regăsește în aceste pagini – este bine; dacă prin ceea ce scrii, prin felul în care scrii îl ajută să se descopere, îi descoperi valențe, dimensiuni, semnificații, valori pe care el însuși nu are timp să le descopere singur, înseamnă că l-ai îmbogățit, că l-ai ajutat să se cunoască, să se evalueze, să gîndească de pe o treaptă nouă despre el însuși. Acesta este un lucru mare, important, o sarcină a scriitorului-reporter. Dacă scrii cenușiu, mediocru, grăbit, superficial despre el – cititorul suferă, îi produce o traumă, de care nu are nevoie în eforturile lui. Reportajul trebuie să aibă veșnic grijă de efectele scrisului său asupra oamenilor despre care scrie. Cinstit și corect și exact – la realitate! – reporterul trebuie să fie *jarul* – sau *oxigenul cel mai curat* – cel care să descopere valoarea, sufletul oamenilor despre care scrie. Puterea reporterului nu constă în ficțiune – ficțiunea nu are ce căuta în scrisul lui! – ci în capacitatea lui ca din realitate să descopere și să extragă semnificațiile majore pentru lumea, pentru oamenii despre care scrie și – *obligatoriu valabile pentru lume, în general.*

Pe aceeași treaptă cu poezia și cu proza de ficțiune – reportajul urcă o treaptă deasupra acestora prin angajarea lui clară și expresă, prin uriașele lui exigențe, prin dificultățile lui – pentru că el, ca elaborare, este obligat să sară, să silească ceea ce se numește *perspectivă și gestație* etc. – toate fazele de creație pe care și le reclamă celelalte genuri literare – reporterul le trăiește în teren, între oamenii despre care scrie, la locul de muncă despre care scrie. Scriitorul-reporter are în sufletul lui un computer. Aceasta este măreția lui – și secretul lui. Dublat de un poet, dublat de un prozator la fel de bun, dublat de acel computer – care trebuie să fie mințea lui... reporterul este... REPORTERUL, cu majuscule.

Vocația reporterului – este o vocație prin excelență politică – vocația revoluționarului, vocația făuritorului unei patrii noi, a unei societăți noi, a unei orînduirii noi în lume. O asemenea vocație merită toate eforturile și toate sacrificiile. Ce bucurie mai mare pentru un om al scrisului – decît, traversînd peisajele noi, monumentale, strălucitoare ale patriei, să poți să spui pentru sute de mîni prin care treci: „aici am pus și eu – dacă nu chiar umărul! – aici am pus și eu cuvîntul – și uneori cuvîntul a fost un umăr de nădejde”...

O, bucuria, fericirea – sensul vieții! – de a participa la făurirea unei patrii noi! Dintre scriitori – primul, în primele linii ale luptei, ale construcției – reporterul, a că-

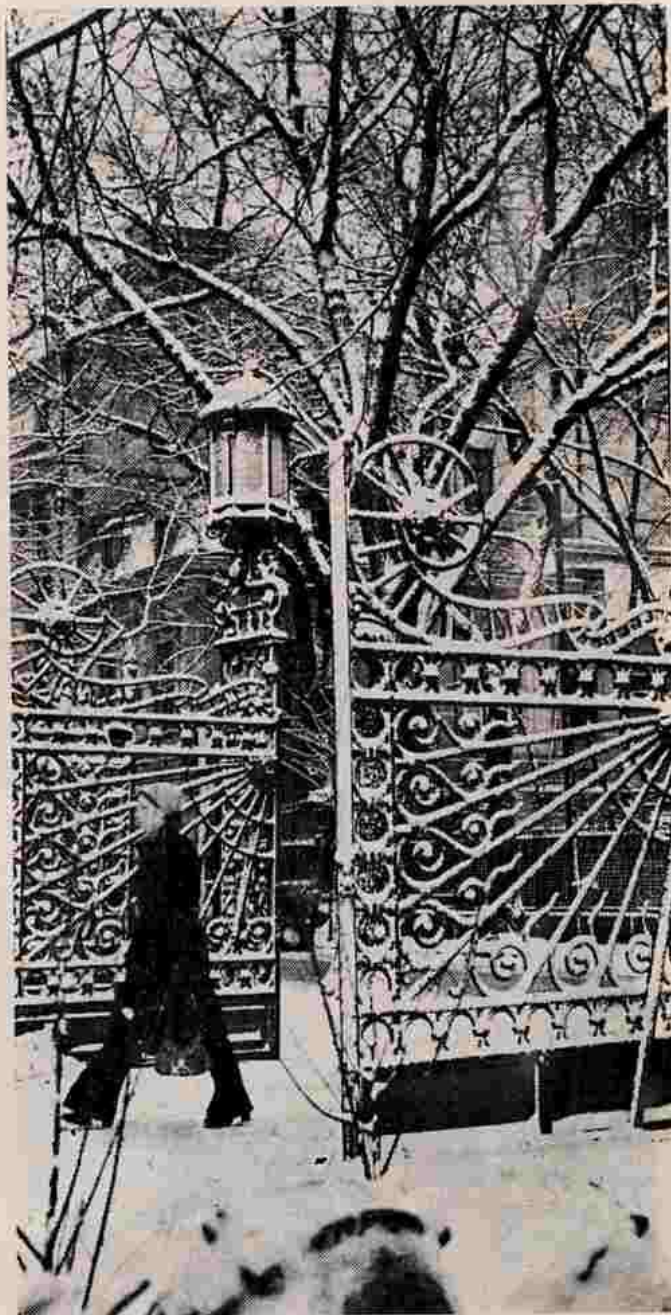
ruia frază de foc mișcă lumea – trebuie să se simtă, dacă nu cel mai fericit! – cel mai împăcat că și-a făcut datoria de scriitor.

Scriitorul de ficțiune propune lumii o ficțiune, „o viziune” a lui, care poate să intereseze mai mult sau mai puțin; interzicându-și inchipuirile, jocurile pe marginea existenței – reporterul propune lumii realitatea însăși, viața însăși, semnificațiile ei, actele ei, mesajele ei – exprimate exact, cu grijă descifrate din realitate, din viață, din problematica vieții, din problematica realității – totul privit, studiat ca printr-un sistem optic bine pus la punct, din perspectiva unui ideal, dintr-o perspectivă politică, creatoare. Reporterul are datoria – și bucuria! – să scoată capodopera din prima linie a vieții – pentru ziarul de mâine, care va produce acea imensă reacție morală în lanț. Nu vreau să vorbesc despre starea de spirit a reporterului, care știind că a scris niște pagini bune despre o lume, urmărește cu mintea efectul paginilor lui în sufletul acelor oameni despre care a scris și în sufletul oamenilor, în general.

Desigur – multe din lucrurile spuse aici pot să pară exagerări – și chiar sint exagerări – dar dacă nu gîndește astfel despre munca lui, reporterul este pîndit de riscul de a scrie cenușiu, mediocru, efemer, „de serviciu”, neconvins nici el de rolul scrisului său – și, deci, fără putere de convingere. Reportajul scris mediocru dăunează, jignește oamenii despre care a vrut să scrie. Un reportaj dintr-o realitate dată poate fi scris în mai multe feluri – dar reporterul este conștient că există o singură modalitate – cea mai bună, cea mai fericită, cea mai realizată, cea mai inspirată – și deci reporterul trebuie să aspire, să găsească această formă, cea mai fericită, ca și în poezie, ca și în proză – reportajul literar, ca gen, nefiind cu nimic mai prejos de celelalte genuri.

Merg totdeauna „în teren” cu speranța că mă va inspira, că voi cunoaște o realitate nouă pentru mine, că voi face anume descoperiri în realitate; voi descoperi fapte, oameni, gânduri, conflicte – și îndeosebi idei. Merg în teren cu o mare sete de a cunoaște o realitate, cu o mare curiozitate – și cu o mare stăruință și chiar răbdare și uneori perseverență; cunosc, aflu, întreb, cercetez, mă informez, iscodesc, observ, caut să pătrund în realitatea respectivă, îmi notez mult – citeodată și lucruri care nu-mi vor folosi – dar mă satur, mă supun unui proces de saturare din realitatea respectivă, – sint ca un burete care absoarbe – dar termenul „burete” nu-i potrivit aici. Deși experiența, documentarea îndelungă în toate domeniile și mediile de viață m-au îmbogățit mult și deci cunosc, știu mult, sint informat mult, totuși de fiecare dată în teren sint „novele”, sint foarte curios, învăț; procedez savant să nu-mi scape esențialul, să nu pierd anumite zone, caut fire. Documentarea mea în teren este activă, elaborez reportajul încă în timpul documentării; sint atent dacă inspirația mea funcționează, adică dacă realitatea mă inspiră, sint atent la emoții și la idei. Deși – cum am spus – mă supun acelei saturări de informații, de cunoaștere, „computerul” din mine funcționează intens în timpul documentării. Fac o documentare integrală, cit mai largă, cu scopul să mi se ivească mereu altceva, mai interesant, mai important, mai revelator, descoperirea – care de multe ori se produce chiar în teren, în timpul documentării. Am scris și scriu mult reportaj la comanda socială exprimată prin solicitarea ziarelor, revistelor și îndeosebi a Radioteleviziunii și a „Științei”. Am răspuns totdeauna tuturor solicitărilor. Imi este penibil să nu răspund unor solicitări. Datorez enorm „Științei” care m-a îndemnat întruna spre temele mari ale țării, ale construcției, stimulindu-mă mereu. Cea mai întinsă parte din opera mea în reportaj o datorez „Științei”. Dar am scris mult reportaj la comanda socială din mine – demonul reporterului din mine – și am fost de asemenea recunoscător pentru noblețea cu care au fost primite. În general – ca om al societății – nu mă pot desprinde de scriitorul, reporterul, activistul politic, constructorul, editorul din mine, colectivul de redacție din mine și, în mod deosebit, de uriașa lume muncitoare din mine, care mă solicită prin eforturile, munca ei uriașă, prin existența ei eroică, uriașă. Constat că ultimele cuvinte „au trădat” viziunea, filozofia și convingerea mea asupra societății noastre – unghiul sub care privesc lumea. O convingere filozofică, politică, este obligatorie reporterului, scriitorului. De calitatea acestor convingeri depinde angajarea lui, opera lui de reporter. Deși

sint meticulos – uneori la exasperare! în documentarea mea în teren – trebuie să recunosc că munca la reportaj mi-a dezvoltat o deosebită capacitate de cuprindere: „citez” realitatea cu o mare rapiditate, cu o mare precizie; nu-mi scapă nimic neobservat, deși mă plîng mereu de lipsa spiritului de observație – radiografiez, clasez, organizez, elimin și adun cu o mare rapiditate. În fața unei vitrine, într-un magazin – pentru mine este un chin să rabd partenera să vadă ceea ce eu am radiografiat în câteva secunde, fără să-mi scape comportarea, caracterul vinzătorilor, și multe, multe altele! A citi și a computeriza realitatea în care te documentezi este o condiție de bază a reporterului și a reportajului – și insist asupra ei pentru

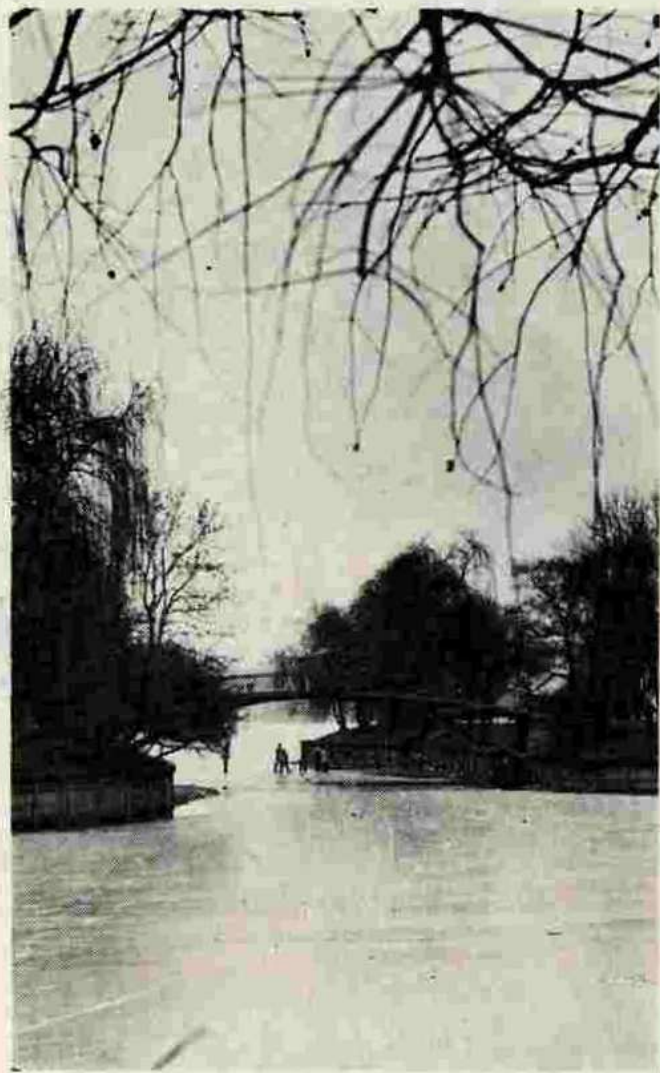

Dantelărie de iarnă (foto: Radu Alexandrina)

că ea este momentul de bază al reportajului, care – ideal! – trebuie să se structureze, să apară chiar în timpul documentării. Când ai plecat din teren – să îmbrățișezi cu privirea toată lumea, conștient și recunoscător că și-a dat un lucru grozav și nu-ți mai rămîne decît, ajuns acasă, să mai pierzi o noapte, și să rescii reportajul deja scris în

mijlocul oamenilor, pe umerii lor, pe corpul neted al utilajelor lor. Foarte multe din reportajele mele le-am scris – în teren, la fața locului – nu mi-a rămas decât să le rescriu. Le-am considerat totdeauna generoase daruri ale realității, ale lumii noastre – și pentru asemenea pagini am rămas recunoscător și credincios realităților noastre. Aș putea să amintesc aici pagini de la Bicz, de la Brașov, din Maramureș, din nordul Moldovei, din Banat, de la Craiova, de la Oradea, Arad, Suceava, Galați, Lotru, Porțile de Fier – și fără intenția să înșir ! – la Marea cea mare, la Constanța, la Tulcea, în Dobrogea, în Delta, pe Razelm, pe Mare. Am scris pe genunchi, pe marginea drumului, pe platforma furnalelor reportaje definitive, în caiete peste care cădea zgura, sau praful, sau ploaia, sau viscolul, sau țințarii, sau valurile mării, la Hunedoara, Lotru, Porțile de Fier, Bicz, pe mare, în Dobrogea, în Delta.

Dar acestea sînt cazurile fericite, cele mai norocoase. Stăteam o noapte pe platformele uzinei și dimineața, cu privirea obosită îmi citeam paginile fericite; am umblat o noapte pe Razelm; am umblat o zi sau o noapte pe mare strîngînd la piept carnetul plin de lacrimi, de ploaie, de zăpadă, cu pagini definitive, avînd fiorul și spontaneitatea și desăvîrșirea unor inspirate poeme. Vreau să spun că cele mai fericite pagini ale reporterului sînt acelea scrise în mijlocul realității pe care o cercetează. Focul realității trezește focul inspirației, gîndirea reporterului. Ca și poetul, ca și prozatorul – reporterul scrie adesea ca sub dicteu – dar sub dicteul uriașei realități. Ce este inspirația pentru reporter? Este tocmai descoperirea aceluia miez de realitate, filonul fierbinte, ideea, în jurul căreia întregul reportaj se structurează; cu spontaneitate. Dar nu tot-

La patinaj (foto : D. Vințilă)

deauna ești la fel de norocos. Am făcut în câteva rînduri filme-reportaj pentru Televiziune. Aveam nevoie de imagini fericite – și am văzut ce înseamnă să nu ai aparatul de filmat pregătît – ca o armă de vînătoare – pentru că pierzi atîtea imagini cu care nu te mai întîlnești. Uneori, întors din teren, simt insuficiența documentării – sau în orice caz – nu cea mai completă documentare; nu am condus bine documentarea, m-am lăsat condus, sau dus de o documentație slabă – de exemplu, oamenii cu care am vorbit sau problemele discutate. Calitatea discuțiilor cu oamenii din teren are un rol însemnat în documentarea reporterului. Este de preferat să umblî singur printr-o uzină, pe un șantier, să privești, să observi, să prinzi de aici și de colo un fragment de discuție reală dintre oameni decît să-ți pierzi timpul în discuții-șablon cu oamenii care nu au nimic de spus...

Scriu reportaj de vreo treizeci de ani; am debutat prin poezie, prin nuvelă și prin reportaj. Ar fi interesant de căutat în revistele anilor 1946–1949 acele reportaje pe drumurile secetei și războiului, în Dobrogea foametei. Scriam poezie – nu aveam nici o idee despre reportaj. Nu mai am manuscrisele de atunci – și totuși, dacă închid ochii, văd șirurile de căruțe oprite în popas, în șanțul șoselei, cu caii sau boii costelivi smulgînd firul de iarbă pîrjolită și oameni surpați de malarie făcînd mici focuri, fierbînd o mămăligă de orz – și simt și acum gustul acelei aspre mămăligi de orz și văd luna plină deasupra și aud caii rozînd, smulgînd firul de iarbă arsă, prăfuită, de pe marginile șoselelor. Cine m-a învățat să scriu reportaj?! Realitatea, viața! Am rămas – ca în școala primară – un respectuos elev al vieții și răzvrătitul elev al vieții, al realității și uriașul apărător al vieții, al acestei biruitoare, uriașe realități la care trudește țara întreagă.

Întreaga mea muncă de reporter este călăuzită, dictată de un țel exact: să arăt acestui popor român cît este de mare, cît este de puternic, cît este de capabil; de ce eforturi este el în stare; ce uriașe forțe sînt în el. La fiecare reportaj al meu se vor găsi două-trei variante. Cel puțin cincizeci de pagini de „zgură” rămîn, aruncate, în urma fiecărui reportaj. Aceasta este convingerea, credința mea că reportajul este o forță deosebită; aceasta este convingerea mea că reportajul are o mare forță socială; aceasta este convingerea mea că reportajul trebuie scris cu cea mai mare grijă, cu cea mai curată cerneală, cu sufletul cel mai curat, cu sufletul la înălțimea realității pe care vrem să o exprimăm în reportajele noastre. S-a vorbit mult, într-o vreme, despre reportajul roz, trandafiriu etc... Cred că am și fost amestecat în asemenea reportaj festivist. Aș vrea însă să se răsfioască paginile mele și să se caute acele pagini – polemice cu realitatea, dacă vreți – în care să nu arăt eforturile, greutățile, sacrificiile, uriașele greutăți ale lumii noastre.

Într-o perioadă de răsfaț pentru toți experimențialistii, printre dionisiacii și beatnicii și inovatorii tirzii, și ludicii și modernistii tirzii – și oniricii – grozavii oniricii! – subsemnatul am publicat cartea de reportaj „Oda zilnică”. Replică bine scrisă, cu un substrat polemic pentru toate evazionismele literaturii. Tăcerea asupra acestei cărți ar fi trebuit să mă reducă și pe mine la tăcere. Am continuat să scriu reportaj. Sînt multe momente cînd, oprît cu creionul în aer, gîndesc că aș scrie mai bine o sută de pagini de roman de aventuri, de dragoste, de nu știu ce – decît să scriu un reportaj de zece pagini. Cu toate acestea scriu, în continuare, reportaj cu aceeași pasiune și mulțumire cu care îmi scriu poemele și cu o imensă satisfacție în plus: aceea că particip direct la uriașele eforturi, bătălii, succese, realizări ale țării întregi.

Între colegi, între prieteni fiind vorba, – voi mărturisii că în repetate rînduri mi-am propus să nu mai scriu reportaj. Rezultatul acestei interdicții a fost totuși bun – pentru că de fiecare dată, am pornit din nou la drum, să scriu reportaj – cu hotărîrea de a scrie și mai bine reportajul – mai clar, mai bine.

Reportajul – o vocație nobilă. O vocație socială. Nu ai cum să i te împotrivești. Decît să înveți mereu și mereu, din fiecare drum și să scrii cît mai clar, cît mai bine pentru ziua de azi, pentru ziua de mîine – cu grija că ceea ce ai scris – este bun scris și rămîne.

TRAIAN COȘOVEI

Un gen care respinge șablonul și formulele seci

N-am crezut și nici nu cred că reportajul se poate scrie în lipsa unei vocații autentice pentru reportaj. El nu implică, ceea ce am putea la un moment dat să credem, (înșelându-ne, desigur) experiența, dexteritatea, ci talentul. Talentul literar întrebuițat în acest caz, se înțelege, nu pentru invenție, ci pentru o redare a realităților într-un mod sensibil, plastic, neconvențional, într-un chip care să releve esențele, semnificațiile faptului de viață sau de gândire care face obiectul reportajului. Pentru cel care scrie reportaj implicarea este și de natură artistică, atît la nivelul întregului, cit și la cel al cuvintului. Poate mi se va replica: Și atunci ce-i mai putem cere, în plus, literaturii? Nu este prea mult ce-i cerem reportajului care nu poate avea o viață decît efemeră? Voi răspunde că exigențele reportajului nu pot fi despărțite de cele ale literaturii propriu-zise, că numai o înțelegere superficială situează reportajul cu îndrjire în sfera efemerului. În ceea ce mă privește, am considerat reportajul (fie gazetăresc, fie literar — dacă se poate face o asemenea împărțire!) ca un „gen” greu, dificil tocmai pentru că nu se scrie cu uneltele de toată ziua. Faptul de a-l scrie a fost totdeauna sinonim cu o bucurie, eu văzînd în reportaj o frumoasă dar și plină de neprevăzut aventură într-un spațiu care pe măsură ce este încorporat în idei și cuvinte se arată a fi tot mai larg și fertil pentru meditația proprie asupra realității.

Un reportaj autentic, nemanufacturier nu se poate compune din formule și fraze stereotipe întilnite, din păcate, prea des în presa noastră, din locuri comune ce nu pot

stîrni nici un ecou emoțional: dimpotrivă, el trebuie să probeze permanent tensiunea creației, nevoia autorului de originalitate și, în același timp, satisfacția lui că a găsit cuvîntul ce exprimă adevărul, sintagma cu o reală acoperire ideatică.

Dacă alte „genuri” se pretează în mai mare sau mai mică măsură la un plan prestabilit, reportajul, categoric nu. Nu plec într-o localitate sau alta să scriu un reportaj, ci să descopăr subiectul unui reportaj. A descoperi înseamnă a cerceta, a discerne, a înțelege, a reflecta. Reportajul înseamnă descoperire — chiar și a lucrurilor care nu se văd cu ochiul liber și nici cu un alt instrument optic oricît de perfecționat.

Văd oameni, uzine, ogoare, laboratoare, dar „văd” și sentimente, eu insumi mă redescopăr aflîndu-mă față în față cu „eșantioanele de viață”. Reportajul începe să fie scris cînd se realizează — la nivelul sensibilității — confluența dintre toate acestea. Această confluență exclude de la sine banalul, îngustimea observației, relatarea ternă. Or, pentru a scrie un astfel de reportaj este nevoie, cum arătăm mai sus, de talent. Dacă admitem — și trebuie să admitem pentru că așa este — că realitatea are o anumită temperatură nu ne putem înfățișa în fața ei reci, fără posibilitatea reală de a-i surprinde și a-i trece temperatura în propriul nostru scris. Ori de cite ori mă întorc de pe „teren” rememorez locurile văzute, oamenii, gesturile și cuvintele lor înainte de a mă uita peste însemnările făcute la fața locului. Astfel am eu impresia că pot vedea „întregul” și mișcarea lui, realizez dialogul cu cele văzute și trăite, dialog care aproape că îmi dictează și primele cuvinte și fraze ale reportajului care începe să se alcătuiască. Indepărtare de concret? Nu, nu cred că este vorba de așa ceva, ci de o încorporare a lui, de o trăire a datelor sale fundamentale.

Apelul la însemnări este important în al doilea rînd pentru a retranscrie nume de oameni, de cifre economice sau alte date. Și nu o dată am avut satisfacția că procedînd astfel cei despre care am scris și-au recunoscut mai bine, mai adînc, locurile lor de muncă și viață și, implicit s-au recunoscut, pe ei înșiși...

FLORIN COSTINESCU

Traversînd parcul (foto.: Petre Popovici)

Pe agenda
activităților
organizate de
Consiliul Ziariștilor

LA CONSILIUL INTERCOOPERATIST — PURANI

O fructuoasă vizită de documentare și dezbateri

În luna decembrie, Consiliul Ziariștilor a inițiat o vizită de documentare și dezbateri a unor probleme profesionale la Consiliul intercooperatist Purani, județul Teleorman. Au fost invitați redactori din presa centrală, de la Radioteleviziune și Agerpres, precum și de la redacțiile județene „Steagul roșu — Ilfov”, „Înainte” — Dolj și „Teleormanul”.

Vizita se anunța dintru început deosebit de interesantă deoarece aflasem cu toți că ne vom întâlni, la Purani, cu cooperatori, mecanizatori și specialiști din cele 6 unități agricole din cadrul Consiliului intercooperatist — Cernetu, Teleormanul (ambele din comuna Mirzânești), Purani, Siliștea, Măgura și Guruieni — a căror preocupare statornică pentru o muncă de calitate s-a materializat în rezultatele deosebite cu care au încheiat primii doi ani ai acestui cincinal.

Ceea ce ce aveam, însă, să întâlnim acolo — în contactul nemijlocit cu acești oameni harnici și hotărâți să schimbe „în renume” aprecierea de buni gospodari de care se bucură de câțiva ani, apreciere concretizată în obținerea Ordinului Muncii de către câteva cooperative

din cadrul consiliului — ne-a întregit imaginea despre ceea ce ne-am obișnuit să numim agricultura cooperatistă avansată.

Vizita noastră a început cu sectorul zootehnic al cooperativei agricole Purani. Marin Nedea, Erou al Muncii Socialiste, președintele Consiliului intercooperatist Purani ne-a însoțit, oferindu-ne o serie de date despre continua dezvoltare a acestui sector, despre creșterea ponderii sale în structura producției globale a întregului Consiliu intercooperatist. Am aflat că au fost introduse în ferme efective de vaci și oi din rase superioare, că au fost create nuclee proprii de reproducție și că s-au aplicat metode moderne de preparare a hranei. Preocuparea pentru a pregăti și forma îngrijitori nu numai pricepuți, dar și înzestrați cu o mare dragoste pentru animale a fost o altă constantă a activității conducerei Consiliului intercooperatist. Rezultatele bune obținute, creșterea producției de lapte pe cap de vacă furajată cu 500—600 litri în anul 1977 față de anul 1976 vorbesc despre ceea ce se poate face folosind cu inteligență și spirit gospodăresc posibilitățile locale, vorbesc despre ceea ce se poate realiza atunci când

există o neajmurnită dragoste pentru muncă și oameni, o mare dăruire comunistă.

Întâlnirea ce a urmat acestei vizite, la care au participat **Marin Nisipașu**, secretar al Comitetului județean Teleorman al P.C.R., președintele Uniunii județene a cooperativei agricole de producție, și **Marin Nedea**, președintele Consiliului intercooperatist Purani, a dat posibilitatea gazetarilor prezenți să afle o serie de date concrete ce aduc mărturie despre potențialul nebănuț altădată al județului Teleorman și care l-au înscris în acești ani ca pe una din cele mai active prezențe în cronică întrecerilor socialiste a lucrătorilor de pe ogoarele patriei.

Ziariștii au adresat apoi numeroase întrebări tovarășului Marin Nedea despre modalitățile concrete de muncă ce au dus la rezultatele deosebite atât în sporirea producției, în redresarea economică a unor cooperative din cadrul consiliului, în pregătirea cadrelor, cât și în dezvoltarea conștiinței socialiste a sâtenilor din această parte a Burnasului.

Răspunsurile sincere, rostite fără emfază și nu arareori punctate de remarci pline de umor, ne-au relevat

La ferma de taurine Purani

După „contactul cu terenul” în sală, dezbaterile continuă...

un veritabil erou de reportaj pe care orice reporter plecat să scrie despre un om al zilelor noastre, și-l dorește. Inzestrat cu o deosebită voce de conducător, având largi cunoștințe despre ceea ce s-ar putea numi „pedagogia muncii”, tovarășul Nedea este o prezență activă în viața comunei; nimic din ceea ce se întâmplă pe aceste meleaguri nu-i este străin, fie că este vorba de a răspunde unei invitații la o oră de dirigiență, fie că este vorba de a sprijini echipa de fotbal a tinerilor satului. Dușman înverșunat al vorbăriei goale și al birocrației care — spunea el — împiedică oamenii să gândească la rezolvarea eficientă a problemelor, consumându-le timpul în alcătuirea a fel și fel de „situații” statistice, și-a făcut o profesiune de credință din a se apleca cu interes și deosebită dragoste, dar și cu exigență, asupra omului și a ne-cazurilor sale, și aceasta nu în zile și la ore fixe, în cadrul audiențelor, ci pe tot parcursul unei zile de muncă, oricând atunci când este solicitat. „Oamenii mă ascultă în măsura în care îi respect”, ne mărturisește interlocutorul, care adaugă că a considerat totdeauna că puterea exemplului personal este un factor mobilizator pe care nici unul din oamenii aleși în fruntea obștii n-ar trebui să-l ignore.

Vizita de documentare s-a încheiat târziu, în după-amiaza aceea însorită de decembrie, și poate ar fi continuat încă, pentru că președintele Nedea mai avea multe de spus despre munca plină de dăruire a cooperatorilor din Consiliul inter-cooperatist Purani, despre viața lor de acum și despre aceea pe care și-o durează, despre grija care se manifestă aici pentru pionierii și tinerii comunei, ca și pentru bătrânii ei, cei care au fost invitați într-o zi să urce într-un autocar să meargă să vadă „lumea”, pe Valea Oltului pînă la Sibiu, despre „carnetul de note” al tractoriștilor în care se înscriu doar două note: 1 și 10, pentru că „în agricultură ori ești bun ori nu” și

despre multe altele care au rămas nerostite pentru că, totuși, ziua-lumină a președintelui Nedea este departe de a se fi sfârșit; mai trebuie mers și prin atelierele S.M.A., mai trebuie văzut ce s-a realizat din

programul de lucru pe ziua de azi al diferitelor formații de muncă, mai trebuie definitivat programul zilei de mâine...

MILENA COMARNESCU

O discuție cu tovarășul Marin Nedea „la fața locului”.

Ilustrații: Dumitru Constantinescu

In perioada 3-6 noiembrie 1977 s-a desfășurat la Bagdad cel de-al treilea Colocviu internațional organizat de Comisia profesională a O.I.Z., în colaborare cu UNESCO și cu Uniunea Ziaristilor Irakieni. Colocviul a avut ca temă: „Decolonizarea informației și rolul mijloacelor de comunicare de masă în dezvoltare și în crearea unui ordinii economice internaționale”.

Au participat personalități politice și ale lumii ziaristice internaționale, cunoscuți profesori și specialiști în domeniul învățămîntului ziaristic, din peste 40 de țări ale lumii.

Între personalitățile vieții politico-sociale din diverse țări care au fost invitate la colocviu s-a aflat și tovarășul prof. Mircea Malița.

La lucrările colocviului au mai fost prezenți, din partea țării noastre, Nestor Ignat, decanul Facultății de ziaristică de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, în calitate de președinte al Comisiei profesionale a O.I.Z., organizatoare a colocviului, Ilie Șerbănescu din partea Consiliului Ziaristilor și Mircea Manea din partea Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu”.

Colocviul a fost condus de un prezidiu avînd ca președinte pe S. Q. Hammoudi, ministrul informațiilor din Irak, ca vicepreședinți pe: Jean Maurice Hermann, președintele de onoare al O.I.Z., Kaarle Nordenstreng, președinte al O.I.Z., Nestor Ignat, Hifzi Topuz, reprezentantul directorului general al UNESCO, iar în secretariat pe Aurelian Nestor, secretar al O.I.Z. din partea României și secretar al Comisiei profesionale a O.I.Z.

Publicăm în continuare intervențiile susținute de tovarășii Nestor Ignat și Ilie Șerbănescu.

DECOLONIZAREA INFORMAȚIEI ȘI ROLUL ÎN DEZVOLTARE ȘI ÎN CREAREA UNUI

NESTOR IGNAT: Deschiderea celui de-al treilea Colocviu Internațional organizat de Comisia profesională a O.I.Z., în colaborare cu UNESCO și, de această dată, și cu Uniunea Ziaristilor Irakieni, ne oferă tuturor prilejul fericit de a constata prestigiul sporit al acestor manifestări, exprimat elocvent și prin numărul mare al participanților reprezentativi – personalități politice și ale lumii ziaristice internaționale, cunoscuți profesori și experți din domeniul învățămîntului ziaristic din diferite părți ale globului, în primul rînd din țările în curs de dezvoltare.

Cu prilejul precedentului colocviu, organizat de Comisia profesională a O.I.Z. în colaborare cu UNESCO, la Vișegrad, în R. P. Ungară, cu o temă, de altfel, apropiată de cea de acum, și anume: formarea ziaristilor din țările în curs de dezvoltare, spuneam că dezbaterile noastre internaționale au început să devină o tradiție. Aș spune acum ceva mai mult: nu e vorba numai de o tradiție, în sensul regularității care ar putea fi, în definitiv, formală, ci de o continuitate de substanță, de o concepție consecventă, care îndreaptă eforturile O.I.Z. spre cele mai acute probleme profesionale ziaristice care, prin însăși esența lor, sînt și importante probleme politice ale contemporaneității.

Nu aș vrea să vă obosesc prezentînd în fața dumneavoastră un raport de activitate, mai ales că principalele realizări și programul de acțiune al O.I.Z. în această direcție sînt consemnate, după cum se știe, în Raportul comisiei profesionale la ultimul congres al O.I.Z. Aș vrea totuși să subliniez că întîlnirea noastră prezentă, dedicată unei teme atît de însemnate ca: „Decolonizarea informației și rolul mass media în dezvoltare și în crearea unui nou ordinii economice internaționale”, trebuie să fie considerată nu numai ca o continuare mai cuprinzătoare a precedentului colocviu. Ea este și o verigă a unui lanț de acțiuni coordonate.

Nu încapă îndoială că toate acțiunile de acest fel nu capătă sens decît pe fundalul uriașelor schimbări petrecute în lume: înfrîngerea istorică a colonialismului și cucerirea independenței de către un mare număr de noi

state, rolul crescînd al țărilor în curs de dezvoltare în viața internațională, la Organizația Națiunilor Unite, contribuția lor – împreună cu țările socialiste, cu toate forțele democratice, antiimperialiste din lume – la determinarea unui curs tot mai hotărît spre democratizarea relațiilor internaționale, spre cooperare și coexistență pașnică.

Sînt cunoscute, de asemenea, sechelele grave ale îndelungatei și grelei dominații colonialiste și tendințele neocolonialiste de a le permanentiza: decalajele economice dintre țările industriale și țările în curs de dezvoltare, decalaje uriașe, care continuă să adîncească condițiile – inechitabile pentru aceste țări – ale comerțului internațional, dificultățile, adesea insurmontabile în aceste împrejurări, ale luptei împotriva subdezvoltării, cu tot cortegiul ei de suferințe. Desigur, între țările în curs de dezvoltare sînt diferențe notabile, determinate de evoluția lor istorică, dar în liniile lor esențiale stăruirile de lucruri semnificate mai sus apăsă destinele imensei majorități a omenirii și, în condițiile persistenței și chiar accentuării lor, reprezintă o amenințare din cele mai grave pentru întreaga omenire.

După cum se știe, din eforturile unite ale statelor în curs de dezvoltare de a atrage atenția opiniei publice mondiale, a forurilor internaționale asupra acestei situații intolerabile și de a impune transformările necesare pentru a face posibilă lichidarea decalajelor pricinuite de spolierea colonialistă, s-a născut ideea unei NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE. Acceptată la început în documente oficiale ale O.N.U. ea a devenit mai apoi și tot mai mult o adevărată „idee-forță”, larg discutată în nenumărate colocvii, conferințe și congrese, temă permanentă a multor ziare din lume, ca și a cercetării în științele sociale și politice și, mai cu seamă, tot mai prezentă, sub aspectele cele mai diverse, în tratativele pentru rezolvarea într-un mod nou a problemelor lumii de azi.

Nu intră în obligațiile raportului de față să ofere detalii sau cifre edificatoare asupra acestei probleme. O vor face alții, desigur, profitînd de bogăția de date pur și simplu zguduitoare

MIJLOACELOR DE COMUNICARE DE MASĂ NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

existente în această materie. M-am referit la instaurarea unei noi ordini economice internaționale pentru că acesta este termenul de referință, conceptul central în raport cu care mi se pare că pot fi apreciate cel mai bine toate celelalte aspecte, inclusiv acela al decolonizării informației și al rolului mass media în procesul dezvoltării. Ideea noii ordini s-a impus și se poate transforma în realitate numai prin lupta unită a tuturor popoarelor, a tuturor forțelor progresiste și nu încapă nici o îndoială că, în calea măsurilor concrete în această direcție, se așează și se vor așeza încă, forțe puternice.

Am stăruit asupra ideii centrale a „noului ordin economic” și pentru că vin în mijlocul dumneavoastră dintr-o țară în curs de dezvoltare, în același timp țară socialistă și anume Republica Socialistă România, în care problemele construcției economice în primul rând, ale progreselor pe toate planurile sînt soluționate în mod fericit prin eforturi eroice ale întregului nostru popor, învingînd astfel subdezvoltarea seculară rămasă de pe urma dominației îndelungate a unor puteri străine, a exploatații bogățiilor țării de către marile trusturi internaționale și complicității lor băștinași. Aș vrea să amintesc cu satisfacție că la noi, problemele noii ordini economice internaționale au fost și sînt tratate cu toată seriozitatea și cu o mare receptivitate, că partidul și statul nostru, președintele Nicolae Ceaușescu, au elaborat o concepție cuprinzătoare despre noua ordine economică și politică internațională, o concepție caracterizată prin spiritul realist, prin propuneri concrete, prin examinarea atentă a tuturor implicațiilor și condițiilor de care depinde soluționarea reală a acestei probleme vitale a zilelor noastre. După cum se știe, această concepție, acțiunile politice corespunzătoare și-au găsit consecvent expresia în documente și propuneri importante la Organizația Națiunilor Unite, în solidaritatea nedezmințită a țării noastre cu lupta pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

„...Noua ordine economică internațională – spune președintele Nicolae Ceaușescu – presupune o revoluție în relațiile dintre state, presupune să se

pună capăt dominației unor țări asupra altora, sub orice formă, să se creeze relații de egalitate, de respect, de într-ajutorare, de avantaj reciproc, să se asigure, totodată, accesul în condiții avantajoase la tehnologia și cuceririle științei.

Pentru a realiza noua ordine economică vor trebui să fie elaborate principii noi de relații și, desigur, țările dezvoltate să înțeleagă că trebuie să țină seama de cei mai săraci, că, pînă la urmă, însăși dezvoltarea lor este legată de lichidarea subdezvoltării. Dăltfel, criza economică din ultimii ani a evidențiat cu putere că viitorul țărilor industrializate, avansate este nemijlocit legat de acela al țărilor în curs de dezvoltare”.

Se poate spune că dezbaterile în jurul noii ordini economice internaționale s-au extins tot mai mult și asupra aspectelor politice esențiale ale acesteia, ca și asupra celor culturale.

În acest sens, în primul rînd în țările în curs de dezvoltare, la conferințele țărilor nealinate, la conferințele generale ale UNESCO și, îndeosebi, la aceea din toamna anului trecut, de la Nairobi, s-au pus cu toată ascutimea problemele decolonizării informației, ale creării unei noi situații și a unor noi relații în acest domeniu, apreciate de cei în cauză ca fiind extrem de importante pentru însăși realizarea unei noi ordini economice internaționale.

Cu aceste prilejuri s-au formulat noi concepte, cum ar fi crearea unei noi ordini internaționale a informației și, ceea ce este esențial, s-a trecut la unele măsuri concrete – pași înainte pe calea emancipării informației, a mijloacelor de comunicare de masă în țările în curs de dezvoltare. Sîntem siguri că participanții la coloclul nostru și, mai cu seamă, cei implicați direct în asemenea măsuri vor profita și de această ocazie pentru a face un temeinic schimb de experiență și pentru a propune noi inițiative.

Ce sens are oare decolonizarea informației în condiții în care, datorită cuceririlor geniului uman, a spectaculoasei revoluții tehnico-științifice pe tărîmul telecomunicațiilor, a devenit o realitate cvasiinstantaneitatea informației pe glob ?

Faimoasa bătălie navală de la Tra-

falgar, din 21 octombrie 1805 – eveniment marcant în istorie, în care flota lui Napoleon a fost înfrîntă, dar a căzut în luptă însuși învingătorul, amiralul Nelson – a devenit o ȘTIRE de presă, pentru un public de altfel foarte restrîns, la mai bine de două săptămîni după terminarea ei.

– De necrezut, într-adevăr! – vom exclama astăzi. Și lucrurile s-au petrecut abia cu ceva mai mult de un secol și jumătate în urmă...

Și mai de necrezut mi se pare însă că în prezent, la amurgul acestui secol al marilor născociri tehnice, al televiziunii și comunicațiilor prin sateliți, mai există țări care capătă știri despre vecinii lor prin intermediul unor centrale transnaționale aflate la distanțe de multe mii de kilometri și de unii și de alții, pe teritoriile fostelor metropole ale colonialismului, dar rămase încă metropole ale informației !

La aceasta s-ar putea adăuga un lucru și mai grav: asemenea țări capătă informații (cit le capătă și pe acestea !) despre tot soiul de întîmplări prea puțin interesante pentru popoarele lor, dar sînt lipsite adesea de o informare satisfăcătoare cu privire la evenimentele vitale din propria zonă geografică, ba chiar și din propria țară.

Este limpede că aici nu mai e vorba doar de dificultăți tehnice, ca pe vremea lui Bonaparte și Nelson, ci de structuri inechitabile create de colonialism și în domeniul informației, ca o parte integrantă a vechilor stări economice și a căror persistență constituie o piedică principală în calea instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Decolonizarea informației este, deci, un aspect al eforturilor generale pentru înlăturarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și cele industrializate și, totodată, o condiție, un factor important în însăși înlăturarea acestor decalaje.

Problemele decolonizării informației sînt extrem de diverse, îmbracă forme diferite în fiecare mare zonă geografică și chiar în fiecare țară în parte. Fără îndoială, soluționarea lor trebuie să fie în primul rînd rezultatul eforturilor acestor țări – ca și înlăturarea decalajelor economice – rolul unirii

eforturilor lor cu acelea ale tuturor forțelor înaintate ale lumii, pentru aplicarea în viața internațională a principiilor egalității depline între state, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, renunțării la forță și la amenințarea cu forță, cooperării largi și reciproc avantajoasă, pentru toate statele. Numai respectarea acestor principii, cum o dovedește însăși viața internațională de azi, poate oferi o bază traicică instaurării unei noi ordini internaționale, echitabile pe toate planurile, inclusiv pe acela al informației, o garanție a păcii și a progresului întregii omeniri.

În această ordine de idei, capătă o însemnătate hotărâtoare, lărgirea contribuției tuturor țărilor, la adoptarea hotărârilor O.N.U. și a organizațiilor sale specializate. Prezența activă a țărilor în curs de dezvoltare a contribuit, desigur, din plin, la abordarea unor probleme capitale, privind susținerea eforturilor acestor țări: adică sprijinirea creării unor structuri proprii, care să permită statelor în curs de dezvoltare, să ofere ele însele lumii o imagine proprie, corespunzătoare realității; adevărul și obiectivitatea informației etc., incluse în rezoluțiile Conferinței generale UNESCO, de la Nairobi, ca un adevărat program de acțiune, a cărui înfăptuire reprezintă, desigur, un punct central și în dezbaterile actualului colochiu. Nu e un secret, că unele din aceste idei și decizii, au fost atacate de cei care consideră că sînt lezate interesele lor monopoliste în domeniul informației. Înveșmîntarea acestor interese, (greu de mărturisit, de altfel...), în odăjdiile grijii pentru soarta informației în țările în curs de dezvoltare, tocmai acolo unde acest teren este aproape gol și tocmai în momentul cînd se fac pași, cu greu, spre participarea echitabilă a acestor țări la fluxul mondial al informației, nu este desigur de natură să convingă pe nimeni și cu atît mai puțin pe reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare...

Decolonizarea informației are numeroase fețe: economică, tehnică, politică, culturală, necesită cercetări și studii concrete, cere formarea cadrelor naționale de ziaristi, de comunicatori, într-un sens mai cuprinzător.

Dintre toate aceste aspecte, importante, desigur, în integralitatea lor — așa cum au fost cuprinse de altfel și în rezoluțiile UNESCO — îngăduiți-mi să mă opresc cîteva momente doar asupra unuia, și anume al **conținutului** informației.

Filozoful contemporan Martin Heideg-

ger vede în presa de mare tiraj, în magazinul ilustrat, în special, un produs a ceea ce el numește „gîndirea calculatoare” (caracteristică „timpurilor moderne”) și totodată, o acută expresie a alienării oamenilor de azi. Pe plan ontologic, desigur, și în cadrul unei concepții filozofice stufoase, gînditorul reflectă în felul său, poate fără să-și fi dat seama, o situație existentă în lumea marilor monopoluri de presă. Oricum, acestea folosesc tehnicile atotputernice ale secolului nostru, pentru a difuza, în cantități uriașe, o informație al cărei conținut nu are, adesea, nici o rădăcină în realitățile în care trăiesc „receptorii” și nu fac decît să-i instrăineze de aceste realități vitale. Alți teoreticieni, Marshal Mc Luhan, de pildă, exaltînd virtuțile televiziunii, triumful mijloacelor electronice de transmitere instantanee a imaginilor pe întreg pămîntul și, ca urmare a acestora, reconstituirea comunicației globale, idilice, la cît nivel și cu altă amploare, pierde totuși din vedere mesajul ca atare, conținutul lui și tinde să-l reducă la determinările datorate structurilor canalului de comunicare.

Teoretizările de acest fel sînt generate de contradicțiile actuale între existența capacității tehnice de a rezolva adecvat serea de informație a popoarelor, în interesul dezvoltării, al păcii și progresului pe de o parte, și structurile înguste și inechitabile ale unei bune părți a sistemelor de informare, pe de altă parte, care viciază însuși fondul și sensul informației. Chiar dacă surprind aspecte parțiale semnificative și articulează unele speculații subtile, asemenea tentative teoretice, rîmin inevitabil parțiale, fiindcă ocolesc, de obicei, rădăcinile profunde, economice, sociale, politice ale acestor fenomene de criză.

Se știe că metoda cercetării științifice a realităților sociale este aceea elaborată de Marx, aplicată și dezvoltată cu rezultate teoretice și practice de însemnătate istorică, în toate domeniile, inclusiv în cel al presei.

Deosebit de valoroasă pentru înțelegerea în acest sens a legăturii mesajului de presă, a conținutului acestuia cu realitățile economice și spirituale, mi se pare experiența țărilor în curs de dezvoltare, alături desigur de aceea, mai veche, a țărilor socialiste.

Cred că trebuie să deosebim trăsăturile specifice ale mesajului sau operei ziaristice de acelea ale diferitelor tipuri de mesaje care circula pe aceleași canale ale comunicării de masă: opere literare și de artă, lecții și demonstrații ale învățămîntului la radio sau la televiziune, publicitatea etc.

Mesajul ziaristic are adesea un rol conducător, datorită actualității și ascuțimii sale politice, influenței directe asupra societății. În același timp, mesajul de presă, conținutul lui mi se pare că trebuie judecate întotdeauna în ansamblul ideologic, cultural din care fac parte.

Sînt bine cunoscute contribuțiile teoretice în problemele dezvoltării unei noi ideologii și ale unei noi culturi, ale rolului acestora în procesul de decolonizare, încercările de a exprima identitatea spirituală a acestor popoare, contribuții datorate citorva distinși cercetători și, totodată, personalități politice ale unor state africane.

Nu se poate vorbi de o decolonizare reală a informației fără să ne ocupăm de rolul acesteia în constituirea noilor culturi și ideologii, în trezirea conștiinței de sine a acestor popoare. Atitudinea critică legitimă față de mesajele deformate, tributare unor sloganuri comerciale ieftine, reducînd, cu intenție sau fără, realități culturale străvechi și respectabile din aceste țări, la pitoresc și senzațional nu constituie decît o latură a decolonizării culturale. Latura cea mai importantă este însă aceea constructivă. Mesajul de presă este chemat să ajute, în mod nemijlocit, la înlăturarea complexelor de inferioritate sîdite de colonialism, să trezească — pe baza experienței concrete pozitive — încrederea în forțele proprii, să contribuie la descoperirea căilor dezvoltării, să popularizeze figurile și faptele oamenilor din popor, eroici înfăptuitori ai unor noi societăți.

Pe scurt, socotesc că informația, mesajul de presă sînt menite să joace un rol hotărîtor în formarea noilor națiuni, în constituirea conștiinței naționale. Totodată ele înlesnesc sinteza culturală originală — dintr-un unghi de vedere critic — a tradițiilor proprii valoroase și a cuceririlor de preț ale culturii mondiale.

Mi se pare că acest aspect al decolonizării, determinant pentru conținutul informației în aceste țări, ar merita un studiu mai aprofundat din partea cercetătorilor presei, ai mass media. De asemenea, organizarea unui schimb de experiență ar putea fi folositoare pentru demersurile teoretice ca și pentru acțiunile practice legate de acest însemnat fenomen social al epocii noastre.

Fie-mi îngăduit să mai adaug cîteva cuvinte despre locul ocupat de pregătirea profesională a ziaristilor în procesul decolonizării informației și în accelerarea dezvoltării. Nu-mi propun să repet ceea ce am spus în colochiul precedent consacrat problemelor for-

mării ziariștilor din țările în curs de dezvoltare. Aș vrea doar să subliniez din nou ideea că, în condițiile schimbărilor de structură, ale lărgirii treptate a bazei tehnice a presei, hotărâtoare devine activitatea celor ce vor utiliza mijloacele de comunicare de masă, pregătirea și organizarea în exercitarea profesiei.

Deosebit de instructive mi se par încercările de a crea o presă rurală în Africa (sint cunoscute inițiativele UNESCO în această direcție), seminariile organizate cu sprijinul direct al O.I.Z. și al Comisiei profesionale a O.I.Z. ca și alte experiențe despre care, sper, cei care au participat la ele vor vorbi pe larg. Se formează astfel, pe lângă activitatea profesioniștilor crescuți conform programelor „clasice”, un nou tip de comunicare, multimedia, și un nou tip de comunicator, în același timp activist pe un tărâm al construcției sociale, pornit dintre oamenii muncii și întorcându-se neconținut în mijlocul lor, îngrmat însă cu instrumentele și mesajele adecvate ale comunicării de masă, în lupta împotriva foametei, a bolilor, a subdezvoltării, pentru lichidarea analfabetismului și răspândirea culturii.

Această armată modestă și eroică, exercitând în condiții deosebit de grele toate funcțiile presei, prezentă în procesul de editare, de la concepție la difuzare, (aceasta la distanțe foarte mari, adesea în locuri greu accesibile) își așteaptă încă — mi se pare — cintăreții care să o înfățișeze întregii lumi în lumina ei adevărată. Deocamdată mă mulțumesc să îi adresez de aici, cu emoție, omagiul nostru cel mai sincer. Aș vrea să adaug că tipul acesta de ziaristică are asemănări izbitoare cu concepția existentă în țara noastră asupra rolului ziariștilor. Profit de ocazie pentru a vă informa că, la Facultatea de Ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” din România, își deschide porțile noua secție pentru pregătirea ziariștilor din țările în curs de dezvoltare. La această secție, care colaborează cu O.I.Z. și cu UNESCO, pregătirea, cu o durată de trei ani, se încheie prin acordarea unei diplome universitare în ziaristică.

Facultatea noastră, în general, nu-și propune să formeze un tip „academic” de ziarist ci, dimpotrivă, acordând toată atenția pregătirii teoretice, culturii generale și profesionale, pune un accent deosebit asupra activităților practice, văzând în gazetar nu doar un profesionist talentat și bine pregătit — ceea ce este, desigur, o condiție obligatorie — ci și un militant devotat, strins legat de mase, de realitățile sociale, capabil să explice și să convingă prin

intermediul presei, dar simțindu-se dator și fiind în stare să participe direct la înfăptuirea marilor și cotidienele obiective ale construirii noii societăți. Acesta e spiritul învățămîntului nostru ziaristic care — sperăm — va corespunde și cerințelor studenților noștri veniți din țări în curs de dezvoltare.

În abordarea tematicii noastre este firesc să ținem seama că ne aflăm în fața procesului de constituire a unui fenomen deosebit de important; cu toate inegalitățile și dificultățile, în ciuda aspectelor de tranziție, de luptă între nou și vechi, în țările în curs de dezvoltare s-a format și progresaază o presă de un tip aparte, un mod de utilizare specific al mcss media. Toate acestea așteaptă în continuare cercetările științifice menite să le surprindă structurile, să le determine modificările funcționale în care vocația formativă și organizatorică dobîndesc o pondere tot mai mare.

Ne interesează acest fenomen nu numai pentru că dorim să oferim ceea ce, eventual, ar putea fi util din propria noastră experiență, dar și pentru a ne îmbogăți noi înșine cu noi experiențe originale.

Lată de ce nu ne îndoim că gruparea discuțiilor noastre pe secții va permite, chiar în timpul relativ scurt de care dispunem, să efectuăm acel larg schimb de idei și de experiență avantajos pentru toți cei care militează pentru dezvoltarea presei progresiste în lume și pe care l-a propus ca obiectiv principal colectivul nostru.

Desigur, colectivul nostru este un loc de dezbateri și nu un organ de decizie. Nu se poate subaprecia însă importanța unor asemenea dezbateri pentru clarificarea celor în cauză, pentru lămurirea și atragerea opiniei publice la sprijinirea acestor idei. Nu ne îndoim că presa înaintată va folosi și aceste noi discuții pentru a susține ideile instaurării unei noi ordini economice internaționale, cu toate implicațiile ei. Dezbaterile de acest fel au ieșit de mult din zona speculațiilor pioase pe marginea unor deziderate ideale.

Sintem foarte departe astăzi de vremea cînd proiectele de pace perpetuă, de pildă, făureau „simple ficțiuni”, visări agreabile, cum spunea marele filosof german Leibniz cu privire la eseurile pacifiste ale abatelui de Saint Pierre.

Astăzi situația e total diferită — cu toate obstacolele și putericele forțe ostile, care nu trebuie nicidecum subapreciate — fiindcă s-au trezit la viață și cresc într-un proces ireversibil forțele capabile să transforme pacea sau noua ordine economică internațională

în realitate, să grăbească instaurarea acelei „virște de aur” la care se referea Leibniz, cu un umor ușor melancolic, făcînd observațiile semnalate mai sus.

Dezbaterile, schimbul de experiență, au ajuns în zilele noastre o parte integrantă a mării și dificilei opere de transformare a lumii.

ILIE ȘERBĂNESCU: Așa cum s-a desprins, în mod pregnant, și din dezbaterile noastre, presei, tuturor mijloacelor de informare în masă le revin îndatoriri deosebite, un rol de mare importanță în direcția promovării în viață a obiectivelor noii ordini economice internaționale, ca, dealtfel, în direcția soluționării judicioase, în conformitate cu interesele tuturor popoarelor, a marilor și complexelor probleme economice și politice care confruntă omenirea contemporană. Personal, nu aș mai intra într-o serie de considerații de ordin teoretic în aceste privințe — pe care le-au făcut mai înainte unii din distinșii noștri colegi — subliniind, însă, la rîndul meu, cerința unor restructurări profunde în domeniul informației pe plan internațional, ca parte componentă de bază a procesului îndreptat spre instaurarea unei noi ordini economice mondiale, cu alte cuvinte necesitatea a ceea ce mulți au denumit aici „o nouă ordine în domeniul informației”. Aș vrea, însă, să împărtășesc din experiența concretă a revistei la care lucrez — săptămînalul românesc de politică externă „Lumea” — și, mai general, a întregii presei române în legătură cu modalitățile și formele de promovare, prin mijloacele specifice presei, a ideilor și obiectivelor noii ordini. De altminteri, apreciez utilitatea întîlnirii noastre, în primul rînd, prin posibilitatea oferită de a face reciproc un schimb de vederi și experiență asupra modului în care ogîndim problemele noii ordini, în care contribuim la impulsivarea traducerii în practică a acesteia.

Este pentru mine un motiv de deplină satisfacție și mîndrie faptul că reprezint o revistă care, în contextul și împreună cu întreaga presă română scrisă și vorbită, s-a angajat ferm în acțiunea de promovare a acestui obiectiv major al epocii noastre, potrivit cerinței imperioase ca mijloacele de informare în masă să nu constituie un simplu ecran de reflectare pasivă, ci un factor activ de dinamizare a procesului de instaurare a unei noi ordini economice în lume. Astfel, presa română și-a deschis larg paginile ideilor generoase, inițiativelor valoroase,

popularizării acțiunilor concrete pe linia unei noi ordini.

În centrul preocupărilor presei române — care acționează în spiritul politicii generale, interne și externe, a statului nostru — au intrat reflectarea, explicarea și aprofundarea concepțiilor României cu privire la făurirea unei noi ordini economice, fundamentată în documentele programatice ale Partidului Comunist Român, în opera președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în documente și poziții oficiale ale statului și guvernului român, printre care Declarația difuzată la Națiunile Unite cu prilejul celei de-a 7-a Sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. s-a accentuat îndeosebi asupra activității practice a României pe plan internațional îndreptate spre realizarea acestui imperativ major al contemporaneității — activitate practică în care se regăsesc transpuse în fapt coordonatele concepției țării noastre asupra noii ordini, și aplicate cu strictețe principiile relațiilor noi între state, pentru a căror statornicire România militează cu fermitate și consecvență. A fost evidențiată dezvoltarea puternică a colaborării și solidarității României socialiste — țară în curs de dezvoltare — cu ansamblul celorlalte state în curs de dezvoltare, atît pe linia extinderii schimburilor și cooperării economice reciproc avantajoase, cit și pe linia așezării conlucrării internaționale în O.N.U. și în cadrul „Grupului celor 77” și mișcării de realiniere. Au fost subliniate, de asemenea, ecoul pozițiilor și acțiunilor românești, lărga lor apreciere în lume, prestigiul de care se bucură contribuția proprie, originală și de substanță a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la conturarea conținutului noii ordini — încă din perioada de cristalizare a conceptului pe plan internațional — la transpunerea în fapt a obiectivelor noii ordini.

În același timp, întreaga presă română și-a pus larg paginile la dispoziția prezentării opiniilor din alte țări cu privire la îndeplinirea acestui deziderat al popoarelor și, îndeosebi, acțiunilor concrete în direcția noii ordini. În presa română — atît în paginile principalelor cotidiane: „Știința”, „România liberă”, „Știința tineretului”, ale principalelor săptămânale, bîlnare sau lunare: „Era socialistă”, „Revista economică”, „Lumea”, „Contemporanul”, cit și în emisiunile de radio și televiziune — și-au găsit o amplă reflectare acțiunile O.N.U., pe acest plan, documentele privind această problematică, adoptate în cadrul

Adunării Generale sau în diferitele instituții specializate ale Națiunilor Unite. Revista la care lucrez, de pildă, a publicat integral atît „Declarația asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale”, cit și „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor”. O largă popularizare a făcut presa română, în ansamblul ei, inițiativelor și acțiunilor țărilor în curs de dezvoltare, privind realizarea unei noi ordini economice. Integral sau în ample extrase, atît cotidienele cit și săptămânalele centrale au prezentat documentele principale ale celei de-a 3-a reuniuni ministeriale a „Grupului celor 77” — „Declarația de la Manila”, „Programul de acțiune”, „Programul integrat privind produsele de bază” — documentele celei de-a 5-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealinierte de la Colombo — „Declarația economică”, „Programul de acțiune” — precum și cele ale Conferinței asupra cooperării dintre țările în curs de dezvoltare de la Ciudad de Mexico. O importanță deosebită a fost acordată măsurilor concrete ale țărilor în curs de dezvoltare ce se înscriu pe linia unei noi ordini — recuperarea controlului asupra resurselor naționale, transformările economico-sociale din țările respective, reconsiderarea raporturilor lor cu capitalul străin, în special cu corporațiile transnaționale, tendințele lor de a-și asigura o situație mai favorabilă în comerțul mondial, în relațiile valutare-financiare etc. Au fost prezentate pe larg cerințele și revendicările legitime ale acestor țări în plan economic, comercial, tehnologic, financiar internațional, necesitatea sprijinirii eforturilor interne ale țărilor respective de către statele dezvoltate, sprijin care trebuie înțeles ca un principiu firesc, și nu ca un dar, ca o obligație morală, și nu ca un act de caritate. S-a accentuat puternic asupra imperativului întăririi colaborării și solidarității acestor țări pentru satisfacerea cerințelor lor, pentru impulsivarea reciprocă a dezvoltării lor, pentru lichidarea dependenței lor disproporționate de țările capitaliste, pentru eliminarea decalajelor, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Presă română și-a făcut un punct de onoare și de mîndrie din a se transforma într-o tribună liberă a opiniilor țărilor în curs de dezvoltare, cu privire la realizarea unei noi ordini. În „Știința”, „România liberă”, „Lumea”, „Revista economică”, la radio și televiziune — în cadrul unor interviuri, anchete internaționale, mese rotunde, articole — și-au comunicat opiniile numeroși șefi de stat sau de

guvern dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare, sute de oameni politici, specialiști și politologi din aceste țări. De asemenea, au fost consemnate părerile unui număr important de conducători de partide, a numeroși reprezentanți ai organizațiilor internaționale (U.N.C.T.A.D., O.N.U.D.I., P.N.U.D., F.A.O.). Au fost pe larg prezentate concluziile privind noua ordine ale impresionantului șir de reuniuni internaționale (colocvii, seminarii), din ultimul timp, pe această temă, ale cercetărilor întreprinse de reputeate institute de studii economice și politice. S-a acordat atenția cuvenită și mutațiilor pozitive ce au putut fi consemnate pe aceeași linie în unele cercuri realiste din Occident, în literatura economică și politică din inșiși țările capitaliste, din rîndul cărora ar putea fi citate, cu titlul de exemplu, cel de-al treilea raport către Clubul de la Roma, sau raportul Fundației suedeze Dag Hammarskjöld.

Se cuvin a fi făcute aici cîteva aprecieri și asupra modului în care, în general, în presa română a fost abordată problematica deosebit de vastă și de complexă a noii ordini. Inițial, într-o primă etapă — corespunzînd perioadei de afirmare și cristalizare a conceptului pe plan internațional — mijloacele noastre de informare în masă s-au concentrat îndeosebi, după cum era și firesc, asupra necesității, posibilității, obiectivelor și conținutului noii ordini. În acest sens, conținîndu-se tabloul complex al lumii contemporane, au fost evidențiate problemele grave ce își așteaptă o abordare urgentă, în vederea unei soluționări eficiente, reciproc avantajoase. Subdezvoltarea, gravele decalaje, anacronica împărțire a lumii în țări puternic industrializate și țări cu o economie nediversificată, orientată unilateral spre furnizare de produse primare, criza materiilor prime și energiei, instabilitatea monetar-valutară, criza alimentară mondială, fluctuațiile anarhice ale prețurilor pe piețele internaționale, frînarea dezvoltării nestîngherite a schimburilor economice prin ridicarea de bariere și obstacole discriminatorii — toate acestea consecințe ale politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asupra, de dezvoltare a unor state pe seama altora — sînt principalele coordonate ale actualelor stări de lucruri de pe plan economic internațional și, totodată, argumentele de fond ale unei noi ordini economice. Fundamentîndu-se pe baza acestor fapte necesitatea unei noi ordini economice internaționale, în presa română, au fost abordate pe larg

problemele legate de posibilitatea realizării în viață a noului ordin — posibilitate determinată în esență de marile transformări revoluționare ale epocii noastre, de ascensiunea ireversibilă pe plan mondial, a forțelor socialismului, păcii, democrației și progresului, cu cîte cuvinte, de existența forțelor în stare s-o înfăptuiască, printr-o acțiune unită, solidară. Au fost relevate, de asemenea, obiectivele noului ordin: asigurarea progresului general, a dezvoltării și ridicării economico-sociale a tuturor popoarelor, asigurarea unui trai demn de condiția umană, tuturor locuitorilor planetei, crearea premiselor economice ale securității și păcii în lume. Avînd în vedere aceste obiective, s-a subliniat că instaurarea unei noi ordini economice mondiale se înscrie în sensul repudierii vechiului și promovării noului pe arenă internațională, în sensul marilor procese revoluționare contemporane, al dialecticii dezvoltării sociale, al făuririi unei lumi mai drepte și mai bune. În acest sens, s-a evidențiat misiunea de înaltă responsabilitate ce revine țărilor socialiste, care — ca promotoare ale unei lumi noi, ca sprijinitoare militante ale luptei și eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru prosperitate, pentru înlăturarea racilelor și consecințelor dominației imperialiste, — trebuie să aibă o contribuție de cea mai mare însemnătate la realizarea noului ordin economic, întrucît aceasta reprezintă, de fapt, o continuare logică a luptei pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste din sfera raporturilor internaționale.

Argumentîndu-se imperativul noului ordin — ca alternativă cu adevărat înnoitoare la actualele stări de lucruri din economia mondială, și nu ca o schimbare superficială, în formă sau de formă — în presa română s-a acordat o deosebită atenție conturării și precizării conținutului și coordonatelor fundamentale ale noului ordin. Aceasta presupune, în primul rînd, eradicarea hotărîtă a vechilor relații de inechitate și statornicirea unor raporturi internaționale noi, bazate pe deplină ega-

litate, pe respectarea strictă a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta independent și suveran, de a dispune de sine, de propriile resurse, de a-și alege liber, fără amestec din afară, calea dezvoltării. Noua ordine înseamnă asigurarea progresului tuturor țărilor, eliminarea subdezvoltării, a decalajelor, prin instaurarea unor relații economice internaționale de natură să sprijine multilateral, să potențeze eforturile interne — care reprezintă, fără îndoială, factorul primordial, hotărîtor, în realizarea obiectivelor de progres ale țărilor rămase în urmă. Noua ordine implică, de asemenea, rezolvarea judicioasă a problemei materiilor prime și energiei, stabilirea unor raporturi juste, între prețurile materiilor prime, produselor industriale și produselor agricole, asigurarea accesului larg al tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii contemporane, pregătirea cadrelor de specialiști, necesare edificării unei economii și industrii moderne, soluționarea problemei alimentației mondiale, înlăturarea grabnică a barierelor și discriminărilor din calea colaborării economice internaționale, crearea unui nou sistem valutar, echitabil și universal, care să permită desfășurarea normală și echilibrată a schimburilor economice dintre state.

O problemă căreia i s-a acordat, o mare importanță, a fost aceea a evidențierii interesului direct, economic și politic, al tuturor statelor în făurirea unei noi ordini economice internaționale. S-a insistat, în acest sens, asupra faptului că, în general, actualele stări de lucruri din economia mondială și, în special, gravele decalaje existente și diversele manifestări de criză din sfera materiilor prime, alimentației, a relațiilor valutar-financiare impiedică, într-un fel sau altul, într-o măsură sau alta, asupra tuturor țărilor, împiedică dezvoltarea chiar și a țărilor economice avansate, crează tensiuni și animozitate pe plan politic internațional — instaurarea unei noi ordini dovedindu-se, ca atare, o cauză

generală, o problemă nemijlocită a progresului, destinderii și păcii, un obiectiv, deci, la realizarea căruia trebuie să participe și să-și aducă în-trecu contribuție toate statele.

În actuala etapă, cînd noua ordine a devenit un deziderat afirmat și recunoscut, un obiectiv declarat al Națiunilor Unite, cu un conținut relativ conturat, presa română consideră că primordial este de a accentua asupra necesității trecerii de urgență de la vorbe la fapte, de la principii la măsuri practice, de la discuții la acțiune, axîndu-se, astfel, pe analiza căilor și mijloacelor de transpunere în viață a noului ordin, pe cercetarea mecanismelor și instrumentelor corespunzătoare, pe popularizarea largă a însăși acțiunilor ce se întreprind.

Aș reține, încă puțin, atenția colegilor, oprindu-mă asupra formelor publicistice concrete de abordare a problemelor noului ordin economic în presa română. Aceste forme se dovedesc de o mare diversitate, ținînd seama atît de complexitatea problemei, cît și de specificul diferențiat al publicațiilor. Avînd, însă, în vedere importanța acesteia, precum și caracterul ei procesual, s-a impus necesitatea, aproape în cazul fiecărei publicații centrale, nu numai a unei preocupări permanente, dar și chiar a unor rubrici permanente — cum sînt „România și noua ordine economică internațională”, „Noua ordine economică mondială — imperativ al contemporaneității”, „Cerințele unei noi ordini economice în lume” — în cadrul cărora problematica revine tratată sub forma unor studii de ansamblu sau pe diferite aspecte, a unor interviuri, articole de sinteză sau informație, a unor documentare, a publicării unor documente sau recenzii, a unor mese rotunde sau anchete internaționale. Este vorba, în esență, de o acțiune continuă și neslăbită în direcția promovării transpunerii în viață a noului ordin economic internațional, așa cum trebuie să fie eforturile înseși ale tuturor țărilor, ale tuturor popoarelor pentru înfăptuirea acestui obiectiv major al contemporaneității.

„Decolonizarea informației” — componentă a unui nou tip de relații internaționale

Dezbaterile colocviului au pus în evidență, o dată în plus, necesitatea imperioasă a înlăturării actualelor grave stări de lucruri din domeniul informației pe plan mondial. Este bine cunoscut că, în prezent — ca urmare a îndelungatei dominații imperialiste, a relațiilor de dependență colonială, precum și a menținerii unor structuri anacronice

și unor practici neocolonialiste în sfera raporturilor internaționale — flagranta asimetrie existentă astăzi în lume pe tărîm economic, între nivelurile de dezvoltare ale statelor, este însoțită și accentuată de o asimetrie — nu mai puțin dacă nu chiar mai izbitoră — în domeniul informației. Nu numai că o mare parte din omenire — res-

pectiv o largă secțiune, poate majoritară, a populației din țările slab industrializate – nu are, pur și simplu, acces la informație (fie datorită neștiinței de carte, fie datorită insuficienței dezvoltării a ceea ce se numește „mass media” în aceste țări, din lipsă resurselor economice, financiare sau tehnologice necesare), dar, totodată, informația, în ansamblul ei, inclusiv cea de care ajung să beneficieze țările respective, este dominată și controlată, într-o proporție covârșitoare, de mijloacele de comunicare de masă din țările puternic industrializate.

Estimările converg spre aprecierea că, în prezent, această proporție depășește patru cincimi, o asemenea asimetrie pe plan global având o multitudine de aspecte și fațete specifice, cum sint diferențierile flagrante în cantitatea de informație (provenind din presa vorbită sau scrisă) pe locuitor, sau decalajele în accesul la emisiunile de televiziune, dar, mai ales, consecințele, profund negative, de ordin calitativ: unilateralizarea caracterului știrilor, datorită preponderenței disproporționale a acelor din țările industrializate și prezenței total insuficiente a celor din țările în curs de dezvoltare; încărcarea informației cu aspecte marginale din primele țări și neglijarea unor aspecte principale din ultimele; deficiența informației ce ajunge în aceste din urmă state, neadecvată necesităților și obiectivelor lor reale; deformarea trăsăturilor de conținut ale evoluției internaționale, cel puțin prin ponderea atribuită diferitelor evenimente, respectiv prin exacerbarea unor neesențiale și, paralel, prin acordarea unei slabe atenții unor fenomene și mutații de bază, precum cucerirea independenței naționale, redobândirea controlului asupra resurselor, reconsiderarea raporturilor dintre state etc.

S-a relevat că asemenea stări de lucruri, cu întregul lor cortegiu de consecințe dintre cele mai nefaste, nu au doar determinări economice și politice de ordin istoric, nepunându-se numai problema de a se lichida aceste determinări și de a se lupta cu hotărâre împotriva oricăror încercări de prelungire a „colonizării” informației instituită în trecut. „Colonizarea” informației are determinări tehnologice actuale, care tind s-o perpetueze și chiar s-o adâncească, pe măsură ce marile cuceriri ale științei și tehnicii din domeniul comunicațiilor (de la tranzistori la sateliți) – rămase, deocamdată, un privilegiu al țărilor bogate, „monopolizează”, tot mai mult, circulația internațională a informației.

S-a conturat, astfel, cu claritate, din ansamblul dezbatărilor, că înlăturarea stărilor de lucruri menționate, „decolonizarea informației” – sau ceea ce mulți au denumit „o nouă ordine internațională în domeniul informației” – constituie, sub toate aspectele, o componentă fundamentală a procesului îndreptat spre instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Ceea ce merită a fi remarcat, în acest sens, este faptul că majoritatea reprezentanților din țările în curs de dezvoltare au subliniat importanța primordială – pentru lichidarea actualelor stări de lucruri din domeniul informației pe plan mondial – a dezvoltării, în primul rând prin eforturi interne, a unei baze proprii de mijloace de in-

formare de masă în țările respective, ca parte integrantă a edificării unei economii și industrii moderne, a prezervării, consolidării și dezvoltării unei culturi naționale, în continuă afirmare. S-a accentuat, îndeosebi, asupra puternicei interacțiuni și intercondiționări între făurirea economiei și culturii proprii și dezvoltarea informației proprii, pusă în slujba națiunii, a preocupărilor și năzuințelor fundamentale ale acesteia, menționându-se în context, rolul major al formării cadrelor naționale în domeniul informației, capabile să răspundă misiunii de mare responsabilitate a mijloacelor de informare de masă în aceste țări.

S-a relevat, totodată, semnificația și importanța colaborării dintre țările în curs de dezvoltare, pe linia înlăturării realizării obiectivelor lor comune pe tărîmul informației. S-a evocat, în acest cadru, însemnătatea schimbului de informații între țările respective, între agențiile lor de presă, rolul schimburilor de publicații, al intrajutorării în pregătirea ziaristilor și al extinderii contactelor dintre aceștia. A fost evidențiată, de asemenea, importanța colaborării internaționale ample, între toate statele, în spiritul promovării unei informații corecte și obiective, subliniindu-se, totodată, necesitatea sprijinului multilateral pe care țările economice avansate sint chemate să-l acorde celor mai puțin industrializate, pentru dezvoltarea, în acestea din urmă, a unei baze proprii de mijloace de informare de masă. S-a exprimat exigența participării tuturor țărilor la lichidarea actualei situații din domeniul informației pe plan mondial, la instaurarea unei noi ordini internaționale în acest domeniu. Prin toate acestea – se poate aprecia – colozviul a constituit un instrument util dînd posibilitatea unei înțelegeri mai profunde a problemelor, precum și unei mai bune cunoașteri reciproce, oferind cadrul adecvat pentru un larg schimb de opinii, prilejuind contacte de natură să faciliteze colaborarea.

Prin însăși evidențierea legăturii indisolubile dintre noua ordine economică și noua ordine pe tărîmul informației s-au conturat, în mod pregnant, din dezbateri, îndatoririle deosebite ale tuturor mijloacelor de informare de masă, rolul lor de mare importanță în direcția promovării în viață a acestor obiective majore, potrivit cerinței imperioase ca mijloacele de informare de masă să nu constituie un simplu ecran de reflecție pasivă, ci un factor activ de dinamizare a procesului de instaurare a unei noi ordini internaționale. Este, de altfel, modul în care mijloacele de informare de masă din România – în spiritul politicii generale a partidului și statului nostru – înțeleg să acționeze în practică, prezentînd aprofundat contribuția originală, teoretică și practică, a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la cristalizarea conceptului și transpunerea în fapt a noii ordini internaționale, și, în același timp, punîndu-și paginile la dispoziție pentru consemnarea opiniilor din alte țări cu privire la realizarea acestui mare deziderat al popoarelor, pentru oglindirea conținutului documentelor O.N.U. în materie, pentru popularizarea inițiativelor și acțiunilor pe acest plan ale țărilor în curs de dezvoltare, ale altor state. Prezentînd amplu activitatea României îndreptată spre făurirea unei

noi ordini internaționale, modul în care presa română se află concret angajată în acțiunea de promovare a acestui obiectiv, intervențiile românești din cadrul colocviului s-au bucurat de o bună primire, fiind larg remarcate și apreciate, nu numai de participanți, ci și de presa irakiană, care a publicat relatări ale acestora. A reținut atenția,

indeosebi, sublinirea privind continuitatea neslăbită a acțiunilor românești în direcția transpunerii în viață a noilor ordini internaționale, așa cum este necesar să fie eforturile tuturor țărilor și popoarelor, pentru îndeplinirea acestui imperativ al contemporaneității.

I. Ș.

Publicăm în cele ce urmează, un fragment din cuvântul rostit de tovarășul Nestor Ignat – privind Colocviul de la Bagdad – la Sesiunea Prezidiului O.I.Z. de la Paris, ce s-a desfășurat la sfârșitul lunii noiembrie 1977.

Cel de-al treilea Colocviu internațional, organizat de Comisia profesională a O.I.Z. tocmai datorită amploarei și importanței tematicii lui, ne oferă posibilitatea unor caracterizări și observații care nu se puteau contura atât de clar în cazul primelor două manifestări de acest fel.

În primul rînd, a devenit limpede că întîlnirile acestea au permis nu numai o colaborare rodnică cu UNESCO, dar s-au dovedit în mod constant și – așa zice – în continuă creștere unul din locurile de predilecție, de contact, schimb de idei și de experiență, dintre reprezentanții autorizați ai lumii ziaristice și ai învățămîntului de presă din țările socialiste, din Occident și din țările în curs de dezvoltare. Această constatare capătă o importanță și mai mare dacă ținem seama că, spre deosebire de alte manifestări prestigioase dar izolate, colocviile internaționale ale O.I.Z. au un caracter periodic, constituie scena unor dezbateri pe care pot conta toți cei convingși că libera confruntare a părerilor este o cale importantă de cunoaștere și progres.

Colocviul de la Bagdad a fost totodată nu o simplă reuniune de experți și specialiști – deși vreau să subliniez încăodată că, prin diversitatea și înalta competență a acestei categorii de participanți, el s-a situat la cel mai înalt nivel – ci un prilej fericit de concentrare asupra unor probleme arzătoare ale contemporaneității a unor personalități politice reprezentative, investite cu atributele trecerii de la dezbateri la decizie, ceea ce a făcut ca noul colocviu să fie una din cele mai de seamă manifestări politico-profesionale dedicate acestei teme.

În fine, mi se pare edificator pentru succesul colocviului nostru orientarea – conformă hotărîrilor Congresului de la Helsinki al O.I.Z. – spre zonele cele mai prielnice dezbaterii unei teme date, spre mobilizarea forțelor locale direct interesate și cele mai în măsură să găsească soluții conforme condițiilor

specifice, în vederea intensificării dezvoltării pe toate planurile. Forța O.I.Z. este, în definitiv, forța organizațiilor sale componente, iar reușita celui de-al treilea Colocviu internațional se datorește bunei colaborări cu Uniunea Ziaristilor Irakieni, a cărei contribuție la realizarea acestei manifestări a fost deosebit de importantă pe toate planurile.

Schimbul de idei și de experiență pe care l-au prilejuit atât întîlnirile plenare, cit și, în mare măsură, activitatea rodnică a celor trei secții au

permis stabilirea în final a unui bilanț realment impresionant de date, încercări, metode de lucru, sugestii, inițiative. Putem spune că, în urma acestui colocviu, ne aflăm în posesia unui material simțitor mai bogat în tratarea temei pe care ne-am propus-o, prilej – nădăjduim – de noi generalizări pentru teoreticienii mass media, ca și de reflecții și decizii pentru organizațiile internaționale – pentru O.I.Z. în primul rînd – pentru asociațiile de ziariști și guvernele interesate.

Dan Zamfirescu

„Independență și cultură“

Un volum profund și substanțial pe planul ideilor și, totodată, de înaltă ținută publicistică a tipărit recent Editura Militară, sub semnătura lui Dan Zamfirescu: „Independență și cultură“.

Făcînd parte dintr-un ciclu de cărți situate de autorul lor, în mod deliberat, sub semnul unei idei pe care o așază drept frontispiciu al unuia dintre cele mai substanțiale capitole ale prezentului volum — „Sentimentul patriei — dimensiune interioară” — „Independență și cultură” reprezintă, în pofida alcătuirii sale aparent caleidoscopice, un tot unitar, străbătut de un puternic fior lăuntric, de trăirea ardentă a momentelor fundamentale ale istoriei noastre naționale ca întrupări elocvente ale voinței neclintite a poporului român de a trăi o viață demnă în patria sa liberă și neatinată, ca laturi esențiale, în fond, ale hotărîrii de nezdruncinat a României, de ieri, de azi, de mâine, de totdeauna, de a ființa în lume ca o entitate politică și spi-

rituală de-sine-stătătoare.

Axul ideatic al acestei culgeri de eseuri atât de bogate și dense îl constituie capitolele centrale, consacrate personalității strălucite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărui recentă aniversare a 60 de ani de viață și peste 45 de ani de activitate revoluționară a prilejuit emoționante manifestări de fierbinte omagiu și nețărmurită dragoste din partea întregului nostru popor. Ar trebui să cităm pagini întregi din eseurile „Destin revoluționar”, „Un om și o țară”, „Mărturia unei nobile misiuni istorice”, „Prestigiul adevărului” pentru a sugera intuirea profundă a dimensiunilor atotcuprinzătoare ale unui portret politic de amplă rezonanță, atât în țară, cit și în străinătate.

Iată, bunăoară, citeva dintre trăsăturile definitorii ale acestui portret: „Nicolae Ceaușescu intruchipează, în șirul marilor bărbați ai neamului acestuia atât de încercat, neînfricarea și înțelepciunea, frumusețea sufletului și bogăția minții. Sint calitățile cu care poporul înzestrează din vremuri imemoria-

le pe eroii basmelor, pe care le va fi ascultat el însuși din gura părinților săi. Dar sint în același timp calitățile tuturor celor care au călăuzit poporul nostru prin atîtea vitregii spre lumina unui prezent și viitor la care aspirăm de secole. Din această vechi și încercată marmură sufletească, Partidul Comunist Român a cioplit statură: unuia dintre marii bărbați de stat ai lumii moderne...”.

O idee revelatoare, care constituie, am spune, cheia esențială a publicisticii culturale practicate cu atîta energie și pcksiune de Dan Zamfirescu, este aceea a vocației pentru o cultură majoră, caracteristică în general poporului român și, cu deosebire, societății românești contemporane în cea mai luminoasă zodie a evoluției sale istorice. Pornind de la realitățile politice incontestabile ale unei țări care, datorită remarcabilelor sale înfăptuiri pe toate planurile, se bucură de un tot mai vast prestigiu internațional, autorul cărții „Independență și cultură” reliefează, cu argumente de o deosebită pregnanță, marile posibilități ce se deschid în prezent realizărilor spirituale ale poporului român de c-și deschide cale largă spre universalitate. Obiectivul mobilizator stabilit în acest sens de Congresul al XI-lea al partidului — „Este loc pentru o literatură care să se afirme, într-adevăr, nu numai pe plan național, ci și pe plan internațional și care să depășească realizările înaintașilor” — se conturează, în concepția eseistului, cu trăsături puternice, pe fundalul misiunii profund umaniste cu care partidul a investit actul creator: „A rede: culturii... funcția ei majoră de elevare spirituală a omului, de chintesență a umanului, dornic de a atinge culmile unui ideal concret de viață și acțiune, a face din cultură o

ambianță de fiecare zi și nu un moment de excepție, a imprimat, cu alte cuvinte, societății românești socialiste stilul de viață al celor ce pe aceste meleaguri au imbinat de milenii munca și frumosul, arta, a fost necontenit gîndul celui ce, traducînd în viață cu fermitate un program de acțiune, a deschis culturii românești porțile spre o nouă etapă”. Vocația culturii majore devine, într-o asemenea viziune, un vîguros stimulent pentru o înflorire creatoare fără precedent.

Nu ne propunem, desigur, să rezumăm bogăția de idei a unei cărți atât de incitante la reflecție fecundă despre destinul culturii române în frămîntatul secol al XX-lea. Ceea ce am vrea să subliniem este — pe planul meșteșugului publicistic — senzența statornică de patos argumentat, de entuziasm cu suport concret, senzație ce se degajă cu stringență din paginile volumului. Dan Zamfirescu posedă harul atât de prețios al exprimării aforistice, care dăruiește cititorului autentice bucurii estetice. Și mai e ceva, deloc de neglijat: autorul cărții „Independență și cultură” îl face pe cititor părtaş la procesul fascinant al elaborării ideilor, îl ajută să trăiască el însuși, cu delicii intelectuale evidente, satisfacția de a ajunge, prin propria sa cugetare, la concluzii cărora Dan Zamfirescu nu le dă, în aparență, decît forma finită. E o modalitate modernă de publicistică, aptă să estimeze gîndirea personală.

Prin „Independență și cultură”, Dan Zamfirescu ne oferă una din acele cărți care, cu mijloacele publicisticii de ținută elevată, îmbogățește orizontul lecturilor noastre cu noi repere de meditație fertilă referitoare la perspectiva culturii române în contemporaneitate.

V. BIRLADEANU

Romulus Rusan

„America ogarului cenușiu“

Două cărți bune, și înțeleg prin aceasta în primul rând două cărți adevărate, au apărut în ultima vreme în țara noastră despre Statele Unite ale Americii. Una poartă semnătura lui Neagu Udrouiu („Reporter pe Mississippi”), iar alta este cea recent epuizată din librării — „America ogarului cenușiu”, datorată lui Romulus Rusan.

Cel ce a bătut drumurile acestei imense țări a putut bine constata că specificul ei cu totul aparte rezidă în mozaicul de contraste și de excepții („cel mai...”, „cea mai” — pozitive sau negative, împinse uneori până la absurdul opoziției) din care se compune și în care se descompune în permanență ca o uriașă ființă alcătuită prin înglobarea a milioane de ființe mai mici, totuși diferite între ele. Desigur, dacă un astfel de „sistem” viu ar fi posibil...

America reprezintă totuși, pe plan social, o astfel de alcătuire și inteligența observației lui Romulus Rusan, scriitor de mare finețe, experimentat în descoperirea și notarea elementului semnificativ pentru viața comunităților umane, constă tocmai în faptul că, spre deosebire de alți confrăți, dar în tradiția unor mari reporteri români,

a călcat în rada portului New York purtând cu el doar emoția celui ce pornește la descoperirea unei noi lumi, lăsând în urmă, ca pe un leșt inutil, bagajul de clișee și prejudecăți al europeanului despre America și americani. El a sosit aici hotărât să vadă și să audă ceea ce-i arată și ce-i spune America despre ea însăși, iar aceasta l-a ajutat să observe și binele și răul, în toate nuanțele ce le unesc și le separă; și luxul și mizeria; și oamni și neoamenii; novatorii precum și prostiții cuprinși de mania originalității și a inovațiilor; cinstiții și escrocii; eroii și lichelele. Favorizante le-au fost, cred (lui și Anei Blandiana, soția, care l-a întovărășit în acest periplu de aproape 150 de zile) stilul călătoriei — staționarea, un timp într-o localitate, iar apoi un fel de pierdere pe un traseu aproape fără sfârșit (ambele, specialitatea casei la americani), precum și mijlocul de transport folosit — Greyhound-ul, autobuzul de cursă lungă destinat mai mult păturilor cu venituri mici. Autobuz care a fost desenată pe el emblema unui ogar cenușiu în plină lansare, ce-i sugerează reporterului nu numai un excelent titlu de carte, dar și un simbol deosebit de repre-

zentativ pentru o țară imensă în care „o cincime” a populației „și schimbă domiciliul în fiecare an” și în care zeci de alte milioane sint oră de oră în mișcare în această epocă în care „omul s-a îndepărtat într-atît de esența pedestră încît a devenit un mamifer pe roți”. Favorizant mi s-a părut, de asemenea, faptul că Rusan a cunoscut America nu prin lentila deformatoare a New Yorkului sau a unui alt mare oraș, ci din interiorul ei, pornind de la America majoritară, cea cu case care „ieri mai creșteau încă în lemnul copacului încă netăiat” și față de care zgirie-norii Manhattanului reprezintă o ciudată și nu prea iubită extremă. Formula de jurnal (pe care o abordează însă liber, una dintre zile fiind, de pildă, ocupată de gândurile și sentimentele îndreptate spre mama rămasă acasă) concură și ea la cumularea infinitelor detalii ale vieții cotidiene a Americii și americanului mediu, supusă implacabil „stigmatului standardului”. „Într-adevăr, scrie reporterul, nu se poate spune că omului din Middle class (clasa mijlocie) nu-i place să se respecte; dar această clasă (este poate caracteristica cea mai pregnantă a Americii!) formează imensa majoritate a populației. Gusturile, idealurile ei sint uimitor de egale și asemănătoare. Un imens popor acceptînd confortul ca pe o supremă standardizare. După cele opt, nouă sau zece ore de muncă încordată, americanul vrea să se relaxeze, să aibă totul de-a gata. Soția sa, avidă și ea de cît mai mult timp liber, a încărcat, odată pe săptămînă, la supermarket, automobilul cu mîncăruri semifabricate. Înainte de masă, le-a pus pe mașina de gătit, și, privind în acest timp televizorul, a așteptat să se încălzească supă din cutia nichelată, felul doi combinîndu-l din alte cîteva conserve (în loc de

zahăr a pus zaharină, iar mîncarea lui Bob este din carne sintetică spre a nu-i produce colesterol)”. De această teribilă dorință de confort nu scapi nici după moarte. Aranjat de o echipă de machiori, specializați în datul cu ruj și pudră pe cadavre, după ce vei fi stat într-un refrigerador, în „ziua despărțirii” vei fi arătat „ca un mire adus în peșit, alor tăi”. „Zguduitoar, observă reporterul cu multă exactitate, e faptul că în această cursă pentru bunăstare nu mai rămîne loc tocmai pentru fericire. Pretențiile cresc și nu e atît de greu să le acoperi, cit e greu să le rezîști moral. Cel care se lasă antrenat nu mai are timp să-și contemple victoriile”.

Cu toate acestea, ogarul cenușiu aleargă, aleargă, sperînd mereu în descoperirea unei noi șanse a mînbinelui. Tocmai mișcarea aceasta, de cele mai multe ori absurdă, pentru aglomerarea de obiecte careucid fericirea este cel mai bine pusă în lumină în cartea lui Romulus Rusan. Unul dintre ultimele personaje cu care autorul ne face cunoștință este domnul Ignazio. Un american venit din Italia ca „zidar analfabet” și căruia (caz fericit) „America i-a dat avere și poziție, ceas de aur și cravată în schimbul hărniciei sale de o viață întregă” dar care, pe alte planuri, a rămas la fel de inapoiat ca și înainte: nu-și mai recunoaște în întregime propria-i limbă, despre Dante n-a auzit, nu recunoaște numele tuturor țărilor Europei.

În ciuda veniturilor obținute de personajul numit de la niște hoteluri, cu care se laudă, a obiectelor din metalul cel mai prețios, pe care le afișează, e firesc ca lui Rusan chiar și finalul de excepție, al alergăturii acestui ogar cenușiu să i se pară terifiant...

EUGEN FLORESCU (în loc de

Emoționante pagini de istorie au fost alese ca motive de inspirație pentru o serie de filme artistice pentru marele ecran, înscriindu-se în suita de creații care alcătuiesc „epopeea cinematografică națională”, menită să înfăptuiască deziderate de educație patriotică prin împliniri artistice. Televiziunea evoca, cu ani în urmă, „August în flăcări”, iar acum într-o serie de 6 filme a reconstituit în imagini epopeea luptei eroice pentru cucerirea Independenței de stat a României. Anului de sărbătorire centenară a acestui mare act de voință națională și de eroism fără limite, televiziunea i-a închinat efortul său demn de laudă.

Deși de-a lungul celor șase săptămâni, cit s-a difuzat serialul, au existat susedenii de emisiuni relevabile, ne-am oprit doar la pelicula despre „Războiul de Independență” deoarece se constituie punct central de interes prin valoarea comunicării documentare, în bună parte prin împlinirea artistică, dar și prin concentrarea de energii creatoare.

În memorabila ședință a adunării deputaților din 9 mai 1877, Mihael Kogălniceanu spunea, cu aceeași demnitate și înțelegere a evenimentelor ce i-au marcat totdeauna cuvântul: „În stare de rezbél, cu legăturile rupte, ce sîntem? Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare (...) Noi trebuie să dovedim că sîntem în stare să facem și noi sacrificii pentru ca să păstrăm această țară și drepturile ei pentru copiii noștri și această misiune în momentele de forță este încredințată fraților și fiilor noștri, care mor la hotare”. Acest mare intelectual, care îmbina istoria cu politica, iscusit om de acțiune, sintetizează astfel trecutul și prezentul nației în acel an 1877, prefigurează viitorul, ce a devenit prezentul nostru. Serialul de film istoric turnat de televiziune prinde în imagini tocmai o asemenea sinteză.

Cu verbul precis al scriitorului familiarizat cu istoria, așezată în drame de esență, Paul Anghel a cristalizat în „Săptămîna patimilor” figura lui Ștefan cel Mare din „veac eroic moldav”, și pe cea a lui Mihai Viteazul într-un „basorelieu dramatic pe șapte fundaluri”, iar acum s-a apropiat cu inteligență rigoare de acest moment de culme pentru evoluția noastră ca popor și națiune. Deci, de un moment de istorie în care personalitățile au reprezentat o voință unanimă, cînd comunitatea dorinței de independență adună toate gîndurile și sufletele în spațiul unei dorințe materializată în luptă și sacrificiu. Din scenariul lui Paul Anghel se desprind, rînd pe rînd, etape esențiale din „Războiul de Independență”, de la „Deșteptarea României” la „Victorie” și sînt aduse în prim-plan personalități de proeminență istorică alături de figuri ale poeziei ajunsă legendă. Istoria este respectată cu strictețe, iar ficțiunea îmbogățește individualitățile și multiplică sensurile. Scenaristul a avut capacitatea de a unifica

acțiunea susținută documentar cu alte cîteva acțiuni imaginate care au individualizat marea masă a celor veniți cu gîndul supremului sacrificiu în lupta pentru țară. Astfel, din ampla frescă istorică se desprind dramatic chipurile celor consemnați de istorie ca oameni politici și conducători de oști alături de ale unui Peneș Curcanul ori Toma, voluntarul ardelean, ale unui bătrîn ce are în luptă 5 feciori, cu egală forță de emoționare ca personalitatea lui Nicolae Grigorescu ori Carol Davilla.

Aceasta, pentru că din fiecare mică istorie de viață, în moment-limită, adică în război, a știut să facă o întîmplare exemplară pentru sensul istoriei noastre.

Dialogul, permanent drămuț, păstrează intact cuvîntul transmis de documente peste veac, dar îmbracă și trăiri perene cu egală exactitate.

Sigur că o asemenea transpunere cinematografică a implicat mobilizarea unui mare număr de creatori, regizori, operatori, scenografi, actori, sigur că fiecare a dat după puterea și talentul său; în pofida acestui fapt, pelicula apare unitară, căci regăsim în întregul ei acea gravitate fără de care nu se poate povesti istorie și acea emoție fără de care nu ne putem simți părtașii ei. Trei regizori — Gheorghe Vitanidis, Sergiu Nicolaescu, Doru Năstase — profesioniști stăpîni pe mijloacele lor — au găsit tonurile necesare de amplitudine emoțională într-un ritm

bine alternat, ce succede desfășurarea de mase, marile înfruntări armate, cu prim-planurile întîmplărilor definitorii pentru oameni și epocă. Bineînțeles că o numeroasă distribuție vine să dea viață filmică personajelor de istorie, unii în fugare apariții ca întîndere ori ca forță de reținere, alții gravind imagini definitive în memoria noastră de spectator. Ceea ce ne-a dăruit George Constantin în Mihail Kogălniceanu echivalează cu chintesența emoțională a fioului patriotic, cu traducerea conștiinței în verbul ardent. Este o imagine artistică definitivă pentru un personaj istoric atît de puțin spectaculos, dar atît de puternic reprezentativ pentru simțirea și gîndirea românească.

Devine o imposibilitate citarea actorilor (excelent aduși la chipul personajelor consemnate de document), dar nu poți să nu amintești, de pildă, pe Vasilica Tastaman, care în cîteva minute de film poate să adune și să restituie atîtea simțăminte.

Se cere neapărat amintită muzica lui Tiberiu Olah, care îmbină melodiile mobilizatoare ale epocii cu creația sa într-un flux muzical capabil să reliefeze fiecare etapă și fiecare moment în această desfășurare amplă de vibrație patriotică.

FLORICA ICHIM

„RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ” (film de televiziune)

CONSIDERAȚII PRIVIND GENURILE PUBLICISTICE*

Incepînd cu acest număr ne propunem să publicăm ample extrase din culegerea de „Caiete documentare” — seria „Ziaristică” — editată sub îngrijirea Catedrei de teoria și practica presei și a sectorului de documentare al Academiei „Ștefan Gheorghiu”.

Aceste „Caiete documentare”, dedicate ziaristicii, cuprind extrase din studii semnate de profesori ai unor instituții de învățămînt superior de presă din diferite țări și de gazetari cu îndelungată experiență, care activează în domeniul cercetării teoretice a publicisticii.

Numărul mare de autori ce apar în aceste volume, diversitatea formației lor profesionale, a concepției politice explică și deosebirea în formularea definițiilor, în structura unor categorii.

O serie dintre autorii prezenți în aceste caiete radiografiază creația jurnalistică în lumina celor mai frecvente genuri publicistice, formulînd unele puncte de vedere asupra fazelor mai importante ale acestui proces, identificînd, conform viziunii lor, secțiunile fluxului creației, definind speciile și tipurile după norme și criterii mai mult sau mai puțin acceptate unanim.

Astfel că, în fragmentele pe care le preluăm, alături de puncte de vedere ce vădesc spirit profesional real, întîlnim la unii autori occidentali, ca drept suport pentru diferite afirmații cu caracter general, exemple din cotidiane care reflectă înclinații către senzaționalul facil, ce exprimă de fapt condiția presei din zonele respective.

Preluăm aceste texte în ideea de a da cititorilor posibilitatea să desprindă accentele specifice unui anumit tip de ziaristică, permițîndu-le, în același timp, raportare critică la conținutul lor.

De asemenea, redacția noastră este gata să publice puncte de vedere proprii ale celor ce, pornind de la textele inserate în cadrul acestei rubrici, doresc, prin raportare la presa noastră, să-și aducă contribuția la elucidarea unor probleme de teoria presei.

Un gen publicistic este o formă în gazetărie, care a rezultat din experiență și care s-a dovedit modalitatea cea mai adecvată de prezentare ziaristică a unor anumite teme.

În general se deosebesc două feluri de genuri publicistice :

1. Formele principale sau de bază ale genului publicistic :

— știrea, a cărei caracteristică este informația,
— articolul, a cărui caracteristică este argumentația,

— reportajul, a cărui caracteristică este realizarea literar-plastică.

2. Genul publicistic cîndus sau mixt, în care se unesc elemente ale diferitelor forme de bază.

În diferite tipuri de ziare, genurile gazetărești iau și ele forme diferite, adecvate tipului de publicație. Prin esența sa, ziaristica nu se limitează niciodată la forme tradiționale, ci caută mereu metode noi și mai eficiente de educare a maselor.

● Știrea

(...) Se limitează de obicei la comunicarea lapidară a faptelor. Spre a oferi cititorului o imagine corectă a realității obiective în conexiunile ei, redactorul va recurge la selecționarea știrilor ce urmează a fi publicate, la amplasarea lor, la combinarea diferitelor fapte în cadrul unei știri, ca și la alegerea cuvintelor și a titlului.

Pe cît posibil, din știre trebuie să reiasă cine, cînd, ce, unde, cum și de ce (regula celor șase „w”) s-a desfășurat un anumit eveniment. Știrea trebuie construită în așa fel, încît cititorul să ajungă în mod logic la o apreciere independentă — corespunzătoare realității obiective. Lungimea știrilor va fi determinată de însemnătatea, respectiv, caracterul politic al evenimentului. În timp ce știrea scurtă, în esență, redă faptele numai printr-o prezentare extrem de

lapidară, știrea mai lungă conține de obicei și o argumentație politică directă sub forma redării unor citate, respectiv, a unor declarații ale persoanelor aflate în legătură cu evenimentul respectiv.

● Relatarea

Ca și știrea, relatarea [...] are, de asemenea, întii de toate, caracter informativ.

Particularitatea ei, care o deosebește de știre, constă în aceea că, pe lângă fapte concrete, ea comunică și aprecierile, concluziile și uneori chiar sentimentele autorului. În relatare autorul apare cu părerea sa proprie ca martor al unui eveniment. Evenimentele sînt prezentate mai complet și mai cuprinzător, sînt subliniate unele momente mai importante și se fac generalizări. Relatarea permite autorului, prin aprecierea modului cum s-au desfășurat faptele, precum și prin redarea impresiilor personale, să conducă cititorul la concluziile dorite de el.

Din punctul de vedere al conținutului, diversele feluri de relatări se deosebesc între ele : cele de la ședințe parlamentare, adunări, sport, justiție, călătorii etc. Din punctul de vedere al formei, se pot deosebi relatări de fapte, de evenimente trăite și de motivații.

● Comentariul

Comentariul are sarcina de a comenta, adică de a lămuri evenimente, respectiv, fenomene actuale din viața socială. Prin urmare, dintr-un anumit punct de vedere, el este o completare a știrii.

În timp ce știrea are menirea să ofere cititorului o

*) Din : Harry Grannich, *Journalistisches Handbuch der Deutschen Demokratischen Republik*, 1960.

informare politică numai prin prezentarea faptelor, prin selecționarea, amplasarea și formularea lor, comentariul ajută la înțelegerea mai adâncă a unui eveniment sau fenomen, explicând și apreciind condițiile și cauzele acestuia, în conexiune cu alte fapte.

Comentariul este, în primul rând, un mijloc al agitației politice [...]. Concluziile sale trebuie dezvoltate logic. Cele expuse, precum și succesiunea de idei trebuie condusă în așa fel, încât, cititorul să ajungă în mod necesar singur la concluziile urmărite.

Prin aceasta se deosebește în esență de editorial, care de regulă explică un eveniment sau mai multe în ansamblul conexiunilor lor politice și de aici sînt deduse, în mod logic, sarcinile de viitor. În practică, însă, adeseori formele comentariului și ale editoria- lului se confundă.

În general se deosebesc comentariile scurte, comen- tariul zilei și comentariul săptămînii. În timp ce comentariul scurt lămurește o problemă importantă dar de amănunt, comentariul zilei se ocupă cu eve- nimentul cel mai important al zilei, respectiv, cu eve- nimentul care, pentru poziția ideologică, politică a maselor, are deosebită putere de convingere. Comen- tariul săptămînii analizează evenimentele săptămînii sau pe mai multe zile, selecționate corespunzător scopului său politic, privite în conexiunile lor, și pe baza acestora, apreciază situația în domeniul respec- tiv.

Pentru lungimea comentariului nu există reguli fixe, ea depinde numai de ceea ce trebuie spus ca cititorul să înțeleagă just evenimentul și să ajungă la concluziile necesare.

● Editorialul

Editorialul este cel mai important articol al ediției unui ziar. El determină însuși caracterul ziarului.

În editorial, redacția, organizația sau altă instituție, al cărei organ este ziarul, indică cititorului orientarea politică și trasează sarcini în sectorul corespunzător. Aceasta reclamă, pe de o parte, o planificare temeinic gîndită a editorialelor potrivit sarcinilor politice dintr-o anumită perioadă, pe de altă parte, o mare elasticitate în alegerea temelor. Pentru a-l face pe cititor capabil de a se orienta în situația politică, în veșnică mișcare, și pentru a-l ajuta să înțeleagă și să aprecieze, în mod just, problemele mai complicate, redacția trebuie să reacționeze rapid la evenimentele politice deosebit de importante și să dea, în articolul de fond, un răspuns complet.

Dacă vom cerceta tematica și conținutul tuturor editorialelor ziarului pe o perioadă mai îndelungată, va rezulta de aici linia politică a ziarului, se vor dis- tinge cele mai importante sarcini politice în perioada respectivă și se va putea cunoaște ce acțiuni trebuie întreprinse pentru rezolvarea sarcinilor.

Prin urmare, editorialul constituie atît materialul publicat cel mai important — de conducere — ca și articolul, prin care cititorii sînt, în primul rînd, îndrumați, călăuziți, orientați.

Din acest motiv, el își păstrează locul său stabil în ziar, de regulă, pe prima pagină.

Rezultă că, editorialul nu poate să oglindească părerea unei singure persoane: importanța sa politică cere ca, prin el, să fie exprimată mereu opinia întregii redacții, respectiv părerea instituției al cărei organ este ziarul.

Aceasta înseamnă că, deși editorialul este scris de un singur autor, el trebuie să fie însă discutat în colectiv, pentru că el antrenează răspunderea întregii redacții.

Faptul că, la editorial, este vorba de părerea colec- tivă a redacției, reiese chiar și din forma sa de pre- zentare, el nefiind semnat cu numele autorului. Dar chiar și editorialele semnate oglesc întotdeauna opinia întregii redacții. Dacă un editorial va fi sem- nat sau nu cu numele autorului, aceasta depinde, în majoritatea cazurilor, de prestigiul autorului atît în rîndul cititorilor cît și de competența sa în ce privește domeniul tratat de articol.

Editorialul nu este legat nici prin structură, nici prin construcția sa de o anumită formă. El poate fi construit atît deductiv cît și inductiv, el poate să apară — dacă din punctul de vedere al conținutului își îndeplinește funcția — și în alte forme ziaristice, de exemplu, ca interviu, scrisoarea deschisă etc.

● Articolul

Prin articol se înțeleg, în general, diferite materiale care de obicei apar în paginile interioare ale ziarului, scrise adeseori nu de redactori ci de autori compe- tenți în materie. Scopul său principal este, în primul rînd, susținerea, printr-o argumentație temeinică, de obicei cu concluzii operative, a unui anumit fapt sau eveniment, de dimensiuni mai ample.

În principal există două tipuri de articole:

1. Articole propagandistice, a căror sarcină specifică constă în lămurirea teoretică a unor evenimente actuale, fenomene sociale în conexiunile lor, în gene- ralizarea creatoare-teoretică a cunoștințelor dobîndite din ele.

2. Cercetarea sau analiza unor evenimente impor- tante, a unor noi forme de dezvoltare a vieții sociale, cum ar fi, de exemplu, munca colectivă socialistă, activitatea într-un anumit domeniu al industriei, dezvoltarea democrației interne cooperatiste într-o cooperativă agricolă de producție, perfecționarea me- todelor de conducere etc. Ţelul unui asemenea articol constă în popularizarea experienței pozitive, explica- rea critică a unor greșeli și lipsuri și deducerea, de aici, a concluziilor operative.

În articol intră, adeseori, elemente ale altor genuri gazetărești, mai ales cele ale editorialului.

● Reportajul

Reportajul este un gen ziaristic care folosește mijloacele literare-plastice. El îndeplinește o sarcină importantă în educarea politico-ideologică a citi- torilor.

Deosebindu-se, în anumite privințe, de alte genuri ziaristice, care modelează conștiința cititorilor, în primul rînd sub aspectul rațional, reportajul exercită influență mai ales asupra sentimentelor cititorilor, îi face să asiste la eveniment, îi stimulează pentru a fi receptivi la nou.

Obiectul nemijlocit al reportajului este mereu omul contemporan. Dacă pentru a-și susține afirmațiile, ziaristul are nevoie de un om sau de un grup de oameni, cu trăsături definite, el nu poate să-i inven- teze ca scriitorul în literatură, ci trebuie să-i caute pînă îi găsește în realitate. Pe această bază documen- țară își construiește apoi, într-o formă literară vie, tema. Totodată, el îi arată pe oameni atît cu laturile pozitive cît și cu slăbiciunile lor, îi lasă să vorbească, le pune în evidență evoluția ca și conflictele ce apar în acest proces și cum au fost ele depășite de eroii reportajului său.

În funcție de tema și țelul reportajului, ziaristul poate uni într-un tot încheat diverse imagini docu- mentar-literare prin generalizări ziaristice sau pasaje exemplificative, poate să introducă, de asemenea, și elemente dobîndite din documentare asupra istoriei faptelor sau imagini ale viitorului, spre a reaminti trecutul sau, respectiv, pentru a înfățișa perspectiva, evidențiind astfel procesul de dezvoltare.

Pentru construirea și organizarea reportajului, nu există rețete. Genul reportajului nici nu trebuie să fie îngrădit. Reportajul scurt, de exemplu, conține felu- rite elemente ale relatării.

O formă specială a reportajului o constituie por- tretul. Spre deosebire de reportaj, care înfățișează diferite figuri în raportul lor reciproc cu viața socială, portretul se referă la un singur om în raportul său cu mediul înconjurător.

Un portret poate sluji, de pildă, popularizării unor bune metode de muncă sau de conducere, în scopul

generalizării lor. Portretul poate prelua elemente ale altor forme de prezentare ziaristică, de exemplu, din interviu etc.

● Foiletonul politic

Cuvîntul foileton provine din limba franceză. La feuille înseamnă foaie, foiță, dar și știre, ziar. Apărut în Franța, în timpul revoluției burgheze din secolul 18, prin foileton, în presă, se înțelegea odinioară, de regulă, o parte specială a ziarului, în care apăreau articole de critică literară, materiale cu subiecte artistice și bibliografii sau cronici ale unor cărți sau spectacole de teatru.

Astăzi, prin foiletonul politic înțelegem un gen literar-ziaristic, care se remarcă prin dispută: luare de atitudine față de adversarul politic sau față de concepții și fenomene învechite, retrograde, folosind pentru aceasta mijloace artistice. Elementele de bază ale foiletonului sînt polemica și satira.

Uneori, foileton mai înseamnă un anumit loc din ziar (sub linie, în „subsolu“ ziarului) care formează intrucitva partea culturală și distractivă. Genul foiletonului nu este însă, în presa contemporană, legat de un anumit loc în ziar.

Ca în orice polemică, și în cazul foiletonului este important să se facă o diferențiere exactă a virulenței satirei.

Bazele foiletonului sînt faptele concrete care vor fi generalizate și întregite cu imagini artistice. De aceea, la scrierea unui foileton prima sarcină este selecționarea faptelor. Fiecare foileton cere o idee clară; autorul trebuie să știe ce scop urmărește cu foiletonul său. Scopului îi sînt subordonate mijloacele artistice, stilul și limbajul.

● Interviul

Interviul este un gen publicistic care comunică în mod documentat informații importante. El poate avea un caracter pur informativ [...].

Prin interviu [...] cititorul este informat din sursă competentă despre un eveniment sau despre anumite măsuri, este pus în situația de a cunoaște o părere competentă despre acestea sau o apreciere competentă a evenimentului. Aceasta împrumută interviului caracterul documentar și implică o eficacitate deosebită.

Interviului îi sînt proprii forme extrem de variate:

1. redarea textuală a întrebărilor și răspunsurilor,
2. redarea prelucrată, relatată a unor întrebări și răspunsuri,
3. redarea lărgită sau modelată a convorbirii,
4. interviul ca parte componentă a altui gen ziaristic,
5. redarea simplă sau prescurtată a răspunsurilor (exprimări de păreri),
6. masa rotundă.

Prima formă își găsește aplicarea în cazul cînd este vorba de declarații ale unor personalități competente despre probleme politice importante, unde redarea exactă a formulărilor celui interviat este necesară.

A doua formă reprezintă de fapt redarea concentrată a unei convorbiri, unde cel ce ia interviul poate să scoată în relief, după aprecierea proprie, observațiile deosebit de importante ale interlocutorului, puțînd să scurteze altele sau să le omită, fără a denatura, desigur, sensul răspunsurilor.

Folosind cea de-a treia formă, ziaristul nu se limitează la redarea întrebărilor și răspunsurilor, ci înfățișează plastic ambianța, atmosfera ca și desfășurarea convorbirii. Această formă este aplicată în primul rînd atunci cînd prezentarea cadrului interviului pare necesară pentru o înțelegere mai profundă a răspunsurilor celui întebat.

A patra formă de interviu își găsește aplicarea în alte numeroase genuri ziaristice și este utilă pentru sporirea valorii documentare (de exemplu, într-un reportaj).

A cincea formă constă exclusiv din redarea răspun-

surilor celui interviat și își găsește aplicare, înainte de toate, atunci cînd ziaristul vrea să cunoască părerea unei singure persoane sau a unor diferite persoane, reprezentînd diferite pături ale populației, despre un anumit eveniment. În ziar, acest tip de interviu își găsește concretizarea, de regulă, ca enunțare de opinii, ce constituie rezultatul întrebărilor directe adresate de gazetar. Asemenea exprimări de opinii pot fi, desigur, și extrase din scrisori ale cititorilor, din convorbiri telefonice etc.

Cea de-a șasea formă, masa rotundă, este o formă aparte de interviu, la care participă mai multe persoane. Ziaristul nu se manifestă numai prin întrebări, ci la parte activă la convorbire și determină desfășurarea ei prin exprimarea propriei sale opinii. Masa rotundă ia adeseori forma unei discuții.

Funcția „mesei rotunde“ constă într-o prezentare vie și interesantă a argumentației asupra unei anumite teme ca și în mijlocirea transmiterii experiențelor proprii ale participanților privind unele probleme politice, economice sau culturale importante.

● Pamfletul scurt

Acest gen este o formă satirică scurtă a publicisticii și tratează de obicei fenomene periferice ale vieții sociale. El se remarcă printr-un ascuțit voit. Pamfletul scurt ca și foiletonul politic, slujește atât demascării satirice [...] cît și criticării neajunsurilor în viața socială. Această diferențiere a conținutului determină și în acest caz modalități speciale de realizare a satirei.

În principal există două forme de pamflet scurt:

1. cel documentar, care pornește de la fapte,
2. cel construit, a cărui fabulă este inventată într-un scop anumit, care însă trebuie să exprime în orice caz ceva tipic [...].

● Articolul de deschidere a paginii locale

Este un tip special de material publicistic ce conține exprimarea zilnică a părerii redacției locale, asupra unor evenimente curente.

El reunește de obicei elemente din alte genuri gazetărești, în primul rînd din comentariu. Particularitatea sa constă în aceea că se referă la evenimente, fenomene concrete dintr-o anumită regiune și, pornind de la acestea, trage concluzii generalizatoare. Firește, argumentarea ca și concluziile trebuie să corespundă cu principala linie politică a ziarului. Acest articol slujește discutării, criticării, popularizării unor experiențe etc. Fiecare redacție locală trebuie să caute ca, zilnic, să dea răspuns în această rubrică la cele mai importante probleme politice, care se ridică în aria sa de difuzare.

● Recenzia

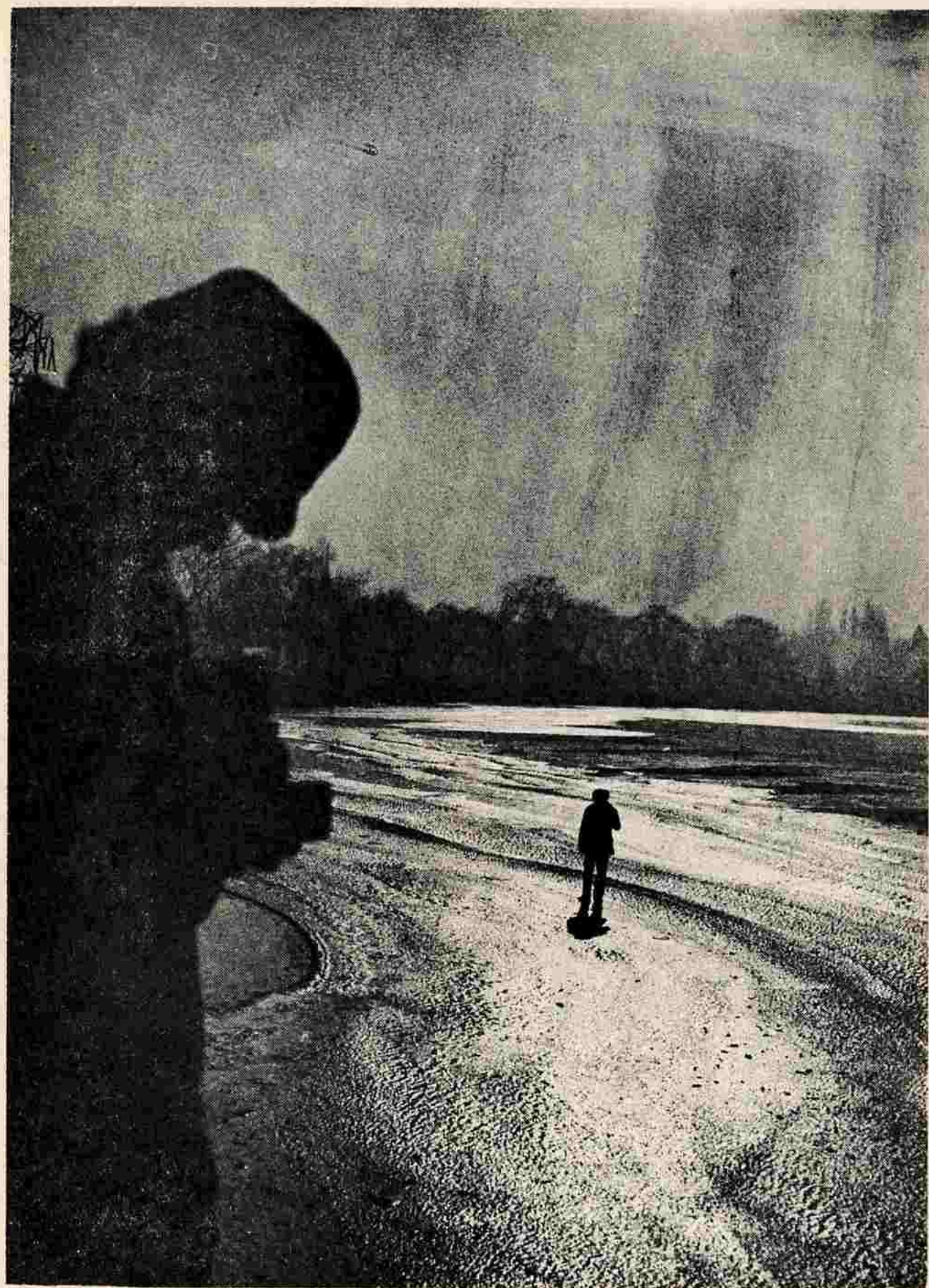
Recenzia în presa cotidiană servește pentru aprecierea unei cărți, a unui spectacol de teatru, a unui film, a unui concert, a unor opere de artă plastică etc. Ea apreciază opera de artă alături sub aspectul conținutului cît și al formei [...].

În presa cotidiană, recenzia îndeplinește în principal trei sarcini:

1. familiarizează cititorii cu opera de artă, explică conținutul și forma pe înțelesul tuturor, educă înțelegerea artei și capacitatea de judecată și formează gustul;

2. exercită influență asupra dezvoltării artei, analizează funcția ei socială, stimulează și apreciază opera de artă și producția artistului, sprijinindu-l în dezvoltarea, pe mai departe, a talentului său [...].

3. încurajează activitatea culturală de masă și contribuie la dezvoltarea largă a acesteia [...].

In obiectiv : omul (foto : Constantin Dina)

CURS DE FOTO-ZIARISTICĂ

Lecția 2. Obiectivul

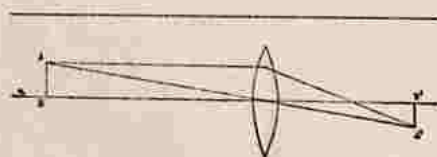
Deși nu există practic nici un element neimportant în aparat, vom începe cu acela, de calitate a căruia depinde foarte mult reușita fotografiei și anume obiectivul.

Arătam la început că, pentru simplificare, considerăm obiectivul redus la o simplă lentilă. Lucru — până la un punct — perfect adevărat. Să ne reamintim — tot din fizică — câteva din caracteristicile lentilei și anume:

- Distanța focală
- Deschiderea relativă
- Profunzimea de câmp

DISTANȚA FOCALĂ reprezintă distanța de la centrul optic al lentilei la un punct unde se concentrează razele trimise de o sursă situată la infinit. (Punctul în care ținem o hîrtie pentru a o aprinde de la soare cu ajutorul unei lentile). Ea se găsește înscrisă pe montura fiecărui obiectiv, exprimată în centimetri (cm) sau milimetri (mm).

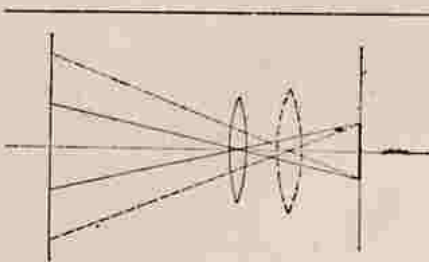
Această mărime este importantă în tehnica fotografică, dar nu ca valoare în sine, ci numai în corelație cu formatul imaginii (clîșeului) pe care lucrăm. Pentru exemplificare, presupunem că subiectul din figură este proiectat succesiv cu ajutorul unor obiective cu distanțe focale diferite.

DISTANȚA FOCALĂ LUNGA

Observăm că distanța de la lentilă la proiecția imaginii (distanță numită și extensia aparatului) se mărește odată cu creșterea distanței focale. În schimb, scara de redare (mărirea subiectului raportată la cea a imaginii) scade.

Păstrind dimensiunea imaginii constantă — lucrînd pe același format de material fotosensibil — să vedem ce se întîmplă dacă fotografiam același subiect, de la aceeași distanță, dar cu obiective cu distanțe focale diferite.

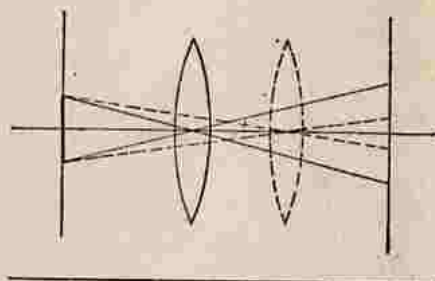
În comparație cu distanța focală medie, cea scurtă, va proiecta imaginea sub un unghi mult mai mare, unghi ce va cuprinde o zonă mai întinsă din planul subiectului. Pe aceeași porțiune de material, subiectul ne va apare micșorat, dîndu-ne senzația de depărtare. Datorită un-

ghiului său de cuprindere, obiectivul se mai numește **SUPERRANGULAR** sau **GRANDANGULAR**.

În cazul unui obiectiv cu distanța focală mare, unghiul de fotografiere se micșorează.

Pe peliculă subiectul ne apare mărit, dîndu-se impresia că este mai aproape decît în realitate. Acest tip de obiectiv se numește **TELE-OBIECTIV**.

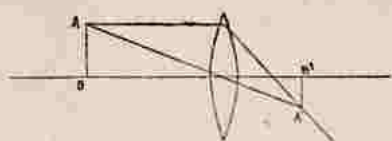
Am folosit pînă acum expresia de „obiectiv cu distanță focală medie sau normală”. Ce se înțelege prin aceasta ?

În practică se consideră distanța focală normală, pentru un anumit format, distanța aproximativ egală cu diagonala formatului. Pentru formatele uzuale:

Formatul	Distanța focală normală
Leica (24×36 mm)	4,5—5,8 cm
6×6 cm	7,5—8 cm
6×9 cm	10,5 cm
9×12 cm	13,5 cm

Menționez însă, că folosirea unui obiectiv de la un format la altul nu este în general recomandată, iar uneori chiar imposibilă, pentru fiecare format fiind construite obiective normale, superrangulare sau teleobiective.

DISTANȚA FOCALĂ SCURTA

DESIDEREA RELATIVĂ reprezintă raportul între deschiderea utilă și pătratul distanței focale.

Datorită unor greutăți de ordin tehnologic, lentilele nu pot asigura transmiterea imaginii prin toată suprafața. Către margini imaginea suferă deformații foarte puternice care i-ar periclita calitatea. De aceea, nu se utilizează decât partea centrală a lentilei. Cu cât această porțiune este mai mare, cu atât obiectivul este mai luminos. Mărirea luminozității lentilei comportă prelucrări deosebit de precise.

Ținând seama că pentru fiecare obiectiv, distanța focală este fixă, deschiderea relativă se va traduce aproximativ prin valoarea suprafeței utile de lentilă prin care pătrunde lumina. Deschiderea maximă a unui obiectiv — denumită și luminozitate — reprezintă una din calitățile lui importante.

În practică noi nu lucrăm cu deschiderea maximă decât în cazuri cu totul deosebite. Pentru a asigura variația acestei deschideri în interiorul obiectivului există un dispozitiv numit **diafragmă**. La marea majoritate a aparatelor, această diafragmă se compune dintr-un număr de lamele metalice de forma unor sectoare de tor. Fiecare din ele este articulat la ambele capete. La unul pe un disc fix, la celălalt pe unul mobil. Prin rotirea discului mobil aceste sectoare formează un cerc cu diametrul variabil.

Notarea valorilor deschiderii relative — diafragmei — se face sub forma unei fracții ce are la numărător cifra 1.

De exemplu :

1/2   1/4   1/5,6 etc.

Scara este :

1/2 ; 1/2,8 ; 1/4 ; 1/5,6 ; 1/8 ; 1/11 ; 1/16 ; 1/22.

(Aceasta nu reprezintă decât o porțiune a scării, existentă la aparatele frecvent întâlnite, scara completă fiind mult mai mare. Astăzi se realizează obiective speciale, cu deschideri de 1/0,86 sau la limita opusă — 1/66.)

O precizare deosebit de importantă privind această scară : între două trepte succesive de valori, cantitatea de lumină ce trece prin obiectiv se dublează. Astfel, la diafragma 1/4 trece de două ori mai multă lumină decât la cea cu valoarea de 1/5,6 și de două ori mai puțină decât în cazul valorii 1/2,8.

În mod special trebuie să ținem seama de următoarea situație :

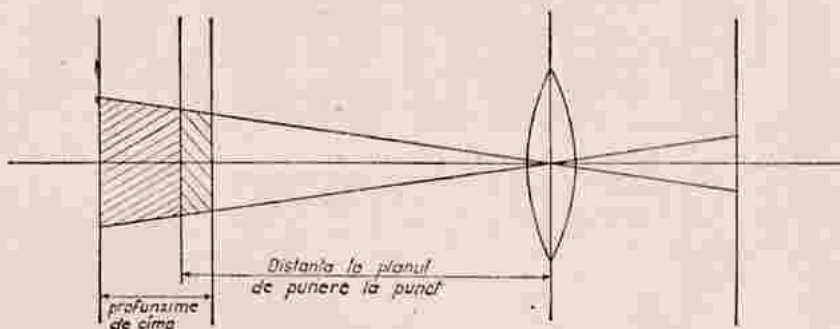
Pentru simplificare, pe monturile aparatelor — respectiv pe obiective — nu se notează întreaga fracție, ci

numai numitorul (numărătorul fiind totdeauna unu). De exemplu, nu se scrie 1/5,6 ci simplu 5,6 fapt ce poate produce confuzii. Astfel, sîntem tentați să credem că, trecînd de la valoarea 5,6 la 8 luminozitatea crește — 8 fiind mai mare decât 5,6. În realitate valoarea scade, cifrele 8 și 5,6 reprezentînd numitorii unor fracții cu numărătorul unu.

Cele două caracteristici — distanța focală și luminozitatea maximă sînt cifrele care se notează pe fiecare obiectiv și constituie caracteristicile sale de bază.

PROFUNZIME DE CÎMP

Atunci cînd analizăm modul de formare a imaginii fotografice a unui subiect simplificăm problema arătînd că : „ imaginea din planul A B se formează în A' B'. În realitate pe pelicula fotografică nu se formează numai imaginea elementelor conținute în planul A B, ci și imagini cuprinse în planuri imediat învecinate. Astfel, pe peliculă se vor înregistra clar, în afara subiectului ales, denumit planul de punere la punct și elemente așezate în fața sau în spatele acestuia, ca în figură :

Distanța între cele două planuri limită între care toate elementele sînt redede clar, se numește **profundime de câmp**.

Spre deosebire de celelalte două caracteristici, care erau fixe, date prin construcție, profundimea de câmp este variabilă și depinde de trei elemente :

- distanța focală
- valoarea diafragmei
- distanța pînă la planul de punere la punct.

Fără a intra în demonstrarea relațiilor ce există între profundime și cele trei elemente de care depinde, vom arăta numai că profundimea crește :

- cu cît scade distanța focală
- cu cît scade valoarea diafragmei (luminozitatea)

— cu cît crește distanța pînă la planul de punere la punct.

Acest ultim punct ne conduce și la o altă concluzie și anume că, pentru aceeași distanță, profundimea va fi mai mică în față și mai mare în spatele planului de punere la punct.

EXPLOATAREA OBIECTIVELOR

Indiferent de tipul și caracteristicile sale, obiectivul fotografic reprezintă unul din elementele cele mai delicate ale aparatului. Din practică sîntem obișnuiți că sticla este un material dur. Sticla optică este însă mult mai puțin dură pînă la zgîriată cu multă ușurință. De aceea orice atingere a lentilelor cu mina sau încercare de a le șterge cu cîrpă, vată sau piele de căprioară duce la degradarea lor. De asemenea, nu este indicată spălarea cu alcool sau alt detergent, care dizolvă Balsamul de Canada — o rășină folosită la lipirea lentilelor. În acest caz, rezultatul este degradarea iremediabilă a obiectivului.

Ștergerea de praf se face numai prin suflarea de aer cu ajutorul unei pompițe de cauciuc — de tip O.R.L. În cazul cînd această operație nu dă rezultate, o pensulă cu părul lung și

moale va fi ultima care va putea fi utilizată.

Dacă, intrînd de afară într-o cameră încălzită, obiectivul aparatului se aburește, este indicat să fie lăsat cîteva minute și numai după aceea să-l folosim. Ștergerea lentilelor în această situație este total interzisă.

Nu este permisă nici menținerea aparatului în condiții de umezeală sau medii acide. Acestea acționează asupra lentilelor, producînd mătuirea suprafețelor și degradarea lor.

La fel de dăunătoare este pentru obiectiv și menținerea lui în apropierea surselor de căldură. Temperatura ridicată duce la deslipirea lentilelor sau la deformarea elementelor de material plastic din compunerea monturilor.

Ing. AUREL SABIN

CURS DE CITIRE RAPIDĂ ȘI EFICIENTĂ

Lecția 1. Noțiuni preliminare

Capacitatea de a comunica prin scris-citit constituie pentru om, pe de o parte, o uriașă realizare de coordonare a ochilor, mâinii și a creierului, iar pe de alta, o neprețuită modalitate de a se autodepăși. El ajunge să comunice, în mod deliberat, la distanță, în timp și în spațiu, conștient de faptul că în acest fel își exprimă propria experiență și, în același timp, preia experiența altora. O astfel de funcție a scrisu-

lui și a cititului reprezintă de fapt un aspect al posibilității de integrare a omului în propria sa istorie, prin integrarea experienței sale în experiența generală și prin utilizarea acesteia în alcătuirea propriei sale experiențe.

Această funcție a scrisului și cititului trece neobservată, fiind un lucru de la sine înțeles, atâta vreme cât ea se raportează la o situație în care experiența umană, atât de na-

tură profesională cât și de cultură generală, poate fi cuprinsă de capacitatea obișnuită a omului de a scrie și citi. Dar, odată cu formarea unei experiențe umane uriașe, care atrage după sine necesitatea unei pregătiri multidimensionale, ceea ce era obișnuit și de la sine înțeles înainte poate deveni chiar o modalitate de frinare. Dacă în privința scrisului, mașina de scris, banda magnetică etc. reprezintă mijloace tehnice de

raționalizare a capacității de a emite informație pentru nevoile tiparului, acestea, prin însăși existența lor, atrag atenția asupra lipsei unor asemenea mijloace în ceea ce privește citirea materialului „scris” cu o viteză mult mai mare decât cea obișnuită. Dacă adăugăm acest lucru la imensa cantitate de informație căreia un cititor trebuie să-i facă față azi, concluzia pe care o putem trage este de-a dreptul impresionantă într-un mod negativ: în loc de o lărgire a capacității de a prelua informație, avem de-a face cu o îngustare a ei în raport cu necesitățile curente.

Un cititor mediu, conform unor teste de viteză efectuate cu cititori români, confrunțate cu date statistice americane referitoare la vitezele de citire, are o viteză maximă de 250 cuvinte pe minut la un text de ușurință medie, această viteză reducându-se odată cu sporirea dificultății textului. La această viteză, citirea a 200 de pagini de format obișnuit ar necesita 6 ore, dar numai în cazul în care cititorul ar putea citi în tot acest timp fără întreruperi și fără să piardă din viteză, pe de o parte, prin revenirea asupra unor pasaje, iar pe de alta, prin oboseală. Viteza de 250 cuvinte pe minut este o viteză de test, nu o viteză de lucru, care presupune asimilarea materialului citit, în foarte multe cazuri conspectarea lui, ba chiar și posibilitatea de redare a lui.

Până nu de mult, felul în care citim nu a constituit un obiect de studiu separat, el fiind probabil singurul domeniu în care deprinderile din clasele elementare rămân aceleași pe toată durata vieții, în timp ce în alte domenii, fiecare etapă a școlii, sau a altor forme de instruire, asigură o ridicare a cunoștințelor pe o nouă treaptă, încetul cu încetul producându-se, prin informare și prin exercițiu, o lărgire a orizontului de pregătire, din care cea mai mare parte se datorează cititului.

Incapacitatea de a face față unui volum mare de pagini de citit a împins pe unii cititori să găsească metode perfecționate de a citi rezolvând astfel, pe plan individual, ceea ce în alte domenii se rezolvă în mod instituțional. Deseori se vorbește de înaintași ai noștri care au rezolvat problema lecturii într-un mod favorabil activității lor. Este suficient să ne amintim de Nicolae Iorga a cărui vastă și multilaterală activitate a fost posibilă și datorită faptului că putea citi foarte repede și avea o nemăsurată putere de asimilare.

Exemplul pozitiv al cazurilor de excepție și situația cititorului obișnuit, au dus în mod firesc la ivirea momentului când cititul devine o preocupare, întâi ca o sesizare a unui „neajuns” care trebuie înlăturat, iar mai apoi ca o încercare de soluționare a unei probleme vitale.

Dincolo de soluția individuală, există și o abordare a problemei într-un cadru mai larg; deși foarte scurtă în timp, istoria acestei preocupări a avut o evoluție foarte rapidă și foarte interesantă, legată de trei orientări concretizate în soluții practice, care reprezentă, însă, trei puncte diferite de vedere, exponenente a trei moduri diferite, ba uneori chiar opuse, de tratare a elementului „om”, atît în ceea ce privește sursa informației (scris), cît și preluarea ei (citit).

Prima soluție a problemei, reprezentînd și etapa ei de început, a fost legată de volumul materialului de citit. Cărți voluminoase erau rezumate, reducerea fiind o substanțială subțiere a ceea ce am putea numi „seva” lucrării, adică a acelei părți de care depinde de fapt înțelegerea ei, ceea ce se păstra fiind doar o prezentare a cuprinsului; rezumatul s-a practicat în unele țări apusene ca un mijloc de cultivare profesională și extraprofesională, rezultatele fiind însă departe de cele scontate: în mod paradoxal se ajunge nu numai la o îngustare și mai mare a capacității de a citi, ci și la o scădere a interesului față de material. Iar dacă ne referim la elementul uman implicat, putem spune că de suferit a suferit nu numai cititorul, ci și autorul.

Ca și în cazul scrisului, cea de a doua soluție a fost mijlocul mecanic de citit: au apărut așa-numitele aparate de citit, cele de mărire a „cîmpului” vizual și cele de imprimare a ritmului. Ambele tipuri se axează pe „timp”, din puncte de vedere diferite: primul tip de aparat se adresează volumului în sensul că încearcă să ducă la o lărgire a capacității cititorului de a cuprinde o porțiune cît mai mare de text prin vîz, o asemenea lărgire fiind indirect legată de scurtarea timpului de citire, cel de al doilea tip fiind nemijlocit și în mod esențial realizat în funcție de timp, adică, el tinde să mărească viteza de citire printr-un ritm imprimat din afara cititorului. Aparatele de al doilea tip, bazate pe ritm, au adus îmbunătățiri ale vitezei de citire deoarece sînt un bun stimulent mecanic extern și totodată și un excelent mod de constientizare a relației cititor-material-timp.

Treptat însă, poate și datorită faptului că această a doua soluție nu ține seama de cel ce a scris textul, dar mai ales prin aceea că acordă atenție celui ce citește textul numai în raport cu viteza mecanică de parcurgere a unui material (mai repede) nu și în raport cu înțelegerea și reținerea lui (mai bine), preocuparea pentru găsirea unor soluții ale problemei a devenit un domeniu interdisciplinar în care principalele direcții interdependente sînt: relația dintre autor și cititor și cea dintre viteza și calitatea cititului.

Abordată din acest unghi, problema devine o luptă împotriva risipei de timp și efort, concretizată într-o eficiență tehnică de autoperfecționare a individului. Aceasta, a treia soluție, de îmbinare a celor două fațete ale cititului, este cea care se adresează direct cititorului ca singur element în măsură să depășească, prin mijloacele lui proprii, un moment de dificultate în evoluția sa. Ea este de fapt un mod de folosire mai eficientă a resurselor cititorului în rezolvarea problemelor tehnice ale comunicării prin intermediul scrisului.

S-ar putea, deci, spune, că cea de-a treia soluție este de fapt o întregire a celei de-a doua, înglobînd în ea și accentul pe viteză, esența sa fiind asimilarea materialului citit, de care metodele bazate pe mijloacele mecanice nu țin seama. Cu alte cuvinte, viteza interesează numai în măsura în care ea folosește unui scop, iar scopul cititorului este de a înțelege și de a asimila materialul cu cea mai mare ușurință de care este capabil și în timpul cel mai scurt posibil; adică de a fi eficient.

Viteza de citire se poate mări considerabil dar numai în baza unui decalaj între preluarea vizuală a materialului și prelucrarea lui în creier. Sînt cititori care dacă-și dublează viteza scad la jumătate asimilarea textului, iar dacă reduc la jumătate viteza, asimiliează dublu. Efortul vizual, dacă nu se bazează pe o pregătire a cititorului în direcția asimilării, poate înregistra cifre neînchipuit de mari, care însă nu reprezintă decît o superficială parcurgere a materialului; iar în cazurile cînd materialul trebuie asimilat, o asemenea parcurgere va impune cititorului recitirea de cîteva ori a textului, ceea ce de fapt duce în ultimă instanță la aceleași rezultate modeste în ceea ce privește viteza. *Toate acestea atrag atenția asupra faptului că greutatea cea mai mare nu constă în viteza de citire, ci în viteza de prelucrare în creier a informației citite. Neavînd posibilitatea de a mări viteza de prelucrare, cititorul va trebui să devină eficient prin utilizarea la maximum a întregii capacități de prelucrare a creierului. Tocmai în aceasta constă interesul pe care-l prezintă un program de citire rapidă și eficientă.*

Prin faptul că îmbină probleme de studiu planificate, de organizare atît în ceea ce privește textul cît și modul lui de abordare, prin puternicul accent pe care-l pune pe anticipare și pe diverse tehnici de perspectivă asupra textului, o citire rapidă și eficientă, atît de utilă oricărui ziarist, este de fapt o strategie a cititului.

Sarcinile unui curs de citire rapidă și eficientă s-ar putea rezuma în felul următor: el trebuie să-l pregătească pe cititor, să găsească foarte repede informația necesară într-un

volum mare de material ; să-l facă să citească un număr mare de pagini cu un maximum de asimilare, și să-i schimbe întreaga atitudine față de lectură, în sensul sporirii interesului față de materialul citit, și al trecerii de la simpla memorizare mecanică la reținerea efectivă a informației, de la reținerea pe scurtă durată, la cea de lungă durată. El ridică, deci, nu numai probleme de tehnică propriu-zisă a citirii, ci și probleme legate de principiile învățării. În ceea ce privește viteza, se estimează că un asemenea curs poate mări numărul de cuvinte pe minut cu aproximativ 60 la sută în condițiile unei sporiri cu 10 la sută a asimilării, pornindu-se, bineînțeles, de la cifra inițială.

Avem deci de-a face cu aspecte care se leagă de modul de prelucrare a informației de la autor, de probleme legate de conștientizarea atitudinii față de text și de tehnicile respective, de un antrenament în aplicarea tehnicilor în raport cu textul respectiv și de înțelegerea faptului că aplicarea tehnicilor poate ajuta pe cititor să rezolve dificultățile de care s-a vorbit mai sus.

Ca pentru orice început, o cunoaștere a situației reale de la care se pornește și care, mai ales, este baza pe care se construiește viitoarea capacitate, este absolut necesară. Pentru aceasta, va trebui să aveți un ceas cu cronometru, o coală de hirtie și un creion. Întoarceți pagina revistei de față ajungând la pagina 58, dar nu înainte de a ști exact ce aveți de făcut.

După ce întoarceți pagina, citiți titlul textului și, fără a citi textul notați-vă timpul exact (minute și secunde) și începeți imediat lectura în felul cum citiți de obicei. De îndată ce ați terminat textul notați-vă timpul exact și scădeți 5 secunde. Diferența dintre timpul final și cel inițial este numărul de minute și secunde în care ați citit un text de 918 cuvinte. După ce ați notat timpul de citire, fără a citi textul din nou, faceți rezumatul scris al informației esențiale cuprinse în text, grupând-o în zece puncte separate ; se recomandă să nu aveți textul în fața ochilor, așa că este mult mai bine să închideți revista. După ce ați notat „răspunsurile” la textul citit, reluați textul, citindu-l de data aceasta pentru a-l confrunța cu punctajul pe care l-ați făcut. Fiecare informație esențială pe care ați redat-o în punctaj o veți nota cu 1 punct, detaliul cu 1/2 punct.

Pentru a analiza rezultatele (timp și viteză) luați 10 rânduri din text, numărați cuvintele, faceți media pe un rând ; apoi pentru a cunoaște lungimea totală a textului înmulțiți media cu numărul de rânduri per pagină și cu numărul total de pagini la un text ; luați timpul de citire în secunde al fiecărui text separat. Pentru a ști câte cuvinte ați citit pe minut, trebuie să înmul-

țiți numărul de cuvinte al fiecărui text cu 60 ; rezultatul să-l împărțiți la timpul de citire în secunde pentru textul respectiv. Cifra este viteza de citire.

Amîndouă cifrele reprezintă constatarea modului în care citiți. La 230—250 cuvinte pe minut (cifra de reținere) și un număr de șapte răspunsuri situația este bună. Toate rezultatele care depășesc aceste cifre sînt din ce în ce mai mulțumitoare cu cît sînt mai departe de ele iar cifrele care sînt mai mici sînt în mod similar îndepărtări de la mediu.

Spunem că eficiența este în primul rînd o problemă de comunicare asupra căreia influențează existența celor două capete ale actului de comunicare — autor și cititor ; dar pe lângă aceasta, cititorul trebuie să țină seama și de mijlocul de comunicare.

Pentru autor, materialul pe care-l scrie este conceput în momentul cînd se începe scrierea lui ca o unitate pe care autorul trebuie s-o dezambeleze, punînd-o în cuvinte, pe care mai tîrziu cititorul va trebui să le folosească pentru a reconstitui unitatea inițială. Pentru cititor, problema este de a putea să reconstituie numai din materialul scris unitatea așa cum a conceput-o autorul. Pentru a realiza acest lucru, el trebuie să soluționeze atît aspectele legate de tehnica scrisului (partea de text tipărită), cît și aspectele legate de esența materialului (conținutul lui). Primul grup de aspecte se referă în special la viteză, cel de-al doilea la asimilare.

Raportul dintre aceste două aspecte ale citirii se stabilește de regulă în dependență de următorii doi factori : tipul de material citit și scopul pentru care se citește materialul respectiv. Fiecare text își va impune viteza proprie de citire în raport cu conținutul său și în raport cu scopul urmărit de cititor. Aceasta presupune modificarea vitezei de la un material la altul, iar uneori chiar în cuprinsul aceluiași material, în funcție de conținutul textului ; un material sau pasaj mai important, ori mai dificil va reduce viteza, iar atunci cînd textul este mai ușor, cînd scopul este o simplă informare generală, cînd facem lectură de dragul lecturii etc., viteza va fi mărită.

La rîndul său, modificările de viteză se pot face numai printr-o atitudine activă față de texte și printr-o combatere susținută a deprinderilor de citire pe care fiecare cititor și le-a format pe parcursul întregii vieți. Iar cum rezistența la modificare se manifestă pe mai multe planuri, primul țel al unui curs de citire rapidă și eficientă este de a realiza adaptarea cititorului la modificare, în ciuda faptului că deprinderile acestuia sînt foarte bine înrădăcinate, și fac parte din el, ca orice altă deprindere veche.

Aceste deprinderi se referă în primul rînd la partea tehnică a textului : prin modul în care este organizată linia tipărită, ea imprimă celui ce-o citește un ritm legat de cuvînt. Spațiile dintre cuvinte, folositoare la delimitarea necesară a cuvintelor ajung să fie „granițe” de ritm, fiind „citate” și ele ; acestea și citirea silabică a cuvintelor reprezintă mari resurse de mărire a vitezei. Renunțînd la aceste două aspecte ale deprinderii sale, cititorul va putea să treacă treptat la absorbirea ideilor textului în loc de a prelua vizual spațiile goale și scurte segmente de text.

Pentru a face acest prim pas, veți proceda în felul următor : luați o carte de călătorii, povestiri, aventuri, pe care n-ați citit-o niciodată și despre care nu știți nimic. Deschideți-o la capitolul I și, cronometrînd timpul ca mai sus, citiți două pagini și 1/3 (cam 1000 de cuvinte), de data aceasta printr-o mișcare foarte iute a ochilor pe lungimea rîndurilor, nesilabisînd și făcînd din rîndul spațiat un șir continuu în așa fel încît să aveți impresia că „amețiți” de viteză... La terminarea celor două pagini și 1/3, opriți-vă, notați timpul, închideți cartea, și dați cele zece elemente esențiale din text. Confrunțați apoi răspunsurile cu textul și punctați-vă viteza.

Se poate ajunge la multe situații : fie crește viteza și răspunsurile rămîn aceleași (ceea ce înseamnă că deprinderea de citire pe silabe și spații ținea viteza în loc) ; fie cresc și viteza și răspunsurile (ceea ce indică o capacitate mare neutilizată) ; fie scade numărul de răspunsuri, uneori chiar foarte mult, viteza înregistrînd creșteri diferite (ceea ce înseamnă că tipul acesta de exercițiu de citire este necesar pentru a se depăși greutățile de viteză și asimilare și trebuie să-l repetați pe alt text de același tip pînă cînd reușiți să obțineți un rezultat pozitiv). În cazurile în care viteza nu crește, repetarea exercițiului pe alt text este absolut necesară, pentru că exercițiul nu s-a făcut cum trebuia. Ceea ce este important acum este mărirea vitezei. În această etapă sacrificarea răspunsurilor în favoarea vitezei poate deveni un avantaj viitor. (Este bine să rețineți că o mărire a vitezei la peste 400 de cuvinte este un rezultat care angajează la obținerea unui număr de 8 răspunsuri ; lucru care se poate realiza dacă vă veți concentra atenția asupra preluării substanței textului).

De cîte ori aveți posibilitatea, repetați acest tip de exercițiu, folosind indicațiile de mai sus ; de preferință cu texte de lungimea dată. Puteți mări textele cam pînă la trei pagini și jumătate, calculîndu-vă viteza ca mai sus.

Restul, în lecția viitoare...

lector univ. LUCREȚIA PETRI

În paginile publicațiilor, ziare și reviste, textul este deseori întrerupt nu numai de fotografii, dar și de desene (ilustrații la un material — sau desene independente), caricaturi și viniete. Prezența acestora (dar și a fotografiilor sau titlurilor desenate) se datorează în primul rând necesității de a ușura lectura, de a o face plăcută. Această sarcină care revine graficii este indeplinită, desigur, numai în cazul când elementul grafic are o certă valoare plastică. Iată deci că funcționalitatea elementului grafic se naște din estetica acestuia. Este suficient să privim o pagină de ziar sau de revistă în care s-a publicat un desen sau o vignetă realizată din punct de vedere artistic sub orice critică și să ne dăm astfel seama că plăcerea sau interesul lecturii textului ilustrat a scăzut brusc.

Dar publicarea ilustrațiilor sau a caricaturilor nu se justifică doar prin aceasta. Ilustrația la un text literar sau reproducerea unei lucrări de grafică artistică (și să nu uităm, începând de acum ne referim în exclusivitate la o grafică de presă realizată la un nivel artistic cel puțin acceptabil), mai are un scop: acela de a contribui la declanșarea, în mintea cititorului, a stării de emoție estetică, stare necesară pentru stabilirea comunicării între autor și cititor. Abia după crearea acestui canal de comunicare, autorul unui text, ca și redacția care publică textul respectiv, pot privi cu mai multă siguranță spre scopul ce și l-au propus: ridicarea nivelului cultural al cititorului, formarea sa politică și ideologică.

Ajungem astfel la alt aspect al rolului graficii de presă, la caracterul ei **formator**, strict necesar, indiferent dacă elementul grafic este o ilustrație a unui text, reproducere a unei lucrări independente de text, caricatură sau vignetă. Acest caracter, elementul grafic îl capătă atunci când i se dă o destinație precisă, redacția urmărind conștient să atingă țelurile ei politico-educative. A-

firmația nu este superficială, lipsită de obiect: cu toții vedem destule ilustrații (unele nu lipsite de calități artistice), desene, caricaturi sau viniete, inserate în pagină doar pe baza „principiului” că „trebuie să fie măcar și o poză în pagină”.

Mai departe este ușor să

caracterul nul înseamnă în fond nociv, nocivitatea decurgând din faptul că și textul respectiv și publicația care îl găzduiește în paginile sale, se văd lipsite de un instrument important și necesar în activitatea de stabilire a acelui canal de comunicare de care vorbeam mai sus,

mația conținută în text și chiar **să deschidă**, pentru reflecția cititorului, noi orizonturi, să împingă mai departe perspectiva propusă de text. O a treia replică posibilă și necesară a elementului grafic, poate fi și trebuie dată în contextul publicației: o publicație va insera ilustrații în limitele preocupării sale! Dacă sarcinile acesteia sînt de a învăța tărani cooperatori cum să cultive un nou soi de porumb (de exemplu), nu-și va ilustra articolele cu reproduceri de tablouri non-figurative. Deci: o ilustrație are o valoare și mai subliniată, chiar și una tehnică, sau științifică, în funcție de oportunitatea apariției ei. Lărgind aici cadrul discuției, ajungem și la altă replică a elementului grafic: oportunitatea acestuia în contextul general al realității noastre. Realitatea în care trăim, ca și calitatea vieții (specificul politic, social etc.) obligă grafica de presă să participe direct la politica generală de formare a omului nou. Presa deci, în raport direct cu intențiile ei zilnice sau periodice, va publica texte necesitînd ilustrații sau viniete, va reproduce lucrări de grafică (acestea trebuie însă să fie astfel alese încît publicul cititor să-și poată forma o idee despre stadiul atins, în momentul dat, de către artiștii plastici), sau va insera caricaturi care să combată racile încă existente.

În încheiere, este obligatorie o subliniere: nici un element de grafică artistică (ilustrație, caricatură, vignetă la care adăugăm fotografiile și titlurile desenate), chiar realizat conform tuturor dezideratelor, de orice natură, nu-și poate îndeplini **rolurile sale multiple**, dacă nu este inserat în pagină conform unor legi ale machetării, ale prezentării grafice a unui ziar sau a unei reviste. Dar „punerea în pagină” a elementelor grafice de presă, reprezintă un alt capitol.

RADU GEORGESCU

OPINII despre **GRAFICA DE PRESĂ**

deducem că grafica de presă nu are și nu poate avea un rol de sine stătător, neevolutiv. Elementul grafic prezent într-o pagină sau alta a unei publicații se integrează procesului dinamic, progresiv în care se găsește întreaga noastră presă, cu sarcinile ei actuale, bine precizate. Elementul grafic aflat într-o pagină de ziar sau de revistă are așadar rolul unui actor într-o piesă: trebuie să dea o replică, sau mai multe replici, tinzînd spre stabilirea (în finalul lecturii), a unei convingeri politice, sociale, artistice. Într-adevăr, ne-am putea oare închipui că un text despre, să zicem, meșteșugul ceramiștilor din Horezu ar putea fi ilustrat cu un desen închipuind aterizarea unui OZN venit din spații extraterestre? Rolul unui asemenea desen ar deveni, fără îndoială, nul iar

între autor și cititor, de fapt, între presă și cititori.

Să ne întoarcem acum la replicile pe care trebuie să le dea elementele grafice paginilor de ziar sau de revistă. Prima ar fi deci replica artistică, valoarea plastică a unui desen, a unei caricaturi sau a unei viniete fiind o condiție sine qua non a apariției unei ilustrații, chiar dacă ea se referă la un text literar, la un reportaj, sau la niște note-informații. O a doua replică este contemporaneitatea ilustrației de presă: într-un reportaj despre construcția unei centrale electrice, n-o să inserăm o vignetă, sau un desen reprezentînd fabricarea luminărilor! Dimpotrivă, ilustrația, pentru a fi contemporană cu textul respectiv, cu **publicația** în care apare și cu **cititorul** căruia îi este destinată, trebuie să completeze infor-

SUMARUL numerelor revistei „Presă noastră“ pe anul 1977

Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu de participanții la Adunarea festivă consacrată „Zilei presei române“ (nr. 8, pag. 1).

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, Radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii (nr. 6—7, pag. 1).

● IN ACTUALITATE :

IN ANUL CENTENARULUI INDEPENDENȚEI : **Teoharie Oprea** : Centenarul Independenței (1877—1977) oglindit în cotidienele și periodicele noastre (nr. 2, pag. 1—4) ; **Dumitru Mândroiu** : Moment culminant al unei acțiuni permanente ; **Marin Leoveanu** : Pe măsura importanței evenimentului ; **Liviu Răureanu** : Ideea principală — cultivarea dragostei de patrie ; **L. Rugină** : În marea carte a istoriei țării — personalitățile și locurile istorice ale județului (nr. 5, pag. 1).

LUPTA PENTRU DOBÎNDIREA ȘI APĂRAREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI (simpozion) : **Const. Antip** : Războiul de independență în presa vremii ; **Augustin Deac** : Ideea independenței și unității naționale în presa muncitorească și socială ; **Rodica Șerbănescu** : Presa din timpul primului război mondial — oglindă a patriotismului și eroismului armatei române ; **Ion Spălățelu** : Lupta pentru apărarea independenței și integrității țării, reflectată în presa revoluționară și democratică românească dintre cele două războaie mondiale ; **Aurel Lupășteanu** : Presa — participantă activă la lupta poporului român în războiul antihitlerist ; **Eugen Preda** : Promovarea prin presă a principiilor generale ale politicii externe a României socialiste (nr. 6—7, pag. 8).

15 ANI DE LA ÎNCHEIEREA COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURILOR CONTRIBUȚII ALE PRESEI LA PROMOVAREA NOULUI ÎN AGRICULTURĂ : **Ion Herțeg** : Cel mai convingător argument — faptul de viață ; **Theodor Marcarov** : Semnale deosebit de utile ale unui sondaj de opinie ; **Sonia Diradurian** : Obligație de prim ordin în cincinalul revoluției tehnico-științifice ; **Petre Matei** : Mutații care ne solicită permanent receptivitatea (nr. 3—4, pag. 5).

PE AGENDA NOILOR BIROURI ALE ORGANIZAȚIILOR DE PARTID DIN REDACȚII : **Rodica Șerban** : Ziariștii noștri — în miezul fierbinte al vieții ; **Vasile Crișu** : Obiectiv central — calitatea muncii ; **Florin Pantelimonescu** : Promovarea spiritului revoluționar — preocupare permanentă ; **Ion Vrăjitoru** : De la dezbateri la acțiune ; **Constantin Ismăileanu** : Continuitate și perfecționare (nr. 3—4, pag. 13).

Ion Mitran : Spiritul combativ în publicistica teoretică (nr. 6—7, pag. 4).

PROBLEMATICA VASTĂ A DOCUMENTELOR CONGRESULUI CONSILIILOR DE CONDUCERE ALE UNITĂȚILOR AGRICOLE SOCIALISTE, AL ÎNTREGII ȚĂRĂNIMI : **Ing. Marin Capisizu** : Un tezaur de învățăminte prețioase ; **Ion Stanciu** : Acțiuni prioritare pentru noi și pentru presă ; **Ion Teșu** : Problemele cercetării și economiei agrare să-și găsească loc cât mai des în presă ; **Ing. Petre Martin** : Teme majore pentru revistele de specialitate ; **Gheorghe Verman** : Ce ne propunem să oferim telespectatorilor de la sate ; **Simonka László** : Din dezbaterile Congresului am desprins nu numai teme... ; **Georgeta Ciobotaru** : Noi rubrici, formule și emisiuni radiofonice ; **Aurel David** : Activitatea noastră, la nivelul marilor obiective ale agriculturii Bărăganului (nr. 6—7, pag. 24).

Alexandru Popescu : Un program militant, revoluționar pentru ziaristul comunist (nr. 8, pag. 3).

PERMANENT ÎN COLOANELE PRESEI ȘI ÎN EMISIUNILE DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE — PROCESUL COMPLEX AL EDUCĂRII ȘI REEDUCĂRII PRIN MUNCĂ : **Alexandru Ștefănescu** : O acțiune distinctă într-un ansamblu foarte larg ; **Rodica Rarău** : Ca să ne putem privi în ochi ; **Marius Petrașcu** : Accente noi în cadrul unor rubrici consacrate ; **Dan Lupescu** : De la caz la caz, nu în clișee alb-negru ; **Gh. Mihalache** : Să ne aplecăm mai mult asupra cauzelor (nr. 8, pag. 5).

RUBRICILE DE OPINII ALE CITITORILOR — TRIBUNĂ A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE : **Ernst Breitenstein** : O practică prin excelență partinică ; **Al. Cornescu** : Opinii despre „opinii“ ; **Domnița Văduva** : Modalități specifice ale universului tinereții ; **Ion Maria Almăjan** : O experiență care trebuie adusă permanent „la zi“ (nr. 9—10, pag. 1).

PRESA — CONVINĂTOR INSTRUMENT DE PROPAGARE A EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE : **Victor Domșa** : O riguroasă selecție a priorităților ; **Ion Cenușa** : Accente noi, rubrici noi ; **Marian Dumitrescu** : Prin forme publicistice cât mai interesante ; **Nicolae Cucui** : Obligație de prim ordin — eficiența articolelor publicate (nr. 9—10, pag. 7).

PREOCUPĂRI, EXPERIENȚE, REZULTATE ÎN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI INTELLECTUAL AL COLABORATORILOR : **Dr. Eduard Eisenburger** : Izvor nesecat de idei și proșpețime ; **Mihai Dumitriu** : Un tezaur care proliferază ; **Ion Colesnic** : Este loc pentru mai bine ; **Kovacs Andrei** : Ce este „Tett“ și cine sînt autorii săi ? (nr. 9—10, pag. 13).

I. Iuga : Contribuția presei la desfășurarea învățămîntului politico-ideologic mai activă, mai profundă, mai convingătoare (nr. 9—10, pag. 21).

Gheorghe Secuiu : Consiliul de conducere — un organism eficient pentru perfecționarea activității redacționale (nr. 9—10, pag. 23).

DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI PE MASA NOASTRĂ DE LUCRU : **Nicolae Dragoș** : Purtător de cuvânt al faptei, al experienței înaintate ; **Nicolae Moraru** : Și aici e vorba de salt calitativ ; **Elisabeta Moraru** : Forța convingătoare a argumentului (Nr. 11—12, pag. 1)

IN CINSTEA ZILEI TIPOGRAFULUI : **Eugenia Ciubincan** : Schimb de experiență în industria poligrafică (nr. 11—12) ; **Mihai Albici** : Concurs profesional al tinerilor muncitori tipografi dotat cu trofeul „Cartea de aur” (11—12, pag. 23)

● DEZBATERI, MESE ROTUNDE, ANCHETE PE TEME PROFESIONALE

VIRTUȚILE PROFESIUNII DE ZIARIST (dezbatere realizată de **Carol Roman** cu redactori de ieri și de azi ai „Scîntei tineretului”). Participanți : **Marcel Breazu**, **Ion Bucheru**, **Ioan Adam**, **Ion Băieșu**, **Dumitru Constantin**, **Dorel Dorian** (nr. 1, pag. 3).

CONCEPȚIA TEMATICĂ ȘI MODALITĂȚILE DE ABORDARE ÎN PRESĂ ȘI LA RADIODOTELEVIZIUNE A PROBLEMELOR ECONOMICE ACTUALE : **Constantin Vrâncănu** : A convinge prin argumente — o necesitate elementară ; **Sorin Pamfil** : Prin participarea telespectatorilor în calitate de coautori, mai multă prospețime ; **Vasile Stancu** : Continuitate și diversitate ; **Jean Vișianu** : „Economicul” — o temă generoasă (nr. 2, pag. 1) .

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI” — VAST ȘANTIER DE CONSTRUCȚIE SPIRITUALĂ ȘI OMULUI CUM REFLECTĂM ȘI CUM STIMULĂM CREAȚIA ARTISTICĂ : **Mihai Dumitriu** : Pe primul plan caracterul educativ-patriotic al tuturor manifestărilor ; **Krizsán Zoltan** — Strînsă colaborare cu instituțiile culturale și formațiile artistice ; **Dumitru Măndroiu** : Permanent în atenție: contactul cu realitatea ; consecvență în susținerea acțiunilor ; **Horst Schuller Anger** : Prin calitate superioară, eficiență sporită ; **Cătălin Ionuș** : „Colocviile” ziarului, prețioasă sursă de idei ; **Milan Lovocivici** : Prezență permanentă în viața spirituală a cititorilor ; **Olga Apostol** : Un tablou sugestiv printr-o abordare multilaterală (nr. 2, pag. 8).

CHIPUL OMULUI NOU REFLECTAT ÎN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIZIUNE : **Romulus Lal** : Cei ce-și fac mai mult decât datoria ; **Marian Dumitrescu** : Să nu alegăm după cazurile extreme ; col. **L. Tarco** : Adevăratul eroism este sobru, firesc, fără ostentație ; **Iulia Horvath** : La locul de muncă, în viața de familie, în societate ; **Elisabeta Moraru** : Cu ce instrumente măsurăm valoarea oamenilor despre care scriem ? ; **Gerhart Cordier** : Să zugrăvim cu exactitate faptele și scrisul nostru va avea audiență. (nr. 3—4, pag. 20)

SÎNT PREZENTE ȘI SE RECUNOSC FEMEILE ÎN ARTICOLELE ȘI EMISIUNILE NOASTRE ? **Maria Costache** : Femeia — om al muncii, soție și mamă ; **Maria Fluică** : Calitățile femeii trebuie demonstrate în mod obiectiv ; **Elena Vrăbeș** : Și în producție, și în familie, și în societate ; **Ana Fronius** : Femeia — cetățean cu drepturi și îndatoriri egale ; **Emilia Stana** : Nu rețetele modele de demnitate urmat ; **Dumitru Tabacu** : Modalitățile de abordare ne oferă viața ; **Vasilica Bejan** : Tovarăși ziaristi, să ne prezentați așa cum simțim și la muncă, și în viața de toate zilele ! **Sandra Faur** : Esențialul este să asigurăm un bun echilibru tematic ; **Adriana Lescalu** : Atitudinile cel puțin ciudate ; **Pia Rădulescu** : O parte dintr-un tot unitar ; **Geta Dan-Spinoiu** : Una din sarcinile principale ale presei — sporirea competenței sociale a cititorilor ;

Olga Udescu : Rezultatele de pînă acum au dat un plus de demnitate femeilor (nr. 3—4, pag. 37).

ANCHETA SOCIALĂ, FORMATOR DE OPINIE PUBLICĂ : **Mihai Stoelian** : Formind, ne formăm și iar formăm ; **Vartan Arachian** : Intransigență și omenie ; **Sergiu Andon** : Valoarea promovată și destinatarul acesteia (nr. 3—4, pag. 41).

SĂ DISCUTĂM SERIOS DESPRE SATIRĂ ȘI SĂMOR : **Valentin Silvestru** : Starea publicisticii spirituale ; **Ion Băieșu** : Unde sînt foiletoniștii noștri ? **Nicolae Gârceag** : N-avem de ce să evităm sarcasmul ; **Cik Damadian** : Risul, articol de lux ; **Florin Tudose** : Locul satirei e pe oricare pagină (nr. 3—4, pag. 48).

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE SPORT ? **Aurel Neagu** : Avem ca bază un program atotcuprinzător ; **Valeriu Mironescu** : Stimularea sportului de masă, principala îndatorire a cronicarului de specialitate ; **Mircea Lucescu** : Gînduri adresate ziaristilor ; **Eugenia Magda** : Nu-i suficientă simpla afirmare a necesității ; **Constantin Agopian** : Putem fi mulțumiți numai cu grupajele de știri ? **Prof. Efrem Cherteș** : Mai multă atenție sportului de masă ; **Toader Constantin** : Veniți mai des în rîndurile activiștilor și sportivilor din întreprinderi și instituții ! ; **N. Mihăescu** : Inadvertențe ; **Prof. univ. Paul Miclău** : Semiotica presei sportive (nr. 3—4, pag. 52).

CALITATEA TIPĂRIȚURILOR, REZULTATUL UNOR EFORTURI CONJUGATE (Participanți : **Laurențiu Dragomirescu**, **Florin Panaitescu**, **Stan Ciocirlan**, **Ion Balint**, **Mihai Ruscă**, **Gheorghe Corbeanu**, **Constantin Panciu**, **R. Ventura**, **Angela Bidu**, **Ion Simion**, **Nicolae Stănică**, **Pavel Foiș**, **Nicolae Lungu**, **Stefania Constantinescu**, **Iancu Stoenescu**, **Constantin Stancă**, **Radu Gavrila** (nr. 3—4, pag. 67).

ÎN CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE : ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎN PRESĂ, LA RADIO ȘI TELEVIZIUNE : **Prof. dr. doc. Iosif Tripsa** : Publicațiile de specialitate — plenar angajate în efortul de înfăptuire a Programului partidului ; **Elena Mantu** : Izvorul tematic și **Cezar Andronic** : Contribuția emisiunilor de radio la formarea gîndirii științifice, la informarea maselor ; **Dorel Dorian** : Mai intuitiv, mai interesant, mai profund ; **Anton Uncu** : Noul — o stare de conflict ; **Dan Lăzărescu** : Și despre știință se poate scrie pe înțelesul tuturor ; **Prof. univ. Dorin Dobrovici** : Propagandă convingătoare, nu numai popularizare ; **ing. Valentin Vlad** : Reușite și nereușite ale publicațiilor cu profil tehnico-științific ; **ing. Nicolae Andrian** : Despre „Tehnum”, revista pasionaților de electronică, și nu numai despre ea... ; **N. Mihăescu** : Cîteva observații cu privire la mijloacele de expresie (nr. 5, pag. 10).

SCRISUL NOSTRU — PUTERNIC ANGAJAT ÎN URSA OPERĂ DE CONSTRUCȚIE ȘI RECONSTRUCȚIE : **Ion Pavelescu** : Autor-opinia publică ; col. **I. Olaru** : Ostași pe frontul șantierelor ; **Virgil Simion** : Tinerii în zilele de muncă ale țării (nr. 5, pag. 27).

ARTICOLUL DE PROPAGANDĂ : **Constantin Coșman** : O temă care impune o amplă dezbateră ; **Stere Gioga** : Și articolul economic trebuie să fie formator al conștiinței ; col. **Octavian Goga** : Permanent în actualitate dinamică a țării ; **M. Manolache** : Prin profunzime și diversitate — spre inima și mintea cititorilor (nr. 5, pag. 31).

DIVERSITATEA ȘI EFICIENȚA FAPTULUI DIVERS : **Petre Mihai Băcanu** : Faptul și atât ! ; **Ion Ghiculescu** : Sarea și piperul emisiunilor noastre ; **Horia Manghiurea** : Diverse, nu banale ! (nr. 5, pag. 35).

LEGEA-I LEGE. CE FACEM S-O CUNOASCĂ TOȚI CITITORII NOȘTRI ? : **Graziela Vântu** : În rubrici diverse pe înțelesul tuturor ; **D. Tărnăuceanu** : Preocupările oamenilor, preocupările noastre ; **Constantin Fugaru** : Un profil care ne obligă ; **Illés Francisc** : Serviciul nostru juridic, la dispoziția oricărui solicitant (nr. 5, pag. 37).

OPINII DESPRE SURSELE DE DOCUMENTARE ȘI VALORIFICAREA LOR : **C. Amariței** : Ce este, cine îl organizează și cum se folosește sistemul informațional al redactorului ; **I. Butnaru** : Izvoarele „portofoliului de idei” ; **Dionisie Șincan** : Punctul nodal — investigarea realității ; **Adrian Dumitrașcu** : Amintiri despre „Școala reporterilor” ; **Viorica Ciorbăgiu** : Pașiunea de a fi curios sau curiozitatea de a fi pasionat (nr. 5, pag. 41).

GAZETARI TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI DESPRE CEEA CE TREBUIE FĂCUT PENTRU FORMAREA CADRELOR NECESARE PRESEI : **Nicolae Dan Fruntelată** : Ce înseamnă a crește un tânăr gazetar (nr. 2, pag. 6) ; **Dumitru Mateuță** : Doar câteva păreri ; **Mihai Cabel** : Viața — cea mai exigentă școală (nr. 5, pag. 46).

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE COMERT : **Nicolae Bozdog** : Acțiuni actuale și preocupări de perspectivă ; **Gh. Teodorașcu** : De la articolul-fotografie la articolul de analiză ; **Dr. Gheorghe Fețeanu** : Nu orice fel de critică ajută ; **Roșu Bujor** : O problemă de competență, dar și de educație ; **Mihai Ionescu** : Eforturi calitative la nivelul celor cantitative ; **Ioan Georgescu** : Lipsa timpului pentru investigație, o falsă motivare ; **Romeo Groapă** : Să ne ocupăm bine de acest domeniu de larg interes ; **Traian Brătianu** : Mai divers, mai interesant, mai concret ; **Alexandrina Galopența** : Pentru cititorii din 80 de țări ; **N. Mihăescu** : Vocabular, sintaxă, stil (nr. 6—7, pag. 37).

EDUCAȚIA ATEIST-ȘTIINȚIFICĂ O ACȚIUNE DE LUNGĂ DURATĂ, NU O CAMPANIE SPORADICĂ : **Niki Georgescu** : Cum se capătă apetența cunoașterii ? ; **Paul Dobrescu** : Cum este sesizată noutatea, cum sînt folosite genurile publicistice ; **Vasile Ilovan** : Pentru cele mai diverse categorii de cititori ; **Ion Nedelea** : Contribuție specifică la împlinirea unui obiectiv major ; **Vasile Gaftone** : Post-scriptum la Anticazania (nr. 6—7, pag. 51).

PUNCTE DE VEDERE DESPRE ȚINUTA GRAFICĂ A ZIARULUI : **Lucian Rotenberg** : Mobilitate și continuitate ; **Alexandru Gherge** : Originalitate, dar nu cu orice preț ; **Boris Țitrea** : Cîteva elemente generale privind concepția grafică a ziarului tabloid ; **Dumitru Vințilă** : Fotografia și tiparul ; **Gheorghe Cameniță** : Prin colaborarea dintre ziaristi și tipografi — rezultate mai bune (nr. 6—7, pag. 57).

CRITICA DE FILM ȘI CULTURA CINEMATOGRAFICĂ : **Călin Căliman** : Un factor important al procesului educațional ; **Magda Mihăilescu** : Contribuție la receptarea valorilor autentice ; **D.I. Suchianu** : Ce înseamnă cronică cinematografică ? (nr. 6—7, pag. 65).

PRESA ȘI SOCIOLOGIA (simpozion) : **Mircea Moarcăș** : Spiritul de opinie la cei chemați să contribuie la formarea opiniei publice ; **Victor Botez** : Opțiuni ale cititorilor pentru genurile publicistice ; **Eugen Preda** : Relațiile internaționale, perspectivele radioteleviziunii și necesitatea extinderii domeniilor de investigație sociologică ; **Ion Andreiță** : Reporterul ca sociolog ; **Pavel Câmpeanu** : Canalele comunicării sociale : atribute și diviziune funcțională ; **Florin Pantelimonescu** : Repere sociologice în abordarea problematicei industriale (nr. 8, pag. 11).

CUM ASIGURAȚI SPECIFICUL LOCAL AL ZIARULUI JUDEȚEAN : **Ioan Caița** : Presa locală — cronică vie a județului ; **Crăciun Bonta** : Ne aflăm pe un drum bun ; **Gheorghe Pavel** : Fără „împrumuturi” din publicațiile centrale (nr. 8, pag. 23).

SĂ DISCUTĂM DESPRE ACTUALITATEA ȘI CONSISTENȚA ACȚIUNILOR ȘI ARTICOLELOR NOASTRE PE TEMA CALITĂȚII PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR : **Petre Marin** : În pas cu cerințele publicului ; **Kovacs N. Elisabeta** : Acțiuni de amploare, largi sondaje de opinie ; **Willi Potoesnik** : O manifestare a conștiinței profesionale (nr. 8, pag. 20).

STIMULAREA CREAȚIEI DRAMATICE ORIGINALE ÎN REVISTELE „INDRUMĂTORUL CULTURAL”, „MÜVELÖDES”, „VOLK UND KULTUR” : **Liviu Cernăianu** : Pagini inedite ale prezentului ; **Barabas Sandor** : Legături cît mai strînse cu creatorii dramatici ; **Anna Bretz** : Jalonarea politicii repertoriale a amatorilor (nr. 6—7, pag. 33).

CE SE SCRIE ȘI CUM SE SCRIE DESPRE TURISM? **Ion Cosma** : Un schimb de păreri care ne interesează ; **Pop Simion** : Realități și perspective ; **Constantin Priescu** : A fi ghizi ai vacanțelor ; **Daniel Drăgan** : Act de cultură și civilizație ; **Arcadie Strahilevici** : „Litoral” — un experiment viabil ; **Leon Sărățeanu** : Un zîmbet pe unde medii ; **Nicolae Stoian** : Prahova turistică în coloanele ziarului (nr. 8, pag. 31).

DACIADA ÎN ZIARE : **Ion Dumitriu** : Gazetarul sportiv în fața unor îndatoriri de mare răspundere ; **Paul Ochialbi** : Mult mai convingător prezentată bogata paletă a manifestărilor ; **Cristian Mantu** : Să pretindem și să ne pretindem mai mult ; **Dumitru Enache** : Locul 1 în rubrica de sport ; **Alexandru Ianovici** : Cupa ziarului „Clopotul” la ciclism ; **Popa Ioviță** : O dezbatere de mare actualitate (nr. 9—10, pag. 51).

EFICIENȚA ACTULUI CRITIC : **Ion Budescu** : Un dialog neîntrerupt și cît mai larg cu publicul ; **Emil Vasilescu** : A opera în cîmpul literaturii ca factor dinamizator ; **Ioan Adam** : Cronicarul de cotidian — un personaj discret (nr. 9—10, pag. 59).

ÎN DEZBATERE — O TEMĂ MEREU LA ORDINEA ZILEI: ETICA GAZETARULUI COMUNIST : **Vioarel Sălăgean** : Integrarea ziaristilor în acțiuni politico-educative ; **Ștefan Zaides** : Semnătura colectivă — Agerpres ; **Barăbăș Ștefan** : Prestigiul ziarului — rezultat al eforturilor colectivului redacțional ; col. **Ion Strujan** : Vorbele fără acoperire în fapte nu conving ; **Radu Vasiliu** : Actul final al muncii gazetarului — sinteza concepției și a comportamentului său ; **Leon Sărățeanu** : O permanentă verificare a măiestriei profesionale ; **Iulius Țundrea** : Inițiativa — expresia spiritului revoluționar ; **Mihai Tatulici** : Creșterea responsabilității gazetarului — o datorie de prim ordin ; **George Radu Chirovici** : Despre autoeducarea educatorilor, sau să ne purtăm cum ne e vorba ; **Ion Mitran** : În loc de concluzii. (nr. 11—12, pag. 5)

ÎN ORGANIZAREA REDACȚIEI ZIARULUI „CLOPOTUL” BOTOȘANI UN INTERESANT SIMPOZION DESPRE RESPONSABILITĂȚI, REALIZĂRI ȘI ÎNDATORIRI ALE PRESEI LOCALE (nr. 11—12, pag. 26)

DIN ACTIVITATEA CONSILIULUI ZIARIȘTILOR : **Mileana Comarnescu** : La Consiliul intercooperatist Purani — o fructuoasă vizită de documentare și dezbatere (nr. 11—12, pag. 36)

● PE TEME PROFESIONALE :

Ion Gh. Cenușă : Susținem activ bătălia pentru mai mult oțel și laminate (nr. 1, pag. 14)

Delia Balaban : Însemnările unui crainic de televiziune (nr. 1, pag. 15)

Ioan Chirilă : Week-end-ul unui ziarist de sport (nr. 1, pag. 17)

Constantin Clement : Modalități de perfecționare a măiestriei gazetărești (nr. 1, pag. 18)

Ioniță Olteanu : Dezvoltarea economico-socială a României socialiste (documentar economic) nr. 1, pag. 20

Mircea Manea : Fotoreporterii în confruntare cu ei înșiși și cu cerințele actuale ale presei (nr. 2, pag. 23)

V. Oltean : Librăria între cererea cititorului și oferta editurii (nr. 2, pag. 31)

Ioan Donca : Orizonturi ale presei pentru pionieri și școlari (nr. 9—10, pag. 28)

Ing. Alexandru D. Irod : Cercetarea aplicativă — preocuparea principală a Laboratorului central de cercetări poligrafice (nr. 6—7, pag. 63)

INTEGRARE = PARTICIPARE, CUNOAȘTERE, AJUTOR PRIN SCRIS ȘI FAPTE : **Gheorghe Radu** : Cuvânt scris înmănunchat cu acțiunea concretă ; **Ștefan Dorgoșan** : Eficiența experimentului practic de presă în viața unui colectiv de muncă ; **Gheorghe Verman** : Principalul e, să pui umărul ; **Bogoș Sandor** : Acțiunea de presă în redresarea economică ; **Alexandru Ilie** : Pe primul plan al preocupărilor noastre ; **Liviu Negreanu** : Consolidarea cooperativelor agricole un proces complex (nr. 11—12, pag. 15)

REPORTERI DESPRE REPORTAJ : **Anton Breitenhofer** : Condiția de bază — a cunoaște și a înțelege ; **Traian Coșovei** : O vocație nobilă, o vocație socială ; **Florin Florescu** : Un gen care respinge șablonul și formulele seci (nr. 11—12, pag. 31)

Radu Georgescu : Opinii despre grafica de presă. Rolul ei politic și artistic (nr. 11—12, pag. 58)

● TELECRONICA :

Alice Mănoiu : Climat iradiant de opinii : **Ecaterina Oproiu** : Farmecul ca atu. Farmecul ca argument (nr. 6—7, pag. 68)

Florica Ichim : Dincolo de specific (nr. 8, pag. 39) ; **Florin Mugur** : Însemnări de telecronicar ; **Cristina Dumitrescu Constantiniu** : Spuneți cu cuvintele dumneavoastră... (nr. 9—10, pag. 63)

Florica Ichim : „Războiul de Independență” — film de televiziune (nr. 11—12, pag. 48)

Ștefania Kasian, Victoria Bărbuță : Publicul telejurnalului (nr. 6—7, pag. 70)

● TEHNICI ALE PRESEI :

Ing. Aurel Sabin : Curs de fotoziaristică. Lecția I : Noțiuni introductive (nr. 9—10, pag. 70) ; Lecția II : Obiectivul (nr. 11—12, pag. 53) ; lector univ. **Lucreția Petri** : Curs de citire rapidă și eficientă. Preliminarii (nr. 11—12, pag. 55)

● FILE DE ISTORIE A PRESEI : Prof. univ. dr.

Gh. Bulgăr : Eminescu și războiul nostru de independență (nr. 1, pag. 30)

Ion Felea : 75 de ani de la apariția publicației socialiste „România muncitoare”

Const. Antip : Războiul de independență în presa vremii (nr. 2, pag. 33)

Ion Felea : Presa muncitorească din 1907 (nr. 2, pag. 37) ; **V. Câmpănu** : Însemnări despre „Stea Dunării” nr. 3—4, pag. 67)

Ion Felea : O sută de ani de la apariția gazetei „Socialistul” (nr. 5, pag. 48)

Virgil Gheorghită : Primul proces de presă după intrarea în vigoare a constituției din 1866 ; **Ioan Penescu** ; **George Barozzi** ; **Ion C. Lerescu** (fișe de portret) nr. 8, pag. 43)

● CRONICA PUBLICISTICIL RECENZII

Florin Costinescu : „Reporter pe Mississippi” de Neagu Udroui (nr. 1, pag. 35)

Colecția „Reporter XX” : **Gh. Pârja** : „Dați-mi voie să vă întreb !” de **Alexandru Stark** ; **Mihai Ogrinji** : „Stampe europene” de **Grigore Ilie** ; **Mihail Groza** : „Martori oculari” de **Dorin Tudoran, Eugen Secleanu** (nr. 1, pag. 36)

Victoria Iiescu : „Sisteme parțiale de comunicare, redactată de **Robert Escarpit** și **Charles Bouazis**, editura Mouton, Paris, 1972 (nr. 1, pag. 39)

Rodica Șerbănescu : „Introducere în fotografia de presă” editată de O.I.Z., Praga, 1976 (nr. 1, pag. 40)

Eugen Florescu : „Singur în fața performanței ?” de **Carol Roman** (nr. 2, pag. 32)

Victor Frunză : „Televiziunea pasivă, televiziunea activă” de **Güly Gauthier, Philippe Pilard**, Paris, Tema-édition, 1972 (nr. 2, pag. 43)

Olga Mihăilă : „Jurnalism” de **Marc Paillet**, Paris, Editions Denoel, 1974 (nr. 2, pag. 43)

Teodor Mateescu : „Sfaturi pe întuneric” de **N. Iorga** (nr. 3—4, pag. 69)

Sandu Marian : „Călătorului îi șade bine cu... gluma” de **Dan Mihăescu** și **Grigore Pop** (nr. 3—4, pag. 69)

Milena Comarnescu : „Vedetele de lângă noi” de **Octavian Milea** (nr. 8, pag. 37)

Theodor Mateescu : „Aici Radiovacanța !” de **Gh. Graur Florescu** și **Octavian Iordăchescu** (nr. 8, pag. 38)

V. Birlădeanu : La nord-vestul inimii. Legendă și realitate. „Calul alb de la miazănoapte” de **Sever Iuliu Utan** (nr. 9, pag. 65)

V. Câmpănu : „4 martie, secunde tragice, zile eroice” (din cronica unui cutremur) de **Aristide Buhoiu** ; „21 h 22” seism, 4 martie și după de **Mihai Stoian** (nr. 9—10, pag. 66)

Voicu Bugariu : „Cer cuvîntul” de **Dragomir Horomnea** (nr. 9—10, pag. 67)

Traian Dumitrescu : „Țara de sub semnul ancorei” de **Nicolae Fătu** (nr. 9—10, pag. 69)

V. Birlădeanu : „Independență și cultură” de **Dan Zamfirescu** (nr. 11—12, pag. 46)

Eugen Florescu : „America ogarului cenușiu” de **Romulus Rusan** (nr. 11—12, pag. 47)

● ÎNSEMĂRILE OPINII :

Cristian Popișteanu : André Malraux — omul și opera (nr. 2, pag. 39)

Luiza Seche : Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (nr. 2, pag. 41)

Luiza Seche : Dicționarul limbii române — un act de cultură și de înalt patriotism (nr. 8, pag. 40)

Luiza Seche : Radio — și Tele — și noile formații lexicale compuse cu ele (nr. 11—12, pag. 59)

Marina Preutu : Angajare, profesionalism, accesibilitate (nr. 8, pag. 36)

Mircea Ichim : Noi rubrici în „jurnalul activităților practice” ; Din practica studenților (nr. 9—10, pag. 25)

● MANIFESTĂRI INTERNAȚIONALE

DECOLONIZAREA INFORMAȚIEI ȘI ROLUL MIJLOACELOR DE COMUNICARE DE MASĂ ÎN DEZVOLTARE ȘI ÎN CREAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE (Al treilea colocv internațional organizat la Bagdad de Comisia Profesională a O.I.Z. în colaborare cu UNESCO și cu Uniunea Ziaristilor Irakieni) Intervențiile susținute de **Nestor Ignat** și **Ilie Șerbănescu** : Decolonizarea informației — componenta unui nou tip de relații internaționale (nr. 11—12, pag. 38) ;

● DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI PE MASA NOASTRĂ DE LUCRU

Nicolae Dragoș : Purtător de cuvânt al faptei, al experienței înaintate

Nicolae Moraru : Și aici e vorba de salt calitativ

Elisabeta Moraru : Forța convingătoare a argumentului

● IN DEZBATERE – O TEMĂ MEREU LA ORDINEA ZILEI : ETICA GAZETARULUI COMUNIST

Viorel Sălăgean : Integrarea ziariștilor în acțiuni politico-educative

Ștefan Zaideş : Semnătura colectivă – Agerpres

Barăbăș Ștefan : Prestigiul ziarului – rezultat al eforturilor colectivului redacțional

col. **Ioan Strujan** : Vorbele fără acoperire în fapte nu conving

Radu Vasiliu : Actul final al muncii gazetarului – sinteza concepției și a comportamentului său

Leon Sărățeanu : O permanentă verificare a măiestriei profesionale

Iulius Țundrea : Inițiativa – expresie a spiritului revoluționar

Mihai Tatulici : Creșterea responsabilității gazetarului – o datorie de prim ordin

George-Radu Chirovici : Despre autoeducarea educatorilor, sau să ne purtăm cum ne e vorba

Ion Mitran : În loc de concluzii

● INTEGRARE = PARTICIPARE, CUNOAȘTERE, AJUTOR PRIN SCRIS ȘI FAPTĂ

Gheorghe Radu : Cuvântul scris înmănunchat cu acțiunea concretă

Ștefan Dorgoșan : Eficiența experimentului practic de presă în viața unui colectiv de muncă

Gheorghe Verma : Principalul e să pui umărul

Alexandru Ilie : Pe primul plan al preocupărilor noastre

Bogos Sandor : Un început bun, dar numai un început

Liviu Negreanu : La fața locului și pe calea undelor

● IN CINSTEA ZILEI TIPOGRAFULUI

Eugenia Ciubincan : Schimb de experiență în industria poligrafică

Mihai Albici : Concursul profesional al muncitorilor tipografi dotat cu trofeul „Cartea de aur”

● IN ORGANIZAREA REDACȚIEI ZIARULUI „CLOPOTUL” BOTOȘANI UN INTERESANT SIMPOZION DESPRE RESPONSABILITĂȚI, REALIZĂRI ȘI ÎNDATORIRI ALE PRESEI LOCALE

M. C. : Suplimente

Redacția : București,
Piața Științei 1, telefon :
18 57 75 ; 17 60 10 / 1229
cod 71341

Administrația –
I.S.I.A.P. – Piața Științei
nr. 1, telefon 18 03 57 cod
71341

noiembrie—decembrie 1977

● REPORTERI DESPRE REPORTAJ

Anton Breitenhofer : Condiția de bază — a cunoaște și a înțelege
Traian Coșovei : O vocație nobilă, o vocație socială

Florin Costinescu : Un gen care respinge șablonul și formulele seci

● DIN ACTIVITATEA CONSILIULUI ZIARIȘTILOR

Milena Comarnescu : La consiliul intercooperatist Purani — o fructuoasă vizită de documentare și dezbateră

● DECOLONIZAREA INFORMAȚIEI ȘI ROLUL MIJLOACELOR DE COMUNICARE DE MASĂ ÎN DEZVOLTARE ȘI ÎN CREAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

(Al treilea Colocviu internațional organizat la Bagdad de Comisia Profesională a O.I.Z. în colaborare cu UNESCO și cu Uniunea Ziaristilor Irakieni) Intervențiile susținute de **Nestor Ignat** și **Ilie Șerbănescu**.

● CRONICA PUBLICISTICII

V. Birlădeanu : „Independență și cultură” de **Dan Zamfirescu**

Eugen Florescu : „America ogarului cenușiu” de **Romulus Rusan**

● TELECRONICĂ

Florica Ichim : „Războiul de Independență” — film de televiziune

● DOCUMENTAR

Considerații privind genurile publicistice

● TEHNICI ALE PRESEI

Ing. Aurel Sabin : Curs de foto-ziaristică : Lecția 2. Obiectivul

Lector univ. **Lucreția Petri** : Curs de citire rapidă și eficientă. Lecția 1. Noțiuni preliminare

Radu Georgescu : Opinii despre grafica de presă.

Luiza Seche : Radio- și Tele- și noile formații lexicale compuse cu ele

SUMARUL NUMERELOR REVISTEI „PRESA NOASTRĂ” PE ANUL 1977

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O., Box 136—137 — telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Atenție !

ÎNNOIȚI-VĂ

ABONAMENTELE

LA

REVISTA

„PRESA

NOASTRĂ“ !

Abonamentele se fac prin oficiile poștale și difuzorii obștești, prin factorii poștali.

În București, revista „Presa noastră” se poate cumpăra de la :

- standul Academiei „Stefan Gheorghiu“
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Universității ;
- magazinul de difuzare a presei din str. Doamnei nr. 5 ;
- magazinul de difuzare a presei din Bd. Magheru nr. 18 ;
- magazinul de difuzare a presei din Piața Palatului ;
- magazinul de difuzare a presei de pe peronul Gării de Nord ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Kogălniceanu ;
- chioșcul de difuzare a presei din Piața Romană.

— Costul unei

reviste: 5 lei

— Costul unui

abonament anual:

60 de lei

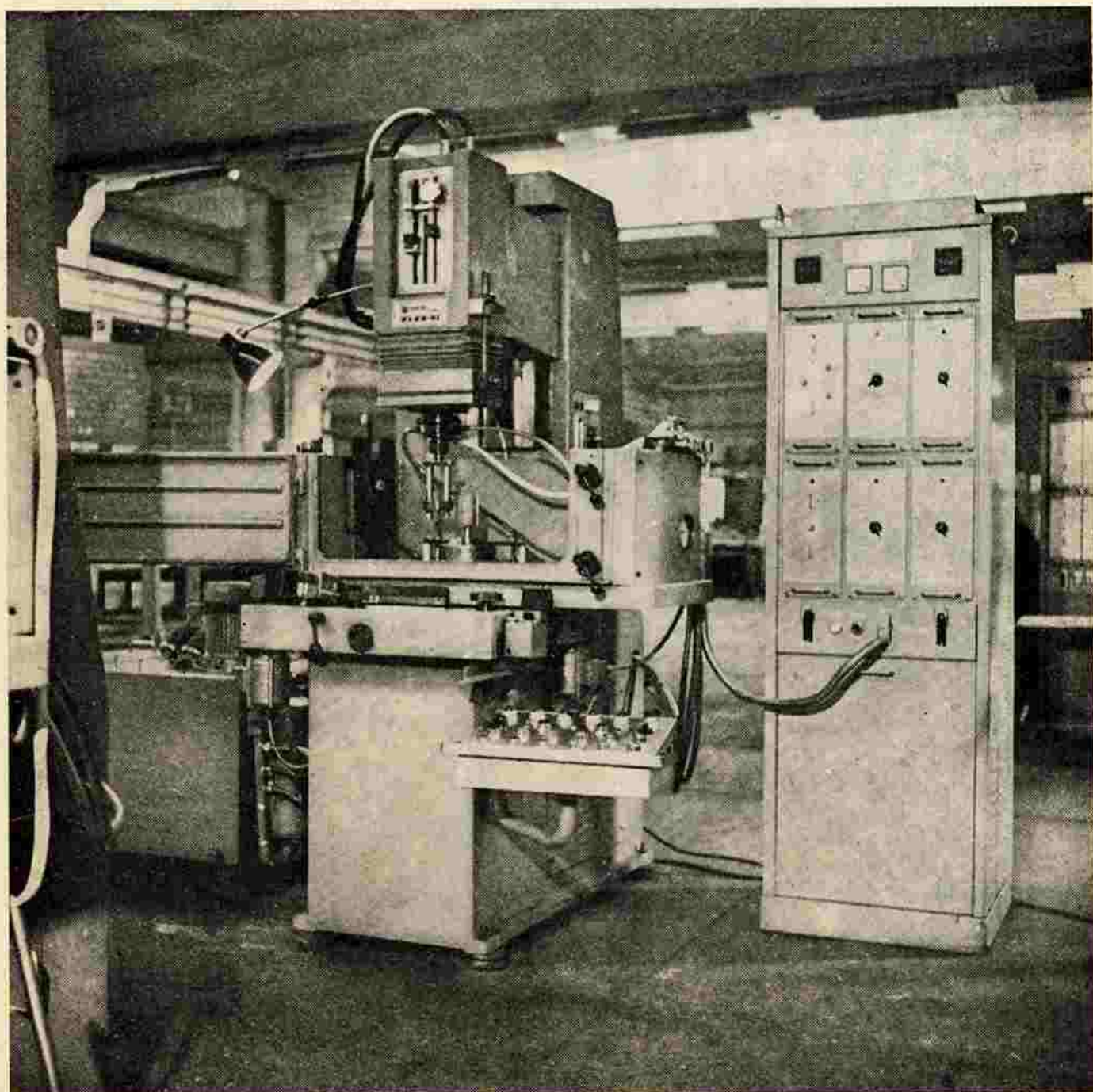
Un curcubeu coloristic în mii de obiecte agreabile și practice

În magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT, un bogat sortiment de tricotate din fire p.n.a : pulovere, bluze, jachete, căciulițe, fulare, eșarfe, mănuși, pentru femei, bărbați și copii.

ELECTROTIMIȘ

VERIFICAT
2007

produce utilaje tehnologice pentru industria electrotehnică

MAȘINA DE PRELUCRAT PRIN ELECTRO-EROZIUNE – TIP „ELER-01” – este destinată prelucrării pieselor din materiale dure și foarte dure (oțeluri aliate, carburi metalice).

Caracteristici tehnice :

- cursa de lucru 200 mm
- suprafața mesei de lucru 600x400 mm
- cursa transversală a mesei 225 mm
- cursa longitudinală a mesei 410 mm
- capacitatea generatorului 50 A

– dimensiuni de gabarit 1 500x3 200x2 250 mm

producător :
ELECTROTIMIȘ

Intreprinderea de utilaje
pentru industria electrotehnică
România, Timișoara, Calea Buziașului nr. 15
telefon 3 77 07 ; 3 53 00 ; 3 52 00 ;
telex 43291

VERIFICAT
1987

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE — economie + prevedere

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (dîn accidente) suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării suma asigurată (economisită) se plătește majorată cu 10 la sută.

- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare lunare și speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces dîn accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbușirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curențului electric, arsura, înecul, intoxicarea subită sau asfixierea dîn cauze subite și multe altele, precum și decesul dîn alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE ?

- Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durata de la 5 la 20 de ani.

- Primele de asigurare se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind, pentru fiecare 1 000 de lei dîn suma asigurată, între 6,75 și 21 de lei, acestea putîndu-se achita și în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulți ani, ADAS acordă o reducere de 4%, pentru fiecare an, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile dîn contractul de asigurare, dv. aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris”, prin imputernicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, dîn drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le veți încheia sau reînnoi.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările dîn unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

